

د

افغانستان

کالنی

۴۶-۴۷

د اطلاعاتو او کلتور وزارت

د تبلیغاتو لوی مدیریت

د طوکران شاه شهبیم په اہتمام

د میر: دل، طوفان ملکیار

د سنجی لومړی نیتہ

۲۵ گڼه

افغانستان بیک مرحله اساسی بسوی هدف
عالی رشد و نمو اقتصادی خویش
نزدیکتر گردیده است

شورای افغانستان باید پیوسته متوجه تمثیل
صادقانه نیات مردم باشد.

مقام قضای در جامعه از سازمانهای تطبیق کننده
قوانین و مرجع حل و فصل منازعات افراد
عامه است.

از ارشادات قیمتدار
(اعلیحضرت معظم همایونی)

د افغانستان کالنی

یوژی کرار کرار په زیار او زحمت سره د
تکامل په خوا دویمې.
د افغانستان کالنی اوس د اطلاعاتو او کلتور
د وزارت د تبلیغاتو د لوی مدیر یت دکالنی د
خانگی له خوا خپرېږي او دغسی کالنی په
عزه دوره کی خپله نشراتی کرنلار تعقیب
کړی دولتی اوملی مهمی موضوعگانې، په
یسوه کال کورنی اود باندي مهمی پینسې،
د طبیعی، جغرافیای او سیاسی پلوه د
افغانستان دمعرفی د داخلی او خارجی سترو
شخصیتونو د لوتوگانو خپرول او په لسگونو
داسی نور کپور مطلبونه پکښی خپاره شوی
دی.

هیله ده چه سر کال د افغانستان کالنی
چه په هنی کی د وطن گرانو لیکوالو او پوهو
مترجمینو د قدر وړ برخه اخستی ده دپخوا په
شانی د وطنوالو د زیاتی علاقمندی او دلچسپی
وړ وگرزی.

(اداره)

د نړی دخپرونو په لړ کی دکالنی چاپول
او خپرول زیات اهمیت لری او داسی هیوادونه
بیخی لرموندل کیری چه کالنی ونه لری د
کالنی دخپرولو چاری تر دی اندزی پوری

تکامل او بشپړوالی درجی ته رسید لی دی چه
هیوادونه نن یوازی دیوی واحدی کالنی په
چاپولو اکتفا نه کوی بلکه دسعی اوملی منابع
نی د اقتصادی کالنی، سیاسی کالنی، تخنیکي
کالنی په نامه زیاتی کالنی خپروی.

د افغانستان کالنی چه سر کال نی عمر
۳۵ ته رسیدی ۱۳۱۱ شمسی کال په پای کی
د اعلیحضرت شهید سعید محمد نادر شاه په
عرفان پالونکی اراده دکابل ادبی انجمن
وظوالو ته دنمونی په ډول دکابل دمجلسی
له خوا دیو کالنی په شکل وړاندی کړه چه
دسعی اوملی دواترو د ډیری علاقمندی او
دلچسپی وړ وگرزیدله اود هغه وخت نه تر اوسه

داعلیحضرت

داعلیحضرت محمدظاهرشاه داعلیحضرت
او تفریخی مصروفیتونه :

معظم همایونی اعلیحضرت د ډول ډول سپورتونو مخصوص ښکار او آبیازی سره زیاته علاقه لری همدغه راز همایونی اعلیحضرت دگرځیدو او سفر سره هم علاقه څرگندوی او په کال کښی څو واره وسیلو دآس په سپرلی او کله پلسی هم وسیلو دآس په سپرلی او کله ناکله پلهم گردش اومسافرت کوی .

ددغو گرځیدو او مسافرتونو مقصد له خلکو سره له نژدی پیژند کلو او د هغو دژوندانه له څرنگوالي سره آشنا کیدلی . اعلیحضرت همایونی د مطالعی سره مخصوصه علاقه لری او یو په زړه پوری کتاب په یوه ورځ حتی په یوه بلاانقطاع مطالعه پای ته رسوی . په تیره بیا اجتماعی اوتاریخی موضوعات چه فکر کول غواړی ډیر خوښوی همایونی ذات ندری د جاری اوضاعو احوالاتو سره زیاته علاقه ساتی او هره ورځ زیات شمیر جریدی او مجلسی مطالعه کوی دهمدغی زیاتی علاقې له مخی دباختر آژانس دتیلی پرنتر یولین شاهي قصرته غځول شوی دی چه دهغه په واسطه پرله پسې په مرتب ډول کورنی اوباندنی خبرونه شاهي قصرته مخابره کیږی .

اعلیحضرت معظم همایونی په عام ډول ښکلې هنرو سره علاقه لری او دهنری آثارو کلکسیونونه، کتابونه، ساتی د خط اوقاشی آثاری دشاهی قصر په کتابخانه کښی راټول کړی دی اوپه نظر کښی دی چه دغه آثار ملی کتابخانه ته چه دتاسیسولو په فکر کښی یی دی ورکړی، په خپله په رسامی اومیناتور نقاشی کښی پوره ذوق لری اود فراغت په وخت کښی له دغو هنرو سره ځان مشغولوی، همدغه راز دگرهڼی اودڅارویو له روزنی سره تمایل څرگندوی اوترخپل نظر لاندی کوچنی فارمونه اداره

غازی محمدنادرشاه شهید زوی دی چه د ۱۲۹۴ کال دمیزان په ۲۲ په کابل کی زیږیدلی دی اعلیحضرت همایونی خپل تحصیلات د حبیبی اواستقلال په لیسه کی بشپړ کړی او په ۱۳۰۴ کال کی چه دده نومیالی پلار اعلیحضرت محمد نادرشاه غازی په فرانسه کی دافغانستان دلولی سفیر په حیث تعیین سر همایونی ذات ورسره و .

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه فرانسوی زبه او عالی علوم دژانسون دوسیلی باسټوراو کولژ دهورن پیله په لیسو او پوهو کورنیو کی زده کړل اودخپل وطن دداخلی مسایلو ملی اخلاقو اولازمی مطلبو په پوهدلو کی د خپل پلار د ارشاداتو او نظریاتو څخه مستفید شوی دی .

دافغانستان دویرجن اغتشاش وروسته چه دغه اغتشاش دده دنامتو پلار په تدبیر درایت او پوهی خاموش سو اعلیحضرت معظم همایونی د ۱۳۰۹ کال دمیزان په ۲۰ کابل ته تشریف راوړ او څرنگه چه یی دسگری مقدس عالم سره مینه درلوده ددغی مینې له کبله یی دخپل بزرگوار پلار دکرنلار اوسنت په تعقیب دکابل نظامی تعلیم گاه وویل او په ۱۳۱۰ کال کی یی دپخوانی دربار دوزیر والاحضرت سردار احمدشاه د اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید داکاډمی دمحررمی مشری لور حمیراء سره واده وکړ .

همایونی ذات په ۱۳۱۱ کی دملی دفاع دوزارت دوکیل او په ۱۳۱۲ کی د پوهنی دوزارت دوکیل په حیث کار کاو اوددغو وزارتو جاری یی په کمال درایت او تدبیر وړاندی یولی .

په ۱۳۱۲ کال کی هغه وخت چه دده پلار اعلیحضرت محمدنادرشاه غازی شهید سو دملت دوکیلانو، مشرانو اوټولو عسگری او ملکی مامورینو اوحلقو په خوښه دافغانستان دشاهی پرهسک تخت کښینوست سرب کال دده دمیبارک جلوس (۲۶) کال دی .

کوی. مخصوصاً دنباناتو او حیواناتو له تجزیې او تعمیم سره علاقه ساتي او خپلې تجزیې له نورو سره څیړي د همدغه کبله په کاریز میر کښې ددوی شخصي کرونده دافغانستان له ډیروښو تجزیوي فارمونو څخه گڼله کيږي.

اعلیحضرت تل غواړي چه د هیواد له خلکو سره له نژدی وپيژني او هر چیرته چه وی هڅه کوي چه بلا واسطه دخلکو د مختلفو طبقو سره تماس وکړي او ددوی افکار، احساسات هیلې او آرزوگانی له نژدی څخه درک کړي .

نوخکه د کابل او ولایتو یو شمیر خلک هره ورځ له هری طبقې او هر سن اوسال څخه داعلیحضرت حضورته ورځي اودشاهانه ذات دارشاداتو او عواطفو څخه برخورداره کيږي هغه وخت چه همایونی ذات خپلې کروندې ته تشریف وړي دهغه ځای شاوخوا بزگرو سره دگرهڼې دازمویني او د خاړو دروزني په خصوص کې دهغوی سره د فکر تبادلې کوي او په دی خصوص کې یو ډبله تجزیې ښودي همایونی ذات بزگر د دوی دژوندانه دسویي ډلوپولو او د تولیداتو دزیاتولو دپاره هرکله تشویقوي .

داعلیحضرت معظم همایونی اولادونه

دزیږیدو نیټه یی

۱۳۱۱د کال دوری په ۲۸

والاحضرت شهبزادگۍ بلقیس

۱۳۱۴د لمریز کال داسد په ۱۹

والاحضرت مرحوم شهبزاده محمد اکبر

۱۳۱۴د کال دوری په ۲۱

والاحضرت شهبزاده احمدشاه

۱۳۱۵د کال دلړم په ۱۰

والاحضرت شهبزادگۍ مریم

۱۳۲۰د کال دغبرگولی په ۴

والاحضرت شهبزاده محمدنادر

۱۳۲۵د کال دلندی په ۱۰

والاحضرت شهبزاده شاه محمود

۱۳۲۸د کال دوری په ۲۵

والاحضرت شهبزاده محمدداؤد ښتونیار

۱۳۳۵د کال دسلواغی په ۵

والاحضرت شهبزاده میرویس

کار کنان دافغانستان کالنۍ پنجاهمین سالگره

استقلال افغانستان عزیز رابه پیشگاه اعلیحضرت

معظم هما یو نی حامی استقلال و بانۍ نهضت

دیمو کراسی درکشور ، علیاحضرت ملکه معظمه،

خاندان جلیل سلطنتی و ملت نجیب افغان صمیمانه

تبریک میگویند .

تمثال فرخنده اعلیحضرت المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه پادشاه
محبوب و ترقی خواه ما

۷۱۰۰۲
۷۱
۷۱۴
۷۱۶
۵۰۲

علیا حضرت ملکه حمیرا مادرمعنوی ملت افغان

پیام های اعلیحضرت معظم همایونی در مراسم

رسمی سال

به مناسبت نوز معلم

بسم الله الرحمن الرحيم .

به مسئولیت کامل
کودکان و رهن
قانون
تمام افراد
را به
و تشکیل
میسازد
نیل
شدن تسلیماً
همه افراد
امروز که
حساس تاریخ
بیش از هر وقت دیگر
میشود یقین است که هیچ يك از شماسعی
خود را در آموختن دانش به شاگردان
وجوانان و پرورش خصایل نیکو تقویه حس
ایشار وطن دوستی و خدمت به هموطنان در نژاد
آنها دریغ نخواهید کرد .
امید وائق دارم با بذل مساعی پیهم علما
و مربیون، کودکان و جوانان ما نه تنها
از بهره علوم و معارف بی خور دار باشند
بلکه احترام به تعالیم دینی، تمثیل سجایای
افغانی و خیر خواهی کافه هموعان بنیاد
شخصیت شانرا تشکیل دهد .

عزیزانم استادان، معلمات و معلمین :-
به مناسبت روز فر خنده معلم مراتب
سرت قلبی و تمنیات صمیمانه خود را به همه تان
ابراز داشته موفقیت شمارا در انجام وظیفه
مقدس تان از بارگاه پروردگار نیاز میکنم .
تجلیل این روز که مراسم آن به منظور
تقدیر از مقام ارزنده آموزگار در سراسر
کشور برگزار میشود نشانه احترام و محبتی
است که مردم ما در برابر مربیون، کودکان
وجوانان خود دارند .

چنانچه همه شما میدانید نیازمندی توده
های بشری به تعلیم و تربیه نه تنها مبرم
و عمیق است بلکه با ملاحظه تحول پیهم که
در سیر متداوم زندگانی رخ میدهد حدود
و پیمانه نیز نمی پذیرد آرزوی ترقی و بهبود
شرایط حیاتی جز به نیروی دانش و در پر تو
تربیت سلیم هرگز نمیتواند بر آورده شود
درک این حقیقت مارا با اهمیت نقش معلم
و کانون های موظف به پرورش فکر و شخصیت
در حیات ملی بیشتر متوجه میسازد .
متوقعیم تمام آنها ئیکه به سویه های
مختلف در گسترش نور معرفت سهم دارند

بمناسبت عید سعید فطر

بسم الله الرحمن الرحيم .

هموطنان گرامی !

بنای شخصیت و اراده انسانی سهم خیلی
مؤثر میگردد .
بدر شدن از عهده این فرض با درک
حکمت بالغه واقعاً که مستحق پا داش
مسرت ایام عید میباشد .
آرزو مندم درین روز های پس از سرور
مطابق به اندرز های حکیمانه شریعت مقدس
اسلامی رشته محبت و مؤدت را در بین خود
بیش از پیش استحکام بخشیده در انجام
فرائض الهی مانند همیشه کوشان باشید .

خلول ایام عید سعید فطر را بشما و کافه
مسلمانان جهان تبریک گفته مسرت و سعادت
مهم را از بارگاه ایزد متعال نیاز میبرم .
این عید فرخنده که در پایان یک ماه
عبادت متبرک صیام قرار گرفته برای توده
های مسلمانان در سراسر دنیا ارزش خاص
دارد. ایفای فریضه روزه مظهر اطاعت کامل
از اوامر مقدس خداوندی بوده در راه تحکیم

سعید اضحی

بمناسبت عید

بسم الله الرحمن الرحيم .

اهمیت بزرگ دارد و درادای دسته جمعی
این رکن اساسی دیانت مظهر اسلامی
شعار یگانگی و تساند مسلمانان تجلی
میکند .
همچنین در ایفای وجبیه قربانی رمزایشار
مطلق نهفته است .

عید مبارک اضحی را به کافه هموطنان
گرامی و همه برادران اسلامی خود در نقاط
مختلف گیتی تهنیت گفته برای رفاه
و سعادت افغانستان عزیز دعا میکنم .
در عبادت حج که برای قاطبه عالم اسلام

در حقیقت اندازه پیروی مردم يك جامعه از این دواصل در امور روز مره اجتماعی شان معیار بزرگی وارزش حقیقی وموفقیت آن جامعه می باشد .

خداوند تبارك و تعالی ملت متدین افغانستان را به ادای فریضی وبه پیروی از اصول مهم انسانی که در آن نهفته است

توفیق مزید بخشیده وكافه دنیای اسلام را شامل عنیات الهی خود داشته باشد.

امید وارم این روز های خجسته را همه افراد و خانواده های افغانستان به مسرت سپری نمود در تشنیه روابط محبت وبرادری بین خود بروفق وصایای گرانبهای دینی بیش از پیش کوشان باشند .

بهناسبت حلول سال نو

حاصلات و میوه آن از یکسو احتیاجات حیاتی مردم را رفع واز جانب دیگر بزرگترین اقلام صادراتی مملکت را تشکیل میدهد که در راه انکشاف پرنسیب های اقتصاد ی واجتماعی ما خدمات مفید وموثری انجام میدهد .

عزیزانم ! وطن خانه شماست خانه خود را با بذر انواع حیوانات وشاندن نهالهای مثمر وغیر مثمر تزئین بخشید تا خانه تان سرسبز وآباد گردد واز همت شما نمایندگی کند .

در این راه اشخاص موظف ، وشعبات مسئول دولت با شما همکاری اند تا مطابق ایجابات عصر ومحیط و اصول فنی جدید ، با وسایل دست داشته وممكن ازهیچگونه کمک و مساعدتهای لازم ، باشما خود داری نکنند ، مقدار زراعت و نهال شانی شما بزرگترین نمونه ومقیاس عشق وعلاقه شما برای آبادی وسر سبزی وطن است ، زمانی این عشق شما نتیجه مثمر می دهد که نهالهای غرس شده از جانب شما تربیه ونگهداری شده به ثمر و کمال برسند .

امید است با همت شما نهال آرزوی ما و شما در راه سر سبزی وطن همسر کما بر آورده شود وامروز وفردای کشور سرسبز گردد در خاتمه : کشور عزیز افغانستان رادر ساحه زحمت کشی شما آباد وسلامتی وآسایش تانرا در سایه سرسبزی وشادابی آن از خداوند بزرگ ومتعال خواستارم .

عزیزانم ملت افغانستان !

رسیدن فصل بهار با مزده نو روز ، آغاز سال جدید را برای همگان با مسرت اعلام میدارد . بهار روح بزمی این الهام را به گوش میرساند که چون زمین ونباتات زندگی از سرخی گیرند انسانها نیز باید با تجدید پیروی طبیعت ویافتن روح تازه برای کارو فعالیت های بیشتر ونوین آماده شوند .

روز اول سال در کشور برای این به رخصتی تخصیص یافته است تا مردم ما در زندگی سال جدید فکر کنند و پروگرام فعالیت ومساعی ملی خویش را از غرس اشجار و تکثیر نهال که وسیله سر سبزی وموفقیت است آغاز نمایند . افغانستان از فیض الهی دارای کوهای پربرف ، خاک زرخیز وآفتاب درخشان است اما زمانی می توانیم از این احسان طبیعت خویش مستفید شویم که قوای بشری را با مساعدتهای طبیعی یکجا بکار انداخته ارزش فرصت وزمان کار را از دست ندهیم .

بدران شما باغ ساختند و اراضی را برای زراعت مساعد کردند که امروز شما از سایه وحاصل آن برخوردارید ، شما هم در نقض قدوم پدر ما پا گذاشته بغرس نهال وتکثیر اشجار تا حد توان بگو شید زیرا باغدار ی ونهال شانی نه تنها کشور را سرسبز ، هوا را خوب وصحت مردم را سالم می سازد بلکه بزرگترین سرمایه ملی شما بشمار رفته ،

پیام علیا حضرت ملکه معظمه بمناسبت روز اطفال

بوجود آوردن جوامع سلیم تشخیص داده است وجبیه همه ماسات اطفال خویش را با کمال عظوفت تربیت نموده در تاملین صحت بدن سلامت عقل و صفای روح شان بکوشیم وبه آنها اخلاق عالیه وخصایل ستوده انسانی را بیاموزیم .

آرزوی ما اینست تا همه اطفال مملکت

تجلیل روز اطفال را به همه کودکان عزیز ووالدین شان تمهیت میگوئیم . درینروز فرخنده بیاد می آریم که محبت وتوجه به کودکان از تعالیم مقدسه اسلامی وجزء عرف ملت افغان میباشد .

بشر از آغاز تشکیل خانواده گمراهه نمو وتربیت طفل را مرجع آمال انسان برای

در سایه رهنمائی های والدین و آموزگاران خود از روح ادب، حب کار و عمل، فداکاری وطن پرستی، نوع دوستی برخوردار باشند و در جهان فردا بحیث مردان و زنان لایق نیرومند و خدایرست و وظایف فردی و اجتماعی خود را ایفا نمایند.

پیام علیاحضرت ملکه معظمه بمناسبت روز مادر

بسم الله الرحمن الرحيم

روز فرخنده مادر را به کافه موطنیان گرامی تهنیت گفته برای اعتلای مزید کشور عزیز خود بیارگاه خداوند متعال دعایمکنم . مادران نه تنها به حیث محور در کانون و بنیاد خانواده جا دارند بلکه آنها نخستین و نزدیکترین مربیان همه افراد بشر شمرده میشوند . عظمت مقام مادر و تجلیلی که هواره در جوامع مختلف انسانی از آن بعمل آمده روی درك همین حقیقت استوار است .

اهمیت نقش مؤثر مادر در تربیه فرزندان وطن ایجاب میکند تا بحالت مادران توجه عمیق و اساسی معطوف گردد . بذل مساعی به منظور تعمیم سواد در بین مادران و بلند بردن سویه معنوی شان و همچنان تأمین شرایط

بیانیه والا حضرت شهبزاده احمد شاه رئیس عالی جمعیت

افغانی سره میاشت بمناسبت هفته مخصوص سره میاشت

بسم الله الرحمن الرحيم . اندازه مستلزم معاونت علمی انسانهای باضمیر است .

معاونت مالی درین راه مفید است ولسی کافی نیست مهمتر از آن اشتراك در تطبیق مرام های جمعیت از طریق عضویت فعال و قبول داوطلبانه يك سلسله کار هائیکست که بدون آن موفقیت واقعی متصور نیست . در حالیکه از مساعی منسوبین جمعیت تمجید می نمایم لازم میدانیم بگویم که ما هنوز در مرحله ابتدایی انکشاف خود قرار داریم .

مجادله در راه رفع نیازمندی های صحی و اجتماعی مردم مستلزم مساعی متداوم است درین راه باید گام های بزرگ ارتقایسی برداشته شود تا بتوانیم خود را به حیث يك عضو فعال فامیل بزرگ جمعیت های سره میاشت و صلیب احقر جهان تلقی کنیم .

از دربار خداوند بزرگ توفیق می خواهم تا در پرتو رهنمائی حکیمانه اعلیحضرت معظم همایونی بتوانیم مدعی پیروی واقعی تقدیر عملی از ارشاد خیرالناس ماینفع الناس گردیم .

هموطنان گرامی ! مسرووم ازینکه هفته سره میاشت را که اشتراك در آن برای مردم خیر اندیش ما شکل يك سنت پسندیده را اختیار نموده باتمیات نیک افتتاح نمایم . مرام از این هفته در کشور ما تجلیل از يك مفکوره عالی بشری جهان شمول است .

این مفکوره به حیث مثل پیروزی اوصاف نیک انسانی در مجادله دایمه دار به مقابل جنبه های منفی کسرکنر بشری و آفات طبیعی در تمام جهان و هر ثقافت تأیید میشود اشتراك درین مراسم وسیله تأیید فعالیت ملیونها زن و مرد در سراسر جهان بوده ما باین وسیله رشته مؤدت خود را باین انسانهای نوع دوست تقویه می بخشیم .

تنها اکتفاء محض در تجلیل مراسم صحیح نبوده بلکه تجلیل واقعی از يك مفکوره تطبیق آن در ساحه عمل میباشد . تحقق ترنسپ ها ی سره میاشت به همان پیمانها که مربوط به مجاهده روز مره و بی آلاشی اعضای جمعیت است به همان

پیام والا حضرت شهزاده احمد شاه بمناسبت حلول سال نو

بسم الله الرحمن الرحيم

هوطنان عزیز :

یقین دارم هنگام پی ریزی این پروگرام هر یک از شما چه عضو جمعیت افغانی سره میاشت باشید یا خیر با این جمعیت اندیشه مشترک خواهید داشت این اندیشه مشترک اتکای جمعیت ما ست اگر فکرمیکنید که در گذشته موفقیت نصیب ما شده امید است در آینده نیز به منظور توفیق مزید ما را عملاً تقویه نمایید و اگر تصور میشود که جمعیت ما مرتکب فرو گذاشتی شده باز هم لازم است از طریق اشتراک عمل وسیله موفقیت آنرا در سال نو فراهم سازید چه بهر صورت هدف جمعیت ما در خور تطبیق است . در حالیکه از مجاهدت منسو بین افغانی سره میاشت در گذشته اظهار تمجید مینمایم از خداوند توانا نیاز میکنیم تا کافسه هوطنان عزیز را در انجام وظیفه بزرگ و مهم انسانی مادر پرتو رهنمائی های حکیمانه اعلیحضرت معظم همایونی در محیط صلح و سلم گیتی تو فیق عنایت فرماید که مدعی واقعی پیروی از ارشاد محمدی خیر الناس من ینفع الناس گردیم .

حلول سال نو را بهمه شما تبریک میگویم وسعدت ، سلامت موفقیت شما را توأم با اعتلای وطن عزیز از بار گاه خداوند توانا نیاز میکنم .
درین فرصتیکه سالی رابه عقب گذاشته واز سال نو استقبال میکنیم بایست تقایح کار های انجام شده را مذاقه نموده ودرپرتو تجارب آن به تنظیم پروگرام سال آینده خود اقدام ورزیم .

زیرا در جهان متشنج امروز که نسبت بهر زمان دیگر عواطف نیک انسانی با خصائل منفی آن در صحنه مبارزه و آزمایش قرار گرفته وظیفه بس بزرگ بر دوش هر یک ماست یحیی یک عضو فامیل بزرگ جبهان گذاشته شده که از عهده آن به شکل انفرادی و غیر شعوری بدر شدن ممکن نیست پس زیربنای چنین یک تنظیم را باید ایثاروتساندو تعاون آمیخته با ایمان و آرزوبرای آینده مسمود ما ، وطن ما ودنیای ما تشکیل دهد .

بیانیه والا حضرت شهزاده محمد نادر رئیس افتخاری پروژه زولوژی افغانستان حین افتتاح باغ وحش کابل:

نظر فرهنگی و اقتصادی در خدمت وطن بذل مساعی خواهند نمود .
با اظهار تشکر از موسسات علمی و زولوژی جمهوری فدرالی آلمان که با ما کمک وسیع نموده اند واز دیگر مقامات کشور های دوست که با ما وعده معاونت داده اند اطمینان میدهم پروژه زولوژی افغانستان در اجرای وظیفه بین المللی خود با دیگر موسسات مماثل در جهان همکاری مفید خواهد نمود .

حاضرین محترم !

کمال مسرت دارم بحیث رئیس افتخاری پروژه زولوژی افغانستان درین محفل فرخنده سهم میگیرم .
تأمین امکانات تاسیس این باغ وحش نتیجه عملی توسعه یکی از شعبات پوهنتون کابل می باشد که باساس تایید حکومت و صحنه اعلیحضرت معظم همایونی بحیث پروژه زولوژی افغانستان به کار افتاده است .

از کلمات جلالتمآب محمد هاشم میوندوال صدراعظم که حکومت ایشان در تاسیس این پروژه مساعدت موثر نموده اند صمیمانه تشکر مینمایم .

با اظهار قدر دانی از همه ذواتیکه از روی علاقه به پیشرفت های کشور بما همکاری نموده اند بنام خدای متعال این موسسه رابه حیث یکی از نتایج نخستین فعالیت های پروژه زولوژی افغانستان افتتاح مینمایم .

مقصد از تاسیس این باغ وحش اساساً معرفی حیوانات وحشی افغانستان و عندالامکان بعضی حیوانات باقی جهان میباشد بنا برین درینجا شهریان کابل ، شاگردان معارف و محصلان پوهنتون و هموطنانی که به پایتخت می آیند و سیاحان خارجی بانمونه های ثروت حیوانی افغانستان آشنا خواهند شد .
این پروژه که هدف آن معرفی این ثروت در ساحة ملی و بین المللی و علاوه بر آن مجاهدت برای حمایت و حفاظت آن میباشد از

اعليحضرت محمد نادر شاه شهيد (رح) قهرمان معركة استقلال

والاحضرت مارشال شاه وليخان غازي فاتح كابل .

مرحوم والا حضرت مارشال شاه محمود خان غازی قبر مان جیہہ پیواہ .

مسافرت مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا به کابل

ساعت ده قبل ازظهر روز يك شنبه ۱۶ جدی ۱۳۴۶ مطابق ۷ جنوری ۱۹۶۸ مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا و میرمن یوانکا بروز همسرشان بنا به دعوت اعلیحضرت معظم همایونی برای يك بازدید چهار روزمورد کابل گردیدند.

اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت بلکه معظمه در میدان هوایی بین المللی کابل از مهمانان گرامی اعلیحضرتین استقبال فرمودند.

در نزدیک طیاره والا حضرت مارشال شاه ولی خان غازی فاتح کابل، ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم و خانم محترمه شان، پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة، دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه، سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه، ښاغلی دکتور علی احمد پریل معاون اول صدارت و وزیر معارف ښاغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی دکتور محمد عمر وردک وزیر داخله، دکتور محمدانس وزیر اطلاعات و کلتور و مهماندار رئیس جمهور، دکتور عبدالقیوم سفیر کبیر افغانی در بیلگراد و ښاغلی آوان میروسویچ سفیر کبیر یوگوسلاویا در کابل و خانمش سردار سلطان محمود غازی رئیس هوایی ملکی و دکتور محمد اکرم والی کابل نیز شرف معیت اعلیحضرتین را در نزدیک طیاره داشتند.

درین مسافرت ذوات آنی با جوزف بروز تیتو و میرمن یو انکا بروز همراه بودند: ښاغلی میلوش مینیچ رئیس اسامبله جمهوریت سوسیالیستی سرپا و عضو شورای فیدراسیون، ښاغلی ولادیمیر پوپویچ عضو شورای فیدراسیون و سکرتر جنرال ریاست جمهوری.

ښاغلی بانکو سمول سکرتر مالی فدرال ښاغلی نیکولا میلیچویچ مدیر شعبه سکرتریت وزارت امور خارجه. میرمن زهره نیکزیچ خانم جلالتماب وزیر امور خارجه، دکتور بوگوان بریسیلی پروفیسور در فاکولته طب، دوکتور سلوین سمود لاکا سفیر کبیر در سکرتریت ریاست

جمهوری، تورن جنرال پیتر بابیچ مدیر کابینه گارد عالی، جنرال دیو کاپانویچ یاور قوماندانیت عالی، ښاغلی دیو کالفرویچ مشاور وزارت داخله، ډگروال انجلکوواتس ښاغلی ماریان اوسوینیک مشاور سکرتر جنرال ریاست جمهوری، ښاغلی بلاژوماندیچ مشاور مطبوعاتی جنرال سکرتریت ریاست جمهوری، ښاغلی ویلیکو ویلاشویچ معاون تشریفات ریاست جمهوری، ښاغلی نواک پریچویچ مشاور جنرال سکرتریت ریاست جمهوری، دکتور نیاز ماژیچ دکتور طب جلالتماب رئیس جمهور، دکتور پریدراک لایویچ دکتور طب، ښاغلی زوونیمیر تینچکی ترجمان، قوماندان کوستا یلیچ یاور قوماندان ماندا دریچ یاور، قوماندان لیکاپریشیچ یاور و کپتان بلاگومیر ماریچ یاور.

هكذا باعزاز جلالتماب مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا و محترمه میرمن یوانکا بروز و خانم شان دعوتی از طرف اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت بلکه معظمه ساعت ۸ شب در قصر دلکشاء ترتیب یافته بود درین ضیافت بین اعلیحضرت همایونی و مارشال جوزف بروز تیتو بیانیه ایی تعلق گردید.

بیانیه اعلیحضرت معظم همایونی

جلالتماب عزیز!
مسرت دارم جلالتماب شما و محترمه خانم بروز و همراهان شما را از جانب خود و ملکه و مردم افغانستان صمیمانه خیر مقدم میگویم.
از مدتی آرزومند بودیم جلالتماب شما را در کشور خود بحیث رئیس يك دولت دوست و بحیث يك شخصیت برجسته جهانی استقبال نماییم.

امروز که جلالتماب را در افغانستان میبایم ملاقات شما و دیگر دوستان در کوسلاوی مریج سرور خاص ما شد، است.
بقتن داریم این مسافرت شعبه افغانستان مایه استحکام مزید روابط دوستی بین ملتین ما خواهد شد.
همچنین خاطرات گرانبهای مسافرت هفت سال قبل ما در کشور زیبا و مهمان نواز

مسافرتها

متحمل قربانیهای متعدد گردیده و هر دو پشتیبان صلح جهان و آزادی ملل و مردمان میباشند.

کشور های ما هر دو تایید پرنسیپهای منشور ملل متحد را جزء خط مشی خویش قرار داده بیطرفی مثبت و فعال را مبنای ثابت سیاست بین المللی خود میباشند افغانستان بحیث يك ملت معتقد باین طریق نقش ارزنده یوگوسلاویا را در برقراری

شما همواره نزد ما گرامیست . پذیرایی جلالتمآب شما و مردم یوگوسلاویا ازین جانب بحیث نشانه دوستی صمیمی و احساسات محبت بین مردمان هر دو کشور در خاطر ما نقش فراموش ناشدنی بجا گذاشته است.

مردم افغانستان از روحیه آزادمنشی و از مجاهدات مردم شما در راه حفظ موجودیت ایشان به خوبی آگاه اند. ملت های افغانستان دیوگوسلاویا برای نکهبانی استقلال خود

اعلیحضرت معظم های یونی موقعیکه مهمان عالیقدر شان مارشال جوزف بروز تیتورا هنگام مواصلت به میدان هوایی کابل استقبال میفرمایند

مطابق موافقات ۱۹۵۴ ژنیو آزادانه تعیین نموده بوحدت وصلح نایل شوند .

سعی ملل درحال رشد برای بهبودشرایط حیات شان ازچنان پدیده های عصرماست که دیگر نمیتوان مشکلات ونتایج آنرا تنها بخود این ملل منحصر ومربوط دانست بخاطر باید داشت که دراعلامیه های بلگراد وقاهره اظهار نگرانی شده بود که تفاوت سطح زندگانی بین کشور های پیشرفته ودرحال رشد بطور خطیر رو به توسعه میاشد .

توقع داریم دو مین کنفرانس تجارت وانکشاف که بزودی دردهلی انعقاد می یابد تصمیمات موثری دراین مورد اتخاذ نماید وکشور های جهان در تطبیق وپیروی آن مساعی خود را بکار برند . امید واریم اقامت خیلی کوتاه شما وخانم بروز وهمراهان محترم شما در کشورما بمسرت سپری شود .

یقین دارم این مسافرت جلالتمآب در تقویة علایق دوستی وهمکاری بین کشور های مابه منفعت صلح جهان سهم موثر وفراموش ناشدنی خواهد داشت .

جام خودرا بصحت وسلامت مهمان محترم ما مارشال جوزف بروز تیتو وخانم محترمه ایشان وتقویت علایق دوستی بین افغانستان ویوگوسلاویا وبه تحکیم صلح جهان بلند میکنم .

بسیانیه مارشال بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا
اعلیحضرت ، علیا حضرت !

جلالتمآبان، خانمها و آقایان دوستان عزیزا! اجازه میخواهم قبل از همه به اعلیحضرت شما، مردم و حکومت افغانستان از جانب همسر خویش وهمکارانم واز طرف خود صمیمانه ترین تشکرات خودرا از دعوت لطف کارانه، پذیرایی صمیمانه ومهماننوازی که خاطره فراموش ناشدنی آنرا پیوسته باخورد خواهم داشت اظهار دارم .

از کلمات با حرارت اعلیحضرت شما به طور خاص سپاس گذارم وموقع رامغتنم شمرده تحیات قلبی وبهترین آرزو های مردمان یوگوسلاویا را به مردم دوست افغانستان ابلاغ میکنم .

خوش وقتیم از کشوری دیدن می کنیم که با پیکار های خویش در راه آزادی واستقلال عنعنات باعظمت کسب نموده وکشوریکه مردم آن باروح تسخیر ناپذیر

تماسهای تفاهم وهمکاری بین کشور های غیر منسلک تعجید میکند .

بذل مساعی جلالتمآب شما در انعقاد نخستین کنفرانس کشور های بیطرف در بلگراد از وقایع قابل توجه تاریخ معاصر است .

افغانستان ببحث پیر و صمیمی سیاست بیطرفی عقیده دارد تعقیب این روش ورعایت اصل عدم الحاق بدسته بندیهای نظامی ازطرف یکعده روز افزون کشور های جهان ومساعی مشترک این کشور ها در تقویت همزیستی مسالمت آمیز وتحکیم صلح دنیا مقام موثری داشته است .

مجاهدات پیروز مندانه ملت یوگوسلاویا تحت قیادت شما در راه حفظ واسترداد استقلال ملی وپیکار آن بمنظور پیشرفت درساحات مختلف زندگانی که هنگام مسافرت بکشور شما نشانه های برجسته نتایج آنرا با کمال مسرت مشاهده نمودم از طرف ملت افغانستان که پس از مبارزه طولانی بااستعمار وتسلط خارجی با عوامل نامساعد زندگانی باعزم راسخ در آستانه تحول اقتصادی ومیاسی پا گذاشته است به نیکوئی قدر دانی میشود .

افغانستان ویوگوسلاویا دز مورد یکعده مهم مسائل جهانی نظریات مشابه دارند تایید حق تعیین آزاد سرنوشت مردمان وملل لزوم ختم استعمار تحت همه مظاهر آن مجاهدات برای خلع سلاح عام وقام حل مسالمت آمیز اختلافات بین دول درنظر هر دوکشور از عوامل عمده صلح جهان میباشد .

تجاوز جابرانه اسرائیل برکشور های عرب درتاستان گذشته موجب نگرانی عمیق همه ملل صلح خواه گردید. همکاری افغانستان ویوگوسلاویا یکعده کشورهای دیگر درسازمان ملل متحد، هنگام بحث این موضوع درمجمع عمومی نشانه روشن حمایت دولتین ازاصول عالی منشور ملل متحد بود آرزومندم مردمان عرب که هدف تعرض اسرائیل واقع شده اند به حقوق خویش نایل گردند وقبل از همه قوای اشغال گر اسرائیل سرزمین هائی را که در اثر تجاوز اخیر تحت تسلط آورده تخلیه نماید .

دوام جنگ درویتنام وتوسعه آن صلح جهان را دچار مخاطره بزرگی نموده است مردم افغانستان آرزو دارند ملت ویتنام بدون دخالت خارجی سرنوشت خود را

د افغانستان کالني

از دسترس نېوده بلکه خط مشی قابل تطبیق و عملی است که نتایج مثبت بار آورده است .

ازینجاست که مردمان یوگوسلاویا هفت سال قبل مسافرت اعلیحضرت شما را بکشور ما حسن استقبال نمودند و آن مسافرت ذات ملوکهانه در پیشرفت علائق تفاهم بین هردو کشور نقش نیرومندی داشت چنانکه متعاقباً در تماسهای مختلف به سویه بلند و تشنید پیوسته همکاری و دوستی بین هردو کشور آشکار گردید .

هردو کشور های ما موقفهای نزدیک یامائل راجع به مسایل مختلفه بین المللی گردیده اند .

این نزدیکی نظریات طرفین در همکاری فعلا نه و با تمر طی کنفرانس های کشور های بیطرف منعقد بلگراد و قاهره و جلسات مجمع عمومی ملل متحد و همچنین نخستین کنفرانس ملل متحد راجع به تجارت و انکشاف بطور خاص معلوم گردیده است .

خریش طی جریان تاریخ در برابر حملات نیرومند ترین جهان کشایان قیام کرده اند همچنین شادمانیم برای ما فرصت آن میسر میشود تا نتایجی را که در راه رشد کشور بدست آورده اید و مساعی را که برای تامین مستقبل بهتر و مسعود تر برای افغانستان بذل مینمائید مشاهده نمائیم .

کشور شما با نقش فعال ، مثبت و تعمیر کننده ای که در ساحه بین المللی دارد در موسسه ملل متحد مقام و حیثیت بزرگی حاصل کرده و بحیث یك عا مل صلح و همکاری مساویانه بین ملل عرض وجود نموده است افغانستان از راه تطبیق درست اصول همزیستی فعال و مسالمت آمیز استقلال و تمامیت خود را تامین نموده و همکاری خریش را با یك عده زیاد کشور ها با وجود موجودیت تفاوتها در نظام اجتماعی توسعه بخشیده است . به این ترتیب افغانستان بحیث یك نمونه بارز باثبات رسانیده است که همزیستی مسالمت آمیز و همکاری بین المللی بر اساس مساوی هدف دور

مرکب اعلیحضرت معظم همایونی و مارشال جوزف بروز تیشو از طرف شهریان کابل با حرارت استقبال گردید

اقدامات پشتیبانی کنند که به موجب آن سفارشهای مشخص متوجه سریع و سهل ساختن رشد اقتصادی کشور های روباکنشاف و بالاخره بصورت عموم رشد اقتصادی درجهان صادر شود .

همچنین لازم است مساعی نوین بکار رود تا مراحل خلع سلاح عام و تام به جریان افتاده و بحد اقل يك قسمت از مبالغ ضخیم و هنگفت که در راه تسلیحات به مصرف میرسد برای تأمین مقاصد مثبت تعمیر کننده رشد اقتصادی درجهان بکار رود .

درین زمان که يك عده زیاد کشورها دستخوش انواع تهدید و فشار واقع شده اند سیاست تفرق قوه و مداخله جویی که رشد آزادانه کشورها و ورشد جهانی را دچار مخاطره ساخته است با مقاومت های روزافزون روبرو میشود. اگرچه یکمده اشکال کهنه درعلاق بین المللی از میان رفته اما بین المللی برجا مانده اند زیرا تطبیق نظریات پارینه در مورد روابط واقعی اصول مندرجه منشور ملل متحد که اکثریت بزرگ کشورهای جهان بظرفداری آن بذل مجاهدت میکند هنوز میسر نگردیده است. این اوضاع ایجاب میکند مردمان و کشورهایی که با کمال صمیمیت علاقه مند بهبود اوضاع بین المللی توسعه همکاری بر اساس مساوات و استواری صلح میباشند از نزدیک همکاری نموده و فعالیت های شانرا در داخل و خارج موسسه ملل متحد متوافق سازند . درین مورد کشورهای بیطرف و غیر منسلک سهم مهم داشته اند. واقعا تجربه سالیان اخیر باثبات میرساند آن اصول و اهداف که آنرا کشورهای غیر منسلک در کنفرانسهای خویش اعلام نموده اند هنوز فعال ارزنده و مؤثرند. مزید برین عقیده داریم که امروز ممکن خواهد بود قوای وسیعتری پیرامون این اهداف مشترک برای يك اقدام منسجم جمع گردد زیرا وقایع و استحکام استقلال و صلح درجهان هدف اساسی همه کشورهای صلح خواه میباشد .

متیقنیم که مذاکرات ما با اعلیحضرت شما و دیگر رجال افغانی درین مساعی سهم سودمند داشته و درآینده نیز هر دو کشور ما بطور بائمر درساحه بین المللی همکاری خواهند داشت .

همچنین یقین دارم مذاکرات مادرپشرفت همکاری جانبین درساحات اقتصادی، فنی علمی و غیره مطابق اساسات دوستی و تفاهم

در زمان تجاوز اخیر اسرائیل بر کشور های عرب، یوگوسلاویا و افغانستان هر دو موقفهای موافق اتخاذ نمودند و هر دو با اشتراك دیگرکشور های بیطرف و صلحجو به آنانکه مورد تجاوز قرار گرفته بودند پشتیبانی کامل ابراز نموده برای رفع آثار و نتایج تجاوز بذل مساعی جدی نمودند .

گرچه درموسسه ملل متحد و نیز درساحه وسیع تری مساعی مهمه به منظور دریافت راه حلی به خرچ داده شده مگر این بحران هنوز بحلی واصل نگردیده است. معلوم است که اوضاع آن ناحیه جهان نازمانیکه قوای اسرائیلی از اراضی اشغال شده خارج نشو ند مستقر نخواهد شد بنابراین لازم خواهد بود مساعی نوین بکار برده شود تا راه حل منصفانه نزاع بر اساس تصمیماتی که درساحه ملل متحد صادر شده است پیدا شود .

دوام و شدت یافتن جنگ ویتنام منبع خطر روز افزون صلح در جنوب شرق آسیا و درجهان بالعموم می باشد عقیده مایبوسته این بوده است که یگانه راه حل قابل قبول همان خواهد بود که به موجب آن مردم ویتنام سرنوشت خویش را خود بدون مداخله خارج تعیین نمایند .

و مذاکرات تا زمانیکه بمبارد مان برجمهریت دیموکراتیک ویتنام به طور بلا شرط منقطع نگردد نه واقع بینانه و نه ممکن خواهد بود .

یکی از مسایل عمده جهان معاصر مربوط به علایق اقتصادی بین المللی و موقعیت کشورهای درحال رشد میباشد جمعیت بین المللی بطور کل وظیفه دارد که جریان سقوط روز افزون مقام اقتصادی کشورهای درحال رشد را متوقف نماید و از اقدامات قوای تسلط جویانه برای استفاده جویی ازین مشکلات ایشان جلوگیری کند. درباره لزوم و فایده اقدامات مشترک در مورد این مسایل کنونی بین کشورهای درحال رشد زمینه وسیع توافق نظر موجود است .

یقین دارم این يك جهتی که در کنفرانس اخیر منعقده شهر الجزائر رسیده و در اولین جلسه کنفرانس ملل متحد راجع به تجارت و انکشاف نیز آشکار خواهد شد کشورهای درحال رشد درین توقع خویش حق به جانب اند که کشورهای پیشرفته باید تفاهم نشان داده در طی کنفرانس و از آن

وساعت سه بعد ازظهر ازموزيم کابل ديدن فرمودند .

هكذا ساعت هشت شب ۱۷ جدی دعوتی بافتخار مارشال جوزف بروز تیتو وميرمن یوانکا بروزخانم رئیس جمهور از طرف ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم و خانم ایشان درقصر وزارت امور خارجه ترتیب شده بود همچنان به تاریخ ۱۸ جدی ساعت ۸ شب با افتخار اعلیحضرت معظم هما یو نی وعلیاحضرت ملکه معظمه دعوتی از طرف مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا وميرمن یوانکا بروز درقصر چهلستون ترتیب شده بود درین دعوت بیانیه های بین اعلیحضرت معظم همایونی ومارشال جوزف بروز تیتو تعاطی گردید .

بیانیه جوزف بروز تیتو

اعلیحضرتین . .

جلالتمآبان . .

خانمها و ښاغلو دوستان عزیز !

مراتب رضائیت مندی عمیق وسرت خود را به مناسبت این فرصت که از شما امشب در اینجا پذیرایی نمودیم اظهار میدارم . ما از اعلیحضرتین شما از خاندان پادشاهی و حکومت ومردم افغانستان نسبت پذیرایی صمیمانه و توجه سرشار ومهربانی که در هنگام اقامت در این کشور دوست بما

که بین کشور های ماموجود است مؤثر خواهد بود .

جام خود را بصحت وسعادت اعلیحضرتین شما، خوشبختی و ترقی مردم افغانستان دوستی وهمکاری بین مملکت افغانستان و جمهوریت سو سیالیست فید را تیف یوگوسلاویا بلند میکنم .

همچنان ساعت يك ونیم بعد ازظهر روز ۱۷ جدی ۱۳۴۶ د عوتی بافتخار مارشال جوزف بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا وميرمن یوانکا بروز همسر رئیس جمهور همراهان شان از طرف دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه در رستوران باغ بالا ترتیب شده بود. در این دعوت ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم و خانم محترمه ایشان، پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة ، سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه، دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف ښاغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی اشتراک داشتند .

ونیز به تاریخ ۱۷ جدی میرمن یوانکا بروز همسر مارشال تیتو ساعت ده ونیم قبل ازظهر در حالیکه والا حضرت شاهدخت بلقیس و میرمن اعتمادی خانم ښاغلی صدراعظم نیز حضور داشتند از نمایش لباس های افغانی در سالن دمیرنو قولنه

اعلیحضرت معظم همایونی ومارشال جوزف بروز تیتو در

مبذول گردید سپاسگذار میباشیم .
 امید وارم که ما و مردمان یوگوسلاویا
 امکان آنرا بدست آریم که این مهمان نوازی
 شمارا اقلا تا يك حدی به علیحضرت شما
 و خاصه به علیحضرت ملکه که هنوز
 در کشور خویش از ایشان پذیرایی نکرده
 ایم اعاده نمایم .

اگرچه اقامت ما در بین شما مختصر بود
 اما در طی این چند روزنه تنها مهمان نوازی
 عنعنوی بلکه عزت نفس و سر بلندی مردم
 آزادی دوست افغانستان را مشاهده نمودیم
 و آرزو های واقعی و عزم راسخ ایشان برای
 بدل مساعی به منظور اعمار افغانستان عصری
 حس کردیم .

مسرت داریم که طی تبادل نظر دوستانه
 ماکه در يك فضای صمیمیت و تفاهم کامل
 صورت گرفت یکبار دیگر دریافتیم که
 بین افغانستان و یوگوسلاویا درجه عالی
 موافقت نظر را جع به مسایل مختلف
 بین المللی علایق بین المللی بصورت عمومی
 موجود میباشد .

یقین دارم که افغانستان و یوگوسلاویا
 باتفاق سایر کشور های غیر منسلک و همه
 کشور های صلح جو در پیکار برای امحای
 عمل کشیدگی در جهان برای استحکام
 استقلال کشور ها و همکاری بین المللی این روزها را همواره به خاطر خواهیم داشت

اجازه میخوامم جام خود را به صحت
 و سعادت علیحضرت شما به صحت
 علیحضرت ملکه و همه مهمانان محترم ما
 و رفاه و ترقی عمومی مردم افغانستان بلند
 کنم .

بیانیه علیحضرت معظم همایونی :-
جلالتمآب عزیز !

از کلمات صمیمی جلالتمآب شما و از
 دعوت امشب که بر من و ملکه يك بار دیگر
 مرفع داد بادوستان یوگوسلاوی خوش
 ملاقات کنیم اظهار تشکر می نمایم .

درین فرصت که نخستین مسافرت رسمی
 جلالتمآب شما در افغانستان قرین به انجام
 است اطمینان میدهم لحظات مسرت بخش
 این روزها را همواره به خاطر خواهیم داشت

د افغانستان کسانى

مارشال جوزف بروز ټیټو و میرمن بروز پس از ختم مسافرت چهار روزه ساعت هونیم قبل از ظهر از کابل عزیمت نمودند .

مارشال جوزف بروز ټیټو رئیس جمهور یوگوسلاویا بعد از پرواز از کابل پیام آتی را بعنوان اعلیحضرت معظم همایونی از پیاره مخابره نمودند .

درین هنگام که سرزمین کشور زیبای شمارا ترک میکنیم آرزو مندیم سپاسگزاری پر حرارت خود خانم و همکارانم را از پذیرایی صمیمانه و توجه لطف کارانه که در هنگام اقامت ما مبذول گردید و خاطرات فراموش ناشدنی آنرا همواره باخوبیش خواهیم داشت به اعلیحضرت تین شما، حکومت و مردم افغانستان اظهار بنمایم .

یقین دارم مذاکرات ما در تشدید علائق دوستانه و همکاری بین دو کشور برای همکاری بین المللی بر اساس مساوات و به منظور صلح سودمند خواهد بود .

بهترین تمنیات خود را برای سعادت شخص اعلیحضرت تین شما و رفاه مردم افغانستان اظهار میدارم .

(جوزف بروز ټیټو)

جلالتمآب شما، خانم بروز ټیټو و همراهان شما طی این اقامت کوتاه خویش در پایتخت کشور ما خاطرات نیکی از خورد می گذارند ملاقاتها و تماسهای مفیدی که بین طرفین صورت گرفته در راه استحکام مزید علائق دوستانه بین افغانستان و یوگوسلاویا تشدید روابط فرهنگی و تاسیس مناسبات اقتصادی بین دو کشور ما مؤثر خواهد بود .

مساعی مشترک افغانستان و یوگوسلاویا و دیگر کشورهای صلح دوست در راه تحکیم امنیت جهانی حمایت حقوقی ملل و مردمان همکاری بین المللی و همزیستی مسالمت آمیز توسعه و دوام خواهد یافت یقیناً این مسافرت جلالتمآب شما در تحکیم و تأیید آن نقش عمده خواهد داشت .

آرزو مندیم در موقع بازگشت به کشور خود تمنیات نیک و سلامهای پر حرارت مردم افغانستان را به مردم یوگوسلاویا برسانند از حاضرین خواهشمندم در برداشتن جام خود با من در ابراز آرزوهای صمیمانه برای صحت و سلامت جلالتمآب رئیس و خانم یوانکا بروز و سعادت مردم دوست یوگوسلاویا اشتراک نمایند .

اعلیحضرت معظم همایونی و جلالتمآب مارشال جوزف بروز ټیټو در حین مذاکره رسمی در قصر دلکشاء

اعلامیه مشترک افغانستان و یوگوسلاویا

نظر به دعوت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان جوزف بروز تیتو رئیس جمهور سو سیالیستی فدرال یوگوسلاویا بمعیت میرمن بروز از تاریخ ۱۶ جدی تا ۱۹ جدی ۱۳۴۶ مطابق ۷ - الی ۱۰ جنوری ۱۹۶۸ مسافرت رسمی و دوستانه با افغانستان نمود .

از جانب یوگوسلاویا نوات آتی درین مذاکرات حصه گرفتند :-

میلوش مینیچ رئیس شورای جمهوریت سو سیالیستی سربیا و عضو شورای اتحادیه یوگوسلاویا، ولادیمیر پوپویچ عضو شورای فیدراسیون یوگوسلاویا و سکرتر جنرال رئیس جمهور .

بانکو سیولنی سکرتر فدرال مالیات نیکولا میلیچویچ رئیس دفتر وزارت امور خارجه، ایوان میروسویچ سفیر کبیر یوگوسلاویا در کابل .

این مذاکرات در فضای صمیمیت و صراحت لهجه و تفاهم که ممیزه علایق دوستی صمیمانه بین دو کشور می باشد صورت گرفت تبادل افکار مظهر نزدیکی نظریات طرفین راجع به مسایل تحت بحث بود .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان بمناسبت پذیرایی باحرارتی که رئیس جمهور و مردم ملکه مظاهره بامارشال جوزف بروز تیتو و میرمن اینکا بروز تیتو در قصر چهلستون

رئیس جمهور یوگوسلاویا، میرمن بروز و همراهان رئیس جمهور نقاط مورد علاقه را در پایتخت و بعضی پروژه های انکشافی را در حوالی کابل مشاهده نمودند .

مردم و حکومت افغانستان از ایشان باحرارت و صمیمیت که ممیزه علایق دوستانه بین هر دو ملت می باشد پذیرایی نمودند در هنگام این مسافرت اعلیحضرت پادشاه افغانستان و جلالتمآب رئیس جمهور یوگوسلاویا درباره علایق بین هر دو کشور اوضاع عمومی بین المللی و مسایل عمده بین المللی تبادل افکار نمودند . از جانب افغانستان درین مذاکرات نوات آتی سهم گرفتند :-

نباغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم و وزیر امور خارجه، دکتر علی احمد پوپل معاون اول صدارت عظمی و وزیر معارف، نباغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی، دکتر اعلیحضرت معظم هبایونر و علیاحضرت

مارشال جوزف پروزیتو بانیاغلی نورا احمد اعتمادی صدراعظم
در حالیکه از قابریکه برق نقلو دیدن میکنند .

یوگوسلاویا دنگام مسافرت هفت سال قبل
ذات ملایکانه به حیث نشانه دوستی صمیمانه
بین هردو ملت صورت گرفته بود ابراز
قدردانی نمودند .

جلالتماب رئیس جمهور اظهارداشتند که
سفر ذات شانده درتشیدد علایق و تفاهم
مزید بین هردو کشور مؤثر بوده است .

هر دو رئیس دولت با کمال رضائیت مندی
از تبادل پیامهای شخصی راجع به مسایل
مهمه بین المللی، مسافرتهاى متقابل رجال
هر دو کشور و همکاری در ساحه ملل متحد
و پیروی آن مرسسه که مظهر اعتماد بزرگ
متقابل و همکاری نزدیک موجود بین دو کشور
میشاند متذکر گردیدند .

طرفین لزوم و مقام مهم توسعه همکاری
هر دو کشور را در مورد سهم گیری در پیکار
کشور های بیطرف و دیگر کشورهای صلحجو
بمنظور تشیدد صلح جهان و همزیستی
و توسعه علایق بین المللی به اساس مساوات
تایید نمودند .

هر دو رئیس دولت نتایجی را که تاکنون
در باره همکاری دو جانبه بین افغانستان
و یوگوسلاویا در ساحه اقتصادی و تکنیکی
مطابق احساسات دوستی و تفاهم بین هردو

کشور عملی شده است. و لزوم توسعه این
همکاری را مورد مطالعه آورده اند .
جانب یوگوسلاویا اظهار آمادگی نمود
که در عملی شدن سه مین پلان پنجساله
افغانستان در داخل امکانات خویش سهم
بگیرد .

تبادل نظر مقدماتی در ین مورد بین
وزرای ذیصلاح هر دو کشور طی این مسافرت
رئیس جمهور صورت گرفت و موافقت بعمل
آمد که یک هیئت یوگوسلاویا در آینده
قریب بمنظور مذاکره مرانب و ترتیبات
لازمه به افغانستان مسافرت نماید .

هر دو رئیس دولت برین اعتقاد را سخ
دارند که تطبیق جهانی همزیستی مسالمت آمیز
در مورد علایق بین کشور های کوچک
و بزرگ و بین کشور های دارای نظام
اجتماعی مختلف مستلزم مساعی مزید
میشاند .

هر دو رئیس دولت بطور خاص اظهار
نگرانی نمودند: که حل بحران شرق میانه
که ذرائی تجاوز اسرائیل بمیان آمده است
به آهستگی صورت پذیر میگردد .

طرفین این تصمیم کشور های خویش را
تایید نمودند که کشور های بیطرف و دیگر

به مقصد تقلیل کشیدگی ها و برای توسعه همکاری بین المللی بر اساس مساوات می باشند .

طرفین متیقند که سازمان ملل متحد در جهان در صورتی اعتماد مزید جلب خواهد کرد که ناتوانی های کنونی آن چاره جویی شده حیثیت جهان شمول آن تامین گردد. هر دو رئیس دولت به مقام کشور های در حال رشد در علایق اقتصادی بین المللی و در اقتصاد جهانی بصورت عمومی متوجه گردیدند .

طرفین برین موافقتند که اظهار آمادگی کشور های در حال رشد راجع به اقدامات مشترک بر اساس منشور الجزایر مایه تشویق می باشد ، هر دو رئیس دولت اظهار امید نمودند انعقاد قریب الوقوع کنفرانس تجارت و انکشاف منتج به عملی شدن سفارش های کنفرانس نخستین و اتخاذ وسایل مؤثر در رفع تدریجی موقعیت غیر رضایت بخش کنونی گردد .

هر دو رئیس دولت معتقدند بالخاصه نظر باینکه موقعیت بین المللی متضمن خطرات می باشد همه کشورها باید مساعی روز افزون به منظور حل مسأله خلع سلاح بذل نمایند. هر دو رئیس دولت از اینکه اسلحه دارای قدرت تهاوی عظیم رویهم انباشته میشود اظهار نگرانی نموده ابراز عقیده نمودند که مذاکرات راجع به عدم انتشار سلاح ذروی محض در صورتی امکانات نوین را درین مورد میسر خواهد نمود که جریان و سیعتر و پایداتر خلع سلاح به شمول خلع سلاح کشور های دارای سلاح ذروی را فراهم آورد .

طرفین رضایت مندی عمیق خود را اظهار نمودند که مسافرت رئیس جمهوریت سوسیالیستی فیدرال یوگوسلاویا و فرصتیکه برای تبادل افکار دوستانه میسر نمود علایق دوستی و تفاهم را بین طرفین تشدید نموده روابط دو جانبه را بین هر دو کشور در همه ساحات توسعه بخشیده است .

رئیس جمهوریت سوسیالیست فیدرال یوگوسلاویا از اعلیحضرت پادشاه افغانستان و علیاحضرت ملکه دعوت نمود تا مسافرت دوستانه به یوگوسلاویا نمایند. این دعوت با کمال مسرت مورد قبول واقع شد .

کشور های صلحخواه سہمگیری کامل خود را که هدف آن زائل ساختن نتایج تجاوز و یافتن راه حل عادلانه و نسپایی بر اساس عقب کشیدن قوای اسرائیل از سرزمین های تحت اشغال و ممکن ساختن حل مسئله پناه گزینان فلسطین میباشد ادامه بدهند .

هر دو رئیس دولت نگرانی خود را راجع به خطر های روز افزون دوام بمباری بر جمهوریت دیمو کراتیک و بیتام اظهار داشتند. طرفین معتقدند که حل نسپایی بحران و بیتام مطابق روحیه موافقتنامه های ۱۹۵۴ ژنیو بر اساس احترام حق مشروع مردم و بیتام بدون دخالت خارجی صورت میگیرد و مذاکراتیکه در آن نمایندگان جنبه آزادی ملی و بیتام بحیث طرف مساوی سہم بگیرند دایر گردد در حالیکه انقطاع بمباری بر جمهوریت دیمو کراتیک و بیتام قبل از آغاز مذاکرات بطور بلا شرط راه تامین این هدف میباشد .

هر دو رئیس دولت معتقد اند بطور قاطع لازم است کشور های بیطرف و همه کشور های صلحجو چه در داخل ملل متحد چه بیرون آن موسسه به منظور امحای سیاست علیه قوه و فشار در علایق بین المللی که سد راه رشد کشور های نو آزاد و در حال نمو می شود بطور لاینقطع بذل مساعی نمایند .

طرفین از آرزو های عده روز افزون کشور ها به منظور احراز نقش مستقل در علایق بین المللی و به مقصد سہم گیری قاطع تر در پیکار برای صلح همزیستی و توسعه روابط بر اساس حقوق مساوی پشتیبانی میکنند .

هر دو رئیس دولت لزوم امحای فوری بقایای استعمار و زوال استعمار را تحت همه مظاهر آن مجدداً تأیید نموده حقوق مردمان و ملل را برای حق آزاد تعیین سرنوشت و پیکار های شان برای آزادی و استحکام استقلال ایشان پشتیبانی مینمایند .

هر دو رئیس دولت برین موافقتند که ملل متحد محل بنظیر اجتماع مساعی همه کشور های صلح دوست و قوای مترقی جهان

مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی بولایات غربی و جنوب غربی کشور

اعلیحضرت معظم همایونی بعد از ظهر ۲۲ جدی ۱۳۴۶ برای يك بازديد غير رسمي از ولايات غربی و جنوب غربی کشور توسط طیاره وارد کندهار گردیدند .

طیاره حامل ذات شهبازی به ساعت دوازده و پانزده دقیقه بوقت کندهار در میدان هوایی بین المللی فرود آمد . موقعیکه ذات شاهانه از طیاره فرود آمدند از طرف دکتر عبدالرحیم والی ، تورن جنرال محمد سعید قوماندان قوای عسکری ولایت کندهار ، یناغلی نوراحمد ستانکزی مستوفی و یناروال سرپرست و هزاران نفر از اهالی استقبال گردیدند .

در این مسافرت علاوه بر یکعده ذوات مؤظف دربار سلطنتی و الاحضرت سردار عبدالولسی ، سردار سلطان محمود غازی رئیس هوایی ملکی و برخی دیگر از اعضای فامیل جلیل سلطنتی ، رئیس ولسی جرگه بعضی از اعضای حکومت و جنرالهای اردوی شاهانه شرف معیت اعلیحضرت معظم همایونی را داشتند .

ذات شهبازی بعداً جا نب صفوف مستقلین که در مقابل عمارت میدان هوایی بین المللی صف بسته بودند تشریف فرما شده از طرف مامورین ملکی و عسکری اهالی و بعضی از وکلا و سناتور های ولایات کندهار ، زابل و غزنی در ولسی جرگه و مشرانو جرگه و ولسی های ولایات هلمند و زابل باحارارت استقبال گردیدند .

ذات شهبازی پس از احوال پرسی و تفقد بر احوال رعایای شاهانه از میدان هوایی بین المللی بسواری موتر جانب شهباز کندهار عزیمت فرمودند .

ذات شاهانه در مدخل قرارگاه قوماندانی عسکری ولایت کندهار سلام گارد احترام را قبول و در تالار بزرگ عمارت قرارگاه تشریف فرما گردیدند .

ذات شاهانه در تالار مذکور به حاضرین خطاب فرمودند: - آرزوی همیشگی ما این بود که از نقاط مختلف کشور جهت تماس بامردم خویش و اطلاع از مشکلات محیطی شان وقتاً فوقتاً دیدن نمایم .

امروز خوشوقتم به همین منظور با شما ملاقات میکنیم و از چگونگی بعضی مشکلات مربوط این مناطق و چاره های لازم برای حل آن مستقیماً مطلع میگردیم .

ذات شاهانه توقع نمودند مردم زحمتکش مادرسیاه وحدت و یگانگی در راه حل مشکلات خود و اعتلای کشور عزیز ما با حکومت و مقامات مسئول در ولایات و مرکز مملکت همکاری و تشریک مساعی نمایند . ذات شاهانه فرمودند: - امیدوارم در اثر همین روحیه تشریک مساعی مردم و حکومت پروگرام هاییکه جهت بهبود اوضاع اقتصادی اجتماعی و آذاری کشور وضع گردیده به فضل خداوند متعال نتایج مطلوب خود را بار آورد و افغانستان عزیز بطوریکه آرزوی ما و هر فرد این خاک است به ترقیات بیشتری نایل گردد .

اعلیحضرت معظم همایونی در سالون قوماندانی قوای کندهار در حالیکه جم غفیری از مامورین ملکی و عسکری و معاریف شهباز کندهار حاضر داشتند نقشه های سروی ابتدایی ساحه آبیاری ارغنداب را که از طرف متخصصان مربوط ریاست عمومی انکشاف وائی هلمند وار غنداب ترتیب شده بود و در باره آن توسط رئیس عمومی انکشاف وادی هلمند توضیحات بعرض میرسید ، ملاحظه فرمودند .

ذات شاهانه در مورد احداث زابرها و اصلاح شبکه آبیاری ساحه ارغنداب به مقامات مربوط هدایات لازم صادر فرمودند تا خطرییکه به زمین ها و باغستانهای این منطقه متوجه است هرچه زودتر رفع گردد . اعلیحضرت معظم همایونی پس از صرف طعام چاشت که از طرف قوماندانی عسکری ترتیب شده بود يك تعداد از معاریف ولایت زابل را که جهت اشتراک در مراسم پذیرایی ذات شاهانه به کندهار آمده بودند به حضور ذات شاهانه پذیرفتند و آنها را مورد تقدیمو کانه قرار دادند .

ذات شهبازی بعد از ظهر ۲۲ جدی از موضع قشله جدید قوای عسکری در شرق شهباز کندهار دیدن نموده و راجع به تعیین موضع و ساختمان آن به مامورین مؤظف

مسافرتها

توسط هیلی کوپتر حرکت فرموده مقارن ساعت دوازده و نیم ظهر به لشکرگاه مواصلت کردند .

هنگام فرود آمدن از هیلی کوپتر انبوه بزرگی از مردم ولایت هلمند یناغلی محمدهاشم صافی والی و رئیس عمومی انکشاف وادی هلمند وارغنداب وسایر مامورین و کارکنان ولایت ریاست عمومی انکشاف وادی هلمند از ذات شهر یا ری استقبال نمودند .

سپس موکب ذات شاهانه در حالیکه با کف زدن و اظهار احساسات اهالی بدرقه میشد از وسط جاده های شهر لشکرگاه عبور نموده وارد هتل بست گردیدند .

درمدخل هتل عدّه بزرگی از مردمان شهر بشمول اطفال و زنان از ذات شاهانه استقبال نموده و مورد تفقد اعلیحضرت همایونی قرار گرفتند .

اعلیحضرت همایونی درعمازت هتل بست با مامورین دوایر مختلف دولتی و کارکنان ریاست عمومی انکشاف وادی هلمند که جهت تشریف به حضورشهریاری گرد آمده بودند احوال پرسی کرده آنها را

هدایت لازم دادند .

اعلیحضرت معظم همایونی سپس بزیارت خرقه مطهره نبوی (ص) تشریف فرما گردیده پس از اتحاف دعا و درود بروج پیغمبر اسلام راجع به جریان کار های مربوطه تشریحاتی خرقه مبارک از قبیل کاشی کاری و میناتور کاری آن توضیحات یناغلی محمدافضل رئیس مرستون و یناغلی نصرالله مدیر فنی مدیریت فواید عامه کندهار را استماع فرموده و پس از آن به مزار اعلیحضرت احمدشاه بابا رفته بروج آن اتحاف ادعیه نمودند .

ذات شهریاری بعداً از عمازت هتل باباولی در جنوب شرق کندهار دیدن کردند. ذات ملوکانه ساعت نه شب ۲۲ جدی در دعوتی اشتراک فرمودند که از طرف بنساروالی کندهار در مهمانخانه دولتی تزیین شده بود .

اعلیحضرت معظم هما یونی و ذوات همسفر شاهانه شب مذکور در کندهار اقامت داشتند .

به تاریخ ۲۳ جدی اعلیحضرت معظم همایونی با ذوات معیتی شان از کندهار

اعلیحضرت معظم همایونی در میدان بین المللی هوایی کندهار دسته های گل را که از طرف چند طفل خورد سال بحضور شاهانه تقدیم شد با تفقد و ابراز نوازش قبول میفرمایند

بعد ازختم فرمایشات ذات شاهانه چندنه
از معاریف هلمند درباره برخي از مشکلات
منطقه عرايضي به حضور شاهانه تقديم
کردند که درباره غور ومطالعه آن از حضور
اعلیحضرت معظم همایونی به مامورین
مربوط هدايات لازم صادر گردید .

هكذا ذات شهبیاری هنگام عصر از
مسجد جامع لشکرگاه دیدن فرموده سپس
دستگاه مجهز لینیات ودستگاه های حلاجی
وروغن نباتی بست وفارم تجربوی زراعتی
بولان وفارم نسل گیری حیوانات را مفصلا
مشاهده فرمودند که در هر قسمت از طرف
آمرین و کارکنان فنی دستگاه های مذکور
توضیحات بعضی میرسید .

بعداً اعلیحضرت معظم همایونی از پروژه
زراعتی مارجه نیز دیدن فرموده ساعت شش
شام به اقامتگاه شاهانه مراجعت فرمودند.
اعلیحضرت معظم همایونی باذوات معینی
شان ساعت ۹ صبح ۲۴ جدی از لشکرگاه
توسط هیلکوپتر جانب ولایت چخانسور
عزیمت فرمودند در عرض راه در حالیکه
هیلی کوپتر حامل ذات شهبیاری بر فراز
اراضی واقع دربین ولایت هلمند و شهر
زرنج مرکز ولایت چخانسور دبروواز بود
مامورین مربوط از روی نقشه های فنی
درباره اراضی مذکور توضیحات لازم را
بجضور شاهانه عرض نمودند .

موكب اعلیحضرت معظم همایونی ساعت
۱۰ قبل ازظهر همان روز به شهر زرنج
مواصلت نموده ودر آنجا از طرف انبوه
بزرگی از زنان ومردان ولایت چخانسور
والی، بناروال سرپرست وکلای چخانسور
درولسی جرگه وسناطور چخانسور و سایر
مامورین ولایت مذکور باحرارت استقبال
گردیدند .

هنگام فرود آمدن از هیلی کوپتر
یکدسته اطفال خرد سال که لباس های ملی
دربرداشند دسته های گل بجضور پادشاه
محبوب شان تقديم کردند .

شهر زرنج باوجودیکه توقف اعلیحضرت
همایونی در آن مختصر بود با بیرق های
شاهی وملی و رواق های پذیرایی تزئین
یافته بود .

صدها شتر سوار چخانسوری با اشتر
های آراسته از ذات ملوکانه استقبال
کردند .

اعلیحضرت معظم همایونی از بین صفوف
مستقبلین در حالیکه بانمره های خوش آمدید

به اهمیت وظایف محوله شان که بمهده
دارند متوجه نموده ارشاد فرمودند: -
مسؤولیت شما درین منطقه که از سالهای
متدای بدین سو شاهد یک سلسله فعالیت
های زراعتی اقتصادی، تخنیکي واجتماعی بوده
وزحمات زیادی بمنظور موفق شدن این
فعالیت ها در آن تمرکز یافته اهمیت
وحساسیت خاص دارد .

یقین داریم همه شما درک میکنید که
کامیابی ومساعی تان نه تنها در حیات مردم
این منطقه بلکه در زندگانی ملی بطور عام
ودر سیر انکشاف اقتصادی واجتماعی کشور
بسیار مؤثر میباشد .

امید واریم در راه خدمت به هموطنان
ودر راه انجام پروگرام های مختلفی که
جهت بهبود اوضاع این وادی روی دست
دارید همواره موفق باشید .

ذات شهبیاری پس از صرف طعام چاشت
در هتل بست معاریف نقاط مختلف ولایت
هلمند را بانمایندگان شان درولسی جرگه
ومشرانو جرگه به حضور شاهانه پذیرفتند.

اعلیحضرت معظم همایونی درین اجتماع
خطاب به مردم هلمند گفتند: - اغتلاي کشور
وبهتر ساختن شرایط حیاتی برای تمام
هموطنان یک امانت بزرگ ومشترک تمام
افراد این کشور است. ایفای این امانت
نیازمند مساعی مردم وادارات مختلف دولت
میباشد .

مردم افغانستان که در ادوار مختلف
تاریخ طی مجادله با قوتهای استعماری از خود
عزم ورشادت خاصی بروز داده اند از مدتی
بدین سو با شرایط نامساعد زندگانی داخل
مجادله میباشند .

یقین دارم ملت افغانستان بنیروی همان
ثبات وهمت درین معرکه که هدف آن
بهتر ساختن شرایط حیاتی وبلند بردن

سطح زندگانی تمام هموطنان است نیز
پیروز خواهد شد .

خوشبختانه قانون اساسی دولت برای
تمرکز مساعی شما درین راه زمینه خیلی
مناسبی را مساعد نموده است، اشتراك
در حیات ملی حق ووظیفه است که قانون
اساسی به همه شما داده واینکه مشاهده

می نمائیم شما ازین خلق استفاده نموده
در تطبیق دیمو کراسی سبم می گیرید
موضوعات موجبات مسرت خاص مرفراهم
نموده است .

آن نه تنها در بلند بردن سطح زندگی مردم آن تاثیر خواهد داشت بلکه نقش آن در اقتصاد ملی نیز خیلی عمده خواهد بود. شما همه میدانید که موضوع کنترل آب در منطقه چخانسور مسئله مهم تخریبی بوده که اول محتاج سروی وسیع و دقیق و بعد اتخاذ تدابیر عمده میباشد. این تدابیر از طرف دولت اتخاذ خواهد شد ولی تا وقت اتخاذ آن باید برای حل مشکلات آنی شما چاره های مقتضی جستجو شود و به انکشاف این منطقه توجه لازم بعمل آید .
ادارات مربوطه حکومت باید به همکاری خود شما درین راه مساعی را که در توان دارند صرف نمایند .

بدرقه میشدند سلام و احترامات مردم چخانسور را قبول نموده فرمودند :-
سال های متعددی است که آرزوی دیدن منطقه شما را بددل داشتیم امروز مسرت خاصی احساس میکنم که باشما در ولایت تان فرصت ملاقات دست میدهد باوجودیکه شخصا این منطقه را مشاهده نکرده بودم ولی محبت مردم آن همیشه در دل ما جا داشت و مشکلاتی که این منطقه به آن روبرو است همواره توجه ما را بخود معطوف کرده بود و از آن کاملاً مستشعش بوده ایم. پرابلم چخانسور همیشه مورد توجه و اندیشه مقامات دولتی بوده و در باره چاره لازم آن فکر و مطالعه بعمل آمده است .

بعد از ختم بیانات ذات شهریاری چندتن از اهالی ولایت چخانسور بآلتوبه عرایض و مشکلات خود هارابه نمایندگی از سائیرین بحضور پادشاه محبوب شان تقدیم کردند. درین معروضات بعد از عرض خیر مقدم و تذکر این حقیقتکه دیدن ذات شهریاری از چخانسور کشایش یک فصل نودرتاریخ این منطقه میباشد .

ذات شهریاری افزودند : - مشاهده اراضی وسیع چخانسور اگر از یک طرف بعلت متضرر شدن از فقدان فنی کنترل آب در حال حاضر موجب تآثر مآشند از طرف دیگر نظربه امیدیکه به آینده این سرزمین و به ثمرات آن بعد از حل پرابلم مذکور داریم باعث مسرت ما گردید .
حل پرابلم های چخانسور و آبادی اراضی

اعلیحضرت معظم همایونی در میان رعایای وفا شعار شان ضمن دعوتیکه بافتخار ذات شاهانه از طرف شهریان کنند هار در سالون بناورالی آنجا ترتیب شده بود با مردم از نزدیک صحبت میفرمایند .

د افغانستان کالني

تا در فرصت مناسب حفريات مواضع مذکور توسط متخصصين فني صورت گرفته بتواند .

اعلیحضرت همايوني ضمن اشاره به پروگرام هاي انکشافی که جهت بهبود اوضاع ولايت فراه رویدست است فرمودند راز حقيقي موفقیت يك جامعه در ثبات مردم آن در راه مجادله با شرایط نامساعدنمخته است. ملت افغانستان که همواره در همه مجادلات حیاتی قوت، عزم و اراده خود را به اثبات رسانیده یقین دارم درین مجادله نیز پیروز خواهند شد .

ذات شاهانه ساعت ۳ بعد از ظهر روز مذکور از زرنج توسط هیلې کوپتر پرواز نموده وساعت پنج عصر به لشکرگاه مرکز ولايت هلمند مع الخیر مواصلت فرمودند . ذات شهرياري پس از مواصلت به لشکرگاه ساعت پنج وده دقیقه عصر از فابریکه حجاری ونجاری وادی هلمند مفضلا دیدن فرمودند .

سپس ذات شاهانه بسواری جنبه مواضع بند برج آس بدریای هلمند در ۱۲ کیلو متری شمال غرب شهر زرنج تشریف فرما گردیده از آن مفضلا دیدن فرمودند درین جا نیز مردم منطقه توضیحات مفصل درباره مشکلات و احتیاجات خود بعرض رسانیدند .

ذات شاهانه بمنظور تسهیل رفت و آمد به چخانسور و وصل منطقه مذکور به پایتخت و دیگر ولایات توسط خطوط هوایی امر صادر فرمودند تا یک میدان هوایی در نزدیکی شهر زرنج احداث گردد. مامورین فنی ریاست هوایی ملکی سروری لازم راجهت تعیین محل مناسب برای احداث میدان مذکور بزودی آغاز خواهند نمود .

همچنان ذات شاهانه به والی چخانسور امر صادر فرمودند از مواضع آثار باستانی ولایت چخانسور که از ادوار مختلف تمدن و فرهنگ این خطه مهم افغانستان حاکی میباشد بدقت مواظبت و مراقبت بعمل آید .

یکی از مرسفیدان

شهر کندهار با بوسیدن

جبین شاه محجوب خورد

ایرازا احساسات

شاهدوستی مینماید

مسافرتها

کندهار و نمایندگان آنولایت در شوری باحرارت استقبال گردیدند .
قرار بود اعلیحضرت معظم همایونی بعد از بیک توقف مختصر در میدان هوایی بین المللی کندهار با ذوات معینی شان در اثر خواهش مردم هرات که قبلاً در لشکرگاه بحضور شاهانه بعرض رسیده بود تشریف فرمای هرات گردند. ولی دراپور های واصله از هرات اختلال جوی شدیدی را پیشبینی کرد .

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت ده و سی دقیقه قبل از ظهر ۲۵ جدی با ذوات معینی شان لشکر گاه را به سواری هلی کوپتر به قصد کندهار ترك گفت هرات ۱۱ و ۲۵ دقیقه قبل از ظهر به میدان هوایی بین المللی کندهار مواصلت فرمودند .
ذات شهبازی در میدان هوایی از طرف انبوه بزرگی از زنان و مردان و اطفال کندهار دکتر عبدالرحیم والی و سایر مامورین لشکری و کشوری، قضات محاکم ولایت

اعلیحضرت معظم همایونی از مزار میرویس نیکه دیدن فرمودند

د افغانستان گانې

همكاري. مردم و حكومت و وجود تفاهم بين قواي ثلاثه دولت مياشده. يقين دارم شعور سياسي، ثبات و مناتي كه مردم افغانستان هميشه ودر همه ادوار تاريخ از خود نشان داده اند مارا از مراحل مختلف نهضت ديموكراسي و تطبيق قانون اساسي باموقبيت بيرون خواهد كشيده .

بعد چند تن از اهالي شهر كندهار معروضاتي مبني بر خير مقدم بحضور پادشاه محبوب شان تقديم نموده در آن از انكشافاتي كه در حوزه غربي مملكت در ولايت كندهار صورت گرفته تذكر داده برخي از مشكلات خود را نيز به حضور شما نه عرض نمودند .
اعليحضرت هميوني در جواب معروضات اهالي فرمودند :-

نتايج كه از تطبيق پروگرامهاي انكشافي بدست آمده همه محصول اراده و زحماتكسي مردم افغانستان است كه جهت اعمار وطن خود از بذل هيب نوع مساعي دريغ نموده اند افغانستان در تيجه مجادلات پيهم بااستعمار مدت هاي طولاني مجبور شد براي حفظ موجوديت و استقلال خود وبعدها براي صيانت اصل بيطرف عنعنوي خود در سياست جهاني، درسير انكشاف و پيشرفت خویش آهستگي و محدوديت را بپذيرد . ولي اميدواريم باوسايلي كه خود بدست داريم و با كمكهاي ممالك دوست و مؤسسات بين المللي بياري عزم بازوي مردم افغانستان نهضت اعتلای وطن را بسر منزل موقبيت برسانيم .

بعداً اعليحضرت معظم هميوني طام شب را در عمارت بناورالي در بين انبوه مردم كندهار صرف نموده مقارن ساعت يازده شب به اقامتگاه سلطنتي عودت فرمودند .
چون اختلال جوي در حوزه هرات دوام داشت و سفر اعليحضرت هميوني به هرات امكان پذير شده توانست لهذا ذات شاهانه باهمراهان شان ساعت دهوپانزده دقيقه قبل از ظهر ۲۶ جدي كندهار را بسوي كابل ترك فرمودند. وساعت يازده وپانزده دقيقه مع الخير بكابل مواصلت فرمودند .

به اثر وصول اين اطلاع سفر ذات شاهانه به هرات معطل قرار داده شده واعليحضرت معظم هميوني باذوات معيبي شان به شهر كندهار تشریف فر ما گرديدند .

ذات شاهانه بعد از ظهر ۲۵ جدي باهمراهان شان از مزار قايد بزرگ ملي ميرويس نيکه هوتكي ديدن فرمودند پس از اتحاف ادعيه دربارہ تکميل کار عمارت مقبره آن زعيم معروف تاريخ افغانستان به داکتر عبدالرحيم والي كندهار هدايات لازم صادر فرمودند .
ذات شاهانه شب مذکور در كندهار تشریف داشتند ومهمان مردم شهر كندهار بودند .

اهالي شهر از پادشاه محبوب شان در سالون بناورالي كندهار پذيرايي بعمل آوردند .

ذات شاهانه در اين اجتماع فرمودند :-
مسرت دارم طی این مسافرت کوتاه خود به صفحات غربي مملكت بايكمده مشكلات اين مناطق مخصوصاً پرابلم ناشي از بلند رفتن سطح آب در مناطق وسيع آباد شما وپرابلم مردم چخانسور از نزديك آشنا شدم .

اميد است برای رفع اين مشكلات در حدود توان دولت چاره هاي لازم فراهم شده بتواند. اعليحضرت هميوني بعد از آنكه به انكشاف اوضاع اقتصادي در مملكت وبه پروگرامهاي كه طی پلان هاي پنجساله افغانستان جهت بهتر ساختن شرايط حياتي مردم به مرحله تطبيق گذاشته شده اشاره كردند فرمودند .

بزرگترين ارزشي كه در تيجه تحولات و اصلاحات معاصر در كشور بدست آورده ايم عيارتست از تامين ديموكراسي از راه بوجود آوردن و تطبيق قانون اساسي جديد دولت كه تباد يک جامعه سليم و مترقي را بر روی اساسات ديموكراتيک می گذارد اکنون وظيفه بزرگ همه ماوشماستحکام ديموكراسي وپروورش آنست. ايضای اين وظيفه وتامين اهداف قانون اساسي نیازمند

مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی

به اتحاد شوروی

همکاری کشورهای مامنجر گردد. بازدید رئیس دولت افغانستان از اتحاد شوروی در ایامی صورت می پذیرد که افغانستان برای برگزاری پنجاهمین سال جشن استقلال خود آماده میگردد.

افغانستان یکی از اولین دول آسیا بود که به مبارزه علیه بردگی و استعمار برخاست مردم افغانستان طی مبارزه قهرمانانه از استقلال ملی خود دفاع نموده اند و مستحق میباشند که از پیروزی خود بر استعماران استعمازی وهم از ثمراتی که در نتیجه کار و زحمت مداوم در راه ترقی اقتصاد ملی و فرهنگ بدست آورده اند فخر و مباحات نمایند.

در طی نیم قرن گذشته افغانستان در اجرای مداوم سیاست خارجی واقع بینانه مبتنی بر وفاداری به امر صلح و عدم شرکت در بلاکهای نظامی سر مشق تیکی نشان داده است رویه بیطرفی، و مبارزه در راه صلح و بر ضد استعمار و تجاوز امپریالیستی موجب وجهه و نفوذ شایسته افغانستان در ساحه بین المللی گردید اتحاد شوروی از سهم افغانستان در مبارزه مشترک ملل بخاطر تحکیم صلح تقدیر شایانی مینماید و مردم شوروی این سال جشن پر افتخار را به افغانستان تبریک گفته و موفقیت های بیشتر آنرا در آینده در راه ترقی مستقلانه کشور خواهند. اعلیحضرت همایونی محمد ظاهر شاه که اکنون سی و پنج سال است در رأس دولت افغانستان قرار دارند در کشور ما به عنوان شخصیت دولت بزرگی که سیاست خارجی مبتنی بر اصول همزیستی مسالمت آمیز دول دارای سازمان های اجتماعی گوناگون را بطور مداوم انجام میدهند شهرت و معروفیت دارند.

اتحاد شوروی نیز بطور مداوم از امر صلح در سراسر جهان دفاع نموده و در راه شناسائی و محترم شمردن حقوق هر کشوری اعم از بزرگ و کوچک و ترقی آزادانه مستقلانه مجاهدت مینماید و برای ریشه کن ساختن متجاوز و سیاست زور گوئی در منا سبات بین المللی مصرا نه مبارزه میکند.

موقف افغانستان و اتحاد شوروی در مورد مسایل عمده اوضاع بین المللی مطابقت داشته و یا باهم خیلی نزدیک میباشد بناء این امر برای توسعه باز هم بیشتر همکاری بین کشور های ما در مبارزه در صحنه بین المللی بخاطر صلح و امنیت ملل شرایط مساعدی را فراهم میسازد.

اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه و همراهان اعلیحضرتین ساعت نه و نیم قبل از ظهر ۱۳ جوزا ۱۳۴۷ به دعوت هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی بناغلی بود گورنی صدر آن هیئت برای انجام یک مسافرت رسمی و دوستانه به اتحاد شوروی عزیمت فرمودند.

در میدان هوایی ونوکورا بناغلی نیکولای بودگورنی صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی و خانم ایشان، بناغلی الکسی کاسیگین صدراعظم بشمول نایب صدر هیئت رئیسه و بناغلی یفریموف معاون صدراعظم شوروی، بناغلی اندری گرومیوکی وزیر خارجه و دیگر رجال دولتی اتحاد شوروی، کور دیپلوماتیک مقیم مسکو، جنرال محمد عارف سفیر کبیر و اعضای سفارت کبرای افغانی متعین مسکو باخانمهای شان و بناغلی الکزاندراف سفیر کبیر اتحاد شوروی در کابل از اعلیحضرتین استقبال نمودند.

هكذا دعوتی به اعزاز اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه ساعت هشت و نیم شب ۱۳ جوزا به وقت مسکو از طرف هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی در قصر کرملین ترتیب شده بود. درین دعوت بیانیه های بین اعلیحضرت معظم همایونی و بناغلی بودگورنی تطامی گردید.

بیانیه بناغلی بودگورنی صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی

اعلیحضرتین، خانم ها و آقایون، از طرف هیأت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی و حکومت اتحاد شوروی به مہمانان عالی قدر افغانی ما اعلیحضرت معظم همایونی محمد ظاهر شاه و علیا حضرت ملکه و همراهان شان در مسکو صمیمانه تبریک و شاد باش میگویم.

اتحاد شوروی مطابق اصول مشهور لیتن مینی بر کمک همه جانبه به دول و ملل که در راه حصول و تحکیم استقلال ملی شان مبارزه میکنند برای توسعه روابط خود به افغانستان اهمیت فراوان قایل میباشد امیدواریم که بازدید اعلیحضرت شما از اتحاد شوروی سهم جدید و مهمی در امر تحکیم دوستی عنعنوی اتحاد شوروی و افغانستان گرفته و به تعمق بازم بیشتر اعتماد متقابل و توسعه

ذات شاهانه حین مصافحه با مستقبلیین در میدان هوایی مسکو .

میدهد وبا وجود حسن نیتی که ازطرف دول عربی ابراز میگردد اجرای فیصله نامه شورای امنیت مورخه ۲۲ نوامبر سال ۱۹۶۷ را عقیم گذاشته و مایل نیستند به منافع صلح واقعی بگذارند .

اتحاد شوروی از ملل عربی در مبارزه عادلانه خود به خاطر محو آثار تجاوز اسرائیل و خروج نیرو های اسرائیل از اراضی اشغالی اعراب و در راه بر قراری صلح دوامدار در شرق میانه حمایت کرده و خواهد کرد .

اوضاع فعلی اروپا رانیز متاسفانه کمیثوان آرام محسوب نمود درینجا نیرو های تلاحی طلب جمهوریت فدرال آلمان مساله به اصطلاح (فضای حیاتی) را به پیش کشیده در باره تمایل خود به تجدید نظر در سرحدات کنونی اروپا اعلام نموده اند و برای بدست آوردن سلاح اتومی مجاهدت مینمایند. اکنون از هر وقت بیشتر امر حفظ صلح از بسیاری لحاظ وابسته به فعالیت تمامدول صلح دوست است صرف نظر ازینکه آنها به کدام قاره واقع میباشند .

هر کشوری قادر است در مبارزه در راه صلح باعادی کردن اوضاع بین المللی سهم مهمی داشته باشد .

در زمان پراضطراب ما روابط اتحاد شوروی و افغانستان سر مشق نیکی برای سیاست بین المللی میباشد و بر خلاف دسایس قوای ارتجاعی امپریالیستی این مناسبات در خاصیت

متاسفانه اوضاع فعلی جهان غیرممکن است باعث نگرانی و تفکر نگردد . در جنوب شرق آسیا تجاوز ایالات متحده امریکا برضد ویتنام ادامه دارد حکومت ایالات متحده امریکا با مقاومت و ایستادگی قطعی مردم ویتنام که از حقوق خود به زندگی آزاد و بکار مسالمت آمیز قهرمانانه دفاع میکنند مواجه و مسورد تقبیح افکار عمومی جهان واقع گردیده ناگزیر شد تا در بر قراری تماس های رسمی با دولت جمهوری دیموکراتیک ویتنام تن در دهد این تماس ها ممکن است صورت حل سیاسی مساله ویتنام را بگشاید به شرطی که حکومت ایالات متحده امریکا حاضر باشد در واقع حقوق حقه ویتنام را محترم شمرده بمباردمانهای خاک جمهوریت دیموکراتیک ویتنام و سایر عملیات تجاوز کارانه خود را برضد مردم ویتنام قطع کند . اتحاد شوروی ازین تقاضای عادلانه حکومت جمهوریت دیموکراتیک ویتنام پشتیبانی میکند و به مردم ویتنام در دفاع آن از آزادی و استقلال خود کمک های لازمی مینماید .

قوای تجاوز کار در قسمت دیگر قاره آسیا نیز یعنی در شرق میانه آتش جنگ را در داده اند و اکنون محافل حاکمه اسرائیل بجای آنکه در عمل و نه در حرف در جستجوی راه حل سیاسی بحران شرق میانه باشند به افزایش تشنج اوضاع درین ناحیه کره ارض ادامه

اوضاع شرق میانه تأثیر مساعدی داشته به تحکیم صلح و همکاری دول این منطقه مساعدت میکند .

روابط اتحاد شوروی و افغانستان بر پایه احترام صمیمانه به حق هر ملتی به آزاد بودن از هر گونه مداخله قوای خارجی به مورداخلی آن و ترتیب دادن زندگی خود ترقی اقتصادملی و فرهنگ خود مطابق آمال و منافع خویش استوار میباشد .

این علاق نشان میدهد برای روابط متساوی الحقوق و سود مند و همکاری ثمر بخش بین ما لك دارای نظام های اجتماعی و سیاسی مختلف که امکانات وسیعی وجود دارد میتوان گفت که اکنون در روابط کشور های ما مسائلی وجود ندارد آنها را بتوان از جمله مسایل مورد اختلاف و یا حل نشده محسوب داشت، باین مناسبت بجاست پیام تاریخی ولادیمیر ایلیچ لنین را به رئیس دولت افغانستان که چهل و هفت سال قبل ارسال شده بود بخاطر آوریم .

ضمن این پیام نوشته بود که منافع مشترک کشور های مادر این است که هر دو دولت استقلال خود را گرامی می شمارند و مایل اند يك ديگر و تمام ملل شرق را آزاد به بینند هر دو دولت رانه فقط مراتب فوق الذ کس بلکه مخصوصاً این امر نزدیک میسازد که بین افغانستان و روسیه مسایلی وجود ندارد که ممکن باشد باعث اختلاف نظر شده و یا اقلاً بر دوستی افغانستان و روسیه سایه افکند . سالهای گذشته نیروی حیاتی این سخنان لنین تأثیر نمود بلکه درك عمیق موقف یکدیگر و در نظر گرفتن همه جانبه منافع مشترک و تمایل طرفین به همکاری که برای ملل کشور های ما مفید باشد ممکن نبود به نتایجی که چه در اتحاد شوروی و چه در افغانستان موجب رضایت مندی است. منجر نگردد .

اتحاد شوروی طبق آرزوی حکومت افغانستان در اجرای پلانهای ترقی اقتصاد ملی افغانستان و هم چنین در تهیه کادر های ملی مساعدت نموده و مینماید . ما خوش استیم و خوشوقتیم که کمک های مادرین زمینه طی سالهای اخیر موجب تقدیر شایان اعلیحضرت همایونی حکومت و مردم افغانستان واقع شده است ، امروز ما میتوانیم با دلایل کامل موفقیت های مهمی را که در همکاری اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی اتحاد شوروی و افغانستان حاصل شده است خاطر نشان سازیم میدانیم چندی پیش قرار دادی امضاء شد که مطابق آن کشور

های ما در طی اجرای سومین پلان پنج ساله افغانستان همکاری خواهند نمود . اجرای موفقیت آمیز اقداماتی که درین قرارداد پیش بینی شده است برای تحکیم مزید روابط دوستی عنعنوی ما پایه و اساس خوبی خواهد بود .

اعلیحضرت !

سال گذشته با کمال حوشی از کشور زیبای شما باز دید کردیم سایر زعمای دولت شوروی که آنها نیز اینجا حضور دارند هممان اعلیحضرت بوده اند . اکنون ما همه بسی خوشوقتیم که اعلیحضرت شما را به اتحاد شوروی دیده و صمیمی ترین پذیرائی را از شما به عمل آوریم جای شك نیست که مذاکرات قریب الوقوع ما برای امر حسن همجواری اتحاد شوروی و افغانستان مفید خواهد بود . اجازه بفرمائید اظهار امید واری بنمائیم که در طی اقامت فعلی خود در اتحاد شوروی با کشور ما آشنائی بیشتری حاصل نموده و ایامی که توقف خواهید فرمود مطبوع خواهد بود .

اجازه بفرمائید جام خود را به سلامتی اعلیحضرت همایونی محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان و سلامتی علیا حضرت ملکه افغانستان بلند کنم . منکشف و استوار باد روابط دوستانه و مؤدت اتحاد شوروی و افغانستان و بخاطر صلح در سراسر جهان .

بیانیه اعلیحضرت معظم همایونی

جلالتآب عزیز !

اشترک در مجلس امشب باردیگر ما و دوستان گرامی ما زعمای اتحاد شوروی را با هم جمع میکنند مایه مسرت خاص من و ملکه میباشد اظهارات پر حرارت شما و پذیرائی صمیمانه که مردم این سرزمین دوست و همسایه از ما بعمل آوردند در نزد ملت افغانستان ارزش بسزا داشته خاطرات کواری مسافرت های دوستانه و رسمی یازده سال قبل و سه سال پیش ما را با شادمانی تجدید مینماید .

اجازه بدهید توأم با اظهار مراتب امتنان خود و ملکه از ین همه محبت شما پیام مودت و تمنیات نیک مردم کشورم را برای سعادت

مذاکرات رسمی اعلیحضرت معظم همایونی و بناغلی بودگورتی صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی در یکی از تالارهای کرملین .

وارتقاء مزید اتحاد شوروی به جلالتمآب شما وزعما و مردمان این دولت دوست برسانم . دوستی بین مردم ما از حصول استقلال افغانستان و تاسیس دولت اتحادشوروی بدست رهبر بزرگ شما لیئن فقید تاکنون نه تنها پایه دارمانده بلکه گذشت زمان به وسیله بازدید های زعمای دولتین تبادل هیئت های فرهنگی و عقد قرار داد های تجارتي و همکاری های باثمر اقتصادی بدان استحکام بیشتر بخشیده است اتحاد شوروی با تقدیم مساعدت های بی شائبه در رساحه تخنیک ، صنعت و اقتصاد به مردم افغانستان ثابت ساخته که این روابط صمیمی و همسایگی نیک و دوستی زادر و رای حدودی که تبادل محض کلمات و اظهار متقابل احساسات مودت معمولا رسم میکند از زنده و موثر میداند .

ملت افغانستان بزودی آغاز پنجاهمین حقیقت مساعدتهای اتحاد شوروی را همواره به نظر تقدیر نگریسته است خرسندم بسا استفاده از ین موقع یکبار دیگر امتنان و قدردانی شانرا ب مردم اتحاد شوروی ابراز مینمایم .

بازدید ما از ین کشور دوست و پهناورو مشاهده مظاهر و ترفیات تازه آن مانند همیشه برای ما موجب شادمانی بوده از آن خاطرات خیلی گوارا با خود ارمغان خواهیم برد .

مردمان اتحاد شوروی در طی بیش از نیم قرن گذشته به ترفیات بزرگ صنعتی و اقتصادی نایل گردیده در پیشرفت دانش بشری سهم قابل قدری گرفته اند چنانکه در هنگام تجلیل پنجاهمین سانگه انقلاب بزرگ شوروی ملل مختلف دنیا ضمن فرستادن تبریت به مناسبت این ترفیات اهمیت و ارزش جهانی آنرا تذکر

دادند .

مسرورم یکبار دیگر مراتب تبریک ملت افغانستان را به جلالتمآب شماو سائر زعمای شوروی که در ین جا حضور دارند و توسط همه شما ب مردمان اتحاد شوروی ابلاغ نمایم . ملت افغانستان بزودی آغاز پنجاهمین سال استرداد استقلال خود را تجلیل میکند در مدت نیم قرن گذشته با آنکه عوامل نا مساعد زندگانی پیهم دامنگیر شان بود به اصلاحات مناسب حال و توان خود در رساحه اقتصاد ، اجتماع ، اداره و سیاست پرداخته اند طی این پنجاه سال دوستی بین کشور های ما باساس همسایگی نیک زیست باهمی و عدم مداخله احترام متقابل تقویت یافته و در نتیجه آن اتحاد شوروی برای موفقیت مجاهدات افغانستان در راه ترقی اقتصادی و تخنیکی مساعدتهای موثر نموده است چنانچه در ضمن پلان پنجساله اول و دوم افغانستان دولت شما در اعمار زیر بنای اقتصادی کشور ما بشمول راه سازی احداث بندها و کانال های آبیاری تولید برق استفاده از گاز طبیعی و دیگر پروژه های سودمند با کمک های متعدد مالی و فنی کرده است کمال مسرت داریم طی سومین پلان پنجساله ما این مساعدت با حسن نیت همشده گی اتحاد شوروی و درک مشکلات مربوط به انکشاف اقتصادی کشور ما از طرف زعمای این دولت دوست ادامه یافته و رساحه پروژه های سریع الشمر استهلاکی را نیز در برگرفته است .

این علایق حسنه مبنی بر اعتماد متقابل توام با مساعدت وسیع بی قید و شرط بهترین نمونه همسایگی نیک و همزیستی مسالمت آمیز بین دو کشور دارای نظام های اجتماعی و سیاسی

مختلف بوده در تشدید صلح به منفعت جامعه بین المللی نقش آرزنده دارد .
افغانستان خط مشی سیاست خود را مبنی بر دوستی با همه مردمان وملل جهان و بیطرفی مثبت وعدم الحاق به دسته بندی های نظامی پیروی میکند .

صلح جهان تنها از راه اعتماد متقابل همکاری آزاد بر اساس مساوات بین همه دول ختم استعمار به هر اسم و رسمیکه باشد و تحت همه مظاهر آن خلع سلاح کلی وعمومی حل صلح آمیز منازعات بین المللی وتأمین حق تعیین سرنوشت مردمان و ملل دنیا پایه دار شده میتواند .

افغانستان عقیده دارد دول منطقه که مادران زندگی میکینیم با پیروی اصل تفاهم دوستانه و جستجوی راه مسالمت آمیز جهت حل قضایای ذات البینی خویش بروی عدالت وبر اساس احترام حقوق مردمان وملل باید امکانات همکاری وسیع موثر را برای خویش و در بین خویش فراهم کنند .
این بهترین طریقیست که به وسیله آن دول مذکور میتوانند منافع خویش منافع منطقه و صلح بین المللی را با روحیه که تحولات جهان ایجاب میکند تأمین نمایند .

افغانستان در زمان معاصر مانند ازمنه تاریخی چهار راه آسیا گفته میشود چون راه های که حیثیت حلقه های حساس شاهراه بین المللی را دارد به مساعدت کشور های دوست بشمول اتحاد شوروی اعمار شده است آرزو مندیم ترانزیت از شرق میانه بسوی جنوب آسیا و نیز از آسیای مرکزی به آنسو از طریق کشور ما توسعه یافته و باین ترتیب امکانات پیشرفت علایق اقتصادی درین ناحیه جهان فراخ تر شود .

تجاوز یکسال قبل اسرائیل بر کشور های عربی و عدم اعتناء متعرض بسه ححق و عدالت بین المللی و به تصاویر مجمع عمومی ملل متحد موجبات تشنج شدید را در شرق اوسط فراهم نمود . دوام اشغال خاک های عرب که اسرائیل در نتیجه جنگ پارسال بآن تسلط یافته واستعمال موقعیت غلبه نظامی برای تحمیل مقاصد توسعه جویانه سبب نگرانی مزید همه ملل صلح خواه گردیده است .

لذا ما عقیده داریم قوای اسرائیل باید هر چه زود تر مواضع اشغال شده را تخلیه کند و حقوق مسلم پناه گزینان به آنها اعاده گردد .

باین مناسبت میخوایم تذکردهم که موقف اتحاد شوروی درین قضیه مبنی بر پشتیبانی از حقوق عرب مورد قدر دانی مردم افغانستان میباشد .

دوام جنگ در ویتنام موجب تاسف عمیق ما میباشد عقیده واثق داریم یگانه راه حل این مسئله توسل به طرق سیاسی است نه وسایل نظامی بنا برین مساعی تمام آنها را که از روی علاقه به سر نوشت جامعه بشری و به استقرار صلح پایدار برای در یافت راه حل این منازعه به طرز مسالمت آمیز میکوشند به نظر تقدیر مینگریم امید داریم مذاکرات مقدماتی که اکنون در پاریس جریان دارد نتایج باثمر بار آورده امکانات آنرا میسر نماید که این مسئله بر اساس موافقات ۱۹۵۴ زنیو مطابق اراده مردمان آن سر زمین طوری حل و فصل شود که در آن حق تعیین سرنوشت وحدت آزادی ملت ویتنام تأمین باشد و در نتیجه دنیا نیز از خطر توسعه جنگ و اخلاص امنیت بر کنار گردد .

در خانمه آرزو مندی صمیمانه خویش را به تحکیم صلح جهان و همکاری بین المللی اظهار داشته از حاضرین این محفل بزرگ خواهشمندم بابر داشتن جام خود در تمیثیات من و ملکه اشتراک نمایند .
به صحت وسلامت جلالهتآب نیکولای پودگورنی صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی و دیگر زعمای اتحاد شوروی .
به ترقی مزید ملت دوست و همسایه ما اتحاد شوروی و صلح جهان .

همچنان به تاریخ ۱۴ جوزا ساعت یازده و نیم قبل از ظهر مذاکرات رسمی بین اعلیحضرت معظم همایونی و شباغلی نیکو لای پود گورنی صدر هیئت رئیسه شوروی عالی اتحاد شوروی دریکی از تالار های قصر کریملین صورت گرفت در ین مذاکرات از طرف افغانستان شباغلی علی محمد وزیر در بار سلطنتی ، دکاتور عبدالصمد حامد وزیر پلان

شباغلی محمد موسی شفیق مشاور وزارت امور خارجه، جنرال محمد عارف سفیر کمپر افغانی در مسکو و دکاتور روان فرهادی مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه شرکت

توسعه طلبی اسرائیل بشمول اقدا مات آن در مورد شهر بیت المقدس اندیشه عمیق همه دوستان صلح جهان را بار آورده است داشتند .

از جانب اتحاد شوروی ذوات آتی در این مذاکرات حضور داشتند .

بنیاغلی الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی بنیاغلی اندری گرومیکو وزیر خارجه بنیاغلی نیکولای پاتولیچوف وزیر تجارت خارجی اتحاد شوروی، بنیاغلی الکزاندر روف سفیر کبیر آنکشور در کابل و بنیاغلی روستف معاون کمیته دولتی روابط اقتصادی اتحاد شوروی .

کذا به تاریخ ۱۴ جوزا ساعت شش و نیم بعد از ظهر به وقت افغانستان دعوتی از طرف اعلیحضرت معظم همایونی وعلیحضرت ملکه معظمه به افتخار بنا غلی پودگورنی صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی و خانم ایشان ودیگر زعمای آنکشور در قصر دعوت های دولتی در مسکو ترتیب شده بود.

در این دعوت اعلیحضرت معظم همایونی بیانیه ایراد فرمودند که بالمقابل بنیاغلی الکسی کاسیگین صدر اعظم اتحاد شوروی نیز بیانیه ایراد نمودند .

بیانیه اعلیحضرت معظم همایونی جلالتمآب عزیز !

از تشریف آوری شما ودیگر زعمای شوروی در ین محفل دوستانه کمال امتنان دارم وهمه مهمانان عزیز را از طرف خود وملکه صمیمانه خیر مقدم میگویم .

درین فرصت که یک قسمت مسافرت مادرین کشور دوست و همسایه به پایان رسیده یکبار دیگر مراتب امتنان خود را از دعوت هیئت رئیسه اتحاد شوروی ابراز مینمایم . طی این ایام چنانکه توقع داشتیم بامسرت زیاد ملاحظه نمودیم نزد زعماو ملت شوروی راجع به موفقیت های مردم افغانستان در راه پیشرفت اقتصادی ملی آن علاقمندی صمیمی موجود بوده وشناسائی بین مردمان هر دو کشور بطور اطمینان بخش افزونی یافته است .

ترقیات مزید ملت شما که نشانه های متعدد دوام وتوسعه آنرا در شهر بزرگ مسکو یکبار دیگر مشاهده نمودیم اسباب شادمانی ما را فراهم آورده است .

یقین دارم دامنه این مشاهدات در دیگر نقاط این سر زمین پهناور مارا با مظاهر بیشتر پیشرفتهای تخنیکی عمرانی واقتصادی دولت شما آشنا ساخته بر مسرت ما خواهد افزود .

از اینکه طی این ایام فرصت تبادل افکار با جلالتمآب شما وهمکاری تان راجع به مسایل مهمه جهان وموضوعات مورد علاقه هر دو کشور میسر گردید احساس سرور ورضانیت کامل مینمایم .

از حاضرین این محفل گرامی خواهشمندم در بر داشتن جام خود با من وملکه اشتراک نمایند .

به صحت وسلامت جلالتمآب شما وهمه اعضای اتحاد شوروی .

به ترفیات مزید ملت دوست وهمسایه ما اتحاد شوروی .

به تقویت مزید دوستی بین افغانستان واتحاد شوروی .

به صلح جهان .

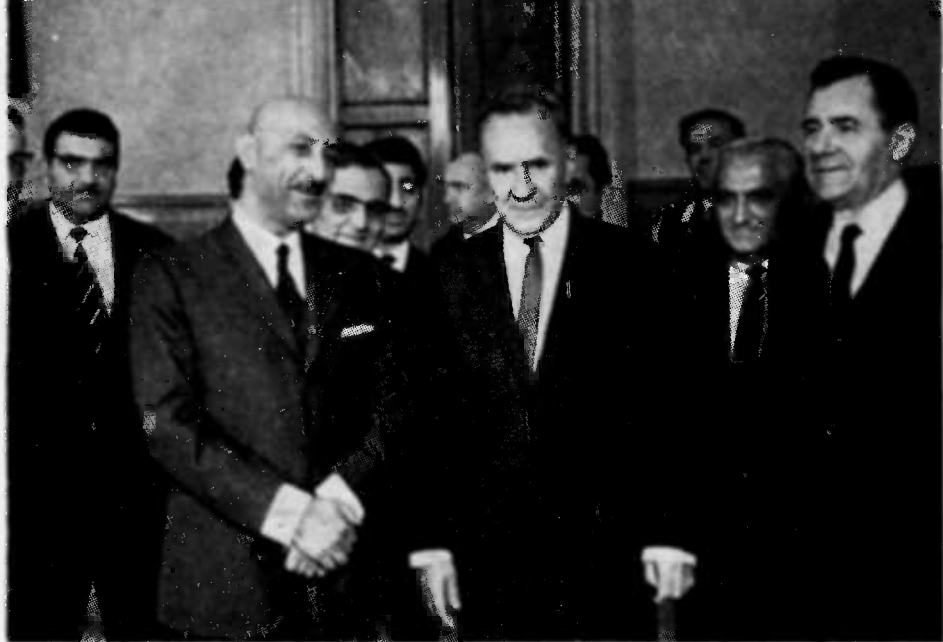
بیانیه الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی درین دعوت الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی گفت :

اجازه بدهید مراتب قدردانی خود رانسبت کلمات پر حرارتیکه اعلیحضرت شما بهمردم وحکومت اتحاد شوروی لطف فرمودند اظهار نمایم .

استقبال و مهمان نوازی پر حرارت مردم اتحاد شوروی که یکبار دیگر از اعلیحضرت شما بعل آوردند درحقیقت مظهر احساسات نیک دوستی و قدر دانی عمیق مردم این کشور و دربرابردولت همسایه دوست و زعمای آن میباشد .

مانند همسایه های نیک بسر میبریم و این موضوع برای مردم کشور های مامفاد بزرگی در بردارد ، آرزوی مشترک برای توسعه همکاری همه جانبه ، همسایگی نیک دوستی صمیمی تضمینی است برای پیشرفت مزید واستحکام روابط اتحاد شوروی وافغانستان ، بازدید فعلی اعلیحضرت شما ومذاکراتی که امروز انجام شد تفاهم مشترک وروز افزون واعتماد بین اتحادشوروی وافغانستان رانعمکس میسازد .

سپس اعلیحضرت معظم همایونی وعلیحضرت ملکه معظمه پس از توقف دو روزه ساعت یازده ونیم قبل از ظهر ۱۵ جوزا به وقت افغانستان از مسکو تشریف فرمای تبلیسی گردیدند . درمسافرت ذات شهریاری به تبلیسی بنیاغلی زوتانیزه معاون صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی که در عین زمان صدر هیئت رئیسه جمهوریت گرجستان نیز می باشد شرف معیت اعلیحضرتین را داشتند .

اعلیحضرت معظم همایونی در قصر کریملین قبل از ملاقات با ښاغلی کاسیگین صدراعظم و ښاغلی گرومیکو وزیر خارجه اتحادشوروی

در میدان هوایی جمهوریت گرجستان شهر تلبسی صدراعظم جمهوریت گرجستان با خانمش و دیگر مامورین عالیرتبه آنجا از اعلیحضرتین استقبال نمودند .

همچنان دعوتی بافتخار اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه به تاریخ ۱۵ جوزا از طرف ښاغلی ژوتانیدزه صدر هیئت رئیسه جمهوریت گرجستان در تلبسی ترتیب شده بود درین دعوت بیانیه هایی بین ذات شهریاری و صدر هیئت رئیسه جمهوریت گرجستان شوروی تعاطی گردید .

بیانیه اعلیحضرت معظم همایونی

در این دعوت اعلیحضرت معظم همایونی فرمودند :-

خیلی مسرت دارم طی این مسافرت دوستانه خویش به کشور همسایه ما شوروی فرصت حاصل شد از جمهوریت گرجستان دیدن نمایم .

سجایای نیکوی مردم این سرزمین و دسترس شان در جهان هنر شهرت تاریخی دارد و در ادبیات عنعنوی مردم مانیز دارای مقام ارزنده میباشد .

شادمانم امروز طی دیدن مناظر زیبایی جمهوریت شما آشنایی مختصر با مردمان صمیمی و پر از احساسات گرجستان نیز دست داد .

ازین تماس مختصر دریافتم که این مهمل

باستانی فرهنگ و هنر در عهد معاصر از ترقیات وسیع در ساحات مختلف زندگانی نیز پر خوردار گردیده است مشاهده این حقیقت برای ما بحیث دوستان مردمان اتحاد شوروی موجب خرسندی زیاد ما میباشد .

سیر علایق دوستی افغانستان و اتحادشوروی با تاریخ معاصر نهضت هردو ملت همراهی کرده است و برای سالهای افغانستان پس از یک قرن بیکار مقابل تسلط خارجی استقلال خود را مجدداً بدست آورد مردمان اتحاد شوروی تحت رهبری زعمیم بزرگ شما لینن فقیهد دولت شوروی را تاسیس نمودند . در همان آوان دولتین طرح دوستی را پی ریزی کرده واز آن بیعد همواره درراه تششید آن قدمهای متین برداشته اند افغانستان به زودی به مناسبت مرور نیم قرن از زمان شناسایی متقابل یکدیگر ما از آروزهای تاریخی واز نظور مطلوب آن رابطه مؤدت به مسرت یاد خواهند کرد .

که این علایق حسنه همسایگی نیک و همکاری بائمریکه در نتیجه آن بین دولتین ایجاد و توسعه یافته مطابق آرزو مندی هردو ملت و منافع صلح جهان دوام و تقویه خواهد یافت .

مقابله ښاغلی ژوتانیدزه گفت :-

مردم گرجستان مانند همه مردم دیگر اتحاد شوروی از انکشاف روابط دوستانه و همکاری بین افغانستان و اتحادشوروی مسرور میباشد .

رئیس جمهور ریت گرجستان باز دیده ذات شهر یاری را در تشدید. مزید علایق دوستانه دوشکوره مفید خوانده اظهار کرد .
که روایت افغانستان و اتحاد شوروی نیم قرن سابقه داشته و انکشاف و تقویه مزید این علایق به مفاد مردمان هر دو کشور آرزوی صمیمی ما میباشد .

رئیس جمهور گرجستان افزودند: اعلیحضرتین در مدت توقف شان در تبلیسی فرصت می یابند با پیشرفت هایی که درین شهر صورت گرفته آشنایی حاصل فرمایند .
اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه روز ۱۶ جوزا از تبلیسی به سوچی

مواصلت فرموده و در میدان هوایی سوچی از طرف ماهورین عالی رتبه دولتی و معاریف شهر با حرارت استقبال گردیدند .
در مسافرت به سوچی بناغلی گیودکی زوتانیدزه صدر هیات رئیسه شورای عالی جمهوریت گرجستان نیز با اعلیحضرتین همراه بودند .

اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه بعد از یک مسافرت ده روزه به اتحاد شوروی ساعت چهار و چهل دقیقه بعد از ظهر روز ۵ شنبه ۲۳ جوزا به کابل مواصلت فرمودند .

اعلامیه مشترک افغانستان و اتحاد شوروی

جلالتمآب ن ، و ، بودگورنی صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی ، ای . ن . کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ملاقات و مذاکرات نمودند .

از طرف اتحاد شوروی در این مذاکرات ذوات آتی سهم گرفتند .

بناغلی ای . ا . کولیف معاون رئیس امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی .

بناغلی ان . س . پتولیچف وزیر تجارت خارجی اتحاد شوروی .

بناغلی . ا . کولیف معاون رئیس کمیته دولتی روابط اقتصادی اتحاد شوروی با کشورهای خارجی .

بناغلی ک . ا . ا . الکسندرروف سفیر کبیر اتحاد شوروی در افغانستان، و از طرف افغانستان در این مذاکرات جلالتمآبان وزیر دربار شاهی، وزیر پلان، سفیر کبیر افغانستان در مسکو جنرال محمد عارف، مشاور امور خارجه و مدیر عمومی سیاسی آن وزارت شرکت داشتند .

مذاکرات در محیط صمیمیت :

طی مذاکراتیکه در محیط صمیمیت و حسن تفاهم صورت گرفت راجع به مسایل مهم اوضاع کنونی بین المللی و از آن جمله مسایل مربوط به وضع منطقه و همچنین در باره مسایل انکشاف مزید روابط افغانستان و اتحاد شوروی مذاکره صورت پذیرفت .

اعلیحضرت معظم همایونی محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان و علیا حضرت ملکه حمیرا بنا به دعوت هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و حکومت اتحاد شوروی از تاریخ ۱۲ تا ۲۲ جوزای ۱۳۴۷

مطابق ۳ سالی ۱۳ جون ۱۹۶۸ - از اتحاد شوروی باز دیده دوستانه فرمودند .

طی این مسافرت ذوات آتی شرف معیت ذات شاهانه را داشتند .

بناغلی علی محمد وزیر دربار شاهی ،

دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان ، بناغلی محمد موسی شفیق مشاور وزارت امور خارجه، دکتور روان فرهادی مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه و بناغلی محمد امین اعتمادی رئیس تشریفات وزارت امور خارجه .
اعلیحضرتین در مدت اقامت خود در اتحاد شوروی از مسکو و تبلیسی مرکز جمهوریت گرجستان شوروی سوسیالیستی دیدن نموده و چند روز در کنار بحر سیاه اقامت فرمودند .

طی این مسافرت اعلیحضرتین و همراهان شان با زندگی مردم اتحاد شوروی آشنا یی بیشتر حاصل کرده از تاسیسات صنعتی و فرهنگی و بناهای تاریخی دیدن نمودند. در هر جا از اعلیحضرتین پذیرائی با حرارتی که شاهد احساسات صمیمانه و دوستانه مردم شوروی در باره مردم افغانستان و نشانه مناسبات همسایگی نیک و علایق نزدیک بین دو کشور میباشد بعمل آمد .
اعلیحضرت همایونی محمد ظاهر شاه با

با اتفاق سایر کشور های صلح دوست در راه تخفیف تشنجات بین المللی و تقویت صلح عمومی و امنیت جهانی بکوشند .

جانبین طرفداری خود را از اصول همزیستی

مسالمت آمیز بین کشور های دارای سیستم های اجتماعی مختلف تایید نموده اظهار عقیده کردند که تمام مسایل مورد اختلاف در روابط

بین کشور ها باید از طریق صلح و از راه مذاکرات حل و فصل گردد .

بشستیانی از سازمان ملل متحد :-

هر دو جانب بار دیگر علاقمندی خود را به

تحکیم سازمان ملل متحد بحیث یک وسیله مهم برای حفظ صلح و همکاری باهمر باین

منظور بین کشور ها بر اساس رعایت دقیق منشور سازمان و تامین اصل جهانی بودن آن تایید کردند .

طرفین راجع بوخامت اوضاع در جنوب شرق آسیا مخصوصاً در ویتنام تبادل افکار نمودند .

طرفین از قطع فوری و بلا شرط بمبادمان خاک جمهوریت دیموکراتیک ویتنام و از حل

مسئله ویتنام از طریق صلح آمیز بر اساس موافقت نامه های سال ۱۹۵۴ ژنیو و حق ملت

ویتنام برای تعیین سرنوشت خود بدون هیچگونه مداخله خارجی طرفداری کردند .

طرفین اظهار امیدواری نمودند مذاکرات رسمی که در پاریس بین نمایندگان جمهوریت دیموکراتیک ویتنام و ایالات متحده امریکا در

خصوص مسئله ویتنام آغاز شده است منتج به حل مسالمت آمیز این مسئله شود .

تجاوز اسرائیل :-

وخامت اوضاع در شرق میانه که نتیجه تجاوز اسرائیل علیه کشور های عرب میباشد

طرف شوروی تهنیت و تبریکات خود را به مناسبت آغاز پنجاهمین سال استرداد استقلال

افغانستان ابراز نموده موفقیت های ملت

افغان را در رشته های مختلف رشد اقتصادی و فرهنگ ملی آن ستوده اظهار

داشت که ملت افغان با مبارزه شجاعانه خود

علیه تسلط استعماری و با تقویت حاکمیت ملی کشور خود در مبارزه مشترک ملل به منظور

محو کامل سیستم استعمار سهم مهمی گرفته است .

همچنان جانب شوروی اظهار نمود سیاست خارجی افغانستان یعنی خط مشی بیطرفی

مثبت وعدم الحاق بکنله ها و دسته بندیهای نظامی و مخالفت با استعمار تحت همه اشکال

و مظاهر آن سهم مهمی در امر حفظ صلح جهان و بهبود اوضاع منطقه دارد .

دوستی افغانستان واتحاد شوروی :-

طرفین با رضایت مندی عمیق خشان نشان نمودند که طی این نیم قرن دوستی

اتحاد شوروی و افغانستان پیوسته در راه تقویت وانکشاف همکاری بر اساس حقوق

مساوی و منافع متقابل توسعه یافته است و این

امر به منافع ملل هر دو کشور و صلح جهان مطابقت کامل دارد .

طرفین موقفهای اساسی مندرجه آن اسناد و اعلامیه های مشترک افغانستان واتحاد شوروی را که در گذشته نشر شده تایید نمودند .

ضمن مطالعه مسایل بین المللی بار دیگر مطابقت و یا نزدیک بودن نقاط نظر اتحاد

شوروی و افغانستان راجع به مهمترین مسایل اوضاع کنونی بین المللی تایید گردید .

طرفین عزم راسخ خود را اظهار داشتند تا

مورد مطالعه قرار گرفت طرفین عقیده دارند قوای اسرائیل از تمام اراضی عرب که اشغال کرده شرط عمده و حتمی اعاده و تحکیم صلح

در شرق نزدیک میباشد باین مناسبت طرفین ضرورت اجرای تصویب نامه شورای امنیت

سازمان ملل متحد مورخه ۳۰ عقرب ۱۳۴۶ مطابق ۲۲ نوامبر سال ۱۹۶۷ و لزوم امحای

آثار تجاوز اسرائیل را روی این اساس تایید نمودند .

طرفین در حالیکه برای حل مسئله عدم انتشار سلاح ذروی اهمیت زیاد قایل اند

اظهار عقیده نمودند که باید در این مورد یک معاهده بین المللی بطوریکه مطابق به منشور

موسسه ملل متحد بوده و منافع تمام کشور ها چه دارای سلاح ذروی و چه فاقد آنرا مصئون دارد هر چه زود تر منعقد گردد انعقاد چنین

معاهده در امر حل مسئله خلع سلاح عام و تام که افغانستان و اتحاد شوروی از آن طرفداری

کرده و خواهند نمود سهم مهمی خواهد داشت .

عدم مداخله در امور یکدیگر :-

ضمن تبادل نظر راجع به علایق طرفین

از پیشرفت ثمر بخش روابط دوستانه دو جانبه و کمال همسایگی نیک بین اتحاد شوروی و

افغانستان بر پایه اصول احترام متقابل استقلال حاکمیت و تمامیت اراضی و بر اساس تساوی

حقوق و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر رضائیت مندی عمیقی اظهار کردند .

افغانستان و اتحاد شوروی این حقوق هر ملتی را صمیمانه محترم میشمارند که هر کدام از هر گونه مداخله قوای خارجی در امور

داخلی خویش آزاد بوده و مطابق آمال و منافع خویش زندگانی خویش را تنظیم کند و اقتصاد

و فرهنگ ملی خویش را ترقی دهد . علایق افغانستان و اتحاد شوروی خود نشانه آن است

که چه امکانات وسیعی برای استحکام روابط بر اساس حقوق مساوی و منافع مشترک بین

دول دارای نظام های اجتماعی و سیاسی مختلف موجود میباشد .

افغانستان و اتحاد شوروی تصمیم راسخ خود را برای انکشاف مزید دوستی و همسایگی

نیک و همکاری بر اساس منافع متقابل بین دو کشور اظهار نموده عقیده دارند که امکانات

وسیعی درین مورد موجود است . طرفین خاطر نشان کردند که اجرای موافقتنامه دولتی

منعقد ۱۶ دلو ۱۳۴۶ مطابق ۶ فروری ۱۹۶۸ در مسکو راجع به همکاری اتحاد شوروی

و افغانستان در دوره اجرای سومین پلان پنجساله انکشاف اقتصادی افغانستان موجب

تقویت مزید دوستی و همکاری با ثمر هر دو کشور خواهد بود .

طرفین اظهار عقیده نمودند که مسافرت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان

به اتحاد شوروی و تبادل نظر مفیدیکه طی آن به عمل آمد در توسعه روابط دوستی و

همسایگی نیک که بین اتحاد شوروی و افغانستان به نفع ملل هر دو کشور بر اساس

اعتماد متقابل استوار است سهم جدید و مهمی خواهد داشت .

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان و حکومت افغانستان از جلالتمایان

ل . ای . بریژنیف و . ن . و . بود گورنی و ، ا ، ی ، ن کاسیگین دعوت نمودند در فرصت

مناسب با افغانستان مسافرت های دوستانه بنمایند این دوتنهای دوستانه با تشکر پذیرفته

شد .

مسافرت ښاغلي جودت سونای رئیس جمهور

ترکیه به افغانستان

دکتور خصوصي رئیس جمهور، ښاغلي نانډ و اولنگن مدیر قلم مخصوص وزیر امور خارجه، جگړن او غد رسا کا یا ور چالانمآب رئیس جمهور، ښاغلي ناظم کوتکین آمر امنیت، ښاغلي کمال اوزچلیک مشاور ښاغلي صلاح الدین شنل مشاور.

ساعت ۸ ونیم شب ۱۱ نور دعوتی از طرف اعلیحضرت معظم همایونی بافتخار جنرال جودت سونای رئیس جمهور ترکیه در قصر دلشکاء ترتیب شده بود در این دعوت بیاناتی بین اعلیحضرت معظم همایونی و ښاغلي جودت سونای تعاطی گردید.

بیانه اعلیحضرت معظم همایونی :
جلالتمآب عزیز !

مسرت دارم در محفل دوستانه اشب از طرف خودو بنام ملت افغانستان به جلالتمآب شما و همراهان گرامی تان صمیمانه خیر مقدم میگویم.

چند سال قبل هنگامیکه از سر زمین زیبای شما دیدن کردیم مردم نجیب ترکیه از من و همراهان من که پیام محبت ملت خود را برای آنها میبریم با حرارت زیاد استقبال نمودند.

مسافرت ما به ترکیه و پذیرایی صمیمانه مادر آن کشور نشانه پیوند دوستی بی شایبه و رابطه نیکو نیست که ملت های ما همواره از داشتن آن برخوردار بوده اند. روحیه این پیوند معنوی در معاهده دوستی افغانستان و ترکیه که چهل و هفت سال قبل بین دولتین با مضاء رسیده انعکاس روشن نموده است. علائق ما با ترکیه در امتداد تاریخ ریشه های عمیق دارد. این روابط سودمند بعد از کسب استقلال افغانستان تطور سودمند پذیرفته و در دهه آن ملتین ما با هم نزدیکتر و با ثقافت و زندگی یکدیگر آشنا گردیده اند. افغانستان یککار ملت ترکیه را در راه دفاع از شرافت ملی و تمامیت خاک آن با اندیشه و ترجیحی مشاهده میکرد که خاصه مؤدت صمیمی و مظهر امان با صل آزادی و احترام حق ملت هامیباشد.

هنگامیکه رزم مردم ترکیه تحت قیادت زعیم نامورشان مصطفی کمال اتاتورک در برابر تعرض بیگانگان به پایان پیروز خود رسید مردم ما زمو فقیت ملت دوست و برادرشان ترکیه از ته دل احساس شادمانی نمودند.

ښاغلي جودت سونای رئیس جمهور ترکیه ساعت ۴ بعد از ظهر روز ۴ شنبه ۱۱ ثور ۱۳۴۷ مطابق اول می ۱۹۶۸ نظر بدعوت اعلیحضرت معظم همایونی برای مسافرت چهار روزه وارد کابل گردیدند.

اعلیحضرت معظم همایونی در میدان هوایی بین المللی کابل مهمان عالیقدر شاهانه را استقبال فرمودند.

در نزدیک طیاره والا حضرت مارشال شاه ولی خان غازی فاتح کابل و ښاغلي نور احمد اعتمادی صدراعظم، پوهاند دکتور عبدال حکیم ضیائی قاضی القضاة، دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه، سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت ښاغلي علی محمد وزیر دربار سلطنتی ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی، دوکتور محمد عمر وردگ وزیر داخله، دوکتور محمد اناس وزیر اطلاعات و کلتور مهماندار رئیس جمهور ښاغلي محمد عثمان صدقی سفیر کبیر افغانی در ترکیه دوکتور محمد اکرم والی کابل و ښاغلي حامد با تو سفیر کبیر ترکیه در کابل نیز معیت حضور شاهانه را داشتند.

اعضای معیت ښاغلي جودت سونای رئیس جمهور ترکیه در این سفر عبارتند: از ښاغلي احسان صبری چاغلان گیل وزیر امور خارجه، ښاغلي فضی ته اوت اوفلو رئیس کمیسیون امور خارجه مجلس سنای جمهوریت، ښاغلي محمد التسنوی وکیل نگو از حزب جمهوریت خوا روستائیان ملی ښاغلي صباح الدین سورجی وکیل گوم، سخاخانه از حزب عدالت، ښاغلي گوت کوله وکیل کارس از حزب جمهوریت خلق تورن جنرال فکرت البیزم رئیس پرسونل وزارت دفاع ملی، ټگروال و زبها در سر یاور رئیس جمهور ښاغلي اوکتای ایشچن مدیر عمومی اطلاعات وزارت امور ښاغلي فاخرالاجام مدیر اداره شرق میانه و افریقائی وزارت امور خارجه، ښاغلي شفیق فممن مدیر عمومی تشریفات وزارت امور خارجه، ښاغلي اوزدهیر یگیت مدیر عامه می پلان وزارت امور خارجه، ښاغلي غالب بالکاز مدیر قلم مخصوص ریاست جمهوری دگروال هادی اوزتکین معاون قوماندانی گارد ریاست جمهوری، ښاغلي دوکتور نیلا سونای

همزیستی مسالمت آمیز ، حق آزادی و تعیین سر نوشت مردمان و ملل ، ختم استعمار به همه اشکال و انواع آن احترام به ارزشهای مندرج منشور ملل متحد و تامین خلع سلاح کلی و عمومی عناصر عمده سیاست خارجی افغانستان را تشکیل میدهد . صلح دنیا امروز به خطر حا و دشمنجات پیغم مواجه میاشند . حوادث خونین در ویتنام و تعرضات یبایی اسرائیل علیه عرب اندیشه عمیق همه مردمان صلح دوست را متوجه سر نوشت بشریت گردانیده است . افغانستان به حیث یک عضو جامعه جهانی در این اندیشه سهیم بوده ، امید وار است مساعی مختلفی که جهت حل مشکل ویتنام از راه صلح بکار برده میشود به نتیجه مثبت خود رسیده بتراند . مقاماتیکه به صورت مستقیم در این کشیدگی ذی دخل اند هر چه زود تر بتوانند در باره آغاز مذاکرات به موافقتی بر سندن و بعد برای حل نهایی معضله چاره عادلانه جستجو کنند بهمان پیمانها به مردم ویتنام و امنیت دنیا خدمت بزرگتر انجام داده اند . ما تمنا میکنیم مسئله ویتنام از راه تطبیق موافقتنامه ۱۹۵۴ ژنیو طوری حل شود که در آن وحدت و استقلال ملت ویتنام تامین باشد تخلیه اراضی عربی که در نتیجه تجاوزات اخیر اسرائیل علیه دول عرب به تسلط آن در آمده شرط اول فراهم شدن زمینه برای استقرار مجدد صلح در منطقه شرق اوسط میباشند . امید است با ملاحظه حق مسلم پناه گزینان عرب مساعی دول و مقامات سیاسی جهان درین راه هر چه زود تر به نتیجه مثمر خود رسیده و خطریکه ازین رهگذر بامنیت جهان متوجه است رفع گردد .

افغانستان عقیده دارد دول منطقه که ما در آن زندگی میکنیم با پیروی از اصل تفاهم دوستانه و جستجوی راه مسالمت آمیز جهت حل قضایای ذاتالبینی خویش بروی عدالت و بر اساس احترام حقوق مردمان و ملل باید روابط خود را ادامه و بهبودی بخشند . این بهترین طریقست که به وسیله آن دول مذکور میتوانند منافع خویش ، منافع منطقه و صلح بین المللی را نارو حه ابکه تحولات جهان معاصر احباب میکند تامین کرده فضای مناسب را برای حل قضایای ذاتالبینی و تقویت علایق دوستی بین خود فراهم نمایند .

مقارن همین زمان بود که مردم افغانستان نیز میکوشید تقریباً یک قرن بیکار مسلح خود را در برابر قدرت استعماری آنروز به نتیجه برسانند ، وهمینکه ملت ما توانست آخرین قید از تسلط تحمیل شده اجانب را دور بیندازد و استقلال وطن خود را بدست بیاورد بایک حقیقت تلخ دیگر روبرو شدیم . کشور ما در نتیجه بیش از صد سال مقابله با تعرض و استبداد بیگانگان از جریان زندگی و تمدن عصر جدید فاصله مخوفی عقب مانده بود . هنگامیکه دولت افغانستان مساعی خود را به منظور طی کردن این فاصله تمرکز بخشید دولت دوست و برادر (ترکیه) درین راه ببادست کمک دراز کرد در آوانیکه هنوز مفهوم مساعدتها ی تخنیکي بشکل معاصر آن تشکل و تنظیم نیافته بود همکاری دولت ترکیه در ساحه طب ، تعلیم و تریبه اداره و مخصوصاً سهمی که برادران ترکی مادر آموزش و پرورش صاحب منصبان افغانی چه در داخل کشور و چه در موسسات تعلیمی عسکری ترکیه گرفته اند در نزد ملت ما خاطره فراموش ناشدنی دارد .

آرزوی بهتر ساختن شرایط مادی و معنوی زندگی و طی کردن همان فاصله ایکه بین ما و حیات در عصر جدید به میان آمده بود در پهلوی حفظ استقلال و دفاع از آن بزرگترین هدف مساعی دسته جمعی مردم افغانستان در نیم قرن اخیر میباشند . قانون اساسی دولت منظور نهایی این مساعی و طرز رسیدن به آنها با رعایت تمام واقعیات ناشی از تاریخ و فرهنگ ملی ما تعیین کرده است . نهضت قانون اساسی افغانستان را بسوی تامین حیاتی رهبری میکند که بر بانی دیمو کراسی استوار بوده و در آن جامعه ماسیر انکشاف سلیم خود را بروی مقتضیات عصری که در آن زندگی میکنیم تعقیب کرده بتواند .

بیکار دامنه دار مردم افغانستان برای حفظ و مواجه دیدت سیاسی شان موقعیت خاص جغرافیایی این سرزمین و عوامل تاریخی متعدد دیگر دولت این کشور را معتقد ، وفادار سیاست بیطرفی گردانیده است . ما پیرو اصول قضاوت آزاد در مسایل جهانی بحل مشکلات بین المللی از طرق مسالمت آمیز ، دوستی ، همکاری ، احترام و اعتماد متقابل بین دول وعدم انضمام شان بدسته بندیهای نظامی میباشیم . همچنان حمایت از اصل مساوات دول

جلالتمآب گرامی! -

نوازی صمیمانه که از نخستین لمحۀ رسیدن به سرزمین افغانستان به آن روبرو شده ایم و همچنین از کلمات دوستانه، و احساسات نجیبانه اعلیحضرت در باره اینجانب و کشور من اظهار نمایم .

از مدت مدید بدینسو آرزو مند مسافرت به این کشور برادر و دوست و ملاحظه ترقیات و اصلاحاتی بودم که افغانستان تحت قیادت عالیۀ اعلیحضرت شما به آن نائل شده است .

نهایت خوشبختم که در اثر دعوت دوستانه ذات شاهانه فرصت رسیدن به این مقصد نصیب من گردید ، درین لمحۀ که بهترین مظهر علائق صمیمانه بین هر دو کشور است افتخار دارم تذکر دهم که دوستی و همکاری ترک و افغان یک واقعیت مهم تاریخ میباشد .

وداد و احترام و تقاضا متقابل که بین افغانستان و ترکیه موجود است از عین ارزشهای اخلاقی و فرهنگی الهام گرفته و توسط آن تشبید می یابد . و رهبران آن عین هدفها و ایدئالها میباشد که بنیان تزلزل نا پذیر صلح های روز افزون بین کشور های ماست .

سونای رئیس جمهور ترکیه در میدان هوایی

کابل حین قبول سلام قطعه تشریفات

ازینکه دعوت ما را برای بازدید این کشور دوست تان پذیرفته بما این فرصت نیکوی ملاقات را فراهم نموده اند صمیمانه تشکر میکنم .

یقین دارم این تماسها و تبادل نقاط نظر که در خلال آن صورت میگردد و برای طرفین سود مند و در تشبید مزید علائق مأمورین خواهد بود امید وارم اقامت جلالتمآب شما و همراهان محترم تان در افغانستان به خوشی سپری گردد .

از حاضرین این محفل خواهشمندم با من دربر داشتن جام شان در آرزو های صمیمانه من برای سعادت ملت دوست و برادر ما ترکیه شرکت ورزند .

سلامتی مهمان عزیز ما جلالتمآب چودت سونای رئیس جمهور کشور دوست و برادر ما ترکیه و همراهان محترم .

به دوام و تحکیم دوستی بین افغانستان و ترکیه ، بصلح جهان .

بیانیه بناغلی چودت سونای :
اعلیحضرتا !

آرزو مندیم مراتب تشکرات خود را نسبت به پذیرائی با حرارت و مهمان اعلیحضرت معظم همایونی و جنرال چودت

محافظه کرده بتواند . وظیفه گوارای خود میدانیم که در این موقع احساسات عمیق و سیاسکزاری ملت تر کیه رابه ملت افغانستان راجع به علایق استوار و پشتیبانی از ما درین مساله اظهار دارم .

موضوع دیگری که در منطقه که ترکیه وجود دارد آنرا بدقت تعقیب میکند عبارت از خلاف عرب و اسرائیل است . حکومت ترکیه نقطه نظر خود را درین باره از آغاز بحران باینطرف بهر وسیله اظهار نموده است این نقطه مستند باین اصل است که تسلط خاک دیگران از راه استعمال قوه و تأمین منافع سیاسی باینطریق و اقدامات یک جانبه در مورد حل اختلافات بین المللی مجاز نمیباشد .

اعلیحضرتا !

بطور خاص سمرت و افتخار دارم که طی این مسافرت خویش با اعلیحضرت شما و اعضای حکومت افغانستان در باره مسایل مختلفه که مورد علاقه کشور های ما وهمچنین راجع به مسایل بین المللی مربوط منطقه ما تبادل افکار مینمائیم .

خواهشمندم اجازه بدهید جام خود را به آرزو مندی صحت و خوشبختی اعلیحضرت شما موفقیت مساعی مردم برادر و دوستی افغانستان در راه ترقی و تعالی استواری مزید بین افغانستان و ترکیه بلند کنم . هکذا به تاریخ ۱۲ ثور مذاکرات رسمی بین اعلیحضرت معظم همایونی و بناغلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه ساعت ده قبل از ظهر در یکی از تالار های قصر دلکنا صورت گرفت .

در این مذاکرات از طرف افغانستان بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم، بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف بناغلی عبدالله یفتلی معاون دوم صدارت، دوکتور محمد انس وزیر اطلاعات و کلتور ، بناغلی محمد عثمان صدقی سفیر کبیر افغانستان در ترکیه ، دوکتور روان فرهادی مدیر عمومی سیاسی ، و دوکتور واحد کریم مدیر روابط اقتصادی و وکیل مدیریت روابط فرهنگی وزارت امور خارجه ، و از جانب ترکیه بناغلی احسان صبری چاغلیان گیل وزیر امور خارجه ، بناغلی حامد با تو سفیر ترکیه در کابل ، بناغلی او کتای اشجن مدرس عمومی اطلاعات وزارت امور خارجه ، بناغلی فاخر الاجام مدیر عمومی

اساسات دوستی عنعنوی موجود بین ترکیه و افغانستان به سالهای جنگ استقلال ما میرسد علایق ما که بر اساس معاهده شناسائی متقابل ۱۹۲۱ تاسیس یافته است از آن وقت تاکنون در همه ساحات متوجه توسعه خجسته ای بود . است .

تبدلاتیکه طی پنجاه سال اخیر در ساحه بین المللی رو داده است با این علایق فرخنده لطمه نرسانیده و دوستی ترک و افغان بحیث بهترین نمونه بجا مانده است .

ترکیه بیکار تاریخی را که کشور برادر افغانستان در راه حصول استقلال و متعاقباً برای استحکام آن پیشبرده است و همچنین مساعی آن را در راه رشد اقتصادی از نزد یک تعقیب نموده و آنرا عیناً بحیث موفقیت خویش میشناسد در جمله پرنسیپهای اساسی سیاست خارجی ما اینست که آرزو مندیم امنیت ملی ترکیه را با در نظر گرفتن موقعیت جغرافیائی آن پربایه های استوار بنیان گذاری کنیم بنابراین ترکیه شمول خویش را در جامعه ملل غربی اختیار کرده است .

اما اینکه به یک سیستم اتحاد مربوطیم حتماً معنی این را ندارد پیر و ذهنیت دسته بندی میباشیم واقعاً ترکیه خط مشی تاسیس روابط حسنه متکی بر اعتماد و مساوات حقوق با همه کشور ها و خاصه همسایگان و کشورهای منطقه ما را پیروی نموده ازین طریق در ایجاد فضای صلح سهم میگیرد . شادمانیم در می یابیم که مساعی ما درین طریق در سالهای اخیر نتایج اطمینان بخشی بار آورده است ما به توسعه علایق خویش و همکاری با همسایگان و دیگر کشور های شرق میانه و همچنان با کشور های بالقائی در فضای رفع کشیدگی که بین شرق و غرب ایجاد گردیده است وقع میگذاریم بدون اینکه از دوستی های موجوده خویش صرف نظر کرده باشیم . اعلیحضرتا !

در باره مساله قبرس که یک مساله ملی ما میباشد ترکیه برای یافتن یک راه حل صلحجویانه از چهار سال بدینسو صرف مساعی میکند این نکته حتمی است صورت حلی که پیدا میشود باید دارای ماهیتی باشد که حقوق و منافع مشروع ترکیه و جماعت ترکی زبانهای جزیره را

مسافر تنها

در خاك این کشور عزیز ترتیب داده شده است حضور بهم میں ساندن آرزو مندم به اعلیحضرت شما و همچنین به اعضای خاندان پادشاهی به جلالتمآب صدراعظم ، اعضای گابینه حکومت افغانستان و اعضای محترم شورای صمیمی ترین تشکرات خود را بیان نمایم .

فردا کشور زیبای شما را ترک میگویم در پیامیکه روز اول اقامت خویش به ملت افغانستان تقدیم نمودم احساسات خود را هنگام مواصلت به کشور شما ابراز نموده و گفته بودم جذبات احترام و داد و تحسین در مورد افغانستان در دل هر ترک ریشه جوانیده است . شادمانم که این احساسات در نزد همه افغانان که هنگام اقامت خود در کشور شما ملاقی شده ام ملاحظه نمودم ، این احساسات بنیان همکاری بین کشور های ما میباشد و یقین دارم این همکاری بعد از مسافرت من بیشتر توسعه خواهد یافت . دوستی بین کشور ها چون مورد آزمایش ملت ها بیاید آنگاه معنی خاص میگیرد چنانکه توقع داشتیم دریاقتم که افکار عامه افغانستان متوقع توسعه دوستی موجوده در همه مساحت میباشد میخواهم به اعلیحضرت شما اطمینان بدهم که عین آرزو مندی نزد ملت ترک موجوده است .

اداره شرق میانه و افریقا در وزارت امور خارجه ، بناغلی اوزد میریکیتمدیر عمومی پلان وزارت امور خارجه و بناغلی غالب بالکار مدیر قلم مخصوص ریاست جمهوری اشتراک داشتند .

بتاریخ ۱۳ ثور بناغلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه با والا حضرت شهزاده احمد شاه ذریعه سواری موتر به سمت شما ل کشور مسافرت نمودند . در ولایت مذکور از طرف والیهای کندز و تخار و کلای ولایات آن ولایات با احساسات گرم مردم استقبال گردیدند و بعد از تماشای نمایش بن کشتی و دیدن از شیرخان بندر بعد يك شب توقف در کندز ذریعه طیاره به کابل مواصلت نمودند .

و نیز به تاریخ شب ۱۴ ثور دعوت شب نشینی از طرف بناغلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه در قصر چهلستون ترتیب یافته بود در این محفل بیانیتهای بین رئیس جمهور ترکیه و اعلیحضرت معظم هماپونی تعاطی گردید . بیانیتهای جودت سونای رئیس جمهور ترکیه :-

اعلیحضرتا !

درین موقع فرخنده که اعلیحضرت شما افتخار بخشیده در این ضیافت که

چینکه وزیرک سلام پادشاهی افغانستان را می نوازد

برادري مردمان ماسهم پرچسته خواهد داشت درين فرصت که مسافرت جلالتمآب شما درين کشور دوستان قريب بانجام است آرزو مندم هنگام عودت بانفايت به وطن پيام صميمانه اين جانب و ملت افغانستان را به ملت نجيب ترکيه ابلاغ نمايند . جام خودرا به صحت و سلامت جلالتمآب شما به اعتلاء وسعادت ملت برادر ترکيه بلند ميکنم .

شاعلي جودت سوناي رئيس جمهور ترکيه که بناي دعوت اعليحضرت معظم هما يوني براي يك مسافرت پنج روزه به کابل مواصلت نموده بودند ساعت ۹ قبل از ظهر روزه نور عازم ترکيه گرديدند .

پيام جلالتمآب جودت سوناي عنواني اعليحضرت معظم هما يوني .

شاعلي جودت سوناي رئيس جمهور ترکيه بعد از عزيمت از کابل پيام آتي را از طياره به عنوان اعليحضرت معظم هما يوني مخابره کرده اند :-

کشور زيباي شما را باخاطرات فراموش ناشدني ترک ميکنم پذيرائي با حرارت و مهمان نوازي لطف کارانه که هنگام اقامت ما در افغانستان بمن و همراهان معطوف گرديد بر قيد شرح و بيان نمي آيد .

گرچه وقت ما محدود بود مگر مذاکرات من با اعليحضرت شما و حکومت شما و مشاهداتم هنگام مسافرت اين عقیده مرا تشديد نمود که صله هاي برادري بين هر دو ملت ما مبني بر عنعنه اي داراي ريشه عميق و احترام متقابل و همکاري ميباشد .

آرزو مندم يکبار ديگر از جانب خود و همراهان خرد تشکرات صميمانه خود را از پذيرائي قلبي ومهمان نوازي که اعليحضرت شما و اعضاي حکومت افغانستان و مردم برادر افغانستان از ما نموده اند اظهار دارم .
بهترين تمنيات خود را براي صحت و سعادت اعليحضرت شما ورفاه ملت بزرگ و نجيب افغانستان ابراز مي نمايم .

پيام شاعلي جودت سوناي رئيس جمهور ترکيه عنواني ملت افغانستان :-

جلالتمآب جودت سوناي قبل از عزيمت از کابل پيام آتي را به عنوان ملت افغانستان صادر نمودند :-

کشور زيباي شما را با بهترين خاطرات ترک مي گريم .

هر لمحۀ ايامي که در افغانستان سپري کرديم در دلهاي ما خاطرات فراموش

هنگام مسافرت من در کشور زيباي شما نتايج قابل توجه آن مساعلي که در افغانستان در راه ترقی اقتصادي تحت رهبري ذات شاهانه صورت گرفته است تحصيل مرا جلب نموده است .
ترقي سريعيکه در افغانستان مشاهده نموديم اين عقیده مرا تقويت نموده است که ملت افغانستان در عرصه کوتاه هي به آن سطح زندگي که شايسته آن است واصل ميگردد .

منفعت ديگر اين مسافرت من و همراهان کسب فرصت مذاکره با اعليحضرت شما در باره مسايل بين المللي و همچنين در باره علايق في مابين در فضای دو سني وتفاهم متقابل بود . آرزو مندي بزرگ من اين است نتايجيکه به آن واصل گرديده ايم بزودترين فرصت ممکنه در عرصه عمل بيايد .

نسبت به پذيرائي باحرارات و مهمان نوازي که در مورد من و هيأت ترکي طی اين مسافرت کوتاه ابراز گرديده اظهار تشکر مينمايم از اعليحضرت شما اجازه ميخواهم جام خود را به صحت و سعادت ذات شاهانه و رفاه ملت افغانستان بلند کنم . زنده باد افغانستان زنده باد دوستي افغانستان و ترکيه .
پيامنه اعليحضرت معظم هما يوني :-

جلالتمآب عزيز !

از کلمات لطف آميز وازبين دعوت دوستانه تان که طی آن يکبار ديگر فرصت ملاقات جلالتمآب شما و ساير برادران ترکي ما ميسر گرديد اظهار تشکر ميکنم .
اظهارات مؤدت آميز شما از آن علايق پايدار نمايندگي ميکنند که ملتین ما را بهم بسته ودر زندگانی معاصر هر دو کشور به وسيله همکاريهاي متعدد و مسافرت هاي متقابل زما پيهم تقويت یافته است .

در خلال اين مسافرت کوتاه جلالتمآب و همراهان شان يکبار ديگر با مسرت درياقم که دوستي و برادري بين مردمان ما با مرور زمان نه تنها تشديد بيشتريافته بلکه در شناسائي ما با زندگي همدیگر نقش مؤثر خود را بازي کرده است .

يقين دارم ملاقات و مذاکراتيکه با جلالتمآب شما در فضای صميمت کا مل انجام داديم در فهم متقابل تحولات هر دو کشور و درک موقف سياسي هر کدام همچنين در تحکيم مزيد پيوند دوستي و

مسافر تنها

ناشدنی بجا گذاشته است . پھر جا رفته اظهار بلیغ و مظهر احساسات گرم دوستی صمیمانه و برادری را مقابل شدیم . آرزو مندیم یکبار دیگر به اعلیحضرت معظم هما یونی و جلالتمآب صدراعظم و اعضای محترم حکومت افغانستان تشکرات قلبی خود را از پذیرایی با حرارت و مهمان نوازی که هنگام اقامت در افغانستان از ما بعمل آمد ابراز نمایم .

انتخاب خواهد داشت این احساسات رابه ملت ترکیه ابراز نمایم . این احساسات هدیه گرانبهایی از طرف ملت افغانستان به برادران ترکی شان خواهد بود .

با استفاده ممکنه از اقامت مختصر خویش وبا مساعدت سخاوت مندانه که در مورد ما بعمل آمد مو فوق گردیدم درباره این کشور زیبا آشنائی حاصل کنیم . اهمیتی که افغانستان تحت شرایط صلح عادلانه وبا دوام بمسایل رشد اقتصادی و اجتماعی خویش قابل است و ترقیاتی که در عرصه محدود زمان حاصل شده است موجب تحسین و تقدیر است .

صمیمانه آرزو مندیم که ملت افغانستان تحت هدایت اعلیحضرت پادشاه در مستقبل قریب به سطح بلند زندگانی که شایان آنست اعلیحضرت معظم همایونی حین ایراد بیانیه در رئیس جمهور ترکیه به افتخار ذات شاهانه در قصر چهلستون ترتیب داده شده بود

نایل کرد . صمیمیت ، صراحت لهجه و واقع بینی که بین دوستان حکمفرماست در مذاکرات ما مانند همیشه موجود بود .

با کمال رضائیت مندی ملاحظه نمودیم علایق عنعنوی دوستی و همکاری که بین کشور های ما موجود است در فضای تفاهم کامل پیوسته تقویت می یابد . با اعلیحضرت معظم همایونی درباره مسایل بین المللی تبادل افکار نمودیم و باین نتیجه واصل گردیدیم در هدفهاییکه سیاست خار جی هر دو کشور متوجه آن میباشد همان شباهت ها موجود است که بین عقاید ابدیال ها و ارزشهای اخلاقی که هر دو ملت ما بایند آیند موجود است .

در این لحظات هنگامیکه از افغانستان عزیمت مینمایم از اینکه از دوستان و برادران حقیقی خود جدا میشوم اندهگینم .

با آرزو مندی اینکه افغانستان در عرصه مختصر وقت به ترقیات و سعادت بیشتر که شایسته آن است نایل گردد از اعلیحضرت همایونی ، اعضای خاندان پادشاهی ، جلالتمآب صدراعظم ، اعضای حکومت و مردم نجیب افغانستان با بهترین احساسات وداع میکنم .

گوشه از مذاکرات رسمی بین اعلیحضرت معظم هه ایونی و مهمان گرامی شان جودت سونای رئیس جمهور ترکیه

اعلامیه مشترک افغانستان و ترکیه :-

درین مذاکرات از جانب افغانستان جلالتمآب نوراحمد اعتمادی صدر اعظم و زیر امور خارجه و یکعده وزراء از جانب ترکیه جلالتمآب احسان صبری چاغلین گیل وزیر امور خارجه و مامورین عالیرتبه سهم گرفتند . هنگام مطالعه مسایل دو جانبه هر دو رئیس دولت ارزش دوستی عنعنوی را که بین ترکیه و افغانستان مطابق آرزوهای صمیمی مردمان هر دو کشور موجود است تأیید نمودند . باکمال مسرت متذکر شدند پروگرام های همکاری که طی نیم قرن در ساحات مختلفه عملی شده است به پیمانۀ زیاد استحکام صله های نیرومند برادری بین مردمان ایشان مساعدت کرده است ایشان تصمیم جانبن را اظهار نمودند که این علایق را مزید تقویه بخشند طرفین متذکر گردیدند علایق حسنه عنعنوی بین هر دو کشور که طی نیم قرن گذشته پیوسته توسعه یافته است در پیشرفت همکاری بین المللی و صلح جهانی تأثیر ارزنده داشته است . هنگام مذاکرات هریک از طرفین سیاست های خارجی کشور های خود را شرح دادند .

نظر بدعوت اعلیحضرت معظم همایونی پادشاه افغانستان جلالتمآب جودت سونای رئیس جمهور و جمهریت ترکیه از تاریخ ۱۱ تا ۱۵ ثور ۱۳۴۷ مطابق اول تا پنجم می ۱۹۶۸ یک مسافرت رسمی با افغانستان بعمل آوردند . بمعیت جلالتمآب جودت سونای جلالتمآب احسان صبری چاغلین گیل وزیر امور خارجه و یک هیئت ذوات عالیرتبه به افغانستان مسافرت نمودند .

از رئیس جمهور ترکیه و ذوات معیتی ایشان در افغانستان پذیرائی با حرارت و مهمان نوازی که مظهر تاریخ طولانی دوستی صمیمانه وصله های عنعنوی بین هر دو کشور است بعمل آمد . جلالتمآب جودت سونای علاوه از کابل از بعضی از ولایات شمال افغانستان دیدن نمودند .

رئیس جمهور مراتب تحسین خود را درباره ترقیاتیکه در ساحات مختلف مساعی ملی بعمل آمده است اظهار نمودند . هر دو رئیس دولت طی این مسافرت فرصت ارزنده انعقاد مذاکرات را در باره موضوعات فیما بین و مسایل مورد علاقه بین المللی در فضای دوستی ، صمیمیت و تقاهم متقابل حاصل نمودند .

مسافرتها

راجع به شهر یوروشلیم صورت گرفته است لزوم تأمین حقوق مشروع و منافع کشور های عرب را تأیید کرده اظهار امید نمودند مساعی ای که برای یافتن يك راه حل در شرق میانه صورت میگیرد به نتیجه ای واصل شود .

هر دو رئیس دولت اظهار عقیده نمودند خروج قوای اسرائیلی از سرزمین های اشغال شده عرب مطابق تصمیمنامه تاریخی ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ شورای امنیت لازمی میباشد .

هر دو رئیس دولت ضمن بحث بحران ویتنام اظهار نظر نمودند که موافقت نامه های ۱۹۵۴ ژنیو با ایجاب حق مردم ویتنام به تعیین سرنوشت در صلح بحيث يك اساس راه حل فوری نزاع بوده میتواند .

هر دو رئیس دولت با کمال رضایت مندی متذکر گردیدند تبادل مسافرت هابسو به عالی در تقویت علایق دوستی و تفاهم بین هر دو کشور سپیم میباشد .

جلالتماب رئیس جمهوریت ترکیه از پذیرائی باحرارت و مهمان نوازی که در مورد ایشان و همراهان ایشان هنگام مسافرت در افغانستان بعمل آمده است اظهار تقدیر نمودند .

جلالتماب جودت سونای از اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان دعوت نموده به ترکیه يك سفر دوستانه نمایند . ذات شاهانه این دعوت را با اظهار تشکر قبول فرمودند . تاریخ این مسافرت بعد از تعیین خواهد شد .

جلالتماب جودت سونای هنگام ملاقات با بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم

هر دو رئیس دولت در مورد او ضاع بین المللی پابندی کشور های خود را به اصول مندرجه منشور ملل متحد ذکر نموده و عزم خویش را برای ادا مسامحه پیشبرد همکاری بین المللی بر اساس اصولی که در جهان قبول شده است یعنی احترام ، متقابل ، مساوات ، حقوق عدم مداخله در امور داخلی اظهار نموده اند . ایشان پشتیبانی خود را از مردمانی که برضد استعمار تحت همه مظاهر آن برای حصول حق تعیین سرنوشت خویش در پیشکار اند مجدداً تأیید نمودند .

طرفین اظهار داشتند خلع سلاح عام و تام تحت کنترل مؤثر بین المللی ضامن حقیقی صلح پایدار در جهان میباشد . طرفین اظهار امید نمودند که مباحثات جلسه جاریه مجمع عمومی ملل متحد منتج به انعقاد معاهده عدم انتشار سلاح ذروی گردد .

هر دو رئیس دولت درباره قبرس حل سریع و فوری را که به موجب آن حقوق و منافع جامعه ترکی جزیره چنانکه بتوانند در صلح و امنیت کامل زندگی کنند طلب نمودند .

درباره نزاع شرق میانه هر دو رئیس دولت مخالفت خود را به استعمال قوه بحیث وسیله کسب منافع سیاسی و تسلط اراضی و همچنین با استفاده از این تسلط به منظور تحمیل صورت حل يك جانبه اظهار نمودند و ایشان با اظهار تاسف عمیق از اقداماتی که برضد فیصله های ملل متحد

د افغانستان کالنی

مداقرت ښاغلی ژورژ پومپیدو و صدراعظم فرانسه به افغانستان

ښاغلی ژورژ پومپیدو صدراعظم و خانم شان در نزدیک طیاره ښاغلی نور احمد اعتمادی به دعوت ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم و خانم ایشان ، معاونین صدا رت و خانم شان ساعت ۲ بعد از ظهر ۱۷ نور وزیر دفاع ملی ، وزیر داخله ، وزیر اطلاعات برای يك باز دید رسمی چهار روزه وارد و کلتور و مهماندار صدراعظم فرانسه ، سفرای کابل گردیدند . کبار هر دو کشور ، والی کابل ، رئیس

ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم با ښاغلی ژورژ پومپیدو صدراعظم فرانسه در میدان هوایی کابل موقعه سلام گارد احترام را قبول می فرمایند

مسافرت ها

تشریفات وزارت امور خارجه ، رئيسه دميرمنو تولنه ، بناغلي پو ميبدو و خانم ايشان را خير مقدم گفتند ذوات آتي معيت بناغلي صدراعظم فرانسه و خانم ايشان را داشتند .

بناغلي بيتا نگور سكرتر امور خارجه عضو كابينه ، بناغلي روزه وورس وزير مختار مشاور اطلاعات ومطبوعات ، بناغلي ژورژ گوشه وزير مختار مشاور تشریفاتى ، بناغلي بولى معاون شعبه آسيا و اوقيانوسيه بناغلي فيليپ مالو مدير تحريات ، بناغلي بيتانگور ، بناغلي ژان دو بووا بير انزه معاون تشریفات ، ميرمن سيمون سروى عضودفتر تحريات بناغلي صدراعظم و بناغلي فيليپ لوکامور موظف در دفتر صدراعظم .

خيلي شادمانم نخستين صدراعظم فرانسه را که به افغانستان مسافرت کرده است در اینجا خير مقدم ميگويم از پديرائسى جلالتمآب شما و همچنين خانم پومبيدو ، جلالتمآب بيتانگور و خانم ايشان ، ديگر شخصيت هاى ممتاز که به معيت شما مسافرت کرده اند کمال مسرت داريم .

اين لحظه افغانان رابه ياد نخستين ساليان استقلال مى اندازد زمانیکه مردم ما در پاين يك قرن قيام متين بر ضد استعمار استقلال خویش را در روابط خارجى مجدأ کسب نمودند و در پى استوار داشتن علايق سياسى ، فرهنگى و اقتصادى با ديگر کشور هاى جهان افتادند ، آن زمان فرانسه يکى از نخستين کشور هاى غرب بود که علايق دوستى با افغانستان قايم کرد .

در همان نخستين مرحله روابط هر دو کشور منحصر به ساحه سياسى نماند سبب گيرى استادان فرانسوى در تدريس در مکتب استقلال در تعليم يك قسمت از اهل علم و روشن فکران افغانستان مقام بارز داشت همچنين نخستين دسته شاگردان افغانى به فرانسه مسافرت نمودند و دروازه هاى مدارس يونيورسته ها براى ايشان باز گرديد .

مساعى فرهنگى فرانسه در ساحه تحقيقات علمى نيز بارز بوده است هيئت باستان شناسى فرانسه در افغانستان در کشف تاريخ غنى و با شکوه کشور ما خدمات برانده بجاء آورد .

مزيد بر بيست سال پيش از امروز يك هيئت طبي فرانسوى در تدريس مسلکى اطباء جوان ما خدمت کرد همکارى در ساحه تعليمات عالى و همچنين تعليمات ثانوى در سالهاى اخير به سرعت توسعه يافته است چنانکه در پوهنخى در پوهنتون کابل بافاکو لته هاى فرانسه روابط تواميت قايم کرده اند .

جناب شما فردا سنگ تهادب عمارت جديد ليسه استقلال را مى گذاريد اين امر نشانه همکارى بين دو کشور خواهد بود که روز به روز پايدار تر و بانرتر ميشود .

همچنان اعليحضرت معظم همايوتى ساعت چهار ونيم بعد از ظهر بناغلي ژور پومبيدو صدراعظم فرانسه را در حالیکه والا حضرت شاهدخت بلقيس نيز حضور داشتند بحضور شاهانه در قصر کلخانه پذيرفتند و نيز به ساعت ۵ ونيم عصر ملاقات رسمى در قصر وزارت امور خارجه بين بناغلي اعتمادى صدراعظم افغانستان و پومبيدو صدراعظم فرانسه صورت گرفت درين مذاکرات از طرف افغانستان دوکتور على احمد پوپل معاون اول صدارت و وزير معارف ، بناغلي عبدالله يفتلى معاون دوم صدارت ، دوکتور عبدالصمد حامد وزير پلان ، دوکتور محمد انس وزير اطلاعات و کلتور سردار زلمى محمود غازى سفير کبير افغانى در پاریس ، دوکتور روان فرهادى مدير عمومى سياسى و دوکتور واحد کر يم مدير روابط اقتصادى و وکیل مديريت روابط فرهنگى وزارت امور خارجه اشتراك داشتند از جانب فرانسه بناغلي بيتانگور سکر تر دولت در وزارت امور خارجه و عضو کابينه فرانسه بناغلي روزه وورس وزير مختار مشاور اطلاعات و مطبوعات ، بناغلي ژورژ کو شه وزير مختار مشاور تشریفاتى ، بنا غلى بولى معاون شعبه آسيا و اوقيانوسيه ، بناغلي فيليپ مالو مدير تحريات ، بناغلي بيتانگور ، بناغلي ژان دو بووا بير انزه معاون تشریفات ، ميرمن سيمون سروى عضودفتر تحريات بناغلي صدراعظم و بناغلي اندرون بکير سفير کبير فرانسه در کابل حاضر بودند .

وهكذا ساعت هشت شب دعوتى از طرف بناغلي نور احمد اعتمادى صدراعظم و خانم شان به افتخار بناغلي ژور پومبيدو صدراعظم

د افغانستان کالنی

بشتیانی میکنیم .
ما در کنار مردمان صلح خواه جهان در راه
تشنید صلح و همکاری بین المللی سهیم
می باشیم .

جریان وقایع چه در شرق و چه در غرب
قاره آسیا موجب نگرانی گردیده است جنگ
ویتنام متاسفانه هنوز متوقف نشده است .
حل عادلانه و تعمیر کننده این نزاع وقتی
صورت خواهد گرفت که حق مردم ویتنام
به صلح به تعیین سرنوشت بدون دخالت
خارجی و به وحدت تأمین باید امید واریم
مذاکرات مقدماتی که به زودی در پایتخت
کشور شما آغاز میشود منتج به مذاکرات با
نهر صلح در ویتنام گردد . ضمناً متذکر
میشویم که انتخاب شدن پاریس به حیث محل
این اجتماع نشانه شناسایی به نقش بارز
فرانسه در علایق بین المللی میباشد .

در شرق میانه دوام اشغال نظامی در سر
زمین های که اسرائیل در اثر تجاوز تابستان
گذشته بر آن تسلط کرده است تهدید روز
افزون به صلح آن منطقه و صلح جهان
میباشد .

موقف فرانسه را در بازه شرق میانه می
شناسیم و از آن قدر دانی میکنیم .

معتقدیم کشور های منطقه که در آن زندگی
میکنیم می توانند علایق مشترک خود را از
راه تفاهم و دوستی و با جستجوی حل
مسایل ذات الینی بر اساس عدالت به
احترام حقوق مردمان و ملل بهبود و استحکام
بخشند این بهترین وسیله صیانت منافع
ملی ایشان و منافع منطقه و سهمگیری در
تحکیم صلح با روحیه مطابق عصر حاضر
میباشد .

در پایان کلام راجع به اوضاع بین المللی
آرزو مندم اظهار نمایم که نقش فرانسه
تحت قیادت جنرال دوگول در راه استواری صلح
صدراعظم با شغلی ژورژ پوپیدو صدراعظم

مذاکرات اعلیحضرت همایونی در فرانسه
نظر به دعوت جنرال دوگول رئیس جمهوریت
فرانسه در سال ۱۳۴۴ مرحله نوینی را در
همکاری فرانسه و افغانستان کسوده است
فرانسه برای توسعه و همکاری در ساحه
مساعدت فنی و مالی به افغانستان اظهار
آمادگی نمود و ازین ابراز رضایت مندی
مینمائیم .

جناب صدراعظم !

طی این نیم قرن گذشته مردم افغانستان
در راه پیکار دیگری قیام نمودند که آنها
سخت و طولانی بوده و در راه پیشرفت و ترقی
میباشد .

امروز کشور ما تحت قیادت اعلیحضرت
عظیم همایونی در آستانه تحول در همه
ساحات واقع گردیده است .

در ساحه اقتصادی از مدت بیشتر از ده
سال باینسو راه پلان گذاری را اختیار کرده
در حالیکه از دشواری و پیچیده بودن
مساعی خویش درین طریق مستشعریم در
پیروی راه تحول اقتصادی و اجتماعی عزم
راسخ داریم .

با آرزو مندی پیشرفت در راه ترقی
در ساحات مختلف مطابق مقتضیات امروز
و با حفظ میراث فرهنگی کشور لویه جرگه
افغانستان در سال ۱۳۴۳ قانون اساسی
جدیدی تصویب نمود .

در ساحه بین المللی افغانستان راه بیطرفی
و خط مشی غیر منسلک را پیروی میکند تا
آنکه در استحکام استقلال خویش مؤفق
بوده قضاوت و عمل آزاد داشته بتواند ما
پیکار ملل و مردمان را بر ضد استعمار تحت
همه اشکال و مظاهره آن در راه اینکه
سرنوشت خود را بطور شایسته تعیین کنند
مذاکرات رسمی بناغلی نور احمد اعتمادی
فرانسه و هیات هر دو حکومت

مسافرت ها

جهان و همکاری منظوری مثبت میباشد .
با اظهار تشکر از اینکه دعوت ما را قبول فرموده به افغانستان مسافرت نموده اید مسرورم اقامت شما در کشور ما گر چه مختصر است برای ماموق تبادل نظر را در باره مسایل مشترک و خاصه علائق فرانسه و افغانستان میسر دارد .

یقین دارم سفر شما در تو سعه علائق بین هر دو کشور در ساحات اقتصادی و فرهنگی مساعدت خواهد نمود .
مگر به ساحه تخنیک نیز انتقال نمی یافت گویا نا مکمل میبود .
از زمان مسافرت اعلیحضرت محمد ظاهر

جام خود را به اعزاز صحت جنرال دوگول رئیس جمہوریت فرانسه ، صدراعظم و خانم پومییدو و همراهان ایشان وبه آرزو مندی تقویت علائق افغانستان و فرانسه بلند میکنم .

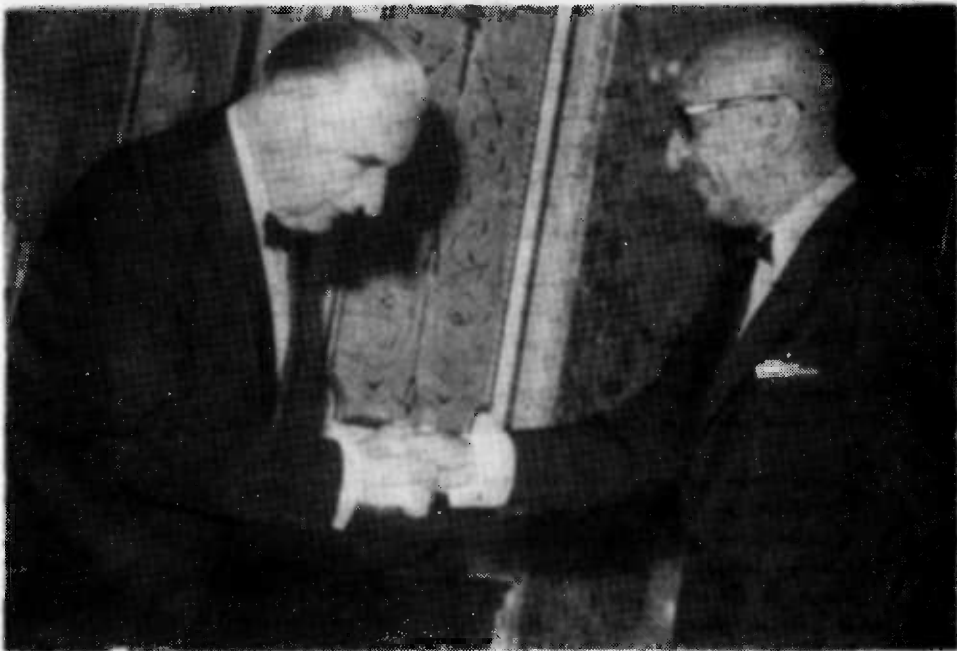
بیانہ جلالناب زور ژوپومیلو صدراعظم فرانسه

جلالنابا !

از نیم قرن باین سو که کشور های ما باهم علائق سیاسی دارند این نخستین بار است که یک صدراعظم فرانسه به موجب دعوت لطف کارانه افغانستان باین کشور مسافرت مینماید و افتخار دارم که این ماموریت نخستین بر عهده من افتاده است . علائق افغانستان و فرانسه طی این دور طولانی پیهم در فضای تفاهم و همفکری توسعه یافته است .

از سال ۱۳۰۱ زمان تاسیس مکتب استقلال باینسو معلمان ما پیوسته در کابل حاضر بوده اند همکاری مامدت طولانی در ساحه تدریسات ثانوی صورت میگرفت وبعد از جنگ دوم جهانی به پوهنخی های طب و حقوق واخیراً به پوهنخی ادب ارتباط گرفته است . بعضی از آنان که باینگونه کسب تحصیل نمودند امروز در کنار آن هموطنان خویش که در یونیورسٹی های فرانسوی تحصیل یافته اند در افغانستان در مقامات مهم خدمت میکنند تحت این شرایط چنان مطلوب بنظر رسید همکاری خود را با آماده ساختن ساحه این تدریس پیش ببریم و چنانکه نظر به پیشنهاد شما تعبیر نوین لیسه استقلال را و اعمار یک جناح مجیز در شفاخانه نادر شاه مربوط پوهنتون میباشد مطابق احتیاجات تدریس طلب در عصر حاضر به عهده گرفته ایم .

این مساعدت فرهنگی از آغاز علائق سیاسی مادر ساحه باستان شناسی و مطالعہ نتایجی که متخصصان در اثر مساعدت قیمتدار دوایر افغانی حاصل کرده اند موجب تشویق میباشد این نتایج موجب علاقمندی میباشد زیرا اکثریت مردم کشور شما از زراعت امرام معیشت مینمایند . بالاخره در ساحه صنعتی فرانسه علاقه خود را به پروژه های مهم تصدی های مربوط آن ابراز نموده و سال گذشته درین مورد قرار داد ها امضاء کرده است امید داریم به هر دو کشور نافع باشد .
در ساحه همکاری ، فرهنگی و تخنیکی افغانستان و فرانسه در عین مطلب موافقه دارند و آن آرزو مندی ارتقا و پیشرفت بشری میباشد و در ساحه مناسبات بین المللی نیز عین آرزو مندی را ابراز نموده اند .
کشور شما با پابندی سیاست بیطرفی وعدم دخالت در امور داخلی کشور های دیگر نه تنها با کشور های همجوار بلکه با دیگر اعضای جامعه بین المللی پیوسته علائق صمیمانه برقرار داشته و در عین حال

ښاغلي ژورژ پومپیدو هنگام شرفیایې بی به حضور ذات شهپریاری در قصر گلخانه

ثور سنگ تهادت عمارت جدیدلیسه استقلال در ساحه استدیوم ورزشی معارف از طرف ژورژ پومپیدو صدراعظم فرانسه گذاشته شد .
و نیز ښاغلي پومپیدو صدراعظم فرانسه در حصه نادر پشتون پل از موتر پیاده شده و جاده های مندوی جدید ، تیمور شاهي واڼې و وزیر اکبر خان واڼې را مشاهده نمودند .

کذا شنبه ۱۸ ثور اعلیحضرت معظم همایونی در حالیکه والا حضرت شاهدخت بلقیس نیز حضور داشتند ښاغلي پومپیدو صدراعظم فرانسه و خانم ایشان را در قصر گلخانه بحضور شاهانه پذیرفته با ایشان صرفه شام فرمودند و نیز ښاغلي ژورژ پومپیدو صدراعظم فرانسه با خانم شان به همراهی ښاغلي نور احمد اعتمادی صدراعظم و خانم شان و دیگر همراهان ساعت هشت و نیم صبح ۱۹ ثور غرض باز دید حفریات باستان شناسی منطقه سرخ کوتل واڼې خانم ذریعه موتر عازم کندز شدند و پس از باز دید ولایت کندز و حفریات آن جا برای باز دید آثار باستانی بامیان به آن ولایت مواصلت کردند و پس از مشاهده آثار باستانی آنجا بامیان را توسط موتر بقصد کابل ترک گفتند .

شخصیت و استقلال خود را محافظت نموده است .

افغانستان همیشه با روحیه صلحخواهی مگر با حفظ موقف خود از نظر پر نسیب باکمال متانت نقطه نظر خود را اظهار داشته است .

هر دو کشور ما درین ساحه نیز اید یال های مشترک داشته اند و آن موقف ها که برای دوام و حفظ صلح لازمی بوده و همه مردمان به آن ملل اند به ایدیل های حکومت شما نزدیکی داشته است .

آرزو مندم مساعی مشترک ما و شما در آینده و در عین رویه متقابل ادامه یابد تا آنکه افغانستان تحت قیادت خیرانه ذات شاهانه بطور موزون در هر ساحه پیشرفت نموده و نیز راه حل مسایل راکه مورد اندیشه مردمان نیکخواه و صلحجو میباشد حاصل نمایند جام خود را به صحت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه و علیا حضرت ملکه حمیرا و جلالتآب صدراعظم و خانم اعتمادی و رفاه مملکت افغانستان بلند میکنم .

همچنان به ساعت ۱۱ و پنجاه دقیقه ۱۸

مسافرتها

بناغلی ژور ژپومییدو صدراعظم فرانسه با خانم و همراهان شان پس از ختم مسافرت چهار روزه شان در افغانستان ساعت یازده قبل از ظهر ۲۱ ثور عازم فرانسه گردیدند. بناغلی ژور ژپومییدو صدراعظم فرانسه بعد از عزیمت از کابل پیام آتی را به عنوان بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم از طیاره مخابره نموده است.

هنگامیکه از سر زمین افغانستان عزیمت مینما یم آرزو مندم به جلاتتآب شما مراتب احساسات قدر دانی خود را از مهمان نوازی سخاوت مندانه ای که در کشور زیبای شما در مورد ما مبذول شد اظهار نمایم از پذیرائی

اعلامیه مشترک افغانستان و فرانسه

نظر به دعوت بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم افغانستان بناغلی ژور ژپومییدو و صدراعظم فرانسه به معیت بناغلی اندر ه

بیتانکور سکرتو دولت برای امور خارجه از تاریخ ۱۷ تا ۲۱ ثور ۱۳۴۷ مطابق ۷- الی ۱۱ می ۱۹۶۸ به افغانستان مسافرت رسمی نمودند.

بناغلی ژور ژپومییدو نخستین رئیس حکومت فرانسه میباشند که به افغانستان به مسافرت پرداختند و از طرف حکومت و مردم افغانستان در کابل و در ولایاتی که به آن

مسافرت نمودند با حرارت پذیرایی گردیدند این مسافرت نشانه بارز دوستی و علائق صمیمی بود که تقریباً از نیم قرن باین طرف بین افغانستان و فرانسه قائم میباشد.

صدراعظم فرانسه بحضور اعلیحضرت معظم همایونی شرفیاب گردیدند و از حضور ذات شاهانه به تاریخ ۱۸ ثور ضیافت شام با عزاز ایشان در قصر گلخانه تر تیب داده شد

طی مذاکرات صدراعظم و هیئت فرانسه با بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم و وزیر امور خارجه و اعضای حکومت افغانستان و ماورین عالیرتبه که به معیت ایشان بودند در باره مسایل مورد علاقه مشترک بشمول مسایل مربوط سیاست بین المللی و علائق افغانستان و فرانسه تبادل افکار عمیق بعمل آمد. این مذاکرات که به اشتراک سفرای هر دو کشور صورت گرفت حسن علائق افغانستان

دوستانه و با حرارت که شما و اعضای حکومت شما و مردم افغانستان از ما نموده اند بهترین خاطرات با خود خواهیم داشت. همچنان شادمانم فرصت تبادل افکار با شما و یکگه از اعضای حکومت شما بطور مفید در قضای اعتماد میسر گردید و این در تمشید عز یمد علائق که بصورت عنعنوی کشور های ما را از نزدیک پیوسته میدارد نقش عظیمی خواهد داشت.

بناغلی پومییدو در اخیر این پیام احترامات سلام های خویش و خانم خویش را به بناغلی صدراعظم و میرمن اعتمادی تقدیم داشته است.

و فرانسه را با سابقه طولانی آن کاملاً تأیید نمود.

ضمن این مذاکرات مطالعه عمومی اوضاع که با روح اعتماد و تفاهم متقابل بعمل آمد تلاقی نظر را بین هر دو حکومت در مسایل مهمه بین المللی و خاصه مسایل مربوط قاره آسیا به ثبوت رسانید.

طرفین از افتتاح مذاکرات مقدماتی راجع به ویتنام در پاریس اظهار رضایت مندی نمودند صدراعظم افغانستان موقف حکومت فرانسه را در باره اوضاع کنونی شرق میانه تقدیر نمود.

هر دو رئیس حکومت متفقاً اظهار عقیده نمودند که صلح در جهان جز از راه احترام استقلال دول رعایت عدم مداخله در امور داخلی و احترام حق تعیین سر نوشت مردمان در جهان تأمین شده نمیتواند.

هر دو صدراعظم اظهار مسرت نمودند که از زمان سفر رسمی اعلیحضرت پادشاه افغانستان به فرانسه باینسو همکاری بین هر دو کشور خاصه در ساحات فنی و فرهنگی بطور مطلوب توسعه یافته است. طرفین اظهار عقیده نمودند که از زمان منعقد شدن موافقت نامه فرهنگی اسد ۱۳۴۵ مطابق اگست ۱۹۶۶ که بیشتر متوجه تدریسات ثانوی و عالی تحقیقات طبی و زراعتی و همچنین فعالیت های هیئت باستانشناسی فرانسه در افغانستان میباشد. پیشرفت های مزید حاصل شده است این همکاری اخیراً موفقانه در ساحه

ښاغلي ژورژ پومپيدو وميرمن پومپيدو چېن صرف شام بحضور اعلیٰ حضرت معظم همایوني تصدی های کوچک نیز جریان یافته است. در کابل نخستین سنگ تهادت عمارات در ساحه اقتصادی صدراعظم فرانسسه جدید لیسه استقلال را گذاشت که از نیمه تصمیم حکومت خود را تأیید نمود مبنی بر قرن به اینسو نشانه همکاری با نمر بین هر اینکه فرانسه در سومین پلان پنچساله دو کشور در ساحه فرهنگی میباشد همچنین افغانستان سهم خواهد گرفت و چکو نگی و در پوهنتون کابل که در آن فرانسه در طرز العمل این سهمگیری در کوتاه ترین فرصت ممکنه محل موافقت خواهد آمد .

تدریسات پوهنځی های طب و فارمسی ، حقوق و ادب مساعدت مینماید از ښاغلي ژور ژ پومپيدو پذيرائي بعمل آمد .

طرفین اظهار آرزو مندی نمودند که مساعی مشترک ایشان در آینده باعین روحیه تفاهم متقابل ادامه یافته و تبادلات بین هر دو کشور تقویت خواهد گردید و درین مورد حکومت افغانستان این مسافرت صدراعظم فرانسه را به افغانستان دارای تأثیر مساعد می شناسد. صدراعظم فرانسه هنگام اقامت خویش در این مسافرت بعداً از مجرای دیپلوماتیک تعیین میشود .

مسافرت بناغلی الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی به کابل

هكذا دعوتی به افتخار بناغلی الکسی کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی ساعت هشت شب ۱۰ دلو در قصر صدارت از طرف بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم ترتیب شده بود. درین دعوت بیانیه هایی مبنی بر علائق نیک همسایگی افغانستان و اتحاد شوروی تعاطی گردید.

صدراعظم افغانستان و اتحاد شوروی از بحرانات شرق میانه و دوام جنگهای ویتنام اظهار نگرانی نموده اخراج قوای اسرائیل را از سرزمین های عربی که اسرائیل آنها از راه تجاوز تحت اشغال در آورده تقاضا کردند.

بناغلی اعتمادی و بناغلی کاسیگین از همکاری های مثنوی که بین دو کشور موجود است بامسرت یاد آور شده و دوام این همکاری ها را تأیید نمودند.

صدراعظمان هر دو کشور درین بیانات از علائق بین طرفین، مسایل این منطقه و مسایل مهمه بین المللی ذکر کردند. بناغلی اعتمادی ضمن ملاقات شان که در فضای صمیمیت کامل و دوستی دو کشور مانند همیشه صورت گرفت اظهار خرسندی واز تبادل افکاری که درباره روابط بین طرفین و مسایل این منطقه آسیا و مسایل بین المللی صورت گرفت تذکار و اظهار کردند که مسافرت بناغلی کاسیگین و همراهان شان به افغانستان درقرهیت مزید علائق دوستانه و همسایگی نیک و همکاری باثمر بین دو کشور تأثیر مهم و سودمند دارد.

بناغلی کاسیگین در بیانیه خود متذکر شده که اتحاد شوروی چنانکه در بیان های انکشافی گذشته افغانستان همکاری نموده در پلان پنجساله سوم نیز بصورت فعال مساعدت خواهد کرد.

بناغلی کاسیگین ضمن اشاره به دوام جنگهای ویتنام قطع بمبارمان رابر جمهوری دیموکراتیک ویتنام شرط آغاز مذاکرات صلح شمرده اظهار داشتند که مردم ویتنام به منظور رفع تسلط خارجی در مقابل مزید بر یک میلیون عسکر مجادله میکنند و اتحاد شوروی به مردم ویتنام درین پیکار

بناغلی الکسی ن. کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی در راه بازگشت به مسکو بنا بدعوت بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم ساعت یازده ونیم قبل از ظهر روز چهارشنبه ۱۰ دلو به کابل مواصلت کردند.

بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم و خانم شان، دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه، سناقور عبدالهادی دایر رئیس شرافو جرگه، دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف، بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی، سترجنرال خان محمد وزیر دفاع ملی، دکتور محمد عمر وردک وزیر داخله، بناغلی محمد عثمان صدقی سکرتر جنرال وزارت امور خارجه و مهماندار بناغلی کاسیگین، دکتور محمد اکرم والی کابل و سردار سلطان محمود غازی رئیس هوایی ملکی و سفیر کبیر اتحاد شوروی در کابل در نزدیک طیاره از بناغلی کاسیگین و همراهان شان استقبال کردند.

همچنان ساعت ۵ بعد از ظهر ۱۰ دلو بناغلی الکسی کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی در قصر کنهانه بحضور اعلیحضرت معظم همایونی در حالیکه والا حضرت شاهدخت بلقیس نیز حضور داشت باریاب گردید. درین موقع لود میلا دختر بناغلی کاسیگین، فیروبین معین وزارت خارجه و زامیاتین رئیس دروزارت امور خارجه اتحاد شوروی نیز حضور داشتند. سپس بناغلی الکسی کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی ساعت ۴ و ۲ دقیقه بعد از ظهر با بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم در عمارت گلخانه صدارت عظمی مذاکره نمودند.

درین مذاکرات از جانب افغانستان دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت عظمی و وزیر معارف، بناغلی محمد انور ضیایی وزیر مالیه، دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان و بناغلی محمد عثمان صدقی سکرتر جنرال وزارت امور خارجه از جانب اتحاد شوروی ن. پ. فیروبین معین وزارت امور خارجه، کانسانتاتین الکساندروف سفیر کبیر اتحاد شوروی در کابل و ا. م. زامیاتین رئیس دروزارت امور خارجه اتحاد شوروی حاضر بودند.

مسافرتها

از راه تهیه اسلحه و اعزام مشاوران و معلمان شان از حاضرین خواهش نمود تا جام های

نظامی پیهم مساعدت میکند و خواهد کرد. شربت خویش را به صحت بناغلی کاسیگین و دوام دوستی هر دو کشور و صلح جهان بلند

کند. همچنان بناغلی کاسیگین در پایان اظهارات شان جام شربت خورد را به صحت

بناغلی اعتمادی ، و دوام دوستی یابم

هر دو کشور و صلح جهان بلند کرد .

به تاریخ ۱۱ د لـ مسافرت بناغلی

الکسیه کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی

از کابل ختم شده عازم اتحاد شوروی گردید .

و بیشتر خواهد شد . بناغلی نور احمد اعتمادی در ختم بیانیه

بناغلی الکسیه کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی و بناغلی نور احمد اعتمادی

صدر اعظم حین مذاکرات در عمارت گلخانه .

افغانستان امروز یا آریا نای کهن باستانی وطن باشندگان پرافتخار مر دم افغان میباشد. کشور افغانستان در قلب آسیا جاداشته وازنگاه رویداد های تاریخی وچگونگی آمیزش تمدنهای کهن و جدید یکی از مهم ترین و دلچسپ ترین کشورهای شرق محسوب میگردد .

مردم افغانستان بقول ویلیام دوگلاس (نویسنده امریکایی) مردم نجیب، شکسبا و خوش قلب بوده، مهمان نوازی، احترام بدین وافتخار شدید بوطن پرستی، سادگی محبت و آداب از مشخصات اساسی آنها میباشد از آنجاکه حیات ملی افغانستان باید مطابق بواقعیات تاریخ و فرهنگ ملی و مقتضیات عصر تنظیم شود، دولت افغانستان سعی دارد تا همه فرزندان وطن و اینی کشور با کمال از خود گذری و هم آهنگی بمساعی جدی، منظم و صادقانه پردازند و همه امکانات اقتصادی و بشری خود را درین راه بکار اندازند تا از زندگی بهتر چنانکه شایسته یک ملت مسلمان دیموکرات و مترقی است برخوردار شوند .

شرق شناسان و نو بسندگمان غربی سرزمین افغانستان را طی نگارشات خویش بنام های (سویس آسیا) (ستاره آسیا) (مخزن آثار باستانی) (صفحه متحرک مقررات کشور های آسیایی) و بالاخره (نمونه آینده یک کشور مسلمان با فیض و متری) یاد کرده اند .

اینک در ذیل بطور هذا حقایق چند را جمع به اوضاع جغرافیائی و کلیاتی از گذشته تاریخی افغانستان و مطالبی راجع به فعالیت های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور، طور ایجاز و مختصر بخوانندگان و علاقمندان تقدیم میگردد .
(اداره)

۴- جغرافیای افغانستان

مناطق شمال هندو کش هموار بوده و برای امور زراعت (کشاورزی) خیلی مساعد میباشد .

حصص افتاده جنوب هندو کش غالباً کوهسار بوده و با درختان انبوه مشجر پوشیده است .

بزرگترین طول ساحه افغانستان از شمال خاوری تا جنوب باختری ۱۳۵۰ کیلو متر و عرض آن از شمال تا جنوب بطول ۹۰۰ کیلومتر میباشد. سرحد بلوچستان افغانی تقریباً ۴۵۰ کیلومتر از بحر هند دور افتاده است .

سرزمین افغانستان دارای چهار موسم

افغانستان یک کشور محاطه بخشکه بوده و در منطقه آسیای مرکزی (قلب آسیا) واقع گردیده است. بیش از نیمی سر زمین افغانستان را کوهها و ارتفاعات تشکیل میدهد سلسله ارتفاعات معروف هندو کش از سمت شمال شرق بسمت جنوب غرب بطول تقریباً ۶۰۰ کیلومتر و عرض ۱۰۰ کیلومتر امتداد داشته و اکثر دریا های افغانستان ازین سلسله ارتفاعات سرچشمه می گیرند. سلسله جبال هندو کش مانند ستون فقرات در حصه وسطی افغانستان کشیده شده و آنرا بدو حصص شمالی و جنوبی تقسیم مینماید دره های

بالای خط سرحدی دیورند واقع است . خط سرحدی پامیر بالای نقاط صعب‌العبور سطوح مرتفع پامیر (که بنام بام یاسقف دنیا یاد میگردد) واقع میباشد. درین نقطه افغانستان باندازه تقریباً صد کیلو متر با ایالت سین کیانگ کشور چین خط سرحدی دارد. خط سرحدی شیرعلیخان بطول ۱۲۰۰ کیلو متر بامتداد آمو دریا کشیده شده است. آمو دریا سرحد طبیعی بین افغانستان و اتحاد شوروی را تشکیل میدهد .

خط سرحدی ایجوری که بین کشورهای ایران و افغانستان وقوع دارد توسط دریاچه‌ها باطلاق‌ها، رودخانه‌ها و اعلا مات - حدود گذاری شده است .

سلسله کوه های هندوکش دارای قله مرتفع میباشد. بلند ترین قله هندوکش باندازه ۸۰۰۰ متر ارتفاع دارد کوتل‌ها معابر مشهور هندوکش قرار آتی است .
 ۱- کوتل معبر خواک - بارتفاع ۳۶۰۰ متر.
 ۲- معبر سالنگ - بارتفاع ۴۰۷۵ متر.
 ۳- معبر شیبیر - در ارتفاع ۳۲۶۰ متر .
 ۴- کوتل دندان شکن - در ارتفاع ۳۲۰۰ متر.

سلسله کوه‌های سلیمان در قسمت جنوب و جنوب شرقی افغانستان قرار گرفته اند. سلسله ارتفاعات مشهور دیگری افغانستان عبارتند از :- (کوه بابا در حصه مرکزی) تیرینه، ترکستان، سفید کوه و سیاه کوه در حصص غربی، سیاه کوه شرقی و سپین‌غر در شرق .

سلسله کوه های سلیمان یکی از مناظر ممتاز طبیعی افغانستان جنوبی میباشد. امتداد شرقی این ارتفاعات جلگه، سندر از قلمرو افغانها جدا میسازد سرزمین افغانستان را از نگاه ساختمان طبیعی آبشناسی میتوان به پنج منطقه بزرگ تقسیم کرد .

۱- حوضه کابل ۲ - حوضه آمو
 ۳- حوضه هرات ۴ - حوضه سیستان
 ۵- حوضه غزنی .

در بای کابل از کوه‌های هندوکش سرچشمه گرفته و پس از مشروب نمودن نواحی کابل و جلال آباد وطنی ۵۰۰ کیلو متر مسافه برود خانه سند پیوسته و بالاخره به بحر هند میریزد .

معاونین و شعبه رود های مهم دریای کابل عبارتند از :- دریاهای لوگر، پنجشیر، تگاب، علیشنگ و الگار و دریای کنر

مشخص میباشد. اختلاف ارتفاعات اراضی سمت وزش باد ها، اندازه دوری مسافه از بحر و غیره درزمره عواملی است که بالای آب وهوا (او ضاع جوی) کشور تأثیر می‌اندازد.

افغانستان در نیمکره شمالی بین ۲۹ درجه و ۳۰ دقیقه و ۳۸ دقیقه عرض شمالی و ۶۰ درجه و ۳۰ دقیقه و ۷۴ درجه و ۵۰ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع گردیده است .

مساحت افغانستان در حدود ۷۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع میباشد. یعنی افغانستان از نگاه مساحت بزرگتر از فرانسه و آلمان قبل از جنگ بوده و تقریباً باندازه مساحت ایالت تکزاس امریکا میباشد. جمعیت افغانستان به ۱۶۰۰۰۰۰ نفر - بالغ میگردد . اکثریت جمعیت در دره های حاصلخیز و اطراف رود خانه ها دورهم زندگی می‌نمایند .

افغانستان از طرف شمال به جمهوریت اتحاد شوروی، از طرف مغرب بایران، و از جانب جنوب و مشرق به پهنونستان محدود گردیده است . افغانستان از طرف شمال شرق دریک تنگه کوهستانی با کشور های چین، جمر، کشمیر و روسیه نیز پیوستگی دارد .

سرحدات (مرز های) موجوده افغانستان قرار شرح ذیل تعیین گردیده است .
 الف - سرحدات شمالی :-

۱ - خط سرحدی پامیر از دره اولی - دریاچه سراقل .
 (مارچ ۱۸۹۵)

۲ - خط سرحدی شیرعلیخان از جیبیل سراقل تا خم آب (۱۸۷۳) .

۳- خط مرزی ایجوری از خم آب تا ذوالفقار دهانه شمال غربی افغانستان (۲۲ جولایی ۱۸۸۷) .

ب - سرحدات غربی :-

۱- که از خط فخری ذوالفقار شروع و در سیاه کوه خاتمه پیدا میکند (۱۹۳۵) .

۲ - خط سرحدی مکموهان که از سیاه کوه شروع و در کوه ملک شاه خاتمه پیدا میکند (۱۹۰۵)

ج - حدود شرقی و جنوبی افغانستان بتاريخ ۱۲ نومبر ۱۸۹۳ توسط خط دیورند معین گردیده است این خط از دره اولی کوه ملک‌شاه شروع میشود. دره خیبر و چمن

دریافت میکند. یکی از مشخصات مهم آب و هوای افغانستان آسمان آبی و صاف و شفاف و روز های آفتابی آن در سر تاسر سال میباشد .

تفاوت زیاد بین آب و هوای فصول مختلف سال در افغانستان و سرعت زیادیکه در تعویض و تغییر آن مشاهده میشود اثر محسوس را در عادات و سنن و لباس و خوراک ساکنین این کشور بر جای گذارده است . در ناحیه بدخشان آب و هوا خیلی گوارا است. بعضی از نقاط بدخشان و مناظر زیبا و آبشار

های طبیعی آن در کلیه جهان معروفیت دارد. در افغانستان باد موسومی موسوم بباد موسومی شمال که از طرف شمال (ترکستان) میوزد و در تابستان وزش آن بسیار شدید

میشد وجود دارد .

شهر ها :-

از نظر تعداد جمعیت شهر های مختلف افغانستان را بشرح زیر بسه دسته میتوان تقسیم کرد :-

۱- شهرهاییکه جمعیت آنها بالغ بر بیست و هفت هزار (۷۵۰۰۰) نفر میباشد از قبیل :- کابل قندهار، هرات و مزار شریف .

۲- شهرهاییکه جمعیت آنها از ۲۵۰۰۰ نفر کمتر و از ۷۵۰۰۰ نفر تجاوز نمی نماید از قبیل :- جلال آباد، میمنه و غیره .

۳- شهرهاییکه جمعیت آنها در حدود ۱۵ تا ۲۰ هزار نفر میباشد . از جمله ۱۶ میلیون جمعیت افغانستان تقریباً ۱۴ میلیون آن افراد شهر نشین و متبانی دو میلیون نفر آن بطور کوچی (طوایف چادر نشین) زندگانی میکنند .

کابل مرکز کشور افغانستان که فعلاً نظر بسرشماری اخیر دارای تقریباً ۵۰۰۰۰۰ نفر جمعیت میباشد مردم در افغانستان با زبان لهجه های متعددی تکلم مینمایند. دوزبان رسمی افغانستان عبارتند از پشتو و دری اکثریت مردم افغانستان باین دو زبان صحبت میکنند ۴۸٪ - ۹۹ فیصد سکنه افغانستان مشرف بدین مبین اسلام میباشند.

دریا آمو و رود خانه های معاون آن حوضه آمو را تشکیل میدهد. حوضه آمو از برف آبهای دائمی پامیر و هندوکش سیراب میگردد. شعبه رودهای مهم و ابتدایی دریای آمو عبارتند از :- دریا های خان آباد بغلان، پامیر و دریای پنج .

دریای آمو بالاخره به بحیره اورال میریزد .

رودخانه هیرمند یا هلمند که در ناحیه بامیان از کوه بابا سرچشمه گرفته پس از پیوستن بدریای ارغنداب که از قندهار سرازیر میگردد. متوجه مغرب افغانستان گردیده و بالاخره بعد از طی ۱۱۰۰ کیلو متر به جهیل سیستان می ریزد. هلمند بزرگترین دریای داخلی افغانستان میباشد .

سائر رودخانه های افغانستان عبارتند از :- ارغنداب، فرامرود، خاشرود، مرغاب، هریرود دریای غزنی و غیره .

آب و هوا افغانستان بطور عمو می در زمستانها سرد و در تابستانها گرم و خشک میباشد . آب و هوای قلات مرکزی کشور بعلت وجود ارتفاعات زیاد از بقیه نقاط کشور سردتر است. وضع عمومی آب و هوای افغانستان متغییر، متنوع و بخصوص اختلاف حرارت زمستان و تابستان بسیار زیاد است و علاوه برین اختلاف حرارت بین شب و روز نیز زیاد و قابل توجه میباشد. درجه حرارت از ۱۲ درجه تا ۲۰ درجه فارنهایت تغییر مینماید. بطور کلی هوای افغانستان را

میتوان گرمسیر نامید .

افغانستان بعلت دوری از بحر از هوای معتدل دریایی بی بهره است .

زمستان های جلال آباد و قندهار معتدل بوده در حالیکه زمستان های سطوح مرتفع مرکزی (مخصوصاً نواحی غزنی و هزاره جات) بسیار سرد میباشد .

ریزش باران در افغانستان کم است. افغانستان بیشتر بارندگی خود را بصورت برف در زمستان و بارانهای شدید در بهار

افغانستان
AFGHANISTAN

اتحاد شوروی

تقسیمات ملکیه افغانستان

ولایت پکتیا

- ۱- ولسوالی درجه ۲ جاجی .
- ۲- علاقه داری حسن خیل .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ جانی خیل .
- ۴- ولسوالی درجه ۳ جدران .
- ۵- علاقه داری شواک .
- ۶- علاقه داری شمل .
- ۷- ولسوالی درجه ۳ سیدکرم .
- ۸- ولسوالی درجه ۳ چمکنی .
- ۹- علاقه داری دند و بطان .
- ۱۰- علاقه داری لچ منگل .
- ۱۱- ولسوالی درجه ۳ زرمت .
- ۱۲- علاقه داری متاخان .
- ۱۳- علاقه داری ارمی .
- ۱۴- حکومت کلان ارگون .
- ۱۵- علاقه داری نکه .
- ۱۶- علاقه داری سروصه .
- ۱۷- علاقه داری گیان .
- ۱۸- علاقه داری پرمل .
- ۱۹- ولسوالی درجه ۲ سپره .
- ۲۰- علاقه داری زیرواک .
- ۲۱- ولسوالی درجه ۲ گومل .

ولایت ننگرهار

- ۱- ولسوالی درجه اول خوگیانی .
- ۲- علاقه داری پچیرواگام .
- ۳- علاقه داری شیر زاد .
- ۴- ولسوالی درجه اول کامه .
- ۵- علاقه داری خواجه زایی وگوشته .
- ۶- ولسوالی درجه ۲ سرخرود .
- ۷- علاقه داری بهسود .
- ۸- ولسوالی درجه ۳ حصارک .
- ۹- ولسوالی درجه ۴ کوزکنر .
- ۱۰- علاقه داری دره نور .
- ۱۱- حکومت کلان شنوار .
- ۱۲- علاقه داری دربابا .
- ۱۳- علاقه داری بتی کوت .
- ۱۴- ولسوالی درجه ۴ تازیان .
- ۱۵- ولسوالی درجه ۲ رودات .
- ۱۶- علاقه داری چپرهار .
- ۱۷- ولسوالی درجه ۴ ده بالا .
- ۱۸- ولسوالی درجه ۳ مهمند دره .
- ۱۹- علاقه داری لعل پور .
- ۲۰- ولسوالی درجه ۴ اچین .

ولایت کابل

مرکز ولایت کابل

- ۱- ولسوالی درجه ۲ چهاردمی .
- ۲- علاقه داری درجه ۲ چهار آسیاب .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ پغمان .
- ۴- ولسوالی درجه ۴ ده سبز .
- ۵- ولسوالی درجه ۴ بگرامی .
- ۶- علاقه داری خاک جبار .
- ۷- ولسوالی درجه ۴ سروبی .
- ۸- ولسوالی درجه اول کوهدامن .
- ۹- علاقه داری کلکان .
- ۱۰- ولسوالی درجه ۳ قره باغ .
- ۱۱- علاقه داری اسیتالف .
- ۱۲- ولسوالی درجه ۳ شکر دره .

ولایت کندهار

- ۱- ولسوالی درجه اول سپین بولدک .
- ۲- علاقه داری شکه .
- ۳- علاقه داری دامان .
- ۴- ولسوالی درجه اول دند .
- ۵- ولسوالی درجه ۲ ارغستان .
- ۶- ولسوالی درجه ۴ معروف .
- ۷- ولسوالی درجه ۳ خاکریز .
- ۸- علاقه داری غورک .
- ۹- علاقه داری نیش .
- ۱۰- ولسوالی درجه ۳ ارغنداب .
- ۱۱- ولسوالی درجه ۳ پنجوایی .
- ۱۳- ولسوالی درجه ۴ شورابک .
- ۱۴- علاقه داری ریگ .
- ۱۵- ولسوالی درجه ۴ شاولی کوت دهله .

ولایت هرات

- ۱- ولسوالی درجه اول انجیل .
- ۲- ولسوالی درجه ۲ پښتون زرغون .
- ۳- ولسوالی درجه ۳ اوبه .
- ۴- علاقه داری چشت شریف .
- ۵- ولسوالی درجه ۳ گذره .
- ۶- ولسوالی درجه ۴ کرخ .
- ۷- ولسوالی درجه ۲ گلران .
- ۸- ولسوالی درجه ۲ کشک .
- ۹- ولسوالی درجه اول غوریان .
- ۱۰- ولسوالی درجه ۴ زنده جان .
- ۱۱- ولسوالی درجه ۴ کپسان .
- ۱۲- ولسوالی درجه ۴ ادرسکن .

- ٩- ولسوالي درجه ٣ نادعلي .
- ١٠- ولسوالي درجه ٤ ناوه بارکزيي .
- ١١- ولسوالي درجه ٤ باغران .
- ١٢- ولسوالي درجه ٤ ديشو .

ولایت غور

- ١- ولسوالي درجه ٢ شهرک .
- ٢- علاقه داری ساغر .
- ٣- ولسوالي درجه ٣ تولک .
- ٤- ولسوالي درجه ٣ غور وټپوره .
- ٥- ولسوالي درجه ٤ پسابند .
- ٦- ولسوالي درجه ٣ لعل و سرچنگل .

ولایت لغمان

- ١- ولسوالي درجه ٤ علينگار .
- ٢- ولسوالي درجه ٤ هليشنک .
- ٣- ولسوالي درجه ٢ قرغه يي .
- ٤- علاقه داری کچ عزيز خان .
- ٥- ولسوالي درجه ٤ نورستان .

ولایت لومړی

- ١- مرکز ولایت برك .
- ٢- علاقه داری چرخ .
- ٣- ولسوالي درجه ٢ کلنگار و پل علم .
- ٤- علاقه داری خوشی .
- ٥- ولسوالي درجه ٤ محمدآغه .
- ٦- ولسوالي درجه ٤ ازرو .

ولایت کاپيسا

- ١- ولسوالي درجه ٢ کوهستان .
- ٢- علاقه داری درنامه کوه بند .
- ٣- ولسوالي درجه ٤ نجراب .
- ٤- ولسوالي درجه ٣ پنجشیر .
- ٥- علاقه داری چهار فريه يعنی حصه اول پنجشیر .
- ٦- علاقه داری دره هزاره يعنی حصه دوم پنجشیر .
- ٧- ولسوالي درجه اول تگاب .
- ٨- علاقه داری اله ساي .

ولایت پروان

- ١- ولسوالي درجه ٣ غوربند .
- ٢- علاقه داری شنواری .
- ٣- ولسوالي درجه ٣ بگرام .
- ٤- علاقه داری کزه صافي .
- ٥- علاقه داری درجه ٤ جبل السراج .
- ٦- ولسوالي درجه ٤ سرخ پارساء .
- ٦- علاقه داری شيخ علي .

ولایت بلخ

- ١- ولسوالي درجه ٢ نهر شاهي .
- ٢- علاقه داری دهدادی .
- ٣- علاقه داری چارکنت .
- ٤- ولسوالي درجه اول بلخ .
- ٥- ولسوالي درجه ٢ دولت آباد .
- ٦- ولسوالي درجه ٣ شولگره .
- ٧- علاقه داری کشنده .
- ٨- ولسوالي درجه ٤ شورټپه .
- ٩- ولسوالي درجه ٤ چاربولک .
- ١٠- ولسوالي درجه ٤ چمتال .

ولایت غزني

- ١- علاقه داری زنه خان .
- ٢- علاقه داری ده پک .
- ٣- علاقه داری خواجه عمری .
- ٤- ولسوالي درجه اول مقر .
- ٥- علاقه داری گیلان .
- ٦- علاقه داری آب بند .
- ٧- ولسوالي درجه ٤ ناوه .
- ٨- ولسوالي درجه اول اندر .
- ٩- علاقه داری گیرو .
- ١٠- ولسوالي درجه اول ناهور .
- ١١- ولسوالي درجه ٣ جغتور .
- ١٢- ولسوالي درجه ٣ چاغوری .
- ١٣- ولسوالي درجه ٣ قره باغ .
- ١٤- ولسوالي درجه ٤ مالستان .
- ١٥- حکومت کلان کتواز .
- ١٦- علاقه داری سلطان خیل .
- ١٧- علاقه داری جانی خیل .
- ١٨- علاقه داری دیله .
- ١٩- علاقه داری اوښه .
- ٢٠- ولسوالي درجه ٢ شرن .
- ٢١- علاقه داری یوسف خیل .

ولایت هلمند

- ١- علاقه داری ریگ .
- ٢- ولسوالي درجه اول نهر سراج .
- ٣- علاقه داری ساربان قلعه .
- ٤- ولسوالي درجه ٢ موسی قلعه .
- ٥- علاقه داری کچکی .
- ٦- ولسوالي درجه ٢ نوزاد .
- ٧- علاقه داری واشیر .
- ٨- ولسوالي درجه ٣ گرمسیر .

ولایت بغلان

- ۱- ولسوالی درجه اول پلخمري .
- ۲- علاقه داری دهنه غوری .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ دوشی .
- ۴- علاقه داری قاله وبرفک .
- ۵- علاقه داری خنجان .
- ۶- ولسوالی درجه ۳ نهرین .
- ۷- علاقه داری برکه .
- ۸- ولسوالی درجه ۴ اندراب .
- ۹- ولسوالی درجه ۴ خوست وفرنک .
- ۶- ولسوالی درجه ۲ درواز .
- ۷- علاقه داری خواهان .
- ۸- ولسوالی درجه ۳ اشکاشم .
- ۹- علاقه داری زیباک .
- ۱۰- علاقه داری شغنان .
- ۱۱- ولسوالی درجه ۳ کشم .
- ۱۲- ولسوالی درجه ۴ واخان .

ولایت فراه

- ۱- علاقه داری خاک سفید .
- ۲- ولسوالی درجه ۴ بالا بلوک .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ انار دره .
- ۴- ولسوالی درجه ۴ قلعه کاه .
- ۵- ولسوالی درجه ۲ بکواه .
- ۶- ولسوالی درجه ۴ گلستان .
- ۷- ولسوالی درجه ۴ پرچمن .
- ۸- ولسوالی درجه اول شین دند .
- ۹- علاقه داری فرسی .
- ۱- علاقه داری علی آباد .
- ۲- ولسوالی درجه ۴ چهار دره .
- ۳- ولسوالی درجه اول حضرت امام .
- ۴- ولسوالی درجه ۲ خان آباد .
- ۵- ولسوالی درجه ۳ قلعه زال .
- ۶- ولسوالی درجه ۲ دشت ارچی .

ولایت کندوز**ولایت تخار**

- ۱- ولسوالی درجه ۴ خواجه غار .
- ۲- ولسوالی درجه ۲ رستاق .
- ۳- ولسوالی درجه ۴ اشکمش .
- ۴- علاقه داری بنکی .
- ۵- علاقه داری چال .
- ۶- ولسوالی درجه ۴ چاه آب .
- ۷- ولسوالی درجه ۴ ینگى قلعه .
- ۸- علاقه داری درقد .
- ۹- ولسوالی درجه ۴ فرخار .
- ۱۰- علاقه داری ورسچ .
- ۱۱- علاقه داری کلفکان .

ولایت بادغیس

- ۱- علاقه داری کشک کهنه .
- ۲- ولسوالی درجه اول مرغاب .
- ۳- ولسوالی درجه ۴ غورماچ .
- ۴- ولسوالی درجه ۴ قادس .
- ۵- ولسوالی درجه ۴ جوند .

ولایت نیمروز

- ۱- ولسوالی درجه ۴ میل کرکی .
- ۲- علاقه داری خاشرود .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ چخانصور .
- ۴- ولسوالی درجه ۴ لاش جوین .
- ۵- ولسوالی درجه ۲ چهار برجک .

ولایت بامیان

- ۱- علاقه داری شیر .
- ۲- ولسوالی درجه ۴ سیغان وکهمرد .
- ۳- علاقه داری سیغان .
- ۴- ولسوالی درجه ۴ یکاولنگ .
- ۵- ولسوالی درجه ۳ پنجاب .
- ۶- ولسوالی درجه ۳ پنجاب بنام ورس .

ولایت بدخشان

- ۱- علاقه داری راغ .
- ۲- علاقه داری شهر بزرگ .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ جرم .
- ۴- علاقه داری بهارک .
- ۵- علاقه داری گران منجان .

- ۹- ولسوالی درجه ۴ منګچک .
- ۱۰- ولسوالی درجه ۳ قرقین .
- ۱۱- علاقه داری خماب .

ولایت ارزگان

- ۱- ولسوالی درجه ۴ چوره .
- ۲- ولسوالی درجه ۴ اجرستان .
- ۳- ولسوالی درجه ۴ کزآب .
- ۴- ولسوالی درجه ۲ دهرآود .
- ۵- ولسوالی درجه ۴ کجران .
- ۶- ولسوالی درجه ۴ شېرستان .
- ۷- ولسوالی درجه ۳ دایکندي .
- ۸- ولسوالی درجه ۳ قرین کوت .

ولایت زابل

- ۱- علاقه داری میزان .
- ۲- ولسوالی درجه ۴ ارغنداب .
- ۳- ولسوالی درجه ۴ شاجوی .
- ۴- ولسوالی درجه ۳ دایه چوپان .
- ۵- ولسوالی درجه ۳ شنګی .
- ۶- علاقه داری اطغر .
- ۷- علاقه داری شملزایی .
- ۸- ولسوالی درجه ۴ ترنگ و جلدک .

ولایت کنړها

- ۱- علاقه داری چپه دره .
- ۲- علاقه داری ترنگ و بادیل .
- ۳- علاقه داری ناری .
- ۴- علاقه داری وانګام .
- ۵- ولسوالی درجه ۳ خاص کنړ .
- ۶- ولسوالی درجه ۴ سرګانی .
- ۷- ولسوالی درجه ۳ برکنړ .
- ۸- ولسوالی درجه ۴ کامدیش بالندی سین .
- ۹- علاقه داری برګ متال .

- ۱۰- ولسوالی درجه ۴ چوکی .
- ۱۱- علاقه داری مزار و نورگل .
- ۱۲- ولسوالی درجه ۴ دره پیچ .

ولایت سمنګان

- ۱- ولسوالی درجه ۲ دره صوف .
- ۲- ولسوالی درجه ۲ خلم .
- ۳- علاقه داری کلدار .
- ۴- علاقه داری حضرت سلطان .
- ۵- ولسوالی درجه ۴ رویی دوآب .

ولایت وردک

- ۱- علاقه داری نرخ .
- ۲- علاقه داری جلریز .
- ۳- ولسوالی درجه ۲ سیدآباد .
- ۴- علاقه داری جغتو .
- ۵- ولسوالی درجه ۳ چک .
- ۶- علاقه داری دایمیرداد .
- ۷- ولسوالی درجه اول بهسود .
- ۸- ولسوالی درجه ۴ حصه اول بهسود .

ولایت فاریاب

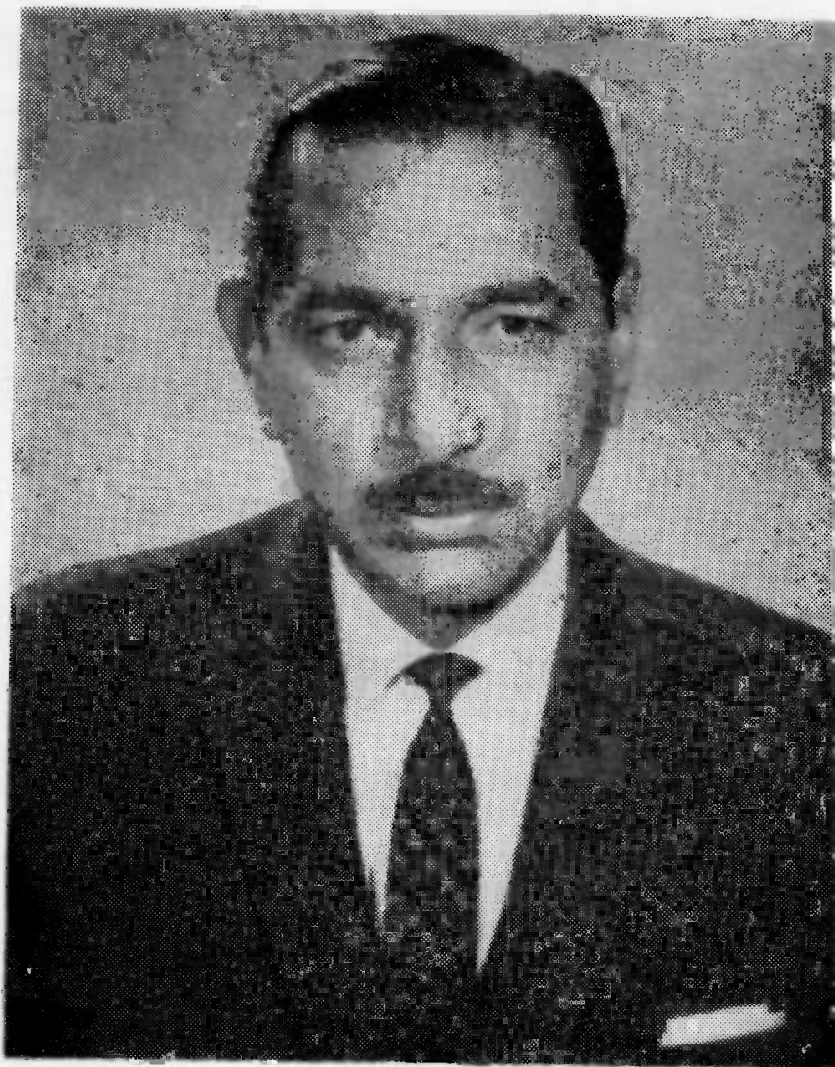
- ۱- ولسوالی درجه اول اندخوی .
- ۲- علاقه داری خان چارباغ .
- ۳- علاقه داری قرغان .
- ۴- علاقه داری قرمقول .
- ۵- ولسوالی درجه اول پشتونکوت .
- ۶- علاقه داری کوهستان .
- ۷- علاقه داری المار .

- ۸- ولسوالی درجه ۲ بلچراغ .
- ۹- ولسوالی درجه ۴ درزآب .
- ۱۰- ولسوالی درجه ۲ شیرین کتاب .
- ۱۱- ولسوالی درجه ۴ دولت آباد .
- ۱۲- ولسوالی درجه ۳ قیصار .

ولایت جوزجان

- ۱- ولسوالی درجه اول سنگچارک .
- ۲- علاقه داری بلخاب .
- ۳- ولسوالی درجه اول سرپل .
- ۴- علاقه داری کوهستانات .

- ۵- ولسوالی درجه اول آقچه .
- ۶- علاقه داری مردیان .
- ۷- علاقه داری فیض آباد .
- ۸- علاقه داری خانه نقاء .

ښاغلی نو راحمد اعتمادی صدر اعظم و وزیر امور خارجه .

ھیات کابینہ

شاغلی عبداللہ یفتلی معاون دوم صدارت

دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت
و وزیر معارف

پوهنوال دوکتور محمد عمر وردک وزیر داخله

ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی

بنیادلی محمد انور ضیائی وزیر مالیه

پوهاند محمد اصغر عدلیہ

انجینیر محمد حسین مسآ وزیر ذوالیعامه

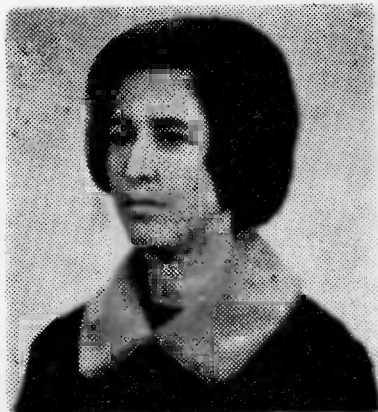
ڈاکٲور نورعلی وزیر تجارت

دوكتور محمد انس وزير اطلاعات و كلتور انجنير محمد عظيم گران وزير مخابرات

انجنير عبدالصمد سليم وزير معادن وصنایع

بيغله گبرا نورزایی وزير صحیه

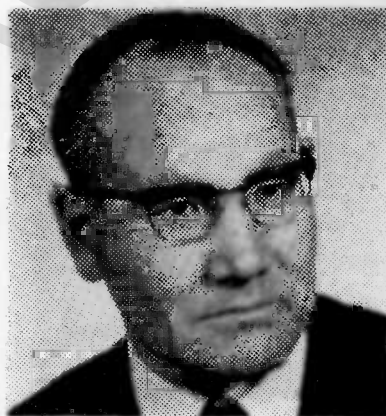
دوكتور عبدالصمد حامد وزير پلان

انجنيئر مير محمد اكبر رضاء وزير زراعت
و آبياري

سید مسعود پوهنچار رئیس مستقل
قبائل

پوهنوال دوكتور عبدالواحد سرايی وزير
مشاور

قوه اجرائیه

ښاغلی نوراحمد اعتمادی خط مشی و اعضای حکومت شانرا قبل از ظهر ۲۱ عقرب ۱۳۴۶ درولسی جرگه بوکلا معرفی کردند

دربرابر انتظارات آن مردمی می یابیم که نظر یات ارزنده ایشان متکی به تجارب طولانی زندگانی ملی می باشد . عرف دیموکراتیک در تاریخ ملت افغان همیشه مقام برجسته داشته است . مردم ما با احترام و قیادت این عنعنات خجسته، امروز در پرتو ارزش های قانون اساسی مامساعی خویش را متوجه تشکیل یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس تعاون اجتماعی و حفظ کرامت انسانی نموده اند .

بادرک این همه حقایق و با احساس کامل مسئولیت خطیریکه در عهده ریاست حکومت مضمی است و با ارز یابی اوضاع کشور بعد از اینکه سلف محترم من ښاغلی محمد هاشم میوند وال استعفاي خویش را از وظایف محوله بحضور اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم نمودند . با اجابت از اراده و امر ذات شاهانه و بایگانه آرزو ییکه خدمت گذاری بوطن عزیز میباشد آمادگی خود را برای قبول این عهده بزرگ و این امانت سترگ اظهار نمودم در اجرای این وظیفه عالی، رهنمای من و همکارانم، ارشادات دین مبین اسلام و احکام و ارزش های قانون اساسی افغانستان است .

در چنین مرحله مهم زندگانی اجتماعی اقتصادی و سیاسی کشور، در حالیکه مطابق قانون اساسی ۱۳۴۳ اولین شورای افغانستان تشکیل شده و در نیمه دوره وظیفه خویش رسیده است و در مرحله تطبیق سومین پلان پنجساله کشور قرار داریم من بحیث سومین شخص مؤظف تشکیل کابینه درین دوره شوری آمادگی خود و همکارانم را برای سهم گیری بحیث اعضای حکومت در حیات ملی در معرض قضاوت نمایندگان محترم ملت می گذاریم .

در مرحله که زندگی میکیم جریانات به نهجی است که پیشرفت ملت ما بیش از همه مستلزم استقرار و ثبات سیاسی میباشد که جز در پرتو وحدت ملی، اعتماد متقابل بین ارگانهای دولت و بیشتر از همه روحیه هم آهنگی بمنظور یک هدف عالی که

ښاغلی نوراحمد اعتمادی ساعت ده قبل از ظهر ۲۱ عقرب در جلسه ولسی جرگه شرکت نموده خط مشی و اعضای حکومت شانرا بوکلا معرفی کردند .

پس از آنکه صدراعظم مؤظف فہرست کابینه و خط مشی حکومت شانرا بولسی جرگه تقدیم نموده تا ساعت یک بعد از ظهر روز مذکور بیست و هشت تن از وکلاراجعه خط مشی نظریات شانرا ارائه نمود و آرزو شانرا در مورد اینکه حکومت ښاغلی اعتمادی باید بپیروی از قانون اساسی به اعتلای کشور بکوشد بیان نمودند ارائه نظریات و کلا در جلسه بعد از ظهر نیز ادامه یافت . متن خط مشی و فہرست کابینه ښاغلی نوراحمد اعتمادی :

بسم الله الرحمن الرحيم .

ښاغلی رئیس وکلای محترم ا در این موقع که افتخار آن را داریم در محضر وکلای محترم و درین تالار که محل تجلی آرزوها و آمال مردمان کشور و مظہر خواسته ها و نیازمندی های ملت ماست حاضر شده ایم، به نیکویی درک میکنیم درجه نقطه حساس جریان زندگانی کشور قرار داریم .

واقعیات تاریخ وطن عزیز بما یاد میدهد گذشتگان ما در مراحل مختلف حیات ملی چگونه با کمال عزم و ایمان قوی خط مشی خود را تعیین مینمودند .

همچنان آینده وطن، مادرانگران می سازد که نسل های خلف ما را از روی مسئولیت تاریخی امروز ما چگونه مورد قضاوت قرار خواهند داد . ما همه درین زمان مقابل توقعات، آرزوها و نیازمندیهای قاطبه ملت افغانستان قرار داریم .

از یکطرف احتیاجات مردمانی را که آرزو مند کسب حداقل وسایل زندگانی امروز و مصون بودن حقوق شان از هرنوع تجاوزند بخوبی می شناسیم .

همچنین مستشعریم در مقابل آنهمه توقعات جوانان، روشنفکران و منورین کشور قرار داریم که برای اعتلای افغانستان عزیز آرزوهای پیشرفته ای دارند و همچنین خود را

کږنی مقدور ومیسر نېاشد. ما آرزومندیم به یاری خدای توانسا، و تحت رهنمائی پادشاه بزرگ خویش ویا پشتیانی ملت نجیب افغانستان و همکارۍ باشورای افغانستان در ساحت مختلف زندگانی به تامین هر چه با بدل آخرین درجه توان وامکان میسر است، توفیق یابیم هدف و تشنه خوردرابلند و عالی تعیین کرده و تصمیم گرفته ایم که در راه مساوات و عدالت، نظم و آرامش پیشرفت و ترقی قدمهای سالم برداریم مسلم است که مردم، مطابق قانون اساسی، حقوق و همچنان وظایفی دارند. هیچکس نباید حقرق ووظایف خود را مخالف حدود قانون قرار دهد. همچنان در تطبیق احکام و قوانین نباید هیچگونه تبعیض و امتیاز مجال داده شود.

یگانه راه تامین مصونیت در ین مورد تطبیق قانون مبر ی از هیچگونه تسامع واهمال در آن میباشد. برای جلوگیری از سوء استفاده اختلاس ورشوه و سهل انگاری مسئولین امور، مساعی جدی مابکار است.

مامورین وعمال دولت باید در اجرای وظایف محوله ایشان مرامی جز خدمت حقیقی به جامعه و کشور خود ندا شته باشند.

این حکومت آرزومند است به همکاری شمیرای محترم و مردم کشور در بیکاردر مقابل محترکین و آنانیکه به قیمت آسایش جامعه منافع شخصی ونا مشروع خود را قطمین میکنند مطابق به قانون معامله نماید.

جریان و تحول امور کشور در ساحت مختلفه و لزوم بهبود انسجام آن به منظور تامین سرعت و موثریت کارها و جلوگیری از پراگندگیها ایجاب میکند که تقسیمات امور بین وزارتخانه ها و تشکیلات اداری، برد تجدید نظر آمده درین مورد، اصلاحات لازم عملی شود. درباره رفاه مامورین وعمال دولت و مصونیت آینده ماموریت ایشان بامد نظر گرفتن احکام قانون، حکومت سعی خواهد نمود، شرایط بهتر فراهم گردد.

این حکومت تریبه نسل جوان را بمنظور خدمت وطن و همنوع و فهم ارزشهای دموکراسی و حفظ نظام جدید در نظر خواهد داشت تا فرزندان وطن برای ایفای این وظیفه بزرگ، برای امروز فردای کشور، باایاقت و کفایت مزید و سلیم آماده باشند.

در آن تنها و تنها سلامت کشور و سعادت جامعه مامضمر است سراغ شده نمیتواند. ارشادات گرانبهای ذات ملوگانه بتاريخ ۲۲ میزان هنگام افتتاح جلسات شموری راجع به همکاری و تعاون بین قوای اجرائیه و تقنینیه رهبر ما وشما خواهد بود. این حکومت در پرتو تجارب ارزنده دوسال گذشته تفاهم، همکاری، اعتماد متقابل را بین قوای تقنینیه و قوای اجرائیه با احترام به حدودیکه در قانون اساسی ما مندرج است یگانه راه حسن تدویر امور کشور و پیشبرد مرام های ملی میداند. این همکاری و اعتماد متقابل بین شمیری و حکومت موقع نخواهد داد قدرت کار وقت عزیز هردو اثر اصطکاک های بی لزوم بهدر رود و این حکومت آرزومند است در برقراری فضای تعاون مؤثر باقوای تقنینیه، باحسن نیت کامل قدم بردارد و در مدتیکه اعتماد نمایندگان ملت را دارد، کمتر از چنین فضاء، که عامل بسیار اساسی هر نوع حرکت مستقر و سالم است، بر خوردار باشد و این همکاری و حسن علایق بین قوای تقنینیه و اجرائیه برای آینده سرمشقی شده بتواند.

متره محکمه افغانستان، بموجب ماده ۱۲۷ قانون اساسی از بیست و دوم میزان بایسره بحیث مرکز اداره قوه قضائیه کشور بیکار آغاز نموده است. ارشادات ذات ملوگانه در آن روز تاریخسی، بمناسبت افتتاح ستره محکمه متضمن اصول عالیله همکاری بین قوای ثلاثه بوده و بحیث منمشور و فعالیت ستره محکمه و قضا در افغانستان شناخته خواهد شد.

اکثرین که مراحل عملی استقلال قوای قضائیه مطابق قانون اساسی تکمیل شده است، برای نخستین مرتبه فرصت میسر می گردد قوای ثلاثه دولت در راه بهبود جریان امور کشور دست بهم دهند و در همه موارد مهم و خاصه راجع به تدوین قوا نین و مقرراتی که تطبیق علمی قانون اساسی در مورد روابط قوای ثلاثه از روی تجربه لزوم موجودیت آنها ثابت کرده است و توضیح و شرح اصول مندرجه قانون اساسی تشریک مساعی نمایند و باینگونه انسجام امور و همکاری بین قوای ثلاثه درین زمان و آینده تامین یابد.

این حکومت به هیچوجه حاضر نیست برای کسب آرای موافق و لسی جرگه چنان وعدههایی بدهد که ایفای آن در شرایط

آمده است موجب قدر دانی ما می باشد .
کشور های در حال رشد، با کمال اندیشه
جریان کنونی علایق اقتصادی و مالی
بین المللی را طوری می یابند که قرضه های
سهل و طولی المدت جای خود را به قرضه
های دارای ربح تجارتي و یا قصیر المدت
گذاشته است. اگرچه متوقعیم کشور های
دوست بیک بیانه مؤثر بساعت خود
ادامه خواهد داد، مگر باید آماده آن گردیم
تحولات اقتصادی ما داخل امکانات ضیق
مالی و با تحمل عسرت و صرفه جویی های
جدید و عده صورت پذیر گردد .

از آنجاییکه تشنات خصوصی در رشته
های تولیدی می تواند در انکشاف اقتصادی
مملکت مؤثر واقع شود ، برای تأمین شرایط
لازمه تشویق سرمایه گذاریهای خصوصی
داخلی و خارجی مساعی مقدور بعمل خواهد
آمد .

تقویت دفاع کشور و حفظ حیثیت و سوبیه
مادی و معنوی اردوی شاهانه مانند همیشه
محل توجه کامل حکومت خواهد بود .
این حکومت در روش سیاست خارجی
افغانستان، که هدف اساسی آن منافع ملی
کشور ، و حفظ و صیانت استقلال ، و حیثیت
و مقام بین المللی افغانستان و جلب دوستی
همه ملل ، و خدمت به صلح عمومی میباشد ،
پیروی از اصل بی طرفی فعال و عدم الحاق
به پیمانها و دسته بندی های نظامی و قضاوت
آزاد را دوام میدهد .

سعی ما برای توسعه روابط افغانستان
با کشورهای این منطقه و کلیه ملل جهان
روی اصل احترام متقابل و همکاری آزاد
بر اساس حفرق متساوی ، مطابق منافع ملی
و صلح جهان ، و ترقی های بشری ادامه
می یابد .

رعایت اصول عالیته مندرجه منشور
ملل متحد و تأیید مساعی آن مؤسسه در راه
صلح جهان و همکاری بین المللی و حق
تعمین سرنوشت ، حمایت از آزادی مردمان
و ملل ، و مخالفت با استعمار تحت مظاهر
مختلف آن ، اهتمام در راه خلع سلاح عام
و تام ، همزیستی مسالمت آمیز ، و اصل عدم
استعمال قوه برای حل منازعات بین المللی
محل رعایت و پیشستیانی افغانستان می باشد .
مساعی مسالمت آمیز افغانستان بمنظور
تأمین حق تعمیم آزاد سرنوشت برادران
پژوهنستانی ما که محل نگرانی عمیق قاطبه
ملت ما میباشد ، به جدیت و بطور خلل

این حکومت ، انکشاف متوازن معارف را
از لحاظ کمیت و کیفیت ، پیشرفت موقعیت
اجتماعی نسوان و همچنان مجادله بایسواد
را از وظایف اساسی خود میدانند و در داخل
امکانات در پیشبرد آن مجاهده خواهد کرد
هدف این حکومت آن است که مردمان
کشور از راه نموی سلیم شعور سیاسی
بیش از پیش ، در راه استحکام وحدت ملی
و برای سهمگیری در پیشرفت کشور آماده
شوند .

این حکومت ، در ساحت اقتصادی از نظام
مختلط و رهبری شده چنانکه در مدت تطبیق
پلانیهای پنجساله اول و دوم مرعی بوده است
پیروی خواهد کرد .

سومین پلان پنجساله انکشاف اقتصادی
کشور تحت غور شموری میباشد که مراحل
قانونی آن طی خواهد شد . باید متذکر شد
لزوم نادیده افساط قروض خارجی به پیمان
و سیستری از گذشته از یکطرف و عقب ماندگی
انکشاف تولیدات از جانب دیگر مسائل
دشوار و پیچیده اقتصادی و مالی را بمیان
آورده محتمل است در نتیجه آن ، تطبیق
سومین پلان قسماً متأثر گردد . بنابراین
در موافق لازمه و خصوصاً هنگام ترتیب
بودجه سالیانه اگر به اصلاح و تکمیل
مندرجات پلان پنجساله ضرورت احساس
گردد ، از روی واقع بینی و مطابق منافع کشور
پیشنهاد های لازم ارائه خواهد شد .

تزیید مواد از ترقای در ردیف اول احتیاجات
کدونی قرار میگیرد .

بنابران در تزیید تولیدات صنعتی و زراعتی
خاصه مواد از ترقای مثل گندم و سایر
محصولات زراعتی و مالدارای مورد نیاز
استهلاک داخلی و در توسعه و اصلاح کیفیت
اقلام صادراتی تا حد توان سعی بعمل خواهد
آمد .

پروگرام انکشافی منظوری ، انکشاف
روستا ، بهبود حال کرچیان ، شهر سازی
و تسهیل اعمار مسکن برای اشخاص بیخانه
مواصلات ، امور اجتماعی و صحت عامه
در سومین پلان پنجساله کشور گنجانیده
شده است ، لزوم تکرار آن در اینجا بمیان
نمی آید .

افغانستان از مساعدت های مالی و فنی
بی قید و شرط و بی شایبه کشور های دوست
حسین استقبال میکند و آنچه درین مورد
برای تطبیق پروژه های اولین و دومین
پلانیهای پنجساله افغانستان مورد استفاده

وزیر مشاور: پوهنوال دوکتور عبدالواحد

سرایی .
رئیس مستقل قبایل : ښاغلی سید مسعود پوهنپار .

اعضای این حکومت پادرك عمق آنچه بیان نمود، و بانیات مبری از هر نوع جاه طلبی و شهرت خواهی برای خدمت وطن عزیز حاضر شده اند. اعضای این حکومت خود را از هر نوع تمایل خاص دسته بندی و حزبی برکنار و مجرد قرارداده تاختم دوره مسئولیت خویش درین طریق باکمال بیطرفی ثابت قدم خواهند بود. باظهار این مطلب درین لحظه این تمهد را از جانب خود وهمه همکاران خود ابراز مینمایم .

این حکومت پادرك و احترام به تکالیف و جایب و صلاحیتی که قانون به آن سپرده است. با آرزومندی و صمیمیت کامل درراه انجام وظایف خود و سهم گیری سالم درزندگی کشور قدم خواهد برداشت و در پیشبرد وظایف خود که هدف آن اعتلاء ارتقا و سلامت ملی است با ایمان قوی و نیازمندی کسب توفیق از درگاه پروردگار توانا، باجرات و اطمینان حرکت خواهد کرد. پیشبرد امور و انجام شایسته وظایف وقتی تأمین شده میتواند که در آن همه مردمان کشور با احساس سهیم بودن در حدود وظایف شان باصمیمیت برای خدمت نه بیک دسته و یا یک جمعیت بلکه برای خدمت بوطن عزیز و تأمین مسرام های ملی بصورت مجموعی ازراه نظام دیموکراسی، اشتراك مساعی نمایند .

ما معتقدیم اعمار وطن منوط به نیرو، دانش و پشتکار جوانان و نیز درایت، خیرت و دور اندیشی مردمان بانچه به ماست که همه باهم مزج گردیده قدرت ملی ما را تشکیل و ما را از فردای بهتر مطمئن میسازد . این هم آهنگی و انسجام، اساسات نظام يك دیموکراسی سلیم را در کشور پی ریزی مینماید .

بخدای پاك ایمان کامل داریم، آفانیرا که بحیث فرزندان مادريك وطن وبدون هیچگونه امتیاز در راه پیشرفت مادی و معنوی، و تأمین عزت و سربلندی ملت، متفق می شوند در میدان عمل یاری میکند .

شعار ماهواره این خواهد بود :

خدا !
وطن !
شاه !

ناپذیر، ادامه خواهد یافت .

با کمال واقع بینی معتقدیم که مردم پښتونستان، علی الرغم فشارهاییکه برایشان وارد میشود، درراه ابراز شخصیت و ممیزات و مرام ملی خویش پیوسته پیشرفت مینمایند و خواهند نمود، عقیده راسخ داریم موضوع پښتونستان ازراه مراجعه بخود مردم و زعمای آن حل شده میتواند .

متأسفیم باوصف مساعی ممتد افغانستان و تماس هاییکه با حکومت پاکستان صورت گرفته هنوز این مامول برآورده نشده است این حکومت با امید واری ایجاد علایق برادرانه بین دو کشور مسلمان باحو صله مندی مزید به مساعی خود برای حل این یگانه مسأله سیاسی که علی الرغم آرزوهای مردم ما یگانه عایق درراه استحکام مناسبات بین افغانستان و پاکستان و تحکیم صلح درین منطقه می باشد، دوام خواهد داد .

امید داریم روش مسالمت آمیز و حوصله مندی افغانستان که متکی به حسن نیت میباشد به ضعف تعبیر نگردد، سعی ما درحفظ و تقویت فضای اعتماد متقابل دوام خواهد داشت تا این قضیه مطابق به آمال برادران پښتونستانی مارا حل عادلانه بیابد. با تقدیم مطالب فوق ذواتی را که پادرك این مامول و برای سهمگیری در خدمت این کشور بحیث اعضای این حکومت حاضر شده اند قرار آتی معرفی میداریم :

معاون اول صدارت و وزیر معارف :
دوکتور علی احمد پوپل .

معاون دوم صدارت : ښاغلی عبدالله یفتلی .

وزیر دفاع ملی: ستر جنرال خان محمد .

وزیر خارجه : شخص صدراعظم .

وزیر داخله : پو هسوال دوکتور محمد عمر وردك .

وزیر عدلیه : پوهاند محمد اصغر .

وزیر مالیه : ښاغلی محمد انور ضیایی .

وزیر تجارت : دوکتور نورعلی .

وزیر فواید عامه : انجنیر محمد حسین مسأ .

وزیر اطلاعات و کلتور : دوکتور محمد انس .

وزیر مخابرات : انجنیر محمد عظیم گران .

وزیر صحیه : پیغله گیری نورزایی .

وزیر معادن و صنایع : انجنیر عبدالصمد سلیم .

وزیر زراعت و آبیاری : انجنیر میر محمد اکبر رضاء .

وزیر بلان : دوکتور عبدالصمد حامد .

خود را بکار بریم تا در تأمین آن انتظارات و توقعات واقع بینانه که بر آوردن آن مقدور و میسر است خدمتی نمائیم.

ما هدف و نشانۀ خود را بلند و عالی تعیین کرده ایم و با تشخیص اهداف ملی هر اندازه خدمتی را که با پشتیبانی مردمان کشور و نمایندگان ملت برای ما مقدور و میسر باشد انجام خواهیم داد.

بناغلی رئیس نمایندگان محترم ملت !

اعتدای که بمن و همکارانم اظهار شد افتخار بزرگ است که از آن صمیمانه سپاسگذارم. این اعتماد و وظیفه ما را بزرگتر و سنگینتر میسازد امیدواریم بتوانیم در جریان کار و تاپایان کار این اعتماد را حفظ نمائیم.

در انجام وظایفیکه در راه سلامت سعادت و اعتلای کشور بعهده داریم و اهداف خود را برای وصول به آن در خط مشی اظهار نمودیم توفیق می خواهیم تا در پایان کار شایستگی آنرا داشته باشیم. اهمیت و حساسیت نقشی را که جریان زمان بما سپرده است به خوبی درک میکنیم. امیدواریم نتیجه سهمگیری ما در حیات ملی کشور به طوری تبارز کند که برای وطن عزیز سالم، سودمند و مثمر باشد.

در میان شما یکعده از وکلای محترم لازم ندیدند در مورد ما رای مثبت دهند ما از آن اظهار تأثر نداریم و آنرا مظهر روحیه دیموکراسی میدانیم.

یگانه آرزوی ما خدمت مفید برای سعادت وطن و به مردم کشور است. اکثر وکلای محترم مطالب و نظریات ارزنده اظهار داشتند. امیدواریم طی فرصت های دیگر از نظریات و کلامی محترم در موضوعات مختلف که منظور و غایه آن ترقی کشور و بهبود زندگانی مردم ما میباشد مانند امروز مستفید شویم.

بناغلی رئیس، نمایندگان محترم ملت.

در جلسه بعد از ظهر روز گذشته جرگه محترم فیصله کرد در جریان مباحثات تذکرات و الزامات راجع به اشخاص بجا نبوده است.

(قانون اساسی ما حکم میکند برائت ذمه حالت اصلی است) به موجب آن الزام باید مستدل و مستند باشد ورنه نه تنها از عدالت و انصاف خواهد بود بلکه اگر به عناصر فعال و صادق وطن اصابت کند به عزیزترین ثروت ملی کشور صدمه

حکومت بناغلی نور احمد اعتمادی از ولسی جرگه رای اعتماد گرفت

ولسی جرگه پس از بیست و یک ساعت بحث طی سه روز در مورد خط مشی و اعضای کابینه بناغلی نور احمد اعتمادی و پس از ارائه نظریات و کلا ساعت شش و ده دقیقه شب ۲۳ عقرب رای اعتماد خود را به حکومت بناغلی اعتمادی مطابق ماده هشتاد و نهم قانون اساسی صادر کرد.

خط مشی و کابینه بناغلی نور احمد اعتمادی با اکثریت مطلق ۱۷۳ رای موافق از جمله ۱۸۶ وکیل حاضر از طرف ولسی جرگه تایید شد.

هفت وکیل رای مخالف و شش وکیل رای ممتنع دادند. باین ترتیب بناغلی اعتمادی ۹۳ درصد آرای اظهار شده را بطرفداری حکومت خویش حاصل نمودند.

بناغلی نور احمد اعتمادی خط مشی و فهرست کابینه شان را بمنظور مطالبه رای اعتماد روز دو شنبه ۲۱ عقرب ۱۳۴۶ به ولسی جرگه توضیح و معرفی کردند.

پس از آنکه دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه در ختم رای گیری صدور رای اعتماد را به بناغلی اعتمادی تبریک گفته آرزو کردند تحت قیادت اعلیحضرت معظم همایونی حکومت ایشان در رفع نیازمندی های مردم و تطبیق چاره های اساسی آن موفق گردد.

بناغلی نور احمد اعتمادی خطاب به وکلا گفتند :-

الهی چنان کن که پایان کار تو خوشنود باشی و مارستگار بناغلی رئیس نمایندگان محترم ملت ! محترم!

سپاسگذارم برایم اجازه داده اید کلمه چند برای ابراز احساسات خود بیان دارم. گرچه درین لحظه تاریخی احساسات من چنان است که کلمات به مشکل میتوانند آنرا افاده کند.

من درین لمحۀ بسوی آن روز آینده مینگرم که جمعیت دیگری از برادران ما برای کسب رای اعتماد در محضر نمایندگان ملت قرار میگیرند و آنگاه نقش دوره تصدی ما قسمی که درین چند روز شاهد آن بودیم در محل ارزیابی و قضاوت قرار داده میشود. تنها وقتها همین اندیشه کافیت که ما را متوجه مسؤولیت سنگین و خطیر وظایف ما سازد. ما میدانیم که در یک ساحه دشوار رحمت طلب با گذارده ایم و باید مساعی شبها روزی

نمیکړدیم .

از یکطرف انتظارات و توقعات بی حد وسیع است و از جانب دیگر به همان پیمانه امکانات و مقصور ضیق است که در تحت شرایط کنونی هیچ محرک جالب و هیچ سابقه فریبنده برای جلب اعضاء یک حکومت به کرسی صدارت و وزارت شده نمیتواند. جز از خود گذری کامل و آرزوی بی شائبه خدمت گذاری با احساس مدیونیت ب وطن عزیز. نیابلی رئیس، و کلای محترم !

چنانکه در بیان خط مشی حکومت اظهار داشتیم ما از یکطرف خود را مقابل انتظارات و توقعات ملت و از جانب دیگر در برابر محدودیت ها و نارسایی که موجود است می یابیم با آنهم ما با قبول این وظیفه حاضر شده ایم در ساحات مختلف زندگی ملی به تأمین هر چه بابدل آخرین درجه توان و امکان مقدور است بپردازیم و از خود گذری مضایقه نکنیم .

ما حدود توان و ناتوانی خود را بحدیث یک بشر نیز میدانم و به نیکویی درک میکنیم مانند همه انسانهای دیگر نارسایی های داریم از ما نباید اعجاز کار های خارق العاده انتظار داشت مانعی خواهیم نزدیک خود توقعات کاذب تولید کنیم وهم دیگران را با ایجاد امیدها و دادن وعده های که بر آوردن آن در مدت کوتاه دوره این حکومت امکان پذیر نیست اغفال نموده باشیم .

نمایندگان محترم ملت بشما اطمینان میدهم مانیز با احتیاجات، دردها و نیاز مندیهای بی شمار امروز وطن که در طی این چند روز راجع به تأمین متوازن امور ر انکشافی در ساحات مختلف آنرا منعکس نمودید بخوبی آشنا میباشیم و همچنین به همه آمال و آرزو مندیهای که برای مرتفع ساختن این احتیاجات برای بر آوردن این همه آرزوها و جزایب دادن به تمام این خواسته نزد شما و کلای محترم موجود است خود رامسلوایانه سپیم میدانیم .

ما همچنین به محدودیت هایی که از جهات مختلف به آن مواجه میباشیم و از همین ساحه اندازه توان و امکانات خود را به آن ارز یابی کرده میتوانیم نیز بخوبی مستشعریم .

باید اعتراف نمود چنانچه مشهود است در سالیان اخیر انکشافات و پیشرفت های مهم و قابل ملاحظه در کشور صورت گرفته

خواهد رسانید . خدمت گذاران صادق خاصه آنانیکه درساحه نظر از تحصیلات مستفید گردیده اند و در میدان عمل با پاک نفسی و خدمت بی آلاچی با افغانستان عزیز تجارب ارزنده اندوخته اند متوقع اند از حق شناسی و قدردانی هموطنان برخوردار باشند .

آنانیکه به نارسایی می گرایند و از راه وظیفه منحرف میشوند سزاوار آنند که قانوناً تعقیب و بشدت مورد مجازات قرار بگیرند .

فضاوت ما در هر دو حال باید مستند مجرد و عاری از هر نوع غرض و جنبه های شخصی باشد .

کشور ما امروز به ترقی و پیشرفت، امنیت و آرامش استقرار و ثبات نیازمند است .

افرادیکه درین راه با امانت و صداقت صرف مساعی میکنند در هر وظیفه که باشند قابل حمایت و قدردانی بشمار می آیند .

مستشعریم که اعتماد و لسی جرگه اعتمادی نیست که وظیفه صدارت بمن دایمی سپرده شده است .

در آن لحظه که به حیث رئیس حکومت دوام کار من مفید نباشد و جنبه جرگه محترم است که اینرا درک کرده بلا درنگ به وظیفه من خاتمه داده شود .

و اگر من خود احساس نمایم خدمت گذاری من دیگر مفید نمیشد بشما اطمینان میدهم که لحظه باین کرسی نخواهم ماند .

همچنین بین اعضاء حکومت و اینجانب به جز تعهد صمیمی خدمت گذاری بی شائبه و مجرد برای وطن عزیز مقابله و قرار داد دیگری موجود نیست. هر یک از ایشان تا زمانی همکار من خواهند بود و من با ایشان همکار خواهم بود که در ایفای این تعهدات استوار بماند .

آنچه امروز برای همه ما اهمیت حیاتی دارد سلامت کار در کشور است که از هر نوع صدمه باید مصون بماند .

ما کرسی و وظیفه را در راه خدمت بکار وطن قبول کرده ایم نه کرسی و وظیفه را در خدمت خود و اگر ما بخود اطمینان را نمیداشتیم که قبول مسئولیت امور حکومت ایجاب آنرا میکند که سلامت جامعه

سعادت و ترقی مردم مقدم تر از همه خواسته ها و امیال شخصی و فردی قرار داده شود ، هیچگاه بقبول این وظیفه خطیر جرئت

بنابینه دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه پس از صدور وی اعتماد آن جرگه به حکومت بنیادلی اعتمادی :-

وکلائی محترم !

اکثرون که شما وکلائی ملت به اکثریت آراء به بنیادلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم و اعضای کابینه شان رای اعتماد دادید. من این عهده جدید بنیادلی صدراعظم و اعضای محترم کابینه را برای شان تبریک گفته آرزو مندم حکومت جدید در دفع نیازمندی های مردم و تطبیق چاره های اساسی برای رفع مشکلات عمومی و محلی مملکت که درین سه روز از طرف نمایندگان ملت درین جلسات فراموش ناشدنی به تفصیل و صراحت لجه اظهار یافت مؤفق باشند . کامیابی حکومت را درراه انجام وظیفه تحت رهتمای بی های حکیمانۀ اعلیحضرت معظم همایونی بایبوری از جمیع ازشادات قانین اساسی و احترام صمیمانه بروحیۀ دیموکراسی برای سعادت و اعتلای مردم نجیب افغانستان آرزو مندیم .

فرامین تقرر بنیادلی نور احمد اعتمادی بحیث صدراعظم و اعضای کابینه شان شرف صدور یافت :-

کابینه بنیادلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم مؤظف که بروز دوشنبه ۲۱ عقرب به ولسی جرگه برای مطالبه رای اعتماد معرفی گردیده بود. ساعت شش بعد از ظهر روز ۲۳ عقرب از طرف مجلس ولسی جرگه باخذ رای اعتماد موفق گردید .

بنابراین مطابق حکم ماده ۸۹ قانون اساسی از حضور اعلیحضرت معظم همایونی فرمان تقرر بنیادلی اعتمادی بحیث صدراعظم افغانستان و همچنین فرامین مقررری اعضای کابینه شان به شرح ذیل اصدار یافت :-

معاون اول صدارت وزیر معارف و دکتور علی احمد پوپل، معاون دوم صدارت بنیادلی عبداللہ یفتلی، وزیر دفاع ملی ستر جنرال خان محمد .

وزیر خارجه شخص صدراعظم .
وزیر داخله پوهنرال دوکتور محمد عمر وردک .

وزیر عدلیه پوهاند محمد اصغر .
وزیر مالیه بنیادلی محمد انور ضیایی .
وزیر تجارت دوکتور نورعلی .
وزیر فواید عامه انجنیر محمد حسین مسأ .
وزیر اطلاعات و کلتور دوکتور محمد انس .

اما تارسیدن به مرحله کمال مطلوب و اهداف نهایی انکشاف که اصل متوازن را در همه امور تعقیب و تأمین کرده بتواند سالیان زیادی بکار است که آنهم بیشتر از همه مستلزم نظم و آرامش، ثبات و استقرار در کشور میباشد .

ما باید این واقعیت را در نظر داشته باشیم و این حدرا تشخیص دهیم من درین لحظه باضمیر فارغ از اندیشه تذکر داده میتوانم که در خط مشی حکومت ذکر شده است .

این حکومت به هیچ وجه حاضر نیست برای کسب آرای موافق ولسی جرگه چنان وعده های بدهد که ایفای آن در شرایط کنونی مقدور و میسر نباشد .

بنیادلی رئیس، نمایندگان محترم ملت!
ما کوشش نهایی خواهیم کرد تا با واقعیتی پسمانی ما ورد های اساسی کشور را بصورت بی غرضانه و مجرد تشخیص دهیم و برای چاره جویی و علاج دردها با همکاری شما تا آخرین حد توان و در حدود امکان از بذل مساعی صادقانه دریغ ننمائیم و آنچه را در اختیار داریم برای خدمت به ترقی، اعتلا و سر بلندی وطن عزیز وقف کنیم و با امیدواری بسوی فردای بهتر کشور بنگریم .

پیشرفت و موفقیت درین راه وقتی تأمین شده میتواند که در آن همه مردمان کشور و با درک و احترام به وظایف و وجایب ملی شان بصورت مجموعی اشتراک مساعی نمایند .

همکارانم و اینجانب برای وصول باین مامول بیش از همه با تفاهم، همدردی، ارزیابی و واقعیتی، رهنمایی و همکاری شما نمایندگان محترم ملت نیاز مندیم .

بنیادلی رئیس و وکلائی محترم !

با تشخیص اهداف مقدس ملی در پرتو ارزش های قانونی اساسی در هر حرکت اتکای مانه خداوند بزرگ و توانا و ایمان و عقیده راسخ خود ما و به پشتیبانی ملت نجیب افغانستان میباشد که تحت قیادت پادشاه محجوب ما با ایمان راسخ و با اطمینان قوی بسوی مقصد همواره متوجه خواهیم بود . در راه سعادت، سلامت و سر بلندی وطن عزیز و مصالح علیای کشور و منافع ملی از هیچ مشکلی هراس نه نموده و از هیچ مانع و عاقبتی اندیشه نخواهیم داشت .

گر نمایم زنده ، بردوزیم
جامه کز فراق جاک شده است
ور بهردم غم ما بپذیر
ای بسا آرزو که خاک شده است

وزیر مخابرات انجنیر محمد عظیم گران با تقدیم خط مشی و معرفی اعضای حکومت وزیر صحنه پیغله کبرا نورزائی . وزیر معادن و صنایع انجنیر عبدالصمد سلیم .

وزیر زراعت و آبیاری انجنیر میر محمد اکبر رضاء . وزیر پلان دو کتور عبدالصمد حامد . وزیر مشاور پوهنوال دو کتور عبدالواحد سرابی .

رئیس مستقل قبايل پوهنځار سيد مسعود مټرمان نمبر (۷۰۷) تاريخي ۳۴ عقرب ۱۳۶۶

ج، ع، ح، ښاغلي نور احمد اعتمادی.

قبلا جلالتمآب شما رامطابق به حکم ماده ۹۸ قانون اساسی از حضور خویش بحیث صدراعظم مؤظف تعیین نموده بودیم چون

بیانیه های ښاغلي نور احمد اعتمادی صدراعظم

به مناسبت حلول عید سعید فطر

پیروزی جلالتمآب شما و همکاران تانرا در راه انجام خدمات قابل قدر و با ارزشی بمملکت در پرتو تأییدات الهی نیاز میکنیم .

بنام خداوند بخشنده و مهربان به تقریب ورود روزهای فرخنده عید سعید فطر مراتب تبریکات صمیمانه خود و اعضای کابینه ، مامورین لشکری و کشوری را بحضرت اعلیحضرت معظم هما یونی ، علمایحضرت ملکه معظمه خانواده جلیل سلطنتی و ملت نجیب افغان تقدیم میدارم . همچنین تبریک این ایام خجسته را به برادران پښتونستانی وهمه ملل مسلمان جهان اظهار داشته کافه امت اسلامی را در سایه عنایت خداوندی کامگار رستگار میخوایم . درین فرصتیکه از این ایام مسعود استقبال و تجلیل میکنیم دین پاک

سعيد اضحي

به مناسبت عید

این مناسک مقدسه مؤید آن تعالیم ارزنده اسلامی است که ما را در پیشرفت در همه ساحات زندگانی رهنمون بود متوجه فرایض ووجایب ما می نماید . مصالح علیای وطن بر منافع شخصی ما مقدم است . سعادت رستگاری با ایشانرا از خود گذری میسر میشود زمانیکه در راه تشدید صلح های یگانگی و برادری مجاهدت نموده محیط دل را بانور محبت و صفای دوستی و آرزوی خالصانه خدمت بخدا و خلق منور گردانیم .

بنام خداوند بخشنده مهربان عید مبارک اضحی را از طرف حکومت افغانستان و از جانب خویش بحضور اعلیحضرت معظم هما یونی ، علیا حضرت ملکه معظمه و کافه ملت نجیب افغان تبریک میگویم و هم باین تقریب خجسته به برادران پښتونستانی و همه ملل و مردمان مسلمان جهان اظهار تهنیت میکنم .

در این روزهای فرخنده امت اسلامی همزمان با آن برادران خواهران خویش که با مساوات کامل بدون هیچگونه تبعیض و امتیاز و با توجه بیک جهت و با منظور بندگی خدای پاک پیرامون کعبه یگانه لیک میگویند ، خاطرهای قربانی را تجلیل میکنند که حضرت ابراهیم خلیل الله با اجابت فرمان - خداوندی بدرگاهش تسلیم نمود .

از خدای پاک نیازمندیم ، هموطنان ما را در نیل مآمول عالی ، هدایت نموده ایشانرا از میمنت این ایام متبرک در راه درک فرایض دینی و مسؤولیت تاریخی باتوجه به واقعیت عصر و زمان توفیق ارزانی فرماید

بمناسبت سال نو

**بنام خدای بخشنیده مهربان !
هموطنان عزیز !**

عزیز کنیم و درین طریق هر یکی منفرداً و همه مجموعاً با آرزوی سر بلندی و رفاه کشور در مسیر سمانم به تمانت قدم برداریم تا عدالت ، مساوات و دیمو کراسی و ارزشها ی قانون اساسی ما به معنی واقعی آن تا همین گردیده بیاری خدای مهربان به تشکیل یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس تعاون اجتماع و حفظ کرامت انسانی نایل شویم .

طی نیم قرن گذشته ، ملت افغانستان یکی از نخستین ملل در حال رشد بود که با حصول موفقیت ها و نیز با تحمل مصائب گوناگون و سیری کردن ایام روشن و تاریک و گرم و سرد روزگار باین حقیقت پی برد که باوجود حصول استقلال را پیشرفت اقتصادی و سیاسی و ایجاد هم یک جامعه مرفه و سالم دشوار و دراز است .

ملت افغانستان باین حقیقت مستشعر گردید که استحکام و نگهداری استقلال و پیشرفت در راه ترقی ایجاب مجاهدت و از خود گذری وحدت و اتفاق ، درایت و تدبیر را بینماید این تجربه و بیداری شعور ملت افغانستان بزرگترین ثروت معنوی آنست . همچنانکه در حصول استقلال کشور قاطبه ملت افغانستان سهم داشتند امروز باید همه در هر موقعیکه هستیم در تجلیل پنجا همین سال استقلال مجموعاً سهم بگیریم .

مفهوم واقعی تجلیل این سالگرد فرخنده پیکار بمنظور غلبه در مقابل فقر ، خرافات ، بیسوادی و بیماری و در میدان مجاهدت برای چنان ترقی که در پرتو آن خلاها و فاصله های شرایط زندگانی اقتصادی و اجتماعی طبقات ملت پیوسته نزدیک تر و کوتاه تر شود ، باید چنان بذل مساعی کنیم که مبارزه کسب آزادی مملکت از گذشتگان ما ایجاب مینمود امروز مردم ما با وجود دشواری ها و نارسائی ها ، هائیکه موجود است متوجه هستند و انتظار آنرا دارند که ما چه انجام داده میتوانیم .

کودکان امروز که تر بیت ایشان بدوش ماست و آنها مردمان و زنان فردای کشور میشوند موقعیت خویش را آنگاه از آنچه ما برایشان امروز انجام میدهم ارزیابی خواهند کرد .

یک واقعیت و حقیقت است که زمان به نسل امروز کشور به صورت مجموعی مسئولیت هایی را متوجه گردانیده است که آن به یکدمه مشخص تعلق نمیگیرد این امر به

با سپری شدن یک سال صفحه از زندگانی فردی ملی ما گردانیده شده بارسیدن سال نو صفحه دیگری کشوده میشود .

درین موقع هر کدام ما لحظه تفکر و تامل نموده خدای پاک را شکرگزارم که افغانستان عزیز در صلح و آرامش زیسته سال نو را با روحیه فرخنده آرزو مندی پیشرفت و اعتلا استقبال میکند .

این پیشرفت مطلوب در حالی حاصل میشود که اولتر نارسایی ها و پسمانی های خود را درک نمائیم و مسایل عمده حیات ملی خود را تشخیص دهیم و با کمال صداقت و صمیمیت و با آرزو مندی راسخ خدمت به وطن اندیشه ها و اعمال گذشته خود را درین طلیعه سال نو ارزیابی کرده مورد قضاوت آریم تا در پرتو آن توفیق یابیم در راه ترقی کشور بیشتر و بهتر ثابت قدم و متفق گردیم .

رسیدن سال نو به هر یکی ما موقع میدهد آنچه رادر سال پار انجام داده ایم و مجموع آن ثمر حیات یک ساله وطن میباشد مورد ارزیابی قرار دهیم و ببینیم هر یک در راه خدای خود به نفع ملت خود و برای خود چه کرده ایم و از آن دریابیم که خط سیر ما در سال نو و زندگانی آینده ما چه باید باشد . صلاح امور چه در حیات فردی و چه در حیات ملی در آنست که در هر لمحہ از جریان پارینه درسی بیاموزیم و از تجارب گذشته در آینده استفاده نماییم باین معنی رسیدن سال نو به حیت یک شاخص در جریان ایام زندگانی ما رمز بزرگی را در بردارد .

معنی این رمز بارسیدن این سال نو نزد ما دارای امتیاز خاصی است نیم قرن پیش از امروز سالی فرا رسیده بود که در پایان آن پدران مجاهد ما در مقابل سلطه خارجی قیام کردند تا لمحہ که قوای استعماری استقلال کامل افغانستان را برسمیت نشناخت دست ازین پیکار مقدس نگرفتند .

درین لمحہ تاریخ زندگانی فردی خویش درین مرحله زندگانی ملی و طیفه ما هر چه باشد و در هر موقعیتی که قرار داشته باشیم با خدای خود و با وطن و با خود پیمان استوار بندیم که خیر ملت را بر منفعت خود مقدم شمرده خود راوقف راه راستی و دوستی ، وحدت و اخوت و مجاهدت در راه اعتلای افغانستان

بیا موزند نه آنکه منظور زندگانی عصر ی را در
تجمل پسندهی و لاقیدی و خود پسرستی
دریابند .

طی سالیکه گذشت صلح جهان که در پرتو
آن جامعه بشری بسوی ایدیل هائیکه مضمهر
سعادت و رفاه آن میباشد رهبری میشود
از ناحیه های مختلف تمهید شده است
بشریت شاهد دوام جنگها در وینتام ، تجاوز
اسرائیل بر کشور های عرب ، ادامه اسف انگیز
مسابقات تسلیحاتی و سایه افگندن شیخ
هولناک تهاهی سلاح ذروی بوده است .

بیست سال پس از اعلامیه جهانی حقوق
بشر می بینیم درین جهان هنوز چنان قوانی
نوموی یابند که شعار ایشان پامال کردن
حقوق مردمان و ملل ، عدم رعایت حق تعیین
سرنوشت وهتک حرمت ، کرامت و مساوات
انسان است .

در حالیکه دوهین کنفرانس تجارت وانکشاف
که به منظور چاره جوئی مفاک هولناک تفاوت
سطح زندگانی بین جوامع صنعتی و در حال
رشد منعقد شده بزودی به پایان میرسد
امور آن مواجه به مشکلات است .

همچنان مساعی متعددی که در راه استحکام
صلح و سلام و تأمین حقوق انسانی و توازن
بخشیدن اعلی اقصادی بین المللی صورت
گرفته است به نتایج اطمینان بخش نایل
نگردیده است .

امیدواریم در طی سال نوین بشریت از
نعمت صلح وآرامش برخوردار شده باستانه
دوره ای واصل شویم که تسلط بر حقوق
مردمان و ملل منقطع گردیده و قسمتی از
ثروت های بیکرانی که صرف مساعی تسلیحات
میشود برای بلند بردن سطح زندگانی کتله
عای بشری تخصیص یابد .

با این امید واری ها این حقیقت را درک
میکنیم که وظایف فردی واجتماعی هر یک
بحیث جزء ملت صلح دوست افغان وجایب
بین المللی ما بحیث عضو خانواده بشری بسی
حساس و دشوار است و با مرور سالها این
وظایف وجایب بزرگتر وحساس تر میشود .

در اینجا با ارتباط باین موسم و رسیدن
سال نو به طور خاص لزوم توجه در سر
سبزی وطن ، در نگهداری ثروت نباتی کشور
وخاصه جنگلات که مطابق تحقیقات علمی
متناسفانه خطر فزای آن محسوس است ضروری
بوده باید مجاهدت ووزیم که این مامول ازره
استفاده تدریجی و منظم و مفید آن بر آورده

همه ملت ارتباط دارد ما نمیتوانیم تنها مشاهده
وتماشای بین موفقیت ها و عدم موفقیت های
یک دیگر خود باشیم جریان زمان در هر دو
حال این مسئولیت را به دوش همه ما گذاشته است .
کامیابی و ناکامی مادرین آزمایش ملی تاریخی
ودریک دوره نهایت حساس موجودیت اجتماعی
وسیاسی نه تنها زندگی امروز ما را شکل
میدهد بلکه شالوده حیات نسل های آینده
وطن با آن پی ریزی میشود .

سلامت زندگی ما در این نیست که توقع
کنیم تنها با ایراد گیری و ملامت قرار دادن
یک دیگر مشکلات ما حل شده میتواند ،
نارسایی ها و پسمانی ها و دشواری های
اقتصادی و مالی و مشکلات پیچیده اجتماعی
تنها با گفتار و وعده ها حل شده نمیتواند .
پیشرفت و ترقی ، انکشاف واصلاحات
در همه امور کار نهایت بزرگ و مامول سترگی
است که مساعی واقعی و موثر و سلیم و بی
شایبه شبها روزی همه ما را بکار دارد .
با وحدت و یگانگی است که ما آن امید
های خود را که برای آینده بهتری می پرورانیم
با اطمینان طرح کرده میتوانیم باید بدایم
مردم ما تنها به گفتار اکتفا نمیکند بکردار
وایدیال ما مراقبند ، پلانی و پروگرام های
انکشافی و اصلاحی که حکومت طرح کرده
است و میکند بعد از طی مراحل آن با پشتیبانی
شورای افغانستان و به همکاری هموطنان
عزیز محل تطبیق آمده و امید داریم در زندگانی
ما موثر و مفید واقع شود .

هموطنان ما با انتظارات به امکانات ضیق
مالی بیشتر از هر وقت به مکلفیت های قانونی
ووجایب ملی خود در تأمین آمال ملی بی برده
در تقویت بنیان مالی مملکت و حمایت اقتصاد
ملی ، صرفه جویی اسماعار خارجی وانکشاف
صنایع تولیدی داخلی بذل مساعی نمایند ،
آنچه درین زمینه جداً قابل توجه است
پرداختن بقایا و مالیاتی دولتی و بلدیه معیار
قانونی در معیاد قانونی از طرف مودیان است
که در موفقیت بودجه سال نو سهم موثر
خواهد داشت .

امید داریم زنان و مردمان کشور متوجه
گردند ترقی وطن جز باهمت ایشان تأمین
نمی یابد و نسل جوان مصمم شود که از
فرهنگ عنعنوی نیاکان نیکو سرشت خویش
خدا پرستی ، راستی و پاکیزگی را بگزینند
واز جهان عصری دانش و هنر را با جهات
دشمنی که زندگانی امر و مقتضی آنست

قیال حال و آینده کشور با آن قرار داریم انجام شایسته این وظایف و مسئولیت را جریان زمان بعهده همه ما گذاشته است که در بر آوردن آن از درگاه خداوند توانا برای هموطنان عزیز توفیق می‌خواهیم و ورود سال نو را به حضور اعلیحضرت معظم هابو نی ، علیاحضرت ملکه معظمه و به همه خواهران و برادران افغان خود تبریک و تهنیت گفته از خدای پاک نیاز مندم این سال برای وطن عزیز ما و جامعه بشری یکسال مبارک ، مسعود و پراز برکت باشد . آمین .

شده بتواند همچنین توسعه ساحات سبز و غرس نهال به نمودی آن و نزدیک تولیدات زراعتی را باید وظیفه ملی خود بشماریم .

هموطنان عزیز !

خشتی را که دیروز در اعمار وطن گذاشته‌ایم و نقشی را که از خود بجا مانده ایم با گذشت یکسال امروز ورقی از تاریخ گردیده است . آنچه از امروز به این می‌پردا زیم با آن ورق دیگر وطن تاریخ را می‌سازیم . این خود نمودار مسئولیت بزرگیست که در

بیانیه دوکتور پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف بمناسبت افتتاح

سال نو تعلیمی

استادان ، معلمین و معلمات گرامی ، شاگردان عزیز می‌خواهم به تشریح افتتاح مکاتب مناطق سرد سیر که دروازه های خود را بروی شاگردان همه موسسات تربیتی باز کرده بحیث یک معلم سابقه دار یکبار دیگر به همه شما صحت ، خوشی و موفقیت بخواهم .

و به شاگردان مناطق گرم سیر که سال تعلیمی شان بعد از چندی خاتمه می‌یابد نیز از خدای توانا کامیابی و سعادت تمنا می‌نمایم .

برای یک معلم منظره خوشتر از جمع و جوش شاگردان زنده و با روح و با تربیه و آواز دلنواز تر از صدای اطفال معصوم و تشنه معلومات نیست .

امسال که شروع سال تعلیمی تقریباً مصادف با موسم بهار است دو بهار یعنی بهار طبیعت بهار عمر جوانان با هم دست داده و بهر گوشه و کنار رونق دیگر بخشیده به شادمانی آنها یک به کامیابی اطفال و جوانان مملکت علاقه داشته و با چشمان پر انتظار بایشان می‌نگرد می‌افزاید . بهار مثل حیات نوین ، زندگی و شهور طبیعت است .

لذا شما هم با قلب پر از امید با عزم متین با توکل به خدای پاک و با خوشی و اعتماد به نفس بدرس خود شروع کنید آنها بی که به علتی از علل به امتحان های گذشته تعلیمی موفق شده اند نیز باید نا امید نشوند چه حیات اصلا مجادله در مقابل مشکلات و پروبلم ها و ناکامی هاست و اگر این دویدن ها زحمت کشی ها و جان کنی ها نمی بود گویا حیات اصلا وجود نمی

داشت پس ناکامی هایی که وقتاً فوقتاً در مجادله زندگی پیش میشود چیز نور مال است و جوانان نباید جواس خود را از دست بدهند شخص بلند همت این نوع مشکلات را با سینه فراخ استقبال میکند چه یقین دارد که در اثر سعی و زحمت چیزی را از دست داده دوباره بدست می آرد .

خوش بخنیم که می بینیم امروز معارف از نقطه نظر کمیت و کیفیت بهتر و خویش شده ، برای ما افتخار زیاد ترازین نیست که امروز در هر گوشه و کنار با تعلیم یافته گان و طبقات فهمیده روبرو می شویم و می بینیم با وجود مشکلات زیاد حیاتی و اجتماعی باز هم باعلاقه و دلگرمی وظایف کشور خود را پیش می برند . وزارت معارف که از پشتیبانی پادشاه معارف پرور و مردم نجیب و حق پرست افغان مستفیض می باشد هم در چرکات توانایی مالی و علمی خود در رفع مشکلات تدریسی مکاتب کوشیده و می کوشد در بلند بردن سریه علمی و تأمین پرستی اجتماعی طبقه محترم معلم به ساختمان عمارات مکتبانه تمهیه کتب و لوازم تحصیل و به جلب همکاری زیاد تر مردم فرو گذاشتی نمود و نخواهد کرد . با وجودیکه هر روز از افتتاح شعبات و موسسات جدید تربیتی می شنویم باز هم باید اقرار کنیم که متأسفانه این همه کوشش و مصرف ما هنوز کافی نیست که به همه درخواست مردم معارف دوست خود لبیک بگوییم ، همچنین در اصلاح حیاتی ساختن پروگرام ها در تجدید نظر و تکمیل کتب درسی و تجهیزات مکتب و تربیه معلمین لایق و در رفع بی سوادی بصورت

استادان ، معلمین و معلمات گرامی ، شاگردان عزیز می‌خواهم به تشریح افتتاح مکاتب مناطق سرد سیر که دروازه های خود را بروی شاگردان همه موسسات تربیتی باز کرده بحیث یک معلم سابقه دار یکبار دیگر به همه شما صحت ، خوشی و موفقیت بخواهم .

و به شاگردان مناطق گرم سیر که سال تعلیمی شان بعد از چندی خاتمه می‌یابد نیز از خدای توانا کامیابی و سعادت تمنا می‌نمایم .

برای یک معلم منظره خوشتر از جمع و جوش شاگردان زنده و با روح و با تربیه و آواز دلنواز تر از صدای اطفال معصوم و تشنه معلومات نیست .

امسال که شروع سال تعلیمی تقریباً مصادف با موسم بهار است دو بهار یعنی بهار طبیعت بهار عمر جوانان با هم دست داده و بهر گوشه و کنار رونق دیگر بخشیده به شادمانی آنها یک به کامیابی اطفال و جوانان مملکت علاقه داشته و با چشمان پر انتظار بایشان می‌نگرد می‌افزاید . بهار مثل حیات نوین ، زندگی و شهور طبیعت است .

لذا شما هم با قلب پر از امید با عزم متین با توکل به خدای پاک و با خوشی و اعتماد به نفس بدرس خود شروع کنید آنها بی که به علتی از علل به امتحان های گذشته تعلیمی موفق شده اند نیز باید نا امید نشوند چه حیات اصلا مجادله در مقابل مشکلات و پروبلم ها و ناکامی هاست و اگر این دویدن ها زحمت کشی ها و جان کنی ها نمی بود گویا حیات اصلا وجود نمی

رضائیت بخش مؤفق نیستم .

و بدبختی مواجه ساخته است .

امروز ممالک کوچک زیاد تر از پیش معروض به خطر میباشند ، امروز زندگی آبرو مندانه ایشان در جامعه بزرگ ملل نه تنها به نظام واستقرار داخلی مربوط است بلکه تأمین آن همکاری های صمیمانه بین المللی را (که شرط بزرگ بهبود وضع اقتصادی و سیاسی است) ایجاب میکند

پس حیف است اگر باداشتن این نصب العین و هدف بزرگ وقت خود را به سفسطه ،

تلاش های چوکی ، حق تلفی ، برخلافی قال مقال های بی معنی ، بی قانونی ها بگذرانیم و فعالیت و زحمت و کار شرافت شو ند و جمود و خمود و نا مید به به سخنان میان خالی ، اتهامات بی جا و بی لجمی ها مصروف شویم .

من نمی گویم که جوانان گرم ، کتاب شوند و جمود و مرض و نا امید به گوشه نشسته به زندگی علاقه و دلگرمی نشان ندهند من نمی گویم که جوان مانند مجسمه چوبی و بی فکر نشسته و بهر چیزیکه به مملکت و ملتش مربوط است با نظر سطحی ببیند ، بر خلاف من می خواهم جوان عالم ، حق بین حق گوی اما با ادب با تربیه ، خدا شناس بوده و مقررات و قوانین مملکتی را که طرف قبول ملت و دولت است احترام نمایند . من میخواهم ایشان شادان و بشاش بوده به آینده خود مطمئن بگردند . به مسایل حکومتی و مملکتی فکر کرده و در چوکات علمی بالای آن بحث و بیان نمایند می خواهم اولاً در احاطه مکتب و موسسه علمی خود مقدمات قانون ، احترام به نظم و نسق ، احترام به کرامت بشری و عدالت و تأمین حقوق احترام به مشوره و مفاهمه و مذاکره منطقی و احترام بافکار عامه است تطبیق نمایند ، دیموکراسی ، انارشی ، بی لجمی ، بی احترامی و سطحی گذشتن نیست ، اگر جوانان نجیب و با روح افغان حقیقتاً خواسته باشند بی عدالتی و بدبختی و فقر تنگ نظری و خود پرستی را از بین ببرند اینکه علامه خوشبختی و سعادت و نتیجه تعلیم و تربیه درست مملکت است و همه به آن افتخار میکنیم .

تطبیق آن باید مراحل معینی را طی نماید ، از قبیل بحث و بیان منطقی و علمی بالای يك موضوع ، سنجیدن طرق تعمیل

انجام صحیح امور علمی غیر از وقت و پزل کافی به قدرت علمی و به همکاری همه منسوبین معارف مربوط است ، کار علمی ، کار سنجشی و منطقی است ، سنجش و منطقی بدون آramش فکری و تقدیر و تشویق مردم

۲۰

اعم از جوان و پیر آمو مامور صورت گرفته نمی تواند .

اگر دریک ساحه علمی نظم و انتظام و دسپلین مثبت ، احترام متقابل و حق بینی و حق پرستی و فکر کمک و همکاری موجود باشد در آنجا تطبیق پلان های تربیتی و علمی و بنیانی خوبتر امکان پذیر است بی نظمی و بی اعتمادی عدم مراعات قانون و انضباط عدم علاقه با امور ملی و تلاش بالای چوکی های بی دوام و فکر تفرقه و بد بینی انتقادات نا درست و غیر مثبت هر گونه فکر اصلاح و انتظام و فعالیت و صمیمیت را از بین می برد ، دیگر این جملات که آینده مملکت در دست جوانان است حرف بی اساس و نظری نیست ، امروز عملاً جوان رول مهم و عمده خود را درانکشاف ترقی و بهبودی مملکت بازی میکند پس و طیفه جوانان و دیگر طبقات فهمیده غیر از اخذ علم و فن و تطبیق درست و مفید آن جنبه مهم دیگری دارد که باید از همه بیشتر و بیشتر نمونه و مثال برای آن هموطنان عزیز گردند که هنوز صدای وقت و حرکت فکری و سیاسی جهان را خوب درک نکرده اند . ایشان باید عملاً و علماً به تنویر مردم بکوشند باید خوبتر بفهمند و بفهمانند که ملت نجیب افغان همیشه با قدرت ایمان و با شجاعت اخلاقی و اخلاص و صمیمیت و وطن پرستی و اتحاد فکر و عمل مملکت را از خطرات رها ندهد . پیدا شدن تفرقه و بد بینی در مملکت زاده دست هابست که به پیشرفت مملکت خریش خوش بین نیستند . آنها مربوط به آن طبقه مردم اند که بعد از منطوفان نوح گفته واز انارشی و پراگندگی افکار به نفع خود استفاده میکنند . اگر تاریخ مستند را ورق بزنیم می بینیم هیچ وقت بین ملت افغان تفرقه نژادی و مذهبی نبوده و هیچ وقت دشمن بر ملت متفق و متحد و فدا کار ما غالب نشده اند اما همین که دست غرض بین ما دشمنی و بیگانگی و خود سری را تزیین نموده ما را به شکست

خود در تقویه سپورت خاردنوی و آموختن موزیک، نقاشی، مجسمه سازی، رسامی بسته کاری وغیره مشغول شده از یکسو صحت خود راوقایه کنندوازسوی دیگر به قسمی از اقسام ازین راه هم خود را عضو مفید جامعه بسازند، لیلیه های ماکثر دارای زمین کافی و آب کافی است یکمده

بزرگ جوانان میتواننددر کشت سبزیجات و گلها، در غرس ونگهداشت درخت های باغ مکتب کمک نمایند، طلاب لیلیه باید پروگرامی طرح کنند که امور لیلیه به مشوره آمرین شان آبرو مندانه پیش برود در انتظام و نظامت لیلیه کتابخانه اطاق خواب واطاق نان خوری معاونت نمایند و ازین کار مفید خود حظ ببرند. پس ساحه کار محدود نیست وجوانان میتوانند دراصلاح نواقص یک قدرت بزرگ و عظیم اصلاحی گردند وابراز ابتکار از طرف جوانان در امورمفیده یک نعمت خداوندی است. هر وقت من تعداد بزرگ جوانان لایق و سالم و شریف لیلیه های معارف رادر حویلی خشک و بی درخت و بی برگ و بار مکاتب لیلی در حال خواب و بصورت خمود وجمود وعاطل باوضع خراب و سرو صورت پریشان می بینم شدیداً نا آرام میشوم که چرا این طبقه فهیمده وجوان وقوی و شریف نمونه فعالیت و کار نشده وزمین خشک مکتب خود را که آب کافی هم دارد به باغ سر سبز و آباد و مقبول مبدل نمی سازند. چرا منتظر توصیه و اشاره دیگران باشند، چرا از ابتکار و تشبث مثبت خود که خاصه جوان است کار نمی گیرند.

دوره طویل رخصتی زمستانی خیلی بی فایده میگردد وعوض اینکه جوانان در موطن اصلی قدرت وقوت اصلاحی و عمرانی خود را نشان داده و مردم را عملاً به طرف کار وزحمت کشی سوق نمایند آن ایام رادر پیشروی بخاری وزیر صندلی بیجا و بیکار میگذرانند متاسفانه این خواب های زمستانی که یکنوع مرگ روحی است عادت آنها شده حتی در تمام طول سال تعلیمی دوام میکند ودر ایشان حرکت وجنبشی که اولاً ساحه کوچک زندگی روز مره وبعدها ساحه بزرگتر را آباد کنند دیده نمیشود. جوانان عزیز: امروزدوره حرف گذشته وکافی حرف زده ایم وکافی از فوائدنظری دیموکراسی شنیده وشنونده ایم امروزباید عملاً بفهمانیم

و تطبیق آن توسط شعبات ذیصلاحه، کمک مؤثر و عالمانه باشعبات مسئول، نشر مقاله های علمی، تبلیغ مؤثر و عالمانه، جلب توجه عامه به پیشنهادات معقول جوانان و جلب همکاری صمیمی ایشان در پیشرفت آن اهداف تأثیر این موضوع اقدام بزرگ و مفید است.

متاسفانه نظر به عدم پروگرام معین یک حصه بزرگ وقت جوانان ما به صورت غیر مفید میگردد طرح پروگرام های نافع خارج درسی یک راه بزرگ اصلاح ویک مشغولیت مفید تربیتی است. بینیم به چه صورت جوانان ممد نهضت شده میتوانند، محصلین و محصولات ما میداندند که پسمانی ها و نارسایی ها ناشی از بی علمی و بیچارگی است، اگر مردم خواننده و نویسنده و منور گردند درد ها چاره شده میتواند پس همکاری جوانان عالم در مجادله با بیسوادی بحيث معلم افتخاری نوشتن کتابهای ممد سواد از طرف آنها بیکه مهارت در چیز نویسی دارند، تبلیغ و تنویر کتبی و شفاهی در چوکات علم و قانون و آداب معاشرت همه از آن نوع قدم هایی محسوب میشود که مملکت را زودتر به ترقی و تعالی میرساند.

من نمی توانم همه ساحاتی را که شاگردان مکاتب و محصلین و محصولات در آن کمک مؤثر میتوانید نام ببرم اما اگر فعالیت جوانان ممالک دیگر را مطالعه نمائیم برای ما نمونه خوبی شده میتواند چه ایشان در ساحه تدریس، در امور بلدیه ها، در مسائل ترافیکی، در کمک با بسی بضاعت ها، در ساختن خانه های عام المنفعه در پرستاری مریضان شفاخانه ها، در سر سبزی و نهال شانی مملکت، در کمک به امور زراعتی باد هاقین در نگهداری باغهای عمومی، در نگهداشت مال و دارائی ملی، در رهنمائی قوربستها، در حفظ حقوق و کمک با بیچارگان از راه قانون وغیره و غیره به صورت مؤثر کار میکنند. پس چرا جوانان لایق ما قدرت خود را درین راه به کار نیندازند.

جوانان میتوانند با بتکار خود جمعیت های تشکیل دهند که در ورکشاپ های مختلف ملی و دولتی و شخصی یا در مؤسسات خود معارف کار کرده از فروش کار دست خود با بیوسیله گان مملکت کمک نمایند. ایشان میتوانند در وقت فراغ

به فعالیت می افتد میگو شد اتحاد و اتفاق ملی را برهم شند ، من با افکار و ایدئالوژی اشخاص کاری ندارم چه آزادی قلم و گفتار و افکار را قانون تضمین نموده اما سلامت و منافع مملکت بزرگتر از آمال چند ناسر محدود است لذا توجه شما رابه زعم خود به چهار نقطه جلب میکنم .

۱- حفظ وحدت ملی و احترام به حسن ملیت پرستی افغانها و ترجیح مفاد جامعه به مفاد شخصی .

۲- احترام به قانون اساسی مملکت .

۳- احترام به سنن مذهبی و ملی ما و عقیده خالصانه به خدای پاک و ارشادات دین مبین اسلامی .

۴- اتکاء به قدرت ملی و ایدئالوژی و مفکوره ملی خود ما .

من نمیگویم که این نظر من کامل و جامع است اما بفکر من اقدام دیگر خارج این چوکات مختصر یک نوع کار ناسالم محسوب میشود لذا نباید خود را دستخوش افکار و آمال مردم خود خواه و بی لجام سازیم چه موجودیت و وحدت ملی و تقویه مملکت با در نظر گرفتن حقوق دیگران پیش من نسبت به هر چیز مرجح است .

من اگر از ملیت افغانی از احترام سنن مذهبی و از اعتماد به قدرت ملی حرف میزنم معنی تعصب و تنگ نظری را ندارم بلکه من میدانم که اگر مملکت آباد میشود تنها و تنها به قدرت و کار و سعی خود ملت افغان و جوانان عالم و فهمیده آنست، ملتی که در آن نفاق ، مراعات غیر قانونی ، دست بازی ، عظالت ، بی علاقهگی و بی عدالتی نباشد به آسانی برفع همه نواقص و پسمانی های خود موفق میگردد پس خواهش من از جوانان اینست که در گفتار کردار کسانی که با ایشان سرو کار دارند فکر نمایند و با میزان عقل و تمیز آن را بسنجند و اموری را تقویه نمایند که خیر ملت و مملکت در آن مضمهر باشد، جوانان عاشق و تعالی و ترقی اند لذا خیر و شر خود را خوبتر میدانند حتی یکمده از جوانان آنقدر به پیشرفت مملکت خود علاقه و دلچسپی دارند که می خواهند بزود ترین فرصت و بهترین صورت با بزرگترین وسایل دست داشته ، تلافی مافات سال های

که مقصد ما از بهبودی وضع اجتماع عی و تربیتی و اقتصادی چیست امروز باید ارزش هایی را که در قانون اساسی ما است و متضمن عدالت بشری و تامین حقوق و احترام مقررات و قانون و احترام به مصونیت ملکیت و شخصیت میباشد عملاً نشان دهیم مملکت به حرف آباد نشده و نمیشود نطق های بلند بالا ، انتقاد و حرف محض مفید و ا قبح نخواهد شد . باین روحیه زنده و قوی و صمیمی که زاده روح وطن دوستی و نوع دوستی است میتوانید به مملکت تان حین اخذ تعلیم و تربیه هم مفید واقع شوید .

پس از معلمین و معلمات ، محصلین و محصلات و شاگردان مکاتب خواهش میکنم با حکومت خود و با معارف خود کمک نمایند تا اولاد خود این موسسه تربیتی کینه ، تفرقه ، حق تلفی ، تاختن های بی اساس به شخصیتها بی احترامی ها ، بی قانونی ها مضمحل گردد اگر معلم حین ایراد درس و اخذ امتحان و اعطای نمره از محبت پدری و از خدائنا سی و عدالت کار بگیرد شاگردان او را ستایش میکنند و اگر شاگردان به تعلیم و تربیه و احترام قانون و به زحمت و سعی به درس خود مشغول شوند ، معلم ایشان را چون جان خود عزیز میدارد و تنها درین طور یک محیط اعتمادیه همدیگر ، احترام متقابل ، صمیمیت ، فکر ، زحمت کشی ، وطن دوستی و حق بینی پیدا میشود و همین جوانان میتوانند چنینکه خود به کار مملکت بپردازند از یکسو در اثر تطبیق قوانین و متودهای علمی بوضع اقتصادی مملکت بهبودی بخشیده و سویه زندگی مردم را بالا ببرند و از سوی دیگر دست غرض اختلاس و بدبختی را قطع کنند و دوست مملکت را تقویه و دشمن مملکت را تقبیح نمایند .

امروز سبیل افکار از هر سو بطرف ممالک خورد و بزرگ جار است ، وضع جهان متشنج و وضع اقتصادی و سیاسی صورت عمومی پریشان کن است. پس اگر در داخل یک مملکت هم وقت با اخذ تعلیم و فن با راستی و صمیمیت و کار نگذردهر مملکتیکه باشد شدیداً متضرر می شود افغانستان با این خطرات زیاد تر مواجه است چه ملت سالم شریف کار کن و شجاع و خدا پرست افغان یعنی یک ملت با قوت و قدرت یک ملت متحد و فعال خار چشم دشمنان است ، لذا درین طور یک حالت دست تخریبی به اشکال مختلف

نقاشی ، رسامی و مجسمه سازی تو چه زیاد تری معطوف خواهیم نمود . چه آرت به شخص روح میدهد و تریه جوان با روح وزنده مطلوب ماست .

صحنه ، درام موزیک و نمایشات نقاشی وغیره برای مشغولیت درست مکاتب و برای تقویه صندوق کمک معلمین تو سعه خواهد یافت .

شعبات مرکزی وزارت معارف نیز تقویه شده و هنوز هم تقویه میشود . با موسسات بین المللی و ممالک دوست که در تطبیق معارف با ما همکاری صمیمانه کرده اند مخصوصاً ایالات متحده امریکا ، اتحاد شوروی آلمان غربی ، فرانسه و اطریش تماس نزدیک تر حاصل خواهد شد . برای اینکه شاگردان بتوانند در ایام تابستان نیز کمی استراحت نمایند از اول اسد تا ده اسد رخصتی رسمی را تعیین نموده ایم تا دیگر رخصتی های تابستانی دستخوش امیال اشخاص نباشد . همچنین برای مناطق گرم سیر در تعطیل زمستانی رخصتی پیش بینی شده است در حصه تعلیمات عالی هم اقدامات مفیدی گرفته و میگرد از نقطه نظر اداره تعلیم و تربیه شعبات علمی تا حدی که در توان فکری و مالی ما است اصلاحات پیش خواهد شد برای فارغ التحصیلان لیسه های اطراف که اکثراً در کانکور کامیاب نمی شوند ، تربیتی خواهیم گرفت تا یک نوع کورس آمادگی را تکمیل نمایند .

امید است قانون پوهنتون بسزودی ممکنه از ولسی جرگه و مشرانو جرگه گذر شته و رهنمائی ما شود و با ساس آن بعضی اصلاحات دیگری در تعلیمات عالی امکان پذیر گردد .

دارالمعلمینها که حیثیت قلب معارف را دارند از هر نقطه نظر تقویه خواهند شد ، به لیسه ها ، متوسط و مکاتب ابتدائی اطراف کمک زیاد تری بعمل خواهد آمد ، درافتتاح مکاتب جدید البته از پلان مرتبه حکومت پیروی خواهیم کرد ، اگر بعضی جاهها اقدام فوری در افتتاح مکاتب یا بلسند بردن شعبات نه توانیم معذرت میخو اهییم چه آن مربوط به پول و معلم و تجهیزاست و ما باین فکر هستیم که یک مکتب قوی درست و عالی بهتر از ده مکتب ضعیف سویه میباشد .

من وظیفه خود میدانم از همه اشخاص که نظریات نیک خود را نسبت به بهبودی معارف

بسمانی را بنمایند این علاقه و دلچسپی به حدیست که قدرت و توانایی مالی و فکری خود را خوب دیده نمی توانند و چون در میدان عمل و تطبیق هنوز مسئولیتی ندارد مجبوراً بانقادات و تاختن ها و حتی بیلجامی ها شروع میکنند آنها نمی دانند افراط در خواهشات و علاقه به پیشرفت مملکت اکثراً نا درست تعبیر شده ایشان بد خواه و بد بین معرفی میگردند ، حالانکه من ایمان دارم که جوان افغان هیچگاه عمداً به خرابی مملکت خود اقدام نمی نمایند ، اینست که جوانان باید پس خود بحث منطقی و علمی بنمایند ، یعنی بحث عالمانه نه جنگ و مجادله بی معنی تا جنبه ضعیف وقوی اعمال خود راسنجیده و یکدیگر را تنبیر نموده بتوانند . من وعده میدهم که درین راه با ایشان کمک نمایم و در مقابل همه سوالات ایشان از طرف خود ویا توسط اشخاص مسئول توضیحات لازمه بدهم چه ما به تربیه جوانان علاقه مفرط داریم و به همه ایشان حق سوال کردن و جواب خواستن را به طیب خاطر میدهم .

اما اگر شعبات تربیتی از هر طرف نگران و گوش شان به حرف رادیو ، به تحریر جریده و گفتار اهل بازار و انتقاد مردم و قال مقال جوانان تعلیم یافته باشد چگونه پلان تربیتی و علمی را سنجیده خواهد توانست ؟ اگر جوان وقت تعلیم را بیجا بگذارند چگونه در میدان عمل نواقص را از بین خواهند برد ؟ چه بدون آموختن علم و فن و تربیه دیگر زندگی پیش رفته نمی توانند اصلاح ثابت علمی نمیشود .

معلمین و معلمات محترم و محصلین و معصلات و شاگردان عزیز !

وزارت معارف تریبی گرفته تا پروگرام این سال تعلیمی شما با موفقیت زیاد تر ویا تسهیلات بزرگتر تطبیق بشود کمیسیون علمی که خیر آنرا شنیده اید ، در اصلاح پروگرامها و طرح پلانهای تربیتی درسی و خارج درسی و حیاتی ساختن مفردات مشغولست ، امید است زود تر نتیجه آن دیده شود .

به کمک مؤثر حکومت ، ریاست سپورت معارف دو باره تاسیس شده و سپورت در مکاتب پسران و دختران تقویه خواهد یافت سپورت و فعالیت خاندوی جشنی و تظاهری نخواهد بود ، در تقویه آرت ، موزیک ،

به من راساً فرستاده اند یا به جراید نشر دیگر تقدیم می نمایم من به جوانان پوهنتون

کرده اند قلباً تشکر کنم آنها این دعوی ما را و شاگردان مکاتب و همه استادان و معلمین و معارف مال همه طبقات و همه شعبات است، مملکت اطمینان میدهم که وزارت معارف

عملاً ثابت کردند همه نظریات به کمیسیون عالی که برای اصلاح امور تربیتی کار میکنند پشتیبانی بسیار قوی و حکیمانه اعلیحضرت معظم همایونی و جناب صدراعظم و همه اعضای

جهت غور و خوض سپرده شده و به دقت مطالعه میشود چه با همه تجربه که کارکنان معارف

در امور تربیتی دارند خوب میدانند که اشخاص خبیر خارج ساحه معارف اکثراً

مسایل عرفانی را خوبتر و بهتر تدقیق میتواند از آن رویایشان اطمینان میدهم

که نظریات شان تحت مطالعه دقیق قرار خواهد گرفت. من از کمک مالی و فکری

مردم نجیب افغان، از معاونت های علمی نمایندگان محترم ملت و حکومت در راه

بهبود معارف هر گونه مصرف را در چوکات توان مالی مملکت قبول کرده اند قلباً تشکر

میکم، همچنین تشکرات خود را به موسسات علمی بین المللی و معالک دوست افغانستان که در

پیشرفت معارف با ما هم کاری مینمایند بار

اجمال اقتصادی سال ۱۳۴۶

با شروع سال ۱۳۴۶ سومین پلان پنجساله انکشاف اقتصادی و اجتماعی افغانستان به

معرض اجراء گذاشته شد. پلان پنجساله سوم با مطالعه و ارزیابی دقیق صورت گرفته بود، طرح گردیده است.

در دو پلان گذشته توجه زیاد بنابرس ضرورتیکه محسوس بود در احداث پروژہ های مواصلات، انرژی، آبیاری های بزرگ

سروی و تفحصات منابع آب، خاک، معادن و تربیه پرسونل بعمل آمده. اكمال و پیشبرد

امور این نوع پروژه ها مستلزم سرمایه گذاری های پلان اول و دوم از طریق امداد

و قروض خارجی تامین گردید.

که ازدیاد تولیدات منوط به استفاده بیشتر منابع داخلی میباشد. یعنی از منابع قوای

بشری و مواد داخلی استفاده مؤثر صورت گرفته و عواید دولت تولید و سرمایه های خصوصی باید

در پلان سوم ازدیاد و توسعه تولیدات و بکار انداختن پروژه های تولیدی با اساس

پروژه های بزرگیکه در پلانهای گذشته احداث گردیده، مورد توجه قرار داده شد، تا

تولیدات زراعتی و صنعتی با استفاده از منابع فعلی و جدید برای استهلاك داخلی و تقویه

صادرات تزئید یابد. باید خاطر نشان ساخت

فصل درین سالها قوس صعودی خود را پیمود اما در سال ۱۳۴۶ در حاصلات مواد ارتزاقی افزایش قابل ملاحظه بعمل آمد . که باینر آن مواد صادراتی زراعتی با مواد ارتزاقی سبب تزئید تولید مواد صادراتی گردید درین باره جدول ذیل توضیح میدهد :-

تولیدات حیوانات غذائی :

۱۳۴۶	۱۳۴۵	هزار متریک تن	تن
۲۲۰۰	۲۰۲۲	گندم	۷۳۰
۳۷۵	۳۷۵	جو	۲۲۰
۳۴۵	۳۲۷	برنج	۷۳۰
۳۶۵۰	۳۴۶۵	مجموع	۳۷۵
۵۷	۶۱	پنبه	۲۲۰
۵۲	۵۶	لپلپو	۳۷۵
۵۱	۵۱	نیشکر	۳۴۵
۵۵	۵۵	دانهجات روغنی	۳۶۵۰
۴۰۰	۳۷۲	میوه جات	۵۷
۶۰۰	۵۹۰	سبزیجات	۵۲

هكذا در نیمه اول سال ۱۳۴۷ باینر برف باری زیاد و ریزش بار انهای موسمی محصولات زراعتی ، حیوانات غذائی با مفاد باقیمانده ، تادیه قیمت پخته به زارعین متناسب باقیمت سایر محصولات بلندبرده شد و نیز نتیجه پروگرام گندم ، در حاصلات آن افزایش قابل ملاحظه را بار خواهد آورد . چنانچه این پروگرام شامل تولید و توزیع جنسیت عالی و متنوع گندم ، توریه و توزیع کودکیمیای و ماشین آلات زراعتی در آینده میباشد .

امور معادن و صنایع :-

انکشاف صنایع، انرژی و معادن بشمول تفحصات نفت و گاز که ۳۴ فیصد تخصیصات سرمایه گذاری پلان دوم را احتواء مینمود ، در پلان سوم ۳۲۵ فیصد تخصیصات پروژه‌وی پلان سوم را تشکیل میدهد . نقطه قابل تذکر درین ساحه اینست که سرمایه گذاری خصوصی در ایجاد موسسات صنعتی تولیدی به يك مقدار قابل توجه افزایش میابد . چنانچه در پلان دوم سرمایه گذاری خصوصی ۶۳۰ فیصد مصارف انکشافی را احتواء میکرد در حالیکه در چوکات پلان سوم تا ۱۵ فیصد میرسد ، خصوصیت دیگر انکشاف صنایع پلان سوم استفاده بیشتر از تولیدات زراعتی و مواد خام داخلی در تولید اجناس صنعتی میباشد . چنانچه در سال ۱۳۴۶ دو فابریکه برق آبی بظرفیت ۱۲۱ هزار کیلووات بکار افتاد . این فابریکه ضروریات صنایع عمده

درین راه تشویق شود . چنانچه با اختتام اکثر پروژه های زیر بنای اقتصاد میمر حله دوم انکشاف اقتصادی ، که میبایست غرض استفاده ، ازین زیر بناها با سرمایه گذاری های به موقع و بیشتری در ساحه تولیدات اجراء میشد . نظریه مواد آتی عملی شده نتوانست :-

۱- صعود قیمت مواد ارتزاقی و دیگرقیم توجه حکومت را بیشتر به تدارک مواد ارتزاقی از یکطرف و تقلیل دفیست غرض جلوگیری از صعود قیمت ها جلب نمود .
 ۲- عدم توجه کافی در ساحه پروژه های تولیدی و سنجش آن سبب تغییر روش اقتصادی مادر برابر شرایط جدید گردید .
 ۳- قلت پرسونل و وجود صاحبان تشبث و اشخاص صنعتی سبب شد که حتی ازمنایع احداث شده نیز نتایج مطلوب بدست نیاید . این شرایط بود که سبب به میان آمدن خلا باختم يك قسمت فعالیت های اقتصادی و آغاز قسمت دیگر آن گردید . گر چه درین مرحله سعی به عمل آمد که سرمایه گذاری های خصوصی این خلا را پرکنند و به همین منظور قانون سرمایه گذاری جدید به وجود آمد و با عملی شدن این امر در حدود يك ملیارد افغانی سرمایه گذاری ، آهسته ، آهسته ، جهش سرمایه گذاری های خصوص را نیز بطی ساخت . درین صورت علاوه از تقلیل صنایع احداث شده و ختم اکثر پروژه های بزرگ که در پلان سوم مد نظر بود عملی نگردید بلکه يك قسمت از منابع تولیدی در صنایع راکد ماند . به این ملحوظ حکومت بودجه سال ۱۳۴۷ انکشافی خود را به ۲۱۵ ملیارد از ۱۶۶ ملیارد نظر پسال ۱۳۴۶ ارتقاء داده و تدابیر لازم اتخاذ گردید تا از صنایع موجوده به صورت بهتر استفاده شده و زمینه انکشاف صنایع جدید به وجود آید .

زراعت و آبیاری :-

زراعت یکی از بزرگترین منابع اقتصاد می افغانستان بوده و ۸۵ فیصد نفوس کشور از منابع زراعتی تامین زندگی مینماید . همچنان بیش از ۷۰ فیصد عاید ملی کشور از طریق زراعت بدست آمده در حدود ۹۰ فیصد مواد صادراتی آنرا زراعت تشکیل میدهد که اقلام عمده آن ، پنبه ، قره‌قل ، میوه خشک و تازه نباتات تیلی ، پشم پوست گو سفند و روده میباشد ، متذکر باید شد . در سالهای ۱۳۴۴ و ۱۳۴۵ نرخ مواد ارتزاقی نسبت مساعدنوردن

د افغانستان کالني

مرکز (کابل) وغيره را مرفوع ساخت وهم
 غرض انکشاف وتوليد قوه برق وادي هلمند
 پلان هاي لازمه طرح گرديده ، وباساس ايسن
 پلان به شهر کندهار و نواحی مربوط آن نیز
 برق توزیع خواهد شد .
 امید است در سال ۱۳۴۸ بآثر ازدیاد
 سرمایه گذاری حکومت و عواید اضافی بدست
 اشخاص ، تقاضا ، در محصولات صنعتی
 افزایش یافته ، و صنایع تولیدات خود را بلند
 ببرد .
پروژه پایب لاین گاز :-
 با اكمال پروژه پایب لاین گاز از سرحدات
 شوروی به افغانستان در حدود ۹ میلیون
جدول صنعت (۱) تولیدات صنعتی در افغانستان :-

۱۳۴۶	۱۳۴۵	۱۳۴۴	۱۳۴۳	۱۳۴۲	۱۳۴۱
					پنبه مخلوج بهزار تن
۱۸۷۳	۲۴	۳۰۱	۳۲۴	۲۳۶	۲۱۱
					نخ برای فروش بهزار بندل
۱۹۲۲	۲۴۵۲	۲۳۹۴	۱۷۷۸	۲۰۸۶	۱۶۳۳
					منسوجات نخی بمليون متر
۶۴	۶۶	۵۵۲	۴۷	۳۶۹	۳۶۸
					منسوجات پشمی بهزار متر
۳۵۵	۴۶۳	۳۰۵	۲۱۳	۲۰۰	۲۰۰
					منسوجات سندی و ابریشمی بهزار متر
۱۲۹۶	۱۳۰۴	۱۰۰۰	۷۰۰	۳۰۰	۲۰۰
					سمنت بهزار تن
۱۲۷۲	۱۷۴	۱۷۲۲	۱۴۲۲	۱۰۳۳	۵۹۵
					برق بهزار کلیوات فی ساعت
۳۰۷۸	۳۰۲۳	۲۳۶۲	۲۰۳۷	۱۸۱۷	۱۵۸۱

نوت : (۱)

محصولات ابریشمی ۲۷۹۲ مترو ۱۳۶۲ دانه لنگی بوده و شامل ارقام فوق میباشد .

جدول صنعت (۲) تولیدات صنعتی در افغانستان :-

۶۹۳	۵۵۳	۵۴۴	۴۳۷	۴۷۹	۲۹۸
					گندم به هزار تن
					محصولات نانوایی سیلو به هزار تن
۱۶۵	۱۵۵	۱۴۳	۱۵۰	۱۳۸	۱۲۶
					یخ (تولیدات قندهار به هزار تن
۲۶	۴۲	۱۵	۳۹	۲۰	۲۲
					شکر به هزار تن
۷۵	۷۱	۷۴	۳۹	۷۰	۸۰
					روغن نباتی مایع به هزار تن
۱۲۴	۱۲۸	۱۲۴	۱۲۳	۰۸	۰۸
					روغن نباتی جامد به هزار تن
۱۲۷	۱۲۶	۲۱	۱۲	۱۶	۱۶

جدول صنعت (۳) تولیدات صنعتی در افغانستان :-

۳۵۰	۲۹۴	۳۷۰	۲۷۲	۲۶۶	۲۲۰
					ذغال بریکت شده بهزار تن
					مرمر به هزار متر
۰۰۰	۴۷	۵۴	۶۰	۸۱	۸۸

۹۲۳۲	۶۷۳۸	۱۴۸۱	۲۱۴۷	۳۱۰۷	۱۱۵۷	زوده پاک شده به هزار حلقه
۱۶۵	۱۳۴	۲۳۸	۱۳۸	۱۳۹	۲۰	صابون به ملیون کلچ
۱۱۰۰	۱۰۷۶	۷۴۸	۵۲۹	۵۷۱	۲۵۲	بوت فابریکه بوت دوزی وچرگری کابل به هزار چوره
۳۵۸	۳۸۷	۳۸۱	۲۹۵	۳۱۷	۳۱۶	جدول صنعت (۴) تولیدات صنعتی در افغانستان :- نمک به هزار تن
۱۵۳۵	۱۶۱۶	۱۴۴	۱۱۲۷	۹۹۲	۸۴۴	ذغال سنگ بهزار تن
۵۵	۱۰۳۳	۸۶	۵۰	۱۰۸	۷۵	لاچوود بهزار کیلو
						امور موصلات :-

زراعتی در سال های ماقبل سبب شد تجارت خارجی به شمول واردات و صادرات کاهش یابد . هوید است که عواید بیشتر صادرات در افغانستان راجه پارقم عمده (پخته ، قره قل قالین و میوه جات) تشکیل میدهد. روی این منظور در سال ۱۳۴۷ ذخایر پخته برای تولیدات صنایع و نگهداری سطح صادرات کافی نخواهد بود ، و نیز فروش قره قل در بازار های لندن و نیویارک به تناسب سالهای گذشته تنزیل نموده و فروش قالین در اروپا نیز روبه تنزیل است . بناء حکومت در سال ۱۳۴۷ پالیسی های طرح نموده ، که با تطبیق آن در محصولات پخته ، قره قل و پشم افزایش بعمل خواهد آمد . چنانچه در قیمت پخته برای زارعین در حدود ۴۰ فیصد و در قیمت پشم و قره قل ۱۰ فیصد افزایش صورت گرفته است.

جدول (۲) ماحصل استماری اقسام عمده صادراتی به ملیون دالر :-

۱۳۴۶	۱۳۴۵	سال
۸۳۴	۱۱۷	قره قل
۵۹	۶۴	پشم
۱۱۳	۱۱۱	پخته

بیانیه بنیادغلی نوراحمد اعتمادی صدر اعظم در جلسه

استیضاح ولسی جرگه

گردد .
دوم اینکه مسئله مورد بحث استیضاح باید بطور مشخص تعیین و معلوم و قبلا ابلاغ گردد . اطلاع جلسه استیضاح بدون تصریح این دو مطلب بحکومت واصل گردید . بآنها

با اتکاء بحسن نیت که یقین دارم نژد ولسی جرگه و اعضای حکومت موجود است بدون اینکه درین موارد توضیحات بخواهم و برای اینکه به هیچگونه سوء تفاهم موقع

در پلان های اقتصادی پنجساله راه و راه سازی که در نزد دولت اهمیت خاص داشت در ردیف احتیاجات اولی قرار داده شده چنانچه در اوایل سال ۱۳۴۷ سرک اسلام قلعه الی سرحد ایران و اتحاد شوروی تکمیل گردید . که در هر موسم سال قابل عبور و مرور میباشد .

امور مخابرات :-
سرمایه گذاری پلان پنجساله سوم مخابراتی که باسناد خط مشی حکومت در راه انکشاف عمومی مخابرات و بهبود وضع مخابراتی کشور طرح گردیده ، متضمن بر امور تجارت ، اقتصاد صنعت عرفان و بالاخره بهر طبقات و افراد کشور است در سال ۱۳۴۶ چندین دستگاه مخابرات تلیفونی که از پروژه های انتقالی بود اکمال گردیده و با تکمیل این دستگاه شهر ها و نقاط دور دست کشور با مراکز تماس حاصل کرده و هم در اوایل سال مذکور اکثر پروژه های مخابراتی نسبت بسالهای گذشته تکمیل و پروژه های جدید آغاز گردیده است .

امور تجارت :-

در سال ۱۳۴۶ استهلاك و سرمایه گذاری متضرر بوده ، چه تقلیل سطح تولیدات مواد

جناب رئیس ووکلای محترم !

در باره انعقاد این جلسات استیضاح بعد ازظهر روز دو شنبه ۲۳ نور اطلاع شفا هی بحکومت واصل گردید . از نظر متن و روحیه قانون اساسی و طرز العمل متداول روش پارلمانی درین مورد ما در مقابل دو سوال مشخص قرار یافتیم .

نخست این جلسه استیضاح باید در موارد خاص و آنها روی مسایل عمده که اهمیت آن انعقاد جلسه استیضاح را ایجاب کند دایر

قوه قضائیه

سیر تکامل تدریجی قضا در افغانستان

- ۱- قبل از اسلام راجع به امور قضاوت و دادگری در شرق مملکت و قلمرو کابل شاهان و رتبیان معلومات کافیه و مستند در دست نیست اما تنها (هیون تسنگ) در حدود قرن ۹ (۶۳۰ میلادی) از وضع جرائم شکنجیه و جزاهای آن دوره حکایه نموده است و تصریح میدارد کسانیکه از اوامر حکومت اعراض می نمودند محکوم به جزاء میشدند این گذارش (هیون تسنگ) موضوع را واضح میسازد که در آن وقت به منظور محاکمه مجرمین یک نوع محاکمه وجود داشته است که در تشکیلات اداری آن زمان گنجانیده شده و در عصر اسلام این نوع تشکیلات به قاضی و صاحب شرطه سپرده شده است ولی روی هم رفته برای اینکه صلاحیت قضایی مستقل باشد اکثر دوایر که از نگاه وظیفه در محیط قضاوت قرار می گرفت و یا از نگاه همکاری با قاضی معاون دیده میشد همه تحت سلطه قضا قرار گرفته و تحت امر قاضی قرار داشتند که باین ترتیب صاحب شرطه نیز اداره شمرده میشد تا اوامر قاضی را تحت اجراء قرار دهد از جانب دیگر در جامعه زر دشتی خراسان و قسمت های غربی و جنوبی کشور آئین دادوری و قضا مطابق سنن (مزدیسنا) آریانا داشته است .
- طوریکه استاد (کریستن سین) تذکر میدهد در عصر ماقارن ظهور اسلام و نشر فتوحات عرب دیوان عدالت و دادوری از زمانهای قدیم در سر زمین آسیای مرکزی وجود داشته و در عصر ساسانی ها نیز منصب قاضی در نهایت اعتبار دیده میشد و تنها شخصی باین وظیفه مقرر می گردید که صفات تجربه امانت و قانون دانی در او دیده میشد و منصب قضا را در آن عهد بصورت وراثت یکی از خاندان های شش گانه که دیگر امور اداری را در باره به عهده داشتند اجراء می نمودند و قضاوت در ولایات نیز به عهده
- کسانی قرار می گرفت که از طبقات روحانی بودند چون وظیفه قضاوت مشکل و مراجعین نسبت به دیگر دوایر آن وقت زیاده دیده میشد شخص دیگری با قاضی همکاری مینمود که میتوان آن را مفتی یاد کرد در ولایات نیز یک قاضی مقرر گردیده و با وی دو نفر دیگر به نام ناظر شرعی و نایب دستور کمک می کردند .
- طبق احکام سنن (مزدیسنا) گاهی محاکم مخلوط به شمول قضاوت متعدد به صورت مؤفق تشکیل می گردید و شاهدان را در یک مدت معین می خواستند و اقامه دعوی را می شنیدند و بعد به اصدار حکم می پرداختند و باری اگر قاضی روی اغراض شخصی حق را ناعاق می گردانید و پیرا تحت بازخواست قرار میدادند ولی مرجع آخری قضاوت پادشاه بود که وی به شکایات مردم می پرداخت .
- ۲- بعد از اسلام هنگامی که افغانستان بدین مقدس اسلام مشرف گردید حاکم مناطق در عین حال حاکم شرع نماینده خلیفه اسلام بود چنانچه ابن خلدون مینویسد (قدرت های که خلیفه اسلام به زیر دستان خود انتقالی میدهد فی الواقع همان قدرتها بیست که در اصل خلیفه وجود داشته است) از همین لحاظ به هر اندازه که حجم مرادات اقتصادی و اجتماعی بیشتر گردید به همان پیمان مصروفیت های خلفای بلاد اسلامی زیاد گردیده و انتقال صلاحیت در همه امور منجمله در امور قضائی ترویج یافت تا آنکه باز دیاد حجم معاملات و عقوبات ایجاب موجودیت دستگاههای خاص و متصدیان خاص را نمود .
- ۳- در عصر سلطان محمود غزنوی در قرن چهارم هجری برای اولین بار بامر سلطان محمود غزنوی رواق علیحده در مسجد مشهور (عروس الفلک) در غزنه با متصدیان خاص به منظور قضاوت تخصیص داده شده و عده ای از غلامان را امر نمود تا قاضی رادر هنگام قضاوتش از حملات و تعرضات احتمالی مردم محافظت نماید .
- باین صورت وظیفه قضاوت به حیث یک

بود و در هنگام ادعا مدار حکم سلطان یا قاضی قرار می یافت اما عمومیت نداشت شکل قبایله ها و ولایات در اعصار ما بعد از شکل و ولایاتی که در زمان امارت سلطان بایزید اول روی کار آمده بود تقلید گردیده است و در عصر امیر عبدالرحمن خان ترویج یافت .

اداره بیت المال خزینه های دولتی و حقوق تعاملی افغانستان بیشتر به طرز اداره اوقاف که در قرن هجری در عصرامارت سلطان محمد فاتح ترتیب یافته بود شباهت دارد .

مرافعه (استیناف) :-

با پیروی از مذهب حنفی در افغانستان قضاوت تا مدت زیادی یک مرحله داشت و مرافعه (استیناف) و تمیز وجود نداشت .

در ممالک اسلامی که پیرو مذهب مالکی بودند قضاوت مروج گسردید زیرا به اساس مذهب مالکی باید قضاوت در مسایل و قضایای مهم با هم مشوره کنند حتی اگر مدعی بهامم باشند این مشوره ضروری دانسته شد .

این سیستم مذهب مالکی با از دیاد حجم معاملات و عقوبات در سایر ممالک اسلامی ترویج یافت چنانچه در قرن چهار هجری در موقع تقرر ابوالحسین بن هاشم به حیث قاضی القضاات از طرف خلیفه وقت باو دستور داده شد تا در محکمه با خود مشاورین داشته باشد در قرن پنجم هجری وقتی خلفای فاطمی مصر یک نفر متشرع موسوم به ابن العوام را به حیث قاضی قاهره مقرر نمود در فرمان تقرر او بصراحت حکم نمود تا چهار نفر فقها با او یکجا به حیث مشاور کار کنند اما تکامل حقیقی این سیستم در اندلس صورت گرفت زیرا اکثر فاتحین اسپانیا مالکی مذهب بودند .

تاسیس محاکم استیناف در افغانستان انکاس سیستم قضائی اندلس و دول عثمانی است .

۸- در عصر امارت امیر عبدالرحمن خان سلسلی از عرایض مبنی بر مطلقیت محاکم و عدم قناعت متخاصمین به امیر میر سید و امیر مرحوم برای رسیدگی باین عرایض تاسیس یک محکمه عالیتر را تجویز نمود این محکمه در شهر کابل

وظیفه علیحده در افغانستان در عصر سلطان محمود آغاز و در اعصار مابعد تکامل میپذیرد.

۴- در عهد علیحضرت تیمور شاه دیده میشود که وزارت داخله و عدلیه تحت یک عنوان قرار داشته ولی بعداً وزارت عدلیه تحت عنوان (مدارالمهام) علاوه از وظایف محاکم شرعیه برخی از وظایف وزارت داخله را بدوش داشته است .

که وزارت عدلیه توسط خان علوم یا قاضی القضاات واری می گردید که در آن وقت متصدی بزرگ دارالمهام قاضی فیض الله خان دولت شاهی بوده که حیثیت وزیر عدلیه و مشاوریت شرعی را در دربار به عهده داشت .

۵- در عهد علیحضرت شاه محمود دارالمهام به نام دارالقضاات تبدیل و محمد یوسف به حیث قاضی القضاات آن اجرای وظیفه می نمود .

۶- در عصر شاه زمان وزیر عدلیه را قاضی القضاات می گفتند که البته نامهای خان علوم و امیر دارالقضاات نیز به آن اطلاق می گردید و مولوی فیض الله خان قاضی عهد تیمور شاه به حیث قاضی القضاات این دوره اجرای وظیفه میکرد .

در عصر شاه زمان علاوه از محاکم عدلی مشهور آن وقته دیوان دیگری به نام دارالعدالت تحت ریاست داروغه عدالت مولوی احمدخان اداره می گردید . ناگفته نباید گذاشت که دستگاه قضا به شکل امروزی ناشی از انکاسات دول پیشرفته اسلامی در افغانستان می باشد . تثبیت مقررات اختصاصی در شعبات مختلف شریعت غرای محمدی در اثر فرمان معروف علاء الدین سلطان سلجوقی آغاز میشود این فرمان عنوان عثمان اول مؤسس دولت عثمانیه صادر گردید در فرمان مذکور در حصه عقوبات به اطاعت از آیه مبارکه (ولکم فی القصاص حیاة یا اولی الالبات) حکم صادر شده بود .

انعکاس این فرمان در کافه دول اسلامی منجمه افغانستان بخش گردید و تا جائیکه منابع دست داشته تاریخی واضح می سازد در این آیه در مورد قصاص در اکثر محلات افغانستان به حیث نص واجب التعمل باین استدعای مدعیان حق العید در پیشگاه سلاطین و قضاات افغانستان تطبیق گردیده است .

۷- در عهد مقارن سلطنت احمد شاه کبیر قبایله ها به شکل ابتدایی مروج گردید اما چنین ولایات فاقد ثبت محفوظ در دیوان قضا

آزاد باشد در قانون اساسی ۱۳۰۹ فیصله جدا گانه راجع به صلاحیت و وظایف قضاء گنجانیده شده و به این صورت یک تحول تکاملی در ساحة قضاء باز گردیده همچنان تحولات دیگری در قضاء وارد گردید پروژه الغای محاکم و نایق و توحید آن به محاکم عدلی و شرعی ترتیب و تحت مباحثه علمافراز گرفت محاکم ابتدائیه در داخل تشکیلات اداری افغانستان در هر یکی از مراکز اداری ترویج گردیده و در هر واحد اداری ولایت محاکم مرافعه منظور شد .

تمیز مرکزی به حیث عالی ترین هسته قضائی دانسته شد و صلاحیت های آن به موجب فرامین عالمانه اعلیحضرت شهید سعید تعیین گردیده و از روحیه آن وقت چنین استنباط میشود که گویا تمیز شکل یک محکمه شریعت و قانون را بخود گرفته مشتمل بر اعضای ذ و الحکم و تشکیلات اداری باشد تا فیصله های عموم محاکم افغانستان را در مرحله نهایی از نقطه نظر تراقف به شریعت و اصول کنترل نماید تا اشتباهات قضائی مخصوصاً اشتباه در مسایل مهم جلوگیری شود .

۱۱- تکامل قضاء در زمان سلطنت فرخنده اعلیحضرت المتوکل علی الله .
در اوایل سلطنت اعلیحضرت محمد ظاهرشاه محاکم و نایق مطابق به پروژه که در زمان اعلیحضرت شهید سعید (رح) ترتیب گردیده بود لغو گردید و در امور مربوط به و نایق به محاکم شرعی سپرده شد تا از حجم تشکیلات کاسته شود و مشکلاتی که از اسطکاک وظایف قضاء به میان آمده بود رفع گردد و به این صورت وظایف آن به محاکم مرافعه سپرده شد اما کثرت امور قوسعه معاملات و زیادت نفوس در شهر کابل موجب شد تا یک محکمه مرکزی و نایق در پایتخت به وجود آید این محکمه در اثر مساعی مرحوم میر عطا محمد خان وزیر عدلیه تاسیس گردید - این طرز العمل بسا اندک تغییر نظام آهسته ، آهسته در عموم ولایات ترویج یافت تا آنکه بالاخره محاکم و نایق با تشکیلات عصری و تحویلخانه های منظم در اثر فرمان مبارک اعلیحضرت المتوکل علی الله تاسیس گردید .

در عصر اعلیحضرت معظم همایونی تحول قضا تدریجاً روبره تکامل نهادجهت حل و فصل منازعات تجارتي که رسیدگی

تاسیس گردیده و در آن ۱۲ نفر اعضاء تحت ریاست یک نفر قاضی القضاات ملقب به خان علوم ایفای وظیفه می نمودند که چهار نفر از اعضاء مذکور به نام نایبان قاضی القضاات امور مسلکی قضاء را در غیاب قاضی القضاات نیابتاً و در حضور او و کالتاً اجراء مینمودند چهار نفر نایبان مذکور عبارت بودند از قاضی عبدالکشور ، نایب عبدالحمید خان ، قاضی عبدالحمید خان و ملا شاه ملوک هشت نفر اعضاء که مشهور ترین آنها عبارت اند از ملا عبدالقیوم مفتی امیر جان و شیخ عبدالله لغمانی اصلاً مشاورین بوده به نام مفتی ها یاد می شدند اما در عین حال حیثیت قضای ذی الحکم را در مرحله استیناف دارا بوده فیصله های محاکم ابتدائیه را در صورت استند عای محکوم یا یکی از طرفین متخاصمین مطابق به روش و طرز العمل مذهب حنفی مورد رسیدگی قرار میدادند ، همچنان این هشت نفر مفتی مرکزی فیصله های قصاص و اعدام تعزیری را به مرحله تمیز مورد غور قرار داده به امیر مشوره میدادند .

بعد از فوت مرحوم خان علوم پسر او الحاج سعد الدین خان مرحوم به حیث قاضی القضاات مقرر گردید این نظام تا آخر سلطنت امیر حبیب الله خان شهید ادامه داشت تعداد محاکم زیاد گردیده و در هر محل نظر به تراکم نفوس و زیادت معاملات و عقوبات یک نفر قاضی در آن محله مقرر میگردد .

۹- در عصر امانیه مفکوره تجدید در مورد قضاء آغاز گردید و به اساس آن به تعقیب از تجربه دول عثمانیه تشکیل محاکم ثلاثه یعنی ابتدائیه ، مرافعه و تمیز روی کار شد در ابتداء تشکیل محاکم حقوق و جزاء از هم جدا بود که حل و فصل مسایل حقوق مدنی (معاملات) در محاکم ابتدائیه جزاء و هردو نوع مسایل در مرافعه یکجا صورت می گرفت . علاوه بر محاکم حقوق و جزاء در پهلوی هر محکمه مرافعه یک محکمه و نایق تجویز گردید یکی از مفتی های محاکم مرافعه به حیث قاضی و نایق و دیگری بنام مفتی و نایق در محاکم و نایق ولایت مربوطه ایفای وظیفه مینمودند. قاضی و مفتی و نایق در عین حال علاوه بر اجرای امور و نایق در افتای محکمه مرافعه مربوطه مسایل وارد رابه مرحله استیناف و اراسی می نمودند .

۱۰- در عصر اعلیحضرت شهید سعید محمد نادر شاه برای اینکه مقام برجسته قضاء شکل قانونی به خود گرفته و از هر نوع مداخله

به آن تخصص جداگانه را ایجاد می نمود در مرکز کابل به نام فیصله منازعات تجاریه که هسته محاکم تجارتی شناخته میشد و تشکیل گردید که به حیث محکمه ابتدا قیسه قضایای تجارتی را واری می کرد - و بنا بر ایجابات همان وقت از نگاه مسایل تجارتی دقت و تجربه خاصی را ایجاب می نمود طی فرامین متعدد تجویز به عمل آمد تا اطاق تجارت وظیفه مرافعه (استیناف) و وظیفه تمیز را مجلس اداری وزارت تجارت و بالاخره وزارت اقتصاد ملی ایفاء نماید و مانند هر تحولی که روبرو تکامل می رود بالاخره فیصله منازعات تجاریه بنام محکمه ابتدائیه تجارتی در مرکز و بعضی ولایات منظور گردید .

محکمه مرافعه و تمیز تجارتی تنها در کابل تاسیس گردید که قانون تجارت را تطبیق و حسب اصول محاکمات تجارتی وظایف خود را انجام میداد محاکم تجارتی ابتداء در کدر وزارت تجارت تاسیس و بعداً به وزارت عدلیه پیوست .

از جانب دیگر نظر به تکامل و توسعه سازمان ها تشکیلات و امور اداری به حل و فصل جرایم ناشی از وظیفه ما مورین و مستخدمین دولت محاکم جداگانه بنام محاکم مامورین ملکی در کدر صدارت عظمی تشکیل گردید و بعداً به وزارت عدلیه پیوست سپس ساحه صلاحیت این نوع محاکم از نظر نوعیت دعوی توسعه یافت .

و بنام محکمه امنیت عامه در مرکز دیوان امنیت عامه در مراکز ولایات در ردیف سایر دیوانهای محاکم ولایات به منظور رسیدگی به قضایای مربوطه جرایم مامورین و مستخدمین و اجیران دولت و قضایای مربوط به جرایم علیه منفعت و امنیت عامه تحول نموده تا اخیراً به تاریخ ۹ میزان ۱۳۴۳ قانون اساسی جدید افغانستان با اراده نیک پادشاه عدالت گستر دیموکرات افغانستان نفاذ یافت استقلال تام قوه قضائیه در ردیف قوه تقنینیه و اجرائیه تحت فصل خاصی تنظیم یافت که با تاسیس ستره محکمه تأمین میگردد .

محکمه مامورین ملکی در کدر صدارت عظمی تشکیل گردید و بعداً به وزارت عدلیه پیوست سپس ساحه صلاحیت این نوع محاکم از نظر نوعیت دعوی توسعه یافت .

و بنام محکمه امنیت عامه در مرکز دیوان امنیت عامه در مراکز ولایات در ردیف سایر دیوانهای محاکم ولایات به منظور رسیدگی به قضایای مربوطه جرایم مامورین و مستخدمین و اجیران دولت و قضایای مربوط به جرایم علیه منفعت و امنیت عامه تحول نموده تا اخیراً به تاریخ ۹ میزان ۱۳۴۳ قانون اساسی جدید افغانستان با اراده نیک پادشاه عدالت گستر دیموکرات افغانستان نفاذ یافت استقلال تام قوه قضائیه در ردیف قوه تقنینیه و اجرائیه تحت فصل خاصی تنظیم یافت که با تاسیس ستره محکمه تأمین میگردد .

بر علاوه به موجب حکم ماده (۱۲۶) قانون اساسی از جمله وظایف حکومت دوره انتقال یکی هم این بود تا فرمان تقنینی مربوط به تشکیلات و صلاحیت قضایی را ترتیب نموده به پادشاه جهت توشیح تقدیم کند بارعایه احکام فوق قانون اساسی مدت بین نفاذ قانون اساسی و تاسیس ستره محکمه به حیث یک (دوره انتقالی) تلقی شده میتواند که در طی آن دولت جهت تأمین استقلال قضا و ایجاد ستره محکمه تدابیر لازم را اتخاذ می نماید - ازین جا است . که بعد نفاذ قانون اساسی به موجب فرمان پادشاهی کارستره محکمه بدو قسمت قضائی و اداری تجزیه گردد قسمت قضایی آن به موجب فرمان پادشاهی شماره ۱۰۲۰ بر ۱۳۸۱ تاریخی ۶ عقرب ۱۳۴۳ دیوانهای مربوط محکمه تمیز

به آن تخصص جداگانه را ایجاد می نمود در مرکز کابل به نام فیصله منازعات تجاریه که هسته محاکم تجارتی شناخته میشد و تشکیل گردید که به حیث محکمه ابتدا قیسه قضایای تجارتی را واری می کرد - و بنا بر ایجابات همان وقت از نگاه مسایل تجارتی دقت و تجربه خاصی را ایجاب می نمود طی فرامین متعدد تجویز به عمل آمد تا اطاق تجارت وظیفه مرافعه (استیناف) و وظیفه تمیز را مجلس اداری وزارت تجارت و بالاخره وزارت اقتصاد ملی ایفاء نماید و مانند هر تحولی که روبرو تکامل می رود بالاخره فیصله منازعات تجاریه بنام محکمه ابتدائیه تجارتی در مرکز و بعضی ولایات منظور گردید .

محکمه مرافعه و تمیز تجارتی تنها در کابل تاسیس گردید که قانون تجارت را تطبیق و حسب اصول محاکمات تجارتی وظایف خود را انجام میداد محاکم تجارتی ابتداء در کدر وزارت تجارت تاسیس و بعداً به وزارت عدلیه پیوست .

از جانب دیگر نظر به تکامل و توسعه سازمان ها تشکیلات و امور اداری به حل و فصل جرایم ناشی از وظیفه ما مورین و مستخدمین دولت محاکم جداگانه بنام محاکم مامورین ملکی در کدر صدارت عظمی تشکیل گردید و بعداً به وزارت عدلیه پیوست سپس ساحه صلاحیت این نوع محاکم از نظر نوعیت دعوی توسعه یافت .

و بنام محکمه امنیت عامه در مرکز دیوان امنیت عامه در مراکز ولایات در ردیف سایر دیوانهای محاکم ولایات به منظور رسیدگی به قضایای مربوطه جرایم مامورین و مستخدمین و اجیران دولت و قضایای مربوط به جرایم علیه منفعت و امنیت عامه تحول نموده تا اخیراً به تاریخ ۹ میزان ۱۳۴۳ قانون اساسی جدید افغانستان با اراده نیک پادشاه عدالت گستر دیموکرات افغانستان نفاذ یافت استقلال تام قوه قضائیه در ردیف قوه تقنینیه و اجرائیه تحت فصل خاصی تنظیم یافت که با تاسیس ستره محکمه تأمین میگردد .

قانون اساسی جدید افغانستان که به منظور تنظیم حیات ملی افغانستان مطابق به مقتضیات عصر و بر اساس واقیبات تاریخ و فرهنگ ملی و (تطبیق دموکراسی سیاسی اقتصادی واجتماعی) به تاریخ ۹ میزان

جدیدې بار تباط اجرای تدابیر تأمین استقلال
 قوه قضائیه رخدایکي اینکه بادر نظر گرفتن
 مشکلات ترافیکی و دور بودن مردم
 باشندگان و لسوالی ها از مراکز ولایات ،
 وزارت عدلیه باین نتیجه رسید تا بر ادامه
 تشکیل محکمه جنایات تجدید نظر شود
 باملاحظه اینکه.. جنایت در ماهیت سنگین
 بوده و واریسی آن از طرف يك هیئت امکانات
 تأمین عدالت را بیشتر میسر از د مگر
 علی العجاله درازای مشکلات فوق تعدیل
 حکم مراد (۳۱۰ تا ۳۱۷) قانون اجراءات
 جزائی مبنی بر لغو محاکم جنایات بذریعہ
 فرمان تقنینی استحصال گردید و لهذا
 صلاحیت رسیدگی ابتدایی جنایات مجدداً
 به محاکم ابتدایی اعاده شد که در مرحله
 استیناف آن دیوان امور جزائی محکمه
 ولایات بر آن غور میکرد و البته هر گاه حکم
 از لحاظ تطبیق و تفسیر قانون مورد اعتراض
 قرار می گرفت دیوان های مربوط محکمه
 تمیز آن اعتراض را تحت غور قرار میداد.
 حادثه دیگر عبارت بود از تنظیم جدید
 شورای اداری قوه قضائیه که در قوس سال
 ۱۳۴۴ به موجب فرمان پادشاهی صورت
 گرفت این شورای جدید تحت ریاست
 صدراعظم مرکب بود از : - وزیر عدلیه ،
 وزیر اطلاعات و کلتور و رئیس دیوان مامورین
 و امنیت عامه محکمه تمیز .

جریان تطبیق و اتخاذ تدابیر لازم جهت
 ایجاد يك قوه قضائیه مستقل با موفقیت قوام
 بود و در خلال همین دوره انتقال قضائی
 است که در نیمه دوم سال ۱۳۴۵ تجویز
 شد تا با ایجاد هسته جدیدی جهت تأسیس
 ستره محکمه اقدام شود و تأسیسات مربوط
 قوه قضائیه (اعم از اورگانهای اداری
 و اورگانهای مسلکی) ذریعہ يك اداره
 دیگری که هم صلاحیت قضایی و هم صلاحیت
 اداری ستره محکمه را تمثیل کرده بتواند
 سرپرستی شود - این هسته با تشکیل
 عبارت است از اداره (ستره قضایی ټولنه)

ستره قضائی ټولنه :

ستره قضایی ټولنه به حیث ممثل سلطه
 قانونی ستره محکمه و وظایف خود را به همکاری
 شورای اداری قوه قضائیه و تحت رهنمایی
 آن در ساحه اداری و در ساحه قضایی به
 همکاری دیوانهای محکمه تمیز
 انجام داده اورگانهای نظیر اداره تقشیش
 قضائی اداره مامورین اداره تدقیق و مطالعات

که عبارت از .. دیوان مامورین و امنیت
 عامه . دیوان امور جزائی و معاملات (دیوان
 امور تجارتی می باشد سپرده شد) قسمت
 اداری آن از طرف مجلسی بنام شورای
 اداری قوه قضائیه واریسی می گردید شورای
 اداری قوه قضائیه تحت ریاست رئیس قوه
 اجرائیه (صدراعظم) مرکب بود از وزیر
 عدلیه معین وزارت عدلیه و هم چنان رئیس
 دیوان مامورین و امنیت عامه محکمه تمیز .
 و وزارت عدلیه به رهنمایی شورای اداری
 قوه قضائیه به مجرد نفاذ قانون اساسی
 و جهت تطبیق فرمان پادشاهی موظف گردید تا
 تشکیلات خود را چنان تنظیم نماید که به
 اساس آن امور قوه قضائیه از امور عدلیه
 کاملاً مجزی شده بتواند و روزی که ستره
 محکمه به کار خود آغاز می نماید تشکیلات
 مربوط قوه قضائیه چنان تشوینا کرده باشد
 که به محکمه مذکور يك دستگاه منظم
 کافی مسلکی و اداری سپرده شده بتواند .
 بانفاذ قانون تشکیلات و صلاحیت قضایی به
 تاریخ ۵ جمادی ۱۳۴۳ تشکیل محاکم در
 افغانستان قرار ذیل تثبیت گردید .

الف - محاکم عزمی که عبارت انداز :-
 ستره محکمه استیناف ، محاکم
 ولایات و محاکم ابتداییه .

ب - محاکم اختصاصی که عبارت انداز :-
 محکمه ابتداییه تجارتی کابل ، محکمه
 ابتداییه امنیت عامه در کابل محاکم اطفال
 و محاکم کارو کارگر از جمله محاکم
 مذکور اول آن ستره محکمه بود که به
 تاریخ ۲۲ میزان ۱۳۴۶ تأسیس شد .

محاکم استیناف در قانون مذکور به حیث
 مرجع مرافعوی و استیناف فیصله های که
 از طرف دیوانهای ولایات ابتداء صادر می شد
 شناخته شده بود جنایات ذریعہ یکی
 از دیوانهای محکمه ولایت که جهت رسیدگی
 ابتدایی به دعاوی ناشی از جرم جنایت
 تخصیص یافته بود واریسی میگردید و این
 دیوان به نام (محکمه جنایات) یاد میشود .
 در جریان سال ۱۳۴۳ سه محکمه
 استیناف (الف و ب) و (ج) مرتباً در
 شهر کابل ، قندهار و مزار شریف
 تأسیس شده که فیصله محاکم ولایات نزدیک
 بآنرا تطبیق قانون استیناف واریسی می کردند .
 (۳) در جریان دوره انتقال قضائی
 مخصوصاً در برج قوس ۱۳۴۴ دو حادثه

(۱۳ تا ۱۷) قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی دولت شاهی افغانستان موضوعات ذیل را از جمله صلاحیت های قضایی و مسلکی آن میداند .

صلاحیت ستره محکمه :-

ماده ۱۳ - با رعایت حکم ماده یکمصدور هفتم و سایر احکام قانون اساسی صلاحیت های ستره محکمه حسب ذیل است .

الف صلاحیت های قضایی :-

۱ - صدور احکام قطعی راجع به تنزع صلاحیت های محلی و صلاحیت های موضوعی بین محاکم .

۲ - استنکاف از تطبیق قوانین که مغایر احکام قانون اساسی باشد .

۳ - تفسیر قوانین از نقطه نظر تطبیق و رفع مشکلات تطبیقی آن .

۴ - صدور قرار مبنی بر اعاده مجرمین بممالک خارج بروفق احکام قانون .

۵ - تبدیلی محکمه باصلاحیت در امور جزائی بآثر در خواست مدعی از اقامه دلایل مقنع و بآثر ضرورت غیر قابل رفع .

در مسایل حقوقی تبدیل محکمه نظر بدرخواست طرف دعوی یاوالی مربوطه نظر به دلایل قوی منطقی صورت می گیرد .

تبدیل محکمه با کثرت دو ثلث تمام قضات حاضر ستره محکمه صورت میگیرد .

۶ - حل و فصل ویا اتخاذ تصمیم راجع بسایر مواردیکه بموجب قانون به ستره محکمه محول شده باشد

۷ - اصدار حکم تحقیق راجع به جرایم وظیفوی روسای محاکم ولایات و استیناف مرکزی مربوط به قاضی القضاات است .

۸ - اصدار حکم تعقیب و اقامه دعوی جزایی علیه اشخاص مندرجه فقره (۷) در جرائم وظیفوی بتوسط مدعی العموم قوه قضائیه از صلاحیت قاضی القضاات است .

۹ - محاکمه و مواخذة کارکنان اداری قوه قضائیه بآثر ارتکاب جرایم وظیفوی مربوطه به محاکم بوده ولی تعقیب و اقامه دعوی جزایی علیه آنها توسط مدعی العمومیت عمومی صورت میگیرد .

ب - صلاحیتهای اداری .

۱ - تنظیم تشکیلات و اجراءات محاکم و امور قضایی مطابق باحکام این قانون و سایر قوانین .

۲ - اتخاذ تدابیر لازم جهت تنظیم لوائح برای امور اداری محاکم و اداره قضاء بعداز صحنه پادشاهی .

با استفاده مستقیم از منابع پر سونل فنی وزارت عدلیه و دیگر منابع آن تشکیل گردید بر علاوه ستره قضائی قو لسه تحت ریاست رئیس دیوان امنیت عامه و مامورین محکمه تمیز از بعضی صلاحیت های قضایی ستره محکمه نیز استفاده نمود مثلا در مورد محاکمه قضات و همچنان در مواردیکه تطبیق ماده (۱۰۲) قانون اساسی افغانستان ایجاب می نمود بناء ستره قضایی قو لسه هسته (نیمه اتونوم) تشکیل ستره محکمه تلقی شده میتواند که درازای موجودیت شورای اداری قوه قضائیه و نظارت مستقیم وزیر عدلیه عملا صلاحیت های عمده ستره محکمه را در معرض تطبیق گذارد .

با استفاده از تجاریکه در بین دوره انتقال به عمل آمد - وزارت عدلیه لزوم تجدید نظر بر احکام قانون تشکیلات و صلاحیت قضایی را که از پنج جدی ۱۳۴۳ با بنظر ذریعه یک فرمان تقنینی انفاذ یافته احساس نموده وبه همکاری ستره قضایی قو لسه به تهیه طرح تعدیل آن اقدام کرده و بموجب فرمان تقنینی در جریده رسمی به تاریخ ۱۵ میزان ۱۳۴۶ نشر و بروز ۲۲ میزان ۱۳۴۶ با (تاسیس ستره محکمه تأمین استقلال قوه قضائیه) نفاذ می یابد .

(۵)

نفاذ قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی دولت شاهی افغانستان در پرتو احکام قانون اساسی چوکات تشکیل و صلاحیت جهاز قضایی افغانستان را تنظیم مینماید . طبق این قانون و به اساس ماده (۹۷) قانون اساسی قوه قضائیه یک رکن مستقل دولت بوده و توسط ستره محکمه تحت اثر قاضی القضاات اداره ، رهبری و تمثیل میشود . قوه قضائیه مرکب است از :

الف محاکم عمومی :-

این محاکم عبارت است از ستره محکمه مقام عالی تمیز ، محکمه عالی استیناف مرکزی ، محاکم ولایات و محاکم ابتدائیه .

ب - محاکم اختصاصی .

عبارت است از : محاکم اطفال ، محاکم کاروکارگر ، وسایر محاکمی که عندالایجاب از طرف ستره محکمه تاسیس میگردد .

بر اساس قانون اساسی ستره محکمه مرجع نهایی قضایی افغانستان است و مواد

به شکل (استنکاف) از تطبيق قوانين مخالف قانون اساسي) ذريعه خود ستره محکمه عملی ميشود

اعلاميه دارالتحرير شاهي :

مطابق به حکم فقره اول ماده یکصدو بيست وهفتم قانون اساسي افغانستان ستره محکمه امروز بيست و دوم ماه ميزان ۱۳۴۶ هـ، ش تاسيس و افتتاح گرديد .

به موقت فرامين پادشاهي تاريخي اليوم ذوات آتي الذکر مطابق فقره ۱۳ ماده نهم وحکم ماده یکصدو پنجم قانون اساسي افغانستان از طرف اعليحضرت معظم همايوني به عضويت ستره محکمه تعيين شده اند ج ، ف ، ع ، ج مولوي عبدالصير ، ف ، ع ، ج دوکتور ميرنجم الدين انصاري ، ف ، ع ، ج مولوي عبيدالله صافي و ف ، ع ، ج غلامعلي کريمي .

همچنين به موجب فرمان پادشاهي شماره ۶۴۱ تاريخ ۲۱ ميزان از جمله ذوات فوق پوهاند دوکتور عبدالحکيم ضيائي مطابق با احکام قانون اساسي بحيث قاضي القضا ت تعيين گرديد

چهار نفر ديگر اعضای ستره محکمه درآينده از حضور شاهانه تعيين خواهند شد .
ارشادات اعليحضرت معظم همايوني موقع افتتاح ستره محکمه :-

بسم الله الرحمن الرحيم :-
قضا ت گرامي .

مسرت دارم درين روز تا ريخي به مناسبت افتتاح ستره محکمه به پيروي از احکام قانون اساسي افغانستان باشما ملاقات می کنم .

مقام قضا در جامعه به حيث یکی از سازمانهای تطبيق کننده قانون اساسي و ديگر قوانين به حيث مرجع حل و فصل منازعات افراد وقضاياي بين آنها و دولت بحيث يك عامل بزرگ در تامين نظم و امن عامه اهميت ارزشي برجسته دارد .

شريعت مقدس اسلام که منبع جامع و بزرگزيده قضا و قوانين اين کشور مسلمان ميباشد عظمت مقام قضا و بزرگي مسؤليت قضا ت را همواره تاکيد فرموده است .

همچنين در ادوار تاريخ مملکت داري افغانستان رکن قضا پيوسته مورد اتکاء نظام های اداری قرار گرفته است شخصيت های علمي و اجتماعي مهمی به اداره و رهنمائي آن گماشته شده اند .

۳ - ترتيب بودجه قوه قضائيه به مشوره حکومت .

۴ - تطبيق بودجه قوه قضائيه

۵ - تبديل ترفيع - مواخذة و پيشنهاد تقاعد قضا ت مطابق به احکام قانون .

۶ - پيشنهاد تعيين و عزل قضا ت به پادشاه .

۷ - تطبيق قانون مربوط به مامورين و ساير کارکنان اداری دولت در موضوع عزل - مواخذة و تقاعد مامورين و کارکنان اداری قوه قضائيه .

۸ - انفصال مؤقت رؤسای محاکم اعضای محاکم و ساير قضا ت از وظيفه قضا در جرايم مشهود نازمان صدور فرمان پادشاهي مبنی بر عزل قاضي متهم .

۹ - صدور قرار ها برای تطبيق تعليمات نامه ها و لوايح مربوط بقوه قضائيه .

۱۰ - تدوين پروژه های قانون در ساحت قضائيه منکي به ماده (۷۰) قانون اساسي ماده ۱۴ احکام و قرار های ستره محکمه به احکام و قرار ها .

جزء از حالت متذکره ماده (۱۰۱) قانون اساسي نهايي و واجب التعميل است .

ماده ۱۵ - هرگاه ستره محکمه به قضيه رسيدگی کند که برای آن در قوانين حکمي موجود نباشد و با هنگامیکه ستره محکمه بخواهد قرار صادر نمايد که بقرار های قبلي آن متناقص باشد لازم است تا باهيئت کامل خود جلسه نموده با کثريت آراء تصميم اتخاذ کند .

ماده ۱۶ - اجتماع هيئت کامل ستره محکمه در ساير مواردیکه در قانون تصريح نشده باشد به پيشنهاد قاضي القضا ت و با يك ثلث اعضای ستره محکمه صورت می گيرد .

ماده ۱۷ - فيصله های ستره محکمه با کثريت آراء اتخاذ ميشود . مگر در مواردیکه در قانون طور ديگري تصريح شده باشد .

در قبال اجرای وظايف فوق ستره محکمه وظايفی را نيز اجراء می نمايد که از طرف قانون اساسي و ديگر قوانين از صلاحيت آن شناخته شده از جمله مهمترين وظايف ستره محکمه بر علاوه تنظيم سرپرستی قوه قضائيه مطابق با احتياجات عصر و آمال ملی یکی هم مراقبت از تطبيق قانون در ساحت قضا است . اين مراقبت از بکطرف در مورد فيصله های محاکم تحتانی ذريعه اورگان عالی تمیز ستره محکمه تطبيق ميشود و از جانب ديگر مراقبتی است که

قانون اساسی از جریانات و احتیاجات ملی و تحولاتی که در شئون اجتماعی، سیاسی اداری و اقتصادی یک جامعه به صورت متداوم رخ میدهد. ناآگاه بماند همچنان نباید انکشافات عمومی جهان و خصوصیات عصر پراکه در آن زندگانی می کنیم نادیده پندارد.

سعی عمومی بشر در راه تنظیم بهتر علایق باهمدیگر و به منظور یافتن طرق خوب تر جهت برقراری عدالت محل استفاده همه کتله های انسانی قرار گرفته می تواند.

امید است ستره محکمه قوه قضائیه ما از همین آغاز کار متوجه تمام فعالیت های باشد که به غرض بهبود نظام قضاء در جوامع مختلف جهان و در موسسات مسلکی بین المللی به کار افتیده یامی افتد.

ایجاد و حسن تفاهم نیک باقوه قنینیه و اجرائیه دولت شرط مهم کامیابی قوه قضائیه در اجرای وظایف محوله آن محسوب میگردد. توقع داریم اعضای ستره محکمه و تمام قضات و کارکنان قوه قضائیه هر یک به نوبه خویش سعی خود را در زین زمینه میذول دارند.

از جانب دیگر وضع قوانین روشن جهت تنظیم امور مملکت و همچنان پشتیبانی فیصله های محاکم و مواظبت تطبیق آن از طرف حکومت و فراهم کردن تسهیلات وسایل کار برای سازمان قضاء از ارگان و ضرورت های سیاسی نظام دولت شمرده میشود.

آرزومندیم قضاء، شوری و حکومت به مسئولیت های متقابل خویش پیوسته متوجه بوده در راه تأمین اهداف قانون اساسی مساعی مشترک خود را به کار برند.

سعادت هر جامعه وابسته به تأمین عدالت در بین افراد آن است گسترده عدل و جیه خالده الهی برعهده بندگان او و مایه استحکام و استقرار ملت ها می باشد امروز که این امانت عظیم را به شما اعضای ستره محکمه تفویض می کنیم اطمینان داریم رهنمای نیت و اعمال شما هدایت سماوی و هدف تمام مساعی تان حصول رضای پروردگار و حفظ مصالح علیای افغانستان عزیز خواهد بود.

از خداوند توانا و دادگر برای همه شما در اجرای وظایف سنگین وارزنده تان طلب یاری نموده ستره محکمه افغانستان را به نام پاک و برگزیده او تعالی تاسیس و افتتاح می نمائیم.

جامعه افغانستان بعد از طی مقدمات و مراحل لازم رشد سیاسی و انکشاف اقتصادی بالاخره خود را آماده تنظیم مجدد حیات ملی خویش دیده قانون اساسی ۱۳۴۳ را توسط لویه جرگه به وجود آورد در آن موقع که مسایل مملکت به صورت یک کل تحت مطالعه قرار گرفت موضوع قضاء نیز به حیث جزو مهم شئون دولت، مورد توجه واقع شده اساسات مربوطه به آن در فصل هفتم قانون اساسی و یک عده موارد دیگری سایر فصول تنظیم گردید بانفاز قانون اساسی کشور ما برای نخستین بار در تاریخ قدیم و معاصر خود تهاداب یک قوه قضائیه را که به حیث رکن مستقل دولت در ردیف قوه اجرائیه و قوه قنینیه اجرای وظیفه کند، استوار نمود.

این قوه در جامعه که آن به وسیله احکام قانون اساسی جدید رهبری شده و به سوی تأمین یک آینده بهتر سوق داده میشود. خیلی بزرگ می باشد ستره محکمه که قوه قضائیه نوین کشور را اداره و قیادت و تمثیل می کند قسمت اعظم این مسئولیت را به عهده خواهد داشت. این مرجع نهائی قضاء در مملکت ما اینک به مجرد ظهور در برابر یک آزمایش حساس تاریخ جا خواهد گرفت. موفقیت در این آزمایش باحمایت ارزشهای قانون اساسی رعایت مصالح ملی از طریق تأمین این ارزشها و اجتناب از هرگونه غرض و روشی که بیطرفی مقام قضا را اخلال کند بدست آمده می تواند. صیانت حقوق افراد و منافع دولت، برقراری نظم عمومی، سعی در راه حفظ امنیت عامه و بالاخره تشدید ارگان نظام جدید در سراسر مملکت اهداف عمده ایست که باید مساعی ممتد ستره محکمه و قوه قضائیه افغانستان متوجه تأمین آن باشد.

پرورش یک نظام بر تهاداب اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام، احکام قانون اساسی افغانستان و ملاحظات ناشی از مقتضیات تاریخ ملی و ضرورت های متحول زمان وظیفه مهم ستره محکمه که قیادت قوه قضائیه این دولت مسلمانان را به عهده دارد شمرده میشود.

ایفای این وظیفه نه تنها در سرنوشت جامعه امروز ما اهمیت بسزایی دارد بلکه نقش آن در مورد نسلهای آینده بارز و موثر خواهد بود. مقام قضا چنانچه نمی تواند در حدود

جر یانات قوه قضائیه

وظایف بین قاضی های ستره محکمه تقسیم گردید :-

پوهاند دوکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة و قضات ستره محکمه روز پنجشنبه ۲۶ میزان به کار آغاز نمودند قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی افغانستان که اساس احکام مندرج فصل هفتم قانون اساسی تدوین و نافذ گردیده ایجاب مینماید تا بعضی دستگاه های قضایی مرکز به موجب قانون جدید فعال گردد تا جریان قضایی وارده قطع نگردیده و حسن جریان دعوی که از جمله اهداف ستره محکمه میباشد تامین گردد .

به تاسی از این مفکوره و بایروی از حکم ماده یکصد و هفتم قانون اساسی تقسیم وظایف به فرار آتی بین قضات ستره محکمه به موجب صلاحیت های که قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی به قاضی القضاة تفویض نموده است بعمل آمد .

ښاغلی مولوی عبدالله صافی قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان محاکمات قضات و رئیس دیوان تنازع صلاحیت و منشی شورای عالی قوه قضائیه به موجب مواد دهم و یازدهم قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی انتخاب گردید .

همچنان به موجب ماده بیست قانون متذکره درباره وظایف مقام عالی تمیز به قرار آتی تقسیم وظایف بعمل آمد .

ښاغلی مولوی عبدالصیر قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان معاملات جزء دوکتور میرنجیم الدین انصاری قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان حقوق عامه و پوهندوی غلام علی کریمی قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان تجارت .

در مورد آن دستگاه قضایی که به موجب قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی به سایر محاکم حل گردیده اند تجویز قانونی اتخاذ گردید .

انسجام وهم آهنگی در امور محاکم
فعالیت ستره محکمه مطابق به قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی ایجاب می نماید تا یکعده محاکم اختصاصی یا عادی که سابق نظر به ضرورت تاسیس گردیده بود در محاکم عادی حل گردد تا انسجام وهم آهنگی در امور دعوی بوجود آمده و موجبات سهولت برای مردم و طرفین دعوی فراهم گردد .

بنابراین به موجب ماده ۴۷ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی محکمه ابتدائیه تجارتی کابل به حیث دیوان تجارت ریاست محاکم ولایت کابل فعالیت خود را شروع نمود .

همچنان محکمه مرافعه تجارتی مرکز مطابق به فقره ۳ ماده ۳۶ قانون مذکور به حیث دیوان تجارتی محکمه عالی استیناف مرکزی در آمده و فعالیت خود را مطابق به حکم مواد ۴۱ و ۴۲ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی آغاز نمود محکمه مرافعه مامورین و امنیت عامه مرکز به اتکاء فقره یک ماده ۳۶ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی به حیث دیوان جزء محکمه استیناف عالی مرکزی در آمده و فعالیت خود را مطابق به مواد ۴۱ و ۴۲ قانون مذکور آغاز نمود . قضات و اعضای محاکم مذکور عجلاناً به حیث قضات و اعضای دیوان های مربوط محاکم مذکور به جمیع صلاحیت های قضائیه خود تا آنجا که توافقی به قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی داشته باشد اجرای وظیفه می نمایند .

شورای عالی قوه قضائیه .
اولین جلسه خود را روز دوشنبه ۳۰ میزان دایر کرد .

شورای عالی قوه قضائیه که به موجب ماده ۹ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی پیش بینی شده است . بتاريخ ۳۰ میزان اولین جلسه خود را پس از آیت چند از قرآن پاک بریاست پوهاند دوکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة دایر و روی موضوعات مربوط غور کرد .

در جلسه روز مذکور شورای عالی قوه قضائیه درباره اجرای عرایض و قضایی وارده به ستره محکمه و موضوعاتی که در گذشته تحت اجراء قرار گرفته و تاکنون مراحل قانونی را طی نکرده است و همچنان درباره ضرورت تدوین لوایح و مقرراتی که به موجب قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی بالای ستره محکمه تعمیم شده و لایحه و وظائف داخلی ستره محکمه تصامیمی اتخاذ گردید .

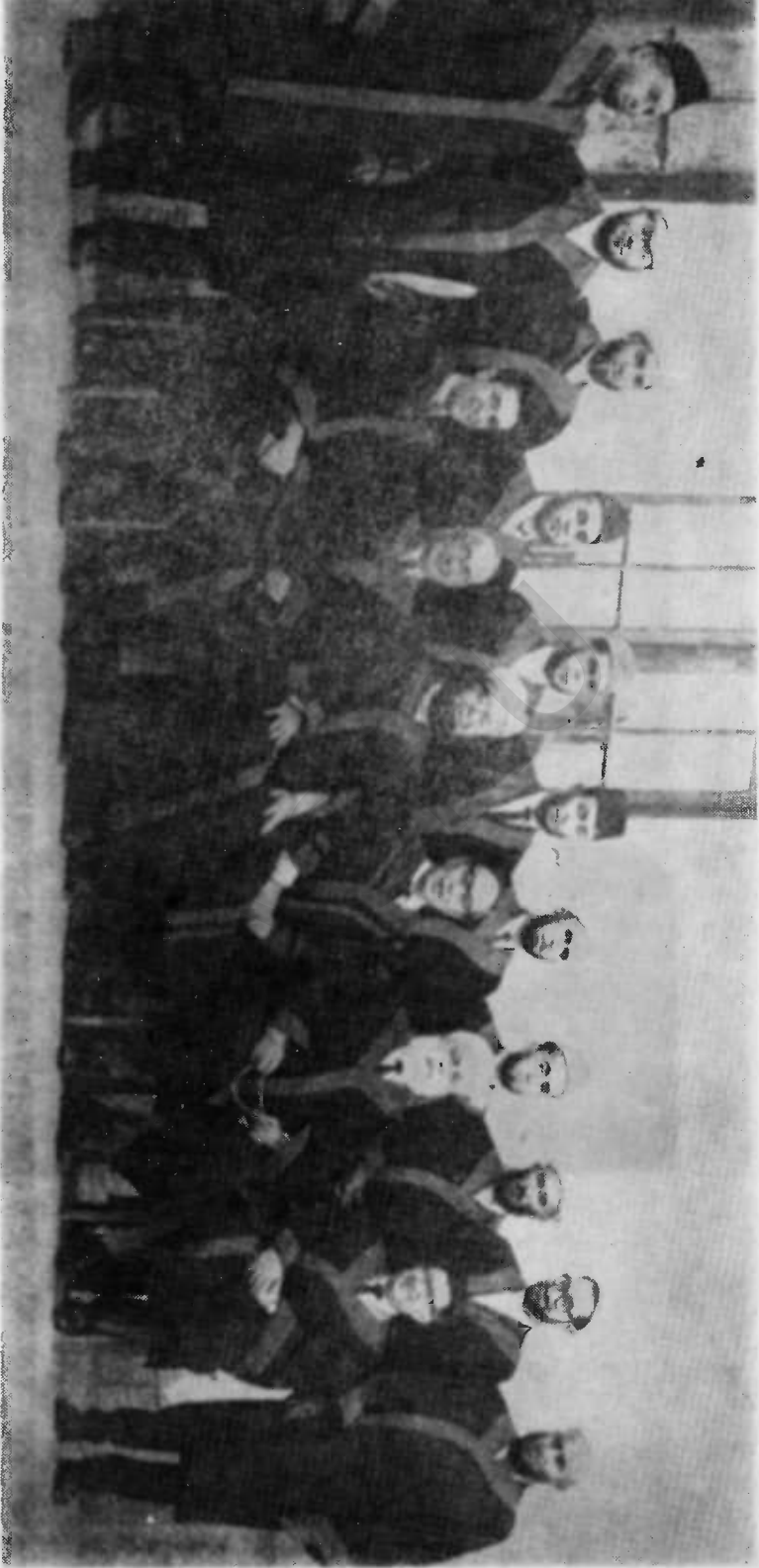
و نیز ۱۸ نفر قاضی ذوالحکم در حضور قاضی القضاة بروی قرآن عظیم الشان سوگند یاد کردند که وظیفه قضاء را با کمال امانت و شرافت اجراء میکنند .

اعضا و قضات ولسوالی های مربوط

دوھاند دوكتور عبدالحكيم ضيائي قاضي القضاة

پروفیسر دوکتور عبدالحمید حسینی قاضی القضاة با اہل خانہ و رؤسای محاکم ولایات

پوهاند دوكتور عبدالحكيم ضيائي قاضى القضاات ساعت يازده قبل از ظهر ۱۷ حمل ۱۳۴۷ در سالون ستره محكمه نامزدان كا در قضائى را ملاقات كرد . نامزدان كا در قضائى كه هژده نفر از فارغان شعبه قضائى پوهنخى حقوق و يازده نفر از فارغان پوهنخى شريعات ميباشد توسط بناغلى محمد اسماعيل امر اداره مطالعات رياست تدقيق و مطالعات ستره محكمه به قاضى القضاات و قضاات ستره محكمه معرفى شدند .

پوهاند دوكتور عبدالحكيم ضيائي حسين افتتاح دوره سناژ نامزدان كا در قضائى گفت :- بانفاذ قانون اساسى كشورما براى نخستين بار در تاريخ قديم و معاصر خود تهاداب يك قوه قضائى را كه بحيث ركن مستقل دولت در ردیف قوه اجرائيه و قوه تقنينيه اجراى وظيف كند استوار نموديم .

اين ارشاد ذات شهر يارى را كه درائناى افتتاح ستره محكمه ايراد گرديده بود روز ۱۸ حمل پوهاند دوكتور عبدالحكيم ضيائي قاضى القضاات حينيكه دوره سناژ نامزدان كا در قضائى را افتتاح ميكرد ياد آور گرديد . پوهاند دوكتور ضيائي گفت :- استقلال و بيطرفى قوه قضائيه براى تامين بهتر ارزش هاى قانون اساسى و بالائس تامين عدالت و مساوات كه هدف نهائى جامعه ميباشد حتمى پنداشته ميشود و در قانون اساسى در مواد مندرج فصل هفتم وساير مواد آن به صراحت از آن پشتيبانى شده است .

پوهاند ضيائي افزود :- كه اعلى حضرت معظم همايونى حين افتتاح ستره محكمه خطوط اساسى كه قوه قضائيه را با رعايت و تطبيق آن به اهداف متوصل خواهد ساخت روشن ساختند .

قاضى القضاات گفت :- كه استقلال بيطرفى و قوف از جريانات و ايجابات متحول ملي و بين المللى و رعايت اصل همكارى ذات البينى قواى دولت از جمله نكائست كه از طرف پادشاه افغانستان به صراحت تايبه و تاكيد گرديده است كه البته ارشادات ذات شاهانه همواره رهنماى متصديان امور قضائى ميباشد دوكتور ضيائي گفت :- كه پرورش جهاز قضائى افغانستان بر تهاداب اساسات مقدمس دين مبين اسلام و روش هاى قانون اساسى فعاليت فردى و دسته جمعى تدريجى و دوام دارا ايجاب مينمايد .

ستره محكمه در پهلوى ديگر پلان هاى انكشافى قوه قضائيه موضوع تر بيه پرسونل

رياست محكمه ولايت كابل بتاريخ ۶ عقرب از طرف بناغلى مولوى عبد العلى كاموى رئيس محكمه ولايت كابل به پوهاند دوكتور عبدالحكيم ضيائي قاضى القضاات معرفى گرديد .

پوهاند دوكتور ضيائي ضمن بيان قضاات را به همكارى جدى و مشر در چوكات قانون اساسى با ساير قواى دولتى توصيه نموده آنها را به اهميت اين وظيفه بزرگ اجتماعى ملتفت ساخت .

بناغلى چيمبلى قاضى محكمه سرورى به نمايندگى از قضاات مربوطه محاكم ولايت كابل از توجهاات اعلى حضرت معظم همايونى كه در حصه قضاة نموده اند اظهار قدردانى و سپاسگذارى نموده هرگونه همكارى را با ساير قواى دولتى در چوكات قانون اساسى وعده داد .

وى گفت :- كه قضاات به اهميت وظيفات شان در تامين عدالت متوجه بوده و ميكوشند اين وظيفه عظيم را با كمال صداقت و راستكارى انجام بدهند .

در ختم مجلس هژده نفر قضاات ذوالحكيم به اتكاء ماده ۸۸ قانون صلاحيت و تشكيلات قضائى در حضور قاضى القضاات بروى قرآن عظيم ائشان سوگند ياد كردند كه وظيفه قضاة را با كمال امانت و شرافت اجراء مى نمايند . قوانين و شريعت و ارزشهاى قانون اساسى را احترام کرده اسرار وظيفه را حفظ كنند و بصورت مستقيم يا غير مستقيم به حق تلفى ، بى عدالتى و اخذ رشوت مبادرت نه ورزند .

متن سوگند قضاات مذكور مطابق فقره سوم ماده ۸۸ قانون صلاحيت تشكيلات قضائى در اخبار منطقه اى كه قاضى در آنجا وظيفه قضاوت را انجام ميدهد نشر ميشود .

شوراى عالي قوه قضائيه بر موضوعات مختلف بحث كرد .

شوراى عالي قوه قضائيه روز دوشنبه ۷ عقرب تحت رياست پوهاند دوكتور عبدالحكيم ضيائي قاضى القضاات تشكيل جلسه داده بر موضوعات بودجوى و طرق فعاليت كميته تنازع صلاحيت و موضوعات مربوط به رفع منازعات ناشى از تصادم صلاحيت محلى و موضوعى بين محاكم را مورد غور و بحث قرار داده تصايمى اتخاذ كرد . نامزدان كا در قضائى به قاضى القضاة و قضاة ستره محكمه معرفى شدند .

را که با دانش ، مهارت و طرز تفکر مقتضی ایجابات نوین این دستگاه میباشد مورد توجه قرار داده است .

پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیائی گفت: که وجود قوانین ساحه قضاء طرز العمل و تشکیلات قضائی و نوهر قدر دقیق ، معقول ، مفید و عملی سنجیده شده باشد ثمری نخواهد بخشید مگر اینکه پرسونل با اهلیت و صلاحیت دار صادق و زحمتکش برای تطبیق و تعمیم آن گماشته نشود که روی همین اصل با درک این ضرورت برای تربیه پرسو نل قضائی

و مسلکی قوه قضائیه دو نوع پلان رو ی دست گرفته است که شامل پلان های

قصیر المدت و طویل المدت میباشد که طرح و روی دست گرفتن پرو گرام ستاژ برا ی

نامزدان کادر قضائی از آن جمله بشما ر میرود .

پوهاند ضیائی آرزو نمود :- که با تطبیق این پروگرام ها کار کنان کادر قضائی کشور بتواند وظایف شانرا به نحو شایسته انجام بدهد .

دوکتور ضیائی افزود :- وظیفه قضاة عدالت حق بیبی ، قضاوت سالم و بیطرفی کامل را ایجاب مینماید گرچه انجام این وظیفه به

صورت کامل کار آسانی نیست اما کار کنان قوه قضائیه باید همیشه در انجام وظایف

تا حد اعظمی در تطبیق این اصول سعی نمایند .

در موقع افتتاح دوره ستاژ نامزدان کا در قضائی بعضی از قضاة ستره محکمه و منسو بین محاکم مرکزی ستره محکمه حضور داشتند .

تقرر بعضی از روسای محاکم جدید ولایات:-

روسای محاکم که جدیداً در بعضی از ولایات کشور مقرر شده اند بعد از ظهر ۲ ثور پس از تلاوت قرآن عظیم الشان در حالیکه پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیائی قاضی القضاة

وقضاة ستره محکمه حاضر بودند مراسم تحلیف را بجا آوردند .

هریک از روسای محاکم فرمان تقرر و تحلیف نامه شان را که توسط قاضی القضاة به ایشان توزیع گردید تسلیم شدند تحلیف نامه که در آن فوتوی روسای محاکم نصب میباشد بداخل چوکات به انتظار عموم مراجعین در اطاق کار رئیس محکمه تعلیق میگردد .

مراسم تحلیف باساس ماده ۸۸ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی صورت میگیرد .

پس از مراسم تحلیف پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیائی قاضی القضاة رو سای محاکم را خطاب قرار داده گفت :-

اجراآت ستره محکمه از آغاز تاسیس متکی به فصل هفتم قانون اساسی ، قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی و ارشادات ذات ملو کانه

می باشد که باساس آن صیانت حقوق افراد و منافع دولت در اثر تمهید گذاری یک نظام قضائی متکی بر فقه حنفی ، شریعت اسلام احکام قانون اساسی و ملاحظات ناشی از

مقتضیات تاریخ و فرهنگ ملی و استفاده از تجارب قضائی جهان اهداف عمده قوه قضائیه بشمار میرود .

پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیائی به ارشادات حضور ملو کانه حین افتتاح ستره محکمه اشاره نموده گفت :-

که موفقیت نظام جدید ارتباط مستقیم به همکاری متقابله قوای دولتی دارد نیاز مند ی های امروزی مملکت مقتضی آنست تا همکاری سالم ، جدی و متقابل در یک فضای حسن تفاهم بین ارگان اساسی دولت وجود داشته باشد .

دولت در اجرای وظایف محوله به کمال صداقت، امانت داری و پاک نفسی وعده دادند.

مقرریهای جدید در ستره محکمه :-

بر حسب تصویب شورای عالی قوه قضائیه

به اتکاء ماده پنجاه قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی سه نفر از اعضای دیوانهای سه گانه

مقام عالی تمیز به نیابت دیوان های مربوطه ذیلا مقرر گردیده اند :-

بناغلی مولوی عبدالعلی شاه بحیث نایب دیوان معاملات و جزاء ، بناغلی محمد یاسین

به حیث نایب دیوان حقوق عامه .

بناغلی محمد حسن نادى به حیث نایب دیوان تجارت .

بر حسب تصویب شورای عالی قوه قضائیه دو نفر از اعضای دیوان های حقوق عامه و

تجارت استنیاف عالی مرکز بحیث نایب دیوان های مربوط مقرر گردیده اند .

بناغلی غلام محی الدین بحیث نایب دیوان عامه و بناغلی نور الدین بحیث نایب دیوان تجارت .

بر حسب پیشنهاد شورای عالی قوه قضائیه و منظوری حضور ملو گانه بناغلی مو لوی

عبدالعلی شاه کفیل عضوء رتبه اول دیوان معاملات و جزاء مقام عالی تمیز بحیث رئیس

محکمه ولایت هرات و بناغلی سیف الرحمن رئیس محکمه ولایت هرات بحیث رئیس محکمه

ولایت زابل ، بناغلی محمد امین رئیس محکمه زابل و بناغلی محمد نعیم عضوء ریاست تدقیق

و مطالعات به کفالت عضویت رتبه اول دیوان معاملات و جزاء مقام عالی تمیز تسبیلا مقرر

گردیدند .

کذا بناغلی علی احمد قاضی محکمه ابتدائیه

قضات در ابراز رای و صدور حکم از سا یر قضات مستقل اما این استقلال رای مانع اجرای کار دسته جمعی و یا مشوره متداوم و مقابله بین اعضاء و قضات محاکم شده نمیتواند بلکه

برای پیشبرد امور نسبت به اختلاف موضوع قضایا و اقتضا تخصص همکاری متسا ند

عضوی محاکم را بصورت لابدی ایجاب مینماید .

پوهاند ضیائی اشاره به تقرر روسای محاکم نموده گفت :- طوریکه بخود

روسای محاکم معلوم است تدقیق طولانی و عمیقی در حصه هر يك از روسای مذکور

ذریعه مجمع بزرگی بعمل آمده و با در نظر داشت شرایط و اوضاع در هر یکی از ولایات

تعیین گردیده اند و البته این طرز العمل دسته جمعی بر اساس نتایج مطلوبی که از آن

حاصل شده است در حصه عموم مسایل مربوط به قضا عمومیت پیدا خواهد کرد .

دکتر ضیائی در حصه اهمیت محاکم چنین از محکمه دیگر متفاوت است اجرای خدمت

صادقانه مطابق به احکام قانون نظریه ولایات يك سان بوده قضا در هر منطقه و ولایتی که باشد عین ماهیت را دارد .

در اخیر پوهاند دکتر ضیائی مو فقیت روسای محاکم را در انجام وظایف شان به

اساس رهنمایی قیمتدار اعلیحضرت معظم همایونی از بار گاه خداوند متعال نسیا ز کرد .

همچنان در این مراسم چندتن از روسای محاکم طی بیانیه در باره وظایف سنگین

قضات و طرز اجراءات آن مطابق به اساسات دین مبین اسلام و ارشادات اعلیحضرت معظم

همایونی متکی به قانون اساسی تو ضیحات داد و آمادگی شانرا در همکاری با سایر قوای

گذره ولايت هرات بحيث قاضي محكمه ابتدائيه مير بچه كوت ولايت كابل و ښاغلي عبدالرزاق

صديقي قاضي محكمه مير بچه كوت به كفالت رتبه چهار عضويت رياست تفتيش ، ښاغلي

محمد سالم علمي سابق مامور شار نوالی وزارت عدليه بحيث قاضي محكمه گذره ولايت

هرات و ښاغلي عبدالرزاق مامور و نایق ولايت

غزنی بحيث قاضي محكمه ابتدائيه مرکز هلمند مقرر گردیدند .

تقرر و تبدل د مرموبوات ستره محكمه :-

مدیریت عمومی مامورین ستره محكمه

گفت:- ښاغلي حاجي محمد سابق رئيس ديوان تجارب محكمه ولايت غزنی بحيث عضو ديوان

تجارت رياست محكمه ولايت كندز .

ښاغلي فضل الله عضو رياست محكمه

ولايت تخار به كفالت قضای محكمه از رو

ولايت لوگر ، ښاغلي بهرام الدين قاضي محكمه ابتدائيه ولسوالی جبل السراج بحيث

عضو رياست تفتيش ، ښاغلي عبدالحق قاضي محكمه ابتدائيه كاپيسا به كفالت قضای محكمه

ابتدائيه جلد ك ولايت زابل ، ښاغلي غلام حبيب

طوفان سابق رئيس ديوان تجارت رياست

محكمه ولايت ننگرهار بحيث مدير تحريرات

آن رياست .

پوهاند دكتور ضيائي به يك عده قضائيه جديداً مقرر شده اند گفت :-

قضات بايد قدسيت وظيفه را برای تا مين عدالت در نظر داشته از راه اعمال و كردار

اعتماد بیشتر جامعه را به خود جلب کنند .

فرامین تقرر عده از قضاة قوه قضائيه

که اخيراً در مرموبات ستره محكمه مقرر گردیده اند توسط پوهاند دكتور عبدا لحکیم

ضيائي قاضي القضاات طی محفلی ساعت چهار بعد از ظهر ۲۷ جوزا پایشان سپرده شد .

بعد از آنکه قضات متذکره با اساس ماده ۸۸

قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی مراسم تحلیف را بجا آوردند .

پوهاند دكتور ضيائي قاضي القضاات ضمن بیانیه وظيفه قضا را در تطبيق اساسات شريعت

مقدس اسلام و قانون اساسی کشور مهم و سنگین خواند پوهاند ضيائي گفت:- قضات

بايد از راه اعمال و كردار شان بحيث خدام وممثلين شريعت روز بروز اعتماد واحترام

بیشتر جامعه را نسبت بخود جلب نمایند . قاضي القضاات افزود :- قضات بهر سويه

که اجرای وظيفه میکنند بايد قدسيت وظيفه را باوسعت نظر ومطابق باحکام شرع وقانون

برای تامین عدالت درك نموده وواقعات عصر وزمان را از نظر دور نداشته باشند پوهاند

ضيائي اظهار کرد:- ستره محكمه به منظور توسيع افق نظرقضاات واعضای مسلکی قوه

قضائيه به تهیه وترجمه منابع عمده فقهی مذهب حنفی و بعضی کتب حقوقی آغاز نموده

است از جمله کتب مجلت الاحکام معين الاحکام وهدايه را سر دست گرفته است .

در اخير قضات آمادگی شانرا در راه انجام وظايف محوله اطمینان داده اظهار آرزو کردند

که وظايف شانرا با اساس ارشادات قرآن عظيم الشان وارزش های قانونی اساسی متکی

به آن طوری انجام بدهند که در آن رضای خالق متعال (ج) حضرت پيغمبر (ص) و پادشاه

مضمير باشد .

جریانات شوروی

در ولسی جرگه

در مجلس عمومی ۲۰ سرطان ۱۳۴۶ ولسی جرگه با اکثریت آراء فیصله شد تا بعد از این جلسات انجمن‌ها به استثنای انجمن امور مالی و بودجه معطل بوده و همه روزه جلسات عمومی به منظور غور بر بودجه های واصله سال ۱۳۴۶ وزارت خانه ها دایر گردد .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

در جلسه قبل از ظهر اول اسد ولسی جرگه پس از آنکه در مورد حساب قطعی بودجه سال ۴۴ دولت بحث صورت گرفت و به اکثریت آراء فیصله گردید تا حساب قطعی بودجه سال ۴۴ برای غور مجدد به حکومت سپرده شود .

همچنان در جلسه بعد از ظهر بالای بودجه سال ۴۶ دولت بحث و مذاکره بعمل آمد .

جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر گردیده بود .

در جلسه قبل از ظهر ۲ - اسد ولسی جرگه بناغلی وزیر مالی اشتراک کرده و در مورد توازن بودجه انکشاف سال ۴۶ دولت ضمن بیانیه به اعضای ولسی جرگه توضیحات داد .

در جلسه قبل از ظهر ۹ - اسد ولسی جرگه بناغلی وزیر مالی اشتراک کرده و به سوالات یکمده وکلا در مورد محصول مواشی و عایدات سال ۴۶ از درک مالیات مستقیم توضیحات داد .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر گردیده بود .

در جلسه ۱۳ - اسد ولسی جرگه بودجه وزارت های زراعت و آبیاری ، مخابرات ، تجارت و وزارت معادن و صنایع بعد از غور و مباحثه به اکثریت آراء تصویب گردید .

در جلسه قبل از ظهر ۱۴ - اسد ولسی جرگه بحث بلای بودجه و ذلوت اطلاعات و کلتور صورت گرفته و نظریه انجمن امور مالی و بودجه درین مورد به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .

همچنین در جلسه بعد از ظهر بر یکمده پیشنهادات غور و مباحثه بعمل آمد جلسه ساعت ۱۰ قبل از ظهر بر ریاست دوکتور

عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه آغاز و تا ساعت چهار بعد از ظهر دوام داشت .

در جلسه عمومی ۱۶ - اسد ولسی جرگه نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه در باره بودجه ریاست انکشاف وادی حملند مورد بحث و مذاکره قرار گرفته و با تعدیل به اکثریت آراء به تصویب رسید .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

در جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر ۱۷ - اسد ولسی جرگه نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه در مورد حلی قوماندانی عمومی زاندارم و پولیس وزارت فواید عامه به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

کذا به اساسی پیشنهاد انجمن مالی و بودجه ولسی جرگه که در جلسه عمومی آن جرگه اخیراً تأیید و تصویب گردیده محصول مواشی از طرف ولسی جرگه لغو قرار داده شد .

بودجه وزارت معارف در جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر ۲۰ - اسد ولسی جرگه مورد بحث قرار گرفت .

در جلسه برخی از وکلاء نظریات شانرا در باره نظریه انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه در مورد بودجه وزارت معارف ابراز کردند .

جلسه که ساعت ۹ قبل از ظهر بر ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود ساعت سه و نیم بعد از ظهر خاتمه یافت .

هنگام بناغلی عبدالرزاق ضیائی همین اداری وزارت امور خارجه ساعت ده قبل از ظهر ۲۰ - اسد در انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه اشتراک کرده و به سوالات وکلا در مورد بودجه عادی وزارت امور خارجه توضیحات داد .

در جلسه قبل از ظهر ۲۱ - اسد ولسی جرگه نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه در مورد بودجه وزارت معارف به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .

همچنان در جلسه بعد از ظهر ولسی جرگه بودجه اداره املاک و استکان مورد بحث قرار گرفته و در زمینه پیشنهاداتی نیز به

دارالانشاء رسیده بود که بعد از رای گیری نظریه انجمن امور مالی و بودجه به اکثریت آراء تصویب گردید . جلسه ساعت ۱۰ قبل از ظهر بر ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایره تا ساعت سه و نیم بعد از ظهر ادامه داشت کذا وزیر عدلیه ساعت ده قبل از ظهر ۲۴ آسد به جلسه انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه در حالیکه دوکتور ولد حقو قی معین آن وزارت با وی همراه بود رفته و به سوالات انجمن در باره بودجه وزارت عدلیه توضیحات داد .

در جلسه قبل از ظهر ۲۸- آسد ولسی جرگه پیشنهاد حکومت در مورد بودجه صدارت با اکثریت آراء تایید و تصویب گردید . همچنان نظریه انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه در باره ریاست هوایی ملکی، وزارت عدلیه و ستره قضائی تولنه به اکثریت آراء در جلسه بعد از ظهر آن جرگه تایید شد . جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر بر ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایره شده بود .

دارالانشاء رسیده بود که بعد از رای گیری نظریه انجمن امور مالی و بودجه در مورد بودجه اداره املاک و اسکان به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

همچنان نظریه انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه در مورد بودجه ریاست المینیک به اکثریت آراء به تصویب رسید جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایره شده بود .

در جلسه ۲۴- آسد ولسی جرگه نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه در مورد بودجه های ریاست مشرانو جرگه وزارت امور خارجه و وزارت پلان در جلسه ۲۳- آسد ولسی جرگه با اساس نظریه انجمن امور مالی و بودجه به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

ریاست جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر رادوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه بمقدمه داشت . بودجه های ریاست عمومی ترانسپورت و ریاست پوهنتون کابل در جلسه ۲۴- آسد

ارشا دات اعلی حضرت معظم همایونی به مناسبت افتتاح اجلاس

عادی سالانه شوری

عزیزانم اعضای هر دو جرگه شوری: - مسرورم بعد از پایان یک دوره تعطیل بار دیگر با شما ملاقات میکنیم . در خلال روز های مرخصی تماس هائیکه با مؤکلین خود حاصل نموده اید یقیناً همه شما را با احتیاجات و آرزو های ملت عزیز ما مجدداً از نزدیک آشنا ساخته است . شورای افغانستان که بپاید پیوسته متوجه تمثیل واقعی و صادقانه از نیات مردم آن باشد وظیفه دارد امکانات عملی برآورده شدن خواسته ها و احتیاجات هموطنان را به دقت تحت مطالعه قرار داده آنها را بتوان دولت در تأمین تمثیلات میزکور وفق بدهد و مساعی خود را بر طبق رهنمائی قانون اساسی در راه انکشاف متوازن تمام امور حیاتی افغانستان بکار برد و وجود تقاضای نیک بین ارگان سه گانه پایه اساسی نظام دولت و شرط لازم و ارسای مطلوب از امور مملکت بشمار می رود مسئولیت قوه اجرائیه عنقریب به حکومت جدید تفویض خواهد شد وظایف قوای تقنینیه و اجرائیه در نظام های تنظیم شده که ایفای آن مبنی بر اصول دیموکراسی

طوری مسئولیات همدیگر نیاز مندی اساسی دارد . حکومت به تمعیل احکام قانون اساسی و تمام قوانین اتخاذ تدابیر لازم جهت برقراری نظم و امن عمومی تنظیم وضع مالی دولت ، حفظ دارایی عامه ، انکشاف وضع اجتماعی ، فرهنگی و اقتصادی حیانت منافع وحیثیت افغانستان در جامعه بین المللی و بیک سلسله وظایف مهم دیگر مکلف می باشد . این همه وجایب وقتی بدرستی انجام شده میتواند که همکاری بین قوه تقنینیه و اجرائیه به حد کافی فراهم باشد ، توقع داریم روابط شوری و حکومت را بطور یکه مصالح علیای کشور ایجاب میکند پیوسته بروی دولت روشن همین تحقیقت نظر و مشااهده نمایم .

همین روز بنا تاسیس افتتاح ستره محکمه در کشور ما یک قوه قضائیه مستقل و نوین بوجود آید ایجاد موسسه قضاء بحیث یک رکن جداگانه دولت نمودار سعی پیهم ما برای تکمیل پایه های نظام جدید بوده مظهر عقیده راسخ افغانستان بر اصل عدالت و تأمین حقوق دانسته میشود .

بر يك تعداد پيشنهاد ها و عرايض املاکي غور نمود .

انجمن امور مواصلات و فوايد عامه بر موضوعات مربوط بحث کرد .

از ماده اول تا ماده دهم قانون بناورواليها در جلسه ۲۹، ميزان ولسي جرگه با پاره

تعمديلات به اکثريت آراء تصويب گرديد . همچنان در جلسه قبل از ظهر مواد باقي مانده

قانون ازدواج با پاره تعمديلات به تصويب رسيده بحدأ به صورت يك کل از طرف

اعضای ولسي جرگه مورد تاييد قرار گرفت . جلسه به رياست دکتور عبدالظاهر رئيس

ولسي جرگه از ساعت ۹ قبل از ظهر دایر و تا ساعت سه بعد از ظهر دوام داشت .

انجمن امور داخله ولسي جرگه قبل از ظهر همان روز در مورد اخذاعانه پاسپورت از

حجاج وزاترين بحث نموده و تصاويبي اتخاذ نمود .

از ماده يازدهم تا ماده بيستم مسوده قانون بناورواليها در جلسه قبل از ظهر و

بعد از ظهر ۳۰ ميزان ولسي جرگه با پاره تعمديلات به اکثريت آراء تاييد و تصويب

گرديد . جلسه به رياست دکتور عبدالظاهر رئيس

ولسي جرگه از ساعت ۹ آغاز و تا ساعت دو بعد از ظهر دوام داشت .

از ماده بيست و يکم تا ماده بيست و ششم مسوده قانون بناورواليها در جلسه اول

عقرب ولسي جرگه با پاره تعمديلات باکثريت آراء تصويب گرديد .

جلسه از ساعت ده قبل از ظهر بر رياست بناغلي محمد اسمعيل مایار نايب رئيس

جرگه دایر و تا ساعت يك و نيم بعد از ظهر دوام داشت .

انجمن های ولسي جرگه ۳ عقرب جلسه کرده بر موضوعات مربوطه شان غور و

گردند . بناغلي عبدالله يفتلسي وکيل صدارت

وزیر پلان به همراه بناغلي عبدالوهاب حيدر ممين وزارت پلان در جلسه انجمن امور پلان ولسي

جرگه شرکت کرده و در مورد بودجه انکشافی دولت به سوالات اعضای انجمن جواب گفته

در انجمن امور دفاع ملي در موضوع اسناد ترخيص بحث بعمل آمد ، در انجمن

امور معادن و صنايع رئيس شرکت نساجی شرکت کرده و در باره بيلانس سال ۱۳۴۰ آن

رياست به سوالات اعضای انجمن توضيحات

اميد و اريم علايق بين شوری و قضاء نیز طوری آغاز شود و ادامه یا بند که مصدر

تسانه متقابل هر دو قوه در اجرای امور مربوطه شان گردد . از خداوند متعال برای

کشور عزيز خود مزيد ترقی و تعالی مسئلت نموده اجلاس اول سال سوم دوره دوازدهم

شورای افغانستان را بنام خداوند بزرگ و يگانه افتتاح ميکنم .

آرزو مندم وظيف محوله تان را بدست اجراء گرفته مطابق به احکام قانون اساسی

دولت به نحو شايسته انجام بدهيد .

جريانات شوری : در جلسه ۲۴ ميزان ولسي جرگه ماده

بيست الی سی و هفت قانون ازدواج به اکثريت آراء به تصويب رسيده .

ماده اول الی بيستم قانون ازدواج در اجلاس ولسي جرگه تصويب گرديده بود .

جلسه به رياست دکتور عبدالظاهر رئيس ولسي جرگه دایر شده بود .

انجمن تقنين امور عدلی و انجمن امور معادن و صنايع ولسي جرگه قبل از ظهر

روز پنجشنبه ۲۷ ميزان جلسه کرده و بر موضوعات مربوط شان غور کردند .

در انجمن تقنين امور عدلی قانون سروری اراضي و پروژه قانون منع رشوت را تحت

مطالعه گرفت انجمن امور معادن و صنايع بر بيلانس شرکت نساجی غور و مباحثه بعمل

آورد . انجمنهای ولسي جرگه روز مذکور جلسات

مقدماتی شانرا دایر کرده بودند . انجمن های ولسي جرگه در جلسات ۲۸

ميزان بر موضوعات مربوط غور و بحث کردند موافقتنامه همکاری اقتصادی و تخنيکی

بين حکومت افغانستان و جمهوريت مردم چین در انجمن روابط بين المللی مطالعه

گرديده و جهت غور مجلس عمومی به دارالانشاء سيرده شد .

انجمن امور مالي بر موضوع ماليات اراضي غور و تدقيق کرد .

پروژه قانون معارف در انجمن امور فرهنگي مورد مطالعه و بحث قرار گرفت .

انجمن امور پلان انکشافی بر جواب های وزارت پلان که قبلاً صورت گرفته بود غور

نمود . انجمن تقنين امور عدلی بر موضوعات

مربوط بحث کرد . انجمن امور داخله در جلسه روز مذکور

Handwritten text in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in vertical columns and is mostly illegible due to fading and the angle of the page.

اعلیٰ محترمین و اہل علم و کرامت کے ساتھ ایک جلسہ کی تصویر

از ماده بیست و هفت تا ماده سی و چهارم مسوده قانون انتخابات ښاروالیها در جلسه ۶ عقرب ولسی جرگه با پاره تعدیلات با کثرت آراء تصویب گردید .

ماده سی و پنجم در جلسه ۶ عقرب مورد بحث قرار گرفته و تصویب آن برای بحث بیشتر به جلسه فردا موکول گردید جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه از ساعت ده قبل از ظهر آغاز و تا ساعت یک و نیم بعد از ظهر دوام داشت .

از ماده سی و پنجم تا ماده چهل و سوم مشوره قانون انتخابات ښاروالیها در جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر ۷ عقرب ولسی جرگه با پاره تعدیلات تایید و تصویب گردید .

جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه ساعت ده قبل از ظهر آغاز و تا ساعت دو بعد از ظهر دوام داشت از ماده ۴۴ تا ماده ۵۵ مسوده قانون انتخابات ښاروالیها در جلسه ۸ عقرب ولسی جرگه با کثرت آراء تایید و تصویب گردید .

جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه ساعت ده و نیم قبل از ظهر آغاز و تا ساعت یک بعد از ظهر دوام داشت .

انجمنهای ولسی جرگه قبل از ظهر و بعد از ظهر ۹ عقرب جلسه کرده و بر موضوعات مربوط بحث و مذاکره بعمل آورد .

قانون سروری اراضی انجمن تقنینی و امور عدلی مورد بحث قرار گرفته و بعد از غور و مذاکره بصورت یک کل مورد رای گیری قرار گرفت .

در انجمن امور روابط بین المللی از ماده اول تا ماده هژده توحید بعضی مقررات و حمل و نقل هوایی بین المللی با پروتوکول تعدیل آن تصویب گردید .

انجمن امور مالی و بودجه در مورد موافقت نامه تبادل اموال و تادیات بیسن حکومت افغانستان و جمهوریت چکوسلواکیا که قبلاً منعقد گردیده بود بحث کرده و آنرا جهت غور مزید مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد .

در انجمن امور پلان انکشافی در مورد بودجه انکشافی مربوط پلان پنجساله سوم غور صورت گرفت .

انجمن امور فرهنگی بر موضوع پروژه قانون مطبوعات غور کرده و آنرا برای غور بیشتر با انجمن تقنینی و امور عدلی سپرد .

انجمن امور دفاع ملی موضوع مجلای بی کسی ، فوتی و فراری مجلوبین را مورد بحث قرار داده و تصمیم اتخاذ کرد .

داد در انجمن امورداخله موضوع پروژه های انکشاف دهات مورد غور و مذاقه قرار داده شد .

در انجمن انکشاف بهبود اجتماعی موضوع بیکاری در افغانستان مطرح بحث قرار گرفت .

در انجمن روابط بین المللی موضوع ضمیمه امحای غلامی تحت مطالعه قرار گرفته که بعد از یک سلسله غور و مذاقه در باره آن قرار خود را انجمن صادر و برای غور به مجلس عمومی به دارالانشاء سپرده شد .

در انجمن تقنینی و امور عدلی ولسی جرگه بر موضوعات مربوطه قبل از ظهر و بعد از ظهر بحث کرد .

انجمن های ولسی جرگه قبل از ظهر و بعد ظهر روز پنجشنبه ۳ عقرب جلسه کرده و بر موضوعات مربوطه غور کردند .

انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی در مورد ملی ساختن تجارت وارده و صادره مملکت بحث کرد .

انجمن امور فرهنگی قانون معارف را که از مدتی تحت مطالعه انجمن قرار داشت جهت غور مزید به دارالانشاء سپرد .

انجمن امور معادن و صنایع در مورد موضوعات مربوط انجمن بحث بعمل آورد .

انجمن امور فواید عامه و مواصلات در مورد مصارف تعمیرات وزارت مخابرات مذاکره نمود .

در جلسات ۵ عقرب انجمن های ولسی جرگه روی موضوعات مربوط غور صورت گرفت .

در انجمن امور داخله ښاغلی رئیس انکشاف دهات در مورد پروژه های انکشاف دهات به سوالات اعضای انجمن جواب گفت .

انجمن امور فرهنگی قانون مطبوعات را تحت غور و مطالعه قرار داد .

قانون پوهنتون در انجمن تقنینی و امور عدلی مورد مطالعه قرار گرفت .

بودجه انکشافی مربوط پلان پنجساله سوم در انجمن پلان و تشکیلات اساسی مطالعه شد .

در انجمن امور فواید عامه و مواصلات در مورد عرایض مربوط و حفظ و مراقبت سرک بحث بعمل آمد .

در انجمن روابط بین المللی میثاق توحید بعضی از مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی با پروتوکول مورخه ۱۹۵۵ که حاوی تعدیل این میثاق است تا ماده ۳۶ از مطالعه انجمن گذشت .

در انجمن امور انکشاف و بهبود اجتماعی در مورد تدریس امور زراعتی و مالداري به افراد ارود در جریان دوره مکلفیت بحث صورت گرفت .

انجمن امور صحی بر موضوعات مربوط بحث کرد .

هیچنان انجمن امور معادن و صنایع بالای بیلائس نساجی بحث بعمل آورد .

انجمن های امور فواید عامه و مواصلات تقنینی و امور عدلی ، امور انکشاف و بهبود اجتماعی ، امور دفاع ملی ولسی جرگه روز پنجشنبه ۹ عقرب جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کرد .

انجمن فواید عامه و مواصلات بر یکمده عرایض مربوط بحث کرد انجمن تقنینی و امور عدلی در مورد قانون سروی اراضی بحث بعمل آورد . انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی در باره تدریس پروگرام حرفوی زراعتی و مالداري به افراد ارودو بحث کرده و بعد از تصویب آنرا برای غور مزید مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد .

در انجمن امور دفاع ملی به اکثریت اعضای انجمن تصویب بعمل آمد که منبعه از تکمیل مجلای شرعی مجلویین صرف نظر شده و به فورمه مرتبه اعتبار داده شود .

انجمن نظریه وزارت دفاع ملی را در مورد خواستار گردید .

انجمن های ولسی جرگه ۱۲ عقرب جلسه کرده بر موضوعات مربوط شان غور کردند .

انجمن امور داخله در جلسه روز مذکور خود موضوع پروژه های انکشاف دهات را تحت غور قرار داد .

پیشنهاد یکمده از اعضای انجمن امور فرهنگی در مورد مبارزه علیه بیسوادی در انجمن امور فرهنگی مطالعه شد .

انجمن انکشاف بهبود اجتماعی در جلسه ۱۲ عقرب خود موضوع کار را مورد بحث قرار داد .

مطالعه بودجه انکشافی مربوط به پلان پنجساله سوم مملکت در جلسه روز مذکور انجمن امور پلان ادامه داشت پروژه محصول گذاری میدان های بین المللی در جلسه همان روز انجمن امور مالی و بودجه مورد مذاکره قرار گرفت میثاق توحید بعضی مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی با پرو تو کول آن که حاوی تعدیلات درین میثاق است در انجمن روابط بین المللی مطالعه گردیده و قرار

انجمن صادر شد .

فصله انجمن برای غور مجلس عمومی به دارالانشاء سپرده شد .

از ماده پنجاه و شش تا ماده هشتاد و نه مسوده قانون بناروالیها در جلسه همان روز ولسی جرگه با اکثریت آراء تصویب گردید .

جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه از ساعت ده قبل از ظهر آغاز و تا ساعت یک بعد از ظهر دوام داشت .

در جلسه ۱۴ عقرب ولسی جرگه قسا نو بناروالیها به صورت یک کل به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

هیچنان در این جلسه موافقتنامه تبادل اموال و تادیات بین حکومت افغانستان و چکوسلواکیا باساس نظریه انجمن تجارت و امور مالی آن جرگه به اکثریت آراء تصویب شد .

در جلسه ۱۵ عقرب ولسی جرگه بر موضوع قرار داد قرضه دو صد و شصت ملیون مارک بین حکومت افغانستان و جمہوریت اتحادی آلمان بحث صورت گرفته و نظریات و کلا در مورد ارائه گردید .

قرار داد قبلا در انجمن امور روابط بین المللی مطالعه گردیده و جهت غور مزید به مجلس عمومی رجعت داده شده بود .

جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه ساعت ده و نیم آغاز و تا دوام ظهر دوام داشت .

انجمنهای ولسی جرگه طی جلسات ۱۶ عقرب شان بر موضوعات مربوطه بحث و غور کردند .

قوماندان عمومی ژاندارم و پولیس و مدیر عمومی امنیه وزارت داخله در جلسه انجمن امور داخله شرکت کرده در مورد اعانه پاسپورت حجاج و سایر موضوعات مربوط سوالات و کلاء را جواب گفتند .

در انجمن امور فرهنگی بر موافقت نامه فرهنگی بین افغانستان و یو لیند بحث گردید .

مسوده قانون پوهنتون در انجمن تقنینی و امور عدلی مورد مطالعه قرار گرفت .

انجمن روابط بین المللی در جلسه ۱۶ عقرب بر موافقتنامه خدمات هوایی بین حکومت افغانستان و سویدن غور کرد نماینده ریاست هوایی ملکی که در جلسه روز مذکور این انجمن حاضر شده بود در باره موافقت نامه اعضای انجمن توضیحات داد .

بودجه پروژه های انتقالی پلان دوم در انجمن پلان انکشافی مورد مذاکره قرار گرفته

در انجمن امور انکشاف و بهبود اجتماعی در مورد تدریس امور زراعتی و مالداري به افراد ارود در جریان دوره مکلفیت بحث صورت گرفت .

انجمن امور صحی بر موضوعات مربوط بحث کرد .

هیچنان انجمن امور معادن و صنایع بالای بیلائس نساجی بحث بعمل آورد .

انجمن های امور فواید عامه و مواصلات تقنینی و امور عدلی ، امور انکشاف و بهبود اجتماعی ، امور دفاع ملی ولسی جرگه روز پنجشنبه ۹ عقرب جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کرد .

انجمن فواید عامه و مواصلات بر یکمده عرایض مربوط بحث کرد انجمن تقنینی و امور عدلی در مورد قانون سروی اراضی بحث بعمل آورد . انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی در باره تدریس پروگرام حرفوی زراعتی و مالداري به افراد ارودو بحث کرده و بعد از تصویب آنرا برای غور مزید مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد .

در انجمن امور دفاع ملی به اکثریت اعضای انجمن تصویب بعمل آمد که منبعه از تکمیل مجلای شرعی مجلویین صرف نظر شده و به فورمه مرتبه اعتبار داده شود .

انجمن نظریه وزارت دفاع ملی را در مورد خواستار گردید .

انجمن های ولسی جرگه ۱۲ عقرب جلسه کرده بر موضوعات مربوط شان غور کردند .

انجمن امور داخله در جلسه روز مذکور خود موضوع پروژه های انکشاف دهات را تحت غور قرار داد .

پیشنهاد یکمده از اعضای انجمن امور فرهنگی در مورد مبارزه علیه بیسوادی در انجمن امور فرهنگی مطالعه شد .

انجمن انکشاف بهبود اجتماعی در جلسه ۱۲ عقرب خود موضوع کار را مورد بحث قرار داد .

مطالعه بودجه انکشافی مربوط به پلان پنجساله سوم مملکت در جلسه روز مذکور انجمن امور پلان ادامه داشت پروژه محصول گذاری میدان های بین المللی در جلسه همان روز انجمن امور مالی و بودجه مورد مذاکره قرار گرفت میثاق توحید بعضی مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی با پرو تو کول آن که حاوی تعدیلات درین میثاق است در انجمن روابط بین المللی مطالعه گردیده و قرار

وقراز انجمن درین مورد صادر گردید .

در انجمن امور مالی بر مسوده قانون هوايي ملکی از نگاه بودجوي آن بحث بعمل آمد .

انجمن امور دفاع ملي وانجمن امور فواید عامه ومواصلات بر موضوعات مربوط بحث کردند .

در انجمن انکشاف وبهبود اجتماعي در باره تشکیل يك هیئت فني جهت غور بر موضوع کار مذاکره صورت گرفت .

انجمن امور معادن و صنایع بر موضوعات مربوط پروژه های نساجي بحث کرد .

طبق فیصله ۲۱ عقرب ولسي جرگه بیانات وکلای ولسي جرگه در اطراف خط مشي و دادن رای اعتماد به حکومت ښاغلي نور احمد اعتمادی و اعضای معرفي شده کابینه شان تا آخرین ساعات روز ادامه یافت .

و کلايیکه در جلسه قبل از ظهیر و بعد از ظهیر ولسي جرگه ۲۱ عقرب نظریات شانرا ارائه کردند عبارتند از ښاغلي محمد احمد وکیل قرقین، ښاغلي عبدالحکیم وکیل موسی قلعه، ښاغلي خدای بردی وکیل اشکاشم ، ښاغلي سید محمد وکیل دره پیچ ، ښاغلي عبدالرشید صافی وکیل آقچه ، ښاغلي غلام بهاء الدین وکیل چهل السراج ښاغلي عبدالقیوم قره باغي وکیل کوچی کتواز ، ښاغلي محمد جنید وکیل کهسان ، ښاغلي شاه غاسی وکیل شیوه ، ښاغلي حاجی محمد اسلم کسری وکیسل شرن ، ښاغلي محمد هاشم تره کی وکیل ناوه غزني، ښاغلي میر محمد صدیق فرهنگ وکیل کابل ښاغلي سید محمد هاشم فاضلي وکیل مالستان ، ښاغلي محمد کبیر عبرت وکیل خلم ، ښاغلي محمد حکیم صدیقی وکیل ینگی قلعه ، ښاغلي محمد نسیم وکیسل بامیان ، ښاغلي بېرک وکیل کابل ، ښاغلي محمد کریم وکیل شنوار ، ښاغلي غلام رسول وکیل ارگون، ښاغلي فخر الدین وکیل تیوره ، ښاغلي سعادت وکیسل سید آباد ، ښاغلي محمد عمر وکیل شاه جوی ، ښاغلي عبدالرزاق وکیل نهرین ، میرمن معصومه عصمتی وکیسل ولسوالي معروف ښاغلي حفیظ الله وکیل میدان ، ښاغلي عبدالملک ناصری وکیل شکر دره ، ښاغلي مولوی عبدالرحمن مخدوم وکیل مرکز کندز ، دکاتور فرزاد وکیل زنده جان هرات ، ښاغلي علی احمد بایانی وکیل پروان ، حاجی محمد وکیل گرم سیر ښاغلي عبدالقیوم وکیل اندراب، ښاغلي

سید مبین شاه وکیل مرکز ولایت هلمند ، ښاغلي حبیب الله نور زایی وکیل گلران ، میرمن رقیه ابوبکر وکیل کابل ، ښاغلي عبدالحسین مقصودی وکیل ناور ، ښاغلي شیر محمد وکیل تنسی پکتیا ، ښاغلي عبدالرشید داوری وکیل ناوه بساز کزی ، ښاغلي غلام صدیق دقتانی وکیل ارچی ، ښاغلي حاجی عبدالقدوس مومند وکیل انجیل ښاغلي کمال الدین اسحق زی وکیل سرپل ، ښاغلي محمد عمران د خونی وکیل اند خوی ، حاجی محمد گل وکیل کوچی ننگرهار ، ښاغلي غلام فاروق غزنوی وکیل مرکز غزني ، ښاغلي حاجی محمد حفیظ وکیل بگراهی ، ښاغلي سید امیر وکیل خان آباد ، ښاغلي جمعه گل وکیل مرکز پکتیا ، ښاغلي عبدالوکیل صداقت وکیل کامه ، ښاغلي میر احمد وکیل میوند ، ښاغلي حاجی عبدالغفور وکیل چغچران ، ښاغلي محمد صدیق توخی وکیل اوبه هرات ښاغلي سید ناصر نادری وکیل دوشی ښاغلي شاه نظر وکیل ناد علی .

جلسه مطابقه رای اعتماد به ریاست دکاتور عبدالظاهر رئیس ولسي جرگه ۲۲ عقرب ادامه یانته وقبل از ظهیر و بعد از ظهیر وکلانظریات شانرا در مورد خط مشي حکومت و موضوعات اجتماعي ارائه کردند .

در جلسه مطابقه رای اعتماد ولسي جرگه قبل از ظهیر و بعد از ظهیر ۲۲ عقرب وکلای که نظریات شانرا ارائه نمودند عبارت از: ښاغلي عبدالله لالا آقا وکیل سر خرورد ، ښاغلي مختار الدین وکیل جاجی میدان ، ښاغلي عبدالقیوم وکیل بدخشان ، ښاغلي عبدالمجید وکیل جوزجان ، ښاغلي محمد اسمعیل مایار نایب رئیس وکیل چک وردک ښاغلي سید محمد طا هر اکبری وکیل شهر ستان ښاغلي محمد ظاهر یونسی وکیل نهر شاهی ، ښاغلي دوست محمد وکیل شورابک ښاغلي محمد اسحق هلالی نایب منشی وکیل گلستان فراه ، ښاغلي غلام علی حسینی وکیل زستانق ، ښاغلي بهاء الحق وکیل وازه خواه ، ښاغلي نور احمد وکیل پنجوايي ښاغلي میر عبدالله وکیل شین دند ، ښاغلي محمد براهیم وکیل شیرین تگاب ، دکاتورانهیتا وکیل کابل ، ښاغلي عبدالصمیر وکیسل ادر سنکن ، ښاغلي خدای رحم وکیل ارزگان ښاغلي محمد اکبر شاه عالمی وکیل دایکندي . ښاغلي مولوی عبدالحق وکیل چار دره ، ښاغلي محمد صدیق وکیل قیصار ، ښاغلي

فرخار ، بناغلی محمد صالح وکیل گذره هرات ، بناغلی عبدالحمید زهری و کیسل اصل چخانسور ، بناغلی قطب‌الدین وکیل سمیره بناغلی عبدالاول قریشی وکیل مرکز ولایت تخار ، بناغلی میر عبدالقیوم وکیل خسو ست ودرنگ ، بناغلی محمد محسن فوز ملی وکیل چار دهمی ، بناغلی رمضان علی شریفی وکیل جاغوری ، بناغلی فضل محمد وکیل مقر ، بناغلی غلام نبی چکنوری وکیل مهمنده ، حاجی دوست وکیل دهراد ، بناغلی غلام صدیق وکیل سرزبی ، بناغلی عبدالقیوم وکیل پشتونکوت ، بناغلی محمد جان وکیل سرکانو بناغلی محمد اکرم ایماق وکیل سنگچارک ، بناغلی حاجی غلام ربانی وکیل مرغاب ، بناغلی عبدالستار وکیل بالا بلوک ، بناغلی مولوی عبدالسلام وکیل درزاب ، بنا غلسی پیر زاده وکیل قرغه‌ئی لغمان ، بناغلی صالح محمد حنیفی وکیل برکی برك ، بناغلی محمد علی قاضی زاده وکیل پشتون زرغون ، بناغلی غلام رسول وکیل گجران ، بناغلی نیک محمد وکیل کوهدامن ، بناغلی سید یحیی وکیل دولت آباد ، بناغلی سید محمد اکبر وکیل لعل و سر چنگل ، بناغلی شاهرخی وکیل سمنگان ، بناغلی محمد کبیر شنوار وکیل اچین ، بناغلی سیف الرحمن وکیل ناز یان ، حاجی نور محمد وکیل روئی دو آب ، بناغلی عبدالحمید وکیل شوگره ، بناغلی یارمحمد وکیل پنجشیر ، بناغلی احمد جان وکیل نهر سراج بناغلی عبداللہ حکیمی وکیل قادس بناغلی محمد گلدی وکیل دولت آباد ، بناغلی محمد امین وکیل منجک ، بناغلی محمد گل وکیل گمر مسیر ، بناغلی مولانا محمد شاه ارشاد منشی ولسی جرگه وکیل بگرام ، بناغلی محمد عمر وکیل خدران ، بناغلی عبدالوکیل وکیل از رو ، بناغلی غلام سخی وکیل مرکز لوگر بناغلی حاجی عبدالرزاق وکیل سرخ پارسا ، بناغلی سردار عبدالرشید وکیل پسخوری ، بناغلی محمد اکبر نوای وکیل ترین کوت بناغلی حاجی ولی محمد وکیل پشت رود کوچی ، حاجی عبدالواهاب وکیل پسر چمن ، بناغلی بسم الله وکیل شنگی ، بنا غلسی عبدالجیب وکیل نو زاد ، بناغلی رحمت‌الله وکیل جانی خیل ، بناغلی حاجی عبدالعزیز وکیل مرکز زابل ، بناغلی محمد طا هرچینگه وکیل خواجه غار ، بناغلی عبدالرحمن نیک زاد وکیل حضرت امام ، بناغلی محمد زمان وکیل بکواه ، بناغلی محمد جمال وکیسل باغران ، بناغلی غلام نقشبند وکیل آرغنداب

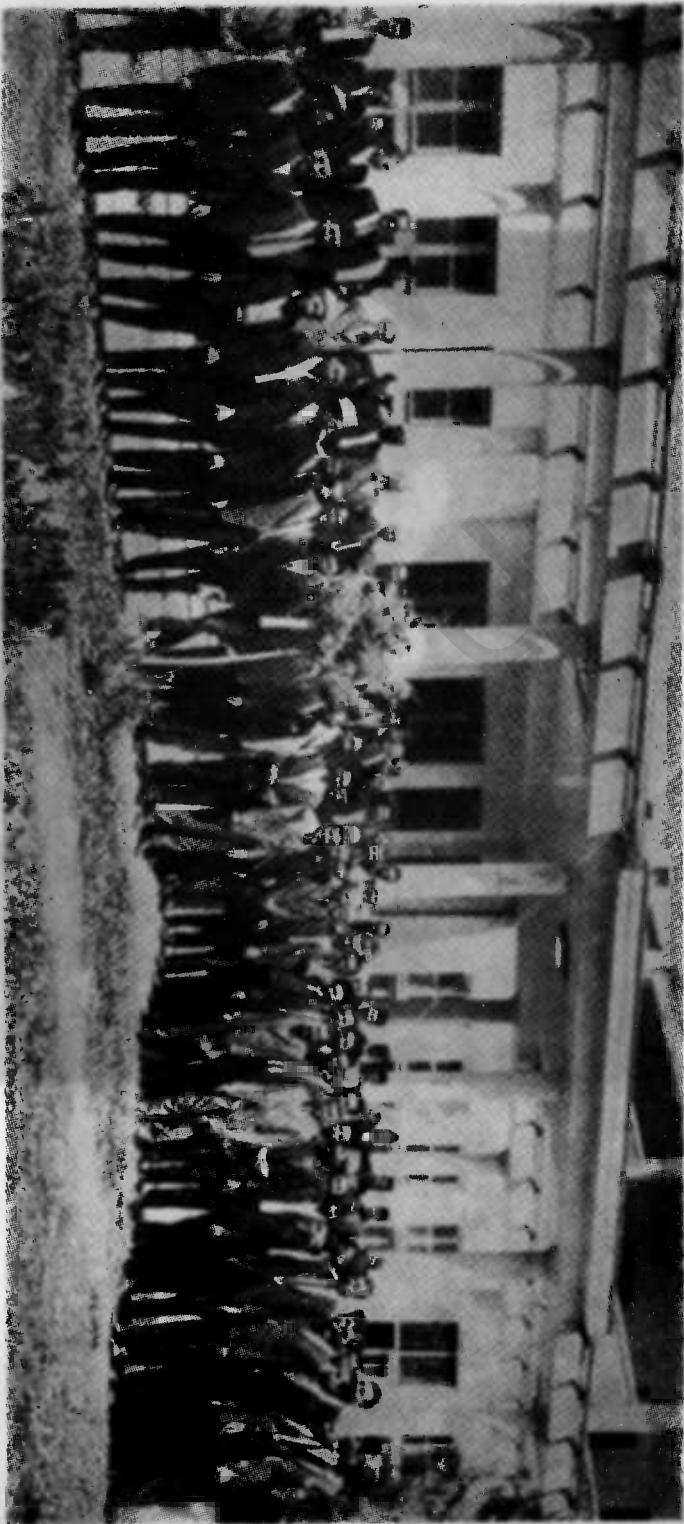
محمد اسمعیل وکیل واخان ، بناغلی محمدشاپور وکیل غوریان ، بناغلی عبدالغفورباهر وکیل علیشنگ ، بناغلی محمد نایب وکیل گزآب بناغلی محمد عیسی تخاری وکیل چاه آب ، بناغلی هلال الدین بدری وکیل مزار شریف بناغلی گل حبیب وکیل پغمان ، بناغلی محمد آصف آهنک وکیل کابل ، بناغلی بازمحمد وکیل ارغستان بناغلی حاجی شاه‌عالم طاهری وکیل کرخ بناغلی محمد علیم وکیل شمرک غور ، بناغلی عبدالهادی هدایت وکیل خوگیانی ، بناغلی قربانعلی رضوی وکیسل جغتو ، بناغلسی عزیز الله واصلی وکیل کندهار ، بنا غلی غلام محمد ضا قسی وکیل چو کسی ، بناغلی باز محمد وکیل زرمت ، بناغلی سلطان احمد علومی وکیل دند کندهار ، حاجی عبدالحمید سپین وکیل مرکز فراه ، بناغلی جان محمد وکیل اندن ، بناغلی اختر محمد کاروکیل قلعه زال ، بناغلی قازی مولانقل وکیل شور تیبه بناغلی عبدالقدوس صافی وکیل بلخ ، بناغلی حاجی غلی محمد وکیل دره صوف ، بنا غلی حاجی محمد وکیل چمکنی ، بناغلی عبدالقدیر وکیل خاص کنر ، بناغلی سید حبیب اللہ وکیل یکا ولنک ، بناغلی گل پاچا الفت وکیل جلال آباد ، بناغلی خواجه خلیل الله وکیل نجراب ، پبلغه خدیجه احراری وکیل هرات ، بناغلی حاجی عبدالوهاب وکیل حصارک بناغلی نظر محمد وکیل شهر صفا ، بناغلی محمد نوا نایب دوم وکیل مرکز فاریاب .

در جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر ۲۳ عقرب ولسی جرگه که در ختم آن رای اعتماد به حکومت بناغلی نور احمد اعتمادی صادر شد وکلای آتی نظریات شانرا ارائه کردند . بناغلی غلام مصطفی وکیل تکاب ، بناغلی خدایداد وکیل دایه‌چویان ، بناغلی غلام‌محمی‌الدین وکیل سر کز بغلان ، بناغلی فیضان‌الحق فیضان وکیل رودات ، بنا غلسی محمد نیسی ایماق وکیل مرکز بادغیس ، بناغلی عبدالرحمن اچکزی وکیل غور ماچ ، بناغلی عبدالاحد کرزی وکیل شهر کندهار ، بناغلی خیال احمد وکیل جاجی ، بناغلی احمد شاه رحمتیان وکیل مرکز هرات . بناغلی خدایداد وکیل کوچی غز نی بنا غلسی گل زرین وکیل بر کنر ، بناغلی غلام نقشبند ناشر وکیل قره‌باغ غزنی ، بناغلی غلام سرور نبی یار وکیل قره باغ کابل ، بناغلی سبحان قل وکیل چار بولک ، بناغلی عبدالوکیل وکیل خوست ، حاجی عبدالصمد وکیل سپین بولدک ، میر عبدالباقی وکیل اشکمش ، بناغلی محمد توره ایوبی وکیل

دكتور عبدالظاهر رئيس ولسى جرگه

دكتور عبدالقادر رئيس ووكلاي ونسي جرحه

سپینه و پاستوروت حجاج بحث نموده و فیصله اتخاذ کرده که به دارالانشای ولسی جنرل گه سپرده شد تا برای غور مزید به مشعلین عمومی ارائه گردد.

انجمن تقنین و امور عدلی آن جرگه بنسب موضوعات مربوط بحث وغور نمود.

کذا انجمن مختلط ولسی جرگه و مشرانو جرگه همان روز به ریاست سناوژ میزخند مولای جلسه کرده در مورد لیبس در پنج ماده به موافقه نهایی رسیده مواد متذکره به صورت یک کل در انجمن قرائت و به اکثریت آراء تصویب گردید.

انجمن های ولسی جرگه ۲۲ قوس بر موضوعات مربوط شان غور کردند.

در انجمن الکشاف و بهبود اجتماعی در باره پیشبرد نهضت تشوان بحث هنوز در گرفت. موافقتنامه حمل و نقل هوایی بشین همچنان در جلسه بقیه از ظهر آن جرگه در مورد قرضه های جمهورییت اتحادی آلمان بحث گردید و به اکثریت آراء فیصله شد تا برای غور مزید موضوع به انجمن امور مالی و بودجه سپرده شود.

کذا در جلسه بعد از ظهر پیشنهاد حکومت در مورد محصول پستی زمینی به اکثریت آراء تصویب گردید جلستان قبل از ظهر و بعد ظهر به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر گردیده بود.

در جلسه ۲۸ غروب ولسی جرگه موضوع الحاق افغانستان به هیئت امجاوی نظامی و حقوق بشی که از انجمن امور روابط بین المللی برای غور مزید به مجلس عمومی ارائه گردیده بود مورد بحث قرار گرفته بعد از غور و مباحثه به اکثریت آراء به تصویب رسید.

همچنان درین جلسه در مورد موافقتنامه همکاری گندکی و اقتصادی معادل اده ملیون پوند متعلقه که بین افغانستان و جمهورییت مردم چین صورت گرفته بحث شد و در نتیجه اصل موافقتنامه به اکثریت آراء تصویب و فیصله گردید تا در آینده قریب قرار داد های لزومی موافقتنامه نسبت غور به مجلس عمومی ولسی جرگه از طرف حکومت ارائه گردد.

جلستان قبل از ظهر و بعد از ظهر به ریاست داکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه از ساعت ۱۱ آغاز و تا ساعت یکیم بقیه از ظهر دوام داشت.

انجمن امور داخله ولسی جرگه در جلسه روز پنجشنبه اول قوس خود بر موضوع

سپینه و پاستوروت حجاج بحث نموده و فیصله اتخاذ کرده که به دارالانشای ولسی جنرل گه سپرده شد تا برای غور مزید به مشعلین عمومی ارائه گردد.

انجمن تقنین و امور عدلی آن جرگه بنسب موضوعات مربوط بحث وغور نمود.

کذا انجمن مختلط ولسی جرگه و مشرانو جرگه همان روز به ریاست سناوژ میزخند مولای جلسه کرده در مورد لیبس در پنج ماده به موافقه نهایی رسیده مواد متذکره به صورت یک کل در انجمن قرائت و به اکثریت آراء تصویب گردید.

انجمن های ولسی جرگه ۲۲ قوس بر موضوعات مربوط شان غور کردند.

در انجمن الکشاف و بهبود اجتماعی در باره پیشبرد نهضت تشوان بحث هنوز در گرفت. موافقتنامه حمل و نقل هوایی بشین همچنان در جلسه بقیه از ظهر آن جرگه در مورد قرضه های جمهورییت اتحادی آلمان بحث گردید و به اکثریت آراء فیصله شد تا برای غور مزید موضوع به انجمن امور مالی و بودجه سپرده شود.

کذا در جلسه بعد از ظهر پیشنهاد حکومت در مورد محصول پستی زمینی به اکثریت آراء تصویب گردید جلستان قبل از ظهر و بعد ظهر به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر گردیده بود.

در جلسه ۲۸ غروب ولسی جرگه موضوع الحاق افغانستان به هیئت امجاوی نظامی و حقوق بشی که از انجمن امور روابط بین المللی برای غور مزید به مجلس عمومی ارائه گردیده بود مورد بحث قرار گرفته بعد از غور و مباحثه به اکثریت آراء به تصویب رسید.

همچنان درین جلسه در مورد موافقتنامه همکاری گندکی و اقتصادی معادل اده ملیون پوند متعلقه که بین افغانستان و جمهورییت مردم چین صورت گرفته بحث شد و در نتیجه اصل موافقتنامه به اکثریت آراء تصویب و فیصله گردید تا در آینده قریب قرار داد های لزومی موافقتنامه نسبت غور به مجلس عمومی ولسی جرگه از طرف حکومت ارائه گردد.

جلستان قبل از ظهر و بعد از ظهر به ریاست داکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه در جلسه روز پنجشنبه اول قوس خود بر موضوع

گردیده بود .

دور جلسه ۵ هجری دلسوی جرگه نظریه انجمن امور دفاع ملی مهین بر اینکه باید معین بین ولایت کابل، دروه، مکلفیت شلورا در ولایات دیگر سیری نمایند. با اکثریت آراء تایید گردید .

همچنان درین جلسه نظریه انجمن روابط بین المللی در مورد میناق جمعیت دلسوی زبان جر جلسه عمومی تقریباً دویم از غرور و میباحه با اکثریت آراء مفصله گردید تا برای غور مزید به انجمن تقنینی روانور عملی نمیز سرورده شود .

در جلسه بعد از ظهر آن جرگه نظریه انجمن امور داخله دلسوی جرگه در مورد صیحه واعانه حجاج تایید گردیده و مفصله جعلی آید تا به وزارت داخله ابلاغ گردد که از گور فتن اعانه پاسپورت جعلی صرف نظر نسلیسد . فیصله انجمن روابط بین المللی در مورد موافقتنامه جعلی در نظر قضائی این حکومت افغانستان و سویین آنکه طاری سیزده مهله به میباشند در جلسه روز مذکور با اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

جلسات قبیل از ظهر دویم از ظهر به ریاست دکاتور عبدالظفر رئیس دلسوی جرگه به ساعت ده و نیم پنج دقیقه آغاز و تا ساعت دو بعد از ظهر دوام داشت .

در جلسه ۶ قوس ولسی جرگه بر موضوع میناق تجرید جعلی و نقلی مهرائی بین المللی پروتوکول تعدیل آن بجهت ضرورت گرفته و میناق مذکور به اکثریت آراء پاسائی نظریه انجمن روابط بین المللی تصویب گردید . میناق تجرید و مقررات دولتی بین المللی به تاریخ ۱۲ - اکتوبر ۱۹۲۹ در وارسا بطی کفرانین بین المللی مهرا مهردی ملنگسی رو پروتوکول آن که جاری تعدیل میناق تجرید بعضی مقررات جعلی و نقلی میباشد بدر ۲۱۸ دسمبر ۱۹۲۸ ترتیب شده است .

همچنان فیصله انجمن امور مللی و بودجه در مورد حذف گمرکات جعلی و نقلی، مفسول مقامی با در نظر گرفتن تقویه توربین گمرکات که از طرف حکومت به انجمن رسیده بود بعد از غور و میباحه به اکثریت آراء تصویب گردید .

در جلسه همان روز ولسی جرگه فیصله گردید تا در مورد پیوستن ولایت کابل ملند مخلو بین سایر ولایات این آیت مشتمله صورت بگیرد .

انجمن برای ولسی جرگه قبیل از ظهر ۸

قوس جلسه کرده و بر موضوعات مربوط شان غور کردند .

بنیاطی وزیر احمد لعلعلی مشاور اعظم بجهت وزیر امور خارجه در جلسه انجمن روابط بین المللی دلسوی جرگه به مقصد آشنا نی مزید به اوضاعی انجمن مذکور شرکت کرده در بنایه عمومیات سیاست خارجی افغانستان تریسیظت دادند در این موقع بعضی از اولانین وزارت امور خارجه به سمت ایشان بودند جلسه انجمن روابط بین المللی تا ساعت دو وازده ظهر ادامه داشت .

انجمن یلان و تفکیکات اساسی و دلسوی جرگه در بنایه بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ دولت قرار خود را مشاور و تقریباً از نگاه ارتباط موضوع به انجمن مللی ولسی جرگه سپرد . در جلسه انجمن تقنینی روانور عملی قبیل از ظهر روز مذکور یوهانه محمد اصغر روزبهیر عدلیه شرکت کرده و در موضوعات اجراءات شائزائی با وکلای مدافع مشاور حکمیه محصور حسین و حسنعلی که در مورد آن تصمیم گرفته شده بود در مرحله عمل قرار تکرر فتنه توضیحات داد .

در جلسه انجمن امور فرهنگی دکاتور علی احمد روزبهیر مشاور و معاون اول سعادت شرکت کرده در مورد تیر یسه مهله ف در افغانستان به سیولات بعضی انجمن توضیحات داد .

در جلسه انجمن امور مللی ساعت ده قبیل از ظهر بنیاطی محمد انور خیلانی وزیر مالیه و ساعت یازده قبیل از ظهر دکاتور یوهانه محمد روزبهیر یلان شرکت کرده دور بنایه انکشافی سال ۱۳۴۷ سیولات بعضی انجمن را جزئیات گفته .

همچنان بنیاطی محمد انور خیلانی وزیر مالیه ساعت یازده قبیل از ظهر در جلسه امور زراعت و اصلاحات شرکت کرده و در بنایه قیمت تراکتور مللی و نوعی و تاثیر بهبودیاتی داده در زمین و رفیع دکاتور محمد لسمان رفیق همین زراعت و زراعت و زراعت و آبشاری غیر مللی بود .

انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی موضوع عدم یقانون معارف افغانستان را تحت غور قرار داد .

انجمن امور و تولید عامه و مواملاات در جلسه خود میزائی سررابط به تولید مله را غور کرده و به مراجع مربوطه هدایت لایم را صادر کرد .

انجمن امور مللی و بودجه ولسی جرگه در جلسه

بتاریخ ۲۲ فوس ۱۳۴۶ اجلاس اول سال سوم دوره دوزادوم تقنینیه شورى، خا تمه يافت. وبالمثل لایحه وظایف داخلی مز دو جرگه وکلاي ولسي جرگه وستاوران مشرانو جرگه تا بیسته دووم حوت دوره رخصتی زمستاني را سپری مینموند.

آلومین جلسه اجلاس اول سال سوم دوره
دوزادوم ولسي جرگه قیل از فوس ۲۱ فوس به ریاسته دوکتور عبدالظاهر رئیس آن جرگه دایر گردیده. و جلسه به تلاوت چند آیچران مجید توسط مولوي عبدالرحمن مخدوم وکیل مرکز کنده خاتمه یافت. دوکتور عبدالظاهر در ختم جلسه گفت: دواجلتیکه باغایاقت یکتده از موضوعات مهم که درحیات اجتماعی، اقتصادي و مالی کشور ما سهم بزرگ دارد مورد مطالعه و خبر قرار گرفته که در آنجمله قانون یشاروالیها، قانون ازدواج، موافقتنامه های همکاری اقتصادی و تقنینی با دولت امداد دهنده بودیبه انگلستانی سال جاری ویک تعداد موضوعات مهم دیگر شامل میباشند.

دوکتور عبدالظاهر افزود: از تمام وکلاي محترم ملک که در طول مدت این اجلاس وظایف محوله خود را با روحیه همکاری و صمیمیت در انجمن ما ودر مجلس عمومی انجام داده اند اظهار تشکر مینمایم.
رئیس ولسي جرگه گفت: صدر انفاي این اجلاس مسئولیت قوه اجرائیه به حکومت جدید تفویض گردید و مجالس مطالب رای اعتماد در آن بر اعضا و خطه مفتی حکومت جدید میباحثه به عمل آمد. مورد توجه عمیق شما وکلاي ملت واقع گردید شما موقع یالتقدیر قادر ضمن بحث بر خطه مفتی حکومت نیاز مندی و تمنیات مردم را به تفصیلی و صراحت لجه اظهار نمایند در طول این اجلاس ولسي جرگه ارشادات قیمتدار حضور اعلیحضرت همایونی را که در وقت افتتاح اجلاس فعلی شوری راجع به همکاری و تعاون بین قوای اجرائیه و تقنینیه ایراد فرموده بودند حاوی راه خود دانسته و تصمیم حکومت جدید را در راه همکاری و حسن علایق بین قوای اجرائیه و تقنینیه طوریکه در خطه مفتی حکومت ذکر گردیده با رضایت خاطر ملاحظه نموده است. امیدواریم در پرتو این همکاری و حسن علایق ولسي جرگه بتواند بر حسب ارشادات ذات الملکانه مساعی خود را بر طبق رهنمای های قانون اساسی در راه انکشاف متوازن تمام امور حیاتی افغانستان بکار برد.

۱۳۲ فوس خود بودیبه انکشاف سال ۱۳۶ دولت را تحت غور مجدد قرار داد. بوجهلله دکتور عبدالجلیله حاتم وزیر پلان به جلسه انجمن شریک کرده به سواالات اعطای انجمن دزین مورد جواب گفت.

انجمن یسی از غور در مورد بودیبه انگلستانی قرار خود را صادر کرده و آقا برای مطالبه مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد.

در جلسه ۱۳۴ فوس ولسي جرگه پیشتنهايات انجمنهای امور ملی و بودیبه و مسور پلان انکشافی دو مورد انکشاف سال ۱۳۶ دولت که برای غور مؤید به مجلس عمومی ارائه گردیده بود مورد غور و مباحثه قرار گرفته به از اظهار نظر وکلا پیشتنهايات انجمن امور ملی و بودیبه درین مورد به اکثریت آراء تایید گردیده.

همچنان در جلسه روز مذکور فیصله بعمل آمده که در روز های هفته ایینه جلسات عمومی ولسي جرگه معطل گردد تا انجمن ها جلسه کرده و بر موضوعات مسر بسط شان غور نمایند.

جلسه به ریاسته دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسي جرگه دایر شده بود.

موافقت نامه فرهنگی بین دولت، شما هی افغانستان و دولت جمهوری پر لند که قبلا به اعطای رسیده بود در انجمن امور فوهنگی ولسي جرگه تحت غور قرار گرفته و پس از یک سلسله بحث و مذاکره انجمن فیصله نهایی خود را در مورد عنادر و به دارالانشاء ولسي جرگه برای غور مؤید مجلس عمومی سپرده شد.

همچنان انجمن امور روابط بین المللی همان روز بر موضوعات مربوط بحث کرد.

انجمن امور زراعتی و آبیاری ولسي جرگه ۱۳۹ فوس در مورد بعضی از مشکلات زراعتی و آبیاری مناطق کمسور با اشتراک وزیروزاکتین و زارت زراعت و آبیاری در سالون آن وزارت جلسه کرد.

یک متبح وزارت زراعت و آبیاری گفت: در این جلسه در مورد یکتده مشکلات که از نالیسه مسایل شائی کاری و پخته کاری تفکیک، حق آبه، پخته کروف دهنه جنات، توزیع زمین بلتله آبه و لا موزوع بحث بعمل آمده و مقدمات صورت گرفت.

دزین جلسه تجویز گردیده تا در مورد مشکلات که مقررات قانونی نداشته باشند قانون نامه جدید در زمینه طرح و ترتیب گردد.

وکلاي محترم ملت !

دارالانشاء سپرده شده بود، یکمه وکلامی بر ارسال متخصصین داخله و جراحی و نسایی به ولایات و تاسیس شفاخانه های کوچک در ولسوالی ها نظریات شانرا به مجلس عمومی ارائه کردند .

در نتیجه باسایس پیشنهاد یکمهاد وکلا باتفاق آراء فیصله گردید تا پیغله کبرانوزایی وزیر صحبه در جلسه سوال اجمل اشتراک کرده ودر ینمورد توضیحات بدهد .

همچنان درین جلسه در باره سببیه افغانستان در بانک انکشاف بین السلسلی آسیایی بحث صورت گرفت .

این موضوع از انجمن امور بودجه و مالی سی به مجلس عمومی ارائه گردیده است سببیه افغانستان درین بانک به چهار ملیون هفت صدو هشتاد هزار دالر بالغ میگردد . سببیه باسایس موافقتنامه نماینده افغانستان در کنفرانس ایکافی منقیده دهلی جدید تعیین شده که باکثرت آراء از طرف اعضای ولسی جرگه تأیید و تصویب گردید .

در جلسه بعد از ظهر موضوع باقیات فابریکه جنگلک ، بانکها و یناروالیها مورد مباحثه قرار گرفته ودر نتیجه باتفاق آراء ولسی جرگه قرار سایقه خود را تأیید نموده و فیصله کرد تا موضوع دو باره به حکومت ارجاع گردد تا باسایس قوانین موجوده باقیات حکومت از مجرای قانونی آن تحصیل گردد .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه از ساعت ده قبل از ظهر آغاز و تا ساعت یکم بعد از ظهر دوام داشت . انجمن تقنینی و امور عدلی ولسی جرگه قبل از ظهر ۷ حمل بر موضوع وضع سه فیصد تقاعد از معاش وکلا که قبلا ماموردولت بوده وریاست از ماموریت بعضویت ولسی جرگه شامل شده اند بحث کرده و بعد از یک سلسله مذاکرات قرار خود را در باره صادر و موضوع را جهت غور مزید به مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد .

همچنان از انجمن امور دفاع به جلسه مقدماتی خویشی ۷ حمل آغاز نمود . انجمن های تقنینی و امور عدلی و امور دفاع ملی ولسی جرگه قبل از ظهر روز پنجشنبه ۹ حمل بر موضوعات مربوط غور کردند .

در انجمن تقنینی و امور عدلی فیصله مجلس عمومی مشرانو جرگه را در مورد مامورین متقاعد مورد بحث قرار گرفت و مطالعه پیشتر این موضوع به جلسه آینده موکول شد . همچنان انجمن امور دفاع ملی بر موضوع

اکنون که موعد قانونی تعطیل ولسی جرگه فرا رسیده ما و شما برای یک ملت معین و دواع میکنیم و به حوزه های انتخابی خود بر میگرددیم امید وارم وکلاي محترم ملت در دروخواستها ما و احتیاجات هموطنان با مطالعه امکانات عملی بر آورده شدن آن از دوره تعطیل استفاده اعظمی نبوده و نیاز مندی های مردم را عمیقانه و متاملانه مطالعه ننمایند این مطالعات اساس فعالیت های پارلمانی ما را تشکیل داده ودر اجلاس آینده برای انجام وظایف ما مند و مفید واقع خواهد شد . امید داریم در هر مرحله احترام به اساسات دین اسلام ، قانون اساسی و آزوری خدمت صادقانه به وطن و هموطنان گرامی هادی راه ما باشد .

در خاتمه توفیقات الهی را برای خود و شما در راه خدمت به مردم تمنایکنیم و به بارگاه پروردگار برای سعادت ملت نجیب افغانستان وصحت اعلیحضرت معظم صابونی که بانی و حامی این تحول عظیم اند دعا میکنیم . در جلسه ۴ حمل ولسی جرگه بحث بر یکمده موضوعاتی که از انجمن های مربوط برای غور مزید به مجلس عمومی ارائه گردیده بود صورت گرفت .

در جلسه قبل از ظهر مکتوب انجمن امور تجارت در مورد اموال واداراتی که در زمینه قانون نامه تجدید اموال در داخل چهارفصل ونود و هفت ماده نیز از طرف انجمن ترتیب گردیده بود قرائت وبعدها باکثرت فیصله گردیده تا موضوع قبل از مطرح شدن به حکومت ارسال گردد .

همچنان بر موضوع فعال ساختن بانک صناعتی که قبل از انجمن امور معدن و صنایع به مجلس عمومی ارسال گردیده بود بحث بعمل آمده ودر نتیجه باکثرت آراء فیصله گردید تا برای غور بیشتر موضوع به انجمن امور مالی و بودجه ارسال گردد .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه از ساعت ده قبل از ظهر آغاز و تا ساعت دوازده ظهر دوام داشت . در جلسه ۵ حمل ولسی جرگه مکتوب انجمن امور بهبود اجتماعی در مورد انکشاف و بهبود وضع صحی مردم در ولایات ولسوالیها قرائت شده و مورد بر رسی قرار گرفت .

این موضوع قبلا از انجمن امور صحی با معاذیر وزارت صحبه جهت غور مزید به

مجلای مجلو بین که مجلای مدرسی ترتیب میدمه غور ومذاکره کرد.

انجمن های امور داخله و اداره محلی و تقنین ولسی جرگه ۱۰ حمل جلسات شانرا دایر نموده واعضای انجمن در مورد موضوعات رسید انجمن مطالعه وغور نمودند.

باساس پیشنهاد یکمه وکلاء در جلسه ۱۱ حمل ولسی جرگه راجع به بعضی از امور معارف و امتحانات بحث به عمل آمد پس از آنکه یکمه زیاد وکلاء درین مورد نظریات شان متعدد وکلا در زمینه صورت گرفت به اساس یکی ازین پیشنهاد ها که تعداد بیشتر آزاد را کسب نمود فیصله شد تا در جلسه روز بنه شنبه ۱۲ حمل دوکتور علی احمد پوپل وزیر معارف و رئیس پوهنتون اشتراک نموده در زمینه به مجلس توضیحات بدهند جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی از ساعت ده قبل از ظهر آغاز و تا ساعت یک بعد از ظهر دوام داشت.

در جلسه بعد از ظهر ۱۲ حمل ولسی جرگه که جلسه سوال بود دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف اشتراک کرده و در موضوعات مختلف معارف و امتحان شمول پوهنتون به سوالات وکلاء توضیحات داد.

در اخیر این جلسه پس از سوالات وکلاء و توضیحات دوکتور پوپل مجلس ولسی جرگه با اساس پیشنهاد تحریری یک تن از وکلاء که به اکثریت آراء تایید شد فیصله کرد تا انجمن رابه اشتراک یک یک نماینده هر ولایت تشکیل شده یا وزارت معارف در زمینه امتحان شمول پوهنتون و دیگر مسایل تربیتی تبادل نظر نماید.

دوکتور پوپل در آغاز جلسه از اینکه تبادل نظر حکومت یا مجلس عمومی ولسی جرگه از موضوع معارف که مورد علاقه همه مردم کشور میباشد آغاز گردید ، اظهار مسرت نمود.

وزیر معارف در این جلسه در مورد پلان ۱۳۵۷ وزارت معارف مشکلات معارف وطرفی که آن وزارت برای رفع این مشکلات پیش بینی نموده توضیحات داده و ضمناً از پشتیبانی حکومت و وکلا در توسعه معارف با قدر دانی یاد آور گردید.

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر و درین جلسه وکلا آتی در موضوعات مختلفه معارف از دوکتور علی احمد پوپل وزیر معارف سوال نمودند.

شباغلی جان محمد وکیل اندر ، شباغلی عبدالهادی هدایت وکیل ، خوکیان ، شباغلی غلام رسول وزیر وکیل اورگون ، شباغلی محمد یونس وکیل نهر شاهی .

شباغلی عبدالقیوم وکیل پشتون کوت ، شباغلی حاجی محمد وکیل چکنی .

شباغلی غلام سخی وکیل نور ستان .

شباغلی سعادت وکیل سید آباد ، شباغلی گل پاچا الفت وکیل مرکز ننگرهار و شباغلی عبدالرشید داوری وکیل ناره بارکزائی .

انجمنهای ولسی جرگه ۱۲ حمل جلسه کرده و برن موضوعات مربوطه غور کرد اعضای انجمن امور دفاع ملی در مورد مجلو بینی که به وزارت زراعت و آبیاری برای شمول در قوای سبز معرفی میشوند مذاکره نموده و فیصله کردند تا در جلسه آینده انجمن نماینده وزارت زراعت و آبیاری شرکت کرده و درین موضوع توضیحات بدهند .

همچنان انجمنهای تقنینی و امور عدلی در امور فرهنگی موضوعات مربوطه غور بعمل آورد .

در جلسه عمومی ۱۸ حمل ولسی جرگه اعضای انجمن امور مالی و بودجه و انجمن تقنینی و امور عدلی آن جرگه تعیین گردید .

باساس ماده پنجاه و یکم فصل دهم لایحه وظایف داخلی ولسی جرگه اعضای انجمن ها برای یکسال از طرف جلسه عمومی به اکثریت آراء تعیین میگردد چون دوره آراء یکسال اعضای سابق انجمن تکمیل گردیده انتخاب مجدد اعضای انجمن ها از طرف جلسه عمومی آغاز گردید .

همچنان درین جلسه اعضای انجمنی که تشکیل آن قبلاً در جلسه سوال ولسی جرگه برای تبادل نظریات وزارت معارف در مورد مسایل تعلیمی و تربیتی تصویب آراء شده بود تعیین گردید .

به اساس فیصله ولسی جرگه درین انجمن ازهر ولایت یک وکیل عضویت دارد . در جلسه بعد از ظهر ولسی جرگه رئیس و نایب رئیس و منشی انجمن مذکور که از طرف اعضای انجمن تعیین شده بودند مورد تایید مجلس قرار گرفت .

وکیل عبدالرحیم هانف به حیث رئیس ، وکیل سعادت به حیث نایب رئیس و وکیل عبدالقیوم به حیث منشی انجمن تعیین گردیدند . جلسه بعد از ظهر و قبل از ظهر ولسی جرگه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

انجمن های بومیه و مللی :

نیاغلی محمد آغمتد آهنگ وکیل حور زه
 سوم، شمس کابل ، نیاغلی محمد شاه اوتناد
 وکیل بگوام ، نیاغلی غلام مصطفی وکیل تگاب
 نیاغلی محمد، اکثرین وکیل بیط، نیاغلی حمیدالله
 محمدی، وکیل جرم ، نیاغلی محمد عیسی وکیل
 جاه آبد، نیاغلی محمد ظفر یونس وکیل
 نیر شاهی ، نیاغلی عبدالقیوم وکیل مرکز
 بدستان ، نیاغلی تقی محمد نیکلای مرکز
 فلزلیغ، نیاغلی محمد شاپور وکیل غیریلیق
 نیاغلی محمد صالح وکیل گلاره، نیاغلی مفتوح العین
 وکیل تور، نیاغلی حاجی محمدمن وکیل
 چاربرجک، نیاغلی سید مبین شله امیر وکیل
 مرکز هفتند، نیاغلی عبدالاحد کزیز وکیل
 کندمالو ، نیاغلی محمد اکثر شله علم وکیل
 دهلیکنده ، نیاغلی عبدالویزه وکیل نابله ،
 نیاغلی عبدالقیوم وکیل کوچی کتواک ، نیاغلی
 سید قربان علی رضوی وکیل جتور ، نیاغلی
 حفیظ الله وکیل میدان ، نیاغلی صالح محمد
 حفیظ وکیل بزکی برکت لوکل وچوچ نیاغلی
 عبدالوکیل صداقت وکیل کاهه ، نیاغلی
 نصرالعین شاه رخ وکیل مرکز سنگان ، نیاغلی
 محمد ارسلت وکیل علیتگار ، نیاغلی سید محمد
 وکیل دره پیچ ، نیاغلی محمدنور وکیل مرکز
 خیل ، حاجی عبدالحکیم سبیز وکیل
 مرکز فرام.

در جلسه ۲۰ حمل و لسی جر که اعضای
 انجمن های امور داخله، صحنی، روابط بین المللی
 بلان، انکشاف و تشکیلات اساسی، دفعه ملی
 تجارت، فواید عامه، زراعت و امور فوهدگی
 باکثرت، آراءه انضامی گردیدند.
 همچنانه درین جلسه، تصویب انجمن تقنین
 و امور عملی در باره تعیین هیئت افاری آن
 انجمن مورد تأیید مجلس عمومی قرار گرفت.
 نیاغلی عبدالرشید اوری وکیل ناور بلان کتوایی
 به حیثه رئیس، نیاغلی نظر محمد وکیل
 شهر صفا، به حیثه معاون، و نیاغلی خلیل احمد
 وکیل حاجی به صفت منشی انجمن تعیین و
 امور عملی انتخاب شدنده جلسه سرباست
 دوکتر عبدالظفر رئیس و لسی جر که دایر
 رسیده انجمن مطالعه وغیر نمودند.
 شمس بود.

انجمن که تشکیل آن در جلسه سوال
 و لسی جر که به منظور تبادل نظر با وزارت
 معارف در موضوعات تعلیمی و تربیتی فیصمله
 گردیدند بود اعضای آن قرار آتی تعیین
 گردیدند.

نیاغلی نیک محمد وکیل کوهدهامین ، نیاغلی
 عبدالقوس مهبند وکیل انجیل ، نیاغلی
 علی احمد بیلای وکیل مرکز پروانه، نیاغلی
 امیر محمد حسیب وکیل کوهستان ، نیاغلی
 محمد کبیر وکیل پنجاب ، نیاغلی سید شامسر
 نادری وکیل دوشی ، نیاغلی عبدالرحمن
 نیکوآباد وکیل حضرت امام بنیسا ، غلی غلام علی
 حسیب وکیل رستاق ، نیاغلی محمد اشید
 وکیل قرین ، نیاغلی عبدالقیوم وکیل پرو کوهستان
 نیاغلی نظر محمد نواز وکیل مرکز فاریده به ،
 نیاغلی عبدالقوس صافی وکیل ولسوالی
 بلخ ، نیاغلی حاجی غلام ربانی شملزبان
 وکیل مرغاب ، نیاغلی فتح الدین وکیل تیوره
 نیاغلی محمد عمو وکیل چاوا بر جک ، حاجی
 محمد خان وکیل گرمسیر، نیاغلی عبدالرحیم
 وکیل کندهار ، حاجی دوست محمد وکیل
 دهرآود ، نیاغلی نظر محمد وکیل شهر صفا،
 نیاغلی محمد هاشم توره کچ وکیل ناوه غزنی
 نیاغلی بیماخت خانده وکیل سید آناه نیاغلی
 صالح محمد حفیظ وکیل چوچ نیاغلی عبدالوکیل
 صداقت وکیل کاهه، نیاغلی نصو الدین
 شاهرخی وکیل مرکز سنگان ، نیاغلی
 عبدالظفر باهر وکیل دره علیشنگ ، نیاغلی
 محمد جان شیر وکیل سیر کانی ، نیاغلی
 بنامه مجید وکیل زرمینه ، نیاغلی عبدالحکیم
 وکیل مرکز فوله وچوچ محمد گل وکیل کوچی
 ننگهار.

اعضای انجمن تقنین و امور عملی :

نیاغلی میر محمد صدیق فوهدگی وکیل
 مرکز کابل ، نیاغلی میر علی گوهر وکیل
 غور بند ، نیاغلی خواجه خلیل الله وکیل
 نجواب، نیاغلی فیضان الله فیضان وکیل رودات
 نیاغلی مولوی عبدالرحمن مخدوم وکیل مرکز
 کندهار، نیاغلی محمد طور وکیل فرخنده، نیاغلی
 عبدالهیب وکیل چمتال ، نیاغلی محمد اکرام
 ایلیق وکیل سنگان، جاوک ، نیاغلی عبدالسلام
 وکیل درز آب ، نیاغلی محمد علی قاضی
 زاده وکیل پشتون زرغون، نیاغلی عبدالقصور
 وکیل مرکز غوروات ، نیاغلی عبدالحمید زهری
 وکیل جغتور ، نیاغلی عزیز الله، واسعی
 وکیل خاکس یمن ، نیاغلی حسنه داد وکیل
 غزنی ، نیاغلی عبدالنهای هاریت وکیل
 خورگینلی ، نیاغلی محمد کبیر عبرت وکیل
 خلم، نیاغلی مولوی سیف الرحمن وکیل نازبان
 نیاغلی حاجی محمد اکرم وکیل مرکز کترها،
 نیاغلی عبدالوکیل وکیل خوست ، حاجی محمد
 حسن وکیل انار دره.

اعضای انجمن نامور دواخله :-

اعضای انجمن نمود بېلابېل انجمنی او تشکيلات اساسی :-

ښاغلی غلام محي الدين وکيل مرکز پغلان
ښاغلي عبدالرازق وکيل نهرين ، ښاغلي سيد
شاه ناصر نادري وکيل هوشی ، حاجي دوست
محمد وکيل دوزلوی ، ښاغلي غلام سخي وکيل
نورستان ، ښاغلي محمد جان وکيل سرکاپي
ښاغلي باز محمد وکيل ارغستان ، ښاغلي غلام
صديق وکيل سرزېږي ، حاجي صالح محمد وکيل
مرکز ولايت نهرورز ، ښاغلي عبدالباقي وکيل
اشکفتي ، ښاغلي محمد ظاهر چيچکه وکيل
خواجہ غار و ښاغلي محمدزمان وکيل بکوره .

اعضای انجمن دفاع ملي :-

ښاغلي محمد صديقي توخي وکيل او پي
ښاغلي ابل محمد وکيل شلمه وکيل کيوت
ښاغلي محمد کبير وکيل شنوار ، ښاغلي
محمد عظيم وکيل بلجوراع ، ښاغلي محمد سليم
وکيل شرنک ، ښاغلي عبدالرحمان وکيل پورچين
ښاغلي شاه عام وکيل کونج ، ښاغلي سيم الله
وکيل شنکي ، ښاغلي محمد جنيد وکيل
کيسان و ښاغلي محمد حسين وکيل کشم .

اعضای انجمن تجارت :-

ښاغلي غلام رباني وکيل مرغاب ، ښاغلي
صنو وکيل سيد کرم ، ښاغلي ججه
کل وکيل مرکز بکتيا ، ښاغلي ضابطو خان
وکيل کومل ، ښاغلي غلام سخي وکيل مرکز
لوگر ، ښاغلي احمد خان وکيل بسا بند ،
ښاغلي عبدالرحمن وکيل غور ماچ ، ښاغلي
محمد ابراهيم وکيل شيرين تکاپ ، ښاغلي
کتب خان وکيل سپيره ، ښاغلي عبداللہ
حکيمي وکيل قاسد ، ښاغلي محمد نبي ايماني
وکيل مرکز بادغيس ښاغلي حاجي محمد گل وکيل
کوچي ، ښاغلي محمد بشير اندوخي وکيل
اندوخي ، ښاغلي محمد احمد وکيل قري قسن
ښاغلي محمد امين وکيل منگه جک و ښاغلي
قاري مولان قل وکيل شپور تپه .

اعضای انجمن فواید عامه :-

حاجي عبدالرزاق توفيق وکيل سرخ و نار سا
ښاغلي سيد جيب الله وکيل يکاولنگ
حاجي علي محمد وکيل ډره صوف ، ښاغلي
عبدالرشيد وکيل بلخوري ، ښاغلي محمد اسلم
وکيل مرکز بسود ، ښاغلي سيد محمد ظاهر
وکيل مرکز شهر ستان و ښاغلي غلام رسول
وکيل گجران .

ښاغلي محمد السميع وکيل وواخان ښاغلي
عبدالقدوس صبر مريد وکيل انجيل ، ښاغلي
سيد محمد انور وکيل قاسموال لول و سر جنگل
ښاغلي محمد شفيق سميعی وکيل ولسوالي
قيصار ، ښاغلي عبدالرحمن وکيل حضورت امام
ښاغلي علي احمد پايښي وکيل بيروان ،
ښاغلي محمد يوسف وکيل جوند ، ښاغلي
عبدالاول قريشي وکيل تخار ، ښاغلي
محمد کون وکيل ايجون ښاغلي عبدالقويوم وکيل
انور و ښاغلي هلال الدين بدري وکيل بلخ ، ښاغلي
محمد انور وکيل کوچي کلات ، ښاغلي
باز محمد وکيل زميت ښاغلي محمد جمال وکيل
باغران ، ښاغلي عبدالستار وکيل اوجستان ،
ښاغلي محمد سرور وکيل ډورث با ميان ،
ښاغلي سيد احمد وکيل لاشي جويين ، ښاغلي
محمد حاشيم انصلي وکيل جالستان ، ښاغلي
نور محمد وکيل ويی دو آب ، ښاغلي سعادت
وکيل سيد آباد ، ښاغلي محمد اکرم وکيل
برکيز ، ښاغلي يار محمد وکيل پنجشېر
و ښاغلي گل حبيب وکيل پغمان .

اعضای انجمن نمود محلي :-

ښاغلي عبدالستار وکيل بېلا بېلوك فراه ،
ښاغلي محمد اسحاق هلالي وکيل گيلستان
فراه ، حاجي دولي محمد وکيل کوچي پشت رود
حاجي محمد وکيل گر مسير ، ښاغلي
عبدالحيب وکيل نوزاد ، ښاغلي مير محمد اده
وکيل شين دند ، حاجي عبدالرؤف وکيل قلعه
کاه ، حاجي محمد انور وکيل کوچي کلات و
ښاغلي عبدالصمد وکيل بسين بولوك .

اعضای انجمن واديه بين المللي :-

مولوي شمس الحق پير زنده وکيل قرغه پي
ښاغلي غلام يهاو الدين وکيل جبل الميراج
ښاغلي امير محمد حبيب وکيل آموهستان ،
ښاغلي عبدالمالک ظهيري وکيل شکر ډره ،
ښاغلي غلام سرور وکيل اهلستلف ، دکوړيس
اناهيتا وکيل خوزه دوم شهر کابل ، ښاغلي
نور محمد وکيل پنجواڼي ، ښاغلي احمد شاه
رحميتان وکيل جوړه ووم شهر هرات ، ښاغلي
نيک محمد وکيل کوهدان ، ښاغلي يهاو الحق
وکيل ډاډه خوا ، ښاغلي محمد هاشم پيره کي
وکيل ناوه ، ميرمن رقيه ابوبکر وکيل حوزه اول
شهر کابل ، ښاغلي شاه غاسي وکيل شپوره کي
ښاغلي عبدالغفور ماهر وکيل مېشنيکيو و ښاغلي
محمد مير وکيل نه بالا .

اعضای انجمن زراعت و مالداری :-

بناغلی کمال الدین اسحق زی وکیل شریل
بناغلی احمد جان وکیل نهر سراج ، بناغلی
غلام تقشبد ناضر وکیل قره باغ غز نی ،
بناغلی عبدالحمید وکیل شولگره ، بناغلی
عبدالحمید وکیل مرکز جوزجان ، بناغلی
محمد سروزی وکیل دشو و بناغلی گل زرین
وکیل برکنر .

اعضای انجمن امور فرهنگی :-

بناغلی عبدالوکیل وکیل آرزو، بناغلی شیرمحمد
وکیل ننی ، بناغلی محمد گلدی وکیل دولت
آباد ، بناغلی رحمت الله وکیل جانسخیل
بناغلی عبدالحمید وکیل موسی قلعه ، بناغلی
حاجی محمد وکیل چکنکی، بناغلی غلام رسول
وزیری وکیل ، ارگون ، بناغلی رمضان علی
شریفی وکیل جاعوری ، بناغلی عبدالحمید
مقصودی وکیل ناور ، بناغلی عبدا لسلام وکیل
ارغنداب ، بناغلی غلام محمد وکیل چوگی و
بناغلی غلام علی حسیب وکیل رستاق .

دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت
وزیر معارف ساعت ده قبیل از ظهر ۲۱ حمل در
حالیکه یوهنوال توریالی اعتمادی و بر خسی
از روسای وزارت معارف باوی همراه بود
در اولین جلسه انجمن اشتراك نمود که برای
بحث و تبادل نظر بر موضوعات تعلیمی و
تربیتی و امتحان شمول یوهنتون از طرف
مجلس عمومی ولسی جرگه تعیین گردیده
بود .

دوکتور پوپل در این جلسته به سوالات
اعضای انجمن توضیحات داد .
انجمن تقنین و امور عدلی ولسی جرگه
در جلسه روز ۲۴ حمل بر موضوعات طرح
قانون یوهنتون بحث کرد .

طرح قانون یوهنتون که قبلا در انجمن امور
فرهنگی مطافه گردیده برای غور مزید از
حیث ارتباط موضوع به انجمن تقنین و امور
عدلی شبروده شد .

انجمن مختلط ولسی جرگه و مشرانو جرگه
به ریاست بناغلی میر علی گوهر رئیس آن
انجمن ۲۴ حمل جلسه گرده از جمله مواد مورد
بحث قانون احزاب سیاسی به شش ماده دیگر
آن مذاکره صورت گرفته در نتیجه باتفاق
آراء به مؤافقه نهایی رسیده اند .

قرآز یک خبر دیگر بناغلی عبدا لکر شید
صافی وکیل آقچه از طرف مجلس عمومی
ولسی جرگه بحث عضو انجمن مالی و بودجه
آن جرگه انتخاب گردید .

در جلسه قبل از ظهر ۲۵ حمل و لسانی
جرگه هیئت های اداری انجمن های امور بودجه
ومالی امور روابط بین المللی ، امور داخله ،
روابط فرهنگی ، امور زراعت و مالداری امور
صحتی امور قوایدها و مواضعات امور انکشاف
بهبود اجتماعی ، امور دفاع ملی که از طرف
اعضای انجمن ها تعیین و به مجلس عمومی
معرفی شده بودند بعد از غور با کثرت آراء
تایید گردید .

همچنان در جلسه قبل از ظهر آن جرگه
بر راپوز انجمن غور صورت گرفت که قبلاً
از طرف مجلس عمومی برای تبادل نظر با وزارت
معارف در مورد مسایل تعلیمی و تربیتی
تعیین شده بود در جلسه ۲۶ حمل پس از
آنکه وگلا در مورد راپوز انجمن نظریات شانرا
ارائه کردند تفویض این موضوع به جلسه
فردا موکول گردید جلسه روز مذکور به ریاست
دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده
بود .

هیئت اداری انجمن های ولسی جرگه که در
جلسه هفتا روز تایید و تصویب گردیده قرار
آتی میباشد :-

در انجمن امور روابط بین المللی :-

بناغلی عبدالماک ناصری وکیل اشکر آوره
بحیث رئیس ، بناغلی محمد میر وکیل
ده بالا بحیث نائب رئیس و بناغلی محمد
اسماعیل میخ وکیل خصه اول بنسود بحیث
منشی .

در انجمن امور زراعت و مالداری :-

بناغلی کمال الدین اسحق زی وکیل سر
پل بحیث رئیس ، بناغلی عبدالحمید وکیل
مرکز جو زخان بحیث نائب رئیس و بناغلی
عبدالحمید وکیل شولگره بحیث منشی .

در انجمن امور داخله :-

بناغلی هلال الدین بذری وکیل مز کز
بلخ بحیث رئیس ، بناغلی باز محمد وکیل
زرمت بحیث نائب رئیس و بناغلی علی احمد
بایانی وکیل پروان بحیث منشی .

**در انجمن پلان انکشافی و تشکیلات
اساسی :-**

بناغلی سید ناضر شاه قادری وکیل دوشی
بحیث رئیس ، بناغلی حاجی دوست محمد
نوروزی وکیل دهرآود بحیث نائب رئیس
و بناغلی غلام محی الدین وکیل مرکز بغلان بحیث
منشی .

در انجمن امور انکشاف و بهبود اجتماعی :-

میرمن معصومه عصمتی وکیل معروف

راپور انجمن تحقیق اداری پروژه نفلو که در بیست و نه دوسیه ترتیب شده بود در جلسه ۲۷ حمل ولسی جرگه از طرف منشی آن انجمن قرائت گردید .

این موضوع در مجلس عمومی ثور ۱۳۴۵ با یر یکمده عرایضی مطرح بحث قرار گرفته و هیئت ده نفری برای تحقیق و بر رسی اداری سؤاستفاده های مامورین آن پروژه از طرف مجلس انتخاب گردیده بود .

انجمن تحقیق اداری پروژه نفلو تحقیقات خود را در همان سال آغاز و بعد از تشکیل نمون دوسیه های مربوط آنرا غرض استماع و کلابه مجلس عمومی رجعت دادند .

بعد از اینکه وکلا راپور هیئت را استماع نمودند غور ویا اظهار نظر درین موضوع به جلسات آینده موکول گردید جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس و لسی جرگه دایر گردیده و تا ساعت ۲ بعد از ظهر دوام داشت همچنان هیئت اداری و اعضای انجمن امور معادن و صنایع قبل از بحث بر موضوع پروژه نفلو به مجلس عمومی معرفی شده و با اکثریت آراء هیئت منتخبه انجمن تایید شد هیئت

اداری و اعضای انجمن امور معادن و صنایع عبارتند از ښاغلی عبدالقدوس صافی وکیل مر کز بلخ بحیث رئیس ، ښاغلی مولوی عبدالحق ریان وکیل چار دره بحیث نایب ، ښاغلی محمد حفیظ وکیل بگرامی بحیث منشی ، ښاغلی خان محمد وکیل اندر بحث عضو ښاغلی فضل محمد وکیل مقر بحیث عضو ، حاجی عبدالعزیز وکیل زابل بحیث عضو و ښاغلی فضل محمد وکیل کامدیش به حیث عضو .

انجمنهای امور فرهنگی ، تقنین و امور عدلی ، امور پلان ، انکشاف و تشکیلات اساسی ، امور داخله ، امور روابط بین المللی امور دفاع ملی ، امور انکشاف و بسپود اجتماعی ، امور زراعت و مالداری ، امور معادن و صنایع ۲۸ حمل جلسه کرده و بر موضوعات مربوطه غور به عمل آورد .

در انجمن امور روابط فرهنگی بحث بر موضوع انکشاف و تعمیم مطبوعات صورت گرفت و فیصله گردید تا دوکتور محمد انس وزیر اطلاعات و کلتور به روز چهار شنبه ۴ ثور به انجمن حاضر شده و به سوالات اعضای انجمن توضیحات بدهد .

در انجمن امور مالی و بودجه موضوع موافقتنامه تخنیکي و اقتصادی که قبلا بسین

کندهار بحیث رئیس، ښاغلی میر احمد وکیل میوند بحیث نایب رئیس و میرمن خدیجه احراری وکیل حوزه اول هرات بحیث منشی .

در انجمن امور بودجه و مالی :-

ښاغلی حاجی عبدالحکیم سپین وکیل مرکز فراه بحیث رئیس ، ښاغلی محمد طسا هر یونسی وکیل نهر شاهی بحیث نایب رئیس و ښاغلی سید مبین شاه امیر وکیل مرکز هلمند بحیث منشی .

در انجمن امور دفاع ملی :-

ښاغلی محمد صدیق توخی وکیل اوبسی هرات بحیث رئیس ، ښاغلی لعل محمد وکیل شاه ولی کوت بحیث نایب رئیس و ښاغلی محمد کبیر وکیل شنوار بحیث منشی .

در انجمن امور روابط فرهنگی :-

ښاغلی شیر محمد خدران وکیل تنسی بحیث رئیس ، ښاغلی رمضان علی شریفی وکیل جاغوری بحیث نایب رئیس و ښاغلی محمد گلدی وکیل دولت آباد بحیث منشی .

در انجمن امور صحتی :-

ښاغلی عبدالستار بختور وکیل بالا بلو ک بحیث رئیس ، حاجی عبدالصمد وکیل سپین بولدک بحیث نایب رئیس .

در انجمن امور فواید عامه و مواصلات :-

حاجی عبدالرزاق وکیل سرخ پارسا بحیث رئیس ، حاجی علی محمد وکیل دره صوف بحیث نایب رئیس و ښاغلی محمد اسلم وکیل مرکز بسپود بحیث منشی .

موضوع امتحان شمول فارغ التحصیلان در پوهنتون کابل و متوازن ساختن معارف در تمام کشور در جلسه ۲۶ حمل و لسی جرگه مورد بحث و مذاکره قرار گرفت .

بعد از اینکه وکلا نظریات شانرا در زمینه ابراز کردند یکی از پیشنهادات تو حید شده مبنی بر مراعات توازن معارف با اکثریت آراء تایید و تصویب شد .

قبلا انجمنی از طرف مجلس عمومی ولسی جرگه برای تبادل نظریا وزارت معارف درین موضوع و مسایل تعلیمی و تربیتی تعیین گردیده بود که راپور آن در جلسه روز مذکور قرائت شد .

جلسه به ریاست دوکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه ساعت یازده آغاز و تا ساعت ۲ بعد از ظهر ادامه داشت .

افغانستان واتحاد شوروی عقد شده بود تحت غور قرار گرفت .

پلان پنجماله سوم انكشافی که از سال گذشته باینطرف در انجمن امور پلان انكشاف و تشکیلات اساسی مورد بحث قرار گرفته بود مجدداً بحث درین مورد از طرف اعضای انجمن آغاز گردید .

در انجمن امور دفاع ملی موضوع مجلوهین ۲۸ ساله که در حال تکافوی مجلوهین ۲۲ ساله از طرف وزارت دفاع ملی جلب میشوند بحث به عمل آمده و فیصله گردید تا درین مورد با آن وزارت تماس صورت بگیرد در مورد قانون پوهنتون بحث در انجمن تقنین و امور عدلی جریان داشت . انجمن انكشاف و بهبود اجتماعی بر موضوعات مربوط بحث کردند .

همچنان موضوع علف چر های کشور در انجمن امور زراعت و مالداری مطالعه گردید انجمن امور روابط بین المللی در مورد امور مقدما تسی اجندای انجمن بحث و مذاکره بعمل آورد .

انجمن امور معادن و صنایع و انجمن امور داخله به جلسات مقدماتی خویش به تاریخ ۲۹ حمل آغاز کردند .

انجمن های مالی و بودجه تقنین و امور عدلی و انكشاف و بهبود اجتماعی و لسی جرگه روز ۲۹ حمل جلسه نموده موضوعات مربوط را مطالعه کردند .

عطالعه و مذاکره در مورد موافقتنامه اقتصادی و تخنیکی که قبلاً بین افغانستان و اتحاد شوروی عقد گردیده در انجمن مالی و بودجه و بحث بر قانون پوهنتون در انجمن تقنین و امور عدلی ادامه داشت و انجمن انكشاف و بهبود اجتماعی بر موضوعات مربوط غور کرد .

در اول ثور و لسی جرگه بحث بر موضوع معارف متوازن در تمام کشور باسناد پیشنهاد فوری که از جانب یکمده کلا به دارالانشاء سپرده شده بود آغاز گردید بعد از اینسکه یکمده و کلا نظریات شانرا در زمینه ابراز کردند باکثرت آراء فیصله گردید تا موضوع شمول فارغ التحصیلان لیسه ها در پوهنتون به وزارت معارف محول و توصیه شود که در حدود امکان راجع بشمول ایشان در پوهنتون اقدام گردد و هم به انجمن تقنین و امور عدلی توصیه شود که قانون پوهنتون را بزودترین فرصت به دارالانشاء سپرده و در مجلس عمومی به آن حقاولیت داده شود تا موضوع مربوطه

امتحان کانکور در آن تنظیم گردد جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس و لسی جرگه دایر و تا ساعت یک بعد از ظهر دوام داشت . همچنان در جلسه همان روز انجمن امور بودجه و مالی و لسی جرگه در مورد موافقتنامه همکاری افغانستان و اتحاد شوروی که چندی قبل توسط هیئت های دو کشور در مسکو به امضاء رسیده بود بحث به عمل آمد .

دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان در جلسه انجمن شرکت نموده به سوالات و کلاء درین مورد توضیحات داد اعضای انجمنهای و لسی جرگه که در جلسات اخیر آن جرگه انتخاب گردیده اند . ښاغلی محمد اسلم کریمی و کیل شرن در انجمن امور فواید عامه و موصلات ښاغلی محمد محسن فرملی و کیل چارد هسی در انجمن امور فرهنگی .

ښاغلی مختار الدین و کیل جاجی میدان در انجمن امور تجارت . ښاغلی احمد جان و کیل کهمرد در انجمن امور تجارت، ښاغلی عبداللعل آغاز و کیل سرچرف در انجمن امور فواید عامه .

ښاغلی محمد عمر و کیل شاجوی در انجمن امور داخله .

ښاغلی عبدالسلام و کیل ار غنداب در انجمن امور تجارت .

ښاغلی نیازمحمد و کیل ارغستان در انجمن امور داخله .

ښاغلی فضل محمد و کیل کامدیش در انجمن امور معادن و صنایع .

و ښاغلی عبدالحبیب و کیل نوزاد در انجمن امور دفاع ملی .

انجمن های امور مالی و بودجه امور فرهنگی امور زراعت و مالداری تقنین و امور عدلی امور روابط بین المللی امور دفاع ملی ، امور معادن و صنایع ، امور انكشاف بهبود اجتماعی امور فواید عامه و موصلات و لسی جرگه قبل از ظهر و بعداز ظهر ۴ ثور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور بعمل آوردند .

انجمن امور معادن و صنایع بر موضوع موافقتنامه اقتصادی و تخنیکی که قبلاً بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی باامضاء رسیده بود بحث صورت گرفته و بعد از یک سلسله غور انجمن فیصله خودرا درین مورد صادر و جهت غور مزید مجلس عمومی آنرا به دارالانشاء سپرد در جلسه بعدازظهر انجمن بالای قانون بانک انكشاف صنعتی بحث گردید .

انجمن تقنین و امور عدلی قانون پوهنتون

انكشافی صنعتی بحث بعمل آمد .
قانون معارف در جلسه تقنین و امور عدلی
مورد غور قرار گرفت .

این قانون بعد از تدقیق انجمن امور فرهنگی
از حیث ارتباط موضوع بمنظور غور مزید به
انجمن تقنین و امور عدلی موصلات کرده بود .
انجمن ولسی جرگه قبل از ظہر و بعد از ظہر
۷ ثور جلسه نموده و بر موضوعات مربوط غور
کردند .

در انجمن تقنین و امور عدلی دو کتور محمد عمر
وردک وزیر داخله ساعت ده قبیل از ظہر
اشترک کرده و در مورد لزوم قریه داری به
اعضای انجمن توضیحات داد .

در جلسه بعد از ظہر انجمن بحث بالا ی
قانون ادامه داشت . نظریه خواهش دو کتور علی
احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف
وی معین ها و رؤسای وزارت معارف در حالیکه
دو کتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه نیز
حضور داشت در انجمن امور فرهنگی اشترک
کرده و با اعضای آن انجمن معرفی گردیدند .
همچنان دو کتور پوپل روی پلان های عمومی
معارف به اعضای انجمن توضیحات داد .

در انجمن روابط بین المللی موافقتنامه
فرهنگی بین حکومت افغانستان و جمهوریت
مردم چین مورد بحث قرار گرفته و بعد از یک
سلسله مذاکره فیصله گردید تا در جلسه
آینده نمایندگان وزارت های اطلاعات
و کلتور معارف و وزارت امور خارجه اشترک
نموده و در این مورد توضیحات ارائه کنند .
در انجمن امور داخله در مورد تشکیل ولایت
جرگه ها و بنا روالیها مذاکراتی بعمل آمده
و در نتیجه فیصله بعمل آمد تا در جلسه
آینده وزیر داخله به انجمن حاضر شده و درباره
توضیحات بدهد .

در انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی بریکده
عرایض وارده غور گردید در جلسه بعد از ظہر
انجمن بحث بر موضوع کویون اجیران صورت
گرفت .

انجمن امر مالی و بودجه بحث خود را بر موضوع
بانک انکشاف صنعتی دوام داد .

موضوع علفچر ها تقویه دهاقین و ترمیم بند
و انبار از جمله موضوعاتی بود که در انجمن
امور زراعت و آبیاری مطرح بحث قرار گرفت .
در انجمن امور فواید عامه و موصلات در
مورد امور موصلاتی کشور بحث صورت
گرفته و در انجمن فیصله گردید که در جلسه
آینده رئیس شهرسازی به انجمن حاضر شده
و در مورد توضیحات بدهد .

را به صورت يك كل مطالعه نموده و بعد از غور
و مذاکره جهت رای گیری مجلس عمومی آنرا
به دارالانشاء سپرد .

هكذا در جلسه بعد از ظہر انجمن بر موضوع
قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی بحث
صورت گرفت .

انجمن امور فرهنگی در مورد امور مطبوعاتی
بحث کرد .

انجمن امور فواید عامه و موصلات در مورد
مقروضین بانک رهنی و تعمیراتی بحث کرد
ساعت ده قبیل از ظہر بنا علی رئیس بانک رهنی
و تعمیراتی به انجمن حاضر و به سوالات و کلا
توضیحات داد و یکده سوالات تحریری را
غرض ارائه جواب با خود برد .

انجمن امور دفاع ملی در مورد افراد قوای
سبز بحث کرده و در نتیجه فیصله گردید که
نماینده وزار زراعت و آبیاری غرض ارائه
جواب به انجمن حاضر گردد .

انجمن امور خارجه و صنایع بر موضوع
(۱۶۸۵۱۰۰۰) افغانی تکس فروش منسوجات
وطني محصول سال ۱۳۴۲ که دافغان نساجی
شرکت تا الحال تحویل نه نموده است بحث
کرده و در نتیجه فیصله گردید تا هر چه زودتر
پول مذکور بخزانہ دولت تحویل و این موضوع
از نگاه مربوطیت به انجمن امور مالی و بودجه
ارجاع گردد .

انجمن امور روابط بین المللی در مورد
موافقتنامه فرهنگی و فنی بین حکومت افغانستان
و فرانسه که قبلا عقد شده بود بحث کرده و در
نتیجه فیصله گردید تا موضوع از نگاه
مربوطیت به انجمن امور فرهنگی ارسال گردد .
در انجمن امور انکشاف بهبود اجتماعی
بر موضوع متقاعدین بیکار بحث گردید .

همچنان انجمن امور زراعت و مالدار ی
بر موضوع امور زراعتی و مالدار ی کشور بحث
خود را دوام داد .

انجمن های انکشاف بهبود اجتماعی ، امور دفاع
ملی ، و بودجه انجمن تقنین و امور عدلی
ولسی جرگه طی جلسات روز پنجشنبه ۵ ثور
بر موضوعات مربوط بحث و غور کردند .

در انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی در مورد
کویون اجیران غور گردید .

بنا علی محمد حسن گشتیار رئیس جنگلات
و علفچر های وزارت زراعت و آبیاری در جلسه
قبل از ظہر انجمن امور دفاع ملی شرکت
کرده سوالات اعضای انجمن را در مورد افراد
قوای سبز جواب گفت :

در انجمن امور مالی و بودجه بر موضوع بانک

در تمام کشور مطرح بحث قرار گرفت .
 قانون تشکیلات و صلاحیت قضاء قانون پوهنتون در انجمن تقنین و امور عدلیه مطالعه گردیده و قانون تنظیم امور خارتوالیسا نیز به فیصله انجمن از طریق دارالانشای ولسی جرگه به مشرانو جرگه ارسال گردید تا بعد از فیصله آنجرگه آنرا واپس بولسی جرگه ارجاع نمایند .
 انجمن زراعت و مالداریه بر موضوع مالچرها بحث کرده و در نتیجه فیصله گردید تا در جلسه آینده انجنیر میرمحمد اکبر رضاء وزیر زراعت و آبیاری به انجمن حاضر شده و درباره توضیحات بدهد .

همچنان انجمن امور صحتی جلسه مقدماتی خود را دایر نمود .

در جلسه ۱۰ ثور ولسی جرگه آخرین قسمت نظریه انجمن مؤقت هیئت تحقیق پروژه نغلو مینی بردوسیه های اعاشه و مراقبت خروج مال از آن پروژه قرائت گردید .

بعد از اینکه وکلاء نظریه انجمن را استماع نمودند در جلسه بعد از ظهر بحث در زمینه صورت گرفته بکعبه وکلاء نظریات شان را در این مورد ابراز کردند .

بحث و تصمیم نهائی در این باره به جلسات آینده موکول گردید . جلسه قبل از ظهر به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر گردید بود .

همچنان در جلسه روز مذکور هیئت اداری انجمن پشتونستان که قبلا از طرف اعضاء آن انجمن تعیین شده بود با اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .

هیئت اداری انجمن عبارت از ښاغلی عبدالقدوس مہمند وکیل انجیل بحیث رئیس ، ښاغلی سبجان قل وکیل چاربولک بحیث نائب رئیس و ښاغلی عبدالقدیر وکیل خاص کمر بحیث منشی .

هکذا ښاغلی جان محمد وکیل اندر بحیث عضو در انجمن امور معادن و صنایع نیز انتخاب و تعیین گردیده انجمن های اموالی و بودجه امور فواید عامه و مواصلات ، تقنین و امور عدلی امور انکشاف بهبود اجتماعی و لسی جرگه پنجشنبه ۱۲ ثور ضمن جلسه بر موضوعات مربوط غور مذاکراه کردند .

در انجمن امور مالی و بودجه بر موضوع ۵۵۲ عدلون افغانی بودجه اضافگی سال ۱۳۴۵ بحث صورت گرفت در انجمن تقنین و امور عدلی در مورد قانون صلاحیت قضاء بحث گردید و از ماده اول الی ماده پنجم این قانون با سپاره تعدیلات از طرف اعضاء انجمن تصویب گردید .

در انجمن امور معادن و صنایع بر موضوع فروش اموال منسوجات وطنی مذاکره بعمل آمده و در مورد تادیه مبلغ شانزده ملیون و هشتصد و پنجاه و یک هزار و هشتصد و هشتاد و یک افغانی تکس دولت قرار خود را صادر کرد .

در جلسه ۹ ثور ولسی جرگه نظریه انجمن مؤقت تحقیق پروژه نغلو در مورد دوسیه های لیلان اموال پروژه نغلو و فروش آن باشخاص و استفاده از دارایی مواد اجناس مصارف و تولیدات آکسیجن و فروش پروژه جات موتر باقیداری اشخاص ، مالیات بر عایدات ، ذمت قرار دادی ها مبالغه اضافه از استحقاق اشخاص پرداخته شده ، موتر های خدمتی مدیریت پروژه نغلو امور صحتی مصارف روغنیات و ماشین های ساختمانی شعبه ماشیننری وسایط آمریت تخنیکي پروژه قرائت شده و از طرف اعضاء آنجرگه استماع گردید .

مطالعه را پورانجمن مؤقت در مورد پروژه نغلو در جلسات آینده هم دوام خواهد یافت .

جلسه روز مذکور بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر و تا ساعت دوی بعد از ظهر دوام داشت انجمنهای امور روابط بین المللی امور دفاع ملی ، امور زراعت و مالداریه امور فرهنگی امور صحتی ، امور داخله ولسی جرگه ۱۱ ثور جلسه نموده و بر موضوعات مربوط غور کردند .

در انجمن امور روابط بین المللی موضوع موافقتنامه فرهنگی بین حکومت افغانستان و جمهوریت مردم چین که قبلا عقد گردیده مطرح بحث قرار گرفته و نظر به تصمیم قبلی انجمن دوکتور محمد انس وزیر اطلاعات و کلتور ساعت ده ونیم قبل از ظهر روز مذکور در جلسه انجمن اشتراک نموده و در زمینه به اعضاء انجمن توضیحات داد .

همچنان ښاغلی حمیدالله عنایت سراج معین اول وزارت معارف درین جلسه حاضر شد و توضیحاتی به اعضاء انجمن در مورد موافقتنامه ارائه نمود .

برید جنرال عبدالسلام رئیس تشکیلات دفاع ملی در جلسه همان روز انجمن امور دفاع ملی اشتراک کرده و در قسمت مجلسو بین بتایا به اعضاء انجمن توضیحات داد .

در انجمن امور مالی و بودجه بحث در مورد قانون انکشاف بانک صنعتی ادامه داشت .

در انجمن امور داخله در مورد مسایل مربوط انجمن و یکعبه عرایض وارده غور و مذاکره بعمل آمد .

در انجمن امور فرهنگی موضوع معارف متوازن

در جلسه انجمن اشتراك و راجع بموضوعات مربوط بسوالات اعضای انجمن جواب بدهند . انجمن تقنین و امور عدلی در جلسه روز مذکور قانون تشکيلات و صلاحیت قضایی را از ماده شش الی سیزده مورد بحث و مذاکره قرارداد و پس از بحث وغور در انجمن فیصله گردید که در مورد بعضی از مواد مذکور سوالاتی موجود است و برای توضیحات درباره نماینده اشتراك و به سوالات اعضای انجمن جواب بدهد . انجمن انکشاف بهبود اجتماعی قرار خود را درباره اطفال بیگس صادر نموده و جهت غور در مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد انجمن روابط بین المللی بموضوعات مربوط غور نمود در جلسه عمومی ۱۵ ثور ولسی جرگه موضوع تحقیق پروژه نغلو تحت بحث و مذاکره قرار گرفت و تصویب گردید تا دوسیه های مربوط مرتبه انجمن تحقیق نغلو که تحقیقات آن تکمیل و به مسئولیت یکده اشخاص از طرف هیئت مذکور ابراز نظر گردیده ، از طرف مجلس عمومی تایید گردید تا دوسیه های آنها از طریق لوی خارنوالی به محکمه به منظور اجراءات قانونی و مقتضی محول گردد .

و نیز تایید گردید که اشخاص شامل دوسیه و سایر اشخاصیکه در نتیجه محکمه مسئولیت متوجه آنها گردد به اسرع اوقات محکمه علنی آنها صورت گرفته و نتیجه آنرا به ولسی جرگه اطلاع بدهند .

و نیز در جلسه عمومی تصویب شد تا دوسیه هاییکه به نظر هیئت نغلو قابل واریسی بیشتر دیده شده باید به حکومت ارسال و تایید گردد تا بزود ترین فرصت تحقیقات آنرا توسط اشخاص قابل اطمینان تکمیل و تحت اجراء قرار داده و به ولسی جرگه اطلاع بدهند .

مجلس در مورد پروژه های دیگری که بسر رسیده یا زیر کار است تصویب نمود که باید ترجه شود از اختلاس و حیف و میل جداً جلوگیری بعمل آید که پروژه های مملکت ودایی ملی مورد استفاده شخصی قرار نگیرد درین موارد حکومت ک اجراءات خود به ولسی جرگه اطمینان بدهد .

جلسه بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

کذا موافقتنامه فرهنگی بین حکومت افغانستان و جمهوریت مردم چین در جلسه روز چهارده ثور انجمن روابط بین المللی مورد بحث وغور قرار گرفته و فیصله انجمن درین باره بمنظور غور مزید مجلس عمومی به دارالانشاء سپرده شد .

دکتور روان فرهادی مدیر عمومی سیاسی

بنامغلی محمد سرور عمر رئیس عمومی شهر سازی قبل از ظهر در جلسه انجمن امور فواید عامه و مواصلات اشتراك کرده و در مورد امور ساختمانی باعضای انجمن توضیحات داد . انجمن امور دفاع ملی برمو ضوعات مربوط غور کرد

هیچنان انجمن امور انکشاف بهبود اجتماعی در مورد اطفال بیگس غور و مذاکره نمود . انجمن های ولسی جرگه ۱۴ ثور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و مذاکره نمودند .

در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالی و بودجه پروژه بانک انکشافی و صنعتی مورد بحث قرار گرفت که پس از غور و مطالعه نظر به تقاضای اعضای انجمن ساعت ده قبل از ظهر دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان و بنامغلی محمدانور ضیایی وزیر مالیه و دکتور نورعلی وزیر تجارت به انجمن حاضر شده و درباره سوالات اعضای انجمن جواب گفتند .

همچنان در جلسه بعد از ظهر موضوع پنجصد و پنجاه و سه ملیون افغانی بر علاوه بودجه سال ۱۳۴۵ از طرف حکومت پیشنهاد شده بود بحث و مذاکره مجدد بعمل آمده پس از یک سلسله مذاکره انجمن فیصله خود را درباره صادر و جهت غور مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد .

در انجمن امور فرهنگی موضوع تعیین دونفر از اعضای ولسی جرگه غرض اشتراك در جلسات کمیسیون ملی یونسکو که در وزارت معارف دایر میگردد بحث بعمل آمد قرار انجمن درباره به جلسه آینده موصول گردید این موضوع از طرف روابط فرهنگی وزارت معارف از طریق دارالانشاء ولسی جرگه به انجمن سپرده شده بود .

انجمن پلان انکشافی در موضوعات مربوط بحث نمود .

انجمن امور تجارت باقرائت آیه قران کریم که از طرف بنامغلی غلامربانی شمل زایی و کیل مرغاب قرائت گردید به جلسه مقدماتی خود شروع بکار نمود .

در انجمن امور فواید عامه موضوع جواب وزارت فواید عامه که قبلا از طرف انجمن درباره دستگاه ساختمانی افغانی سوالاتی بعمل آمده بود بحث صورت گرفته و در نتیجه فیصله گردید که در جلسه آینده انجنیر محمد حسین مساء وزیر فواید عامه به انجمن حاضر و درباره توضیحات بدهد .

انجمن معادن و صنایع روز مذکور جلسه کرده و فیصله نمود تا به تاریخ ۱۸ ثور ساعت ده قبل از ظهر معین وزارت معادن و صنایع ساعت ۲ بعد از ظهر رئیس شرکت بوت آهو

آینده رئیس تشکیلات وزارت دفاع ملی برای ارائه توضیحات اشتراک نماید .

دکتور محمدمعمر وردک وزیرداخله درجلسه قبل از ظهر انجمن امور بودجه و اداره محلی شرکت کرده بسوالات وکلاء در مورد خط مشی وزارت داخله پیش بینی انتخاب وکلای ولسی جرگه ، ادامه انفاذ قانون سابقه بنباروالی نازمان طی مراحل قانون جدید ، لایحه قریبه داری ، مشکلات میحطی مردم و رفع این مشکلات توضیحات داد .

در جلسه انجمن امور مالی و بودجه در موضوع امور معادن و سروری های محاسبه و بودجه فیصله انجمن صادر و به دارالانشاء سپرده شد همچنان موضوع بیست هزار تن گندم قرضه ایالات متحده امریکا نیز در ین انجمن مطالعه گردید .

مواقفنامه همکاری مزید اتحاد شوروی در پلان پنجساله سوم کشور که بین افغانستان و اتحاد شوروی منعقد گردیده در انجمن امور روابط بین المللی مورد مطالعه قرار گرفته و فیصله شد تا در جلسه آینده انجمن دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان شرکت نموده بسوالات وکلا توضیحات بدهد .

انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی بر موضوع بیکاران نفلو وانجمن تقنین و امور عدلی بالای قانون تشکیلات صلاحیت ستنره محکمه مذاکره کرده و در مورد قانون تشکیلات و صلاحیت قضایی به سوالات وکلا توضیحات دادند . در انجمن امور معادن و صنایع بر موضوع امور معادن سروری های معادن بحث و تبادل نظر صورت گرفت .

انجمن پښتونستان به روز مذکور به جلسه مقدماتی خود آغاز و بر موضوعات مربوط غور کرد .

در انجمن امور تجارت باقیداری ذمت اشخاص از دیپوی تعاونی مورد بحث قرار گرفته و فیصله شد تا ینباغلی محمد انور ضیایی وزیر مالیه در جلسه آینده انجمن اشتراک نماید . انجمن های ولسی جرگه روز ۱۹ ثور بسر موضوعات مربوط مذاکره وغور نمودند .

در انجمن مالی و بودجه در مورد بیست هزار تن گندم قرضه ایالات متحده امریکا بحث ادامه داشت .

ینباغلی عبدالوهاب حیدر معین وزارت پلان در جلسه انجمن اشتراک کرده و در ین موضوع به سوالات وکلا توضیحات داد .

در جلسه مختلط انجمن های امور فرهنگی و تقنین نظریات ریاست پوهنتون کابل در مورد قانون پوهنتون که غور آن از طرف مجلس عمومی ولسی جرگه به هردو انجمن سپرده شده بود

وزارت امور خارجه در انجمن روابط اموری بین المللی اشتراک کرده سوالات اعضای انجمن را درباره موافقتنامه فرهنگی بین افغانستان و جمهورییت مردم چین جواب گفت :

در جلسه عمومی ۱۶ ثور ولسی جرگه ماده اول و سوم طرح قانون پوهنتون پس از بحث و مذاکره با برخی تعدیلات به اساس نظریه انجمن امور تقنین آن جرگه به اکثریت آراء نایید و تصویب گردید .

همچنان در این جلسه ینباغلی نسیم تولواره وکیل مرکز بامیان به حیث عضو انجمن تقنین و امور عدلی ینباغلی عبدالرشید امیر وکیل خان آباد به حیث عضو انجمن امور زراعت ، ینباغلی اختر محمد کاکچی وکیل قلعه زال به حیث عضو انجمن امور زراعت و ینباغلی دوست محمد وکیل شورابک به حیث عضو انجمن امورداخلی و اداره محلی انتخاب گردیدند . جلسه روز مذکور بر ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

در جلسه عمومی ۱۷ ثور ولسی جرگه قانون پوهنتون مطرح بحیث قرار گرفته و پیشنهاد وزارت معارف که در زمینه به ولسی جرگه مواصلت کرده بود قرائت و فیصله شد تا پیشنهاد ضم قانون پوهنتون غرض غور مزید به انجمن تقنین و امور عدلی سپرده شود . همچنان در این جلسه بعد از آنکه راپور انجمن امور مالی و بودجه در مورد ریاست انحصارات قرائت شد وکلا نظریات شانرا در زمینه ارائه کردند .

جلسه بر ریاست دکتور عبدا لظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

انجمن های ولسی جرگه ۱۸ ثور جلسه نموده و در موضوعات مربوط غور کردند .

در انجمن امور فواید عامه و مواصلات در موضوع حفظ و مراقبت سربك ها بحث صورت گرفته و انجنیر محمد حسین مساء وزیر فواید عامه در جلسه قبل از ظهر انجمن اشتراک و بسوالات وکلا در زمینه توضیحات داد .

در جلسه انجمن امور فرهنگی در مورد تعیین دو عضو انجمن که در کمیسیون ملی یونسکو شامل میشوند بحث صورت گرفت .

موضوع مالچرها قیمت ترا کتور ها و واتر پمپها در انجمن امور زراعت و مالداری مطالعه شد . انجنیر میر محمد اکبر رضاء وزیر زراعت و آبیاری و ینباغلی کشتیار رئیس جنگلات آنوزارت در جلسه انجمن اشتراک نموده و سوالات اعضای انجمن را جواب گفت .

انجمن امور دفاع ملی در مورد مجلوبین شاقه با اساس پیشنهاد یکمده از وکلای ولایت زابل بحث نموده و فیصله کرد تا در جلسه

د دفاع ملی اشتراك كړده ودر مورد شاقه مجلوبين به سوالات اعضاى انجمن توضيحات داد . انجمن امور فوايد عامه و مواصلات موضوع باقيداران بانك رهني و تعميراتي راتحت غور قرار داد . و فيصله كړد كه در جلسه آينده انجمن دكتور محمد عمر وردك وزير داخله و رئيس بانك رهني و تعميراتي به انجمن شركت نموده در باره توضيحات بدهند . انجمن امور زراعت و مالداری در جلسه ۲۱ نور خود بحث شانرا در موضوعات مالچرها دوام داد .

همچنان انجمن امور داخله و اداره محلي بحث خود را در مورد خط مشي وزارت داخله كه در جلسه قبلي دكتور محمد عمر وردك وزير داخله در زمينه توضيحات داده بود ادامه داد . جلسه مختلط انجمن هاي امور فرهنگي و تقنين و امور عدلي ولسي جرگه نظريات رياست پوهنتون كابل را راجع به قانون پوهنتون مورد بحث قرار داد .

دكتور علي احمد پوپل وزير معارف و نمايندگان رياست پوهنتون در جلسه انجمن مختلط شركت كړده به سوالات اعضاى انجمن در موضوع قانون پوهنتون جواب گوتند . در جلسه عمومي ۲۲ نور ولسي جرگه ده نذر از وكلاء برای عضویت در انجمن مختلط هر دو جرگه كه برای مطالعه قانون انتخابات دایر ميگردد باساس رای گیری تعیین گردیدند قانون انتخابات كه از طرف ولسي جرگه قبلا نسويد و به مشرانو جرگه ارسال شده بود از طرف مشرانو جرگه بابرخی تعديلات واپس به ولسي جرگه فرستاده شده .

باساس ماده هفتاد و چهارم قانون اساسي هر كاه تصويب يك جرگه از طرف جرگه ديگر رد شود برای حل اختلاف هيئت مختلط به نعتاد مساوی از اعضاى هر دو جرگه مطابق به احكام قانون دایر ميگردد . وكلائيكه از طرف ولسي جرگه به عضویت انجمن مختلط انتخاب شدند عبارتند از ښاغلي ميرمحمد صد يبق فرهنگ و كيل حوزه چهارم شهر كابل، ښاغلي محمد شاه ارشاد منشي ولسي جرگه و كيل بگرام ولايت پروان ښاغلي عبدالوكيل صداقت و كيل كاهه ولايت ننگرهار، ښاغلي حاجي محمد و كيل چمكني ولايت پكتيا، ښاغلي هلال الدين بدري و كيل مركز ولايت بلخ، ښاغلي عبدالهادي عدايت و كيل خوكياني ولايت ننگرهار ، ښاغلي عبدالرحيم هاتف و كيل حوزه اول شهر كندهار ښاغلي غلام رباني شمل زايي و كيل مرغاب ولايت بادغيس ښاغلي احمد شاه رحمتيان و كيل حوزه دوم شهر هرات و حاجي عبدالرشيد داوری

بحث صورت گرفت و فيصله گردید تا نماينده رياست پوهنتون در جلسه مختلط هر دو انجمن شركت نموده در ين مورد توضيحات بدهد اعضاى انجمن امور پښتونستان در موضوعات مربوط تبادل نظر كړدند .

انجمن انكشاف و بهبود اجتماعي راجع به كوپون اجيران غور نمود . انجمن امور فوايد عامه و مواصلات در باره جوابات بانك رهني و تعميراتي مذاكره كړد . انجمن امور صحي در موضوع قانون صحت عامه بحث نمود .

انجمن هاي ولسي جرگه ۲۱ نور در موضوعات شان غور نمود . در جلسه قبل از ظهر انجمن روابط بين المللي دكتور عبد الصمد حامد وزير پلان اشتراك كړده به سوالات - وكلاء در مورد موافقتنامه همكاري مزيد اتحاد شوروي طي سؤمين پلان پنج سانه كه در ماه دلو سال گذشته بين دو كشور به امضاء رسیده بود توضيحات داد .

انجمن امور پلان انكشافي جلسه نموده و پلان پنجساله سوم را مطرح غور قرار داد . دكتور عبدالصمد حامد وزير پلان به جلسه انجمن شركت و به سوالات اعضاى انجمن درين مورد جواب گوت . ښاغلي محمد انور ضيائي وزير ماليه قبل از ظهر روز مذکور در جلسه انجمن امور تجارت اشتراك كړده و در باره باقيداری اشخاص از ديپوي تعاوني وهم در مورد محصول موثر هاي لوکس به سوالات اعضاى انجمن توضيحات داد .

در انجمن امور صحي بحث بالای قانون صحت عامه دوام داشت در انجمن امور مالي و بودجه دكتور عبدالصمد حامد وزير پلان اشتراك كړده و در مورد هشت صد هزار دالر قرضه ايالات متحده امريكا و پنجاه مليون مارك قرضه جمهوريت اتحادی آلمان به سوالات اعضاى انجمن توضيحات داد .

در جلسه انجمن امور پښتونستان ولسي جرگه كه بحث در موضوعات مربوط صورت گرفت و فيصله شد تا ښاغلي مسعود پوهنيار رئيس مستقل قبایل در جلسه روز ۲۵ نور انجمن اشتراك نمايند .

انجمن انكشاف و بهبود اجتماعي قرار خود را در باره كوپون اجيران صادر وجهت غور به مجلس عمومي و دارالانشاء سپرد همچنان انجمن امور معادن و صنايع بحث در موضوع سروي معادن ادامه داشت .

در جلسه بعد از ظهر انجمن امور دفاع ملي بريد جنرال عبدالسلام رئيس تشكيلات وزارت

وکیل ناوه بارکزیایی ولایت هلمند .

جلسه بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

در جلسه قبل از ظهر ۲۳ ثور ولسی جرگه دوسیه مربوط انحصارات دولتی قرائت شده و وکلاء نظریات شانرا در زمینه ابراز کردند . همچنان در جلسه بعد از ظهر بساساس پیشنهاد یکمده وکلاء با اکثریت آراء فیصله گردید تا جلسه استیضاح از حکومت بعد از ظهر ۲۴ ثور دایر گردد .

جلسه بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه ساعت ده ونیم قبل از ظهر دایر و تا ساعت یک بعد از ظهر دوام داشت .

شباغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم و اعضای کابینه بعد از ظهر ۲۴ ثور در جلسه استیضاح ولسی جرگه اشتراک کرده و وکلاء سوالات شانرا در موضوعات مختلف مملکتی ملی و محلی طرح نمودند .

شباغلی صدراعظم قبل از آغاز سوالات وکلاء گفتند: کمال مسرت دارم به از مدتی در جلسه این جرگه محترم اشتراک مینمایم .

از زمان جلسات کسب رای اعتماد که لحظات آن البته تاریخی بود و بعد از تعطیل زمستانی شوری آرزو مند بودم درین جا حاضر شوم اخیراً بعد از آنکه انجمن های جرگه محترم تشکیل شد اگرچه یکمده از اعضای کابینه در جلسات انجمن ها و معاون اول صدارت و وزیر معارف در جلسه عمومی اشتراک ورزیدند مگر من در اثر مشاغل اداری و وقوع رجال کشورهای دوست به افغانستان موقع حاضر شدن را درین مجلس محترم نیافته بودم .

شباغلی صدراعظم افزودند: چنانچه در خط مشی ذکر شده است این حکومت در پرتو تجارب گذشته تفاهم همکاری و اعتماد متقابل را بین قوای تقنینیه و اجرائیه یگانه رامحسن تدویر امور کشور و پیشبرد مرام های ملی میدانند این اظهار ما در آن زمان برای توضیح یکرکن مهم خط مشی حکومت بودونه برای جلب عده مزید آراء هنگام صدور رای اعتماد .

شباغلی اعتمادی صدراعظم علاوه کردند: با اطمینان اظهار می کنم در طول این مدت قوه اجرائیه با کمال حسن نیت در تأمین ایمن هدف پایدار و استوار و صمیمی بوده است . جزئی ترین نسبت را از روی مقاصد سیاسی پامداخله در امور تقنینیه باشد ، به خود اجازه نداده است . درین لحظه وظیفه خود میدانم از موقف هائیکه در انجمن ها ویا جلسه عمومی در مورد بعضی مسایل مهم

و حساس که به جریان زندگی روزمره کشور تماس داشته است بعد از جواب ویا توضیح خواستن از وزراء و مامورین حکومت اتخاذ گردیده اظهار قدر دانی نمایم .

شباغلی اعتمادی صدراعظم گفتند: - امید دارم بادرک حساسیت زمان و مسئولیت بزرگی که همه مشترکا در مقابل کشور داریم بصورت مجموعی بدل مساعی نمایم تا صلاحیت ها و مسئولیت های خویش را در داخل قانون اساسی بطوری رعایت نمایم که حسن جریان و سلامت امور ، نظم و آرامش و استقرار سیاسی در کشور تأمین شود .

واینک من در پرتو همین روحیه امرور درین مجلس حاضر شدهام در جلسه همان روز وکیل رفیقا یو بکر از مرکز کابل ، وکیل شباغلی از کوزکتر ، وکیل محمد علی قاضی زاده از پنینتون زرغون ، وکیل میرمحمد صدیق فرهنگ از مرکز کابل وکیل حاجی عبدالحکیم سپین از مرکز ولایت فراه ، وکیل محمد سرور ازورث وکیل حاجی عبدالغفور را چغچران ، وکیل غلام رسول و زبیر از گون وکیل فخر الدین از تیسور وکیل عبدالحمید از شولکره وکیل فخرالدین از تیوره ، وکیل حاجی دوست محمد از دهراد ، وکیل حاجی امیر محمد از دره صوف ، وکیل دکتور عبدالکریم فرزاد از زنده جان ، وکیل محمد اکبر شاه عالمی از دایکندی ، وکیل نورمحمد از چمکنی ، وکیل غلام فاروق غزنوی از مرکز غزنی ، وکیل باز محمد از زرمت ، وکیل عبدالقیوم از کوچی کنواز ، وکیل حفیظ الله از میدان ، وکیل یار محمد از پنجشیر ، وکیل سید مبین شاه از مرکز هیلمند وکیل محمد اسماعیل مبلغ از حصه اول بهسود وکیل خدا داد از کوچی غزنی استیضاح نمودند .

جلسه استیضاح بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه ساعت ۲ بعد از ظهر آغاز و تا ساعت چهارونیم ادامه داشت . جلسه به اساس اعتراض قانونی وکیل محمد سرور از قره باغ ولایت پروان که تقاضای ختم جلسه همان روز را نموده خواستار تعدید آن در هفته آینده بود به اکثریت آراء تأیید گردیده انجام یافت .

انجمن های ولسی جرگه ۲۵ ثور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کرد انجمن امور زراعت و مالدارانی در موضوعات مربوط زراعت کشور به بحیر خود ادامه داد .

در انجمن امور روابط بین المللی بحث بر موضوعات مربوط انجمن صورت گرفت . در انجمن امور معادن و صنایع بر موضوعات

و چار صد هزار مارک قرضه برای پروژه های آب رسانی که از حکومت جمهوریت اتحادی آلمان اخذ شده توضیحات داد.

در جلسه روز مذکور انجمن امور تجارت دکتور نورعلی وزیر تجارت اشتراک نموده به سوالات و کلام در مورد توریسموترهای لوکس و کهنه و توریسمونسجات جواب گفت

در انجمن امور روابط بین المللی فیصله گردید تا در جلسه آینده موضوع قرار دادها و تانکرهای خریداری شده انحصارات دولتی از خارج مطرح بحث قرار داده شده و همچنان قرار داد قرضه هتل بین المللی که در باغ بالا اعمار میگردد تحت مطالعه گرفته شود .

در انجمن امور معادن و صنایع رئیس شرکت بوت آهو حاضر شده و به سوالات اعضای انجمن در مورد تاسیس سرمایه تولید روزمره و صورت انکشاف آینده شرکت توضیحات داد .

همچنان انجمن بعد از ظهر روز مذکور موضوع تفاوت اموال تولیدی منسجات شرکت نساجی و محصولی را که با دولت تادیه میشود تحت مطالعه قرارداد .

در انجمن امور زراعت بر موضوع اتحادیه ها و کوپراتیف های زراعتی بحث و مذاکره صورت گرفته و یناغلی عبدالغفور رئیس تحقیق و ترویج وزارت زراعت و آبیاری در زمینه به سوالات جواب گفت

انجمن انکشاف و بهبود امور اجتماعی راجع به موضوعات مربوط بحث کرد .

همچنان در انجمن امور فواید عامه موصلات بحث بر موضوعات مربوط فواید عامه در انجمن امور داخله و اداره محلی بحث بر موضوعات تشکیلات وزارت داخله دوام داشت .

انجمن امور صحیه قانون صحت عامه را تحت بحث قرار داده و در انجمن مختلط فرهنگی تقنین و امور عدلی بحث بالای قانون پوهنتون ادامه داشت .

در جلسه بعد از ظهر انجمن پوهنوال توریالی اعتمادی سرپرست پوهنتون کابل اشتراک نموده و جلسه بعد از بحث و غور قرار خود را درباره صادر کرد .

در انجمن پلان انکشافی بحث بر موضوعات مربوط دوام نمود .

در جلسه عمومی ٢٩ ثور ولسی جرگه قانون سروی اراضی برای مطالعه و بحث به مجلس عمومی پیش شد .

جلسه بریایت دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

در جلسه ٣٠ ثور ولسی جرگه پنج جزء ماده

مربوط بحث بعمل آمد .
در انجمن امور بودجه و مالی بر موضوع شش ملیون و چهار صد هزار مارک قرضه حکومت جمهوریت اتحادی آلمان بحث گردید .

دکتور محمد عمر وردک وزیر داخله و رئیس بانک رهنی و تعمیراتی در انجمن امور فواید عامه و موصلات شرکت نموده بر موضوعات تحصیل پول قرضه بانک رهنی و تعمیراتی ذمت اشخاص بسوالات اعضای انجمن توضیحات دادند در انجمن امور تجارت درباره تولید و فروش محصولات نساجی بحث صورت گرفته و رئیس نساجی در جلسه انجمن شرکت نموده درین موضوع توضیحات داد .

در جلسه انجمن امور پهنونستان یناغلی سید مسعود پوهنیا قبل از ظهر روز مذکور اشتراک و سوالات اعضای انجمن در مورد موضوعات مربوط به پهنونستان توضیحات داد .

در انجمن امور داخله خط مشی آنوزارت مطالعه و در ین مورد مذاکرات بین اعضای انجمن صورت گرفت .

در انجمن امور دفاع ملی پارئیس تشکیلات وزارت دفاع ملی روی موضوع اعزام هیئت غرض تصفیة بقایای اسناد و غیر اسنادی ولایت زابل مذاکره گردید .

در انجمن مختلط تقنین و امور عدلی و امور فرهنگی نظریات ریاست پوهنتون در مورد قانون پوهنتون مورد بحث قرار گرفت .

در جلسه نماینده پوهنتون اشتراک نموده و سوالات و کلام در زمینه توضیحات داد

انجمن های تقنین و امور عدلی امور مالی و بودجه ولسی جرگه ٢٦ ثور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند .

در انجمن تقنین و امور عدلی بر موضوع قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی بحث صورت گرفته و ١٤ فقره ماده چهاردهم باپاره تعدیلات به تصویب رسید .

در انجمن امور مالی و بودجه موضوعات مربوط مطالعه گردید .

انجمن های امور مالی و بودجه ، امور تجارت امور اداره بین المللی ، امور معادن و صنایع امور فواید عامه و موصلات پلان انکشافی امر داخله و اداره محلی ، انکشاف و بهبود اجتماعی و امور زراعت و آبیاری و انجمن مختلط فرهنگی ، تقنین و امور عدلی ٢٨ ثور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کردند .

در انجمن امور مالی و بودجه یناغلی محمد نور ضیائی وزیر مالیه اشتراک کرده و به سوالات اعضای انجمن در باره ده ملیون مارک قرضه برای مواد استهلاکی و شش ملیون

وکیل دکتورس اناهیتا از مرکز کابل، وکیل میرعلی گوهر از ولسوالی غوربند، وکیل سعادت از ولسوالی سیدآباد، وکیل معصومه عصمتی از ولسوالی معروف وکیل عزیزالله واصفی از ولسوالی خاکریز.

همچنان در جلسه قبل از ظهر ولسی جرگه فقره ج ماده ۲ - قانون سروی اراضی با ایزاد کلمات و مواد ۳ - ۴ - ۵ این قانون تصویب گردید.

جلسات بعد از ظهر و قبل از ظهر روز مذکور بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر گردیده بود.

انجمن های ولسی جرگه اول جزوا جلسه نموده بر موضوعات مربوطشان غور نمودند. دوکتور نورعلی وزیر تجارت در حالیکه رئیس شرکت نساجی نیز حاضر بود قبل از ظهر همان روز در جلسه انجمن امور تجارت شرکت نموده و به سوالات اعضای انجمن در مورد فابریکات نساجی و تولیدات آن توضیحات داد.

در انجمن روابط بین المللی بحث در مورد موافقت نامه همکاری اتحاد شوروی و افغانستان

مینی بر همکاری مزید اتحاد شوروی طی پلان پنج ساله سوم ادامه داشت. در جلسه روز مذکور انجمن امور پلان انکشافی بحث بالای بودجه انکشافی ۱۳۴۷ ستره محکمه صورت گرفت. این موضوع بعد از تدقیق مشرانو جرگه از طریق دارالانشاء ولسی جرگه به این انجمن مواصلت کرده است.

در جلسه قبل از ظهر روز مذکور انجمن تقنین و امور عدلی در موضوع صلاحیت های قضای القضا که مربوط ماده چهارده قانون تشکیلات و صلاحیت های قضایی است بحث بعمل آمد.

همچنان درین انجمن مواد ۱۵ - ۱۶ و ۱۷ قانون مذکور مورد مطالعه قرار گرفت.

در جلسه همان روز انجمن امور معادن و صنایع بحث در موضوع منسوجات تولیدی شرکت نساجی صورت گرفت و فیصله شد. در جلسه روز شنبه ۴ جزوای انجمن رئیس شرکت نساجی شرکت نماید.

انجمن امور فرهنگی در موضوعات مربوط غور کرد در انجمن امور فواید عامه و مواصلات بحث در مورد کارهای دستگاه ساختمانی افغانی صورت گرفت.

در جلسه همان روز انجمن امور داخله بحث بالای تشکیلات وزارت داخله دوام داشت. در انجمن امور صحتی قانون صحت عامه مورد غور

اول و دو جزء ماده دوم قانون سروی اراضی به اکثریت آراء تصویب گردید. این مواد قانون سروی اراضی موضوعات مربوط به اسناد و فرم های ملکیت و احصائی اراضی را احتواء مینماید.

جلسه بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود.

انجمن مختلط ولسی جرگه و مشرانو جرگه بریاست وکیل میرعلی گوهر رئیس آن انجمن ۷ ثور جلسه کرده و از جمله مواد مورد اختلاف قانون احزاب سیاسی به ۶ ماده دیگر آن بحث و مذاکره صورت گرفته در نتیجه با اکثریت آراء بموافقه نهائی رسیدند.

در جلسات مختلط ۱۴ ثور ولسی جرگه و مشرانو جرگه که بریاست وکیل میرعلی گوهر دایر شده بود مجموع مواد مورد اختلاف قانون احزاب سیاسی که ماده وار رای گیری گردیده خاتمه یافت و هم تصمیم گرفته شد که در جلسه آینده سناتور محمد هاشم واسوخت منشی مؤقت انجمن آنرا به صورت یک کل به انجمن تقدیم نماید.

انجمن مختلط شوروی :

جلسه انجمن مختلط ولسی جرگه و مشرانو جرگه ۲۹ ثور بریاست وکیل میرعلی گوهر دایر شده و بر قانون احزاب سیاسی بطور کل مذاکره بعمل آمد.

شاعلی نور احمد اعتمادی صدراعظم با اعضای کابینه ساعت ۴ بعد از ظهر ۳۱ ثور در جلسه استیضاح ولسی جرگه اشتراک و وکلاء سوالات شانرا در موضوعات مختلفه طرح نمودند در جلسه روز مذکور استیضاح که از ساعت دو تا چهار نیم بعد از ظهر ادامه داشت وکلای ذیل از حکومت استیضاح نمودند.

وکیل سید محمد از ولسوالی دره پیچ وکیل عبدالرحمن اچکزئی از ولسوالی غور حاج وکیل سید محمد طاهر اصغری از ولسوالی شهرستان وکیل عبدالرشید داوری از ولسوالی ناوه باوکزایی، وکیل امیر محمد یسیب از ولسوالی کوهستان، وکیل عبدالقنوس مومند از ولسوالی انجیل، وکیل جان محمد از ولسوالی انهور وکیل مصطفی از ولسوالی تکاب، وکیل ببرک از مرکز کابل وکیل محمد اسلم کریمی از ولسوالی شرن، وکیل عبدالحمید مقصودی از ولسوالی ناوه، وکیل محمد ظاهر یونسی از ولسوالی نهر شاه وکیل عبدالحمید زهری از ولسوالی اصل چخانسور، وکیل محمد کمین از ولسوالی اچین وکیل حاجی گل محمد از کوچی های ننگهار

انجمن امور روابط بين الملى موافقتنامه همكارى مزيد اتحاد شوروى را طى پلان پنجساله سوم افغانستان تحت بحث مجدد قرار داد و فيصله كرد تا در جلسه آينده نماينده وزارت پلان شركت كند .

در انجمن امور معادن و صنايع رئيس شركت نساجى و معاون آن شركت حاضر شده و در باره توليدات فايبريكه نساجى و فروشات توليدات فايبريكه به سوالات اعضای انجمن جواب گفتند در جلسه قبل از ظهر انجمن تقنين امور عدلى از فصل تميز تا اخير فصل استيناف مركزى قانون صلاحيت و تشكيلات قضايى در حاليكه دكتور وليد حقوقى آمر عمومى دارالانشاء ستره محكمه و مشاور حقوقى آرياست حاضر بود و دند مطالعه گرديد .

در انجمن مالى و بودجه قرار داد خريدارى چپل هزار تن گندم و چهار هزار تن روغن نباتى از حكومت ايالات متحده امريكا مورد مطالعه قرار گرفته و در جلسه بعد از ظهر انجمن ښاغلى دوست محمد فضل رئيس عمومى دافغانستان دخوداكي مواد او عامه اړتياو موسسه شركت كرده درين مورد توضيحات داد .

قانون احزاب كه از ماه سرطان سال گذشته تا نيمه ماه ثور امسال مورد بحث انجمن مختلط ولسى جرگه و مشرانو جرگه قرار داشت بحث پس از آنكه بصورت يك كل قرائت گرديد . انجمن مختلط فيصله خود را در آن باره صادر و به دارالانشاء ولسى جرگه به غرض توشيح حضور اعلیحضرت معظم همایونى سپرد . رياست انجمن مختلط هردو جرگه از ښاغلى ميرعلى گوهر و كيل چاردره غوربند به عهده داشت .

در جلسه ۵ جوزای ولسى جرگه بحث بر قانون سروي اراضى ادامه داشت .

در جلسه قبل از ظهر بحث بلاى ماده ششم قانون سروي صورت گرفت و بعد از آنكه يكمه و كلاء نظريات شان را در زمينه ابراز كردند . ماده ششم باكثریت آراء حذف گرديد همچنان در جلسه بعد از ظهر ماده هفت بافتره الف آن باكثریت آراء تصويب و پر جزء (ب) آن بحث بعمل آمد .

جلسه برياست دكتور عبدالظاهر رئيس ولسى جرگه داير و تا ساعت يك و نيم بعد از ظهر دوام داشت .

ښاغلى نور احمد اعتمادى صدراعظم و اعضاى كابينه ساعت ۲ بعد از ظهر ۷ جوژوا در جلسه استيضاح ولسى جرگه اشتراك كرده و وكلاء سوالات شانرا در موضوعات مختلف

مجدد قرار گرفت واز عاده اول الى ماده ۲ آن قانون مطالعه شد .

انجمنهاى امور فرهنگى تقنين و امور عدلى و امور پلان انكشافى ولسى جرگه در جلسات ۲ جوژوا بر موضوعات مربوط غور و بحث كردند .

در انجمن امور فرهنگى و امور مربوط به تعليم و تربيه مكاتب ميخانيكى و صنايع بحث بعمل آمد .

همچنان در اين انجمن موضوع اشتراك دو عضو ولسى جرگه در كميسيون ملى يونسكو مورد غور قرار گرفت .

در انجمن تقنين و امور عدلى فصل سوم قانون تشكيلات و صلاحيت قضايى كه موضوعات مربوط به مقام عالى تميز را احتواء ميكند مورد بحث قرار گرفت .

در انجمن امور پلان انكشافى درباره پلان انكشافى قوه قضائيه غور و بحث بعمل آمد . همچنان در جلسه انجمن مالى و بودجه در مورد ماده اول تا ماده ۳۳ قانون محصولات استفاده از ميدان هاى هوايى و تاسيسات خدمات هوا نوردى ملكى بحث و مذاكره صورت گرفت .

در اين جلسه نماينده رياست هوايى ملكى نيز شركت كرده بود .

دكتور محمد عمر وردك وزير داخله در جلسه قبل از ظهر انجمن امور فوايد عامه و مواصلات ولسى جرگه شركت نموده درباره باقيدارى بانك رهني و تعميراتى به سوالات اعضاى انجمن جواب گفت :-

در جلسه بعد از ظهر انجمن جوابات تحريرى وزارت داخله درين موضوع تحت غور قرار گرفت .

انجمن امور دفاع ملى موضوع مجلويين بقايا را تحت بحث مجدد قرار داد .

در انجمن پښتونستان ولسى جرگه به موضوعات مربوطه غور شد .

در انجمن امور داخله و اداره محلى بحث درباره لايحه قريه دارى صورت گرفت و نظريه آن من درين مورد تسويد شد .

در جلسه انجمن انكشاف و بهبود اجتماعى و انجمن امور فرهنگى بر موضوعات مربوط غور بعمل آمد .

در انجمن امور تجارت نماينده وزارت معادن و صنايع و شركت نساجى درباره توليدات آن شركت توضيحات داد .

طرح نمودند .

هشتصد هزاردالر قرضه ایالات متحده امریکا که راجع بخریداری ماشین های دیزلی تولید برق برای ولایت کندهار اخذ شده بود مورد بحث قرار گرفت که بعد از يك سلسله غور انجمن قرار خودرادر زمینه صادر و به دارالانشاء سپرد .

انجمن امور معادن و صنایع بر موضوع تولیدات و فروش منسوجات فابریکه گلپهار و سایر موضوعات مربوط آن بحث کرد که بعد از يك سلسله مباحثه سوالات تحریری به فابریکه ارسال گردید .

انجمن امور پنبنتو نستان بر موضوع جواب تحریری ریاست قبایل که قبلا در مورد سائل پنبنتوستان از آن ریاست سوالات به عمل آمده بود غور کرد .

انجمن امور پلان انکشافی موضوع ۲۵ میلیون افغانی پول مصارف تعمیراتی رهایش ریاست محاکم مرکزی ولایات و لسوالی ها که در پلان سوم انکشافی کشور پیش بینی شده بود بحث کرد .

ساعت ۲ بعد از ظهر دکتور ولید حقو قی آمر دارالانشاء ستره محکمه به انجمن حاضر و به سوالات اعضاء انجمن توضیحات داد .

در انجمن امور فرهنگی موضوع اشتراك دونفر از اعضاء ولسی جرگه به کمیسیون ملی یونسکو که در افغانستان منعقد میگردد تحت بحث مجدد انجمن قرار گرفت در نتیجه انجمن قرار خودرا صادر و به دارالانشاء سپرد . در جلسه بعد از ظهر انجمن بحث بر موضوع قرار داد فرهنگی که قبلا بین افغانستان و جمهوریت فرانسه عقد گردیده بود صورت گرفت .

در انجمن تقنین و امور عدلی در فصل دوم قانون تشکیلات و صلاحیت قضا بحث صورت گرفت .

انجمن امور انکشاف بهبود اجتماعی در مور دحمایه مادر و طفل بحث کرد .

در انجمن امور روابط بین المللی بر موضوع موافقتنامه همکاری اتحاد شوروی در پلان پنجساله سوم افغانستان بحث دوام داشت .

بناغلی عبدالوهاب حیدر معین وزارت پلان و بناغلی محمد خان رئیس مالی وزارت پلان در جلسه انجمن اشتراك نموده بودند .

انجمن امور زراعت و مالداری بر موضوع مالچر های کشور و مطالعه تکثیر و تولید تخم برای تجربه و جمع آوری تخم های علوفه جهت تکثیر فارم های لازمه بحث کرد .

بحث بر موضوع لایحه قریه داری در انجمن

در جلسه همان روز این وکلاء از حکومت استیضاح کردند :

- بناغلی گل حبیب وکیل ولسوالی پغمان ، بناغلی عبدالقیوم وکیل مرکز بدخشان ، بناغلی محمد صدیق سعیدی وکیل ولسوالی قیصار ، بناغلی سیف الرحمن

شینواری وکیل ولسوالی ناریان ، بناغلی محمد عمر وکیل ولسوالی شاه جوی ، بناغلی محمد حفیظ وکیل ولسوالی بگرامی ، بناغلی سلطان احمد علومی وکیل ولسوالی دند ،

بناغلی محمد میر وکیل ده بالا ، بناغلی غلام علی حسیب رستاقی وکیل ولسوالی رستاق ،

بناغلی محمد کبیر عبرت وکیل ولسوالی خلم ، بناغلی عبدالستار وکیل ولسوالی اجرستان

بناغلی عبدالقدیر وکیل ولسوالی خاص کتر بناغلی غلام نقشبند وکیل ولسوالی ارغنداب زابل ، بناغلی عبدالوکیل ولسوالی خوست

بناغلی غلام بهاولدین وکیل ولسوالی جبل السراج بناغلی نیک محمد وکیل ولسوالی کوهدامن ، بناغلی عبدالستار بختور وکیل

ولسوالی بالا بلوک ، بناغلی علی احمد بایانی وکیل مرکز پروان و بناغلی محمد جان (شیر) وکیل سرکانی .

همچنان در جلسه قبل از ظهر روز مذکور ولسی جرگه بر جزء (ب) ماده هفتم قانون سروی اراضی بحث و مذاکره بعمل آمد .

جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر بریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

انجمن های ولسی جرگه ۸ جوزا جلسه نموده و بر موضوعات مربوطه غور کردند . انجمن امور فواید عامه و مواصلات در مورد

مواصلات و مراسلات کشور بحث کرد و ساعت دو ونیم قبل از ظهر انجنیر محمدعظیم گران وزیر مخابرات به انجمن حاضر و درباره

به سوالات اعضاء انجمن توضیحات داده و یک قسمت سوالات تحریری انجمن را غرضی ارائه جواب با خود برد .

انجمن امور صحی فصل پنجم ماده ۴۷ قانون صحت عامه را مورد بحث قرار داد در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالی و بودجه بحث بالای اصولنامه استفاده از میدان های هوایی دوام داشت .

سردار سلطان محمود غازی رئیس هوایی ملکی ساعت ده قبل از ظهر به انجمن حاضر گردیده و به سوالات اعضاء انجمن توضیحات داد .

همچنان در جلسه بعد از ظهر این انجمن موضوع

فرانسه تحت بحث مجدد انجمن امور فرهنگي

قرار گرفت .

انجمن امور پلان انكشافی در جلسه روز مذکور جوابات ستره محكمه را در مورد بودجه انكشافی ستره محكمه و تعميرات اداره مركزی ستره محكمه وشعب مربوط ولايات آنرا مورد مطالعه قرار داد .

انجمن امور معادن و صنايع در جلسه همان روز بر موضوع تاديه ماليات نساجی بحث کرد در نتیجه ساعت ده ونيم قبل از ظهر مدير موسسات مستوفيت كابل در جلسه انجمن شرکت نموده وبه سوالات اعضای انجمن توضيحات داد .

در انجمن امور زراعت ومالداري در موضوع مالچرها سوالاتی طرح شده تا از رياست املاك واسكان وزارت داخله توضيحات خواسته شود .

در جلسه ١٢ جوزا ولسي جرگه جزء ب ماده هفتم قانون سروی اراضي که از چندی باین طرف در مجلس عمومی مورد بحث بود با کثريت آراء تصویب گردید .

از ماده هشتم الی ماده بیستم این قانون نیز با کثريت آراء روز مذکور با پاره تعديلات تصویب گردید . همچنان در جلسه قبل از ظهر همان روز ولسي جرگه فيصله انجمن امور فرهنگي در اثر شکایات یکمده از متعلمین مکاتب میخانیکي وصنايع مورد بحث قرار گرفته در نتیجه فيصله انجمن تايید وتوضیح شد که چون رسیدگی به چنین عرایض از وظایف وزارت معارف است عرایض واپس به وزارت معارف ارجاع گردد تا در زمینه اقدامات قانونی را مرعی دازند .

ریاست جلسه را دكتور عبدالظاهر رئیس ولسي جرگه بعهده داشت .

از ماده بیست ویک الی ماده سی وششم قانون سروی اراضي در جلسه عمومی ١٣ جوزا ولسي جرگه بعد از غور ومباحثه با پاره تعديلات به اکثریت آراء تصویب گردید .

جلسه بریاست دكتور عبدالظاهر رئیس ولسي جرگه دایر شده بود .

بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم و اعضای کابینه در جلسه ١٤ جوزا استيضاح ولسي جرگه اشتراك نموده ووكلا سوالات شانرا در موضوعات مختلف مطرح کردند .

جلسه که به ریاست دكتور عبدالظاهر رئیس ولسي جرگه دایر شده بود این وكلا از حکومت استيضاح کردند بناغلی سید قربانعلی رضوی وکیل جغتو، بناغلی شمس الحق پیرزاده

امور داخله دوام داشت .

انجمن های ولسي جرگه ٩ جوزا موضوعات مربوطه شان را مطالعه کردند در جلسه انجمن دفاع ملی ولسي جرگه در قسمت مجلو بین استنادی سنوات گذشته و جزای خدمت مذاکره نموده و فيصله کرد تا در جلسه آینده لوی درستیز به جلسه انجمن شرکت نموده در باره توضيحات بدهد .

در جلسه انجمن امور مالی و بودجه ولسي جرگه بحث میجاد در مورد هفت هزار تن غله خریداری شده از ایالات متحده امریکا صورت گرفت .

در انجمن تقنین و امور عدلی ماده بیست الی ماده ٢٧ فصل دوم قانون تشکيلات و صلاحیت قضایی مورد بحث قرار گرفته در نتیجه با بعضی تعديلات وایزاد به تصویب رسید .

در انجمن بهبود اجتماعی بحث در مورد حمایت طفل و مادر دوام داشت .

در جلسه قبل از ظهر وبعد از ظهر انجمن امور مالی و بودجه ولسي جرگه موضوع قرار داد بیست هزار تن گندم خریداری شده از ایالات متحده امریکا مورد مذاکره قرار گرفت و فیصله انجمن در موضوع صادر وبه دارالانشاء ولسي جرگه سپرده شد . بناغلی عبدالله یفتلی معاون دوم صدارت و دكتور عبدالصمد حامد وزیر پلان در جلسه انجمن شرکت نموده در مورد قرار داد ١١٤ ملیون روبل فرضه اتحاد شوروی به سوالات انجمن توضيحات ارائه نمودند .

در انجمن امور پینتوستان بحث در مورد جوابات ریاست مستقل قبایل در برابر سوالات قبلی انجمن ادامه داشت .

در انجمن امور فواید عامه و مواصلات خط مشی بانک رهنی و تعمیراتی و امور مربوط اداری آن بانک مطالعه شد در جلسه امور تقنین و عدلی از ماده ٢٨ تا ٣٢ قانون صلاحیت و تشکيلات قضایی مورد بحث قرار گرفت و با حذف وایزاد تصویب شد .

در انجمن امور داخله و اداره محلی بحث در باره لایحه قریه داری صورت گرفت که بعد از یک سلسله غور از فصل اول تا دوم آن لایحه از انجمن گذارش یافت .

همچنان در اثر پیشنهاد یکمده وکلا فیصله شد تا در جلسه آینده معاون بنازوالی کابل در جلسه انجمن شرکت نموده در بعضی موضوعات شهری به سوالات انجمن توضيحات بدهد .

قرار داد فرهنگي منعقدہ بین افغانستان و

ملی اشتراك کرده و در قسمت مجلوبین بقایا به اعضای انجمن توضیحات داد . انجمن فیصله کرد تا يك هیئت با صلاحیت ازوزارت دفاع ملی به ولایات كشور اعزام گردد تا تمام اسناد گنشته را ملاحظه و فیصله بدارند . فصل استیناف مرکزی قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی در انجمن تقنین و امور عدلی گذارش یافت .

در جلسه بعد از ظهر انجمن ماده ۴۰ و ۴۱ و ۴۲ فصل محاکم ولایات نیز به تصویب رسید .

در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالی در موضوع مربوط بحث شد . بحث بالای قانون صحت عامه در انجمن امور صحتی ولسی جرگه دوام داشت .

در انجمن امور معارف و صنایع به جوابات وزارت معادن و صنایع در مورد امور معادن بحث به عمل آمد . در جلسه انجمن امور زراعت و مانداری سوالات طرح شد تا در موضوع مانجرها در عموم نقاط افغانستان از وزارت داخله پرسیده شود .

در جلسه انجمن امور فرهنگی موافقتنامه فرهنگی منعقد بین حکومت افغانستان و جمهوریت مردم چین مورد بحث قرار گرفت . موافقتنامه از طرف انجمن روابط بین المللی ولسی جرگه از نگاه ارتباط موضوع به انجمن فرهنگی سپرده شده بود .

انجمن های ولسی جرگه ۱۸ جوزا جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند . انجمن تقنین و امور عدلی بر فقره اول و دوم ماده ۴۲ قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی بحث کرده و نظریه خود را در زمینه صادر نمود .

انجمن امور پلان انکشافی بر موضوع پلان انکشافی بانک صنعتی که از مشرانو جرگه باین انجمن موافقت کرده بود به بحث خود دوام داد .

انجمن امور مالی و بودجه بر موضوع ۱۱۴ ملیون روبل قرضه اتحاد شوروی که برای مصارف پروژهها داده شده بحث کرده و فیصله نهایی خود را به دارالانشاء غرض ارائه به مجلس عمومی سپرد .

همچنان در جلسه بعد از ظهر ۱۵ جوزا انجمن بر موضوع خریداری چهل هزار تن گندم و ۴ هزار تن روغن که از ایالات متحده امریکا به صورت قرضه خریداری شده بحث کرده و برای غور بیشتر درین مورد آنرا به دارالانشاء سپرد . گراف تشکیلات وزارت

وکیل قرغه لغمان ، بناغلی فیضان الحق فیضان وکیل رودات ، بناغلی گل پاچا الفت وکیل جلال آباد ، بناغلی احمد شاه رحمتیان وکیل حوزه دوم شهر هرات ، بناغلی محمد صالح کیفی وکیل برکی برك ، بناغلی دوست محمد وکیل شورا بك بناغلی عبدالرازق وکیل سرخ وپارسا ، بناغلی محمد نسیم تولواره وکیل مرکز بامیان ، بناغلی محمد هاشم فاضلی وکیل مالستان ، بناغلی عبدالحلیم صافسی وکیل مرکز کاپیسا ، بناغلی محمد عیسی تخاری وکیل چاه آب ، بناغلی رمضانعلی شریفی وکیل جاغوری ، بناغلی بهالحق وکیل وازه خواه ، بناغلی غلام صدیق وکیل سرربی ، بناغلی غلام سخی وکیل نورستان ، بناغلی هلال الدین بدری وکیل هزار شریف ، بناغلی محمد گل وکیل کوچی گرمسیر ، بناغلی غلام نبی چکنوری وکیل میمندره ، بناغلی غلام محمد صافی وکیل چوکی کتر ، بناغلی غلام ربانی شجل زانی وکیل مرغاب بادغیس ، بناغلی عبدالرشید وکیل پلخسری ، بناغلی محمد شاپور وکیل غوریان ، بناغلی محمد صدیق وکیل اوبی و بناغلی شاه عالم ظاهری وکیل کرخ .

در جلسه قبل از ظهر روز مذکور ولسی جرگه ماده سی و هفت و سی و هشت قانون سرری اراضی با پاره تعدیلات به اکثریت آراء تصویب گردید . همچنان ماده سی و نه قانون متذکره باجزء الف - ب - ج دال - وح آن تصویب گردیده و بحث بر موضوع جزو ماده سی و نه دوام داشت .

انجمن های ولسی جرگه ۱۶ جوزا جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کردند انجمن روابط بین المللی بحث مقدماتی خود را در مورد موافقتنامه قرضه انکشاف وادی هیرمند و دستگاک برق آبی کجکی که قبلا منعقد گردیده آغاز کرد .

در جلسه انجمن امور داخله و اداره مجلسی قبل از ظهر روز مذکور بناغلی محمد کبیر نور ستانی معاون بنابر والی کابل اشتراك نموده و در مورد امور بناروالی کابل به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

انجمن امور پلان انکشافی قرار خود را در باره بودجه ستره محکمه صادر و از نگاه ارتباط موضوع آنرا به انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه سپرد .

در جلسه انجمن امور دفاع ملی برین جنرال عبدالسلام رئیس تشکیلات وزارت دفاع

صنایع و معادن در انجمن امور معادن و صنایع مورد مطالعه قرار گرفت .
در جلسه عمومی ۱۹ جوزا ولسی جرگه ماده ۲۹ قانون سروی اراضی با جزئیات آن ماده پس از بحث و مذاکره با پاره تعدیلات با کثرت آراء تصویب گردید .

جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .
در جلسه عمومی ولسی جرگه متن ماده (۴۰) قانون سروی اراضی با جزئیات آن بعد از بحث و مذاکره به اکثریت آراء تصویب گردید .
همچنان متن مواد (۴۱) و (۴۲) قانون

مذکره با ایزاد بعضی کلمات تایید شد .
در جلسه ۲۰ جوزا ولسی جرگه عضویت ښاغلی میر عبدالصیر وکیل ادرسکن در انجمن امور دفاع ملی با کثرت آراء مورد تایید قرار گرفت .

ریاست جلسه را دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی به عهده داشت .
ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم در جلسه بعد از ظهر سه شنبه ۲۱ جوزا استیضاح ولسی جرگه شرکت نموده و په سوالات هشتاد و شش تن از وکلا که طی جلسات قبلی در موارد مختلف طرح شده بود توضیحات مفصل دادند .

ښاغلی صدر اعظم در بیانیه سه ساعتشان مسائل اجتماعی ، اقتصادی عرفانی و تربیتی کشور را تشریح نموده و در مورد سیاست بین المللی افغانستان توضیحات دادند .

انجمن های امور روابط بین المللی ، داخله ، معادن و صنایع ، پلان انکشافی فرهنگي ، فواید عامه و امور مواصلات ، مالی و بودجه تقنین و امور عدلی و انجمن امور دفاع ملی بر موضوعات مربوط و اشخاص مجلوبین بقایا بحث کرد .

انجمن های ولسی جرگه ۲۴ جوزا جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند .
در انجمن امور پلان انکشافی و تشکیلات اساسی دکتور محمد امان رئیس بانک انکشاف صنعتی اشتراک کرده و به سوالات یکمده وکلا در امور آن بانک توضیحات داد و تصمیم انجمن درین موضوع به جلسه آینده موکول گردید .

از ماده ۴۴ - الی ماده ۴۷ فصل چهارم قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی مربوط به محاکم ولایات در انجمن تقنین و امور عدلی ولسی جرگه مطالعه گردید .
در انجمن امور مالی و بودجه برپیشنهاد یکمده وکلای ولسی جرگه در باره آسیاب های دیزلی که مالیه آن بروی حاصل و عواید اخذ گردد بحث صورت گرفت .

دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان در جلسه بعد از ظهر انجمن اشتراک کرده بسوالات وکلا در زمینه توضیحات داد .
درین موقع ښاغلی عبدالوهاب حیدر معین و ښاغلی سید امین الله بهار رئیس تطبیق و مراقبت وزارت پلان نیز حاضر بودند .
انجمن امور داخله در مورد تشکیل ولایت جرگه ها که ترتیبات مقدماتی آنرا وزارت

در مشرانو جرگه

سناټور محمدنبي توخي دایر شده بود ښاغلی محمد هاشم صافی والی و رئیس وادی هیرمند و ښاغلی عبدالوهاب حیدر معین وزارت پلان اشتراک کرده و بسوالات اعضاء انجمن درباره بودجه انکشافی سال ۴۶ وادی هیرمند توضیحات دادند .

در انجمن زراعت که بر یاست سناټور دکتور عبدالوکیل دایر شده بود ښاغلی دکتور محمد احسان رفیق معین زراعتی وزارت زراعت و آبیاری اشتراک کرده به سوالات سناټوران در موضوع موافقتنامه تو لید پخته بین زارعین ولایت کندز و شرکت سپین زرو بعضی از موافقتنامه های دیگر ولایات شمال توضیحات داده علاوه در موضوعات مربوط به شالی کاری و سفیده کاری روشنی انداخت .

انجمن عالی و قوانین که بر یاست سناټور محمد هاشم مجددی دایر شده بود طرح قانون انتخابات شوری را مطرح مذاکره قرار داده از ماده ۲۰ - الی ماده ۳۰ آنرا بابرخی تعدیلات تصویب کرد .

انجمن سماع شکایات که بر یاست سناټور عبدالباقی مجددی دایر گردیده بود بیک تعداد عرایض مراجعین غور و فیصله خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد . انجنیر میر محمد اکبر رضاء وزیر زراعت و آبیاری به همراهی دکتور محمد احسان رفیق معین زراعتی و ښاغلی معین آبیاری آن وزارت در جلسه عمومی ۳۱ اسد مشرانو جرگه شرکت کرده و در اطراف بودجه انکشافی سال ۱۳۴۶ وزارت زراعت و آبیاری سوالات سناټوران توضیحات داد .

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه ۴۶ تن از سناټوران حضور داشتند بر یاست سناټور عبدالهادی داوی دایر و تا ساعت پنج بعد از ظهر ادامه داشت .

انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه بر یاست سناټور محمدنبي توخي جلسه کرده و قرار خود را راجع به بودجه های انکشافی سال ۱۳۴۶ وزارت خارجه، ریاست هوایی ملکی، ښاروالی کابل، د افغانستان د خوراکي موادو او عامه اړتیاو موسسه صادر و بعضی تقدیم به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در جلسه ۶ - اسد مشرانو جرگه ښاغلی

در جلسه قبل از ظهر ۲۹ سرطان مشرانو جرگه انجنیر عبدالصمد سلیم وزیر معادن و صنایع اشتراک کرده و به سوالات سناټوران در مورد بودجه انکشافی سال ۱۳۴۶ - وزارت معادن و صنایع جواب گفت :

جلسه به اشتراک ۴۴ تن از سناټوران بر یاست سناټور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه از ساعت ۹ قبل از ظهر آغاز و تا ساعت چهار ونیم بعد از ظهر دوام داشت .

انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه ۳۰ سرطان جلسه کرده و در مورد بودجه انکشافی سال ۴۶ وزارت دفاع ملی و بودجه انکشافی سال ۴۶ ریاست خانه سازی قرار خود را صادر و به عرض تقدیم به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد . جلسه بر یاست سناټور محمدنبي توخي دایر شده بود .

انجمن سماع شکایات بر یاست سناټور عبدالباقی مجددی بیک تعداد عرایض مراجعین غور و فیصله خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض کرد .

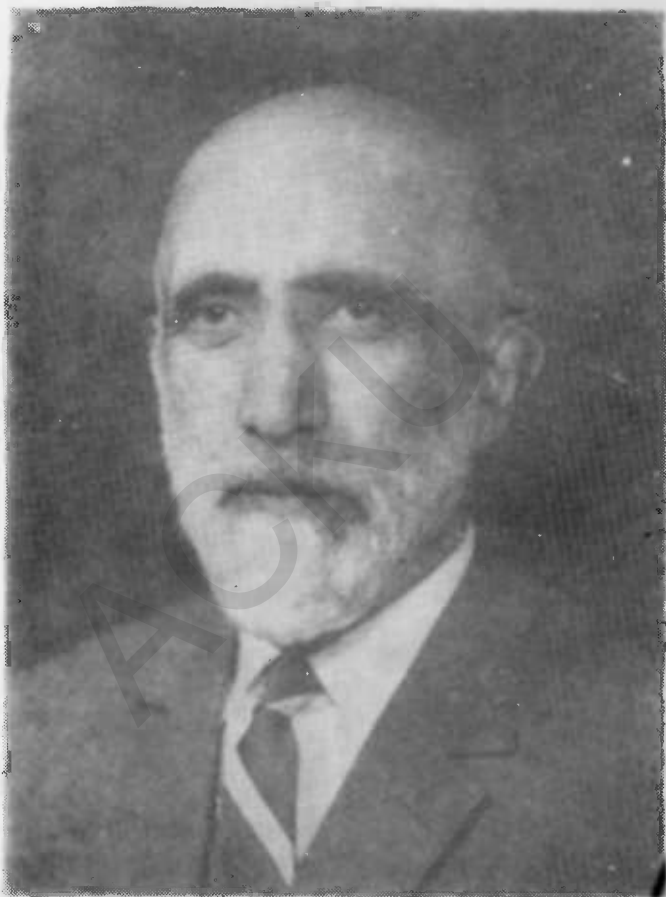
در جلسه عمومی اول اسد مشرانو جرگه نظریات انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه درباره بودجه های انکشافی سال ۴۶ وزارت تجارت، وزارت معادن و صنایع ، وزارت دفاع ملی و ریاست خانه سازی پس از یک سلسله بحث و مذاکره با اساس نظریه انجمن مالی و بودجه به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

یک ماده از نظریه انجمن درباره بودجه انکشافی وزارت زراعت و آبیاری نیز در مجلس عمومی مورد مذاکره قرار گرفت . بودجه ها توسط سناټور محمد هاشم واسوخت منشی آن جرگه قرائت میشد .

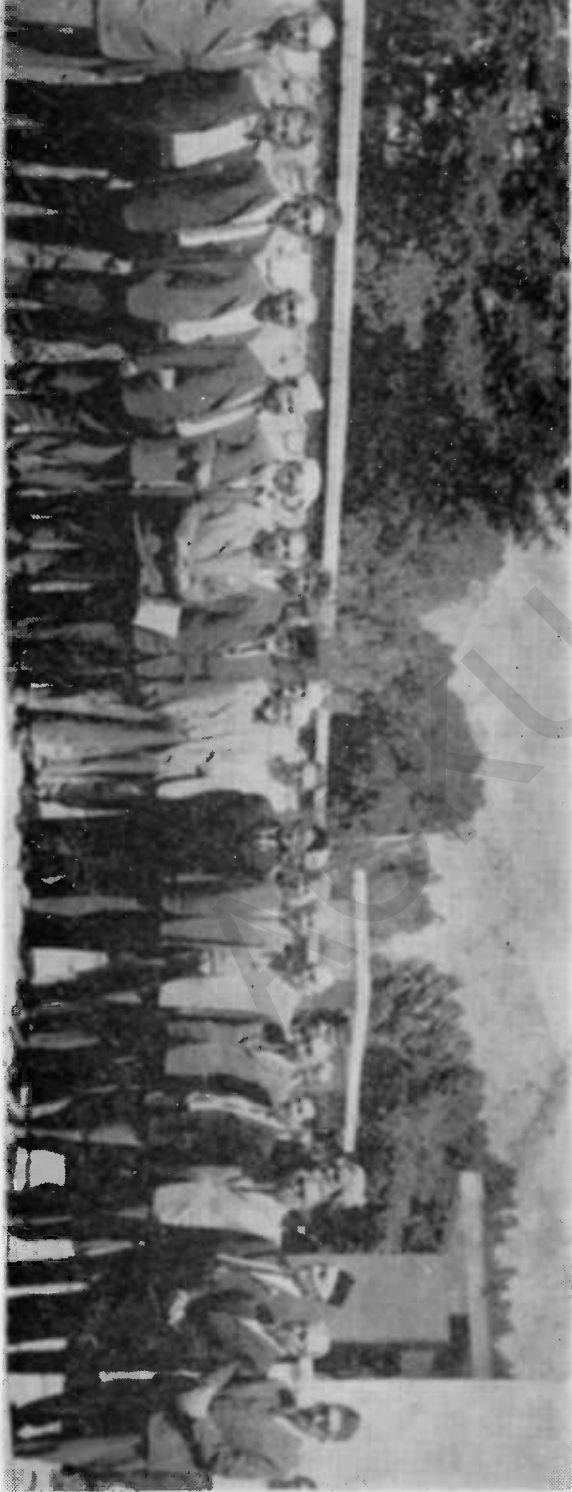
جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه ۴۴ تن از سناټوران حضور داشتند بر یاست سناټور عبدالهادی داوی دایر و تا ساعت چهار بعد از ظهر ادامه داشت .

انجمن های امور مالی و بودجه، زراعت عدلی و قوانین و سماع شکایات مشرانو جرگه ۲ - اسد جلسه کرده و بر موضوعات مربوطه غور نمودند .

در انجمن امور مالی و بودجه که بر یاست

سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه

• ستاتو و عبدالهادی داوی رئیس و اعضاء ششراوز چرگی .

دراين جلسه نظريه انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه دربارۀ بودجه انكشافی سال ۱۳۴۶ وزارت زراعت و آبیاری مطرح مذاکره قرار داده شده ماده ۹ و ماده ۱۰ نظريه انجمن تعديل و برای ترتیب و تنظیم مواد معدله هیئت مؤقت از اعضای مجلس تعیین شد تا به مجلس آینده صورت تعديل را به جلسه تقدیم نماید .

ماده ۱۱ نظريه انجمن به عين شكل به اكثريت آراء تصویب گردید .
جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه ۴۶ تن از سناتوران حضور داشتند ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت ۴ بعد از ظهر ادامه داشت .

انجمنهای داخله و ښاروالی ها عدلی و قوانین، امور مالي و بودجه، سمع شکایات و زراعت مشرانو جرگه ۹ - اسد جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تندیق کرد. در انجمن داخله و ښاروالی ها که بر ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود وزیر داخله اشتراک و به سوالات شفاهی اعضای انجمن راجع به پول اضافی پاسپورت حجاج وغیره و همچنین در قسمت اتخاذ ترتیبات ممکنه در اطراف تهیه آب آشامیدنی مرکز ولایت بادغیس توضیحات داد .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود از ماده ۳۱ تا ماده اخیر قانون انتخابات شوری بحث بعمل آمده بابعضی تعديلات تصویب و در جلسه آینده انجمن قانون مذکور بصورت یکایک تحت مطالعه قرار داده شد .

در انجمن امور مالي و بودجه به ریاست سناتور محمد نسی توخی بودجه انكشافی سال ۱۳۴۶ بانك صنعتی و ریاست کارتوگرافی مورد بحث قرار گرفته در نتیجه انجمن قرار خود را بدارالان شاء مشرانو جرگه سپرد تا به مجلس عمومی رویت داده شود .

در انجمن سمع شکایات ریاست سناتور عبدالباقي مجددی دایر شده بود و در آن ښاغلی مدیر املاک ولایت کابل اشتراک و به سوالات شفاهی سناتوران توضیحات داد .

انجمن در بارۀ بکتهداد عرایض وارده قرار خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض کرد .

در انجمن امور زراعت که ریاست

میر محمد اکبر رضا وزیر و دكتور محمد احسان رفیق معین زراعتی، ښاغلی معین آبیاری وزارت زراعت و آبیاری اشتراک کرده در مورد بودجه انكشافی سال ۱۳۴۶ آن وزارت به سوالات سناتوران جواب دادند .

همچنان در جلسه بعد از ظهر بودجه های انكشافی وزارت امور خارجه، ښاروالی کابل ریاست هوایی ملکی و ریاست بانك زراعتی به مجلس مطرح و تحت بحث و مذاکره قرار گرفت در نتیجه يك سلسله مذاکرات راجع به بودجه های وزارت خارجه، ښاروالی کابل و ریاست هوایی ملکی با اساس نظريه انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه با کثريت آراء تصویب گردید .

بودجه ها و نظریات انجمن از طرف سناتور محمد هاشم واسوخت منشی مشرانو جرگه به مجلس قرائت گردید .

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر با حضور چهل و سه تن از سناتوران بر ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر و تا ساعت چهار بعد از ظهر ادامه داشت .

در جلسه عمومی ۷ - اسد مشرانو جرگه از فقره (۱) الی فقره (۸) نظريه انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه در بارۀ بودجه انكشافی سال ۱۳۴۶ وزارت زراعت و آبیاری مورد مذاکره و مباحثه قرار گرفت و فقره ۷ تعديل گردیده باقي فقرات با اساس نظريه انجمن امور مالي و بودجه با کثريت آراء تصویب گردید .

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه ۴۲ تن از سناتوران حاضر بودند بر ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر و تا ساعت ۴ بعد از ظهر ادامه داشت. در جلسه قبل از ظهر ۸ - اسد مجلس

عمومی مشرانو جرگه رئیس و معاون بانك زراعتی اشتراک نموده و در بارۀ بودجه انكشافی سال ۱۳۴۶ بانك به سوالات سناتوران توضیحات دادند .

در جلسه بعد از ظهر روی بودجه بانك زراعتی و نظريه انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه مذاکره صورت گرفته و در نتیجه با کثريت آراء يك هیئت مؤقت از اعضای مجلس تعیین شد تا به اساس روحیه و نظريه اكثريت اعضاء تذکراتی را در نظريه انجمن امور مالي و بودجه در مورد بودجه مذکور ترتیب و تنظیم نموده بغرض فیصله نهایی بمجلس آینده تقدیم دارند.

مذکور وظیفه اشرا در قسمت بودجه های عادی و انکشافی سال ۴۶ دولت به انجام رسانید .

انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض وارده غور کرده و قرار خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد . در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد امین خوگیانی دایر گردیده بود به موضوعات مربوط تدقیق بعمل آمد . در انجمن زراعت که بریاست سناتور دکتر عبدالوکیل دایر شده بود روی موضوعات مربوط تدقیق و وارسی گردید . در جلسه عمومی ۱۷ - اسد مشرانو جرگه بناغلی وزیر مالیه، محمدانور ضیایی معین مالی و معین اداری وزارت و بناغلی سراج معاون تجارتی ریاست انحصارات دولتی اشتراك کرده و به سوالات سناتوران درباره بودجه انکشافی سال ۴۶ ریاست انحصارات دولتی توضیحات دادند .

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه ۴۶ تن از سناتوران حضور داشتند بریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر و تا ساعت چهار بعد از ظهر ادامه داشت .

در جلسه عمومی ۲۰ - اسد مشرانو جرگه بودجه های انکشافی سال ۱۳۴۶ ریاست وادی هیرمند و ریاست انحصارات دولتی باسناد نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه با اکثریت آراء تصویب گردید . موضوعات داخل اجنداء ۲۰ اسد از طرف سناتور محمد هاشم و اسوخت منشی به مجلس قرائت گردید .

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه ۴۶ تن از سناتوران حضور داشتند بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت چهار و نیم بعد از ظهر ادامه داشت .

انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه که بریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوط غور نمود . همچنان در انجمن سمع شکایات مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر گردیده بود به عرایض وارده غور شد .

در جلسه عمومی ۲۲ - اسد مشرانو جرگه مسوده قانون انتخابات شوروی که در انجمن عدلی و قوانین آن جرگه قبلاً مطالعه شده از ماده اول الی اخیر قرائت گردید . چون

سناتور دکتور عبدالوکیل دایر شده بود در باره غور و تدقیق بعمل آمد در جلسه عمومی ۱۳ - اسد مشرانو جرگه بودجه انکشافی سال ۱۳۴۶ وزارت زراعت و آبیاری مطرح بحث قرار گرفته و از ماده ۱۴ - الی اخیر با ساس نظریه انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه با بعضی تعدیلات و تذکرات با اکثریت آراء تصویب گردید . همچنان نظریه انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه درباره بودجه های انکشافی سال ۱۳۴۶ ریاست کار تو گرافی، ریاست بانک صنعتی و ریاست تهیه آذوقه و احتیاجات عامه با اکثریت آراء تایید گردید .

بودجه ها و نظریات انجمن مالی و بودجه از طرف سناتور محمد هاشم و اسوخت منشی به مجلس قرائت گردید . انجمن های عدلی و قوانین، سمع شکایات و امور مالی و بودجه مشرانو جرگه ۱۴ - اسد جلسه نموده و بر موضوعات مربوطه غور کردند .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود قانون انتخابات شوروی بصورت یک کل مطالعه گردیده و به اکثریت آراء تصویب شد .

در انجمن سمع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض وارده غور گردیده و انجمن فیصله خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در انجمن امور مالی و بودجه که ریاست آنرا سناتور محمد نبی توخی بعهده داشت بودجه های انکشافی سال ۱۳۴۶ ریاست انحصارات، ریاست خانه سازی و ریاست انکشاف بکتیا مطرح بحث قرار گرفته و انجمن نظریات خود را درباره بودجه های متذکره بغرض ارائه به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود . انجمن های امور مالی و بودجه سمع شکایات، عدلی و قوانین و زراعت مشرانو جرگه ۱۶ اسد جلسه کرده و بر موضوعات مربوطه وارسی نمودند .

انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد نبی توخی دایر شده بود بر بودجه انکشافی سال ۴۶ وادی هلمند قرار خود را صادر بغرض ارائه به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد . انجمن مالی و بودجه مشرانو جرگه روز

اساسي وماده ۸۶ قانون وظيف داخلي مشرانو جرگه باساس راي گيري سري صورت گرفته در نتيجه سناتور مير عبدالکريم معقول با کثريت آراء به صفت نايب اول سناتور حبيب الله هلمند با کثريت آراء به حيث نايب دوم، سناتور محمد ها شم واسوخت بانفاق آراء به حيث منشي و سناتور محمد نبی توخي با کثريت آراء بحيث نايب منشي انتخاب گرديدند.

در جلسه عمومي ۲۹ ميزان مشرانو جرگه که از ساعت نه ونيم قبل از ظهر برياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس آن جرگه دايبر گرديد از ماده يازده الي ماده بيست وسه قانون انتخابات شوري مورد بحث قرار گرفته وبابعضي تعديلات با کثريت آراء تصويب گرديد. در جلسه که تا ساعت سه ونيم بعد از ظهر ادامه داشت چهل و پنج تن از سناتوران حضور داشتند.

انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه برياست سناتور محمد عمر غوثي اول غريب جلسه کرده و بر موضوع پلان پنجساله سوم که قبلا از دارالانشا به آن انجمن رسیده بود بحث کرد.

انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه همان روز برياست سناتور محمد عمر غوثي جلسه کرده و تصويب مجلس عمومي ولسي جرگه را در مورد محصول مواشي به اتفاق آراء تاييد نموده وبغرض غور مجلس عمومي به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد در جلسه عمومي ۲ غريب مشرانو جرگه از ماده بيست و چهار الي ماده سي ويك قانون انتخابات شوري با برخي تعديلات به اکثريت آراء تصويب گرديد.

جلسه از ساعت نه ونيم قبل از ظهر برياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس آن جرگه در حالیکه چهل و چهار تن از سناتوران حضور داشتند آغاز و تا ساعت سه و سي بعد از ظهر ادامه داشت.

انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه روز ۵ غريب جلسه کرده پلان پنجساله سوم کشور را مورد غور و مطالعه قرار داد. در جلسه عمومي ۶ غريب مشرانو جرگه ماده سي و دو و ماده سي وسه قانون انتخابات شوري به اکثريت آراء تصويب گرديد. جلسه از ساعت ۹ و سي دقيقه قبل از ظهر در حالیکه سي و شش تن از سناتوران حضور داشتند به برياست سناتور مير عبدالکريم معقول نايب اول مشرانو جرگه آغاز و تا

۲۲ - اسد مصادف باروز تعطيل تابستاني شوري بود در اين جلسه فيصله شد تا براي فراغت بار دوم و سوم طرح قانون انتخابات شوري جلسات مشرانو جرگه يك هفته ديگر نيز ادامه يابد.

جلسه بعد از ظهر برياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه و جلسه قبل از ظهر برياست سناتور مير عبدالکريم معقول نايب اول آن جرگه دايبر شده بود. در جلسه عمومي ۲۷ - اسد مشرانو جرگه از ماده شش تاماده هشت قانون انتخابات شوري پس از بحث و مذاکره با برخي تعديلات به اکثريت آراء تاييد و تصويب گرديد.

همچنان در اين جلسه مسوده تصويب هيئت فرعي مشرانو جرگه راجع به قيمت پاسپورت حجاج به تصويب رسيد. جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر در حالیکه سي و هفت تن از سناتوران حضور داشت برياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه دايبر و تا ساعت چهار بعد از ظهر ادامه داشت.

ماده ۹ و ۱۰ قانون انتخابات شوري در جلسه عمومي ۲۸ - اسد مشرانو جرگه مورد بحث قرار گرفته وبابعضي تعديلات با کثريت آراء تاييد و تصويب گرديد.

در اخير جلسه همان روز سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه ختم جلسات و آغاز ايام تعطيل آن جرگه را اعلان نموده آرزو کرد تا ايام تعطيل سناتوران با ملاقات دوستان و مؤکلين شان به خوشي سپري گردد.

سناتور داوي افزود:- وظيفه همه ماست تا آنچه از فعاليت هاييکه بدوره وظيفه در امور پيشرفت مملکت رفاه و سعادت هموطنان خرد انجام داده و ياد رک کرده ايم به مؤکلين خود آگهي داده جلب توجه و همکاري ايشان را در تعاون و انسجام اموريکه سبب اعتلای کشور ما شده بتواند تقو و يت بخشيم.

سناتوران بدعا هاي زنده با داعلي حضرت معظم هاميوني، پابنده، مترقي و معوز باد افغانستان جلسات شانرا انجام دادند.

در اولين جلسه دوره سوم اجلاس مشرانو جرگه که به ساعت نه ونيم قبل از ظهر ۲۵ ميزان برياست سنا تور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه دايبر شد انتخاب هيئت اداري مشرانو جرگه قرار ماده ۶۰ قانون

ساعت دوازده وسی دقیقه ادامه داشت .
 درانجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه که ۷ عقرب بر ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر گردیده بود بناغلی معین وزارت پلان اشتراک کرده و در مورد پلان پنجساله سوم سوالات اعضای انجمن را جواب گفت .

درانجمن های عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود عریضه یکمده از متقاعدین مورد تدقیق فرار گرفته و انجمن قرار خود را در زمینه صادر و بغرض تقدیم بمجلس عمومی بدارالانشای مشرانو جرگه سپرد .

درانجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود راجع به پروژه های انتقالی و پروژه های جدید پلان پنجساله سوم تدقیق وغور بعمل آمد .

در جلسه عمومی ۹ عقرب مشرانو جرگه از ماده ۳۴ تا ماده ۴۷ قانون انتخابات شوری باپاره تعدیلات به اکثریت آراء تصویب گردید .

جلسه ساعت نه وسی دقیقه قبل از ظهر روز مذکور بریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه در حالیکه چهل و یک تن از سناتوران حضور داشت دایر شده بود .

مباد قانون انتخابات شوری توسط سناتور محمد هاشم و اسوخت منشی آن جرگه به مجلس قرائت و پس از بحث رای گیری بعمل آمد .

انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۱۲ عقرب بریاست سناتور محمد امین خوگیانی جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کرد .

در جلسه ۱۳ عقرب مشرانو جرگه از ماده ۴۸ تا ماده ۵۱ قانون انتخابات شوری با برخی تعدیلات به اکثریت آراء تصویب گردید .

جلسه از ساعت ۹ ونیم قبل از ظهر در حالیکه چهل تن از سناتوران حضور داشتند بریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه آغاز و تا ساعت سه بعد از ظهر ادامه داشت .

در انجمن معارف اطلاعات و کلتور مشرانو جرگه که بریاست سناتور میر محمد سعید مشعل جلسه کرد در مورد وضع پرو گرام حرفهئی توسعه و شامل ساختن آن به صورت وسیعتر و به سیستم جدید در مکاتب و همچنان در باره بعضی موضوعات دیگر

مربوط به معارف مذاکره و مباحثه بعمل آمد .

انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی ۱۶ عقرب جلسه کرده و بر موضوعات مربوط وغور و تدقیق بعمل آورد .

در انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر گردیده بود در مورد پلان پنجساله سوم مذاکره صورت گرفت .

در جلسه ۱۶ عقرب مشرانو جرگه به ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه در حالیکه چهل و یک تن از سناتوران حضور داشتند از ماده ۵۲ الی ۶۲ قانون انتخابات شوری بحث و مذاکره بعمل آمده با حذف و تعدیل با اکثریت آراء تصویب گردید .

مواد فوق الذکر از طرف سناتور محمد هاشم و اسوخت منشی به مجلس قرائت و روی هر ماده رای گیری بعمل آمد .

در جلسه ۲۰ عقرب مشرانو جرگه ماده ۶۳ و ۶۴ قانون انتخابات شوری با ضمیمه جدول حوزه های انتخابی با اکثریت آراء تصویب گردید .

ریاست جلسه را در حالیکه ۴۲ تن از سناتوران حضور داشتند سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه به عهده داشت .

انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه به ریاست سناتور محمد عمر غوثی ۲۶ عقرب جلسه کرده در مورد پلان پنجساله سوم غور نمود .

کذا ماده هفت قانون احزاب سیاسی همان روز در انجمن مختلط ولسی جرگه و مشرانو جرگه با برخی تعدیلات به اکثریت آراء تصویب گردید .

ریاست انجمن مختلط هر دو جرگه را وکیل میر علی گوهری به عهده داشت .

انجمن امور مالی و قوانین مشرانو جرگه بریاست سناتور محمد هاشم مجددی ۲۹ عقرب جلسه کرده و بحث خود را در اطراف قانون ازدواج دوام داد .

در جلسه ۳۱ عقرب مشرانو جرگه قانون انتخابات شوری برای بار سوم بصورت تکلیف قرائت گردیده رای گیری بر آن به جلسه آینده موکول گردید .

ریاست جلسه را سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه به عهده داشت .

جلسه راسناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو
محمد هاشم واسوخت منشي مشرانو جرگه قرائت
شده .

در جلسه ۱۳ قوس انجمن امور مائسي و
بودجه مشرانو جرگه دكتور عبدالصمد حامد
وزير پلان اشتراك نموده وبه سوالات اعضاي
انجمن در مورد پلان پنجساله سوم جواب
داد .

انجمن به رياست سناتور محمد عمر غو ئي
داير شده بود .

همچنان در انجمن عدلي وقوانين مشرانو
جرگه که به رياست سناتور محمد هاشم
مجددي داير گرديده بود بناغلي معاون بانک
تجارتی اشتراك ورزيده وبه سوالات سناتوران
جواب گفت .

در جلسه ۱۴ قوس مشرانو جرگه خط
مشی حکومت مطرح فباحثه قرار گرفته ودر
نتيجه فيصله گرديد که قرار ماده چهل و پنج
اصول وظايف داخلي مشرانو جرگه نظريات
توسط بناغلي رئيس مشرانو جرگه به حکومت
سپرده شود .

رياست جلسه را سناتور عبدالهادي داوي
بعمده داشت .

در جلسه عمومي ۱۸ قوس مشرانو جرگه
بر پيشنهاد يك عده از سناتوران در مورد
تزييد محصول تېلفون و همچنان در باره اخذ
محصولات تېکه علاوه بر مقررات قانون بهاروالي ها
به صورت اجاره واجاره داري صورت ميگيرد
بحث بعمل آمده در نتيجه باكثریت آراء فيصله
گرديد که پيشنهاد اولي به انجمن عدلي
وقوانين و پيشنهاد دومي به انجمن داخلى
وبهاروالي هاي مشرانو جرگه سپرده شود تا
در زمينه غور وتدقيق مزيد بعمل آورده نتيجه
ونظريه خود را به غرض فيصله نهايي به مجلس
عمومي تقديم دارند .

در انجمن عدلي وقوانين مشرانو جرگه
که به رياست سناتور محمد هاشم مجددي
داير شده بود انجنير محمد عظيم گرانوزير
مخابرات ۲۰ قوس اشتراك کرده وبه سوالات
اعضاي انجمن در مورد عايد به تزييد محصول
تېلفون جواباب ارائه کرد .

همچنان انجمن در مورد تناسب معاش
متقاعدین ومامورين برحال نیز نظريه وفیصله
خود را صادر وبغرض تقديم به مجلس عمومي
به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

کذا سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو
جرگه ايام معينه تعطيل مشرانو جرگه را
۲۱ قوس اعلام و ضمن بيانیه مختصری اظهار
توقع نمود تا سناتوران رخصتي را به ملاقات

مواد قانون انتخابات شوري توسط
محمد هاشم واسوخت منشي مشرانو جرگه قرائت
شده .

در جلسه عمومي ۴- قوس مشرانو جرگه
دوسيه موافقتنامه توليد پخته بين زار عين
ولايت کندزو شرکت سپين زر بانظريه انجمن
زراعت مشرانو جرگه مطرح مذاکره قرار
گرفته در نتيجه تجویز گرديد که اعضاي
انجمن زراعت با شمول پنج نفر از سناتوران
يکبار ديگر قضيه را زیر غور ومطالعه عميق
و دقيق قرار داده نظريه قطعي خود را به
مجلس عمومي ارائه نمايند .

سپس تصویب ولسي جرگه در باره محصول
مواشي با نظريه انجمن امور مالي و بودجه
مشرانو جرگه که عيناً تصویب ولسي جرگه
را تايبید نموده بودند مطرح بحث ومذاکره قرار
گرفته در نتيجه تصویب ولسي جرگه به
اکثریت آراء تصویب شد .
رياست جلسه را سناتور مير عبدالکریم
مقول نائب مشرانو جرگه به عهده داشت .

بناغلي نور احمد اعتمادی صدراعظم بنا
هيئت کابينه برای ارائه خط مشی حکومت
ساعت ده قبل از ظهر ۶ قوس در جلسه
سري مشرانو جرگه اشتراك کردند .
پس از آنکه بناغلي صدراعظم تالار مشرانو
جرگه را ترک کردند جلسه بصورت عادي داير
وبر خط مشی بحث بعمل آمد همچنان در جلسه
۶ قوس پيشنهاد يکعده از سناتوران با
نظريه انجمن عدلي وقوانين مشرانو جرگه
در مورد ازدواج اتباع افغانستان باخارجيها
تحت مذاکره قرار داده شد . بحث مزيد در
زمينه به جلسه آینده موکول گرديد .

رياست جلسه را سناتور عبدالهادي داوي
رئيس مشرانو جرگه به عهده داشت .
مشرانو جرگه بالای خط مشی حکومت
در جلسه ۱۱ قوس باز بحث کرد .

در جلسه روز مذکور مشرانو جرگه بحث
بالای خط مشی حکومت صورت گرفته وپس
از مباحثه اين موضوع به جلسه آینده موکول
گرديد .

همچنان نظريه انجمن عدلي وقوانين
مشرانو جرگه مبنی بر لايحه وظايف نايب
هاي مشرانو جرگه وعريضه متقا عدين در
جلسه قرائت گرديد ودر نتيجه به اکثریت
آراء فيصله بعمل آمد تا برای غور مزيد
موضوع متقاعدین دو باره به انجمن عدلي
وقوانين اعاده گرديده ولايحه وظايف در جلسه
آينده مجدداً تحت مذاکره قرار کيرد رياست

مؤکلین وعزیزان شان خوش بگذرانند .

سناتور دؤی گفت : که البته این هموظیفه ماست تا به مؤکلین خود آگهی بدهیم که شورای افغانستان به نوبه خود کو شیده است تا به اساس ارزش های قانون اساسی و همکاری حکومت در تعمیم دیمو کراسی قدم های مثبتی بر داشته شود تا در تأمین حق ملت و حق دولت هم آهنگی استوار باشد .

در جلسه عمومی همان روز مشرانو جرگه نظریه و فیصله انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه درباره تناسب معاش متقاعدین و مامورین بر حال با عرضیه متقاعدین بوسیله سنا تور محمد هاشم واسوخت و مجلس قرائت گردید پس از یک سلسله بحث فیصله گردید که چون موضوع ایجاب ترتیب ماده قانونی را مینماید عجاناً معطل و بعد از رخصتی مورد غور قرار بگیرد .

مجلس تا ساعت یک بعد از ظهر ادامه داشت .

در جلسه عمومی مشرانو جرگه حذف گمرکات محلی و الغای محصول معافی با نظر گرفتن تقویه تدریجی گمرکات به اساس نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه پس از بحث و مذاکره به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

حذف گمرکات محلی و الغای محصول معافی قبلاً در جلسه ولسی جرگه تصویب گردیده بود که پس از غور و مطالعه انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه در جلسه روز مذکور عین تصویب ولسی جرگه تایید گردید .

جلسه ساعت ده قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی دؤی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود .

انجمن های امور مالی و بودجه عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۳ حمل جلسه نمود و موضوعات مربوط را مطالعه کرد .

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود درباره سر جمع بودجه سال ۱۳۴۷ دولت مذاکره و مباحثه بعمل آمد .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست میر محمد شاه صدیقیان دایر گردیده قانون بناروالیها مورد غور و تدقیق قرار گرفت .

در جلسه عمومی حمل مشرانو جرگه موضوع محصول پسته زمینی و فضایی به اساس نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه پس از بحث و مذاکره به اکثریت آراء تایید و

تصویب گردید .

تصویب ولسی جرگه در باره محصول پسته هوایی و فضایی قبلاً از طرف انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه عیناً تایید و تصویب شده بود .

همچنان در این جلسه به اساس لایحه اصولنامه وظایف داخلی مشرانو جرگه قرائت بار اول طرح قانون ازدواج توسط سنا تور محمد هاشم واسوخت منشی آن جرگه صورت گرفت .

جلسه ساعت نه ونیم قبل از ظهر روز مذکور به ریاست سناتور عبدالهادی دؤی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده بود .

در انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه که ۶ حمل به ریاست سناتور میر محمد شاه صدیقیان دایر گردیده بود در موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .

بودجه انکشافی ۱۳۴۷ دولت به مشرانو جرگه تقدیم شد درین بودجه دو میلیارد و ۱۵۰ ملیون افغانی برای سرمایه گذاری تخصیص داده شده است .

در جلسه عمومی ۷ حمل مشرانو جرگه دوکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ دولت رابه سنا تور عبدالهادی دؤی رئیس مشرانو جرگه تقدیم کرد .

دوکتور حامد وزیر پلان در توضیحات که به مجلس عمومی مشرانو ارائه نمود گفت: سر جمع مبلغی که برای سرمایه گذاری در چوکات بودجه انکشافی دولت تخصیص داده شده است بالغ بر دو میلیارد و یکصد و پنجاه ملیون افغانی میگردد همچنان در این جلسه دوکتور محمد عمر وردک وزیر داخله در حالیکه برید جنرال محمد رحیم ناصری قوماندان عمومی ژاندارم و پو لیس باوی همراه بود اشتراک کرد و به سوالات سناتوران در باره تحکیم بیشتر انسداد قاچاق و تدابیریکه از طرف وزارت داخله در باره اتخاذ گردیده است توضیحات داد .

وزیر داخله ضمن ارائه توضیحات گفت: وزارت داخله برای جلو گیری بهتر مسوده قانون انسداد قاچاق رابه شورای تقدیم می نماید .

همچنان دوکتور وردک در جواب سوالی گفت: که لغو گمرکات محلی باعث ازدیاد قاچاق نمی گردد .

دوکتور وردک در جواب یک سوال را جمع ازدیاد تعداد سرو یسمهای شهر کابل

گفت: که در همین هفته به اثر توصیه وزارت داخله در حدود چهل و سه سرویس دیگر را بر علاوه سر ویسهای سابق شرکت سرویس اتحادیه انصاف و اتحادیه ملی در لین های مختلف شهر بکار انداخته است.

قبلا در صدو نودو پنج عراده سرویس در لین های مختلف شهر کابل فعالیت میکرد.

جلسه ساعت نهمین قبل از ظهر روز مذکور به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود.

در انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود در حالیکه نمایندگان وزارت تجارت و دافغانستان بانک حاضر بودند موافقتنامه های طویل المدت تبادل اموال و تساریات بین افغانستان و جمهوریت چکوسلواکیا مورد مذاکره قرار گرفته نمایندگان وزارت تجارت و دافغانستان بانک به سوالات اعضای انجمن در زمینه توضیحات ارائه کردند.

در انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود در حالیکه نمایندگان وزارت تجارت و دافغانستان بانک حاضر بودند موافقتنامه های طویل المدت تبادل اموال و تساریات بین افغانستان و جمهوریت چکوسلواکیا مورد مذاکره قرار گرفته نمایندگان وزارت تجارت و دافغانستان بانک به سوالات اعضای انجمن در زمینه توضیحات ارائه کردند.

انجمن های عدلی و قوانین و بودجه مالی مشرانو جرگه ۱۰ حمل جلسه نهمین در موضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آورد.

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور میر عبدالکریم (معقول) دایر شده بود بر بودجه عادی مال ۱۳۴۷ وزارت دربار و عداوت عظمی غور به عمل آمد.

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور میر محمد شاه صدیقیان جلسه کرده بود در موضوعات مربوط تدقیق گردید.

در جلسه عمومی ۱۱ حمل مشرانو جرگه طرح قانون ازدواج مورد بحث قرار گرفته از ماده اول تا ماده دهم به استثنای ماده سوم بانفاق آراء به اساس نظریه انجمن امور عدلی و قوانین آن جرگه تأیید و تصویب گردید.

ماده سوم طرح قانون ازدواج در جلسات آینده مورد مطالعه و بحث قرار گرفت طرح قانون ازدواج در ۴۲ ماده و پنج فصل ترتیب گردیده که از طرف ولسی جرگه تصویب گردیده و در انجمن امور عدلی و قوانین مشرانو جرگه عیناً تأیید شده است.

جلسات ساعت نه و نیم قبل از ظهر روز مزبور به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود.

انجمنهای امور خارجه و بین المللی و امور بودجه مالی مشرانو جرگه ۱۲ حمل جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند.

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود و دکتر عبدالصمد حامد وزیر پلان اشتراک

در انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه که به ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه بعهدہ داشت بودجه انگشافی سال ۱۳۴۷ دولت را تحت تدقیق قرار داد.

انجمن های امور مالی و بودجه عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۱۳ حمل جلسه کرده و بر موضوعات غور و تدقیق نمودند.

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود در بودجه انگشافی سال ۴۷ دولت تحت غور انجمن قرار گرفته در نتیجه تجویز گردید تا دو کشور عبدالصمد حامد وزیر پلان قبل از ظهر روز شنبه ۱۷ حمل در جلسه انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه اشتراک نماید.

در انجمن عدلی و قوانین بر قانون بناروالیها غور و تدقیق به عمل آمده ریاست جلسه انجمن را سناتور میر محمد شاه صدیقیان بعهدہ داشت.

در جلسه عمومی ۱۳ حمل مشرانو جرگه طرح قانون ازدواج مطرح بحث قرار گرفته و از ماده ۱۰ تا ماده ۱۸ با برخی تعدیلات بانفاق آراء تأیید و تصویب گردید.

بحث برآمده طرح قانون ازدواج سه ساعت دوام کرد و در نتیجه به اکثریت آراء يك انجمن نرعی چهار عضوی تشکیل گردید تا ماده مذکور را تعدیل نموده و صورت تعدیل آنرا در جلسه عمومی آینده تقدیم نمایند.

همچنان تعدیلاتیکه در ماده پانزده وهفده از طرف مجلس وارد شد به همین انجمن محول گردید تا مواد مذکور را مطابق به نظریات مجلس تعدیل کند.

جلسه ساعت ونه و سی دقیقه قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده و تا ساعت چهار بعد از ظهر ادامه داشت.

انجمن های امور مالی و بودجه عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۱۷ حمل جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آوردند.

در جلسه انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود و دکتر عبدالصمد حامد وزیر پلان اشتراک

کرده در باره بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ از ماده بیست و چهار الی ماده چهل و دو طرح قانون ازدواج باسناد نظریه انجمن امور عدلی وقوانین آن جرگه پس از بحث ومذاکره به اتفاق آراء تایید گردیده .

همچنان صورت تعدیل ماده دهم که قبلا به انجمن فرعی سپرده شده بود در جلسه بعد از ظهر توسط سناتور محمدهاشم واسوخت منشی آن جرگه قرائت و پس از بحث ومذاکره صورت تعدیل انجمن به اکثریت آراء تایید وتصویب گردید .

ماده سوم - هفدهم و بیست و سوم که از طرف مجلس عمومی به انجمن های مربوط سپرده شده تحت غور و مطالعه انجمن های متذکره قرار گرفت .

همچنان در این جلسه سهمیه افغانستان در بانک انکشاف آسیائی که قبلا در ولسی جرگه به تصویب رسیده است نیز تحت بحث ومذاکره قرار گرفت که در نتیجه به اکثریت آراء فیصله گردید تا دارالانشاء مشرانو جرگه باوزارت پلان در تماس شده وسوالاتی که در مجلس در زمینه بعمل آمده است معلومات اخذ ودر جلسه آینده بغرض غور مجلس تقدیم نماید .

جلسه قبل از ظهر و بعد از ظهر بریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نائب اول آن جرگه دایر شده بود انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه روز ۲۲ حمل بریاست سناتور عبدالعادی دایر رئیس مشرانو جرگه جلسه کرده جواب وزارت تجارت را در مورد موافقتنامه های طویل المدت تبادل اموال وتادیات بین دولت افغانستان وجمهوریت جکوسلواکیا متعلق سال های اخیر مطرح غور مجدد قرار داد .

در این جلسه نمایندگان وزارت تجارت نیز شرکت کرده بود .

انجمن های امور مالی وبودجه عدلی وقوانین سمع شکایات وزراعت مشرانو جرگه ۲۴ حمل جلسه نموده بر موضوعات مربوطه غوروتدقیق بعمل آوردند .

در انجمن امور مالی وبودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود انجنیر میر محمد اکبر رضا وزیر زراعت، روسای مالداري ووترنری وتحقیق وترویج وآهرو زه آبیاری پروان اشتراك نموده وبودجه انکشافی سال ۴۷ وزارت مذکور مورد بحث ومذاکره قرار گرفت وزیر زراعت به سوالات سناتوران

دولت توضیحات داده وبه سوالات اعضا ی انجمن جواب گفت :

همچنان در این جلسه در مورد بودجه انکشافی تعطالی افکار به عمل آمد . در انجمن عدلی وقوانین که به ریاست سناتور میر محمد شاه صدیقیان دایر شده بود قانون بنیاد والی ها مطرح بحث ومذاکره قرار گرفته و بر آن غور وتدقیق به عمل آمد .

در جلسات ماقبل و جلسه روز مذکور انجمن عدلی وقوانین از ماده يك تا ماده سی و دو قانون بنیاد والی طرح ولسی جرگه با برخی تعدیل به اکثریت آراء تایید وتصویب گردید .

در جلسه عمومی ۱۸ حمل مشرانو جرگه ماده ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۲ طرح قانون ازدواج به اساس تصویب ولسی جرگه ونظریه انجمن امور عدلی وقوانین مشرانو جرگه پس از بحث به اکثریت آراء نایید وتصویب گردید .

جلسه ساعت نه ونیم قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی دایر رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت دوازده ظهر ادامه داشت .

انجمنهای عدلی وقوانین ، امور مالی و بودجه و سمع شکایات مشرانو جرگه ۲۰ حمل جلسه کرده بر موضوعات مربوطه غور و تدقیق نمودند .

در انجمن عدلی وقوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شد بر قانون بنیاد والی ها طرح ولسی جرگه با برخی تعدیل تصویب گردید .

در انجمن امور مالی وبودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر گردیده بود سهمیه افغانستان در بانک انکشاف آسیائی مورد بحث ومذاکره قرار گرفته در نتیجه تصویب ولسی جرگه در مورد سهمیه متذکره عینا تایید وتصویب گردیده بغرض تقدیم مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد .

همچنان بودجه انکشافی سال ۴۷ وزارت زراعت و آبیاری مورد بحث ومذاکره اعضا ی انجمن قرار گرفت .

در انجمن سمع شکایات يك تعداد عرایض مراجعین مورد مذاکره قرار گرفته ودر باره آنها فیصله صادر وبه دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد .

در جلسه عمومی ۲۰ حمل مشرانو جرگه

سناټور محمد هاشم مجددي دایر شده بود از ماده هفتاد ویک الی نود ویک قانون ښاروالی ها طرح ولسی جرگه مورد مذاکره قرار گرفته پس از یک سلسله بحث این مواد باتعدیلات تصویب و به غرض تقدیم به مجلس عمو می به دارالانشاء مشرانو که سپرده شد .
در انجمن زراعت که ریاست آنرا سناتور دوکتور عبدالوکیل بعهده داشتند در موضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آمد .
انجمن سماع شکایات در مورد یک تعداد عرایض مراجعین غور نموده و فیصله های انجمن رابه دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

ریاست جلسه این انجمن را سناتور عبدالباقی مجددي بعهده داشت .
انجمن های امور خارجه بین المللی سماع شکایات و امور مالی و بودجه مشرانو جرگه جلسه کرده پس مرضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آوردند .

در انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود جواب سوالات انجمن که از وزارت خارجه در مورد میثاق الغای غلامی مطالبه شده بود مورد غور قرار گرفت در انجمن سماع شکایات که به ریاست سنا تور عبدالباقی مجددي دایر شده بود بر یک عده عرایض غور به عمل آمده و فیصله های انجمن به دارالانشاء سپرده شد .

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی تشکیل شده بود بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ وزارت معادن و صنایع مورد بحث و تدقیق قرار داده شد .
انجمن های سماع شکایات امور بودجه و مالی عدلی و قوانین مشرانو جرگه به تاریخ ۲۷ حمل جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آوردند .

در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددي دایر شده بود غور بر یکمده عرایض مراجعین صورت گرفته و برای توضیح در مورد مشکلات تجارت میوه خشک ، ښاغلی عبدالعزیز عطانی رئیس خزاین وزارت مالیه به انجمن حاضر شده به سوالات اعضای انجمن جواب گفت انجمن فیصله های خود رابه دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود .

در انجمن بودجه و مالی در حالیکه انجنیر عبدالصمد سلیم وزیر معادن و صنایع اشتراک داشت بودجه انکشافی سال ۴۷ آن وزارت

در این مورد جواب گفت .
در انجمن عدلی و قوانین که بر ریاست سناتور محمد امین خویگانی دایر گردیده بود از ماده پنجاه و هشت الی ماده هفتاد قانون ښاروالی ها طرح ولسی جرگه مورد بحث و تدقیق قرار گرفته پس از یک سلسله بحث در نتیجه مواد مذکور به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .

در انجمن سماع شکایات یک تعداد عرایض متقاعدین مورد غور قرار گرفته در یک فقره آن نماینده ریاست انحصارات دولتی بسوالات اعضای انجمن توضیحات داد .
انجمن فیصله خود را در مورد عرایض صادر نموده و به دارالانشاء سپرد .

انجمن زراعت که به ریاست سناتور سید حبیب شاه دایر شده بود در موضوعات مربوطه غور و تدقیق به عمل آمد .
در جلسه عمومی ۱۵ حمل مشرانو جرگه ضمن قرائت بار سوم طرح قانون ازدواج به صورت یک کل پیشنهاد یکی از سنا توران در مورد اجزای دال و جیم ماده بیست و نهم قانون ازدواج طرح حکومت به مجلس عمومی تقدیم و پس از بحث و مذاکره در این مورد یک انجمن فرعی پانزده عضوی به اکثریت آراء تعیین گردید تا پیشنهاد مذکور را با ماده های ۳-۱۷ و ۲۳ قانون ازدواج طرح ولسی جرگه که مطالعه مجدد آن از طرف مجلس عمومی قبلاً تأیید شده بود تحت غور مزید قرار داده و نظریات خویش رابه مجلس عمومی تقدیم نمایند .

باساس فیصله مجلس عمومی ریاست انجمن پانزده عضوی را سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه بعهده خواهد داشت اجزای دال و جیم ماده بیست و نهم قانون ازدواج طرح حکومت در مورد شرایط نسخ ازدواج و مواد ۳-۱۷ و ۲۳ قانون ازدواج طرح ولسی جرگه که دو باره مورد مطالعه انجمن فرعی قرار میگردد در باره شرایط نکاح میباشد .
جلسه ساعت ۹ و نیم قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده و تا ساعت دوازده و سی دقیقه ادامه داشت .

کذا انجمن های امور عدلی و قوانین زراعت و سماع شکایات مشرانو جرگه بعد از ظهر روز مذکور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور کرد .

در انجمن امور عدلی و قوانین که به ریاست

مطرح بحث قرار گرفت وزیر قمادان و صنایع درین جلسه در مورد بودجه مذکور به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد.

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی تشکیل شده بود بر موضوعات مربوط غور و تحقیق شد.

در جلسه عمومی ۲۸ حمل مشرانو جرگه سهمیه افغانستان در بانک انکشاف آسیایی به اساس نظریه انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه و تصویب ولسی جرگه پس از بحث و مذاکره به اکثریت آراء تصویب تأیید و تصویب گردید.

همچنان در جلسه روز مذکور موافقتنامه طویل المدت اموال و تادیات بین افغانستان و جمهوریت چکوسلواکیا با تذکر به اساس نظریه انجمن امور خارجه و بین المللی به اتفاق آراء تصویب گردید.

موافقتنامه به منظور تأمین تسهیلات و تنظیم تادیات بین هر دو کشور در ده ماده منعقد گردیده است همچنان درین جلسه معلوماتیکه در باره سهمیه افغانستان در بانک انکشاف آسیایی به اساس فیصله جلسه قبلی مشرانو جرگه از وزارت پلان خواسته شده بود توسط سناتور محمد هاشم واسوخت منشی آن جرگه قرائت گردید.

جلسه ساعت نه و نیم قبل از ظهر به ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نائب اول مشرانو جرگه دایر گردیده و تا ساعت دوازده و سی دقیقه ادامه داشت.

در جلسه عمومی اول ثور مشرانو جرگه موضوع شیوع مرض کولرا در پاکستان واخذ ترتیبات حفظ ماتقدم آن در افغانستان مورد بحث قرار گرفته در نتیجه به اکثریت آراء تجویز گردید که در زمینه به حکومت یادآوری گردد تا جفا متوجه این امر باشند.

همچنان در این جلسه پیشنهاد سناتوران در مورد قرضه های دولت افغانستان که از دول دوست گرفته شده نمود بحث قرار گرفت که پس از بحث به اکثریت آراء فیصله شد تا پیشنهاد مذکور به انجمن امور خارجه و بین المللی سپرد شود تا در باره تحقیق و تحقیق بیشتر بعمل آورده و نظریات خود را به مجلس عمومی تقدیم نماید.

جلسه قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی دایر گردید و تا ساعت دوازده و سی دقیقه ظهر ادامه داشت.

در انجمن امور مالی و بودجه انجنیر محمد حسین مساء وزیر فواید عامه اشتراک و به سوالات سناتوران در مورد بودجه انکشافی سال ۴۷ وزارت فواید عامه جواب گفت.

ریاست جلسه را سناتور محمد عمر غوثی بصدقه داشت.

جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تحقیق بعمل آوردند.

در انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی دایر گردید رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود در موضوعات مربوط غور و تحقیق به عمل آمد.

انجمن مالی بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود در اطراف بودجه های انکشافی سال ۴۷ وزارت مخابرات و بانک صنعتی غور و تحقیق به عمل آمد.

در انجمن سماع شکایات به یک تعداد عرایض مراجعین غور و تحقیق به عمل آمد.

یکمده هامورین مربوط در جلسه انجمن شرکت نموده به سوالات در مورد عرایض جواب گفتند.

در جلسه عمومی ۴ ثور مشرانو جرگه بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ ستره محکمه تحت بحث و مذاکره قرار گرفت بودجه انکشافی ستره محکمه قبلاً در انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه مورد مطالعه قرار گرفت.

نظریه انجمن مذکور در مجلس قرائت شد. همچنان درین جلسه بر پیشنهاد یکمده از سناتوران در باره تفکیک وظایف خانوا لسی و قوای امنیه بحث و مذاکره بعمل آمده در نتیجه به اتفاق آراء فیصله شد که دارالانشاء از مراجع مربوط تقاضا نماید تا پروژه قانون خانوالی به زودی ممکنه مراحل قانونی خود را طی نماید.

جلسه ساعت ۹ و سی دقیقه قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالکریم معقول نائب اول مشرانو جرگه دایر گردید و تا ساعت دوازده و سی دقیقه ادامه داشت.

در جلسه عمومی اول ثور مشرانو جرگه موضوع شیوع مرض کولرا در پاکستان واخذ ترتیبات حفظ ماتقدم آن در افغانستان مورد بحث قرار گرفته در نتیجه به اکثریت آراء تجویز گردید که در زمینه به حکومت یادآوری گردد تا جفا متوجه این امر باشند.

همچنان در این جلسه پیشنهاد سناتوران در مورد قرضه های دولت افغانستان که از دول دوست گرفته شده نمود بحث قرار گرفت که پس از بحث به اکثریت آراء فیصله شد تا پیشنهاد مذکور به انجمن امور خارجه و بین المللی سپرد شود تا در باره تحقیق و تحقیق بیشتر بعمل آورده و نظریات خود را به مجلس عمومی تقدیم نماید.

جلسه قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی دایر گردید و تا ساعت دوازده و سی دقیقه ظهر ادامه داشت.

در انجمن امور مالی و بودجه انجنیر محمد حسین مساء وزیر فواید عامه اشتراک و به سوالات سناتوران در مورد بودجه انکشافی سال ۴۷ وزارت فواید عامه جواب گفت.

ریاست جلسه را سناتور محمد عمر غوثی بصدقه داشت.

در مورد بودجه انكشافی بحث و مذاكره صورت گرفت .

وزارت پلان قبلا در باره جواب سوالهای انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه توضیحات داده بود که توسط سناتور محمد هاشم واسوخت منشی آن جرگه در مجلس قرائت شد. جلسه ساعت نه قیل از ظهر به ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر گردیده و تا ساعت ۲ بعد از ظهر ادامه داشت .

انجمن های عدلی و قوانین ، سمع شکایات و زراعت مشرانو جرگه ۱۰ نور جلسه نموده بر موضوعات مربوط واری و تدقیق نمودند .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود توضیحات ریاست بناروالی مطرح غور و تدقیق قرار گرفت .

در انجمن سمع شکایات به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر گردیده بود بربیک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمده و منجمله در یک فقره نماینده ولایت کابل به سوالات سناتوران توضیحات داد .

انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود .

در انجمن زراعت که بر ریاست سنا تور دکتور عبدالوکیل دایر شده بود بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .

انجمنهای زراعت، معادن و صنایع و امور مالی و بودجه مشرانو جرگه روز پنجشنبه ۱۳ نور در موضوعات مربوط مذاکره و تدقیق نمودند .

انجمن زراعت و معادن به ریاست سناتور دکتور عبدالوکیل در مورد فاضله آبهای فابریکه نساجی گلپهار در حالیکه بناغلی رئیس صنایع وزارت معادن و صنایع نیز حاضر بود مذاکره و مباحثه نمود و رئیس مذکور به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

در انجمن مالی و بودجه که بر ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود بناغلی محمد هاشم صافی والی و رئیس عمومی انكشافی وادی هلمند اشتراك کرده و بودجه انكشافی سال ۱۳۴۷ وادی هلمند مطرح مذاکره قرار گرفت .

بناغلی والی هلمند به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

انجمن های سمع شکایات ، امور مالی و بودجه ، عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۱۵

انجمن زراعت که به ریاست سناتور دکتور عبدالوکیل جلسه نموده بود بر موضوعات مربوط غور و تحقیق بعمل آورد . انجمن های امور مالی و بودجه سمع شکایات عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۷ نور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آوردند .

در انجمن امور مالی و بودجه که بر ریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود در جلسه قبل از ظهر بناغلی محمد سرور عمر رئیس عمومی شهر سازی و خانه سازی اشتراك نموده و در باره بودجه انكشافی سال ۱۳۴۷ به سوالات سناتوران توضیحات داد .

در جلسه بعد از ظهر انجمن سردار سلطان محمود غازی رئیس هوایی ملکی اشتراك کرده و در باره بودجه انكشافی سال ۴۷ آن ریاست به سوالات سناتوران توضیحات داد .

در انجمن سمع شکایات بر یکنمدا عرایض مراجعین غور و تدقیق صورت گرفته نمایندگان وزارت فواید عامه و ریاست هوایی ملکی که در جلسه اشتراك نموده بودند به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند ریاست جلسه را سناتور عبدالباقی مجددی بهمه داشت . در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد امین خوگیا نی دایر شده بود بر موضوعات مربوط تدقیق بعمل آمد .

انجمنهای امور خارجه و بین المللی و سمع شکایات مشرانو جرگه ۹ نور جلسه کرد و بر موضوعات مربوط واری و تدقیق نمودند . در انجمن امور خارجه و بین المللی که به

ریاست سناتور عبدالهادی دایر رئیس مشرانو جرگه منعقد شده بود در حالیکه دکتور روان فرهادی مدیر عمومی سیاسی و دکتور واحد کریم مدیر اقتصادی وزارت امور خارجه اشتراك داشتند موافقتنامه اقتصادی و تخنیکي بین دولت افغانستان و جمهوریت مردم چین مورد مذاکره و مباحثه قرار گرفته ایشان به سوالات سناتوران در باره توضیحات دادند .

در انجمن سمع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمده انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود .

در جلسه عمومی مشرانو جرگه در اطراف سر جمع موازنه عایدات و مصارف بودجه سال ۱۳۴۷ دولت و جواب های وزارت پلان

نور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آوردند .
 در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمد .
 همچنان بناغلی معاون انحصارات دو لسی و بناغلی مدیر پاسپورت وزارت داخله و بناغلی مدیر پلان بناورالی کابل در جلسه انجمن اشتراك کرده به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند .
 در جلسه قبل از ظهر انجمن مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غور لسی دایر شده بود بناغلی رئیس تهیه اوراق و احتیاجات عامه اشتراك کرده در باره بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ آنریاست به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

همچنان در جلسه بعد از ظهر بناغلی رئیس ساختمانی پولی تخنیک در اطراف بودجه انکشافی سال ۴۷ آن ریاست به سوالات اعضای انجمن جواب داد .
 در انجمن امور عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .

در جلسه عمومی قبل از ظهر ۱۵ نور مشرانو جرگه تصویب و لسی جرگه و نظر به انجمن امور عدلی و قوانین مشرانو جرگه در باره پیشنهاد وزارت عدلیه در مورد اعطای صلاحیت به قضات محاکم ابتدا ئیه در امور جنایی بحث بعمل آمده و به اکثریت آراء فیصله گردید تا به تاریخ ۱۸ نور نماینده با صلاحیت ستره محکمه در جلسه عمومی مشرانو جرگه اشتراك کرده و در باره توضیحات بدهد .

جلسه قبک از ظهر به ریاست سنا تور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود .
 در جلسه بعد از ظهر که به ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول آن جرگه دایر گردیده بود موضوع مطالعه و بحث در مورد بودجه های دولت در جلسه عمومی مشرانو جرگه مطرح بحث قرار گرفته و به اکثریت آراء فیصله شد که اولتر باید بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ دولت تحت غور و مباحثه مجلس عمومی قرار گیرد .

همچنان در این جلسه بودجه انکشا فی سال ۱۳۴۷ ستره محکمه پس از بحث و مذاکره به اکثریت آراء باساس نظر به مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه تایید و تصویب گردید .
 بودجه انکشافی بانک صنعتی مورد بحث مجلس قرار گرفته و به اکثریت آراء فیصله گردید تا رئیس بانک صنعتی در جلسه عمومی آینده مشرانو جرگه اشتراك و در باره به مجلس توضیحات بدهد .
 انجمن های امور خارجه و بین المللی سمع شکایات معارف و امور مالی و بودجه مشرانو جرگه ۱۶ نور جلسه و تدقیق و فیصله بعمل آوردند .
 انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود موضوع میثاق توحید بعضی مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی و موضوع تعدیل فصل اول ماده ۱۰۹ منشور ملل متحد مبنی بر تزئید تعداد اعضاء غیر رسمی شورای امنیت و اعضاء شورای اقتصادی واجتماعی را که قبلاً به تصویب و لسی جرگه رسیده است مطرح غور و مذاقه قرار داده در نتیجه تصویب و لسی جرگه را در موارد فوق عیناً تایید و تصویب نموده و بر غرض رویت به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد انجمن سمع شکایات بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و وارسی نموده فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تقدیم کرده ریاست انجمن را سناتور عبدالباقی مجددی بعهده داشت .
 در انجمن معارف که به ریاست سنا تور میرمحمد سمید مشعل دایر شده بود بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .
 در انجمن امور مالی بودجه که به ریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد دایر شده بود در حالیکه بناغلی توریالی اعتمادی و دکاتور محمد صدیق معاون علمی پوهنتون و بناغلی غلام سخی رئیس اداری پوهنتون در جلسه اشتراك داشتند در اطراف بودجه انکشا فی سال ۴۷ آن ریاست مباحثه صورت گرفته رئیس پوهنتون به سوالات اعضاء انجمن توضیحات داد .
 همچنان در اطراف بودجه های انکشا فی سال ۴۷ وزارت های مخابرات ، تجارت ، ریاست شهر سازی و خانه سازی انجمن مالی و بودجه نظریات مشورتی خود را صا در و بغرض تقدیم به مجلس عمومی به دارالانشاء سپرده است .
 انجمن های امور مالی و بودجه عد لسی و

در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمد .
 همچنان بناغلی معاون انحصارات دو لسی و بناغلی مدیر پاسپورت وزارت داخله و بناغلی مدیر پلان بناورالی کابل در جلسه انجمن اشتراك کرده به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند .
 در جلسه قبل از ظهر انجمن مالی و بودجه که به ریاست سناتور محمد عمر غور لسی دایر شده بود بناغلی رئیس تهیه اوراق و احتیاجات عامه اشتراك کرده در باره بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ آنریاست به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .
 همچنان در جلسه بعد از ظهر بناغلی رئیس ساختمانی پولی تخنیک در اطراف بودجه انکشافی سال ۴۷ آن ریاست به سوالات اعضای انجمن جواب داد .
 در انجمن امور عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .

در جلسه عمومی قبل از ظهر ۱۵ نور مشرانو جرگه تصویب و لسی جرگه و نظر به انجمن امور عدلی و قوانین مشرانو جرگه در باره پیشنهاد وزارت عدلیه در مورد اعطای صلاحیت به قضات محاکم ابتدا ئیه در امور جنایی بحث بعمل آمده و به اکثریت آراء فیصله گردید تا به تاریخ ۱۸ نور نماینده با صلاحیت ستره محکمه در جلسه عمومی مشرانو جرگه اشتراك کرده و در باره توضیحات بدهد .

جلسه قبک از ظهر به ریاست سنا تور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود .
 در جلسه بعد از ظهر که به ریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول آن جرگه دایر گردیده بود موضوع مطالعه و بحث در مورد بودجه های دولت در جلسه عمومی مشرانو جرگه مطرح بحث قرار گرفته و به اکثریت آراء فیصله شد که اولتر باید بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ دولت تحت غور و مباحثه مجلس عمومی قرار گیرد .

همچنان در این جلسه بودجه انکشا فی سال ۱۳۴۷ ستره محکمه پس از بحث و مذاکره به اکثریت آراء باساس نظر به مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه تایید و تصویب گردید .
 بودجه انکشافی بانک صنعتی مورد بحث مجلس قرار گرفته و به اکثریت آراء فیصله گردید تا رئیس بانک صنعتی در جلسه عمومی آینده مشرانو جرگه اشتراك و در باره به مجلس توضیحات بدهد .
 انجمن های امور خارجه و بین المللی سمع شکایات معارف و امور مالی و بودجه مشرانو جرگه ۱۶ نور جلسه و تدقیق و فیصله بعمل آوردند .
 انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود موضوع میثاق توحید بعضی مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی و موضوع تعدیل فصل اول ماده ۱۰۹ منشور ملل متحد مبنی بر تزئید تعداد اعضاء غیر رسمی شورای امنیت و اعضاء شورای اقتصادی واجتماعی را که قبلاً به تصویب و لسی جرگه رسیده است مطرح غور و مذاقه قرار داده در نتیجه تصویب و لسی جرگه را در موارد فوق عیناً تایید و تصویب نموده و بر غرض رویت به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد انجمن سمع شکایات بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و وارسی نموده فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تقدیم کرده ریاست انجمن را سناتور عبدالباقی مجددی بعهده داشت .
 در انجمن معارف که به ریاست سنا تور میرمحمد سمید مشعل دایر شده بود بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .
 در انجمن امور مالی بودجه که به ریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد دایر شده بود در حالیکه بناغلی توریالی اعتمادی و دکاتور محمد صدیق معاون علمی پوهنتون و بناغلی غلام سخی رئیس اداری پوهنتون در جلسه اشتراك داشتند در اطراف بودجه انکشا فی سال ۴۷ آن ریاست مباحثه صورت گرفته رئیس پوهنتون به سوالات اعضاء انجمن توضیحات داد .
 همچنان در اطراف بودجه های انکشا فی سال ۴۷ وزارت های مخابرات ، تجارت ، ریاست شهر سازی و خانه سازی انجمن مالی و بودجه نظریات مشورتی خود را صا در و بغرض تقدیم به مجلس عمومی به دارالانشاء سپرده است .
 انجمن های امور مالی و بودجه عد لسی و

قوانين و سمس شكايات مشرانو جرگه ۱۷ نور جلسه كړه وېر موضوعات مربوط غور و تدقيق به عمل آوردند .

در جلسه انجمن امور مالي و بودجه كه به رياست سناتور حاجي محمد حسين ياد دايړ شده بود ښاغلي محمد انور ضيائي وزير ماليه ښاغلي يار محمد رئيس بودجه و ښاغلي محمد نسيم رئيس عراييد وزارت ماليه اشتراك كړه در اطراف بودجه سال ۱۳۴۷ دولت به اعضاي انجمن توضيحات دادند .

در انجمن عدلي و قوانين كه به رياست سناتور محمد هاشم مجددي دايړ شده بود پر موضوعات مربوط غور و تدقيق بعمل آمد .

در انجمن زراعت موضوعات مربوط تحت بحث قرار گرفته و رياست اين انجمن را سناتور سيد حبيب شاه بعهده داشت . همچنان ۱۹ نور در انجمن خارجه و بين المللي مشرانو جرگه كنه به رياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه دايړ شده بود پر موضوعات مربوط غور و تدقيق به عمل آمده و فيصله گرديد كه در جلسه آينده انجمن نمايندگان با صلاحيت وزارت ماليه و رياست هوايي ملكي اشتراك نمايند .

در همين روز انجمن امور زراعت بر رياست سناتور دكتور عبدالوكيل جلسه كړه وېر موضوعات مربوط غور و تدقيق به عمل آوردند . در جلسه عمومي ۲۲ نور مشرانو جرگه بودجه انكشافی سال ۱۳۴۷ بانك انكشاف صنعتي باساس نظريه انجمن امور مالي و بودجه مورد مطالعه قرار گرفته و پس از يك سلسله بحث فيصله شد كه اگر بانك صنا عتي انكشاف مراتب نهايي خود را طي نمايد منظور است .

جلسه بر رياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه دايړ شده بود . انجمن هاي امور خارجه و بين المللي امور مالي و بودجه عدلي و قوانين سمس شكايات و معارف مشرانو جرگه ۲۳ نور جلسه كړه پر موضوعات مربوط وارسى و تدقيق نمودند .

در انجمن امور خارجه و بين المللي كه به رياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس مشرانو جرگه دايړ شده بود در موضوع ميثاق توحيد بعضي مقررات حمل و نقل هوايي بين المللي و پرو توكل تعديل ميثاق مذكور بحث به عمل آمد ښاغلي محمد اسمعيل نوسان مدير قوانين رياست هوايي ملكي در جلسه اشتراك كړه به سوالات اعضاء

در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالي و بودجه سمس شكايات عدلي و قوانين و زراعت مشرانو جرگه ۲۱ نور جلسه كړه وېر موضوعات مربوط غور و تدقيق نمودند .

در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالي و بودجه كه به رياست سناتور حاجي محمد حسين ياد دايړ شده بود پيښله كېر انور زايي وزير صحيه اشتراك كړه و به سوالات اعضاي انجمن در مورد بودجه انكشافی سال ۱۳۴۷ آن وزارت توضيحات داد .

همچنان در جلسه بعد از ظهر انجمن دكتور علي احمد پوپل معاون اول صدارت و وزير معارف و ښاغلي محمد آصف مايل معين اداري آن وزارت اشتراك كړه و راجع به بودجه

انجمن توضیحات داد .

عمومی سپرد .

در جلسه قبیل از پیمبر انجمن محمد کبیر نور ستانی معاون و ښاغلی سلطانی مدیر پلان ښاروالی کابل اشتراک نموده در مورد بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ ښاروالی کا پل به سوالات اعضاء انجمن توضیحات دادند . ریاست انجمن را سناتور حاجی محمد حسین یاد به عهده داشت . در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر گردیده بود بر موضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آمد .

در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شد بر یک تعداد عرایض مراجعین واریسی به عمل آمده ښاغلی محمد کبیر نور ستانی معاون و ښاغلی سلطانی مدیر پلان ریاست ښاروالی کابل به سوالات سناتوران توضیحات داده وانجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپردند .

در انجمن امور معارف که به ریاست سناتور میر محمد سعید مشعل دایر شده بود ښاغلی محمد اسحق یوسفی معاون و ښاغلی محمد یونس عضو ریاست تدریسات ثانوی وزارت اشتراک ودر مورد کمپو معلم و سامان مورد ضرورت لیسه ها به سوالات سنا توران توضیحات دادند .

انجمن های امور مالی و بودجه عدلی و قوانین ، سماع شکایات مشرانو جرگه ۲۴ ثور جلسه نموده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد تشکیل شده بود پوهنوال دکتور محمد عمر وردک وزیر ، ښاغلی امان الله منصور میمن و ښاغلی بخشی رئیس انکشاف دهات وزارت دا خله اشتراک کرده ودر اطراف بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ آن وزارت به سوالات اعضاء انجمن توضیحات ارائه نمودند .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست محمد هاشم مجددی دایر شده بود دکتور ولید حقوقي آمر عمومی دارالانشای ستره محکمه اشتراک نموده و راجع به الغای محاکم استیناف الف ، ب ، ج ، به سوالات سناتوران توضیحات داده در نتیجه انجمن قوانین نظریه خود را مبنی بر تأیید تصویب ولسی جرگه ابراز وبه دارالانشاء تقدیم وبه مجلس

در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غورو تدقیق بعمل آمد .

در جلسه عمومی مشرانو جرگه بر موضوع میثاق ضمیمه امحای غلامی مذاکره و میا حثه صورت گرفت ضمیمه میثاق امحای غلامی قبلا از طرف ولسی جرگه به تصویب رسیده ودر انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه تصویب ولسی جرگه تأیید و تصویب گردیده بود .

جلسه بریاست سناتور میر عبد الکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود . انجمن های امور خارجه و بین المللی و زراعت مشرانو جرگه ۲۶ ثور جلسه کرده بر موضوعات مربوط واریسی و تدقیق نمودند .

در جلسه انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود ښاغلی محمدانور ضیائی وزیر و ښاغلی رئیس خزاین وزارت مالی شرکت کرده ودر باره قروض خارجی افغانستان به سوالات اعضاء انجمن توضیحات دادند . در انجمن زراعت که به ریاست سنا تور آقا رحیم زارع منعقد گردیده بود بر موضوعات مربوطه واریسی به عمل آمد .

انجمن های امور مالی و بودجه سماع شکایات ، مشرانو جرگه ۲۸ ثور جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند . در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود بر بودجه انکشافی سال ۴۷ وزارت زراعت و آبیاری واریسی و تدقیق به عمل آمد .

در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و فیصله به عمل آمد .

انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

انجمن فرعی پانزده نفری که برای غورو تدقیق در اطراف مواد ۳ ، ۱۷ ، ۲۳ قانون از دواج از طرف مجلس عمومی مشرانو جرگه جرگه تعیین گردیده بود در روز مذکور به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه از ساعت ۹ ونیم تشکیل جلسه داده تا ساعت ۴ ونیم دوام داشت جلسات این انجمن در آینده نیز دایر خواهد شد .

در جلسه عمومی ۲۹ ثور مشرانو جرگه

و بودجه آن جرگه ارائه شده بود با بودجه‌های وادراتي و تضارعات مورد بحث و مذاکره قرار گرفت.

در جلسه فیصله شد تا بناغلی محمد انور ضیائی وزیر مالیه در جلسه عمومی روز یکشنبه ۵ جوزا مشرانو جرگه اشتراک کرده به سوالات سناتوران درباره بودجه سال ۴۷ دولت توضیحات بدهد جلسه ساعت ۹ ونیم قیبل از ظهر بریاست سناتور عبدالکریم موقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود. انجمن‌های امور خارجه و بین‌المللی وزارت مشرانو جرگه در جلسات بر موضوعات مربوط واری و غور نمودند.

در انجمن امور خارجه و بین‌المللی که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود. دکتر عبدالصمد حامد وزیر پلان اشتراک کرده به سوالات اعضای انجمن در مورد کمکهای بلاعرض ممالک دوست در طول پلان پنجساله اول و دوم توضیحات داد.

در این موقع رئیس مالی وزارت پلان نیز حاضر بود.

در انجمن زراعت که بریاست سنا تور دوکتور عبدالوکیل دایر شده بود بر موضوعات مربوط بحث و تدقیق صورت گرفت.

انجمن‌های امور عدلی و قوانین و سمع شکایات مشرانو جرگه ۴ جوزا جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آوردند.

در انجمن امور عدلی و قوانین که بریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوط واری و تدقیق بعمل آمد.

انجمن سمع شکایات بریاست سنا تور عبدالباقی مجددی جلسه کرده و بريك تعداد عرایض مراجعین غور کرد.

انجمن فیصله‌های خود را در مورد عرایض به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد.

همچنان در انجمن رئیس تصفیه دیبوی تعاونی اشتراک کرده و به سوالات اعضای انجمن جواب گفت:

در جلسه عمومی ۵ جوزا مشرانو جرگه بناغلی محمد انور ضیائی وزیر مالیه در حالیکه بناغلی غلام احمد پوپل معین و شاغلی یار محمد رئیس بودجه‌وزارت مالیه باری همراه بود اشتراک کرده و در اطراف موضوعات عمومی بودجه سال ۱۳۴۷ دولت توضیحات داده و به سوالات مختلف از سناتوران جواب داد.

بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ ریاست شهر سازی و خانه سازی پس از بحث و مذاکره باسناد نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید.

جلسه ساعت نونیم قبل از ظهر بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده بود.

انجمن‌های امور خارجه و بین‌المللی امور مالی بودجه و سمع شکایات مشرانو جرگه جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند.

در انجمن امور خارجه و بین‌المللی که بریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود بر موضوعات مربوط واری و تدقیق به عمل آمد.

در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر گردیده بود بر بعضی بودجه‌های انکشافی سال ۴۷ مطالعه و تدقیق به عمل آمد.

در انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقی مجددی تشکیل شده بود بريك تعداد عرایض مراجعین واری صورت گرفته و فیصله‌های انجمن به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد.

انجمن‌های امور بودجه و مالی و قوانین و سمع شکایات مشرانو جرگه ۳۱ ثور جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند.

در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود دکتر محمد انیس وزیر اطلاعات و کلتور اشتراک نموده و در اطراف بودجه انکشافی سال ۴۷ آن وزارت به سوالات سناتوران توضیحات داد.

در انجمن عدلی و قوانین که بریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود موضوع الغای اداره فتوی و تعدیل ماده ۲۱ اصولنامه استخدام و ترفیع مامورین ملکی مطرح بحث قرار گرفته از مراجع مربوط سوالات لازمه بعمل آمد.

این دو موضوع قبلا از طرف ولسی جرگه تصویب و به مشرانو جرگه رسیده بود.

در انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بريك تعداد عرایض مراجعین واری و فیصله‌های انجمن را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد.

در جلسه عمومی اول جوزا مشرانو جرگه جواب وزارت مالیه که در مورد بودجه سال ۱۳۴۷ دولت در برابر سوال انجمن امور مالی

طوریکه اعضای محترم مشرانو جرگه خود شاهد بوده اند بنابتوسمه پروګر امهای انکشافی حجم بودجه سالانه دولت روبه افزایش بوده و امروز بودجه دولت هم از لحاظ عاید و هم از نگاه مصرف نسبت به گذشته در حیات اقتصادی کشور اهمیت بیشتری را حایز گردیده است .

وضع مملکت از محافظ تألیرات منفی اوضاع نا مساعد اقتصادی بین المللی که وضع پولی اکثر ممالک را از نگاه مشکلات بیلابس تادیات تغییر پالیسی های پولی و مالی متاثر ساخته است .

رونق نداشتن مارکیت های فروش در مقابل اموال تولیدی ما تا آلیران به تحقق نیافتن بعضی ارقام پیش بینی به میزان کامل کساد معاملات تجارتي و تنزیل فروش مواد مصنوعات داخلی کشور افزایش تعداد بیکاران و ضیق ساحة کار مطلوب نبود و نیست و این عوامل مملکت را در آستانه رکود اقتصادی مواجه ساخته است حکومت برای ازاله این حالت با درک موقف مشکل اقتصادی و طیفه خود میدانست و میداند تا به تمام قدرت خود مطابق به مندرجات خط مشی در انجام خدمات متوقفه به اندازه توان و قدرت مالی کشور در رفع حالت رکود اقتصادی که میسر گردد صرف مساعی ممکنه بنماید .

سطح عایدات بودجه سال ۱۳۴۷ مالی دولت به مبلغ شش میلیارد و ششصد و ده میلیون از مدارک آتی پیش بینی شده : -
 ۱ - عواید منابع داخلی ۴۶۶۰ میلیون افغانی .
 ۲ - از مدرک قرضه مواد استهلاکی ۱۳۵۰ میلیون افغانی .
 ۳ - از قرضه بانک مرکزی ۶۰۰ میلیون افغانی . - ۶۶۱۰ میلیون افغانی .

توحید و اجزای عواید منابع داخلی در قید فورمه (۲) شامل هفت ورق خدمت شما قرار دارد و بعلاوه آنچه لازم تفصیل مزید دانسته شده بود و سوالات شفاهی و تحریری که بعمل آمد تفصیل و جواب آن تقدیم شد امیداست طرف قبول و تایید قرار یافته باشد اگر بازم ابهامی موجود باشد سبب منو نیت اینجانب خواهد شد که موقع توضیح آن در مقابل سوال مشخص داده شود .

استفاده از فیست فینانس شش صد میلیون افغانی را برای حاضر منحیت فقدان فعلی مدرک جدید منابع عواید داخلی به منظور انکشاف فعالیت های اقتصادی از الة حالت رکود اقتصادی تا حد ممکن و تشویق

جلسه ساعت نونیم قبل از ظهر برپاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت سونیم بعد از ظهر ادا مه داشت .
 بیانیه بناغلی محمد انور ضیائی وزیر مالیه که در جلسه عمومی مشرانو جرگه ایراد گردید .

بناغلی رئیس و بناغلو اعضای محترم مشرانو جرگه !

بودجه سال مالی ۱۳۴۷ دولت که به توفیق خدای بزرگ و توانا بر طبق حکم ماده ۱۲ قانون بودجه و محاسبه از طرف وزارت مالیه و وزارت پلان ترتیب گردیده بود به پیروی از ماده ۷۵ قانون اساسی به منظور اینکه بودجه از طریق مشرانو جرگه توأم بانظریه مشورتي شان به ولسی جرگه تقدیم شود به وسیله اینجانب به خدمت رئیس محترم مشرانو جرگه به تاریخ ۲۸ حوت ۱۳۴۶ سپرده شد .
 یقین دارم که مراتب تحقیق آن بروی اهداف اعداد و اجزای بودجه هر یک از واحد های بودجی دولت که در اثر تقاضای مشرانو جرگه به توفیق اوراق توحید سرجمع موازنه عاید و مصرف تفویض گردید طرف تسدقیق کمیسیون مؤظف و اعضای محترم مشرانو جرگه قرار یافته .

مسرت دارم که در پایان این رسیدگی با اینجانب در اثر تصویب تاریخی اول جوزا ۴۷ موقع دادند که خدمت شان رسیده از قبول زحمت و دقت شان درباره انجام این منظور تشکر و ضمناً به اجازه شان بصورت بسیار مختصر مراتبی را در قسمت وضع مالی و هم درباره ارقام بودجه دست داشته شان به عرض برسانم .

قدرت مالی و اقتصادی هر مملکت در سیر ترقی و تسریع پیشرفت های مدنی آن عامل مؤثر بوده است . ارتقای امروزه ممالک مترقی مزمون قدرت مالی اندازه نظم و استحکام امور مالیاتی شان میباشد .

نظام مالی و اقتصادی باید با نظام طبیعت و اقلیم مملکت مناسبت تام داشته باشد . در طرح نظام باید روحیات و احتیاجات قوم اقتصادی عصر و زمان با منجشهای عمیق و مطالعات دقیق علمی در نظر گرفته شود .
 اصولیکه باموجود بودن صداقت و حسن نیت در مورد اساس گذاری میشود و با اقدامات عملی هنگام تایید و پیشبرده میشود . یقیناً موفقیت اقتصادی مالی و پولی را پانزدهمین رسنه و آزادی مردم را فراهم میسازد .

دولت که از سال ۱۳۲۹ آغاز یافته تا ۲۹ نور ۴۷ از شش مملکت به اسما مختلف به شرایط سهل تکستا نه ومدت استر داد بالغ بر ۶۰۸۳۳۸۹۸۳۱۹ - دالربه تسعیردالرواستفاده شدن آن ۱۷ - ۵۲۹۹۵۶۵۵۲ دالر میباشد این راهم به صراحت بعرض می رسانم که حکومت فعلی با تمام قدرت میکوشد که دیون خارجی را مطابق به تعهدات در مرقعش ادا کند و کمال احتیاط را به خرج خواهد داد تا از افزایش حجم قروض خارجی مملکت در راهای غیر تولیدی که احتیاج مبرم به آن محسوس نباشد جلوگیری کند . هرگاه معامله که منافع مادی آن ثابت بوده به حیثیت وشؤونات مملکت منافاتی بهم نرساند میسر گردد ومورد موافقت وتایید شوری قرار گیرد البته طرف استفاده قرار خواهد گرفت .

بودجه که برای سال ۱۳۴۷ ترتیب و از مطالعه شما گذارش یافته است طبعیست که توان برآورده ساختن تمام آرزو ها و رفع کلیه نیامندی ها و خواسته های دولت ومردم را ندارد علت آنهم در پهلوی دیگر نارسائیا متوازن نبودن عاید بتناسب ضرورت و احتیاج به مصرف است . علاوه بر موجود گردیدن توان مالی وقدرت پولی تأمین انکشاف مملکت و رسیدن به اهداف مورد نظر ایثار حوصله و واقع بینی حقیقت سنجی و همکاری مفید وبائمررا ایجاب مینماید .

اگر اعتلای کشور رفاه و آسایش مردم آرزوی حقیقی بوده و به آن خاصانان ایمان وعقیده داشته باشیم باید بدانیم که این منظور عملی نمی گردد مگر اینکه هم آهنکی مطلق بین ملت و دولت با احساس مکلفیت های قانونی موجود ومیسر شود .

ارتقاء و پیشرفت مملکت به قدرت مالی وقوای بشری خود مملکت اتکاء داشته و سهم گیری مستقیم وعلاقه مندی صادقانه خود مردم کشور یگانه چاره آن دانسته شده وطی این راه دشوار را سبیل و آسان خواهد ساخت .

موقعیت در پیشرفت پروژه های انکشا نسی و رویکار آمدن اصلاحات لازمی بصورت قطع به علاقه و پشتی بانی مردم بستگی دارد بهترین علاقمندی ایشان در انجام خدمات عام المنفعه دولت احساس و ایفای مکلفیت های قانونی ایشان در میادیکه قانون حکم میکند میباشد .

ترقی کشور وسعادت مردم، بودن همکاری صمیمانه کافه افراد ملت بالخاصه مسئولین ، نورین وکلای محترم شوری میسر نخواهد بود و من راه صحیح ترو سالمتر دیگری را غیر آن

صادرات قره قل و پخته مفید تلقی میکند . در راه تقلیل صرفیات از همکاری های مفید شوری که روی بودجه سال ۱۳۴۶ ابراز فرموده بودند استفاده شده و در بودجه مصارف عادی سال مالی ۱۳۴۷ حتی الامکان از نظریات مزبور پیروی شده تکالیف جدید در بعضی برای تحقیق پروگرام های رویدست به اساس واقع بینی و تجارب اداری قبول گردیده است که با مراعات آن موازنه مصرف بودجه سال مالی ۱۳۴۷ به شرح ذیل است :

۱ - سرجمع بودجه عادی ۳۰۵۹ میلیون افغانی .

۲ - سرجمع بودجه انکشافی ۲۱۵۰ میلیون افغانی .

۳ - استرداد قروض خارجی و تکتانه آن ۸۶۳ میلیون افغانی .

۴ - سبببایدی متفرقه امدادو قرضه مامورین ۴۹۰ میلیون افغانی .

۵ - احتیاط و فوق العاده ۴۸ میلیون جملسه ۶۶۱۰ میلیون افغانی .

اجزای بودجه مصرف هریک واحد بودجوی نظر به تقاضای خدمت مشرانو جرگه قبلا فرستاده شده یقیناً آنرا به منظور ابراز نظر مشورتی به غور مطالعه فرموده خواهند بود .

در حصه استرداد قروض خارجی وتکتانه آن که در سال ۱۳۴۷ مبلغ هشت صدو شصت و سه میلیون افغانی گرفته شده ، باید خدمت معلومات دهم که میزان استرداد قروض خارجی در سال ۱۳۴۵ مبلغ ۳۰۴ میلیون افغانی و در سال ۱۳۴۶ بالغ بر چهار صدو هفتاد میلیون افغانی بوده در سال ۱۳۴۷ استر داد قرضه ایجاب منظور مبلغ هشتصدو

شصت و سه میلیون افغانی را مینماید در اثر افواهاات ارقام نادرست ومغشوش کننده ذهنیت عامه در مورد قروض خارجی دولت تشویش نزد مشرانو جرگه هم خلق شده بود برای معلوم نمودن چگونگی از من تقاضای حضور را

در جلسه تاریخی ۱۷ برج ثور فرمودند به سوالات شفاهی سناتور صاحبان در خود جلسه معلومات عرض وبه تعقیب آن در مقابل سوال تحریری سرجمع قروض خارجی اجزای شرایط تکتانه و میاد پرداخت با تفصیل اینکه قرضه از کدام ممالک و به چه مقصد گرفته شده مفصلا معلومات تقدیم شد امیدوارم از آن قناعت حاصل و به بی اساس بودن ار قام اقوا ه امینان شان حاصل شده باشد بازهم به تایید آن عرض میشود : سرجمع قروض خارجی

نمی بینم .

با تقدیم این عرض مختصر توقم این است که مشرانو جرگه بامدنظر گرفتن موقف حساس وخطیر اقتصادی و مالی کشور نظر صائبخود را در مورد بودجه سال ۱۳۴۷ ابراز فرموده رهنمونی وهمکاری مداوم خودرا در امور مربوطه بوزارت مالیه مضایقه نفرمایند .

انجمن های امور مالی و بودجه سمعشکایات عدلی و قوانین مشرانو جرگه طی جلسات ۷ جوزا بر موضوعات مربوطغور و تدقیق گردند. در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود . در اطراف بودجه های سال ۱۳۴۷ دولت بحث بعمل آمده تجریز گردید که فیصله انجمن در مورد سرجمع بودجه بصورت کل به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شود .

در انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بربك تعداد عرایض مراجعین واریسی بعمل آمده انجمن فیصله های خودرا به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود . بناغلی محمد یعقوب عطائی رئیس بانک رهنسی و تعمیراتی به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

در انجمن عدلی و قوانین که بریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود پوهنوال توریالی اعتمادی رئیس سرپرست پوهنتون کابل و بناغلی عبدالستار سیرت رئیس پوهنخی شرعیات و بناغلی محمد نبی صالحی معاون پوهنخی حقوق اشتراك نموده و به سوالات سناتوران درباره تعلیمات مافوق لیسانس در پوهنتون جواب دادند .

در جلسه عمومی ۸ جوزا مشرانو جرگه ۷ نظریه مشورتی انجمن امور عدلی و قوانین آن جرگه در باره موازنه بودجه عادی وانكشافی سال ۱۳۴۷ دولت به صورت کل مورد بحث و مذاکره قرار گرفت .

نظریه مشورتی انجمن که توسط سناتور محمد هاشم واسوخت منشی به مجلس قرائت شده به اکثریت آراء فیصله گردید تا در جلسات آینده ماده به ماده بحث ومورد رأی گیری قرار بگیرد .

جلسه ساعت نه ونیم قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده و تا ساعت چهارونیم بعداز ظهر ادامه داشت .

انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه به ریاست سناتور عبدالهادی داوی

رئیس مشرانو جرگه تشکیل جلسه داده و بر موضوع مجاهدات اقتصادی با دول خارجه به بحث ومذاکره پرداختند .

همچنان انجمن زراعت که به ریاست سناتور دکتر عبدالوکیل دایر شده بود در قضیه مشکلات بالا آب وپایان آب چار دره ولایت کندز و موضوع بدر رفت فابریکه نسا جی گلپهار فیصله صادر و فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

انجمن زراعت روی این دو دوسیه از مدتی به اینطرف اجراء مقتضی به عمل آورده بود . انجمن های سمع شکایات ، عدلی وقوانین بودجه ومالی مشرانو جرگه ۱۱ جوزا جلسه کرده بر موضوعات مربوط واریسی و تدقیق نمود .

انجمن سمعشکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بربك تعداد عرایض مراجعین غور نموده و فیصله خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی تشکیل شده بود راجع به عرض متقاعدین فیصله صادر وبه دارالانشاء سپرد .

در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور محمد عمر غوثی منعقد شده بود در موضوعات مربوط واریسی و تدقیق به عمل آورد .

در جلسه عمومی ۱۲ جوزا مشرانو جرگه نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه در باره سر جمع بودجه سال ۱۳۴۷ دولت مورد بحث قرار گرفته در نتیجه ماده اول و ماده سوم نظریه مشورتی به اکثریت آراء تایید وتصویب گردید .

در ماده دوم و چارم نظریه مشورتی انجمن باساس تعدیلی که در مجلس عمومی واردشد فیصله گردید تا انجمن امور مالی و بودجه بار دیگر براین دو ماده غور نموده وصورت تعدیل آنرا در جلسات آینده به مجلس عمومی تقدیم نمایند .

جلسه ساعت ۹ ونیم قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده و تا ساعت چهار بعد از ظهر ادامه داشت .

انجمن های امور مالی و بودجه ، امور خارجه و بین المللی و سمع شکایات مشرانو جرگه ۱۳ جوزا جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

در انجمن امور خارجه و بین المللی که به

از سناتوران مېني بړاينکه نظر به تراکم کار مجلس عمومي مشرانو جرگه فعلا هر روز از ساعت نه قبل از ظهر آغاز و تا ساعت دوازده ونيم کار نمايد و بعد از ظهر روزها ي مذکور انجمن ها نيز همه روزه از ساعت دو شروع و تا ساعت چهار ونيم بعد از ظهر بکار هاي انجمن ادامه بدهند مذاکره و مباحثه صورت گرفته در نتیجه پيشنهاد مذکور به اکثریت آراء تأييد و تصويب گرديد .

جلسه به رياست سناتور عبدالهادی داو ی رئيس مشرانو جرگه از ساعت نه ونيم قبل از ظهر آغاز و تا ساعت چهار ادامه داشت .

در جلسه روز ۱۶ جوزا انجمن امور خارجه و بين المللی مشرانو جرگه به رياست سناتور عبدالهادی داو ی رئيس مشرانو جرگه دایر شده بود دکتور نور علی وزير تجارت در حالیکه ښاغلی علی نواز رئيس تجارتي و ښاغلی سيد محمد زبير مدير عمومي تجارت خار جی آن وزارت باوی همراه بود اشتراك کرده ژبه سوالات اعضاء انجمن در باره وضع صادرات مملکت توضیحات داد .

در جلسه عمومي ۱۹ جوزا مشرانو جرگه ماده هفت نظریه مشورتي انجمن امور مالی و بودجه آن جرگه در باره سر جمع بودجه سال ۷۷ دولت مورد بحث و مذاکره قرار گرفت .

جلسه ساعت ۹ قبل از ظهر به رياست سناتور عبدالهادی داو ی رئيس مشرانو جرگه دایرو تا ساعت دوازده و سی دقیقه بعد از ظهر ادامه داشت .

کذا انجمن های امور خارجه و بين المللی وقوانین مشرانو جرگه بعد از ظهر روز مذکور جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

جلسه انجمن امور خارجه و بين المللی که به رياست سناتور عبدالهادی داو ی رئيس مشرانو جرگه دایر شده بود بر موضوع معاهده حمل و نقل هوایی بين دولت شاهي افغانستان و دولت شاهي سویدن مذاکره به عمل آمد . انجمن امور عدلی وقوانین به رياست

سناتور محمد هاشم مجددي جلسه کرده موضوع تعديل ماده ۲۱ قانون ترفیع و تقاعد مامورین ملکی و تبصره موقت ماده ۹ قانون مذکور وجواب وزارت عدلیه مورد غورو تدقیق قرار گرفت .

تعديل ماده ۲۱ قبل در ولسی جرگه به تصویب رسیده بود .

انجمن های امور مالی و بودجه سمع شکایات و معارف مشرانو جرگه بعد از ظهر ۲۰ جوزا

ریاست سناتور عبدالهادی داو ی رئيس مشرانو جرگه دایر شده بود در مورد راپور قروض که از مجلس عمومي بان انجمن محول ودر جلسات گذشته با دکتور عبدالصمد حا مه وزیر پلان و ښاغلی محمدانور ضیائی وزیر مالیه در زمینه مذاکره شده بود بحث و مذاکره صورت گرفت .

همچنان در اطراف معاهده هوایی بين دولت شاهي افغانستان و دولت شاهي سویدن واریسی و تدقیق بعمل آمد .

انجمن خارجه ، تجارت بین المللی فیصله کرد تا در جلسه آینده انجمن دکتور نور علی وزير تجارت اشتراك نماید .

در انجمن امور مالی و بودجه که به رياست سناتور محمد عمر غوثی دایر شده بود در اطراف فیصله مجلس عمومي در مورد ماده ۲ و ۴ نظریه مشورتي انجمن راجع به سر جمع بودجه سال ۷۷ دولت از ښاغلی یار محمد رئيس بودجه وزارت مالیه سوالاتی به عمل آمد که پس از توضیحات رئيس بودجه وزارت مالیه موضوع زیر غور و تدقیق مجدد انجمن قرار گرفت .

در انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بريك تعداد عرایض مراجعین غور و فیصله بعمل آمد، انجمن فیصله خود رابه دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

انجمنهای سمع شکایات ، امور عدلی وقوانین مشرانو جرگه ۱۴ جوزا جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند .

انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بريك تعداد عرایض مراجعین غور و واریسی نموده و فیصله انجمن رابه دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

همچنان در جلسه این انجمن انجنیر معراج الدین رئيس حفظ و مراقبت سر کها و حاجی محمد رضاء مدیر عمومي انجنیری وزارت فواید عامه اشتراك کرده به سوالات اعضاء انجمن در باره بعضی از عرایض وارده توضیحات دادند .

در انجمن سمع شکایات که به رياست سناتور محمد هاشم مجددي دایر گردید بر موضوعات مربوط غور و تدقیق به عمل آمد .

در جلسه عمومي ۱۵ جوزا مشرانو جرگه ماده پنج نظریه مشورتي انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه در باره سر جمع بودجه سال ۷۷ دولت با بعضی تعديل و ماده ۶ آن عیناً تأييد و تصویب گردید .

همچنان در این جلسه پيشنهاد يك عده

مشرانو جرگه

میر عبدالکریم معقول نایب اول آن جرگه دایر شده بود .

در جلسه عمومی ۲۲ جوزا مشرانو جرگه بر ماده هشت نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه درباره سر جمع بودجه سال ۴۷ دولت مذاکره و مباحثه صورت گرفت .

در نتیجه باکثرت آراء فیصله شد که هیئت پنج عضوی از اعضای مجلس عمومی تعیین گردد تا در این ماده تجدید نظر نموده نظریات شانرا به غرض فیصله نهایی به جلسه روز شنبه ۲۵ جوزا به مجلس عمومی تقدیم دارند .

همچنان درین جلسه اعضاء انجمن مختلط که عبارت از سناتور میر عبدالکریم معقول، سناتور عبدالوهاب آصفی، سناتور آقارحیم زارع، سناتور محمد هاشم مجددی، سناتور میر احمد ملائی، سناتور محمد یوسف سیفانی، سناتور گل احمد ملکیار، سناتور محمد عمر غوثی، سناتور عبدالحمید عزیز و سناتور میر محمد شاه صدیقیان میباشند از جمله اعضاء مجلس انتخاب گردیده تا با هیئت معینه ولسی جرگه در مورد قانون انتخابات شوری بکار آغاز نمایند .

همچنان نظریه انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه در اطراف عرض متقاعدین که قبلا از مجلس عمومی به آن انجمن محول شده بود مطرح شده بحث قرار گرفته پس از یک سلسله بحث به اتفاق آراء نظریه انجمن عدلی و قوانین در باره تصویب گردید .

جلسه به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود .

کذا در انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه که روز مذکور به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود پوهاند محمد اصغر وزیر عدلیه و یناغلی سمیع الدین ژوند رئیس اداره تقنین اشتراک کرده در باره قانون اداره مدعی العموم مباحثه شد .

وزیر عدلیه در جلسه انجمن گفت: که قانون جدید به مجلس وزراء تقدیم شده و بعد از طی مراتب بشوری تقدیم میگردد .

در انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه به ریاست سناتور عدلسادی داوی جلسه کرده بود در موضوع مقاوله اقتصادی و تخنیکی بین افغانستان و جمهوریت مردم چین بحث صورت گرفت .

دکتور عبدالصمدحامد وزیر پلان، یناغلی عبدالوهاب حیدر معین و یناغلی محمد خان

جلسه کرده بر موضوعات مربوط واریسی و تدقیق نمودند .

در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور حاجی محمدحسین یاد دایر شده بود در اطراف ماده ۳۴ نظریه مشورتی انجمن به سر جمع بودجه سال ۱۳۴۷ دولت که از مجلس عمومی برای غور مجدد به آن انجمن اعاده شده بود بحث و مذاکره صورت گرفت .

انجمن سمع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عراض مراجعین غور واز یناغلی غلام دستگیر عسکر مدیر عمومی اداری وزارت داخله و یناغلی عبدالغفور مدیر مامورین وزارت مخابرات سولاتی نمود که پس از ارائه توضیحات ایشان انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد . انجمن معارف بریاست سناتور محمد سعید مشعل جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمود .

در مجلس عمومی همان روز مشرانو جرگه در مورد ماده (۷) نظریه مشورتی انجمن امور مالی بودجه مشرانو جرگه راجع به سر جمع بودجه سال ۱۳۴۷ دولت مذاکره و مباحثه صورت گرفت .

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه آغاز و تا دوازده و نیم بعد از ظهر ادامه داشت .

در جلسه عمومی ۲۱ جوزا مشرانو جرگه ماده ۷ نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه در باره سر جمع بودجه انکشافی سال ۴۷ دولت مورد بحث و مذاکره قرار گرفته و فیصله شد که رای گیری براین ماده در جلسه رو شنبه ۲۶ جوزا صورت گیرد .

همچنان ماده ۲ و ۴ نظریه مشورتی انجمن که از مجلس عمومی برای غور مجدد به انجمن مالی و بودجه اعاده شده بود واز طرف انجمن در آن غور به عمل آمده نظریه خود را جهت فیصله مجلس عمومی به دارالانشاء سپرد . بودند بوسیله سناتور محمد هاشم منشی به مجلس قرأنت گردیده ماده ۲ آن با بعضی تذکر و ماده ۴ آن عیناً به اکثریت آراء تأیید شد که باین اساس بودجه عادی سال ۴۷ دولت به اساس نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه تصویب گردید تا بودجه عادی به ولسی جرگه تقدیم شود .

جلسات همان روز به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه و سناتور

پس از يك سلسله بحث تجویز گردید که قرائت دوم ماده به جلسه آینده مطرح قرار داده شود .

طرح قانون ښاروالی ها پس از طی مراتب اصولی آن از ولسی جرگه به انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه سپرده شده بود . همچنان درین جلسه نظریه انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه راجع به شمول دو نفر از اعضاء مشرانو جرگه در انجمن ملی یونسکو قرائت شد .

مجلس عمومی تعیین دو نفر و اشتراک ایشان را در انجمن ملی یونسکو به اساس پیشنهاد وزارت معارف و نظریه انجمن عدلی و قوانین تصویب نموده علاوه نمود که در قسمت تقرر دو نفر اعضاء مشرانو جرگه مطابق به ماده ۱۱۰ اصول و ظایف داخلی مشرانو جرگه اجراء بعمل آید .

جلسه به ریاست سناتور میر عبدا لکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود .

انجمن عدلی و قوانین به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی جلسه کرده وبر موضوع الغای اداره فتوی از وزارت عدلیه مذاکره و تدقیق به عمل آورد .

این موضوع قبلا در ولسی جرگه تصویب شده و غرض طی مراتب اصولی به مشرانو جرگه رسیده بود .

کذا در جلسه ۲۲ جوزا فیصله شده بود که در مورد ماده ۷ نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه عاید بسر جمع بودجه انکشافی سال ۴۷ دولت هیأت فرعی که از مجلس عمومی تعیین شده غور و تجدید نظر نموده نظریات مشورتی خود را به مجلس تقدیم دارند .

در جلسه عمومی ۲۷ جوزا مشرانو جرگه نظریه مشورتی انجمن توسط سناتور محمد هاشم واسوخت منشی قرائت گردیده پس از یک سلسله بحث و مذاکره نظریه مذکور به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

باین اساسی بودجه انکشافی سال ۴۷ دولت مراتب خود را از مشرانو جرگه طی وبه ولسی جرگه فرستاد .

همچنان نظریه انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه عاید به قروض خارجی که قبلا از مجلس عمومی بان انجمن محول شده بود مطرح مذاکره قرار گرفت پس از یک سلسله بحث با اکثریت آراء نظریه انجمن امور خارجه

(بقیه در صفحه ۴۱۶)

رئیس مالی وزارت پلان در این جلسه شرکت کرده به سوالات سناتوران درین مورد توضیحات دادند .

همچنان هیئت فرعی پنج نفری که از طرف مجلس عمومی برای غور و تجدید نظر در اطراف ماده ۷ نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه در مورد سر جمع بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷ دولت تعیین گردیده بود ۲۵ جوزا جلسه کرده در زمینه غور و تدقیق نموده نظریات خود را در این باره بغرض تقدیم به مجلس عمومی به دارالانشای مشرانو جرگه سپرد .

در جلسه ۲۲ جوزا فیصله شده بود که در مورد ماده ۷ نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه عاید بسر جمع بودجه انکشافی سال ۴۷ دولت هیئت فرعی که از مجلس عمومی تعیین شده غور و تجدید نظر نموده نظریات مشورتی خود را به مجلس تقدیم دارند .

همچنان نظریه انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه عاید بقروض خارجی که قبلا از مجلس عمومی به آن انجمن محول شده بود مطرح مذاکره قرار گرفت . پس از یک سلسله بحث با اکثریت آراء نظر به انجمن امور خارجه و بین المللی در زمینه تایید گردید و فیصله شد تا در بعضی اجزاء تحقیقات بیشتر بعمل آید .

جلسه از ساعت نه قبل از ظهر بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت ۱۲ ونیم ادامه داشت .

کذا انجمن ۱۶ عضو یکه قبلا از مجلس عمومی مشرانو جرگه به غرض غور در اطراف ماده سه و ماده زده و ماده بیست قانون ازدواج تعیین گردیده بود همان روز بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه جلسه کرده . پس از یک سلسله بحث و مذاکره ماده سه و ماده زده به عین شکلیکه از ولسی جرگه رسیده بود و ماده بیست را با جزئی تعدیل تایید و تصویب نمود .

در انجمن سمع شکایات که به ریاست سناتور عبدالیاقی مجددی دایر شده بود در مورد یکعهده عراض مراجعین تدقیق بعمل آمده ضمنا از ښاغلی عبدالحکیم نوری رئیس فابریکه سممت جبل السراج سوالاتی به عمل آمده و انجمن فیصله خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در جلسه عمومی ۲۵ جوزا مشرانو جرگه بعد از قرائت اول قانون ښاروالی ها و

سره میاشت

دسری میاشتی دعالی ټولنی د (۱۳۴۶) کال گټه او مصرف
الف عواید .

افغانی	۱۷۷۵۹۰	۹۳	۴۵	۱ - د دولت مرستی .
افغانی	۴۵۳۰۰۲	۸۱		۲ - دامانتو او اسهامو گټه
افغانی	۸۶۲۶۴۷	۴۵		۳ - د گټی د سر جمع څخه بسپنه او دموسی بیلانس
افغانی	۲۷۰۱۰۰	۰۰		۴ - د تعمیر کرایه
افغانی	۳۳۲۰۱۸	۶۱		۵ - دمخصوصی هفتی گټه
افغانی	۳۳۶۱۷۸	۳۰		بسپنی
افغانی	۳۹۰۲۹	۰۰		۶ - دروغتیا د مرکز ونو عواید
افغانی	۲۸۴۸۰	۰۰		۸ - دجنتریو او مجلوییه
افغانی	۱۴۳۵	۰۰		۹ - حق العضویتونه
	۲۳۶۸	۱۹۷۴	۶۲	
				۱۰ - هغه مرستی چه ددبانندیو هیوا دو څخه په لاس راغلی دی .

افغانی	۲۶۳۴۱۳	۸۰		۱ - نغدی -
افغانی	۲۳۹۴۵۳۸۸	۴۲		۲ - جنس -
	۵۷۸			۱ - لیلای کالی
	۲۷۰			۲ - دخورلو شیان
	۲۲۱			۳ - دژوندانه لوازم
	۲۵۰۰۰			۴ - کمبلی

افغانی	۱۴۹۱۰۷۰	۵۷		ب - د ۱۲ میاشتو مصرفونه
افغانی	۹۷۴۹۹	۸۰		الف - حق الزحمی او تنخواگانی
افغانی	۲۰۱۴۶۱	۲۱		۲ - ماکولات
افغانی	۳۹۵۸۴	۸۰		۲ - داخلی او خارجی سفر خرڅونه
افغانی	۱۸۱۶۷	۶۰		۳ - داغوستلو شیان
افغانی	۵۸۲۲۳	۴۵		۴ - بختبنی
افغانی	۸۶	۴۱	۰۰	۵ - د مخصوصی هفتی مصرف
افغانی	۱۷۷۱۶۸۱	۱۹	۵۶۱۶۹۸	۶ - پلورینی
افغانی	۱۱۷۷۳	۰۰		۷ - دمجلی دچاپولو حق الزحمه او قرطاسیه ۸۲
افغانی	۱۴۷۳۵۹	۴۳		۸ - دتیلفون د دستگاه مصرفونه
	۲۰۵۲۹	۵۰		۹ - دتعمیر ترمیم
افغانی	۶۵۲۵	۳۹		د سوزلو مواد
افغانی	۱۰۱۵۲۶	۰۶		۱۰ - دروغتیا مرکزونه
افغانی	۴۹۸۶۹۱	۴۳		۱۱ - د موهر ونو تیل او ترمیمات
افغانی	۳۲۶۲۷۵۱	۷۶		۱۲ - متفرقه (نور)
				۱۳ قول

ج مرستی :-

افغانی	۵۰۲۲۱۷	۰۰		الف دننه په هیواد کبنی .
افغانی	۴۶۰۷۳۱	۷۶		۱ - دکابل په مرکز کبنی
افغانی	۵۰۰۰۲	۰۰		۲ - د ۴۹۱ تنو بی وزلو دپاره
				۳ - د ۴۲ تنو ناروغانو دپاره دوینی بیه

والاحضرت شهبزاده احمد شاه د افغانى
سرى مياشتمتى د ٲولنى عالى رٲيس

افغانی	۶۰ - ۲۳۶۰۳	۴ - ۱۰۵ تنو ناروغانو دپاره د درملو بیه
افغانی	۲۰ - ۷۴۵۹	۵ - ۰۰۰۰ د ۲۹ تنو ناروغانو د بستر اجوره
افغانی	۰۰ - ۱۵۰۰۰	۶ - تنو مېوې ښخولو او کفن ورکولو اجوره چه د کور دنې د لېدلو له کبله مېوې سوی وه
افغانی	۹۰ - متره ۸۳۳	۲ - سپین صحن
افغانی	۴۵ - ۸۹۵۶ ۱۵۸۳۳/۰۰	۷ - د کزرگاه سیلاو څپلو ته پخه ووډی او کمپلی
افغانی	۸۳۳۵ -	۸ - وزیر اکبرخان روغتون ته مرسته .
افغانی	۱۱۰۱۱۷۸ ټولی	۱ - سپین صحن - ۹۰ متره ۸۳۲۵ افغانی
افغانی	۶۰ - ۲۷۶۲۹	۲ - کمپلی ۶۰ تختی ۲۴۰۰۰ افغانی
افغانی	۰۰ - ۹۰۰۰	۹ - د بنديانو او بنديو سره مرسته
افغانی	۰۰ - ۹۰۰	۱ - د کالیو شيان ۲۷۴۹ متره
افغانی	۲۰۰۰۰	۲ - صدری ۳۰۰ دانې
افغانی	۶۰ - ۶۵۶۲۹	۳ - کميسونه ۳۰۰۰ جوړی
		۴ - کرتمه ۲۰۰ ټوپه
		ټولی -

د افغانی سړی میاشتی د ۱۳۴۶ کال صحی راپور

د لومړنیو امدادی مرکزونه پوښلکلینیک او د ننګرهار د کلینیک صحی راپور په لاندنی ډول دی

ماشومان	ښځی	نارینه	
۷ تنه	۷۶۴۳ تنه	۷۲۶۳ تنه	۱ - داخله
۷ رر	۱۲۰ رر	۱۴۲ رر	۲ - بستر شوی
۷۲۱ تنه	۱۶۵۹ رر	۲۶۵ رر	۳ - جراحی
۲۰ رر	۳۸۸۱ رر	۴۷۸ رر	۴ - بستر شوی
۲۸۰۲ تنه	۴۲۱۲ رر	۳۶۰۱ رر	۵ - غوږ
۱۳ تنه	۹۰۱ رر	۷۴ تنه	۶ - بستر شوی
۲۶۷۲ تنه	۱۰۴۸۰ تنه	۱۷۵۷ تنه	۷ - سترگو
۰۰۰	۶۴ تنه	۱۰۱ تنه	۸ - بستر شوی
۵۱۸ تنه	۷۸۸ تنه	۹۱۵ تنه	۹ - پوست
۰۰۰	۰۰۰	۰۰	۱۰ - بستر شوی
۹۲۸ تنه	۸۴۸ تنه	۹۸۰ تنه	۱۱ - پلستر شوی
۶۹۶ تنه	۷۸۹ تنه	۱۰۳۷ تنه	۱۲ - بیچکاری
۴۹۱۹ تنه	۴۹۵ تنه	۶۹۰ تنه	۱۳ - واکسین
۱۲۸۰۳ تنه	۲۲۱۱۶ تنه	۱۹۶۶۱ تنه	

ب : د پروان د کارتې لمې امدادی مرکز :

نارینه	۱۰۲۵ تنه	۱ - پانسمان
ښځی	۳۵۹ - تنه	
ماشومان	۱۰۶۰ - تنه	
۲۴۴۴		
نارینه	۱۸۱۴ تنه	۲ - بیچکاری
ښځی	۱۲۶۳ تنه	

ماشومان	تنه ۱۳۷۷	
تنه ۴۵۵۴		
نارینه	تنه ۱۳	۳ - عاجل (دستی)
نبخی	تنه ۳	
ماشومان	تنه ۳	
تنه ۱۹		
تنه ۱۸	نارینه	۴ لاریبوونه
تنه ۱۲	نبخی	
تنه ۲۴		
۵۴		د ده بوری لمړنی د مرستی مرکز :-

نارینه	تنه ۶۱۵	۱ پانسمان شوی
نبخی	تنه ۴۸	
ماشومان	تنه ۴۹	
تنه ۷۱۲		
تنه ۲۹۴۹	نارینه	۲ - پیچکاری
۱۳۷۳	نبخی	
تنه ۳۰۲	ماشومان	
۴۶۲۴		

تنه ۲	ر ر	۳ - عاجل ناروغان
تنه ۵۳۳۸	قول	د حضوری چمن لمړنی د مرستی مرکز :-
نارینه	تنه ۱۱۰۳	۱ - پانسمان
نبخی	تنه ۲۸۰	
ماشومان	تنه ۷۷۸	
۲۱۶۱		۲ - پیچکاری

نارینه	تنه ۴۴۳۵	
نبخی	تنه ۲۷۵۳	
ماشومان	تنه ۳۷۵۷	
تنه ۱۸۹۵		
تنه ۳۱۷		۳ - دنارینه و وړیا پیچکاری
تنه ۴۴	نارینه	۴ - عاجل ناروغان
تنه ۹	نبخی	
تنه ۴۰	ماشومان	دندگرهار کلینک
(تنه ۱۳۴۶۶) تنه ۹۰		

ماشومان	تنه ۹۵	نارینه	تنه ۱۱۰۶	۱ - داخله
		تنه ۱۳۰	تنه ۱۳۳۱	
		نبخی		
		قول داخله		
ماشومان	تنه ۶۵۹	نارینه	تنه ۵۷۶	۲ - پانسمان
(تنه ۳۱۱۱)		تنه ۸۷۶		

ماشومان
تنه ۱۵۲۵
(۴۶۱۱ تنه)
تنه ۸۰۵۳

بښی

نارینه

۳ - پیچکاری

تنه ۱۲۷۶

د زینتون دروغتون سره مرستی - ۴۰ - تختی کمپلی - ۲۰۰۰۰ - افغانی
دښخو د زینتون دروغتون سره مرستی - جاکت ۱۰۹ توبه - ۳۲۷۰ - افغانی

د مرستون د زینتون سره مرسته :-
نغدی ۲۵ - ۵۳۶۰۶۹۶

۱ - بوت ۱۳۷ جوړی - ۱۳۷۰۰ - افغانی
۲ - کوټونه - ۲۵۲ توبه - ۵۰۴۰۰ - افغانی

۳ - جایی - ۳۰۰ - جوړی - ۶۰۰۰ - افغانی

۴ - دښخو کمپسونه - ۲۰۰ - توبه - ۴۰۰۰ - افغانی

۵ - صدری - ۲۰۰ - توبه - ۶۰۰۰ - افغانی

۶ - جمپر او کرتی - ۲۵ - توبه - ۲۵۰۰ - افغانی
ټوله ۵۴۴۳۲۹۶ - ۲۵

۸۶ - ۶۶۳۳۳۷۳

۲ - ولایاتوته :-

۱ - دننگرهار سیلاو خیلوته
۱ - نغدی - ۸۰۰۰ - افغانی

۲ جنس ...

۱ - کمپلی ۱۰۰ - تختی - ۱۵۰۱۳ - افغانی

۲ - دکراستی موزی - ۱۰۰ - جوړی - ۱۰۷۰۰ - افغانی

۳ - سپین رنگه صحن - ۱۰۰۰ - متره - ۹۷۷۵ - افغانی

۴ - کوټونه - ۱۰۰ - ۲۰۰۰۰ - افغانی - ۷۳۴۷۳ - افغانی

۵ - کرتی ۱۰۰ توبه ۱۰۰۰۰ - افغانی

۶ - پتخه پوړی ۱۰۰۰ ټکی - ۴۰۰۰۰ - افغانی

۷ - دگورداز قباوشیان دری بستې - ۴۴۸۵ - افغانی
ټولی ۸۱۹۳۳ - افغانی

دیکتیا سیلاو خیلو مستحقینوته

۱ - سپین رنگه صحن - ۱۲۰۰ متره - ۱۱۷۷۵ - افغانی

۲ - کمپلی - ۱۰۰ - تختی - ۴۰۰۰۰ - افغانی

۳ - کوټونه - ۲۰۰۰ - توبه - ۲۰۰۰۰ - ۷۱۷۷۵ - افغانی
ټوله ۱۵۳۷۴۸ - افغانی

- د جوزجان ولایت د سیلاو خیلو سره مرسته :-

۱ - نغدی ۵۰۰ - ۷۲۴۰۵۰ - افغانی

۲ - جنس ۵۰۰

- ۱ - کمپلی - ۱۰۰ تختی - ۴۰۰۰۰ - افغانی
 ۲ - سپین رنگه صحن - ۴۰۲ متره - ۰۰ - ۴۹۲۱
- ۳ - کوټونه ۱۰۰ توبه - ۰۰ - ۲۰۰۰۰ - ۰۰ - ۶۴۹۲۱ افغانی
 ۱۳۷۲۲۶
- ۴ - دبامیانو دولایت خلکوته :-
 ۱ - نغدی ۰۰ - ۳ ۵۵۸۰ - افغانی
 ۲ - جنس :-
 ۱ - سپین رنگه صحن - ۴۵۰ متره - ۱۴۱۰۵ - افغانی
- ۲ - وڅکی - ۲۰۰ کیلو - ۰۰ - ۲۰۰۰ - افغانی
 ۳ - بوره ۳۶ منه ۰۰ - ۳۹۴۱ - افغانی
 ۴ - چای ۱۲ - ۴ منه ۰۰ - ۲۹۶۹ - افغانی
- ۵ اورلگیت - ۲۲۱۲ قطی ۸۰ - ۸۸۴ - افغانی
 ۶ - درمسل (دوا) ۶۰ قلمه ۰۰ - ۸۲۹۴ - افغانی - ۸۰ - ۵۹۱۲۳ - افغانی
 ۷ - دزوندهانه دارتیا و شیان ۱۴ بستې ۰۰ - ۲۰۳۳۰۶۰۰ - افغانی
- ۸ - کمپلی ۲۰۰ تختی ۰۰ - ۲۰۰۰۰ - افغانی
 ۹ - کوټونه - ۱۰۰ توبه ۰۰ - ۲۰۰۰۰ - افغانی
 ۱۰ - کمیسونه ۲۰۰ توبه ۰۰ - ۶۰۰۰ - افغانی
- ۱۰ - ۴۸۵۷۷۷ - افغانی
- ۵ - دچخانصور سیلاب څپلوسره مرسته :-
 ۱ - نغدی ۰۰ - ۲۱۳۷۸
 ۲ - جنس :- ...
- ۱ - بوره ۲۰۰۰ کیلو - ۰۰ - ۲۲۳۶۰ - افغانی
 ۲ - توری چای ۱۲۰۰ کیلو - ۰۰ - ۱۰۴۶۱ - افغانی
 ۳ - اورلگیت ۶۰۲۷ قطی ۰۰ - ۲۴۹۰ - افغانی
- ۴ - دنساجی رنگه صحن ۵۰۰ متره ۰۰ - ۵۰۰۰۰ - افغانی
 ۵ - لومخد مرانکی موزی ۴۷۱ جوړی ۰۰ - ۵۰۷۶۹ - افغانی
 ۶ - کمپلی ۳۰۰ تختی ۰۰ - ۴۶۶۲۹ / ۰۰ - ۹۰۳۹۰۹ - افغانی
 ۷ - غنم ۲۸۰۰۰ ۱۶۸۰۰۰۰۰ - افغانی
 ۸ - چیت ۵۵۰ متره ۰۰ - ۴۴۰۰ - افغانی
- ۹ - ململ ۱۰۰ متره ۰۰ - ۸۰۰ - افغانی
 ۱۰ - کوټونه ۱۳۰ توبه ۰۰ - ۲۶۰۰۰ - افغانی
 ۲۴۱۱۰۶۴ - ۸۰ - ۰۰ - افغانی
- ۶ - دبدخشان دولایت د خلکو سره مرسته :-
 ۱ - نغدی ۰۰ - ۵۰۰۰۰ - افغانی
- ۱ - سپین رنگه صحن ۶۰۰۰ متره ۰۰ - ۵۹۳۴۷ - افغانی
 ۲ - ململ ۱۰۰۰ متره ۰۰ - ۸۷۹۰ - افغانی
 ۳ - اورلگیت ۷۱۴ قطی ۰۰ - ۷۱۴ - افغانی

افغانی ۱۰۰۰۰۰
 ۲۳۵۳۱۰۶ - ۴۰۰۰۰۰ - ۰۰
 افغانی ۱۱۳۴۰ - ۰۰
 افغانی ۳۶۹۹ - ۰۰
 افغانی - ۶۲۴۰ - ۰۰

۳۵۰ تختی
 ۲۰۰ توبه
 ۷۰۰ کیلو
 ۸۲۲ درجنه
 ۱۰ منه

۴ - کمپلی
 ۵ - کوټونه
 ۶ - بوره
 ۷ - اورلکیت
 ۸ - تورچای
 ۲۸۵۱۳۱ - ۰۶ - افغانی

۷ - در ارغستان د خلکو سره مرسته :

افغانی ۴۸۹۶ - ۰۰
 افغانی ۴۹۹۲ - ۰۰
 افغانی ۸۱۵۰۰ - ۰۰
 افغانی ۸۱۳۱ - ۰۰
 ۲۹۰۲۱۲۴ - ۸۶

۳۵۰۰۰ افغانی
 ۳۰۰۰ کیلو
 ۸ منه
 ۸۰۰۰ متره
 ۱۰۰۰ متره
 ټوله

نغدی
 ۱ - بوره
 ۲ - تورچای
 ۳ - سپین رنگه صحن
 ۴ - ململ

افغانی ۶۰۰۰۰ - ۰۰
 افغانی ۶۰۰۰ - ۰۰
 ۲۰۰۰/۰۰
 ۲۰۰۵۹۲۹

۳۰۰ توبه
 ۳۰۰ توبه

۵ - اورلکیت ۷۶۰۰ قطی ۳۴۲۰ - ۰۰ افغانی
 ۶ - کوټونه
 ۷ - دینځو کمیسونه
 ۸ - دنارینه و کمیسونه

جمله ۲۹۰۲۱۲۴ - ۸۶ افغانی

دغوراتسو اوروز کان دولایتو دخلکو سره مرستی :-
 الف نقدی

افغانی ۹۰۳۶۷ - ۰

افغانی ۸۹۵۰۰
 افغانی ۱۷۵۸۱ - ۱۲
 افغانی ۱۶۳۴۰۰ - ۰۰
 افغانی ۶۰۰۰۰ / ۱۰۰
 افغانی ۱۱۳۴۰ - ۰۰
 افغانی ۹۰۰۰ - ۰۰
 افغانی ۱۲۴۸۰

۹۰۰۰ متره
 ۲۰۰۰ متره
 ۵۰۰ تختی
 ۳۰۰۰ توبه
 ۷۰۰ کیلو
 ۲۰۰۰ درجنه
 ۲۰ منه

ب جنس ...
 ۱ - سپین رنگه صحن
 ۲ - سپین ململ
 ۳ - وړیني کمپلی
 ۴ - کوټونه
 ۵ - بوره
 ۶ - اورلکیت
 ۷ - توری چای

افغانی ۳۳۴۱۸۱۵ - ۹۸
 افغانی ۶۶۳۳۱۷۳ - ۸۶
 افغانی ۹۹۷۵۱۸۹ - ۸۴

دولایاتو ټولی مرستی
 د مرکز زر زر
 په هیواد کښی دننه د ۱۳۴۶ کال ټولی مرستی

۳ - خارج ته

افغانی ۱۰۶۲۰۰ -
 افغانی ۲۷۲۵۴۹ - ۱۰ - ۶۰۰۰ ډالره -
 افغانی ۸۸۴۸۲۹ - ۵۰ -
 افغانی ۱۲۶۳۵۷۸ - ۶۰ X

۱ - دسری میاشتی ټولنی ته ۶۰۰۰۰ فرانکه
 ۲ - دترکی زلزله خپلوته
 ۳ - عربی مستحقیقینوته کمپلی

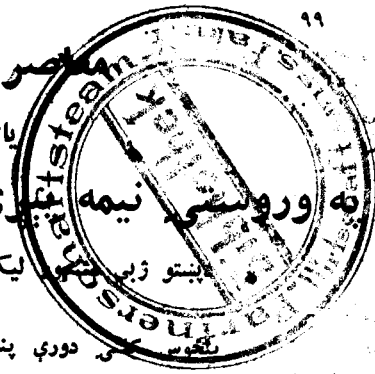
افغانی ۱۱۲۳۸۷۶۸ - ۴۴
 افغانی ۳۲۶۲۷۵۱ - ۷۶
 افغانی ۱۴۵۰۱۵۲۰ - ۲۰ -

ټول کومیکونه
 عادی مصارف
 ټول مصرفونه

پښتو ژبې نیمه پیلوړې کښې د افغانستان

پښتو ژبې نیمه پیلوړې کښې د افغانستان او شاعران د

د دورې پنځوس تنه بنا غلی

خو چه په ملت کښې د مبارزې احساس او د لیکوالو او شاعرانو په مغزو کښې حرکت پیدا شو او ددوی آواز د مبارزې احساساتو دو پښولو په لار روان شو.

د ملت دادبې او عملې حرکت په نتیجه کښې هیواد له موقتي بند څخه آزاد شو او د ژوندانه په هره برخه کښې دکار او فعالیت انتظام برابر شو.

د ملی ژبې دشعر او ادب پاللوته په دولتي سویه توجه وشوه. دکندهار پښتو انجمن او دکابل ادبې انجمن تاسیس شو.

وروسته د دواړو دیو ځای کېدو نه پښتو ټولنه جوړه شوه.

د وروستیو پنځوسو کلونو په ترڅ کښې په راډیو او مطبوعاتو کښې اوهم په معارف او پوهنتون کښې پښتو داخله شوه. زیات شمېر لیکوال، ادیبان، شاعران او معلمان میدان ته را ووتل.

د دوی په زیار او زحمت دپښتو ملی ژبه هم دشعر اوادب په میدان کښې او هم دعلم او پوهنې په ډگر کښې دې ځای ته راوړسېد له چه اوس یې وینو.

زموږ په خوا کښې زموږ اته میلیونه پښتو نستانې وروپه اول دانگریزانو تراستعمار لاندې وو او اوس دپاکستان تراسارت لاندې دی.

ددوی ژوند دآزادې د مبارزې په مر حله کښې ؤ او دی.

په دوی کښې مبارز، زړور، وطن پالونکی او آزادی غوښتونکی لیکوال او ادیبان، شاعران او مورخین پیدا شول.

افغانې جامعې د دوی دغوښتنو قانید او ملاتړ کړ او دا آواز دافغانې لیکوالو په اثارو کښې هم منعکس شو.

زموږ په ملی کولتور کښې پښتو ادب داهمیت وړ مقام لری.

زموږ معاصر ادبیات زموږ دلس غونډ ادبې میثانونو یو متکامل شکل دی. زموږ ادبې غمنې دوه مهمې سر چینی لری:

۱- دپخوانو شاعرانو تحریری او کلاسیک اثار.

۲- داوولسی شاعرانو شفائی آثار، دملی فولکلور نور ادبې شفائی شکلونه (کیسې، متلونه او روایات).

زموږ دمعاصر ادب باغ وږې ددغو دوو غمنو ملی ادبې سرچینو څخه خپوږیږی او دشلمې پېر په آب و هوا کښې ددې وخت دضروریاتو او قانیاتو سره سموده کړی او غور یزی.

زموږ ملی شاعرانو او دشفائی ادب نمایندگان او هم دکلاسیکو ادبیاتو لیکوالو وخت په وخت دمنښ او محبت ترانې ویلي، دی دحسن، بسکلا او طبیعت ستاینی. یسې کړی دی، دورور ولسی، رواداری او ښو اخلاقو درسونه یې ویلي، دی، ملی احساسات او جذبلت یې پانویلی، پاللی او روزلی دی او دخپلې وخت جریانات یې پخپلو اثارو کښې منعکس کړی دی.

زمانه تیریدله او دغه غمنه پخیدله. کله چه دافغانستان لویه خاوره دانگریزانو داستعمار لاندې راغله، نو په اوله کښې زموږ دکلتور او فرهنگ چینی په وچېدو شوی او یله ددغو د صفا جریان سره د او هامو او خرافاتو خاورې خزلې یوځای شوي.

تحریري ادب دلفظ، معنا او فورم په لحاظ مخ په کمزورې شو او شفائی ادب یوازې دفورم (شکل) له مخه څه ناڅه ژوندی ؤ.

ښوونځي په دوهم ټولگي کښي شامل او پنځه کاله وروسته ترې فارغ شو .
 او نور معلومات يې په شخصي توگه سر ته رسولې دي .
 دې د هيواد يو غښتلی عسکر، پياوړی مفکر ، صادق خدمتگار ، او سر بېره پردې لوی ليکوال او ژب پوهانه ؤ .
 د پښتو ژبې په معاصر پرمخ تگ کښي يې په علمي او عملي ډول پوره او فعاله برخه اخستې ده .
کارونه :

د تحصيل نه وروسته د اردانو دغونډو کو میدان او ورسره د شاهي ټولگي معلم او د حربي ښوونځي سر معلم مقرر شو .
 بيا د سپه سالار صالح محمد ياور او ور پسې د شاهي گارد قوماندان شو .
 څه موده په ترکيه کښي دافغاني سفارت نظامي اتاشه ؤ .

د هيواد دخپلواکي هېبته ته اخستلو په جگړه کښي يې پوره برخه واخسته .
 په ۱۳۰۳ هـ ش کال کښي دپکتيا د ولايت عسکري قوماندان او اعلي حاکم ؤ .
 په ۱۳۰۶ هـ ش کال کښي د مزار شريف د ملگني پلټنې رئيس او بيا دتمکز هازعسکري قوماندان شو .

دسودو انقلاب په موده کښي اول له سردار محمد هاشم خان سره او بيا په پکتيا کښي د اعليحضرت محمد نادرشاه سره ټينگ ملگري ؤ د هيواد دنجات نه وروسته دواالاحضرت سردار محمد هاشم خان په کابينه کښي د داخله وزير په توگه وټاکل شو .

په دغه وخت کښي د اعليحضرت محمد نادر شاه له خوا لومړي د ننګرهار او بيا د کاپيسا دوليتونو دتنظيمه رئيس په توگه مقرر کړي شو .

په ۱۳۱۱ هـ ش کښي دکندهار او فراه د ولايتونو دتنظيم دپاره واستول شو .
 په ۱۳۱۲ کښي دکنګن ، بد خهټلې ، مزار شريف او مېشتي دوليتونو دتنظيمه رئيس په حيث وټاکل شو .

په ۱۳۱۹ کښي د دولت دوزير په حيث مقرر شو له دغه وخت نه وروسته يې رسمي کارنه تر لويه خو په خپل کور کښي د پښتو آثارو په ليکلو بوخت ؤ .

په ۱۳۳۴ کښي دلوېي جرگي د رئيس دنايب په توگه غوره کړي شو دا جرگه دخارجي مرستوله لاري افغانستان داقصادي

په دې صورت په هنري ساحه کښي د لفظ نوم او معنا په لحاظ د دواړو ټولنو ليکوالو او اوييلانو يو دليل د اثارونه ډيره استفاده وکړه او تقريباً ديوومئد اويي جريان په تقويه کښي ملسکزي شول او لرغوني تاريخي او عثموني اتحاديه ټينگ کړه .

افغاني ادبيات دټولني دسياسي ، اقتصادي ، اجتماعي او کلتوري جرياناتو او هملت د ژوندانه د تفسير او تصوير ښکلنه او صافه هيندازه وگرځيدله .

اوس زمونږ ليکوال هاكثریت په لحاظ څه لري چه د پښتو ادب له عثموني ملي منابعو نه هم استفاده وکړي او دنوي عصر له پښو او جرياناتو او دشلمې پېرگه له پر مخ تللي ادب او هنر نه هم الهام واخلي او افغاني ادب ته پوره وده او انکشاف او نوي بڼه ورکړي .

د ملي ژبې داوسني ادبي ظرفيت ، دنوي اسلسي قانون ، دپاس کېدو په وجه او هيواد کښي دديمو کراسي دنهضت په برکت کېدې شي چه داشپي ورځي زمونږ د ادب او هنر دتقويه او تحول او ديو نوي رنگت داخستو دوخت شروع وي .

په دغه وخت کښي مونږ غواړو چه د پښتو ادب دمعاصرې دورې خو تته مشهور ليکوال او شاعران په لنهه توگه گرانو لوستونکو ته معرفي کړو او د دوي دژوند او هنر په باره کښي څه معلومات ورکړو .
 څرنگه چه دا ښاخلي زيات ژوندې دي او که څوک هم د دې د دوي ژوندی آثار زمونږ په ژوندانه ښه اثر او مفیده اغېزه لري نوڅکه مونږ دوي (معاصر ادبيان) وبلل .

که نه زمونږ هدف دهغو ليکوالو او شاعرانو ښودل دي چه په وروستيو پنځوسو کلونو پوري اړه لري .

که کوم ښاغلي يا تنه وي او ياد کوم مستحق سړی حق ددې لنډې ليکنې په پاڼو کښي پوره اداشوق نه وي له هغوي نهغوه غواړم او دلليکوالو په معرفي پيل کوم .
ارواښاد محمد گل مومند

مرحوم محمد گل مومندد محمد خورشيد زوی دی په خټه دونړی ، حسن خيل مومند په ۱۳۰۳ هـ ق کال دکابل داندرايو په کوڅه کښي زېږيدلی دی .

لومړني تحصيلات يې په خصوصي توگه سر ته رسولی دی او په ۱۳۲۷ هـ ق دحربي

او عسکری تقوی او د پښتو نستان د ملا ته د پاره جوړه شوی وه .
وفات :

مرحوم محمد گل مو مند ۱۳۴۳ هـ ش کال د زمري د میاشتې په ۲۷ نېټه دسه شنبې دوږځي دسپار په اتو بجو داتيا کالو په عمر دکابل په بري کورنۍ کښي وفات او په پوره درناوي دکابل دشهيداء صالحين په هديره کښي خاورو ته وسپارل شو .
ادبي خدمتونه :

په ۱۳۱۱ کښي کله چه دی په کندهار کښي تنظيميه رئيس ؤ د اعليحضرت محمد نادر شاه شهيد په اراده (پښتو انجمن) تاسيس شو او مرحوم محمد گل مومند دهغه په تاسيس او پرمخ تگ کښي پوره برخه واخستله . د کندهار (طلوع افغان) دده په امر په پښتو واؤ بنت . دی پخپله هم ددغو آثارو ليکونکی دی :

- ۱ - پښتو سيند (د پښتو ژبي قاموس)
- ۲ - د پښتو ليار (گرامر)
- ۳ - لنډو کي پښتو او پښتواله .
- ۴ - پښتني روزنه .
- ۵ - پښتو او پښتواله .
- ۶ - د پښتو لويه نخوه (معانی او بيان)
- ۷ - د پخلي کتاب

په دغو کتابونو کښي درې لومړي کتابونه چاپ شوي دي .
د شعر نمونه :

تښاغلی مومند به کله کله يونيم شعر هم وايه، دده شعرونه دده دپښتو پښتونولي روښانه هېداره ده چه يوه نمونه يي داده :
پښتوئيم په تايم کهوم وم که نهوم نهوم هر کله به دی ستايم کهوم وم که نهوم نهوم پښتو دېن چوئي يم مشور به که مه پښتوته تل دوئ ته په ويناييم کهوم وم که نهوم نهوم پښتو که رانه لاره هرڅه به رانه قللي وي نوبيا تالاولايم که وم وم که نهوم نهوم درې مخ می دوروي پښتونه پښتو ټينگه که زه تانه په زرايم کهوم وم که نهوم نهوم دروغ می هيڅ زده نه دی هم ټنگي نشم کولای پښتون يم په رښتيايم کهوم وم که نهوم نهوم غليمه ورڅه راشي چه تاسره گپل وشي څرگنده درته وايم که وم وم که نهوم نهوم خبره درلموده چه پښتو ته ځان تکره که ي دوی زه زور يم که بووايم کهوم وم که نهوم نهوم په خټه سپين پښتون يم (محمد گل) د قام خادم

په لښتې نه ارياييم کهوم وم که نهوم نهوم

مرحوم محمد عثمان پښتون

تښاغلی پښتون په ۱۲۶۵ هـ ش کښي د کندهار «معروف» په سيمه کښي زيږيدلی دی . دی لاتنه کلسن ؤ چه پلاريسي «چمن» ته ولاړ او دی هلته په ښوونځي کښي شامل شو او ابتدائي دوره يي هلته پای ته ورسوله .

وروسته بيا بمبئي ته ولاړ او هلته په نايټ سکول (دشپي ښوونځي) کښي داخل شو دتعليم منځني دوره يي هلته پای ته ورسوله او انگريزي ژبه يي ياده کړه .

د افغانستان د استقلال دجگړې په وخت په کويته کښي ؤ تر استقلال وروسته خپل وطن ته راغی . لومړی په کندهار کښي د «طلوع افغان» په اداره کښي دترجمان په حيث مقرر شو .

څه موده دکندهار دپاسپورت په ماموريت وټاکل شو .

څه بيا وروسته دکندهار دښاروالی مامور او بيا دښاروال کفيل مقرر شو .

په ۱۳۱۱ هـ ش کښي دکندهار «پښتو انجمن» رئيس شو، کله چه «پښتو انجمن» کابل ته راغی او له «ادبي انجمن» سره يو ځای شو هغه وخت دی دپوهنی په وزارت کښي دتعليم او تربیي درياست په غيږيتوب وټاکل شو .

اثار:

الف : له انگريزي نه ترجمي .

- ۱ - داسيا سپیدی .
 - ۲ - د حربي فن دتعميبي فن
- ب: له اردو څخه ترجمي .
- ۱ - دمولانا ابوالکلام د ترجمان القرآن دفاتحي دسورت ترجمه .

- ۲ - د محمود ادبي ترجمه
 - ۳ - د تعليم په باره کښي لارښوونه
- ج: له پارسي نه .
- ۱ - اصول تمدن په دوو ژبو کونو کښي .
- د: تالیفات .

- ۱ - پښتو ښوونکی . دوه ټوکه
 - ۲ - بريالی .
 - ۳ - له لومړي ټولگي نه ترشپږمه پوري د معارف د کتابونو ترجمه او تصحيح .
- تښاغلی پښتون دپښتو ژبي پوه ليکوال او شاعر او په پارسي کښي دقلم خاوند ؤ . په هندي، پنجابي، اردو ، گجراتي او انگريزي ژبو هم پوهيده .

په پښتو کښي دساده انشاء او په ادب کي د اوسني ژبي درواڅولو طرفدار ؤ او د ده

دده نورې مقالې دهيواد په جرايدو کښې نشر شوي دي .
شعر يې نه وايه مگر د پښتو په معاصر نهضت کښې يې ديو تکيه معلم په صفت ډيره بر خه اخستي ده او په عين حال کښې يې ښه نشر ليکه .
چاپ شوي اثار :
۱ - قواعد پښتو - په پارسي ژبه
۲ - تاريخ او جغرافيه - د معارف له لوستي نه تر څلورم ټولگي پوري .
۳ - لس زره لغتو نه (قاموس)
۴ - د پښتو درسي گرامر .
د نشر نمونه :
خدایي غاږول

يو سترې ستومان سړي دخپل سفر په دوران کښې ديوه څنگله څخه راووت او يو نظر نومولوونکي شنېلي ته راوړسيد . دامېنام وخت دی . لمر لو پدېلي دی . د قدرت جذبات په شور کښې دی .
داسې يو عالم دی چه هر چيري نظر رسېږي ، پر هر تي چه نظر لويږي په زړه کښې داخيال پيدا کيږي چه بس همدغه ځای دی
ليکن ددی غمجن پردیس مخ وهیڅ تنه نه کړځی .

خپل معمولي جنون په خيال کښې ډوب دی . قدم دمخه ږدي اوځي . چه نابېره يې ديوه شنېلي په ښکلي مرغه کښې يوه زړه نور لرونکي سرخي وليدله . دا سرخي په اصل کښې يو سور غاږول گل وچه زړه کښوونکي ښايست يې دامېنام په تياره کښې داسې ښه ښکار بده چه ددی يوازي مسافر زړه و خپل ځان ته راکش کړ.....

مرحوم مولوي صالح محمد کندهاري

مرحوم مولوي صالح محمد د مرحوم فيض محمد زوی په خټه هوتک په ۱۲۶۹ ل ش کال په کندهار کښې زېږيدلی او په ۱۳۳۹ هـ ، ق کال په کابل کښې وفات شوی دی .

ابتدایي تحصیل يې د حبيبي په لېسه کښې کړی او د عربي رواحي علومو تحصیل يې په خصوصي توگه سرته رسولی دی .
د پښتو ژبې مشهور ليکوال او شاعر ؤ او د پښتو ژبې د اوسني ادبي نهضت په شروع کښې يې پوره برخه اخستي ده .

کونښنونه د پښتو په اوسني نهضت کښې ډير اثر لري .
د شعر نمونه :
خبر نه يم چه په پرايزی پټي سترگي افغان کله ؟
د فلک څخه به واخلی واری خپل د دوران کله ؟
د پښتون د زړه غمی چه دی تیت شوی په جهان کښې
پر «پښتو» به سره ټول شی د نهضت په عنوان کله ؟
يو ټاکلی مقصد غواړی چه پښتون قوم پر ره شي
پر پښتو به سره (هو ؟) کړی د قلم څښتنان کله ؟

ضروری ده چه بيا مومی پښتانه هم او به خور خپل پروچو به پائيدای شي د درياب ماهيان کله ؟
ژوندی څه کړی ء چه مه مولادبل کفن نه اړ کړه
په دی ننگه به داويښ دلور فکر زلميان کله ؟
پردی ننگه ای پښتونه ! وايي ژړنده که دپلار دهم په وارده

نو په مراد به دخپل ځان کړی خر خیده داسمان کله ؟
مرحوم محمد اعظم ايازی
مرحوم ايازی د محمد اسلم زوی په خټه ځدراڼ په ۱۲۵۷ هـ ، ش کال د کندهار په ښار کښې زېږيدلی او په ۱۳۳۵ هـ ، ش په کابل کښې وفات شویدی . دده کويته کښې تر لسم ټولگي پوري تحصیل کړی ؤ ، په اردو او انگرېزي هم پوهېده .
په ۱۳۰۳ هـ ، ش يې د ښوونکي په حيث په کار پيل کړی دی په کندهار کښې «د پښتو انجمن» د انجمن سره سم دهغه انجمن په غړيتوب ومنل شو څه موده وروسته بيا کابل ته راغی دلته د پښتو ټولني د لغاتو او قواعدو د څانگې مدير وټاکل شو او بيا د لوی مديریت په مرستيالې هم مقرر شو .
په او اخرو کښې بيا د ملي دفاع په وزارت کښې د پښتو استاذ ؤ .

ښاغلی ايازی د پښتو په گرامر کښې ښه زيارو يستلی ؤ .
د قواعد پښتو په نامه يې په پارسي ژبه يو کتاب هم چاپ شوی دی د معارف دپاره يې د پښتو يو درسي گرامر هم ليکلی ؤ چه د معارف په ۲۶ درسي نصاب کښې شامل ؤ

کارونه :

لومړی معین په حیث وټاکل شو .
په چار لسه هره کښې بیا دکندهار
دښار دخلکو له خوا دوکیل په حیث انتخاب
شو .

په لومړی سر کښې دحیبیې هلیسی
دپښتو او نورو مضامینو ښوونکی مقرر شو
شپږن کاله وروسته دکابل دښار دولمې ښوونځیو
نایب مدیر (مرستیال) شو .
په ۱۲۹۹ هـ ، ش دکندهار دپوهنې مدیر
مقرر شو ، وروسته د(طلوع افغان) مدیریت
هم دده په نظاره شو .

آثار :

- ۱- په سراج الاخبار کښې یې پښتوانثار
خپاره کړی دی .
- ۲- په اما نیه دوره کښې یې په طلوع
افغان کښې پښتو آثار خپریدل .
- ۳- په نادریه دوره کښې یې پښتوانجمن
په خپرونو کښې ډیر آثار نشر شوی
دی .
- ۴- دپښتو صرف ونحو لومړی کتاب ب
(دامیر حبیب الله خان په دوره کښې دحیبیې
تلیسی درسی کتاب)
- ۵- اطاعت او لوالا مر - (پښتو ترجمه)
- ۶- پښتو جنتوی .
- ۷- خود آموز پښتو .
- ۸- دغزیزی تفسیر ترجمه .
- ۹- پښتو ژبه (دوه ټوکه) .
- ۱۰- دپښتو لومړی کتاب (دوه ټوکه) .
- ۱۱- دآشطارو مجموعه .

دستلوی اعتماشی په موده کښې وزگارو
داعلیحضرت محمد نادر شاه شهید په دوره
کښې بیرته دکندهار دپوهنې مدیر شو ،
دې کار یې تر ۱۳۱۴ هـ ، ش پورې دوام
وموند او وروسته په کابل کښې دادبی
انجمن دپښتو پرځی امر دپښتو مبصر
او دزیری، داخبار لومړنی مدیر مقرر شو .
بیایې دشاهی لارگ او دارالتحریر شاهی
کښې دپښتو کورس دښوونکی وظیفه اجرا
کوله ، چه ددې وظیفې په پای کښې یې
تقاعد وکړ .
دملی شورا په دولسمه دوره کښې
دکندهار دښار دخلکو له خوا دوکیل په
حیث انتخاب شو او په شورا کښې بیا د

دشعر نمونه :

دلیکه وینا اولادته

ای زما کسکی زو یه !	زما گلا لی زویه !
زما زلمی زو یه !	زما تور یالی زو یه !
زه نصیحت کو یمه	تا ته وصیثت کو یمه
ما هم خوانی در لوده	هم می خانی در لوده
هم می هستی در لوده	هم می مستی در لوده
هر طرف کنار و زما	هر لور فاقار و زما
من هیچ کار نه یم	دهیخ روز گار نه یم
منخ په یلغار نه یم	دیشته گفتار نه یم
	بندی دگور یمه
	د حق په لور یمه
زه چه ژوندی وم زو یه !	خو ، شپږن زمړی وم زویه !
شه ننگیالی وم زویه !	هم جنگیالی وم زو یه !
	سیلان له ما شر میده
	د بنمن له ما پسریده
وطن می دی منا قلی	تاته می دی روز لی
اومری په لاس درگری	پر قلمی دی سپار لی
	نو یی خدمت کو یمه حل
	بسی حقا ظت کو یمه قل

دا د وطن زيب گلان
دا د وطن اړغوان
دا د وطن سپين ميدان
دا د وطن شين دامان

تو له و تاته پاته
د پښمن دى شا و خوا ته

د پښمن کښي کو يڼه
مکر و حسيلى کو يڼه
گاهى پلمسي کو يڼه
بدې نغري کو يڼه

وار خطا نه کړې زو يه!
خان تر شاهه کړې زويه!

مرحوم محمد عمر بلبل افغان

مولوی بلبل افغان د بهادر خان زوی په خټه مورچه خیل مومند په ۱۳۰۵ هـ، ق کال په لالپور کښي زین یدلی دی .
د رواجی علومو تحصیل یې په خصوصي ډول سرته رسولی دی په عربي ، پارسي او اردو ژبو پوهیده او په پښتو او پارسي کښي دښه قلم خاوند ؤ .
کله چه ده دخپلواکي د جنگ په باره کښي يوه قصيده ليکلی وه او هغه يې داعليحضرت غازي محمد نادر شاه (چه په هغه وخت کښي دنگرهار تنظيمه رئيس ؤ) په حضور کښي ولوستله دهغه له خوا ورته (بلبل افغان) لقب ورکړ شو .
ده يو څه موده ډکي په سرحد دارۍ او بيا په داخله وزارت کښي د سرکتابت وظيفه هم اجرا کړې ده .
څه وخت نظر بند ؤ او بيابې ډير کلونه په خپل کاله کښي په شخصي کارونو تير دشعر لیکنه :
کړل .
په ۱۳۴۳ هـ ، ش کال دمعظم هما يوني اعليحضرت له خوا دلويې جرگې په غږيتوب وټاکل شو او په همدغه کال دهما يوني اعليحضرت له خوا دمشرانو دجرگې دغږي (سناتور) په حيث انتخاب شو .
د ۱۳۴۴ په قوس کښي رنځور او د ۱۳۴۵ په جوزا کښي وفات شو .
ده ډير منظوم او منثور اثار دهيواد په جرايدو کښي خپاره شوي دي . ده په شخصي توگه دپښتو ژبي او ادبياتو معلمی هم کړې ده او دډيرو ښاغلو استاذ دی .
د خوشحال خان د « بازنامې » او « طب نامې » قلمی نسخي يې پښتو ټولني ته ورکړي دي چه چاپ شوي دي .
ده دچکنور دملا صاحب دغزا گانو په باره کښي داشعارو يوه مجموعه ټوله کړې ده چه تراوسه لاچاپ شوې نه ده .

پښتو او افغانستان

لکه چه لمر مژه کوي له لوړ اسمانه سره
داسی مژه کوي پښتو افغانستا نه سره
دبل په پښو په لاري تک کله منزل ته رسي
مناسب نه دی دغه کار بهادر افغانه سره
مکتوب ، کاتب ، مکتب چه ټول په پښتو ژبه کښي شي
دانشاهکاری ده په نصیب دکوم يوخوانه سره
عالم شعرو نه کږی دعلم او هنر اتفاق
پښتو نه زور شوې د تنکي او سور پيز وانه سره
يو ځل پښتون شو لی فدا رښتيا دخپلي مينی
نور څه غم نشته دعاشق بلبل افغانه سره

مرحوم حاجي ولي محمد مخلص

مرحوم مخلص په خټه کاکړ ۱۲۶۷ هـ، ش کال
دکندهار په ښار کښي زین یدلی او د ۱۳۲۱ هـ ، ش کال ددلوې په دوهمه په کندهار
کښي وفات شوی دی .
خپل تحصیلات یې په خصوصي توگه
سرتته رسولی دي او دپښتو ژبي مشهور نقاد
شاعر ؤ .
له عربي ، اردو ، انگریزي او روسی

ژبونه یی هم استفاده کولای شوی ، په پارسی کښې هم دقلم خاوند و .
 دده اشعار او اثار دهیواد په جرأیدو کښې خپاره شوی دی او شعرو نه یې په محافلو کښې د موسیقۍ سره ویل کیدل .
 ده دینستو ژبې د معاصر نهضت په لومړنیو کلونو کښې پوره برخه اخستی ده او دپوره شهرت خاوند دی .
 په اشعارو کښې یې اجتماعی او انتقادی رنگ زیات دی او عشقی شعرو نه یې هم ویلی دی .
 دشعر نمونه :

نه ژوندی نه مړه نه وینې اوڼه ویده یو
 یا تپه لې د اسلام په تش نا مه یو
 بد روا چ کپه لار ددین را څخه ورکه
 خوله سمې مخ پس غره یا پر مانده یو
 نه مو هیڅ پیوه له بله سره لگي
 په درست عمر نه پر څه اوڼه بې څه یو
 او ښکې نه راغلي پر مخ دخدای له ویري
 مسواک خوله کښې لغرو وناست پرویاله یو
 دز کات ور کپه مو هیڅ نشته په زړه کښې
 په لومړی صف کښې ولاړ په هرلمانځه یو
 ورځ روژه په خو له ، تسبی په لاسی بیا
 په مر دارو وریجوغو ښو میلما نه یو
 شراب خور گڼو ددین دنیا مخ توری
 په قیما سره اخته لوی او واړه یو
 ځان دخدای په قول بولو سره وروڼه
 بیانو یو له بله غوښي او چاړه یو
 یو وار حکم درب ټول منو بیا وایو
 گولپه نه پریزدولاخو پښتانه یو
 څوک خپل سیال پر دنیا نه گڼوله کپره
 پر کمال نو ستر گي نه لرو وپانده یو
 زامن نه لیبو و علم ته چه پوه شی
 په دې خوښی چه ټول شپا نه یاغوبانه یو
 را مو نه وړه دپرد و له کوره کښه
 یو دبل له جیبی کارو ته واغله یو
 دخپل مړی په کفن وبل ته اړ یو
 تر ښی موجود خوشی چه په ماړه یو

چه په دې توگه ژوندون گورو مخلصه !
 تر داهسي اوسیدو خوښی یم چه نه یو

عبدالهادی داوی

ښاغلی داوی د مرحوم عبدالاحد خان زوی ، اصلاً د کندهار دی او د ۱۳۱۳ هـ ، ق (۱۲۷۲ هـ ، ش) کال د جمادی الاول د میاشتی په څوار لسمه نېټه د کابل په « باغ علیمردان » کښې زینیدلی دی . د تحصیل دوره یې د حبیبی په لېسه کښې پای ته رسولی ده . سر بېره پردې ډېر ادبی ، سیاسی ، فلسفی او مذهبی مطالعات یې کړي دي . دی په پښتو او پارسی کښې دهیواد له مشهور واو مشرانو لیکوالو څخه دی چه د ادبی ، او سیاسی خدمتونو په اثر دکافي شهرت خاوند دی .
 په ترکی ، اردو او عربي ژبو پوهینی او دا نگرېزي نه هم استفاده کولای شی .
 کارونه :
 په ۱۲۹۰ هـ ، ش کښې د «سراج الاخبار الافغانیه» محرر

بيا د « امان افغان » داخبار

(پخوانی سراج الاخبار) مدير ؤ .

اثر :
ښاغلی داوی په پښتو او پارسی کښي
ډېری مقالې ليکلي دي ، په تېره بيا د
سراج الاخبار او امان افغان په اخبارونو
کښي دده پښتو مقالې او شعرونه ډېښتورډي
داوسنی نهضت په لاره کښي ډير اهميت
لري .

دده ځيني تاليفات دادی :

- ۱ - زما پاك رسول (داردونه ترجمه)
- ۲ - تجارت ما با س ، س ، س ، ر
(شوروی اتحاد)
- ۳ - غياصه (ډېښتو فېلا لوزی په باره
کښي پښتو نظم)
- ۴ - لالی رېخته (ددا کتر اقبال د آر دو
اشعار و پارسی منظومه ترجمه)
- ۵ - گلخانه - يا - مجموعه پر پشان
(داشعارو مجموعه)
- ۶ - نغمات (داشعار وبله مجموعه)
- ۷ - رجال وطن (دنومياليو ، ليکوالو او
شاعرانو پېژندگلو)

د شعر نموني :

(۱)

چار گل
ناوي ! څه ږدي په اوربل باندي قطار گل
انسان کله شي کېدای په ډېر سينگار گل
« خاموشي » او « اطاعت دخپل مېړه » کېړه
« تربيت داوولاد » ښه دي ترخروار گل
« سپرشته دکور » هرگوره لوی هنر دي
اکتفا کېړه ښايستي په دغه « چار گل »

(۲)

ملی پسرلی

طبيعی پسر لسی په ښه آب دهوا دی
روحانی پسرلی ترک کښي دهوا دی
که ملی پسرلی غواړی ای مسئله !
پر وحدت ملیه باندې بنا دی

مرحوم برهان الدین کشکي

ښاغلی کشکي د مرحوم حاجي
علی احمدزوی دی او په ۱۲۷۳ هـ ، ش کښي
د ننگرهار دسره رود دکشک په کلي
کښي زېږېدلی دی لوموړی يی دخپل پلارنه
او بيا يی په هند کښي خپل تحصيلات
سرتة رسولي دي .

په ۱۳۰۰ کښي دنظارت امور خارجيه
(د خارجه چارو وزارت) کښي دهند او
اروپا دخانگی مدير ؤ .

په ۱۳۰۱ کښي دخارجه چارووزارت لومړی
مستشار . په ۱۳۰۲ کښي د افغانستان
د حکومت له خوا « دبخارا دخپلواکي د
تحقيقه جرگي مشراو د افغانستان
فوق العاده سفیر . ۱۹۲۰ ع په پای کښي
چه دانگریزانو له خوا د یوه جرگه کابل ته
راغلي وه نو دافغانستان له خوا د ښاغلي
محمود طرزي په ریاست یوه جرگه وټاکل
شوه چه ښاغلی داوی دهغي جرگي غړی ؤ
د دواړو جرگو دنهومیاشتمو مذاکرونه وروسته
یو تړون (د ۱۹۲۱ ع کال تړون) لاس ليک
شو او انگریزانو د افغانستان خپلواکی په
رسمی توگه ومنله .

په ۱۳۰۲ کال په لندن کښي دافغانستان
لومړنی مختار وزیر په ۱۳۰۵ هـ ، ش کښي
دافغانستان دتجارت وزیر .

په ۱۳۰۸ کښي د اعليحضرت محمد
نادر شاه شهید لهخوا کابل ته راوغوښت
شو او په جرمنی کښي دافغانستان د مختار
وزیر په حیث وټاکل شو . دري کاله
وروسته له هغه ځايه حج ته لاړاوپيا کابل
ته راغی . په ۱۳۱۱ کښي د « انجمن ادبي »
افتخاری غړی وټاکل شو .

په ۱۳۲۷ کښي دمعظم هما یو نی
اعليحضرت د حضور سرمنشی مقررشو په
۱۳۲۸ کښي د « ده سبز » دخلکو لهخوا د
ملی شورا دوکيل په حیث انتخاب او بياپه
شورا کښي د رئیس په حیث وټاکل شو .
په ۱۳۳۲ هـ ، ش کښي په قاهره کښي د
افغانستان لوی سفیر ؤ .

په ۱۳۳۴ کښي په اندونیزیا کښي دافغانستان
لوی سفیر ؤ .

په ۱۳۴۴ کښي دکابل دخلکو لهخوا د
مشرانو د جرگي دنسناور په حیث انتخاب
او بيا د مشرانو په جرگه کښي د دغي
گي درئیس په حیث وټاکل شو .

کارونه :

د ۱۲۹۸ هـ ، ش تر ۱۳۰۲ پوري د
« اتحاد مشرقي » مدير و. د ۱۳۰۲ په میزان
کښې د دارالتحریر شاهي سوانح ليکونکي
په ۱۳۰۵ کښې د دارالامان دجو مات د
جوړولو دپاره داغاني دټولولو دهيت رئيس
د ۱۳۰۷ په قوس کښې دمشقي ولايت
د تنظيمي معاون . د ۱۳۰۸ دعقرب داو لسي
نېټې نه دشاهي دارالتحریر دويمې شانگي
مدیر .

د ۱۳۱۰ لـ وروسته پر خي نه د
۱۳۱۸ تراواخر و پوري د « اصلاح »
دورخپاڼي مدير .
د ۱۳۱۹ په اسد کې دپوهني د وزارت د
تعليم او تربیې رئيس او بيا د قطن او
بدخشان دښوونځيو مبصر او منتظم شو .
د ۱۳۲۱ ش په میزان کښې دپوهني د
وزارت د « پښتو مترتوب » دنوي رياست
رئيس (اوس دغرياست نشته) .
د ۱۳۲۴ دنوربه مياشتي کښې دکندهار
د معارف رئيس .
د ۱۳۲۵ په اسد کښې دهرات دمعارف رئيس .
د ۱۳۲۵ دمنبلي په مياشت کښې په اوله
رتبه دکابل دعمومي مطبعي دو لتي مطبعي
لوی مدير .
د ۱۳۳۰ په حمل کښې د مطبو عاتو د

مستقل رياست اداري لوی مدير .
مرحوم مولانا کشککي د ۱۳۳۲ دجدي په
پنځمه دعصبي ناروغۍ په وجه په خپل کلي
کشکک کښې وفات شو او هملته پخپله
پلارنۍ هديره کښې خاوروڼه وسپارل شو .
ښاغلي کشککي په پښتو ، فارسي عربي
او اردو ژبو پوهېده په پښتو او فارسي کښې
دې شاعر هم ؤ - او وطني او حماسي
تراني يې خوښېدي .

دده ځيني مهم آثار دادي :

- ۱ - سيرة النبي (ص) لومړی اودوهم ټوک
(پښتو ترجمه) .
- ۲ - د تحفة الامان فی سيرة النعمان
- ۳ - نادر افغان .
- ۴ - تحفة الغريب الی الحبيب .
- ۵ - حیات امانیه .
- ۶ - حبيب الاسلام .
- ۷ - رهنمای قطن و بدخشان .
- ۸ - لعل بدخشان .
- ۹ - قند بغلان .
- ۱۰ - شکر پاره قندهار .
- ۱۱ - په پټه د پټو پلټنه
- ۱۲ - شعر العجم دريم ټوک (پارسي
ترجمه) او نور .

ښاغلي کشککي يو نيم شعر يې هم ويلي دي
چه يوه نمونه يې داده !

د شعر نمونه :

شکر شکر دی بېمار
پښتونخوا کښې قودبازا ر
دخپلواکۍ دی ښه سينگار
ټول هېواد مو منور دی
په خوښۍ ټول پښتو سردی
خپلواکي مولوی اختر دی
سعادت موخپلواکي ده
برکت موخپلواکي ده
هم عزت موخپلواکي ده
يو له بله يو مو نښ جوړ
په هر څه مو وطن موړ
په غلیم به کړو زړه سوړ
ددې جشن دا بيان دی
تور قلوار چارداغمان دی
میندی خوښندې ووړ او زوړ
دښمن مو نښ ته لکه ږوړ
په مېرو سخت آسان دی
پخپل پټ يې سرقربان دی
استقلال پر پښتون گران دی

امين الله زمریالی

ښاغلي زمريالی دعلي محمد زوی په خټه بارگزی په ۱۲۷۳ هـ ، ش کال د کابل په
ښار کښې زېږېدلی دی .

د سپېڅلي ميني سره گډه شي نو د خاوند
تعالی دمینی او ر پښتني بل شي او هېڅکله
نه مری .

که زما دزړه باغ دمینی دگلانو په
ښایست ښایسته نه وی هېڅکله به سره
شوندان غوره نه کېم او خمارو سترگوته
به بیا کېښوږم او دښایسته وسمه او تازه
باړخوگان به پرما اغېزه ونه کېی او ټول
به په هیڅ وگنم ..

غلام جلالی جلالی

ښاغلی جلالی دمرحوم میر عبدالستارزوی
په ۱۳۱۴ هـ ق دغزني په « واغز » کېښی
زېږېدلی دی .

عربي رواجی کتابونه يي له خپل پلار نه
لوستي دي په ۱۷ کلنۍ کېښي کابل ته
راغی او په « شاهي مدرسه » کېښي يي
تراټو کالو پوري حکمت ، منطق ، کلام ،
اصول او تفسير او حديث ولوستل .

په ۲۵ کلنۍ کېښي د پروان قاضي شو .
يونيم کال پس يي هغه کار پرېښود او په کابل
کېښي يي په خصوصي مطالعو لاس پوري کې .
لومړی ښوونکی ، بيا سر ښوونکی ، بيا
د کابل ډېوهنی معاون او وروسته ډېوهنی په
وزارت کېښي مفتش وټاکل شو .

د ۱۳۰۳ هـ ، ش نه وروسته څلور کاله
اول په کتغن او بيا په پکتيا کېښي ډېوهنی
مدیر و .

داعلیحضرت شهید دسلطنت په دوره کېښي
په مطبوعاتو کېښي شامل شو ، اوشپږ کاله
يي دغلته کار وکړ .

د تاریخ ډولني له معاونۍ څخه دکابل
دولایت ډېوهنی دمدير په حيث وټاکل شو
او بيا دکندهار ډېوهنی مدیر شو .

په ۱۳۲۲ هـ ، ش کېښي دپښتو ټولني دلغاتو
مدیر او داریانا دائره المعارف غړی ، په
۱۳۲۴ هـ ، ش کېښي دعربي دارالعلوم لوی
مدیر .

په ۱۳۲۵ کېښي دادبیاتو ډېوهنې او د
دارالمعلمین دپښتو او پارسی استاد ،
دپښتو آریانا دایرة المعارف د
ټولني لوی مدیر . د ۱۳۲۹ - ۱۳۳۶ کلونو

په ترڅ کېښي درې کاله دغزني دمطبوعاتو
او د « سنایی » دورځپاڼې مسئول مدیر .
وروسته بيا څه موده دادبیاتو اوحقوقو
ډېوهنځیو او دارالمعلمین استاذ و په
۱۳۳۶ ش کال په اوله رتبه متقاعد شو .

ښاغلی جلالی په پښتو او پارسی کېښي
پیاوړی لیکوال او په تاریخي موضوعاتو

لومړني تحصیلات يي د حبيبي په ښوونځي
کېښي تر منځني دورې پوري سرلارمولي
دی او نور يي خصوصي مطالعات کړي دي .
دی دپښتو ژبې له سابقه لرونکو لیکوالو او
شاعرانو څخه دی .

کارونه :

په ۱۲۹۰ هـ ، ش کال کېښي دښوونځي
سر معلم و څلور کاله وروسته يي په اردو
کېښي کار کاوه .

په ۱۳۱۰ هـ ، ش کېښي دادبي انجمن غړی .
په ۱۳۱۶ کېښي دانجمن دادبیا ټول او
لرغونو آتارو د څانگې مرستیال په

۱۳۱۷ کېښي دپښتو ټولني دپښتو ژبې مدیر
په ۱۳۱۹ کېښي دنجات دښوونځي دپښتو
ښوونکی .

په ۱۳۲۰ کېښي د پښتو ټولني مرستیال .
په ۱۳۲۳ کېښي ددارالمعلمین او دادبیاتو
ډېوهنځي دپښتو استاز .

په ۱۳۲۵ کېښي متقاعد شو پس له هغه
په ملی بانک کېښي په بانکي چارو مصروف
شو چه تراوسه پوري دغلته کار کوی .
ځيني آثار :

- ۱ - پښتو مرغلی .
- ۲ - داشعارو دیوان .
- ۳ - پښتو متلونه
- ۴ - دشپږم ټولگي پښتو قرائت
- ۵ - پښتو کلی - (درې ټوکه دنورویه

ملکرتیا

۶ - دیوي پښتنې ملی احساسات (تاریخي
کيسه)

۷ - بښتو څنگه وروزو ؟

۸ - دپښتو ژبې فېلاوژي اويخوانی ادبیات
۹ - دپښتو پر ادبیاتو یوه کتنه .

دشر نمونه :

رښتینی ښایست

هغه څوگ چه پرښایسته او گلایلو مخومین
دی او پرسرو شو نهور ځان ورگوی او
غواړی چه ددلبرانو دنیم کېښو سترگو د
ښې په ډیوه تل دزړه خونه رڼا کېږي ودي
وهیږی چه :

کېږو والی او زړتیاوخت به راشی ، هغه
تاوه ډک او لگېدلی اور به مې شی او
غه تودوالی به په سروالی بدلشی .
سړی ته ښایي چه دسپېڅلی زړه اویاک
خاوند وی .

هغه زړه کېښي چه دا دخدای امانت

کښې د څېړنې او پلټنې خاوند دی .
 په عربي ښه پوهينی او له انگرېزي نه هم
 استفاده کولای شي .
 دښاغلی جلالی دژوند لو په برخه دښتو
 په استاذی او لیکوالی کښې تیره شوي
 ده . په پښتو آريانا دايره المعارف کښې
 دده په قلم زیات مضامین ترجمه شوي دي ،
 دمعارف دپاره يې ډېر درسي کتابونه لیکلي
 او په اخبارونو او مجلو کښې يې ډېرې
 مقالې او شعرونه نشر شوي دي .
 دده ځينې علمي آثار دادی :

- ۱ - دافغانستان طبيعي جغرافيه .
 - ۲ - دپښتو او عربي ادبياتو مقایسه .
 - ۳ - د ادب او ادبياتو مقام دجس په ژوند کښې .
 - ۴ - دمصر مختصر تاريخ .
 - ۵ - دابن سینا فلسفه .
 - ۶ - دهرات تاريخ قبل الاسلام .
 - ۷ - دعلم صوت رساله .
 - ۸ - د چنگيز او چنگيزيانو واقعات په افغانستان کښې .
 - ۹ - داندلس مدنيت (ترجمه)
 - ۱۰ - انگلیسی قاموس په پښتو او فارسی .
 - ۱۱ - دقصایدو مجموعه .
 - ۱۲ - دپښتو ملی ادب او موسیقی .
 - ۱۳ - دپښتو ادبیاتو تاریخچه .
 - ۱۴ - دشاعر سرنوشت (ډرامه)
 - ۱۵ - عشق او جستجو (ډرامه)
 - ۱۶ - دپښتو اشعارو او قصایدو دیوان .
 - ۱۷ - دآل ناصر متروکات .
- دشعر نمونه :

۱۸ - دمېرکيان بلخي تاريخ .
 ۱۹ - متون او تېلیفات . (دادبياتو تاريخ)
 او نور .
 دغه آثار زیات قلمي دي خو ځينې يې
 دمقالو په شکل چاپ شوي دي

مرحوم سید حسن «حسن»

د مرحوم سید حسین پسا چا
 زوی دگور له سيدانو څخه دی . په
 ۱۲۷۵ هـ ، ش دلفغان په چارباغ کښې
 زېږيدلی او په ۱۳۱۹ هـ ، ش په کابل کښې
 وفات شوی دی . دفتی ، دتفسیر
 او دیني علومو تحصیل يې په
 خصوصی توگه کړی دی بیا يې دکابل
 په عسکری ښوونځی کښې هم زد کړه
 کړې ده .

دده رسمي کارونه په عسکری ادارو کښې
 وو او دژوند په وروستيو وختو کښې يې دفرقه
 مشر په رتبه دحرب په وزارت (دملي دفاع
 وزارت) کښې دحربي رئيس په حيث کار
 کولو .

په فلسفه کښې د مطالعی خاوند ؤ له
 پښتو ادبياتو سره يې مينه لرله په پښتو
 کښې ښه شاعر او په پارسی کښې د قلم
 خاوند ؤ .

دده اشعار زیاتره اصلاحی او تنقیدی
 رنگ لري چه دملي نهضت ارزو او دوطن
 خواهي احساس پکښې له ورايه څرگنديږي .
 دداخلی انقلاب په وړځو کښې يې د
 محمد گل موند په لارښودنه په فنکارهار
 کښې يو اخبار « دکور غم » په نامه چلاوه .

په نغمه لکه بلبل کېږدل زده کړه
 پټه خوله وينا دگل له ويل زده کړه

رخت په سر کړه له غنچې نه را بهر شه
 داغزی په څېر دگل سره همراز شه
 نسترن شه په اغوش سرو آزاد کړه
 رژېدوله وېرې نه غورېږي و لي ؟
 رمز دمرگ او دحيات په منځ کښې زوردي
 کورنۍ مرغه په شان به خورمه ژوند کړې
 که دنورو آسائيش او آرام غو اړې
 گړندی شه کاروان هم کړه منزل لنډی
 راحت پرېږده زحمت واخله سيد حسنه !

مرحوم سراج الدين سعيد

مرحوم سعيد دلامنهاج الدين زوی په خټه شينواری په ۱۳۱۹ هـ ، ق کال دکابل
 په ده افغانانو کښې زيږيدلی دی .
 او خو کاله دمخه په کابل کښې وفات شوی دی .
 تحصیل او مطالعات يې په شخصی ډول کړی دی . په اجتماعی موضوعاتو کښې

په ۱۳۰۴ کښې دننگرهار د پوهنې د
مدیریت کفیل او ورپسې دننگرهار (اتحاد
مشرقی) مرستیال .

په ۱۳۰۵ دپورته اخبار مدیر او دداخلی
انقلاب نه وروسته داصلاح دورځوانی مدیر .
په ۱۳۱۱ کښې دانیس دورځوانی مدیر .
په ۱۳۱۹ کښې دمطبوعاتو دستمل

ریاست مشاور . معین هم ؤ
په ۱۳۲۶ ش کښې دعدلی په وزارت
کښې دتمیز رئیس او څه موده ددغه وزارت
دتمیز دریاست نه وروسته داعیانو دمجلس
غړی ؤاوپه ۱۳۴۴ کښې دهمایونی اعلیحضرت
له خوا دمشرانو په جرگه کښې انتصابی
سناقتور شو .

د بنا غلی خوگیاڼی ډېرې مقالې په
اخبارونو او جرایدو کښې خپرې شوی دی
او ځینی مستقل کتابونه یې هم لیکلی دی
چه ډېر مهم یې (حیات سیدجمال الدین
آغاڼی) نومینی او په ۱۳۱۸ هـ ش په کابل
کښې چاپ شوی دی .

هم دارنگه ده دعلامه سید جمال الدین
افغان (تتمة البيان فی تاریخ الافغان) نومی
رساله په پښتو او پارسی ترجمه کړې ده
چه پارسی نسخه یې چاپ شوی ده .

ښاغلی خوگیاڼی د خو شحال په بین
المللی سیمینار کښې هم یوه مقاله اورولې
ده چه دده دشر نمونه به دهغی مقالې نه
راواخلو :

« . . . خان بابا دپښتو ژبې قهرمان، د
ژبې مجدد و چه په یو ولسم سندی کښې
یې وروزله او دنیا ته یې په یوشه صورت
ښکاره کړه . ددی جناب هغه دعوی چه په
دی باره کښې کړی ده دلته بیا نیږی او
ستاسو دمیني او دمیراني څخه هیله لرم
چه ماښه ددې بیان دلفزش څخه معافوی چه
خان بابا ددې موضوع په اشکال کښې
فرمایي :

په پښتو کښې لیاژما ژبه در علیري
دوښدل تپرو پیر کیدل دی چه بابا پخین
استانی کښې په خان منلی دی
عبدالحق واسعی

بنا غلی واسعی دمرحوم مولوی عبدالواسع
زوی په خټه کاکي د ۱۳۱۹ هـ ش کال
دروژي په شلمه دکندهار دښار دپامیزوبه
کړڅه کښې زیږیدلی دی .

رواجی عربی علوم یې له خپل پلار څخه
لوستی دی او دپښتو پخوانی لیکوال او
مترجم دی . کله کله شعر هم وایی .

دښو معلوماتو خاوند ؤ . په پښتو او پارسی
کښې یې روان قلم درلود .

په عربی، اردو او ترکی ژبو پوهیدماوله
انگریزی نه یې هم استفاده کوله . دپښتو
ژبې په معاصر نهضت کښې یې ښه برخه
لرله او په ډېر ښه سبک یې زیاتي مقالې
لیکلی دی .
ځینی مستقل آثار هم لری .

کارونه :

ده په امانیه دوره کښې د معلمی ووظیفه
اجرا کوله . بیا یې دخارجه چارو په وزارت
، دملی دفاع په وزارت او دارالتحریرشاهی
کښې مامور یټو نه کړی دی داعلیحضرت
شہید محمد ناز شاه دسلطنت نه وروسته
دخپل ژوند ترپایه پورې ددارالتحریرشاهی
مشاور او د شهزاده احمد شاه خصوصی
ښوونکی ؤ .
دشر نمونه :

ادبی ته

زه نه پوهیږم چه ته ادب ته په علم قایل
یې که په صنعت؟

ته ادب حقیقت کښې او که تعبیر ؟
ادب د ادب دپاره غواړې او که په ادب
سره دخلکو احساسات پاروي :

ته . هواته وواپه چه ادبرنگین اوچلوه
ده او که نه دحقیقت روښانول ؟

زما دا پوښتنې دهغه ادیب څخه نه دی
چه هغه په صرف ادب نازیږی ، بلکه زه
دهغه ادیب نه معلومات غواړم چه هغه په
مطلب پوه وی ، هدف ولری او دادب څخه
مطلوبه استفاده کولی شی .

محمد امین خوگیاڼی

بنا غلی خوگیاڼی دمولوی محمداسرائیل
زوی په خټه یو سفزی دی .

په ۱۳۱۲ هـ ش کال دننگرهار دخوگیاڼو
په «حکیم آباد» کښې زیږیدلی دی . صرف ،
نحو ، منطق ، حکمت ، فقه ، تفسیر ، حدیث ،
کلام ، ادب او عروض یې لوستی دی او د
لاهور په نعمانیه او دپښور په اسلامی کالج
کښې یې د عربی علومو امتحان ورکړی دی
او شهادتنامې یې اخیستی دی .

په پښتو او پارسی کښې پوخ قلم لری .
د هیواد داستقلال او نجات په جگړو
کښې یې هم برخه اخیستی ده .
کارونه :

په ۱۲۹۹ هـ ش کښې د «کږي» دښوونځی
سر ښوونکی .
په ۱۳۰۳ کښې ددغه ښوونځی مرستیال .

کارونه :

- مرستیال .
 په ۱۳۴۴ - کښې د مشرانو د جرگې غړی
 (سناتور) .
 آثار:
 ۱ - د پښتو متعدی مصادر .
 ۲ - پښتني دو دونه (کندهار برخه) .
 ۳ - پښتني ویناوی (ترجمه)
 ۴ - روح الاجتماع (ترجمه)
 ۵ - نړۍ په دوه زرم کال کښې (ترجمه)
 چاپ شوی دی .
 ۶ - شخصیت څنگه وده کوي (ترجمه)
 چاپ شوی دی .
 ۷ - روح التریبه (ترجمه)
 ۸ - روح الاعتدال (ترجمه)
 ۹ - علم النفس او دهنه اغیزه په ښوونه
 او روزنه کښې (ترجمه)
 ۱۰ - الصحافة (ترجمه)
 ۱۱ - حصون حمیدیه (ترجمه)
 د شعر نمونه :

تیاره او ښکلا

دوه عنوانو نه دغروب پر کتاب
 له تا بېلېږي د تیارو په حجاب
 چه لمړېښه کښيښ دی دغروب پر کتاب
 بېرته عالم دژوندون او رگړي کباب

• • •
 چه عالم پوند دی هم مغرور هم خطا
 لکه تیارو چه زفارېا کړه تا لا
 چه خو پېړۍ دی زړېدلې پخوا
 د لمر حیرت اخستی
 سوډایي کړه دنیا

په ۱۳۰۰ هـ ش کښې د قضاو د مکتب
 معلمی او ورپسې د (مرکه پښتو) غړیتوب
 او دوه کاله وروسته دکندهار دکنج په
 مکتب کښې معلمی .
 په ۱۳۰۶ هـ ، ش دکندهار دمنځني ښوونځي
 ښوونکی .
 په ۱۳۱۲ کښې دکندهار د «پښتوانجنم»
 غړی .
 په ۱۳۱۸ د «انيس» دتحریر غړی .
 په ۱۳۲۰ کښې درادپو دپښتو ترجمي
 آمر او بیادآزانس دپښتو دارالترجمي مدیر .
 په ۱۳۲۲ کښې دپښتو ټولني دغړی په
 نامه کندهار ته ولاړ او هلته يې دکندهار
 د مطبوعاتو دمعاون وظیفه اجرا کوله .
 په ۱۳۳۵ کښې دپښتو ټولني مسلکی
 غړی او دلفاتو دڅانگې مدیر .
 په ۱۳۴۲ کښې دپښتو ټولني درياست

تل يې وگوره چه تیاره او ښکلا
 څیرور ته گوره چه ښکلاهر مانیام
 ټو له نړۍ باندي آرام شی حاکم
 خو چه سهار شی تیارې مخ ونیسي

لمر دافق پر ژۍ جلی ولیکل
 آیا دژوندفنا زوال نه ویني ؟
 کشکی لمر خپل تاریخ لیکلای همیش
 د لمر نظام ته یو حیرت اخستی
 ختو ، لوېد ويي سوډایي کړه دنیا

مرحوم پاینده محمد زهير

مرحوم زهير دمولوي احمد جان کندهاري
 زوی په خټه کاکړي په ۱۳۲۸ هـ ، ق کال
 په کابل کې زېږېدلی او د ۱۳۳۶ هـ ق کال د
 جوزا په اوله همدلته وفات شوی دی .
 دجیني او قضاو په ښوونځيو او په
 دارالمعلمين کښې يې تحصیل کړی دی .
 په پښتو او پارسي کښې ښه لیکوال او
 معلم ؤ .
 او په پښتو يې شعر هم وايه .

کارونه :

په ۱۳۰۷ هـ ش کال کښې دکابل د
 تندور سازۍ دښوونځي ښوونکی .
 د ۱۳۰۸ په غرېب کښې دامستقلال د
 لېسې ښوونکی .

د ۱۳۲۰ په ثور کښې دامستقلال دلسي
 مرستیال .
 د ۱۳۲۲ په اسد کښې دپوهني دوزارت
 دښووندي او روزني درياست غړی .
 او بياد ثانوي قدريساتو دپښتو غړی .
 د ۱۳۲۸ په جدی کښې دپوهني دوزارت
 د دارالتالیف درياست دترجمي مدیر بيا
 وروسته ددغه رياست مرستیال .
 د ۱۳۳۵ په دلو کښې دشوروی اورپکستان
 د تاشکند ددولتي پوهنتون دپښتو استاذ .
 ښاغلی زهير بيا په تاشکند کښې ناروغه
 شو، د مريضی په حالت کښې کابل ته
 راغی او دلته وفات شو .
 ښا غلی زهير درسمی ماموریت په ترڅ
 کښې د ۱۳۲۳ نه تر ۱۳۳۵ پوري دادبياتو
 دپوهنځي دپښتو استاذ او په ۱۳۳۵ کښې

ورځو کښې چه سمه او غر، باغ وراغ، چمن او انجمن، بوستان او گلستان دکگل له جوشه او دبلبل له خروشه ناڅي، نو يو گل واخله .

د گلپاز زړه مه ماتهوه! دکلباز داميدمزي مه شلوه، دمين زړه مه خپه گوه! واخله يو گل واخله!

دا گلان ارزانه دي

بهايي هم زياته نه ده - يوازې ستا مسپده

هو! يوازې ستا مسپده ، ستا ديدار ، ستا خوا خورې يې بپاده اوبس

سيد شمس الدين مجروح

بناغلي مجروح دمرحوم سيد حضرت شاه زوی په ۱۳۲۳ هـ،ق کال کښې دکونې په «شين کورک» کښې زېږېدلی دی .

تحصيلات يې په خصوصي ډول سرته رسولی دي او په پښتو، پارسي، عربي، او انگليسي ژبو کښې په ادبي، اجتماعي، فلسفي، مذهبي او سياسي موضوعاتو کښې ډېوره مطالعي خاوند دی .

د پښتو ژبې مشهور شاعر او ليکوال او په پارسي کښې دقلم خاوند دی .

کارونه:

په ۱۳۱۳ هـ،ش کال کښې داعيانو د عالي مجلس (دمشرانو جرگې) غړی .

په ۱۳۱۷ هـ،ش کښې دافغان ملي بانک دپلټنې رئيس .

د ۱۳۱۷ په پای کښې د قندچورولو د څاښيکو او دپترولو دشرکت رئيس .

د ۱۳۲۸ په عقرب کښې دقبایلو مستقل رئيس .

په ۱۳۴۲ کښې دعدليي وزير .

په ۱۳۴۴ کال په قاهره کښې دافغانستان لوی سفیر .

اثار:

۱ - منتخب شعرونه .

۲ - د عمرخيام درباغياتو پښتو ترجمه .

۳ - پرېشانه خوب .

نورې مقالې .

دحکامو دفاکو لني استاذ هم ؤ .
اثار:

۱ - پښتو خبرې .

۲ - دپښتو جېبې لغت .

۳ - دپښتو رهنما .

۴ - ادب او انشاء .

۵ - دپښتو فولکلوري مجموعه .

۶ - دافغانستان دمعارف تاريخ .

۷ - دپښتو الفبا .

۸ - گلنسته حکمت .

۹ - مصباح الحكم .

۱۰ - دپښتو زر متلونه .

۱۱ - ادبي نثرونه .

همدارنگه دکليوالي ، لومړنيو ، منځنيو او ثانوي ښوونځيو دپاره پښتو قراءتونه او دښوونځيو ددرسي سلسلې دپاره دفزيك، كيميا، بيالوژي، تاريخ، جغرافيا، رياضي، هندسي او ددينياتو يوشمير كتابونه يې هم ترجمه كړي دي .

دشعر نمونه:

دگلپاز هيله

دزړه په سوډه مي كښې دترمس گلان چه ستادسترگو تمثال پكښې برېښي را ټول كړي دي -

څو يو څښي واخلي

د عواطفو په كواره كښې مي د گلانو گلان چه ستا دنيايسته رخسار ممثل دي را غونډ كړي دي -

څو يو څښي غوره كړي

د احساساتو په كېڅي كښې مي سنبل چه ستادزلغو په څېر دي راټول كړي دي -

څو يو څښي واخلي

د هيله او آمالو، دميني او محبت په كټوري كښې مي دپاسمن نسترن غاټول ، رېدي او ريحان گلان راغونډ كړي دي -

څو يو څښي غوره كړي

واخله! يوگل واخله! په دې كړي كښې چه ټول جهان گلزار دي ، په دي

دشعر نمونه:

ډېره ښه شوه

بيا سحر د بيلتون شپه شوه ډېره ښه شوه

داميد رهاخوره شوه ډېره ښه شوه

چه را ووت له پسر دې نه ټكلي يار تن

اوس دټول عالم فتنه شوه ډېره ښه شوه

با د يې لري كې پلو له مخه گوري

ميانشت له وريڅي را ښكاره شوه ډېره ښه شوه

لا پخړو ا یې د نسا یست څه کمی نه ؤ
 چه له کونجه را بنکاره شوه ډیره بڼه شوه
 د ا مینی په ننداره ده که خدای کړي
 پخپل ځان باندی اخته شوه ډیره بڼه شوه
 له خورو څخو یې سل بلا کړی جوړی
 ږه منځ هم په سر اړه شوه ډیره بڼه شوه
 چه دې و خندل په ډکه خو له جا نا نه
 غوټی باغ کښی شرمنده شوه ډیره بڼه شوه
 خوار لسمی ستا له مخ سره سیالی کړه
 نن پرون بیر ته زړه شوه ډیره بڼه شوه
 بیا دې سترگي دی نن خپل پر دی ته خړی
 در قیب مڼه سپره شوه ډیره بڼه شوه
 مینتوب په صورت خوار په ځان زهیر کړم
 چه په ما دې خړا سره شوه ډیره بڼه شوه
 ستا په مینه کښی له خپل پردی جدا شوم
 اوس د پاك الله اسره شوه ډیره بڼه شوه
 هر یو کوت دې د جین د توري کار کا
 چه دی نن زیاته وسله شوه ډیره بڼه شوه
 د یاری ډیره غمو نو وم تنگ کړی
 چه می خیرې داسینه شوه ډیره بڼه شوه
 په هروسترگو دیدن کوه مجروحه
 چه دناز په خوب ویده شوه ډیره بڼه شوه

محمد گل نوری

- ښاغلی نوری د مرحوم عبدالواحد صاحبزاده په ۱۳۲۰ کښی دنوموړی خانګي مدیر .
 ذرو په خټه نورزی په ۱۳۲۰ هـ ، ق کال
 دکندهار د «کوچنی کاریزک» په کلی کښی
 اثار:
 ۱ - ملی هینداره (د فولکورې منشور
 روایې عربی علوم یې په خصوصي توګه دافسانو مجموعه)
 ۲ - لیک ښوونکی .
 ۳ - پښتو اصطلاحات او محاورې .
 ۴ - لنډی (ټولونه)
 ۵ - متلونه (ټولونه)
 دغه آثار مستقل چاپ شوی نه دی .
 ۶ - خوز بانډار .
 ۷ - ملی درد .
 ۸ - ملی لوبې .
 ۹ - دملي سیندرو مجموعه
 ۱۰ - اسرار زندګی (ترجمه)
 ښاغلی نوری د مرحوم عبدالواحد صاحبزاده په ۱۳۲۰ هـ ، ق کال
 دکندهار د «کوچنی کاریزک» په کلی کښی
 ژبیدای دی
 روایې عربی علوم یې په خصوصي توګه دافسانو مجموعه
 لوستی دی او دپښتو ژبې ښه نشر لیکونکی
 دی . شعرونه یې هم ویلی دی .
 کارونه:
 په ۱۳۰۲ هـ ، ش کښی دکندهار د«شاله مار»
 د ښوونځی ښوونکی .
 په ۱۳۱۳ کښی دکندهار دپښتو انجمن
 غړی .
 په ۱۳۱۵ کښی دکابل دادبی انجمن غړی
 په ۱۳۱۸ کښی دپښتو ټولني د تالیف
 او ترجمی دمدیریت کفیل .
 د شعر نمونه :

پښتني جذبه

پښتون غوندې مېرهم ماله بس خپل نامونک دی
 پر ټول جهان نن تللی زما دسپښي توري شرنګ دی
 دشنه کاڼی پښتون يم هسي کلک يم لکه کاڼی
 عيال مي په دره کښي زما ځای پاس پر گرنګ دی
 ترشا او مخ زه گورم د وطن گوم ساتنه
 دشمن که مي ځای وليد سمدستي مي پرلښتګ دی

وچ کانی مې بالینست دی سپیره ډاک زما نالی ده
خوب مېبه دې شان نه پر نالی نه پر پالنک دی
دېرم او دغیرت کوکی مې تللی په جهان کینې
په دې دی خبر داره که جرمن دی که پرنګ دی
په ماکه خوګ غرض نه کړی په هېچا غرض نه کړم
که جنګ راسره کاندی زما هم ورسره جنګ دی

عزیزالرحمان سیفی

چاپ شوی دی

- ج : دپارسۍ نه ترجمې .
 - ۱ - د انسان بدن .
 - ۲ - د فلسفې تاریخ .
- او نور متفرق آثار او مقالې .
دترجمې نمونه :

د اسلام نه وړاندې خلکو په عمومي ډول داخیال کاوه چه په ځای ددې چه خپلو خپلوانوته زکات ورکړی شي ا چنبی او بېگانه و خلکوته دزکات ورکول ډېر نواب لری او دخپل دغه خیال داستناد دپاره به یې دادلیل وړاندې کاره چه خپلو خپلوانو او تعلق دارانوته په زکات ورکولو کینې څه لږه ډېره نفسانیت او په یو لحاظ دڅو دغرضۍ شائبه موجوده وی او دا ځکه چه هغوی خپل عزیزان او خپلوان دی او دهغو گټه تاوان یوازی خپله گټه او تاوان دی لیکن په حقیقت کینې دادهغو خلکو یو قسم اخلاقی مغالطه او فرېب وه او داځکه چه هر انسان چه په بل انسان کوم حقوق لری هغه ټول دتعلقاتو په لږوالی او ډېروالی منبی دی او هرڅوک چه هرچاته څومره نژدې او قریب وی هم په هغو اندازه دهغو په یو بل حقوق ډېروی او که داسی په منځ کینې نه وی نو په دې صورت کینې به درشته داری او خپلوی فطری تعلقات بیخي محمل شیان شی ...

(سیره النبی - پنجم ټوک)

قیام الدین خادم

ښاغلی خادم دملاحصام الدین زوی د ملاعلی گل اخونزاده لمسی په ۱۳۲۵هـ ق د ننگرهار په کامه کینې زېږېدلی دی د نظم او فقهی ابتدائی کتابونه یې د خپل پلار سره او صرف، نحو، منطق، حکمت، کلام، فقه، تفسیر، حدیث، اصول فقه او نور رواجی علوم یې په ننگرهار، کابل، پېښور، ډیلی او لودیانه کینې لوستی دی ښاغلی خادم په فلسفه ادب او اجتماعیاتو کینې کافی مطالعه کړی ده .

ښاغلی سیفی دمرحوم سلطان محمدزوی د ۱۲۸۴ هـ ش کال په شاوخوا کینې د پېښور په «دواوه» کینې زېږېدلی دی . ابتدایی تحصیلات یې دخپل نامتو تره مولا ناسیف الرحمان څخه کړی دی څه موده یې دیوسفز دکدری په دارالعلوم کینې دمولانا تاج محمد داهتمام لاندې زده کړه کړی ده .

په شل کلنی کینې «دپوښنه» ته تللی او هلته یې رواجی عربی علوم لوستی دی کله چه په افغانستان کینې دانگرېزانو په خلاف دخپلواکۍ دډبرته اختستلو تحریک تود و نوموړی لانا سیفی افغانستان ته راغی او دخپل نوموړی تره سره اوسیده. ښاغلی سیفی په عربی، اردو او پارسی ژبو ښه پوهېدی اوله دغو ژبونه په پښتو کینې ښه روانه ترجمه کولای شی .

کارونه :

په ۱۳۲۱ هـ ش کینې یې د «انس» په اداره کینې کار کاوه خو کله چه پښتو ټولنه جوړه شوه دی د پښتو ټولني دغړی په حیث ومنل شو او تراوسه په پښتو ټولنه کینې کار کوی .

اوس دی په دوهمه رتبه دڅېړنوال په علمی درجه دپښتو ټولني مسلکی غړی او دتالیف او ترجمې دڅانګې لوی مدیر دی .

آثار :

- الف: له عربیو نه ترجمې .
- ۱ - حقیقت الاسلام ومحاسبه .
 - ۲ - الاسلام اساس السعادة .
 - ۳ - محمد الرسول الله المثل الاكمل .
 - ۴ - دژوندانه لارې . چاپ شوی دی
 - ۵ - اجتماعی روزنه . چاپ شوی دی
 - ۶ - منظره دالجو .
- ب: له اردو څخه ترجمې .
- ۱ - خان جهان لودی . چاپ شوی دی
 - ۲ - شېرشاه سوری . چاپ شوی دی
 - ۳ - هغه وویل . چاپ شوی دی
 - ۴ - ډیلی دپښتنو په وخت کینې چاپ شوی دی
 - ۵ - دسیرت النبی (مولف سید سلیمان ندوی) دریم څلورم، پنجم او شپږم ټوکونه

په ۱۳۳۰ کښې دکابل مجله چلونکې .
په ۱۳۳۱ کښې دسروبي دسرپښنا د
فابريکې دکورآتيف لوی مدير .

په ۱۳۳۲ کښې داصلاح دورخپاڼې مدير .
په ۱۳۳۴ کښې دپښتو تدريسافو لوی
مدير او دزېري چلونکې .
په ۱۳۳۷ د(دخپونوال) په علمي درجه د
پښتو ټولني مسلکي غړې .

په ۱۳۴۲ کښې د هېواد دورخپاڼې
مسئول مدير .
په ۱۳۴۴ کښې دهمايونې اعليحضرت
له خوا دشرانو په جرگه کښې انحصاري
سناور .

ځينې مهمې اثار:

- ۱ - دمرغرو امبل (اشعار)
- ۲ - نوي ژوندون .
- ۳ - مکارم الاخلاق .
- ۴ - پښتولۍ .
- ۵ - بايزيد رومان
- ۶ - خيالي دنيا .
- ۷ - د شريف سرگذشت .
- ۸ - نسوغ او عبقریت دغه آثار يې چاپ
شوي دي .
- ۹ - خاروان (اشعار)

په پښتو او پارسي کښې نظم او نثر
ليکي . ډېرې زياتې مقالې يې ليکلي او
مستقل کتابونه يې چاپ شوي دي .

په پښتو کښې په نظري او عملي ډول
د ساده ليکلو طرفدار او دخاص سبک
خاوند دی .
د ده په اثارو کښې دپښتو او پښتولۍ
خبرې ډېرې او ډې را اوږې .
کارونه:

په ۱۳۰۴ هـ ، ش کښې دکامې دلومړني
ښوونځي ښوونکي او بيا دجلال آباد د
ښوونځي ښوونکي . وروسته څه موده په
کوهاټ کښې ديوالسي ښوونځي ښوونکي .
په ۱۳۱۲ هـ ش دکندهار دپښتو انجمن
غړې .

په ۱۳۱۵ د پښتو ټولني غړي او دزېري
چلوونکي .
د ۱۳۲۰ داسد په مياشت کښې دپښتو
ټولني مرستيال .

په ۱۳۲۱ کښې دننگرهار (اتحاد مشرقي)
مدير .
په ۱۳۴۲ کښې ددائرة المعارف دترجمي
مدير .

په ۱۳۲۵ د تعاوني دپيو دتفتيش لوی مدير
په ۱۳۲۹ دکندهاز دطلوع افغان مدير .

د شعر نمونه :

افغانی ترانه

يو لال د بدخشان يم
افغان يم افغان يم

ږوخ شوی په عمر ونو
لوی شوی په عمر ونو
پخپله زه د استان يم

افغان يم

افغان يم

بې ی شوه بېره وره
له دې باغ و بستانه

په بام د دې جهان يم

افغان يم

افغان يم

بدل او را بدل شول
میده میده او دل شول
ژوندی په یوه شان يم

افغان يم

افغان يم

ز ما او رو نه لال ل

زما فکر و نه لال ل

په زړه دا پشیا کښی
افغان يم افغان يم

روغ شوی په عمر ونو
په منځ د کوهستان کښی
تاریخ ته د قومونو

افغان

افغان

د نیا شوه منوره
زما له کوهستان نه

او چت له ټولې ځمکې

افغان

افغان

قومو نه د دنیا ټول
په ژړنده کښی د دهر

د ازه يم چه عمر ونه

افغان يم

افغان يم

با بل او نینو ا ته
آتن ځنی رو ماته

تبليغ د سي يتوب ته
افغان يمه افغان يمه
افغان يمه افغان يمه
را وړی دي جهان ته
مي وبتو ده آسمان ته
د عدل ننگهبا ن يم
افغان يمه افغان يم
افغان يمه افغان يم
را سخ مي ملت دي
د نيمسز مي تل شي لي
نابت په يوه حال يم
افغان يمه افغان يم
افغان يمه افغان يم

عبدالحي حبيبي

ښاغلی حبيبي ۱۳۲۸ هـ ، ق په دوهمه خور کښې د کندهار د ښار د باميزو په کوڅه کښې زېږېدلی دی دی په خټه گاگي او د عیدالحق اخونزاده زوی دی چې دهیواد مشهور محقق حبيب الله کندهاری ته ځان منسو بوی په رسمي توگه يې د کندهار په ابتدایي ښوونځي کښې درس ويلی دی نور تحصیلات او مطالعات يې په خصوصي ډول کړي دي .
دی د پښتو او پارسي ژبولی او مشهور ليکوال دی په ادب او تاريخ کښې پراخه مطالعه لری او ښه آثار يې ليکلي دي .
په عربي او اردو پوهينی او له انگرېزي نه هم استفاده کولی شی .

کارونه :

- ۱ - سپېڅلي پښتو (قاموس) د لعل محمد کاکړ په ملگرتيا
 - ۲ - تاريخچه پښتو .
 - ۳ - د محمد هوتک د پټې خزاني موندل ، دمقدمې او تعليقاتو سره چاپول .
 - ۴ - پښتانه شعراء - لومړی ټوک (د پښتو ټولنی د نورو غږو په ملگرتيا)
 - ۵ - تاريخچه سبک های پښتو (پارسي ۱۳۱۹)
 - ۶ - مشاهير ابداليان ، تراحمده شاه دمېخه .
 - ۷ - د پښتو ادبياتو تاريخ (په دوو ټوکونو کښې)
 - ۸ - مورخان گمنام افغانستان .
 - ۹ - پښتو څېړنې (د ښاغليو پښوا او رښتيا په ملگرتيا د فرانسوي ژب پوهانده ډار مستتر دائر ترجمه)
 - ۱۰ - زرنج و احوال تاريخي آن .
 - ۱۱ - محقق قندهاری . (دمولوي حبيب الله قندهاری په باره کښې)
 - ۱۲ - ملتان کالو دی شاهي خاندان
- په ۱۳۰۶ هـ ، ش کښې د کندهار د ابتدایي ښوونځي ښوونکی .
په ۱۳۰۷ کښې د کندهار د « طلوع افغان » مرستيال .
په ۱۳۱۰ کښې « طلوع افغان » چلوونکی .
په ۱۳۱۹ کښې د پښتو ټولني رئيس او د مطبوعاتو د مستقل رياست معاون .
په ۱۳۲۰ کښې د پوهني د وزارت مشاور .
په ۱۳۲۵ کښې د کندهار د پوهني رئيس .
په ۱۳۲۶ کښې په چمن کښې افغاني وگيل التجار .
په ۱۳۳۷ کښې په ملي شورا کښې د کندهار د ښار دخلکو له خوا وگيل .
په ۱۳۳۰ کښې پاکستان ته ولاړ او په ۱۳۴۰ کښې بېرته وطن ته راغی ښاغلی حبيبي ډېر وخت د ادبياتو د پوهنځي استاذی کړی ده .

- ۱۶ - پښتو ولویکان غزنه .
 اوڼور
 ښاغلی حبیبی په پښتو او پارسی کښی
 شاعر هم دی چه زیات شعرونه یی چاپ
 شوی دی .
- ۱۳ - تاریخ افغانستان از آغاز دوره
 (اردو دلاهور چاپ ۱۹۴۹ ع)
- ۱۴ - ما در زبان دری دو هزار سال پیش
 اسلامی
- ۱۵ - تاریخ تجزیه شهنشاهی افغان .
 شوی دی .

سپوزمی

د آسمان سپینې سپوږمې مه
 شاو خوا دې پلو شې خې
 دوېر جتو خوا له کړې
 مخ دې روڼ تندې دی ورین دی
 په رڼا دې تور بڼ سپین دی
 راشه زړه مې ډېر غمگین دی

راسه زما گرانې مې مخې !
 چه پودم د زړه خواله کړو
 سره گڼیښو لا س تر غاړه
 خوا په خوا سره پاله کړو

ښکلې پېغلې مه شتر مېړه
 ته یې زما دزړه ملگر یې
 په کوچینې هم ته زما وې
 پټ دې ولې ترغره مخ کې
 تل به نور وېر موږ رخ کې
 مابه تاته تل اخ اخ کې

چه کورچنی وم ما بللې
 ته «الاکو کو» سپوږمې
 زما په زړه پورې ملگر یې !
 دلته یم یو ازی لري
 نه د دوی خوږې خبرې

یوه ته یې زما ملگر یې
 را سره یې لسه هېوا ده
 هم هورې یې هم دلې یې
 خدای دې تل ولره ښا ده

چه زه دزومم ته هم درومې
 په خستنا را سره زغلي
 وفا داره ښکلې پېغله
 چهزه ناست یم ناسته ته یې
 چه بیده یم ته بیده یې
 ته سپوږمې که پښتنه یې

ستا وفا د پښتنو ده
 د آسمان پېغلې نجلې
 په خوی ښکلې پښتنه یې
 د غمجن مین شسې

لاهور - ۱۳۱۴

گل پاچا الفت

ښاغلی الفت دمیرسید پاچا زوی او د
 سید فقیر پاچا لمسی په ۱۲۸۷ هـ ش د
 لغمان د عزیز خان په کڅ کښی زېږېدلی
 دی .

د خپل وخت رواجی عربی علوم: صرف،
 نحو، منطق، فقه، تفسیر، حدیث، معانی او
 بیان یې دنگرهار او کابل له مشهورو
 استاذانو نه لوستی دی او په ادب، تاریخ ،
 فلسفه، او ژب پوهنه کښی یې دشخصی
 مطالعې په ذریعه خپل معلومات زیات کړی
 دی . دپښتو لوی شاعر او لیکوال او د

ځانله دسبک خاوند دی .
 آثار یې اجتماعی ، انتقادی او سیاسی دی
 په لیکلو کښی یې تل ابتکار او خوند
 لیدل کیږی او آثار یې ډېر تاثیر لری .
 په پارسی کښی هم دقلم خاوند دی، او
 له عربی ژبې نه ښه استفاده کولای شی.
 کارونه :

په ۱۳۱۴ هـ ش دانیس دورخپانې کاتب.
 په ۱۳۱۵ هـ ش دانجمن ادبی (چه بیا
 پښتو ژورنه شوه) غړی او دژبړی داخبار

- چلوونکي .
 په ۱۳۱۸ کښې د پښتو ټولني دصحافت د
 مديريت مرستيال .
 په ۱۳۱۹ کښې د پښتو ټولني دلفاقو او
 قواعدو دڅانگې مدير .
 په ۱۳۲۰ کښې داصلاح دورځپاڼې پښتو
 مشاور او بيا په همدغه کال دپښتو ټولني
 لوي مبصر او دکابل مجلې چلوونکي .
 په ۱۳۲۵ کښې داتحاد مشرقي (ننگرهار)
 داخبار مدير .
 په ۱۳۲۷ د ننگرهار دقبيلو مدير .
 په ۱۳۲۸ دجلال آباد دخلکو له خوا په
 ملي شورا کښې وکيل او هلته بيا درياست
 دوهم معين .
 د ۱۳۳۰ دجوزا نه ۱۳۳۲ دعقرب ترپايه
 د « و لس » دملي جریدې دامتيازخاوند .
 په ۱۳۳۱ دلغمان دکرغیو دخلکو له خوا
 په ملي شورا کښې وکيل .
 په ۱۳۳۴ دجلال آباد دخلکو له خوا د
 لويې جرگې وکيل
 په ۱۳۳۵ په لومړۍ رتبه دپښتو ټولني
 رئيس چه بيا د«خپښتوال» علمي درجه يې
 هم وگټله .
 په ۱۳۳۸ کښې دپښتو ټولني درياست
 په وخت دافغانستان او شوروي اتحاد د
 دوستۍ ټولني رئيس .
 په ۱۳۴۲ کښې دنښاغلي دوکتور محمدیوسف
 په کابينه کښې دقبيلو مستقل رئيس .
 په ۱۳۴۴ کښې دجلال آباد دخلکو له خوا
 د شعر نمونه :

غريب ماشوم

د غريب کاله ماشوم دی هر هلك يو ځل وهلي
 نازي هېڅ نه دی ليد لى په ژړا کور ته راغلى
 چا اخستى غيږ کښې نه دی دسپيروخاورو نه کله
 کور او کلى کښې يې قدغه خوارو زار دی او ميدلى
 ککلايى زيرک هلك دی کسې خوږې خوږې خبرې
 خود خان ملک زوى نه دی چه په خلکو دی منلى
 بى له خپل پلاره بل هېڅوک ورته نه گوري په ميه
 د غريب سرې اولاد د دی چالا نه دی پيژندلى
 التفات ورته هېڅ نشته ددی ځاى لکه چه نه دی
 لاره نه لري مجلس ته ليرى ناست دی هلته غلى
 په مکتب کښې لیده نشي مدرسي ته يې پرېږدى نه
 لاتر اوسه معلم ته پاملا ته نه دی تيللى
 رئيسانو حاکمانو ورته هېڅ کتلى نه دی
 د لوى نومجلسو ته هېڅکله نه دی ورغلى
 سره ورځ يې مخکښي گسر ځي په زړه خواره جامه کښې
 کبرجن هوا ته گورى هغه هېڅ نه دی ليدلى

یو شاعر ورته په مینه محبت هرکله گوری
 د بل چاپری نظر نشته ورته نه گوری بیا غلی
 زه یی نوم درته اوس بنیم ته ټپه فکریکی وکړه
 دلته فکرهمدغسی له نظره دی لویدلی

عبدالرحمن پژواک

ښاغلی پژواک د قاضی عبدالله زوی د ۱۹۵۴ ع کښی د خاریچ چارو د وزارت ددریمی
 ښکړه دار دسره رود باغوانیو اوسیدونکی
 په ۱۳۳۴ هـ ق کال په غزنی کښی زیزیدلی
 دی .
 په رسمی توگه یی د حبیبی لیسو لوستی
 ده او په خصوصی توگه او د مطالعو په
 مرسته یی په ادب او سیاست کښی پوره
 وسیع معلومات حاصل کړی دی .
 په پښتو او فارسی کښی نظم او نثرلیکی
 او په انګلیسی ژبه کښی هم قوی لیکوال
 دی .

چاپ شوی آثار :

- ۱ - کلیمه داره روپی پښتو ډرامه ده او چاپ شوی ده .
- ۲ - افسانه های مردم
- ۳ - پیشوا - دجبران خلیل (دپیامبر) فارسی ترجمه .
- ۴ - باغبان دتاکور داتر فارسی ترجمه .
- ۵ - آریانا .
- ۶ - زور افغانستان
- ۷ - پښتونستان .
- ۸ - دپښتونستان ورغ
- ۹ - دپښتونستان مسئله .

کارونه:

ښاغلی پژواک په ترتیب سره دا وظیفی
 اجرا کړی دی: د ادبی انجمن دانګلیسی
 ژبی ترجمان ، دمطبوعاتو دمستقل ریاست د
 نشراتو د دوهمی خانګی مدیر، داصلاح د
 ورځپاڼی مسئول مدیر ، او ورسره دباختر
 آژانس دلوی مدیریت وکیل، دپښتو ټولنی
 لړی مدیر ، دمطبوعاتو دمستقل ریاست د
 نشراتو لوی مدیر، په لندن کښی دافغانی
 سفارت دریم سکرتر او مطبوعاتی اتاشه ،
 په واشګتن کښی فرهنگی او مطبوعاتی
 اتاشه ، په لندن کښی مطبوعاتی اتاشه ، په چاپ شوی دی .

دشعر نمونه :

صحرائی گل

نه پوهېم « پکتیا » یاد ننگرهار» کښی
 په « بخدی» کښی «نیسایا» یا (زرنګا) کښی
 « آریا» کښی «د سوما» ترڅنګ یو گل و
 پسرلی ته خوله وازه په خندا کړه
 که زه نه وای ته به هم له سره نهوی
 پسرلیه ! زه دې ومه غولو لی

.....

پښتنه ته دازمایو خیر یوسه
 چه گل نه وای پسرلی کښی ژوندون نشته
 دراز ژوندانه نه خیر اوسه
 هماغسی چه نن ته وی پرون نشته

که ژوندی وي تل بهار دی داجهان هو !

دژوندی دپاره نشته دی خزان هوا!

د دنیا په غوړېدلی باغ نظر کړه

په بهار کښی خپل خزان دی بهارندی

په هر فصل کښی تازه دی غوړېدلی

نظر مه کوه بهار ته او خزانه ته

لږ ژوندی شه سرد کاږونه بهر کړه

پسرلی کښی هغه گل چه بیدار نه دی

هغه گل چه گلخانه کښی پرېوتلی

د دنیا نه گلخانه جوړه کړه ځان ته

صديق الله رښتين

اتحاد ته په علمي او کولتوري هيئتونو کښی رسمي سفرونه کړی دی .

او ددغو ځایونو په علمي ټولنو کښی يې د پښتو ژبی او ادب په باره کښی کنفرانسونه ورکړی دی .

په ۱۳۴۲ کښی دختیز پیژندونکو په ۲۷ کانکرس کښی دگډون دپاره د یو علمي هیئت په مشرۍ ډیلي ته تللی دی او هلته یی دپښتو دنثر دتاریخ په باب کنفرانس ورکړی دی .

ځینی قلمي آثار :

- ۱ - پښتانه شعراء دوهم ټوک .
 - ۲ - پښتو کلی لومړی لیار ښوونکی (درسی گرامر) .
 - ۳ - پښتو کلی شپږ ټوک (درسی گرامر)
 - ۴ - دپښتو د ادب تاریخ
 - ۵ - پښتو اشتقاقونه او ترکیبونه
 - ۶ - پښتو گرامر (په فارسی ژبه)
 - ۷ - دپښتو مجاهدې
 - ۸ - پښتو کیسې
 - ۹ - دمینو هینداره (ترجمه)
 - ۱۰ - دهند سفر
 - ۱۱ - دپښتونستان واقعات
 - ۱۲ - دپښتو نثر
 - ۱۳ - دپښتو ادب درې مشهورې کورنۍ .
 - ۱۴ - دپښتو او سانسکریت نژدېوالی .
 - ۱۵ - ژب ښودنه
 - ۱۶ - دژوند سندره .
 - ۱۷ - دپښتو عروض تحشیه او تعلیق
 - ۱۸ - پښتو مصدرونه .
 - ۱۹ - د پښتو نثر تاریخچه
 - ۲۰ - دمعارف دپښتو قرآئونه
- دغه کتابونه ټول چاپ شوی دی مگر نور ناچاپ آثار هم لری

پوهاندرښتین د مرحوم مولوی تاج محمد زوی په خټه مومند په ۱۳۲۸ هـ ، ق کال د مومندوپه غازي آباد کښی زېږېدلی دی . ښاغلی رښتین دابتدائی تعلیم نه وروسته په ۱۳۱۱ هـ دننگرهار د هډې په نجم المدارس کښی شامل او درې کاله وروسته د کابل په عربی دارالعلوم کښی داخل شو . په ۱۳۱۸ هـ ، ش کښی د دغې مدرسې له متوسطې دورې نه په اعلی درجه فارغ شو . خپل مطالعات یې په شخصی توگه دژبی ، ادب او تاریخ په باره کښی کړی دی . دی د پښتو ژبی پوخ او نویالی لیکوال مؤلف شاعر او محقق دی ، په پارسی کښی هم قلم لری او په عربی اواردوژبو پوهینی .

گارونه :

په عربی ټی ځینی مقالې هم نشر شویدی په ۱۳۱۸ هـ ، ش کال کښی د ادبی انجمن غړی .

په ۱۳۲۰ کښی دپښتو ټولنی د قواعدو د څانگې مدیر .

په ۱۳۲۲ دپښتو دوائر المعارف د ترجمی مدیر

په ۱۳۲۵ کښی دمطبوعاتو د مستقل ریاست د نشراتو د لومړۍ څانگې مدیر .

په ۱۳۲۷ کښی د پښتو ټولني مرستیال او دپښتو دوائر المعارف آمر په ۱۳۲۹ کښی سرپهره پردغووظیفود هیوادادخبار چلونکی .

په ۱۳۳۰ کښی دپښتو ټولني لوی مدیر .

په ۱۳۳۴ کښی د پښتو ټولني رئیس .

په ۱۳۳۵ کښی دپوهنی وزارت د پښتو مشاور او دادبیاتو د پوهنځی استاز .

په ۱۳۳۶ کښی په دغه وظیفه او له رتبه ته ورسید

په ۱۳۴۰ ش کښی د د پوهاند علمي درجه ورکړی شوه د ۱۳۴۲ په سرطان کښی د پښتو ټولني رئیس .

سفرونه : هند ، ایران ، پېښور ، مصر او شوروی

موسیقی

دشر نمونه

کوم شی چه زړه او روح ته د ا یسی خوشحالی ورکولای شی او یا ورته دروخ غذا او دزړه دوا ویلای شو ، هغه یوازې موسیقی او ساز دی . دیو قوم په رگونواو پلو کښی چه د ژوند سا اچوی ، وینه یی به جوش راولی ، هلوونه یی خوځوی ، زړونه یی او چتوی احساسات او جذایا ت یی وپښوی هغه ؛ دهغه قوم او اولس خپل سازاو خپل ټک ټکور دی .

یو قوم چه له مړینی څخه ساتی ، له بی کاری او لټی څخه یی ژغوری خوب او غفلت ته یی نه پریندی ؛ هغه هم دهغه قوم ملی نعمی او ملی آهنگونه دی . ملی نعمی او ملی آهنگونه په حقیقت کښی طبیعت ښایست او ښکلا جلوه از دظورت دآوازونو او غږونو یو خوندور تال دی . کله چه برښنا و خاوندی ، یا ورپه وژاړی کله چه پر خه د گل مخ ووینخی او د لمر پلوشی یی ور له وځلوی ، کله چه دشنو څنگلونو شین وزری توتیان په زرغو نو بزور کښی والوت ووزونه خپاره کړی کله چه بلبلان او بوراگان له گل سره په رازو نیاز لگیاشی کله چه زرکی دغرو په لمنو کښی درؤو او بو په غاړه په کټ کټ وځاندي کله چه نجونی او زلمیان دپسرلی په گلونو بسی بید یاته ووځی ، کله چه د شمع پر مخ د پتنگ دغورزنګونو دوری

شروع شی ، کله چه دښکلیو په سینه د پاویلو د شرنګها رهنګامه توده شی . کله چه توری زلفی الوول په اوږوږبوځی کله چه درنګ او بوی قافلې د غونجی له رباطه دلین داو کوچ جرس وغږوی ، کله چه دپسرلی په شنیلو اوزیو ګلونو کښی د کوچیانو رمې په خریدو لگیا شی کله چه ددښت هوسی او کبلی دپسرلی په ګلونو کښی په ټوپونو لاس پورې کړی کله چه د جګو غرونو بازان د زرکو او تنخرو په ښکار پسی سمه او غر په مخه واخلي .

کله چه داباسیند څپې په غورزنګ راشی ، کله چه دجنگ په ډگر کښی دتورواوزغرو برښنا و ځلینی . کله چه دتنگ په میدان کښی دپښتو او پښتونلی سیندونه په مستی راشی ؛ نوبه دغسی وختونو کښی طبیعت قول شیان دیو لطیف جوهر په څېریا د شاعر په وینا کښی یا دسندربول په آواز کښی او یا دیوه ماهر رنځورگر په رنځور کښی خپل ښایست او جمال ښکاره کړی . او کله چه دژوندانه او طبیعت دغه ټول لطفونه خړندونه او لذتونه د شاعر په خوږو کلمو او دسرود گر په نرم پوست غږ کښی یوځای خپل ځان وینی نو دروخ غذا ، دزړه دوا ، درنځ شفا ترې جړه شی او خلک یی بیا سندرې او ساز بولی ۱.۱.

عبدالروؤف پښوا

دداخلي خپرونو ددوهمی خانګې مدیر او بیا د پښتو ټولني لوی مدير . د ۱۳۳۱ په حرت کښي په نوي ډيلي کښي دافغانستان مطبوعاتي اتاشنه .

په ۱۳۳۵ کښي دافغانستان راډيو رئيس په ۱۳۴۲ کښي په قاهره کښي دافغانستان دلوې سفارت داطلاعاتو داداري آمر . په ۱۳۴۴ کښي دوهم ځل دافغانستان راډيو رئيس .

د ۱۳۴۵ په سرطان کښي دقبایلو دمستقل ریاست مرستیال . د ۱۳۴۶ په جوزا کښي د ښاغلي میوندوال په کابینه کښي داطلاعاتو او کولتور وزیر . په ۱۳۳۶ کښي د افغان - هند دوستی ټولني غړی .

ښاغلی پښوا دمولوی عبدالله زوی پنځه پنځوس کاله د مخه د کندهار د ښار د مبارکي خرقی په کورڅه کښی زیږېدلې دی . د رواجی علومو تحصیلات یی په خصوصی توګه سرته رسولی او د ادب ، تاریخ ، ژبی په باره کښی یی مطالعات کړی دی . د پښتو تکړه شاعر او دپښتو او پارسی لوی او مشهور لیکوال دی . په انګرېزی او اردو ژبو هم پوهیږی .

کارونه :

د ۱۳۱۸ هـ ، ش کال په جدی کښي د ادبی انجمن غړی شو او وروسته یی دا کارونه کړی دی : ادبی انجمن صحافت خانګې مرستیال او بیایي مدیر ، د کابل مجلی مدیر ، د پښتو ټولني مرستیال ، د تاریخ د ټولني غړی ، د مطبوعاتو د مستقل ریاست

- په ۱۳۳۹ کښي دافغان - شوروي دوستي .
ټولني غږې او سکرتر .
- مشهور آثار :
- ۱ - پښتو کلي څلورم ټوک
 - ۲ - پردېسي (دعلامه اقبال د « مسافر » منظومه ترجمه)
 - ۳ - پښتو د شاهانو په دربار کښي .
 - ۴ - پښتني مير منې .
 - ۵ - دهوتکو په دوره کښي پښتو .
 - ۶ - ميرويس نيکه .
 - ۷ - اريايي «پښتو» پارسي سرزي او ويري .
 - ۸ - دغښوونې (منظوم)
 - ۹ - چنداهنگ ملي .
 - ۱۰ - ادبي فنون .
 - ۱۱ - ويښ زلميان (ټولونه)
- په دغو کتابو کښي اکثر چاپ شوي دي .

د شعر نمونه :

نسيم وي د گل غور کښي بدل شو دياراني رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ
ورسره نوى رنگونه رنگارنگ تحولونه .
کړي سمسور به راغ رغونه

موسم بل دى هم بل شوى دليل د تراني رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ

درې وړې زور رباب دى زور مطرب خانه خراب دى زور اهنک درو عذاب دى
نوى ساز نوى آواز دى هم شونوى دنغم رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ

نوى دام نوى صيادى نوى چل نوى بيدادى نوى آه نوى فرايد دى
هوښيارى صيدلره بويه بدل شوى دداني رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ

لرى نوى محبسونه نه يو سراى نه يوه خوڼه جسوى لوى هېوادونه
چه بندي پرې نه پوهيښى داسې شو د زولاني رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ

طلايى جام کښي ددور شراب زهر دى په دور نوشيدل يې غواړي غور
اى سرمست زلميه پام کړه بل راز شوى د ميخاني رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ رنگ

سره واؤښتل قومونه ويښ خبر شول له ژوندونه دويدو شوه وران کورونه
گوره کله به شى نوى د پښتون دکاشاني رنگ
غلي شاته انقلاب دى بدلوى د زمانې رنگ

عبد الخالق اخلاص

ښاغلى اخلاص د ملاجان اخوند زاده زوى د ۱۳۱۹ هـ ، ق درجې په مياشت کښي
په خټه سايبى د کونړ د دم کلي اوسېدونکى زېږېدلى دى .

- تاریخ چه په لاهور کښې چاپ شوی دی .
 ۲- تصحیح التلاوت فی علم القراءت .
 ۳- نهضت پښتو
 ۴- لوی خوږونه
 ۵- دنورستان حالات
 ۶- دنورستان یا جدید الاسلام (د ۱۳۱۸ کال په کالني کښې چاپ شوی دی)

په غیر رسمي توگه يې د عربي او فارسي رواجي کتابونه حدیث او تفسیر لوستلي دي او د کوچنيوالي څخه يې د پښتو ليکل او لوستل شروع کړي دي .
 په ۱۳۰۳ هـ ، ش کښې په افغاني اردو کښې په رسمي خدمت شامل شو او ورو ورو د کنډک مشري رتبې ته ورسېد .
 په ۱۳۱۰ هـ ، ش کښې د ملي شورا وکیل وټاکل شو .

دده زياتي مقالې او نظموه دهيواد په اخبارونو کښې چاپ شوي دي .
 دده داشعارو برخه په نثر باندې زياته ده اشعار يې روان او خواږه دي ، په آخر کښې د ژوندانه د مبارزې په ميدان کښې ناميده غونډې شو رسمي کار ويار يې پريښود او خصوصي ژوند يې غوره کړ .

په ۱۳۱۶ کښې د پښتو ټولني غړی او وروسته بيا د مشرقي اتحاد (ننګرهار) د اخبار مرستيال او څه موده وروسته د پښتو ټولني د لغاتو د څانګې مدير وټاکل شو .
آثار :
 ۱- گلشن رنگين (د پښتو پاچپانولندو

د شعر نمونه :

د خان ژړا

پټ پخسیرمه په زړه کښې په سوزان ژړ لې نه شم

په مانه خلك سپری شو هيڅ گوزران کولی نشم

دا د نیا په خو شا مند و خلکو مقته و خوږله
 خو زما چه دغه نه زده یو غیران گټلی نه شم

چه يې نه زده تور و سپين څه په ما توکې مسخري کا
 دواړه سترگې مې شوي تنې خپل وجدان ښودلی نه شم

الف ، بي يې په ادب کښې لوستي نه وي له عرفانه
 په ما ځان پورته اسمان کاږه يې توان لرلی نه شم

برناحقه دعوه کاندې وايي لوړ يم له آسمانه
 زه به څه ورسره سم شم په آسمان ختلی نه شم

له ادبه خبر نه وي امتحان د ادب غواړي
 د ادب په امتحان يې زه انسان بللی نه شم

د پښتو ښکلی نهضت به په دنيا کښې خدای اوچت کا
 خله توی د مخ او به کرم هسې زبان کولی نه شم

د قلم له فواري مې د زړه وينې و هي داری
 سرخرو يې نری دجا و کرم شایقان موندلی نه شم

په زړگی کښې مې اور بل دی ترې لمبې خېژي اخلاصه
 په ورو ورو يې تاو زياتیږي هيڅ درمان موندلی نه شم

غلام رحمان جرار

ښاغلی جرار روان شاعر اولیکوال دی .
 ټوکې او ظرافت يې شهرت لری .
کارونه :

داقتصاد د مجلی لیکونکی ، د مشرقي اتحاد (ننګرهار) مرستيال ، دباختراژانس د دارالترجمې مرستيال ، دپښتو ژبې د دهواد دو رځپاڼې مسئول مدير .
 له دغه ځايه د ماليې وزارت ته ولاړ او

ښاغلی جرار د ميرزا مياجان زوی په خټه تره کسې په ۱۳۳۱ ق کال د ننګرهار د چپرهار په «للمه» کښې زو کړی دی .
 ابتدایي تحصيل يې په خپل کور کښې کړی او بيا څه موده يې په پېښور کښې درس لوسته او بيا ددهي په نجم المدارس کښې شامل شو او له اتم ټولگی نه يې فارغ التحصيل شو .

بيا څه موده ووز کار پا ته سو ښاغلي جبار موم د لاسه شعر هم ويلای شي
اوس د جلال آباد په ښاروال کې کارکوي شعر يې کوميدی رنگ زيات لری
د شعر نمونه :

نه منم

د پښتوالي په قانون هغه پښتون نه منم
چه مي په نېض خېرنه وي افلاتون نه منم
چه په خوله يو او په زړه بل اظهار دمېني کوي
دهاشقانوپه مذ هب هغه مجنون نه منم
خوپزه نغمه چه ماله دي خويبه پېدا ر نه کړي
دغه نغمه دغه دغه بلبل د سبا و ن نه منم
چه غورېدلی گل مي نه کړی د بلبل د ثنا
زه د ماليار دغه خوار ی او جگر خون نه منم
چه په کښي درې وړی نه شی جېسازونه بېرې
د سپينو او ښکو سمندر دغه جېصون نه منم
هغه سنگر چه سبا ټول زما په لاس کښي نه وي
خوشي خوارې، خوشي زحمت ، خوشي شېخون
دننگ ډگرته چه سرې وينې ارمخان يونسي

د پښتوالي په قانون هغه پښتون نه منم
پرون مي داکول نن داکوم او هيڅ ونه شو
دا بي عملة مسئلي د نن پرون نه منم
يوه محنا کهه د پښتو وي اتفاق اتحاد
بيا په يوه کور کښي د پښتون دغه بېلتون نه منم

محمد ارسلان سلېمي

- ښاغلي سلېمي دمحمد اسدخان زوی په ۱۳۲۵ کښي د آريانا دايرة المعارف
خټه مایار وردک په ۱۲۹۳ هـ ، ش کال
په وردگو کښي زېږېدلی دی .
ابتدایي تحصيل يې په خصوصي ډول کړی
دی او فقه ، صرف ، نحو او منطق يې
لوستی دی ده د کابل په عربي دارالعلوم
کښي هم تر شپږم ټولگی پوري تعليم حاصل
کړی دی .
دی د پښتو ژبي مشهور ليکوال اوشاعر
دی او په پارسي کښي هم د قلم خاوند دی .
کارونه
په ۱۳۱۳ هـ ، ش کال کښي په کندهار
کښي د پښتو انجمن تحويلدار .
په ۱۳۱۴ کښي د کندهار د مراقبه
محکمې محرر .
په ۱۳۱۵ کښي د اصلاح دورخپاني د پښتو
جرر .
۱۳۱۸ کښي د پښتو ټولني غړی
په ۱۳۱۹ کښي د کتغن دولايت د «اتحاد»
خبار چلوونکی .
۱۳۲۲ کښي د آريانا دايرة المعارف د
پښتو خانگي غړی .
۱۳۲۳ کښي د پکتيا د ولايت د «وړانگي»
اخبار چلوونکی .
- ۱ - ښکمرغی (ترجمه)
۲ - په خان باور (ترجمه)
۳ - دخپلواکي تړون - لومړی او دوهم
تړوک .
۴ د مارشال شاه وليخان ياد داشتونه
(ترجمه)
او نورې ډېرې مقالې او شعرونه .

د شهر نمونه :

مینه

مینه کسردی په وطن کښې د گلونو
 مینه ژوند او سعادت دی د قامونو
 د ژوندون ترخه په مینه خواږه کښې
 ورک کوی مینه خواری د اولسونو
 کوم قامونه چه په مینه سره ژوند کړی
 تلوی خلاص د زمانی له آفتونو
 « کر دمینی کړه چه سیمه دې گلزاروی »
 مینه لا وده د لوړ تیا د ملتونو
 خدایه مینه کړې پیدا په ټول جهان کښې
 ټول اولس موکړی راټول په یوجهان کښې

محمد ابراهیم ثابت

- ۷ - شهاب الدین غوری (تاریخ)
- ۸ - دخان طیب او سه ! (ترجمه)
- ۹ - دښتون سید جمال الدین خاطرات
(له عربي نه ترجمه)
- ۱۰ - داصول الشاشی پښتو ترجمه .
- ۱۱ - هغه حیوانات چه مونږ یې پېژنو
(ترجمه)
- ۱۲ - د تمدن قهرمانان .
او نورې مقالې .

د ترجمې نمونه :

« زموږ قهرمانان لکه چه و مو ویل
 ستر مبارزین دی .
 مگر دهغو وسله دزور په کار اچول او
 وېره پیدا کول نه دی بلکه دهغو وسله
 عقل او پوهنه ده . او دهغو دښمن نوع بشر
 نه دی بلکه له جهل سره مبارزه کوی او
 ټول ددغه مشترک غلیم سره په مېړانه او
 شجاعت جگړه او مقابله کوی .
 کوم وخت چه یو قهرمان فاتح کښې ، ټول
 یعنی دنن ورځې او آینده خلك ټول فاتح
 کښې . اوس چه کوم وخت په کوم مه
 موخړی بېرې کښې سپرېږو آیا په یوه نیمه
 پخوا پېرې کښې د (فولتون) بریالیتوب
 زموږ نه په یادږیږی ؟ او آیا دجراحی د
 عملیاتو په موقع کښې زموږ دنجات دپاره
 د (لیستر) مرسته نه رارسیدې ؟... »
 (د تمدن قهرمانان)

محمد شاه ارشاد

ښاغلی ارشاد د عبدالخالق زوی په خټه
 خروټی په ۱۲۹۶ هـ ، ش دېروان د بگرام په
 (یوزباشی) کښې زېږېدلی دی .
 کارونه :

تحصیل یې دکابل په عربی دارالعلوم کښې

ښاغلی ثابت په خټه هوتک دمقر د گیلان د علاقې د
 (خاتیک) په . کلی کښې زېږېدلی دی .
 په ۱۳۱۸ هـ ، ش له عربی دارالعلوم نه
 فارغ شوی دی . دښتو ژبی لیکوال دی او
 په پښتې تاریخ کښې ښه مطالعه لری . په
 پارسی او عربی ژبو پوهیږی .
 کارونه :

د ۱۳۱۸ هـ ، ش په اسد کښې د
 په دارالتحریر شاهي کښې د حضور شمعی
 مشاور .

په ۱۳۲۳ هـ ، ش کښې دپوهنی دوزارت د
 تعلیم او تربیې دریاست دتدریسی کتابونو
 د پښتو دڅانگې غړی .
 وروسته څه موده دعدلیې په وزارت کښې
 د قاضی په حیث په ۱۳۲۵ هـ ، ش کښې
 د پښتو ټولني غړی .
 په ۱۳۳۱ هـ کښې دغزني د مطبوعاتو مدیر او
 د « سنائی » دزی تاسیس شوی جریږدی
 مدیر .

په ۱۳۳۳ هـ کښې دپکتیا د « وړانگې »

مسئول مدیر .

په ۱۳۳۴ هـ کښې دباختر آژانس دخبرونو د

پښتو ترجمې دڅانگې غړی .

په ۱۳۳۵ هـ کښې د آریانا دایره المعارف د

پښتو څانگې غړی .

په ۱۳۳۶ هـ کښې دپښتو ټولني مسلکي غړی .

آثار :

۱ - تعلیم الاصول الافغانی (په پارسی ژبه)

۲ - ترتیل القرآن (په پښتو ژبه)

۳ - هومنی روزني .

۴ - اوسنی پښتني .

۵ - لوی سپهک .

۶ - پښتني دودونه (یوه برخه)

په ۱۳۳۶ کښي د هيواد دورځپاڼي مسئول مدير .
 په د مطبوعاتو وزارت د افکارو د نويو رئيس !
 په ۱۳۴۴ په اولسي جرگه کښي د بگرام د اولس وکيل شو چه بيا د اولسي جرگي د لومړي منشي په حيث انتخاب شو .
 آثار
 ۱ - داشعار و مجموعه ،
 ۲ - د طلوع پلوشه ،
 ۳ - داشلام غږ په غرب کښي .
 ۴ - د قرآن لار (ترجمه)
 سر بېره پردې دده زياتي پښتو او فارسي مقالي د هيواد په اخبارونو کښي او دده ديني مرعظي په راډيو کښي خپري شوي دي .

سرته رسولي دي ، په پښتو او پارسي کښي د قلم خاوند دي کله اشعار هم وايي
 په ۱۳۲۲ هـ ش کښي دکابل دوليت د حقوقو مدير شو .
 په ۱۳۲۷ کښي د عدليي د وزارت مفتش
 په ۱۳۲۸ کښي د جمعيت العلماء منشي او د الفلاح د مجلي مسئول مدير .
 په ۱۳۳۰ کښي د کندهار دمطبوعاتو او د طلوع افغان مسئول مدير .
 په ۱۳۳۲ کښي د مطبوعاتو د مستقل رياست مشاور .
 په ۱۳۳۳ کښي د مطبوعاتو د مستقل رياست د مطبوعاتو لوي مدير .
 په ۱۳۳۴ کښي د پروان دورځپاڼي مسئول مدير .

د شعر نمونه :

د مينيا کرنگ

کرنگ د مينيا زړونه په شوق زاولي
 نښيني چه ماتني شي توپي ماتوي
 د پسرلي و زمي چه ولگيږي
 هغه د زهد ارادي ماتوي
 په نياز ادا چه نازولي راشي
 رونق دبت او بتخانې ماستوي
 راشه زما توپي کړه ماتې ماتې
 پاتې نيا کړه رانه پاتي پاتي
 صراحي مات کړه پياله وغورځوره
 په مسکه غاړه سرکوشوني وراشه
 د پسرلي و زمي ترغري و غي کړه
 په تسمليڅو بربنډو راشه
 قانون د ناز او دنخرو نوي کړه
 کړه وږه په منډو منډو راشه
 اي د جمال په جلال مستي ليلي
 په مستو سترگو راته مست وگوره
 نشه د ميو د صهبا بله کړه
 ماته په ماته غاړه وگوره بيا -
 په ما دغم دغه دنيا بله کړه
 له خدا ډکه خوله محفل ته راشه
 د ماتوزرونو انگو لا بله کړه
 ليوني مست کړه چه جنون يې هيرشي
 غم د سبا او د برون يې هيرشي

عبدالشکور رشاد

ښاغلي رشاد د عبدالغفور زوی په خټه بابي په ۱۳۰۰ هـ ، ش کال د کندهار د ښار د بابو په کوڅه کښي زېږېدلی دی .
 په ۱۳۱۲ هـ ، ش له ابتدايي ښوونځي نه فارغ التحصيل شو او نور تحصيل يې په

خصوصي توگه کړي دي . دی په ، عربي او اردو ژبو ښه پوهيږي په ادب او تاريخ او ادبي فنونو کښي ښه مطالعه لري او په پښتو کښي نظم او نثر ليکي .
 کارونه

- د ۱۳۱۴ هـ ، ش نه تر ۱۳۲۱ پوري د پوهنځي د پښتو استاد .
 - په ۱۳۲۵ کښې د کندهار د ښاروالۍ دانجمن رئيس .
 - په ۱۳۲۶ کښې د کندهار د ښاروالۍ مرستيال
 - د ۱۳۲۷ نه تر ۱۳۳۴ پوري په هند کښې د کندهار د ميوي د شرکت مجار تي نماينده
 - په ۱۳۳۵ کښې د پښتو ټولني مسلکي ضري .
 - په ۱۳۳۶ کښې د پښتو ټولني درياست مرستيال
 - په ۱۳۴۱ کښې د ليننگراد د د و لتي پوهنتون د پښتو استاد .
 - د شهر نمونه :
- ۱ - لودي پښتانه .
 - ۲ - دولتستوي دري نکلونه (ترجمه)
 - ۳ - دزړه ويني
 - ۴ - د پهلون بزغ
 - ۵ - لا لا .
 - ۶ - روڼي او ښکې .
 - ۷ - پښتو قراعت . ديولسم او دولسم ټولگي دپاره .
 - ۸ - داحمد شاه بابا دشهنامي تعليمات .
 - ۹ - دپېښور دقيمه خوانۍ د خونړۍ
 - ۱۰ - مکتبي قاموس .

د ۱۳۱۴ هـ ، ش نه تر ۱۳۲۱ پوري د پوهنځي د پښتو استاد .
 په ۱۳۲۵ کښې د کندهار د ښاروالۍ دانجمن رئيس .
 په ۱۳۲۶ کښې د کندهار د ښاروالۍ مرستيال
 د ۱۳۲۷ نه تر ۱۳۳۴ پوري په هند کښې د کندهار د ميوي د شرکت مجار تي نماينده
 په ۱۳۳۵ کښې د پښتو ټولني مسلکي ضري .
 په ۱۳۳۶ کښې د پښتو ټولني درياست مرستيال
 په ۱۳۴۱ کښې د ليننگراد د د و لتي پوهنتون د پښتو استاد .
 د شهر نمونه :

وداني

د ټبر په در دوغم کښې غمجن زړونه له تناکو خڅه پک په زيار لا سونه دزلمو په عمل نسرې مهوند و نه داصلاح په فکر ډوب پاڅه مغزونه داوولاد په تربيت سترې فکرونه دبريښنا په شانې تېز د فکر غشي د فولاد په شانې کلک درانه عزمونه

مرحوم ملنگ جان

کابل راډيو کښې د پښتو موسيقي د منتظم په حيث مقرر شو .
 په ۱۳۳۵ کښې دده داشعارو لومۍ ي مجموعه (خورې نغمې) د پښتو ټولني لهخوا چاپ شوه .
 د ۱۳۳۶ هـ ، ش د عقرب په يوولسمه په لته بند کښې د موثر داؤښتو په پېښه کښې دخپل شپږ کلني زوی سره وفات شو او په ډېره درناوۍ د بېسودو د چميار کلي په هديره کښې ښخ کړي شو .
 دده په وفات د افغانستان او پښتونستان مجلو او اخبارونو خپرونې وکړې او افغاني ټولنه ورباندې غمجنه شوله .
 د ملنگ جان د مزار ډبرې د پښتو ټولني لهخوا د کابل په حجارۍ او نجارۍ کښې جوړې شوې او دده په قبر ولگول شوي .
 د هېواد شاعران کال په کال د ده په مزار غونډې او مشاعرې کوي .
 دده داشعارو يوه برخه لاحاد شاعران او په قلمي شکل راغونډه شوې ده .

مرحوم ملنگ جان چه نوم يې امين جان دی د ملک عبدالشکور زوی په ۱۲۹۹ هـ ، ش د ننگرهار د بېسود و په د چميار کلي کښې زېږېدلی دی .
 په درې کلنۍ کښې دپلار نه يتيم پاته شوی او ژوند يې په خوارۍ غرېښه تېر شوی دی .
 تحصیل يې نه دی کړی او د ژوند په وروستيو کلو کښې يې پښتو ليک ياد کړی ؤ .
 دی زموږ د هېواد له مشهورو اولسي شاعرانو خڅه دی چه په ملي آهنگونو يې ډېر زيات شتمني ، اجناس ، انتقادي او ملي اشعار وييلي دي .
 دده اشعار د هېواد سندرفاړی دماز په مجلسونو او په افغانستان راډيو کښې يې د پښتونستان د آزادۍ په لار کښې يې ډېر شعرونه وييلي دي .
 دده شعرونه په اولسي ادب کښې ډېر شهرت لري .
 ملنگ جان په ۱۳۳۲ ش کال کښې په

لوگي شمه له تانه

لوگي شمه له تانه ، پټنگ دې يم پټنگ
زما پښتونستانه ، ملنگ دې يم ملنگ

مونږ ستا زېږو کانونه لالونه به لوگي کېږو
لالونه لاشه کېږي چه ځانونه په لوگي کې و
ژوند نه غواړو بي تانه ، ملنگ دې يم ملنگ
عزت چه خلک وايي ، خو عزت زموږ نه ته يي
عزت خو لا غرت يي چه جنت زمونږه ته يي
په تاتېر يوله ځانه ، ملنگ دې يم ملنگ
غدير وشنه باغونه ، خسار شه ستا شا ږو ميرونه
کوم خوند چه شته جنت کېږي زه يي اخلم ستا دغرو نه
زما جنت تشانه ، ملنگ دې يم ملنگ
مخزون ته که سيلاوه خو پښتون ته ، ته ليلاي يي
ليلا خو ليلاي يي چه زمونږ ننگ او حيايي
محبوب د ملنگ جانه ، ملنگ دې يم ملنگ

عبدالمنان دردمند

د «پامير» داخيار مدير .
په ۱۳۳۷ کښي دکابل راډيو دمطالعاتو
دڅانگې غړي .
په ۱۳۳۸ دپيواد دورځپاڼي مرستيال .
د ۱۳۳۸ په ثور کښي دهرات د«اتفاق
اسلام» مدير .
په ۱۳۴۰ کښي دکابل راډيو دپښتونستان
د پروگرام مدير .
په ۱۳۴۲ کښي دقبابيلو دمستقل رياست
دتبليغاتو مدير .
آثار :
په فراه کښي :
(۱) نوي خيال
(۲) نن سبا
(۳) ملي ناره
(۴) ادبي سوغات .
په پکتيا کښي :
(۵) ملي يو والي .
په هرات کښي :
(۶) پښتونستان وپيژنئ .
(۷) ملي غيرت رسالي په کابل ښاروالي
کښي هم په (۷ - ۶ - ۵ - ۱۳۳۳)
کلونو کښي د پښتونستان دورځي په مناسبت
يوه يوه رساله .

ښاغلي درد مند دملاسيد احمد زوی په
خټه ترکانی په ۱۲۹۶ ، هـ ش کال دپاجور
دچار منگ دميد اشاه په کسلي کښي
زېږېدلی دی ابتدایي تحصيلات يي په
خصوصي ډول کړي دي . له شعر او
شاعري سره له پخوانه آشنا شوی دی .
په پښتو شعر کښي ښه روانه طبعه لري .
ځيني آثار يي په نثر کښي هم خپاره
شوي دي . ښاغلي دردمند دپښتونستان په
ختيځو سيمو کښي ډېر گرځېدلی دی او
دپښتونستان په باره کښي ښه معلومات لري .
څه وخت يي دآزادپښتونستان په «المجاهد»
اخبار کښي د پښتو برخي دچلوونکي په
حيت هم کار کړی دی .

کارونه

په ۱۳۲۰ ش کښي کابل ته راغی او دپښتو
ټولني له خوادهرات دپښتو کورسونو ټولني
وټاکل شو .
په ۱۳۲۲ کښي دهرات دپښتو کورسونو
مامور او داتفاق اسلام مرستيال .
په ۱۳۲۶ کښي دپښتو ټولني غړي
د ۱۳۲۶ په عقرب کښي د«ميسستان» د
ورځپاڼي مدير .
په ۱۳۳۰ کښي د پکتيا د «وړانگي»
مدير .
په ۱۳۳۲ کښي دپښتو ټولني ددايرة المعارف
د پښتو څانگي مدير او څه موده وروسته
د کابل مجلي مدير .
د ۱۳۳۲ په قوس کښي دکابل ښاروالي

د شعر نمونه :

چه مینه یی سپه وی یارانہ خوشی عبث ده
 خوانی چه ازمسانی شی سامانه خوشی عبث ده
 دینکلر تبسم بختی خوانانو ته ژوندون
 محفل چه مرور وی پیمانہ خوشی عبث ده
 دشمنو تبسم یی انتظار کی په مستی
 آرزو چه نه کری وینه ترانه خوشی عبث ده
 خړ اهن دی تخنبد لی نوې نقاضا ده
 د نوي ژوند هیلو ته افسانه خوشی عبث ده
 چه ذوق او سلیقه شی په مستی ووايه حال
 خیالونه بړ گنیدلی میخانہ خوشی عبث ده
 بهرزو په یوه بل وکړیء درد مند به شی جگگ جرړ
 پیامه واییء نو داچه زما نه خوشی عبث ده

محمد دین ژواک

ښاغلی ژواک دغلامحی الدین زوی په ۱۳۳۷ هـ ، ق کال کښی د کندهار د خشمکاوې په (روه رباد) کښی زین بې بدلی دی. ابتدایی تحصیل یې په خصوصی ډول کړی دی په ۱۳۱۶ هـ ، ش کښی یې په کندهار کښی د معلمی شپږ میاشتی کورس ویلی او وروسته یې خپلو مطالعاتو ته په شخصي توگه دوام ورکړی دی. دی د پښتو ژبی لیکوال او معلم دی .

د پښتنی کمپول په باره کښی یې ډېرې مقالې لیکي دی .

اثار :

- ۱ - د معارف د خپلورم ټولگي پښتو قراعت .
- ۲ - دانگرېزي او پښتو گرامری مقایسه .
- ۳ - پښتنی کمپول .
- ۴ - مات ښانگ .
- ۵ - د تیران وروستی شپه (افسانه)
- ۶ - پښتونرونه (ټولونه) او ډېرې مقالې .

د نشر نمونه :

کارونه :

په ۱۳۱۶ هـ ، ش کښی د کندهار د ډنډو د لومړنی ښوونځی د حساب ښوونکی .
 په ۱۳۱۸ کښی د کابل د نجات دلېسي د پښتو او دینیاو ښوونکی .
 په ۱۳۲۶ کښی د ملی دفاع دوزارت د پښتو مقش .
 په ۱۳۳۱ کښی د « زېری » داخېسا ر مرستیال او د پښتو ټولنی غړی .
 وروسته څه موده د قراعدو د څانگی او بیا د ادبیاتو د څانگی مدیر .
 په ۱۳۳۴ کښی د کابل مجلې چلوونکی بیا وروسته د پښتو ټولنی مسلکی غړی .
 په ۱۳۴۴ کښی د « زېری » مسئول مدیر .
 ښاغلی ژواک کله کله افسانې هم لیکي ،

هلته چه د سوداگری بازار ډېر تود دی او په هر سلام کښی سل غرضه پټ وی .
 هلته چه احسان دانسان دمړی کولو ډپاره وی .
 هلته چه عزت النفس لکه د جوارو او ورشو په څیر خرڅیږی .
 هلته چه علم فروشی او فضل فروشی رواج لری .
 هلته چه معنا د مادي غلامی کوی .
 هلته چه افتخار په ذلت حاصلیږی او سرلوری په سر ټیټی پیدا کیږی .
 لویه خدایه ! ته زما د ژوند بستره په دغسې ځای کښی مه غږوه !
 زه به دغسې ځای کښی ژواک نه غواړم ..

محمد اکبر معتمد

ښاغلی معتمد شینواری د محمد وزیر زوی په ۱۳۰۵ هـ ، ش کال د ننگرهار د شینوارو په ده بالا کښی زین بې بدلی دی . لومړنی تحصیلات یې د پېښور په شاوخوا

کښی کړی دی . په ۱۳۲۳ هـ ، ش کال د کابل په عربی دارالعلوم کښی شامل او په ۱۳۳۱ کښی ترې فارغ شمر . په ۱۱۰۰ بسې د شپږوی اتحاد د دوستی ټولنی په بلنه مسکرتو ولاړ او هلته یې د مسکو په دولتی

پوهنتون کښې دروسې ژبې کورس پای ته ورساوه .

هدف

که په ملگرتوب کښې د فکر او هدف یووالی نه وی کومه گټه نه لری ، دداسې ملگرتوب نه چه کوم کار منځ ته راځی هغه بدکارونه وی بلکه تکلیف او عذاب به وی .

زاهې ، کب او چنگاښ د ملگرتوب تړون وکړ ، دوی غوښتل یو با ر چه په گاډۍ کښې پروت ؤ په گډه منزل ته ورسو ، دوی درې واړه گاډۍ ته اړم شول او دومره زور یې وکړ چه نژدی کومی یې راوتلې وې ، مگر گاډۍ له ځایه د خوځېدله حال داچه دادوی ته پوره سپکه ښکارېدله .

هو! زاهې دخپل طبیعت له مخه او په خپل فکر چه گاډۍ د هوأ لورته کښوله ، کب کښته د اوبو خواته ورکاوه او چنگاښ لکه چه عادت لری د شالورته په زور کښې ؤ . داچه کرم یو ملامت او کوم یو حق په جانب دی داقتضات زموږن کار نه دی ، مگر دومره وایو چه گاډۍ ځای په ځای ولاړه پاته وه خو د ملگرو « نوم » ورباندې ووت .

دی دپښتو ژبې تکړه لیکوال دی او دروسې منابعو ته ډېرې ترجمې کوی . کله کله شعر هم وایی .

کارونه :

په ۱۳۳۱ هـ ، ش کښې دخوشحال خان د لېسې ښوونکی .

په ۱۳۳۲ کښې د « زېری » د جریدې مرستیال

په ۱۳۴۰ کښې د زېری مسئول مدیر .

په ۱۳۴۲ کښې د « خپرونکی » په درجه دپښتو ټولني مسلکي غړی .

په ۱۳۴۵ کښې د « خپرنیار » درجه ته تر فېع .

آثار :

۱ - د افغانستان ملی ژبه

۲ - پښتانه لیکوال د شوروی لیکوالو په نظر کښې .

۳ - پښتو ادب ته عمومي کتنه

۴ - دپښتو داوسنی بدیعی نثر موسسین .

او نور .

(پورتني آثار له روسي ژبي نه ترجمه شوي)

محمد ولي زلمی

زیاتې مقالې ، دی شعری طبعه هم لری چه شعرونه ئی په طلوع افغان او کابل مجله کی چاپ شوی دی .

د نشر نمونه :

ناپوه

هغه دی چه دده په وینو بل ژوندی وی خو په ده شرمیږی .

هرڅومره یې چه دروند بار کړی هغومره ملاټپته ونیسی .

کړر چه یې لوټ شی څه ونه وایی او شکر و کاپزی چه دی یې یو نه ووړ .

چه دښکه گانو په نوم ځان مفت تېروی . څه چه وایی خپله یې نه منی .

څه چه ولیکی هېر یې وی .

د ډېرې بې اعتمادۍ څخه دی او ورور لکه د ژمي شرمښان مخ په مخ سره پرېوزی .

چه ځان ته هوبښیار وایی خو د مدعا په ځای کښې په غبرگوستر گوروند او تېرشۍ ځان بادار گڼی خو مگر مریبی وی .

دوزی غلبلی او کو کاري اړوی خو د رفع دپاره ئی دسرمايه داری نظام دفساد اصلی علت ځان نه سی پوه کولای .

ښاغلی زلمی د حاجی سید محمد زوی په خټه تره کی د کندهار د ښار د نوزرو په کوڅه کښې زیږېدلی دی .

ده د کندهار د احمد شاه بابا لېسه او د کابل پوهنتون د حقوقو پوهنځی یې اوستی دی .

دپښتو زلمی لیکوال دی او زیاتره تحقیقی او انتقادی نثر لیکي .

ده لومړی په خارجه وزارت کی کار کاو او بیا ئی د کابل مجلی طلوع افغان ، د کندهار مجلی او دهلمند د جریدې مدیر یتونه کړی دی دباختر آژانس معاون ؤ او اوس د اطلاعاتو او کلتور په وزارت کښې دپښتو د تعمیم او انکشاف لوی مدیر دی .

آثار :

۱ - دپښتني تاريخ مفردات

۲ - مجاهد افغان

۳ - اجتماعي سيستمونه (ترجمه)

(۴) داسلام دمخه اووروسته دپښتوتاريخ

(۵) لری کندهار

(۶) دځانه ناخبر ، افسانه .

(۷) زمون اجتماعي طبقي ديوشمير ناجاپ

شورؤ کتابو ترجمي اوپه بيلو موضوعاتو کی

سید محمد طاهر بینا

ابتدایی تحصیل یی. به خصوص تو که کبری دی . دینتوزیبی روان شاعر دی او دننگرهار په اولسی شاعرانو کښې د شهرت څاوند د ۱۳۳۷ هـ ، ش کښې د افغانستان راویو د پښتو موسیقۍ منتظم .

په ۱۳۳۹ کښې دننگرهار دنشراتی موسسی غړی شو ، وروسته یو څه موده دننگرهار د مجلې مرستیال ؤ او اوس دننگرهار د موزیم آمر دی .

ښاغلی بینا (دوړولوبی) په نامه یوفولکورې کتاب لیکلی دی او داشعارو پارچې یې ډېرې دي .

ښاغلی بینا دسید اشرف زوی دننگرهار دچپرهار دبانډې اوسېدونکی دی . عمر یې دڅلویښتو او پنځوسو کلو ترمنځ ښکاری کله کله پښتو نثر هم لیکي په پښتو موسیقۍ کښې هم لاس لری ، او په ۱۳۳۹ - ۱۳۴۰ کلونو کښې د مطبوعاتو د مستقل ریاست د عکاسۍ په مدیریت کښې یې د عکاسۍ فن هم یاد کړی دی .

کارونه :

ده د ۱۳۳۰ هـ ، ش نه تر ۱۳۳۷ هـ ، ش پورې د کتنن ، کڼې او ننگرهار په مختلفو ادارو کښې اداري کارونه کړي دي . د شعر نمونه :

بندی مرغه

زه دسر در و مرغه وم د لور و غېو مرغه
اوس می دصیاد په لاس کښې بڼې وزرمات شو

* * *

ما په لوړو غرو کښې په آزادو وضعه ژوند کاوه
ژوند او حرکت به دآزادې صحرا خونند کاوه
اوس په دام کښې بند یم ، تنگ خدای یو په ژوندیمه
و قېښم په لومه کښې دهر څه په سرمات شو

* * *

لوړو غرو په تېرو کښې مې سیل د عظمتو کاوه
ښکاربه مې په روح ، دماغ دسترگو په کتو کاوه
هغه منظرې نشته ، هغه نندارې نشه
بندشوم په پنجره کښې لاس پښې او کمر مات شو

* * *

ومي وتې بڼې بدوبیار مې ټول ختلی دی
لا س چه دصیاد په بې رحمۍ را رسېدلی دی
پروت په دردو غم- کښې یم ، رنگ ارنگ ستم کښې یم
بس دآزادۍ د لور و غرونو نظرمات شو

سیخ دی د فولا دو دپنجرې ز ما مښو کده
زړه باندي ازمان هغه دلور و غرونو څو که ده
بیا از ادطیران وی ، بیا هغه دوران وی
بېوسلې سپاهي لکه بینا په ډگر مات شو

محمد هوسی شفیق

شاهی مامور ؤ بیا دلور و تحصیلاتو د پاره
عربی متحد جمهوریت ته او ورپسې امریکې
ته ولاړ . په قاهره کښې یې د عدلی چارو د
ماسټرۍ شهادتنامه او په امریکه کښې یې
د مقایسوي حقوقو د ماسټرۍ شهادتنامه
اخیستی ده . دپښتو او پارسی نه سرپیره په
عربی او انگریزی هم ښه پوهیږي
په پښتو او پارسی کښې نظم او نثر
لیکی . تیز فکر او قوی او روان قلم
څاوند دی .

ښاغلی شفیق د مرحوم مولوی محمد
ابراهیم کامروی زوی د ۱۳۰۸ هـ ، ش کال
دچوزا په پنځمه دکابل په ښار کښې
زېږېدلی دی .

ابتدایی تحصیل یې په کامه او کابل
کښې سرته رسولی دی بیا دننگرهار په
نجم المدارس او وروسته دکابل په عربی
دارالعلوم کښې شامل شو . د عربی دارالعلوم
د فراغت نه وروسته څه موده د دارالتحریر

په وزارت کښې د مشاور په حيث مقرر شو او
تراوسه په همدغه وظيفه مصروف دی .

آثار :

- ۱ - پيغام (د اشعار د مجموعه)
 - ۲ - عبقريان (دافسانو مجموعه)
 - ۳ - د ننگرهار شاعران .
- او د حقوقو او بين المللی مسايلو په باره
کښې مقالې .

کارونه :

ښاغلی شفيق د خارج نه د راتگ نه
وروسته د عدل په وزارت کښې کار کاوه .
خه موده د قوانينو د جوړولو لوی مدير ؤ .
د ۱۳۴۲ کال په آخسر کښې د عدل د
وزارت معین شو . (دنوی اساسی قانون د
جوړولو د لومړنۍ کومېټې منشي هم ؤ .)
ښاغلی په ۱۳۴۴ ش کښې د خارج چارو
د شعر نمونه :

راځه په شرنګ وېرنگ بيا که مستانه راځه !

راځه راځه به خوله دميني ترانه راځه !

په (بنج) به ناست يم دهدن په غاړه ستا په تمه

چه تر زمې شوه په نخرو په سامانسه راځه !
چوپو چوپو له دجوره يارانو ښوگو روه د آزاد ملک دی بسی پروا آزادانه راځه
که پېغلتوب دې بيا څه کيڼج مکين کول غواړی

کتاب راواخله د گردان په بسپانه راځه !
زما د ميني بله شمعه يې پتسنگ دې يم خو -

چه راځي ماله په انداز د سروانه راځه !
مادر نه کله سينگار ونه ټکورونه غوښتی

که دې خوری وری وی زلفی که شانه راځه
د خپلې خوښې خپل دستور نه در ته تېر يمه زه

لنډی وربل په نوی مود کښې مردانه راځه !

په ما حرام دی خو چه ته هغه نېشه غواړی

درته به ناست يم دکالچ په ميخانه راځه !
ماشومي ! ډېره بېواکی تا سره نه جوړېږی

لږه اواره په دې ډکه پيمانه راځه !

محمد گلاب ننگرهاری

اطلاعاتو او کولتور په وزارت کښې دکتاب
چاپولو د موسسې د مرستيال په حيث او
دهمدغه کال په پای کښې دافغانستان راډيو
د اطلاعاتو د لوی مدير په حيث مقرر شو .

آثار :

- ۱ - رېدی گلويه (داشعارو مجموعه)
- ۲ - شپيلی (داشعارو بله مجموعه)
- ۳ - پښتون غږ (منظوم اثر)
- ۴ - ایمل نامه (منظوم اثر)
- ۵ - اباسند (د نثر ونو مجموعه)
- ۶ - دخپلواکي تړون (دپښتونستان د

پېښو کلتی ر پوټی چه له ۱۳۳۳ نه تر
۱۳۴۰ پورې هر کال د کتاب شکل لیکي

او خپور شوی دی .)

۷ - ننگرهار .

۸ - مصر امروز (ترجمه)

۹ - ابو حنیفه (ترجمه)

او نورې مقالې .

ښاغلی ننگرهاری د مولوی میراجان زوی
په خټه مومند په ۱۳۰۷ هـ ، ش کال
دننگرهار د کامې په « اړخې » کلی کښې

زېږېدلی دی . ابتدایي زده کړې يې په

ننگرهار او د پېښور په شاوخوا کښې کړې ده .

په ۱۳۲۵ هـ ، ش د کابل په عرس بی

دارالعلوم کښې شامل او په ۱۳۳۲ کال

ترې فارغ شوی دی .

په پښتو کښې ښه لیکونکی او شاعر دی

او په پارسي کښې هم د قلم خاوندی .

د پښتونستان د آزادۍ دمطالبې په لړ کښې

يې ډېر آثار دهيوادپه اخبارونو او افغانستان

راډيو کښې نشر شوی دی .

کارونه :

په ۱۳۳۲ هـ ، ش کال کښې د قبايلو د

مستقل رياست د تبليغاتو د دوهمې څانگې

مدير او بيا د تبليغاتو لوی مدير شو ، يووڅه

موده د عدل په وزارت کښې د مخصوص قلم

مدير ؤ د ۱۳۴۶ کال په ابتداء کښې د

د شعر نمونه :

پښتنه پغله
 زه چه د چا خور ، د چا تر لسه ، دچا ورپسره یمه
 څنگه به قبول کاندی داگني زلمی پېغور زما
 آب زما د سترگو له پردی نظره تا ب وړی
 څنگه ده شمله جگه سیالانو کښی دورور زما
 څنگه چه په امن مرغله به سیبې کښی وی
 داسی زه په پاکه لمن لویه کومه مور زما
 داتانده ځوانی می دپښتو په پت کښی نغښتی ده
 نور نیمگړی عمر دې خدای نه کاندی سرتور زما
 زړه می دپولادو دی خو سترگی لسه حیانه موم
 بس لکه دپرخي دلمرڅپکه هم شی اورزما
 وړم به دادرانه پتی په سرتو درمنده پورې
 خیر دی خو چه خپل وی همپشه د دادا لشکور زما
 ټکنده غرمه کښی می خولې دخپل تندی ختم
 غین کښی می موقه ده او په لاس کښی دلولور زما
 لویه دسیالانو چم گاونډ کښی په سپین مخ شو مه
 کښی دپردو له توره مخه څینی تو زما
 دا توره ساړه به کړی او به دزړگی زور زما
 دا توره کوڅی به می په دې وډ کښی یو ورځوڅی
 یا لویه خاوند کړی حیا خوندی په کور زما
 ای د تور وېرېتو ځلسمو څوک به راشی نور زما ؟
 محمد صدیق پسرلی

بناغلی پسرلی د رمضان خان خروټی زوی
 او د مور له خوا د مرحوم « شېر خان » لمسی
 دی . دکنډز په چاردره کښی زېږېدلی او
 او هلته اوسی . عمر یې دخلویښتو کالو
 په شاوخوا دی .
 په ایبادتو او اجتماعاتو کښی د مطالعی
 خاوند دی .
 یو څه موده په (۲ - ۱۳۳۳ هـ ، ش)
 کښی دمطبوعاتو د مستقل ریاست دداخلی
 نشراتو او بیاد پښتون بزغ دمجلې غړی ؤ .
 په پښتو او پارسی کښی خور نظم او نثر
 لیکي . په اوسنو ځلمیا نو کښی یوښه
 احساس او با استعداد شاعر دی .
 دده شعرونه کله کله دنشر ټکرته راځی .
 دخپل ژنگ ، ناخوالی او غمته په
 نومونو او داشعارو څو نورې قلمی مجموعی
 لری .
 شعر نمونه :

چه لولوروشی

ته به خورای کښی زما له پاره
 زه به خورای کښی د تاله پاره
 ادې به خو ښه زما په گڼه
 بابا به خوښی وی د تاله کما ره

چه شنه فصلونه قدر ت جی او کما
 کښت طلا کاره غوندې رنځور شی

چه لاس تها کي نه شي دلساره ا
 چه زړه تکره وي دازيمه و وړي
 * *
 چه لـوولور شي چه خواري زورشي
 هم به خوشحاله زمونږ کلي کورشي

حبيب الله تږي

ښاغلي تږي د گل دولا خان زوی په ۱۳۰۷ هـ، ش کال د کابل په شېبو کيو کښي زېږېدلی دی .
 په ۱۳۲۴ هـ، ش کښي د شېبو کيو له ابتدائي ښونځي نه په ۱۳۳۱ هـ، ش کښي دارالمعلمين نه او په ۱۳۳۵ هـ، ش کښي د کابل پوهنتون د ادبياتو له پوهنځي نه فارغ شوی دی .
 ۱۳۳۵ هـ، ش کښي د پښتو ټولني په غړيتوب مقرر شو اوله دغه څايه په ۱۳۴۳ کښي د لوړو تحصيلاتو دپاره امريکاته ولاړ او دوه کاله وروسته د ژب پوهني په برخه کښي له تحصيل نه وروسته بيرته هيوادته

شعر نمونه :

د پښتو نستان زلمي نسل ته

ای د نړۍ ژوند مضمونه
 پاڅه جوړ نوی جهان کړه

زلزلې ترينه پيداشي
 په آسمان کي غوره راشي .
 دازره نړۍ بل مخ کړي
 نه زوړ جام نه زوړ ساقی وی
 نوی ساز نوی آواز شي
 ساقی نړۍ خم شي نړۍ -
 ای بچیه د پښتو نه !

پاڅه جوړ نوی جهان کړه !

زاړه ژوند ته رخصت وړ کړه
 چه يي نړۍ ژوند منلي
 چه زاړه ژوند نه په تنگ دی
 چه زوړ فکر پکښي گرځي
 خپل تياره جهان رڼا کړه
 استعمار ته پنجه وړ کړه
 خان آزاد کړه خان آزاد کړه
 ای بچیه د پښتو نه

پاڅه جوړ نوی جهان کړه

محمد رحيم الهام

ښاغلي الهام د فضل الدين زوی په خټه مومند په ۱۳۱۰ هـ، ش کال د کابل د

چاردهي په ريشخوړ کښې زېږېدلې دى .
د پښتو او دري ژبو ادبيات او دمتداولو
عربي علومو مقدمات يې په خصوصي توگه
لوستي دي .
په ۱۳۳۲ هـ ، ش کښې دغازي له لېسې
څخه د بکلوريا او په ۱۳۳۵ کښې دکابل
پوهنتون دادبياتو له پوهنځي څخه دلسانس
سندونه واخستل . په ۱۹۶۴ ع کال يې د
امريکې دمشيگان له پوهنتون څخه د
« ماسټراف ازس » ديپلوم واخست . اوهم
د هغه پوهنتون دانگرېزي ژبي د موسسې
له خوا په انگرېزي ژبه کښې د تخصص
تصديقنامه ورکړه شوه .
دى په پښتو او پارسي کښې ښه قلم لري
په پښتو کښې کله کله شعر هم وايي .

کارونه :

د ۱۳۳۵ هـ ، ش په د لو کښې د

د شعر نمونه :

ديوالی سندرہ

زمونږ د هيلو ټنگ ټکور چه سا ز آغاز کړي
دارمان يوې پردې کښې يـروراز ساز کـري
د يـروالی دمقام سـنـد ر ي و ا يـو
زمونږ دزر ه تارونه يوړغ يو اواز کـري
دپامير او دخيبر بسکاري بازا ن ټول
په يوه فضا کښې يو شاتته پرواز کـري
دا مـر او ا بـا سـين خـښې بـغـښـي
لکه دوي خویندې يو بل ته راز ونياز کـري

د آريـا د سپين تـومان اصـيل او لاد يـو
نېک گـفتار او نـيک رـفتار او نېک نـها د يـو
درېوچينو په غاړوشنودرو کښې روزل شوي به خپل واک او خپل مراديو
لـر بر په افغانـي لـو يـه د نـيا کښې
له لرغـو نو زمانو څخه آ باد يـو
پښتو نـخرا ده زـمونږ شـهـر يـنـه مـو نـن فـر هـاد يـو
له پلرو پلر و مين پر خپل هېواد يـو

له « اکروس » نه تر « اندوسه » يو او لس يـو
په کابل او پېشاور کښې يو نثر ا د يـو
ويدايي ، او ستا يي ثقافتونه
« ملالي » مونږ ته شيدې را کـري د يـو
د آزادي مورزا من يـو او آزا د يـو
خـبر کـرور ه پښتانه د « کرور » زامن يـو
د ديولاد يـو ، له تو کـمه چه پـو لاد يـو
په دبل په کـري او و نو کښې زهير يـو
پر يوې لارې يـو ي خوا ته بسپـر يـو

سليمان لايق

کارونه:

د ده ماموریت د ۱۳۳۶ هـ، ش کال نه شروع کيږي .
 د ژوندون د مجلې مدیریت، د افغانستان راپوډو د ادبیاتو لوی مدیریت او اطلاعاتو او کولتور د وزارت د پښتو د تعمیم او انکشاف د ادارې غړیتوب یې کړی دی .
 د ۱۳۴۶ هـ، ش په حوت کښې د «پرچم» د اخبار د امتیاز خاوند او مسئول مدیر شو .
 د ده داشعارو یوه مجموعه د «چونغر» په نامه چاپ شوی ده .
 نور آثار یې داشعارو، افسانو او مقالو په شکل چاپ شوی دی .

ښاغلی لایق د مولوی عبدالغنی زوی په خټه سلیمانخیل د ۱۳۰۹ هـ، ش کال د میزان په ۲۲ دکتوراز په «ښرنه» کښې زېږېدلی دی . ابتدایي زده کړه یې د حبیبی په لیسې کښې او ثانوي او عالی زده کړه یې د شرعیاتو په مدرسه کښې سر ته رسولی ده او لیسانسي یې د کابل پوهنتون د ادبیاتو له پوهنځي څخه اخستی دی .
 په پښتو او پارسي کښې خورن نظم او روان نثر لیکي .
 په عربي ژبه پوهیږي او په ادبي او سیاسي موضوعاتو کښې د مطالعې خاوند دی .
 د شعر نمونه :

د پښتو کوره !

ای دایشیا تاجه ! دلر غو نو عظمتو کوره !
 گران افغانستانه ! دزړه سره ! د پښتو کوره !
 مینه دې خوزیږی زما په شعر کښې څپې څپې
 ای د لوړو غرونو او سیندونو او درو کوږه !
 ستا په طبیعت کښې طبیعت هم رزمی شوی دی
 ای دروایاتو مذهبو او تر او ترانو کوږه
 هره لوبښه خاوره دی کتاب کتاب خبرې دی
 ای دروایا تو ، مذهبو او ترانو کوږه
 ښاد دی یې، آباد دې یې، آزاد دې یې ، ودان دې یې !
 کور د امنیت دې یې ، کعبه د هر افغان دې یې !

محمد ابراهیم عطائي

موسسو کښې کړی دی .
 په ۱۳۳۵ هـ، ش کښې د کندهار د طلوع افغان مسئول مدیر ؤ
 په ۱۳۳۷ کښې د کندهار د مطبوعاتو د مرستیال په حیث او وروسته د هلمند د نشراتي موسسې د امر او «هلمند» دورځپانې د مسئول مدیر په حیث مقرر شوی دی .
 ده یو شمیر لنډې کيسې او «دهلمند» کولتور په ساحه کښې او «انتقادی ادبیات» د تاریخ په سیر کښې « کتابونه لیکلي دی .

ښاغلی عطائي د حاجی مولوی عطا محمد زوی په خټه سلیمانخیل په ۱۳۰۹ هـ ، ش کال د کندهار په ښار کښې زېږېدلی دی . تر ډولسم ټولگي پورې یې په کندهار او کابل کښې زده کړه کړې ده او نور مطالعات یې په شخصی توگه سر ته رسولی دی .
 د پښتو لیکوال او شاعر دی .
 رسمي ماموریت یې په ۱۳۳۰ هـ، ش کښې شروع شوی او نور کارونه یې په مطبوعاتي د شعر نمونه :

د سبا منظره

د شرق خواته څه رڼا ده
 کاینات ډوب په سکوت وو
 د جمال مناظر ډېر وو
 د آسمان بېغلې نیم مخ ؤ ،
 لکه ناری چه له شرمه ،
 د افق پرځنډو با ندې
 د یو اوی عظمت په وړ زندې
 د جلال تر بساط لاندې
 د غره شاتنه
 تر یلو گوری یو خواته

ستوری هم په شوخو سترگو
 زهره هم دناز په پلو نو
 د ختیځ پرتندی با نندی
 نرگس ورو دنازله خوبه،
 او خپې دغوښیو یو یو یې،
 په سره غېښ کښې دلالي
 د گلاب په وصال باندي
 او دمنی په محفل کښې
 د چمن په بزم گاه کښې،
 د آبشار په میخانه کښې،
 شمع وه په خپلو او ښکو
 دالفت غېښ یې مین ته
 د پتن وروستی نڅا ده
 چه ورگله په سره لمبه شو،
 شمع هم ورسره مړه شوه،
 د عاشقو له مړو نده
 د فراق او وداع وخت و
 په نیم مستو نشه سترگو
 د بل وخت وصال دپاره،
 د محبو بو ناز بده و،
 د سبا رڼا خیره شوه
 د عالم وضع شوه بله
 رمز دغه و پکښې نغښتی
 چه اوس وخت د حرکت دی
 چه د ژوند خواته در ټوپ
 کړی د سبا د غه معنا ده

محمد جان فنا

ښاغلی فنا ساپی د تورن جنرال سعدالله
 زوی په ۱۳۱۰ هـ، ش کال د کابل په ښار
 کښې زېږېدلی دی .
 په ۱۳۲۹ هـ، ش د تجارت له لیسې نه
 او په ۱۳۳۲ کښې له حربي پوهنځي نه
 فارغ شوی دی .
 د پښتو او پارسي خوږ ژبي او ناز کخیال
 شاعر او نثر لیکونکی دی .
 په ۱۳۳۲ کښې په شاهي گارد کښې د
 پرېدمن په حیث او
 په ۱۳۳۴ کښې د صدارت عظمي دساتونکی
 ټولي د تورن په حیث مقرر شو .
 د شعر نمونه :

خاڅکی

ور یه لی د غمو نو له آسمان یم
 د یتیم د ټوډو او ښکو تر جمان یم
 نورو خا خکو سره کله چه یوځای شم
 رانه جوړ شی لوی دریاب سیلاب طوفان یم
 زه به خو له د مچمچي کښې خوږ گڼین یم
 خود مرگ ټکی په خو لو د ښا ماران یم

له مجلس څخه و تله
 د مغرب ولور ته تلمسه
 خو سره خطه ښکار بده له
 خپلی سترگي پرا نو لې
 هرې خوا ته خپر بده لې
 پرځې ځای ځانته جوړ کړی
 وږمی خپل زړه و سور کړی
 بلبل هم و ځان موږ کړی
 د مجلس پای و
 د درد وای وای و
 سر تر پایه رنگېدلي
 وه په مینه پرا نیستلي
 دلته پای ته رسېد لې

په امید د نثر دې راز
 ختم شـر سـوز و گد از
 محبو با نو کې سر پور ته
 خا تمه وه و سر ور ته
 به یې کتل یو دبل لو ر ته
 په تړون سره لگیا وه
 د دعا شـقو تمنا و
 د آسمان په کنارو کښې
 په معنا دو یتیمو کښې
 په دا ټولو منظرو کښې
 د هغه چا ده
 د غه معنا ده

شی سمسور هر هغه ځای ته چه رسين
 جل وهلوته د ژوند دارو درمان يـم
 د صدف غېن ته چه ور سين م درشم
 که دتڼې زړه ته ور شم لعل مر جان يـم
 خوږ شربت يـم د خوږ و په پيما نه کښي
 خودز هر و سره جوړ د مرگ اعلان يـم
 زوړ خمار يـم د شرابو په پيا له کښي
 په رنگين مخ د خو لو د ناز با ران يـم
 د نا کسو له ر خسا ره خخيد لي
 زه دشرم او دحيا او بو په شان يـم
 ابرو مندو سره ټکي دابرويـم
 له الماسه د(فنا) نظر کښي گران يـم

سعدالدين شپون

ښاغلی شپون دقاضی برهان الدین
 زوی په خټه خوگياني په ۱۳۱۱ هـ ش کال
 د خان آباد د «چار توت» په کلی کښي
 زېږېدلی دی .
 په ۱۳۱۹ کښي د خان آباد په لومړني
 ښوونځي کښي او په ۱۳۲۷ کښي د کابل
 په جېبیه لیسې کښي شامل شو .
 په ۱۳۳۹ کښي دادبياتو له پوهنځي څخه
 د لیسانس په درجه فارغ او د پښتو ټوڼي
 مسلکي غړی شو چه تراوسه هم دغه کار
 کوي .
 د ۱۳۴۴ د جوزا په میاشت کښي دلوړو

تحصیلاتو دپاره امریکي ته ولاړ او هلته
 يي د ښکلو هنرونو ماسټري واخسته .
 دی د پښتو او پارسي نه سر بيره په
 انگرېزي ښه پوهيږي .
 په پښتو کښي ليکوال او شاعر دی .
 آثار:
 ۱ - زوړ سړی او سيند .(له انگرېزي نه ترجمه)
 ۲ - انشاء .
 ۳ - پښتو محاورې (درسي کتاب)
 ۴ - دوه ډېمان (رومان)
 ۵ - د اشعارو مجموعه .

په شاعر ژباړا

يوه بېمخې پښتنه پيغله
 وايي چه خدای دې قلم درمات کړی
 زما سرې شونډې به ستاغوتې وي
 دتورويڼومي خولگي ډکه
 دلته مې خټې په مخ رازانگي
 چهزه له درده کڼه وره شم
 زه د منگيو لاندې زگير وي گڼم
 زه داهار په گرمو کښي لو گڼم
 چه مې شکيدلی کميس ته گوري
 خيري گڼر يوان چه در باندي ژاړم

کوي له مانه شکا یتونه
 چه مې د مخ کږې حکا یتو نه
 خوزه يې له ويري سپرلي نشم
 چاته له شرمه ويلي نشم
 هلته مې مخ خوري توري ترو کي
 ته يې بيا شميری نازونخړه کښي
 ته مې نری ملا خلکو ته ستا يې
 ته د لو نگو تراني وايي
 بيا مې نوتی ته کتل گناه ده
 په سپين ټټر مې خندل خطا ده

نصرت الله حافظ

ښاغلی حافظ د مرحوم نور اسلام زوی
 په ۱۳۱۱ هـ ش کال د ننگرهار دچپرهار د
 حافظانو په کلی کښي زېږېدلی او دچپرهار
 د مشهور شاعر خواجه رزق الله له اولادې
 څخه دی .
 د کابل دارالمعلمين له دولسم ټولگي نه
 فارغ شوی دی .
 په ۱۳۳۱ هـ ش کال په ماموریت کښي
 شامل شو دپوهني په وزارت اونورو ځايونو
 کښي يې اداري کارونه کړي دي .
 په ۱۳۳۹ کال په افغانستان راډيو کښي
 مقرر شو د پښتو نستان په مدیریت او د

دمینې ډیوه، ننگ او دیدارۍ غږ په نومونو داشعارو مجموعی لری . منظوم او مشور داستانونه هم لیکي .

(پښتنی ننگ) په نامه منظوم داستان یې دیادونې وړ دی

مراقبت په خانکه کښې یې کار کړی دی او اوس د هنر او ادبیاتو په خانکه کښې خپله وظیفه په ښه شان چلوی . دی دپښتو ژبی زلمی او بااستعداده شاعر دی او د اوسنی وخت له ډیر وښوشاعرانو څخه گڼل کیږی .
د شعر نمونه :

چه مازیگر اوبوته څې وړه غږۍ دارمنگی
چه دې معلوم اوسی دنجونو په کنار منگی
که پوخ په او رشو اوس یې پیغلي په تندۍ گرځوی
کار کښې د مینی راته ډیر ښکاری هوښیار منگی
پس له ډیر وخته یې نصیب دستا په غښ کښې وشو
شیرینې دا دمین زړه دی ، نه دی خوار منگی
تاته د خپل کلی کولال پاخه منگی جوړوی
پیغلي ! وانه خلې کوری خام دی د بازار منگی
خدای زده چه کومه یوه نجل به ژړیدلی وی پرې
زه چه را تلم ټوټې ټوټې پروت ؤ په
رب دې دخپل منگی میرمن کړی تما مزدوره حوره
چه دی شی ښکته له ور بله د باد ار منگی
له خو ځیدو به یې مین څه تعبیرونه کوی
حافظه ! راغی په جو په کښې دریار منگی

امان الله سیلاب

اکثراً په اولسی اهنګونو دی . دده اشعار هم په اخبارونو کښې نشر شوی او هم د سندرغاړو په ذریعه په محافلو کښې ویل کیږی .

کارونه :

د ۱۳۳۸ په ثور کښې د عدلیې دوزارت د « الفلاح » مجلی غږی .
په ۱۳۳۹ کښې د کابل دراډیو د مراقبت د مدیریت کفیل ؤ او اوس د قبايلو د مستقل ریاست د تبلیغاتو د مدیریت غږی دی .

ښاغلی سیلاب د نصرالله زوی په خټه ساپی د ۱۳۱۲ هـ ، ش د سنبلې په میاشت د ننگرهار دکامی په « غازی کلی » کښې زېږېدلی دی .
ابتدائی تحصیل یې دکامی داخون کلی په لومړنی ښونځی کښې سرته رسولی دی په ۱۳۳۱ هـ ، ش کښې د قاضیانو په مدرسه کښې شامل او دهغې مدرسې له شپږم ټولگی نه د عربی دارالعلوم په نهم ټولگی کښې شامل او په ۱۳۳۶ ترې فارغ شو .
دی دپښتو ژبی روان شاعر دی او شعرونه یې د شعر نمونه :

غزل

پرېن دی چه گرځم لیونی په غرونو
ښکاري د مینې محلو نه
پرېن دی ء چه گرځم لیونی په غرونو
په غرونو گرځم نا کسرا ره
پرېن دی چه گرځم لیونی په غرونو
ناست یم د غم دغره د پاسه
پرېن دی چه گرځم لیونی په غرونو
چه اوس خوشحاله په صحرا یم
پرېن دی چه گرځم لیونی په غرونو
وړی سلگي مې نه ودریږی
پرېن دی چه گرځم لیونی په غرونو

لیونی مینې کیم اشنا دیابانه سره
اوس راته غرونه کړنګونه
د غره په سر کیندی وهمه دجانانه سره
د چا د شوخ نظر دیا ره
ماڼه ته دی غوره بیرسرخیری گریوانه سره
دلیونی مینې د پاسه
د تصور په ټال زنگیم له خپل څانه سره
مینه کښې د و مړه بی پر وایم
د مینی شور مې لگیدلی له آسمانه سره
سیلاب به زړه راته ژړیږی
اخر به ولاشم له دنیا نه دارمانه سره

په ۱۳۴۵ هـ ، ش کښې د « پوهنې » دمجلې
 مسئول مدير .
 د ۱۳۴۵ هـ ، ش په عقرب کښې د « هېواد »
 د ورځپاڼې د تدقيق او مطالعاتو مدير

آثار :

الف نړاوي :

- (۱) د جونگري ملنگ . (۲) د جامي
 ميکروپ (۳) ميراث .
- (۴) دهقان لور . (۵) ولور . « ۶ » مېه
 شمع . (۷) ښوونکي .
- (۸) گوره چه څه کيښي ؟ (۹) تور دېو .
 (۱۰) سره مياشت .
- (۱۱) چرسي .

ب : افسانې :

- (۱) ملنگ بابا . (۲) قاتل زه « ۳ » دېلار
 قاتل .

- (۴) غمجنه کيسه (۵) ياکه مينه . (۶) تېرور .
- (۷) مرموزي څېره . (۸) خانمير (۹) زيبده
 (۱۰) بندي پېغله . (۱۱) بيرغچي . (۱۲)
 فداکار . (۱۳) لوڅه څنگل .
- (۱۴) دوه ياران . (۱۵) د مني قرباني .
- (۱۶) زارو (۱۷) تېلي پاکت (۱۸) ارمان .

ج : اشعار :

د سپين غموزمه ، فرياد ، د زړه دردونه ،
 خاطره او چرس په نومونو داشعارو مجموعي
 د : نور کتابونه :

- ۱ - ادبي موضوعات او څېرې .
- ۲ - نيوې مرغلرې
- ۳ - اسلام او اجتماع .

عبدالروف قتييل

ښاغلی قتييل د محمد سرور زوی په خټه
 خوږياڼي په ۱۳۱۳ هـ ، ش کال د ننگرهار
 د خوږياڼو په کڼه کښې زېږېدلی دی .
 په ۱۳۲۴ هـ ، ش کښې د کښې لږه
 لومړنۍ ښوونځي نه فارغ او د شرعيه علومو
 په مدرسه کښې شامل شو . بيا يې د
 شرعياتو په پوهنځي کښې تر دريم ټولگي
 پورې تحصيل وکړ او پس له هغه يې په
 رسمي ماموريت لاس پورې کړ .
 دی د پښتو ژبې شاعر او ليکوال دی . په
 عربي ژبه هم پوهيږي .

کارونه :

د ۱۳۳۲ هـ ، ش په سنبله کښې د مزار
 شريف د سلطان غياث الدين غوري د ښوونځي
 ښوونکي .

د ۱۳۳۳ هـ ، ش په قوس کښې د بلخ د
 مومندانو د ښوونځي سر ښوونکي .
 د ۱۳۳۴ هـ ، ش په جدې کښې د ننگرهار
 د پوهنې دمديريت مفتش ۱۳۳۶ هـ ، ش
 د ننگرهار د لېسې تدريس مس ستيا ل
 ۱۳۳۸ هـ ، ش په حوت کښې د جلال آباد
 د دوهم لمړ ښوونځي ښوونکي .

د ۱۳۳۹ هـ ، ش په نور کښې د اېن
 سينا د لېسې د پښتو ښوونکي . د ۱۳۴۰
 هـ ، ش په اسد کښې د پښتو تدريساتو په
 لوی مديريت کښې د پښتو کورسونسو
 ښوونکي .

په ۱۳۴۳ هـ ، ش کښې د « زېري » د
 جريدې مسئول مدير .
 دشعر نمونه :

وهلي يم

پريوتې له نظره لوی طوفان وهلي يم
 آزاد کوم مين څيري گريوان وهلي يم
 دهغه عندليب شورو فغان وهلي يم
 چه زه پرې نازيدم هغه جانان وهلي يم
 تر خو ، قر خو څيږو دهجران وهلي يم
 دوست محمد شينواری

يو گل دسرلي يم خو خزان وهلي يم
 د حسن دنياگي وه دخويانو په ماجوره
 چه تل به يې زاري په عاجزۍ راته کوله
 گپله په ژوندانه کښې له بل چانه په کار نه ده
 چه شنه مي اننگي دواړه طرف ته دي « قتييله »
 دوست محمد شينواری

ښاغلی دوست محمد شينواری د سيد عمر له
 زوی په ۱۳۱۴ هـ ، ش کال کښې د
 ننگرهار د شينواری په « ده بالا » کښې
 زېږېدلی دی .
 د درواجي عربي علومو تحصيل يې په
 خصوصي ډول په کوهاټ ، مردان ،
 اشغز او پېښور کښې کړی دی . په
 ۱۳۲۴ کښې د تلکاو په « حميديه مدرسه »
 کښې او وروسته دکابل په عربي دارالعلوم
 کښې شامل او په ۱۳۳۸ کښې له د غي
 مدرسي نه فارغ شو .

نه وایم داچه هغه راکړه او دانه خواږه

د ده ځینې مقالې او ترجمې په کابل مجله کښې خپرې شوی دی .
هرڅه چه ته راکوی نوره له تانه غواړمه خو درنه وری تیری خوی د ملانه غواړمه هم دا مې بس دزه دولت او دنیانه غواړمه دبل په در د درېدلو فتوا نه غواړمه زه احمق نه يم خوشحالی او خدا نه غواړمه خودپښتون بدې ورځې سلانه غواړمه

که هرڅه غواړم خو په زیار او دندې په خولو کوم صاحب نه يم زده هیڅ شی وړ زیاته غواړمه

احسان الله هېر

- شوی دی .
او پرته له افسانونه ددغو آثارو خواندم دی :
۱ - هېر گلونه (ادبی منظومې او منشورې پارچې .
۲ - د نورو اشعارو مجموعه (هغه اشعار چه په نوي سبک لیکل شوي دي)
۳ - د مولوي محمد شیرین د اشعار و د مجموعه پوښتو ټولونه
۴ - په پښتو ادب کښې حماسی اشعار .
۵ - پوهنه په افغانستان کښې .
۶ - د پښتو نڅوا نومیالی .
۷ - تصرف په پښتو ادب کښې
۸ - دلغمان محلی شاعران .

ښه شوچه پوهه ښه او بندې کېم ملادې کېمه بيله یوزره او پیناستر گونوردي هېر رانه کې لوزی او تڼدي قیلوم که مخمضه وی خو هم دبی غمی مهربانی په احمقانو وکړه ستا په دي مورچهان کې خیرده که نهر گرځمه ۱۳۴۶ کال کښې د « سلگي » په نامه د پښتو ټولني له خوا چاپ شوه .
دادب پېژندنې او ژب پوهنې په باره کښې

ښاغلی هېر د سید غلام احمد زوی په ۱۳۱۸ هـ ، ش د چارباغ لغمان په « پاچا کلی » کښې زېږېدلی دی . د کابل پوهنتون د طب په پوهنځي کښې زده کړه کوي .
د پښتو ادب او لیکوالي سره پوره علاقه لري او د پښتو ژبې د ځوانو افسانه لیکونکو څخه دی .
افغانی يې اجتماعی او انتقادی رنگ لري او دخلکو په ژبه لیکل شوي دي .
دده د افسانو یوه انتخابي مجموعه د « نڅور » په نامه د پښتو ټولني له خوا په ۱۳۴۶ کال کښې چاپ شوې ده .
ښاغلی هېر افسانې وخت په وخت خپرې د شعر نمونه :

د سیند څپې

د یو ښاري پېغلي جفا او ناروا کېم یاده د سیند دشورغوندي مې خړلې نه فر یادونه ووځي هغې یو ورځې په امید کېمه وعده یې وکړه راته یې ویل : بې تانه زه بل یار نه لرم زه هم ساده وم ، کلیوال وم ورته وم یې ویل : چه ستا په مینه مې قسم ابل څوک په کار نه لرم مگر افسوس ! خومره ساده وم ؟ اوس یوزای یمه

* * *

لکه د سیند څپې چه سیند کښې مخ پېر ته نه ځي همیش په مخ کښې وی روانې گرځېدل نه لري یا هغه اوبښکې چه ښکته ځي هېڅ نه درېږي چه وی له سترگو جلا شوی درېدل لري دارنگ له مانه هم جلا شومزه پوهیږم اوس

عبدالله بختانی

ش کال د سره رود په چارباغ صفا کښې زېږېدلی يم .
شپاړس کاله مې په ننگرهار او کابل کې د هېواد له مشهورو استادانو نه په شخصي توگه په پښتو ، پارسي او عربي ژبو دادبي اجتماعی او مذهبي رواجي علومو تحصیل وکړ . د ژبې ، ادبیاتو ، فلسفې اجتماعیاتو او

لکه ناکامي ارزوگانې چه تر سره نه شي .
یا دره اوبښکې چه څر چه د گروبان ورته ځي دهغو گرومو اوبښکې شانته چه له سترگو همیش د تل د باره جلا کيږي دعدم کورته ځي داسې داترندي څپې هم ځي او هېڅ نه راگرځي

لکه لحظې چه د زمان ځي درېدل نه لري پخپلو ټلو او منزلو کښې چه حیات لنه وی دچا په غم او په ښادی باندې هېڅ نه ستیږي کوره شیبې اولحظې ځي زوندون هر سات لنه وی د سیند څپې هم خپل منزل ووهي راځي لایسي

دستانه سیند د څپو خوا کښې چه درېږم دهغې مستي محبوبې نازوادا کېم یاده دښار نه لیرې زښته لیرې خو په خیال کښې دښار

دهیواد د لیکوالو او شاعرانو د یو مخلص او دافغانی ادب د ښکلی بن د یو گلچین په صفت د نورو ښاغلو درنو لیکوالو پسي د گرانو لوستونکو په اجازه خان هم لږ څه ښیم :
عبدالله بختانی :-

زه دملا اعاجان زوی د ننگرهار د سره رود د (بختان) کلی اوسېدونکی په ۱۳۰۵ هـ ،

- ۸ - پښتانه د اقبال په نظر کښي .
- ۹ - دخوشحال او اقبال داشعارو مشترکي خاوري .
- ۱۰ - عبدالرحيم رحيمي .
- ۱۱ - دملنگ جان خوري نغمي (مقدمه او ټولونه)
- ۱۲ - تازه گلونه . (مقدمه او ټولونه)
- ۱۳ - تور بربښي . (مقدمه او ټولونه)
- ۱۴ - دتمباکو زيانونه (ترجمه)
- ۱۵ - علمي از مېشتونه په ساده اسبابو (ترجمه)
- ۱۶ - پښتو او عربي (ژب پوهنه)
- ۱۷ - درحمان بابا ملي افکار .
- ۱۸ - افغاني شعر او دپښتونستان مسئله
- ۱۹ - افغاني شعر او دپښتونستان مسئله (ترجمه)
- ۲۰ - دپښتو کلي د څلورم ټوک دو هم ترتيب او سمون .
- ۲۱ - دروسي ژبي داشعارو ، افسانو او تحقيقي يو لي مقالو ترجمه .
- ۲۲ - داشووم موندل (دټاکورديوي افسانې ترجمه)

اونوري مقالې .

د نثر نمونه :

د خپلواکي سندرہ

زړی د ټورو خاورونه د لمر رڼا او تودوالي
پسې سرهسک کې .
د پوتې د گورو پاڼو او تېرو اغزوله منځه غوتې .
جگه شوه او ويې خندله .
د ټورو وربڅو له ټورتمه يو شاخکي ووت
او د گل پرمخ ټوی شو .
د بلبل بچوري چه د هکې سپين او پاخه
دېوالونه لايخوا مات کړی وو دلومړی ځل
دپاره د گلو په څانگه ناسته وه، د خپلواکي
سندرہ يې غږوله .
ددې سندرې يوه کړۍ داسې وه :
دخواري له خاوري سرهسک کړه !
دخپلواکي له لمرنه رڼا واخله !
دژوندله تېرواغزونه ځان وپاسه !
خوله بېرته کړه او وځاوند !
هومره وځانده چه دهسک نسه سپيني
مرغلري درباندي ټويي شي او د مينې
استاڅي ستا په غولي کښي د خپلواکي
سندرہ ووايي ...
يادونه :

ددې رسالې په ليکلو سر بېره پر نو رو
منابعو د « اوسني ليکوال » له کتابه ډېره
استفاده شوې ده ، نوڅکه دهغه د مولف
ښاغلي ښووا شکر يه ادا کوم .

تاريخ په باره کښي مي شخصي مطالعات
کړي دي .

د ماموريت په وخت په ۱۳۴۲ هـ ، ش کال
کښي د شوروي اتحاد دوستۍ او کولتوري
روابطو ټولني په بلنه شوروي اتحاد ته
ولاړم . يو کال مي د مسکو په د ولتي
پوهنتون کښي د روسي ژبي دمعلمي کورس
ووايه او دشوروي اتحاد دعلمي او فرهنگي
موسسې مي وکتلي .

په پښتواوپارسي غږيزيم او نظم اونثر ليکم
په روسي او عربي غږيزيم او ترجمه تري کوم .
کارونه :

د ۱۳۲۵ هـ ، ش حمل کښي دننگرهار د
پوهني په مديريت کښي کاتب د ۱۳۲۶
په عقرب کښي دننگرهار
دپښتو کورسونو ښوونکي .
د ۱۳۳۱ په اسد کښي دپښتو ټولني غړي
او د « زېري » مسئول مدير .
د ۱۳۳۴ په قوس کښي دننگرهار دمطبوعاتو
مرستيال او دپښتو کورسونو آمر .
د ۱۳۳۵ په حمل کښي دننگرهار دنشراتي
موسسې او داتحاد مشرفي (ننگرهار) .
دورڅپايي مرستيال .

د ۱۳۳۶ په ميزان کښي د (ننگرهار)
د مجلې مدير .

د ۱۳۳۸ په اسد کښي د مطبو عاتو د
مستقل رياست دنشراتو دلوي مديريت غړي .
د ۱۳۳۸ په عقرب کښي دننگرهار دنشراتي
موسسې آمر او د «ننگرهار» د ورڅپايي
مسئول مدير .

د ۱۳۳۹ په اسد کښي د «ننگرهار» دمجلې
مدير .

د ۱۳۳۹ په جدی کښي د « خپرونکي » په
درجه دپښتو ټولني مسلکي غړي .

د ۱۳۴۲ په حمل کښي د « خپرنيار » درجي
ته ترفيع .

د ۱۳۴۵ په سرطان کښي د «خپرنمل»
درجي ته ترفيع .

د ۱۳۴۶ په دلوه کښي دپښتو ټولو لني
دادبياتو لوي مدير .

آثار :

- ۱ - دزېراز (داشعارولومړۍ مجموعه)
- ۲ - راز (داشعارو دوهمه مجموعه)
- ۳ - شرننگ (د اشعارو دريمه مجموعه)
- ۴ - خوږي ترخي (د لنه و نثرونومجموعه)
- ۵ - پښتو لنهې کېسي .
- ۶ - شعر او ادب .
- ۷ - پښتني خوږونه

راډيو افغانستان

ښاغلی صباح الدین کسککی رئیس راډیو افغانستان

شخړه. از جانب دیگر در سال ۱۳۱۷ ساختمان برود کاست و ملحقات آن در یکه توت و عمارت سندیو در باغ عمومی شروع شد همچنان بکثرت متعلمان مکاتب در رشته تخنیک تحت تربیه گرفته شدند در اواخر سال ۱۳۱۸ سامان و لوازم دستگاه در کابل وارد و مرتباً آن آغاز یافت. در سال ۱۳۱۹ نخستین نشرات راډیو افغانستان به صورت اساسی آغاز گردید. در حدود همین زمان اولین آژانس خیر رسانی در کابل (آژانس باختر) تاسیس گردید.

در سال ۱۳۳۷ يك دستگاه فرستنده امواج کوتاه بطاقت ده کیلووات و در سال ۱۳۳۸ يك دستگاه فرستنده امواج کوتاه بطاقت ۵۰ کیلووات که شامل پلان پنج ساله اول انكشافی کشور بود بکار افتاد. با بکار افتادن این دستگاه ها امکانات نشرات برای داخل به پیمانہ وسیعتر و برای نشرات به سمت اروپا، شرق میانه، شرق دور و جنوب شرق آسیا فراهم گردید.

در پلان پنج ساله دوم انكشافی در دستگاه فرستنده دیگر یکی به طاقت يك صد کیلووات برای امواج متوسط و دیگری نیز بطاقت يك صد کیلووات برای امواج کوتاه، بکار افتادند با امکانات تخنیکي فوق راډیو افغانستان توانست دستگاه های مرکزی را تقویه و تکمیل نماید. قدم دیگر باید در قسمت احداث فرستنده های منطوری گذاشته شود.

در سال ۱۳۳۶ برای نخستین بار دو دستگاه کو چک راډیو برود کا سنتنگ خریداری و وارد مملکت شد.

در سال ۱۳۰۷ یکی از آن دو دستگاه در کابل نصب و در نظر بود دستگاه دیگر آن در کندهار بکار افتد. نا گفته نماند که در آنوقت چنان دستگاهی در اکثر ممالک آسیای موجود نبود و منتها در هند بمبئی و جزیره سیلون دستگاه های بکار انداخته شده بود.

دستگاه هیکه در کابل نصب گردیده بود به فرود ۲۰۰ وات و بطول ۳۶۰ متر کا ر میگردد و آواز آن تا کندهار شنیده میشود اما قبل از نصب دستگاه تقریباً سی عدد راډیوی بتری دار به مردم توزیع گردیده و در اواخر سال ۱۳۰۷ این تعداد بیک هزار پایه توسعه داده شد.

وظیفه نشر و تبلیغ در آن وقت بعهده دو شعبه تخنیکي و نشراتی بود.

موسسه راډیو علاوه به نشرات عادی در روز های رسمی و ملی در نقاط پر ازدحام و محل اجتماعات مردم لودسیبکر ها نصب کرده باین ترتیب پروگرام راډیو را بسمع مردم میرسانید.

در آغاز نصب دستگاه راډیو - این موسسه تحت اثر وزارت داخله بود و باتشکیل ذیل پروگرام مختصر (دو ساعته) خود را نشر مینمود:

- ۱) یکنفر آمر
- ۲) هشت مأمور اداری و مستخدم
- ۳) هشت مأمور تخنیکي
- ۴) دو مأمور نشراتی

برای موسیقی ترتیب و تشکیل جداگانه ای نبود، بلکه از طرف اعضای اداره راډیو - افغانستان برای سرایندگان و نوازندگان وطن پروگرامی ترتیب و بعد از اجرای پروگرام حق الزحمه شان نقدها تادیه میشود.

قسمت تبلیغ و تعلیمی راډیو را نشر موضوعات علمی، ادبی، اجتماعی، و نشر اخبار تشکیل میدهد. در آن وقت موسیقی فسر ما یشی به وسیله تلفون درخواست میشود و اجراء میگردد در حقیقت هسته راډیو با چنین تشکیل و نشرات در مملکت گذاشته شد.

راډیو بعد از سال ۱۳۱۵ :-

در سال ۱۳۹۵ نظر به تصویب مجلس عالی صنعتی يك دستگاه بیست کیلوا ته راډیو که دارای امواج متوسط بود از آلمان خریداری

پښتون بزغ را بعهده دارد .

۲- **مدیریت مراقبت:** پروگرامهای نشر شده را بعد از نشر مراقبت میکند و راپوری از آن ، به مقام ریاست رادیو افغانستان تهیه مینماید .

آدریت تخنیکي :-

متشکل از سکرتریت ، مراکز آخفه و رکشاپو دستگاه های سیار مرکز تربیوی ، مدیریت عمومی فرستنده ها ، آمریت موج متوسط یکه توت ، آمریت توت ، آمریت امواج کو تاه یکه توت ، آمریت دستگاه پلچرخي، مدیریت عمومی ستدیو ها ، آمریت ثبت ، آمریت مرکزی ، آمریت نشر ، شعبه ثبت، شعبه کاپی و شعبه ترمیم ستدیو ها میباشد .
قسمت اداری رادیو مصروف پیشبرد امور شعب نشراتی و تخنیکي می باشد .

به اساس تشکیلات و طرز کار رادیومیتوان پی برد که خدمات رادیو افغانستان برای مردم نسبت به تمام وسایل دیگر مخابرات اداری ارزش زیاد بوده بدینموال رادیو افغانستان محض یک وسیله موثر نشراتی نی، بلکه مرکز مهم تربیوی می باشد زیرا رادیو میتواند به کسانیکه سواد ندارند و اکثریت نفوس مملکت را تشکیل میدهد از راه سمعی وسیله تربیوی و تعلیمی گردد . رادیو افغانستان در قسمت تربیوی ، برعلاوه پروگرامها ییکه ذکر شد پروگرامهای تدریس لسان از قبیل دری ، پښتو وانگلیسی را نیز به عهده دارد .

هوقف وادیو در اجتماع :

در ممالک صنعتی ممکن روز نامه ها دارای عین ارزش باشند اما رادیو در ممالک روبره انکشاف آسیا ، افریقا و امریکای لاتین بحیث وسیله ارتباط و بصفت معاون تربیوی ، نقش عمده ای را ایفاء میکند . در دنیا بیش از ۷۵۰ میلیون انسان وجود دارد که بیش از ۱۵ سال عمر داشته نه خواننده میتوانند و نه نوشته میتوانند اما در بسا ممالک فقط تا ۱۰ فیصد اطفال از امکانات تحصیل بهره مند هستند . آن اشخاص حق دارند که مطلع شوند و تعلیم و تربیه و معلومات ایشان وسعت داده شود . میتوان گفت که در قدم اول بایستی

برای اینکه صدای رادیو افغانستا ن در هر قریه و قصبه بگوش هر فرد افغان رسیده بتواند رادیو افغانستان گوشش دارد تاشیکه رادیو را با احداث فرستنده های منطقوی تکمیل نماید .
امروز رادیو افغانستان در وامن خود یکنفر رئیس دارد و به سه قسمت نشرات، تخنیک و اداری تقسیم گردیده و هر کدام آن دارای یک آمر میباشد .

با همکاری نشرات و تخنیک رادیو افغانستان از طرف صبح ، چاشت و عصر تقریباً ۱۵ ساعت نشرات داشته فعلاً دارای ۷۵ پروگرام است .
نشرات رادیو افغانستان دارای شعب ذیل است :-

۱- **مدیریت عمومی اطلاعات :-** نشرات اخبار به السنه پښتو و دری ، نشرات خارجی، نشر اخبار به السنه انگلیسی ، روسی، آلمانی وارد و پخش راپور تاژها ، پروگرامهای مختلف ، مباحثات ، تبصره ها ، میزهای مدور و خبر ها از وظایف این مدیریت است .

۲- **مدیریت عمومی روزنه :** پروگرامهای مسلکی، تربیوی و معلوماتی از قبیل کورنی ژوند ، بنخی او نوی ژوند ، اطفال، جوانان ، مسابقه ذهنی ، آزمایش هوش ، باشهر های خود آشنا شوید، ما و کشور ما، ما و شتونندگان قضایا و قانون ، سپورت صحت ، معارف ، زراعت و ساینس .

۳- **مدیریت عمومی هنر و ادبیات :** بدو شعبه ادب ، فلکور و هنر تقسیم گردیده .
شعبه اول به مسایل ادبی ، و فلکوری سرو کار دارد، در قسمت دوم به امور موسیقی رادیو و در امپاودیا لوك ها میپردازد .

۴- **مدیریت عمومی پروگرامها :** وظیفه این مدیریت ، کنترل پروگرام ها ، قبل از نشر میباشد .

۵- **مدیریت پښتونستان :** مصروف نشر خبر ها ، مضامین و موسیقی مربوط به پښتونستان میباشد .

۶- **مدیریت اعلانات :** در تنظیم ، تهیه نشر اعلانات ، فعالیت میکند .
شعبی که مستقیماً تحت اثر ریاست رادیو افغانستان کار میکنند :

۱- **مدیریت ارتباط عامه:** مراسلات رادیو در داخل و خارج مملکت و همچنان نشر مجله

مردم را مطلع بسازد و از طرف دیگر آنها را طوری بیاموزاند که سیر ارتقای دیموکراتیک را خوبتر درک کنند .

مخصوصاً از طریق رادیو میتوان شنوندگان جوان را ملذت ساخت که نباید در طرق منفی گام تهنند و نباید در راه غلط پویاشوند بلکه باید اعمال و حرکات خود را طوری تنظیم نمایند که با سیر ارتقایی و سالم شتون مختلفه کشور موافق و مطابق باشند .

نامه هایی که از ممالک مختلف جهان ، از سببیله سال ۱۳۴۵ - الی سببیله سال ۱۳۴۶ به رادیو افغانستان رسیده ، بدین ترتیب است :

- در مورد پروگرام انگلیسی - ۵۴۹ نامه
- در مورد پروگرام چرمنی - ۹۵۹ نامه
- در مورد پروگرام روسی - ۹ نامه
- در مورد پروگرام اردو - ۱۳۲۷۴ نامه
- در مورد پروگرام پښتو دری - ۱۶ نامه
- در مورد پروگرام پښتونستان - ۱۴۸۰۷ نامه
- مجموع این نامه ها - ۲۹۶۱۴ نامه میشود .

سوالات تربیوی به وسیله رادیو حل شود و وظیفه واقعی رادیو اینست که مردم را مطلع سازد تر بیت کند و آنها را به واقعیتی وا دارد ، رادیو احتیاج به بازار فروش ندارد و نظیر روز نامه ها ساحة نفوذ آن محدود نیست

بهر اندازه که اجتماع ما انکشاف کند بهمان پیمانان وظایف رادیوی ما هم بیشتر و قابل تذکر میگردد ، رادیو افغانستان میگو شد تا هر کس را به تناسب سویی

تحصیل و علاقه شان مطلع سازد و از همین جهت (مطلع ساختن) در موارد مختلف، متفاوت است . مطامع ساختن محصلان ، معلمین و مامورین طور دیگر است و مطلع ساختن

میرمن خانه باشندگان دهات طور دیگر . رادیو افغانستان در پهلوی مکاتب و پوهنتون ها همیشه فعالیت کرده از نظر حیات سیاسی و اجتماعی کشور دارای اهمیت خاص

میشود . آن دسته از مردم که از نعمت سواد محروم هستند ، طبعاً آرزو دارند اطلاع حاصل کنند که رادیو افغانستان باید از یک جانب

عمارت رادیو افغانستان

دباختر آژانس

دباختر آژانس در ماه دلو ۱۳۱۸ موقیعه

۳ - رویکار آوردن سرویس اطلاعات اقتصادی برای استفاده دواير و موسسات در

شاغلی عبدالحمید مبارز رئیس دباختر آژانس

بدل حق الاشتراك .

۴- آغاز سرویس خبر های تجار تسی به وسیله دستگاه تیلگرافخانه مخصوص آژانس وارسال آن به غرض استفاده بعضی وزارت خانه ها ، بانکها و موسسات بزرگ اقتصادی در بدل حق الاشتراك .

۵ - جریان سرویس مهم اخبار داخلی بصورت تیلگرافی برای اطلاع نمایندگی های سیاسی افغانی در خارج و همچنان سرویس هفته وار خبر های مفصل داخلی ذریعه پسته هوایی برای نمایندگی های سیاسی درسال ۱۳۳۴ بکار افتاد . ونیز شعبه عکاسی در دباختر آژانس بمنظور مصور ساختن اخبار دایر شد . کذا درین سال نشر بلوتین خبر

های داخلی بزبان انگلیسی آغاز گردید که از فروش عکسها و بلوتین مذکور نیز یک منبع عایداتی دیگر برای موسسه بوجود آمد . فعلا بلوتین مذکور مجزا وبه حیث یک روزنامه مستقل بنام

تشکیل وزارت اطلاعات و کلتور ریاست مستقل بود بحیث یک مدیریت عمومی تاسیس شد . در ابتداء این مدیریت یک سرویس منظم اخباری در مرکز کابل قایم و اخبار واقعات روزراخواه رسمی بود ویا غیر رسمی پس از وقوع آن حاصل وبه جراید و روزنامه های مرکز از سال مینمود ، در مدت کم این مدیریت نمایندگی هائی در ولایات کشور دایر کرد و یومیه ذریعه تیلفون اخبار مرکز را به ولایات مخابره و اخبار ولایات را ذریعه نما یسند گمان خود اخذ و جهت نشر به جراید مرکز میسپارد بر علاوه اخبار داخلی خبرهائی خارجی از آژانس های خارجی آن زمان از قبیل ریوتر انگلیسی «ترانس اوشن» آلمانی و «هاواس» فرانسوی و تاسن روسی ذریعه تیلگرافخانه بی سیم اخذ وبه آژانس باختر ارسال میگردد که ذریعه ترجمان های آژانس ترجمه وبه جراید مرکز نشر میشود .

نرای اولین بار در ۱۳۱۹ برای تامین سرعت عمل دباختر آژانس با موافقه وزارت مخابرات یک دستگاه کوچک اخذ تیلگراف بی سیم برای خود آژانس در خارج فرمایش داده و این مامول در ۱۳۲۲ بر آورده شد واز آن ببعده تیلگرانی های خود آژانس خبر ها را اخذ و باین ترتیب سرعت عمل در اخذ و نشر خبر بوجود آمد .

در سال ۱۳۲۳ اساسنامه جدید دباختر آژانس بشکل (موسسه امیتد) از مقامات صلاحیت دار گذارش یافت ، اولین اقدام با عملی شدن اساسنامه جدید به مقصد تامین استقلال مالی بود که شکل عملی را بخود گرفت .

چنانچه از یکطرف حق الاشتراك خبری های دباختر آژانس از طرف روزنامه های مرکز و رادیو کابل و مطبوعات پرداخته شده واز طرف دیگر منافع عایداتی جدید ازراه های ذیل برای تکافوی مصارف اداری تامین گردید .

۱- توسعه سرویس اجمال خبر ها در بدل حق الاشتراك .

۲- اخذ اخبار تیلگرافی از قبیل یو . پی . آی ، تاس - پیکنگ برس و غیره در بدل

(کابل تایمز) عرض اندام کرده است . قبل از سال ۱۳۳۴ شقه های اخبار ذریعهٔ موظفین به روزنامه ها و رادیو فرستاده میشد در همین سال بود که برای فراهم نمودن تسهیلات در مخابرهٔ اخبار دستگا های تیلی رایت خریداری شد . این دستگا های جدید در سال ۱۳۳۶ نصب و بکار انداخته شد و تا امروز اخبار داخلی و خارجی شب و روز بصورت مسلسل از طریق آن به دوایر نشراتی مخابره میشود .

در سال ۱۳۳۶ يك دستگا مكلم اخذ و اتومات بنام تیلی تاپ با دو پایه ماشین تاپ اتومات از طرف یکی از موسسات خارجی به موسسهٔ دباختر آژانس داده شده که ذریعهٔ آن اخبار یونا یئد پرس انتر نیشنل اخذ میگردد در ظرف سالهای اخیر د باختر آژانس توانست

کارکنان مدیریت اطلاعات مرکز

هر حجم و تعداد اخبار داخلی و خار جی عادی یو میه که به منابع نشراتی ذریعهٔ دستگا تیلی رایتر مخابره مینمود بقدر کافی بیفزاید و اخیراً در سال ۱۳۴۵ دستگا های اخذ تیلوپرنتر در شش ولایت بز برگ کشور نصب و يك دستگا فرستنده سی کلیواته جدید برای مخابره اخبار به این مرکز در سال ۱۳۴۵ بکار انداخته شده است . فعلا شعبهٔ مخابره آژانس روزانه در حدود (۱۵۰) خبر داخله و خارجه را که بالغ پردوازه هزار کلمه میشود به جراید و روزنامه های مرکز مخابره می نماید و آنها از بین این همه خبر هامطابق میل خود شان خبر ها را برای نشر انتخاب مینمایند .

اخیراً بتشکیلات دباختر آژانس تجدیدنظر شده که باساس این تشکیل همه امور مسلکی آژانس توسط دو معاون یکی معاون امور خبر های داخله و دیگر معاون امور خبر های خارجی سرپرستی و نظارت میشود . معاونیت اخبار خارجی متشکل از شعبات ذیل است :-

۱- مدیریت اطلاعات خارجه ، اخباریکه ذریعهٔ دستگا های تیلی پرنتر گرفته میشود

ذریعهٔ ایدیترها ترجمه و ایدت میشود .
۲- شعبهٔ تخنیکي :- این شعبه دارای چندین پایه تیلی تاپ بوده که خبر های آژانس های مختلفه از قبل ای . پی . و ویتتر دی . پی آ ، تاس سینخوا ، چیتی کالانایوک و فرانس پرس را در ظرف ۲۴ ساعت اخذ میکند .

۳- مدیریت مانترینگ :- این شعبه که متشکل از يك مدیر و چند عضو میباشد سرویس مختلفه رادیو های جهان را که به السنهٔ انگلیسی ، اردو ، آلمانی ، پشتو و دری نشریات مینمایند تعقیب و ضمن ثبت نمودن ، اخبار کارآمد آنرا اخذ میکند . اخباری که ذریعهٔ معاونیت خارجه تهیه میگردد به وسیلهٔ ساتمین تیلی رایتتر به موسسات نشراتی مرکز مخابره میشود .

گذشته از آن اخبار منتخبه ذریعهٔ دستگا فرستنده سی کلیواته ، آر ، تی ، تی ، که فعلا دستگا های اخذ آن در ولایت قند هار هرات ، ننگرهار ، پکتیا ، مزار شریف و بغلان نصب شده قبل از ظهر روی فریکونسی (۳۵۵۰) و بعد از ظهر روی فریکونسی (۳۵۵۰) برای جراید ولایات مخابره میگردد . معاونیت خبر های داخله متکفل جمع آوری

اعضای شعبه مانترینگ حین شنیدن رادیو و ثبت آن

یک نفر نماینده اطلاعات مرکز در میدان هوایی بین المللی کابل برای جمع آوری اخبار فعالیت

مینمایند. هکذا در جریان جلسات شوری دو خبر نگار یکی به مجلس ولسی جرگه و دیگر در مشرانو جرگه اشتراک نموده خبر های مربوط هر دو جرگه را تهیه می نمایند.

مدیریت اطلاعات مرکز میگو شد تا در پہلوی اخبار رسمی خبر های دیگر از حیات روز مره مردم و موضوعات عادی که مردم دلچسپی بیشتر بان نشان میدهند نیز تهیه نمایند.

خبر نگاران در صورت اهمیت وقت خبر را ذریعه تلیفون به دفتر مخابره مینمایند که خبر توسط دو ادیتور که همیشه در دفتر است اخذ و ترتیب میشود در صور تیکه موضوع وقت در میان نباشد و یا باصطلاح خبر (بی وقت) باشد در آن صورت خود خبر نگار خبر را با خود بدفتر می آورد.

در بعضی مواقع خاص که زبهای کشور و به ولایات و یا خارج کشور مسافرت مینمایند پک خبر نگار آنها را همراهی مینماید. کار کنان دفتر اطلاعات مرکز در مواقع بیانیه های خیلی مهم و طویل از تیمبریکار در ترانستور استفاده مینمایند. اما نسبتاً اقتصاد در وقت میکوشند تا حتی الامکان ذریعه مختصر نویسی مطلب را بگیرند. در جمله خبرهای که از مرکز به ولایات ذریعه

ترتیب و نشر خبر های داخل کشور در مرکز ولایات میباشد. برای اینکه امور نشر خبر های داخل کشور بصورت بهتر تنظیم

شده باشد دو شعبه یکی بنام مدیریت اطلاعات مرکز و دیگر بنام مدیریت اطلاعات ولایات تشکیل گردیده است.

مدیریت اطلاعات مرکز: این شعبه خبر های کابل و یا بمباره دیگر پایتخت را جمع و نشر میکند درین شعبه در حدود ده خبر نگار فعالیت دارد که از آن جمله دو نفر

در شعبه امور تدوین و تصحیح خبر ها را بعهده دارد. و خبرها توسط این دو نفر خبر نگار ایدت میگردد.

شهر کابل به حوزه های جغرافیائی روی نقشه تقسیم گردیده و هر حوزه با منابع خبری آن بیک خبر نگار مربوط بوده که هر صبح با منابع خبری خود در تماس شده مواد خبری

را جمع مینماید. چون توسط ده خبر نگار جمع آوری اخبار همه حوزه های شهر کابل

میسر نیست ازینرو در بعضی مکاتب و موسسات مدیریت اطلاعات مرکز خبرنگاران افتخاری نیز دارد.

تأییدت حین مخابره اخبار توسط تیلی تاپ
به موسسات نشراتی مرکز و ولایات کشور.

دباختر آژانس

دستگاه‌های فرستنده تیلوتاایپ مخابره می‌شود. فرستنده بدستوس روزنامه ولایات می‌گذارد . برای اینکه روزنامه ولایات از تبصره روزنامه های مرکز مطلع باشند همه روزه کارکنان مدیریت اطلاعات مرکز رالیسانسه

مدیریت اطلاعات مرکز ازسرمقاله روزنامه‌های کابل و اشخاص متجرب که از سالها پایتخت خبر تهیه کرده و ذریعه دستگاه‌های های رشته ژورنالیزم پوهنخ ادبیات پوهنتون به اینطرف در آژانس بحیث خبر نگار

کار کرده اند تشکیل میدهد. برای بلند بردن سویه خبرنگاران و آشنائی شان بااساسات جدید ژور نالیزم وانکشافات تازه مطبوعات

همه‌وقته کورس های ژورنالیزم وعکاسی دایر میشود . چنانچه آخرین کورس ژور نالیز م که به این منظور در د باختر آژانس دایر شده بود در اخیرسال ۱۳۴۷ انجام یافت ودر آن ۲۲

خبرنگار مرکز وولایات بتوسعه معلومات پرداختند این کورس به همکاری مکتب بین المللی ژور نالیزم چکوسلواکیا دایر شده بو د

مدیریت اطلاعات ولایات :- این مدیریت وظیفه دارد تا خبر های ۲۸ ولایت افغانستان دابرای نشر در رادیو وروز نامه های مرکز

و جراید و لایات تهیه نماید خبرها ذریعه تیلفون وتیلگراف ازولایات باینمدیریت

عضو مدیریت اطلاعات ولایات حین اخذ اخبار از ولایات توسط تیلفون

اعضای مدیریت اطلاعات خارجه

خبر نگاران اطلاعات مرکز

شعبه تخنیکي

آن وقت زياد را ميگيرد و تابع زمان نيميشد
ذريعه پست فضائي و زميني ميفرستند
مديريت اطلاعات ولايات براي اينكه انكشافات
ولايات را بصورت بهتر طور راپورتاژ تهيه كند
سالانه دو سه بار يکنفر از خيبر نگاران
اطلاعات در كز را به ولايات مي فرستند .
خيبر نگار خصوصاً به آن ولاياتي كه دباختر
آژانس در آنجا نمايندگي ندارد مسا فـرت
كرده خيبر ها و راپور تاژ ها ي مـصور از طرز
زندگي و حيات مردم آنجا تهيه ميكنند .

نمايندگان مديريت اطلاعات ولايات نه تنها
خيبر مهم ولايات رابه كابل مخابره مينما يند
بلكه خبر هاي عادي محلي را براي روزنامه ها
و جرايد ولايات نيز تهيه مي كنند .

شعبه عكاسي :-

اين شعبه ذريعه فوتو راپورتر هاي

فوتو راپور تر حين چاپ عكس در لابراتوار

موفيقه خيبر نگاران جريان محل را ثبت
نموده و اکتون اخبار شان را با تيپ چك ميکنند

ميرسد . در اين مديريت بر علاوه مدير
دواديتر براي نوشتن و ترتيب خبر ها نيز

كار ميكنند اين مديريت در ولايت كندهار ،
فراه ، بلخ ، غزني ، هلمند ، ننگرهار ،

پكتيا ، پروان ، بغلان ، هرات ، تخار ،
جوزجان ، فارياب و كندز نمايندگي هادارد

كه بعضي از اين نماينده ها مامور آژانس وعده
اجير ميباشند . خيبر نگاران اين ولايات خبرهاي
ولايات همچوار شان را نيز تهيه ميكنند
در پلان انكشافي آژانس كه سال آينده تطبيق
خواهد شد ، يك ، يك نمايندگي مديريت اطلاعات

ولايات در همه ولايات افغانستان پيش بيني
شده است .

قسمت اعظم خبرها از ولايات ذريعه تيلفون
گرفته ميشود كه اين امر وقت زياد را
در بر ميگيرد و از طرف ديگر تعداد خيبر
هاي ولايات ايجاب آنرا نمي نمايد تا

دستگاه هاي مفرستنده در ولايات نصب
گردد . در آن صورت معاش مامور و مصرف
ماشين در برابر خيبر يكه اخذ ميشود اقتصادي
نخواهد بود . نسما يندگان اين

مديريت در ولايات ، بعضي راپور تاژهاي
هايي را كه طويل ميباشد و ذريعه تيلفون مخابره

است نیز پیش بینی گردیده است . فعلا پنج فوتو راپورتر در این شعبه کار مینماید .

شعبهٔ مخابره اخبار :- این شعبه دارای دو شبکه می باشد که ذریعه یکی اخبار توسط تیلورایتر بروز نامه ها و جراید مرکز دیگر مشترکین مخابره می شود و شبکه دیگر ذریعه دستگاه فرستنده تیلورایتر اخبار را به شش ولایت بزرگ کشور مخابره میکند .

شعبهٔ اعلانات افغان :- این شعبه که جزء دباختراژانس است نیز یکی از منابع عایداتی موسسه بشمار میرود و اعلانات موسسات ، تجار و اشخاص را در مقابل کمیشن به روزنامه ها ، جراید و رادیو تهیه میکند .

حدود فوتو ها را برای موسسات و اشخاص و روزنامه ها تهیه مینماید که ازین ناحیه سالانه یکمقدار پول بدست آژانس می آید و این پول در انکشاف و تمویل شعبات دباختراژانس کمک میکند .

همینا شعبهٔ عکاسی فرمایشات اشخاص را قبول کرده در مقابل پول عکس های شانرا تهیه مینماید . در موقع مسافرت زعمای افغانی به ولایات و

خارج کشور یکنفر فوتو راپورتر نیز بایشان همراه میباشد . در پلان انکشافی

دباختراژانس تقویه و توسعه بیشتر آن شعبه که یک منبع بزرگ عایدات برای آژانس روزنامه ها ،

معرفی روزنامه ها ، جراید و مجلات کشور روز نامه ملی انیس

شباغلی محمد شفیع رهگذر مدیر مسئول
روز نامه ملی انیس

افندی که در آن وقت از طرف حکوم افغانستان برای خریدن یک مطبعه به مصر رفته بود ، به افغانستان آمد و مدت دو سال در مدرسه سعديه هرات اقامت نمود و ادبیات دری و راه ورسم نویسندگی در این زبان را

نخستین شماره انیس در چهل و یک سال قبل بروز ۱۵ ثور ۱۳۰۶ منتشر گردیده . صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن مرحوم غلام محی الدین انیس و محل اداره : سراي عبدالرسول واقع در ده افغانان بود . تیراژ انیس در روز اول انتشار آن فقط چهل و پنج نسخه بود و هر پانزده روز یک بار انتشار می یافت .

مضامین آن را مقالات روحی ، اجتماعی ، حقوقی و خبر های علمی ، هنری و ادبی و حوادث مهم سیاسی تشکیل میداد و ضمناً مطالبی از قبیل تدبیر منزل و حفظالصحه در آن نشر میشد .

موسس موحوم آن ، در سر مقاله ای که خط مشی انیس را بیان کرده است ، هدف خود را چنین توضیح نمود انیس طفلک نوزاد است در عالم مطبوعات می خواهد در اوقات فراغ ندیم : در ساعت های کار معاون : در امور مشکله : مشاور ، در حالاتغم و اندوه : مشیر و الحاصل در حیات فکری و عملی عموم ، خاصه فریق مامورین ، مونس و خدمتگار گردد ه .

مرحوم غلام محی الدین انیس که اصلا منسوب به یکی از خاندانهای نجیب اهل (مقر) و در کشور (مصر) نشو و نما یافته بود و از عشق و وطن اصلی خود (افغانستان) دلی پر تب و تاب داشت ، در حدود سال ۱۳۰۲ شمسی به تمشویق شباغلی محمد اسمعیل مشهور به

ابراهيم صفا وعده ديگري از فضلاي کشور، از جمله همکاران صميمي و قديمي انيس بود به نگارندگي انيس برگزيده شدو آنرا به شکل روز نامه در چهار صفحه بقطع بزرگ انتشار داد ولي بعداً بعلت بحرانهاي ناشي از جنگ عمومي دوم قطع انيس در سال ۱۳۲۱ کوچک شد ومضامين آن با حروف ريز در چهار صفحه نشر ميشد .

بعد از مرحوم لطيفي ، اين خدمت به ښاغلي محمد عثمان صدقي واگذار گرديد و قطع انيس در اين دوره مجدداً بزرگ شد و ضمناً در آخر هر سال نشریه جدا گانه‌ای به عنوان هديه انيس که شامل مباحث مختلف ادبي و تاريخي و اجتماعي بود بضميمه آخرين شماره هر سال برای خوانندگان انيس داده ميشد . دوره خدمت ښاغلي صدقي در انيس تا سال ۱۳۲۶ دوام داشت ودر اين سال ښاغلي محمد هاشم ميوند وال وظيفه نگارندگي آنرا بر عهده گرفت و تا سال ۱۳۲۸ دوام داد . مجله ژوندون در زمان نگارندگي ښاغلي ميوند وال از طرف موسسه انيس نشر يافت واکون يگانه مجله هفتگی مصور کشور است که بانظم و ترتيب معين بشکلي مرغوب و دلپسند منتشر ميشود .

در سال ۱۳۲۸، مدیریت مسئول انيس به ښاغلي محمد يونس حيران واگذار شد و تا سال ۱۳۲۹ دوام يافت در اين سال ښاغلي محمد نجيم آريا ، اين خدمت رابعهده گزنت و تا سال ۱۳۳۲ مدير مسئول انيس بود .

در سال ۱۳۳۲ ښاغلي محمد خالد رو ښان عهده دار نگارندگي انيس شد ودوره خدمت او تا سال ۱۳۳۶ دوام يافت و در اين وقت ښاغلي محمد قاسم واجد به مدبري مسئول انيس بر گزيده شد و تا ثور سال ۱۳۳۸ به خدمت خود ادامه داد .

از آن تاريخ ببعده ښاغلي محمد ابراهيم عباسي تا مدت يك سال طبع و نشر انيس را بر عهده داشت ودر همين دوره بود که ښاغلي عباسي باطبع مرتب كليشه تاريخي انيس که ياد آور نام موسس و سال تاسيس انيس است ، خاطره مرحوم محي الدين انيس را ايضا کرد .

در سال ۱۳۳۹ مرحوم استاد رشيد لطيفي برای بار دوم به آمریت موسسه انيس مؤظف گرديد و ښاغلي صباح الدين کشککي مدیریت مسئول اين نامه را عهده دار شد وپس از

در مدرسه موصوف فراگرفت و کتابي بنا م ندای طلبه معارف نوشت که در هرات بچاپ رسيد ودر اواخر سال ۱۳۰۴ بکابل آمد ودر بازار ده افغانان سابقه (محمد جان خانغازی و آت) در سرای روغن فروشها اقامت اختيار نمود ودر سال ۱۳۰۶ به تاسيس روز نامه ملی انيس همت گماشت و تا سال ۱۳۰۷ در کابل بود ، بعد از استيلاي بچه سقو بر کابل به دسته مجاهدين ملی که در ولايت پکتيا تشكيل شده ورهبري آن بعهده اعليحضرت شهبید بود پيوست وتوسط گسنتز جريده خود را چاپ ميکرد وجريانات روز را با طلاع مردم ميرسانيد .

بعد از اینکه غائله سقوی رفع شد مرحوم انيس بکابل بازگشت وبخدمت نشراتي خود ادامه ودر سال ۱۳۱۰ بعلت ابتلا به مرض تویر کلوز از نشر جريده دست کشيد وسر انجام بسال ۱۳۱۷ بهمين مرض از دنيا رفت وتام نيك خود را باگذاشتن سه ياد گار بر جسته در جهان که يکی از آنها درروزنامه انيس و ديگري کتاب بحران ونجات و سومي ندای طلبه معارف است ، برای ابد مخلد ساخت .

بعد از کناره گيري مرحوم انيس ، خدمت طبع ونشر جريده انيس ، در سال ۱۳۱۰ به مرحوم غلام سرور جويا که در ۱۵جدي ۱۳۴۵ بعمر ۶۳ سالگي و ات یافته است ، محول گرديد و مرحوم جويا نیز تا سال ۱۳۱۱ به خدمت خود دوام داد در آن سال به انجمن ادبي کابل پيوست .

سومين مدير مسئول انيس ، ښاغلي محمد زمين خو گياني سناتور فعلی است که بعد از عر-وم جويا اين وظيفه را به عهده گرفت ودر زمان تصدی فاضل موصوف شکل انيس از جريده به مجله تغيير يافت و مضامين ذوقي بجای مطالب سياسي وانتقادي نشر ميشد از جمله معاونين وهمکاران بر جسته انيس در اين دوره از مرحوم مير علي اصغر شعاع بايد ياد کرد که با حسن سليقه و احاطه تامی که به ادبيات شرق وغرب داشت انيس را بيش از پيش محبوب و دلپسند ساخته بود .

دوره خدمت ښاغلي خو گياني در انيس از سال ۱۳۱۱ تا ۱۳۱۹ دوام يافت ودرسال اخير مرحوم استاد عبدالرشيد لطيفي (متوفاً) بروز جمعه ۲۱ جوزای ۱۳۴۴ که قبلاً در زمان مرحوم محي الدين انيس با استاد محمد

شماره صفحات آن به هشت صفحه رسیده که همه روزه بااستثنای ایام تعطیل منتشر میشود و باذقت و اهتمامی که بناغلی رهگذر در راه انکشاف روز نامه بعمل می آورد ، انیس پیش از پیش دوست داشتنی شده است .

این بود سر گذشت چهل و یک ساله روز نامه انیس که بایک نظر اجمالی به کلسیونهای گذشته آن بهتر می توان به تحولات سودمندی که بمعروف ایام برآن وارد آمده است پی برد. آنچه بیش از هر چیز در اینجا د این تحولات موثر بوده است ، ثبات قدم نگارندگان مختلف انیس در راه تحقق بخشیدن به آرزوی موسس مرحوم آنست یعنی تأیید وحدت و نهضت ملی :

روز نامه اصلاح

بطور جریده هفته وارصورت گرفت و از آنروز تا حال مراحلی را پیموده است که به قدر سعی کارکنان گسراف آن مترقی بوده و تا هنوز باساعی پرسونل مسلکی ایکه ترجیح داده اند طی سالیان درازی در راه نشرات خدمت نمایند دوام نشرآن مشهود است .

به تاریخ (۴) عقرب ۱۳۰۸ اداره آن از جاجی به کابل انتقال یافت و درین وقت مدیر مسئول آن بنیاعلی محمد حسن سلیمی بود در ۱۷ جدی ۱۳۰۸ مدیریت مسئول به بنیاعلی محمد امین خوگیا نی سپرده شد تا سوم دلو ۱۳۰۸ هنوز جریده هفته وار بود ولی بعد ازین تاریخ هفته دو بار به نشرات آغاز نمود .

از ۱۸- اسد ۱۳۰۹ قطع اخبار کوچکتر شده و در ۸ صفحه چاپ میشد و بعد ها به ۱۲ صفحه رسید که تا اخیر همین سال به همین وضع ادامه داشت. بعد از شماره ۵۷ مدیریت مسئول آن به مرحوم برهان الدین کشککی سپرده شد و پس از نشر ۴ شماره جریده بروز نامه تبدیل گردید تا سال ۱۳۱۷ بهمین ترتیب دوام داشت در سال ۱۳۱۷ قطع آن بزرگتر و در سال ۱۳۱۸ معصور گردید . خبر ها درین وقت بهر دو زبان در دوستون متقابل به چاپ میرسید . در ۱۳۱۹ بناغلی عبدالرحمن پژواک متصدی نگارندگی و مسئولیت روز نامه را بدو ش گرفت .

به تاریخ ۱۳ میزان ۱۳۱۹ بنابر مشکلات

چند ماه در جدی همان سال بناغلی عبدالحمید مبارز به مدیریت مسئول آن مقرر شد و آمریت موسسه کمائی السابق بعبده مرحوم لطیفی بود .

در سال ۱۳۴۲ بناغلی محمد ابراهیم عباسی دومین دوره خدمت خود را در انیس بعیت آمر موسسه ومدیر مسئول شروع کرد و تا سال ۱۳۴۴ به خدمت خویش دوام داد . در سال ۱۳۴۴ برای مدت کوتاهی بناغلی سید خلیل آمریت موسسه ومدیریت مسئول روز نامه انیس بر عهده گرفت و در اواخر همان سال این وظیفه به بناغلی محمدشفیع رهگذر که قبل از تقرر بناغلی سید خلیل با عنوان وکیل موسسه به آستر الیا رفته بود محول گردید و از ابتدای سال ۱۳۴۶ ،

روز نامه اصلاح در یک موقع بحرانی و تاریکی در افق مطبوعات کشور طلوع نمود و همراه با پلان موسس فدا کارآن اعلیحضرت شهید سعید به منظور اصلاح و تنویر افکار عامه طی ۳۹ سال به قدر وسع وامکانات نشراتی خدمتاتی به مردم کشور انجام داده است .

بنیاعلی سید فقیر علوی مدیر مسئول روزنامه اصلاح

طلیعه این ستاره روشن در ۹- اسد ۱۳۰۸ در گوشه دور افتاده ولایت پکتیا یعنی علی خیل جاجی به نگارندگی مرحوم محمد نوروز سابق رئیس شورای ملی و اهتمام بناغلی نصر الله و

از وقتی که جریده هفتگی بودو تا امروز تحولاتی دیده است که خواه از نظر حوادث غیر طبیعی و خواه از نظر مشکلات مالی گاهی تعداد صفحات زیاد و گاهی کم گاهی قطع آن بزرگتر و گاهی خورد تر شد و لی در همه احوال در پرتو پلان های انکشافی دولت و توجیهی که به اطلاعات و نشرات

میدول بود قدمهای بر داشته شد. در سال اخیر پلان پنجساله اول به منظور تقدیم مطالب بیشتر صفحات آن به ۶ بالا رفت و از ۹ - اسد ۱۳۳۹ تا ۹ اسد ۱۳۴۶ در شش صفحه چاپ میشد و به علاوه برای روز های

تعطیل نیز نشراتی داشت. در آغاز سال سی و نهم خود باز هم قدمی به پیش گذاشته صفحات آن به ۸ بالا رفت و چندی بعد روز های پنجشنبه ۱۲ صفحه شد تا تلا فی عدم نشرات روز های جمعه را بنماید.

اینجاست که توان مالی و سرمایه موسسه را باید مورد نظر داشت - اعلانات آنتوریکه در جراید جهان دیگر بازار دارد در اینجانبان پیمانان نمیتواند روز نامه ها و مجلات را تمویل نماید اساساً هم چون غرض دولت در تدویر

جرايد و روز نامه ها تدویر افکار عامه - انعکاس نظریات مردم و رسانیدن اطلاعات به مردم است لهذا موضوع عایدات آن در مرحله دوم قرار می گیرد در خلال این مدت تقریباً ۴۰ سال روز نامه به نشر رسایل و کتب جدا گانه ای هم اقدام کرده و این رسایل

و کتب بیشتر شامل آن نشراتی بود که به صورت مسلسل یا متفرق در روز نامه چاپ گردیده و گنجایش چاپ آن به صورت رساله ای جدا گانه موجود بود و بنفصاً هم موسسه طبع کتب بعضی از نشرات این موسسه را به

صورت کتب جدا گانه چاپ نموده چنانچه درین اواخر دکناب چاپولو موسسه داستان مبهری سحرک یک رئیس جمهور در جستجوی قاتل ، مفکوره صلح در میدان جنگ و امثال آنرا به چاپ رسانید .

البته تا جائیکه گنجایش مالی موجود باشد اصلاح باز هم قدمهای به پیش خواهد برداشت ولی انکشاف در هر رشته مستلزم

جنگ عمومی دوم و کمبود مواد طباعتی دفعتا قطع روز نامه کوچک گردید ولی حر و ف آن نیز کوچکتر گردید که تلافی قطع کوچک اخبار را بنماید .

به تاریخ ۱۰ سرطان ۱۳۲۰ مسئولیت روزنامه به ښاغلی محمد قدیر ترکی تفویض و تا ۳۲ جدی ۱۳۲۰ در ۴ صفحه کوچک نشرات میکرد . و درینوقت بنا بر همان مشکل کاغذ

و دوام جنگ صفحات آن از ۴ به ۲ صفحه تبدیل شد که این شیوه تا ۱۶ میزان ۱۳۲۴ ادامه یافت . با عادی شدن وضع بحرانی جهان بار دیگر روز نامه اصلاح به قطع بزرگتر در ۴ صفحه به نشرات آغاز نمود .

مدیران مسئول بعدی عبارتند از ښاغلی محمد محسن فیروز (از ۲۸ جدی ۱۳۲۸ تا ۹ جوزای ۱۳۳۰) مرحوم عبدالصبور نسیمی (از ۹ جوزا ۱۳۳۰ تا ۱۹ حمل ۱۳۳۲) ښاغلی قیام الدین خادم (از ۱۹ حمل ۱۳۳۲) تا اول ثور ۱۳۳۳ .

از این تاریخ بعد موسسه نشراتی اصلاح بشکل بلند عرض وجود نموده ښاغلی محمد علم غواص مدیر مسئول آن تعیین گردید .

به تاریخ ۴ عقرب ۱۳۳۵ ښاغلی محمد ابراهیم صفا مدیر مسئول اصلاح مقرر و تا ۲۹ سنبله ۱۳۳۶ باین عهده ادامه داد در ۲۹ سنبله ۱۳۳۶ ښاغلی محمد ابراهیم عباسی به حیث مدیر مسئول اصلاح مقرر شد . از ثور ۱۳۳۸ این مسئولیت به عهده ښاغلی صباح الدین کشکی سپرده شد و تا

سنبله ۳۹ دوام نمود به تاریخ ۲ عقرب ۱۳۳۹ ښاغلی محمد خالد روشن بحیث آمر موسسه و ښاغلی سید فقیر علوی بحیث مدیر مسئول تعیین شدند در ۱۴ ثور ۱۳۴۰ دکور محمود حبیبی باینوظیفه گماشته شد و ښاغلی سید فقیر

علوی هم چنان مدیر مسئول روز نامه بود تا اینکه در سال ۱۳۴۲ آمریت موسسات نشراتی لغو و پیشبرد امور روز نامه به عهده مدیر مسئول گذاشته شد که از آن تاریخ تا هنوز ښاغلی علوی بحیث مدیر مسئول روز نامه خدمت می کند .

از نظر کیفیت و تعداد صفحات روز نامه

اکثر بلکه عموم مامورین تا درجه مد یر از طرف دولت مکلف باشند تا روزنامه بوندند اما با درک اینکه خواننده اجباری نمیتواند ملاک قضاوت درست قرار گیرد در سال ۱۳۴۰ تصمیم گرفته شد این روش عوض گردد و در نتیجه سعی کار کنان و تشویق خوانندگان نه تنها به مشکلات مواجه نگردیدیم بلکه شماره خوانندگان ما با فیصدی قابل اعتنائی بیشتر از آن وقت گردید .

اصلاح و موسسات بین المللی :-

چنانچه نه تنها بر شمار خوانندگان مادر داخل کشور افزود بلکه در خارج کشور نیز موسسات بین المللی به روز نامه علاقه گرفتند و بدین ترتیب قدمی در راه معرفی کشور بجهان دیگر نیز برداشته شد امروز نامه اصلاح با چهارده موسسه بین المللی تماس داشته روز نامه بصورت رایگان در بدل نشرات موسسات بین المللی تبادل می شود و کتابخانه های متعدد بین المللی نیز از قبیل کتابخانه بین المللی در ژنیف کتابخانه های جواهرلال نهری در هند و کتا بخانه نشنسل در پاکستان کتابخانه های مهم در ایران و کتابخانه ملل متحد در نیویارک و کتابخانه ملل متحد در ژنیف و غیره بمنظور معرفی کشور روز نامه فرستاده میشود .

البته معرفی کشور توسط پوستر ها با ارتباطیکه از طریق موسسات هوایی بر قرار می گردد و از طریق نشرات رادیویی هم صورت میگیرد ولی از طریق روز نامه هاست که پالیسی مثبت بیطرفی ما فعالیت های سیاسی و اقتصادی ما و چهره مکمل تری از مملکت ما بجهان دیگر معرفی شده میتواند و اصلاح تا حد امکان و در حدود صلاحیت های مالی و بنا رعایت دقیق سیاست عنعنوی کشور این مامل را بر آورده ساخته است .

دهیوادورخپانی

به شکل منجّ ته راغی او به خپلو کټواو نشراتو ئي پيل وکړ چه دعلم او پوهني د مينا نو تنده ئي ډيره ماته کړه او سربيره پردی ئي هغه خالیکائی ډکه کړه کومه چه د مملکت ته مرکز کښي دیوی پښتو ورخپانی دشتوالی له کبله لیدل کیده . هیواد دخپل تاسیس له نیټي څخه تر اوو کلو پوری یعنی د (۱۳۳۳) کال تر آخړه په هفته کښي یو ځل خپریده وروسته بیا ددې

مصارفی است که بدون آن نمیتوان کاری از پیش برد .

روز نامه اصلاح روزانه در ۸ صفحه و ۲۸ ستون نشرات میکند که از جمله بیش از ۶۰ فیصد پښتو و متباقی به زبان دری است مطالبی که درین روز نامه به صورت اختصاصی و همه روزه نشر می شود شامل ۵۰ فیصد اخبار به زبان های پښتو و دری ۱۰ فیصد تبصره های سیاسی و بحث بر موضوعات روز ۲۰ فیصد نظریات ، و انتقادات مردم ، چیزی بیشتر از ۲۵ فیصد اعلانات و متباقی قی موضوعات جالب و راپور تاژ هاست . البته روز های پنجشنبه به عنوان روز آخر هفته سعی میشود مطالب بیشتر ذوقی باشد این فیصدی جز در مورد اخبار در موارد دیگر صدق نمیکند چنانچه در روز های مذکور یک یک صفحه برای هنر و شعر و ادب تخصیص داده شده است .

در روزهای سه شنبه و چهارشنبه یک یک صفحه برای اطفال و زنان تخصیص داده شده است .

درین صفحات تا حد امکان و بقدر توان همکاران مطالبی گنجاینده میشود که ذوقی بوده به پرورش ذوق خواننده و در قسمت اطفال به تشویق و پرورش استعداد شاگردان و در قسمت زنان به بر خورد سالم با پرابلم های محیطی و خانوادگی کمک کرده باشد . سوالهای مطرح میشود که با اظهار نظر ها و مشوره های خوانندگان محترم راهی پیش پای مطرح کننده سوال بگذارد .

انصاف میدهیم که خوانندگان عزیز ما در تشویق و رهنمائی ما خیلی ها سهم گرفته و استقبال نیک خوانندگان عزیز ما بود که بما مجال داد قدمهای به پیش گذاریم چنانچه با آنکه تا سال ۱۳۴۰ اشتراک روز نامه در دوایر رسمی شکل اجباری را داشت و حد

دهیواد ورخپانه د (۱۳۲۸) لمریز کال دوری د میاشتی په لسمه نیټه هغه وختچه د پښتونستان دآزادی د مبارزی دخپرونو ، پیښو او جریاناتو خپرولو دپاره دیو د دغسی خاص اخبار ضرورت موجود ؤ د اطلاعاتو او کلتور دوزارت لهخوا دوطن د مطبوعاتو په اسمان کښي دیو ځلانده ستوری په شان په نسبتا کوچنی ښکلی قطع په ملی ژبه پښتو دیو هفته ایز اخبار

(۱۳۳۴) کال کښې ئې په نسبتاً لويه قطع وړځپانې ته ارتقا وکړه .

له دغه نېټې څخه راپه دې خوا هيواد د وطن دنورو مطبوعاتو سره اوږه په اوږه پخپله دنده پر مخ بيولې ده . په دې وروستيو کالو کښې چه دښاغلي مير سعيد پر يمن په مسئول مديريت خپرينې په نشراتي بنه کښې يې په زړه پورې تحول راغلي او قطع ئې نوره هم لويه شوي او د پښتونستان د آزادي د مسئلې د جريانانو څخه علاوه نورو سياسي اجتماعي او ادبي موضوعاتو ته ئې هم پخپله عين کښې ځای ورکړې دي او د مملکت دوروستيو عرفاني اجتماعي او عمراني نهضتونو په معرفي کولو کښې ئې پوره برخه اخستې ده . د هيواد د وړځپانې د مشتر کينو په شمير کښې هم په دې وروستيو کلونو کښې پوره زياتوالي راغلي او سربيره پدې هره ورځ دکابل دښار په بازارونو کښې يوه زياته اندازه د تکت فروشي په ډول خرڅينې .

په ۱۳۴۶ کال کښې د هيواد د نشراتي موسسې له مهمو اقداماتو څخه د تجارتي او رسمي اعلانونو را جلبول وو چه د وړځپانې د صحافتي او مالي انکشاف سره ئې زياته مرسته وکړه .

اين جريده تمام قوانين ، لوايح و اصولنامه ها رابا فعاليت هاي حقوقي و عدلي وزارت مدليه نشر ميکند .

روز نامه های ولايات

ننگرهار

روز نامه ننگرهار در ولايت ننگرهار به سال ۱۲۹۸ آغاز به نشر نمود . اکون هر روز از طرف موسسه نشراتي ننگرهار بزبان ملي پښتو چاپ و نشر ميگردد .

هلمند

در سال ۱۳۳۳ در گرشک آغاز به نشر نمود در اول نام آن نيمروز بود هفته وار نشر ميگردد . اکون بنام ملي نشر ميشود .

وپانگه

روز نامه وپانگه در سال ۱۳۲۰ در ولايت پکتيا آغاز به نشر نمود . اکون از طرف مديريت اطلاعات و کلتور پکتيا هر روز بزبان پښتو نشر ميشود .

ښاغلي مير سعيد بر يمن دهيواد دورځپانې مسئول مدير

دباره چه له دغه ادبي اجتماعي او سياسي اخبار څخه ديخوانه زياته استفاده وشي په مرسته وکړه .

جرايد پايخت

جزيده هفته گي پامير

بزي نخستين بار در سال ۱۳۳۰ از طرف رياست شاراوولي کابل تاسيس شده . ابتداء توسطه اشين گستر چاپ ميگردد ودر آغاز هفته وار بود . هفته دو بار نشر ميشد ولي اکون در هفته يکبار انتشار مي يابد .

روغتيا زيري

اين جريده در سال ۱۳۲۸ از طرف وزارت صحت تاسيس گرديد و اکون پانزده در پانزده روز دو مرتبه طبع و نشر ميشود . جريده هفته واريست که از طرف مديريت تدريسات پښتو در وزارت معارف هفته يکبار نشر ميشود .

جزيده رسمي

در سال ۱۳۴۳ از طرف وزارت عدليه هفته وار آغاز به نشر نمود .

پروان

روز نامه پروان در سال ۱۳۳۱ درچاریکار مرکز ولایت پروان آغاز به نشر نمود و هر روز در چار صفحه بزبان های پښتو و دری نشر میگردد .

سنایی

روز نامه سنایی در سال ۱۳۳۱ در ولایت غزنی هفته وار به نشر آغاز نمود اکنون از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور آنجا به صورت روز نامه طبع و نشر میشود .

اتحاد

اتحاد در ابتدای تاسیس خود در سال ۱۳۰۰ بنام اتحاد خان آباد و بعداً اتحادبغلان مسمی بود و حال بنام اتحاد به صورت روزنامه در خان آباد طبع و نشر میشود .

ستوری

ستوری در سال ۱۳۲۲ در ولایت فاریاب (میمنه) آغاز به نشر نمود و در آغاز بصورت هفته وار و اکنون از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور آنجا بنام فاریاب هر روز بزبان های دری و پښتو انتشار می یابد .

اتفاق اسلام

در ابتدای تاسیس خود در سال ۱۲۹۸ هفته وار و بعد از چند سال هفته دو مرتبه و پسانتر هر رو ز نشر میگردد . این روزنامه چند روزی بنام فریاد هم انتشار می یافت و امروز بزبانهای پښتو و دری در ولایت هرات از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور نشر میشود .

مجلات**هرات**

مجله هرات در مراحل اول بنام مجله اولی هرات از طرف انجمن ادبی آنجا نشر میگردد . از سال ۱۳۴۳ باینطرف از طرف موسسه نشراتی اتفاق اسلام در ۳۰ صفحه دو ستونه چاپ و نشر میشود .

سیستان

جریده سیستان بسال ۱۳۲۶ در ولایت فراه هفته دو بار به نشر آغاز نمود و امروز هم در هر هفته دوبار از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور فراه طبع و نشر میشود .

نگرهار

مجله نگرهار از سال ۱۳۳۶ در جلال آباد مرکز ولایت مشرقی آغاز به نشر نمود .

دیوه

در سال ۱۳۴۰ در ولایت جوزجان شیرغان هفته یکبار از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور آغاز به نشر نمود و این نامه هفته یکبار در چار صفحه بزبان های پښتو و دری در شیرغان چاپ و نشر میگردد .

کندهار

مجله کندهار در سال ۱۳۳۹ در ولایت کندهار به نشر آغاز نمود و این مجله بزبان پښتو دارای مطالب ادبی ، تاریخی ، اجتماعی و علمی میباشد .

بدخشان

بدخشان روز نامه ایست که در ولایت بدخشان در سال ۱۳۲۵ آغاز به نشر نمود . روزانه بزبان های پښتو و دری از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور آن ولایت چاپ و نشر میگردد .

مجله مهری

در سال ۱۳۲۷ در هرات از طرف خانم های منور آنجا آغاز به نشر نمود . مجله مزبور حاوی مطالب ذوقی و ادبی میباشد .

کابل

مجله کابل در جزوی سال ۱۳۱۰ به اراده اعلیحضرت شمشید تاسیس گردید و از طرف انجمن ادبی نشر میشود . در سال ۱۳۱۹ این مجله به پښتو تعلق گرفت و هرماه طبع و نشر میشود .

بیدار

روز نامه بیدار در سال ۱۳۰۰ در ولایت بلخ نشر گردید . این روز نامه بزبان های پښتو و دری هر روز از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور آن ولایت نشر میشود .

طلوع افغان

در سال ۱۳۰۰ در ولایت کندهار آغاز ز به نشر نمود . حالا به زبان پښتو از طرف مدیریت اطلاعات و کلتور آن ولایت هر روز در چار صفحه نشر میگردد .

دکابل پوهنتون

مجله دکابل دپوهنتون خبرونه در سال ۱۳۲۸ از طرف ریاست پوهنتون آغاز به نشر نمود .

در سال ۱۳۳۳ بصورت جريده در چار صفحه چاپ ميشد. و امروز بصورت مجله ماهوار نشر ميشود. در سال ۱۳۲۲ بنام زيرمه نيز ياد ميشد.

نياو

در سال ۱۳۰۹ بنام حي علي الفلاح و بعداً بنام الفلاح و امروز بنام نياو ماهوار از طرف وزارت عدليه طبع و نشر ميشود.

اقتصاد

اين مجله در سال ۱۳۱۰ تاسيس گرديد و از طرف اتاقهاي تجارت و وزارت تجا رت هر ماه به زبان هاي پښتو و دري طبع و نشر ميشود. و فعلا به صورت جريده نشر ميشود.

د افغانستان بانك، مجله

در سال ۱۳۳۶ از طرف د افغانستان بانك شروع به نشر نمود و در امور بانك ازي مطا لبي به زبان هاي پښتو و دري نشر مينمايد.

شوري مجله

در سال ۱۳۲۲ از طرف شوراي ملي به نشر آغاز نمود و فعلا جريانات مجالس ولسي جرگه را نشر مينمايد.

سره مياشت

مجله سره مياشت از طرف رياست عالي سره مياشت در سال ۱۳۳۳ آغاز به نشر نمود و اکنون در هر دو ماه يکبار طبع و نشر ميشود.

اردو

در سال ۱۳۰۰ آغاز به نشر نمود. و اکنون ماهوار از طرف وزارت دفاع ملي طبع و نشر ميشود.

زيرمه

از طرف رياست لوازم وزارت دفاع ملي هر ماه بزبان دري و پښتو نشر ميشود.

حربي پوهنتون

در سال ۱۳۴۳ از طرف حربي پوهنځي آغاز به نشر نمود. مجله مذکور در هر ماه يک مرتبه نشر ميشود.

مجله ژوندون

مجله ژوندون در سال ۱۳۲۷ از طرف موسسه نشراتي انيس آغاز به نشر نمود. اين مجله ادبي و هنري هفته وار چاپ ميشود.

پښتون پژ

در سال ۱۳۱۹ از طرف راديو کابل.

حقوق

مجله حقوق در سال ۱۳۳۴ تاسيس و ماهوار از طرف پوهنځي علوم سياسي نشر ميشود.

ساينس

مجله ساينس از طرف پوهنځي ساينس در سال ۱۳۴۲ به نشر آغاز نمود و در هر ماه يکبار طبع و نشر ميشود.

جغرافيه

در سال ۱۳۴۱ از طرف رياست پوهنتون تاسيس گرديد و در يك سال دو مرتبه طبع و نشر ميشود.

ادب

مجله ادب در سال ۱۳۳۲ آغاز به نشر نمود و از طرف پوهنځي ادبيات در هر دو ماه يکبار نشر ميشود.

وزمه

مجله وزمه در سال ۱۳۳۶ از طرف پوهنځي ادبيات تاسيس گرديد و در هر ماه يکبار نشر ميشود.

پښتني طبي مجله

در هر سه ماه يک بار از طرف پوهنځي طب طبع و نشر ميشود.

تعليم و تربيه

اين مجله در سال ۱۳۲۶ تاسيس گرديد و در هر ماه يکبار از طرف رياست پوهنتون طبع و نشر ميشود.

اقتصادي خپرتي

در سال ۱۳۳۹ تاسيس گرديد و در هر سه ماه يکبار از طرف پوهنځي اقتصاد طبع و نشر ميشود.

هوا

مجله هوا در سال ۱۳۳۶ از طرف رياست هوائي ملڪي آغاز به نشر نمود و در هر سه ماه يک مرتبه طبع و نشر ميگردد.

عرفان

در سال ۱۳۰۳ تاسيس گرديد. در آغاز بنام آئينه عرفان و اکنون بنام مجله عرفان ماهوار از طرف رياست دارالتاليف وزارت معارف نشر ميگردد.

ويسا

از طرف پښتني تجارتي بانك تاسيس و ماه وار طبع و نشر ميشود.

وته

در سال ۱۳۲۳ از طرف وزارت ماليه به نشر آغاز نمود. اين مجله در دوره امانسي بنام ثروت بنگار ندگي استاد سلجوقسي نشر ميگردد.

مجله آریانا

آغاز به نشر نمود و در هر پانزده روز

طبع و نشر میشود . در سال ۱۳۴۲ تاسیس گردیده ، در هر دو ماه

یکبار از طرف انجمن تاریخ طبع و نشر میشود .

پیام حق

مجله پیام حق در سال ۱۳۲۲ تاسیس گردید . ماهوار از طرف وزارت اطلاعات و

مجله میرمن در سال ۱۳۲۲ از طرف انجمن نسوان به نشر آغاز نمود و ماهوار طبع و نشر میشود .

کلتور طبع و نشر میشود .

روز نامه کابل تایمز

و بخصوص در ممالک اروپائی ، ایالات متحد ه امریکا و آسیا روز به روز اینگونه مشترکین روبه ازدیاد است . محتویات آنرا مضمین اجتماعی

حقوقی ، خبر علمی ، اخبار بر جسته داخلی و خارجی ، حوادث مهم سیاسی و

نشر مقالات ، از نگاه مرفی کلتور و ثقافت ملی کشور وده ها مطالب مهم و ارزنده تشکیل میدهد . البته بایک نظرا جمالی به شماره های گذشته آن بهتر میتوان به تحولات سود مندی که درین اواخر به آن وارد آمده پی برد .

بنیادلی سید خلیل آمر مؤسسه کابل تایمز روز نامه کابل تایمز از طرف ریاست

دبaxter آژانس در ۹ حوت ۱۳۴۰ تاسیس و انتشار یافت . صاحب امتیاز : - مؤسسه دبaxter آژانس ، مؤسس و آمر نشراتی بنیادلی صباح الدین کشکی ، مدیر مسئول آن بنیادلی سید خلیل بود . در سال ۱۳۴۴ کابل تایمز به آمریت بنیادلی سید خلیل و به مدیریت مسئول بنیادلی سید شفیق راحل به نشرات ادامه داد . در همین وقت است که کابل تایمز از آژانس دبaxter مجزا شده و دارای تشکیل و بودجه علیحده گردید . در سال ۱۳۴۵ به صحافت زیبا و قطع بزرگتر (به طول ۲۱ - انچ و عرض ۱۶ - انچ) در داخل شش ستون بشکل امروزی طبع و نشر میشود . کابل تایمز علاوه از مشترکین داخلی در خارج کشور نیز علاقمندان زیاد داشته ،

بنیادلی سید شفیق راحل مدیر مسئول روزنامه کابل تایمز

د کابل عامه کتابخانه

ښاغلی محمد ابراهيم خواخوږي
د کابل د عامه کتابخانه رئيس

نامه مشهوره سوه وروسته بيا د دغه انجمن د کتابخاني سره د افغانستان ليرو او نژدو دوستو هيواد ونو هم د کتابو ورکولو وړيا مرستې وکړې چه په دغه لړکي د فرانسې مرسته د يادونې وړ ده .

هغه وخت چه د مطبوعاتو مستقل رياست د اطلاعاتو او کلتور په وزارت واوښت د پوهنې دوزارت عامه کتابخانه هم ددغې کتابخاني سره گډه سوه او دعامه کتابخاني په نامه چه ادارې او مسلکي چارې ئې د دغې کتابخاني په رياست اړه لري ياده شوه . په لومړيو کلوکي دغو کتابخانو د فهرست او موضوع د ويشلو په سيستم کار کاوه خواوس په نوي عصري سيستم يعني کار تک او ديوې سيستم کار کوي د مطبو عاتو کتابخاني پخوا پنځه ويشت زره توگه کتابو نه درلودل خو کله چه د پوهنې دوزارت عامه کتابخانه ورسره گډه سوه د کتابو شمير ئې يولگو پنځه زرو ته ورسيد .

هو سسه طبع کتب

تصدی دولتي رویکار آمد .
سرمایه ابتدائی این موسسه در ابتدا ده ملیون افغانی پیش بینی شدن بود ولی مطبعه دولتی دو ملیون ، اصلاح چهار صد هزار وانیس سه صد هزار افغانی تادیه نمود به این ترتیب

دغه کتابخانه يوه نوي جوړه شوي کتابخانه ده ده دزمانې په مرور سره په بيلونو مونه ياده شوي ده د افغانستان دخپلواکي گټلو وروسته چه د هيواد په هر گوت کي د علم او عرفان دور انکو درسولو دپاره هاند کيدی او يو لړ عرفاني او ثقافتي موسسې جوړې شوي په دغه مرکي دوطن داوواد د علمي تندي د ماتولو دپاره د پوهنې په وزارت کي يوه کتابخانه د ملي د کتابخانه په نامه تنظيم شوه .

د اعليحضرت شهيد سعيد محمد نادرث دسلطنت په لومړيو وختو کي چه دغه عرف پالونکي پاچا ديوي خوا څخه په وطن ک دخلاکو دذوق او ملي تمايل مطابق دمو علومو د انکشاف او تقويه دپاره يوشمير نو؟ موسسې جوړې کړې په همدغه وخت کي د په خپله شاهانه اراده دوطن د تاريخ ، ادب ، کلتور د رازوندي کولو دپاره يوه ادبي او علمي ټولنه دادبي انجمن په نامه وپرانستله چه ددغه انجمن مشرتبا ئې دخپل حضور

سزمنشي مرحوم محمد نوروز خان ته وسپارله دغه انجمن دخپلو تاريخي ، اجتماعي او نشراتي فعاليتو په لړکي دخپل مرام په اساس ديوي کتابخاني دجوړولو او ترتيبولو ته هم اقدام وکړ چه په هم هغه وخت کي دغې ټولني يو شمير داسي کتابونه چه د افغانستان په تاريخ ، ادب او نورو موضوعاتو

ئې اړه درلوده د بازار د کتاب خرڅونکو څخه را نيوله او نور پاته کتابونه ئې دهغه وخت د کتابو د تاجرانو په واسطه دخارج څخه راوړل او هم دغې ټولني د قلمي او خطي کتابونو په برابرولو او را نيولو هم اقدام وکړ او دبل پلوه د کندهار د پښتو انجمن او د کابل د ادبي انجمن دگډپون څخه يوه لويه او مشهوره علمي اکادمي جوړې سوه چه د کندهار د پښتو انجمن کتابونه هم ددغې ټولني کتابخاني ته را نقل شول او د ادبي انجمن د کتابخاني په

موسسه طبع کتب در سرطان سال ۱۳۴۵ برای تهیه مواد خواندنی مورد دلچسپی عامه از قبیل رومان ها و داستان های کوتاه بکمک وزارت اطلاعات و کلتور و اشتراک پولی مطبعه دولتی، روزنامه های اصلاح وانیس بجیت یک

که مطبعه دولتی معادل دو میلیون افغانی کتب موسسه را به چاپ رسانید ، اصلاح معادل چهار صد هزار افغانی اسناد سمم خود را در پشتی تجارتی بانک به اختیار موسسه گذاشت و روز نامه انیس پول نقد بحساب موسسه انتقال داد .

وزارت اطلاعات و کلتور یکمده کتب خود را که در تحویلخانه داشت به موسسه اهدا نمود تا از پول فروش آن پروگرامهای خود را عملی سازد .

موسسه طبع کتب توانست از سرطان تا حوت سال ۱۳۴۵ نه نوع کتاب چاپ کند که البته قسمت اعظم آن از پاورقیهای مندرجه روز نامه های اصلاح و انیس گردآورده شده بود . همچنین در همین سال موسسه یک مغازه بزرگ فروش در بازار مندوی جدید بدست آورد که انتشارات آنرا مستقیماً به مردم عرضه نماید .

دکتر و وزارت اطلاعات و کلتور به موسسه طبع کتب در سال ۱۳۴۵ اعطای امتیاز فروش تفسیر شریف بود که کار طبع آن از طرف مدیریت عمری تبلیغات آغاز شده بود . در سال ۱۳۴۶ موسسه وظایف خود را توسعه بخشید و کمک به وحدت ملی ، مجادله با خرافات ، حفظ فرهنگ ملی ، کمک به نوسوادان ، تشویق نویسندگان و مترجمان ، تشویق عادت کتاب خوانی ، تعیین مفکوره دیموکراسی و ارزش های قانون اساسی را از اهداف بزرگ خود قرار داد چنانچه برای این مقصد یک لایحه وظایف شامل ۲۷ ماده و یک لایحه برای پذیرفتن و چاپ کتاب شامل ۳۱ ماده ترتیب نموده به تصویب شورای عالی خود رسانید .

همچنین شورا یعانی که مرکب از رئیس مطبعه دولتی و روسای موسسات نشراتی اصلاح و انیس میباشد راجع به چاپ ۲۹ کتاب جدید در سال ۱۳۴۶ تصویباتی نمود که قسمت

ریاست کلتور

خود در پیشبرد زندگی اندیشه های مختلف محلی و ملی دارند که آنرا ثقافت یا کلتور هر توده میتوان خواند .

افغانستان بلستان به داشتن اندیشه های ملی و محلی خود از سالیان دراز به این سوره بجلو میروید و هم باید متذکر شد که سائس آداب محلی مردم افغانستان در ساحت مشخص مساجت و نیز رنگ های جدا گانه داشته ،

وقتی از اجتماع نام می بریم ناگزیر ، سیستم زندگی ، عادات ، رسم و روچها تلقیات و معتقدات ملی و محلی آن اجتماع در ذهن مجسم میگردد . این اجتماعات با سائس آداب آن در زندگی مردم بخش های معین و علیحده را دارا است .

ذهنیات مردم هر اجتماع یا هر مملکت شکل جداگانه بخود دارد و هر کدام بنویسه

شاهلی عبدالحق و له رئیس موسسه طبع کتب

اعظم آن تا اخیر سال و متبانی تامه سرطان ۱۳۴۷ از طبع فارغ گردید .

موسسه طبع کتب در سال ۱۳۴۷ نمایندگی های فروش خود را در مرکز ولایات تزیاید بخشید چنانچه تعداد در کابل به (۱۴) و در ولایات به (۸۶) مغازه رسید فروش کتب در سال ۱۳۴۶ در هر ماه متفاوت بود چنانچه در ماه سنبله که موسسه در ایام جشن در نندارتون چمن غرغه فروش داشت در حدود ۱۰۰۰ و در ماه آسد همان سال در حدود ۱۰۰۰ و ۴۵ - افغانی تثبیت گردید و عوایس مجموعه موسسه در طول سال مذکور به یک میلیون افغانی بالغ شد . امید است با ارتباطیکه موسسه با یکمده کتابفروشیهای معتبر در ایران و پاکستان قایم نموده و با ارسال فهرست انتشارات آن به مراجع مختلف و همچنین با تزیاید تعداد فروشگاهها در داخل کشور عواید موسسه در سال ۱۳۴۷ به اندازه معتنا بهی بلند برود .

ښاغلي گل احمد فرید رئیس کلتور

جمع آوری آهنگ های محلی و ترانه های عامیانه و ایجاد آرشیف منظمی برای استفاده هنر مندان یکی از امور شعبه موسیقی است که فعلاً این مأمول بر آورده شده است .

جمع آوری صفحات موسیقی قدیمی افغانی و نگهداری آنها تا جای امکان بر آورده گردیده و امید است در آینده قریب این مأمول هم بسوی پله عالی در محل اجرا گذاشته شود .

تاسیس کورس های متعدد موسیقی در خود ساحه ریاست کلتور به سويه های مختلف در کود کستانها يك امر لازمی بود که فعلاً نمره آن قناعت بخش است و امید بسیار می رود که در تطبیق پلان وضع شده موسیقی در مکاتب و خانهدوی نیز کورس های موسیقی دایر گردد و روزی فرا رسد ، این هسته ها به صفت يك مکتب موزیک عرض اندام کند . مدیریت موسیقی ریاست کلتور يك شعبه بنام آهریت کنسرتها دارد که این آهریت مکلف است ماهوار يك کنسرت جالب باچهره های جدید هنری و در نظر گرفتن آهنگ های نو ترتیب داده به خدمت دوستداران هنر موسیقی برسد .

نقش موسیقی افغانی چه از نظر تعلیم و تربیت و چه از نگاه موجودیت آن در اجتماعات بشری و تاثیر آن در نسل جوان مملکت بسا طرز آموزش و پرورش آن یکی از جمله کار های دیگر ریاست که بنوبه در محل اجرا گذاشته میشود و امید است در آینده ریاست کلتور بتواند در ضمن پروگرامهای وضع شده

آداب عمومی با تغییر کلی از همدیگر فرق میکنند ولی مشخصات خاص آن روی اندیشه های قریه وده شکل مطلقاً اختصاصی دارد . حفظ کلتور هر ملت مطابق به سنن ملی آن یکی از موجودیت های مهم و آداب و اندیشه های ملی و محلی آن است که مطابق به تغییر زمان و مکان تغییر پذیر بوده ولی در طول سالها با کمک و پشتیبانی محققین ورزیده هر بخش جدا گانه بهبود قابل ملاحظه بسخود گرفته توسعه مییابد .

ریاست کلتور که به صفت معرف آداب ملی و محلی افغانستان از سال ۱۳۴۵ در چوکات وزارت اطلاعات و کلتور از چند سال به اینطرف خدمت میکند . پروگرامهای خاصی را در ساحه فعالیت خود تعقیب میکند که احیای تحقیق در ساحه فلکور و ادب محلی ، پرورش موسیقی به شکل علمی و بهتر آن برآه انداختن سایر هنر های زیبا در ساحات مختلف فعالیت های عمده این اداره را تشکیل میدهد .

وظایف ریاست کلتور

- ۱- شناسان و شنا ساندن میراث فرهنگی و کلتوری در افغانستان .
- ۲- در مسائل کلتوری افغانستان در مورد کار های که شده و کار هاییکه میشود نظارت نموده . در مواقع لازمه مشوره بدهد .
- ۳- طرح پروگرامهاییکه مردم بتوانند به آسانی و فراوانی به شاهکار های هنری دسترس یابند مخصوصاً تعلیم و ایززایی هنر های زیبا در بین اطفال و جوانان .
- ۴- اشاعه و انکشاف هنر های مصور و (رسامی ، نقاشی و غیره) و هنر های مصوت (موسیقی و ادبیات) و هنر های تمثیلی (رقص ، ژست و سینما) و هنر های صحنه و نمایش مانند هنر تئاتر و هنر اپرا .
- ۵- معرفی و قدر دانی از بزرگان علم و ادب و هنر که وظیفه عمده موسسات کلتوری در سائر جهان است .
- ۶- ایجاد روابط نیک کلتوری بین افغانستان و موسسات علمی و هنری و کلتوری مما لك دیگر .

الف :

هدیریت موسیقی ریاست کلتور !

هدیریت موسیقی ریاست کلتور از دیربست روی دو جنبه مشخص که یکی موسیقی علمی و دیگر موسیقی ملی و محلی است ساز میکند .

احساس لطیف هنر موسیقی را با امیال و مویذ نقش ارزنده فعلی آنها میباشد . احساسات مردم توأم تقویه و توسعه بخشند.

مسائل مربوط به تیاتر در کابل ولایات کشور یکی از اهداف اساسی ریاست کلتور است که برای هر بخش آن پروگرام های جداگانه وضع گردیده و امید است در آینده نقش یک تیاتر آبرو مند و علمی را که بتواند هدف اساسی خود را که عبارت از تنویر اذهان مردم است ایفاء نماید .

ج :-

مدیریت فلکور :- از آنجا که افغانستان در طول تاریخ خود حوادث خوب و زشت و زیبا فراوان دیده و ازجانبی محل تلاقی تمدنها و فر هنگهای گو ناگون و چهار راه رفت آمد اقوام و ملل بسیاری بوده و ازآمایش این تمدن ها واقوام و ملل تمدن و فرهنگ مخصوصی بوجود آمده که از سالیان درازدر همه شئون زندگانی مردم ریشه دوانیده است گرچه قسمتی ازین تمدن و فرهنگ مورد تحقیق دانشمندان و محققین قرار گرفته اما قسمت اعظم آن که عبارت از (فرهنگ عامه) میباشد متأسفانه جمع و تدوین نشده و تحقیق درستی درین زمینه انجام نیافته است .

از جانب دیگر وظیفه فلکور و ادب محلی حفظ و نگهداشت و تحقیق در مسائل محلی است که معتقدات تلقیات ذهنیات و اندیشه های مردم را تشکیل میدهد .

د : کورس آرت دراماتیک :-

ریاست کلتور بر علاوه دو تیاتر مشخص که فوقاً از آن نام برده شد یک کورس آرت دراماتیک هم در چوکات خود تاسیس نموده این کورس فعلاً به صورت مقدماتی مضامین مسلکی هنری را در ساحة اکتنگ ، ادبیات

ولسان فرامیگیرند و منظور از تاسیس آن همانا تهیه پرسنل فنی برای تیاتر های مربوط ریاست کلتور خواهد بود .

ممثلین و عملیات این کورس که فعلاً تعداد آنها به بیست نفر میرسد سال اول تعلیمی خود را سپری کرده و در سال دوم در سی خود مصروف تعلیم میباشدند در خاتمه یک ساحة کافسی و پرسونل مسلکی در آینده بمحور خود بچرخد .

در ختم این قسمت با ید متذکر شد که موسیقی علمی باهمان اساس و میتود های عصری تعقیب میگردد ولی موسیقی محلی و ملی که شالوده ادب ملی و محلی است درجای خود نقش مهم دارد .

ب :- انکشاف تیاتر :

طوریکه با انکشاف تیاتر میتوان سطح عمومی اطلاعات را بالا برد و با جهالت نادانی خرافات و بی سوادى مبارزه کرده اهمیت تیاتر رول بر جسته در تنویر افکار عامه داشته و افغانستان فعلی نیازمندی شدیدی به تیاتر های آبرو مند حس میکند که لازم است برای وجود آوردن چنین تیاترها مسائل آتسی در نظر گرفته شود .

۱- بوجود آوردن مراکز و موسسات آموزشی تیاتر برای جوانان که مسلکاً باید تربیه شوند .

۲- تبادلۀ استادان و هنرمندان بین کشور های همجوار و دوست .

۳- تشکیل یک مرکز اطلاعات مربوط به امور هنری تیاتر برای شاگردان و جوانان به سویه های مختلف .

۴- برای بالا بردن سطح تیاتر که بستگی مستقیم با پرورش روح و تقویه نیروی معنوی مردم ما دارد پروگرامهای طرح کند .

۵- در صورت امکان در باره فن نمایش اساسی و تکنیکی آثاری نشر نماید .

ریاست کلتور در طول یک دوره کوتاه توانست بایک تجدید نظر اساسی تحولی در تیاتر به وجود بیاورد که آنها ایجاد دو تیاتر جدید بنام « خبیر » و « آریا نا » کسه در چوکات موسسه هنر تیاتر تازه بکار شروع نموده اند سطح تمثیل را بالا برد . و هم یکی از جمله تیاتر های فعال ریاست کلتور تیاتر پښتو است که درین اواخر موفقترین تروپ هنری در ریاست کلتور بوده و نمونه فعالیت شان چه در کابل و چه در ولایات کشور

شرکت نساجی افغان

تاریخ اعلان تاسیس با مقدار سرمایه شرکت و قیمت های سهام قید میشود ، امضا بشکل و مهر هم مجاز است .

ماده (۸): در سهم امضاء رئیس عا مهل و یکنفر از اعضای هیئت عامل شرط است .
موقع توزیع اسناد سهم بسپهداران امضاء آمر محاسبه و آمر شعبه سهم و سرمایه (یا کفیل آنها) بلاوه مهربا تا په مخصوص شعبه سهم ضرورست .

تعیین قطع و تفصیل طبع ورقه ها ی اسناد سهم و اینکه هر سند حاوی چه تعداد سهام باشد از صلاحیت مجلس عالی شرکت است .

فصل سوم

(ارگان شرکت)

ماده (۹): شرکت ذریعة ارگان ذیل اداره میشود :

- الف/ مجمع عمومی سپهداران .
- ب/ مجلس عالی (هیئت مدیره) .
- ج/ هیئت عامل (هیئت اجرائیه) .
- د/ هیئت نظار .

الف/ مجمع عمومی

ماده (۱۰): سپهدارانیکه در کتاب سهام شرکت اسمای شان تثبیت گردیده و هر يك لااقل مالك يكصد سهم باشند مجمع عمومی شرکت را تشکیل میدهند مجمع عمومی به صورت عادی و فوق العاده منعقد میشود .
هرصد سهم حق يك رأی را دا رد ، مالك سهم ، خودش رامستقیماً و در صورت کدام عذر وکیل خود را گنبا بامضاء خود معرفی میکند سپهدارانیکه سهم شان به نصاب مهینه نرسیده باشد میتوانند چند نفر متفق گردیده وکیل شانرا به امضای خود بمجمع عمومی تعیین نمایند .

ماده (۱۱): اعضای مجلس عالی و هیئت عامل و هیئت نظار در مجمع عمومی در مسائلیکه مربوط بخود شان با شد حق رأی ندارند .

اساسنامه شرکت

فصل اول

«مقام»

ماده (۱) يك شرکت سهامی بنام (شرکت سهامی نساجی افغان) که آینده در این اساسنامه تنها بنام (شرکت) ذکر میگردد در سال ۱۳۱۵ تاسیس ، و مقصد آن توسعه امور ذیل است :

- الف/ ریشتن پنبه و غیره .
- ب/ بافتن پنبه و غیره .
- ج/ رنگ آمیزی و غیره امور مربوط صنعت نساجی .

تبصره: شرکت میتواند تولیدات خود را راساً و یا بواسطه موسسات دیگر بفرو شد همچنین شرکت میتواند بدیگر موسسات اشتراك ورزد و هم موسسات دیگری از قبیل موسسات صنعتی زراعتی و تجارتی تاسیس نماید .

ماده (۲) چون موسسه نساجی در داخل مملکت دارای دستگاه هاو شعب متعدد میباشد فلذا محل مرکز شرکت شعب و نمایندگیهای آن بصوا بدید مجلس عالی تعیین میشود .

ماده (۳) دوام شرکت غیر محدود است .

فصل دوم

(سرمایه)

ماده (۴) : سرمایه شرکت مبلغ (۸۳۶۰۸۲۶/۸۶۵۲۸) افغانی و هر واحد سهم مبلغ یکصد افغانی ، افزودی سرمایه منوط به مجمع عمومی شرکای شرکت است .
ماده (۵): سهام شرکت با اسم است .

ماده (۶): مسئولیت صاحبان سهام محدود و باندازه سهام آنهاست .

ماده (۷): در سند سهم عنوان شرکت ،

ماده (۱۲): مجمع عمومی بصورت عادی یا فوق العاده طبق ذیل منعقد میشود .
الف/ بائر پیشنهاد مجلس عالی .
ب/ بائر پیشنهاد هیئت نظار .
ج/ بائر درخواست سهامدارانیکه جمله سهام ایشان لااقل مساوی بیست فیصد سرمایه شرکت باشد .
ماده (۱۳) : اجتماع عادی مجمع عمومی بعد از ختم هر دوره حسابی و تکمیل بیلانس در سال یکبار صورت میگیرد .

ماده (۱۴): تاریخ انعقاد مجمع عمومی را مجلس عالی برادیو و اقلا در یکی ازجراید معتبر و کثیرالانتشار کشور اعلان وموضوعات قابل مذاکره مجمع را در آن واضح مینماید.
تبصره :- انعقاد مجمع عمومی یک ماه بعد از اعلان دعوت بعمل میاید .

ماده (۱۵): مجمع عمومی عادی وقتی انعقاد میاید که شاملین آن از دو ثلث سرمایه جمع شده شرکت نمایندگی نمایند اگر به نوبت اول در این اجتماع نصاب سهام مطلقه فوق پوره نشود در طرف پانزده روز از تاریخ جلسه اول توسط اعلان انعقاد جلسه جدید صورت بگیرد و مجمع جدید وقتی رسمیت خواهد داشت که صاحبان سهام اقلانصف سرمایه شرکت را نمایندگی نمایند در صورت عدم حصول این حد نصاب بترتیبی که در فوق ذکر شد مجمع عمومی دیگری دعوت میشود اما هیچگاه حد نصاب این مجمع کمتر از ربع سرمایه شرکت نباشد و تصاویب به اکثریت سرمایه و سهام معتبر می باشد .

ماده (۱۶): رئیس مجلس عالی مجمع را افتتاح مینماید و سپس مجمع در اثر پیشنهاد وی رئیس و منشی مجلس را انتخاب مینماید.
ماده (۱۷): تصاویب مجمع عمومی که مطابق این اساسنامه اتخاذ میشود تمام سهامداران وحتی آنها نیکه دارای رای مخالف بوده ویا در مجلس عمومی شامل نباشند مجبور و مکلف به قبول آن شناخته میشوند .

ماده (۱۸) لست سهامداران بعد از امضای رئیس عامل و امر شعبه سبم به تصدیق رئیس مجلس رسیده وقین از اولین رای گیری به یک جائیکه تمام سهامداران آنرا دیده بتوانند نهاده میشود این لست همراي سائر اسناد قانونی در صورت مذا کرات بمجمع عمومی ضم میگردد .

ماده (۱۹): وظائف مجمع عمومی قرارذیل است :-
الف/ استماع راپور مجلس عالی و راپور

هیئت نظار را جمع به اجراء و حسابات سال گذشته شرکت و اوضاع مالی آن .
ب/ شور در موضوع راپور های متذکره (الف) .

ج/ ملاحظه و تصویب بیلانس و حساب ب نفع و ضرر .

د/ تصویب تادیبه منافع بارباب سهام .
ه/ انتخاب اعضای مجلس عالی و هیئت نظار که دوره ماموریت آنها تمام شده باشد.

و/ شور و تصمیم در کلیه مسائل دیگری که جزء موضوع مجلس است مشروط بر اینکه موضوع مذکور از وظایف مخصوص مجمع عمومی فوق العاده نباشد .

نمبره (۱) شور و تصمیم مجمع عمومی راجع به بیلانس و حساب نفع و ضرر باید بعد از استماع راپور هیئت نظار و استحضاری از نظریه شان باشد .

(۲) در مجمع عمومی که بصورت غیر مترقبه تشکیل می شود فقط همان موضوعاتی مورد بحث قرار خواهد گرفت که تشکیل جلسه غیر مترقبه را ایجاب نموده باشد .

وظایف مجمع عمومی فوق العاده :

ماده (۲۰) الف/ تصویب تعدیلات مواد اساسنامه .

ب/ تصمیم راجع به تزئید با تقلیل سرمایه .

ج/ تصمیم راجع به انحلال شرکت .

د/ انضمام کلی یا قسمتی با شرکت یا موسسه دیگری یا بر عکس آن .

ماده (۲۱) : در مجمع عمومی فوق العاده حضور سهامدارانیکه اقلاً از سه ربع سرمایه شرکت نمایندگی کنند شرط است برای اعتبار تصاویبکه در این اجتماع اتخاذ میگردد

اتفاق دو ثلث آراء سبم شاملین مجمع لازم است اگر در اجتماع اول حضور نمایندگی سه ربع سرمایه ممکن نشود مجلس عالی بار دوم مجمع عمومی فوق العاده را دعوت میکند این دعوت در طرف پانزده روز توسط اعلان

بعمل می آید ودر این مرتبه حضور تعداد ارباب سهام میکه نصف سرمایه را نمایندگی کنند کافیسیت برای اعتبار تصاویب سه ربع آراء حاضر مجمع شرط است .

ب/ مجلس عالی

ماده (۲۲) شرکت نساجی دارای یک مجلس عالی می باشد که اعضای آن اقلا هفت نفر بوده واز طرف مجمع عمومی برای مدت سه سال تعیین میشوند در ختم مدت

- تصدی انتخاب مجدد ممکن است .
 ماده (۲۳): هریک از اعضای مجلس عالی مجبور است یکتعداد سهام خود موسسه موکل خود را که قیمت آن معادل (دو صد هزار افغانی) باشد به شرکت بود یعه بگذارد ، سهام مذکور در ختم دوره تصدی واپس اعاده می گردد .
- ماده (۲۴): مجلس عالی برای اجرای امور شرکت در اولین جلسه از بین خود رئیس را انتخاب میکنند .
- ماده (۲۵): در غیاب رئیس کفیل آن از بین اعضا انتخاب میشود .
- ماده (۲۶): مجلس عالی ترتیب انعقاد مجلس و مقررات داخلی شرکت را خودوضع میدارد .
- ماده (۲۷): در جلسات مجلس عالی باید اکثریت اعضای مجلس شمولیت داشته باشد تصمیمات مجلس عالی با اکثریت آراء اتخاذ میشود . در صورت تساوی آراء بهر طرفی که رای رئیس مجلس واقع شود معتبرخواهد بود تصاویر مجلس عالی از طرف اعضا صورت میگیرد رای اعضا بوکالت یکدیگر جائز نیست .
- ماده (۲۸): مجلس عالی اقلاً در ماه یکدفعه انعقاد می یابد والبته عند الزوم هر وقت منعقد شده میتواند .
- ماده (۲۹): مجلس عالی وظائف و اختیارات ذیل را دارا میباشد :
- الف / اجازه خریداری و توريد فابریکه های لازمه ، خریدزمین ، تعمیر فابریکه ، ملحقیات ، ساختن منازل مستخدمین و غیره
- ب/ اجازه فروش جایداد غیر منقول .
- ج / مساهمت شرکت در سایر شرکتها و موسسات داخلی مملکت وتاسیس موسسات صناعتی و تجارتی متذکره .
- تبصره :
- (۱) ماده اول
- د / به گرو گذاشتن ملکیت منقول وغیرمنقول شرکت و یا بضمانت دادن آن جهت استحصال اعتبارات (داخل و یا خارج) .
- ه / تصویب لایحه فروش اعتباری اموال تولیداتی شرکت .
- و/ تصویب بودجه سالیانه شرکت .
- ز / ترتیب لایحه راجع به طلبیات مشکوک وغیر قابل حصول .
- ح / ملاحظه و ارائه بیلانس متضمن کلیه دارائی منقول و غیر منقول ، مطالبات فروش و صورت حساب نفع و ضرر به مجمع عمومی
- ج/ رسیدگی به کلیه مسائلیکه در مجمع عمومی تصویب می شود .
- ی / تقدیم راپور در باره چگونگی اجراءات شرکت در ظرف سال گذشته ونظریات راجع به خط مشی آینده به مجمع عمومی .
- ل/ بمنظور بهبود و انکشاف امور شرکت مجلس عالی میتواند برای تشویق منسو بین شرکت مکافات نقدی از سر جمع منافع وضع و یا سهم امتیازی توزیع بدارد .
- م/ تعیین خط مشی عمومی و مالی شرکت و مراقبت اجرای آن از وظایف مجلس عالی است .
- ن/ بقیه اموریکه از وظایف مجمع عمومی نباشد .
- ماده (۳۰): هیچ يك از افراد مجلس عالی مزارد حق انجام امری را به نام شرکت نخواهند داشت .
- مگر به موجب اختیار نامه که به تصویب مجلس عالی رسیده باشد .
- ماده (۳۱): اعضای مجلس عالی نمیتوانند به چنان تشبیهاتی بردازند که بمعاملات شرکت تصادم واقع گردد .
- ماده (۳۲): لایحه امضاء صلاحیتداران شرکت را مجلس عالی طرح و تصویب میکند .
- ج / هیئت عامل**
- ماده (۳۳): شرکت دارای يك هیئت عامل میباشد که حد اقل مرکب از پنج نفر اعضا بوده و قوه اجرائیه شرکت شناخته میشوند . ریاست هیئت عامل مربوط به رئیس مرکزی است .
- تبصره: هیئت عامل مرکب است از رئیس مرکزی معاون و یا معاونین موصوف ، رئیس شعبه فروش و رئیس فابریکه پلخمری ، متجمله رئیس مرکزی رئیس شعبه فروش و رئیس دستگاه پلخمری اعضای دائمی مجلس عالی میباشدند .
- ماده (۳۴): وظائف ریاست هیئت عامل قرار ذیل است :-
- نماینده رسمی شرکت نزد محاکم قضائی و ادارات دولتی .
- تنظیم و مراقبت دفاتر موسسه .
- ترتیب بودجه های سالیانه و حصول منظوری آن از مجلس عالی .
- تهیه و تعیین قیمت مواد و سائر ضروریه و لوازم طرف احتیاج .
- ترتیب بیلانس و راپور اجراءات شرکت

- گرفته باشد وبالخاصه هیئت مذکور به تدقیق مواد ذیل مکلف میباشد .
- الف/ تحقیق طرز اجراءات دفاتر و حسابات شرکت .
- ب/ موجودی خزانه واسناد بها دار وغیره همچنین در صورت لزوم مواد او لیه و اشیاء مصنوعه و موجودی عمومی شرکت و ملحقات آن .
- ماده (۴۰): هیئت نظار میتواند در مشوره های مجلس عالی حضور بهم رساند. ولی حق رأی ندارند .
- ماده (۴۱): هیئت نظار دارای هیچ نوع قوه اجرائیه نمیشاشند ، هیئت مذکور کتباً اعتراضات و ملاحظات خویش را به ریاست مجلس عالی می سپارند مجلس عالی و هیئت عامل موظف است تمام معلومات واسناد لازمه را که هیئت نظار مطالبه نماید در دسترس آنها بگذارد .
- ماده (۴۲): هیئت نظار مکلف است که دو ماه قبل از انعقاد مجمع عمومی بیلاس سالانه و حسابات راجع بآنها مطالبه نموده راپور خود را که مشتمل بر بیان اوضاع عمومی شرکت باشد به مجلس عالی و هیئت عامل تسلیم کنند مجلس عالی آن راپور را بضمیمه نظریات خود به مجمع عمومی تقدیم نماید و مجمع سهم داران دو ماه بعد از تکمیل بیلاس منعقد گردد .
- ماده (۴۳): هیئت نظار در مواقعیکه برای انجام وظیفه خود احضار متخصصین را در قسمتی از امور شرکت لازم بداند میتواند بمصرف شرکت برای انجام آن يك یا چند نفر متخصص را موقتاً دعوت نماید .
- ماده (۴۴): هرگاه هیئت نظار در ضمن اجرای وظایف خود دعوت مجمع عمومی را به طور فوق العاده لازم بدانند به مجلس عالی موجباً پیشنهاد خواهد نمود و اجرای پیشنهاد مذکور حتمیست ، معهذا اگر مجلس عالی مجمع عمومی را دعوت نکرد هیئت نظار مستقیماً مجمع را دعوت می کند .
- ماده (۴۵): هیئت نظار باید صورت اجراءات خود را به تفصیل تنظیم نموده و در آنصورت کلیه مطالبی را که مورد نظارت و تفتیش واقع شده است قید نماید .
- ماده (۴۶): کسانیکه باعضای مجلس عالی و هیئت عامل قرابت مثل پدر ، برادر ، پسر ، کاکا ، ماما ، خسر ، داماد داشته باشند عضو هیئت نظار شده نمیتوانند .
- و تقدیم آن به مجلس عالی .
- ترتیب نقشه تعمیرات و تادیه مصارف ساختمانی آن بعد از منظوری مجلس عالی .
- اجرای لیلامهای سالیانه اموال منقول .
- استخدام و ترفیع مامورین و مستخدمین موسسه ما فوق رتبه ۹ از صلاحیت مجلس عالی است .
- خرید و فروش اموال منقول ، فروش اشیای تولیداتی ، تعیین پرو گرام تولیدی فابریکه های موسسه باساس خط مشی عمومی که اقلاً سال یکمرتبه از طرف مجلس عالی تصویب میشود ، اعطای پیشکیها بدیگر موسسات و ما مله داران باساس قرار داد و موافقه طبق لایحه مصو به مجلس عالی اخذ قرضه برای موسسه بموافقه مجلس عالی از داخل و خارج ، موافقه برنخ تکتانه ها ، افتتاح حسابات بنام شرکت در بانکها و موسسات پولی باساس لایحه مصو به مجلس عالی ، پیشنهاد راجع به تقسیم و توزیع منافع رویت به مجلس عالی ، تعیین صلاحیت امضا آمرین و ما مورین شرکت باساس لایحه مصوبه مجلس عالی وسائر امور اجرائیه وی شرکت که در فوق ذکر نشده باشد .
- ماده (۴۵): اعضای هیئت عامل در عین وظیفه داری بشرکت نمیتواند به موسسات دیگر شامل کار و وظیفه شوند و معا ش و حق الزحمه اخذ دارند .
- ماده (۴۶): در خرید و فروش اشیاء از قبیل اثاثیه و تولیدات تجاری شرکت اعضای هیئت عامل نمیتواند به صورت مستقیم یا غیر مستقیم اشتراک داشته باشند .
- ماده (۴۷): تنظیم و تقسیم وظایف مامورین و تعیین تشکیلات داخلی ارگان مر بوطه شرکت وظیفه هیئت عامل است .
- د/ هیئت نظار**
- ماده (۳۸): هیئت نظار مشتمل بر حد اکثر چهار نفر یعنی رئیس ، معما و ن و دو نفر عضو میباشند . که از طرف مجمع عمومی برای سه سال انتخاب میشوند ، اعضای اداری وحسابی خود را خود هیئت موصوف انتخاب میکنند اما این کار مندان حیثیت عضو نظار را ندارد ، هیئت نظار به حیث مامور دائمی شرکت دارای حقوق میباشد .
- ماده (۳۹): هیئت نظار از امور و اجراءات شرکت مراقبت میکنند که موافق باین اساسنامه و دیگر مقررات داخلی شرکت صورت

فصل ششم

انحلال شرکت

ماده (۵۲): اگر در اثر بعضی حوادث سرمایه شرکت به نصف تنزیل کند مجلس عالی برای اتخاذ تصویب راجع به تکمیل سرمایه بمقدار اصلی و یا ارتقاء، بمقدار متباقی و یا برای انحلال شرکت مجمع عمومی رابصورت فوری دعوت میکند، اگر تنها یک ثلث سرمایه باقیمانده باشد و مجمع عمومی راجع به تکمیل سرمایه و یا اکتفاء به ثلث آن تصمیم نگیرد منحل شمرده میشود.

ماده (۵۳): در صورتیکه مجمع عمومی انحلال شرکت را تصویب نماید هیئتی مرکب از پنج الی هفت نفر که دارای اختیارات کامل باشند تعیین مینماید، اعضای این هیئت از بین اعضای مجلس عالی و هیئت عامل و نظار نیز انتخاب شده میتواند.

ماده (۵۴): کمیسیون تصفیه باید فوراً کلیه موجودی دفاتر و دوسیه های شرکت را از مجلس عالی و هیئت عامل گرفته و مطابق مقررات قانون، امور شرکت را تصفیه، دیون را تادیه، طلبات را حصول و دارا نوی باقیمانده را بین صاحبان سهم تقسیم نماید.

فصل هفتم

مقررات مختلفه

ماده (۵۵): برای اینکه مراسلات و اسناد صادره شرکت معتبر محسوب شود، مراسلات مرکز و دستگاها باید دارای دو امضاء باشد صلاحیتداران امضاء انفرادی را لایحه صلاحیت امضاءها مصوبه مجلس عالی معرفی میدارد.

ماده (۵۶): مسائلیکه درین اساسنامه پیش بینی نشده باشد طبق مجوزات قوانین مربوطه دولتی تعمیم و اجراء می شود.

ماده (۴۷): رئیس، معاون و اعضای هیئت نظار در ختم دوره ماموریت شان دو باره انتخاب شده میتوانند

فصل چهارم

بیانسی

ماده (۴۸): سال، حسابی شرکت از تاریخ اول حمل شروع و به ۳۰ حوت خاتمه می یابد.

ماده (۴۹): بیانسی سالانه باید دو ماه قبل از انعقاد مجمع عمومی جهت واریسی به هیئت نظار سپرده شود بیانسی باید بصورت صحیح و واضح و طبق مقررات قانونی ترتیب یافته و باید نفع و ضرر حقیقی را نشان بدهد بیانسی سالانه باید قبل از اخیر اسد سال ما بعد به مجمع عمومی رویت داده شود.

ماده (۵۰): اصول اجراءات دفتر داری و تنظیم محاسبات نساجی در مرکز و شعبات بطرز واحدی که به تصویب مجلس عالی نساجی رسیده باشد خواهد بود.

فصل پنجم

حساب نفع و ضرر سالانه

ماده (۵۱): از منافع شرکت و ضعیات ذیل به عمل میاید:

۱- برای ذخیره احتیاطی تا تکمیل ذخیره قانونی پنج فیصد وضع میگردد پس از تکمیل ذخیره قانونی مجلس عالی موضوع رابه مجمع عمومی شرکا با نظریات خود پیشنهاد نموده تصمیحات مجمع عمومی حاصل میشود.

۲- امداد به صندوق تقاعد و بیمه صحی مامورین.

۳- کمک و بخشش به مامورین، کارگران و آمرین موسسه با اساس تصویب مجمع عمومی.

۴- بقیه مفاد بصورت منافع خالص به تناسب سهم طبق هدایت مجمع بسهمداران توزیع میشود.

فابریکات

الف - فابریکه نساجی پلخمری

فابریکه نساجی پلخمری یا اولین فابریکه بزرگ کشور، در سال ۱۳۱۵ تهادب گذاری شد، در سال ۱۳۲۱ شروع به تولیدات نموده ابتداء فابریکه دارای پانزده هزار دوک نخ ریشی، پنجصد و پنجاه پایه ماشین بافت و حاوی سائر ماشین آلات بود.

بعد آنسبب بعضی عوامل و بخصوص بروز جنگ دوم جهانی توسعه پلان انکشافی پیش بینی شده عملی شده نتوانست در سال ۱۳۳۱

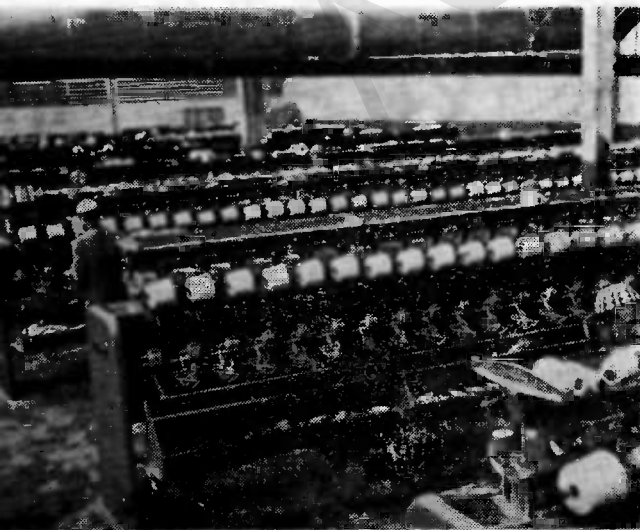
قسمت نختابی و شعبات متمم آن و با بکار انداختن پانزده هزار دوک انکشاف نمود، سپس در اواسط سال ۱۳۳۵ شعبه بافت آن توسعه یافت با عملی شدن این ما مول و با نصب ۳۰۴ پایه ماشین بافت اتومات، تولیدات پارچه جات نخی روبه افزایش گذاشت، در شعبات مقدماتی یافت نظر به احساس ضرورت ماشین های جدید از قبیل دستگاه های تهویه، آبرسانی و تنویر فابریکه تجدید و اصلاح گردید، فابریکه

نساجی پلخمري علاوه از شعبات توليدي داراي ورکشاپ ميخا نيکي ريخته گري و ماشين آلات نيز ميباشد فعلا تعداد ماشينر، تخنيکر، کارگر و مستخدم در فابريکه به ۲۴۷۸ نفر ميرسد .
 فابريکه برق نساجی پلخمري :-
 تمهات اين فابريکه در اخير برج نو ر

۱۳۱۵ گذاشته شد، بعداً شعبات توليدي آن به فعاليت آغاز کرد .
 فابريکه داراي سه تور بين جنوبيتر به قوه توليدي ۱۶۰۰ کيلوات برق في ساعت بوده ، ومجموع توليدات برق آن بالغ بر ۴۸۰۰ کيلوات في ساعت ميباشد از اين برق براي شعب توليداتي، تخنيکي و تنوير منازل

ماشينهای شانه دستگاه نختابی فابريکه نساجی پلخمري

ماشينهای دستگاه مقدماتی بافت فابريکه نساجی

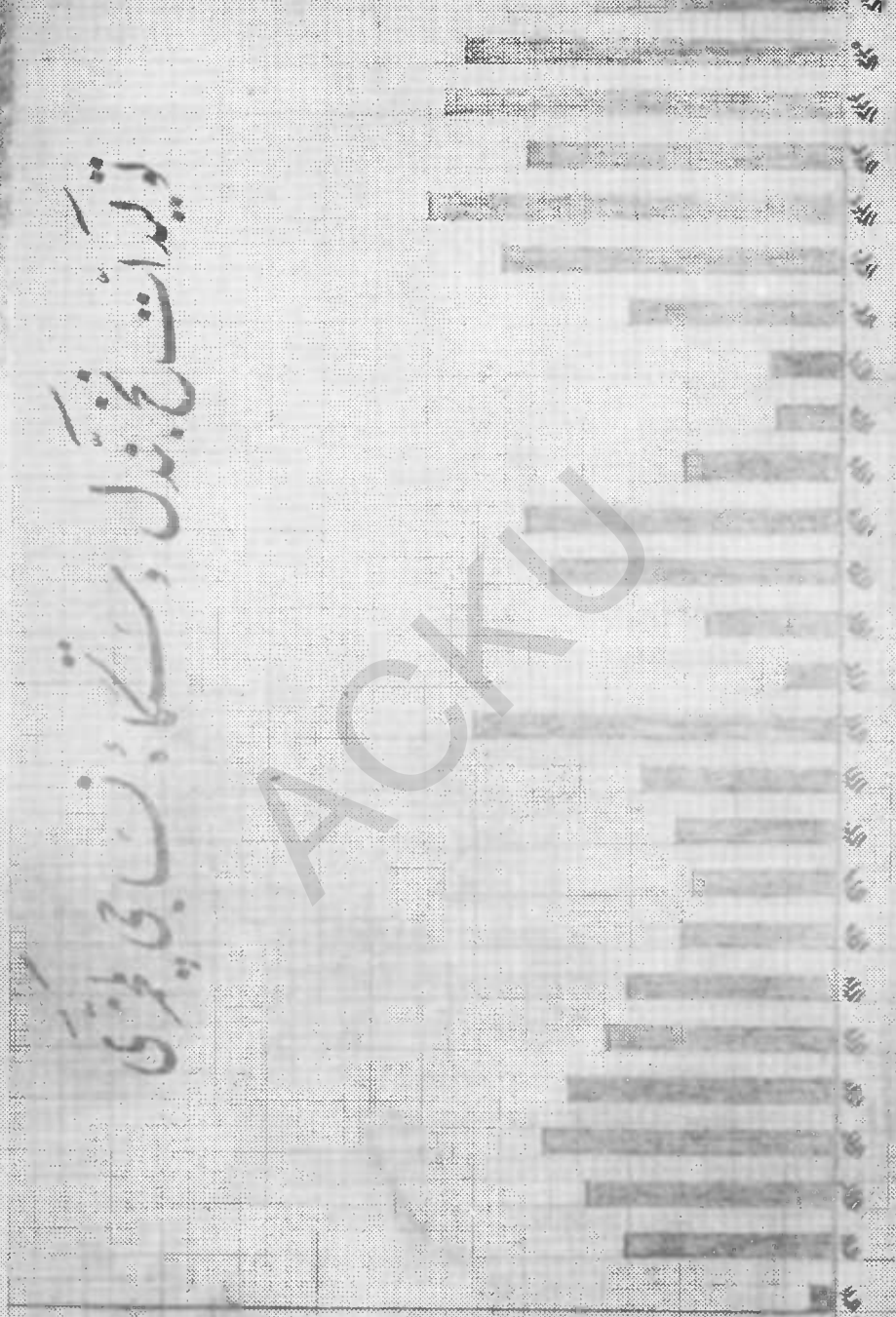
تولیدات برق فائز یک برقی دستکام: نابی پٹری

ACKU

تبدیلات فی جغرافیہ

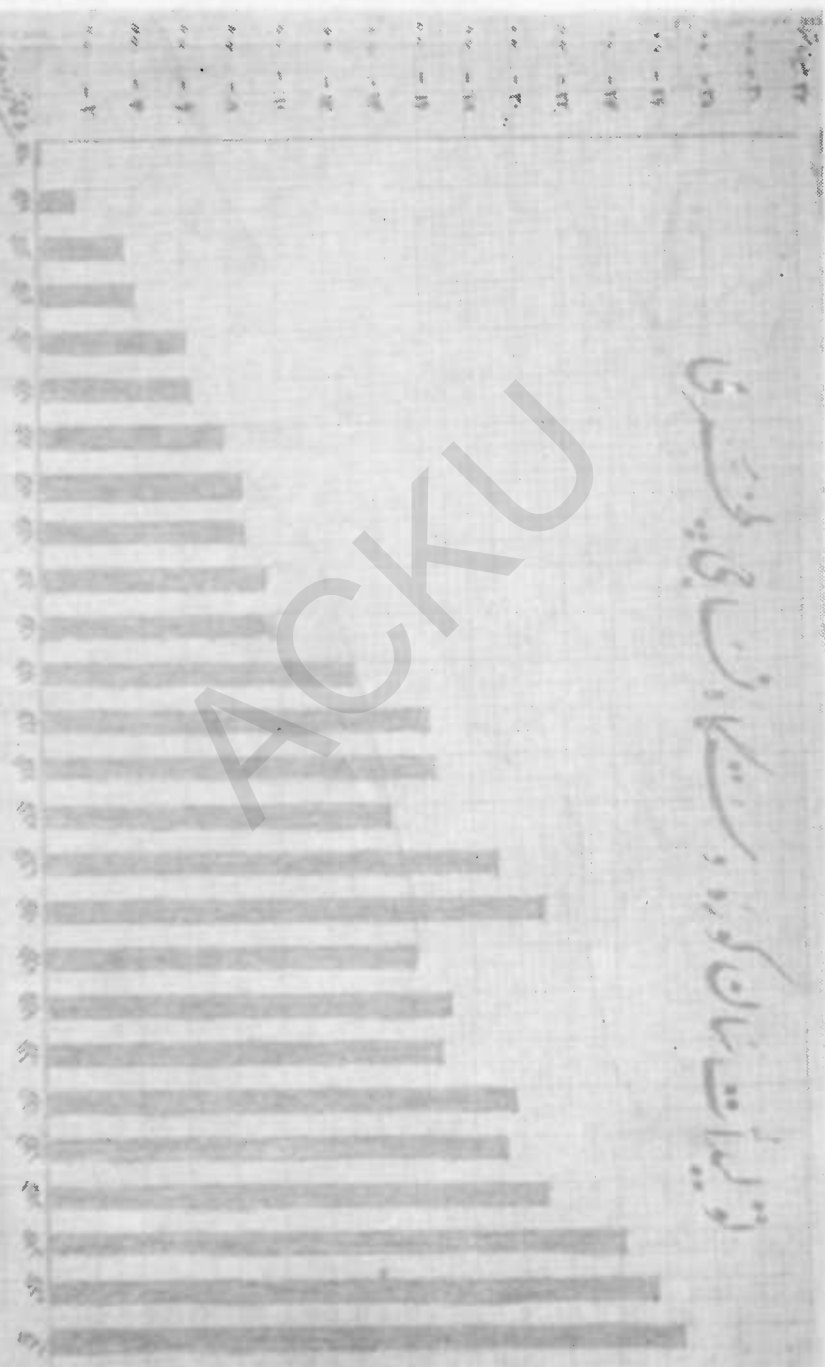
۱۱۹ ۱۱۸ ۱۱۷ ۱۱۶ ۱۱۵ ۱۱۴ ۱۱۳ ۱۱۲ ۱۱۱ ۱۱۰ ۱۰۹ ۱۰۸ ۱۰۷ ۱۰۶ ۱۰۵ ۱۰۴ ۱۰۳ ۱۰۲ ۱۰۱ ۱۰۰ ۹۹ ۹۸ ۹۷ ۹۶ ۹۵ ۹۴ ۹۳ ۹۲ ۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶ ۸۵ ۸۴ ۸۳ ۸۲ ۸۱ ۸۰ ۷۹ ۷۸ ۷۷ ۷۶ ۷۵ ۷۴ ۷۳ ۷۲ ۷۱ ۷۰ ۶۹ ۶۸ ۶۷ ۶۶ ۶۵ ۶۴ ۶۳ ۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

ACKYU

۱۱۹ ۱۱۸ ۱۱۷ ۱۱۶ ۱۱۵ ۱۱۴ ۱۱۳ ۱۱۲ ۱۱۱ ۱۱۰ ۱۰۹ ۱۰۸ ۱۰۷ ۱۰۶ ۱۰۵ ۱۰۴ ۱۰۳ ۱۰۲ ۱۰۱ ۱۰۰ ۹۹ ۹۸ ۹۷ ۹۶ ۹۵ ۹۴ ۹۳ ۹۲ ۹۱ ۹۰ ۸۹ ۸۸ ۸۷ ۸۶ ۸۵ ۸۴ ۸۳ ۸۲ ۸۱ ۸۰ ۷۹ ۷۸ ۷۷ ۷۶ ۷۵ ۷۴ ۷۳ ۷۲ ۷۱ ۷۰ ۶۹ ۶۸ ۶۷ ۶۶ ۶۵ ۶۴ ۶۳ ۶۲ ۶۱ ۶۰ ۵۹ ۵۸ ۵۷ ۵۶ ۵۵ ۵۴ ۵۳ ۵۲ ۵۱ ۵۰ ۴۹ ۴۸ ۴۷ ۴۶ ۴۵ ۴۴ ۴۳ ۴۲ ۴۱ ۴۰ ۳۹ ۳۸ ۳۷ ۳۶ ۳۵ ۳۴ ۳۳ ۳۲ ۳۱ ۳۰ ۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶ ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

توزیلات نشان کوہہ دستکاران بی بی پشتری

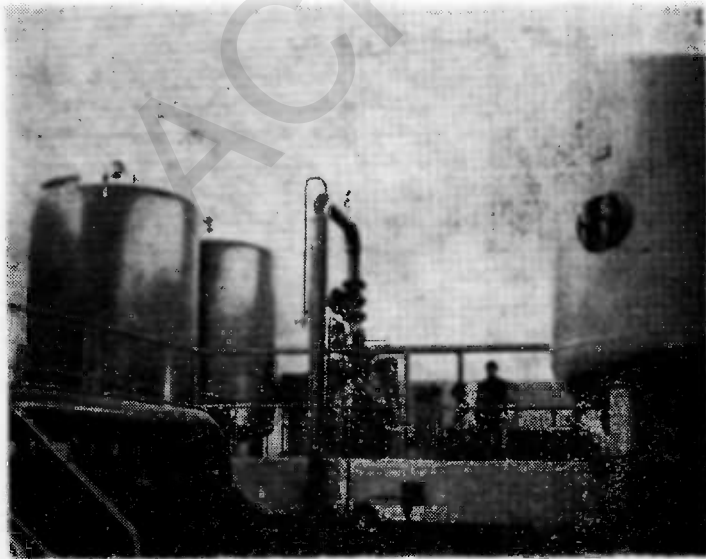

ACKU

استفاده بعمل ميايد .
 در پلخمری منازل از طرف فابريکه تعمير گريدده و طور رايجان بدسترس استفاد ه
 ماحورين و کار گران قرار داده شده ، سالانه علاوه از بيمه صحتي ، لباس و غذا نيز به کار
 گران داده ميشود .

شعبه ريخته گري فابريکه نساجي پلخمری

دستگاه آبرسانی فابريکه نساجي پلخمری

توليدات فابريکه :-

نخ بندلي ده پونده	پارچه به متر	سال
۱۰۹۸۸	۷۰۷۳	۱۳۲۱
۸۱۸۶۱	۱۶۸۷۰۲۸	۱۳۲۲

۹۷۰۸۰	۳۶۵۵۸۴۷	۱۳۲۳
۱۱۱۴۲۸۳	۴۰۱۳۶۸۵	۱۳۲۴
۱۰۴۱۵۸	۶۲۳۱۶۴۴	۱۳۲۵
۸۹۲۷۹	۶۴۷۵۱۲۲	۱۳۲۶
۸۲۵۳۴	۷۷۳۳۸۹۹	۱۳۲۷
۶۱۹۱۰	۸۵۶۶۰۹۶	۱۳۲۸
۵۷۵۰۱	۸۶۸۶۱۵۰	۱۳۲۹
۶۳۹۱۸	۹۵۵۳۴۶۸	۱۳۳۰
۷۶۸۲۴	۹۹۲۵۲۷۱	۱۳۳۱
۱۴۱۶۵۹	۱۳۱۷۰۵۸۵	۱۳۳۲
۲۱۹۱۸	۱۶۳۶۲۲۰۹	۱۳۳۳
۵۲۰۶۱	۱۶۵۰۲۲۷۲	۱۳۳۴
۱۱۲۸۴۷	۱۴۷۵۶۰۴۴	۱۳۳۵
۱۲۳۱۴۶	۱۹۱۰۲۹۶۰	۱۳۳۶
۶۱۴۹۲	۲۱۰۹۳۱۲۷	۱۳۳۷
۲۶۴۵۹	۱۵۷۸۳۴۸۷	۱۳۳۸
۲۹۶۳۴	۱۷۱۱۱۸۰۰	۱۳۳۹
۸۳۲۸۹	۱۶۷۵۹۳۲۴	۱۳۴۰
۱۳۲۲۹۵	۱۹۷۰۰۰۰۰	۱۳۴۱
۱۶۰۸۳۶	۱۹۷۳۲۸۸۰	۱۳۴۲
۱۲۲۸۹۲	۲۱۰۰۲۲۴۴	۱۳۴۳
۱۵۴۴۹۸	۲۴۲۳۳۸۲۱	۱۳۴۴
۱۴۷۹۶۵	۲۵۶۳۵۳۵۴	۱۳۴۵
۷۷۷۸۸	۱۷۹۰۲۰۴۸	۱۳۴۶ الی عقب ۴۶

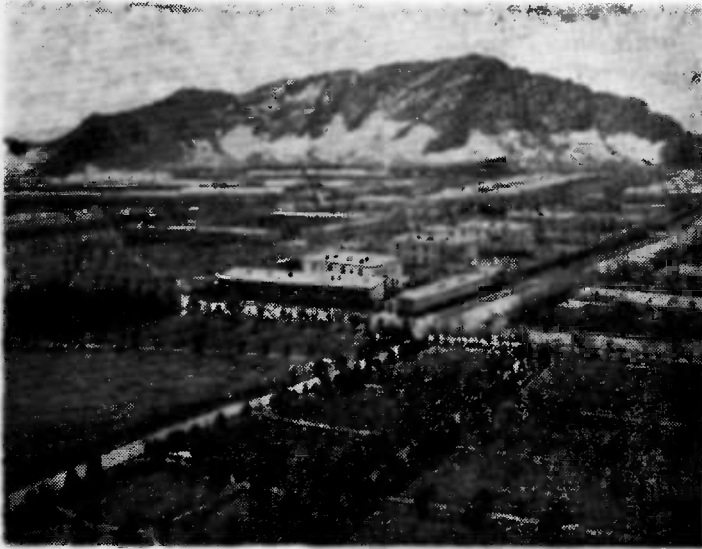
ب: فابریکه نساجی گلپهار

- تهداب گذاری فابریکه گلپهار بتاریخ ۲ ثور ۱۳۲۲ صورت گرفت. فابریکه مذکور از جمله عصری ترین فابریکه های نساجی در شرق میانه محسوب میگردد. نقشه آن از طرف کمپنی مشورتی گو تسی تکسی سویس طرح و تعمیر آن توسط کمپنی هوختیف آلمانی اعمار و در سال ۱۳۳۹ از طرف اعلیحضرت معظم همایونی افتتاح گردید.
- حجم تعمیر فابریکه :-**
- ۱- سنگ برای تعمیر - ۸۷۸۰۰۰ متر مکعب .
 - ۲- سنگ برای گدام ها ، منازل و غیره ۲۲۰۰۰۰ متر مکعب .
 - ۳- جفله اندازی و پخته کاری - ۱۲۰۵ کیلو متر .
 - ۴- حفر کانال ها - ۱۳ کیلو متر .

دستگاه های فابریکه :-

- ۱- دستگاه نختابی داری ۴۵۶۰۰ دوک .
- ۲- دستگاه بافت داری ۱۳۱۲- پایه
- ۳- ور کشایهای میخانیکی، ویلدنگ کاری
- ۴- حلبی سازی، ترمیم موتر و نجار خانه، این شعبات دارای دستگاه تهویه، بیرکندیشن بوده و در طول سال رطوبت و حرارت شعبات را

طور مطلوب نظر به ايجابات توليد ثابت نکه عالی به اروپا و امريکا اعزام نموده بود که بعد
 ميفاردر .
 فعلاً در فابريکه نساجی گلپهار ۴۹۳۶ نفر
 مامور ، انجنير ، تخنيکر ، مستخدم و عمله
 کار مينمايند موسسه نساجی افغان از ابتداء
 يك عده محصلين را غرض اخذ تحصيلات
 در شقوق اداري و فني موسسه اجراء وظيفه
 مينمايند . اکنون هم ده نفر محصل بمصرف
 موسسه غرض توسعه معلومات در آلمان غربي
 و فرانسه مصروف تحصيل اند .

دورنمای فابریکه نساجی گلپهار

ماشينهای ريز دستگاہ نختایی فابریکه نساجی گلپهار

توليدات فابريکه نساجی گلپهار از سال ۱۳۳۹ الی ۱۳۴۶

سال	نخ بندلی ده پونده	پارچه کوره	بمتر- پارچه رنگ آمیزی شده به متر
۱۳۳۹	۹۶۱۶	۴۳۱۵۱۳۴	۱۱۳۲۵۴۹۰
۱۳۴۰	۱۹۳۳۴	۱۰۴۲۶۲۱۶	۲۰۴۳۵۹۵۲
۱۳۴۱	۳۱۰۲۸	۱۷۷۰۷۶۵۹	۲۴۸۸۱۳۸۹
۱۳۴۲	۴۷۴۷۲	۱۷۹۲۹۳۷۱	۲۱۵۸۸۱۶۴
۱۳۴۳	۴۹۷۹۰	۲۵۲۹۷۶۸۹	۳۵۲۸۱۳۰۲
۱۳۳۴	۹۹۹۴۷۵۳۰	۳۰۴۳۵۶۶۸	۶۴۹۷۲۱۸۰
۱۳۴۵	۹۹۸۸۰	۳۹۸۳۴۱۶۶	۶۴۹۷۲۱۸۰
۱۳۴۶	۸۲۹۹۳	۳۷۱۱۰۷۹۶	۴۸۳۱۱۳۴۸

ماشينهای ريز نختای فابريکه نساجی گلپهار

شعبه رنگریزی دستگاه رنگ آمیزی فابريکه نساجی گلپهار

وهمچنين در دستگاه رنگ آميزی گلبهار علاوه از توليدات كوره دستگاه های بافت و كمپل بافی گلبهار ، صحن كوره و جیم تولیدی فابریکه پلخمری و جبل السراج نیز رنگت آمیزی میشود .

ج- فابریکه نساجی جبل السراج :-

فابریکه نساجی جبل السراج اولین فابریکه ایست که در صنعت نساجی ، منسو چات نخ تولید نموده ، و تا حال در تولید جیم ، گامسکوت قطیفه ، دستمال و غیره فعالیت دارد . فعلا درین فابریکه ۳۳۹ کارگر کار میکنند . احصائیه توليدات فابریکه جبل السراج قرار آتیست :-

سالت	پارچه به متر	پارچه رنگ آمیزی شده به متر	بافت دستی
۱۳۳۱	۶۳۹۰۵۸ ر ۲۹	۱۴۶۴۷۱۷	۵۰۵۹
۱۳۳۲	۱۱۱۱۷۶۴ ر ۳۵	۲۰۰۷۱۹۵ ر ۱۰	۱۱۳۲۳
۱۳۳۳	۹۱۵۴۶۵۰۰	۲۱۵۱۷۵۱ ر ۷۸	۲۶۳۰۴
۱۳۳۴	۹۹۹۴۷۵۳۰	۱۰۵۷۳۵۵ ر ۹۰	۱۳۸۸۱
۱۳۳۵	۷۵۴۵۸۳ ر ۵۰	۲۹۸۵۳۲۷ ر ۷۰	۳۰۳۱۸
سالت	پارچه به متر	پارچه رنگ آمیزی شده به متر	بافت دستی
۱۳۳۶	۶۶۱۳۸۴ ر ۱۰	۳۹۸۴۹۳۷ ر ۷۰	۵۱۰۴۲
۱۳۳۷	۴۵۶۷۶۰ ر ۵۰	۳۲۷۷۳۶۵ ر ۹۰	۲۲۱۶۷
۱۳۳۸	۵۷۱۹۳۵ ر ۷۰	۷۱۰۵۹۸۲ ر ۴۰	۲۴۵۶۷
۱۳۳۹	۹۹۹۴۷۵۳۰	۲۲۵۷۷۲۱ ر ۱۰	۳۹۵۷۸
۱۳۴۰	۵۳۵۱۰۱ ر ۰۴		۳۶۹۳۰
۱۳۴۱	۵۴۰۶۱۴ ر ۰		۷۲۷۷۳
۱۳۴۲	۴۲۰۰۴۲ ر ۰		۷۱۰۱۸
۱۳۴۳	۴۲۷۷۰۴ ر ۰		۶۵۶۴۰
۱۳۴۴	۴۴۲۸۳۶ ر ۰		۹۴۰۳۴
۱۳۴۵	۴۶۵۰۱۷ ر ۰		۱۷۰۳۳
۱۳۴۶	۴۴۵۴۴۴ ر ۰	الی اخیر قوس	۲۱۶۷۴

از سال ۱۳۳۹ باینطرف دستگاه عصری و مجهز رنگ آمیزی گلبهار به فعالیت آغاز نموده و رنگت آمیزی جبل السراج معطل گردید .

سالت	پارچه به متر	نخ به گند	فروش	قیمت به افغانی
۱۳۴۰	۲۴۸۴۹۴۳۹	۸۶۰۳۷	۷۷۰۴۰۲	۲۶۷۶۴۷۳۹۳
۱۳۴۱	۳۱۱۳۹۲۱۸	۱۲۵۴۲۳	۹۹۰۳۰	۳۷۵۶۶۷۷۶۷
۱۳۴۲	۳۵۹۴۷۸۷۰	۱۶۹۲۴۰	۱۳۴۴۲۸	۴۳۵۱۸۲۶۶۵
۱۳۴۳	۵۱۶۶۵۷۳۶	۱۳۳۶۶۱	۱۶۴۱۶۴	۵۶۵۴۵۸۵۵۷
۱۳۴۴	۶۱۸۶۷۲۰۲	۲۶۶۲۸۷	۱۴۸۷۲۲	۶۸۰۲۸۲۶۷۹
۱۳۴۵	۵۳۹۵۸۶۴۵	۲۲۲۱۵۹	۱۵۳۷۹۶	۶۴۲۱۹۵۰۴
۱۳۴۶	۴۲۵۸۰۰۲۱	۱۵۴۵۵۷	۹۹۷۲۹	۴۸۸۳۲۰۴۴

توليدات شش ماه اول سال ۱۳۴۷ نساجی افغان طور تخمین :-

- ۱- توليدات صحن كوره - ۲۸۰۰۰۰۰۰ متر .
- ۲- رنگت آمیزی - ۲۳۰۰۰۰۰۰ -
- ۳- نخ بندلی ده پونده ۴۰۰۰۰ - بندل .

پروژه بزرگ صدور گاز در شبرغان

ذخایر سر شار گاز طبیعی افغانستان تا چندی قبل در زیر طبقات زمین پنهان بود، ولی نیروی انسانی، عزم متین و زحمت مردم ما این ماده بزرگ اقتصادی را از زیر خاک بیرون آورده که اینک امروز در حال صدور میباشند و محصول زحمات و عرق ریزی هایی است که بهره برداری از آن طبق معاهده سال ۱۳۳۶ بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی در مورد تفحصات پترول و گاز شروع شده است. سروی تفحصات پترول و گاز در صفحات شمال اساساً یک سال بعد از امضای معاهده مذکور شروع و در نتیجه خواجه گوگردک، یتیم تاق و خواجه بولان مناطق مساعدی برای تفحصات انتخاب و تثبیت شد کار برمه کاری چاه ها از سال ۱۳۳۸ تا ۱۳۳۹ شروع گردید و بدین ترتیب موجودیت ذخایر کار درین مناطق ثابت شد و کار عملی برای استخراج و صدور آن آغاز گردید. چنانچه تنها در منطقه شبرغان موجودیت گاز فعلاً در حدود ۶۸ میلیارد مکعب متر تخمین شده است.

گردیده صدور گاز برای افغانستان نسبت به هر قلم و صادراتی دیگر در تقویه بنیه اقتصادی کشور نقش بزرگی دارد. قرار است در طول سال ۱۳۴۷ در حدود ۵ را میلیارد مکعب گاز با اتحاد شوروی صادر کرده که معادل مبلغ ۸۴ میلیون دالر عاید آن خواهد بود در سال ۱۳۴۸ صادرات گاز ما به دو میلیارد مکعب متر و حاصلات اسعاری از درک فروش آن به یازده میلیون دالر خواهد رسید.

بدین ترتیب این مقدار در سال ۱۳۴۹ به ۲۳ میلیارد مکعب متر معادل ۱۳۹۹ میلیون دالر و در سال ۱۳۵۰ به ۳ میلیارد مکعب متر معادل ۱۶۸۸ میلیون دالر افزایش خواهد یافت.

ولی ماهیت گاز تنها با صدور آن بخارج در همین جا انجام نمی یابد، بلکه استفاده وسیع آن در داخل کشور نیز صورت میگیرد در تاریخ افغانستان برای اولین بار گاز به صفت مواد خام صنعتی در معرض استفاده قرار خواهد گرفت.

بطوریکه پیش بینی شده فابریکه تولید کود و برق که یکی از انواع مفید کود زراعتی بشمار میرود، از طریق همکاری اقتصادی و تخنیکی اتحاد شوروی

در مزار شریف ساخته می شود چون قیمت گاز نسبت به سایر مواد سوخت نازل میباشد بنام استفاده از آن در تولید کود و برق اقتصادی است. همچنان در نظر است سالهای آینده از گاز

در بکار انداختن سایر موسسات صناعتی در مزار شریف نیز استفاده بعمل آید درین جمله فابریکه شیشه سازی و فابریکه تولید چونه شامل میباشد.

بدین ترتیب گاز در آینده بحیث یکی از شرائین جدید صادرات ما محسوب شده و در

انکشاف و بکار انداختن سایر پروژه های صنعتی و در نتیجه بهتر شدن وضع اقتصادی نقش ارزنده ای خواهد داشت.

کشف گاز و طرق استخراج آن البته نصف فعالیت را تشکیل میداد، در حالیکه تهیه وسایل و آماده ساختن این منبع انرژی برای استفاده نصف دیگر فعالیت و مرحله دوم کار را تشکیل میداد برای این منظور تمدید و ساختمان پایپ لاین انتقال گاز تا سرحد شوروی از سال ۱۳۴۵ باساز همکاری تخنیکی اتحاد شوروی شروع شد و امروز تمدید آن بطول ۹۱۵ کیلو متر کاملاً تکمیل شده و گاز صادر میشود.

در ساختمان تمدید پایپ لاین و صنایع گاز در حدود ۱۷۰۰ نفر کارگر افغانی و ۲۳۰ نفر متخصص شوروی اشتراک کرده و علی الرغم شرایط نامساعد آب و هوا در طول سال با فعالیت خستگی ناپذیری این پروژه را بنایه تکمیل رساندند.

در نیمه اول سال ۱۳۴۶ نصب و تمدید پایپ لاین انتقال گاز خاتمه یافت و در نیمه اخیر سال مذکور نخستین صادرات گاز افغانی تا سرحد اتحاد شوروی بصورت امتحانی آغاز ما

گرځندوی

در سال ۱۳۴۶ سیا حینیکه به افغانستان که در طرف دو سال اخیر پیش از سه صدو آمده اند به (سی و هفت هزارو هشتصد و پنجاه در صد در تعداد سیاحین با افغانستان هشتاد و پنج) نفر بالغ شده است اگر به تزیادریخ داده است . جدول ذیل نظر انداخته شود معلوم میشتود

سال	از راه زمین	از راه هواه	مجموع
۱۹۶۵ مطابق سال ۱۳۴۴	۷۹۳۳	۲۶۰۶	۱۰۵۰۹
» ۱۹۶۶ مطابق سال ۱۳۴۵	۱۴۳۹۶	۹۰۱۷	۲۳۴۱۳
» ۱۹۶۷ مطابق سال ۱۳۴۶	۲۷۰۹۱	۱۰۷۹۴	۳۷۸۸۵

در سال ۱۳۴۶ چهل فیصد توریست های مالک و ۶۰ فیصد باقیمانده توریستان پاکستانی از ۶۴ مملکت مختلف جهان به افغانستان سیاحت کرده اند به ترتیب ذیل

سیاحین	پاکستانی	۱۵۸۳۵	»	سوئسی	۴۵۴
»	برتانوی	۵۳۱۰	»	جایانی	۳۵۸
»	امریکائی	۴۹۳۵	»	دنمارکی	۳۲۲
»	هندی	۲۵۸۵	»	نیوزیلانندی	۲۷۶
»	آلمانی	۱۹۷۸	»	ایتالوی	۲۵۴
»	فرانسوی	۱۶۷۸	»	سوئیدی	۲۲۵
»	آسترالیائی	۹۸۱	»	اتریشی	۲۱۸
»	ایرانی	۷۸۵	»	سایر ممالک	۶۰۸۹
»	کانادائی	۵۳۶	»	جمله	۳۷۸۸۵

احصائیه هاییکه بر اساس تعامل بین المللی ترتیب گردیده نشان میدهد که عایدات تیکه از مدرک تورزم در سال ۱۳۴۶ به مملکت تأمین گردیده است . در حدود یکصدو شصت ملیون افغانی یعنی تقریباً دو ملیون دوصد هزار دالر میباشد که مدارک ازین قرار میباشد

از چند سال باینسو تورزم برای بسیاری از ممالک جهان بالخاصه ممالک اروپا نکشاف یکی از مدارک بزرگ عایدات به حساب میرود. چنانچه در سال ۱۹۶۷ بیش از ۱۳۸ ملیون نفر بسياحت به ممالک خارج پرداخته و در حدود چهارده ملیارد دالر باستانهای مصارف وسایط نقلیه، هوایی بین المللی و تورزم داخلی مصرف نموده اند که هرگاه این مدارک را بان علاوه کنیم عواید تورزم به شصت و پنج ملیارد دالر میرسد . نظر باینکه روز افزون کدرمه احصائیه های ممالک بمشاهده میرسد عایدات تورزم در سال ۱۳۴۶ البته ازین هم بالاشان داده شده دلیل واضح است که تورزم برای یک مملکت یک مدرک مهم اقتصادی است که همه ساله روبه ازدیاد میباشد.

ازین خاطر است که تمام کشور های جهان بالخاصه ممالک اروپا نکشاف مبالغ زیادی برای انکشاف اندستری تورزم در بودجه های خود تخصیص میدهند در رأس آن تهیه وسایل بودوباش و انکشاف نقاط توریستیک و حفاظ آثار باستانی و تاریخی - باید تورزم برای بهتر ساختن زندگانی مردم مناطقی که از حیث استحصال فقیر

عایدات هوتلها.

۵۰۴۵۸۵۰۰

عایدات آریانا افغان هوایی شرکت
۵۹۳۴۵۰۰۰

عایدات گرځندوی
۱۰۰۰۰۰۰۰

عایدات از مدرک خریداری هدایا

۳۹۲۸۴۶۳۵

متفرقه - ۹۱۱۸۷۵

جمله ۱۶۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی معادل ۲۲۰۰۰۰۰۰ دالر - در جهان امروزی تورزم یک فصل نوی در اقتصادیات اکثر ممالک باز نموده است که آنرا بنام (صادرات غیر مرئی) مینامند ملل متحد که با اهمیت این عامل اقتصادی کلتوری واجتماعی میداند استفاده ازین منبع را بجهت بهترین و زودترین وسیله بدست آوردن اسعار بخصوص به ممالک اروپا نکشاف توصیه مینماید ازین جهت بود که ملل متحد در سال ۱۹۶۳ کنفرانسی خاصی راجع به تورزم در روم منعقد کرده تصاویری درباره انکشاف تورزم صادر و نظر با اهمیت موضوع سال ۱۳۴۶ را اسال بین المللی تورزم) جهان اعلان نمود.

و جلب سیاحین جهان موقعیت ممتازی را داراست و اگر در راه توسعه و انکشاف این منبع سرشار اقتصادی توجه لازم مبذول شود شبیه نیست که تورزم در آینده نزدیک منبع بزرگترین عایدات اسعاری مملکت خواهد شد.

ولی از حیث مناظر طبیعی برای انکشاف تورزم خیلی مساعد میباشد بهتر ین وسیله برای بلند بردن سطح زندگی بشمار میرود. افغانستان نظر به داشتن شرایط مساعد طبیعی و باستانی خود برای انکشاف اندستری تورزم

پروژه انتقال برق از پلخمری به بغلان و کندز

منازل شهر های مذکور تادهات و اطراف بهتر خواهد شد .

با بکار افتیدن این پروژه باشند کان بغلان و کندز اکنون میتوانند از انرژی برق ارزان این ستیشن استفاده نمایند باید گفت که

قیمت يك كيلوات برق در في ساعت يك افغانی تعیین شده در حالیکه قیمت يك كيلوات برق فی ساعت از ستیشنهای دیزلی از ۴ تا ۵ افغانی تمام میشود .

با تکمیل این دستگاه بعضی موسسات صنعتی از قبیل فابریکه قند ، فابریکه شرکت سپین زر و غیره در بغلان کندز موفق خواهند شد تا ستیشنهای برقی دیزلی خود را عوض نموده و از لین برق ستیشن نمبر ۲ پلخمری استفاده کنند .

با استفاده از برق ارزان این پروژه طبعا از مصرف موسسات صنعتی کاسته و به مفاد شان افزوده میشود و نیز از مصارف اهالی کاسته خواهد شد .

با جریان دادن برق از ستیشن نمبر ۱ پلخمری به بغلان و کندز امکان آن بیشتر میسر میشود تا قوه تولید ستیشن مذکور در سه ماه اخیر سال که کمی آب قوه تولید

ستیشن برق را محدود میسازد ، الی ۲-۵ میلیون کیلووات فی ساعت نسبت به ۳-۴ میلیون کیلووات فی ساعت افزایش یابد انتظار میرود در فصل بهار و تابستان که آب زیاد

میباشد در تولید انرژی برق نیز از دید قابل ملاحظه بعمل آید به وجود آوردن منابع مکفی برق در مناطق متذکره باعث افزایش محصولات صنعتی مناطق گردیده و بالاخره عامل مهمی در بلند بردن سویه اقتصاد ی کشور محسوب میشود .

ساختمان لین برق پلخمری الی بغلان و کندز که طول آن ۹۲ - ۳ کیلو متر می باشد در نیمه دوم سال ۱۳۴۵ شروع و شش ماه قبل تکمیل شده است در ساختمان این لین در حدود ۴۰۵ نفر کارگر افغانی ، ۲۹ نفر ماموسین و انجنیران تخنیک داخلی و همچنان ۱۳ نفر متخصصین اتحاد شوروی ایفای وظیفه نموده اند .

جهت پیشبرد و ساختمان پروژه مذکور از طرف اتحاد شوروی به افغانستان قرضه طویل المدت با شرایط معافیت داده شد، در مقابل مبلغ مذکور رابه افغانستان سامان و لوازم جهت ساختمان لین برق در بغلان و

کندز و میکانیز های ساختمانی موتر هابری ساختمان تمپیه و به افغانستان رسانیده شده است و هم قسمتی از مواد ساختمانی از قبیل ، سمنت ، جغله و غیره از داخل افغانستان شده است در تهیه ای فلزی و کانکریتی در

حدود ۳۱۹ عدد پایه برقی فلزی شبکه دار نصب شده است سیسهای لین برق بطول ۹۲۳ کیلو متر لین دوانی گردیده و علاوتاً دو سب ستیشن برقی نیز اعصار گردیده است .

امور تمدید لین برق بنا بر موجودیت تسهیلات مخابروی اطمینان بخش بوده است. دستگاه های مخابرات نیز از اتحاد شوروی وارد و در ستیشن و سبستیشنهای بغلان و کندز نصب

گردیده که در دوره کار آن ۱۸۰ نفر کارگر افغانی تخصص حاصل نموده و یکصد نفر دیگر سویه تخصص شانرا بلند برده اند این عده در آینده بحیث کارگران لایق در سایر ساختمان اشتراک نموده میتوانند .

با تکمیل ساختمان لین مذکور برق مناطق صنعتی یعنی بغلان و کندز و همچنین برق

تاریخ و قایع مهم در افغانستان

الف: -قبل از میلاد

- وجود آمدن قصبه دوره حجر در سمجهای
قره کمر واقع در ناحیه تاشقرغان (خلم)
افغانستان .
۴۰۰۰ یا ۳۰۰۰ ق م
- طبقه بالای موزولتیک قره کمر.
دهکده قدیمی زارعین در شمال غربی بلوچستان
(طبقه زیرین سید قلعه و طبقه زیرین مندیگ
قندهار و قلعه گل احمد.
۳۰۰۰-۲۰۰۰ ق م
- تمرکز اقوام قدیمه آریین درخاک افغانستان
و شمال غربی هندوستان
تمدید نهر ها و کانال های آب رسانی
برای استفاده در امور زراعت و بوجود آمدن قصبه
بزرگ باقلعه هادرنادعلی .
۱۰۰۰ ق م
- تشکیل واحد های سیاسی مستقل متحد
در بکتریه ، آریه ، در نگیان و اورگوری و اعتلاء
اهمیت سیاسی آنها و اهمیت آن در دوره های
قدیمه مشرق .
نیمه اول ۱۰۰۰ ق م
- وجود آمدن حصه قدیم اوستا.
اشغال بکتریه از طرف کوروش.
۷۹۸ ق م
۵۳۹-۵۳۰ ق م
قرن ۳۰ و ۴۰ و ۳۳۱ ق م
- اقتدار اقوام افغانهای قدیمه و نفوذ شاهان
فارسی هخامنشی ها .
شورش اقوام در مقابل هخامنشی ها در مارگیان
(مرو) و اراکوزی .
۵۲۲-۵۴۱ ق م
- اشغال سر زمین اطراف دریای سند از طرف
هخامنشیان .
۵۱۷-۵۱۴ ق م
- شروع لشکر کشی اسکندر مقدونی بطرف
آسیا .
۳۳۴ ق م
- تصرف و اشغال آریه در نگیان و اراکوزی
از طرف لشکر اسکندر مقدونی .
۳۳۰ ق م
- لشکر کشی اسکندر مقدونی از کابل بطرف باختر
و اشغال آن سرزمین .
۳۲۹ ق م
- لشکر کشی اسکندر مقدونی بطرف هندوستان
از باختر از طریق هندو کش دره دریای کابل
دره دریای کنر و دریای سند .
۳۲۷ ق م
- فوت اسکندر مقدونی .
۲۴۳ ق م
- اشغال باختر از طرف سلوک اول و انتشار حکومت
پادشاه هندی چند راگوبتا در یک حصه اراکوزی
و جلگه دریای کابل .
۲۳۰-۲۳۰ ق م
- تقرر پسر سلوک اول مو سوم به انتو هید
بحیث حکمران در مشرق زمین .
۲۳۰ ق م
- اعلان شاهی مستقل باختر از طرف دی اودیت
و بوجود آمدن سلطنت گریک و باختر .
۲۳۰-۲۳۰ ق م
- اداره سلطنت گریک و باختر از طرف پوتید .
محاصره باختر از طرف قشون انتی او هید .
۲۰۷-۲۳۰ ق م

لشکر کشی ریتمتری به طرف جنوب هندوکش
تصرف اراکوزی و یک حصه کند هار به
سلطنت گریک باختن .

- اداره کردن سلطنت گریک - باختن از
طرف ایو کرانیه .

سقوط سلطنت گریکو باختن توسط حملات
اقوام آس- پاسی، یانی ساکها و تخارها

مبارزه تخار ها وساکاها با اقوام پارفیان .
کشته شدن پادشاه پارفیان موسوم به فرات
دوم (از سال ۱۲۸-الی ۱۲۹- و ۱۲۸ قبل از میلاد
حکمرانی نموده است) در محاربه که با اقوام ساکها
بعمل آورده بود و شیوع اشغال در نگیاناز طرف
ساک ها.

موفقیت اقوام تخار بر شاه پار فیسان -
موسوم به ارتیان دوم (که از سال ۱۲۹-۱۲۸ الی

۱۲۴ قبل از میلاد حکومت کرده بود) حرکت ساکها
بطرف جنوب و مستحکم شدن آنها در
انگیانه (سکاستان که بعد تر بنام سجستان

یاد شده حال بنام سیستان یاد میگردد) .
تصرف سکاستان آریا و مار گیان

از طرف پارفیان در زمان سلطنت پادشاه
پارفیان میتری دات دوم (که از سال ۱۲۴ -
الی ۸۷ سلطنت کرده است) .

تشکیل سلطنت هندوساک .
(ب) بعد از میلاد .

- دوره کوشانی ها در تاریخ افغانستان و
آسیای وسطی .

- اعتلاء کوشانی ها در بین حکمرانان
دایوچی و تصرف تخارستان از طرف

کارفیس اول .
- تصرف سرزمین گبرم که آخرین پادشاه

یونانی در خاک افغانستان محسوب میگردد .
- دوره حکومت شاه کوشانی کنیشکا .

تاسیس معبد بودایی با شمولیت کنیشکا .
سلطنت پادشاه کوشانی واسید یو .

ضعف و سقوط سلطنت کوشانی ها .
- بوجود آمدن سلطنت کیدارا در شمال

افغانستان .

- حکمرانی یفتل ها و بدست آوردن حصه
بزرگ افغانستان .

- اشغال گندهار از طرف یفتل ها .
فیروز (که از سال ۴۵۹ الی ۸۴۴ پادشاهی

کرده بود) در محاربه با یفتل ها .

- شکست و قتل پادشاه سانسائی
فیروز (که از سال ۴۵۹ تا ۸۴۴ پادشاهی

کرده بود) در محاربه با یفتل ها .

اخیر قرن ۳ ق م

۱۷۱-۱۵۵ ق م

۴۰-۳۰ ق م

۳۰-۲۰ ق م
۱۲۹-۱۲۸ ق م

۱۲۴ ق م

اخیر قرن دوم ق م

اخیر قرن دوم شروع قرن اول

نیمه قرن اول ق م

قرن اولی چهارم

نصف اول قرن اول

تقریباً در نصف کامل قرن اول

تقریباً ۱۸۷-۱۰۱
۱۰۰

۱۵۲ - ۱۷۶

قرن سوم

تقریباً در نصف قرن چهارم

در وسط قرن پنجم

تقریباً ۶۰

۴۸۴

- وسعت يافتن حکمراني مردم يفتل و حکمران آن تور مان در سر زمين در ياي سنډر چستان و چلگه دريا هاي چمنا و گنگنا. سقوط مهراقل بسر تورمان يفتل در محاربه اتحاديه حکمرانان هندو ستان سقـــــوط سلطنت يفتل ها در اثر حملات تورک ها و ساساني هاي ايران .	در اخير قرن ۵
- سفر سو يان زيان به هندوستان و اطلاع آن در بارة سلطنت (۱ - بو - زيان) در منطقه کوه سليمان .	تقریباً ۵۳۳ ۶۰۰ قون ۶
- اشغال هرات از طرف اعراب و لشکر کشي آنها بطرف سيستان .	از ۶۳۹ تا ۶۴۵
- حرکت عساکر اسلام در منا طبق شمالي خلافت .	۶۵۲
- تصرف بلخ از طرف اعراب .	از قرن ۸ تا ۹
- اشغال ملتان از طرف اعراب .	۷۰۷
- ترميم و آباد کردن شهر بلخ .	۷۱۴
- شورش خوراج در خراسان .	۷۲۵ تا ۷۲۶
- تصرف کابل و قندهار از طرف اعراب (شروع اسلاميزم) در سرزمين کابل شاهان .	۷۳۴ تا ۷۴۵
- سلطنت طاهري ها .	شروع قرن ۹
- سلطنت ابوالعباس عبدالله بن طاهر .	۸۲۱ تا ۸۷۳
- سلطنت يعقوب بن ليث صفاري .	۸۲۲ تا ۸۴۴
- دوام سلطنت صفار يها .	
- تصرف يعقوب بن ليث به سرزمين هاي سنډ ، مکران ، هرات ، پور شنک ، بلخ ، غزني و چلگه درياي کابل - تعين يعقوب بحيث نایب السلطنه بلخ و تخار ستان .	۸۶۱ تا ۹۰۰ ۸۶۷ تا ۷۰ قرن نهم
- توسعه سلطنت تخاريا در تمام خراسان.	
- سلطنت عمر و ابن ليث .	۸۶۸ - ۸۷۱
- شکست عمر و ابن ليث در محاربه با اسماعيل ابن احمر ساماني (اسماعيل از سال ۸۷۵ تا ۹۰۷ سلطنت نموده است .)	۸۷۱
- تصرف سرزمين هاي سلطنت صفاريها در تحت اقتدار ساماني ها .	۸۷۳
- شورش مردم هرات و غور در تحت قومانداني و اداره ابو بلال .	۸۷۹-۹۰۰ سال ۹۰۰
- تخت نشيني الپتگين در غزني .	شروع قرن دهم
- سلطنت سبکتگين موسس خاندان غزنويها که از سال ۹۹۷ تا ۱۱۸۶	۹۰۷
	۹۶۲
	۹۷۷ - ۹۹۷

دوام کرد .

- در جغرافیای حدود العالم اولین بار نسبت به افغانستان ذکر شده است .

شروع سال ۸۰ قون ۱۰

- سلطنت محمود غزنوی .

۹۹۸ - ۱۰۳۰

- فاتح گردیدن محمود غزنوی به قوای

۱۰۰۱

جی پولا در ناحیه پشاور و شروع لشکرکشی محمود غزنوی بطرف هندوستان .

- فاتح گردیدن محمود غزنوی بر قوای

۱۰۰۷

قره خانها که بر بلخ حمله کرده بودند .

۱۰۱۰

- تصرف غور از طرف محمود غزنوی .

- اشغال شهر کابل از طرف محمود غزنوی .

۱۰۱۳

- لشکر کشی شهبزاده مسعود به غور .

۱۰۲۰

- سلطنت مسعود اول غزنوی .

- محاربه مسعود اول با ترکمن های

۱۰۳۱ و ۱۰۴۱

سلجوقی .

۱۰۳۵ و ۱۰۴۰

- شکست مسعود اول در محاربه دندانقان

- سلطنت محمود غزنوی .

۲۵ می ۱۰۴۰

- مبارزه برای بدست آوردن تخت سلطنت

۱۰۴۱ و ۱۰۴۸

در بین غزنویها و داخل شدن سلجوقی ها در

۱۰۴۹ و ۱۰۵۲

ولایت غزنوی و زمینداورو شکست آنها در

ناحیه های مارو یست .

- تصرف بلخ از طرف سلجوقی ها .

- سلطنت فرخ زاد غزنوی .

اوسط قرن یازدهم

- لشکر کشی سلجوقی ها بطرف غزنی

۱۰۵۲ و ۱۰۵۹

و انتقاد قرار داد صلح در بین غزنویها و

۱۰۵۹

سلجوقیها .

- سلطنت ابراهیم غزنوی .

- سلطنت مسعود سوم غزنوی .

۱۰۵۹ و ۱۰۹۹

- حمله سلطان سنجر به تخارستان .

۱۰۹۹ و ۱۱۱۴

- اداره غور از طرف ملک عز الدین .

۱۰۹۹

- حکمرانی بهرام غزنوی .

۱۰۹۹ و ۱۱۰۰

- اقتدار سلطان های غزنوی .

۱۱۰۳ و ۱۱۱۸

- سلطنت علاء الدین حسین غوری .

در اوسط قرن ۱۲

- اشغال غزنی از طرف علاء الدین حسین

۱۱۴۸ و ۱۱۵۷

و تخریب شهر غزنی .

۱۱۵۰

- سلطنت سیف الدین محمد غوری .

- دوره سلطنت سلطان غیاث الدین غوری پسر

۱۱۵۶ و ۱۱۶۲ ۶۳ ۱۲۰۳

سیف الدین محمد .

- اخراج غیاث الدین و برادری شهاب الدین

۱۱۶۲ و ۱۲۰۳

محمد از غزنه توسط غزنویها .

۱۱۷۰ و ۷۴

- تصرف شهر هرات از طرف غیاث الدین .

در سال ۱۱۷۵ و ۷۶

- اشغال لاهور از طرف شهاب الدین واز

۱۱۸۶

- بين بردن آخرين آثار سلطنت غز نوي هادر
هندو ستان .
- ۱۱۹۳ - اشغال دهلي از طرف قواي عسکري
غوري تحت قومانداني قطب الدين ايبك .
- ۱۲۰۳ - ۱۲۰۶ سلطنت سلطان شهاب الدين .
- ۱۲۰۶ - ۱۲۱۷ - تصرف سر زمين هاي تحت حکمراني
غوريها از طرف علاء الدين محمد دوم (از
سال ۱۲۰۰ الی ۱۲۲۰ سلطنت نمود
است) .
- بهار ۱۲۲۱ - حمله قواي مغل بر تخارستان ،
خراسان و تصرف بلخ و اشغال شهر هرات .
- تاستان ۱۲۲۱ - مظفریت جلال الدين بر قواي عسکري
مغل تحت قومانداني شېکي فوتو قو نيان در
چنگ پروان .
- تيرماه ۱۲۲۱ - سقوط شهر باميان ، کوزيوان و اشغال
غزني از طرف قواي مغل .
- نومبر ۱۲۲۱ - شکست جلال الدين در محاربه که با مغل
در سواحل سند بعمل آورده بود .
- ۳ جولای ۱۲۲۲ - اشغال شهر هرات از طرف مغل ها .
- اکتوبر ۱۴۲۲ - عبور قواي عسکري چنگيز خان از دريای
آمو .
- ۱۲۳۶ - شروع اغتشاش مردم هرات به امر
او گندی .
- ۱۲۴۵-۱۳۸۳ - حکمراني ملوک کرت .
- ۱۲۴۵-۱۲۷۸ - حکمراني شمس الدين اول کرت .
- سال ۱۲۴۸ - تعيين شمس الدين اول به حکمراني شهر
هرات ، غور ، سيستان ، کابل و مناطق
ديگر تا در ياي سند .
- ۱۲۵۱-۵۲ - حسب فرمان نېگو خان به شمس الدين
اول معاش و حکمراني ولايات و شهر ها يي
که از مرغاب الي دريای آمو و سند واقع
بود سپرده شد .
- قرن ۱۳ - لشکر کشي شمس الدين اول به سر
زمين اقوام افغاني .
- ۱۲۷۸-۱۲۹۴ و ۹۵ - سلطنت شمس الدين دوم کرت .
- ۱۲۸۱-۸۲ - تصرف شهر قند هار توسط شمس الدين
دوم کرت .
- ۱۲۹۴-۱۳۰۷ و ۹۵ - دوره سلطنت فخرالدين کرت و اعمار
قلعه بالا حصار موسوم به قلعه اختيا رالدين .
- ۱۳۰۷-۱۳۲۹ - دوره سلطنت غياث الدين اول کرت .

- تقریباً ۱۳۱۴ - اقتدار ایلخانیان .
- ۱۳۳۱ و ۱۳۲۹ - دوره سلطنت حافظ کورت .
- ۱۳۷۰ و ۱۳۳۱ - دوره سلطنت معز الدین حسین کورت .
- ۱۳۷۰ - اشغال شهر بلخ از طرف تیمور (از سال ۱۳۷۰ تا ۱۴۰۵) سلطنت کرده است .
- ۱۳۸۱ و ۱۳۷۰ - دوره حکمرانی غیاث الدین دوم پیر علی کورت .
- ۱۳۸۱ - اشغال شهر هرات از طرف تیمور و تصرف سیستان و خاتمه دادن به حکمرانی مستقل کورت .
- ۱۳۸۳ - خاموش شدن شورش هرات و سیستان از طرف تیمور استقرار آن .
- ۹۸۱ و ۱۳۹۷ - لشکرکشی پیر محمد (نورالله تیمور) در مقابل افغانهای باشنده کوه سلیمان و داخل شدن قوای عسکری آن در هندوستان (حکمران کابل) قندهار و غزنی بود .
- ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ - لشکرکشی تیمور بطرف هندوستان .
- ۱۴۴۷ و ۱۴۰۵ - حکمرانی شاهرخ تیموری در شهر هرات .
- ۱۸۱ و ۱۴۱۷ و ۱۰۴۹ - حکمرانی کیدو در کابل و قندهار .
- شاهرخ - اصلاحات و اصلاحات شهر هرات از طرف شاهرخ .
- ۱۴۱۷ - اعزام سفیر از طرف شاهرخ به چین .
- ۱۴۲۰ - حکمرانی مسعود پسر سور غتمش بر شهر کابل .
- ۴۰۱ و ۱۴۳۹ و ۲۷ و ۱۴۲۶ - اعزام سفیر از طرف شاهرخ به هندوستان .
- ۱۴۴۲ و ۱۴۴۱ - سلطنت ابوالقاسم بابر تیموری در شهر هرات .
- ۱۴۵۷ و ۱۴۴۷ - سلطنت خاندان لودی افغان در هندوستان .
- ۱۴۲۶ و ۱۴۵۰ - سلطنت ابوسعید تیموری در ماوراء النهر و هرات .
- ۶۹۱ و ۱۴۶۸ و ۱۴۵۷ - سلطنت اولخ بیگ و تیموری پسر ابوسعید بر کابل و غزنی .
- ۲۱۰ و ۱۴۶۱ و ۱۴۶۰ - سلطنت حسین بایقرا تیموری بر شهر هرات .
- ۱۴۷۰ - شورش ملی در شهر هرات .
- ۱۵ - حرکت اقوام یوسف زایی با اقوام قریب آنها از طریق ننگرهار و دره خیبر به طرف جلگه پشاور .
- ۱۵ قرن ۹۰ - اقتدار ذوالنون بیگ ارغون .

- ظهيرالدين محمد بابر در كابل .
 ۱۵۰۷ - تصرف هرات از طرف عساکر خان
 اوزبك محمد شيبانې و سقوط سلطنت تيموريها
 در خراسان .
 ۱۵۰۷ خزان - حركات حربي بابر در مقابل افغانها
 در چكدلك و ننگرهار .
 ۱۵۱۰ - تصرف شهر هرات از طرف شاه اسماعيل
 صفوي .
 (يا ۱۵۷۳)
 ۱۵۲۲ - اشغال شهر قندهار از طرف بابر .
 ۱۵۵۵، ۱۵۳۹ - سلطنت افغانهاي سوري بر هندوستان.
 ۱۷ اواسط قرن ۱۶ و ۳۰ قرن ۱۷ - جنبش افغانها در تحت رياست روشانيها.
 ۱۵۵۸ - اشغال قندهار از طرف شاه طماسپ
 ۱۵۸۶ - شورش مردم مېمند و تارومار شدن
 قواي مغل از طرف يوسف زايي هاي صوات
 و محاصره پشاور از طرف قواي روشانيها .
 ۱۵۹۴ - قايم گردیدن اقتدار اكبر بالاي قندهار.
 ۱۷ اخير قرن ۱۶ و شروع ۱۷ - قبول قايم افغانها بنام سدو
 شخص اول قوم ابدالي از طرف شاه عباس
 كه از سال ۱۵۸۷ تا ۱۶۲۸ سلطنت کرده
 است) .
 ۱۶۰۰ - حمله روشانيها بر غزني .
 ۱۶۱۳، ۱۶۸۹ - سالهاي حيات خوشحال خان خټك .
 ۱۶۲۰ - شكست قواي مغل توسط افغانها در حصه
 کوتل سميپاگه .
 ۱۶۲۲ - اشغال شهر قندهار از طرف شاه عباس
 اول .
 ۱۶۲۶ - كشته شدن قايم روشانيها موسوم
 به حق داد (نواسه بايزيد انصاري) .
 ۱۶۳۰ - شورش اقوام افغاني در مقابل مغلها
 و محاصره پشاور از طرف روشانيها
 تحت قوامانداني عبدالقادر (پسر حق داد) .
 ۱۷۰۸، ۱۶۳۲ - سالهاي حيات عبدالرحمن شاعر (رحمان
 بابا) .
 ۱۶۳۷ - تصرف شهر قندهار از طرف
 شاه جهان مغل (۱۶۵۶ - ۱۶۵۸) اشغال
 گرشك و زمينداور از طرف مغلها .
 ۱۶۴۱ - شروع حكامراني خوشحالخان برياست خټك
 ۱۷ نيمه قرن ۱۷ - تصرف كامل قندهار از طرف صفويها .

- ۱۶۶۷ مارچ - شورش اقوام یوسفزایی تسخیر قوماندانی سپاک در مقابل مغل ها
- ۱۶۷۲ - شروع افغانها در مقابل مغل ها تحت ریاست ایمل خان و خوشحالخان ختک
- ۱۶۷۲ اپریل - موفقیت بزرگ قوای افغانی در مقابل قوای مغل تحت ریاست و اداره امین خان در دره خیبر .
- ۱۶۷۴ - اشغال قلعه نو شهره از طرف افغانها تحت ریاست خوشحالخان ختک و ایملخان افریدی .
- ۱۷۰۹ - شورش اقوام افغانی تحت ریاست میرویس خان .
- ۱۷۱۰ و ۱۷۱۰۹ - حکمرانی میرویس خان در قند هار .
- ۱۷۱۱ و ۱۷۱۲ - فتح قوای میرویس خان و شکست قوای صفویها .
- ۱۷۱۵ و ۱۷۱۷ - حکمرانی عبدالله در قند هار .
- ۱۷۱۶ - شورش اقوام ابدالی و تشکیل سلطنت ابدالی علیحده در هرات .
- ۱۷۱۷ و ۱۷۲۰ - دوره سلطنت محمود پسر میر و یس (۱۷۱۷ - ۱۷۲۱ و حکمرانی آن در قندهار و از سال ۱۷۲۲ - ۱۷۲۵ بحیث شاه ایران.
- ۱۷۲۲ مارچ ۸ - تارو مار شدن قوای صفوی از طرف قوای افغانی در محل کلان آباد
- ۱۷۴۷ اکتوبر - داخل شدن قوای افغانی در اصفهان و اشغال تخت ایران از طرف محمود .
- ۱۷۴۷ - شورش سیستان در مقابل نادرافشار .
- ۱۷۴۷ اکتوبر - نشستن احمد شاه سدوزایی بر تخت سلطنت افغانها .
- ۱۷۴۷ - تصرف احمد شاه بر غزنی ، پشاور و کابل .
- ۱۷۵۰ و ۱۷۵۲ - اشغال شهر های هرات ، بلخ ، کندز ، میمنه و اندخوی از طرف احمد شاه .
- ۱۷۵۲ - اشغال کشمیر از طرف احمد شاه .

- ۱۷۵۷ - حکمرانې احمد شاه بالاي سر هند و سند .
- ۱۷۵۸ ۱۷۶۱ - جنگ مرت و افغانها .
- ۱۷۶۴ ۱۴ - جنوري ۱۷۶۱ - جنگ پانپيت .
- ۱۷۷۳ ۱۷۹۳ - اشغال سر هند از طرف سکها .
- ۱۷۷۴ - سلطنت تيمور شاه (پسر احمد شاه)
- انتقال پايتخت افغانستان از قند هار به کابل .
- ۱۷۹۰ - لشکر کشي تيمور شاه به طرف بلخ .
- ۱۷۹۳ ۱۸۰۱ - سلطنت زمان شاه .
- ۱۸۰۱ ۱۸۰۳ - سلطنت شاه محمود .
- ۱۸۰۳ ۱۸۰۹ - سلطنت شجاع الملك .
- ۱۸۰۹ - قرار داد اتحاد در مقابل نسا پليون بين نماينده نايب السلطنة هندو ستان الفنستون و شاه شجاع .
- ۱۸۰۹ - از بين رفتن شاه شجاع و بر تخت نشستن محمود شاه .
- ۱۸۰۹ ۱۸۱۸ - دوره سلطنت محمد شاه بار دوم .
- ۱۸۱۲ - لشکر کشي وزير فتح خان به کشمير و اشغال اتک از طرف رنجيت سنگ .
- ۱۸۱۸ ۱۸۱۹ - اشغال ملتان ، کشمير و و لايست ديره غازی خان از طرف رنجيت سنگ .
- ۱۸۲۱ - اشغال ديره اسماعيل خان از طرف رنجيت سنگ .
- مارچ ۱۸۲۳ - شکست قواي قومي (ايله جاري) افغانها در مقابل سکها و اشغال نو شمېره و قبول حکمرانې رنجيت سنگ از طرف حکمران بارکزيي شهر پشاور .
- ۱۸۲۶ - جلوس دوست محمد خان بر تخت کابل .
- ۱۲ مارچ ۱۸۳۳ - امضاء قرار داد دوستي و اتحاد بين رنجيت سنگ و شاه سابقه شاه شجاع .
- مارچ ۱۸۳۴ - شروع لشکر کشي شاه شجاع بطرف قندهار .
- ۶ می ۱۸۳۴ - اشغال شهر پشاور از طرف رنجيت سنگ و جدا شدن پشاور از افغانستان .
- جون ۱۸۳۴ - فتح امير دوست محمد خان و شکست شاه شجاع در محل عظيم خان (قرييب قندهار) .
- ۱۸۳۵ - لشکر کشي امير دوست محمد خان در مقابل سکها قرييب پشاور .
- اپريل ۱۸۳۷ - ظفر يافتن افغانها در مقابل سکها در جنگ جمرود .

- دسمبر ۱۸۷۳ و اپریل ۱۸۳۸
- ۱ - بودو باش برنز (نماینده انگلیس)
در کابل .
- اکتوبر ۱۸۷۳ و ۱۸۳۸
- ۲ - محاصره هرات از طرف محمد شاه
پادشاه ایران .
- دسمبر ۱۸۳۷
- ۳ - رسیدن هیئت روسیه تحت ریاست
ویتکوویچ .
- جون ۱۸۳۸
- ۴ - امضاء قرار داد بین رنجیت سنگ ،
شاه شجاع و هند بر تانوی .
- اکتوبر ۱۸۳۸ - نومبر ۱۸۴۳
- ۵ - جنگ اول انگلیس و افغان .
- اول اکتوبر ۱۸۳۸
- ۶ - نشر اعلامیه آکلند نسبت به علت داخل
شدن قوای برطانیه در افغانستان در شهر
شمه .
- ۲۵ - اپریل ۱۸۳۹
- ۷ - داخل شدن قوای انگلیس در شهر
قندهار .
- ۲۳ جولای ۱۸۳۹
- ۸ - سقوط غزنی .
- اگست ۱۸۳۹
- ۹ - بر آمدن امیر دوست محمد خان و رفتن
او بطرف شمال مملکت .
- ۷ - اگست ۱۸۳۹
- ۱۰ - داخل شدن قوای انگلیس در کابل .
- ۱۳ - اگست ۱۸۳۹
- ۱۱ - امضاء قرار داد بین نماینده سیا سی
انگلیس (کماری) و حکمران هرات .
- خزان ۱۸۴۰
- ۱۲ - طغیان اقوام دره خیبر و یوسفزایی
در مقابل انگلیس .
- ۱۸۴۱
- ۱۳ - طغیان عمومی اقوام افغانستان در
جلال آباد ، زرمت ، قلات غلزایی و گرشک
- ۲ نومبر ۱۸۴۱
- ۱۴ - از بین رفتن غنچه مکمل گور در کوهستان
از طرف باشندگان آن .
- اول جنوری ۱۸۴۲
- ۱۵ - امضاء موافقت نامه در باره پس کشیدن
قوای عسکری انگلیس از خاک افغانستان .
- ۶ تا ۱۳ جنوری ۱۸۴۲
- ۱۶ - از بین بردن قوای انگلیس و اخراج
آن از کابل .
- ۶ مارچ ۱۸۴۲
- ۱۷ - تصرف شهر غزنی از طرف مجاهدین
افغانی و از بین بردن عسکری برطانیه .
- ۱۸ - اپریل ۱۸۴۲
- ۱۸ - اشغال شهر جلال آباد از طرف قوای
جنرال پالک انگلیسی .
- ۱۶ تا ۱۷ سپتمبر ۱۸۴۲
- ۱۹ - رسیدن قوای برطانیه تحت قوماندانی
جنرال پالک و نات برای تعرض بر افغان ها .
- ۱۲ - اکتوبر ۱۸۴۲
- ۲۰ - برآمدن قوای برطانیه از کابل و ویران
شدن پایتخت افغانستان از طرف قوای
بریطانیه .
- دوره دوم سلطنت امیر دوست محمد خان .
- ۱۸۶۳ و ۱۸۴۳
- ۲۱ - تصرف شهر های بلخ ، خلم و آقچه
از طرف افغانها .
- ۱۸۵۱ و ۱۸۴۹
- ۲۲ - ضمیمه شدن پنجاب به خاک هندوستان .
- ۱۸۴۹

- از طرف انگلیسها .
 - امضاء قرار داد صلح در شهر پشاور
 بین هند برطانوی و امیر دوست محمد خان . ۳۰ می ۱۸۵۵
- تصرف قندهار و ضمیمه شدن آن بنا
 سر زمین تحت اشغال امیر دوست محمد خان . اگست ۱۸۵۵
- تصرف شهر هرات از طرف قوای
 ایران . ۱۸۵۶
- امضاء قرار داد اتحاد عسکری در مقابل
 ایران بین امیر دوست محمد خان و کمپنی
 هند شرقی برطانیه در شهر پشاور . ۱۸۵۷ و ۲۶
- اشغال شهر قندز از طرف افغانها . ۱۸۵۹
- اشغال شهر هرات از طرف دوست محمد
 خان وفوت او . ۱۸۶۳
- سلطنت امیر شیر علیخان (تا سال
 ۱۸۶۳ باوقفه ها) . ۱۸۶۳ و ۱۸۷۹
- مبارزه برای بدست آوردن تخت افغانستان
 بین سرکردگان مملکت . ۱۸۶۳ و ۱۸۶۸
- مذاکرات روس و انگلیس راجع به تعیین
 خط سر حد شمالی افغانستان . ۱۸۶۹ و ۱۸۷۳
- کوشش امیر شیر علیخان برای روی
 کار آوردن تشکیلات جدید در افغانستان . ۷۰ قرن ۱۹
- نشر اولین جریده در افغانستان بنام
 شمس النهار . ۱۸۷۵
- رسیدن نماینده روسیه جنرال ستالیتوف
 در کابل . ۲۲ جون ۱۸۷۸
- صدور اولیما تسوم برطانیه بنام
 افغانستان . ۳۱ - اکتوبر ۱۸۷۸
- داخل شدن قوای انگلیس به خاک
 افغانستان . نومبر ۱۸۷۸
- بر تخت نشستن امیر محمد یعقوب
 خان پسر امیر شیر علیخان . اپریل ۱۸۷۹
- امضاء قرار داد گندمک از طرف
 امیر محمد یعقوب خان . ۲۶ می ۱۸۷۹
- ورود نماینده سیاسی برطانیه (کیوناری)
 در کابل . ۲۴ جولایی ۱۸۷۹
- شروع شورش اقوام افغانستان در
 مقابل انگلیس . ۳ سپتمبر ۱۸۷۹
- اشغال کابل از طرف قوای سرکوب
 کننده انگلیس تحت فرماندهی جنرال رابرت . ۱۲ - اکتوبر ۱۸۷۹
- محاصره شیر پور از طرف افغانها
 که در آن قوای جنرال رابرت جا گزین
 شده بود و مستحکم شده قلعه شیر پور
 از طرف قوای انگلیس . ۱۴ تا ۲۴ دسمبر ۱۸۷۹
- برسمیت شناختن عبدالرحمن خان بحیث
 پادشاه . جولایی ۱۸۸۰

- امیر افغانستان و سپردن شهر کا بسل به او .
- ۱۸۸۰ و ۱۹۰۱
۲۷ جولای ۱۸۸۰
- سلطنت امیر عبدالرحمن خان .
- فاتح شدن قوای افغانی بر قوای انگلیس در میدان میوند .
- ۱۸۸۱ اپریل
- خارج شدن قوای انگلیس از شهر قندهار .
- ۱۸۸۳
- اشغال شهر کوپته از طرف انگلیس .
- ۱۸۸۸
- شورش اقوام غلجائی .
- ۱۸۸۷
- اشغال پشین و سیبی از طرف قوای انگلیس .
- ۱۸۸۷
- تعیین خط سر حد افغانستان و روسیه توسط کمیسیون مختلط انگلیس و روس در ناحیه خواجه صالح تا ذوالفقار .
- ۱۸۸۸
- شورش سردار عیسی خان در شمال افغانستان .
- ۱۸۸۹
- قایم شدن حکمران برطانیه در زخاب .
- نومبر ۱۸۹۴
- حمله قوای اقوام وزیر بالای قوای انگلیس در وانه .
- خزان ۱۸۹۴ تا ۱۸۹۵
- ۱۸۹۵
- مقاومت اقوام وزیر در مقابل کمیسیون تعیین سر حد انگلیس .
- مناقشه امیر عبدالرحمن خان و انگلیس در باره مسایل چترال و در آمدن شهزاده نشین دیر تحت حکمروایی برطانیه .
- ۱۸۹۰
- امضاء موافقت نامه بین روس و انگلیس در باره تعیین خط سرحد افغانستان در پامیر .
- ۱۸۹۶
- اشغال نورستان که بنام کافرستان یاد میگردد .
- ۱۸۹۷
- شورش اقوام سر حد آزاد در مقابل قوای بریطانیه .
- ۱۹۰۱
- شورش دهاقین در مقابل امیر افغانستان در چهار ولایت .
- اکتوبر ۱۹۰۱
- فوت امیر عبدالرحمن خان .
- ۱۹۰۱ و ۱۹۱۹
- دوره سلطنت امیر حبیب الله خان .
- ۹ نومبر ۱۹۰۱
- ضمیمه شدن ولایت سر حد شمال غربی هندوستان به هند برطانوی .
- ۱۹۰۲
- خشک سالی ، قحطی و وباد افغانستان

- ۱۹۰۳ - تاسيس لېسه (حبيبيه) در كابل كه عبارت از اولين مكتب برای تحصیل طلاب میباشد .
- ۱۹۰۷ - مسافرت امير حبيب الله خان به هندوستان
۱۹۰۷ - تاسيس اولين مكتب طبي در كابل .
- ۱۹۱۹/۱۹۰۷ - ساختمان او لين استيشن برق آبي جبل السراج .
- ۱۹۱۰/۱۹۰۹ - تمديد خط تليفون در بين كابل و جلال آباد .
۱۹۱۱ - شروع نشر جريده سراج الاخبار از طرف محمود طرزي .
- ۱۹۱۲ - تشكيل اولين موسسه معارف و مكتب ها در علاقه مردان و پشاوردر سرزمين افغانها در سرحد شمال غربي هندوستان .
۱۹۱۲/۱۹۱۳ - شورش ملي در افغانستان .
- ۱۹۱۳ - تعيين جنرال محمد نادر خان بحيث قوماندان ن عمومي اردوي افغانستان .
- ۱۹۱۴ - اعلاميه امير حبيب الله خان راجع به بي طرفي افغانستان در محاربه عمومي اول جنبش ضد انگليس در بين اقوام سرحدی افغانستان واقع سرحد شمال غربي هند .
خزان ۱۹۱۴
- ۱۹۱۶ - رسيدن هيئت های آلمان ، آسترايا و تركيه در كابل .
اكتوبر ۱۹۱۵ ومي ۱۹۱۶
- ۱۹۱۶ - امر رسمي در باره تدریس لسان پښتو در لېسه حبيبيه .
۱۹۱۶ ر ۱۹۱۷ - شورش مردم وزيری در مقابل انگليس .
- ۱۹۱۸ - افتتاح موزيم آثار عتيقه و باستانی در كابل .
- ۲۸ - فروری ۱۹۱۹ : جنگ سوم افغان و انگليس :
- ۳ مارچ ۱۹۱۹ - پيشنهاده حكومت افغانستان راجع به مناسبات بين انگليس و افغانستان به اساس حقوق مساوی .
- ۲۷ مارچ ۱۹۱۹ - برسميت شناختن استقلال كامل افغانستان از طرف حكومت اتحاد شوروی .
- ۱۲ می ۱۹۱۹ - نشر گردیدن فرمان راجع به تشكيل وزارت خانه و صلاحيت كار شان در افغانستان .
- ۲۱ می ۱۹۱۹ - عبور قوای منظم افغانستان تحت قوماندانی جنرال محمد نادر خان از سرحد شمال غربي هندوستان .

- ۲۷ می ۱۹۱۹ - اشغال قلعه تل از طرف قوای رسمی و قومی افغانها به قوماندانی جنرال محمد نادر خان (قهرمان معرکه استقلال)
- ۲۸ می ۱۹۱۹ - رسیدن سفارت فوق العاده افغانستان در تاشکند .
- ۸ - اگست ۱۹۱۹ - به امضاء رسیدن موافقت نامه بین افغانستان و انگلیس در راولپندی نسبت به شناختن استقلال کامل افغانستان از طرف انگلیس ها .
- ۱۰ - اکتوبر ۱۹۱۹ - رسیدن سفارت فوق العاده افغانستان در ماسکو .
- ۱۴ دسمبر ۱۹۱۹ - رسیدن سفیر اتحاد شوروی به کابل .
- ۲۸ فروری ۱۹۲۱ - امضاء قرار داد مؤدت بین افغانستان و اتحاد شوروی .
- سال ۱۹۲۰ - تاسیس اولین کتابخانه ملی در افغانستان (شهر کابل) .
- ۱۳ اپریل ۱۹۲۰ - تصویب و عملی شدن اصولنامه ترتیب بودجه دوایر افغانستان .
- سال ۱۹۲۱ - تصویب و عملی شدن قانون تقسیمات ملکیه در افغانستان .
- اول مارچ ۱۹۲۱ - امضاء قرار داد مؤدت بین افغانستان و حکومت جمهوری ترکیه .
- ۳۰ می ۱۹۲۱ - تصویب قانون اداره افغانستان .
- ۳ جون ۱۹۲۱ - امضاء قرار داد مؤدت بین افغانستان و دولت ایتالیه .
- ۲۲ جون ۱۹۲۱ - امضاء قرار داد مؤدت بین دولتین افغانستان و ایران .
- ۲۲ - نومبر ۱۹۲۱ - برقراری روابط دیپلوماسی بین افغانستان و دولت برطانیه .
- ۳۱ مارچ ۱۹۲۲ - تصویب اصولنامه محاکم تجارتی .
- ۲۸ - اپریل ۱۹۲۲ - امضای قرار داد برقراری روابط دیپلوماسی بین افغانستان و جمهوری فرانسه .
- ۹ سپتمبر ۱۹۲۲ - امضای موافقتنامه امتیاز حفريات در افغانستان بین افغانستان و فرانسه .
- ۱۰ - اپریل ۱۹۲۲ - تصویب و عملی شدن قانون اساسی افغانستان .
- ۵ جون ۱۹۲۲ - به امضاء رسیدن کنوانسیون تجارتی بین دولتین افغانستان و انگلستان .
- سپتمبر ۱۹۲۲ - تصویب اصولنامه فروش املاک دولتی .
- سپتمبر ۱۹۲۲ - تصویب اصولنامه حقوق کامل مردم در خرید و فروش اراضی مزروعی و اندازه غیر محدود ملکیت در افغانستان .
- اکتوبر ۱۹۲۲ - تصویب اصولنامه جرایم .
- نومبر ۱۹۲۲ - تصویب اصولنامه عقد نکاح .
- ماه دسمبر ۱۹۲۲ - تصویب اصولنامه استخدام مامورین .
- جنوری ۱۹۲۳ - افتتاح اولین شفاخانه نسوان و اطفال در افغانستان .
- ۳ ماه مارچ ۱۹۲۶ - امضای قرار داد مؤدت بین دولتین افغانستان و جمهوری آلمان

- ۱۹۲۶
- ۳۱ - اگست ۱۹۲۶
- ۲۷ نومبر ۱۹۲۶
- ۲۵ می ۱۹۲۸
- ۳۰ می ۱۹۲۸
- ماه دسمبر ۱۹۲۸
- ۱۴ - جنوري ۱۹۲۹
- ۱۸ جنوري ۱۹۲۹
- اکتوبر ۱۹۲۹
- ۱۵ - اکتوبر ۱۹۲۹
- ۱۹۲۹
- ۱۶ دسمبر ۱۹۲۹
- جون ۱۹۳۰ - جولای ۱۹۳۱
- ۳۰ دسمبر ۱۹۳۰
- ۱۹ نومبر ۱۹۳۰
- مارچ ۱۹۳۰
- ۲۴ جون ۱۹۳۰
- جولایي ۱۹۳۱
- ۳۱ اکتوبر ۱۹۳۱
- ۵ می ۱۹۳۲
- ۳۴ - اگست ۱۹۳۲
- ۱۳ سپتمبر ۱۹۳۲
- ۳۰ دسمبر ۱۹۳۲
- ۱۹۳۲
- ۳ جولایي ۱۹۳۳
- ۱۹۳۳
- امضای پروتوکول درباره ضم شدن جزیره اورته توغای (درقد) بڅاک افغانستان بین دولتین افغانستان و اتحاد شوروی
- امضای قرار داد بیطرفی و عدم تعرض بین دولتین افغانستان و ایران
- امضای قرار داد بیطرفی و عدم تعرض بین دولتین افغانستان و اتحاد شوروی
- امضای قرارداد همکاری و دوستی بین دولتین افغانستان و جمهوریت ترکیه
- امضای قرار داد دوستی بین دولتین افغانستان و دولت مصر
- اغتشاش حبیب الله بچه سقو
- خلع امان الله خان از پادشاهی افغانستان
- تصرف کابل از طرف بچه سقو
- فتح شهر کابل از طرف قوای ملی غازی محمد نادرخان (سپهسالار) و از بین بردن اغتشاشیون
- انتخاب شدن اعلیحضرت محمدنادر شاه به حیث پادشاه افغانستان
- تقرر والا حضرت سردار محمد هاشم خان به حیث صدراعظم افغانستان
- امضای اصولنامه تاسیس جمعیت العلماء در داخل وزارت عدلیه
- ختم اغتشاش ابراهیم بیگ در ولا یات شمال افغانستان
- به امضاء رسیدن اصولنامه انتخابات شورای ملی افغانستان از طرف اعلیحضرت محمد نادر شاه و تصویب آن از طرف لویه جرگه
- امضاء شدن قرار داد مؤدت بین دولتین افغانستان و جاپان
- تصویب اساس نامه شرکت سهامی که بعد تر به نام بانک ملی مو سوم گردید
- امضاء قرار داد جدید بیطرفی و عدم تعرض بین دولتین افغانستان و اتحاد شوروی
- تاسیس انجمن ادبی کابل
- تصویب قانون اساسی جدید افغانستان
- امضای قرار داد مؤدت بین دولتین افغانستان و عربستان سعودی
- تصویب اصولنامه تقسیمات جدید ملکیه افغانستان
- امضای موافقت نامه تعیین کمیساری های سرحدی بین دولتین افغانستان و اتحاد شوروی
- امضای قرار داد مؤدت بین دولتین افغانستان و عراق
- نشر اولین سالنامه
- امضای نماینده افغانستان بر کنوا نسیون تعیین تعرض
- شهادت اعلیحضرت محمد نادر شاه و

جلو مس اعلیحضرت المتوکل علی الله
محمد ظاهر شاه .

- کنترل دولت راجع به صادرات قره‌قل .

مارچ ۱۹۳۴

- شمولیت افغانستان در جامعه ملل .
- امضای موافقت نامه مبارزه مشترک بمقصد
امحای ملخ بین دولتین افغانستان و اتحاد
شوروی .

۲۵ دسمبر ۱۹۳۴

۶ می ۱۹۳۵

لسان پښتو بحیث لسان رسمی و ملی
افغانستان شناخته شد .

سال ۱۹۳۶

- بر قراری روابط سیاسی بین دولتین
افغانستان و امریکا .

۲۶ مارچ ۱۹۳۶

- امضای پروتوکول تمدید مدت اعتبار قرار
داد ۲۴ جون ۱۹۳۱ راجع به عدم تعرض
و بیطرفی بین افغانستان و اتحاد شوروی

۲۹ مارچ ۱۹۳۶

- انعقاد موافقت نامه مبارزه مشترک برای
امحای آفات و حشرات مضره پخته کاری
بین افغانستان و اتحاد شوروی .

۲۶ می ۱۹۳۸

اعلان بیطرفی افغانستان و عدم شمول در
حرب عمومی دوم .

اگست ۱۹۳۹

- افتتاح رادیو کابل .

۱۹۴۱

- بازدید هیأت اقتصادی افغانستان از جاپان .
دایر شدن لویه جرگه افغانستان برای بحث
در موضوع اعلان بیطرفی افغانستان در محاربه
عمومی دوم و تصویب سیاست بیطرفی کامل .

اپریل ۱۹۴۱

۵ و ۶ اکتوبر ۱۹۴۱

افتتاح سفارت کبرای امریکا در کابل .
برقراری روابط سیاسی افغانستان با حکومت
فرانسه .

جولایی ۱۹۴۲

نومبر ۱۹۵۶

- امضای موافقتنامه ساختمان سیستم آبیاری
در وادی هلمند بین حکومت افغانستان و کمپنی
موریسن نودسن امریکا .

۱۴ مارچ ۱۹۴۶

- افتتاح پوهنتون کابل .

اپریل ۱۹۴۶

تقرر والا حضرت سردار شاه محمود خان غازی به
حیث صدراعظم افغانستان .

می ۱۹۴۶

- انعقاد موافقت نامه مسایل سرحدی بین
افغانستان و اتحاد شوروی .

۱۳ می ۱۹۴۶

- شمولیت افغانستان بحیث عضو در ملل
متحد .

۱۹ نومبر ۱۹۴۶

امضای موافقت نامه مبادله مخابرات رادیو
تلگرافی بین افغانستان و اتحاد شوروی .

اپریل ۱۹۴۷

- امضای پروتوکول نهایی تعیین و تجدید
سرحدات افغانستان و اتحاد شوروی
از ذوالفقار تا ناحیه زورکول بین هیئتین
مختلط افغانستان و اتحاد شوروی .

سپتمبر ۱۹۴۸

- امضای معاهده مؤدت و دوستی بین
افغانستان و جمهوری هندوستان

۴ جنوری ۱۹۵۰

- برسمیت شناختن جمهوری مردم چین .

۱۲ اپریل ۱۹۵۰

- از طرف افغانستان .
 - امضای دومین قرار داد ساختمان کانال
 های آب رسانی دروادی هلمندو ار غندا ب
 بین حکومت افغانستان و کمپنی مورین
 و نودسن امریکایی (اتازونی) .
 انعقاد موافقت نامه مبادله اموال و تادیه جات
 بین افغانستان و اتحاد شوروی .
 - امضای قرار داد مؤدت بین افغانستان
 و حکومت لبنان .
- ۱۹ اپریل ۱۹۵۰
- ۱۷ جولائی ۱۹۵۰
- ۶ سپتمبر ۱۹۵۰
- نشر قانون مطبوعات در افغانستان .
- ۲۱ فروری ۱۹۵۱
- ۷ فروری ۱۹۵۱
- امضای موافقت نامه همکاری اقتصادي
 و تخنیکي بین افغانستان و امریکا به اساس
 نقطه ۴ .
- ۱۱ فروری ۱۹۵۲
- نشر اصولنامه انتخابات وکلای شورای
 ملی افغانستان .
- تاسیس موسسه تفحصات پترول در
 افغانستان که انحصار امور تفحص واستخراج
 نفت را در مملکت دارد .
- ۱۹۰۲ اپریل
- ۱۹۰۲ دسمبر
- تقریر الاحضرت سردار محمد داؤد به
 حیث صدراعظم افغانستان .
- بازديد نکسن معاون رئیس جمهور امریکا
 از افغانستان .
- ۱۱ دسمبر ۱۹۵۲
- بازديد هیئت طبي افغانی از موسسات
 طبي اتحاد شوروی .
- ۲۷ جنوری ۱۹۵۳
- امضای موافقت نامه کريدت ۳۵۰ میلیون
 دالر برای ساختمان دوسیلو . آسیا و
 کارخانه نان پزی بین افغانستان و اتحاد
 شوروی
- ۲۰ مارچ ۱۹۵۴
- امضای موافقتنامه تادیه گندم بیسن
 حکومت افغانستان و امریکا .
- ۲۴ اپریل ۱۹۵۴
- نشر قانون سرمایه گذاری خارجی در
 افغانستان
- ۱۹۵۴ می
- دادن اعتبار ۱۸۵ میلیون دالر قرضه
 از طرف بانک صادراتی و وارداتی امریکا
 به افغانستان .
- ۱۳ - - اگست ۱۹۵۴
- بازديد هیئت زراعتی افغانستان از
 نمایشگاه زراعتی و صنعتی اتحاد شوروی
 در ماسکو .
- ۲۲ - - اگست ۱۹۵۴
- امضای موافقتنامه پنج میلیون دالرقرضه
 باافغانستان از طرف حکومت چکوسلواکیا .
- ۵ اکتوبر ۱۹۵۴
- امضای پروتوکول تکمیلی مر بو ما

- بموافقتنامه مورخه ۲۷ جنوری ۱۹۵۴
بین افغانستان و اتحاد شوروی و دادن
کریدیت برای دایر کردن کارخانه
قبریزی ، وقیریزی سرکها و جاده های
شهر کابل .
- ۴ دسمبر ۱۹۵۴ - بازدید هیئت کلتوری اتحاد شوروی از
افغانستان .
- ۳۰ دسمبر ۱۹۵۴ - امضای قرار داد مؤدت بین افغانستان
و حکومت یوگو سلاویا .
- جنوری ۱۹۵۵ - برقراری روابط سیاسی بین افغانستان
و جمهوریت مردم چین .
- اپریل ۱۹۵۵ - شمولیت افغانستان در کنفرانس ممالک
آسیایی و افریقایی در شهر باندونگک
- ۴- اپریل ۱۹۵۵ - امضای معاهده مودت بین حکومت
افغانستان و اندونیزیا .
- ۱۵ - الی ۱۹ دسمبر ۱۹۵۵ - بازدید زعمای اتحاد شوروی (خروسچف
و بولکانین) از افغانستان .
- جنوری ۱۹۵۶ - امضای موافقتنامه اعتبار يك صدمیلیون
دالر قرضه طویل المدت به افغانستان بین
افغانستان و اتحاد شوروی .
- ۲۱ مارچ ۱۹۵۶ - بازدید میکویان معاون اول صدراعظم اتحاد
شوروی از افغانستان .
- ۲۴ مارچ ۱۹۵۶ - انعقاد موافقت نامه هوائی بین افغانستان و
اتحاد شوروی .
- می ۱۹۵۶ - بازدید هیئت معلمین افغانستان از اتحاد
شوروی
- می ۱۹۵۶ - بازدید هیئت تجارتي پولیند از افغانستان .
- جون ۱۹۵۶ - بازدید هیئت کلتوری پولیند از افغانستان .
- جون ۱۹۵۶ - بازدید عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه
از افغانستان .
- ۲۷ جون ۱۹۵۶ - امضاء موافقتنامه ۱۴۶ ملیون دالر
غرض ساختمان میدان های هوائی ملکی
بین حکومت افغانستان و امریکا .
- از جون الی جولائی ۱۹۵۶ - بازدید هیئت کلتوری افغانستان از
جمهوریت مردم چین .

- ۲ - اگست ۱۹۵۶ - امضای موافقت نامه تجارتي بين افغانستان و جمهوريت پولیند .
- ۲۳ - اگست ۱۹۵۶ - تصویب پلان انكشافی افغانستان از سال ۵۷ - ۱۹۵۶ الی ۶۱ - از طرف شورای ملی افغانستان .
- اگست ۱۹۵۶ - بازديد رسمی رئیس جمهور پاکستان از افغانستان .
- اگست ستمبر ۱۹۵۶ - بازديد هیئت کلتوری جمهوريت مردم چین از افغانستان .
- ستمبر ۱۹۵۶ - موافقه مبادله هیئت های طبی بین افغانستان و اتحاد شوروی برای ایرادکنفرانس های علمی .
- اکتوبر ۱۹۵۶ - امضای قرارداد چهل هزار تن گندم از طرف امریکا به افغانستان .
- ۱۶ - اکتوبر الی ۲ نومبر ۱۹۵۶ - بازديد سردار محمد داود صدراعظم از اتحاد شوروی .
- نومبر ۱۹۵۶ - بازديد هیئت مطبوعاتی افغانستان از اتحاد شوروی .
- نومبر ۱۹۵۶ - بازديد سردار محمد داود صدر اعظم از پاکستان .
- نومبر الی دسمبر ۱۹۵۶ - طرفداری افغانستان از مصر در مقابل تعرض اسرائیل ، انگلیس و فرانسه در خاک مصر .
- نومبر ۱۹۵۶ - بازديد چوژن لای صدر اعظم جمهوريت مردم چین از افغانستان .
- جنوری ۱۹۵۶ - افتتاح سیلوی کابل .
- فروری ۱۹۵۷ - امضای موافقتنامه روابط سیاسی بین افغانستان و برما .
- اپریل الی می ۱۹۵۷ - بازديد سردار محمد داود صدر اعظم از ترکیه ، چکوسلواکیا ، پولیند و مصر .
- ۴ می ۱۹۵۷ - برقراری روابط سیاسی بین افغانستان و جمهوريت هنگری .
- جون ۱۹۵۷ - بازديد رسمی صدراعظم پاکستان از افغانستان .
- جون ۱۹۵۷ - بازديد هیئت شورای ملی افغانستان از جمهوريت فیدرالی آلمان .
- ۱۴ جولائی ۱۹۵۷ - مبادله هیئت های تجارتي افغانستان و هندوستان نسبت به توسعه تجارت .
- ۲۳ جون ۱۹۵۷ - امضای موافقتنامه پرواز طیارات مملکتین

- افغانستان و پاکستان در ممالک یکدیگر .
 ۲۸ جون ۱۹۵۷ - امضای موافقت نامه اعتبار ۷۵ - ۵۰ میلیون دالر کرایت و ۲۸۶ میلیون دالر بطور معاونت بلاعوض بین نماینده حکومت امریکا و ریاست وادی هلمند .
 ۱۷ جولائی تا ۱۴ اگست ۱۹۵۷ - بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از اتحاد شوروی .
- ۲۸ جولائی ۱۹۵۷ - امضای موافقت نامه مبادله اموال بسین افغانستان و جمهوریت مردم چین .
- ۲۷ ستمبر ۱۹۵۷ - امضاء موافقتنامه ۳ میلیون دالر کرایت غرض اعمار میدان هوایی شهر قندهار بین حکومت افغانستان و امریکا .
 اکتوبر ۱۹۵۷ - باز دید رسمی سر دار محمد داود صدر اعظم از جمهوریت مردم چین .
- ۲۸ - اکتوبر ۱۹۵۷ - امضای قرارداد مودت بین افغانستان و هسپانیه .
 ۲۷ نومبر ۱۹۵۷ - امضای موافقت نامه رسانیدن چهل هزار تن گندم به افغانستان از طرف ریاست معاونت بین المللی امریکا .
- دسمبر ۱۹۵۷ - شمولیت هیئت افغانستان در کنفرانس همکاری ممالک آسیائی و افریقائی منعقدۀ قاهره
- ۱۸ جنوری ۱۹۵۸ - تاسیس انجمن دوستی افغانستان و هندوستان در کابل و دهلی .
 ۳۱ جنوری ۱۹۵۸ - انعقاد موافقت نامه مبادله اموال و معاونت تخنیکي بین حکومت افغانستان و آلمان .
- فوروری ۱۹۵۸ - بازدید رسمی اعلیحضرت معظم همایونی از پاکستان .
- ۱۲ می ۱۹۵۸ - امضای پروتوکول مبادله اموال بین افغانستان و اتحاد شوروی برای سال ۱۹۵۸ .
 ۵ می ۱۹۵۸ - افتتاح فابریکه سمنت جبل السراج .
- ۱۳ می ۱۹۵۸ - امضاء موافقت نامه مخابرات رادیو تلگرافی بین افغانستان و هندوستان .
- ۳۰ می ۱۹۵۸ - امضاء موافقتنامه ترانزیتی بین افغانستان و پاکستان .
 جون الی جولای ۱۹۵۸ - بازدید سردار محمد داود صدر اعظم از امریکا .
- ۲۵ جون ۱۹۵۸ - امضای پروتوکول بین افغانستان و اتحاد شوروی در باره استفاده مشترک از آبهای دریای آمو .
- ۲۶ - جون ۱۹۵۸ - امضای موافقت نامه همکاری کلتوری بین افغانستان و امریکا .

- ۳۰ جون ۱۹۵۸ - امضاء موافقتنامه تادیه نژده ملیون دالر
قرضه په افغانستان برای ساختمان سړك
بین کابل - قندهار و قندهار - سپین بولدك
وتمدید خط آهن از چمن په سپین بولدك بین
حکومات افغانستان و امریکا .
- ۲ جولای ۱۹۵۸ - امضاء موافقتنامه تادیه ۳ ملیون دالر
قرضه به افغانستان غرض مساعده ساختن
زمین های وادی هلمند و ارغنداب برای
زراعت ، بین حکومت افغانستان و امریکا .
- برقراری روابط سیاسی بین افغانستان
و جمهوریت رومانیه .
- بازدید رئیس جمهور ترکیه از افغانستان .
- بازدید شیر کوی صدر اعظم جمهوریت
چکوسلواکیا از افغانستان .
- بازدید وارشیلوف صدر شورای عالی
اتحاد شوروی از افغانستان .
- بازدید سردار محمد نعیم معاون اول
صدارت و وزیر امور خارجه از اتحاد شوروی .
- ۶ جنوری ۱۹۵۹ - انعقاد موافقتنامه همکاری تخنیکي و اقتصادی
بین افغانستان و فرانسه
- بازدید رسمی صدراعظم افغانستان سردار
محمد داؤد از هندوستان .
- بازدید رسمی سردار محمد داود صدراعظم
از اتحاد شوروی .
- امضاء موافقتنامه توسعه همکاری تخنیکي
و اقتصادی بین افغانستان و اتحاد شوروی .
- تاسیس انجمن دوستی افغانستان و اتحاد
شوروی ، در اتحاد شوروی .
- تاسیس انجمن دوستی اتحاد شوروی و
افغانستان ، در افغانستان .
- بازدید خروسچف صدر اعظم اتحاد
شوروی از افغانستان .
- امضاء موافقتنامه همکاری کلتوری بین
افغانستان و اتحاد شوروی .
افتتاح برمه کاری اولین چاه نفت خواجه
گوگردك در شبرغان .
بازدید سیرانکوویچ صدراعظم جمهوریت
مردم پولیند از افغانستان .
ملاقات سردار محمد نعیم وزیر امور
خارجه و معاون اول صدارت با جلالتآب
آیزنهاور رئیس جمهور امریکا .
افتتاح کنفرانس منطقوی سیاحت در کابل .
- امضای پروتوکول تبادلہ اموال تجاری بین
دولتین افغانستان و چکوسلواکیا .
- بازدید پروفیسور دکستور ایر هارد
معاون صدراعظم و وزیر اقتصاد جمهوریت
اتحادی آلمان از کابل .
بازدید اعلیحضرت معظم هما یونسی
- ۲۸ سپتمبر ۱۹۵۸
۲۸ سپتمبر ۱۹۵۸
۱۶ اکتوبر ۱۹۵۸
۱۶ دسمبر ۱۹۵۸ - جنوری ۱۹۵۹
۱۳ فروری ۱۹۵۹
۲۲ تا ۱۸ ۱۹۵۹
۲۸ می ۱۹۵۹
۲۸ اکتوبر ۱۹۵۹
۲۴ جنوری ۱۹۶۰
۲ تا ۵ مارچ ۱۹۶۰
۴ مارچ ۱۹۶۰
۶ سپتامبر ۱۹۶۰
۱۵ سپتامبر ۱۹۶۰
۳۲ سپتامبر ۱۹۶۰
۲۶ سپتامبر ۱۹۶۰
۲۸ سپتامبر ۱۹۶۰
۲۹ سپتامبر ۱۹۶۰
۲۵ اکتوبر ۱۹۶۰

از جمهوریت عربی متحد و یوگو سلا ویا
 ورود اعلیحضرت معظم همایونی به بلگراد .
 عقد نکاح والا حضرت شاهدخت مریم با سردار
 محمد عزیز نعیم بحضور اعلیحضرت معظم
 همایونی
 - بازدید جلالتمآب مهندس شریف اماما
 صدراعظم ایران از کابل
 امضاء موافقتنامه تجارتي و قرار داد فروش
 مواد نفتی بین افغانستان و ایران .
 - امضاء قرارداد دوستی و عدم تعرض
 بین افغانستان و جمهوریت مردم چین
 در پیکنگ .
 افغانستان و المغرب روابط خود را بسوی
 سفارت کبری برقرار کردند .
 - انتخاب افغانستان به حیث عضو کمیته
 « انتظام امور » در شورای اجتماعی و اقتصادی
 ملل متحد .
 والا حضرت شهزاده محمد نادر به امر وازاده
 اعلیحضرت معظم همایونی شامل حربی پوهنخی
 شدند .
 - قرارداد مستقیم رادیو تلیفون بین
 حکومت شاهی افغانستان و جمهوریت هند .
 - افتتاح لیسه نادریه و عایشه در انسی
 بازدید سردار محمد داود صدر اعظم از اتحاد
 شوروی .
 تاسیس موسسه نشراتی بنام دیوه نشراتی
 موسسه در حکومت اعلی شبرغان .
 افتتاح شفاخانه جدید ابن سیناء بلخی در
 کابل .
 انتخاب یناغلی دکتور عبدالظا هر به حیث
 رئیس دوره یازدهم شورای ملی افغانستان .
 بازدید دکتور سوکا رنو رئیس جمهور
 آندونیزیا از افغانستان .
 اعلیحضرت معظم همایونی یازدهمین دوره
 شورای ملی را افتتاح فرمودند .
 - افتتاح موسسه تحقیقات و تنبغات زبا ن
 شناسی در پوهنخی ادبیات
 افتتاح قیرریزی سرک کابل و قندهار .
 اشتراک سردار محمد داود صدر اعظم در
 کنفرانس ممالک بیطرف در بلگراد .
 بازدید هیئت پارلمانی اتحاد شوروی از کابل .
 افتتاح دستگاه تیل کشی و صا بسون
 سازی در حضرت امام
 امضاء موافقتنامه فرهنگی بین حکومت
 افغانستان و ترکیه .
 بازدید هیئت علمی پوهنتون لیننگراد تحت
 ریاست پروفسور کوزو لوف از کابل

۱۴ دسامبر ۱۹۶۰

۲۴ دسامبر ۱۹۶۰

۱۵ جنوری ۱۹۶۱

۲۲ مارچ ۱۹۶۱

۲۵ مارچ ۱۹۶۱

۶ اپریل ۱۹۶۱

۸ اپریل ۱۹۶۱

۲۱ اپریل ۱۹۶۱

۱۵ می ۱۹۶۱

۱۹ می ۱۹۶۱

۸ جون ۱۹۶۱

۲۲ جون ۱۹۶۱

۱۷ اگست ۱۹۶۱

۳۰ اگست ۱۹۶۱

۴ اکتوبر ۱۹۶۱

۱۶ اکتوبر ۱۹۶۱

۱۷ اکتوبر ۱۹۶۱

۲۵ اکتوبر ۱۹۶۱

- ۱۸ نومبر ۱۹۶۱
باریابی ښاغلی شریف بن قلالی نما ښنده حکومت مؤقتی الجزایر و تقدیم مکتوب جلالتمآب بن یوسف بحضور اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۲۱ نومبر ۱۹۶۱
عقد نکاح شهزاده احمد شاه بایبغله خاټول عمر نگر یا بحضور اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۱۱ دسامبر ۱۹۶۱
بازدید میجر ووری گاگارین اولین کیهان نورد اتحاد شوروی باخانش از کابل .
- ۷ جنوری ۱۹۶۲
تشکیل اداره روابط کلتوری از طرف افغانستان به اتحاد شوروی .
- اول فروری ۱۹۶۲
مسافرت علیحضرت ملکه معظمه به اروپا غرض علاج .
- ۲۶ فروری ۱۹۶۲
افتتاح دستگاہ بی سیم بین کابل و خان آباد .
- ۲۸ فروری ۱۹۶۲
نشر اخبار کابل تایمز به زبان انگلیسی .
- ۲ مارچ ۱۹۶۲
باریابی مشاور مخصوص رئیس جمهور امریکا بحضور اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۱۱ مارچ ۱۹۶۲
پلان دوم اقتصادی کشور در مجلس وزراء تصویب گردید .
- ۱۵ مارچ ۱۹۶۲
اولین عملیات شش در ابن سینا روغتون موفقانه انجام یافت .
- ۱۸ مارچ ۱۹۶۲
پلان دوم اقتصادی و انکشافی کشور در مجلس شورای ملی تصویب شد .
- ۱۱ اپریل ۱۹۶۲
مواقت نامه همکاری در حصه پلان عمومی شهر کابل بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی امضا شد .
- ۱۹ اپریل ۱۹۶۲
بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از پلان های انکشافی و عمرانی صفحات غر بی و شمالی کشور .
- ۲۱ اپریل ۱۹۶۲
برقراری مخابره رادیو تیلفون بین ولایات قندهار، مزار شریف ، غزنی و پلخمری .
- ۲۲ اپریل ۱۹۶۲
سنگ تپدا ب فابریکه سنگ رخام و دستگاہ علاجی پنبه در لشکر گاه از طرف اعلیحضرت معظم همایونی گذاشته شد .
- ۶ می ۱۹۶۲
افتتاح فابریکه سمنت غوری و برق پلخمری .
- ۱۷ می ۱۹۶۲
امضاء پروتو کول توسعه همکاری بین افغانستان و اتحاد شوروی .
- ۲۶ می ۱۹۶۲
نام پسر و الاحضرت شهزاده احمد شاه به اراده اعلیحضرت معظم همایونی (محمد ظاهر) گذاشته شد .
- ۲۲ جون ۱۹۶۲
بازگشت علیا حضرت ملکه معظمه از اروپا .
- ۲۷ جون ۱۹۶۲
امضاء مواقت نامه همکاری انکشاف تخنیکي با بعضی موسسات نشراتی بین حکومت افغانستان و آلمان .
- ۲۸ جون ۱۹۶۲
امضاء مواقت نامه حمل و نقل فضائی بین حکومت افغانستان و پولیند .

- ۶ اگست ۱۹۶۲ بازديد شاهنشاه اعليحضرت محمدرضا شاه پهلوی از کابل .
- ۸ اگست ۱۹۶۲ منظوري نشان ها برای همراهان شاهنشاه اعليحضرت محمد رضا شاه پهلوی از طرف اعليحضرت معظم همایونی .
- ۲۶ - اکتوبر ۱۹۶۲ مراسم یاد و بودحضرت خواجه عبدالله انصار پير هرات با پیغام اعليحضرت معظم همایونی تجلیل شد .
- ۳۰ اکتوبر ۱۹۶۲ بازديد اعليحضرت معظم همایونی از پلان های انكشافی و عمرانی صفحات جنو بی کشور .
- ۸ نومبر ۱۹۶۲ مسافرت اعليحضرت معظم همایونی غر ض علاج به ایتالیا
- ۲ دسامبر ۱۹۶۲ افتتاح سرک سمین بولدک و کندهار .
- ۱۹ دسامبر ۱۹۶۲ باز گشت اعليحضرت معظم هما یونی بعد صحت یابی کسر دست شان از ایتالیا
- ۱۲ فروری ۱۹۶۳ بر رسمیت شناختن رژیم جدید عراق از طرف حکومت افغانستان
- ۲ مارچ ۱۹۶۳ امضاء موافقتنامه سر حدی بین حکومت افغانستان و جمهوریت مردم چین
- ۱۰ مارچ ۱۹۶۳ اعليحضرت معظم همایونی استعفاً سردار محمد داود را نسبت معاذیر صحي منظور و دکتور محمد یوسف را مامور به تشکیل کابینه جدید نمودند .
- ۱۲ مارچ ۱۹۶۳ معرفی امضاء کابینه دکتور محمد یوسف بحضور اعليحضرت معظم همایونی .
- ۳۰ مارچ ۱۹۶۳ آغاز اولین جلسه قانون اساسی .
- ۱۵ اپریل ۱۹۶۳ در معاش مامورین دولت فیصد ۲۰ افزودی بعمل آمد .
- ۲۸ اپریل ۱۹۶۳ افتتاح دستگاه اکسپرن دابن سینا روغتون .
- ۲۹ اپریل ۱۹۶۳ امضاء موافقت نامه همکاری فرهنگی بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی
- ۲۸ می ۱۹۶۳ روابط سیاسی دوباره بین افغانستان و پاکستان برقرار شد .
- ۴ جون ۱۹۶۳ ولسی جرگه بکابینه دکتور محمد یوسف صدر اعظم رأی اعتماد داد .
- ۳۰ جون ۱۹۶۳ امضاء موافقتنامه تخنیکي بین حکومت افغانستان و ایالات متحده امریکا
- ۹ جولائی ۱۹۶۳ شروع مذاکره بین اتحاد شوروی و افغانستان راجع به پلان دوم انكشافی .
- ۱۱ جولائی ۱۹۶۳ مسافرت هیئت پارلمانی افغانستان به ایالات متحده امریکا
- اول سپتمبر ۱۹۶۳ بازديد اعليحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان نظر به دعوت جان کنیدی رئیس جمهوري آنکشور از ایالات متحده امریکا.
- ۱۹ سپتمبر ۱۹۶۳ امضاء موافقت نامه تبادلہ اموال بین حکومت افغانستان و جمهوریت مردم چین .
- ۱۰ سپتمبر ۱۹۶۳ باز گشت اعليحضرت معظم همایونی و اعليحضرت ملکه معظمه از ایالات متحده امریکا.

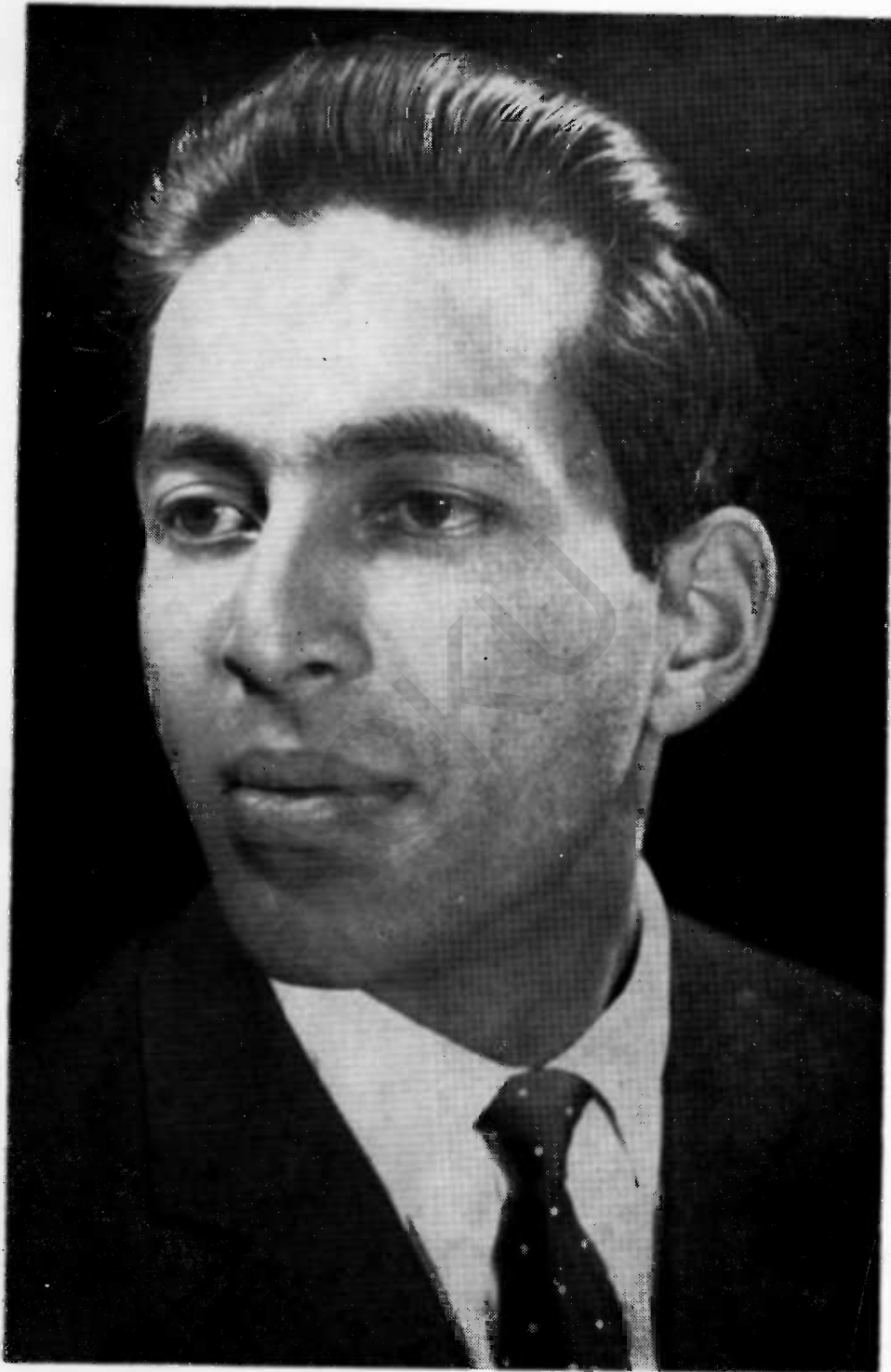
- ۳ اکتوبر ۱۹۶۳ امضاء موافقت نامه فرهنگي بين حكومات افغانستان و جمهوريت هند .
- ۱۱ اکتوبر ۱۹۶۳ بازديد پنج روزه جلالتمآب يونيد برژنيد صدر هيئت رئيسه شوراي عالی اتحاد شوروي از کابل .
- ۲۶ اکتوبر ۱۹۶۳ بازديد اعليحضرت معظم هما يونی از عمرانان ولايت پکتيا .
- اول نومبر ۱۹۶۳ امضاء موافقت نامه تيلفون بی سيم وسيمدار بين حكومات افغانستان و ايران
- ۱۰ نومبر ۱۹۶۳ بازديد هيئت پارلمانی افغانستان از بلغاريا و ويوگو سلاويا .
- ۱۱ دسامبر ۱۹۶۳ افتتاح قسمت دوم فابريکه سمنت غوري .
- ۱۶ دسامبر ۱۹۶۳ مسافرت هيئت پارلمانی افغانستان به جمهوريت هند
- ۱۷ جنوري ۱۹۶۴ حاضري مامورين در ماه مبارك رمضان از ساعت ۹ شروع و تا ساعت ۲ بعد از ظهر تعيين گرديد .
- ۲۲ جنوري ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه تبادلہ کلتوري بين حكومات افغانستان و اتحاد شوروي .
- ۲۳ جنوري ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه هوائی بين حكومات افغانستان و پاكستان .
- ۲۷ جنوري ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه يك صدهزار تن گندم بين حكومات افغانستان و يالات متحده امريكا.
- اول فروري ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه فابريکه برق ماهيپرين حكومات افغانستان و اتحاديه آلمان .
- ۵ فروري ۱۹۶۴ عقد نكاح والا حضرت شهزاده محمد نادر با پيغله ليلما حسيني .
- ۱۱ فروري ۱۹۶۴ تعيين كميسيون مشورتي در اطراف قانون اساسي جديد افغانستان .
- ۱۶ فروري ۱۹۶۴ افتتاح شفاخانه لشكرگاه از طرف اعليحضرت معظم همایونی
- ۲۰ فروري ۱۹۶۴ وقوع حريق در سراي مير علم .
- ۲۸ فروري ۱۹۶۴ اولين جلسه كميسيون مشورتي قانون اساسي .
- اول مارچ ۱۹۶۴ بين حكومات افغانستان و كويت موافقه شد كه روابط ديپلوماسي خود را به سويته سفارت كبری برقرار نمايند .
- ۸ مارچ ۱۹۶۴ نشر جريده رسمي از طرف وزارت عدليه .
- ۱۰ مارچ ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه ترانزيتي بين حكومات افغانستان و پاكستان .
- ۱۸ مارچ ۱۹۶۴ تاسيس انجمن دوستي افغانستان و فرانسه .
- ۱۸ مارچ ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه تجارتي واقتصادي بين حكومات افغانستان و يوگو سلا و يسا
- ۱۹ مارچ ۱۹۶۴ مسافرت عليا حضرت ملکه معظمه غرض علاج به اتحاديه آلمان .
- ۳ مارچ ۱۹۶۴ بازديد والا حضرت شهزاده احمد شاه از اتحاد شوروي .
- ۱۹ مارچ ۱۹۶۴ وقوع حريق چاه نمبر ۴ يتيم تاق كه

در اثر حریق ، ضایعات آن یک و نیم میلیون متر مکعب تخمین شده است .

- ۱۰ می ۱۹۶۴ شرف یسایی جان همفری نمایندهٔ یناغلی تانت بحضور اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۱۴ می ۱۹۶۴ ختم کار کمیسیون مشورتی قانون اساسی .
- ۲۵ می ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه فروش نفت بین حکومت افغانستان و ایران .
- ۳۰ جون ۱۹۶۴ تعیین یناغلی عبدالهادی داوی به حیث رئیس مشرانو جرگه از طرف اعلیحضرت معظم همایونی .
- اول جولائی ۱۹۶۴ مسائرت چار ساعتہ جلالتماب فیلد مارشال محمد آیوبخان بکابل .
- ۳ جولائی ۱۹۶۴ بازگشت با عاقبت علیا حضرت ملکہ معظمہ از اروپا به کابل .
- ۴ جولائی ۱۹۶۴ بازدید یناغلی اناستاس میکویان معاون اول صدر اعظم اتحاد شوروی از کابل .
- ۱۷ جولائی ۱۹۶۴ قانون اساسی جدید تحت مطالعهٔ مجلس عالی وزراء قرار گرفت .
- ۱۹ جولائی ۱۹۶۴ امضاء موافقت نامه استفاده از دریای آمو و پنج بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی .
- ۱۹ اگست ۱۹۶۴ صدور فرمان از طرف اعلیحضرت معظم همایونی بمناسبت دایر شدن لویه جرگه در اطراف قانون اساسی جدید افغانستان .
- ۴ سپتمبر ۱۹۶۴ افتتاح شاهراه سالنگ از طرف اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۷ سپتمبر ۱۹۶۴ شمولیت والا حضرت شہزادہ میرویس بہ لیسہ استقلال .
- ۸ سپتمبر ۱۹۶۴ افتتاح موسسۂ صحت عامہ در انصاری واپ .
- ۹ سپتمبر ۱۹۶۴ افتتاح لویه جرگه با ارشادات قیمندار اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۴ لویه جرگه تحت ریاست دوکتور عبدالظاهر دائر و بہ اکثریت آراء قانون جدید را تصویب و احکام آن اعلام گردید .
- ۳۱ اکتوبر ۱۹۶۴ بازدید اعلیحضرت معظم همایونی و علیاحضرت ملکہ معظمہ از جمهوریت مردم چین .
- ۱۷ نومبر ۱۹۶۴ بازگشت اعلیحضرت معظم همایونی و عذیا حضرت ملکہ معظمہ از جمهوریت مردم چین .
- ۱۱ جنوری ۱۹۶۵ افتتاح فابریکۂ خانه سازی .
- ۱۸ فروری ۱۹۶۵ بازدید دکتور محمد یوسف صدراعظم از جمهوریت هند .
- ۲۵ فروری ۱۹۶۵ امضاء موافقت نامه ترانزیت بین حکومت افغانستان و پاکستان .
- ۱۳ فروری ۱۹۶۵ افتتاح پروژۂ کانال نگرهار از طرف اعلیحضرت معظم همایونی .

- ۲۰ اپريل ۱۹۶۵ افتتاح کانگرس زراعتي با پيام اعليحضرت معظم همايوني .
- ۱۹ اپريل ۱۹۶۵ امضاء موافقت نامه فرهنگي بين افغانستان و انگلستان .
- ۲۱ اپريل ۱۹۶۵ بازديد دكتور محمد يوسف صدر اعظم از اتحاد شوروي .
- ۱۵ مي ۱۹۶۵ صدور فرمان از حضور اعليحضرت معظم همايوني به مناسبت انتخابات جديد پارلماني افغانستان .
- ۲۹ مي ۱۹۶۵ بازديد اعليحضرت معظم همايوني و عليا حضرت ملکه معظمه از فرانسه .
- ۳۱ مي ۱۹۶۵ اعليحضرت معظم همايوني با اساس صدور فرمان دارائي شخصي شانرا تحت نظر حکومت قراردادند .
- ۱۱ جون ۱۹۶۵ افتتاح چينل سيستم مستقيم بين کابل و راولپنډي .
- ۹ ستمبر ۱۹۶۵ تو شيخ قانون جديد مطبوعات از طرف اعليحضرت معظم همايوني .
- ۱۰ ستمبر ۱۹۶۵ انتخابات ولسي جرگه در سرتاسر کشور .
- ۲۷ ستمبر ۱۹۶۵ طرح قانون احزاب سياسي در مجلس عالی و وزراء تصويب شد .
- ۱۲ اکتوبر ۱۹۶۵ استعفاء دكتور محمد يوسف بعد از ختم دوره حکومت انتقالی بحضور اعليحضرت معظم همايوني .
- ۱۴ اکتوبر ۱۹۶۵ دو کتور محمد يوسف مجدداً به تشکيل کابينه جديد مامور گرديدند .
- ۱۵ اکتوبر ۱۹۶۵ افتتاح دوره دوازدهم شوري .
- ۲۹ اکتوبر ۱۹۶۵ اعلام قانون اساسي جديد افغانستان .
- ۳۰ اکتوبر ۱۹۶۵ استعفاء دكتور محمد يوسف نسبت معاذير صحي بحضور اعليحضرت معظم همايوني .
- ۲ نومبر ۱۹۶۵ نياغلي محمد هاشم ميوندوال مامور به تشکيل کابينه جديد گرديدند .
- ۸ نومبر ۱۹۶۵ افتتاح هژدهمين کنفرانس منطوقوي موسسه صحي جهان در مرسه صحت عامه .
- ولسي جرگه با اکثریت قاطع بحکومت نياغلي محمد هاشم ميوندوال صدر اعظم رأي اعتماد داد .
- ۱۵ نومبر ۱۹۶۵ بازديد والا حضرت شهزاده احمد شاه از ايران .
- ۲۵ نومبر ۱۹۶۵ افتتاح شاهراه تورغندي هرات و کند هاراز طرف اعليحضرت معظم همايوني .
- اول جنوري ۱۹۶۶ انتخاب نماينده افغانستان در شوراي اجرائيه موسسه مواد خوراکه و زراعت جسيهان .
- ۲ جنوري ۱۹۶۶ بازديد مارشال محمد ايوب خان رئيس جمهور پاکستان از کابل .
- ۷ فروري ۱۹۶۶ مسافرت نياغلي محمد هاشم ميوند وال صدر اعظم به مسکو .
- ۱۳ فروري ۱۹۶۶ نظر به تصويب مجلس عالی و وزراء

- وزارت مطبوعات به وزارت اطلاعات و کلتور
مسمی گردید .
- ۱۷ مارچ ۱۹۶۶ بازدید ښاغلی صدر اعظم یوگوسلاویا از کابل .
- ۲۱ مارچ ۱۹۶۶ قطع حریق گاز چاه نمبر ۴ یتیم تاق .
- ۲۳ مارچ ۱۹۶۶ سنک تهداب مرکز تصفیه گاز خوا جه گورگردد گذاشته شد .
- ۴ اپریل ۱۹۶۶ بازدید ښاغلی لیو شواوچی باخانم شان از کابل و هرات .
- ۱۸ اپریل ۱۹۶۶ عقد نکاح والا حضرت شهزاده شاه محمود با والا حضرت محبوب غازی .
- ۱۹ اپریل ۱۹۶۶ بازدید دگرمن تیتوف کیهان نورد اتحاد شوروی از کابل .
- ۲ می ۱۹۶۶ تمديد پایپلین گاز به اتحاد شوروی .
- ۲۶ می ۱۹۶۶ تصویب قانون نامزدی ، ازدواج و طلاق در مجلس عالی وزراء .
- ۲۹ جون ۱۹۶۶ يك نسخه کلام الله مجید طبع طهران از طرف شاهنشاه ایران توسط سفیر کبیر آنکشور در کابل بحضور اعلیحضرت معظم همایونی سپرده شد .
- ۱۰ جولای ۱۹۶۶ بازدید دکتور ذاکر حسین معاون رئیس جمهور هند از کابل .
- ۱۳ جولای ۱۹۶۶ افتتاح شاهراه کابل و کندهار از طرف اعلیحضرت معظم همایونی .
- ۲۳ اگست ۱۹۶۶ افتتاح دستگاہ ۱۰۰ کیلوواته موج متوسط و کوه تاه را دینو افغانستان و دستگاہ ۲۰ کیلوواته فرستنده دباختراژانس مسافرت ښاغلی محمد هاشم میوند وال صدر اعظم به جمهوریت عربی متحدو ترکیه .
- ۲۰ ستمبر ۱۹۶۶ شروع کار ساختمان سرک هرات و اسلام قلعه .
- ۲۱ ستمبر ۱۹۶۶ انتخاب ښاغلی عبدالرحمن پژواک نماینده افغانستان .
- ۲۱ اکتوبر ۱۹۶۶ به حیث رئیس مجمع عمومی ملل متحد . سنک تهداب عمارت مشرانو جرگه در سمت غربی عمارت شوری گذاشته شد .
- ۲۹ اکتوبر ۱۹۶۶ کشف کتیبه های دوره یونان و باختر در آی خانم .
- ۱۳ نومبر ۱۹۶۶ افتتاح سرک دوشی و شیرخان بندر از طرف والا حضرت شهزاده احمدشاه .
- اول ستمبر ۱۹۶۶ افتتاح دو توربین برق آبی نفلو .
- ۸ جنوری ۱۹۶۷ هزار و چهارصد و مین سال نزول قرآن مجید با پیام اعلیحضرت معظم همایونی تجلیل گردید .
- ۱۶ مارچ ۱۹۶۷ بازدید هنریش لوبکه رئیس جمهور اتحادی آلمان از کابل .

والاحضرت شهزاده محمد نادر رئيس افتخارى
كميئة زولوؤى افغانستان

- ۲۴ مارچ ۱۹۶۷ مسافرت ښاغلي محمد هاشم ميوند و ل صدر اعظم به ايالات متحده امريکا و فرانسه.
- ۹ اپريل ۱۹۶۷ امضاء پروتوکول اعمار هوتل بين المللي کابل بين شرکت مينه پال و کمپني تيلروودي انگلستان .
- ۱۶ اپريل ۱۹۶۷ بازديد ښاغلي تانت سرمنشي موسسه ملل متحد از کابل .
- ۲۶ اپريل ۱۹۶۷ انتخاب والا حضرت شهزاده محمد نادر بحيث رئيس افتخاري کميته زولوژي افغانستان.
- ۱۰ می ۱۹۶۷ امضاء پروتوکول فروش صدور گاز طبيعي بين افغانستان و اتحاد شوروي .
- ۳۰ می ۱۹۶۷ بازديد نيکولای پودگورني صدر هيئت رئيسه شوراي عالي اتحاد شوروي از کابل .
- ۳۱ می ۱۹۶۷ افتتاح نابريکه برق آبي نغلو از طرف اعما حضرت معظم همايوني و جلالتمآب نيکولای پودگورني صدر هيئت رئيسه شوراي عالي اتحاد شوروي .
- ۶ جون ۱۹۶۷ باريايي صلاح العبد نماينده فوق العاده ښاغلي جمال عبدالناصر رئيس جمهور عربي متحد بحضور اعلي حضرت معظم همايوني .
- ۹ اگست ۱۹۶۷ اشتراك ښاغلي محمد هاشم ميوند وال صدر اعظم در جلسه اضطراري مجمع عمومي ملل متحد.
- ۲۲ اگست ۱۹۶۷ افتتاح سيمينار نمايش بين المللي نسخ خطي در کابل .
- ۵ ستمبر ۱۹۶۷ افتتاح باغ وحش از طرف والا حضرت شهزاده محمد نادر رئيس افتخاري کميته زولوژي افغانستان .

موز يهونه

موزيم ديووي يوناني کلمی څخه چه موز ورته ويل کيښی اخستی شوي دې ددغی کلمی معنی گوريا معبد دې دکلاسيک په دوره کی د موزيم اصطلاح داله و دخای پر علم اوارت اطلاق کيده بيا موزيم دزده کولو خای ته ويل کيدې .

دغه ډول موسسی ته چهنن پوهنتون ويل کيښی د ميلاد دمخه په دريمه پيړي کی يوناني پوهنتون و چه د مصر په سکندريه کی جوړ شوي و په داسی موسسو کی ډول ډول مجموعي راټولی شوي وی پرتولوخيږنه کدله او دخيږنو نتيجه متعلمينو او نورو

د تاريخی او هنری آثارو درا ټولولوسره د مختلفو علومو علاقمندانو د طبيعي او تخنيکی موادو په راټولو لولو کی هم مبادرت وکړ او انفرادی شايقيږو په لومړی سرکی خپل راغونډو کې آثار په سند ووقو کی ساتل او وروسته څرنگه چه ئی داجتماع

سره علاقه درلوده او ددوې دانارو څخه نور هموطنان استفاده وکړې دغه علمی خزانی ئی موزیمونو ته وپخښلې دغه محلی موزیمونه نه یوازې دمحلی آثارو دساتلو ځای وگرزید بلکه تعلیمی مرکزونه هم ځنی جوړشول چه غویي دانارو په څیرنه پیل وکړمقالی کنفرانسونه او خپرونې ئی کولی دزمانی

په مرور سره ددغو خپرونو څخه کتابخانه جوړه شوه دموزیمونو کار کونکی د دې دپاره چه ښه تحقیق وکړی دمطالعی افزا روته ئی اړتیا لرله چه په نتیجه کی تجربوي لابراتوارونه جوړ شول او پدی توگه دعلمی آثارو مطالعه آسانه شوله ددغو څیړنو په

اساس دمتبعینود پاره کار آسانه سو په زیاته دلچسپی ئی دعلمی آثارو دموندلودپاره په کار شروع وکړه او هغی موسسی ته ئی دساتنی او مطالعی دپاره سپارل .

د ۱۹ پیړې په ابتدا کی دپلټنو ساحه پراخه شوه او صنعتی انقلاب په ټولوځانگو کی خپل اهمیت څرگندکړ پیل میخانیکی موسسی وپراستلی شوې هغه خلک چه دمخه په دغو موسسو او فابریکو کی کار کاؤ ترروزی لاندی ونیول شول درسی لوازم د فزیکي قوانینو دیوهیدلو او تطبیق دپاره لابراتوارونه ددوی خدمت کی تایر شول .

موزیم څه شی دی:- په مترقی هیوادونو کی نن موزیم وسیع مفهوم لري دموزیم کلمه پرهغو موسسو چه په هغو کی مطالعه او څیړنه کییری اطلاقییری څکه موزیمو

گرافي، کتابخانې، دوحشی حیوانانو دساتلو ځایونه د طبیعی نباتاتو باغونه پلانیتیمور یونه په موزیم کی شاملیدای شی .

دموزیمونو ټولنه :- په مترقی هیوادونو کی ډول ډول موزیمونه جوړشوی دی دمثال په توگه په جاپان کی دکاغذ دموزیم څخه نیولی بیا دحمل او نقل تر موزیمونو پوری سته د امریکي په متحده ااضلاعو کی پراختصاصی موزیمونو علاوه عمومی موزیمونه هم سته چه مختلفې برخی لري لکه دکانودپارتمان، دلرغون پیژندنې دپارتمان، دتاریخ دپارتمان ، انثرو پو لوژی ، انثروگرافي، مستطرفه صنایعو، حیوانانو نباتاتو دپارتمانونه یا دغه موزیمونه

دې تاریخی موزیمونه، هنري موزیمونه ، علمی موزیمونه، دافغانستان موزیمونه هنری موزیمونه دې دتاریخ انثروگرافي او مسکو کاتو برخه هم لری دمثال په توگه د کابل ملی موزیم چه په ۱۳۰۳ کی د کوی به باغچه کی (په شاهي ارگ کی) وپراستل سود دغه موزیم اساسونه پر هغو تاریخی مجموعو ولاړ و چه په سلطنتی قصر کی ساتل شوې و .

په ۱۳۰۹ کال کی دغه تاریخی اثرونه په دارالامان کی دښاروالی عمارت ته یوړل شول وروسته چه دلرغون پیژند نو څیړنی په اصولی ډول دیرو تړون په اساس چه د

فرانس او افغانستان دحکومتو نو په منځ کی وسر کرار کرار تاریخی آثار را پیدا کیدل اود کابل موزیم کی دنورو تاریخی آثارو دڅنگه سره ایښول کیدل دغه کیندنی چه په مسلسل ډول د (۱۳۰۱) سنی راهیسې په افغانستان کی کیدلی دکابل موزیم ئی

پیر غنی کړ چه اوس په دغه موزیم کی پیر پخوانی آثار را ټول شوې دې د کابل د موزیم آثار د پخوانیو حوزو پراساس ویشل شوې دې .

۱ - دهوی خونه :- یونانی او بودای پخوانی آثار، دبودا گچی مجسمی دبودا صحنی چه د ورقه پیری تو ز ل شوی دی همداشانی دبودیس اتوا او دیوانا مجسمی چه ددغو مرادو څخه جوړی شوی دی په دغه خونه کښی دنداری دپاره ایښودل شوی دی (ددوهی میلادی پیری څخه بیانر شپږمی پیری پوری) .

۲ - دبا میانو خونه :- چه دساسانو بودای مجسمی او دیوالی نقشی په هغی کی دنداری دپاره ایښودلی شوې دې (ددریمی میلادی پیری څخه بیا تراومی پیری پوری)

۳ - ددندستان خونه :- دبودا بودیس اتوا دیوانا مجسمی داومو څښتو څخه جوړی شوې دې او په افغانستان کی دیوانان ،

(۱۰) د انټر گرافي خونه : - د افغانستان د بيلو سيمو د ژوند اڼه لوازم او کالني او دوزر ستا نيانو دنيکه گانو مجسمي چه هيکل تراشي شوي دي او دهندو کش دختيزي سيمي په مدنيت اړه لري دندارې د پاره ايشوولي شوي دي .

د کابل موزيم او دولایتونو موزيمونه د دولت ملکيتونه دي او ماليه نه ورکوي او کالني بود چه ئي په دولت اړه لري .

د افغانستان موزيمونه د خيبرني او روزني موسسي دي دکابل دموزيم زيات اثار په دوستر هيوادونو کي دندارې دپاره ايشوول شوي دي په ۱۳۴۱ کال کي دکابل دموزيم يوساو اويا هنري ټوټي دايتاليه د يو والي په سلم جشن کي په تورين کي بنسکاره شوي دي همدآشاني په ۱۳۴۳ کال کي دجاپان په توکيو ناگويا او ساکا او په ۱۳۴۵ دامريکي دمتمده اضلاعو په نيويارک لاس انجلس واشنگتن او په ۱۳۴۶ کي په لندن کي په ننداره ايشوول شوي دي چه دافغانستان دکلتور او ثقافت په معرفي کي يي زياته مرسته کړي ده دکابل موزيم په ۱۳۳۷ کي ديونسکو په مرسته زيات تحول وکړ او ديو نسکو دهيت د نظر يويه اساس دکابل د موزيم ادارې کلي او اساسي اصلاحات پکښي وکړه .

دولايټو موزيمونه هم دلرغون پيژندنې موزيمونه دي ختي ئي دلچسپي قلمي نسخي او سکي لري دانکشاف پرپروژه ئي کار کيږي او امکان لري چه په دريم پنځکلن پلان کي زياته توجه ورته وشي .

دولايټونو په موزيمونو کي ترټولو مهم دغزني موزيم دی چه په ۱۳۴۵ کي وپرانستل سوچه داسلامي پيړي مخصوص دغزنويانو ددوري ښه اثار پکښي موجود دي .

بودائي دهنرو اوسني خاطرې تمثيله وي چه په دغه خونه کي دندارې دپاره ايشوول شوي دي (په شپږمي ميلادي پيړي ا لري) ۴ - دبگرام خونه : - په دغه خونه کي دعاج لوحې، ديونان او روم په سبک نقاشي شوي گيلاسونه، دمفرغ دمجممو او اچو څخه په يوناني سبک د سکندر د مدالونو غا پو نه د مصري پروفير درخام د ډبرو گيلاسونه چيني لاک په ننداره ايشوول شوي دي (دريمه او څلورمه ميلادي پيړي) (۵) د شترک خونه : - ديونان او بودائي دوري توږلي مجسمي په دي خونه کښي په ننداره ايشوولي شوي دي (ميلادي دريمه او څلورمه پيړي) .

(۶) دغزني خونه : - په دغه خونه کي دغزني ددوري شيان په برجسته نقشو نود سنگ مرمر ډبرولو حيد بنسکار صخني د کردر کوشيان دغزني د دوري دديو لونو تصويرونه چه په لښکرگاه کي موندل شوي دي په ننداره ايشوول شوي دي (۱۱ او ۱۲ ميلادي پيړي) .

(۷) دمنوپيگک خونه : - په دي خونه کي دتاريخ د دوري دمخه اثار لکه دهيوکو افزا رونه دصيفلي ډبري ټوټي دچقمق ډبري ټوټي گرانيمه ډبري لکه عقيق او پيازي لعل سته همدآشاني دفلزد دوري چيږي سپر، غشي او زره هم سته دميلاد دمخه ۱۰۰۰ کالو څخه بيا ترد روزرو کالو پوري .

۸ - تاريخي سالون : - د موزيم تالارد پيړي په اسلحو او دپاچا هانو په تابلو گانو ښکل شوي دي .

۹ - د مسکو کاتو خونه : - يوناني سکي او دافغانستان دپاچاهانو ديونان باختري د دوري سکي بيا د اعليحضرت شپيد تر سکو پوري د کرونو لوژي په ترتيب په دي خونه کي په ننداره ايشوول شوي دي .

لرغون پيژندنه

چه په څه رنگه داد علم ديوي خانگي به حيث تشييت کړي خوددي علم گړندي پرمختگ ددی سبب شو چه داجتماعي علومو په ډله کښي ښه موقبيت پيدا کړي دتاريخ زياتره برخي دلرغون پيژندنې په بنياد ولاړي دي خو په دي مواد وسرې نشي کولای چه ديوي ابتدايي ټولني (ليري ختيځ) تاريخ وليکي

دارکيو اوژي لرغون پيژندنې تاريخ د نورو علومو په نسبت تازه او اوسني دي خو په دي نژدي وختو کښي ئي پوره پرمختگ کړي دي دارکيو اوژي د پيدا ايښت څخه محض څو کاله کيږي اصليت او جهتونه يي دومره گډوډو چه يوعالم نشو بوهدلای

موز دی ته وگمارلو چه باید غیر اصولی کیندنوته خاتمه ورکړو په اصولی کیندنو په ښه نظم او ترتیب سره شروع وکړو په هغه وخت کښې دټولو څخه لومړی فرانسوی لرغون پیژندو نکو دافغانستان دار کیولوژی سره مینه پیدا کړه .

او یا بله کومه زمانه او د بشر د پرمختگو نوکوم عصر دقلم په چوکات کښې راوولی اړکیو لوژی ددوو یونانی تورو څخه جوړه شوی ده چه (ار کوس) د پخوانی په معنی او لوکس

په معنی دی چه تحت اللفظ ترجمه یی (دپخوانیو شیانو علم) کیدای شی. لرغون پیژندنه دتاریخ یوه برخه او دتاریخی سند حیثیت لری چه پټ او مهم واقعیتونه راښکاره کوی اویا په بله ژبه لرغون پیژندنه هغه علم ته وایی کوم چه د بشري کلتور انکشاف او بر مختک بیانوی په افغانستان کښې دلرغون پیژندنې سابقه خورا پخوانی ده موز کولای سوچه دا په دوو برخو وویشو چه یوه یی غیر اصولی کیندنه ده د ۱۸۲۴ څخه تر ۱۹۳۳ پوری اوبله ئی اصولی او منظمه کیندنه ده

۱۹۲۹ څخه وروسته ځنی غیر اصولی کیندنی د هیواد په پخوانیو سیمو کښې په غیر رسمی صورت کیدلی چه داراز کیندنی دلرغون پیژندنې دپیر وبدو قسمونو څخه گنلی کیږی داروپایانو دلمړی ډلی دراتک (۱۸۴۲ - ۱۸۲۴) پورې په افغانستان کی دلرغون پیژندنې کیندنی د لرغونو حوزو و دنقشی له مخی نه لیدلی کیدي .

په غیر منظمو کیند نو کښې دانگریزانو سیاسی نمایندگانو لکه الکساندر برنس کپتان ثبوت متلاند

سمپسن :

چه په پیره چټکی سره یی کیندنی کړی دی دوی دگریک او بودیک دزمانی بهترینی مجموعی برتس موزیم ته لیږلی دی شارل مسان د سکندر کبیر د خط سیر په هکله افغانستان ته راغی او د ځینو

لرغونو حوزو لکه بگرام او هدی د اهمیت په باب کی یی داسیا ئی بنکال دانجمن په ور ځیا نه کښې مقالی خپری کړی په دی ترتیب دغو لار ښوو نکو په افغانستان کښې دلرغون پیژندنې دمطالعاتو دپاره زمينه برابره کړه .

اصولی کیندنی :-

۱۹۲۲ کال دلرغون پیژندنې د تحقیقاتو په تاریخ کښې یوه نوې دوره گڼل کیږی په ۱۹۱۹ کال کښې دسیاسی ازادې حصول

او په دی هکله یی دقرار داد پیشنهاد وکړ دافغانستان شاهي حکومت په پیره دلجسبې سره دخپلو تاریخی آبدانو دساتنی په غرض نوموړی قرار داد لاس لیک کړچه په هماغه اساس کوم شیان به چه کشف شول هغه به دهماغه سړی ملکیت و چاچه کشف کړی و او کوم شیان چه دفلزاتو اوقیمتی دبروڅخه جوړ شوی و پرته له کوم قید او شرط څخه دافغانی دولت مال گڼل شوې و اودکابل موزیم ته به راوړل کیدی اوبه متعدد دوشیانو کښې به مساویانه معامله کیدله ، البته دخپرولو حق یی په افغانستان کښې دلرغون

پیژندونکو هیئتوته حاصل و دغه و چه لمړی داصولی تحقیقات دفرانسوی لرغون پیژندونکو په وسیله په ۱۹۲۲ کښې وشول اودغه لاندنی موضوع گانی دټولو هیئتونو دپاره مقدمه وگر ځیدله .

(۱) په افغانستان کی دگریک او بودیک د هنر او دگندهاردهنر مطالعه .

(۲) په افغانستان کښې د دغه هنر ارتباط د بودایی طرز د هنر سره .

(۳) د هند په لوړدلوې سکندر دفتوحاتو څخه وروسته په ختیز کی دهلنزم خپریدل .

(۴) په افغانستان کښې دور ینمو دتک لاری مطالعه .

په ۱۹۲۳ کښې پروفیسر فوشه دللمړی ځل دپاره باختی یعنی بلخ کښې خوراری کیندنی وکړی خو بریالی نشو ځکه چه له یوی خوائی ښه وسایل نه درلوده او له بل پلوه داسلامی اثارو خرابیو ټول ځایو نه پوښلی وه هماغه و چه په ۱۹۲۵ کښې ئی دبلخ دکیندنو څخه صرف نظر وکړ اودیوی بلی گتورې سیمی خواته متوجه شو .

بامیان :- د چین او کوریا زوارو لکه هیوتانگ بامیان داومی میلادی پیری په لمړ یو نیمای وختو کښې ډیر ښه پیژاند مگر عمیق مطالعات فرانسوی هیئتانو لکه

مرکز ژو چه دباختري يونانيانو په وسيله چه دامو پخواني حوزې او سند ترمينځ يې د اولي پېړي څخه تر دريمي ميلادي پېړي پوري ژوند کاو او کله چه بود يزم دهند شمال او شمال غرب خوا ته خپور شود گرېک او بو ديک دهنر دپيدا کېدو سبب سړو جغرافيايي وضعيت دلحاظه دهيلنستيک او هندي اثراتو دتماس ځايو نه ځني ځايو کښې کم او ځني ځايو کښې زيات دي .

د هډې په سيمه کښې دهيلنستيک اثرات نظر وباختر ته زيات دي ځکه چه دباختر سيمه حاصل خيزه وه او هر چا يې دنپولو هڅه لرله نو کرانه وه چه دفاع يې وسو نو ځکه هډې دهندو کش ددفاعي موقعيت په لحاظه ډيرې پېړي په ارامي ژوند تير کړي دي ډير کلونه دوی دصومرو او ستو يو په بناسيسته کولو بوخت وه ددغو هنري آثارو مطالعې په حقيقت کښې دهيلنستيک اثرات په قوت سره دهډې په تصوير پيژندنه کښې ښوولي دي او دښوري وړدي چه په هغه کې بودايي سبکو نه او بنان ، معبو دونه بسنځه سوه ستو يې او څو بودايي صو معي شا منلی و ي دفرانسې لرغون پيژندونکی هيتو نو په ۱۹۲۸ کې کشف کړې دي او هم يې د ۲۳۰۰۰ په شمير مختلف کاږه سرونه کشف کړي دي دغه سرونه د عسکري روحانيونو وه چه کاستک خولې يې درلودې .

بگرام : - بگرام ياپخواني کاپيسا چه د کابل به ۶۰ کيلو مترې کښې واقع ده دقبل الميلا د څخه ۵۰ کاله پخوا دهند وگرېک دپاچا هانو پايخت ؤ او وروسته بيا هندو سبب پايخت سو په ۱۴۴ او ۱۲۷ ميلادي کال کښې دکانشکا ددوبې پايخت ؤ دلته دلرغون پيژندنې تحقيقات په ۱۹۱۸ کې شروع شول او دپهلوان دغه په لمنو ، پايټاوه ، تپه کلان کښې يو دائي صو معي کشف شوي په ۱۹۳۶ کښې پروفيسر هاکن د بگرام په حوزه کښې په دې خصوص کې خپلې مطالعې ته دوام ور کړ چه په نوي شاهي ښار کښې او دپخواني بازار په مرکز کښې به مسلسلې کيندنې کيدلې په ۱۹۲۷ کې د توقع او انتظار څخه دباندي د عاج د آثار و يوه مجلله بنت کاري شوي ذخيري په کشف بريالي شو چه د مرکزي آسيا سره يې تعلق در لود همدا رنگه ديونان رومن او مصر دوختو سکندري هنداري لاس ته راغلي په کال ۱۹۳۹ کښې په يوه

کودرد هاکن او کارل په ۱۹۲۲ او ۱۹۳۲ کالو کې پکښې وکړل دوي دخپلو هغو مطالعاتو نتيجه کومه چه دوی دباميانو د اهميت او دبو داد ۵۳ مترې مجسمې د وضعيت په باب چه دباميانو په تاريخي لمنه کښې توپل شوي وه دنقاشي هويت او د چاڅو ديوالونو او هومغارو کومې چه په زرگونو بود ايانو او دهغو روحانيو نو ته به يې پنا ورکوله په دې هکله يې دباميانو دپخواني آثارو کتاب او وړپسې يې په باميان کښې دلرغون پيژندنې نوي تحقيقات په نامه کتاب په ۱۹۳۳ کې خپور کړلنډه داچه دا بودايي آثار په دويمې او دريمي ميلادي پېړي پوري اړه لري . دککړک دره چه دبودايي معابدو سره نژدی پرته ده دمغارو په طاقونو کښې يې گن شمير ديوالي نقاشي چه دمحلې هنر دپرمختگ نمايندگي کوي او داريايانو ساساني هنر ځني معلومينې کشف شوي او د کابل مو زيم ته راوړل شوي د ي په دغه نژدی وختو کښې په (فولادي دره) کښې ځني نورې نقاشي کشف شوې دي چه هنري د مرکزي آسيا په قزل هنر پوري اړه لري دنو شير وان دلور په زيارت کښې (په ايک) کښې پروفيسر هاکن دساساني او گرېک و بوديک د هنرونو نورې بقايا وي کشف کړې دي چه تاريخ ئې اومي ميلادي پېړي ته رسيرې دايبک دزيارتونو په باب کې مسيو فوشه دايبکو د پخواني آثارو په هکله څو ياد داستونه په آسيايي مجله کښې ليکلي دي .

هاده : -

هده ياهيلوې هيوان تسانگ دجلال آباد جنوب خواته ۸ کيلو متره ليرې واقع بولي چه په ۱۹۲۵ کښې جنرال کورت دهډې ټپي وکتلی جبار خان دامير دوست محمد خان ميرزي ورور خپلو ميلمنو ته څو پارچې مسکوکات چه دهغه ځای څخه لاس ته راغلي وه د تحفي په شکل ورکړه . چه دغه مسکوکات دلوي گنشکا په نامه وه .

شارل ميسان دهډې په شاو خوا کښې خوځلي کيندنې کړيدي ، او په هغه کښې خوناستي بودايي مجسمې چه په يوناني طرز ملبسي وي کشف کړي دي او وايي چه نو موړې مجسمې دتابه ارو وينتانو لرونکي وي او زياته کړي يې وه چه دلپاس په فورم او دسروينتانو په جوړونه کښې يې دهيلنستيک دهنر تا تير موجود دي ، يعني مطلب دا چه هده يو وخت دهلنستک هنر

احاطه شوی خوڼه کښی دهندی عاجونو او رومنی مفرغونو او دکلاسیک مادونو قالب او منقوشی سکندری هنداری اوچنائی بلاک چه دهان) دپاچیی خاندان

دوختو و کشف شول تردغه وخته دهندی عاج صنعت لاملوم نه و دیگرام کیندلو د لمړی ځل دپاره دغه هنر جهان ته و شهود دغه عاجونه چه دکابل دموزیم دویسو ونیو مجموعهو څخه گپل کښی د کوشانیانو په سلطنتی قصر کی ئی زیات اهمیت درلو د چه په طرافت نفاست کی دحیرانی په سترگوکتل کیدل او کچی شیان چه داسی گومان کښی چه دابه درومی نقری قالب وی په موجوده وخت کښی دغه اصلی نمونه نسته دنپایست پیژندی او صورت پردازی له کبله پوره ارزش لری د مصر داسکندری منقوش گیلاسونه دی چه تراوسه دلایتین یونان په ټوله حوزه کښی کشف شوی د وروستیو

پلټنو له مخی ددی شیانو تاریخ د لومړی پیړی ددویمی برخی نیمائی ته رسیږی په ۱۹۴۱ کښی پروفیسور کرشمن دافغانی کوشانیانو د ښار د طبقاتو د معلومولو او تشریح په غرضی یو اثر ولیکی او په هغه کښی ئی هغه مختلفی فرهنگی سطحی چه ددویمی او څلورمی پیړی ترمنځ موجودی وی یو له بله بیللی کړی او ورپسی په ۱۹۴۶ کی دکیدنو آخرینه مرحله د موینه په لاس سرته ورسیدله او دتویوگرافی نتیجه ئی د ښار په جنوبی دروازه کښی لاس ته راغله .

دیگرام په کومه بله سیمه کی چه نوری کندی شوی دی د پهلوان دغره په لمن کښی د پراگنده صومعهو څخه عبارت دی دغه ځای چه هلمته دینجشیر او غوربند سند بو ځای کښی شترک نو مپری او په دغه ځای کسی د یو شمیر شست دپرو څخه دودا مجسموی پیدا شوی دی چه په دغه مجسمه کښی دطلا او نقری جمعی وی دغه بودائی صومعی په دریمی او څلورمی میلادی پیړی پوری اړه درلر ده دکابل د سیمی په شاو خوا کښی دلرغون پیژندی تحقیقات د ۱۹۳۰ - ۱۹۴۰ او دکابل په نژدی سیمو کښی څو حوزوی دفرانسوی لرغون پیژندونکی په وسیله کیندلی شوی دی دکابل د پخوانی ښار په ختیځه برخه

(مرنجان تپه) کښی یوه وړه بودایی صومعه او دوی ستوپی لاس ته راغلی دی چه د څپو څخه جوړی شوی او رنگارنگ نقاشی او تزئینات لری دساسانی نقری او مسکوکاتو له مخی چه ددی سیمی څخه لاس ته راغلی ئی تاریخ یی څلور می میلادی پیړی ته رسیږی همدارنگه په دسپاه کمری اوشیوکیو (پته خزانه) کښی ساسانی نقره او طلاسی مسکو کات کشف شوی دی .

د گلدی دری بودایی صومعی دیوی دپری ستوپی سره او دسپاه کلا چه په ۱۹۴۵ کی وکیندله شوه دکوشانیانو دزمانی په معماری متبرکه شیانو ښه روستا غور څړی دکابل دشمال غرب په دوه میلی کښی دخیر خانی دکوتل په لمنه کښی ځینی نوری دلچسپی کیندنی شوی دی چه دغه ځای دهرمد دپورڅخه هیکل تراشی کښی کشف شوی چه په دغه هیکل تراشی کښی دهندی هنر اثرات په ښه توگه معلومیږی دوه میلادی پیړی (دافغانستان صومعه) دغه صومعه د سپاگرد په دره کښی دغوربند د سیند په غاړه دتپه په سر واقع ده فرانسوی لرغون پیژندونکو په ۱۹۳۷ کښی هلته کیندنی شروع کړی دکیدنو په اخیر کښی څرگنده شوله چه دافغانستان صومعه دبودیزم آخرینه خاطره تمثیلوی چه منقوشی خاورینی مجسمی یی ستایل ضعیف سبک لری دهندی او مرکزی آسیا کورپیتا دهنر اثرات پکښی معلومیږی ددی مجسمه تاریخ دوهمی میلادی پیړی ته رسیږی چه په افغانستان کښی دعربو دیر غلو سره مصادف دی .

گنډو: - دهندوکتش شمال ته دباختیره دښت کښی دگنډو ښارته نژدی دکوشانیانو دزمانی یوه بودایی مجسمه پرته ده پروفیسور هاکن دخپلو کیندونو په لړ کښی یو شمیر دگچو او خاوروسرونه چه دهوی دسرونو په شان وه کشف کړل او په دی نژدی وختو کښی فیشر المانی محقق دری مجسمی چه دهاگ ټوږی څخه جوړی شوی دی کشف کړی دی چه دکوشانیانو یا کریک وبودیک او گندهار او مخلوط هنر نماینده کی کوی د پاکتر جگوس فیشر چه زیاته دلچسپی د صورت پیژندی سره لری دغه محلی کارته په عجب نظر گوری چه دطرز څخه ئی داسی معلومیږی چه احتمال لری چه ددویمی او دریمی میلادی پیړی دوختو څخه وی یعنی

د مشترک مجسمو هم عصره گنل کېږي .
 بلخ : - کله چه دا نوي کوشمو نه بريالي نه شول نو پروفيسور شلوميرزه په افغانستان د لرغون پيژندنې دهيشتو مدير په حيث مقرر شو او دى ته وگمارل سوچه په باختر يا هغه سيمه كې چه د بنارونو دمور په نامه ياديږي خپلې كيندنې شروع كړې نوموړې ښاغلي خو امتحانې كيندنې وكړې چه په نتيجه كښې داسلامي او كوشاني عصر دبقاياؤ په معرفي كښې بريالي شو خود بلخ دپخواني ښار كشف كړل چه ډير پخواني ارزو و نه شوه .
 په دغه وخت كښې مسيو گاردن وكړل شو چه دباختر دكودر ركود شيا نو په باب مطالعه وكړې ددې څخه وروسته فرانسوي هيټو په ۱۹۴۸ كښې دننگرهار ولايت ته نژدې ددكي په سيمه كې چه دپښتو نستان او افغانستان په سرحد كښې واقع ده خپلې كيندنې شروع كړې او مسيو كوريل په هغه ځاى كښې دخو بودايي صومعو په كشف كولو بريالي سو .
 لښكري بازار (په افغانستان كښې د اسلامي تمدن ستري كيندنې) : -
 د ۱۹۴۹ څخه تر ۱۹۵۱ پورې پروفيسور شو لمبر ژه پنځه واري دغزونيانو دتمدن دپوره توضيحاتو او څيړنې په نسبت دلښكرگاه په اړته حوزه كښې چه د هلمند او ارغنداب دسند دقطاع په محل كښې ده كيندنې وكړې او په درې واړو ځايونو كښې مركز او جنوب كښې يې كار وكړ دوه مسجدونو نه چه دكچ دپوټو تزئينات هند سى نمونې او كتيبه اجزايې درلوده له خاورو څخه راږن سيره شول په دغه لړ كښې يود په ز په پورې كشفيانو څخه دملوني نقاشي ديوالونه دى چه دغزوي دربارصحنې ځنې معلوميداي شې دلښكرگاه مانې دعباسي هنر اخرنې نمونه تمثيلوي خو دخلورومانپو طرح او خښت كاري يې بيله پلستره په نوي قوب دلالت كوي .
 مندېك : - هغه كيندنې چه په ۱۹۴۵ كښې كرىشمن په افغانى سيستان كښې وكړې دلېرې ځل دپاره دميلاد دمخه زر كاله پخواني آبادي وليدلې شوې خو كاله وروسته يعنې په ۱۹۴۹ كښې دامريكې دطبيعي تاريخ د موزيم څخه يو علمي هيټ دښاغلي اوى دپره په مشرې دكندهار دجنوب په وړو وړو خوزو كښې لكه په شمشير غار او ديمراسي كښې كيندنې وكړې چه په نتيجه كښې

داسې شيان كوم چه دتاريخ يې دوه درې زره كاله قبل الميلاذ ته رسيد پيداشول دغه بقايا دپورو كليو څخه په لاس راغلي دي په يوه مقدماتي پنځه كښې چه سزل په ۱۹۵۱ كښې وكړه يوه لويه ساحه يې چه مندېك نوم يږي كشف كړه دمنديك سيمه چه تقريباً ۳۰ كيلو متره دكندهار دشمال غرب خواته دكشك نخود رود په وادې كښې پرته ده دغه حوزه نسبتاً پراخه ده او دقبل الميلاذ دتاريخي اثارو نمايندگي كوي دكودرگو ټوټې چه دمخكې په مخ ليدلې شوي دى د پخوانيو آباد يو پراخوالي ځنې څرگنديږي دغه پروفيسور تر ۱۹۵۸ كالو پورې خپلو مطالعاتو ته هلته دوام وركړ په مندېك كښې ۱۳ طبقې آبادي شوي دي چه تاريخ يې ۲۶۰۰ څخه بياتر ۱۰۰۰ كال قبل الميلاذ پورې يعنې دمفرغ دزمانې پورې رسېږي .
 د باختر سرخ گوتل : - تر ۱۹۵۱ پورې دكوشانيانو د زمانې ددغې مهمې سيمې په باب چامولومات نه درلود دنوموړي كال په مني كښې داهك ځنې ټوټې چه يوناني حروف پكښې هك شوي د دسر ك كار كړ و وموندل دهمدې كبله پروفيسور شلوميرزه د ۱۹۵۲ كال په پسر لى كښې دهغې تپي دپاسه كومه چه دكوتل په وسيله دهندو كښې دغره سره وصل كيږي خپلې كيندنې شروع كړې دهغه وخت راهيسې ده دولس (ځله) كيندنې كړې دي چه دهپې كيندنو په اثر دخارجي استحكام لويه محوطه حويلې برچونه په داخل كښې تنكي دروازي دستون پايو او د لويو دروازو سره او واټ له خاورو څخه راږن سيره او ښكاره شو چه په نتيجه كښې معلومه شوه چه داد هيلنستيگ د عمارتو څخه دى او د كوشاني پاچا په امر دالو په مانې بنا شوي ده يو شمير مسكو كات او كتيبي چه له دغه ځاى څخه لاس ته راغلي دي څرگنده شوه ددې معبد باڼې او موسس كښكاؤ دغه ډيرې كتيبي چه په يوناني او تخاري ژبوليكلي شوي دي دسرخ كوتل دلوويو زينو دپايو څخه كشف شوي دي او ډيره بيه لرې ځكه چه سرې دهغې له مخې كولاى شي چه دكوشانيانو ددوري يا دوه زره كاله پومبي ژبې په هكله يو څه څيړنه وكړي او يوه كتيبه چه ۲۵ ليكي لري دا هغه كتيبه ده كوم چه لوى كښكا الهيه او نند ته اهدا كړې وه چه دموزيم په دهليز كښې دندداري دپاره ايښودل شوي دي كتيبي څخه موږ ته د دويمې او دريمې

د ټالویانو کیند نو ته کتنه :-

د ایټالیا لرغون پیژندنکو تراو سه یوه مهمه ودانی چه یوه لویه یونیورستی (مدرسه) وه دخاورو څخه را کښلی ده دامهمه ودانی چه دیوی پراخی حویلی په شان د مرمر د فرش څخه جوړه شوی ده د کچ دمعماری دټوټو سره چه دهندهسی ښکلا پرشوی ده او دمرمر دپراخو ډبرو سره چه طبیعی ښکلا او کو فی رسم لری دهغه ځایه لاسته راغلی ده ددی ودانی څخه یو مهم سند یعنی ډبر هاپویه مرمری مجسمه کشف شوی ده چه دهنده څخه ئی راوړی ده .

د مکشوفاتو دجملی څخه دوی (مفرغی) قطی ډبر اهمیت لری چه دمسواو سپینوزرو کارپر سوی دی. داد وه لوښی دغزنی د پخوانی (مفرغ) نماینده گئی کوی چه په علمی ډول سره د کیندنو په اثر لاسته راغلی دی .

دغه رنگه د روضی دغڼپه په دامان او اړخ کی دمنارو په استقامت دغزنویانو منقو شه لرونکی لوښی په هنی خو نی کی چه نایا به صحنی لری کشف سوی دی د لرغون پیژندنی په تاریخ کی دا لومړی وارو چه دا ډول مجموعه لاسته راغله ددواړو نمونو نمایش دکابل د موزیم داسلامی هنر په کوټه کی سوی دی .

د سردار په غڼپه کی دیوی بودایی ستو بی پیدا کیدل :-

ایټالوی لرغون پیژندنکو په ۱۹۵۹ کال کی د سردار پرغڼپه یوه لویه ستو په کشف کړه چه ښایي داستو په به دافغانستان د بودایی دوری خورا له په ستو په وی .

د دی ستو بی دمعماری دوضع څخه چه ډیره ښکلا لری دا رنگه څرگندیږی چه دغه ابده به دمیلا دی په څلورمه پېړی کی جوړه سوی وی اود (ستایل) په طریقه سره د افغانستان وبللی ستو بی ته له نژدی ورته ده په تیره بیاد گل دری او نجراب و (ستو بی) ته نژدی شباهت لری د ۱۹۶۰ کال په کیندنو کی ددغه معبد په ختیزه خرا کی څلور وی پاتی (ستو بی او څلور کرسی چه دهیکلانو د ځای او د هغو دښکلا دانارو دپاره ټاکل شوی دی کشف او ښکاره شول چه یو شمیر زیاتی طلا وی دښکلا دمخ دورقو ټنگولو اودودانی دانارو دښکلا دپاره مصرف شوی وی ایټالوی لرغون پیژندنکو رپوټ ورکړ چه دسردار دغڼپه دممیزاتو د جملی څخه ځنی ممیزات

میلا دی پېړی دکوشانیانو دنهضت دسرخ کوتل پخوانی نوم بگولانکو او هویشکا او واسو دیوا دوره ځنی څرگند پیری ۱۹۵۳ څخه وروسته په افغانستان کښی دامریکی پوهانو په ۱۹۵۲ او ۱۹۵۴ کښی د پسنلوانیا دیو نیورستی غړو د ډبرو دوری دمستارو دپیدا کولو په نسبت خپلی مطالعی وکړی له بلخ او قندوز کی دصوموعر په کشفولو بریالی شول په دی وخت کښی دوږه چه دشمشیر غار د مغاری په خصوص کی یو اثرلیکلی دی او باختی ته یی دپخوانیو ډبرو حوزو د مطالعی دپاره سفر تری دی دده دراپور د څخه داسی څرگندیږی چه څردمرسترینو حوزی دایبک په شاو خوا کښی چه په توپو لوجی کښی داروپا دموسترینو سره اړیکه لری هلته موجودی دی په هغه کانفرانس کښی چه ده په ۱۹۶۰ کښی په کابل کی ورکړ دافغانستان دهغو سیمو اهمیت یی کوم چه هلته پخوانی ډبری موجودی دی تائید کړ .

دغزنی کیندنی :- ایټالوی لرغون پیژندنکو چه دیوی منځنی ختیځ په موسمی پوری مربوط ؤ دافغانستان سره یی یوتړون چه دفرانسویانو دتړون مشابه ؤ لاس لیک کړیو سمد لاسه یی په ۱۹۵۷ کی خپلی کیندنی په غزنی کښی چه دغزنو یانو د پسرلی موسم پایتخت ؤ شروع کړی . لکه چه ویل کیرزی دلمهی ځل دپاره د اومی میلا دی پېړی په دوهمه نیما یی کښی دزنبیلی محلی خاندان دعربو دتہاجماتو د جنگ میدان وگنلی شو په ۹ میلا دی پېړی کښی صفاریانو چه به سیستان باندی .

حکمرانسی د ر لوده غزنی یی و نیوی او تسلط یی پرپیدا کړ، دی ښار په (۱۰) پېړی کی دیوه بله ای او ثروتمند تجارتی مرکز حیثت درلود چه هندیی دفارسی سره وصل کاوه دغزنی خورالوی دترقی عصر د سلطان محمود په زمانه کی ؤ ۱۰۳۰-۹۹۸ دغه پاچا په لنهه موده کی امپراتوری جوړه کړه به دغی امپراطوری کی داوسنی افغانستان څخه ماسوا د فارس او لوید یز هند زیاته برخه هم شامله وه .

سلطان محمود په رښتیا سره داسلامی هنرموجد ؤ دده دپاچاهی په زمانه کی غزنی د ثقافت او هنر مرکز وو دفردوسی د شاهنامی شاه کاری ددغه پاچا په زمانه کی وی .

دوره کی یعنی د ساسانیانو په دوره کی .

دای خانم کیندنی : دهلنګر ښار چه موقیعت یی دامو او کوچی درودونو دملنقا سره دی د فرانسې لرغون پیژندونکی هیات د ۱۹۶۵ کال په پای کی ددی ښار دکندوالو

په کندنو پیل وکړ دای خانمې کشف د لرغون پیژندونکو د نظره لوی اهمیت لری پخوازو مور خینو ویلی دی چه په افغانستان ختین ایران او د شوروی په ترکستان کی

او په لویدیز پاکستان کی پیر یونانی ښارونه سکندر او دهغه قایم مقامانو آباد کړی دی به ۱۹۵۷ کال کی که څه هم یونانی

کتیبی چه په کندهار کی کشف شوی دی هلته یی دیونان دیوه ښار موجودیت ثابت کړی وو .

آی خانلمپی پلا دکندلو په ذریعه د مرکزی آسیا دیوه یونانی ښار دمطالعی او لوستو دپاره زمینه مساعده کړه دا حوزه خورا مېمه او لویه ده او دهغی څخه ښار

تشکیل شوی دی یودادی چه هغه ښار لوړ دی چه پرکو کچه تسلط لری اوبل یوشار کښته ؤ چه برجونه او استحکامو نه یی درلودل دامو پیر غاره موقیعت لری کښته

ښار دهلیستیک دنمونی دښار وڅخه یوشار دی چه دامریکی دنوو ښارو سره شباهت

لری پهلمی سروی کی یوزیات شمیر تیکرونه او ځنی دمعماری ټوټی په هغی حوزی کی وموندل شوی دتیکرو په منځ کی یی دلوشو ټوټی دمگاژنر دقسم اوډول څخه دی .

اودوه لاستی لوبنی یی درو دین په قسم ولیدل شول زیاته ره ښکلاری چه ولیدلی شوی دهغو څخه مقصد دهنر دهتمسح موضوع وه چه دخرماپانه هم هلته ولیدله شوه دا

ډول دکرد رکوارا عینا دایره دنهی د هلیستیک په حوزه کی موند لای شو تر اوسه په ری دا قسم کشفیات دافغانستان په مخکه کی لاسته نه وه راغلی ددی حوزی و آینه کندنوته ډیره هیله کیدلای شی .

د هغو هندی هیکلو عظمت وور څکه چه دا ټکل په توګه چه د مجسمی دپنسی څخه اندازه کړی شوی ده دهغه جګک والی د (۱۰) څخه تر ۱۲ مترو پوری ؤ نو څکه یی

د سردار غنهی دافغانستان دبودا یوه خورا مېمه بودایی (ابده) بللی ده څکه چه د بودایی د هنر په نظر سره خاص ممیزات لری .

په پخوانی فیروز کوه یاد غور پای تخت کی لاس ته راغلی شیان :-

د ۱۹۵۷ کال داګست ترمیاشتی پوری د (جام) دلوی مناری په باب چه دهریرود پر

غاره واقع ده مفصل معلومات په لاس نه ووراغلی اندره ماریک کتیبه پیژند و نکسی

هغه ولوسته او دخپلی مطالعی او لوستلو اهمیت یی په ۱۹۵۹ کال کی نشر کی دا مناره په ۱۲۱۲ - ۱۱۶۳ دسلطان غیاث الدین ابوالفتح په زمانه کی دبخو خښتو څخه جوړه

شوی ده او دهغی مناری پرکاشی توکر ښکلا او کوفی او عربی رسم الخط نقش شوی دی دجام مناره داسلام دمعماری دهنر دنقطه نظره خوراښه اثر دی چه ددهلی دقطب

دمناری سره دنژدی والی ارتباط لری بيله شکه دجام دمناری حوزه دعوری دپاچا هانوپای تخت وو او د فیروز کوه موجود والی دا حقیقت محقیقینو ته څر گندی.

دضحاګ دښار کندنی : دفرانسې لرغون پیژندونکی هیات دنباغلی (دپول برنارد) د هیات دمدير په ریاست سره دجولایي د ۱۱ نیی څخه بیاد ۱۹۶۶ کال داګست تر ۳

پوری دبا میانو د ضحاګ ښارو کښی دغه هیات ددی دپاره چه هغه اسناد و موندی چه د بالا حصار کونو لړزی په دقیق ډول سره ځنی معلومه کړی هغه حوزه یی وکنله بالا حصار

دوه بالا آباد شوی دی یوه دوره نسبتا نژدی یعنی د غوری د عص په پاته برخه کی چه احتمال لری چه دچنگیز یانوپه هجوم کی به ویران شوی وی او یوه بالا په پخوانی

افغانستان و هال متحد

سهمیه افغانستان به پرو گرام انکشافی ملل متحد :-

سهمیه که پروگرام انکشاف باین پروژه ها خواهد پرداخت تخمیناً بالغ به ۳۵ میلیون دالر و سهمیه که از طرف افغانستان به آن قابل پرداخت خواهد بود بالغ به ۲/۵ ملیون دالر .

در خواستنامه جهت معاونت صندوق وجهی مخصوص برای تاسیس یک سیستم ترانسپورت داخلی بایکار بردن طیارات کوچک تحت مطالعه قرار داده خواهد شد .

از آغاز معاونت پرو گرام انکشافی ملل متحد متجاوز از ۶۰۰ نفر تحت پرو گرام فیلوشپ و سکالرشپ ملل متحد جهت مطالعات به خارج فرستاده شده اند و افغانستان در داخل مملکت از خدمات متجاوز از ۷۰۰ متخصص از ۳۵ ملیت مختلفه استفاده کرده است .

رقم سهمیه افغانستان به پرو گرام از آغاز آن در سال ۱۹۵۰ به بعد پیوسته رو بزیادت رفته است . سر جمع سهمیه های نقدی به پرو گرام انکشافی ملل متحد و پرو گرام های سلف آن بشمول سهمیه معادل آن ۱۰۰۰۰ دالر که برای سال ۱۹۶۷ تعهد شده بالغ به ۵۷۵۰۰۰ دالر میگردد .

علاوه بر مسائلیکه معا و نت به آنها میشود یک اندازه پول جهت مصارف عملیات محلی نیز میپردازند در سال ۱۹۶۷ افغانستان مبلغ ۲۳ ملیون افغانی برای این مقصد به پروگرام انکشافی ملل متحد پرداخت .

حجم فعالیت پرو گرام انکشافی ملل متحد در افغانستان :-

مجموع تعهدات تحت عنوان معاونت عنوان معاونت تخنیکي از آغاز پروگرام در افغانستان به سال ۱۹۵۲ تا ختم پلان پنجاله اول بالغ بر ۵ ملیون دالر در طرف مدت پلان پنجساله دوم معاونت متذکره بالغ بر ۳/۶ ملیون دالر متوقعیست که این نوع معاونت انکشافی اگر ایزاد نیابد اقلا بهمین اندازه در ظرف سوّمین پلان پنجساله باقی بماند . تحت صندوق وجهی مخصوص مدرک دیگر معاونت پروگرام انکشافی ملل متحد افغانستان به درجه ۱۸ در جمله ۱۰۴ مملکت یا خطه دریافت کننده معاونت ازین مبلغ قرار دارد .

انکشاف منابع طبیعی وقوه :- پروگرام معاونت تخنیکي در خلال سالها خدمات متخصصین را در رشته انکشاف منابع طبیعی بهم رسانیده چنانچه در تنظیم آب ریز زمینی برای مقاصد آبیاری ، پرو گرام سروری جیالو جی و ترتیب نقشه جیالو جی مملکت ، در تشخیص و اندازه گیری منابع آب ریز زمینی برای مقاصد آبیاری ، صناعتی و نو شیدنی وهم در تثبیت حواصی افغانستان بانواع مختلف انرژي و سنجش وسایل اقتصادیت تر تطمین ضروریات ملی از نظر انرژي مشوره و معلومات تقدیم کردند .

فعالیت های حاضره متوجه است بر تهیه یکنفر توپوگرافر برای ریاست کار تو گرافی افغانی با تاکید روی موضوع به تر بیه پرسنل و معاونت در ترتیب ، تفسیر ، مقابله و فبرست بندی نقشه هاییکه در ریاست موصوفه تهیه میشود در نظر است تا ریاست مذکور بحیث مرکز ثبت اسناد کار تو گرافی افغانستان شناخته شود .

یکنفر متخصص دیگر فعلا به د افغانستان برشنا مونسسه گماشته شده تا روی مسائل تخنیکي مشوره بدهد .

انکشاف دهات :-

از آغاز پرو گرام در سال ۱۹۵۲ بیش از یک ملیون دالر بالای معاونت هیئت های متعدده ملل متحد به حکومت در پلانگذاری و تطبیق پروگرام های انکشاف دهات مصرف شده است هیئتهاییکه باین پرو گرام همکاری

مجموع تعهدات تحت عنوان معاونت عنوان معاونت تخنیکي از آغاز پروگرام در افغانستان به سال ۱۹۵۲ تا ختم پلان پنجاله اول بالغ بر ۵ ملیون دالر در طرف مدت پلان پنجساله دوم معاونت متذکره بالغ بر ۳/۶ ملیون دالر متوقعیست که این نوع معاونت انکشافی اگر ایزاد نیابد اقلا بهمین اندازه در ظرف سوّمین پلان پنجساله باقی بماند . تحت صندوق وجهی مخصوص مدرک دیگر معاونت پروگرام انکشافی ملل متحد افغانستان به درجه ۱۸ در جمله ۱۰۴ مملکت یا خطه دریافت کننده معاونت ازین مبلغ قرار دارد .

ده پروژه صندوق وجهی مخصوص تاکنون برای افغانستان تصویب شده به قیمت مجموعی ۱۸/۳ ملیون دالر باین پروژه ها پروگرام انکشافی ملل متحد بشکل متخصصین خارجی ، سامان و فیلو شپ کمک میکند معادل ۱۱۴ ملیون دالر .

حکومت افغانستان بنوبه خود کار کنان همکار مسلکی غیر از ستاف محلی زمین و عمارات وهم وسایط و تسهیلات دیگر تهیه میکند ، به قیمت تخمینی - ۸ و ۶ ملیون دالر .

دیگر پروژه های صندوق وجهی مخصوص برای افغانستان که تحت غور شورای اداری پرو گرام انکشافی ملل متحد قرار دارند شامل بر پروژه های آبیاری ، اداره آب ، صحت حیوانی و میترو لوجی میباشند .

ترتیب چنين پلاناها و نظارت و مراقبت اجراء و تطبيق آنها توسط مقامات محلي ، معاونت بهم ميرساند هه گون ه فعاليت هاي مربوطه نيز به داخل صلاحيت رياست مركزي قرار ميگيرد .

مثلا به پروژه جديد خير خانه توسط متخصصين پروژه شهر سازي و خانه سازي در رشته هاي پلان شهري ، انجنيري ، طرح نقشه آب رساني و حفظ الصحه ، مهندسي و ساحات ديگر معاونت بعمل آمد .

نفوس شماری :-

تحت رهنمائي يکنفر مشاور سر شماری يك نفوس شماری امتحاني کابل در سال ۱۹۶۵ انجام شد ، جدول بندي هاتکمیل گردید و بر اساس دروسي که پرسنل مربوطه ضمن نفوس شماری امتحاني متذکره آموختند ، پلان گذاري و تربيه نفر به مقصد اجراي نفوس شماری در سر تا سر مملکت چنانچه در نظر است در خلال سوّمين پلان پنجساله صورت بگيرد دوام دارد .

پروژه ها و پلانگذاري صنعتي :-

يکنفر متخصص طرح پلان صنعتي و دو نفر انجنير صنعتي که از طرف ملل متحد تهيه گردیده اند در پلانگذاري و انسجام مطالعات امکان صنعت بعقصد صنايع مخصوصه بشمول پلانگذاري فابريکات مشوره و معاونت بهم ميرسانند .

سيستم متر يك :-

يك نفر متخصص ملل متحد در راه توسعه و سيستم اوضاع ومقياسات متريك درسر تا سر مملکت ، با افغانستان همکاري مينمايد

اصلاح شرايط کار :-

متخصصين سازمان بين المللي کار تحت پروگرام معاونت تخنيكي پروگرام انكشاف ملل متحد از سال ۱۶۵۳ با ينطرف در افغانستان در رشته هائي از قبيل صنايع (به شمول صنايع دستي دهاتي) ، قالين با فسي و مصنوعات نساجي دستي خدمت ميگردند . متجاوز از ۲۰ فيلو شپ براي دور هاي الي دو سال در تخنيكهاي برمه کاري پترول به برمه کار هاي افغاني داده شده است . همچنين در رشته تهيه معلومات مطلوب به راجع به قواي بشري و تخنيكهاي اداره بشري نيز معاونت بهم رسانده شده .

فعلا تاکيد زياد بالاي اداره کار است و يکنفر مشاور در باره اصلاح شرايط کارگران بشمول ترويج قانون کار با حکومت همکاري نزديک دارد .

مينمايند . ملل متحد ، سازمان خو را که وزارت ، سازمان بين المللي کار و سازمان صحي جهان مينباشند .

ساحات فعاليت متضمن بوده بر تعليم و تربيه پر سنل در رشته طريقي هاي انكشاف دهات ، خانها و مكاتب دهاتي وامور فوايد عامه از قبيل پلها ، مراکز صحي وساختمان هاي آبياري ، توسعه زراعتي و صرف مساعي در تدوير کويراتييف ها و صنايع کو چک خاصتاً يك واحد امتحاني و تجربی چر مگري و مرکز تربيو ي در چاريکار نيز جزء پروژه را تشکيل ميدهد . بغرض اصلاح وضع صحي وحفظ الصحه در سر تاسر مملکت نيز تدابييري اتخاذ ميگردد .

صندوق اطفال ملل متحد نيز معاونت معتنابهائي باين پروگرام با تهيه بمبه ها ي آب کشي و نل جهت تدارک آب مشروب در قراء ، سمنت جهته عمران چاه ها و بيت الخلا ها ، سامان آلات زراعتي ، تخمهاي سبزيجات کود کيمياوي ، شير خشک ، ادويه و چندين قلم ديگر بعمل مي آورد .

تحقيقات آبهاي زميني :-

مقصد اين پروژه که به ماه جولای ۱۹۶۴ آغاز نمود اينست تا طريقي هاي عصر ي انكشاف ، تعيين مقدار ذخيره آبي و بهره برداري از آن نمايش داده شود ، علاوه برآن پروژه مزبور در صدد است به تاسيس شعبه آبهاي زميني بداخل رياست سرو ي آب و خاک معاونت کند .

مناطق امتحاني کتواز در ولايت غزني ، چاريکار در شمال کابل ، حصص تنگي ماهي پردر امتداد دريای کابل بطرف شرق ، به غرض تحقيقات و انكشافات مفصل انتخاب گردیده مناطق متذکره در ويه مرفته تقريباً ۲۳۰۰۰ كيلو متر مربع را در بر ميگيرد چنانچه داراي استعداد خوبی براي انكشاف زراعتي و صنايعي مينباشند .

آب که بحيث يکي از منابع مهمتر ين طبيعي بدسترس افغانستان جهته اعمال انكشاف مملکت قرار دارد اين پروژه ملل متحد سهم بر جسته در انكشاف آن خواهد داشت .

خانه سازي :-

يك پروژه صندوق و جهي مخصوص که ملل متحد بحيث هيئت اجرائيه آنرا اداره ميکند ، در مورد تاسيس رياست مرکزي شهر سازي و خانه سازي موظف بر تنظيم باليسي هاي پلانهاي عمومي منطقوي و شهري

انکشاف زراعتی :-

وسائر امراض حیوانی همکاری نزد یک دارد .

لابراتوار تولید واکسین حیوانات درمقابل امراض حیوانی و معافیت دارا ی اهمیت است درین رشته پروژه صندوق وجهی به تریه پرستل فرعی مسلکی سرو یسپای و توت نری ریاست تولیدات حیوانی معاونت خواهد کرد سرویس های توسعه صحبت حیوانی و نسلگیری در ساحه بخلان نیز فعالیت خواهند کرد .

تربیه و نمایش راجع به استفاده موثر تر از اراضی بغرض جنگلداری علفچر اهداف پروژه ایست که کار آن بزودی درشرف کنرها شروع میشود .

معارف :-

فعالیت های معاونت تخنیکي یو نسکو در افغانستان بهما نومبر ۱۹۵۱ به تعقیب سفارشات یک هیئت عرفانی که به سال ۱۹۴۹ فرستاده شده بود شروع شده بود متخصص برای دوره های مختلفه در رشته های مانند تربیه معلم ، کار های دستی صنایع دستی ، تربیه تخنیکي ، تدریس فزیک و ساینس موظف گردیدند ، فعالیت ها در رشته پلان گذاری معارف بسال ۱۹۶۲ آغاز گردیده و متخصصین که شامل پروگرام موجوده میباشند و طیفه اولین شان معاونت در تثبیت ارقام و حقایق کمیته و پروژه سازی ها جهت پلان گذاری و تطبیق سومین پلان پنجساله معارف یک انکشاف معارف است خاصتاً به نسبت اجراء پروژه صندوق وجهی در مورد یک دارالمعلمین عالی طرح و ترتیب گردید که فعلا در آن ۲۰۳ نفر ذکور وانات تحصیل مینمایند تا معلم شده وبا ۷۷ نفری که پیشتر فارغ گردیده ودر مکاتب متوسط و ثانوی اجرا ی وظیفه مینمایند ملحق شوند ، پر و گرام مذکور معادل دو سال اول فاکولته است هر سال ده نفر محصل لایق پس از ختسم کورسهای دارالمعلمین عالی مستقیماً به فاکولته شامل خواهند شد ، سایر محصلین و محصولات نیز پس از دو سال تدریس در مکاتب و گذشتاندن امتحان کانکور بسو یه عالی به فاکولته پذیرفته خواهند شد ، در ظرف سه سال اخیر نزده نفر متخصص با همکاری نزدیک و با ۵۵ نفر معلمین افغانی که بطور تدریجی مسئولیت پیشبرد دارالمعلمین عالی را احراز می نماید ، خدمت کرده اند ، پروژه توسعه ی جدید یعنی پروگرام منظوری انکشاف معارف برای دارالمعلمین عالی شعباتی در ولایات کشور بهم میرساند چنانچه بدوادر

در پلان پنجساله سوم تذکر داده شد . زراعت نقطه اتکای عمده اقتصاد افغانی بوده ، اساس اکثر فعالیت های مملکت را تشکیل میدهد . متجاوز از ۸۵ فیصد نفوس تاع مین معیشت خود را از زراعت مینمایند ، زراعت در حدود ۸۷ فیصد مواد صادراتی را تهیه میکند .

سازمان خوراکه و زراعت ملل متحد اولین هیئت سهم و اجراییه بود که پروژة افغانستان را که توسط معاونت صندوق وجهی مخصوص تمویل میشود بعهده گرفت مقصد آن انجام تحقیقات مقدماتی منابع خاک و آب سیستم های منتخبه دریا هاو سکیم های انکشاف آبیاری دز مورد حوز های هریرود و قسمت علیای دریای کابل و فراه رود . پروژه تعقیبی مطالعات مزید در باره ۳۳۵۰۰۰ هکتار زمین در حوز های هریرود و قسمت علیای دریای کابل با نقشه های مفصل انجنیری بند ها و سیستم های آبیاری تحت ترتیب قرار دارد در حوز های متذکره دو فارم نمونه و امتحانی زراعتی تخریب و یو نمایشی نیز تاسیس میگردد که تحت سیستم سجزه آبیاری بکار آغاز خواهد کرد .

هم اکنون پروژه هائی تحت غور قرار دارد که متوجه است بر مطالعات جامع در باره امکانات انکشاف آبیاری ۲۰۰۰۰ هکتار زمین در حوزه دریای قندز ، خان آباد و یکی هم جنبه معاونت به تاسیس اداره مسئول آبدر مملکت است برای کنترل منابع آب . کار های کوچک آبیاری نیز از نظر دور نماند ، برای مدت مدیدی سازمان خوراکه و زراعت در راه پیشبرد پروژه های کوچک آبیاری از قبیل نهر امجیر وارچی (اکمال شده) کلیه گی و شاروان که کار آن درحال پیشرفت میباشد ، با حکومت افغانستان معاونت بهموسانند .

سازمان خوراکه و زراعت در افغانستان از سالها یک سلسله فعالیت در ساحات متنوعه مصروف بوده است چنانچه فعلا متخصصین آن با وزارت زراعت و آبیاری در طرح پلان سروی خاک در سر تاسر مملکت و ترتیب نقشه استفاده از زمین ، تکثیر تخم انواع تصویب شده پنبه و امتحان انواع آن اصلاح گوسفند قره قلی توسط نسلگیری انواع منتخبه و تغذیه صحیح به حیوان و به عین صورت راجع باصلاح تولید پشم گوسفندی و هکذا تولید واکسینهای مجادله با گاو مرگی

قندهار و مزار شريف جاگزين ساخته شونډه. اين پروژه در تشكيل يك واحد مركزي پروگرام منطوقی انكشاف معارف و ايجاد مراكز امتحاني انكشاف منطوقی معارف به منظور يکجا نمودن تسهيلات موجوده تعليم و تربيه ابتدائي و ثانوي ولايات بداخل سيستم عرفاني ملي و بلاثر پيشرفت پروگرام معارف متوازن بر طبق احتياجات ترقی اقتصادي و اجتماعي مملکت به حکومت معاونت خواهد کرد.

در ماه مارچ ۱۹۶۶ پروژه مشترك معاونت تخنيکی يو نسکو، يونسيف بکار آغاز نمود تا در راه حل مشکلات عمده و فوری با حکومت کمک بنمايد تعداد کافي معلم جهت تقاضای روز افزون تعليمات ابتدائي تر بيه کند، مقصد اصلي اکادمي تربيه معلم ا ينست تا زمينه تعليم و تربيه برای متعلمين موظف بتدريس دارالمعلمين آماده شود تا کمبود معلم مکاتب ابتدائي را در حال و آینده تکميل کنند اکادمي مذکور نقطه مرکزی تربيه معلم ابتدائي در افغانستان است و با همکاری ساير پروژه های يو نسکو و پروگرامهای دوجانبه در انكشاف معارف نقش ارزنده بازی ميکند اولين دسته ۶۸ نفری معلمين مکاتب ابتدائي امتحانات نهائي شانرا بماه دسمبر ۱۹۶۶ به موفقيت گذشتانده و حالا در سر تاسر مملکت در مکاتب مشغول خدمت اند.

در سال ۱۹۶۷ فعاليت های اکادمي مزبور به ولايات توسعه یافته و متخصصين برای دارالمعلمين های موجوده در کندهار، گردیز هرات و جلال آباد تعيين گردید. مراکز تربیوی معلم ابتدائي که توسط پروگرام منطوقی انكشاف معارف در ولايات تاسيس ميشوند از طرف اکادمي همکاری نزدیک با آنها خواهد نمود.

هوا شناسی :-

هكذا سازمان صحی جهان بمعاونت خود با پروگرام ملی امحای چيچک ودر بلانکذاری تحقیقات اپيديمولوجی امراض ساری غیر از چيچک و تربيه پرسنل افغانی در رشته اپيديمولوجی و کنترل امراض ساری، دوام میدهد سرويسهای ایالتي صحت ما در و طفل و تربيه پرسنل درین رشته از نظر سازمان دور نمانده، چه معاونت در انكشاف مزید سرويسهای متذکروه تربيه نرس قابله ها در ولايات ادامه دارد، لوازم و سامان مورد احتیاج این پروگرام از طرف یسو سیف تهیه میگردد.

هوا نوردی ملکی :-

پروگرام معاونت تخنيکی ایکا و باافغانستان در سال ۱۹۵۲ شروع شده ورو بهر فته همه گونه فعاليت هوانوردی ملکی را احتوا کرده است. تا امروز مصرف پروگرام تخمیناً يك مليون و دو صد هزار دالر بوده است، چون پيشرفت قابل ملاحظه درین رشته بعمل آمده تعداد اعضای هیئت امداد تخنيکی ایکا و بتدریج تقلیل یافته و در حال حاضر مرکب است از يکنفر مشاور و رئیس هوایی ملکی، يکنفر آموزگار در رشته مخابرات فضائي و يکنفر متخصص حفظ و مراقبت که به مملکت خدمت

متخصصين معاونت تخنيکی سازمان هوا شناسی جهان از سال ۱۹۵۵ باينظر ف در افغانستان مشغول فعاليت بوده اند. ایشان در تخنيکهای فور کاست، اقليم شناسی و هوا شناسی و همچنین در طرق استفاد ه از وسايط و آلات ميتروولوجی و حفظ و مراقبت آنها تدريس کردند. معاونت متخصصين سامان جهته تاسيس يك شبکه ستيشن های متروولوجی در سر تاسرافغانستان بهمرسانده شد.

معاونت مزید راه غرضس تهیه سامان مخابرات رادیویی برای اخذ و نشر حقایق

کردند هم یکمده ورکشاپهائی نیز برای ریاست هوائی ملکی در میدانخواجه روش تاسیس نموده و از تربیه میخانیکها نظارت به عمل آورد .

مشاورین منطقوی ایکاو ضمن مسافرتهای کوتاه اکتشافی و تربیوی بترقی هوائی ملکی افغانستان سهم گرفتند .

مثلا در سال ۱۹۶۶ یکنفر انجنیرساختمان میدان مواضع مناسب را برای یکمده میدان های هوائی در بامیان بندامیر ونیز در مناطق شمال شرقی افغانستان غرض استفاده طیارات کوچک انتخاب و پلان عمرانی آنرا ترتیب نمود کور سهای تر بیوی تخصصی نیز در شعبات متعدده بشمول خدمات اطفائیه ونجات و حفظ و مراقبت تیلی پرنتر تدویر گردید .

مخابرات رادیویی :-

اعلان بر اجرای خدمت بحیث هیئتها ی اجرائیه در مورد تمویل پروژه های معاونت تخنیکي که توسط پرو گرام انکشافی ملل متحد تمویل میگردد ، ملل متحد وهیئتها ی اختصاصی هر کدام یک سلسله پروژه های معاونت تخنیکي را از داخل مدارك بود جوی خود شان نیز تمویل مینمایند .

اینها عبارتند از پروژه های ملل متحد وهیئتها ی اختصاصی که بنام پروگرام «عادی» یاد میشوند .

معاونتی که تحت پرو گرامهای عادی هیئت های مختلفه به افغانستان تقدیم میگردد قابل ملاحظه میباشد . مثلا در ظرف پلان پنجساله دوم (۱۹۶۷-۱۹۶۲) مجموع معاونت پرو گرام عادی بالغ بر یک میلیون و هفتصد و هزار دالر بود .

پروگرام عادی سال ۱۹۶۷ سازمان صحت جهان معادل سه صد و چهل و هفت هزار دالر و متضمن است بر متخصصین لوازم ، عامه ، تعلیم و برای امحای ملاریا ، صحت عامه ، تعلیم و تربیه طبی و یکمده پروژه های دیگر هیئت معاونت تخنیکي ملل متحد متخصصین در رشته امور عامه دهات ، اقتصاد صناعتی وساحات دیگر بهمم سانده است ، وسازمان بین المللی کار در رهنمائی مسلکی ، یونسکو نیز تحت پروگرام عادی اش معاونت میکند ، مثلا متقابل مصارف سفر شرکت کنندگان سیمینار و نمایش بین المللی نسخ خطی که به ماه جولای و کورس تربیوی منطقوی اصولات عصری تفحصات معدنی که ۱۲ - اگست تا ۶ سپتامبر بکابل دایر گردیده کمک نقدی نمود .

صندوق اطفال ملل متحد

یونیسف بایک وضعیت نیم مستقل جز و ملل متحد است وظیفه بخصوص آن تشویق و ترغیب مساعی ممالک در حال رشد است در اخذ تدابیر طویل المدت برای رفع احتیاجات نسل جوان بداخل چو کات پلان ملی انکشاف اجتماعی واقتصادی ، هدف کمک مالی اش به

کردند هم یکمده ورکشاپهائی نیز برای ریاست هوائی ملکی در میدانخواجه روش تاسیس نموده و از تربیه میخانیکها نظارت به عمل آورد .

مشاورین منطقوی ایکاو ضمن مسافرتهای کوتاه اکتشافی و تربیوی بترقی هوائی ملکی افغانستان سهم گرفتند .

مثلا در سال ۱۹۶۶ یکنفر انجنیرساختمان میدان مواضع مناسب را برای یکمده میدان های هوائی در بامیان بندامیر ونیز در مناطق شمال شرقی افغانستان غرض استفاده طیارات کوچک انتخاب و پلان عمرانی آنرا ترتیب نمود کور سهای تر بیوی تخصصی نیز در شعبات متعدده بشمول خدمات اطفائیه ونجات و حفظ و مراقبت تیلی پرنتر تدویر گردید .

اتحادیه بین المللی مخابرات رادیویی از سال ۱۹۵۸ باینطرف در اداره دستگاه های موجوده تلیفون ، پلان گزاری پروژه های جدید بشمول طریقه های خیلی موثر عصری رابطه جدید بین کابل ، کندهار ، هرات کابل ، پلخمری ، مزار شریف وغیره و تربیه ستاف فنی به داخل سرویس وهیچنان در تستهای مراکز تلیفون اتومات بافغانستان معاونت کرده و میکند .

تحت کمک صندوق وجهی مخصوص ، یک مرکز تر بیوی مخابرات رادیویی در سال ۱۹۶۵ جبت تر بیه پرسنل داخل سرویس در شق اداری مخابرات رادیویی و تربیه مامورین فنی و تخنیکدهانهای جدید الشمول در اداره مخابرات افغانستان تاسیس شد .

این مرکز تربیوی پرسنل مورد احتیاج را به غرض حفظ و مراقبت دستگاه های جدید تلیفون اتومات ، ستیشن های رادیو تلیفونی (کابل فرانکفورت-روم لندن وغیره) رابطه های تیلی پرنتر و سامان آلات نظیره تهیه مینماید نخستین کورس سه ساله بمه مارچ ۱۹۶۸ به تعداد ۲۱ نفر فارغ التحصیل را بجامعه تقدیم نمود .

سایر مدارك معاونت ملل متحد باافغانستان:

پرو گرام اکتشافی ملل متحد تنها یکی از جمله چندین مدرك معاونت بین المللی است پرو گرامها و هیئت های مربوطه هر کدام به داخل فامیل ملل متحد . انواع ومدارج کمک را بهم میرسانند که از طریق پروگرام اکتشافی میسر نمیشد واکثراً به پروژه های که از معاونت پرو گرام اکتشافی

شريک و همکاران خودش اتکا دارد در خلال دوره ۱۹۶۷ - ۱۹۶۳ پروگرام خوراکه جهانی کمک غذايي معادل قيمت ۳۱۲ مليون دالسر را به ۲۹۶ پروژه تقديم نموده است .
 معاونت پرو گرام خوراکه جهان به افغانستان از قبيل گندم ، روغن شير خشک گوشت کانسرو ، پنير ، چای و شکر اوسال ۱۹۶۴ باينطرف جريان دارد اولين پروژه اين معاونت دهروردکمک به مکاتب ليليه کابل درسال ۱۹۶۷ طوري تعديل و توسعه داده شده تا (کافتيارياي) پو هنتون کابل را نيز احتوا کند چنانچه حالا محصلين و محصلان نهارى نيز از مواد غذايي که توسط اين پرو گرام تهيه ميشود آزادانه استفاده مينمايند پروژه هاى ديگرى که مواد غذايي مجانى پرو گرام مذکور در آن توزيع ميگردشاملند برتاسيسات برق آبي نغلو ، کارگران انکشاف ولايت پکتيا و معادن زغال کرکر ، اش پشته ودره صوف ونيز در باره اخذ ترتيبات براى مواد ارتزاقى بنالقين وادى هلمند وارغنداب مذاکره بعمل آمد . رقم مجموعى معاونت خورا که پرو گرام متذکره به افغانستان مبلغ چها ر مليون و دو صد هزار دالر ميرسد وحتينکه پروژه وادى هلمند وارغنداب تصويب شود پنجصدوسى وپنجهزار دالر ديگر به آن افزود خواهد شد .

در ماه اپريل ۱۹۶۷ حکومت افغانستان به مقصد اصلاح حالت بحراني قلت گندم ناشى از خشکسالى سال گذشته در بسيارى حصص مملکت از پرو گرام خوراکه جهان تقاضاى کمک اضطرارى گندم را نمود در خواست مذکور بماه مي ۱۹۶۷ پذ يرفته شد و پس از آن ده هزرد تن گندم از پروگرام خوراکه جهان به افغانستان فرستاده شد . در خواستنامه هاى حکومت افغانستان براى معاونت مواد ارتزاقى پرو گرام خوراکه جهان به مکاتب ليليه افغانستان بر علاوه مکاتبى که کمک به آن ميشود و هم جبهه معاونت بمرکز تر يبيى مسلکى مرستون تحت غور ر قرار دارد .

تخمين شده که در طرف سال ۶۷۰۰۰ نفر در افغانستان از کمک غذايي پروگرام خوراکه جهان استفاده نموده اند، بشمول گندمى که طور اضطرارى واصل و توزيع گرديده .

هيئت هاى متصلى مسايل مالي گروه پ بانک جهاني :-

بانک بين المللى تعمير مجدد وانکشاف

حکومات براى پروژه هاى مشخص در ساحت صحى ، تغذيه رفاه فاميل و طفل ، تعليم و تربيه اساسى و مسلکى اينست تا بحيث يك مد ومحرك براى تو سعه کفائيت منابع مللى و مضاف ساختن موثريت آن اجراى تاثير کند و بدين تر تيب ممالک را قادر به آن بسازند که به پروگرامهاى مهم تشبث بورزند چنانچه خود آنها بدون تعاون عمده بين المللى به آن مبادرت کرده نخواهند توانست .

همکارى يونيسف با افغانستان در سال ۱۹۴۹ شروع شده . تا انچام سال ۱۹۶۷ تخميناً ۵ مليون دالر به چندين پرو گرام افغانى براى ايتباغ و مصرف حمل و نقل ، سامان تخنيکى عصرى ، لوازم متنوعه موتر وکمک مالي مستقيم به پروژه هاى تر يبيى و مراکز تربيه وى تخصص داده شده ، فعلا يونيسف با حکومت افغانستان در پيشبرد پروگرام تربيوى معلمين دوره ابتدائى ، در تاسيس و بهتر ساختن خدمات صحى دردهات به شمول سرو يسپهاى صحت مادر و طفل ، حفظ الصحه محيطى (تهيه آب محفوظ تعليمات صحى جمعيت) بهبود وضع منزل ، تر بيه پرسنل صحى کنترل و توبر کولوز و پروگرام وسيخ امحاى ملاريا معاونت بهم ميرساند ، به پروگرامهاى مزبور کمک تخنيکى بزر گى هم از جانب يو نسکو و سازمان صحى جهان در رشته هاى اختصاصى آنها بعمل مى آيد .
 عايدات يو نيسف در سال ۱۹۶۶ براى معاونت به ۴۸۵ پروژه در ۱۲۰ مملکت و جمعاً بالغ بر ۳۵ مليون و دو صد هزار دالر ميشد . بيشتر از ۷۵ فيصد عايدات يونسکو را اسهام خوش برضاى ۱۱۹ حکومت تشکيل ميداد .
 متباقى آن از مدارک اعانه هاى خصوصى و فروش کار تهاى تربيکيه يونيسف تا مين شد .

پرو گرام خوراکه جهان :-

پروگرام خوراکه جهان ، تمهد مشترک ملل متحد و سازمان خوراکه وزراعت جهان ، در جستجوى آنست تا انکشاف اقتصادى را به وسيله معاونت بشکل مواد ارتزاقى تحر يك بکند ، علاوه بر آن پروگرام بتضمين حوائج غذايي اضطرارى ناشى از زلز لهها سيلابها خشکسالى و آفات د يگر نيسز ميردازد پسر و گرام خورا که جهان از لحاظ منابع به کمک هاى خوش برضاى دول غصوه ، سازمان خوراکه وزراعت واعضائى

مطالعات روی سرمایه گذاری اداره و فنون اداری تجارت .
تا ایندم کار پور یشن مذکور سرمایه گذاری را باندازه دو صدو بیست ملیون دالر به ۳۶ مملکت تمهد نموده است نمایندگان کار پور یشن چندین مرتبه بمنظور تحقیقات در باره امکانات سرمایه گذاری آن بیسک بانک انکشافی صنعتی به افغانستان مسافرت کرده اند .

انجمن انکشاف بین المللی :-

انجمن انکشاف بحیث جدید ترین تسهیلات بانکی و هیئتبنای اختصاصی بمه سپتامبر ۱۹۶۰ به وجود آمده . قرضه های انکشافی طول المدت و بدون تکت پولی را بمالکی میدهد که اوضاع بیلاس تادیات و دیون خارجی شان ، آنها را از وصول قرضه بقدر ضرورت و بر اساس شرایط معمول مستثنی قرار میدهد با وصف اینکه انجمن مذکور وبانک بین المللی انکشاف اداره و ستا ف مشترک دارد . پرو گرام معاونت تخنیکي بانک توسعه یافته تا در ساحه عملیات انجمن انکشاف بین المللی چنانچه عین مقاصد را مانند بانک مذکور احتوا مینماید و علاوه بر پروژه های (اجتماعی) از قبیل معارف و تهیه آب معاونت تخنیکي تهیه کند .

تا ماه جون ۱۹۶۷ انجمن تحت ۱۰۸ قرضه انکشافی به ۲۸ مملکت مبلغ یک هزار و بیست و سه ملیون دالر تادیه کرده است .
افغانستان قرضه هائی غرض تمو یل چند پروژه انکشافی اش که شامل است بر سه ونیم ملیون دالر برای ساختمان عمارات مکاتب در کابل ، هرات و کندز یکصد و پنجاه و پنج هزار دالر برای پروژه مراقبت سرك و سه صد و پنجاه هزار دالر برای سروی امکانات آبیاری در حوزه دریای کندز ، خان آباد از انجمن انکشاف بین المللی بدست آورده است .

صندوق پولی بین المللی :-

این صندوق که به ماه دسامبر ۱۹۵۴ تاسیس گردیده همکاری پولی بین المللی تجارت توسعه جهان ، استقرار اسعار و ترتیبات منظم مبادله را پیش میبرد باین مقصد اسعار خارجی برای اعضای خود تهیه و دایر بر پالیسی ها و عملیات پولی بانک و مبادله بطور منظم به آنها تعاطی فکر مینمایند ، به سلسله چنین فعالیت ها ، بانک معاونت تخنیکي در ساحاتی از قبیل پالیسی پولی و بانکداری ، مسایل مالی و فینانس عامه احصائیات مالی و پولی

صندوق پولی بین المللی کار پور یشن مالی بین المللی وانجمن انکشاف بین المللی همه به معاونت مالی به حکومت مبادرت میورزند خواه این معاونت به وسیله تهیه سرمایه طویل المدت باشد یا تقویه مالی قصیرالمدت علاو تاهر يك و کلیه هیئتبنای اختصاصی مزبور معاونت تخنیکي نیز در ساحات مربوطه خود شان به حکومت عضو بهم میرسانند .

بانک بین المللی تعمیر مجدد وانکشاف :-

بانک جهانی که به ماه دسامبر ۱۹۴۵ تاسیس گردید مستقیماً به حکومت عضو یا به تضمین حکومت و موسسات عامه یا خصوصی قرضه میدهد قرضه های بانک جهانی برای تمویل پروژه های انکشافی عموماً در ساحات تولید قوه ، ترانسپورت ، صنعت ، زراعت و مخاربات اعطاء میگردد . بانک مذکور به فعالیت های تنوعه معاونت تخنیکي مانند سروی اقتصادی ، مطالعات سکتور های پروژه های ماقبل سرمایه گذاری پروگرامهای تربیوی مامورین ممالک عضو تعیین مشاورین به حکومت دول عضو مصروف است علاو تاهر يك تعداد پروژه های صندوق وجهی مخصوص ملل متحد بحیث هیئت اجرائیه نیز کار میکند .

تادیات بانک متجاوز از ۵۰۰ قرضه به ۸۰ مملکت تا ماه جون ۱۹۶۷ بالغ بر هشت هزار و چهل ونه ملیون دالر میشد .
در حالیکه کدام قرضه از بانک جهانی به افغانستان داده نشده ، مشاورین بانک چندین مرتبه و اخیراً به سلسله سو مین پلان پنجساله افغانستان ودر خواست های قرضه از توام آن (انجمن انکشاف بین المللی) بعمل آمده بود به مملکت مسافرت نموده است . یک درخواست جهت قرضه چار ملیون دالر برای تقویه بانک زراعتی تحت غور بانک جهانی قرار دارد .

کار پور یشن مالی بین المللی :-

کار پور یشن مالی بین المللی که از ماه فروری ۱۹۵۹ باین طرف بحیث یک هیئت اختصاصی ملل متحد شناخته شده موسسه ایست بیشتر سرمایه گذار تا قرضه دهنده کار پور یشن مذکور پول خودش را صرف بالای تشبثات خصوصی ، زیادتر در ساحه صنعتی ، سرمایه گذاری میکند و متجاوز از نصف قیمت مجموعی کدام تصدی را تمویل نخواهد کرد بنابراین کار پور یشن مالی بین المللی بحیث یک عامل مجاور برای تشویق سرمایه اعم از داخلی و خارجی حرکت میکند . فعالیت های معاونت تخنیکي این کار پور یشن متعلق است به مسایل

و جنبه های قانونی ، اداری و اقتصادی این کور سبهای متعدده از قبیل جنبه های مالی توسعه تجارت و پلان گذاری انکشاف شهری منظوقی اعطاء گردیده است در زمرة پروژه های بزرگیکه ایکافه به آن جهت تشو یق

در اخیر دسامبر ۱۹۶۶ سر جمع برداشت های اسعار خارجی توسط ۱۰۵ عضو آن به پنج هزارو چهل و هفت ملیون دالر میرسید .

و تقویه انکشاف اقتصادی منظوقی تشبث و ورزیده و دلچسپی مخصوصی برای افغانستان دارد همانا اینست که بانک انکشاف آسیا یی متصدی اجراءات (انستیتوت آسیا ئی انکشاف

اقتصادی) و پروژه (تقویه اصولی شاهراه آسیایی) که توسط پرو گرام انکشافی معاونت میشوند ، خواهد بود افغانستان سومین جلسه کمیته انسجام شاهراه آسیایی را در ماه اگست ۱۹۶۷ در کابل دایر نمود .

بانک انکشاف آسیایی :-

بانک انکشاف آسیایی که به ماه اگست ۱۹۶۶ بایک سرمایه متجاوز از ۱۰۰ ملیون دالر تاسیس شد و حین آغاز کارش در مقر آن در مانیلا ، فلپاین ، به ماه دسمبر ۱۹۶۶ از جمله

سرمایه آن مبلغ ۹۶۵ ملیون دالر تادیه شده بود منبع دیگری برای معاونت تخنیکي تمویل پروژه های انکشافی در آسیا بهم میرساند سهم گیری باین بانک توسط اعضای آسیا یی اش

بالغ بر ۶۱۵ - ملیون دالر گردید که منجمله افغانستان چهار ملیون و هفتصد و هشتاد و هزار دالر به آن سهمیم شد در حالیکه ۳۵۰ ملیون دالر از ممالک خارج حوزه ببا نیک توصل ورزید .

تا کنون از طرف افغانستان کدام درخواستی ببانک فرستاده نشده است .

گرچه از آغاز پروگرام تو سعوی معاونت تخنیکي ملل متحد بیشتر از هفده سال میگذارد معبداً روزی که در آن اکثر ممالک بحال رشد کنونی حالت انکشاف و رشد اقتصادی موازی با ارتقای عمومی معیاد های حیات رابه سویه قناعت بخش نایل آئینده متاسفانه هنوز هم بسیار دور بنظر میرسد واقعاً دلا یلی وجود دارد که خلای بین ممالک دارای عایدات زیاد و ممالک دارای عایدات اندک عوض آنکه ازین رهگذر محدودتر شود و سیعتر گردیده میرود .

صندوق پولی بین المللی در افغانستان توسط متخصصین تمثیل میشود که بحیث مشاورین به افغانستان بانک مقرر گردیده تحت یک موافقه نامه که در سال ۱۹۶۵ عقد گردیده افغانستان هشت ملیون دالر باسعار خارجی از بانک برداشت نموده ، مبلغ متذکره حالا به مصرف رسیده و مذاکره در باره ازدیاد آن ادامه دارد .

کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای آسیا و شرق دور :-

ایکافه یکی از چار کمیسیون اقتصادی منظوقی است که توسط ملل متحد بغرض معاونت به ارتقای سطح فعالیت اقتصادی در منطقه مربوط و نگهداشت و تقویه روابط اقتصادی ممالک همان منطقه هم در بین خود شان وهم با سایر ممالک عالم تاسیس گردیده سه کمیسیون اقتصادی منظوقی دیگر ساحات افریقا ، اروپا و امریکای لاتین را حنوا میکنند .

بحیث یک هیئت فرعی و معاون شورای اجتماعی و اقتصادی ملل متحد پرو گرامهای کار کمیسیون مزبور با پروگرامهای هیئتهای اختصاصی و پرو گرام انکشافی ملل متحد هم آهنگی نزدیک دارد . معاونت ایکافه به افغانستان بیشتر به شکل تمهیه خدمات

مشاورین منظوقی بوده است در ساحاتسی مانند احصائیات اسناد ترانزیت بین المللی انجنیری شاهراه و انکشافات ها یدرو لوجی در دوره ۱۹۶۷ - ۱۹۶۶ متجاوز از هفت نفر متخصص در رشته های متذکره باجرائ وظیفه یک ماه تا سه ماهه موظف گردیده اند .

افغانستان زیبا تر از ۴۰ فیلسو شپ ایکافه استفاده نموده چنانچه بغرض مطالعات در کور سبهای خصوصی و عمومی تسخنیک های پلانگذاری و شرکت و سیمینار ها و

د افغانستان څارندوی ټولنه

جامعه ښه کار اخلي او دوی ته موقع ورکوي چه د نابغه کاشف ، مخترع او هنر مند په څير خپل استعدادونه

وړاندی کړی ددوی مرستی د بشری کرامت او انسانی عواطفو په اساس تنظیم کيږی دناوړو

تعصباتو او پوځو خیالاتو امکانات نه سی پکښی پیدا کیدلای .

څارندویان پرځان باندی دوپسالرواو په لږ شی دپائیدلو او په سختیو باندی د ځان

آموخته کولې په واسطه دژوندانه دټولوناملایانو سره مقابله کوی دژوندانه په چارو کی د

بدبینی او ناکامی حسن ته موقع نه ورکوی . دڅارندوی مسلکی پروگرام دځلمیانودمخصوصو

غریزو او حوادثو غوښتلو روحیونه په مثبت ډول فعالیت چانس ورکوی دسختو کارونو په

کولو او دسفر د مشکلاتو آموخته کولو سره ئی عادی کوی .

د څارندوی مسلکی او تربیوی پروگرامونه:-

څارندویانو ته دخپل سن او کال په اساس وظیفی ټاکلی کيږی اوهمدغه لامله به بیلو نومونو یادپری لکه د ۸ سن څخه بیاتر۱۲سن پوری چه د زمړک د ۱۲ سن څخه بیاتر

۱۸ سن پوری دښیگنوال اود ۱۸ سن څخه بیاتر۲۴ سن پوری چه (پالندوی) ورته ویل کيږی دوی ټاکلی بین المللی مسلک لسی د

څارندویانو مسلکی تعلیمونه لکه دښوونځیو په شانی نه دی بلکه دا هغه لوبی دی چه په

آزادانه ډول سره دطبیعت په غیبرکی ځوانان په خپله خوښه سره چه هیڅ ستریاواستومانی

نه حس کوی اجرا کوی ددوی روزنه او ښودنه مسلکی او فنی هنرمندان کوی دغه استادان د څارندویانو وظیفی دخپل ملی او

د څارندوی د ټولنی اساسی هدفونه :- دهلکانو او نجونو دپاره کله چه دوی دښوونځیو څخه رخصت سی او په کورونو کی کوم کارونه

لری اوپائی د ښوونځی او کورونو کار ونه خلاص کړی وی وی اوزره ئی تفریح گڼت او

گزارته کيږی ددی دپاره چه دکور اوښوونځی محیط څخه دباندی دناوړو او بی تر بیه

هلکانو او ځوانانو تراغیزی لاندی رانیسی د دوی دپاره مثبت تربیوی مشغو لیتونه او

پروگرامونه جوړ وی ددوی د فکر او جسمی ودی او دروغتیا دساتلو دپاره هاندکوی .

دغه ټولنه ځوانانو او نجلیانو ته دتعلیم عالی ملکات ښودی او دوی دانسانی فضیلتونوعواطفو احساساتو په خوند پوهوی د مادی پرستی

او خود غرضی څخه ئی چه ددغه عصر یو کسر غیږن اثر دی - راگرزوی څرنگه چه روزنه

او ښودنه هیڅکله دویری او فشار د لاری نه کيږی او نه مطلوب او اغیزناکه ثابتیږی سی

نی ځکه دتعلیم او تربیه دیوهانودزیاتو څیرنو او تجربو وروسته چه دڅارندوی - دتربیه

په خصوص کی ئی کړی دی یو سلسله قواعد او عمومی مقررات ئی وضع کړی دی

چه په مخصوصه توگه څارندویانوته ورزده کيږی .

څارندویان په عمومی ډول داجتماعی خدمتو کولو او دنورو اووځلکو سره دمرستی کولو

دپاره آمادگی ښکاره کوی د دوی فعالیتونه دښاروالیو په عام المنفعه چارو ، سرومیاشتنو

جشنو مرستون ، روزنتون پولیسو ، ترافیکو او ښوونځیو کښی زیات لیدل کيږی .

دا هغه ټولنه ده چه ددوی داستعدادونو څخه

څارندويان موجود و - خو دنوی ولايتو د جوړيدو او ددوی د پيشنهادونو په اساس چه بايد په هڅو ولايتوکی هم څارندوی تولنی موجودی وی نو دودجی دلروالی له کبله په عمومی صورت د دوی غوښتنوته په مطلق ډول مثبت ځواب ور نه کړه شو خو بیا هم دغه تولنی د شپږو يونتو څخه وشلو يونتونو ته

ورسیدی او د څارندويانو شمیر د ۳۶۰ څخه و ۱۲۰۰ تنو ته ورسید . په مرکز کښی هم څرنګه چه بی احصایی څرګندوی د ۶۰۰ نفر و هلکانو و ۴۰۰ تنسو ننجو نو څخه د ۳۰۰۰ هلکانو او ۱۰۰۰ ننجونو ته ورسیدی او په ولايتوکی دنجونو څارندويانی د صفر څخه و ۲۴۰ ته ورسیدی دغو د څارندويانو تولنی

مسلكی پرسونل لکه سرګروپی کورسونه ، سرتروپی دزمرگانو ښکښوالو دپا لنډوی د سرپرستانو کورسونو د هلکانو او نجونو د پالنډوی د بیلودورودپاره معلمان غوښتل چه دغو معلمانو دریاست په مرکز کی د څارندوی په بین المللی طریقی دوی روزلی وائی .

همدا شانی د ژمی او دوی کورسونو په وخت کی چه دښوونکو دپاره جوړیدل څارندويانو هم شمولیت پکښی کاوه په ولايتونوکی دڅارندويانو د لارښوونکو دپاره هم د څارندوی د مرکز څخه تربیوی پرسونل لیرل شوی دی. دافغانستان د څارندوی دتولو يونتو نو داستفادی دپاره په راډیو او ورځپاڼوکی تبلیغات او خپرونی شوی دی .

او د څارندوی مجله هرکله ددوی دمطالعی دپاره وړاندی شوی ده په بین المللی تخصصی کورسونوکی دګدون دپاره . څارندوی یا نو سربیلوګان سیګون، ایران او پاکستان ته استولی دی په دغه لړکی د څارندوی رئیس او مسلكی غړی په بین المللی جمهوریتانو . کنفراسونو او سمیناروکی هم شمولیت کړی دی یو شمیر پیسګورانو او خارجی متخصصینو لکه المانیانو ته هم موقع ورکړ شوی دی چه

د څارندويانو د تولنی دپاره لارښوونی وکړی . دافغانستان د څارندوی د تولنی سره زیاتو بین المللی متابعو او محافلو مادی او معنوی مرستی کړی - د ی چه په دغو مرستو کی د څارندويانو دښوونکو معاشو نه د مسلكی لوازمو برابرول او ددو دانو فولکس واګون موټر انور کول د یاد و نی وې د ی

داخلي شرطونو په اساس تنظیم کوی اساساً د څارندويانو مسلكی تعلیمونه په ټوله نړی کی یوشانی دی دهیوا دو نو د اقتصادیاتو او محیطی ایجاباتو له کبله ئی په جزئیاتوکی نوږیر راځی دنړی د څارندوی مؤسس (لار د بیدن پاول) نومی یو انګریزدی چه په

۱۶۰۷ کی ئی د څارندوی یوه ټولنه جوړه کړه ده د څارندوی په خصوص کی دتعلیم اوتربیه او دهغه په اجتماعی او انفرادی - ژوند کی

مطالعہ کړی او یو شمیر آثار ئی ولیکل چه وروسته دغه آثار دتعلیم او تربیه پو هانو

دیر څړنښ کړل او په دی پسی په دغه څانګه کی نور په زرو کتابونو ولیکل شول او هغه

بین المللی کنفراسونه چه دهرودو وکلوروسته دسمینار په شکل دنړی په یوه هیوادکی

جوړیږی د څارندويانو اهمیت او ضرورت ئی ښه ثابت کړی دی .

په دغه سمینار وکی چه کوم انکشافات راځی د څارندويانو په مسلكی پروګرامونوکی حتمی تطبیق کیرنی داغضاء او مسلكی تعلیماتو

د تمرین دپاره په مقتضی وختونوکی څارندويان د ۲۴ ساعتو دپاره دباندی کمینګه کوی او

هلته څه ئی لوستی دی عملی کوی بی او دا دڅارندويانو یو اصلی ښوونځی بلل کیرنی .

په دوهم پنځکلن پلان (۱۳۴۰ - ۱۳۴۵) کی د څارندوی تولنه : -

په مرکز او ولايتوکی دهلکانو اونجونو د څارندوی پراخوالی او تقویه د پوهنی د

انکشاف او تقویه سره سم پرمخ تللی دی او څومره چه دنجونو او هلکانو ښوونځی زیات شوی دی په هغه تناسب د څارندوی تنظیم هم پکښی عملی شوی دی .

یو شی چه دڅارندوی دټولنی دجوړیدو او انکشاف په خصوص کی خنډو نه واچول هغه دافغانستان دزیاتو ولايتونو تشکیلیدل و پخوا به دناټو الحکومتیو او اعلی حکومتونو په مرکزوکی

او تربیه په زیاته پیمانہ دکمیت او کیفیت په لحاظ . د څارندوی دنجونواو هلکانو دپاره دگړودو دائرو او دولتی انفرادی تصدی او خیریه و موسسو مرسته او په ولایتوکي د دولتی ادارو او ښونځیو دمرستی جلیول ب دمسلكي لوازمو او سامانو تهیه کول او د څارندوی دهلکانو او نجنو دپاره دڅارجي متخصصینو استخدام په څارندوی کي دتاکلی شرطونو په اساس د معلمینو او هلکانو موجودیت .

ج - دتربیبی او کمالکورو دمركزونو جوړول او دافغانستان د څارندوی تولنی دریاست د مرکز تاسیسول او د ضرورت وپ سامانو تهیه کول ئی .

د - دافغانستان د څارندوی تولنی دریاست دکلتی بودجی انتقال پخپله ریاست پوری اړه لری او د حسابی سیستم جد ولونه او ارتباط ئی د پوهنی دوزارتد مرکز د بودجی به سرجمع اړه لری تول دفترونه ئی دپوهنی د وزیر او د څارندوی داعلی قوماندانی ترائر لاندی دی .

ه - دتیرو کلو په نسبت پهزیاته پیمانہ دمختلفو ممکنو مدرکو څخه دافغانستان د څارندوی د تولنی دمركزی سرمائی تکتیر او تقویه .

و - دغړو هیوادو د څارندوی دتولنی سره زیات اوبه ارتباط ساتل اوترخپلی وسی پوری به بین المللی اجتماعاتو او غونډو کي د افغانی څارندوی دنمایندگانو گډون کول اوهمدارنگه به اجتماعی خدمتونو کي زیاته برخه اخستل او خلکو سره مرسته او رهنمائی کول د اجتماعی او اخلاقی قوانینو تطبیق او پیروی کول دبی سوادی سره مجادله او دعامة روغتیا او عامه رفاه دشرایطو تامین دپوهنی ترویج او تعمیم او په هیواد کي دڅوانی طبقی داخلاقو اوعاداتو اصلاح .

ددغه کبله په دریم پنځه کلن پلان کي نوموړی کلونه داهمگی او دڅارندوی دموترو او گټورو پلانو دطرح کولو کلونه گڼل شویدی چه په دغو کلونو کي څارندوی بریالی شویدی چه موجوده وضع وساتی او دهغو یوشمیر ولایاتونو د څارندوی یورتونه چه تر اوسه پوری رسماً پرانستل شوی نه و . افتتاح کړی او یو زیات شمیر څارندویان د مسلکي اوغیر مسلکي ښونځیو او پوهنتون څخه فارغ شوی دهغوی په عرضونو څارندویان دداوطلبانو له جملی څخه و نیول شول مخصوصاً درضاکارو څارندویانو په تشکیل کي چه سابقه دارو څارندویانو او دوزارتو د څوانو مامورینو څخه

څارندوی په ۱۳۴۵ - ۱۳۴۶ کلوکي او ددریم پنځه کلن پلان په لمړیو دوو کلو کي :-
 په ۱۳۴۴ - ۱۳۴۵ کلوکي دهلکانو اونجونود څارندوی دشمیر دزیاتوالي او تقریباً په گړدو ولایاتوکي د څارندوی دیونتونو د تشکیل او د څارندوی د مسلکي لیدرانو . معلمانو او ښوونکو د تهیه دیونیفورم او دڅارندوی د مسلکي ضروری لوازمو برابرولو او دریاست د کلتی بودجی گنجایش نشتوالی داپتیاو د زیاتوالي او پراختیاله کبله دهرنقطه نظر څخه د څارندوی ریاست د مشکلاتو سره مخامخ شوی و - ځکه ئی په دوو مهمو اقدامو لاس پوری کړ .

۱- دعایداتی مختلفو مدرکو څخه دڅارندوی د مالی بنی دتقوئی دپاره دښوونځیو په یونتونوکي دپیسو د ذخیري او د مرکزی سرمائی دتیبی دپاره لکه دیونیفورم د مسلکي لوازمو او د ښانونو خرڅول د څارندوی د مخصوص خرڅلاو ځای دلاری څخه . دکسرتونو او هنری نمایشونو ترتیب او دچتن په ورځو کي د څارندوی په کمپکي دداخلیدو نکتونه او لاتری نکتونه تهیه شویدی چه دغه کار د څارندوی داپتیاو درفع دپاره کنتر ئا بت شویدی ځکه د څارندوی پراختیا او دتولنو د گراف لوپیدل شمیر ، کمیت او کیفیت له کبله هر کال ډیر ضروری دی افغانستان د څارندوی دجهانی کمیتی دیوه غړی په حیث لکه نور ستندرد هیوادونه داشان دنفوسو په تناسب باید دنجونو او هلکانو د څارندوی تولنی ولری خودبل پلوه دکافی بودجی دنشته والی له کبله دافغانستان څارندوی تولنی په اوس کي په ډیر مشکل سره کولای سی چه د تشکیلاتو او فعالیت له کبله ځان د څارندوی دجهانی کمیتی فعالیت ته ورسوی خوبیا هم څرنگه چه په نورو هیواد دوکي معمول دی دغه تجویز د خلکو او څارندویانو له خوا په خوښی سره استقبال شویدی او د څارندوی دپاره یوه ابتدائی سرمایه ئی پیدا کړی ده .

۲ - دافغانستان څارندوی تولنی ریاست دخپلو پلانو دتطبیق دپاره د دریم پنځه کلن پلان په موده کي یو لړ پيشنهادونه دپوهنی د وزارت مقام ته وړاندی کړی دی چه له نیگمرغه هغه تول منظور شویدی او زیاتره ئی تراجرا لاندی نیول شویدی چه دهغه جملی څخه لاندی فقری دتوجه وپ او خاص اهمیت لری .
 الف په افغانستان کي د څارندوی دپرمختگ تقوئی او پراختیا دپاره دموترو ونډیرونواو تجویزونو نیول او څارندوی ښه اساسی تعلیم

رياست په دريم پنځه کلن کي دپوهني دوزارت د عمومي پلان په تناسب په گورداغانستان کي دهيواد متعلمينو او متعلمينو دشمير له حيشه پخپل فکري او مالي توان دمعنوي او مالي مساعدتو او مرستو د څرنگوالي له کبله چه دداخل او خارج څخه انتظار کيږي د مساعدو شرايطو به برابرولو په نظرکي لري د دريم پنځه کلن پلان په اخير کي اقلا شل زره څارندوي په افغانستان کي دنجونو او هلکانو د څارندوي په تولنو کي شامليږي ددوي نبوده او روزنه به د څارندوي د تعليماتو په اساس وشي. په مرکز او ولايتوکي به ئي نول تجهيزات او لوازم برابر شوي د څارندوي رياست يولي مسلکي او دلارښوونې کتابونه هم په پښتو او دري ترجمه اوتاليف کړي او په همدغه وختکي بهوکولي شي چه د څارندوي يو ملي جمهوري تاسيس کړي دگروډو ولايتو د څارندوي نمايندگان او دڅينو ليرو اونزوډو گاونډيو د څارندوي تولي به هم کولي شي چه برخه پکښي واخلی چه سرداوسه څخه ئي په ترتيباتو شروع شوي ده په بين المللي سويه به دهيواد پداخال کي هرکال د(ديديج) کورسونه وپرانستل سي په ليري خيترکي په دڅارندوي دجهان کميټي څخه مرسته وغوښتنه سي .

چه په داوطلبانه توگه شامل شوي و . زياته پراختيا ورته ورکړي شوه او په اجتماعي خدمتوکي په زياتو مواردوکي دهغوي څخه عملا(گټوري) نتيجه اخستلي شويدي . او ډير وزارتونه او موسسي د څارندوي د رياست په دي اقدام باندی دليکونو په ليرلو سره خپله خوښي څرگنده کړيده چه دهغوي دتشويق سبب شويدي .

ليري خيترته دڅارندوي دجهاني دفتر غړومهمو شخصيتو تک اورانگ ا ود مختلفو هيوادو دتولنو د څارندوي مشران او داروياني او آسياني هيوادو هلکان اونجونو او نورهيوادوته د افغانستان دڅارندوي دغړو مسافرت او د بين المللي څارندوي دخلکو سره سم هم آهنگي اوښه روابط دهغو دمتقابله مساعدتو نو جلب ول منځ ته راغلي دي دغو انکشافاتو دنوروغړو هيوادوله کبله زمونږ دموقعيت شر ايط هم مستحکم کړيدي او ددريم پنځه کلن پلان په دوران کي ښه اتفاقات ورته شوي دي او په هغوي نوي نهضتونو او تحولو کي چه په گروډو اجتماعي خانگو او مخصوصاً په معارف کي شويدي په علمي توگه ئي برسرخه پکښي اخستي ده . په عموم ډول دافغانستان څارندوي تولني

د قره قل دشرکت فعاليتونه

چه د قرقليو شرکت دکار د شروع په لومړي مرحله کي د څه ډول مشکلاتو سره مخامخ و دغه شرکت غوښتنه چه په اول کي په فني او علمي توگه دغو ټولو مشکلاتو ته د حل لاره پيدا کړي . دغه شرکت په شپه او ورځ زيار سره وکولای سو چه دهيواد دغه گرانپه اونفيسه متاع دتوليد داصلي ځای څخه واخلی او هغو ځايونو ته ئي صادر کړي چه نه يي گټه باندی مرتبه وي يعنی دقرقليو دخړځلاو دپاره ئي بين المللي ښه بازارونه وموندل او غير ملي منفعت طلبو او خارجي کسانو لاسونه ئي زمونږ ددغه ښه مهم صادراتي مال دمفت په لاس راوستو څخه لنډ کړل موددغوفعاليتونو په لپ کي دملي بانک دتوجه او مرستو څخه هم سترگي نه سوپټولای . دقرقليو شرکت غوښتنه چه دافغانستان ددغه مهم صادراتي مال داعتبار او ښه چښت دپاره بين المللي بازارونو توجه ځانته جلب کړي او دښه او دايمي راښوونکي په حيث تشيبت

د قرقليو شرکت د صلاحيت لرونکي مقام د نصميم له کبله په ۱۳۱۹ کي جوړ سو په دغه وخت کي دقرقليو دپوستو دتجارت وضع ښه نه وه او زمونږ دهيواد دغه نفيسه او گرانپه توليدي متاع خارجي سوداگرانو رانيول او پلورل او دغه ترتيب تجارت زمونږ دهيوا د تجارت ته هيڅ گټه نه شوه رسولای او هرډول گټي ئي خارجي سوداگرو وړپي همدا شانې د پوست سورتمنت چه دقره قليو په تجارت کښي ښه شهرت او پوره ارزښ لري موجودنه ؤ دهيواد توليدي پوستونه په متفرق او غير فني ډول ديو شمير هغو تجارو په واسطه چه دقرقليو په تجارت نه پوهيدل او بازارونه ئي ورته معلوم نه ؤ رانيول او پلورل کيدل ددغې نقيصي دکبله د قره قليو دتجارت وضع ښه نه وه او په ډير ابتدايي ډول ئي معامله کيدله په دغه وخت کي د قرقليو پوستکو ته په غير فني وعلمي ډول باغت او آس ورکول کيدی چه دهمدغه کسبله ئي هم ناوړه اغيزه کوله . ددغو واقعتو له کبله به څرگنده شوي وي

کړې نو ځکه کې دپوستکو دفتی اصلاحاتو د جنسیت او کیفیت دښه کېدلو او منظمو صادرولو دپاره ئی دڅارچ څخه دپوستدسورت کولو یو متخصص پهخپله سرمایه استخدام کړی همدا شانی ئی یوشمیر افغانی محصلینو نه د پوستو دسورت فنی تعلیم ورزده کړی چه دغه هلکوان د څو کلونو په دوره کې د علمی او نظری تعلیم له کبله ماهر سورتچیان وگرزیدل او هر یوه دخپل تحصیل په څانگه کې دخارجی متخصص ځای ونیوی .

دقرقلیو شرکت وکولای سو د دغو فنی متخصصینو په مرسته دقره قلیو دپوستونوپه اش او سورت کې دتوجه وپ تغییرونه را ولی او افغانی قره قل دیو بین المللی ستنرد شوی قره قل چه په دبانندیو هیواد او بین المللی بازارونو ته صادر کړی همدا شانی ئی په میرویس میدان کې دزرونو افغانیو په مصرف سره گدا مونه او عصری سورتخانی جوړی کړی او دهیواد دقرقلیو تول تولیدات ئی په یوه لاس دخپلو متخصصینو په واسطه دبین المللی بازارونو په خوښه او تمایل سورت او ستنرد کړل همدا شانی دپوستو آش اودباغت دعمل دپاره ئی اساسی اقدامونه وکړل دوی عصری او مجبزی آش خانی ئی یوه په مزار شریف او بله په اندخوی کې په ملیونو افغانی جوړی کړی چه تول اومه پوستونو دلایق او ماهر و اشگرانو او دباغت چیانو په واسطه آش شی چه دغه فعالیتونو تر اوسه په زړه پوری نتیجی ورکړی دی .

اوس په دی پوه شوو چه دغه شرکت په شپه او ورځ زیار او زیانو پیسو لگولو سره کولی سو داسی مشکلات او موانع چه دقره قلیو د پوستو د تجارت په انکشافی کې موجودو په بڼه سورت رفع کړی .

اوس دقرقلیو دپوستو صادرولو په تو لسو نجارتی موسسو او انفرادی سوداگرو اژه لری او هر یو کولای سی چه دقرقلیو دشرکت د پورتنیو تجربو او فنی فعالیتو په اساس د قره قلیو دپوستونه آش اوسرت کړی او دیو ستنرد رد شوی مال په څیر ئی بین المللی بازارونو ته عرضه کړی دایو ډول خدمت و چه دقرقلیو شرکت دافغانستان د مالدارانو او تجارانو دپاره اجرا کړ .

دقرقلیو دشرکت دتأمیس د مخه دقره قلیو د پوستونو دومره لکه اوس مشهور خریدران موجودنه ؤ اونه ئی سوکولای چه دهیواد تول پوستونه د مالدارانو څخه را نیسی او په اساسی او اصولی ډول ئی په خارجی بازارونو کې وپلوری

نو دقرقلیو شرکت په لومړی سرکی ددی دپاره چه دمالدارانو څخه پوستونه پاته نه سی او زمونږ په ملی عایداتو کې دپوستونو دڅرخلاو دناحیه څخه اسعاری او پولی لږوالی را نسی ترتیب ئی ونیوی چه تول پوستونه دمالدارانو څخه را نیسی دغه عمل که دیوی خوا څخه د ملی عایداتو په زیاتو لسوکی اهمیت درلود دبلې خوا څخه ئی دقره قلیو دتولیداتو دزیاتولو دپاره هم مالداران تشویق او تحریکول او په دغه ډول اقدام سره ئی د دوی محرومیتو نه ورکول نو ځکه دقرقلیو صادرات دقره قلیو د شرکت دجوړیدو په لومړی وختو کې زیات و او کله په تر ۹ لکه پوستونو پوری رسیدل هغه وخت نودی مؤسسی او تجارانو دقرقلیو د شرکت سره یو ځای دقرقلیو په صادرولو شروع وکړه نوددغی مؤسسی فعالیت ساحه تر پخوا محدوده شوه دقرقلیو د شرکت بسا لیسی د اسی و ه چه په مرور زمان دقرقلیو دصادراتو نوری موسسی او سوداگران دپرسی او په آزاد ول سره بیله د قرقلیو د شرکت د رقابت څخه دافغانستان قره قلی خارج نه صادر کړی او همدا شانی ئی ددغه سیاست دبرایلیتوب دپاره د دوی سره هرډول مرستی کولی چه دیوی خوا څخه دقرقلیو صادراتو په زیاتوب مخ ونیوی او دبیلخواه دقره قلیو دشرکت دصادراتو اندازه (۵ لکه) پوستونه را کښنه سوه .

دپوستونو دتولید په ځایونو کې دقره قلیو کوپراتیونو جوړ سول په دی وخت کې د تجارت عمومی اطاقو دقره قلیو د پوستونو د صادرولو دپاره سهمیه وټا کله دقره قل د شرکت سهم بی په لومړی سرکی (۵ لکه) پوسته او وروسته ئی (دوه لکه پوسته وټا کس په ۴۶ کال کې دقرقلیو شرکت ددغی ملحوظاتو په اساس چه دمخه وویل شول دقره قلیو د پوستو په صادرولو کې کمی راوستی رانیول او صادرولو ئی ویولکو شلوزرو پوستونه ورسید .

په هغې کلونو کې چه دقرقلیو د شرکت د صادراتو اندازه لږ سوه دغه شرکت دهیواد د نورو صنعتی او تجارتي موسسو دمرستو کولو او زیات فعاله کولو دپاره فعال او توجه وټا سهم واخیست دساجی ، پښتنی تجارتي بانک ، دکرهنی او صناعتی بانکونو او هوتلو په شرکت کې سهم سو او تقریباً دقره قلیو د شرکت په سل کې او یا سرمایه په دغو موسسو کې سرمایه گذاری شوه .

دوه کاله دمخه دقره قل دانکشاف ریاست جوړ

سو دقره قلم د شرکت فني دستگه او متخصصان چه په مليونو افغاني برابر شوي وه د رتباط د نقطه نظره وپياوړته ورکړه شوه چه ددو کالو راهيسي دسورت دد دستگه فني کار کونکي دقره قلم دتجارت دانکشاف په رياست کي وظيفه اجرا کوي همداشاني ددغه شرکت گدامونه او سرتخاني هم په د یر ه

درهني او تعميراتي بانک پياري

پخوا بنساروايو په ارزانه بيه مخکي بانک ته ورکولي او بانک په بنسار شرتونو پرمامورينو باندې ويشلي (همداشاني پخوا چه د بقاعد خزاني او دافغانستان بانک له خوا مرسته ورسره کيدله او دهغه په اساس مامورينو ته پور ورکول کيدې او وروسته بيا د داسي مرستي سلسله قطع شوه نو د صالحه مقامانو دفيصلي په اساس اوس د مامورينو د پاره دپورونو ويشل معطل شوي دي او په عوض کي دبانگ د داراني په تناسب (چه دويشلي شوي پور د حصول څخه لاسي ته راغلي دي) د مامورينو په کارته کي ئي د کورونو په جوړولو پيل کړي دي .

دعمومي پلان او پروزي په اساس د ۱۳۳۵ کال څخه ۱۲۲ يو پوپيز او دوه پوپيز په بيلو بلاکونو او دوه - پوپيز يواوودري پوپيز اپارتمانو ته توله پاخه او آهن پوش شوي دي چه رهني بانک جوړ کړي دي .

دغه کورونه او اپارتمانونه پريو شمير مامورينو ويشل شوي دي او پاته ئي پروزارونو او موسسو باندې ددوي د داخلي مامورينو او خارجي متخصصينو دانستفادي دپاره خرڅ شوي دي .

دوم په سلوکي اته تعميراتي پور : -
دده پور ميعاد (۵) کاله دي او دټول ويشلو شوي پورونو مجموعه تردي آنه پوري (۷۴۰۰۰) (۴۰۴۳۰۰۰) افغانيو ته رسيدري او د (۷۴۰۰۰) تنو چه حدودوکي استفاده ځني کړي ده .

درېم په سلوکي اته سپاهي پور : -
ددغه پور څخه چه مده ئي يو کال ټاکلي شوي ده ۲۲۲ تنو استفاده کړي ده او دپور دپيسو سرجمع و (۱۷۴۸۱۶۰۰) افغانيو ته رسيدري .

څلورم : - په سلوکي ۱۲ رهني پور : -
ددغه پور مده څلور کاله ده او ددغي قرضي پور (۶۹۸۵۲۸۵۱) افغاني پر (۵۲۵) تنو تزيح شوي دي .
پنځم : - په ۱۳۲۸ کال کي د بي بضاعتو

د حکومت د بنساروايو په اساس د ۱۳۲۶ کال په پای کي عمراني کيسه په ۳۰ ميليونو ابتدائي بانک جوړه شوه په دغه لړ کي د بقاعد خزاني لس ميليونه افغاني او دافغانستان بانک (۳۵۰۰۰۰۰) افغاني خپله سپهيه ورکړه همداشاني ددغي کيسې دپروزي په اساس د بقاعد خزاني او دافغانستان بانک په سلوکي (۲) او دوه نيم مرسته ورسره کوله .

عمراني کيسه دخپلي پروزي په اساس د تعاوني موسسي په حيث د بنسار د تعميرونو د تعميرونو دبنکلا د - تعميراتي او رهني بانک د وظيفو دپوراندې يوولو دپاره په سلوکي د اتو تعميراتي ۸ سپاهي او ۱۲ رهني پورو ورکولو دلاري فعاليت کوي .

هغه وخت چه نوموړي کيسې دپروزي ددوهمي مادي په اساس د تحول او تکامل سيري پاي ته ورساوه او دپورونو اندازه ئي (۵۰) ميليونو افغانيو ته ورسيدله د صالحه مقاماتو دتجويز، له کبله په ۱۳۳۳ کي درهني او تعميراتي بانک په نامه وپيژندله شوه .

رهني او تعميراتي بانک د عمراني کيسې دجوړيدو او په بانک سره دهغه د اوښتو راهيسي دخپلي پروزي او - اساننامي په لارښودنه . د کورونو دجوړولو ، دکابل د بنسار دبنکلا (په مستقيم او غير مستقيم ډول) او د خلکو دپيسو داپټياژ ددغه دپاره دقدرور خدمتونه کړي دي چه په لنډ ډول داسي ذکر کيږي . -

لومړي . - د مامورينو دپاره په سلوکي ۲ - ۴ - ۶ پورونه : -

ددغه پور څخه په اوه ويشت کاله ورکول کيږي د (۱۶۳۸) نفرو په حدودوکي استفاده کړي ده او دټول ويشل شوي پور مجموعه و (۵۱۷۱۹۰۰) افغانيو ته رسيدري .

نوت : - د مامورينو دپاره په سلوکي ۳ - ۴ - ۶ تعميراتي پور چه پخوا دوي ته نقد ورکول کيدې د تعميراتي مصالحو ددمزدورانو مزدوري د قيمتونو د لوړ تللو له کبله

ځکه چې ددغه تعمیر د شناب وسایل ۱ و دبرینسا وایرنک او دبنکلا نورشیان دتړون لیک په اساس په خپله دھوتلو په شرکت‌اړه درلوده نو د هټولو د شرکت د موافقې له کبله دغه تعمیر دپاته کارونو د بشپړولو دپاره دزنګرهار دولايت دډوايدعامی مدیریت ته دسپارل شو .

(۱۱) دتورخم کمړک : - دتورخم د تعمیر د جوړولو دریاست سره لاسی لیک شول دښار جوړولو موافقې په اساس د ۳۳ کال په پای کې رهنی او تعميراتي بانک شروع کې او د ۱۳۳۵ کال د زمري په میاشت کې بشپړ شو چې اوس د تورخم دگمرک مامورین د هغه څخه استفاده کوي دغه عمارت هم د کمیشن کاری په ډول رهنی او تعميراتي بانک جوړ کې .

دوولسم : - دسید نورمحمد شاه میني او کرغی دښو شاوخوا پروژوفنانسمان : - ددوویلو پروتوکولونو له کبله چې دښار جوړولو کار د مالیه دوزارت د مراجعی او کورونو جوړولو دریاست دپاره چې خپل کارونه په ښه توګه پرمخ بوزی او دسید نورمحمد شاه میني د پروژي دپاره د ۵۰ - ۱۵۰۰۰۰ افغانی او دکرغی دښو دشاوخوا مخکو د ابادولو دپاره یومیلیون افغانی چې په سل کې ۳ تکانه ورکوي کريدیت ورکړه شو .

ددغه پروتوکول په اساس دبانک ورکړه شوی دی ددغه څخه رهنی او تعميراتي بانک چې بیه ئی درهنی او تعميراتي بانک په سلسله و ددغه ریاست د تعرفو ورکولو په اساس تصویبې .

دمداشانی رهنی او تعميراتي بانک حاضر دی چې خپل مالی توان په اندازه دښار جوړولو او کورونو جوړولو د ریاست په نورو پروژو کې چې د نلکودپاره کورونه جوړوي او یا مخکې دبی ضاعته او مستحقو کسانو دپاره دکورونو دانولو دپاره ویشی داسی مالی او پولی برستی وکړی .

نوت : - دخبرخانی دپروژي د مخکو د قیمت تحویل دښار جوړولو او کورونو جوړولو دریاست د تعرفی په اساس رهنی تعميراتي بانک په سلسله سره کپړی اوس درهنی او تعميراتي بانک د فعالیت په سلسله کې په سلوکي د ۸ تعميراتي پور ورکول (دښار دبنکلا وانییم کاره تعمیر و نو د بشپړولو دپاره)

او په سلوکي د ۱۲ رهنی پور ورکول راځي د دخلکو د اړتیاؤ او نورو په لی ضرورتونو د دفع دپاره)

مامورینو دھوسائی او آرامی دپاره یواندازه مخکه چې توله (۴۰۹) نمری کیدله دښاروالی څخه رانیوله شوه دغه مخکه چې دده بسو ری او چمچه مست سند پراغړو ده په کښه نرځد پور په ډول پریو شمیر مستحقو مامورینو وویشله شوه .

تیریم : - په ۱۳۲۹ کال کې په پل سوخته کې پنځوس کورونه رهنی او تعميراتي بانک جوړ کې او د بشپړیدلو وروسته پریو شمیرې بضاعتو مامورینو باندی په ۲۷ کاله پور ویشل شول .

اوم : - د صالحه مقامونو دتجويز له کبله په جمال مینه کې ۸۰ نمری مخکه دښاروالی څخه رانیوله شوه او یو شمیر لیسانسه گانونه دپور په ډول ورکړه شوه ددغی مخکې بیه دیو جریب د قراره پنځوس زره افغانی وټا کله شو .

اتم : - دمیوند جادی اپارتمانونه :-

دبانک تصدی په دی ساحه کې دعایداتی منابعو دپیدا کولو علاوه دښار ښکلی کول درسمی ادارو او مؤسساتو د پاره د مناسبو ځایونو تهیه کول دی چې په دغه لې کې دغه بانک د میوند په جاده کې ۷ اپارتمان جوړ کې چې ددغی جملی څخه شپږ اپارتمانونه د مامورینو دروغتیا بیمی . گرهنی بانک دتجارت اطلاقو . د کلیو دپراختیا ریاست ، داسکانو او املاکو داداری واحد عمومی ریاست په کراهیه اخستی دی او یو بل تعمیر چې په دی ورځو کې بشپړ شوی پورونه ددغو پروژو دمخکو دقیمت څخه استفاده کوي او دریم پوړتی صناعتی بانک په کراهیه اخستی دی .

نهم : - دمالیه دوزارت تعمیر : - ددغه تعمیر جوړول د کمیشن کاری په ډول ددغه پروتوکول په اساس چې درهنی او تعميراتي بانک او دولتی انحصاراتو په منځ کې په ۱۳۴۴ کال د زمري په میاشت کې لاس لیک شوی دی رهنی او تعميراتي بانک شروع کې او په ۱۳۳۸ کال کې بشپړ سو دنوموړی تعمیر څخه دصالحه مقاماتو د صوابدید له کبله دمالیه وزارت مامورین استفاده کوي .

لسم : - دجلال آباد هټل : - ددغه تعمیر جوړول دتعميراتي او رهنی بانک او دھو تلو شرکتو د پروتوکول او موافقه لیک دلاس لیک کولو له کبله د ۱۳۳۳ کال په اخیر کې رهنی او تعميراتي بانک شروع کې او د ۳۴ - ۳۵ کلونو په وخت کې د معماري او آهن پوش کارنی پای ته ورسید .

دافغان ملی بانک

دمنځنی ختیز دلوپو او مجهز وفابریکو په لړکی شمیرله کیندای شی ددغسی فابریکی انکشافی سیر تر اوسه دوام لری او دسروبی د بریننا دفابریکی پروژہ ئی هم حکومت ته وړاندی او عملی کړه .

دگلپهار دنساجی د فابریکی ، د بلغمری دنساجی د فابریکی او دجبل السراج د نساجی دفابریکی دتولید ظرفیت اتیا ملیو نه متره اودلی شیان دی او دنساجی شرکت په ۱۳۴۶ کال کی ۶۳۶۷۸۲۱۳ متره منسوجات تولید کړی دی چه دپنبی او دلی شیان ئی دهیواد دزیاترو خلکو اپتیا رفع کړی ده .

دبغلان دقند جوړولو دفابریکی جوړولو ته دملی بانک دجوړید وراهیسی اقدام شوی و او په ۱۳۱۹ کال ئی په تولیداتو شروع کړی چه تراوسه چلیزی .

دقند جوړولو او دنساجی دفابریکی دتاسیس له کبله دپنبه و او جغند رود تولید اترو انکشاف ته هم توجه وسوه .

دهغو کوششو نو په نسبت چه په دی لارکی کیری ددی زیاته هیله پیدا شوی ده. چه دجغند رودتو لیداتو اندازه دبغلان د قند جوړولو دفابریکی دظرفیت دپاره پس والی وکړی دپنبه و تولید چه اساس ئی ملی بانک په ۱۳۱۴ کی دشمالی دشرکت په واسطه کتیبشود دجنسیت او مقدار له کبله تولیدات ئی دومری اندازه ته ورسیدله چه د هیواد صادراتی لویه متاع ځنی جوړه شوه دتخار

بغلان ، بلخ ولایتونه چه یوه ورځ وچی او پراخی دپنبی در لودی نن دهیواد دگروت منبع وگرزید له همدا شانی دپنبی دکرلو توسمی ته په میمنه ، اندخوی ، هرات او د هلمند په وادی کی هم زیاته توجه وشوه او دپنبه دانی د تولیداتو په نسبت په هغو ولایتونو کی ځنی نوی دتیل کشی موسسی جوړی شوی دی چه راتلونکی انکشاف ئی د چاوپړ دی همدا شانی ملی بانک دکندهار د وپړیو داو دلو او کابل دوپړیو داودلو فابریکی جوړی کړی چه دتولیداتو څخه ئی اوس وطنوال په زړه پوری استفاده کوی او دهیواد دزیاتو تجارتی مالونه په تولید اوصادرولوکی ئی لکه دقره قل پوتکی او وړی زیات کوششونه کړی دی .

ملی بانک د حکومت په لارښودنو سره

افغان ملی بانک په هیواد کی لومړنی بانکي موسسه ده چه ۱۳۱۲ کال دغویي په میاشت کی تاسیس شوه .

دغه بانک دخپل تاسیس دوخت څخه بیاتر اوسه پوری دحکومت په لار ښو دنه او حمایه لیری لوی اقتصادی وظیفی اجرا کړی دی او دهیواد دتجارت په توسعه کسی ئی زیات بریالیتوبونه په نصیب شوی دی .

افغان ملی بانک دخارجی اسمارو په مقابل کی دافغانی پیسو دارزش تثبیت ته لومړی اقدام کړی دی او دهیواددتجارتی اموالو ملی تولیداتو څخه ئی دخارجی دلالانو او پردیو لاسونه لنیو کړی دوارداتی مالونو او صادراتی مالونو تجارت ئی ددوهم او دریم لاس څخه راکړولوی اودتجارتی اصلی مرکزونو سره ئی مناسبات اوروابط ټینگ کړی دی چه په دی وسیه سره ئی افغانی مالونه بین المللی او اصلی بازارونو او مارکتونو ته رسولی او دهغه ځای توپیدات ئی ترکومه ځایه چه په دننه هیواد کی اپتیاورته وه په ثابت قیمتونو وارد کړی دی چه ددغی ناحیه څخه زمونږ په اسماری قلمونو کی یوه دتوجه وړ اندازه زیاته سوه او افغانی مالونه ته ئی په مناسبه او ښه بیه بازارونه تمپه کړی دی .

دغه بانک که دیوه طرفه څخه زموږ دتجارتی اموالو دپلورلو دپاره اصلی او بین المللی مارکتونه وموندله او زمونږ اسماری مدرکونه ئی راته زیات کړه دبلای ځوانی د داخلی مستهلکینو دپاره خارجی د ضرورت وړ اموال په مناسبه بیه عرضه کړه د دی څخه علاوه ملی بانک په هیواد کی دصنعتی موسسو درواچولو دپاره لومړی گام واخست. او دبلغمری دنساجی دفابریکی پراوړلو او چلولو ئی اقدام وکړ او دغی فابریکی د۱۳۱۹ کال راهیسی په خپلو تولیداتو شروع کړی ده .

دغی فابریکی په دوهمه عمومی شخړه کی د هیواد دخلکو دکالیوای تیاری تریوی اندازی پوری رفع کړی دملی بانک کله چه دوهمه عمومی شخړه خلاصه شوه د داخلی اوخارجی اقتصاد ، تجارت او صنعت وتوسمی ته زمیننه مساعده شوه دخپلو انکشافی پلانو په لړکی ئی دگلپهار دنساجی دفابریکی دپروزی په طرح کولو پیل وکړ او دغه فابریکه ئی په دیسه لږه مده کی په کار واچولو چه اوس

موفق دی .

ملی بانک د کابل په دننه ښار کې وړی ښاری خانګی تاسیس کې یدی نو وړی خانګی ئی دهیواد په نورو ښارونو لکه کندهار ، هرات مینه ، اندخوی ، اچچه ، مزار شریف ، پلخمری ، کندز ، گلپهار ، بېلال آباد کې هم فعالیت کوی .

ملی بانک په دبانديو هیواد وکی دغه خانګی لری :

- ۱ - په لندن کې افغان نشنل بانک لمیتید .
- ۲ - په نیویارک کې افغان امریکن تریدنګ کار پوریشن .
- ۳ - په هامبورګ کې دافغان ملی بانک خانګه
- ۴ - په کراچی کې افغان نشنل بانک
- ۵ - په پېښور کې دافغان نشنل بانک
- ۶ - په چمن کې دافغان نشنل بانک

د افغانستان بانک

بدوران انداخته شد واهالی را بمقاد بانکوت ها نیز آشنا نمود . و علا و تا مردم را تشویق مینمود تا پولهای خویش را درین شرکت که بعداً بنام بانک ملی مسمی گردید بگذارند بعد از روی کار آمدن بانک ملی حجم فعالیتها در قسمت معاملات بانک زیاد گردیده و این بانک اسعار ماحصل قره قل را که یک امتعه مهم صادراتی بوده برای ذخایر اسعاری و معاملات اسعار دو لت خریداری میکرد نسبت کثرت معاملات تجارتي و سهولت در امور تجارتي طبقه تجار اقدام به تاسیس بعضی نمایندګیها در ولایات قند هار ، هرات و مزار شریف و همچنان در خارج از کشور پشاور ، چمن ، کراچی ، لندن و برلین اقدام گردید .

چون معاملات بانکی روز افزون بود و از طرفی هم برای توسعه معاملات بانکی و نشر بانکوت و کنترول اسعار مملکت مراقبت را ایجاد مینمود ، دولت در فکر تاسیس بانک مرکزی گردید تا از یک طرف انحصار نشر و مراقبت نوت و خزانه داری دولت و کنترول اسعار را بعهده کر فته و از جانب دیگر سهولت در امور تجارتي و بانکی افراد مملکت بعمل آرند .

روی این منظور در سال ۱۳۱۷ به اثر پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی و تصویب مورخه ۲۵ حمل ۱۳۱۸ مجلس عالی وزرا و وصحه حضور ملوکانه (دافغانستان بانک) تا تاسیس گردید .

په مختلفو وختو کې مختلف کارونه کې دی او کله چه ئی دغه کارونه بشپې کې دی د مستقلو بانکې او اقتصادي موسسو په څیرې پری ایښی دی دمثال په توګه لکه دمرکزې بانک (افغانستان بانک) د پروژې طرح په ۱۳۱۸ کال کې .

د مباحثاتو ریاست ته د حکومت درانیو لو شیان پریښودل .

دشکری او مورتونو د چارود اداری پریښودل مربوطو دولتي موسسو ته .

دافغان ملی بانک لومړی ځله د دفتر داری په سیستم کې تحول راوست او دوه طرف حسابی سیستم ئی عملی کسې چه دغه سیستم وروسته اولو دائرو او موسسو ومنلی اوس دعصر د تقاضا سره سم د ماشینی محاسباتو سیستم ئی شروع کې دی چه د دغه کار کونکي د ماشینی محاسبو په سیستم کې زیات

بانک و بانګداری تاسیو هشت سال قبل د افغانستان وجود نداشت و معاملات پولی توسط صرّازان صورت میگرفت .

اما در سال ۱۳۰۹ - دولت پيسك شرکت سهامی بنام شرکت سهامی افغان به سرمایه نوميال دونيم مليون افغانی تاسيس نمود که معاملات صرافي و خریداری طلاء و نقره را در پهلوی دیگر صرافان که به معاملات اسعارو پولی فعالیت مینمودند برای دولت انجام میداد . این شرکت یک نمایندګی در پشاور داشت که اجرای حواله جات اسعاری مرکز و خریداری طلاء و نقره را بر ای ضرابخانه دولتی و معاملات بار چالانی ضروریات دولت را نیز بعهده داشت .

لاکن در ۱۵ میزان سال ۱۳۱۱ بکته اءد تجار جمع گردیده بمنظور انکشاف مزید معاملات بانکی و تجارتي این شرکت را خریداری و بوسیله یک هیات مدیره جدید با همان اسم در توسعه آن اقدام و سر مایه ابتدائی آنرا به سی و پنج میلیون افغانی ارتقا ع داده ابتدا ع در سال مذکور بجمع آوری سرمایه پرداخته و سرمایه جمع شده ابتدائی آن در وقت شروع بکار به (۱ ر ۷) ملیون افغانی بالغ میگردد .

در ثور سال ۱۳۱۲ این شرکت که معاملات تجارتي و کریدتی را اجراء مینمود در بعضی معاملات دیگر بانکی نیز اقدام کرد . در ماه حمل سال ۱۳۱۵ نوت دولتی که برای اولین بار نشر گردید توسط همین موسسه

بانک انتقال گړدیده وېرای پېشرفت این منظور به تاسیس مدیریت ارتباط خار چه در سال مذکور اقدام وهم بایک تعداد بانکهای خارج در تماس و داخل معامله گردید که از آن جمله بانکهای گریند لزبانک های بمبئی، پشاور و کراچی و کامپتور نسیونل دیسکامیت دویمینی ونیشنل سستی بانک نیویارک میباشد، وهم باوېست منستر لندن و دوېچ بانک برلین نیز طرف معامله قرار گرفت.

در سال ۱۳۲۲ که کنترول ونظارت اسعار از بانک ملی به د افغانستان بانک انتقال نمود کلیه معاملات و دادستد اسعار متعلق به د افغانستان بانک گردید. د افغانستان بانک در اثر فعالیت بیشتر برای تبادل اسعار وسهولت در امور تجارتي وبانکی باکشر بانکهای بزرگ خارجی ارتباط مستقیم قایم و طرف معامله قرار گرفت.

در سال مذکور دولت مبلغ ۳۶ ملیون افغانی سهمیه خویش را از بانک ملی بسه د افغانستان بانک انتقال داده وبانک موصوف به سرمایه ابتدائی (۱۲۰) ملیون افغانی از طرف دولت منظور وشروع به فعالیت نمود که بعداً سرمایه آن به (۲۴۰) ملیون افغانی ارتقاء و فعلاً مبلغ (۴۸۰) ملیون افغانی سرمایه را که همه متعلق بدولت است داراء میباشد.

د افغانستان بانک در سال ۱۳۱۸ ابتدا ع به جمع آوری سرمایه وتشکیل شعبات پرداخته واز سال ۱۳۱۹ بعد از اینکه خزانه داری دولت به د افغانستان بانک مربوط گردیدد شروع به معاملات بانکی نمود. در سال ۱۳۱۹ برای اولین بار بانکنوت نشرو از طرف د افغانستان بانک بدوران انداخته شد هکذا در سال ۱۳۲۰ قسمتی از معاملات اسعاری از بانک ملی به د افغانستان

بانک های طرف معامله د افغانستان بانک قرار آتی است

شماره	اسم بانک	مملکت
۱-	چیز منها تن بانک	نیویارک (امریکا)
۲-	فرست نیشنل ستی بانک	» (امریکا)
۳-	ایرونک ترست کمپنی	» (امریکا)
۴-	بانک آف امریکا	کالیفورنیا (امریکا)
۵-	امریکن اکسپرس کمپنی	نیویارک (امریکا)
۶-	یونین بانک آف سوریزرلیند	سوېزرلیند
۷-	امستر دام روتر دام بانک	هالیند
۸-	بانک دو سویس دولیو نیان پاریس	(فرانسه)
۹-	بانک ملی افغان بیرو	جرمنی
۱۰-	بانک مرکزی ایران	طهران (ایران)
۱۱-	بانک دایطالیانا روما	روم (ایطالی)
۱۲-	افغان نیشنل بانک لمیتد	لندن (انگلستان)
۱۳-	ویست منستر بانک لمیتد	لندن (انگلستان)
۱۴-	میدیلاند بانک	لندن (انگلستان)
۱۵-	بانک ملی افغان بیرو همبورگ	جرمنی
۱۶-	دوېچ بانک همبورگ	جرمنی
۱۷-	دوېچ بانک مونشن	جرمنی
۱۸-	کامرزبانک	جرمنی
۱۹-	سویس کریدت بانک	سویس
۲۰-	بانک نسیونل سویس	سویس
۲۱-	بانک نسیونل پاریس	فرانسه
۲۲-	سنتیت بانک انڈیا	دهلی (هندوستان)
۲۳-	دینجباب نسیونل بانک	دهلی (هندوستان)
۲۴-	نسیونل اند گریند لزبانل بمبئی	(هندوستان)
۲۵-	افغان نسیونل بانک پاکستا ن	کراچی (پاکستان)
۲۶-	افغان نسیونل بانک پاکستان	پشاور (پاکستان)

شماره	اسم بانک	مملکت
۲۷-	نسیونل دگریند لز بانک	کراچی (پاکستان)
۲۸-	نسیونل دگریند لز بانک	پشاور (پاکستان)
۲۹-	کامپین انترنیشنل دو بانک	پاریس (فرانسه)

به همین اساس در ولایات کشور به تاسیس نمایندگیها پرداخت تا در معاملات پولی و بانکی سهولت پیش نموده خزانة داری دولت را اجراء و مردم را به امور بانکی آشناسازد که اسمای نمایندگیهای بانک باسال تاسیس آن در ولایات وولسوالیها حسب آتی توضیح میگردد :-

شماره	اسم نمایندگیها و شهری خانگهها	سال تاسیس
۱-	نمایندگی قندهار	۱۳۲۱
۲-	نمایندگی هرات	۱۳۲۲
۳-	نمایندگی مزار شریف	۱۳۲۴
۴-	نمایندگی آقچه	۱۳۲۴
۵-	نمایندگی اندخوی	۱۳۲۴
۶-	نمایندگی ننگرهار	۱۳۲۹
۷-	نمایندگی غزنی	۱۳۳۱
۸-	نمایندگی گرشک	۱۳۳۱
۹-	نمایندگی پروان	۱۳۳۱
۱۰-	شهری خانگه اول در کابل	۱۳۳۱
۱۱-	نمایندگی بغلان	۱۳۳۲
۱۲-	نمایندگی گردیز	۱۳۳۳
۱۳-	نمایندگی فراه	۱۳۳۳
۱۴-	نمایندگی میمنه	۱۳۳۳
۱۵-	نمایندگی بدخشان	۱۳۳۳
۱۶-	تریندنک کمپنی آف افغانستان	۱۳۳۳
۱۷-	تریندنک کمپنی آف افغانستان ن نیویارک لندن	۱۳۳۴
۱۸-	نمایندگی لشکر گاه	۱۳۳۴
۱۹-	نمایندگی کندز	۱۳۳۴
۲۰-	نمایندگی خوست	۱۳۳۵
۲۱-	نمایندگی خان آباد	۱۳۳۸
۲۲-	شهری خانگه دوم در کابل	۱۳۳۸
۲۳-	نمایندگی بامیان	۱۳۴۰
۲۴-	نمایندگی شبرغان (جوزجان)	۱۳۴۰
۲۵-	نمایندگی ارزگان	۱۳۴۰
۲۶-	نمایندگی کاپیسا	۱۳۴۰
۲۷-	نمایندگی لغمان	۱۳۴۰
۲۸-	نمایندگی سمنگان	۱۳۴۲
۲۹-	نمایندگی لوگر	۱۳۴۲
۳۰-	نمایندگی پلخمری	۱۳۴۲
۳۱-	نمایندگی قلات	۱۳۴۲
۳۲-	شهری خانگه سوم در کابل	۱۳۴۲
۳۳-	شهری خانگه چارم در کابل	۱۳۴۳
۳۴-	نمایندگی بادغیس	۱۳۴۴
۳۵-	نمایندگی غوروات	۱۳۴۴
۳۶-	نمایندگی میرپچه کوت	۱۳۴۵
۳۷-	نمایندگی پنجشیر	۱۳۴۵
۳۸-	نمایندگی سروبی	۱۳۴۵

شماره	اسم نهانديگيا وشپري خانگه ها	سال تاسيس
۳۹-	نمايندگي ميدان	۱۳۴۵
۴۰-	نمايندگي مقر	۱۳۴۵
۴۱-	شپري خانگه پنجم در کابل	۱۳۴۵
۴۲-	نمايندگي جبل السراج	۱۳۴۶
۴۳-	نمايندگي سرپل	۱۳۴۶
۴۴-	نمايندگي خلم	۱۳۴۶
۴۵-	نمايندگي حضرت امام	۱۳۴۶

د افغانستان په ۱۳۲۹ کال کې ساحه فعاليت تجارتي افغانستان با اتحاد جماهير شوروي وسعت پيدا نمود و دولت افغانستان با حکومتي اتحاد جماهير شوروي قرار داد های تجارتي را برای توسعه وانکشاف تجارت هر دو کشور بصورت بار ترامضاء نمود روی این ملحوظ دافغانستان بانک به تاسيس مدیریت عمومي تجارت خارجی اقدام کرد و بعداً که قرار داد های بازرگي با ممالک چکوسلواکيا چین ، پولیند ، یوگوسلاويا و بلغاریا عقدشد همه معاملات داد و ستد بانکی آن مربوط این مدیریت گردید .

د افغانستان بانک بر علاوه وظایف فوق به تادیبه قروض به سکتور زراعتی ، تعمیراتی صنعتی و تجارتي نیز می پر داخچه بانک وارزنده داشته است .

د افغانستان با اتحاد جماهير شوروي وسعت پيدا نمود و دولت افغانستان با حکومتي اتحاد جماهير شوروي قرار داد های تجارتي را برای توسعه وانکشاف تجارت هر دو کشور بصورت بار ترامضاء نمود روی این ملحوظ دافغانستان بانک به تاسيس مدیریت عمومي تجارت خارجی اقدام کرد و بعداً که قرار داد های بازرگي با ممالک چکوسلواکيا چین ، پولیند ، یوگوسلاويا و بلغاریا عقدشد همه معاملات داد و ستد بانکی آن مربوط این مدیریت گردید .

د افغانستان بانک بر علاوه وظایف فوق به تادیبه قروض به سکتور زراعتی ، تعمیراتی صنعتی و تجارتي نیز می پر داخچه بانک وارزنده داشته است .

اسهام دافغانستان بانک در بانک های داخلی به هزار افغانی

مجموع اسهام

افغانی	۷۰۰۰۰
افغانی	۷۶۵۰۰
افغانی	۳۰۰۰۰
افغانی	۹۹۸۹۵

اسم بانک

پښتنی تجارتي بانک
بانک زراعتی
بانک رهنی و تعمیراتی
کسه صنعتی

۲۷۶۳۹۵ ملیون افغانی

برای توسعه و پیشرفت بنیه مالی موسسات وانکشاف اقتصادی مملکت دافغانستان بانک در بعضی موسسات نیز اشتراک نموده که جدول ذیل اشتراک دافغانستان بانک را در موسسات خصوصی نشان میدهد .

اشتراک دافغانستان بانک در موسسات به هزار افغانی

مجموع مبلغ اشتراک

افغانی	۳۶۴۲۶۱
افغانی	۴۰۲۰۸
افغانی	۱۳۳۱۴
افغانی	۱۰۵۸
افغانی	۰۴۰۰
افغانی	۰۳۳۷

اسم موسسات

شرکت برق
شرکت نساجی
شرکت سمنت سازی
شرکت آریانا
شرکت صنعتی میمنه
شرکت آبناک

مجموع : ۴۱۹۵۷۸ افغانی

نظر به توسعه و انکشاف تجارت و روابط افغانستان با ممالک خارجی و موسسات پولی بین المللی لازم دیده شد که د افغانستان بانک به عضویت صندوق وجهی بین المللی و بانک جهانی و موسسات اختصاصی آن شامل شود و د افغانستان بانک درین موسسات حسب آتی سهم گرفته است :-

مبلغ / ۲۹ ملیون دالر	در صندوق وجهی بین المللی
مبلغ / ۱۰ ملیون دالر	در بانک توسعه و ترمیم مجدد
مبلغ / ۹۰۹ هزار دالر	در موسسه انکشاف بین المللی
مبلغ / ۱۱۱ هزار دالر	در موسسه مالی بین المللی
مبلغ / ۴۰۰ هزار دالر	در بانک انکشاف آسیایی

البته اشتراك د افغانستان بانک در این موسسات پولی بین المللی بمنظور استحکام

رابطه با موسسات بین المللی و استفاده از کمک های علمی و تخنیکی و مالی شان بود . است .

صادراتی در بازار های خارج ، نرخ مواد از ترقای و استهلاكی ، و مطالعه وضع مالی

بانکهای داخلی (مرکزی - ملی - تجارتي - رهنی و تعمیراتی و زراعتی) و سیر نرخ

اسعار در بازار کابل و کسه آزاد و معاملات با بانکهای خارجی و موسسات پولی بین المللی در تشکیل آن اضافه گردید .

فعلا این مدیریت به مدیریت عمومی ارتقاء یافته و علاوه از وظایف فوق راپورهای

احصائیوی برای وزرات خانه ها (مالی ، پلان و تجارت) و مجله د افغانستان بانک و مجله

(اس. اف. ای) که د افغانستان فایننشیل ستاستیک نامیده میشود و راپور های صندوق وجهی

بین المللی را ترتیب و در اختیار آنها میگذارد و از سال ۱۳۳۶ تا ختم سال ۱۳۴۴

بیانسان تادیات افغانستان رانیز طبع و بدسترس علاقمندان و وزارت پلان گذاشته

است و از راپور های بیانسان تجارت و وضع مالی بانکها و دولت و قروض ترتیب شده

تدقیق و مطالعات اکثر دوائر داخلی و موسسات خارجی در مرکز و خارج از کشور استهفاده مینماید .

افغانستان که در سال ۱۳۳۴ به عضویت صندوق وجهی بین المللی بمنظور از بسین

بودن مشکلات موقتی بیانسان تادیات و توسعه روابط تجارت بین المللی که در سال ۱۳۳۲ تاسیس

شده بود پذیرفته شد ، و مکلیفت داشت تا طبق شرایط و مقررات معاهده (بریتن و دز)

رفتار نماید .

یعنی سعی نمایند تا تدریجاً کنترل اسعاری

رارف و از تعدد نرخ های تبادلوی جلو گیری

و به سیستم تبادلوی واحد پردازد .

در سال ۱۳۳۳ د افغانستان بانک مدیریتتی بنام تدقیق و مطالعات تاسیس نمود تا در تهیه

و تنظیم احصائیه های مورد نظر چه در تجارت و چه در وضع بانک و سکتور های عامه و

خصوصی ، عواید و مصارف اسعاری و عرضه پولی به صورت عمیقانه اقدام نماید .

اما در سال ۱۳۳۱ این مدیریت بنام شعبه نشریات بمیان آمد صرف راپور ها و مضامین اقتصادی را بعد مطا له از روزنامه ها و جراید داخلی جمع آوری مینمود . بعداً در تهیه احصائیه ارقام وارداتی و صادراتی حوزه کابل

سال مذکور توانست که يك تعداد مشتريان

صندوق پس انداز :-

را جلب نمايد .

به منظور جذب پول نقه مردم و تشويق
 آنها در ذخيره کردن پولهايشان و جلوگيري
 از واقعات غير مترقبه که پول های ذخيره
 شده فاميل بهدر نرفته وبه صورت صحيح
 حفاظت شده بتواند ودر مقابل اين پولها يك
 اندازه مفاد نیز حاصل دارند . دافغانستان
 بانک لازم ديد تا شعبه بنام صندوق پس انداز
 تاسيس نمايد . روی این منظور در سال ۱۳۲۴ به
 تاسيس ماموريت صندوق پس انداز اقدام شد
 وفعاليت آن در همان سال آغاز يافت و تاختم
 هر سال را جدول ذيل نشان ميدهد .

تعداد و تزئيد	مجموع مبلغ	مجموع مبلغ جوايز	سال حساب مشتريان
در قرعه کشي	تعداد جوايز	پس انداز شده	سال حساب مشتريان
۴۸۰۰۰	۳۰۰	۱۷۸۳۲۴	۱۳۲۴
۴۸۰۰۰	۳۰۰	۵۱۲۶۳۰	۱۳۳۵
۴۸۰۰۰	۳۰۰	۹۴۷۲۴۱	۱۳۳۶
۶۴۰۰۰	۲۹۱	۱۴۱۲۱۴۵	۱۳۳۷
			۱۳۳۸
			۱۳۳۹
			۱۳۴۰
			۱۳۴۱
			۱۳۴۲
			۱۳۴۳
			۱۳۴۴
			۱۳۴۵
			۱۳۴۶

از ملاحظه ارقام فوق معلوم ميگردد که در قسمت جلب مشتريان افزودي به عمل

آمده که باوصف مشتريان گذشته يک تعداد ديگر اشخاص در صندوق پس انداز دافغانستان

بانک پس انداز نمودند .

پښتنی تجارتی بانک

روغتون کی پرانستلی دی چه دغه نمایندگی دبانکی معاملاتو دچگونگی او خلکو دپاره داسانتیا پیدا کو او تجارتی مالونو دچالانولو دپاره مهمی وظیفی برقراره لری .

دبانک دتاسیس دوخته څخه (۱۳۳۳) بسپا د ۱۳۴۵ کال دحوت تر پایه دغه بانک (۱۲۹۸۱۴۸) متره غالی او د (۱۳۴۶) کال دقوس تر پایه (۱۱۴۴۱۷۷۰) جلدو پوستکی او (۳۲۶۲۹۱۴۸۲) افغانی مختلف پیداوار دبانک دتضمین لاندی او آزاد د پاکستان ، ایران او دشوروی اتحاد دلاری دبانک د نمایندگیو په واسطه صادر شوی دی د۳۹ کال څخه بسپا د ۱۳۴۶ کال دقوس تر پایه (۱۲۹۴۲۷۱۶۹) کیلوگر امه مالونه دبانک دتضمین لاندی هیوادته راوړل شوی دی همداشانی پښتنی تجارتی بانک چه د۱۳۴۶ کال تر پایه تجارتی موسسو او افغانی سوداگرانو ته پورونه ورکړی دی (۳۷۵۱۲۹۵۱۶۷) افغانیو ته رسیری . په پښتنی تجارتی بانک کی دجاری حسابونو اسعاری حسابونو ، اماناتو او ذخیری دحسابونو دشمیر دزاینیدلو له کبله د۱۳۴۶ کال تر پایه په لاندی ډول ذکر کسیری دخلکو اعتمادنی دبانکداری دجارو په خصوص کی زیات کړی دی او هم بانک په دی وسیله وکولای شوچه دډرو او کوچنیو سرمایو په راټولولو او اقتصادی چارو کی دپه کاراچولو دلاری دهیواد اقتصادته خدمت وکړی .

الف- دافغانی جاری حسابو نه (۱) ۱۳۳۳ کال تر پایه ۵۰ شماری ددارائی شمیرنی ۳۴۸۰۲۶۲/۲۵ - افغانی
(۲) ۱۳۴۶ کال تر پایه (۵۴۲۱) شماری ددارائی اندازه ئی (۲۱۸۱۳۱۸۹۰/۵۹) افغانی
ب- دامانتو او پس انداز حسابو نه ۱۳۳۳ کال تر پایه (۸) شماری ددارائی اندازه ئی ۵۹۷۸/۵۸ - افغانی .

ج- جاری اسعاری حسابونه .
اودارائی په ۵۹/۴۶۲۸۹۲۷۲۴ - افغانی
ج- جاری اسعاری حسابونه

(۱) ۱۳۳۴ کال تر پایه ددالر، مارک، پونډ او پاکستانی کلداره او عربی ریال (۱۲) شماری (۲) ۱۳۴۶ کال تر پایه ددالر پونډ ، مارک، هندی او پاکستانی کلداری جاری ۳۷۲ شماری حسابونه .

دپورتنی څپنی علاوه په بانکی چارو کی دهموطنانو دتوجه دخلبولو دپاره اودوی په دی باندی ترغیبول چه خپلی راکدی سرمایی او بیسی دبانک په حسابونو کی واچوی د۱۳۳۳

دافغانستان د اقتصادی او تجارتی وضع دسمون دپاره په ۳۳ کال کی څرنکه چه دوطن دتجارت او اقتصاد سویه پوراندی تلله او زیات انکشاف یی غوښت صالحه مقامونو دوخت دا یچاپ په اساس لازمه پاملرنه وکړه دتوروی اقتصادی او تجارتی چارو داصلاحاتو اوسمون په لپه کی ئی دتجارتی بانک جوړول هم تصویب کړ څرنکه چه دهیواد دتجارت وضع انکشاف ته اړ تیا درلوده اود سوداگرانو دپاره دتجارتی ربح نرخ په بازار کی ډیر لوړو نورو ددی دپاره چه دوطن دسوداگرو دپاره درانیو لو او خرخولو په چارو کی اسانتیاوی پښینی سی او دښو شرایطو لاندی ربح ورته میسره شی نو ددغه منظور دپاره د ۱۳۳۳ کال دجدی په میاشت کی پښتنی تجارتی بانک جوړول .

دپښتنی تجارتی بانک ابتدا ئی پانگه ۱۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی ټاکله شوی وه خوروسته ددغه بانک دښواچرا آتو دخلکو اعتماد له کبله ئی په ۱۳۳۵ کی پانگه ۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ملیونو افغانیو ته ورسیده که څه هم دهیواد په لومړی پنبخه کلن پلان کی دتجارتی وضع دزیات انکشاف دپاره ددغه پلان په اخیر کال کی دپښتنی تجارتی بانک پانگه دوه سوه شل ملیونه افغانی پیش پښینی شوی وه خو ددغه بانک دچرا آتو سره دخلکو دزیاتی علاقې اومرستی له کبله د۱۳۴۱ کال دوری په میاشت کی دپښتنی تجارتی بانک پانگه ددوه سوه ملیونو څخه و دوه سوه پنځوس ملیونو ته ورسیده دبانک د موجودی سرماییه څخه دسهم سندونه ئی ټول خرخ شول اوداسی سهم نشته چه نه وی خرخ شوی .

پښتنی تجارتی بانک دخپل دتاسیس دزمانی راهیسی بیاتر اوسه د ۲۱ - اقتصادی موسسو او شرکتو په فعا لیتو کی په مستقیم ډول پسرخه اخیستی ده او د ۵۶۷۸ و ۸۵۳۸۰ افغانی ئی په دغو شرکتو اوموسسو کی سرماییه اچولی ده .

پښتنی تجارتی بانک دتجارتی وضع د انکشاف دافغانی پیداوارو اوصادراتو دپاره دبازارو د موندلو دپاره په پاریس هامبورگ امبرس کراچی پښور کی تجارتی نمایندگی پرانستلی دی . همداشان ئی دهیواد په ځنوسیمو کی لکه مزارشریف ، هرات ، کندهار ، کندز ، فاریاب شیرخان بندر تاشکدر ، تورغو ندی کی نمایندگی جوړی کړی دی اودوی نمایندگی ئی یوهموند آبدی نه نژدی اوبله ئی په وزیر اکبرخان

- کال څخه بیا د ۱۳۴۵ کال تر پایه دامانت بامغاد حساب ۱۹۷۱۶۰۵۷۰/۲۹ افغانی او پس انداز حسابو خاوندانوته په کال کې په سل کې ۶ گټه ورکړه شوی ده او د ۱۳۳۶ کال څخه بیا د ۱۳۴۵ کال تر پایه (۱۲۱۰۰۰۰) افغانی د بانک په قرعه کشی کې د پس انداز د حسابو خاوندانوته چه نومونه ئی په ډیجی کې راختلی ویشلی شوی دی .
- پښتنی تجارتي بانک د مشتریانو د تجارتي آسانتیا (د برابرولو دپاره د ۱۳۶۶ کال تر پایه دنړی په بیلو سیمو کې لټراف کریدت افتتاح کړی دی .
- ۱ - د دالر لټراف کریدت (۲۵۹۳) شماره ۱۰۶۰۳۵۶۹ دالر
- ۲ - زر زر (۱۸۶۳) شما ره ۱۹۷۷۴۷۵ پونده
- ۳ - د مارک زر (۱۶۹) شمار ۱۷۱۰۲۹۷ مارک
- ۴ - هندی کلداری زر (۲۲) شمار ۱۰۷۸۵ کلداری
- ۵ - د پاکستانی کلداری زر (۶) شمار ۴۶۸۴۶۱ کلداری
- پښتنی تجارتي بانک دخپل کار د شروع څخه ددغی نکتی په اهمیت پوهیدی چه خپل روابط دنړی د مشهورو بانگونو سره وساتی چه دخپلو مشتریانو دپاره تجارتي آسانتیاوی برا بری کړی اوس پښتنی تجارتي بانک دنړی ددغو بانگونو سره دخپلو مشتریانو دتجارتی معاملو دآسانتیا و او پراختیا دپاره روابط لری .
- الف - داخلی بانگونه .
- ۱ - دافغانستان بانک .
- ۲ - بانک ملی افغان .
- ب خارجی بانگونه : -
- ۱ - دلندن دویست منستر بانک .
- ۲ - دلندن گریندلیبر بانک .
- ۳ - دنویارک د چرمنهان بانک .
- ۴ - دنویارک اورونگ ترست کمپنی .
- ۵ - دبیروت فرستشنل ستی بانک .
- ۶ - دنویارک فرست نشنل سیتی بانک .
- ۷ - دنویارک بانک اف امریکا .
- ۸ - دهامبورگ دویچ بانگونه .
- ۹ - دجنیو اسویس بانک .
- ۱۰ - دهامبورگ درزدنر بانگونه .
- ۱۱ - دایتالیه کمر شل بانک .
- ۱۲ - دایتالیه بانکو دی روما .
- ۱۳ - د ایران مرکزی بانک .
- ۱۴ - دایران صادراتو بانک .
- ۱۵ - دویانا استریچ لنډر بانک .
- ۱۶ - دبحرین دی استرین بانک .
- ۱۷ - دجاپان فوجی بانک
- ۱۸ - دهند سنتیت بانک افانډیا
- ۱۹ - دپینبور افغان بانک .
- ۲۰ - دکراچی افغان بانک .
- ۲۱ - دجدی فرست نشنل سیتی بانک .
- ۲۲ - دچکوسلواکیا ستی بانک .
- ۲۳ - تریدنک کمپنی اف افغانستان لمټلندن او نیویارک
- ۲۴ - دچمن افغان بانک
- ۲۵ - دفرانسی کریدت لیونی پاریس
- ۲۶ - دپاکستان حبیب بانک لمټد کراچی
- ۲۷ - دپنور حبیب لمټد بانک
- دافغانی پیسو عمومی دوران دبانگ دفعالیت د شروع څخه د ۱۳۴۵ کال تر پایه (۲۳) ۵۸۳۵۴۱۵۶۳۹۵ افغانیوته رسیری دبانگ گټه د ۱۳۳۳ څخه بیا د ۱۳۴۵ کال تر پایه پوری ټوله ۳۰/۳۵۲۴۰۹۹۴ - افغانیو ته رسیری او دبانگ پرسمم لرونکو ویشله شوی ده .

نویسنده: فضل من الله «فصلي»

دين اسلام و تنظيم حيات بشری

انسان به اساس د اشتهن غریزه بشری و جنبه حیوانی باینکه ازداشتهن روح انسانی وقوه تفکر ، ادراک و تعقل بر خوردار است همواره در معرض انحراف و کجروشی های گو چک و بزرگی قرار دارد که زبان آن متوجه شخص وی و بالو سیله متوجه جامعه ای میشود که در آن زندگی میکند و این امر در نظم و نسق زندگی فردی و اجتماعی او خللی وارد میکند که کم و یابیش با موقعیت انسانی و مقام خلافت

و حکمروایی او بر کائنات و موجودات ناسازگار میافتد .

برای جلوگیری از همین انحرافات و کجروشی هاست که خداوند (ج) این مخلوق گرامی را بزیور عقل و دانش و حسن امتیاز نیک و بد آراسته گردانیده است و روشنی این چراغ درخشان ملکوتی انسان میتواند قبل از آنکه با قانونی به نام دین و شریعت اسمانی بر خورد و مورد رهنمایی پیامبر و مصلحی

فرار گیرد خود به راه راست حقیقت آشنا شود و راه را از چاه امتیاز کند و سعادت دنیوی و اخروی خویش را تنظیم بخشد ولسی با در نظر گرفتن این نکته که انسان به غریزه بشری افریده شده ودر پهلوی جنبه روحی و صفای معنوی دارای جنبه مادی نیز میباشد بازم به بعید نیست که با وجود داشتن حس امتیاز به دام هواها و هوسها ، بیدانسی ها و گمراهی ها افتند و راه خوشبختی واقعی را گم کند به این اساس خدای بزرگ که حکمت او بالاتر از ساحت عقل و بینش بشر است انسان را درین وادی پرخم و پیچ تنها نگذاشته و همواره به وسیله پیامبران (ع) او را به اطاعت از یک سلسله قوانین و مقررات به نام دین مکلف گردانیده تا از یکطرف امور زندگی خویش را بروشنی آن تنظیم نماید واز جانبی وظیفه روحی و معنوی خویش را بشناسد و مکلّفیتی را که در برابر خدا (ج) و خود و هموعان خویش دارد انجام نماید .

شکی نیست که قوانین وضعی که به وسیله دانش بشری ترتیب میگردد گرچه تاحدی برای تنظیم حیات فردی و اجتماعی بشر و رفع مشکلات مادی و معنوی شان به تناسب ساحت عقل و بینش وضع کنندگان آن موثر بوده ولی باز هم به اندازه تاثیر قوانین اسمانی نخواهد بود که از جانب حضرت آفریده گار وضع شده که به تمام مصالح کلی و جزوی بندگان با خیر است و هیچ نکته ای از علم بی پایان او پوشیده نمی ماند .

در سلسله قوانین آسمانی برای دین اسلام در موقعی نوبت رسیده که مسیحی به اثر پیروی یکمده علما و روحانیون مسیحی از خواش های نفسی و محکومیت ایشان در مقابل مادیات و ماده پرستی شکل و چهره واقعی خود را از دست داده یک مشت خرافات و موهومات جای مبادی اصلی دیانت عیسوی را شغال نموده ودر عین حال تفرقه و اختلافات زیاده فکری و عقیدوی در مورد فروع و حتی اصول این آیین در بین پیروان آن رخ داده و موجب ایجاد جبار و جنجال بزرگی بین ایشان شده بود .

در چنین موقع بود که دین مقدس اسلام به وسیله پیامبر آخر الزمان حضرت محمد (ص) به میان آمد و این دین را از جانب خداوند (ج) به حیث کاملترین و جامعترین ادیان آسمانی اعلام و پیروی از آن تاجهان باقیست بر افراد بشر واجب شمرده شد و مبادی آن تا

قیام قیامت از تغییر و تبدیل محفوظ قلمداد گردید و به پیروان آن وانمود شد که این آیین برای رفع مشکلات حیاتی و اخروی مردم همواره کافی بوده ودر هیچ عصری به تغییر و تبدیل مبادی اساسی آن ضرورتی احساس نمیگردد. این مفکوره یعنی پایداری و دوام دین اسلام وقتی از طرف پیروان آن تایید گردید که مبادی آن بروشنی عقل و منطق مطالعه شد و به همه ثابت گردید که این مبادی عالی و ارزنده کاملاً بر پایه معقولیت استوار بوده همانطور که ادعا شده برای همیشه و وظیفه نجات بشریت را از تبااهی های مادی و معنوی انجام داده میتواند و هیچ گاه به تغییر و تبدیل آن به صورت کلی و یا جزوی ضرورت و احتیاجی احساس نخواهد شد روی این پندار بود که دین مقدس اسلام با وجود اینکه پیروان نخستین آن از قوت و قدرت مادی بی بهره بودند به سرعت برق در دور ترین نقاط جهان انتشار یافت و حتی تا امر وز که از آن وقت تقریباً (۱۴) قرن میگذرد نیز در دورترین گوشه های دنیا و با لخاصه در جوامع مسی که به دام استعمار و استعباد و محرومیت ها و ناکامی های گرفتارند که ناشی از بی عدالتی و حق تلفی های انفرادی و دسته جمعی و زور گیری بعضی ارباب قدرت و نفوذ و دستگاه های حاکمه میباشد نفوذ معنوی این دین چنانی روه تزیاید و پیشرفت میباشد زیرا این دین حامی طبقه محروم و ستمکش و به وجود آورنده مساوات و بشری و عدالت واقعی اجتماعی و دشمن ظلم ، احقاف و بی عدالتی و حق ناشناسی است .

پایه های اساسی مبادی اسلام !

مبادی اساسی دین اسلام در مرحله اول بدو نقطه یعنی عقیده و عمل خلاصه میشود و همان طور که عقیده ضمیر وجدان و باطن انسان دران طرف اهمیت میباشد در قسمت عمل نیز توجه جدی دارد و عقیده بلا عمل و یا عمل بدون عقیده در نظر اسلام موجب کمال مسلمانی شده نمیتواند مخصوصاً عملی که از عقیده عاری باشد در نظر این آیین مقدس به کلی بی ارزش شمرده میشود .

عقیده :

در اسلام نخستین توجه بسوی عقاید و افکار مردم به عمل آمده زیرا تا وقتی باطن و ضمیر انسان پاک نشود ، تا وقتی عقیده و مفکوره وی صقیل نگردد و تا وقتی طرز تفکر و ذهنیت او اصلاح نشود اصلاح اساسی اعمال و حرکات ظاهری او ناممکن به نظر میرسد

را که بر اساس تعقل استوار نباشد بدگفته و کفار را به اثر این صفت زشت نکو هش کرده و مسلمانان را همواره به تفکر و تدبیر برادر کارها امر نموده و حتی در قسمت مهمتر یعنی از آن عقیده که عبارت از عقیده به وجود وحدت و قدرت خداوند (ج) است انسان را به تفکر در اسرار و رموز کائنات و تعمق درین جهان بزرگ و پنهان امر کرده تا به وسیله آن به وجود آفریدگار و مدبر واقعی کائنات پی برد و چنین نکرده که انسان را فقط از راه دعوی پیامبران و اساسات میتافیزیکی محض به همچو حقایق رهنمایی کند. اسلام در قسمت حریت عقیده قدم های فراخی برداشته یگانه مذهبی است که در اولین قدم خویش نشر حقایق را در جامعه صلح و سلام به جهان عرضه داشته است اسلام به پیروان خود دستور میدهد که آیین خود را با کمال فرزاندی و حکمت و لطف و مدارا با مردم عرضه دارند این دین اجازه نداده است مسلمین بر ما مغلوبه از راه ظلم بیدادگری و احجاف رفتار کنند مسلمین در روز عظمت و قدرت خویش به اتباع مملکت به هر دینی که بودند اجازه میداند در معا بد خود رفته مناسک مذهبی خویش را آزادانه اجرا نمایند. مباحثات مذهبی میان ارباب عقاید غیر اسلامی و فرق اسلامی به صورت مداوم در یک فضای دور از تعصب صورت میگرفت مسلمین علم را برای علم دوست داشتند و دانشمند را بدون در نظر داشتن افکار و عقاید او احترام میکردند و رشد میدادند.

خلفا و فرمانروایان اسلام شخصاً به حریت فکر و عقیده علاقه داشته مردم را رشد میدادند و تقویه میکردند و آنهم در موقعی که در میان اروپا بیان این وضع قطعاً سراغ نمیشد. و ساحه جولان اندیشه و کشفیات علمی از عرضه فرمایش های کلیسا تجاوز نمیکرد. تحقیق در موضوعات فلکی و کنججوی در علوم طبیعی نزدشان حرام قطعی نبود و تجارب علمی را که مظهر بسیاری از حقایق علمی است ناروا مینداشتند در چنین موقع بود که مسلمانان از مخترعین استقبال گرمی نمودند و ساحه را برای بحث و کنجکاوی در تمام رشته های علوم مهیا ساختند این رویه مسلمین دانشمندان را موفق ساخت که به یک سلسله اکتشافات به پردازند. و تا پایان زندگی جهان مدنیت موهون خدمات ایشان باشد اسلام به هر فرد

و چون یک مفکوره اصلاحی به حیث یک عقیده و مفکوره قابل قبول پذیرفته شد دیگر تغییر و تبدیلی آن هم کار آسان شمرده نمیشود. از همین جاست که اسلام در مرحله اول انسان را به وجود خالق یکتا و مدبر و سپس به آمدن روز آخرت و محاسبه اعمال و مجازات و مکافات در مقابل آن بعیت یکی از عقاید اساسی مکلف میگرداند و از این جا برای اصلاح اعمال و جلوگیری از انحراف بشری اساس محکم و متینی گذاشته میشود که حرکت های اصلاحی که بعداً صورت میگیرد بر همین اساس متکی میباشد که از همین نقطه است که وجدان و ضمیر مسلمان وظیفه پولیس و مراقب نهایی اعمال، حرکت، افکار و عقاید او را اجراء میدارد و چون این پولیس و مراقب همواره با انسان میباشد بنابراین اگر خودی از مواخذه قانون و تعقیب مجریان قانون در میان باشد یا نباشد مسلمان براه راست مستقیم بوده خوف مجازات اخروی و علم بی پایان مراقب حقیقی و توانایی او که ذات بی همتای خداوند است او را همواره از بدی ها و نامردمی ها جلو گیری میکند.

اهمیت عقیده در مورد مبادی اسلامی بحدی است که طوری که قبلاً اشاره نمودیم هیچ عمل بدون آن مفید شمرده نمیشود و طوری مثال یک فرد مسلمان تنها به این مامور نیست که دروغ نگوید و خیانت نکند بلکه علاوه برای باید به این معتقد باشد که دروغ و خیانت ذاتاً زشت و موجب بدبختی و زیان اخروی است و انسان در مقابل آن در آخرت مجازات میشود همچنان اینکه صداقت و راستکاری از مکلفیت های ایمانی و اسلامی انسان شمرده میشود باید توأم با این عقیده باشد که این صفت در ذات خود خوب و روز آخرت موجب سعادت و سر فرازی انسان میشود و هر یکی ازین دو در مورد عقیده بر اینکه خداوند انا و بینا مراقب اعمال و حرکات و حتی افکار و عقاید انسان است ضروری میباشد.

ارزش عقل و آزادی فکر :-

اسلام در عقل و عین حال که به تصفیه عقیده انسان توجه خاصی دارد به انسان مجال میدهد و حتی به وی امر میکند که عقیده اش در مورد هر کاری که باشد بر اساس عقل و منطق متکی بوده از قرار گرفتن تحت تاثیر دیگران و تسلیم بلا شرط در مقابل هر مفکوره و عقیده تا وقتی که ارزش واقعی آن به وی معلوم نگردیده خود داری کند و از همین جاست که در چندین مواقع قسر آن تسالید کورکورانه و عنعنه پرستی

مسلمان اعم از زن و مرد حق داده نظریه خویش را در هر موردی که باشد آزادا نه ابراز نماید و از بزرگترین صفات مسلمانان این شیوه را قرار داده که در راه حق از کسی چیزی نترسند و نظریات شان را در مواقع لازم بدون خوف و هراس ابراز نمایند. به اساس این مبداء بزرگ پیا مبر اسلام وبعد از وی خلفاء راشدین پالیسی خویش را بر قرار نموده بودند و حریت رأی در عصر آنها دارای احترام و قدسیت بود و وقتی تاریخ این عصر طلایی را ورق زیم موردی در آن سراغ نمیتوانیم که زمامداران سیاست کنترل و جلو گیری از آزادی فکر را پیش گرفته باشند حتی این شیوه در عصر بنی امیه و اوایل دوره عباسیان مورد قبول بود و خلفای این دوره تنها با افکاری مجادله میکردند که موجب تهدید سلامت دولت و نشر فتنه و فساد بین مردم میگردد و حتی احترام برخی خلفای این دوره به حریت فکر گاهی هم به حدی میرسید که از وضع کوچک ترین قید و بستنی درین راه دلتنگ میشدند چنانچه در عصر عمر بن عبدالعزیز و مامون پسرهاروان الرشید مردم در مسایلی مربوط با کمال آزادی مناقشه و مباحثه میکردند و در مسایلی خیلی حساس و نازک نیز ازین شیوه پیروی مینمودند موضوع حریت علمی و یا آزادی تفکر علمی نیز در تحت چوکات عمومی حریت فکری قرار داشته و عبارت از آن است که هر فرد در مورد موضوعات علمی از قبیل علوم طبیعی، فلکیات و غیره تحقیق و تعمق کند و به نظریه ای که از آن حاصل نموده با دلایل، پافشاری داشته باشد. موقف اسلام درین مورد نیز یک موقف مثبت بوده هیچ گاه نمیخواهد نظریه خاص عملی را بر عقول تحمیل کند و تنها کاری که درین مورد انجام میدهد این است که عقول را به تعمق در کائنات و موجودات و اسرار و رموزی در آن نهفته است و امیدارد مردم را به تفکر دران و استنباط قوانین عمومی از آن دعوت میکند و در نفوس شان احساس کنجکاوی را مخصوصاً در باره اموری برمی انگیزد که از بس بسیار تکرار میشود خود موجب جلب توجه مردم به مطالعه دران شده نمیتواند مانند تعاقب شب و روز، ماه و خورشید و فصول چار گانه سال و غیره مسایلی که موضوعات مهم علوم امروزی را تشکیل میدهند و در آیات قرآنی مطالب زیادی به نظر میرسد که ادعای ما را تأیید میکند و تذکر آن موجب طوالت کلام میگردد و وقتی در مضامین آن دقیق و عمیق

اهمیت علم و دانش!

روی اصل آزادی فکر و عقیده که قبل از مورد آن مختصراً حرف زدیم اسلام پیروان خویش را با اسالیب مختلفی به طلب علم و دانش امر نموده و علم را وسیله سعادت دنیوی و اخروی شمرده است. اولین وحی اسمانی که بر پیامبر اسلام نازل گردیده امریست از جانب پروردگار به آنحضرت که (بخوان) و این امر نخستین اساس یک مبداء بزرگ از مبدای اسلامی را که عبارت از تعمیم علم و دانش و نشر سواد و خواندن و نوشتن میباشد پی ریزی نموده و بعد از آن در آیات قرآنی که وقتاً فوقتاً بر حضرت پیامبر (ص) نازل میگردد این موضوع روشن شده رفت و در چندین موقع از قرآن برتری علما و دانشمندان بر مردم بی سواد و نادان و بهتری علم و دانش نسبت به جهل و بی سوادی به صورت واضح و انمود گردیده. قرآن کریم اعلان میکند که **قل هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون** بگو یادانیان و نادانان برابر اند؟ و در جای دیگر به صراحت ابراز میدارد که: **انما یخشى الله من عباده العلماء** جز این است که از خداوند تنها دانشمندان میترسند و باز هم در مرحله دیگر این قانون کلی و فارمول عمومی را اعلان میدارد که **ان اگر همک عند الله اتقوا** - بدرستی گرمی تر شما نزد خداوند (ج) پرهیز گار تر شماست و چون از آیت بیشتر و واضح گردید که ترس از خدا و پرهیز گاری واقعی خاصه علماء و دانشمندان است پس آیت اخیر نیز نشان میدهد که این طبقه نزد خداوند گرمی ترین مردم میباشد.

که بر اساس بحث و تفکر استوار باشد نه بر نظر سطحی و سرسری احادیث نبوی نیز درین باره با هدایات قرآنی همنا است . مسلمانان نخستین گرچه در مرحله اول تنها متوجه علوم دینی و علوم معاون آن از قبیل صرف و نحو و بلاغت و امثال آن بودند ولی وقتی توجه شان جانب علوم طبیعی معطوف شد در آن باره هم به ترتیب کافی مهارت حاصل کردند .

مسلمانان در تاریخ تمدن اسلامی خویش در وضع نظام تجر به به نسبت به غربیان پیش قدم تراند گوستا لوبون از یکی از فلاسفه اروپا نقل میکند: - فارمول کلی نزد مسلمانان چنین است (تجربه و مشاهده کز تادانشمند شوی) ولی در نزد اروپایی ها تا ما بعد از قرن (۱۰) مسیحی قانون کلی چنین بود (کتابها را مطالعه و نوشته های اساتذده را تکرار کن تا دانشمند گردی) .

گوستاو لوبون در کتاب خویش به نام (تمدن اسلام و عرب) مینویسد: - مسلمانان به مطالعه کتب یونان وقت زیادی را سپری نکردند بلکه در مدت کمی دریافتند که تجربه و مشاهده نسبت به مطالعه افسکار دیگران بهتر است و به این ترتیب قبل از اروپا به این حقیقت رسیدند .

گوستاو لوبون میگوید مردم به صورت عموم عقیده دارند که بیکن اولین کسی است که تجربه را که رکن مهم پیشرفت علم امروزی است به میان آورده است ولی باید بدانند که این نظریه درست نبوده و این افتخار از مسلمانان است و بسا از دانشمندانی که در علوم و فنون اسلامی مطالعه دارند درین باره باگوستالوبون همو امیباشد چنانچه هنبولدیس از آنکه تجربه و مشاهده را پایه اساسی علم و دانش میداند میگوید مسلمانان در علوم به اندازه ای پیش رفتند که گذشتگان تقریباً از آن بی خبر بودند آری مسلمانان در اوا یل نبضت علمی خویش در خلال سه ، چار قرن چنان تحقیقات علمی به میان آوردند که نسبت به تحقیقات یونانی ها عمیق تر و بیشتر بود مسلمانان نه تنها در شقوق مختلف علمی از قبیل ریاضی ، طبیعی ، فلکیات ، طب و غیره به اکتشافاتی پرداختند بلکه برای انتشار آن در نقاط مختلف دنیا نیز مساعدت کردند و مساعدت علمی برپا نمودند و کتاب ها تالیف کردند .

گوستا لوبون میگوید : مسلمانان در خلال چندین قرن حیثیت استادان اعم مسیحی را داشتند ما غربی ها فقط به سعی و کوشش

برای اینکه چنان فکر نشود که علم و دانشی که انسان به وسیله آن در بارگاه الهی تقرب حاصل میکند ورزش او را از دیگران بالامیبرد تنها عبارت از علوم اخروی است که از موضوعات روحی و میتا فزیکسی بحث میکند و به انسان راه اجرای مراسم عبادت و شعایر ظاهری مذهبی را نشان میدهد حضرت پیامبر اخراالزمان در یکی از فرموده های خویش چنین ارشاد میفرماید که:

العلم علمان علم الادیان و علم الابدان . علم دو نوع است علم ادیان و علم ابدان یعنی در بین علوم دینی و علوم حیاتی فقط از نگاه نوعیت خاصی فرق موجود است و در کنگوری عمومی علم و دانش که از صفات بر جسته انسان می باشد هر دو نوع آن یکسان داخل بوده یکی را بر دیگری امتیازی نیست و همان طور یک علم عبادات و ماوراء الطبیعه و مسایل و موضوعات مخصوص دینی و مذهبی دارای ارزش بزرگ می باشد اهمیت علوم حیاتی نیز کمتر از آن نیست و این امر از فحوائی آیات مختلف قرآنی نیز به کمال وضاحت فهمیده میشود و روی این فیصله این هدایت محمدی که : **طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة** ، طلب دانش بر هر مرد و زن مسلمان فرض است - **اطلبوا العلم ولو کان با لصدین** - علم را به جویند گرچه در چین (نقطه بسیار بعید) باشد ، **اطلبوا العلم من المهدا الی اللحد** - علم را از گورباوه باگور به جویند ، این همه و امثال آن وهمچنان نمونه هائی عملی آن که در عصر پیامبر (ص) وهمچنان عصر خلفای راشدین به ملاحظه میسر سید تماماً مشعر است بر اینکه اسلام نه تنها مخالف پیشرفت علم و دانش نبوده بلکه کاملاً موبید آن و پیشتیبانی انکشافات علمی و تخنیکسی که امروز نصیب عالم بشریت گردیده و روز بروز در پیشرفت است میباشد .

طوریکه از مطالعه فر هنگ الفاظ قرآنی منسوب به (لابوم) فرانسیوی بر میاید ماده علم و مشتقات آن در بیشتر از (۵۰۰ جای) قرآن ذکر یافته است و این امر نشانه ذهنیت علمی است که اسلام آنرا به میان آورده و در بسا آیات قرآنی به آن اشاره شده است .

محیط قرآنی محیط علم و معرفت عقل تدبیر تفکر و نظر است و این کلمات در قرآن چندین بار تکرار گردیده که ثابت میسازد که معرفت در اسلام قدر و اهمیت زیادی دارد معرفتی

برای نگهداری و محافظه کتاب ها که وسیله مهم علم و دانش شناخته میشود سعی بلیغی میژول داشتند و درین راه مصارف مالی زیادی را متحمل شدند. نسخه های خطی را نگهداری کردند حتی بعضی غامضین غربی تهمت حریق کتاب خانه اسکندریه را توسط عمر و بن العاص بعد از فتح مصر رد میکند و این کار را از شان مردمی که در میدان نشر علم و ثقافت سابقه درخشانی دارند بعید میداند. در حالیکه یکی از راهبان دینی (کاردرینال آگریسی) در بزرگترین جریمه ضد علم و دانش اشتهار کوبه سوختاندن کتابخانه مسلمین در غرناطه عقب سقوط سلطه مسلمانان از اینجا امر نموده است. دانشمندان منصف اروپایی این عمل منافی روح علمی را یک عمل زشت و نا مطلوب خوانده اند.

سید یو مورخ معروف میگوید: کار دنیال آگریمنس خواست تمام خدمات مسلمین را که در باره پیشرفت علم و دانش انجام داده اند از ذهن مردم محو کند بنا بران فرمانی صادر نمود که فقط باعصرو وحشت و بربریت سازگاری داشت و بسوختاندن ۸۰ هزار کتاب خطی و اسلامی امر کرد.

لیو پولد فایس مستشرق نمسوی که بدین اسلام مشرف شده در باره موقف اسلام راجع به علم و دانش نظریه منصفانه دارد او به یقین کامل معتقد است که به شهادت تاریخ هیچ دینی به اندازه اسلام به پیشرفت علم و دانش توجه نکرده است.

بدون شک ترقی ثقافتی و تقویم عصر امویان و خلفای عباسی وهم در عصر دولت اسلامی اندلس همگی شهره خدمات مسلمانان به شمار میرود.

دانشمند مذکور میگوید: اروپا یی ها این حقیقت را کاملا میدانند زیرا ثقافت ایشان که بعد از یک مرحله طولانی تاریکی و وحشت نصیب شان شده موهون اسلام است.

موضوع عمل!

قبلا متذکر شدیم که عقیده و عمل پایه های اساسی مبادی اسلامی را تشکیل میدهد و در مورد عقیده کم و بیش تاجایی که ظرفیت این مضمون گنجایش آنرا داشت روشنی انداختیم و اینک اکنون متذکر میشویم که عمل در اسلام ارزشی خاصی داشته و عقیده بلا عمل گفتار بدون عمل و تفکر بدون عمل در نظر اسلام ارزش نهایت ناچیز دارد.

عمل در شریعت اسلام بصورت عموم بدر

مسلمانان بود که به دانش و ثقافت یو نان و روم اطلاع یافتیم و تنهادر عصور اخیر که خود را از کمک مسلمانان بی نیاز میبینیم خدمات مسلمانان برای پیشرفت علم و فن توجه بسا از مورخین منصف اروپایی را به خود جلب نموده است چنانچه گیبون میگوید. وزرا و والی های خلافت اسلامی در اعلا مقام و علم و علمای و تاملین وسایل پیشرفت دانش و فرهنگ و مساعدت با طالبان علم مسابقه مینمودند از همین جا بود که ذوق دانش و لذت از تحصیل علم در نفوس مردمان از سمرقند و بخارا تا فارس و قرطبه به اندازه کافی انتشار یافته بود طوریکه میبینیم از وزرای خلافت اسلامی (نظام الملک) دو صد هزار دنیار را برای تعمیر مدرسه بغداد پرداخته و برای تنظیم شئون آن سالانه ۱۵ هزار دنیار مقرر کرده بود در آن وقت تعداد شاگردانیکه از طرف معارف اعاشه و اباته میشدند به شش هزار نفر میرسد که در آن فرزندان بزرگترین رجال مملکت با فقیر ترین یک کارگر به صورت مساوی تحصیل می نمودند با اینکه فرق که فقیر به مصرف معارف و غنی از درایی شخصی خود در آن اعاشه و اباته میشد بعضی دانشمندان منصف غربی از مشاهده ارتقای فکری مسلمانان و ظهور نظریات و افکار که غربیان آنرا بعد از مرور زمان زیادی دریافتند دچار وحشت و تعجب شده اند ازین جمله فیلسوف امریکا ((در ابرا)) است که از ملاحظه افکار علمی مسلمانان که غربیان آن را به خود منسوب میکردند به حیراندر شده است مانند نظریه ترقی کائنات عضوی و تطور آن بسوی کمال این دانشمند میگوید مسلمانان این نظریه را در مدارس خویش تدریس میکردند و درین ساحه به نقاطی رسیده اند که علمای امروزی از درک آن ناتوان اند آنها درین نظریه پیش رفتند و آنرا حتی بر کائنات غیر عضوی و معادن نیز تطبیق کردند. زیرا اصل و اساسی که بعقیده دانشمندان اسلامی علم کیمیا بران استوار است عبارت از ترقی و تطور معادن در اشکال خویش است.

حتی اکثر علما و مفکرین اروپا نتوانستند با وجود تعصب خویش از فضیلت مسلمانان در فلسفه نسبت به فلاسفه اروپا انکار نمایند و یا از تأثیر آن در فلسفه خویش چشم پوشند مثلا «رینا» میگوید البرت کبیر در هر رشته موهون ابن سینا و سان توما اکوییتی در فلسفه خود موهون ابن رشد است ازاعتنای مسلمین به علم و حرص شان به آن بود که

قسمت تقسیم شده که عبارت از عبادات و معاملات است یعنی تمام حرکات و اعمال یک مسلمان تحت دو عنوان عبادات و معاملات مورد بررسی قرار گرفته از شادات قرآنی احادیث نبوی کتب دینی بجز از همین سه اصل که عبارت از عقیده (بحث آن قبلاً گذشت) عبادات و معاملات حاوی چیز دیگری نیست و البته شکی نیست که این مباحث تمام شئون فردی و اجتماعی انسان را شامل بوده و بررسی ازان راه سعادت دو جهانی وی را روشن میسازد. در قسمت عبادات خالص الهی یعنی عباداتی که فلسفه حیاتی آن در پهلوی راز عبودیت و بندگی خاص - ا تقدیر آشکارا نباشد و همچنان در مورد اموری که موجب خیر و مفادی برای اجتماع میگردد و آنهم در زمره عبادت و بندگی خداوند شمرده میشود در تمام نقاط کلی و جزئی آن به عمل و مراعات جنبه عملی آن بیشتر توجه صورت گرفته و در هر موقع تعمیل آن امر و هدایت اکید و صریحی صادر گردیده است.

عبادات و یا قسمت اولی مکلفیت مسلمان
که بدو حصه بدنی و مالی تقسیم شده در نظر اسلام هر فرد مسلمان شخصاً در مقابل آن مسئولیت دارد و هر کس خودش بصورت مستقیم و بدون واسطه دیگری مکلف به تعمیل آن بوده از کلمات و جنبه های منفی روحانیت مسیحی در چنین موارد در اسلام وجود ندارد هر کس مسئول اعمال خود است و هیچ کسی بار گناه دیگری را متحمل شده نمیتواند.

کار و کسب:

این اعلان قرآنی که **و ان لیس لانا ن** الاماسعی آنیکه نسبت برای انسان مگر آنچه میکوشد. بصراحت نشان میدهد که کامیابی و رستگاری هر فرد انسان به هر سویه ای که باشد مربوط به سعی و عمل است و این امر تمام راز های راکه در حرکت و جنبش نیز به سوی پیشرفت و ارتقای مادی و معنوی نبفته است حاوی میباشد و گذشته از اینکه در ارشادات پیامبر (ص) و همچنان رهنمایی های مصلحین و دانشمندان اسلامی به سعی و عمل و کار و کسب و کناره گیری از مفتخوری و بار دوش دیگران بودن بصراحت امر شده از نفس آیت فوق نیز بوضاحت برمیاید که انسان نباید قوای مادی و معنوی خود را عاطل گذارد و در زندگی همواره منتظر مساعدت دیگران باشد البته درین مورد نمونه های بارزی از اجزای عصر درخشان پیامبر (ص) و همچنان عصر خلفای راشدین وجود دارد که ادعای مارا تایید

میکند و با تذکران (مثنوی هفتاد من دفتر میشود) فقط همین نکته که پیامبر (ص) با جمله **(لکاسب حییب الله** پیشه ور دوست خداوند است از زش کسب و کار را بیشتر از آنچه تصور شده و انمورد میکند برای اثبات ادعای ما مخصوصاً در چنین مضمون که گنجایش تفصیلات را ندارد بعقیده ما بکلی کافی است.

مساوات در اسلام!

گرچه عنوان فوق از عناوین مهم و برجسته ای در ردیف مبادی اسلامی است که بحث و بررسی آن به چند سطر و چند صفحه تکمیل نمیتواند شد بلکه اینجا تفصیلات زیادی میکند که خوشبختانه دانشمندان اسلامی و حتی علمای غیر اسلامی از قبیل یکمده مستشرقین منصف و علمای که با وجود بیگانگی از مذاهب اسلام شیفته حقایق و واقعیت ها بوده اند درین مورد ده ها و حتی صدها کتاب نوشته و حق آنرا انصافاً بخوبی ادا کرده اند و البته ما به نوبه خود به تناسب گنجایش این مقاله مختصر در مورد این موضوع بصورت مثنوی از خروار حرف میزنیم و توجه خوانندگان عزیز را بصورت بسیار بسیط و اجمالی به آن معطوف میداریم.

مهم ترین مظاهر مساوات به سه نوع ذیل تقسیم میشود: مساوات در ارزش انسانی، مساوات در برابر قانون و حقوق عامه سیاسی و اجتماعی و غیره و مساوات در شئون اقتصادی الف! مساوات در ارزش انسانی.

اسلام اعلان میکند که مردم در انسانیت مانند دندانه شانه باهم برابر اند و از این ناحیه بر یکدیگر فضیلت و برتری ندارند مگر به تناسب وظیفه ای که هر کدام در برابر خدا خود وطن و اجتماع انسانی انجام میدهد. و به این ترتیب اسلام به تفاوت های مادی و تفرقه های عنصری و امتیازات نژادی يك قدم خط بطلان میکشد در همین مورد است که خداوند بزرگ میفرماید **یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوبا و قبایل لتعارفوا ان اکرمکم عند الله اتقاکم** - ای مردم بدستی شما را از یک مرد وزن آفریدیم و شما را گروه و قبیله ها گردانیدیم تا همدگر را بشناسید بجز این نیست که گرامی ترین نزد خداوند پر هیز کار تر شماست.

همچنان حضرت پیامبر (ص) در خطبه حجه الوداع که حیثیت یک قانون اساسی مشترک عالم اسلام را داشته و در آن تمام اساس های دینی و اسلام توضیح گردیده در مورد مساوات انسانی چنین فرمودند:

اورا بدرستی رد کرد فرمود آیا در حدی از حدود خداوند میخواهی شفاعت کنی. سپس به پا خاسته در محضر مردم خطابه ای ایراد نمودند که قسمتی از آن چنین است انما اهلك الذين من قبلکم انهم كانوا اذا سرق الشریف ترکوه واذا سرق الضیف اقاموا علیه الحد وایم الله لو ان فاطمه بنت محمد سرقت لقطعت بها - جز این نیست که گذشتگان شمارا این شیوه هلاک کرد که اگر شخصی معتبر و با نفوذ ایشان دزدی میکرد او را میگذاشتند ولی اگر شخصی غریب و از طبقه پایین به آن اقدام مینمود مقررات را بر وی تطبیق میکردند بخدا قسم که اگر فاطمه دختر محمد (ص) دزدی کند دست او را خواهیم برید.

آنگاه که حضرت عمر فاروق (رض) متولی امور خلافت مردم شد در اولین خطبه خویش اعلان نمود ای مردم بخدا سوگند که هیچ کسی نسبت به شخصی ضعیف و ناتوان در نزد من قویتر نیست تاآنکه حق او را بستانم و هیچ کسی نسبت به شخصی قوی ضعیف تر نیست تاآنکه حق را از او بستانم.

همچنان در ضمن فرمائی که در مورد اجرائت قضائی به ابو موسی اشعری (رض) فرستاده میگوید: بین مردم در محضر قضا مساوات و عدالت کن تا شخصی قوی امید ظلم از تو نداشته باشد و شخصی ضعیف از عدالت مایوس نگردد.

البته این اساسات و مقررات تنها بسوی کاغذ نبوده بلکه در عصر طلایی اسلام کاملاً وبدون استثناء عملی میشد چنانچه باری در هنگام خلافت عمر (رض) يك تن یهودی از علی (رض) به خلیفه (رض) شکایت نمود چون هردو جانب در محضر احضار گردیدند حضرت عمر (رض) حسب عادت خویش علی (رض) را به کنیه «ابوالحسن» و یهودی را به نام اصلی اش خطاب کرد درین موقع آثار غضب در چهره علی (رض) نمودار گردید عمر (رض) گفت: آیا از مساوات خویش بایهودی متاثر شدی؟ علی (رض) گفت نه خیر ولی ازین متاثر شدم که تو بین من و یهودی مساوات را رعایت نکردی بلکه مرا بروی برتر شمردی زیرا مرا به کنیه و او را به نام اصلی خطاب کردی.

عمر و بن العاص در عصر حضرت عمر (رض) والی مصر بود باری پسرش يك تن از مردم عادی آن منطقه را لت و کوب نموده آن شخص سوگند یاد کرد که از دست وی

اینها الناس از بکم، واحدان اباکم واحد، کلکم لادم، وادم من تراب، ان اگر کمک عندالله اتفاقم ولیس لعربی علی عجمی ولالعجمی علی عربی ولالا حمر علی ایضی ولالا بیضی علی اسود فضل الا بالتقوی ... ای مردم بدرستی خدای شما یکی پدر شما یکی است همه شما از آدم و آدم از خاک آفریده شده گرامی تر شما نزد خداوند پرهیزگار تر شما است و عربی را بر عجمی و عجمی را بر عربی و سیاه را بر سفید و سفید را بر سیاه برتری نیست مگر به تقوی و پرهیز گاری.

باری حضرت ابوذر غفاری (رض) و یک غلام سیاه در محضر پیامبر (ص) باهم گفتگو نمودند ابوذر (رض) او را «پسر سیاه» خطاب کرد پیا مبر (ص) به خشم شده فرمود از حد تجاوز کردی پسر سفید پسر سیاه بر تری ندارد مگر به تقوی و عمل نیک! درین موقع ابوذر (رض) رویش را بزمین گذاشته به سیاه خطاب کرد که پس برویم پا بگذار! این هدایات قرآنی و این نمونه های عملی درست در موقعی صورت میگرفت که در آن وقت یکدهم مردم باکمال نخوت و نا اعدا داشتند که ایشان از نسل خدا و ندان میباشند و به این ادعا تصدیق هم میشدند و برخی دعوی میکردند خونی که در رگ های شان جریان دارد از نوع خون عوام نمیباشد و گروید گانی در عقاید خود داشتند. همچنان برخی گمان به ایجاد تفرقه در بین مردم میبرد داخندند بعضی ازاده سر خدایان و قابل تقدیس و برخی از راده پای آنها و نا چیز میشمردند از طرف دیگر برای آقایان قتل و هرگونه تعذیب غلامان جایز بوده زیرا آنها از نوع دیگری غیر از نوع آقایان شمرده میشدند بلی هر چنین و چنان فرصت بود که اسلام بوجود آمد تا وحدت جنس بشری را در اصل نشاد و ضمیر و حیات و مهمات بحضور خداوند و قانون ثابت سازد و هیچ برتری بدون از عمل صالح تقوی باقی نگذارد.

مساوات در برابر قانون و حقوق عامه:

اسلام امر میکند که باتمام مردم در برابر قانون و حقوق بدون تفریق و امتیاز متبر و مفر یکسان معامله شود که نمونه های عملی این اصل بزرگ را در عصر پیامبر و خلفای راشدین ملاحظه متوانیم از جمله باری اسامه بن زید (رض) که نزد آنحضرت (ص) محبوبیت خاصی داشت راجع به زنی به نام فاطمه که به اثر دزدی به جزای قطع دست محکوم شده بود شفاعت نمود حضرت پیامبر (ص) پیشنهاد

مساوات در امور اقتصادی :

موضوع مساوات اقتصادی و رفع تفاوت های انفرادی مادی از پرابلم های عمده و مهم جهان است که در رژیم های مختلف دنیا تمام دانشمندان مفکرین ، سیاستمداران و طبقات حاکمه و غیره با آن مواجه بوده و همین پرابلم موجب به میان آمدن سیستم های مختلف اقتصادی در جهان گردیده و با وجود مطالعات و مساعی زیادی که از طرف حلقه های مسئول درین راه صورت گرفته باز هم راه اصلی اساسی برای آن سراغ شده نتوانسته است .

تزاید روز افزون نفوس در گره ارض و تنگ شدن ساحه زندگی هر روزه مشکل عدم تکافوی مواد غذائی را بزرگتر و مهمتر جلوه میدهد این تعداد بی شمار انسان ها که در روی زمین زندگی میکنند باید چاره شکم گرسنه و تن برهنه شان شود و اقتصاد عمومی طوری تنظیم گردد که کسی لاقبل از گرسنگی جان ندهد .

برای تامین این هدف دانشمندان و معلمین جهان سیستم ها و طرق مختلفی را پیشنهاد کرده اند که هدف همگی تامین مساوات و جلوگیری از تراکم مفرط سرمایه نزد طبقات محدود در اجتماع میباشد و هر کدام ازین سیستم و نظریات پیروان زیادی دارد آن یکی مشکلات وارده را مورد قیود اقتصادی و عدم آزادی مطلق فرد در جلب منافع شخصی میشارد و عقیده دارد که مردم در تعقیب این راه باید کاملاً آزاد گذاشته شوند و دولت برای رفع موانع از راه آنها و مساعد گردانیدن زمینه درین رشته بکوشد طرفداران این نظریه عقیده دارند که اضطرابات اقتصادی و تکالیف حیاتی زاده عدم احترام حریت اقتصادی و وسرایت مبادی اشتراکیت است بالمقابل طبقه دو می علت الکل تمام مشکلات تفاوت های دارائی های فردی سرمایه های شخصی را دانسته به الغای ملکیت فردی با تحدید و توزیع آن نظریه میدهند و تمام وظایف اقتصادی را مربوط به دولت و خلق عقیده کرده سرمایه را ملک عامه و ملکیت فردی را سرقت منظم میدانند که محصول رنج طبقه کارگر و قشر زحمتکش را بغارت میبرند .

البته درین شکی نیست که هدف طرفداران هر کدام از روش های فوق یکی بوده و آن عبارت از بهبود وضع اقتصاد عمومی بشری و رفع تفاوت های ناشی از سرمایه است ولی طوریکه معلوم است راه رسیدن به نتیجه وهدف نزد هر کدام مخالف راهیست که طبقه

به خلیفه شکایت خواهد کرد پسر عمرو بن العاص گفت: بمن از شکایت تو ضرری نخواهد رسید من پسر دو شخص گرامی امستم مدتی ازین ماجرا گذشت بسیاری حضرت عمر (رض) در موسم حج با عمر و بن العاص و پسرش و برخی از خاصان صحبت داشت که همان شخصی که مورد تجاوز پسر والی مصر قرار گرفته بود بحضور خلیفه شکایت کرد که این شخص (اشاره به پسر والی مصر) مرا به ظلمت و کوب کرد و چون وی را از شکایت به خلیفه ترساندم گفت: برو و هر چه خواهی بکن « من (ابن الاکرمین) پسر دو شخص گرامی امستم .

عمر (رض) بسوی عمر و بن العاص (رض) بانگاه خشم آلود نگریسته قول معروف خویش را بزبان آورد که از چه وقت مردم را غلام خویش گردانیده اید در حالیکه مداران شان آنها را آزاد زاده اند. سپس در راه بدست شخصی شکایت کننده داده گفت: بگیسر و ابن الاکرمین را همانطور که ترا زده بزن... روزی حضرت خلیفه دوم زنومردی را به فعل شنیع زنا مشغول دید پس مردم را گردآورده خطابه ای ایراد نموده از ایشان پرسید. ای مردم اگر امیرالمومنین شخصاً مرد وزنی را مشغول زنا بنگرد حکم چیست و آیا میتواند بر آنها حد شرعی را تطبیق کند حضرت علی (رض) به پا خاسته گفت: امیرالمومنین درین مورد با مردم عادی فرقی ندارد بنابراین مکلف است چارتن گواه حاضر کند و یا خودش به جزای قذف مجازات گردد. پس عمر (رض) خاموش شد و آن دو تن مجرم را معرفی نکرد. اسلام در تطبیق مبدء مساوات بین مسلمانان و مردم ذمی نیز فرقی قایل نیست و حکم میکند که در منطقه ای که تحت تصرف مسلمانان باشد ذمیان و مسلمانان حقوق و جایب مساوی دارند و به استثنای امور و شعایر دینی شان در امور دیگر عیناً مانند مسلمانان با ایشان معامله میشود و در عین حال شعایر دینی و عقایدشان محترم شمرده می شود موارد فوق که مشتق از خروا بوده اجراء عصر اول اسلام را به قسمی نشان میدهد که شیفتگان امروزی عدالت اجتماعی مساوات بشری باید آنها سر مشق خویش قرار دهند و پوره درک نمایند که در نظر اسلام بین غنی و فقیر زورمند و ناتوان نه تنها در مسایلی تبدلی مانند نماز روزه و امثال آن مساوات مطلق بر قرار است بلکه در مقابل قانون و مقررات عمومی نیز عین این مساوات را دارا میباشند .

دیگر آنرا پیش گرفته اند - طبقه او لی فکر میکنند که اگر ملکیت های فردی کاملاً آزاد و لامحدود گناشته شود قشر کارگر و زحمتکش با بکار انداختن استعداد مادی و معنوی خود بالاخره به سوبه طبقه سرمایدار میرسد و مساوات اقتصادی بر قرار میگردد به عبارت دیگر به عوض اینکه سرمایدار بی سرمایه شود تا مساوات تأمین گردد بهتر است طبقه بی سرمایه مانند سرمایدار گردد زیرا مساواتی که ازین روش حاصل میشود و بهتر مساواتی است که از سلب ملکیت فردی حاصل میشود طرفداران نظریه سلب ملکیت فردی فکر میکنند که مساوات از راه سرمایه داری و توزیع عادلانه ثروت و جلوگیری از تملک های فردی زودتر تأمین میشود زیرا در بقای ملکیت های فردی به هر اندازه که طبقه ناتوان به اثر تشبثات آزاد فردی خویش بسوی سرمایه داری نزدیک میشوند به همان تناسب و حتی بیشتر از آن طبقه سرمایه دار نیز سرمایه خویش را بلند برده میتواند زیرا شرایطه ازدیاد سرمایه نزد ایشان بیشتر و مساعدتر است و باز هم تفاوت کاملاً از میان نمروز و خطری که ازین تفاوت محسوس است همچنان باقی میماند .

مادرین نوشته خویش نمیخواهیم در مورد ترجیح یکی از دو نظریه فوق قضاوت کنیم و نه مقاله گنجایش آنرا دارد صرف اینقدر میخواهیم که موقف اسلام را در برابر این دو نظریه کم و بیش تشریح و ارزش سیستم اقتصادی اسلام را نسبت بدو سیستم افراطی و تفریطی کاپیسالیزم و کمونزم بقدر توان توضیح نماییم و قضاوت را به مردم منصف و حق پسند واگذار شویم .

پیش از آنکه بحث خود را در مورد نظام اقتصادی اسلام شروع کنیم باید متذکر شویم که علت اینکه دو سیستم اقتصادی کاپیتالزم و کمونزم کاملاً به نتیجه هدفی که از آن منظور است نرسیده و این هدف مانند مدینه فاضله افلاطونیک هدف خیالی بیش نخواهد بود این است که در هر کدام ازین دو روش صرف جنبه مادی انسان در نظر گرفته شده و یا به عباره دیگر انسان صرف یک مخلوق مادی محض تصور شده و از جنبه مهم و عمده آن که عبارت از روح و معنی میباشد چشم پوشی بعمل آمده است و چنان فکر شده که همین که مشکلات مادی طبقه بشر حل شد دیگر عدالت عمومی بر قرار میگردد اختلافات رفع میشود و بدینی های ناشی ازین اختلافات

از بین میرود در حالیکه به اساس ایجاد ماهیت انسان و روی تجربه ای که به عمل آمده چنین نیست و رفع تفاوت مادی به تنهایی موجب بر قراری عدالت عمومی شده نمیتواند زیرا اگر پاره ای از تفاوت ها و اختلافات طبقات از اوضاع مادی و زیادت و نقصان کمیت ماده و دارایی نشئت کرده قسمت بیشتر این اختلافات از استعداد های متفاوت روحی و قوت و ضعف غرایز و عواطفی سر بر آورده و سبب ایجاد و ازدیاد مشکلات گردیده که توازن این استعداد ها و نیرو های باطنی از راه توازن مادی به وسیله آزادی مطلق ملکیت ها بکلی میسر شده نمیتواند بعین ترتیب از بین رفتن ملکیت نیز چاره رقابت های راکه از ناحیه تفاوت استعداد و غرایز باطنی تقاضای روحی پیدا است کرده نمیتواند زیرا چندین تفاوت ها در ساحت شرافت و طرز تفکر و یا در میدان زعامت و حصول جاه بیشتر و شهرت در بین اشخاص و گروه های مختلف موجوده بوده که الغا و یا نقیص ملکیت به رفع آن موفق شده نمیتواند .

روی این مشکلات که همواره آرایش جهان بشریت را تهدید میکند اسلام نخست برای رهنمایی روحی و معنوی بشر قوانین منظم اخلاقی را وضع نموده و تقاضای عاطفی و روحی انسان را مورد بر رسی قرار داده و برای کنترل و تنظیم آن از یکطرف مقرراتی را طرح نموده و از جانبی برای عملی شدن این مقررات موضوع مجازات و مکافات اخروی را به میان آورده تا افراد بشر از خوف مجازات اخروی و در آرزوی مکافات اخروی بدون مراقبت پولیس و مجریان قانون محض در تحت کنترل ضمیر وجدان و شعور باطنی خویش به آن پایند باشند و از این پایندی رفته رفته به حسن و قبح ذاتی اعمال و افعال خویش متوجه گردند و به کار خوب قترتاً و طبعاً متمایل و از کار بد متنفر شوند و به این ترتیب از مسابقات و منافقات غیر مشروع گر چه از ساحت مادیات بیرون باشند خود داری نمایند .

در قسمت بر قراری تعادل و توازن بسین طبقات نیز اسلام مقررات و قوانین دارد که نه با سیستم سرمایه داری و نه با سیستم اشتراکیت کاملاً سازگار میباشد بلکه یک روش معتدل دور از افراط و تفریط بوده اساسات آن هم بر پایه های متین اخلاقی و عقیده ای استوار تا در تطبیق آن مانند دیگر مساوی

شوند و عمارت های آسمان خراش به وجود آید و گروه ها موثر و دیگر منابع مهم عایداتی در تصرف داشته باشند مخصوصاً اگر نر و تسمندان مگلفیت مالی خود را کاملاً رعایت کنند من به کمال اطمینان عقیده دارم که نامی از ناتوان در محیط باقی نخواهد ماند و چنان نخواهد شد که یک تن از گر سنگی جان دهد و دیگری در پهلوئی مالک ملیو نها و حتی میلیارد ها افغانی باشد بلکه تمام مردم به سو په های نزدیک زندگی خواهند کرد و منتها تفاوتی که در بین مردم باقی خواهد ماند اینقدر خواهد بود که طور مثال مالک هشتاد هزار رو دیگری مالک یکصدو هزار افغانی یعنی تفاوت ۸ و ۱۰ خواهد بود و البته این که این سیستم به درستی تطبیق نمیشود و شرایط آن در ملکیت ها عملی نمیکردد تقصیر آن به دوش مردم است نه به عهده قانون اسلام زیرا هیچ قانون و مقررات بدون عمل موجب اصلاح و رفع مشکلات مردم شده نمیتواند .

چیز دیگری که سیستم اقتصادی اسلام را بر سیستم های دیگر ترجیح میبخشد جنبه عملی بودن آن است زیرا جلو گیری از آزیاد سرمایه از راه وضع شرایط و حدود مرحله نسبت به اینکه پس از آزیاد و تراکم سرمایه به توزیع آن پرداخته شود خیلی آسان است زیرا انسان به سابقه حسب مادیات که در نهاد او نهفته است وقتی مالک چیز شد ربودن آن از آن کار آسان نیست اما اگر دروالم مرحله دست آواز آزادی و لاقیدی گرفته میشود بروی آنقدر سخت تمام نمیشود از همین جاست که تطبیق کمونزم و یاسوسالیزم علمی طوری که تاریخ انقلاب شوروی و چین کمونسنت و غیره شاهد است بدون خونریزی ها و تلفات جانی زیاد امکان پذیر نیست در حالیکه تطبیق سیستم معتدل اسلام از یک طرف کامل مسالمت آمیز بوده و از جانبی موجب رفع تفاوت های افراطی و خطرات ناشی از آن میشود همچنان خطراتی که در سیستم کاپیالسنتی از ناحیه آزادی بلاقیدو شرط افراد متصور است در اسلام وجود ندارد و وضع اسلام با مقایسه بوضع دو سیستم کاپیستالزم و کمونزم بدان میماند که شاعری گفته است .

سرچشمه گرفتن به بیل

چو پر شد نشاید گذشتن به پیل

برای اینکه در موضوع بیشتر رو ششی انداخته شود بهتر است راجع به عمده ترین

دینی به تشبیت قوه حاکمه و پولیس نیازمندی نباشد و تنها مراقبت وجدان و ضمیر با ک در آن مورد کفایت کند .

در سیستم اقتصادی اسلام خوبی های سرمایه داری و اشتراکیت موجود است ولی زیان هاو معاویبی که در آن دو سیستم وجود دارد در اسلام دیده نمیشود به این ترتیب که از یک طرف ملکیت فردی کاملاً قابل احترام شمرده شده و از جانبی برای این ملکیت شرایط و حدودی وضع گردیده که اگر به درستی مراعات شود اصلاً سرمایه داری افراطی و تفاوت فاحشی مادی به میان نیاید مثلاً اسلام در عین حال که تشبیتات فردی را نه تنها آزاد میگذارد بلکه به آن تشویق مینماید و مسلمانان را از تشبیت مفت خواری و بار دوش بوده بر دیگران جداً منع و به کار و کسب و عمل توصیه میکند و کاسب را دوست خداوند و ماجور اخروی میشارد و سعی و عمل را یک مبدا اساسی از مبادی اسلامی میشارد و سرمایه ای را که فرد با تشبیتات خویش بدست میآورد ملک خاص او شمرده کسی دیگر احق مداخله و تصرف در آن نمیدهد از طرف دیگر برای تصرفات اوچوکات و حدود معینی وضع نموده و به او اخطار میدهد که این تشبیتات نباید موجب اتلاف حق دیگران شود یعنی دزدی رشوت ربا خواری غصب فریبکاری و انواع مختلف خیانت نباید بحیث وسایل تکرر سرمایه مورد استفاده قرار گیرد و تنها از راه های مشروع و حلال به آزیاد سرمایه پرداخته شود البته با این قیود و شرایط فرد کاملاً آزاد نمیشود و این محدودیت موجب میگردد که اصلاً تراکم سرمایه بر وجود نباید و اصلاً تفاوت فاحشی بین غنی و فقیر رخ ندهد .

باز هم اسلام برای اینکه جلو تراکم سرمایه و تفاوت مادی به صورت اساسی گرفته شود بر نر و تمندان حق قسی را وضع و آنها را مکلف گردانیده یک قسمت معینی دارایی خویش را به نام زکوة صدقه فطر چندین عنوان دیگر به فقرا بپردازند .

من یقین دارم با من هم عقیده خوا هید بود که اگر بواستی خیانت با اقسام آن از یک محیط برداشته شود و مردم دزدی نکنند رشوت نخورند غصب و فریبکاری نکنند در قرار دادی ها و تیکه داری ها مرتکب خیانت و غبن فاحش نشوند قاجاقبری نکنند و در تجارت و سوداگری از درستی و راستی انحراف نه و رزند اصلاً ممکن نیست مالک ملیو نها افغانی

منابع مشروع وغير مشروع مالی در نظر اسلام بحث به عمل آید تا شرایط و قیود ی که اسلام در مورد ملکیت وضع نموده اشکارا گردد و قضاوت را در مورد سیستم اقتصادی اسلام اسان گرداند .

طوریکه قبلا اشاره نمودیم اسلام از ارتکاب هر گونه خیانت و حق تلفی در جمع آوری سرمایه منع نموده است برای مثال هرفس ، میتواند زمین خود را کشت کند و میتواند مواد خام را به مصنوعات تبدیل نماید میتواند تجارت کند کذا ولی نمیتواند مردم فریبی و خیانت کند در احتیاجات مردم احتکار کند نمیتواند مال خود را به ربا دهد نمیتواند مزد کار گر را کمتر از استحقاقش بپردازد و اینک قرار وعده به تفصیل موضوع به قدر توان و گنجایش مضمون میپردازیم .

فریبکاری : اسلام مردم فریبی و خیانت را در معاملات مردم حرام قرار داده است در حدیث شریف وارد است : **من غش فليس منا** کسیکه خیانت و مردم فریبی میکند از ما نیست در حدیث دیگری میفرماید **البعان بالخيار ما لم ينفي قافان صدقاوینا بورک لهما فی بیعهما وانما تکما وکذا با معق برکت بیعهما خسر یدار** و فروش گار تا وقتی از همدگر جدا نشده باشند اختیار و قبول عقد را دارند و اگر راست گویند آنچه لازم باشد بیان کنند در معامله شان برکت حاصل میشود و اگر پو شیدند و دروغ گفتند برکت معامله شان محو میگردد اسلام در قسمت خیانت در معاملات به اندازه ای شدت نموده که حتی صدقه را که از مال حرام تادیه شود مقبول نمیدارد . درین باره میفرماید **ید . الا لا یسب عسدا حراما فیتصدق منه فیتقبل منه ولا ینق منه فی بارک له وفیه ولا تر که خلف ظهره الا کان زاده الی النار** - بندهای که مال حرام کسب میکند اگر از آن صدقه کند قبول نمیشود و اگر از آن نفقه کند و برکت نمی یابد و اگر آنرا بعد از خود بگذارد توشه راه او بسوی دو زخ خواهد شد .

ربا : اسلام به اساس قانون عمومی خویش همان طور که تکلیف را بدون مکافات نمیگذارد به حصول مال بدون کسب و تکلیف نیز اجازه نمیدهد بنابراین ربا را که موجب جلب مال بدون رنج و زحمت میشود حرام قطعی قرار داده و به این وسیله یکراه مهم تراکم سرمایه را که بزرگترین عامل بی نظمی های اجتماعی و به میار آوردن تفاوت های مهم اقتصادی است به رخ استفاده جویان بسته است در

مورد تحریم ربا در اسلام هدایات قاطع قرآنی موجود است که قابل هیچ گونه تاویل نیست قرآن ربا خواران را به جنگ خدا و رسول او که هیچ لجهای شدید تر از آن نیست تهدید میکند و درین مورد در ایات ۲۷۵ - ۲۸ سوره بقره چنین میفرماید الذین یا کلون الربا لا یقومون الا کما یقوم الذین یتخبطه الشیطان من المس ذلک با نهم قالوا انما البیع مثل الربا واحل الله البیع و حرم الربا فمن حاه مرعظة من ربه فانتهی فله ما سلف و امر الی الله و من عافوا لک اصحاب النار هم فیها خالدون یمحق الله الربا و یربیب الصدقات والله لا یحب کل کفار انیس یا ایها الذین امنوا التقاتل و ذره ما بقی من الربا ان کنتم مؤئین فان لم تفعلوا فاضا نوا بحرت من الله ورسوله وان یتیم فلکم روسا و مالکم لا تظلمون ولا تظلمون وان کان ذو عسرة فنظر الی مسیره وان تصدقوا خیرا لکم ان کنتم تعلمون کسانی که سود میخورند بر نمی خیزند مگر مانند کسی که با مس کردن شیطان حواس خود را از دست داده باشند این برای آنست که گفته اند جز این نیست که خرید و فروش مانند ربا است حال آنکه خداوند بیع را حلال و ربا را حرام گردانیده پس کسی که بندی از جانب خداوند به وی آمد پس از آن منع شد پس برای وی گذشته (قبل از نهی) است و کار او به خداوند است و کسی که دوباره به آن دست زد پس آنها صاحبان دوزخ اند و در از جا همیشه خواهند بود - خداوند ربا را محو میکند و صدقات را فزونی میدهد و خداوند هیچ ناسپاس و گنا همکار را دوست ندارد ای مومنان از خدا بترسید و آنچه را از ربا باقی مانده ترک کنید اگر واقعاً ایمان دارید پس اگر چنین نکردید پس خیر باشید به جنگ خدا و پیامبرش و اگر توبه کردید برای شما اصلی سرمایه تن است نه بر کسی ظلم کنید و نه مورد ستم واقع شوید و اگر شخصی طرف معامله شما تنگ دست باشد پس باید تا موقع فراخدستی او به وی مهلت داده شود اگر صدقه کنید برای شما بهتر است اگر بدانید .

باید دانست که ربا در شریعت اسلامی دارای انواع زیادی است که از آن جمله یک نوع آن رواج زیاد دارد که عبارت از دادن پول **قرضه** به محتاجان و نیازمندان است و تعیین ربح و فایده ای است که پس از یک مدت معین با اصل پول مسترد گردد و این شکل ربا است که روز بروز فاصله را بین طبقه پولدار و

چند تن محدود متراکم گردد و آنرا به ملکیت های کوچک توزیع مینماید به این تر تیب که مال مترو که به یکمده زیادی از اقرار پ متوفی تقسیم میشود وساحه استفاده از آن وسیع میگردد و جلو تراکم آنرا میگردد .

به اساس این نظام معقول است که ثروت هیچ گاه در دست چند تن محدود نمیآید و به مرور زمان به دسترس یکتعداد زیاد مردم گذاشته میشود و این بهترین راه تقلیل تفاوت های طبقاتی و تامین اشتراکیت به بهترین صورت آن است و از همین جاست که اکثر فقهای اسلامی (وقف اهلی) را که حرام قرار داده اند و آن عبارت ازین است که مالک حاصلات ملکیت خویش را بعد از مرگ برای یکتعداد محدود اقارب خویش وقف نماید و اندازه سهام هر کدام را خود مطابق میل خویش در آن تعیین نماید و علت حرمت این کار این است که سبب حبس و جلوگیری از انتقال و دست بدست شدن آن میگردد و به نظام میراث خلل وارد میکند به اساس مصلحت فوق است که اسلام اجازه نمدهد مالک یک قسمت دارائی خود را به یکی از ورثه خویش وصیت کند در چنین موارد بیشتر از همان حق معین شرعی به وارثا که وصیت به نفع او صورت گرفته قابل نمیشود یعنی همچو وصیت لغو شمرده میشود حضرت پیامبر(ص) درین باره فرموده اند **لا وصیته لوارث** - وصیت برای وارث نیست و وصیت برای غیر اقارب نیز در نظر اسلام در بیش از یک بر سه حصه جواز ندارد و این همه حدود و مقررات برای آنست که ثروت ها متراکم نشود و فاصله بین غنی و فقیر روز بروز نزدیکتر شود همچنان اسلام بر انواع مختلف ثروت یکمده مقررات مالی را به نام زکات وضع نموده که عملی نمودن آن بدون شك سبب برقراری عدالت اجتماعی و رفع احتیاج نیاز مند آن میگردد و گذشته از آن مردم ثروتمند همواره از طرف اسلام به تصدق در راه رفع احتیاجات فردی و عمومی همنوعان و اشتراک در تامین مصالح و منافع عامه تشویق شده و این کار از بزرگترین وسایل تقرب به خداوند و ذخیره نمودن دارایی و مصرف نکردن آن در راه های خیر و مفید از گناهان بزرگ شمرده شده است .

مساوات بین زن مرد

اسلام اساس تفرقه را بین زن و مرد در ارزش انسانی و در مقابل قانون و حقوق عامه از بین برده وزن را با مرد درین باره مساوی

ننگ دست بیشتر میسازد و زمینه مساوات اقتصادی را تنگتر ساخته میروود .

احتکار !

اسلام احتکار ضروریات مردم را بفرس بلند بردن نرخ آن شدیداً منع نموده و آنرا بصراحت حرام قرار داده است چنان در حدیث شریف آمده است **من احتکر طعاماً اربعین یوما فقد بریء من الله وبریء الله منه** کسی که مواد غذایی را چهل روز احتکار میکند پس از خداوند بیزار شده و خداوند از او بیزار است .

البته حدیث فوق ظاهراً مخصوص صن مواد غذایی است ولی به اساس قانون کلی اسلام **لا ضرر ولا ضرار فی الاسلام** احتکار هر آنچه مورد ضرورت و نیاز مردم باشد دارای همین حکم شمرده شده میتواند .

استفاده از نفوذ و قدرت رسمی !

اسلام استفاده غیر مشروع را از نفوذ و قدرت در تحصیل مال حرام قرار داده و این روش را برای اولین بار پیامبر (ص) در موقع حرام اعلان کرد که روزی یکی از موظفین صدقه به نام ابن اللثیبه بعد از انجام وظیفه بحضور انحضرت آمده صدقاتی را که از قبیل نفوذ و جنس با خود آورده بود دو قسمت نموده گفت (این قسمت برای شما است و این قسمت به من هدیه شده است) درین وقت آثار خشم بر چهره پیامبر (ص) نمودار گردیده برخاست و خطابه ای ایراد نموده گفت من بعضی از شما را به کار های که خداوند به من سپرده میگمارم سپس یک تن از شما میآید و میگوید این از شما است و این هم به من هدیه شده است پس چرا در خانه پدرش ننشست تا میگرست که آیا به وی هدیه داده میشود یا خیر قسم به کسی که جان من در دست قدرات اوست هر کسی که ازین جمله چیزی را به غدر بگیرد رو ز قیامت آنرا به گردن خویش حمل مینماید اگر شتر باشد یا گاو گوسفند آواز میکند .

پس ابن اللثیبه همرا و گذار شد بعد از حضرت پیامبر(ص) عمر (رض) این مبدء را در ساحه واسع تری تطبیق مینمود و درین مورد پالیسی شدید داشت و آنچه را که اعمال وی علاوه بر اصل معاش گرد میآوردند خواه به شکل هدیه و تحفه بوده و خواه شکل دیگری از اعمال نفوذ ایشان داشت مصادره میکرد .

میراث - اسلام برای میراث نظام درستی وضع نموده که موجب توزیع عادلانه ثروت بین مردم میشود و نیمگذارد سرمایه در دست

قرار داده است .

در طلب علم بین مرد وزن در اسلام فرقی نیست و جستجوی دانش بر هر دو جنس يك سان فرضی قرار داده شده است .

در قسمت امور حیاتی و اجتماعی نیز اسلام بین زن و مرد فرقی قایل نبوده برای زن اجازه میدهد در حرکت چرخ اجتماع دوش بدوش با مردان سهم گیرد مشروط بر اینکه اخلاق عفت و نجابت خود را حفظ نموده اجرای وظایف بیرون خانه او را از انجام مکلفیت های فامیلی اش باز ندارد .

زن در برابر قانون و حقوق عامه از نگاه اسلام همچنان که با مرد یکسان است حالت او قبل از ازدواج و بعد از آن نیز یکسان میباشد یعنی اهمیت و صلاحیت شرعی که برای زن قبل از ازدواج میباشد بعد از ازدواج نیز محفوظ بوده شوهر و یا کسی دیگر

نمیتواند صلاحیت او را قبیل ملکیت تصرف در دارایی شخصی از قبیل بیع شرعی و امثال آن محدود سازد روی همین اصل مساوات بین زن و مرد در اسلام برای زن حق قسی تعیین شده که قبل از آن هیچ دین و مذهبی به آن قایل نبوده و به این وسیله بر تمام انواع استبداد و دکتانوری که در برابر زنان مرعی الاجرا بود يك قلم خط بطلان کشید و تہداب جامعه مسعود و مرفه گذاشته شد .

روی این اساسات میتوان گفت که اگر مبادی اسلامی در جوامع اسلامی بدرستی و راستی تطبیق گردد نامی از بد بختی های مادی و معنوی بانخاصه تفاوت های طبقاتی بی عدالتی ها و حق تلفی ها در جهان باقی نماند و آنچه عده ای از جوامع با وجود منسوب به بودن باین دین مقدس به بلای بد بختی و عقب مانی گرفتار اند علت آن بجز عدم پابندی به مبادی اسلام چیز دیگری نیست

دافغانی ځینې خوړود پخولوډولونه

په یوه چهارك غوښه كې

دبانجن دبلادو د پخولو ډول :-

ورجې

غوړی

پوست كړی بانجن

مالگه

میده شوی اوږه

میده شوی گشنیز

سره مرج

تور مرج

زرد چوبه (كوركمن)

گردی پياز

لومړی بانجن په چاقو داسې پريښی چه يو دبله بیل نه سی بیا دی هغه څلور مقاله مالگه په اوبو کې واچوی او بانجن دی پکښی خشته او اخته کړی او په یو بیل لوبښی کې دی کښیښول سی چه اوبه دهغه څخه خارجې سی .
۲ - غوړی دی سره کړی پیازی دی پکښی واچوی چه په بادامی ډول سره شی پیادی یو ددیگ څخه راواکړی او په بیل لوبښی کې دی کښیښول سی دغه غوړی دی دادو تر په صافی صافی سی .
۳ - غوښی دی ریزه او کوچنی کوچنی توتی کړی دغه غوښی باید دپښتی . ملا او اوږو څخه وی چه - غوړزگی ولری .
۴ - ددغو غوړو دجملی څخه ددرو خوردو په اندازه جدا کښیښول سی او پاته غوړی سره سی بیا غوښی په هغه کې واچول سی او دمالگې سره دی

۱۶ خورد

۶

۱۲

۴ مقاله

۴

۶

۶

۴

۴

غوښی سری سی د سره کیدلو وروسته دغوښو دپښتیدو او نرمیدو په اندازه اوبه او بریان پیاز پکښی واچول سی او دنیم چهارك په اندازی دغوړو اوبه پاته سی

۵ - بانجن دی پریو ل ل شی په ماهی تابه یا کرائی کې دی غوړی سره کړی کله چه سره شوه بانجن دی په هغه کې علیحده علیحده سره کړی او په بیل لوبښی کې دی کښیښول سی .
۶ - نوموړی مسالغ دی لکه اوږه ، زرد چوبه ، گشنیز داوبو سره گډه کړی او په بانجنو کې دی یی سره کړی اخته او خشته دی یی کړی کله چه اخته سول ددوهم ځل دپاره دی ماهی تابه یا کرائی پراور کښیښول سی دهغو غوړو سره چه دمخه بانجن پکښی سره شوی دی دوهم واری بیا سره سی دغوړو څخه دی راو باسی

چهارکه دینګ کی څه وریجی واچوی بیا دی غوښی مرتبی کړی تورمرچ دی پرواچولسی بیا دی څه وریجی پر غوښوواچولی سی بیادی سره کړی بانجن پرور جوړوادی او پا ته وریجی دی برانجنو واچولسی لعاب دی د پاته سوی غوړو سره اوبه اوغوړی کړی او پروریجو دی واچول سی .

ددینګ پرشاوخوا دی خمیروموبیل سی او پردینګان دی کښینبول سی چه دینګسورسی بیا دی پرمخکه اور واچول سی او دینګدی دلسو دقیقو دپاره پرکښیردی دلسو دقیقو وروسته دی پرسردیگی اورواچول سی دیوه ساعت په اندازه دی دم ورکړه سی .

په بیل لږیسی کی دی کښینبول سی په دی ډول چه ټول بانجن خلاص شول پاته غوړی دی دغوښو په لعاب کی چه اوبه او غوړی شوی دی واچول سی خوزیات فکر دیوسی هغه بانجن او مسالچ چه اخته شوی دی و نه سوزی په مړام او ضعیف اورکی دی سره سی .

۷- غوښی دی ددینګ څخهراوکښلی سی او بیللی دی کښینبولی سر او لعاب ئی چه اندازه ئی دمخه ذکرشوی ده دا دوترپه صافی کی مخه صاف سی .

۸- خشتی شوی وریجی دی په دوه نیم چهارکه جوش خوړلی اوبوکی واچوی او په مناسب اندازه دی جوش ورکړی بیا دی په چلو صاف کی صافی کړی بیا دی په یو نیم

دچرګ دینخی پلاو دپخولودول د:
دو ودانو چرګانو دپاره

- ۲ نمبر
- ۱۶ خورده
- » ۵
- » ۶
- ۹ مثقال
- » ۵
- » ۲
- » ۱
- » ۱
- ۸ خورده
- » ۴
- » ۱
- ۱ مثقال

دی ئی واچوی په مناسبه اندازه دی جو ش ورکړه سی چه نرمی او یا سختی پاته نه سی بیا دی ئی صافی کړی او په یو نیم چهارکه دینګ کی دی واچولی سی خاوال دی څه قدر

وریجی واچوی او چرګان پکښی کښینبولسی او څه قدر زعفران دی داوبو سره گډه کړی او د چرګانو په سینه ئی ووهی نوری پاته وریجی پرواچوی مصالح دی ئی په منځ کی وپاشلی سی .

لعاب دی داودتر په صافی کی صاف سی او پاته مالګه دی پرواچوله سی اوبه غوړی دی پسر وریجو توی سری بیا دی پاته زعفران د وریجو په اندازه گډه کړی او په دینګ کی دی پر وریجو توی سی بیا دی پاته زعفران د ددینګ پرشاوخوا خمیرو سوړی پساوردی کښینبول سی چه بخارورکړه سی بیا دی دم ورکړی سی - وریجی دی دمخه ترچوشیدلو ۶ ساعت په اوبو کی خشتی سی .

- وریجی
- غوړی
- حلقه سوی پیاز
- دغوښو مالګه
- د چلاو مالګه
- کوچنی میده هیل
- لوی میده هیل
- زیره
- دارچینی
- زدویل سوی زعفران
- زرشک
- کوچنی درست هیل

(۱) چرګ دی یوه ورځ دمخه حلال کړی . پاک دی ئی کړی بڼه دی ئی پریمنځی . توتی توتی دی ئی کړی په اوبه کی دی ئی اخته کړی .

(۲) په صافو غوړوکی پیا زواچوی کرارکرار دی ئی وښوړوی چه پیاز بریان سی بیا دی ئی ددینګه راوکاږی په علیحده لږیسی کی دی کښینبول سی بیا دی غوړی د ململ په صافی صاف کړی چرګان دی پریمنځی په غوړوکی دی واچول سی څه قدر او به دی هم پکښی واچول سی چه سره سی بیا دی د غوښو پستیدو نرمیدو په اندازه ، اوبه ، درست هیل ، مالګه ، او بریان سووی میده پیاز پر واچوی سردیگی دی پر دینګ کښیر دی چه سره سی کله چه چرګان سره شول اوبه او غوړی دنیم چهارک په اندازه پاته سی .

(۳) یو سیر اوبه دی پراورکښینبول سی چه جوش سی بیا دی دروجو څخه وریک او کوچنی ذرات ټول کړی په جوش شو اوبوکی

د قابلي پلاو دېخولو ډول .

د يو چهارك غوښو ياد دووانو چرگاڼو يا ۱۵ دانو كرگانو

- ۱۶ خورده
- » ۵
- » ۴
- ...
- ...
- ۱ مثقال
- » ۲
- » ۱
- » ۴
- » ۲

- وريجي
- غوړی
- خلخال شوی گازری
- مالگه
- دغوښو
- دجلالو
- کوچنی میده شوی هیل
- تور مرچ
- زیره
- حلقه شوی پیاز
- پاک شوی سره ممیز

سی پرورد دی کښیښول سی چه جوش وخورى د جوش په وخت کښی دی مالگه ورواچول سی د خو جوش خړولو وروسته پرداسی اوربانندی چه نه تیزاونه مړوی کښیښول سی پرسردیگی دی ئی اورواچول سی او د ۲۰ دقیقو دباردی ئی پریردی د شلو دقیقو وروسته د ی کشمش

پریمنخی او دوریجو په مابین کی دی ئی دښیر دی چه پروریجو بانندی شاوخوا راوا و گززی هغه دم چه لومړی ورکړه شوی د ی ودی لیدل سی چه تادیگی ئی نه وی نیولی بیا دی خمیرواخستل سی او په کمزوره اور بانندی دی کښیښول سی چه دم سی .

(۱) پاک غوړی دی په دیگ کی واچول سی چه سره سی بیا دی پیاز پرواچول سی چه گلابی رنگه سره سی . غوښی دی ټوټی ټوټی او زیره سی بری دی مینخلی سی پربریان سو مویاز دی واچولی سی او مانگه دی هم پرواچول سی چه غوښی ښی سری شی او پیاز حل سی او گلنارو گززی بیا دی او په دغو ښو د نرمیدلو او پستیدلو اندازه ور واچول سی چه غوښی نرمی سی خوړینی نه سی غوښی چه پر غوړو راغلی دگازرو خلخال دی ورواچول سی بیا دی وریجی پرخلخال راچولی سی بیا دی هیل او تور مرچ اوزیره هم پرواچول سی بیا دی یونیم چهارك اویو پاو اوبه ورواچول

دیلمه پلاو او دغوښو دیخنی پلاو دېخولو ډول :-

د يو چهارك غوښو دپاره :-

- ۱۶ خورده
- » ۵
- » ۶
- ۲ مثقال
- » ۱
- » ۱
- ۸ نخوده
- » ۴
- » ۱
- ۱ « مثقال

- ورجی
- غوړی
- حلقه سوی پیاز
- مالگه
- دغوښو
- د پلاو
- کوچنی میده هیل
- لوی میده هیل
- زیره
- دارچینی
- زدو ول شوی زعفران
- ټول شوی زرشک
- کوچینی درست هیل

سی بیا دی دغوښو ترنرمیدو او پستید و پوری . بشپړ هیل مالگه او بریان پیا ز میده کری او پروادی جوی . سردیگی دی پردیگ کښیښول سی چه نرم سی دیلسمه غوښوترنرمیدو وروسته نور اوبه غوړی او د لعاب څخه ئی دنیم چهارم په اندازه پاته سی .

(۱) پیاز دی پرصافو غوړو واچول سی کرار کرار دی وښوول سی چه پیاز بریان سی پیا زدی دغوړو څخه راوکنبل سی په بیل لوبنی کی دی کښیښول سی بیا دی غوړی د مملل په صافی صاف کری غوښی دی د پریمنخی په غوړو کی دی واچولی سی چه سری

دی واچول سی بیا دی سر بیره وریجی پرواچول سی او پروریجو باندی دی مسالچ واچول سی لعا بدی دپلو دمالگی سره اوبه او غوړی کړی پروریجو دی واچول سی یا ته زعفران دی د څه قدر وریجو سره گله کړی پروریجو دی کنبینبول چه زعفرانی سی بیا دی ددیگ پرشاوخوا خمیرو نیول سی پر اور دی کنبینبول سی چه بخار وکړی بیا دی دم ورکړی .

(۲) یو سیر او به دی پر اور کنبینبول سی د خشتو وریجو څخه دی دیگ ټول سی په جوش اوبوکی دی - واچول سی بیا دی وریجی ولیدلی سی چه نه ملایمی او نه سختی وی یعنی په مناسبه اندازه وی بیادی په چلو صاف کی صافی کړی په یونیم چهارکه دیگ کی دی واچولی سی لومړی ځله دی څه قدر وریجی واچولی سی غوښی دی پکښی کنبینبولی سی او څه زعفران داوبو سره گله کړی او پرغوښو

د دوودانو چرگانو دنارنج پلاو دپخولو ټول :-

۱۶ خوړده

۶ خوړده

» ۲

» ۱

» ۱

۲ منقاله

۱ خوړد

» ۸

۱ منقال او ۱۲ نخوده

۸ منقاله

اعلی ورجی

غوړی

حلقه شوی پیاز

د نارنج خلال

پسته او بادام

میده هیل

عرق گلاب

بوره

زعفران

مالگه

سره دی واچول سی پر اور دی کنبینبول سی اود

(۵) دقیقو دپاره دی جوش ورکړی سی .

(۸) خشتی شوی وریجی دی د زعفران په

جوش شوی او بوکی واچول سی دنورو پلاوونو په

نسبت دی څه لږ مناسب جوش ورکړه سی د

جوش وروسته دی په چلو صاف کی صافی سی بیا

په یو چهارکه دیگ کی دی واچولی سی بیا

دی چرگان د غوړو څخه وکښل سی او په بیل

لونی کی دی کنبینبول سی .

(۱) چرگان دی یوه ورځ دمخه اخته کړی .

(۲) صاف غوړی دی سره کپړی پیاز دی

پرواچول سی په گلابی رنگ دی ئی راوباسی

په بیل لونی کی دی کنبینبول سی بیا دی

غوړی د ململ په صافی صاف کړی او چرگان

دی په دغه غوړوکی سره کړی دچرگانو دغوښو

دنرمیدو په اندازه دی اوبه مالگه ورواچول

سی بریان سوی پیازدی میده سی او وروادی

چول سی چه چرگان نرم سی .

(۳) دردی چارکه اوبه دی دوریجو دپاره

پر اور کنبینبولی سی او ۶ نخوده زعفران دی په

ایشیدلو اوبو کی واچوی .

(۴) دنارنج خلال ته دی په علیحده دیگ کی

په جوش شوو اوبو کی دیونیم ساعت په

اندازه څه مالگی سره جوش ورکړه سی دردی

ځله دی ئی اوبه تبدیلی سی چه ترپخوالی

ئی ورک سی .

(۵) پستی او بادام ته دی جوش ورکړه سی

او پوست دی سی اویا دی خلال سی .

(۶) بوره دی دیږ پاو په اندازه په اوبوکی

واچوله سی او پر اور دی کنبینبوله سی ښه دی

وښورول سی چه بوره ویلی سی بیا دی ۱۲

منقاله شیدی دیو خورد اوبو سره گلهی سی

نیجی دی ئی لومړی ځله اونیم دی ئی په جوش

کی ولویږی چه خیر نتوب ئی ورک سی اویا

دی دململ په صافی کی صاف سی

(۷) د نارنج خلال دی ټول سی دشربتو په

منځ کی دپاته سو و پستی ، بادام او زعفران

(۹) دغوړو اوبه دی دادوتر په صافی یاململو

په صافی صافی سی دغوړو اوبه ئی دنیم چهارکه په

اندازه پروریجو واچول سی د دیک پرشاوخوا

دی خمیرو نیول سی پر اور دی کنبینبول سی

چه دیگ سورسی پرمخکده دی اور واچول سی

او دیگ دی پرکنبینبول سی ۱۵ دقیقو دی دم

ته پریشبول سی ۱۵ دقیقو وروسته دی سر

دیگی ځنی پورته سی بل یونیم چهارکه دیگ

دی راواخستل سی څه وریجی دی پکښی

واچولی سی چرگان دی باندی واوډل سی نوری

وریجی دی هم سمی سی او ورواچولی سی

په منځ کی دی ئی هیل وپاشل سی خلال دی

دشربت څخه صافی سی دوریجو په منځ کی دی

کنبینبول سی بیا دی شربت پروریجو باندی

په قاشوقو واچول سی او گلاب دی دوریجو

پر شاوخوا واچول سی ددیگ پر شاوخوا دی

خمیرو نیول شی پر کمزوره اور دی کنبینبول

سی اودم دی سی

د چرګ يا غوښو ددم لاندې (زيردم) قورمه پلاو :-
د يو چهارګ غوښو يادوو دانوچرګانو دپاره :-

۱۶ خورده	وريچي
» ۶	غوړي
» ۸	حلقه شوی پياز
...	مالګه
» ۱ مثقال	درست هيل
» ۱	میده هيل
۶ نخود	زدويل سوی زعفران
۱ مثقال	زيسره
...	سره تازه او يا مرچ د ضرورت په اندازه
۱۲ مثقاله	دال نخود
۲۰ عدد	الويخارا

هيل او نيمی زعفران پکښی و اچوی او حل ئی . بيانو تيار دی .

(۳) خشتی وريچي په جوش اوبوکی و اچولی سی دصافولو وروسته په يو چهارګه ديګ کې څه و اچولی سی هغه قورمه باندی شاوخوا کښينبوله سی چه وريچي پرغوښو و اچولی سی زعفران هم پکښی حل سی پرور و يجو او غوښو دی ئی و اچوی هيل . زیره اونور مسالحو پروريچو و اچوی هغه دقورمی لعاب او پاته سوی غوړی ديونيم پاو او يو سره غوړين کړی دوه مثقاله مالګه پر ور و يجو باندی و اچوله سی په اوبو کښی څه غوړی نور و اچول سی چه پرخوبیدو راسی او دم وکابزی .

(۱) غوړی سره سی پياز حلقه سی او په مينځ کې ئی و اچول سی چه ګلابی رنگه سی بيا دديګ څخه راوکښل سی او په عليحد ه لوبښی کې کښينبول سی .

(۲) د چرګ او يا پسه غوښی دغوړمی په ډول ريزه ريزه سی پر مينځلی سی او په غوړوکی سری سی د ضرورت په اندازه څه مالګه میده پياز بريان دال نخود په ديګ کې و اچول سی ترڅو غوښی نرمیږی او پرغوړوراشی او ډيری سری کښی هغه وخت چه اوبه وراچول کښی در ست هيل پکښی و اچول سی دوهم وارچه پرغوړ وراشی الويخارا، مرچ، میده

د سبزی پلاو د پخولو ډول :-

د يو چهارګ غوښو دپاره :-

۱۶ خورده	اعلی خاصی وريچي
۶ خورد	غوړی
...	د ضرورت په اندازه مالګه
» ۸	پاک سوی سبزی
۵ مثقاله	شبت ()
» ۴	سره مرچ
» ۲	زدچوبه یعنی کورکمن
» ۴	اوبه
۳ خورده	حلقه شوی تازه پياز

ځنی وکښلی سی په چاړه دی ښه میده سی دهغه قورمی دغوړو څخه دی دنيم پاو غوړو په اندازه واخستل سی په بل ديګ کې دی اوبه زرد چوبه سبزی ښه سره کړی شبت () او دوه مثقاله مالګه دی په سبزی کې و اچول سی ديوپاو اوبه په اندازه دی هم پکښی و اچولی سی .

(۳) دوریچو اوبه دی پر اور کښينبولی سی بيا دی خشتی شوی وريچي په اوبوکی و اچولی سی په لازمه اندازه دی جوش ورکړی سی دجوش وروسته دی په چلوصاف کې و اچولی سی ښه

(۱) لومړی غو ښی ريزه سی بيا دی غوړی سره سی او پدغو غوړوکی دی حلقه سوی پياز و اچول سی بيا دی غوښی په غوړوکی و اچولی سی زرد چوبه اوبه او مالګه دی هم ور و اچول سی ډير سره سی د غوښی د پستیدلو په اندازه دی او به ورواچولی سی چه غوښی نرمی او په غوړو راسی .

(۲) سبزی دی ښه پاک او پری مينځل سی او په بل ديګ کې دی څه اندازه جوش ورکړه سی بيا دی په چلوصاف صاف سی اوبه دی

(۴) د قورمې لعاب دى دسيزيو سره کله سى سره مرچ دى ورواچول سى پروريجو باندى دى آب روغن واچول سى دديگ په مابين کى دى ورجى کرار کرار کله سى دديگ پرشواخوا دى خميرو موبنل سى چه دم سى .

۱۶ خورده
»
» ۳
» ۸
۲ مقاله
۸ نخوده
۱۴ مقاله
» ۲
» ۲

دى ورکړه سى ترڅو چه ملايمى او يا سختى نه وى بيا دى وريجي په چلو صاف کى واچولى سى او صافى دى سى بيا دى څه وريجي پرواچولى سى قورمه دى دلعباب د مابينه راوکاږى او ترتيب دى کړى بيا دى څه وريجي پرغوښو واچولى سى زعفران دى څه قدر او بو سره حل کړى پرهغو وريجو او غوښودى واچول سى .

بيا دى هيل او سره مرچ پروپاشل سى نورى وريجي دى واچولى سى پاته سو د لعاب دى آب روغن کړى چه دنيم چهارک په اندازه وى بيادى هغه پاته مالکه ورواچوله سى آب روغن دى ورکړه سى شاوخوا دى خمير پروموبنل سى او دم دى سى .

۱۲ خورده
» ۵
» ۴
» ۶
» ۸
۱۴ مقاله
» ۱۲
» ۲
» ۲
۱ خورد

هيل مالکه او قند دى پرغوښو واچول سى اود ۲۸ خورد و او بو په اندازه دى ورواچولى سى پراوردى کښينبول سى جوش دى ورکړه سى بيا دا و ر څخه ر و اخستل سى ا و

دى صافى سى قورمه دى دلعباب د مسا بينه راوکاږى څه وريجي دى دديگ په پای کى واچولى سى دهغو سيزيو څخه دى يوه کاچوغه (قاشوقه) راواخستله سى او دغوښوسره دى گلهسى بيا دى غوښى په ديگ کى واوړى او وريجي پرواچولى سى .

دبوره پلاودپخولو ډول : -
د دوو دانو چرگانو دپاره : -

وريجى
غوړى
حلقه سوي پياز
خوړى مستى
سره مرچ په کافى اندازه
میده سوي هيل
زعفران
مالکه
دگشنيزو تخم
میده اوږه

(۱) چرگان دى ټوکورټو کور سى غوړى دى سره سى پياز دى گلابى رنگه سره شى په بيل لوبنى کى دى واچول سى چرگان دى ښه پاک او پريمخل سى په دغو غوړوکى دى سره سى پيا دى میده کړى اوږه او زردچوبه ورواچول سى او سره دى سى مستى دى دململو په صافى کى صافى سى سره مرچ او کشنيز دى ورسره گلهسى چه ددغو مستوسره غوښى سرى سى . غوښى دى وکتلى سى چه پستى او نرمى سى که نرمى سوي نه وى څه قدر اوږه دى ورواچولى سى چه پرغوړو زاسى دغوښو او مستورنگ چه گلنارورگرزى هغه وخت تيار دى (۲) خشتى شوى وريجي دى په جوش او بوکى واچولى سى او جوش درومى بانجنو دپلاو دپخولو ډول : -

سرخى غوښى
غوړى
حلقه سوي پياز
خاصى وريجي
درومى بانجنو اوږه
مالکه
قند
زرد چوبه
اوږه
کوچينى میده هيل
سره مرچ په کافى اندازه

(۱) خشتى شوى وريجي دى پاکى سى بيا دى په چلو صاف کى صافى سى په يوچارکه ديگ کى دى څه اومى وريجي و اچولى سى هغه غوښى دى ابرواو ټلى سى نورى وريجي

راټول سې او پرهغه باندې دې خمیروموښلول
سې څه اوردې ددیگک پر سراو څه دې
ددیگک په بیخ کې دنیم ساعت دپاره کښینبول
سې بیا نوتیاردې .

پرمخکه دې کښینبول سې څه اوردې پرسردیگی
د ۱۵ دقیقو دپاره واچول سې د ۱۵ دقیقو
وروسته دې دیگک کښته سې د دیگک شاوخوا دې
دلاندې پلاو د پخولو ډول :-

- ۱۶ خورده
- » ۲
- » ۴
- ۱۴ مقالته
- » ۲
- » ۱
- » ۲
- ۳ خورده

- وریجی
- حلقه سوی پیاز
- غوړی
- مالگه
- کوچنی میده هیل
- کوچنی بشپړ هیل
- زیره
- پاک سوی سره مرچ

څخه وکاپې او د دیگک په منځ کې دې اوډلې
سې او مسالغ دې پروریجو وپاشل سې پاته
سوی وریجی دې پرغوښو واچولې سې بیادې
یختی صاف سې دنیم چپهارک په اندازه دې آب روغن
جوړ کړه سې او پاته مالگه دې هم په آب
روغن کې واچوله سې او پروریجو دې وپاشل سې
کشمش دې پر یولل سې دوریجو په لای کې دې
کښینبول سې بیا دې خمیر پرو موښل سې
پراوردې کښینبول سې چه بخاروکړی دپخار
ورکولو وروسته پرهغه اورچه پرمخکه پروت
دې دلسو دقیقو په قدر کښینبول سې دلسو
دقیقو وروسته دې پرسردیگی باندې اور
واچول سې . تیار دې .

(۱) دلاندې غوښی دې په اوبو کې پریوللی
سې او چاره دې پکښی ووهله سې بیا دې
یختی سې څک دې ئی واخستل سې غوړی دې
په علیحده دیگک کې واچول سې پیاز دې سره
سې خو فکر دې وسې چه ډیر سره نه سې
هغه وخت په پیاز پرسره کیدلو راغلل هغه
یختی غوښی او ښورواپی دمالگې او هیل سره
پریپاز او غوړو واچول سې جوش دې ورکړ سې
څو نرمی سې .
(۲) خشتی شوی وریجی دې په جوش اوبو کې
واچولې سې او په مناسبه توگه دې صافی
سې دصافو لو وروسته دې څه قدر وریجی
په دیگک کې واچولې سې غوښی دې دیختی

د چرگک د ډک نس (شکم پرمخ) دپخولو ډول :-

- » ۲
- ۱۶ خورده
- » ۵
- » ۴
- ۱۲ مقالته
- » ۱ خورده
- ۱۲ مقالته
- ۲ خورده
- » ۶ مقالته
- » ۲
- » ۱
- » ۱
- » ۱
- ۱۲ خورده
- ۱۴ مقالته
- » ۱
- » ۱۲

- چرگک
- وریجی
- غوړی
- حلقه شوی پیاز
- خلال شوی پسته او بادام
- سره پاک سوی ممیز
- دال نخود
- توری ماشین شوی غوښی
- زعفران
- میده شوی هیل
- زیره
- غڼ میده هیل
- دارچینی
- تور مرچ
- مالگه
- بشپړ هیل
- میده قند

پکښی واچول سې چه په گلابی ډول سره سې
هغه دې راوکښل سې په بیل لوبښی کې دې
واچول سې غوړی دې صاف کړی دصا فولو
وروسته دې چرگان په غوړو کې واچول سې

(۱) چرگان دې یوه ورځ دمخه حلال سې یلمه او
اخته دې سې بیا دې پریمینخل سې او په بیل
لوبښی کې دې وساتل سې
(۲) صاف غوړی دې سره کړی بیا دې پیاز

واچول سي همدا شاني میده قند دی هم پرواچول سي سره دې سي لږ لږ اوبه دی هم ورواچول سي چه د چرگانو پرست کلک نه سي تر هغودی اوبه لږ لږ ورواچول کيږي چه د چرگانو غوښي نرميږي مالگه او بشپړ هيل دی هم ورواچول سي پياز دی بياوکو نسي په اوبوکی دی واچول سي تر خو چه چرگان نرميږي او دنرميدلو وروسته دغه اوبه دنيم چهارک په اندازه پاته سي .

(۵) خشتي شوي وريجي چه په جوش اوبو پر تي دی جوش دی سي د هغو څخه مناسبه اندازه راوکنبل سي اوصافي سي بيا دی څه وريجي په ديگ کې واچول سي چرگان دی پر کښينبول سي بيادي نوري وريجي پرواچول سي په لای کې دی مسالچ واچولي سي آب روغن چه د لعاب څخه پاته سوي دی صاف دی سي پاته مالگه دی ورواچوله سي پروريجو باندي دی آب روغن توی سي پاته کوفته دی دوريجو په منځ کې کښينوله سي وريجي دی څه زعفراني کړي پروادی چولي سي دم دی سي

۱۶ خورده

» ۵

» ۱۲

۱۴ مثقاله

» ۲

» ۲

» ۲

» ۱

» ۳

» ۴

» ۴

ملايمي اونه سختي پاتي سي - بيا دی وريجي په چلوصاف کې صافي سي په يو چهارکه ديگ کې دی واچولي سي لومړی ځله دی څه وريجي په ديگ کې واچولي سي او اوچرگان دی باندي واچول سي بيادي پرغوښو مسالچ قند او دوريجو په منځ کې واچول سي هغه پاته لعاب دی آب روغن کړي او صاف دی سي او پر وريجو دی واچول سي بيا دی دديگ پر شاوخوا خمير ونبول سي پروردی کښينبول سي چه بخار ورکړي بيا دی پرمخکه باندي دلسو دقيقو دپساره کښينبول سي دلسو دقيقو وروسته دی پرسردیگی اور واچول سي تيار دی .

سره دې سي لږ لږ اوبه دی هم ورواچول سي چه د چرگانو پرست کلک نه سي تر هغودی اوبه لږ لږ ورواچول کيږي چه د چرگانو غوښي نرميږي مالگه او بشپړ هيل دی هم ورواچول سي پياز دی بياوکو نسي په اوبوکی دی واچول سي تر خو چه چرگان نرميږي او دنرميدلو وروسته دغه اوبه دنيم چهارک په اندازه پاته سي .

(۳) ماشين شوي غوښي دچرگ قور می دغوړو څخه ديو خورد په اندازه واخستلي سي ماشين شوي غوښي دی دکمزوره او په واسطه دغوړو سره سری کړي .

(۴) معيز يا کشمش دی په چاره دوه دوه ټوکوره کړي او دال نخوددی په عليحده اوبوکی جوش سي چه ښه نرم او ملايم سي . معيز دبستې او بادام خلال اودال نخود سره گوسي پر هغو سروکړو غوښودی - واچول سي بيا دی پر کمزوره اور کښينبول سي چه څه قدر سره سي مرچ څه مالگه او هيل او څه قدر زعفران سره مخلوط سي دغوښو په ماين کې دی

د صاف سو و رومي پلوانجنو د پخولو ډول :-

وريجي

غوړی

رومي بانجن چه اوبه نسي وستلي شوي وي .

مالگه

په کافي اندازه سره مرچ

میده کوچنی هيل

لوی میده هيل

دارچيني

قند

زرد چوبه

اوبه

حلقه سوي پياز

(۱) غوړی سره سي پياز دی په غوړوکی سره کړي چه گلابي رنگ وکاپي .

(۲) چرگان دی پريمينخل سي اوريزه دی سي بيا دی پياز پرواچول سي . نيمی مالگه دری مثقاله زرد چوبه او اوبه ورواچول سي چه غوښي او پياز ئي حل سي .

(۳) رومي آب کشيده بانجن پرغوښو باندي د سرو مرچو سره واچول سي چه چرگ نرم او پرغوړ وراسي .

(۴) خشتي ريگ شويه او پاکی کړي وريجي په نيم سيروه ديگ کې پردرو چهارکو جوش شو او يو واچولي سي جوش دی سي دومره جوش ورکړه سي چه په مناسبه توگه نه

دارشته پلو دپخولو ډول :-

د دو ودانو چرگانو دپاره

- ۱۶ خورد
- » ۶
- » ۸
- » ۶
- » ۳
- » ۲
- خورد ۱
- » ۸
- » ۱

وریجی
انگریزی او یا وطنی ماچی
قند
حلقه سوی پیاز
خلال سوی پسته او بادام
کوچینی میده هیل
عرق گلاب
مالگه
زعفران

(۱) ماچی (سیمیان) دی په غوړو کی سری کړی په علیحده لوبنی کی دی راوکنبل سی بیا دی غوړی صاف کړی او پیاز دی وړ واچول سی چه گلابی رنگ وکارې . پیاز دی راوکنبل سی او په بیل لوبنی که دی واچول سی بیا دی غوړی صاف کړی او چرگان دی په هغه کی څه قدر سره کړی بیادی پیاز بریان وکوتل سی اوبه او مالگه دی دچرگانو د خوښی دنرمیدو په اندازه ورواچول سی پردغو دی پیاز بریان واچول سی دچرگانو دغوښو دنرمیدو وروسته دچرگانو دغوښو د لسعاب څخه باید نیم چهارک آب روغن پاته سی .

(۲) په نیم سیره دینک کی جوش شوی اوبه دپنځو چهارکو په اندازه پر اور کښیښول سی بیا دی د خشتی شوو وریجو څخه ریگتول سی اوبه ایشیدلو اوبوکی واچولی سی چه خواره وایشیری بیادی هغه سری شوی ماچی په وریجو کی واچولی سی او ودی کنل سی چه ماچی ملایمی سی بیا دی په چلو صاف کی صافی کړی په یو چهارکه دینک کی دی واچول سی او هغه ابروغن دی صاف کړی پر دغو وریجو دی واچول سی شاوخوا دی **دسرکه پلو دپخولو ډول :-**

د دوودانو چرگانو دپاره .

- ۱۶ خورد
- » ۶
- » ۲
- » ۳
- » ۸
- » ۱
- » ۴
- » ۲
- » ۱
- » ۱۰

وریجی
غوړی
سرکه
حلقه سوی پیاز
قند
خلال سوی دبادام او پستی مغز
میده هیل
دارچینی
میده زعفران
مالگه

(۱) چرگان دی اخته کړی او ښه دی پریمنخل سی اوبه بیل لوبنی کی دی کښیښول سی .

خمیر پرونیول سی پروردی کښیښول سی چه دینک سورسی کله چه دینک سو رسو پرمخکه باندی دی اورواچول سی او دلسو دقیقو په اندازه دی پر اور کښیښول سی دلسو دقیقو وروسته دی دهغه پرسردیگی اور واچول سی .

(۳) قند دی په یونیم پاو اوبوکی چا شنی کړی بیا دی سردیگی ځنی اوخلی په یونیم چهارکه دینک کی دی علیحده څه قدر وریجی واچولی سی پرهغه دی چرگان او ډل سی زعفران دی د څه اوبو سره حل کړی چرگان دی زعفرانی کړی بیا دی وریجی واچولی سی پاته مسالغ دی دوریجو په منځ کی وپاشلی سی پاته زعفرانی کړی پیاز دی پروریجی واچولی سی پاته مسالغ دی دوریجو په منځ کی وپاشلی سی زعفران . پسته بادام عرق گلاب دقند په چاشنی کی واچول سی پروریجو دی تول سی بیا دی خمیر پرموښل سی د مخکی پروردی لس دقیقو کښیښول سی د لسو دقیقو وروسته دی دهغه پر سردیگی اور واچول سی .

(۲) غوړی سره کړی پیاز دی پکښی واچول سی چه گلابی رنگ وکارې بیا دی چرگان پکښی واچول سی چه پاسته سی هغه وخت چه

اوبوکی په مناسبه توګه وایشوی بیا دی صافی سې په یو چهارکه دیکګ کی دی واچولی سې لعاب دی دمالګی دآب روغن څخه جوړ کړی پروړیجو دی واچول سې د ۱۵ دقیقو دپاره دی دم سې د ۱۵ دقیقو وروسته دی ددیکګ سرواخستل سې دغه وریجی دی څه قدر په یو نیم چهارکه دیکګ کی واچولی سې چرګان دی پرواوپل سې او پاته مسالچ دی ئی د وریجو په منځ کی وپاشله سې بیا دی بادام. پسته زعفران دشربتو سره پرواچول سې او د دیکګ پر شاو خوادی خمیر ونیول سې دم دی سې

- » ۱۶
- » ۵
- » ۸
- » ۵
- » ۴ مثقاله
- » ۳
- » ۲
- » ۲
- » ۲
- » ۲
- » ۱۶

ددمک آب سره دی غوړی تیار کړی او پروړیجو دی داسی واچول سې چه ددوانچو په اندازه اوبه پروړیجو ودریږی بیا دی وایشول سې دپوه جوش وروسته دی پرمخکه اور واچول سې دغه دیکګ دی پسرور کنبینبول سې پر سردیګی دی ئی هم اور واچول سې د دوو دقیقو دپاره دی پرینبول سې بیا دی ددیکګ سرپورته کړی چه وریجی ووینی چه ته دیکګی خو ئی نه دی نیولی . وریجی دی په یونیم چهارکه دیکګ کی علیحده واچوی په دی ترتیب سره لومړی دی څه وریجی په دیکګ کی واچوی فورم دی پرواوپل سې بیادی پروړیجو باندي مصالح وپاشل سې او ووی دی پریجو بیا دی پروړیجو واچولی سې او ووی دی لیدل سې چه وریجی کلکی او سختی نه دی او که وی پوه چچی تودی اوبه ورو اچول سې د مخکی پر اور دی کنبینبول سې شاوخوا دی ئی خمیر پرونیول سې چه دم سې .

یلمه غوړیو دپاره :-

- » ۱۶ خورده
- » ۶
- » ۲
- » ۸

پاسته او نرم شول راودی کنبول سې او په لوښی کی کنبینبول سې او لعاب دی صاف سې دهغه لعاب څخه دی د څلورو قاشوقو په اندا زه غوړی واخستل سې په بیل دیکګ کی دی واچول سې چرګان دوهم ځل په هغو غوړوکی سره کړی .

(۳) قند دی دیو پاو اوبو سره چاشنی کړی او د هغه سره دی نیم پاو شربت دنیم مثقال زعفران څه هیل او دارچینی سره گس کړی پرچرګانو دی واچول سې .

(۴) څستی وریجی دی په یواندازه ایشیدلو دپنځو پاوو غوړیو دپاره .

د بونه کچری دپخولو ډول :

- نری وریجی او سبزی
- ماش ()
- غوړی
- حلقه شوی پیاز
- زردچوبه
- میده اوږه
- کوچنی هیل
- لری هیل
- دارچینی
- تور مرچ
- سره مرچ
- مالګه

(کور کم)

(۱) غوړی دی سره کړی بیا دی پیاز هم گلابی رنگه سره سې بیا دی غوړی دقورمی په شانی ریژه سې پرهغه دی پیاز واچول سې نیمه مالګه او نور دی اوږه او زردچوبه پرواچول سې او سری دی سې او لږ لږ اوبه دی هم پرواچول سې چه غوړی ئی سری سې او پیاز ئی حل سې بیا دی دغوړیو دلعب دمخ څخه غوړی ټول سې او په بل دیکګ کی دی واچول سې .

(۲) دمیده ماش څخه دی شګی تولی سې په دیکګ کی غوړی واچول سې څستی وریجی دی د چلو صاف څخه وباسی چه اوبه ئی توی سې پره ماش دی واچول سې چه سره سې اودو مره سره سې چه دکفگیږ څخه جدا کیدلای سې .

بیا دی څه اوبه غوړیوکی واچول سې غوړی دی دلعب د منځه وکاپی تولی او هلوکی ئی سره بیلی سې غوړی په علیحده لوښی کی کنبینبولی سې بیادی هغه لعاب صاف کړی

د پخولو ډول :-

دوو پاو دلاندی دغوړیو او یا یو چهارک پنبوی سپینی وریجی :-
صاف غوړی
زدوول شوی زعفران
خوری مستی

دايشيدلي نارنج خلال چه تريخوالي ئي وتلي وي او نرم وي

- » ٤
- » ١
- » ١٢
- » ٤ خورده
- » ...

اوره
بشپښ نخود
وچه نمناع ياشبته
حلقه شوي پياز
په لازمه اندازه مالگه

دي پرکښينبول سي او دديک برسردی څه اورواچول سي دديک اوبه چه وچي شوي بيادي په چلو صاف کي صاف سي پردسترخوان دي و اچول سي لمر دي ورکول سي چه و چ سي په دروخلور ورځو کي وچپيري هغه وخت چه غنم کرک شول په اوبو دي ووهل سي اونيم دي سي يادي دلرگو او يادي د ډبرو په اونگه کي کرار کرار ووهي چه دغنمو پوست دغنمو څخه بيل سي هغه وخت چه د پوست څخه راووتل چچ

(١) لومړي دلاندي غوښي ښه پرپوللي سي چاره په ووهله سي په ايشيدلي اوبو کي و اچولي سي څک ئي په کچوغي واخستل سي بيادي غوړي سره سي او پياز دي پرواچول سي چه گلابي رنگه واخلئ په بيل لوبښي کښي سي راوکښل سي بيادي غوړي صاف کړي ديختي څخه دي غوښي راوکښل سي په غوړو کي دي و اچولي سي بيا دي پياز بريان وکوبل سي په اوبو کي دي و اچول سي مالگه دي دومره ورواچوله سي چه غوښي ښه په ملايمي سي بيادي غو ښي د ديگ څخه راوکښلي سي لعاب دي ئي صاف کړي او دنيم پاو غوړو په اندازه دلعب څخه واخستل سي عليحده دي کښينبول سي بيادي خستتي شوي وريجي پر لعاب و اچولي سي اود وريجو تر نرميدو پوري دي نوري اوبه هم پرواچول سي تر څو وايشيري دايشيدلو وروسته دي پر مخکه اور و اچول سي او ديگ داوم پلاو د پخولو ډول :-

داوو پاؤ سرو غوړيني غوښي دپاره:-

- » ١٦ خورده
- » ٥
- » ٤
- » ١٤ مقال
- » ٤
- » ٢
- » ٢
- » ١ مقال او ١٢ نخود
- » ٢ مقال
- » ٦ نخود

وريجي
غوړي
حلقه سوي پياز
مالگه
میده هيل
لوی میده هيل
میده دارچيني
تور میده مرج
میده زيره
زعفران

سي بيا دي دادوتر په صافسي — صاف سي او نيم چهارک اوبه دي پرينبولي سي. ٣ - په يوچارکه ديک کي يوه کچوغه روغن آب دي په ديک کي و اچوي هغه اومي غوښي دي دديک دلاندي واو چي بيا خستتي شوي وريجي چه ډبري او شکي ئي ټولي شوي دي په چلو صاف کي صافي کړي او په جوش اوبو کي دي و اچولي سي په مناسب اندازه دي صافي سي بيا دي ددغو وريجو څخه څه پرفوښو و اچولي سي مصالحو دي بيله زعفرانه سره گهي کړي او متباقي وريجي دي پرفوښو و اچولي سي په منځ کي دي مصالحو و اچولي سي بيا دي څه قدر وريجي راواخلي زعفران

(١) پلي اورينبي دي ئي وکښلي سي ډيره يوه اورغوي په اندازه په غوښو کي دي چاره ووهله سي چه هوارى سي بيادي څه مالگه په غوښو ووهله سي او په بيل لوبښي کي دي کښينبولي سي .

(٢) غوړي دي سره کړي پياز دي پکښي و اچول سي چه ډبر سره سي او دومره سره سي چه وريجي دهغه پياز بريان څخه رنگه واخلئ يعنى سپيني پاته نه سي بيا دي راوکښلي سي په بيل لوبښي کي دي و اچولي سي بيا دي غوړي پرواچول سي يو چهارک اوبه مالگه دي هم پر و اچول سي ودي ايشيري چه تر څو هغه پياز بريان لعاب

دوريجو سره گډ کړي او پاته غوړی دی په بیل دیکگ کی سره کړی او په اوچه نغناغ دی ورواچول سی، غوښی دنارنج خلال نخوده، سره مرچ پر هغه واچوی دستي دی پروريجو واچول دی سره گلابی په دیکگ کی دی واچول سی او دی ښورول سی مالگه دی هم په کافي اندازه ورواچوله سی اوردی ډیر تند نه وی د دیکگ شاوخوا نه دی خمیرونیول سی دمخکی پر اوردی کښینیول سی دم دی ورکړه سی .

- ۸ خورده
- ۴
- ۴
- ۲ خورده
- ۸ مقاله
- ۱۲ نخود
- ۱۲ نخود
- ۲
- ۸ خورده

جذب سی بیا دی ولیدلی سی که دانه ئی سخته وه په کافي اندازه دی اوبه پرواچول سی او بيله خمیر موشلو دی دم سی .

دبلغور دجوړولو ډول :-

غنم دی ښه پاکسی او شگی دی ئی څنی ټولې سی یعنی ریگ شویه دی سی ترهغو پوری دی په ایشیدلو اوبوکی وایشول سی چه نرم سی او دترمی اندازه ئی دومره وی چه تر غاښ لاندی معلومه سی .

(۴) آب روغن دی پروريجو واچول سی بیا دی وریجی چه زعفرانی شوی دی په دیکگ کی پرنورو وریجو بانندی واچولی سی بیا دی د دیکگ پر شاوخوا خمیرونیول سی دغری پر اوردی کښینیول سی چه دیکگ څه قدر سورسی د سور کیدو وروسته دی پرمخگه کمزوری اور واچوی او دیکگ دی بانندی کښیږ دی دشلو دقیقو وروسته دی پرسربانندی اور واچول سی او دم دی سی چه غوښی ونه سوزی ددیکگ پرسر اوشاوخوادی زیات اور واچول سی خو ددیکگ په بیخ کی دی لږ اوروی .

- ۲۲ خورد
- ۱۶
- ۱۶
- ۸
- ۲۰ دانی
- ۱ خورد
- ۶ مقال

دی د دوو مثقالو اوبو سره حل کړی وریجی دی زعفرانی کړی او علیحده دی کښیولی سی

ولیدل سی چه وریجی کم آبی نه وی بیا دی په کافي اندازه ایشیدلی وریجی واچولی سی دیو ساعت دپاره دی پر اور کښینیول سی چه دم وخورى. نخود دی په علیحده دیکگ کی دخه قدرمالگی سره وایشوی چه ښه ملایم سی بیا دی د دیکگ سرد دیکگ څخه پورته کړی قروت او مستی دی صافی کړی په دیکگ کی دی ئی

دبلغور پلاو دجوړولو ډول :-

دماشین شوی نیم چهارک غوښو دپاره :-

- بلغور
- ماشین سوی لم
- حلقه سوی پیاز
- غوړی
- مالگه
- تور مرچ
- دارچینی

رومی بانجن چه اوبه ئی وستلی شوی وی

(۱) لم دی په غوړوکی واچول سی چه سورسی او به دی پرواچول سی چه لم ښه سورسی بیا دی غوښی پرواچول سی اوودی ښوروی چه دغوښو اوبه وچی سی بیا دی پیاز پرواچول سی او ودی ښوروی چه غوښی او پیاز دپاره په داسی رنگ سره سی بیادی بلغور پریمنخل سی پریغوښو دی واچول سی خو واره ئی وښوروی چه دغوښو سره گډه سی .

(۲) رومی بانجن دی دڅنی ښوروا سره وایشوی په دیکگ کی دی واچول سی مصالح دی هم پرواچول سی بیا دی وښوروی چه مخلوط سی د دیکگ سردی پردیکگ کښینیول سی په کمزوره اوردی وایشوی چه اوبه ئی

دوری د ډک نس یلمی پخولو ډول :-

- وریجی
- غوړی
- حلقه شوی پیاز
- توری غوښی
- دپسه پښتورگی
- دال نخود
- میده هیل

»	۴	لوی میده هیل
»	۴	پشمې هیل
»	۴	دارچینی
»	۶	زیره
»	۲	زعفران
»	۲	دبادام او پستی مغز
»	۲	زرشک
»	۲	سره پاک کشمش
»	۱	مالکه
»	۶	میده سره مرچ
»	۴	میده تور مرچ
»	۲	میده قند

شمیر مسته وری چه وزن ئی د دونیم چهارکو څخه زیات نه وی .

(۱) پسه دی دسراوینسو سره چه لری د راوکښل سی په چاره دی ئی دجواری ددانی پکښی نه وی یلمه کړی .

(۲) غوړی دی سره کړی او پیاز دی پرواچول سی په گلابی ډول چه سره سی راودی کښل سی او په بیل لوبنی کی دی وکوتل سی بیا دی غوړی داد وتر په صافی کی صاف سی هغه یلمه دی پاک او صاف سی چه ویبستان پرپاته نه سی هغه وخت چه پاک سودچری خوکه دی په تلوو غړوکی وهوی پرنیمی دی مالکه وپاشله سی دوری څلور پښی دی په نری ملعل وتلی سی دغوړو دسره کیدو وروسته چه همدغه غوړی ډیر سره شوی وی وری دی ددیگ په منځ کی واچول سی البته دغه دیگ باید زیات پراخ او لوی وی - بیا دی وری پرله واپوی چه دخرمایه شانی سورشی یو پاو غوړی دی راواختل سی او ودی ساتل سی بیا دی دوری تر نرمدو پوری اوبه ور واچولی سی داوبو اچرلو وروسته دی دنیم خورد په اندازه پیاز بریان و ساتل سی نور پاته پیاز بریان بشپړ هیل دی په اوبوکی واچول سی دوری سراوینسی دی وایشول سی چه غوښی ئی نرمی او مالکه ښه پکښی جذب سی چه کم نمکه نه وی .

(۳) پښتورگی او دال نخود دی په علیحده دیگ کی د څه قدر مالکی سره وایشول سی چه پښتورگی او دال نخود ښه نرم سی .

(۴) پسته او بادام دی وایشول سی او خلال دی سی .

(۵) توری غوښی دی ښه ماشین کړی که ماشین نه وی ساطور دی وکوتل سی دغه غوښی باید ریښه ونه لری بیا دی هغه یو پاو غوړی سره سی ماشین شوی غوښی دی په غوړوکی واچولی سی په کمزوره اورکی دی سره سی

(۶) پښتورگی دی دایشیدلو اوبو څخه

(۷) کشمش دی دوی دوی ټوټی سی پری دی منخل سی دبادام پستی دال نخود پښتورگو سره دی غوښی ماشین شی سړی دی سی اویاته شیانو سره دی سره سی هغه وخت چه سره او گلنار سول په بیل لوبنی کی دی راوکښل سی .

(۸) وری دی دایشیدلی دیگ څخه داسی راوکښل سی چه اعضائی مات نه شی او په بیل لوبنی کی دی کښینول سی .

(۹) څه زعفران دی په پیاله کی دغه قدر اوبو سره حل کړی دوری شواو اړخونه دی زعفرانی کړی بیا دی هغه مسالچ چه دارچینی هیل تورمرچ سره مرچ اولوی هیل مناصفه وی او همدی بشپړ قند او سره مرچ دی هم دکوفتی په مابین کی سره گډه سی بیا دی ددغو سره څه مالکه او څه زعفرانی ښه گډه سی بیا دی ددغی کوفتی دری برختی دوری به نسکی واچول سی چه ښه دگ سی او یوه بر څه دلانی پریښول سی .

(۱۰) خشتی شوی وریجی دی ریگ شوی اوبو کی واچولی په مناسبه ټوگه دی په چلو صاف کی صافی سی بیا دی یو نیم سیره دیگ پریمنخل سی ددیگ لاندی دوریجو یو چلاو صاف کښین دی . وری دهغه سراوینسی دی پسروریجو کښینول سی مسالچ دی ورسره گډی سی او پرفغو وریجو چه پرفغو اچولی شوی دی وپاشل سی بیا دی دغوښو لماب صاف سی پاته مالکه دی ورواچوله سی پسروریجو دی آب روغن واچولی بیا دی هغه ساتلی کوفته د وریجو په مابین کی کښینوله سی بیادی هغه وریجی چه دزعفران سره گډی شوی دی پرنورو

پريول سى به يوه پاك صافى دى زرشك وچ
سى بيا دى پاك سى هغه وخت چه ډوى
اچوله كيرى لس دقيقى دمخه دى زعفرانى
وريجو په منځ كى زرشك كښيښول سى او
د و و دقيقو وروسته دى راوكښل سى تيار
دى

وريجو واچولى سى ، بيا دى پرمخكه اور
واچول سى دديگ په شاو خوا دى خميروموبل
سى اور كښيدى ښوول سى دشلو دقيقو
وروسته دى دديگ پر شاوخوا او دديگ پرسر
باندى اور واچول سى .

(۱۱) زرشك دى په شير گرمه او بو كى

دقبرغه پښتو دپلاو ديخولو ډول

د يو چسپار ك دپښتسى غوښو دپاره

(دوى پښتني)

۱۶ خورده

۱۰ دانى

۱ خورد

۲ »

۶ خورده

۱ مثقال

۳ »

۲ »

۱۲ »

۲ »

۳ »

۱۶ »

۶ »

۶ »

بيا دى نيمى مصالح . بشپړ قند څه حل شوى
مالگه او زعفران دپښتورگو سره گډه كړى بيا
دى لعاب غړپى په ما هي تا به كى
واچول سى هغه وخت چه غوړى سره شول
پښتني دى خرومانى رنگه سرى سى بيا دى
راوكښلى سى غوړى دى ديځنى پراو بوواچول
سى يځنى ا ولعاب د صافيدلو وروسته څس
څله وايشول سى .

(۳) په يواندازه ايشيدلو اوبوكى دى وريجي
خشتى سى بيا دى پاكى سى په مناسبه توگه
دى صافى سى په يونيم چهاركه ديگ كى دى
وريجي واچلى سى يوه پښتني دى راوختله سى
پردغه پښتني باندى دى نيمى پښتورگى
كښيښودى بيا دى نورى پښتني پر هغه
كښيښولى سى دپاته وريجو په منځ كى دى
مصالح وپاشل سى پاته مالگه دى
دلعاب په جوش كى واچوى پورويجو باندى
آب روغن ورگډه سى پاته كوفته دى پورويجو
كښيښول سى څه سيني وريجي دى زعفرانى
كړى پردغو پښتورگى باندى دى واچول سى،
دديگ پر شاو خوا دى خميروموبل سى پراور
دى كښيښودل سى چه ديگ سورسى بيا دى
پرمخكه كمزورى اور واچول سى او پكى
كښيښودل سى دشلو دقيقو وروسته دى دديگ
پر سر باندى اور واچول سى ديوه ساعت
وروسته تيار دى .

وريجي

دپسه پښتورگى

پوست شوى جلفوزى

پاك سره كشمش

غوړى

زعفران

كوچنى میده هيل

دار چينى

لوى میده هيل

میده قند

تور مرچ

سره مرچ

مالگه

حلقه شوى پياز

(۱) غوړى دى سره سى پياز دى پراوچول سى
او گلابى رنگه دى سره سى بيا دى راوكښل
سى په عليحده لوبنى كه دى واچول سى .

(۲) بيا دى دوى چرپى پښتني چه وزن ئى
دمخه ذكر شوى دى په غوړوكى واچولى سى او
سرى دى سى بيا دى نيمى مالگه او پياز بريان
ورواچول سى او د ۶ مثقالو په اندازه دى
پياز بريان وساتل سى بيا دى دغوښو
ترنر ميدلو پورى اوبه غوښوته واچول سى بيا
دى پښتورگى دوه دوه ټوكورده سى دغوښو په
اوبوكى دى - واچول سى چه غوښى نرمى
پياز حل او پر غوړ وراسى بيا دى پښتورگى
راوكښل سى دكشمشو په اندازه دى كوچنى
كوچنى سى بيا دى دلعاب غوړى واخستل سى
پښتني دى دديگ څخه راوكښل سى يځنى
ښوروا بيله مالگى دى دنيم چهاركه په اندازه
دلعا ب په منځ كى واچوله سى او صافه دى

سى بيا دى د قورمى دغوړو څخه ديو خورد
په اندازه واخستله سى په عليحده ديگ كى
دى پښتورگى جلفوزى او كشمش دوه دوه ټوپه
سى پرى دى منخل سى په دغوغو ږوكى دى
واچول سى پاته پياز بريان ورواچول سى او
سره دى سى د څه سره كيدلو وروسته په بيل
لوبنى كى راوكښل سى . مصالح دى گډى سى

داشتق لرونکي ماش پلو د پخولو ډول :-

د يو چهارک غوښو دپاره :

۱۲	خورد	وريچي
۴	د	میده (می)
۶	د	غوړی
۶	د	حلقه شوی پیاز
۴	د	اشتق یا خرما
۲	مقاله	میده هیل
۲	د	لوی هیل
۲	د	تور مرچ
۳	د	سره مرچ
۱۶	د	مالگه
۲	د	دارچینی
۲	د	زیره
۱۲	نخود	زعفران

ایشیدلو او بوکي دی واچول سی چه دغه ماش نرم سی د ماش تر پستیدلو وروسته خشتی شوی وریچي دی ریگ شویه سی او ښه دی پاکي سی دایشولو وروسته دی به مناسبه اندازه راوکښلی سی په چلو صاف کی دی صافی شی بیا دی په یو نیم چهارکه دیگ کی څه وریچي واچولی سی پرسر دی ئی دقورمی غوښی واوړلی سی پرقورمه د ی اشتق کښینول سی څه چه قدر وریچي پرواچول سی زعفران دی په یوه پیاله کی حل کړی چه نه غلیظ اونه رقیق وی پرهغو وریچو چه دیگ ته اچولی سوی دی زعفران دی واچول سی چه غوښی او نور شیان زعفرانی سی بیا دی پرسورو وریچو باندی مصالح وپاشلی سی او وا دی چولی سی بیا دی مالگه په لصاب کی واچوله سی آب روغن دی سی پروویچو دی واچوله سی بیا دی د دیگ په شاوخوا پوری خمیر مویبل سی ددیگ دان پر اور دی کښینول سی چه دغه دیگ ښه سورسی دسورگیدو وروسته دی پرمخکه اور واچول سی دیگ دی پرکښینول سی د شلو دقیقو وروسته دی د دیگ پرسر اور واچول سی دیوه ساعت وروسته تیار دی .

(۱) غوړی دی سره کړی پیا زبریان دی ورواچول سی چه دیباز رنگ گلابی رنگ وگرزی بیا دی راوکښل سی او په بیل لوبنی کی دی واچول سی او ودی کوټل سی بیا دی غوښی پریمینخلی سی ټوټی اوریزه دی سی- البته دغه غوښی باید غوړزگینی او اعلی وی بیا دی غوښی په غوړوکی واچولی سی سری دی سی دسره کیدو وروسته دی نیمه ما لگه او اوبه تر څو چه نرمی ورواچولی بیا دی پیاز بریان ورواچول سی چه پیازحل او پرهغوړو راسی بیا دی غوښی دلعب څخه راوکاږی غوړی دی علیحده راواخستل سی او دی ساتل سی که لعبه قدر غلیظ وی ایشیدلی اوبه دی پرواچولی سی دادوتر په صافی او یا جالی کی دی صاف سی دقورمی غوړی دی په علیحده دیگ کی پراور کښینول سی چه سره سی بیا دی اشتق ښه پریمینخل سی په غوړوکی دی سره سی د سره کیدو وروسته دی اشتق راوکښل سی او علیحده دی په یو لوبنی کی کښیر دی دغه غوړی پرلما ب واچول سی بیا دی څه قدر اوبه راواخستلی سی او جوش دی سی ماش دی دستی پریمینخل سی ډبری اوریک دی ئی پاک سی او په دغو دپتاتو دپلاو دپخولو ډول :

د درو پاؤ تورو غوښو دپاره :-

۱۶	خورد	وريچي
۶	د	غوړی
۶	د	پوست شوی پتاتی
۶	د	حلقه شوی پیاز
۴	مقاله	مالگه
۴	د	کوچنی میده سوی هیل
۴	د	تور مرچ
۸	د	یخنی شورا

تیار دی .

داومه پلاو دپخیدلو ډول :-

توری غوښی دی په چاره دلاس دارغوی په شانی نازکی کړی د دیگک دپای دپاره دپسه دری پښتی کښینبولی سی دهغو تورو غوښو سره د ی څه قدر مالگه گډه کړی او په بیل لوبنی کی دی کښینبول سی بیا دی غوږی په دیگکی وچول سی او حلقه سوی پیساز دی پرواچولسی او په بادامی رنگسره د ی سی پیاز بریان راوکښل سی هغه وخت چه پیاز بریان ساړه شول میده دی سی اوبیادی په غوږوکی وچول سی د څهقدر مالگی او اوبو سره چه دایشیدل سی ترخوچه اوبه او غوږی دنیم چهارک په اندازه پاته سی . بیادی دجالی په صافی یا په ادوترکی صاف سی او وریجی دی چه د مخه خشتی اوریگک شو په شوی دی په مناسبه اندازه دی چوشورکړه سی او صافی دی سی بیا دی دیو خوردغوږو په اندازه د هغه آب روغن څخه چه دمخه صاف شوی دی ددیگک په لاندی کی دی وچولسی

او هغه اومی پښتی دی په چاره وهلیسی په دیگک کی دی وچولی سی په دا سی صورت چه اومی غوښی دی پرپښتیواوډلی سی بیا دی وریجی پرواچول سی او د ضرورت په اندازه دی مصالح ورواچول سی آب روغن دی ورکړه سی څه قدر وریجی دی زعفرانی کړی پرسردی یی کښینبولی سی ددیگک په شاوخواکی دی خمیر ونیول سی دم دی سی .

- ۱۶ خورده
- » ۴
- » ۴
- » ۶
- ۱۲ مقاله
- » ۱
- » ۲

- ۲ مقاله
- ۶ خورده

(۳) سره مرچ او اوبه دغوښو دپستیدوپه اندازه دی ددال نخود سره وچول سی چه غوښی نرمی او پرغوږ وراسی
 (۴) توریانی دی وځکلکیسی چه ترخی نهوی که ترخی وی د ۱۲ - انجو په اندازه دی ئی پر یگر ی بسا ته بر څه ئی تر څه نهوی بیا دی حلقی سی د دغو غوږو

(۱) غوږی دی سره سی بیا دی پیاز پکښی وچول سی چه په گلابی رنگه سره سی .
 (۲) غوښی دی دجوغکی دکلی په اندازه کوچنی او ریزه سی پرې دی منخلی سی پر پیا زو دی وچولی سی د ما لگی نیمی دی هم ورواچول سی چه غوښی سری اوپیازئی حل سی بیا دی دغوښو تر نرمیدو پوری اوبه ورواچولی سی چه غوښی سری او پرغوږ وراسی .

(۳) څه قدر اوبه دی پر اورکښینبولی سی خشتی شوی وریجی دی سنگک شوی او پاکی سی بیا دی په ایشیدلو اوبوکی وچولی سی بیا دی په مناسبه اندازه وریجی په چلو صاف کی وچولی سی او صافی دی سی بیا دی غوښی دلعا پڅخه راوکښلی سی لعاب دی دادوتر په صافی او جالی کی صاف کړی بیا دی په یونیم چهارک دیگک کی څه قدر وریجی وچولی سی غوښی دی باندی وادولی سی سره مرچ دی پرغوښو وپاشل سی او نسوری وریجی دی پسی ورواچولی سی خو څه وریجی پریشودلی سی چه زعفرانی سی بیا دی دنیم چهارک په اندازه لعاب دپاته سوی مالگی سره آب روغن جوړ کړی پر وریجو دی وچول سی بیا دی زعفرانی وریجی دکشمشو سره پر وریجو وچول سی ددیگک په شاوخواکی دی خمیر ونیول سی پر اوردی کښینبول سی چه سورسی دسره کیدو وروسته دی پرمخکته اور وچول سی دلسو دقیقو په اندازه دی پریشبول سی دلسو دقیقو وروسته دی ددیگک پرسرباندی هم اور وچول سی دم دی سی

طرائی (توری) پلاو دپخولو ډول :

دیوه چهارک غوښو دپاره :-

- وریجی
- غوږی
- حلقه شوی پیاز
- پوست شوی طرائی (توری)
- دال نخود
- میده تور مرچ
- سره مرچ
- په کافی اندازه مالگه

د توری دسری کیدو دپاره اوبه

(۱) پاک غوږی دی سره سی بیا دی پیاز پرواچول سی چه گلابی سی .
 (۲) غوښی دی کوچنی توتی کړه سی پر پیاز ودی وچول سی اوبه او مالگه دی دغوښو په منځ کی وچول سی تر هغو چه غوښی سری او پیاز ئی حل سی لږ لږ اوبه دی هم پرواچول سی .

- سره دی څه تور یانی سری کی اوپه بیبل لوبنی
 که دی کنبینبولی سی .
 (۵) کله چه توریانی سری شوی پسر دغو
 غوښو دی واچولی سی دینگ دی په کمزوره
 اور کنبینبول سی تیار دی
- (۶) دغه چلاو دی لکه دنورو چلاونو په شانی
 پوخ سی .
- (۷) تورمرچ دی کله چه دوی ددینگ څخه
 راوستله کپیری پرغوښو دی وپاشل سی .

دکب بنه دپخولو ډول :-

دیو چهارک لوی کب (ماهی) دپاره چه کوچنی کب په کار نه راځی .

- وریجی
 د ماهی دسره کیدو څخه غوړی
 دسالان او بکارچلاو څخه غوړی
 هغه طرب چه ریښی نه لری
 اوږه
 میده وچ دکشتین تخم
 زرد چوبه (کورکمن)
 سره مرچ او مالگه په کافی اندازه
 میده زنجبیل
- ۱۶ خورده
 » ۴
 » ۴
 » ۱۶
 ۵ مقاله
 » ۴
 » ۴
- ۲ مقاله

(۱) دماهی سرلکی او شا پرونه دی
 پریکړه سی ماهی دی سور کړی او دری
 دری انچه دی پریکړه سی بیا دی څه اندازه
 زرد چوبه مالگه پرواچوله سی .
 (۲) هغه قدر غوړی دی په ماهی تابه کی
 واچول سی کله چه غوړی سره شول ماهیان
 دی پراخ پراخ او میده میده پرواچول سی
 چه مخ نی دماهی تابی څخه دباندی راوتی
 وی بیا دی شاه سره سی ماهیان دی ډیرونه
 ښورول سی او دومره اندازه سره سی چه
 از غهان نی گلنار وگرزی .
 (۳) طرب دی حلقه کړی په علیحده دینگ کی
 دی واچول سی نیمی زرد چوبه او څه جوش
 اوبه هم پرواچول سی ودی ایشیری دایشیدلو
 وروسته دی په جلو صاف کی صاف سی .
 (۴) غوړی دی په دینگ کی واچول سی
 پیازدیریان کړی چه گللابی سی بیادی په بیبل
 لوبنی کی راوکښل سی بیا دی غوړی صاف
 سی اوږه اوزرد چوبه دی پرواچول سی چه
 څه قدر سره سی بیا دی نیم چهارک اوبه ور
 واچول سی پیاز بریان دی همداشانی وکوټل
 سی .
 (۵) دایشولی طرب نیمی دی ددینگ دلاندی
 او هغه سره شوی ماهیان دی هم پرواچول
 سی پاته طرب دی پرمایانو واچوی مصالح
 دی هم پرواچولی سی اویسو چهارک یسخنی
 ښروا دی هم پرواچوله سی پروردی کنبینبوله
 سی چه وایشیری دایشیدلو وروسته دی اور
 څه کمزوره سی ددینگ په سرکی دی اورواچول
 سی د ۶ ساعتو په اندازه دی پرهغه کمزوری
 اود کنبینبول سی چه پرغوړو راسی که نی
 اوبه درلودی اوردی نی تیز کړی چه پرغوړ
 راسی تیار دی .
 (۶) جلاونی دنورو چلووبه شانی

دچرک دقورمه پلاو (غوښو) دپخولو ډول :-
 دیو چهارک غوښو او بادودانو چرگانودپاره:-

- وریجی
 غوړی
 حلقه سوی پیاز
 مالگه په خپله اندازه
 کوچنی هیل »
 بشپړ هیل
 میده هیل
 زدویل شوی زعفران
 زیره
 تازه سره مرچ او یا وچ دخواش په اندازه
 دال نخود
 الوبخارا
- ۱۶ خورده
 » ۶
 » ۸
- ۱ مقال
 او ۱۲ نخود
 ۶ نخوده
 ۱ مقال
- ۱۲ مقال
 ۲۰ دانی

مرچ . میډه هیل او نیمې حل شوی زعفران دی ورواچول سی تیار دی .

(۳) وریجی دی پسریمینځلی او ښه دی ریگ شویه او پاکې سی په ایشیدلی اوبوکی دی وراچولی سی صافی دی سزی د صا فیدو وروسته دی په یو چهارکه دیگ کی وراچولی

سی هیل اوزیره دی پروپاشله سی او دقورمی دغوړو څخه دنیم پاو په اندازه دنیم چهارک اویو او لس مثقاله مالگه دی پرواچوله سی آب روغن دی ورکړی سی زعفران دی دغه قدر اوبو سره چه رقیق نه سی حل سی څه وریجی دی زعفرانی کړی په دیگ کی دی پرووریجو باندی وراچولی سی د دیگ پرشاوخوا دی خمیر پروموشل سی .

۳۲ خورده
» ۳۲
» ۱۲
» ۱۰
» ۳

۱۸ مثقاله
» ۱۰
» ۵
» ۴
» ۳
» ۸
» ۳
» ۵

(۵) که په ښه وریجی پخی وی به دی ډول پخیری وریجی دی پاکې سی ذری واره دی پریمنځلی سی په یوه نیهم چارکه دیگ کی دی وراچولی سی اوبه دی ددروچهارکوبه اندازه پرواچولی سی ږاوردی کښینبول سی او د کفایت په اندازه دی مالگه پرودوړول سی تر څو چه اوبه وایشیری بیادی اور پرمخکه وراچول سی او

دیگ دی باندی کښینبول سی او څه اوردی ددیگ پر سرواچوی دنیم ساعت په اندازه دی پرینبول سی دنیم ساعت وروسته دی وریجی

په کاجوغه سره گډې چه اوبه وزبیبی که نی اوبه غوښتی څه قدر جوش اوبه هم پرواچول سی بیا دیو خورد په اندازه هغه غوړی دی سره سی پرووریجو دی وراچول سی .

۳۲ خورد
» ۱۶

(۱) غوړی دی سره سی بیادی حلقه سوی پیاز برهغه وراچول سی تر څو گلابی رنگت واخلی خو فکر دی و سی چه تور وانه ووی پیاز دی دغوړو څخه راوکښل سی او په بیل لوبی کی دی کښینبول سی .

(۲) دچرگ یا پسه غوښی دی دقورمی په شان ریزه سی پری دی منځلی سی په غوړوکی دی سری سی مالگه په خپل خواهش ورواچوله سی او په کوتل سوی پیاز بریان اودال نخود دی دیگ په منځ کی وراچول سی تر څو چه نرم او پر غوړو راسی هغه وخت چه اوبه پر اچول کیری بشپړ هیل دی هم پرواچول سی هغه وخت چه پر غوړو راتلونزدی شول آلو بخارا

دبانجن چلاو دیخولو ډول :-

دنیم سیر غوښو دپاره :-

بانجن

ښه وی یا نری وریجی

غوړی

پیاز

سره مرچ

مالگه په کافی اندازه

دسالان مالگه

دچلاو څخه

دمیډه شوی کشنیز تخم

بشپړ

اوبه

رومی بانجن

روغن چلاو

زرد چوبه (کورکمند)

(۱) پیاز حلقه او گردی کړی په غوړوکی

دی سره کړی تر څو چه گلابی رنگت اخلی .

(۲) غوښی دی پریمنځلی سی پر پیازو

دی وراچولی سی چه تر څو غوښی هم سری سی .

زرد چوبه او اوبه دی دغوښو سره سره سی

او په مناسبه اندازه دی اوبه ورواچول سی

(۳) بانجن دی ریزه کړی نمک آب دی سی

چه تر یخوالی نی ورک سی بیادی دغه بانجن

پریمنځل سی پر هغه سرو غوښو دی وراچول

سی چه غوښی او بانجن یو ځای پاسته سی

دیگ باید لوی وی .

(۴) سره مرچ او گشنیز په دیگ کی وراچول

سی بیا دی رومی بانجن دوه دوه توکره کړی بیادی

پراور باندی دیگ کښینبول سی چه پرغوړو

راسی تیار دی .

دسبزی چلاو دیخولو ډول :-

دنیم سیر غوښو دپاره :-

وریجی

غوړی

۱۸ مقاله

» ۱۰

۳۲ خورده

۱۰ مقاله او ۱۶ نخوده

» ۴ مقاله

۵ مقاله او ۱۸ نخوده

» ۴ مقاله

» ۱۰ خورده

۶ مقاله او ۱۶ نخوده

» ۷ مقاله

(۴) سبزی دی په علیحده دیکه کی په اوبو کی څه قدر وایشول سی چه نرم نه سی بیا دی صاف سی او چاره دی پکښی ووهله سی پرغوښو دی دشبته او نور مصالح سره چه پاته دی واچول سی پر کمزوره اور دی کښینول سی تر څو چه پرغوږ وراڅی تیار دی .

(۵) دوه سیره اوبه دی پر اور کښینول سی چه وایشیزی بیا دی په دغو ایشیدلو اوبو کی وریجی واچولی سی او فکر دی وسی چه وریجی نه ملایمی او نه سختی پاته سی په مناسبه اندازی دی ئی صافی کړی بیادی په یو نیم چهارکه دیکه کی واچولی سی هغه یو پاو پاته سوی غوړی دی پر اور کښینول سی څو دانی بشپړ هیل دی ورواچول سی لږ لږ لعاب دی هم ورواچول سی چه بوی ئی ولاړسی بیا دی مالگه پکښی واچوله سی او آب روغن دی وریجونه ورکړه سی د دیکه پر شاوخوا دی خمیرو مونیل سی پر اور دی کښینول سی چه بخار ورکړی بیا دی پر کمزوره اور کښینول سی دلسو دقیقو په اندازه دی انتظار ورته وکښل سی دلسو دقیقو وروسته دی ددیکه پرسر باندي اور واچول سی

مالگه په کافی اندازه

غوښی

وریجی

پاک سوی سبزی پالک

(شبت)

سره مرچ

زرد چوبه (کورکمن)

اوپزه

تازه پیاز

دکشنیز تخم

قند

(۱) وریجی دی دری څله پریمنځلی سی بیا دی څلور ساعته په اوبو کی پرینو دل سی دڅلور ساعتو وروسته وریجی دی دیکه شویه سی په چلو صاف کی دی لږ لږ اچولی کیری او پاکیری .

(۲) غوړی دی په دیکه کی واچول سی او پر اور دی کښینول سی چه ویلی سی بیادی یو خورداوپه او یو پاو اوبه په دغه غوړو کی واچول سی تر هغه وخته پوری چه اوپه او اوبه وچیری بیادی دمعمل په صافی کی صاف سی اوودی ساتل سی بیادی ددروپاؤ غوړو په اندازه پر اور کښینول سی چه دغه غوړی سره سی او حلقه سوی پیازدی په منځ کی ورواچول سی چه گلابی رنگه سره سی .

(۳) غوښی دی پریمنځلی سی چه ریزه کی او اوچوکی ونه لری بیا دی پرس واچولی سی زرد چوبه . مالگه اوپزه دی هم ورواچول سی بیا لږ لږ اوبه په ملاقه ورواچول سی تر څو چه ئی پیاز حل سی بیادی دیو چهارک په اندازه اوبه ورواچول سی او ددیکه سردی پر کښینول سی .

درواش چلاو دپخولو ډول :-

ددروپاؤ غوښو دپاره

ژړ غوړی

حلقه سوی پیاز

سره مرچ

دغوښو مالگه

دوریجو

دال نخود

زردچوبه

پوست سوی رواش

خاصی وریجی

دکشنیزو تازه پانی

» ۶ خورده

» ۸

» ۳ مقاله

» ۶

» ۵

» ۱۲

» ۲

» ۱۶ خورده

» ۱۶

» ۱۵

مالگه دی هم ورواچوله سی لږ لږ اوبه دی پر اور واچولی سی تر څو چه پیاز حل کیری یو چهارک اوبه دی ددال نخودو اوسروم چوسره ورواچول سی تر څو غوښی پستیری او ښه پرغوړی

(۱) پریو پاو او ۱۲ مقالو غوړو دی پیاز حلقه سی او په دغو غوړو کی دی واچول سی چه گلابی سی بیا دی غوښی پریمنځلی سی پر پیازو دی واچولی سی زرد چوبه . اوپزه او

شویه سی په چلو صاف کی دی لږ واچولی
سی او پاکي دی سی بیادی دیو سیراوبو په
اندازه پراور کښینسولی سی ودی ایشپری په
دغه جوش کی دی ورپچی واچولی سی اوردی
بی کمزوره نه وی فکر دی وسی چه ورپچی
نه دیری نرمی او نه دیری کلکی وی صافی
دی سی او په یو چهارکه دینگ کی دی واچولی
سی هغه پاته غوړی دی پراور کښینسول سی
چه بخارور کړی بیادی پر کمزوره اور کښینسول
سی دلسو دقیقو وروسته دی ددیگ پرسراور
واچول سی .

- ۱۶ خورده
- » ۶
- » ۴
- ۲ مقاله
- » ۲
- » ۳
- » ۲
- ۱ خورد
- » ۸
- » ۴

(۱) چرگان دی ریزه سی او اخته دی سی
بیادی غوړی دیو پاو په اندازه سره سی حلقه
سوی پیاز دی پراچول سی چه گلا بسی رنگ
وکاږی بیادی چرگان پویمنخل سی او پروادی چول
سی بیا دی زرد چوبه اوږه او مالگه هم ور
واچوله سی چه چرگان ښه سره سی او پیازی
حل سی خولږ لږ او به دی په ملاقه ورواچولی
سی .
(۲) رومی بانجن دی په غوښو کی واچول
سی چه غوښی پستی سی او پرغوړو راسی
بیا دی قند او سره مرچ ورواچول سی تیار
دی .

د بانجن چلو دینغو لو ډول . -

- ۱۶ خورده
 - » ۴
 - » ۲
 - ۴ خورده
 - » ۶
 - » ۴
 - » ۴
 - » ۲
- وریجی
د غوښو څخه غوړی
د چلو دغوښو څخه غوړی
حلقه سوی پیاز
رومی پاک سره بانجن
اوږه
د میده گشنیز وتخم
زرد چوبه
مالگه په کافی اندازه

وراسی او غوښی ډیری پستی نه سی او اوبه
هیڅ پکښی پاته نه سی او سری سی
(۲) رواش ددروانجو په اندازه ریزه کړی
پسو سرو کړو غوښو د دی واچول سی
تازه کښنیز دی هم پردغه رواش واچول سی

او اوردی کمزوری کړی پرسردیگی دی څه
اور واچول سی بیا دی ورپچی په او بوکی
پریمنخلی سی د - خلورو ساعتو په اندازه
دی په اوبوکی واچولی سی او پردی ښوولی
سی د خلورو ساعتو وروسته دی ورپچی ریگ
د شلمم چلاو دینغو ډول :-

- دیو چهارک غوښو دپاره :-
- وریجی
- غوړی
- حلقه سوی پیاز
- زرد چوبه (کورکمن)
- اوږه
- دمیده کښنیز وتخم
- په کافی اندازه سره مرچ
- زنجبیل
- قند

پوست سوی اوریزه شوی ټیپر
سره شوی مرچ شلمم او غوړی
مالگه په کافی اندازه

(۱) غوړی دی سره سی بیا دی پیاز گلابی
سی برهنه دی غوښی واچولی سی بیادی اوږه
اورزد چوبه ورواچوله سی چه غوښی ټی سری
او پیاز ټی حل سی -
(۲) شلمم دې پریمنخل سی دیو پاوغوړو
سره دی سره سی لږ لږ اوبه دی هم ورواچول
سی بیا دی پرغوښو سره مرچ او اوبه دی
دغوښو ترپستیدو پوری واچولی سی نور
مصالح دی هم په وراچولی سی پر کمزوره اور
دی کښینسول سی چه پر غوړو راسی .
(۳) دغه چلو دی دسبزی چلو په شانې
پوخ او دم سی .

د رومی بانجن چلو د پخو لو ډول--

- دیو چهارک دپسه د غوښو او یا دوو دانو
 - چرگانو دپاره . -
 - ۱۶ خورده
 - » ۵
 - » ۴
 - » ۱۶
 - ۲ مقاله
 - » ۲
 - » ۲
- وریجی
غوړی
حلقه سوی پیاز
رومی بانجن سره او اوبلن
زرد چوبه
میده اوږه
سره مرچ او مالگه دکفایت په اندازه
قند

او وړاچول سی دلسو دقیقو وروسته دی د
 دیکه پرسره هم اور واچول سی دم دی سی .
 (۳) قرت یا چکیده چه او بلنه نه وی او
 سخته وی په کاسه کی واچوله سی اوږه څه
 مالگه او وچه تمناع پاکه سی او دلاس په
 اورغوی باندی ښه وموښل سی پرقروت باندی
 دی واچول سی دوریجو دراکنبلو په وخت کی
 په غوری کی دی لکه کچری قروت واچول سی
 نیمی یر قروتو او نیمی دی په کاسه راوکنبل
 سی .

د کچری قروتو دپخولو ډول . -

- د نیم چهارک توروغوښو دپاره :-
 غړپی ۸ خورده
 پښوی وریجی ۱۶ »
 ماش ۶ »
 حلقه سوی پیاز ۶ »
 اوبه ۳ مثقاله
 سره مرچ په کافی اندازه
 پاک سبزی پالک ۸ خورده
 وچ شبت ۱۲ مثقاله
 میده هیل ۴ »
 مالگه په کافی اندازه
 دارچینی ۳ »
 زدویل شوی قروت ۸ خورده

پوست شوی او ریزه سوی بانجن ۱۲ »
 سره مرچ ۴ »
 (۱) پیاز دی یر غړپ وواچول سی سره دی
 سی چه گلابی رنگه کازی بیادی غوښی داوړی
 زرد چوبی او مالگی سره ورواچولی سی چه
 غوښی یی سری او پیازی حل سی .
 (۲) دیو چهارک په اندازی دی اوبه واچولی
 سی سره مرچ کشنیز اوبا نجن دی پرغوښو
 واچول سی ودی ایشیری بیادی رومی بانجن دوه
 دوه توکره کړی تخم دی یی وکنبل سی یر
 بانجنو باندی دی سوسنی واچول سی یر
 کمزوره او ردی کنبینول سی چه پر غړپو
 راسی دیکه باید پراخ وی او په کفگیرو نه
 ښورول سی چه بانجن خرابیری .

د افغانی بتی دپخولو ډول . -

- دیو چهارک غوښو دپاره -
 پښوی پستی وریجی ۱۶ خورده
 زرغوری ۸ »
 حلقه سوی پیاز ۵ »
 زرد چوبه ۴ مثقال
 اوبه ۵ »
 د اوږی اوبه ۴ »
 سره مرچ او مالگه په کافی اندازه .
 مستی یازدویلی شوی قروت ۶ خورده که
 قروت نه وی ۲۴ خورده مستی دی چکیده سی .
 وچه تمناع ۶ مثقال

(۱) غوښی دقورمی په شانی ریزه سی بیادی
 یریمنخلی سی اوودی سا تلسی سی بیا دی
 غړوی سره سی پرغړو ودی پیاز واچول سی
 چه گلابی رنگه سره سی بیادی غوښی زردچوبه
 اوڅه مالگه پیاز ور واچول سی سره دی سی د
 سره کیدو وروسته دغوښو ترنرمیدو پوری
 دی او به او سره مرچ دی ورواچول سی چه
 غوښی پستی سی او پرغوړو راسی او نیم
 پاو صاف کړی غړپی دقورمی دلعب څخه را
 واخستل سی او ودی ساتل سی .

(۲) خشتی شوی وریجی دی ریگه شویه
 سی او په نیم سیرایشیدلو اوبو کی دی
 واچول سی مالگه دی هم پرواچول سی دیو
 جوش خوړل وروسته دی پرمخکه ای وراچول
 سی او پرکښیدی ښول سی دلسو دقیقو
 وروسته دی ددیگ پرسراور واچول سی فکر
 دی وسی که یی اوبه لسروی او دانسی یی
 سختی وی څه قدر تودی اوبه دی پرواچولی
 سی بیا دی سردیگی راواخستل سی په کفگیر
 دی وریجی وښورول سی چه دوانچو قوام د
 کچری قرت په شانی دی شاوخوا دی خمیر
 پوری وموښل سی بیادی ددیگ لاندی څه

(۱) توری غړپ زگینی غوښی دی بیله پیاز کوفته
 کړی بیا دی غړپی نیمی کړی نیمی غړپی دی سره
 کړی بیا دی دغه پیاز پرغوړو واچول سی چه
 در سره شوی نه وی راودی کښل سی په
 بیل لوبنی که دی واچول سی نیمی دی یی
 وکوئل سی او نیمی دی یی درست وساتل
 سی بیادی غړپی صاف سی دصافیدلو وروسته
 دی غړپی سره سی او پرهغه دی څه قدر اوبه
 واچول سی پیاز بریان سره مرچ او څه مالگه دی
 هم ور واچول سی چه وایشیری دا یشیدلو
 وروسته چه لعاب وگړزی د دغه لعاب څخه دی
 یوه کاجوغه داومو غوښو دکوفتی په منځ کی
 واچول سی هیل اوبه سره مرچ اودارچینی دی
 سره گډوسی کوفته دی دچوگی دسر په اندازه
 لوله سی بیا دی جوش پر لعاب واچوله سی
 چه پرغوړو راسی بیا دی سبزی یریمنخل
 سی په جوش شوو او بو کی دی صاف سی
 دصافولو وروسته دی په چاږه میده سی بیا
 دی د پاته غړپو څخه یو خورد را واخستل
 سی په بیل دیکه کی دی سره سی دسره کیدو
 وروسته دی سبزی پرواچول سی او سره دی
 سی سبزی د سره کیدلو وروسته چه درست
 پیاز بریان را واخستل سی ودی کوتل سی

پرواور کښيښول سي دديگ سر دي پورته سي ودي ليدل سي که دوريجو دانه پسته وه تياري دي که کلکي وي څه قدر ايشيدلي اوبه اويجا جاندي شيدي ورواچولي سي اووديښورول سي چه قيام يي دکچري قرت په شاني وي چه نه ډير ملايم او نه ډير سخت وي بيا دي د ديگ پرشواوخوا خمير وموښل سي دم دي سي ديوه ساعت وروسته چه دم يي وخوړ په غوريانو کي دي راوکښل سي دکچري قرت په شاني په کاسه کي دي واچول سي بيا دي سره کړي غوري چه ډير سره وي پرواچول سي دارچيني او ميده قند دي پرواچول سي او ودي خوړل سي .

د برکي شلغم بتي دپخولو ډول . -

- د يو چهارک غوښو دپاره .
- ۱۶ خورده پنډی وريجي
- ۶ زړغوري
- ۱۲ د شلغم پاک پاني
- ۸ حلقه سوي پياز
- سره مرچ په کافي اندازه
- مالگه په کافي اندازه
- ۵ ميده اوږه
- ۴ ميده زنجبيل
- ۴ زردجوبه

(۱) غوري دي سره سي پياز دي پرواچول سي چه په گلابي ډول سره سي بيا دي غوړي زگيني غوښي چه د سيني ملا او پښتو څخه وي ښه دي پريمنځلي سي توتي توتي دي سي پريبيزدي واچولي سي سري دي سي بيا دي دغوښو ترپستيدو پوري اوبه دڅه مالگي اوږي زردجوبي سره وايشولي سي بيا دي دشلغم پاني پريمنځلي سي په چاوه دي ريزه سي چه ډير ميده نه سي په علجیده ايشيدلو اوبو کي دي واچول سي ودي ايشول سي چه د شلغم پاني ملايم سي دملایميد وروسته دي اخلوصاکي واچول سي صاف دي سي بيا دي دغوښو په جوش کي چه ښم بنده وي د سرو مرحو او زنجبيل سره گډه سي چه پر غوړو راسي .

(۲) دنيم سمر ايشيدلو اوبو په اندازه دي برديگ دان کښيښول سي بيا دي پستسي خشتي وريجي ريگ شويبه ۱ او پا کي کړي په اوبو کي دي واچولي سي اوودي ايشيري مالگه دي په خپله اندازه ورواچوله سي ديو جوش وروسته دي پر کمزوره اور کښيښول سي چه اوبه جذبې کړي نه کفگير دي وښورول سي چه سختي پاته نه سي بيا دي اور پرواچول سي او دم دي سي .

پرسبيزي دي واچول سي او بيا دي دومه سره مرچ شبت ورواچول سي چه پر غوړو راسي .

(۲) وريجي او ميده شوي ماش دي ريگ شو په کړي او صاف دي يي کړي پرنيم سير ايشيدلو اوبوکي دي واچول سي چه وريجي او ماش يو ځای په جوش راسي بيا دي دنيم پاو غوړو په اندازه سره سي او پر هغه دي نيم پاو پياز بريان سي چه پياز بريان رنگه اړه وي دغه پياز بريان دي وکوتل سي دغوړو سره دي دوريجو په جوش کي واچول سي بيا دي دمځکي پرواور کښيښول سي چه کرار کرار وايشيرو . فکر دي وسي چه داني يي سختي نه وي بيا دي دنيم ساعت په اندازه په کاوږه وښورول سي چه اوبه يي دي پاته سموي په شاو خوا پوري دي يي خميروموښل سي .

(۳) په غوريانو کي دوريجو راکښلو تر تيب په دي ډول دي اول ځله دي دغوري په څلورو ځنډو باندي وريجي واچولي سي بيا دي منځ کاسه کړي او قروت دي پرواچول سي پر هغه باندي دي نيمي کوفته او سبزي په غوري کي راوکښل سي چه دغه سبزي او کوفته پرغوړو راغلي وي او اوبه ونه لري نور کفته اوسبزي دي - په کاسو کي راوکښل سي بيا دي هغه درست پياز بريان چه دپخولو په لومړي سر کي پاته ده پر وريجو وپاشل سي او پاته غوري دي ډير سره سي پرقرو تواتوروشيانو دي واچول سي .

د ازبکي شمير برنج دپخولو ډول . -

- ۱۶ خورده پنډی سپيني وريجي
- ۱ اعلي شيدی
- ۴ غوري
- ۶ ميده قند
- ۱۲ مثقال ميده دارچيني
- ۴ ميده هيل
- ۸ مالگه

(۱) پنډی سپيني وريجي دي ښه پريمنځلي سي او پاکي دي سي دپريوللو وروسته دي يوه شميه په اوبو کي خشتي سي په داسيا دي اول نازه شيدی په صافي کي صافي سي دهيل سره دي په ديگ کي واچولي سي ودي ايشيري بيادي پردغو شيدو باندي خشتي وريجي واچولي سي ديو جوش وروسته دي دديگ دان څخه اور را واخستل سي پر مځکه دي کمزوره اور واچول سي ديگ دي پر دغه اور کښيښول سي چه کرار کرار وايشيري په لومړي جوش کي مالگه ورواچوله سي ودي ايشول سي چه شيدی جدي سر بيا دي ديو نيم ساعت په اندازه دمځکي

د کوفته چلو دېخولو ډول -

- د گشنیز تخم ۴
- تازه گشنیز ۳
- مستی ۸

ددو پاو سرو غوښو دپاره :-

- وریجی ۱۶ خورده
- غوړی ۶
- لم ۸
- حلقه سوی پیاز ۸
- رومی اوبلن بانجن یامستی ۸
- کوچنی میده هیل ۴ مقاله
- لوی هیل ۲
- دگشنیز تخم ۴
- زرد چوبه ۴
- سره مرچ او مالگه په کافی اندازه ۳
- میده دارچینی ۳
- میده توز مرچ ۳
- اوزه ۴
- د چرگی هکی ۴ دانی

(۱) غوړی دی سره سی پوست سوی پتاتی دنیم نیم پاو په اندازه خرمايي راوکنبلۍسی په بیل لوبنی کی دی واچولی سی . بیا دی پیاز په غوړو کی واچول سی چه په بادامی ډول سره سی بیا دی غوښی پریمنځلی سی دفورمی په ډول دی ریزه سی پر پیاز ودی واچولی سی زرد چوبه او زه او مالگه هم پړواچوله سی سره دی سی دسره کیدووروسته دی دغوښو ترپستیدو پوری او به دگشنیز تخم ورواچول سی چه پر غوړ وراتلو ته نژدی سی بیا دی سری شوی پتاتی پرغوښو واچولی سی اومستی دی دململ په صافی کی صافی شی پړیتاؤ دی واچولی سی مرچ او تازه پاک میده شوی گشنیز دی هم پړواچول سی پر کمزوره اور دی کنښینول سی چه پتاتی پرغوړو راسی او اوبه یی ډیری وچی نه شی لعاب ولری پتاتی دی په کفگیر باندی ونه ښورولی سی .

(۱) غوښی او تازه لم دی په ماشین اوکه ماشین نهوی په ساطور سره دنیمی پیازو سره وکوتل سی

(۲) غوړی دی سره سی نیم پاو دی ځنی وساتل سی پرسره شوی غوړو دی حلقه سوی پیاز واچول سی چه گلابی ډول سره سی او په بیل لوبنی کی دی راوکنبل سی او ودی ساتل سی بیا دی غوړی صاف کړی زردچوبه او اوړی بیعی دی په غوړوکی واچول سی چه څه قدر سره سی پیاز بریان دی میده سی په دیک کی دی واچول سی او پرهغه دی ددو چپهارک ایشیدلو اوبو په اندازه واچول سی څه قدر مالگه دگشنیز تخم او څه قدر سره مرچ دی هم ورواچول سی ودی ایشیری نور مصالح دی دهگبو سره په کوفته کی هک سی بیا دی یوی هکی په شانی گسردی . سی دلعاب په جوش کی دی واچول سی رومی بانجن او مستی دی هم صافی سی او پکښی وادی چول سی بیا دی پرمناسب اور کنښین دی چه پرغوړ وراسی تیار دی . چلوی دنورو چلوو په شان پوخ سی .

د تازه سبزی پاک دسلان دېخولو ډول -

- د نیم چهارک غوښو دپاره . -
- غوړی ۴ خورده
- پاک پالک ۱۶ خورده
- حلقه سوی پیاز ۶
- سره مرچ او مالگه په کافی اندازه
- وچ شمت یامکتی سبزی ۶ مقاله
- که مکتی شمت نه وی تازه گشنیز ۴ خورده
- کوتل سوی اوزه ۴ مقاله
- زرد چوبه ۴

(۱) غوړی ښه سره سی پیاز دی غوړوکی واچول سی چه بادامی رنکه سره سی بیا دی غوښی د قورمی په شانی ریزه سی پری دیمنځلی سی پسر پیازو دی واچولی سی پورتنی مصالح دی هم پړواچولی سی سری دی سی دغوښو ترپستیدو پوری اوبه ورواچولی سی چه غوړو ته نژدی سی .

د سلان پتاتو دېخولو ډول . -

- د نیم چهارک غوښو دپاره . -
- پوستی سوی پتاتی ۱۲ خورده
- ژپ غوړی ۴
- مالگه په کافی اندازه ۴
- حلقه سوی پیاز ۴
- سره مرچ په کافی اندازه ۴ مقاله
- زردچوبه ۴
- اوزه ۴

(۲) پاک سبزی پالک دی په چاره ریزه ریزه سی په دیک کی دی علیحده اوبه کنښینولی سی ودی ایشیری داوبو په جوش کی دی سبزی واچول سی څه قدر دی وایشول سی په چلاو صاف کی دی راوکنبل سی صاف دی سی پرغوښو باندی دی قورمه واچوله سی په کفگیر دی وښوروله سی چه هکبه سی او پرغوړ وراسی تیار دی .

د تازه مېني دسالان پخولو ډول

د نيم چهارك غوښودپاره غوړی

پوست شوی تازه مېني

حلقه شوی پياز

سره مرچ او مالگه په كافي اندازه

زردچوبه

میده هيل

زعفران

فند

دال نخود

(۱) غوړی دی سره كړی وروسته له هغه
دی حلقه شوی پياز دی پكښی واچوی چه په

گلابی ډول سره شي وروسته له هغه وپه شوی
غوښه پری منځی د موليو فورمه په سره شوی
پياز کی واچوی . كوركم او مالگه هم پكښی

دبانجنو بوراني تركيب :-

د نيمچارك غوښی دپاره

حلقه شوی پياز

پوست شوی سوسنی بانجان

په اندازه سره مرچ او مالگه

دمیده گشنيز تخم

اوپزه

مستی

كوركم

(۱) غوړی يوه اندازه سره كړی او دهغه
پر سر پياز واچوی چه په گلابی توگه سره
سی وروسته له هغه څخه دی په عليحده لوبښی
کی واچول شي او غوړی دی صاف كړی يو
پاو غوړی دی وساتل شي غوښه دی پريمخلی
شي دقورمی په ډول دی وړی شي او په غوړو
باندی دی واچوله شي يو اندازه مالگه اومناسه
اوپزه او كوركم دی هم واچوی او سره دی
كړی او وروسته دسره كولو څخه دغوښی د
نرمیدو په اندازه او به دی د گشنيز د تخم
سره واچوی تر څو پوری چه غوړی پوته نژدی
شي وروسته له هغه څخه په كړاڼی کی دی

دكوفته سالان تركيب :-

د نيم چارك سرخی غوښی دپاره :-

غوړی

لم

حلقه شوی پياز

داوبو ويستل شوی رومی بانجان يامستی

ډړوكی هيل

لوی هيل

د گشنيز تخم

كوركم

دكفاف په اندازه سره مرچ او مالگه

دال چینی

خورد	۲
خورد	۱۲
»	۶
مثقاله	۴
»	۲
نخود	۸
خورد	۳
»	۱

واچوی وروسته به له هغی څخه دغوښی دنرمیدو
په اندازه اوپه په كښی واچولی شي. مېه او دال
نخود هم پكښی واچول شي. څنگه چه غوړی و
نه نژدی شو میده فند او زعفران دی پكښی
واچول شي تر څو پوری چه غوړی پوته رسپړی
تیارپړی .

خورده غوړی	۶
خورده	۶
»	۱۲

مثقاله	۱۲
»	۸
خورده	۱۶
مثقاله	۴

يو پاو سره كړی بانجان دی گردگردد . وروپه
كړی او په غوړی وکی دی سره كړی دسره كولو
څخه وروسته په لوی پراخ كتوكی بانجان د
غوښی په سر په ترتیب سره كښپړدی ترڅو
پوری چه په غوړی وراخی پخپړی . چكه شوی
مستی دی صافی كړی وروسته له هغی او په مالگه
بروهی او په كاسه کی دی واچولی شي د
ويستو ترتیب په دی ډول دی لمړی په بشقا ب
کی يوه اندازه مستی واچوی دهغه په سردی
بانجان په ترتیب سره كښپړی وروسته له هغه
څخه يوه اندازه مستی په هغه باندی واچوی په
مستو باندی لعاب او غوړی دی واچولی شي .

خورده	۳
»	۴
»	۸
»	۸
مثقاله	۴
مثقاله	۲
»	۴
»	۴
»	۳

» ۲
 » ۴
 ۴ دانې
 میده کړې او په کتوکی دی واچوی او جوش دی ورکړې شی پاتې مصالح دی دچرگی دهگي سره په کوفته کله کړې وروسته له هغه دچرگی د هگي په اندازه ورکړې دلعباب په جوش کی واچوی رومي بانجان او یامستی دی صافی کړې . هغه دی هم په کی واچولی شی په مناسب اورباندی دی پی کنبیږدی کله چه وپوړ نه ورسید پخیری .

یوچارک
 ۴ مقال
 ۲ مقال
 » ۷
 » ۲
 ۱ پاو
 ۱ مقال
 ۱۵ دانې
 ۳ خورده

او مه پیاز دغونسی لم سره یو ځای ماشین کړې او پورتنی مصالح دی یو ځای مخلوط کړې وروسته له هغه څخه دچرگی دهگي زیر اوسپین دی هم واچوی او به کی دی ښه لاس ووهل شی تر څو پوری نوموړی مساله او هگي ښه مخلوط شی وروسته له هغه څخه اوله کړې په (سره شی او باید توده په توده وخورله شی .

۳ پاو
 نیم »
 ۳ خورده

» ۳
 ۲ مقال
 » ۳
 » ۷

یو مقال غونیه په ماشین سره وپه کړې او گرده پورتنی مساله دوری شوی غونیی سره گډه او دلوی منی به اندازه کدوله کړې دوه دانسی بخارا دهغه په منځ کی کنبیږدی .

— غټی وریجی
 ۱ - خورد

کړې ترڅو پوری چه پیری نرمه شی وروسته له هغه غټی وریجی دوه ځله دشود و په نیمه کی واچوی اومخلوطی کی کړې او په داسی غوری کی واچوی چه نه همواره وی او نه زور

نورمرچ
 : اوزبه
 د چرگی هگی

(۱) غونیه او تازه لم د مناصفه پیاز سره په ماشین یا ساطور کوفته کړې .
 (۲) غوړی دی سره کړې حلقه شوی پیاز دغوړیو په سرواچوی په گلابی ډول سره دی سره نړی - پاجلاوینی کی دی کنبینولسی وروسته له هغه غوړی صاف شی او کورکمن او مناصفه اوږه دی په غوړیو باندی واچوی چه یوه اندازه سره شی . سره شوی پیازدی

لسوله کباب :-

تسوره غونیه
 وچ گلشنیز
 سره مرچ
 مالگه
 لوی هیل

لم
 اوزبه
 د چرگی هگی

پیاز

(۱) لم او غونیه دی یخنی کړې تر څو پوری چه اوبه نی جذبې او وروسته له هغه څخه دکتو څخه دی وویستله شی په یو داسی ځای کی کینودله شی چه یخه شی وروسته له هغه څخه په جلاغوړیو کی دی سره شی ترڅو پوری چه بادامی رنگ شی بیا دی له کتو څخه وویستله شی داسی ځای کی دی کینوله شی چه یخه شی .

کوفته :-

سره غونیه
 لسم
 غوړی

بادامی پیاز بریان
 دکشنیز تخم
 کورکمن
 مالگه

— اومه پیاز - غټی وریجی - دال نخود - زنجبیل - دارچینی لوی هیل - شمیره ویستل
 لوی اوزبه - سره مرچ مالگه -

یو مقال یو مقال یو مقال
هرقند .-

شودی - قند
 ۱ چهارک ۱ پاو
 ۱ - پاو

(۱) شودی په اوروی کینودلی شی او قند دی مخلوط کړې او جوش دی ورکړې وروسته له هغه څخه کنبته کړې په دوو ځایسو کی دی تقسیم کړې غټی وریجی دی علیحده جوش

نر خو پوری دبادام داروروسته له هغې څخه
چه وڅو تیدلی دهغې مخ پوقانی پیدا کوی
هرځای چه پوقانی پورته شوی په هغه ځای کی
ترهغه پوری دنانخوری یوه یوه قاشقه پری
اچول کیږی چه داوړ په سرکی وی چه نوموړی
شودی ښه پسته شی او دقت دی وشی چه
اورتیزنه وی او باید کتونه دنژدی سپړی وی .

په خفیف اورباندی کینودلی شی . دبادام
مغز د شودو په نیمائی کی باقی کیږدی او
شودی دی ویستلی شی او هغه شودی چه په
غوری کی اچولی شویدی ورورو چه جوش
وڅوړ دهغه مخ پیروی نیسی په هغه وخت کی
دبادام لرونکی شودی څخه یوه یوه ملاقه د
هغه په مخ کی اچولی کیږی . په همدغه ډول
شیرچای ..

اوبه - شین چای سودا قند هیل او کلاب شودی
۲ - لیتره ۳۰ مثقاله ۱-۲-۲ دخپلی خوښی اندازه
لږ لږی اوبه په کتوکی واچوی کله چه جوش
نه نژدی شو چای په کی واچوی ۱۵ دقیقې
وروسته دیو پاو یخو اوبو په اندازه او یا
پوری وڅو تیری وروسته له هغه قند او هیل او
کلاب دی واچوی او په اندازه سره پیروی او
شودی مخلوطی کړی وروسته له هغې څخه
مخلوطی شوی پری ښودل شی چه وڅو تیری .

واړه په جوشو اوبوکی اچوله کیږی همدغه
یخی اوبه اویا واړه څلورگشته تکرار ریږی په
څلرزم وارکی چه جوش شوی کتودی ښکته
قوت لرونکی ماش ابه :

یوه نیمه پیمانہ
یو پیمانہ
»
دلزوم په اندازه

درستی می
درست نخود
د فاصولیا دانه
غوښه

پياز مالکه سره مرچ . کورکمن . اوبه لزوم په اندازه
شوی پياز دی هم په هغه باندی هم اچول
شی چه یو څو واری وڅو تید پورتنی مسالی
په هغه باندی واچوی او نوری اوبه دی هم
پکښی واچوی تر څو پوری چه ټول نرم شی
کله چه نرم شو قوت هم میده کړنی له هغه
سره ئی کله کړی اویا می کښته کړی

پياز مالکه سره مرچ . کورکمن . اوبه لزوم په اندازه
(۱) غوښی دبادام په اندازه وپه کس ی
وروسته له هغې پياز واپه کړی په غوړیو سره
کړی یو ځای واچوی او وروسته له هغه څخه
غږښه په غوړیو سره کړی دهغه پرسیره
واچوی چه داوړی سره ښه سره شی اویوه
اندازه اوبه دی پکښی واچولی شی اوسره

اعلام ، لغات و اصطلاحات معاصر

آسفالت :
مادهای تیره رنگ که در صد درجه حرارت
ذوب شده و بایوی مخصوصی همراه با پراگنده
سیاه رنگی میسوزد ، آمیخته ازشن وقیر که با آن
پوششی بر زمین جهت همواری میکشند .
استیک :
شناخت زیبایی ، علمی که از زیبایی وهنر
بحث می کند .
آسیستان :
معاون کمک کننده
آکت :
یک پرده از اپرا ، آکت نامیده میشود .
آتقیف :
فعال ، چابک وزرنگ ، جدی و پرکار .
آکتیویته :

آدرس :
نشانی . عنوان ، نام و نشان .
آرت :
هنر ، فن ، علم و صنعت .
آرتیکل :
موضوع ، فعل ، ماده .
آژان :
باسبان ، محافظ .
آژانس :

آکروبیات :

بند باز ، ورزشکاری که کارهای ژیمناستیک
انجام میدهد .

آکروباس :-

بند بازی ، نوعی ورزش ، ژیمناستیک .

آکریڈئون :

نوعی ساز است .

آلامد :

مطابق بامد ، موافق و برابر

یا رسم روز .

آلبوم :

کتابچه ای که در آن عکس ها و تصویر های
گونگون نگاهداری میشود .

آلبومین :

سفیده تخم مرغ ، ماده ای که در هسته یادانه
برخی گیاه ها موجود است .

آلبومین :

ماده ای که در سفیده تخم مرغ بفرانی
یافت میشود و در اجسام نباتی و حیوانی نیز
وجود دارد .

آلومینوم :

نوعی فلزسبک و نقره ای رنگی که در ۶۵۰
درجه حرارت ذوب شده و وزن مخصوص آن
۲۵۶ است .

آمبولانس :

موتور مخصوصی که خاص مریضان اسپیرو
مجروحین را حمل میکند .

آمپر :

واحد مقیاس قوه جریان برق .

آمپول :

شیشه کوچک و سر بسته ای که محتوی
ادویه مایع بوده و پس از بردن سر
شیشه مایع درون آن را بوسیله سرنگ
بیرون کشیده و به بدن مریض تزریق میکنند .

آسید :

ترکیب هیدروژن دار ، دارای طعم ترش
و گزنده ای که رنگ کاغذ تورنسل آبی را
سرخ میکند .

اشپیون :

جاسوس ، مامور مخفی .

آگسپوزیسیون :

نمایشگاه ، نمایشگاه آثار هنری و کالاها
و محصولات ، عرضه ، در معرض نمایش قرار
دادن .

آکسیژن :

جسم بسیط و بخار شکل که بی رنگ و
بو بوده و قسمتی از هوای قابل تنفس را
تشکیل میدهد .

اکسید :

هر جسم بسیطی که با آکسیژن ترکیب
شده باشد ، ترکیب آکسیژن با یکی از فلزات
مهمترین اکسید ها اکسید آهن ، اکسید
انومینیوم و اکسید مس میباشد .

اکونومی :

صرفه جوئی ، اقتصاد ، (اکونومیست)
یعنی اقتصاد دان .

اکیپ :

گروه ، دسته .

الکترو تراپی :

معالجه الکتریکی ، درمان بیماریها بوسیله
برق .

الکترون :

ذراتی که اطراف هسته اتم حرکت می کند
و دارای برق منفی میباشد .

الکتریسته :

نیروی برق ، برق .

الکتريك :

برقی .

الکل :

مایعی است که از تقطیر برخی از میوه ها
ودانه ها بدست می آید و برخی اوقات از
تقطیر چوب نیز حاصل میشود .

الکلیمس :

معتاد به نوشابه های الکلی .

امپریال :

امپراطوری ، شاهنشاهی ، نوعی بازی قطعه
نوی سکه طلا در زمان امپراطوری روسیه .

املت :

نیجرو ، کوکو ، خوراکی که باتخم مرغ و روغن
و بعضی گیاه ها یا چیز های دیگر پزند .

امونیاك :

گازیست بی رنگ و بو که دارای طعم
تندیست ، ترکیبی است از نوشادر و آمهک .

امیرال یا (ادمیرال) :

اصل کلمه از عربی (امیر) است که در
زبانهای اروپائی راه یافته ، در یاسالار ،
امیرالبحر ، قوماندان کشتیها است .

انترسان :

جالب ، شایان توجه ، سودمند .

انتریک :

تحریک ، دسیسه .

اندگس :

فهرست ، دفتر مخصوصی که شماره نامه
های ثبت شده در دفتر اندیکاتور را بشماره
خود نامه ها در آن ثبت می کند .

رنگارنگ می پوشند و چهره خود را باماسک پنهان مینمایند .

برانکار :

برانکار وسیله حمل بیماران در شفابخانه‌ها است در میدان های جنگ نیز مجروحین را با برانکار حمل می کنند .

برانکار از دو چوب بلند و یک تکه چیم ضخیم (برزنت) تشکیل شده که بو سیله دو نفر حمل میگردد .

بالت :

بالت رقص علمی ویا قاعده ایست که بوسیله حرکات ، معانی و مفاهیم خاص یکداستان و سرگذشت را بیان میدارد . بالت از جمله هنر های نمایشی خیلی مهم میباشد که در دنیا پیشرفت فوق العاده کرده است .

بالکن :

ایوان جلو عمارت ، سینما و تیاتر است . مهتابی کوچک پیشروی ساختمان .

باکتری :

میکروب ، موجودات ریزه و غیر مرئی که با چشم غیر مسلح نمیتوان آنها را دید .

باکتریولوژی :

میکروب شناسی .

بالون :

پوششی مانند خیمه که درون آن را از گاز های سبک انباشته و هوا کنند .

بال :

مجلس و جای رقص .

بالانس :

تعادل ، موازنه ، تعادل مابین قرض و اعتبار ، نوعی ورزش که بدن را بروی دست درحالات مختلف نگاه میدارند (بیلانس) .

بانال :

مبتذل ، عادی پیش پا افتاده و (بانالیته) مصدر فرانسوی آن است بمعنی مبتذل و بی ارزش .

باند :

دسته و گروه ، نور نازک و باریک .

برهما :

خدای خلاق هندیان که عقیده دارند برهما از تخم طلائی زاده شده و مجسمه هائی که از برهما میسازند چهار سرو چهار دست دارد دریکدست او زنجیر است که عالم را با آن نگهداشته و در دست دیگر او مجموعه قوانین و در دست سوم قلم و در دست چهارم آتش مقدس دیده میشود .

بروشور :

در لغت فرانسه ، جزوه کوچک کم حجم و پارچه نقش دار دست بافت یا گلدوزی روی

اندیکاتور :

دفتر راهنما که خصوصیات نامه ها را نشان میدهد .

او تینماتوم :

اتمام حجت آخرین پیشنهادیکه کسی بکسی یا دولتی بدولتی میدهد و در صورت عدم قبول موجب بروز جنگ ویا حادثه میشود .

اونس :

وزنی است برابرسی گرام .

او نیورسیسته :

پوهنتون - دانشگاه .

ایده :

ارسان - آرزو .

ایده آل :

کمال مطلب :

اینچ :

اندازه ای معادل با دوسانتمیر .

باتری :

جعبه ای شامل چند پیل که مملسواز نیروی برق باشد .

امینتاسیون :

تقلید .

باتون :

چوبدستی کوچکی که قوای پولیس بدست گرفته یا بکمر می بندند .

بارومتر :

هواسنج - میزان الهوا وسیله که با آن تغییرات فشار هوا را می سنجند .

بارون :

ارباب ، عنوان اشرافی در فرانسه .

باتیون :

بنای بلندی که در قلعه ها میسازند - برج و بارو .

باسکول :

ترازوی بزرگ .

باسیل :

جانوریک سلولی و ذره بینی .

باک :

مخزن وانبار بنزین اتوموبیل - تانکی .

بلوک :

کشور هائی که متحد شوند و دارای مرام و روش سیاسی خاصی باشند مثل بلوک غرب در زمان حال ، همچنین جمعیت هاودستجات همعقیده و داری روش واحد بلوک یا (بلاک) .

بالماسکه :

بالماسکه شب نشینی مخصوص توأم با رقصیت که شرکت کنندگان در آن لباسهای

بیوسفر :

بیوسفره خارجی کره زمین شصت کیلومتر یعنی کمتر از یکصدم شعاع زمین قطر دارد قسمتی ازین قشر را که در آن شرایط مساعد برای زندگی موجودات مهیا باشد در علم بیولوژی (حیات شناسی) بیوسفر میگویند .

بتانیک :

گیاه شناسی .

بتون :

ساروج ، شفته ، گل وآهک .

بتون آرمه :

بتونی که در آن میلله های آهنی جهت استحکام بیشتری قرار دهند .

پانسیون :-

پرورشگاه جائی که در آنجامنزل کنندودرعوض مکان وغذاوانجام کار های شخصی ماهیانه پولی بپردازند . (پا نسیونر) یعنی کسیکه پانسیون شود ، شاگرد پرورشگاه شبانه روزی مشتری شبانه روزی و دائمی مهمنانخانه .

پلاسهها :

ماده ایکه گلو یول های قرمز و سفید در آن شناوراند .

پتاسیم :

فازیسنت سفید و رنگ ، نرم و سبک که در مجاورت هوا فاسد میشود .

پراتر :

جمله معترضه ، در قلبی که دو طرف جمله معترضه گذاشته میشود .

پرتو پلاسم :

ماده ایکه قسمت عمده سلول را تشکیل میدهد .

پرزیدنت :

رئیس جمهور عنوانیست ، تقریباً معادل جلالتماب .

پرسمتیز :

حیثیت واعتبار .

پرسونل :

به معنی شخصی واهوردر بوطبشخص ، همچنانکه به عکس های کُرچک ۶ × ۴ که مخصوص تذکره نفوس و پاسپورت و سجل میباشد عکس های پرسونلی گفته میشود ، برعلاوه به کارمندان که شامل کاری باشند پرسونل گفته میشود .

پرو فیسور :

استاد پوهنتون .

پرنس :

شاهزاده ، شاه و برنسس یعنی ملکه ، شاهزاده خانم .

پروپاگاند :

تبلیغ ترویج ، هرنوع اقدامی که برای ترویج

پارچه را گویند این کلمه از (بروشه) که معنی آن گلدوزی ، زری بافی وزیر دوزی کتاب است گرفته شده .

کلمه بروشور بوسیله احزا بدر معنی جزوه کوچک چاپی وارد زبان دری وپشتو گردیده است .

بورس :

(از ریشه یونانی : بیرسا بمعنای کیسه پول) بازاروراق بهادارواجناس مانند توتون نفت ، قهوه ... را بورس گویند در بورس اجناس معاملات بدون ارائه خود جنس موجود انجام میگردددر آن هرلحظه بهای سهام اجناس مهم تجارتنی دنیا دردسترس است وبورسدار بدون مشاهده خریدار فقط بامکالمه خرید و فروش میکند . البته اطمینان کافی وضمانت اجرائی ، در تعهدات طرفین وجود دارد . بورس یکی از وجوه تزویر سنیستم سرمایه داریست .

بانک :

محل صرافی و معاملات پولی بانک از لغت بانکو که مورد استعمال لو نگوبارد ها در اروپای قرون وسطی بوده اخذ شده است . لژنگو باردها، سرمایه داران و حکام محلی بودند که صرافی های کوچکی داشتندومعاملات نزولی میکردند و بمحل کار خود(بانکو) میگفتند .

بانک که فعلا بین المللی شده است و در مورد ادارات وسیعی که معاملات پولی انجام میدهند اطلاق میگردد ریشه اش همین لغت (بانکو) است .

بانکروت :

ورشکست - افلاس .

بانکیه :

بانگدار - صراف .

بایکوت :

محدود کردن ، تحریم و تهدید معمولادر احزاب سیاسی اعضای خا ئن یا مضر را گنشته از اخراج بایکوت میکنند بدین معنی که تماس و معاشرت با اورا تحریم مینمایند . بایکوت در مورد خرید فراورده های صنعتی وغیره هم سابقه داشته ودارد بطوریکه بر اثر حمله قوای فرانسه وانگلیس بکانال سویز که چندی قبل صورت گرفت دولت مصر خرید محصولات صنعتی او کالاها ی تجارتی انگلیس و فرانسه را بایکوت کرد .

یادر مبارزات استقلال هند که گاندی فقید و معامله اجناس انگلیس را تحریم نمود .

عقیده ، فکر ویا کالائی بعمل آید .

پروژ کتور :

روشنی انداز - نور افکن .

پروژو کول :

یعنی عقاوه نامه و شرح مجلس و تکمیل کتنده قراردادها میست که قبلانمعدگردیده است و توضیح و شرحی که راجع به حادثه یا واقعیه نوشته شود .

پروژه :

نقشه و طرح فهرست و صورت کار ها ی پیشنهادی .

پرنسیپ :

نظم و ترتیب ، قاعده و اساس کار ، روش و اصل قانون .

پروتست :

به معنی اعتراض رسمی .

پرولتاریا

طبقه کار گر .

پز :

وضع و شکل و هیكل .

پوانتا سیون :

نقطه گذاری که در زبان فرانسوی آن را پوانتاسیون می نامند رویمهرفته قواعد تفکیک و ترتیب جملات و کلمات و قسمت های یک نوشته را احتوا می کند . قواعد نقطه گذاری بیشتر در زبان ما چندان عمومیت نداشته ولی بعلمت نفوذ فرهنگ و ادبیات غرب و احساس لزوم علامت گذاری در نثر و نظم زبان پښتو و دری معمول گردیده است چون یکی از نکات مهم درست نوشتن و قوف بقواعدنقطه گذاریست ذیلا در این باره توضیح داده میشود:

یک قسمت مجزا از یک بحث علمی یا ادبی ویا تاریخی وهرنوشته دیگر که ازسر سطر شروع شود(پاراگراف) نامیده میشود . (پاراگراف) از چند جمله تشکیل میگردد .

هرگاه جمله در وسط سطر تمام شد و پاراگراف تازه شروع گردید باید اولین جمله پارگراف جدید را از سرسطر بنویسیم . دریک پارا گراف جمله های کامل بوسیله نقطه (۰) ازهم مجزا میشوند نقطه علامت مکث طولانی درخواندن است. جمله انواع مختلف دارد جمله کوتاه مثل : زلمی داخل شد . وموتر حرکت کرد .

جمله دراز که در آن جزئیات و دقایقی وجود دارد و برای صحیح خواندن این قبیل جملات علامت دیگری مثل ویرگول (،) وپوان ویرگول (:) لزوم پیدا میکند ویرگول (،) برای مکث خواننده در روی یک پاره از جمله گذاشته میشود و آن بمنظور توجیه خواننده بمفهوم

دقیق مورد نظر نویسنده است . گاهی هم ویرگول (،) را ممکن است در دو طرف یک جمله معترضه که ارتباطی باموضوع جمله داشته باشد ، قرار دهند ولی اگر جمله معترضه از تباطش با معنی جمله کم باشد آنرا دربین دوخط (-) میکذارند وچنانچه این ارتباط بسیار کم باشد از پرانتز استفاده میشود .

پرانتز را در مورد تعریف یک کلمه در جمله هم بکار می برند . ویرگول در مورد جدا کردن چند اسم و صفت مشابه هم بکار می آید .

هنگامیکه جمله از جملات ناقص تشکیل میشود ، جملات ناقص را پوان ویرگول (:) از یکدیگر جدا میسازند . (یعنی ویرگول نقطه دار) خواننده باید وقتیکه به پون ویرگول (:) میرسد مکث کند واین اتمام حجت آخرین پیشنهادیکه کسی بکسی مکث بیشتر از مکث برای ویرگول (:) باشد .

برای نقل قول یا تعریف و تشریح معنی یک لغت یا موضوع از دو نقطه (:) استفاده میشود پس از گذاشتن دو نقطه نقل قول یا تعریف و تشریح آغاز می گردد .

چنانچه نقل قول باشد علاوه بردونقطه باید موضوع نقل شده را در گیومه « » قرارداد . گیومه « » در موارد دیگری مثل جلب توجه خواننده را مینماید .

اگر مطلب بعلمتی قطع گردد و دنباله آن ارتباطی چندان با مقدمه نداشته باشد باید چند نقطه تعلیق (...) که علامت بریدگی و قطع است گذاشت . چند نقطه (...) در هنگام نقل مطلبی از دیگری که قسمت های از آن حذف شده باشد برای نشان دادن تفکیک و تعلیق استعمال میشود .

هنگامیکه مکالمه دو نفر را در نوشته ای نقل می کنیم از تیره (-) استفاده میشود بدین طریق که سرسطر تیره (-) را قرار میدهیم و بدنبال آن مکالمه یکی از دونفر را می آوریم . علامت دیگری که در نقطه گذاری وجود دارد . یکی علامت سوال و استفهام (?) و دیگری علامت تعجب و تاکید (!) است .

علامت سوال در موردی استعمال میشود که بخواهیم موضوعی را استفسار کنیم و علامت تعجب در مورد تأسف ، تحسین و تعجب یا تمسخر ، تجلیل و امر بکار میرود . باتوجه به نکات سابق الذکر درباره نقطه گذاری و علامت گذاری بسیاری از مشکلات خواندن و نوشتن رفع میگردد و نویسنده یا

چار داش :

خواننده با سهولت و تسلط بیشتر میتواند بخواند و بنویسد .

پری :

جایزه .

پلاژ :

ساحل دریای که مسطح و هموار باشد .

پلاک :

صفحه یا لوحه ای که نام و نشان کسی بر آن حک شده و یا نوشته شده و غالباً بر دروازه خانه یا اداره نصب میشود .

پولتیک :

سیاست .

پماو :

نوعی روغن آمیخته که جهت معالجه برزخم می نهند .

پلی کپی :

نوعی ماشین تحریر که نوشته ای با آن بروی کاغذی مخصوص در نسخه های زیادی چاپ میکنند ، نوشته ای که بروی کاغذ مخصوص در نسخه های بسیار بوسیله ماشین چاپ شده باشد .

پیک نیک :

گردش و مسافرت دسته جمعی .

نابلو :

برده یا تخته و کاغذی که بروی آن نقاشی شده باشد نمایش منظره تخته سیاه مکتب .

ترور :

از ریشه لاتین بمعنی وحشت است ، کشتار و مفهومی آن از بین بردن و نابود ساختن دشمنان و نهضتی است که فعالیت خصمانه می کند کشتار و ترور اجتماعی غیر از ترور انفرادیست کشتار ترور اجتماعی آنست که علیه دسته ای از طبقه مشخص باشد ترور فردی مبارزه بی نظم و ترتیب و زشت ترین صورت های مبارزه است .

تله تایپ :

معنی ماشین کردن ازدور ، تله تایپ عبارتست از یک ماشین تحریر که سیمهای الکتریکی آن را ب ماشین تحریر مشابه خود در نقطه دیگر مربوط می کنند ، چنانچه مطالبی بوسیله ماشین اولی تحریر شود ، ماشین دوم کپی آن را بطور اتوماتیک حاضر می کند .

تکنیک :

معنی صنعت ، فن ، اصول فنی و روش کار است .

تاکتیک :

فن جنگ و رهنمائی قطعات در محاربه با دشمن مجازاً بمعنی روش و شیوه .

توازیات :

حق عبور کالازیک کشور به کشور دیگر بدون

پرداخت عوارض ورودی .

توانسپورت :

حمل و نقل ، بار کشی .

ترانسفوماتور :

دستگاهی که برای ازدیاد یا تقلیل نیروی برق بکار میرود .

توبیون :

کرسی یا چوکی نطق و خطابه .

تز :

سأله دکترا ، پایان نامه پیشنهاد موضوع بخشی که کسی مطرح کرده و به ثبوت آن بپردازد .

تلهکسوپ :

دوربین نجومی ، دور بین بزرگی که جهت رصد ستارگان بکار میرود .

تیراژ :

شماره و تعداد تشریه یا کتاب با میزان فروش یک مطبوعه تیراژ نام دارد .

تیپ :

یک دسته از مردم که دارای خصوصیات اخلاقی مشترك باشند و صفات آنها باهم دیگر تطابق داشته باشد مثل تیپ شاعر ، تیپ نویسند ، و غیره .

تهبر :

این کلمه فرانسویست معنی آن کاغذ های کوچک بهاداریست که روی پاکت ها و محولات پستی بعنوان نرخ پست چسبانده میشود انواع دیگر آن تمبر های دولتی و تجارتی است که روی استاد و مدارک و قولنامه ها بعنوان حقالثبت چسبانده و ب نفع دولت یا کانونهای ملی و تعاونی باطل میگردد ، ماعموماً تمبر را بنام تکت پسته یاد می کنیم .

تاکس :

اکس کلمه ایست فرانسوی بمعنی نرخ و بهای معین که برای کالاها و اجرت های دیگر تعیین میشود ، تاکسی (بهمین علت روی مو تر های کرایه ای گذاشته شده زیرا سوار شدن درین نوع مو تر ها قیمت و نرخ معینی دارد .

جتلمین :

باوقار ، مرد سنگین وجوا نمد .

چک :

حواله ، بسات ، سندی که بوسیله آن از بانک پول میگیرند (در زبان پښتو و دری آن را چک هم میگوئیم) .

چیپ :

یکنوع مو تر یست سبک ، کوچک و محکم که در جاده های ناهموار مورد استعمال قرار

می گیرد

دغه تیزم :

پرورس تدافعی و اعتقاد بشکست درسیاست
دغه تیزم می گویند .

دپارتمان :

ایالت .

د ترمینس :

مکتب فلسفی جبر .

دقبیله :

دقبیله لغت فرانسوی است که آنرا معمولا
(رسم گذشت) می نا میم و بعضی آنرا (رژه)
میگویند و در سابق (سان سپاه) می گفتند
دوام :

نمایش داستانی که جنبه های خنده آور
و جدی و غم انگیز زندگی را مطرح کند .

در ماتیک :

نمایش یاداستانی جدی و مہیج :
در شکه :

کلمه المانی اصل است عبارت از گادی
های چار ارا به ایست که بوسیله اسپ کشیده
میشود و برای حمل و نقل مسافر از آن استفاده
می کرد و بعضاً در وطن ما آنرا کالسکه هم
می گویند .

دسپو تیسیم :

حکومتی را گویند که پیرو حکومت مطلقه
و خود کامکی بوده و بدست زمامدار خود رأی
و مستبد اداره میشود .

دسور :

میوه ، شیرینی ویا چیز های تفننی دیگر
که بعد از غذای اصلی میخورند .

دسی گرام :

یک دسی گرام

دسی لیتر :

یکدهم لیتر :

دسی متر :

یکدهم متر، ده سانتی متر .

دکترا :

مقام وپایه داکتری و دکترا کسبکه
بهترین درجه علمی ویا شهادتنامه علمی
از یکی از پوهنخی ها گرفته باشد .

دکتروس - بمعنای داکتر خانم میباشد**دکتورین :**

بمعنای تر ، رساله و نظریه و پایان نامه
میباشد در عین حال بمعنای مجموعه نظریات
شخصی و روشی که شخصی در سیاست یا
عقاید دیگر خود دارد و بیروی می کند

دکلاماسیون :

خواندن نوشته ایرا با صدای خوش آهنگ
همراه با حرکات مناسب (دکلاماسیون) گویند .

کلمه ایست مجار ستانی بمعنی رقص

دو نفری که مخلوط و عصاره رقصهای مجارستان
است این کلمه بهمه زبانها وارد شده است .

دادائیسیم :

مکتب ادبی که در سال ۱۹۱۵ در (زوریخ)
پو سیله شخصی بنام (تریستان تزار) بنیان
گرفت مکتب دادائیسیم شیوه منفی و عصیانگر
داشت که ارزش تمام مکتب ها و سبکهای ادبی
رانفی می کرد و در واقع نمیتوان دادائیسیم
را سبکی ادبی محسوب داشت بلکه عکس العمل
و اعتراضی است برضخ حاصله بعد از جنگ
و اصول قرار داد ادبی آن زمان .

درو نیسیم :

فرضیه و مکتب داروین که بموجب آن حیوانات
و نباتات از ابتدائی ترین شکل ها همراه
با نظرات ، ارتقا و تکامل یافته اند .

دانس :

رقص .

دموکراسی :

از دو ریشه یونانی (دیموس) بمعنی (ملت)
و کراسی .

قدرت ، ترکیب یافته است نوع حکومتی است
که در آن قدرت بدست مردم باشد و ایشان
با آراء خود حکومت را بر سر کار بیاورند و یا
از کار بردارند غالب حکومت های غربی امروز
بسر مشق یونان قدیم با اصل دموکراسی
اداره میشوند ، افغانستان نیز رژیم دموکراسی
را باره پادشاه دیمو کرات خویش از چند
سال با نظرف رسماً قبول نموده است . مخالف
حکومت دموکراسی را حکومت استبداد و
دیکتاتوری مینامند که در آن قدرت در دست
فرد ترمز کر دارد .

دکوریشن یا (دکوراسیون) :

ترتیب جای گرفتن اثاثیه ، عوامل تزئینی
و اشیاء در یک صحنه از فیلم یا تیاتر
دکوراسیون آن صحنه از فیلم یا تیاتر نامیده
میشود و ما آنرا در امور تزئینات خانه و دفتر و
اثاثیه نیز بکار میبریم .

دکور :

معماریها ، نقاشی ها ، اثاثیه و بطور کلی
تمام عوامل تزئینی در یک صحنه از فیلم
یا تیاتر را دکور مینامند .

دو مینیون :

کلمه انگلیسی بمعنای تسلط و تصاحب ،
این اصطلاح اکنون به اجزای مستقل امپراطوری
انگلیس یعنی کانادا ، استرالیا ، زیلاند جدید ،
افریقای جنوبی ، هندوستان و پاکستان اطلاق
میشود که مجموع آن ها (جامعه ملل مشترک
المنافع) بریتانیا را تشکیل میدهند .

دگورازه :

مایوس ، افسرده و دلسرد .

دگماتیسیم :-

فلسفه جزئی ، دگماتیسیم عقیده باین اصل است که باید کور کورانه از سابقه وستن بدون پرسش و سوال پیروی نمود .

دلر :-

واحد پول اتازونی .

دلتا :-

قسمتی از خشکی که در مصب رود بواسطه رسوب مواد سیلابی ایجاد شده ورود را در همان جابدو قسمت می کند .

دلیجان :-

نوعی کالسکه یا گادی مسافر پری .

دماغوژی :-

عوام فریبی .

دمده :-

از مداخله ، غیر مرسوم ، ترك شده و غیر قابل توجه .

دهگرت :-

آزاد یخواه ، هوا خواه و طرفدار آزادی .

دهوگراتیک :-

شیوه همراهی .

دهونستراسیون :

تظاهرات دسته جمعی که در آن فرقه یی یا فرقه ها و اجزای مختلف شرکت داشته باشند و بوسیله سخنرانی و گردش در معابر برای تثبیت خواستههای خود کوشش میکنند .

دوبل :-

جنگ تن بدن مابین دو نفر که مابین آنان نوعی خصومت بوجود آمده باشد .

ویل :-

دو برابر ، مضاعف .

دوبله :-

دو برابر کردن ، مضاعف نمودن برگرداندن و در فیلم ها مثلا از زبان انگلیسی يك فیلم را بزبان دری یا پهنسو و یا دیگر دسته برگرداندن را دوبله مینامند .

دوجین :-

دسته یا بسته که ما آن را معمولا (درجن) می نامیم .

دوسیه :-

ماهم آن را دوسیه می گوئیم و بعضی پرونده می نامند .

دوش :-

افزار مدوری که که دارای سوراخهای ریزه است و در حمام ها و تشنابها برای ریزش غیر مستقیم و بطی آب از آن استفاده میکنند .

دیابت :-

مرض قند ، مرض شکر .

دیا فراگم :-

سوراخ پیشروی دور بین عکاسی که در روشنایی آن را به تناسب مختلف فراخ و تنگ میسازند .

دیالکتیک :-

مکالمه ، مباحثه و جدل ، روشن کردن مطلبی بوسیله مکالمه و تعقل روش منطقی ، منطق مکتب (مارکس) که بنام (ماتر یالیسم و یا لکتیک) شهرت دارد .

دیالوگ :-

گفتگو ، مباحثه ، گفت و شنود مذاکره و محاوره دو نفری .

دیکتاتور :-

دیکتاتور یعنی جابر خود رای مطلق العنان و اصطلاحا برنیس قومی اطلاق میشود که بر مردم با قدرت و زور حکومت نماید فقط عقاید و نظرات خویش را اعمال نماید از کلمه دیکته بمعنای دیکته کننده یعنی املاء چیزی که کسی بگوید یا بخواهد دیگری یادگیران بنویسند .

دیپلم :-

شهادتنامه ، گواهی نامه .

دیپلومات :-

سیاسی ، سیاستمدار ، سیاست دان .

دیپلوماسی :-

سیاست ، علم سیاست ، حل و عقد اموریان کشور ها و ممالک خارجی .

دیپلمه :-

دارنده شهادتنامه .

دیداکتیک :-

شعر حکمی ، شعری که مضمون آن پندواندرز باشد .

دیبری کتور :-

مدیر رئیس .

دبر کسیون :-

امتداد ، جهت ، سمت ، خط سیر .

دیزل :-

نوعی موتور که بجای بنزین از انواع نفت و روغن میتوان جهت سوخت آن استفاده نمود و قوه کشش آن نیز از موتور های بنزینی افزونتر است .

دیس :-

بشقاب بزرگ که داخل آن چقور باشد .

دیزانتری :-

اسپال خونی ، پیچ .

دیسک :-

گرد ، صفحه آهنی گرد ، نوعی وسیله ورزشی .

ديفتري :-

نوعي بيماري مسري وخطرناك كهدر كلويديد
مي آيد ، خناق ، ورم غشا مخاطي .

ديفرانسيل :-

دستگاهي در اتومو بيل که نیروی موتور
را به چرخها انتقال میدهد .

ديگه موز :-

ياد کشتري : کتاب لغت ، فرهنگ قاموس .

د ينا موتر :-

آله که صوت را می سنجد نيروستنج

دينا ميت :-

ماده ای ترکیبی که قابلیت انفجار دارد .

ديناميك :-

مربوط به نیرو ، نیرویی ، تحولي نیروزا
حرکتی .

ديناميسم :-

تحول پرستی ، حرکتی .

ديپيم :-

کلمه یونانی بمعنای نوعی تاج
پادشاهان .

واپرت :-

گزارش واپور ، اطلاعیه .

رادياتور :-

انبارو مخزن آب در موتر راديکال

راديکال :-

بمعنای ریشه واصل و راديکا ليسم مکتبی
است در سياست که هوا خواهان آن از اوضاع
موجود ناراضی بوده و طالب تجدید نظر و درهم
شکستن تمامی قوانین و نظامات میباشند و برای
بوجود آوردن موسسات سیاسی اجتماعی و
اقتصادی نوین و شایسته مجادله می کنند .

رفلکس :-

وقتیکه آئینه ایرا در برابر يك منبع نور
مثل خورشید قرار دهيم نور را میتوان بروی
يك سطح نسبتاً صاف منعکس کرد. نتیجه
اینست که نور از جسم نورانی بآئینه منتقل
گردد و آئینه جوابی که بروی سطح دیگری
دیده میشود .

این روشنی ثانوی را در فیزیک انعکاس
نور یار فلکس مینامند .

چنانچه آتش بدست ما نزدیک شود احساس
سوختن بمغز ما انتقال خواهد کرد و این
احساس سوزان موجب انقباض عضلات دست
و عقب کشیدن آن میشود اینرا هم عمل
رفلکس میگویند این رفلکس به وسيله سلسله
اعصاب و مرکز آن در بدن بوجود می آید و
عموماً بمعنای (عکس العمل) نیز یاد می گردد.

راديو :-

دستگاهی که توسط (مارکتی) دانشمند
ایتالیایی اختراع شده و امواج ، صدا ها و
آواز ها را گرفته و بوسیله برق یا باطری
کار میکند .

راديو اکتيف :-

جسمی که دارای تشعشات اتمی یا خاصیت
راديو آکتیویته باشد .

راديو آکتیویته برخی از عناصری که اتم
های آن هاتجزیه شده و شعاعهایی منتشر می
کند ، تشعشع اجسامی که دارای اثر فیزیکی
هستند چون راديو م و او رانیوم .

راديو گرافي :-

پرتو نگاری .

راديو سکويي :-

پرنوبینی

راديو لوژي :-

پرتو شناسی ، معالجه باشعه برق .

راديو م :-

جسمی سفید و در خشان مانند نرمه نمک که
در تاریکی میدرخشد و تولید حرارت میکنند این
جسم قیمتدار که ارزشی معادل هزار برابر
طلا دارد توسط (مادام کوری) در سال ۱۸۹۸
کشف شد .

راديو متر :-

نام دستگاه کوچکیست که در برا بر نور
حساسیت دارد .

راسيو ناليزم :-

فلسفه اصالت عقل ، اعتقاد به برتری و
تفوق عقل بر همه چیز .

راشي تيزم :-

استخوان نرمی ، بیماری که بسبب فقدان
ویتامین دی پدید شده و استخوانها بحالت
ابتدایی و غضروفی باقی میمانند این مرض
بیشتر در اطفال و اشخاص فقیر شیوع دارد .

رولو سيون بار ولوشن :-

همزمان بانضت های آزادی خواهانه کلمه
رولو سیون یا انقلاب بر سر زبان ها افتاد و
بسیاری از مردم معنای واقعی این کلمه را از
استعمال آن افاده نمی کنند باید دانست انقلاب
شرایطی دارد که ناچار بانوامیس خلل ناپذیر
و مسلم طبیعت مطابقت می کند بهمین جهت
هیچگاه نمیشود انقلاب را بوجود آورد بلکه
میتوان بامبارزه دامنه دار برسرعت آن افزود
در غیر این صورت تانکامل صورت نگیرد و
بدرجه معینی که کمیت میدل کیفیت میشود
نرسد ایجاد انقلاب غیر ممکن است .

طور مثال میتوان گفت رشد طفل در رحم
یک عمل تدریجی است که آنرا تحول مینامند

ولی همین قدر که بحد معینی از رشد و تکامل خود رسید در مدت کوتاهی عمل تولد صورت میگیرد که بطور انقلابی تمام شرایط جنین را تغییر میدهد نباید انقلاب را با شیوه شهای زود گذر و غیره اشتباه کرد بلکه انقلاب آن عمل را گویند که بتواند در روابط و شرایط اقتصادی و اجتماعی جامعه تغییرات اساسی بدهد .

رآلیزم :

بمعنای واقع بینی و حقیقت بینی است و از نظر ادبی عبارت از مکتبی است که بموجب آن طبیعت و سایر مظاهر زندگی را با تمام زشتی ها و زیبایی هایش منعکس میکند . مکتب رآلیزم از سال ۱۸۵۰ یعنی نیمه قرن نوزدهم در فرانسه بوجود آمد پیروان این مکتب بر این اعتقاد داشتند که هنر باید بیان مستقیم واقعیات و تجزیه و تحلیل علل آن باشد بزودی رآلیزم بجای ادبیات غنایی و تخیلی که اساس آن بر احساس قرار داشت نشست . رآلیزم در تمام زمینه های فلسفی علمی و ادبی نفوذ کرد ، فلسفه با (او گوست کنت) تاریخ و سخن سنجی با (تن) و شعر بوسیله شعرای (پارناسی یین) بدین شیوه گروید . داستان نویسی بوسیله (فلزور) و (گنگور) و آلفونس دوده) و تیاتر بوسیله (الکساندر دو مایسر) وارد رآلیزم شد بعضی اشتباها تصور می کنند که (ناتورالیزم) شکل تکامل یافته (رآلیزم) است درحالیکه رآلیزم تشخیص تاثیر محیط و اجتماع در واقعیات زندگی و شناساندن دقیق تیپ هایی است که در اجتماع معین بوجود آمده اندو (ناتورالیزم) ، توصیف و تشریح تیپ های غیر عادی و بیگانه از اجتماع است . نویسندگان بزرگ مکتب رآلیزم عبارتند از «ستاندال» ، «مریمه» ، «بالزاک» و «گوستاف فلزور» ، (رآلیست) بمعنای واقع بین ، واقع پرست ، بیرو مکتب رآلیزم .

راک اند رول :-

نوعی رقص بی قاعده و تند .

راهی :-

نوعی بازی قطعه .

واندمان :-

حاصل کار ، بهره و فایا یده حاصله از کاری که انجام شده .

راکسیون یا رآکسی :-

عکس العمل و واکنش ، کهنه پوستی و

سنت دوستی ، در کیمیا تغییر حالت جسمی را در نتیجه تاثیر جسمی دیگر گویند .

رپ دو شامبر :-

لباس فراخ و راحتی که در خانه می پوشند ، در اصطلاح بالا پوش خواب گفته میشود .

رپور تواری :-

فهرست ، دفتر یا تشریحاتی که اسماء یا مطالبی به ترتیب حروف الفبا ، در آن ثبت شود .

رپور تاز :-

جمع آوری خبر ، وقایع نگاری تبیه و تنظیم حوادث و وقایع توسط خبرنگار .

رتوش :-

اصلاح ، دستکاری .

ردینگت :-

یکنوع لباس مردانه .

رژ :-

گل سرخ .

رژت :-

گرهی که بشکل گل به نوار یاروبان میزنند روبان باریکی که مدال یا نشان را بدان بیاویزند ، روبانها بارنگهای گوناگون که صاحبان مدال و نشان خود را به آن می آویزند .

رژرو :-

ذخیره ، اندوخته .

رزیستانس :-

مقاومت ، پایداری ، ثبات .

رژیسور :-

راهنمای هنر پیشگان و تقسیم کاررولها ی مابین آنها ، رهبری کننده تیاتر .

رفر مسیم :-

رفرم یعنی اصلاحات ، این کلمه بمعنای اصلاح بدون الزام انقلاب آمده است ، رفرمیزم جریان خاصی است ، که در نهضت کارگری اروپا متولد شده است رفرمیستها دوستی بین طبقات استعمار کننده را تبلیغ میکردند . همچنان بمعنای اصلاح ، تغییرات و اصلاحات سطحی در امورات اقتصادی ، فرهنگی و سیاسی بدون توسل به انقلاب و شورش نیز آمده میتواند .

رژیم :-

روش ، سبک ، شیوه ، طرز حکومت و روش پرهیز غذایی .

سويټ: - اين کلمه روسي است يعني آن عمومي و اجتماعي ميباشد. رژيم کونني شوروي را رژيم سوسيټي مي گویند. شوراي نمايندگان کار گران .

سپيل: - نشانه ، تير ، صفحه چو بي که جهت هدفگيري در انداخته اي مو ر د استعمال دارد (سپيل) نا ميده ميشود.

سوژه: موضوع مقاله ، کنفرانس ، مذاکره علت و هدف معاني مختلف سوژه است، مضمون .

سټوکوپ: يعني سکنه قلبي ، توقف ناگهان قلب و مختل شدن گردش خون .

سټوديکا: يعني اتحاديه هاي صنفی مثل سندیکا ي کار گران ذغال سنگ، سند يکا ها معمولاً برای حفظ منافع صنفی به وجود مي آيند.

سناتور: کسيکه نماينده مجلس سنا (مشرانو جرگه) باشد سناتور نا ميده ميشود.

سنا: سنا بمعنای مجلس اعيان و اشرف است معمولاً يك قسمت اعضای مجلس به وسيله شاه انتخاب ميشود اين مجلس در حقيقت وسيله کنترول مجلس مردم است و برای حفظ منافع طبقه اعيان به وجود آمده است.

سټپاني: همدردی داشتن بچيز ي ، علاقمند بودن ، سمپاتيک کسيکه جنبه همدردی و همدلی داشته باشد .

سټمبول: به معنی نشانه ، نماينده و مظهر است .

سرويس: پذيرائي در مجالس و جشنها ، شتشو و روغن کاری هر گونه وسيله موټر ، خدمت مجموعه ظروف غذا خوري معاني مختلف سرويس است .

سرتوايي: تزريق سرم واسر ترايي می گویند .

سرم: در صورتی که مقداری خون را مدتی بگذازند بماند ظاهراً بدو قسمت متمایز تقسيم می گردد که قسمت مایع راسرم و قسمت لخته خون مينمايند سرم معالجوی ، سرمی است که به عنوان معالجه برخی بيمار يهای عفونی بکار ميرود ، برای اينکه سرم معمولی را خاصيت معالجوی ببخشند ابتداء میکروب بيماری و يا سم آن را به حيوانا تي که در مقابل بيماری مورد نظر مقاومت داشته باشند تزريق مينمايند در نتیجه مقاومت بدن حيوان در مقابل مکروب و يا سم تزريق شده ، که (پادتن) نام دارد به ميزان جالبی ضد سم

(پاد زهر) يا ضد پيکر ميکرو بي (پاد گن) بر حسب اينکه سم و يا پيکر مکروب را تزريق نموده باشند درخون حيوان و در قسمت گلو بولين گاما که در سرم خون قرار دارد تشکيل ميشود درينصورت چنين سر می دارای خاصيت رسوب دهنده يا به عبارت ديگر اگلو تنيان ميباشد و ميتواند در تدای انسان بيمار ر آلوده بهمين ميکروب موثر واقع شود در اين صورت از حيوان مورد تزريق که بيشتر اسب انتخاب ميشود پس از تزريق ميکروب و فاصله ای که برای ترشح پادر زهر يا پادگن لازم است خونگيري و سپس سرم آن را جدا وبه وسایل کيمياوی دقيق تصفيه و تفکيک نموده و بطور سترون امپول کرده و در دسترس عامه قرار ميدهند اين خاصيت بيمه مريضی ها موثر نيست تنها در بعضی بيماريها مثل ديفتري ، کزاز و سپاه و زخم و غيره موثر ميباشد .

سناريو: - نمايشنامه مخصوصی که کار گردان يکفيلم ، فيلم مورد نظر خود را روی آن تهيه ميکنند و فرق سناريو با نمايشنامه تياتر اين است که در سناريو دقيق و نکا تي مورد توجه قرار گرفته که برای تهيه فيلم ضروريست سناريو شامل دستور اعمال چگونگی حالات و گفتار های باز يگران و وضع مکانی آنها وغيره ميباشد که رويهمتر فته موضوع فيلم را به وجود ميآورند سنا ريو اصلاً کلمه ايتاليائی است که در زبا نها ي ديگر متد اول گرديده است .

سري: - ردیف ، دسته سلسله مجموعه .

سرنگ: - آله بيچکاری ، قليمه ای کو چک از شيشه با پلاستيک که به وسيله آن ادويه مایع بدن تزريق کنند .

سريال: - بي در بي ، پيايي ، مسلسل سس : رب ، مزه غذا .

سگرتو: - دبیر و مثنی .

سپيگون: - مقطع ، بریدگی ، فصل وشعبه (سکشن) .

سگولاريسم: - دنيا پرستی ، اعتقاد به اصالت اموردنيوی ورد آنچه غير آنست .

سملوئز: - جسمی سفيد رنگ ، بي بو طعم که در آب والکل حل نميشود و بيشتر در سلو لهای نبات وجود دارد .

سملوئز: موجودی زنده و حساس که ذره بيبي بوده وعنصر اصلی بدن مو جودات زنده را تشکيل ميدهد و ساختما نش مر کبب است از :-

آن ، دفاع تنها بمسائلی آگاهی می یابد که به وجدان آدمی معرفی شده وجدان از آن آگاه شده باشد ، مفهوم دیگر این مکتب اینکه حقیقت را تنها عبارت از فکر ورای هر فردی میدانند .

سوپ: غذایی رفیق که معمولا پیش از غذا میخورند در کشور ما بعضاً شوربا ی تر کاری ویا آش و ماش آبه زیاد تر مورد استعمال دارد .

سودا: جوهر قلبایا آب گازدار .

سودوم: فلز یست نرم و سفید رنگ و سبکتر از آب .

سواره: شب نشینی و مهمانی شبانه که توأم بارقص و موزیک باشد و مهمانان با لباس مخصوص در آن شرکت کنند .

سوفلور: در نمایش شخصی که از زیر سن یا پشت پرده عبارات و جملات نمایشنامه را برای بازیکنان تکرار می کند ، سوفلور نامیده میشود .

سیکل: دوره و شعبه :

سن: صحنه نمایش و محلی که بازیکنان نمایش را در آن بر گزار می کنند، پیشروی سن با پرده پوشیده است و هنگام شروع نمایش پرده بکنار میرود و صحنه آشکار میشود .

سیلنود: بمعنی استوانه است معمولا بکلاه استوانه ای شکل سیاه رنگ که در مراسم رسمی بسر می گذارند گفته میشود ، همچنین نام آلت فنی خاص در موتر است که در آن بطرول محترق میگردد .

سینما: محلی که در آنجا فیلم به معرض تماشا گذارده میشود .

سیویل: شخصی ، ملکی ، مرد می که بلباس عمومی ملبس باشند ، مودب .

سائل: اطاق بزرگ پذیرائی ، آرایش محوطه سینما و تیاتر که تماشا چیان در آن می نشینند و نیز محل نمایش آثار هنری و اطاق وسیعی که در رستورانها محل نهار خوریست .

سوفسطائیان: در بین فلاسفه یونا ن قدیم سوفسطائیان عدهای بودند که به فکر و عقل اعتماد نداشتند .

کار و کوشش آنها برای کامل کردن استدلال و احتیاج وجدل بود زیرا صحت و سقم هر چیز را همواره با طرز استدلال در مورد آن چیز و احساسات شخصی مربوط میدانستند .

مشهور ترین سوفسطائیان آنزمان عبارت

پروتو پلاسما ، هسته و پوسته ، کوچکترین واحد زنده .

سلو: ساز تنها ، قطعه موسیقی که با یکنوع ساز نواخته شود ، یکسه ساز .

سلف: دستگاه الکترو یکی داخل موتر ، که موتر به وسیله آن روشن میشود .

سمت: سمت ، سمت ، سیمان .

سناریست: کسی که سناریو فیلمی را نوشته باشد .

سینماتوگرافی: بکلیه امور صنعتی ، فنی ، تجارتی و هنری مربوط به سینما توگرافی گفته میشود .

سینه راما: سینه راما کالمتر یسن طریقه نمایش فیلم بطور برجسته است و عبارتست از برداشت تصویر توسط یکث دوربین دارای سه عدسی وضبط آن بر روی سه نوار فیلم و سپس نمایش آن به وسیله اپارات به ترتیب نمایش های سه بعدی بر روی پرده و چنین طریقه دیگر احتیاج به عینک مخصوص فیلم های سه بعدی ندارد ولی به واسطه گرانی تهیه و همچنین نمایش آن مورد بحث محافل سینما ئی نیست و تعداد

صالون های آن نیز حتی در کشور های امریکا و اروپا کم است .

سمپو لیسیم: نام مکتبی است که بیروان آن نمی خواستند خودشان را تسلیم احساسات تند و تیز و تغزل فوق العاده (ارما نتیسم) کنند و نه پایند (رئالیسم) دقیق حساب شده بودند .

نخستین شاعری که در این عرصه پاییمان گذاشت (شارل بودلر) بود سمپو لیسیت ها معتقد بودند که دنیا جنگلی پر از اشارات و علائم است ولی حقیقت از چشم مردم عادی پوشیده است عوالم جدا گانه ای که روی حواس ما تأثیر می اندازد دارای ارتباطات دقیقی هستند که شاعر باید آن ها را کشف کند و برای بیان احساس خود از زبان جدید تری استفاده نماید بهمین جهت مقدمات سابق را در هم کوبیدند و قافیه را بی اعتبار اعلام کردند . از بولر که بشوای سمپو لیسیم بود بگذریم از (پل ورنل) ، (ارتورامبو) ، (استفان مالارمه) میتوان به عنوان بزرگترین شعرای سمپولست نام برد .

سمفونی: آهنگی است که برای ارکستر بزرگ تصنیف و تهیه میشود و تمام ارکستر در اجرای آن همکاری می کنند .

سوپر گیتو لیسیم: نوعی از فلسفه اصالت ماده یا ماتریالیسم است که به موجب

سمپولست نام برد .

بزرگ تصنیف و تهیه میشود و تمام ارکستر در اجرای آن همکاری می کنند .

سوپر گیتو لیسیم : نوعی از فلسفه اصالت ماده یا ماتریالیسم است که به موجب

حقايق حيات در فلسفه و روانشنا سي اهميت خاصي دارد .

سيگپسم :- رئيس در هندوستان که در نتيجه تائير کيش اسلام بر (هند و سيستم) به وجود آمد .

سيگار :- برگ توتون پيچيده براي دود کردن و کشيدن .

سيلاب :- هجا ، مجموعه چند صو تست که با يک دم زدن بي فاصله و قطع شنيد ه شود ، کلمه (مادر) دارای دو هجا است ، ما- در ، هجا بر دو نوع است هجای بلند وهجای کوتاه مثلا در کلمه (پدر) . پ هجای کوتاه و (در) هجای بلند است .

سيملو :- انبار و محل مخصوص نگاهداری گندم .

سينما تيك :- مبحث و علم حرکات (جنبش) شناسي (.

سينما سگوپ :- نوعی از يك عدسی که ميتواند در يك دور بين معمولی قرار گرفته و ميدان وساحهديد دور بين را وسيعتر نمايد اين عدسی قادر است ميدان دید را وسيع خورد را درروی کادرفيلم ۳۵میلیمتری معمولی فشرده کند . هنگام نمایش هم از عدسی مقحری که ميتواند این تصویر فشرده را بسر و ی برده پهن کنند استفاده کنند. ودر ضمن صدای استرو فونیکي (نیز به چنین فیلمی افزوده میگردد .

سيفيلس :- نوعی بیماری مقاربتی **سني گلوب :-** کلوب و محلی که دو ستداران سينما در آنجا اجتماع نموده و فيلم های برجسته را تماشا کرده و درباره امور سينمائی بحث و گفتگو نمايند .

سيويليز اسيون :- تمدن .
شاپو :- نوعی کلاه و کلاهی که گرداگرد آن لبه داشته باشد .

شارين :- سياه زخم .
شاوژ :- قوه و نیروی باطری، مقدار برق يك دستگاه ماليات ، نمايندگی ، بار کشی و چارچ .
شاوژدافر :- نماينده و مامور سياسی کاردارو معاون وزير مختار

شارلاتان :- شيباد ، حقه باز (چتاق)
شاسی :- قاب ، دوره ، چهار چوبه ، چوکات سقف شيشه ای موبيل بي طاق ، آهن بندي

بودند از (پرو تاگور) ، (گورگيان) ، (پروديکو) و (تراسيماک) که ما فقط در باره دو نفر اول ميتوانيم اطلاعاتی کسب کنيم چون از دونفر ديگر اثری باقی نمانده است و مورخين هم در مورد افکار و عقايد ايشان چيز مهمی ننو شته اند مکتب اينها را (سوفيسم) می نامند .

سو نيسته :- گروه ، دسته و جماعت .

سوسيو لوژی :- جامعه شناسی و (سو سيولوژیست) بمعنای جامعه شناس .

سويچ :- کلید ، کلید برق کلید ماشين و ما هم آن را سويچ می گريم .
سمناس :- دوره ، جلسه .

سيانور :- نوعی سم .

سيموزيت :- نام يک نوع مرض عفو نی داخلی و علت آن توأم و جمع شدن چرک در حفره های استخوانی پيشانی و گونه ها ميباشد .

سپتيک :- فلسفه و مشرب شطا کين در يونان قدیم و کسانی که با مور مختلف حيات با نظر شک نگاه میکردند (سپتيک) نا ميده ميشد مکتب سپتيک از جمله مکاتب معروف يونان قدیم است .

سپتيک ها با سينيك ها از لحاظ عقيد ه و مشرب فلسفی يکی بوده اند ، سينيك ها يعنی (کلبيون) در يونان باستان فلاسفه ای بوده اند که با مور مختلف شک میکردند و اساس فلسفه آن ها مبتنی بر شک بود وجه تسميد. اين فرقه به کلبي يواسطه آنست که موسس مکتب سينيك (انثيس تن) مباحثه خود را در ناحيه ای از اتن بنا م سگ سفيد (يا (سينو سارژ) انجام ميداد از فلسفه معروف آن (ديوژن) را بايد نام برد .

سويز کتيف :- بمعنی نفس و درون است و نقطه مقابل (بژ کتيف) ميباشد که معنی بیرون و حواس ظاهر را دارد .

آدمی دارای افکار و احساسات سويز کتيف است که با درون نگری يا سيرو مطالعه در نفس خویش به وجود آنها واقف ميشود. مفهوم سويز کتيف و ايز کتيف و بر تری اين دو نسبت بهم ديگر از لحاظ کشف

شامپو :- صابون مایع که برای شستشو و شفاف نمودن موی بکار میرود .

شامپیون :- قهرمان ، مبارزه ، مدافع و پهلوان .

شاننار :- نیرنگ ، فریبکاری و حيله .

شانس یا (چانس) بخت ، طالع و اقبال و حادثه .

شکلات :- نوعی شیرینی که مخلوطی از کاکاو و پوره و برخی اوقات از شیراست و مامولآن را (چاکلیت) می گوئیم .

شمیانزه نوعی میمون شبیه بانسان

شمیز :- روی کش و پیراهن .

شوآگس :- انتخاب .

شوالیه :- نجیب زاده ، اشرافزاده دارای منصب افتخاری نجیب زادگان جنگجوی قرون وسطی را در فرانسه شوالیه می نامیدند .

شیفر :- بمعنی رفع پیکر ، عدد ، مبلغ رمز ، علامت و نومره است .

شوقاژ :- کلمه ایست فرانسوی واز (شوقه) گرفته شده است یعنی گرم کردن شوقاژ یعنی (گرم کن) و معنی که حرارت پخش می کند مثل شوقاسانترال یعنی (مرکز گرمی) یا حرارت مرکزی .

شوگ :- ضربه و در اصطلاح تیبی حالت خاص را میگویند که قوای در آن حالت روبه رخت و سستی می گذارد .

شوفوریا شوفو :- مامور ماشین بخار ، موتز ران ، راننده موتز ، درایور .

شوونیسیم :- ملت بازی ، وطن بازی ، افراط و مبالغه کورکورانه در وطن پرستی .

شیسیم :- انشعاب ، تفکیک ، هر نوع تجزیه و انفکاک در جامعه یا احزاب و جمعیت ها یا مذاهب و ادیان را (شیسیم) می نامند .

شینتو سیستم :- آیین مذهبی مردم جاپان (شینتو) در لغت به معنای (طریق خدایان) است در این مذهب تعداد خدایان بسیار شخصی امپرا تور نیز از جمله خدایان محسوب میشود .

شوسه :- جاده های اسفالت و سنگ کاری و هموار راه شوسه می گویند ا این کلمه فرانسوی است

فابریک :- فابریکه ، کارخانه .

فابل :- افسانه ها و داستانها که در آن اشخاص عجیب و موجودات وهمی و حتی اشیاء بیجان همچون انسان ها می با همان احساسات و امیال مصدر حوادث و جریاناتی شوند که نتیجه هایی اخلاقی یا فلسفی را متضمن سرد و پراک نیز گفته میشود .

فانالیسم - عقیده به قضا و قدر عقدا د بسر نوشت .

فار :- چراغ بحری .

فلیشست :- آشوب طلب هرج و مرج طلب هوا خواه شیوا فاشیسم که شیوه ایست در سیاست .

فاکتور :- صورت حساب ، صورت فروش نمونه کالا .

فلوت :- فلوت قدیمی ترین ساز باد ایست . در یونان فلوت یاشکال مختلف وجود داشت و امروز هم فلوت از اعضا اصلی سازهای بادی بشمار میرد .

فاکولته :- در لغت به معنای استعداد و قابلیت است ، دوره هائی را در علوم نیز فاکولته مینامند همچون فاکولته های طب ، حقوق فیزیک و کیمیا و غیره محصل پس از اتمام تحصیل بنا

با استعداد و قابلیت خو دیکی از فاکولته های موجود را انتخاب میکنند و دوره آن را می گذرانند فاکولته را در وطن ما (پوهنخی) می گویند و دانشکده نیز معنی پوهنخی رامی دهد .

فانتزی :- در موسیقی با آهنگ خیال انگیز (فانتزی) می گویند این قبیل آهنگها دارای فورم و شکل آزاد است این کلمه در مورد نقاشی های خیال انگیز و اشعار و نوشتجاتی هم که تولید تصورات و خیالات عاشقانه و دور از حقیقت بکند استعمال میشود .

در ادبیات ما بمعنای ذوق ، هوس ، تجمل و تجملی نیز میتواند مورد استعمال پیدا کند و مکتب ادبی آن را (فانتزیسم) می گویند که در آغاز قرن بیستم به مخالفت بارمانتیک ها و سیولیست ها کوشیدند

کاتاليزور :-

معمولا در کيميا باجسامي اطلاق ميشود که وارد فعل وانفعالات شيميائي نميشود ولي وجود آنها برای انجام فعل و انفعالات خاص ضروري است مثل تجزيه آب بوسيله الکريستيه که بدون اسيد غير ممکن است و وجود اسيد درين تجزيه محض برای انجام عمل تجزیه است .

کافئين :-

ماده مسکن و خواب آورتيست که در قهوه وجود دارد .

کانايه :-

چپرکت فلزي مستريح را ميگویند .

کالميا :-

نام يکنوع گل ، که برنگهاي سفيد و سرخ است .

کاکتوس :-

يکي از گياهان خار دار که در نواحي گرم سير ميرويد و اشکال مختلف و جالب دارد .

کمپوزيتور :-

آهنگساز .

کاپسته :-

در لغت به معنی ظرفيت و گنجایش در اصطلاح به معنی ارزش ، لياقت و توانايی .

کالو اتومتر :-

دستگاه که توسط آن شدت جريان الکريسته را اندازه گيري ميکنند .

گيتار :-

نام سازتيست که شش سيم دارد و از جمله خوش آهنگ ترين سازها است .

گاليا :-

روميان قديم بدو ناحيه گاليا نام داده بودند يکي مغرب کوه الپ و ديگري مشرق الپ زيرا ساکنين بيشتري اين نواحي از نژاد گل يا گاليا بودند .

گاردن پارتي :-

به معنی تفريحات عمومي با وسايل متنوع در باغها و پارکها .

ليموناد :-

به معنی مشروبات گاز دار است که معمولا آنها با آب ليمو و بوره ميسازند .

لابراتوار :-

يعنی آزمایشگاه ، جائیکه در آن به آزمایشهای علمی و فني و شيميائي ميپردازند و مجهز به

فلوژيستيک :- کيميا گران بعلمت عدم اطلاع از وجود اکسيژن ، علت اختراق اشياء را سياله اي بنام (فلوژيستيک) تصور مي کردند تا اينکه (لاوازيه) اکسيژن را کشف کرد .

فوتومتر :- بمعنای نورسنج و در فزيک مورد استعمال دارد ، يادستگاهی باين نام ميتوان قوت و شدت منابع نور را نسبت بیکديگر سنجيد و با انتخاب واحد معين مقدار آنها را اندازه گرفت .

فينال :- بمعنی نهايي ، آخرين امتحان و سابقه آخرين است که زياد تر در مورد ورزشها استعمال ميشود .

فتي شيسم :- بت پرستي ، نوعی بيماری روحي که مبتلايان با آن بجای معشوق يا جفت خود بيکی از اعضاي بدن يا متعلقات اولدل مي بندند و عشق خود را بر لباس ، کفش ، دستمال موی ، يا بعضی حرکات چون راه رفتن و حرف زدن جفت خود متوجه مهنمايند .

فدراليسم :- شيوه درحکومت و سياست که مستقل که بصورت يک دولت متحد درآيند ، اتحاد چند دسته از مردم مانند فدراسيون آلمان و فدراسيون فوتبال ، آب بازي وغيره

فدرال :- اتحادی ، همکاري

فدراليسم :- شيوه در حکومت و سياست که بموجب آن بايستی مملکت از اتحاد ايالات مستقل تشکيل نمود ، شيوه کشورهاي متحده

گاردیو گرافي :-

گاردیو گرافي يعنی اندازه گيري و ترسيم منحنی حرکات قلب اين عمل بواسطه دستگاه موسوم به کارديو گراف صورت ميگردد .

گنسر واتور :-

گنسر واتور بمعنی ، تياتر ، موزيک و ساير نمايش های هنری .

گنترول :-

بمعنی نظارت .

گانال :-

مجرائيست که برای وصل شدن دو دريا ، دو رود خانه به وجود ميآورند و بمریبي ترعه گفته ميشود .

کريستال :-

بمعنی بلور و بلورين است . پيك بلور مخصوص و گران قيمت هم گفته ميشود .

- وسایل و آلات لازمه است .
لاتار :
 به معنی بخت آزمائی است .
لید :-
 در موسیقی لید عبارت از آواز و تصنیف است .
هوزیکو لوژی :-
 هوزیکو لوژی مرکب از موزیک و لوژی بمعنای موسیقی شناسی است .
متدولوژی :-
 بمعنی روش و طریقه و لوژی بمعنی شناسائی است متدو لوژی یعنی روش . تحقیق و و شناخت علوم مختلف
ماسک :-
 ماسک به معنی نقاب است که برای تغییر شکل یا پنهان کردن قیافه حقیقی ازان کار میگردند .
ماساژ :-
 ماساژ یعنی ماس ، یا بعضی امراض را با ماساژ معالجه میکنند .
ماتماتیک :-
 علم ریاضی ، از ریشه یونانی (ماتماتیکوس) به معنای علم ، علم وسیعی که شامل حساب الجبر ، هندسه و مثلثات و غیره میباشد .
مونوپول :-
 مونوپول یعنی انحصار .
ماترس :-
 قالب های مخصوص برای تهیه حروف سربی ماتریس نامیده میشود .
مرو :-
 ماهی مخصوص است که از کبد آن (روغن) استخراج میشود .
موتاسیون :-
 موتاسیون یعنی استحاله عنصری ، دگرگونی آفی ، مثلا آب در اثر حرارت تا درجه معینی شکل مایع دارد و در یک درجه مخصوص صس تغییر شکل داده به حالت بخار تبدیل میشود این تغییر و تبدیلی سریع را مو تاسیون میگویند .
مونتاز :-
 ترکیب عکس فیلم و به وجود آوردن صحنه های ساختگی و عکسهای غیر حقیقی .
میوپ :-
 نزدیک ، بین یعنی کسیکه چشم نزدیک بین داشته باشد .
موزه :-
 مجموعه آثار باستانی جائیکه آثار باستانی نگاهداری میشود .
ماکز لیهوم :- به معنی حد اکثر است .
نو روز :-
 نوروز یعنی اختلال سلسله اعصاب و واید اسکرین :-
 واید اسکرین به معنای پرده عریض آمده است و آن در سینما عبارتست از پرده طویلی که دارای انحنای مختصری باشد .
والور :-
 والور یعنی ارزش ، مقدار ، قیمت و اهمیت .
والس :-
 اسم یکنوع رقص و موزیک مخصوصی است که دارای لطف خاصی میباشد .
ویولون سل :-
 ویولون سل یعنی و یولون بزرگ .
ویروس :-
 ویروس ها مواد ذره بینی هستند که باعث بروز امراض میگرددند .
ویزیت :-
 ویزیت یعنی ملاقات ، بازدید .
ویلا :-
 ویلا به معنی خانه بیلاقی .
ویالانس :-
 ویالانس به معنی ظرفیت است .
ورساد :-
 ورساد شینی فلزی مخصوصیت که در مطابح برای چیدن حروف مورد استفاده قرار میگیرد .
ورنیه :-
 ورنیه ابزاریست که به وسیله آن اجسام را تا یک دهم میلی متر دقیقاً اندازه میگردند .
هیپوفیز :-
 نام غده ایست که در حصه تحتانی مغز قرار دارد .
هیتری :-
 هیتری یعنی مریض روحی ، عصبی و خیالی بیماری که عوارض آن اختلال حواس از دست دادن مشاعر است . هیتری بیشتر در زنان پیدا میشود .
هموژن :-
 به مخلوطی میگویند که اجزاء متشکله آن را با چشم یا مکر سکوپ نمیتوان دید .
هکتو :-
 هکتو به معنی صد است و در مورد تعیین اضعاف واحد های متری بکار میاید مثل هکتو متر (۱۰۰) متر و هکتولیت (۱۰۰ لیتر) .

- واريته :-
 واريته يعني گوناگون .
 هليو تراپی :-
 هليوترایپی یعنی معالجه با آفتاب معمولا بعضی امراض را به وسیله آفتاب یا نور مصنوعی معالجه میکنند و این روش در طب جدید متداول است .
 همو گلو بین :-
 هموگلوبین یعنی ماده سرخ رنگ در کلبورهای فرمز خون .
 هورا :-
 هورا به معنی هلهله و ابراز شادمانی دسته جمعی است .
 هکتار :-
 هکتار معادل ده هزار متر مربع است و جنبه بین المللی دارد .
 هال :-
 هال به معنی تالار بزرگ و سالون .

وفایع مهم داخلی

- ۱ سنبله :- اعلیحضرت معظم هما یونی چهل و نهمین سالگره استقلال کشور را با ارشادات قیمندار ذات شاهانه افتتاح نمودند .
 ۲ سنبله :- اعلیحضرت معظم هما یونی ساعت ۹ و ۲۰ دقیقه صبح نندارتون راکه از پیشرفت های کشور در ساحه های مختلف نمایندگی میکرد افتتاح نمودند .
 ۳ سنبله :- قرار يك خبر موسسه مواد خوراکه و احتیاجات عامه خریداری غله به اساس خوش برضاء از ولایات صورت میگردد .
 ۴ سنبله :- قرار داد صدور ۵۰ هزار تن گندم از اتحاد شوروی به افغانستان امضاء شد .
 ۵ سنبله :- ۴۳۱ مکتب به سویه های مختلف به مصرف ۸۲۰۹۵۰۰۰۰ افغانی در پلان پنج ساله سوم اعمار میگردد .
 ۶ سنبله :- شهادتنامه های چهل و دو تن از فارغان مکاتب روغتیا پال ، کمپوندی و لابرات اکسریز موسسه صحت عامه توسط معین وزارت صحه به ایشان توزیع گردید .
 ۷ سنبله :- جواد منصور وزیر اطلاعات ایران بحضور اعلیحضرت معظم هما یونی باریا ب شدند .
 ۸ سنبله :- وضع صحی بناغلی صدراعظم روه بهبود است .
 ۹ سنبله :- به منظور بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی دهاتیان سیمینار يك هفته ئی در آهنگران ولایت وردک دایر گردید .
 ۱۰ سنبله :- اتحادیه صادر کنندگان قالین به شکل غیر انتفاعی به منظور اصلاح و توسعه صادرات قالین تاسیس گردید .
 ۱۱ سنبله :- سیمینار اصول جدید تفحصات منابع معدنی که روز ۲۰ - اسد در کابل دایر شده بود خاتمه یافت .
 ۱۲ سنبله :- به اساس تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری ذات ملوکانه در نظر است موسسه بنام دارالتادیب در داخل تشکیلات وزارت عدلیه تاسیس گردیده و مراتب بکار افتیدن آن در ساحه اصلاح اطفال منحرف و مجرم طبق قانون اجراءات جزایی طی گردد .
 ۱۳ سنبله :- افغانستان در ظرف سه سال ۳۷۰۰ میلیون متر مکعب گاز به اتحاد شوروی صادر خواهد کرد قرار داد فرعی شماره يك صدور یا گاز طبیعی بین معین وزارت معادن و صنایع افغانستان و وزارت تجارت خارجی اتحاد شوروی با امضاء رسید .
 ۱۴ سنبله :- به منظور تقویه صنایع محلی عنقریب فابریکه درغزنی تاسیس میشود .
 ۱۵ سنبله :- روز بین المللی مبارزه با بیسوادی با نشرات خاصی در افغانستان تجلیل گردید و الاحضرت لیلما در رئیس اقتصادی کمیته مبارزه با بیسوادی به تاریخ ۱۶ سنبله بیانیه شان را از رادیو افغانستان انتشار داد .
 ۱۶ سنبله :- و الاحضرت لیلما جوایز نقدی را برای معلمین رضاء کار توزیع کردند .
 ۱۷ سنبله :- علیا حضرت ملکه معظمه پنجاه هزار افغانی را برای تقویه بنیه مالی و پوکتون ملکه حمیرا در کندهار اهداء کرده اند .
 ۱۸ سنبله :- روز ۱۸ سنبله مصادف به سی و هفتمین سال تاسیس شورای ملی در افغانستان تجلیل گردید .
 ۱۹ سنبله :- جوایز مطبوعاتی به ۱۰۳ نفر توسط بناغلی محمد نجم آریا معین وزارت اطلاعات و کلتور به مستحقین توزیع گردید .
 ۲۰ سنبله :- پروژه ترمیم آبدات تاریخی کشور روی دست گرفته شد .
 ۲۱ سنبله :- سکتور عامه در سال ۱۳۴۵ نسبت

خبرهای ماه میزان:

اول میزان: - هفته کنفرانس های علمی در پوهنتون دایر گردید .

۴ - میزان سنگ تهداب يك الحاقیه بیست بستر در محوطه غربی زپرتون کابل قبل از ظهر ۳ میزان در حالیکه والا حضرت خاتول حضور داشت از طرف پیغله کبرانور زانی و زیسر صبحه گذاشته شد .

۶ میزان: - سرک هرات-اسلام قلعه که جزء شاهراه آسیائی است تا اخیر سال افتتاح خواهد شد این سرک به طول ۱۲۳ کیلومتر و عرض هفت متر تحدید گردید به عرض شش متر قیر ریزی میگردد .

۷ میزان: - سیمینار مدیران معارف ولایات به منظور تبادل نظر در مورد مسایل عمو می معارف معارف کشور امروز در کلوپ معارف توسط وزیر معارف افتتاح گردید .

۷ میزان: - یناغلی وزیر اطلاعات و کلتوره تاریخ ۶ میزان از حفريات باستانشناسی هده و موزیم آثار تاریخی هده ولایت ننگرهار که در اثر حفريات گذشته بدست آمده است دیدن کرد .

۷ میزان: - اساسنامه اتحادیه صادر کنندگان قالین از صحه حضور اعلیحضرت معظم همایونی گذارش یافت .

۷ میزان: - سنگ تهداب علمیات خانه جدید در جوار نادر شاه روغتون توسط رئیس پوهنخی طب و فارمسی گذاشته شد .

۸ میزان: - اعلیحضرت معظم همایونی بروز ۲۲ میزان ستره محکمه را با ارشادات شاهانه شان افتتاح میفرمایند .

۸ میزان: - از آب بند قرغه استفاده خواهد شد پروژه استفاده از آب بند قرغه امکان میدهد تا بیست هزار متر مکعب آب آشامیدنی صحی در ۲۴ ساعت برای شهر کابل تهیه و مورد استفاده قرار داده شود .

۱۰ میزان: - نشان ستور درجه سوم برای پروفیسور توجی که از طرف اعلیحضرت معظم همایونی برای رئیس انستیتوت شرق شناسی ایتالیا منظور شده بود توسط کتور محمدانس وزیر مشاور بوی تفویض گردید .

۱۱ میزان: - تورنمنت خزانگی پوهنتون آغاز شد .

۱۰ میزان: - مسایل کلتوری و فلكسوری مخصوص فرهنگ عامه افغانستان جمع آوری و تدوین میگردد .

۱۱ میزان: - در جلسه سیمینار مدیران معارف يك کمیته چهار نفری تعیین شده تا بر لایحه شاگردان سامع تجدید نظر نماید .

۱۱ میزان: - يك کمیته مشترک از نمایندگان وزارت صحیه ، پوهنخی طب و فارمسی و ریاست صحی

به سال گذشته ۲۷۹ میلیون افغانی بهبود یافته است .

۲۰ سنبله: - لابراتوار جیوانجنیری مربوط مد ریست عمومی سروری جیولوجی ساعت پنج بعد از ظهر توسط انجنیر عبدالصمد سلیم وزیر معادن و صنایع در دارالامان واپ افتتاح گردید .

۲۱ سنبله: - راجع با کمال سریع استخراج و انتقال گاز افغانی به اتحاد شوروی مذاکره بعمل آمد .

۲۵ سنبله: - موسسه هرتلهای اتن کانتینتل و موسسه هرتل مینه پال پلان اعمار يك هرتل دو صد اطاقی را در کابل به مبلغ تقریباً هفت ملیون دالر اعلان نمودند .

۲۵ سنبله: - یکصد و پویه ماشین جدید بافت ۱ زجمهوریت مردم چین خریداری شده است

۲۶ سنبله: - والا حضرت شهزاده احمد شاه طهر امروز سنگ تهداب بنو ونخی لیلیه کوچی لوگر را در قریه تتور کلنگار گذاشت این بنو ونخی به مصرف موسسه خیریه بانک ملی اعمار میگردد .

۲۷ سنبله: - مراکز حمایتی طفل و مادر در پنج ولایت تاسیس میگردد یونسف سامان و تجهیزات سه مرکز حمایتی راجه وزارت صحیه اهدا کرد .

۲۷ سنبله: - بین افغانستان و جمهوریت اتحادی آلمان موافقتنامه فرعی در مورد همکاری اقتصادی و تخنیکي بین یناغلی بینوا و وزیر اطلاعات و کلتور و دکتر گیرهارد مولتمن امضاء گردید .

۲۷ سنبله: - افغانستان در کنفرانس سالانه گورنی های بین المللی و صندوق و جبهی اشتراک میکند .

۲۷ سنبله: - استیشن مرکز پروژه پیله وری توسط انجنیر میر محمد اکبر رضاعوزیر زراعت و آبیاری در فارم توت باغ دارالامان گذاشته شد .

۲۹ سنبله: - یناغلی محمد هاشم میوندوال صدراعظم ساعت هشت و سی دقیقه قبل از ظهر امروز پس از صحت یابی ابن سیناروغتون را ترک گفتند .

۳۱ سنبله: - امتداد پایپ لاین صدور گاز از سناچه خواجه گوگردک تا سرحد اتحاد شوروی موفقانه پایان یافت .

۳۱ سنبله: - موسسه جهان در تاسیس و انکشاف مراکز صحی دهات در افغانستان کمک خواهد کرد

۳۱ سنبله: - يك حاجی خانه جدید در مکه معظمه که گنجایش دو هزار و پنجمه حاجی را خواهد داشت اعمار میگردد .

- وزارت دفاع ملي برای مطالعات مقدماتی در خویش استعفای خود و حکومت خود را از
مورد طرح ملي شدن طبابت در افغانستان تعيين
گردید .
- ۱۲ هیژان :- شاهراه آسیائی در افغانستان ماه
آینده تکمیل میشود باتکمیل این شاهراه
فاصله تورخم و اسلام قلمه در ۱۸ ساعت طی
خواهد شد .
- ۱۲ هیژان :- اتخاذ تدابیر در مورد تقویت بانک
خون تقویه کمیته مبارزه بایسوادى و کمک
های زمستانی در جلسه ۱۱ میزان میرمن های
رضا کار که به ریاست والا حضرت شاهدخت
بلقیس در سالون دمیرمنو ټولنه دایر شده بود
صورت گرفت .
- ۱۲ هیژان :- در مسابقات پهلوانی باکو تیم
افغانی به اخذ ۲۴ نمر بر تیم اتحاد شوروی
غالب گردید .
- ۱۴ هیژان :- شفاخانه جدید بیست و پنج بستری
شهر شیرغان مرکز ولایت جوزجان توسط معین
وزارت صحیه افتتاح گردید .
- ۱۴ هیژان :- يك تعداد از آثار باستانی در تپه
سردار بدست آمده است
- ۱۴ هیژان :- ساکنان تاسیس و تدویر يك کورس
خطاطی جهت تقویه هنر خطاطی در هرات مطالعه
شد .
- ۱۵ هیژان :- غرفه افغانستان درسی و ششمین
نمایشگاه بین المللی از میر ترکیه در بین پنجاه و
دو کشور جهان حایز درجه چهارم گردیده
و بیش از دو میلیون نفر ازین غرفه دیدن
کرده است .
- ۱۵ هیژان :- رئیس هیئت افغانی در ملل متحد
روی موضوعات شامل اجندای مجمع عمومی
م.م با هیئت ده کشور تبادل افکار کرد .
- ۱۷ هیژان :- در جلسات گورنر های بانک
بین المللی و صندوقی بین المللی افغانستان
پیشنهاد کرد که اعطای قرضه های بین المللی
باید با احتیاجات ممالک روبا انکشاف مطابقت
داشته باشد .
- ۱۸ هیژان یکصد و چهل فقره فیصله های
مدیران معارف ولایات در ختم جلسه قبل از ظهر
۱۷ میزان سیمینار به تصویب رسید .
- ۱۸ هیژان :- سیمینار و کورس توجیسی برای
آمران صحت عامه مرکز و ولایات کشور
قبل از ظهر ۱۷ میزان در تالار کنفرانس
های موسسه صحت عامه توسط پیغله
کبرا نور زائی وزیر صحیه افتتاح گردید .
- ۱۹ هیژان ښاغلی محمد هاشم میوندوال صدراعظم
به تاریخ ۱۸ میزان ساعت یازده قبل از ظهر
در قصر گلخانه بحضور اعلیحضرت معظم
همایونی مشرف گردیده نظر به مذلرت صحی
- وظایف محوله تقدیم نمودند .
- ۱۹ هیژان :- ښاغلی عبدالله یفتلی تازمان تشکيل
حکومت جدید بحیث وکیل و کسب و کسب
اجرای وظیفه مینمایند
- ۱۹ هیژان تخریب ساحه پروژه سالنگ واپ
از قسمت باغ عمومی نسوان شهر آرا آغاز
گردید .
- ۲۱ هیژان :- به منظور انکشاف آینده فورملیر
ملي از طرف استادان و متخصصین تصامیم
لازمه اتخاذ گردید .
- ۲۱ هیژان :- والا حضرت شاهدخت بلقیس
و شهزاده محمد نادر از نمایش هنرمندان
انستیتوت گویت در زینپننداری دیدن کردند .
- ۲۲ هیژان اعلیحضرت معظم همایونی ساعت
قبل از ظهر امروز با ارشادات قیمتدار شاهانه
اجلاس عادی سالانه شوروی را افتتاح فرمودند .
- ۲۲ هیژان :- اعلیحضرت معظم همایونی با
ارشادات قیمتدار شاهانه ستره محکمه را با
اساس ماده یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی
ساعت ده و نیم قبل از ظهر امروز تاسیس
و افتتاح فرمودند .
- ۲۲ هیژان :- مطابق به حکم فقره اول ماده
یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی افغانستان
ستره محکمه امروز بیست و دوم ماه میزان
۱۳۴۶ ه. ش تاسیس و افتتاح گردید و به
موجب فرامین پادشاهی تاریخی الیوم ذوات
آتی الذکر مطابق فقره ۱۲ ماده نهم و حکم ۴۶
یکصد و پنجم قانون اساسی افغانستان از طرف
اعلیحضرت معظم همایونی به عضویت
ستره محکمه تعیین شده اند .
- پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی ، ښاغلی
مولوی عبدالصیر ، ښاغلی مولوی
عبدالله صافی دکتور میر نجم الدین
انصاری ، و ښاغلی غلام علی کریمی . همچنین
به موجب فرمان پادشاهی شماره ۶۴۱ تاریخ
۲۱ میزان از جمله ذوات فوق پوهاند دکتور
عبدالحکیم ضیایی مطابق با احکام قانون اساسی
به حیث قاضی القضاة تعیین گردیده است .
- ۲۵ هیژان :- اعلیحضرت معظم همایونی
نشانیهای سالگره میلاد مسعود شاهانه رابه
چاپ اندازان ولایات کشور اعطاء فرمودند .
- ۲۶ هیژان :- وظایف بین قاضی های ستره محکمه
تقسیم گردید .
- ښاغلی مولوی عبدالله صافی قاضی ستره
محکمه بحیث رئیس دیوان محکمه قضاة رئیس
دیوان تنازع صلاحیت و منشی شورای عالی
قوة قضائیه به موجب مواد دهم و یازدهم قانون
صلاحیت و تشکیلات قضائی انتخاب گردید .

شاهنشاه ایران را تبریک گفتند .

۵ عقرب:- بین حکومت افغانستان و جمهوریت بلخاریا موافقتنامه تبادل اموال و تادیبات امضاء گردید .

۵ عقرب :- افغانستان واتحاد شوروی مشتری را به حفاظة نباتات قرانطین همکاری میکنند .

۵ عقرب :- يك جنڈام خانه در يكاولنگ تاسیس میگردد .

۶ عقرب:- روز معلم باقرائت پیام اعلیحضرت معظم همایونی امروز طی محافلی در سراسر کشور تجلیل گردید .

۶ عقرب:- اوتانت پشتیبانی واعتمادافغانستان را از ملل متحد بطور خاص تقدیر کرد .

۶ عقرب:- در مرکز وزارت مخابرات يك پسته خانه جدید افتتاح گردید .

۷ عقرب:- اعلیحضرت معظم هما یونی نمایندگان معلمان مکاتب مرکز ولایات را ساعت پنج بعد از ظهر ۶ عقرب در قصر گلخانه بحضور شاهانه پذیرفتند .

۷ عقرب :- برای یکده معلمین لیسه ملالی مدالها اعطاء گردید .

۹ عقرب:- بناغلی نور احمد اعتمادی از حضور ذات شاهانه مامور به تشکیل کابینه جدید گردیدند .

۹ عقرب : صدور گاز طبیعی افغانستان به اتحاد شوروی دوام دارد فعلا روزانه یکتیم ملیون متر مکعب گاز به صورت امتحانی صادر میشود صدور گاز از ساحه گاز در خوا چه گوگردک به تاریخ بیست و هشت میژان طور امتحانی شروع شده و فعلا از چهارچاه استخراجی که به مرکز تجمع نمبر دووصل گردیده روزانه از هر چاه در حدود چهارصد هزار متر مکعب گاز استخراج وبه پایب صدور میشود .

۱۲ عقرب:- اعلیحضرت معظم هما یونی از اعلیحضرت ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی و جنرال عبدالرحمن عارف رئیس جمهور عراق دعوت فرموده اند تا به افغانستان مسافرت نمایند .

۱۲ عقرب:- نمایندگان هیئت افغانی در کمیته های سوم و چهارم و کمیته بودجه واداره مجمع عمومی بیست و دومین دور اجلاسیه ملل متحد مطالبی در باره رفع تبعیض علیه زنان موضوع رودیشیای جنو بی ومصارف ملل متحد اظهار داشته اند .

۱۲ عقرب:- بل جدید امام بگری در بیست کیلو متر غرب شهر مزار شریف مرکز

بناغلی مولوی عبدالصیر قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان معاملات و جزاء، دکتور میر نجم الدین انصاری قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان حقوق عامه ، پوهندوی غلام علی کریمی قاضی ستره محکمه به حیث رئیس دیوان تجارت .

۲۶ میژان :- بیست و سوزمین کنفرانس نوبتی مبارزه با ملخ و امراض قرانطین وغیرقرانطین در سالون وزارت زراعت و آبیاری افتتاح شد.

۲۶ میژان:- سه صد خریطه تحفه های جمعیت افغانی سره میاشت در شفاخانه های مرکز توزیع گردید .

۲۶ میژان :- پروگرام همکاری علمی وفرهنگی سال ۱۹۶۷ بین حکومت افغانستان وچکوسلواکیا در عمارت وزارت امور خارجه باامضاء رسید .

۲۸ میژان :- والا حضرت شاهد خت بلقیس ساعت پنج وپانزده دقیقه عصر روز ۵ شنبه ۲۶ میژان در ختم مسابقه بزکشی کب نقره یی مظفریت را بزئیس تیم بزکشی ولایت جوزجان اعطاء فرمودند .

۲۸ میژان بناغلی اکرم زعیترو وزیر دربار سلطنتی اردن که حامل پیام اعلیحضرت ملک حسین پادشاه اردن بحضور اعلیحضرت معظم همایونی میباشد ساعت ۱۱ و نیم ظهر روز مذکور وارد کابل گردید .

۲۸ میژان :- به منظور انسجام وهم آهنگی در امور دعاوی یکده محاکم اختصاصی در محاکم عادی حل میگردد

۳۸ میژان :- سنگ تهداب سورت انستیتوت قره قل توسط دکتور نورعلی وزیر تجارت در جوار گمرک جدید دریکه توت گذاشته شد .

۲۸ میژان :- پوهندوی دکتور ولید حقوقی به حیث آمر عمومی دارالانشاء قوه قضائیه مقرر گردید .

۲۹ میژان :- اداره انکشاف بین المللی سویدن در پروژه های چند جانبه افغانستان کمک میکند .

۲۹ میژان پیشنهاد های افغانستان در مورد مواد باغیچه زراعتی وشرايط قرضه های موسسات بین المللی در کنفرانس گورنر های بانک بین المللی مورد توجه قرار گرفت .

۲۶ میژان:- بناغلی اکرم زعیترو بحضور اعلیحضرت معظم همایونی شرفیاب گردید .

۳۰ میژان:- آب صحی آشامیدنی برای شهر هرات تهیه گردید در هرات دوچاه عمیق حفر گردیده بهره برداری از اولین چاه آن آغاز شد.

خبرهای ماه عقرب :

۳- عقرب ذات شاهانه تاجگذاری اعلیحضرت

روغتون توسط دوکتور نور محمد خلمی متخصص جراحی و صدری مؤفانه انجام یافت
۲۱ عقرب :- ښاغلی نور احمد اعتمادی ساعت ده قبل از ظهر امروز در جلسه ولسی جرگه شرکت نموده خط مشی و اعضاء حکومت شانرا به وکلاء معرفی کردند .

۲۱ عقرب :- سروی عمومی نهر چهار دره ولایت کندز که يك ساحه اضافه از یکصد هزار جریب زمین را آبیاری می کند توسط سروی های مربوط وزارت زراعت و آبیاری خاتمه یافته است .

۲۱ عقرب :- تدریس و ارزیابی اصولهای مختلف کور سپاهی اکابر در جلسه دیروز کمیته مبارزه با بیسوادی به حضور والا حضرت لیلا ریسه کمیته مبارزه با بیسوادی در تالار دمبومنو پوله صورت گرفت .

۲۲ عقرب :- جلسه رای اعتماد ولسی جرگه به حکومت ښاغلی نور احمد اعتمادی امروز ادامه یافت .

۲۲ عقرب :- قرار داد مربوط به افتتاح نمایش آثار هنری قدیم افغانستان در لندن، ساعت ده قبل از ظهر امروز در وزارت اطلاعات و کلتور بین ښاغلی مدیر عمومی موزیم کابل و ښاغلی ایو انز شارژ دافیس سفارت کبرای برتانیه در کابل امضاء شد .

۲۳ عقرب :- سنگ تهباب عمارت شفاخانه ملکی ولایت کاپیسا به تاریخ ۲۲ عقرب توسط ښاغلی عبدالحمید جبار خیل والی آن ولایت در شهر نو محمود راقی گنڈا شته شد .

۲۴ عقرب :- ولسی جرگه پس از بیست و یک ساعت بحث طی سه روز گذشته در مورد خط مشی و اعضای کابینه ښاغلی نور احمد اعتمادی و پس از ارائه نظریات و کلا ساعت شش وده دقیقه دیشب رای اعتماد خود را به حکومت ښاغلی اعتمادی مطابق ماده هشتاد و نهم قانون اساسی صادر گرد .

خط مشی و کابینه ښاغلی نور احمد اعتمادی با اکثریت مطلق ۱۷۳ رای موافق از جمله ۱۸۶ وکیل حاضر از طرف ولسی جرگه تایید شد هفت وکیل رای مخالف و شش وکیل رای ممتنع دادند باین ترتیب ښاغلی اعتمادی ۹۳ در صد آرای اظهار شده را بطرفداری حکومت خویش حاصل نمودند .

۲۴ عقرب فراهمین تقرر ښاغلی نور احمد اعتمادی بیعت صدراعظم و اعضای کابینه شان شرف صدور یافت .

۲۶ عقرب :- ښاغلی نور احمد اعتمادی

و لا یت بلخ ساعت ۳ بعد از ظهر روز ه شنبه توسط والی بلخ افتتاح گردید .
۱۴ عقرب :- هفته فستیوال فلمهای اتحاد شوروی در سینما آریانا به تاریخ ۱۲ عقرب آغاز گردید .

۱۴ عقرب :- در سیمینار آمرین صحت عامه فیصله شد تا لست معیار ادویه نظر با احتیاج منطقی و ضرورت شفاخانه ها ترتیب گردد .

۱۵ عقرب :- يك قرارداد تجارتي و تادیات و پروتوکول مبادله اموال برای سال ۱۹۶۸ وارسا بین هیئت تجارتي افغانستان و حکومت پولیند به امضاء رسید .

۱۵ عقرب :- تا اکنون ۲۵ ملیون متر مکعب گاز افغانستان به اتحاد شوروی صادر کرده است .

۱۶ عقرب :- اوتانت سر منشی موسسه ملل متحد اخیراً با تقدیر از خدمات سفیر کبیر عبدالرحمن پژواک که ریاست جلسه خاص مجمع عمومی ملل متحد را در انهای بحث بر مسئله افریقای جنوب غربی و جلسه اضطراری ملل متحد در موضوع شرق میانه بعهده داشت اظهار نمود .

۱۷ عقرب :- سیمینار آمرین صحت عامه ولایات که يك ماه قبل به منظور مذاکره در مورد مشکلات موسسات صحتی کشور در موسسه صحت عامه دایر شده بود دیروز خاتمه یافت .

۱۹ عقرب :- نمایشگاه غرفه های مثل هنر و مصنوعات افغانستان به هدایت والا حضرت شاهدخت بلقیس در هوتل کابل افتتاح گردید .

۱۹ عقرب سکه های دوره های ساسانی و کوشانی بایک سکه چینی و یک مجسمه بودا از جقلاق تپیه بدست آمد .

۱۹ عقرب :- موسسه دباختر افغانالوگنه که برای بر قرار نمودن سرویس هوایی بین نقاط مختلف کشور تاسیس گردیده در حال حاضر از میدانهای کوچک جدید یکه در فیض آباد، بامیان، تالقان و چغچران احداث گردیده برای پرواز و فرود آوردن طیارات کوچک استفاده خواهد کرد .

۲۰ عقرب :- قرار فیصله وزارت صحتی از تشبث اشخاص غیر فنی در امور طبابت جلوگیری میشود .

چهارمین مجمع سیمینار آمرین صحتی :- ۱۴ عقرب .

بند سراج ولایت غزنی سروی گردید .

۲۰ عقرب :- اولین عملیات قلب در اردو

۹ قوس :- بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم قبل از ظهر امروز در جلسه مشرانو جرگه شرکت نموده خط مشی حکومت شانرا به سناتوران معرفی کردند جلسه امروز مشرانو جرگه سری بود .

۱۱ قوس :- موسسه مواد خوراکه و زراعت جهان در یکمه از پروژه های زراعتی و آبیاری افغانستان کمک میکند .

۱۴ قوس :- پلان عملیاتی پروژه تر بیوی صحت حیوانی و ترویج مالداری و پروژه و بهره برداری نمونه بی جنگلات و علفچر ها امضاء گردید .

۱۵ قوس :- بین حکومت افغانستان و چکوسلواکیا پروتوکل تبادل اموال تجاری در پراگ امضاء شد .

۱۵ قوس نمایش آثار هنری باستانی افغانستان امروز در لندن به همکاری شورای آرت انگلستان دایر شد .

۱۶ قوس :- جنازه مرحوم غلام سرورگویا اعتمادی سابق مشاور وزارت معارف بعد از ادای نماز در مسجد جامع پل خشتی به خاک سپرده شد .

۱۷ قوس :- پروگرام تجربوی زرع چای در کنرها تطبیق میشود افغانستان و جمهوریت مردم چین موافقتنامه همکاری تخنیک را امضاء کردند .

۱۷ قوس :- افغانستان سال ۱۹۶۶ را به تاسی از فیصله موسسه ملل متحد به حیث سال بین المللی حقوق بشر شناخته است .

۱۷ قوس :- موافقتنامه ها و پروتو کولهای تجارتی با کشور های بلغاریا ، پولند و چکوسلواکیا امضاء گردید .

۱۹ قوس :- دستگاه افغان فلم که یکی از موسسات بزرگ عرفانی، کلتوری و اطلاعات عامه کشور میباشد اخیراً به صورت امتحانی بکار آغاز کرده است .

۲۱ قوس :- بدالتی بولک اندخوی افتتاح گردید این بند بیش از هشتاد هزار جریب زمین را آبیاری خواهد کرد .

۲۲ قوس :- به منظور استفاده از آبهای زیر زمینی و زراعتی ساختن اراضی بایر و لامزروع یک شرکت جدید به سرمایه ابتدائی یازده ملیون افغانی توسط تجار شهر هرات سرمایه گذاری گردید .

۲۵ قوس :- مراسم توامیت بلخ و قوئیه در تالار رادیو افغانستان به مناسبت سالگره وفات مولانا جلال الدین محمد بلخی تجلیل

صدراعظم واعضای کابینه شان بکار آغاز کردند .

۲۸ عقرب :- الاحضرت شهزاده محمد داؤد پشتونیار به منظور معالجه عازم اتحاد شوروی گردیدند .

۲۸ عقرب عمارت حاجی خانه افغانی در مکه معظمه از طرف وزارت فواید عامه افغانستان به صورت عصری اعمار میگردد .

۲۸ عقرب :- بناغلی عبدالرحمن پژواک نماینده افغانستان در ملل متحد و رئیس بیست و یکمین دوره اجلاسیه عمومی موسسه ملل متحد به تاریخ ۳ نومبر ۱۹۶۷ چکش چوبی و کتاب گزارش جلسات مذکور راضمن مراسمی که در دفتر سر منشی واقع در تالار اسامبله عمومی دایر شده بود توسط اتاننت سر منشی ملل متحد دریافت کرد .

۲۹ عقرب :- قرار داد سروی مقدماتی برق از فابریکات برق پل امام بکری الی مرکز مزار شریف و از پل امام بکری الی شهر بلخ توسط دوکتور محمد انور اکبر معین صنایع وزارت معادن و صنایع و بناغلی مستشار اقتصادی سفارت کبری اتحاد شوروی در کابل امضاء گردید .

خبر های ماه قوس

اول قوس - اعلیحضرت معظم همایونی ساعت یک بعد از ظهر دیروز از تعمیرات فامیلی پیلوتهای اردوی شاهانه که از طرف ریاست تعمیرات وزارت دفاع ملی اعمار گردیده در بگرام دیدن فرمودند در این وقت دگر جنرال عبدالرازق قوماندان عمومی قوای هوایی و تورن جنرال مراد علی رئیس عمومی تعمیرات وزارت دفاع ملی شرف حضور ملوکانه را داشتند .

۳ قوس :- بناغلی اوریل هریمین سفیر سیار ایالات متحده امریکا به سلسله مسافرت به یکمه کشور های آسیایی به افغانستان وارد شد .

۴ قوس :- اعلیحضرت معظم همایونی بناغلی اوریل هریمین را به حضور شاهانه پذیرفتند .

۴ قوس :- بناغلی اوریل هریمین سفیر سیار ایالات متحده امریکا ساعت پنج بعد از ظهر دیروز در گلخانه صدارت با بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم ملاقات کرد .

۵ قوس انجمن میر منهای رضا کار با مریضان جزای معاونت میکنند .

۵ قوس :- بیش از دو ملیون دالر پوست قره قل افغانی در لیلام لندن به فروش رسیده است .

وزیر پلان، پیغله کبرا نورزایی وزیر صبحیه پوهاند محمد اصغر وزیر عدلیه، دکتور عبدالواحد سرابی وزیر مشاور، روسای وزارت معارف و یکمده استادان پوهنتون و متخصصین تعلیم و تربیه.

۴ جلدی: - بآثر هدایت والا حضرت شاهدخت بلقیس ۶۳ دست لباس به مریضان سناتوریم نسوان توزیع شده است.

۸ جلدی: - ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم در یک مصاحبه مطبوعاتی گفتند:

اگر من یا اعضای حکومت در اجراءات خود دچار اشتباه شوم توقع داریم تا مطبوعات از اعمال ما انتقاد کند انتقاد باید اصلاحی و متوجه سلامت کار بوده عاری از اغراض شخصی باشد همکاری بین قوه های دولت برای سلامت کشور منظور ما است.

۸ جلدی: دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت عظمی وزیر معارف ساعت یازده قبل از ظهر ۵ شنبه ۷ جلدی دوازدهمین دوره کورس های زمستانی را در دارالمعلمین کابل برای تدریس ششصد و پنجاه نفر معلمین و معلمات افتتاح نمود.

۱۳ جلدی: - یک هیئت اقتصادی افغانی به ریاست ښاغلی عبدالله یفتلی معاون دوم صدارت برای مذاکره در مورد مسایل اقتصادی مالی و مساعدت اتحاد شوروی در مورد پروژه های سومین پلان پنجساله افغانستان امروز عازم اتحاد شوروی گردید.

۱۵ جلدی: - زیاده از دو صد و شانزده میلیون متر مکعب گاز طبیعی به اتحاد شوروی در دو نیم ماه اخیر صادره شده عساید دو لست از مدرک فروش گاز بیش از یک میلیون و دو صد هزار دالر تخمین گردیده است.

۱۶ جلدی: - مارشال جوزف بروز تیتور رئیس جمهور یوگوسلاویا و میرمن یوانکا برو ز همسر شان به دعوت اعلیحضرت معظم همایونی برای باز دید چهار روزه رسمی و دوستانه ساعت ده قبل از ظهر امروز وارد کابل گردیدند.

۱۹ جلدی: - بیش از ۳۲۰ میلیون دالر از درک صدور گاز بدست خواهد آمد.

۲۰ جلدی: - به منظور بهره برداری از اراضی بایر و ترویج زراعت میکانیزه یک موسسه جدید بنام شرکت زراعتی سیستان به سرمایه ابتدائی ده میلیون افغانی توسط زمینداران چخانسور در زرنج مرکز آن ولایت سرمایه گذاری گردید. درین شرکت عجلالت دوصدو بیست و یک نفر از زمینداران چخانسور سهم گرفته اند.

گردید. **۲۵ قوس:** - به منظور تامین و موثریت امور وحسن انسجام ادارات به وزارت خانه ها ودوایر حکومتی از طرف صدارت عظمی هدایت داده شده است تا راجع به اصلاح تشکیلات اداری مطالعات لازمه به عمل آرند.

۲۶ قوس: - ششصد و نود و چهارو مین سالگرد وفات مولانا جلال الدین بلخی عارف نامور کشور قبل از ظهر دیروز طی محفلی در تالار رادیو افغانستان برگزار گردید. ودر این سالگرد وفات مولانا از طرف ترکیه ملیحه انبارچی او غلو پروفیسور پوهنتون انقره اشتراک نموده است ونیز جاده پروان مینه به مولانا جلال الدین بلخی وات مسمی گردید.

۲۶ قوس: - اوزان متریک به دکانداران توزیع شد.

۲۸ قوس: - ۳۵ هزار جریب زمین بایر در بکوه شاداب خواهد شد باین منظور اتحادیه بنام اتحادیه آبیاری بکوه تاسیس گردیده است.

۲۹ قوس: - اولین مذاکرات پروتوکول اموال تجارتي بین هیئت های افغانستان و اتحاد شوروی آغاز گردید.

خبرهای ماه جلدی

اول جلدی: - هیئت فنی ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی وزارت فواید عامه مطالعات خود را در مورد پلان عمومی شهر کندهار دیروز آغاز کردند.

۳ جلدی: - ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم در مورد پالیسی مطبوعاتی و خط مشی حکومت په روسای موسسات نشراتی توضیحات داد **۳ جلدی:** - شهر کندهار تا یک ماه دیگر از برق آبی پلخمری تنویر میگردد کار تمديد لین پروژه انتقال برق از پلخمری تا کندهار خاتمه یافته و دیروز طور امتحانی بسرق در آن جریان یافت.

۴ جلدی: - مجلس عالی وزراء کمیته تعیین نمود تا بر اهداف معارف امور تربیتی و طرح پلانهای خارج درسی و جلب همکاری اولیای اطفال با وزارت معارف و مطابق پروگرامهای درسی با مرامهای ملی احتیاجات مملکت انسجام امور معارف با انکشاف عمومی مملکت وسپیم شدن مزید منسو بین موسسات علمی در مسایل اقتصادی و اجتماعی غور نماید کمیته تحت ریاست دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف مرکب از دکتور محمدانس وزیر اطلاعات لوکتور، دکتور عبدالصمد حامد

۴ دلو: - قرار تصمیم وزارت صحت به منظور و قایمه صحت و سلامت مردم از ورو د و استعمال ادویه غیر مجاز جداگلوگیری بعمل می آید .

۶ دلو: - پروژه قانون تاسیس و تنظیم کلی جرگه و ولسوالی جرگه ها ترتیب گردیده است .

۷ دلو: - فارغ التحصیلان پوهنځی های علوم، ادبیات و حقوق بعد از ظهر دیروز توسط معاون ریاست پوهنتون کابل و رؤسای این پوهنځی ها به دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف معرفی گردیدند .

۸ دلو: - یک کمیسیون امور تربیتی انکشاف معارف که به اثر پیشنهاد وزارت معارف و تصویب مجلس عالی وزراء تشکیل گردیده بر علاوه دیگر مسایل نظریات علاقمندان امور معارف رانیز بررسی مینماید .

۸ دلو: - فارغ التحصیلان دوره چهارم زورنالیزم پوهنځی ادبیات پوهنتون کابل به دکتور محمد انس وزیر اطلاعات و کلتور معرفی گردیدند .

۹ دلو: - اعلیحضرت معظم همایونی از اعلیحضرت ملک حسین پادشاه اردنیه هاشمیة برای یک مسافرت دوستانه بافغانستان دعوت نموده اند .

۹ دلو: - پروگرام همکاری فرهنگی و کلتوری بین افغانستان و بلغاریا برای سال ۱۹۶۸ قبل از ظهر دیروز دروزارت معارف باامضاء رسید .

۱۰ دلو: - بازدید یناغلی الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی بنا بر دعوت یناغلی نوراجید اعتمادی صدراعظم افغانستان از کابل .

۱۰ دلو: - شورای عالی انکشاف دهات بریاست دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف برای غور در مسایل عمومی انکشاف دهات غور کرد .

۱۱ دلو: - باریابی یناغلی الکسی کاسیگین رئیس شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی بحضور اعلیحضرت معظم همایونی .

۱۳ دلو: - یناغلی اعتمادی صدراعظم رئیس شورای وزیران اتحاد شوروی را برای یک مسافرت دوستانه بافغانستان دعوت کردند .

۱۴ دلو: - اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه دعوت امپراطور چایان را برای یک مسافرت دوستانه که در سال ۱۳۴۸ مطابق ۱۹۶۹ صورت خواهد گرفت به انگشور قبول فرمودند .

۱۴ دلو: - به منظور احیای نام های تاریخی

۲۲ دلو: - قیمت ها برای اموال و قیمت ها برای اموال بین افغانستان و جمهوری مردم ساعت ده ظهر از ظهر شنبه در

وزارت تجارت باامضاء رسمی **۲۳ جدی:** - امور مقدمان پوهنځیته کاری شاعرین آلائی پروژه انحصات پوهنځی درقریه لویوئی خیل اتاد تانگون سی فیضا پیشرفته وقرار است در اوایل سال آینده برمه کاری چاره هاو کارونها به منظور استحصال معلومات طبقات اجتماعی برای تفحص نفت و گاز در آنجا شروع گردد .

۲۴ جدی: - اعطاء کمک دو میلیون دالر برای تطبیق پروژه زراعتی و آبیاری شامل سومین پلان پنجساله کشور از طرف شورای اداری پروگرام انکشافی ملل متحد تصویب گردیده است .

۲۵ جدی: - بین هیئت های افغانستان و اتحاد شوروی مذاکرات اقتصادی با موفقیت در مسکو جریان دارد .

۲۶ جدی: - اعلیحضرت معظم هما یونی و ذوات معینی شان پس از یک مسافرت رسمی چهار روزه به ولایات کندهار، هلمند و پخوانسور کوسیکین صدراعظم اتحاد شوروی سپرد . ساعت یازده وپانزده دقیقه قبل از ظهر امروز ذریعه طیاره از کندهار مع الخیر به کابل مواصلت فرمودند .

۲۹ جدی: - یناغلی یفتلی پیام یناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم را به یناغلی

خبرهای ماه دلو

اول دلو: - به منظور حفریات در سیستان یک قرار داد باستان شناسی در بین وزارت اطلاعات و کلتور و پوهنتون پنسلوانیای امریکا قبل از ظهر ۳۰ جدی به امضاء رسید .

۲ دلو: - بمنظور استخراج نفت و گاز در ساحه خان آباد برمه کاری در اوایل سال آینده شروع میگردد .

۳ دلو: - موافقتنامه مواد غذایی برای ناقلسین وادی هلمند و ارغندا ب و فامیلها ی آنها امضاء گردید .

۳ دلو: - فارغ التحصیلان پوهنځی های تعلیم و تربیه و شرعیات بعد از ظهر دیروز توسط معاون علمی پوهنتون کابل و معاون پوهنځی شرعیات به دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت غظمی و وزیر معارف معرفی گردیدند

۴ دلو: - جلسه اول کمیسیون غور و امور تربیتی و انکشاف معارف به ریاست دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف دیروز در آنوزارت دایر گردید .

و دوا سازی ولایت چخانسور به ولایت نیمر و ز مسمی گردید .

۱۵- دلو امور ساختمانی سر بندنهر خرم ولسوالی کوهستان ولایت کاپیسا هشتادوپنچ فیصد پیش رفته و در صورت مساعدت هوا تا اخیر سال جاری تکمیل و مورد استفادہ قرار خواهد گرفت باتکمیل نهر خرم ۴۰۰۰۰ جریب زمین سیراب میشود .

۱۵ - دلو برای تسوید مرامنامه تشکیلات اداری و تخنیکي راهنمای خانوداه کمیته از طرف مجلسی که به همین منظور در موسسه صحت عامه دائر شده بود تعیین گردید

۱۷- دلو ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم برای یک مسافرت رسمی به بلغاریا دعوت شده اند.

۱۷- دلو فابریکه روغن نباتی پست امروز توسط انجنیر عبدالصمد سلیم وزیر معادن و صنایع افتتاح گردید .

۱۷ - دلو فارغ التحصیلان پوهنځی طب و دوا سازی بعد از ظهر ۱۶ دلو در سالون وزارت معارف به دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف معرفی گردیدند .

۱۸ - دلو در مورد ترتیب پلان عمومی عملیاتی و انسجام خدمات صحتی بایونسیف و موسسه صحتی جهان تبادل نظر بعمل آوردند

۱۸- دلو اتحاد شوروی با افغانستان گندم میدهده و در تکمیل پروژه موجوده و تمویل های جدید کمک میکند .

۲۰- دلو افغانستان در کنفرانس م . م . برای تجارت و انکشاف تقلیل موانع تجارتي را در مقابل تجارت کشور های در حال رشد تقاضا کرد .

۲۰ - دلو دومین پرواز تجارتي بين کابل- چغچران توسط دباختر افغان الوتنه صورت گرفت .

۲۱- دلو کاروان حجاف افغانی بصوت بیت الله شریف حرکت نمود حجاف افغانی در ظرف ۱۴ روز از طریق زمین به بیت الله شریف خواهند رسید .

حکومت در سال های مانبعه زمینہ مبادرت را از طریق بیشتر و بهتر مهیا خواهد کرد .

۲۲ - دلو باساس هدايت مقام عالی ریاست جمعیت سره میاشت ۶۰ تخته کپبل و ۹۰۰ متر صحن به وزیر اکبرخان روغتون داده شد .

۲۳ - دلو ذات شاهانز به مناسبت ختم هزارو چهارهصدمین سال نزول قرآن مجید پیامی عنوانی کنفرانسیکه بهمین مناسبت در راولپندی دایر شده ارسال نموده اند .

۲۴ - دلو فارغ التحصیلان امسال پوهنځی طب

۲۵ - دلو هیأت تجارتي افغانستان که به مسکو رفته بود پروتوکول تبادل اموال قیم برای سال ۱۹۶۸ را امضاء نمودند

۲۵- دلو پروتوکول همکاری در سروی فنی دریای آمو در منطقه تاشکند و ترمز بین افغانستان و اتحاد شوروی دیروز امضاء گردید .

۲۵ - دلو از آثار موزیم افغانی در لندن بیش از ده هزار نفر دیدن کرده است

۲۸ - دلو سوّمین جلسه کمیته اجرا ئیوی کمیسیون منظوی مؤ سسه مواد خورا که وزارت جهان در مورد کنترل ملخ صحرائی برای منطقه جنوب غرب آسیا بعد از ظهر دیروز در سالون کتابخانه موسسه صحت عامه آغاز گردید .

۲۹ - دلو ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم بعد از ظهر دیروز نخستین جلسه کمیسیون را در صدارت افتتاح نمودند که مقصد از تشکیل آن مطالعه در باره اصلاح اجراءات ادار ی وغور بر تشکیلات وزارت خانه ها و دواپر حکومتی و اصلاح مربوط به بهبود احوال ماورین دولت میباشد.

۲۹ - دلو طیارات دباخترالوتنه موسسه پروا های دایمی خود را جانب ننگرهار ، فیض آباد و چغچران آغاز کرد .

۲۹ - دلو دکتور محمد حیدر به حیث مشاور صدارت عظمی مقرر شد .

خبرهای ماه حوت

۲- حوت چارمین اجلاسیه کمیسیون منظوی کنترل ملخ صحرائی در جنوب شرقی آسیا از طرف موسسه مواد خورا که وزارت جهان میر محمد اکبر رضاء وزیر زراعت و آبیاری طی بیانیة در یکی از تالار های موسسه صحت عامه افتتاح گردید .

۲- حوت شهادتنامه های فارغ التحصیلان امسال اکادمی پولیس ساعت ببه بعد از ظهر توسط پوهنوال دکتور محمد عمر وردک وزیر

- داخله در آن اکادمی به آنها توزیع گردید .
- ۵- **حوت** در کمیسیون منظوری موسسه موادخوراکه و زراعت جهان برای کنترل ملخ صحرائی در حوزه جنوب غرب آسیا که جلسات آن در کابل پایان یافت در مورد ادامه تحقیقات علت بروز ملخ صحرائی امور سروری ترتیبات مجادولوی تمهیه پرسونل برای مجادله ملخ و امداد مالی در پروژه های مجادله ملخ تصامیمی اتخاذ گردید .
- ۸- **حوت** طی فرمانی که از طرف صدارت عظمی عنوانی دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف صادر شده تصویب گردیده که چون وضع موجوده پوهنتون ننگرهار برای توسعه آن موسسه مساعد نیست و موجودیت آن در ساحه فعلی در داخل شهر جلال آباد مشکلات زیادی دارد بناء به اساس پیش بینی سابقه ساحه درونته با عمارت و ملحقات آن به منظور استفاده پوهنتون مذکور تخصیص داده شده است در فرمان به وزارت معارف وظیفه داده شده تایک هیئت فنی جهت مطالعه احتیاجات کمیس آینده پسو هنتون مذکور به ننگرهار ارسال شده و امکانات استفاده فعلی تعمیرات موجوده بر رسی گردد .
- ۹- **حوت** دکتور گوپل صدراعظم ایالت باواریا جمهوریت اتحادی آلمان با خانمش به دعوت شاعلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی ساعت نه وپانزده دقیقه قبل از ظهر امروز به کابل مواصلت کرد .
- ۹- **حوت** در نرخ خریداری سورت های مختلف پنبه به منظور تقویه بنیه مالی زارعین تزئید به عمل آمده ، سورت اول فی سیر هفتاد و سه افغانی .
- سورت دوم فی سیر هفتادویک افغانی .
- سورت سوم فی سیر شصت و هفت افغانی .
- سورت چهارم فی سیر پنجاه و هفت افغانی .
- ۱۱- **حوت** باساس نتایج بدست آمده از سروری مقدماتی زرع چای به صورت تجربوی در ولایت کنرها عملی میگردد .
- ۱۱- **حوت** سالگره امضای معاهده دوستی افغانستان و اتحاد شوروی در کابل و مسکو تجلیل گردید .
- ۱۲ **حوت** :- تحقیقات زبانشناسی در نقاط مختلف کشور به همکاری کمیته بین المللی لهجه شناسی روی دست گرفته شده است .
- ۱۳- **حوت** شاعلی ژورژ پومییدو صدراعظم فرانسه به دعوت شاعلی اعتمادی به کابل
- مسافرت میکند .
- ۱۴- **حوت** دومین مرکز حمایه طفل و مادر در شهر جلال آباد افتتاح گردید .
- ۱۴- **حوت** به منظور جلوگیری از خطرات سیلاب دریای کابل پلان عاجل ممکنه از طرف وزارت های دفاع ملی و داخله ، فواید عامه و کابل بشاروالی ترتیب و کار آن آغاز گردید .
- ۱۵- **حوت** کمیسیون ملی یونسکو دو باره احیا میگردد کمیسیون همه مسایل مربوط به افغانستان و یونسکو را مورد مطالعه قرار میدهد .
- ۱۵- **حوت** در باره سال تعلیمی آینده و احتیاجات عمومی پوهنخی های پوهنتون کابل مذاکره بعمل آمد .
- ۱۵- **حوت** دو جنریتر جدید برق در شهر هرات به کار انداخته شد .
- ۲۱- **حوت** عایدات دولت از درک صدور گاز بیک ملیون و سه صد هزار دالر بالغ گردیده است .
- ۲۲- **حوت** جلسه عادی اجلاس دوم سال سوم دوره دوازدهم شوری قبل از ظهر امروز توسط رؤسای مجلسین ولسی جرگه و مشرانو جرگه افتتاح گردید .
- ۲۲ - **حوت** شهزاده بسند را ولیعهد کشور نیپال به سیاحت منظور غیر رسمی به افغانستان دیروز از طریق تورخم به کابل مواصلت نمود .
- ۲۵- **حوت** سال تعلیمی معارف مناطق سرد سیر کشور با بنیانه دکتور پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف افتتاح گردید .
- ۲۵- **حوت** در طرز محاسبه تقویم شمسی افغانستان و ایران طریق مشترک واحد را اتخاذ میکنند .
- ۲۵- **حوت** جاده یکصد و بیست و چار کیلو متری هرات ، اسلام قلعه که حلقه شاهراه آسیایی را در افغانستان تکمیل میکند ساعت چار بعد از ظهر روز ۵ شنبه ۲۲ حوت توسط شاعلی عبدالله یفتلی معاون دوم صدارت در پنج کیلو متری شمال غرب شهر هرات افتتاح گردید .
- کار ساختمان واسفلت جاده هرات- اسلام قلعه در ماه سنبله سال گذشته به همکاری مشترک اداره انکشاف بین المللی امریکا آغاز گردیدو در ماه میزان امسال به پایان رسید .
- درین پروژه (۹۳۵۲۲۹۰) دالر و شصت و چار ملیون افغانی بمصرف رسیده که از آن جمله

صدراعظم عراق را برای يك مسافرت دوستانه رسمی به آن کشور قبل کردند .

خبر های ماه حمل

۱- حمل - حکومت به منظور تقویة مالداران و تشویق صادرات قره قل تجویز نمود تا پوست های قره قلیکه سر از آغاز سال ۱۳۴۷ صادر میشود اسمار ما حاصل آن باساس نرخ رسمی فی دالر چهل و پنج افغانی با ازدیاد ده افغانی محاسبه و اجرا گردد .

۳- حمل هیئت افغانی در کمیته کار سوم کنفرانس تجارت و انکشاف که مشکلات خاص کشور های محاطه به خشکه را تحت غور قرار داده است اظهار داشت :-
میثاق تجارت ترانزیت که در کنفرانس اول تجارت و انکشاف تهیه گردیده بمنزله قدم اولیست که به منفعت کشور های درراه انکشاف پر داشته شده است .

۳- حمل والا حضرت سردار عبدالولی که بنا به دعوت مقامات عسکری ایالات متحده امریکا در رأس یک هیئت به آن کشور رفته بود بتاريخ ۲۹ حوت ۱۳۴۶ به وطن مراجعت کرد .

۴- حمل کمیته تولید وانسجام تربیتی و انکشاف معارف تحت ریاست دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت عظمی و وزیر معارف بعد از ظهر ۳ حمل در وزارت معارف تشکیل گردید .

۴- حمل روز بین المللی هوا شناسی به تاریخ ۳ حمل طی محفلی از طرف ریاست هوایی ملکی در سینما آریانا تجلیل گردید .
۵- حمل کنفرانس ملل متحد برای تجارت وانکشاف منعقدہ دهلی در مورد مساعدت به کشورهای محاطه به خشکه فیصله نامه راکه حاوی یکده سفار شها میباشد تصویب نمود .

مطابق این فیصله نامه که در اثر پیشنهاد هیئت افغانی و هیئت های یکده کشور های دیگر بعد از چند هفته مذاکره به وحدت آراء به تصویب رسید .

۶- حمل باساس پلان انکشافی وزارت مخابرات بسته کاری و کیبل اندازی دستگاه ۳۰۰۰ لینه اتومات در شیر شاه مینه کاملاً تکمیل گردید و در نظر است تادر دوماه آینده این دستگاه به فعالیت آغاز کند .

۷- حمل سر بند نهر خرم در ولایت کاپیسا افتتاح گردید نهر مذکور چهل هزار جریب زمین را در ساحه کوهستان آبیاری میکند .

(۹۵۲۲۹۰) دالر آن امداد بلاعوض امریکا بوده و باقی مصرف دالری پروژه از کوریدت ایالات متحده امریکا به شرایط سهیل تامین شده است مصرف افغانی پروژه یعنی شصت و چارملیون افغانی از بودجه انکشافی دولت تادیه شده است .

۲۶- حوت زارعین وزمین داران ولایت زابل تعهد نموده اند تا در تاسیس یک کوریتیف زراعتی سهم فعال گرفته واز این طریق در انکشاف زراعت آن واقدمهای مؤثری بردارند .

۲۷- حوت با تکمیل سر بند نهر گیله گی بیش از ۱۷ هزار جریب زمین در آن منطقه آبیاری خواهد شد .

۲۷- حوت در تپه شترهده پراورش ترین آثار بدست آمده است هیئت باستان شناسان افغانی حفاریات مذکور را دارای ارزش فراوان خواند .

۲۷- حوت بین وزارت زراعت و آبیاری و آتسه سفارت کبرای جمهوریت مردم چین قرار داد هایی امضاء شد به موجب این قرار داد ماشین آلات ، سامان تعمیراتی و متخصصین مربوط پروژه های آبیاری برون ، مرغداری پیلهوری و به پروژه ماهی همکاری خواهد نمود .

۲۸- حوت والا حضرت شهبزاده احمد شاه رئیس عالی جمعیت افغانی سره میاشت قبل از ظهر دیروز در محفلی که در باغ شاھی جلال آباد تشکیل شده بود اشتراک فرمودند . اجندای این محفل را تقویه مالی وانکشاف جمعیت نمایندگی سره میاشت و مرستون ننگرها تشکیل داده بود .

۲۸- حوت به منظور فراهم آوری و تسهیلات و منظم ساختن ایام درسی شاگردان درگرم ترین و سرد ترین موقع سال ایام رخصتی تعیین گردیده است .

۲۹- حوت به موجب حکم ماده ۷۵ قانون اساسی بودجه سال مالی ۱۳۴۷ دولت که شامل سر جمع پیش بینی عواید و مصارف میباشد از طرف حکومت توسط بنا غلی محمد انور ضیائی وزیر مالی به مشرانو جرگه تقدیم گردید .

۲۹- حوت نامه یوزپ بروز تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا دو مورد تهیه مقدمات کنفرانس کشور های بیطرف به منظور غوربر موضوعات صلح جهانی به حضور ذات شاهانه تقدیم شد .

۲۹- حوت بناغلی اعتمادی صدراعظم دعوت

۸- **حمل** کمیته زولوجی افغانستان به ریاست والا حضرت محمد نادر رئیس افتخاری خویش اولین جلسه موسمی اسمال خود را ساعت پنج عصر دپروز در عمارت بریکوت دایر نمود .

۸- **حمل** مجلس وزراء طی جلسه بعد از ظهر دپروز موضوع تحصیل مکلفیت های قانونی مالیات و محصولات را مورد بحث قرار داد .

دارالانشای مجلس وزراء اطلاع داد به موجب فیصله های که در مورد به عمل آمد به وزارت های داخله ، عملیه و مالییه هدایت داده شد تا در حصه تحصیل مکلفیت های انجام نیافته مالیات و محصولات به اقدامات مؤثر و جدی بپردازند .

۸- **حمل** بودجه انکشافی ۱۳۴۷ دولت به مشرانو جرگه تقدیم شد. درین بودجه دو میلیارد و ۱۵۰ میلیون افغانی برای سرمایه گذاری تخصیص داده شده است .

۱۰- **حمل** بین هیئت های افغانی واتحاد شوروی درباره طرح پروتوکول معادل اسناد تعلیمی مذاکرات در فضای دوستی و حسن تفاهم صورت گرفت .

۱۲- **حمل** اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه ساعت ۵ قبل از ظهر ذریعه طیاره سلطنتی برای انجام معاینات صحتی و تداوی لازم تشریف فرمای اروپا گردیدند ، والا حضرت شاهدخت مریم و والا حضرت خاتول بر علاوه دیگر همسفران معیت اعلیحضرتین را دارند .

۱۲- **حمل** اعلیحضرت معظم همایونی از جلالتمآب جودت سو نای رئیس جمهور ترکیه برای یک مسافرت دوستانه و رسمی به افغانستان دعوت کرده اند .

۱۲- **حمل** والا حضرت شهزاده احمد شاه در مدت مسافرت ذات شاهانه از مقام سلطنت وکالت میکنند .

۱۳- **حمل** در اثر مذاکراتیکه بین دوکتور عبدالرحمن حکیمی معین وزارت صحتیه و آمر پلان و پروگرام های یونسف برای جنوب شرق آسیا در وزارت صحتیه صورت گرفت در مورد ساهاان و لوازم امدادی یونسف برای پروژه های طفل ، مادر و سرویس های اساسی طبی طی سالهای ۱۳۴۷ و ۴۸ موافقه به عمل آمد .

۱۴- **حمل** اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه در راه مسافرت به اروپا ساعت یک وچهل و پنج دقیقه بعداز

ظهر ۱۲ حمل به وقت محلی لبنان به بیروت مواصلت فرمودند .

۱۴- **حمل** بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم از غفارت پو هنتون ننگرهار در درونته دیدن کردند .

۱۴- **حمل** یک وپکتون به اسم والا حضرت خاتول در مرکز ولایت هلمند افتتاح گردید .

۱۴- **حمل** بناغلی محمد نو روز سابق رئیس شموری دپروز در اثر مرضی که عاید حالش بود به عمر هفتادو دو سالگی در هنزلش وفات یافت .

۱۴- **حمل** پروگرام ستاز یک ساله برای کسانیکه به حث نامزد شمول در کا در قضائی گردیده اند عقرب در ستره محکمه دایر میگردد ودر ردیف سایر مشایل جهت تربیه پرسونل قضائی نیز پروگرام طویل المدت وقصیر المدت طرح گردیده است .

۱۵- **حمل** اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه مع الخیر اقامتگاه شان در روم و فونشن مواصلت فرمودند .

۱۵- **حمل** بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم دپروز از عمارت جدید پوهنتون ننگرهار در ساحه درونته فارم فبراول و سنلسله تجهیزات زراعتی و مالداری ریاست انکشاف وادی ننگرهار و همچنان از آثار باستانی هده بازدید نمودند .

۱۷- **حمل** چهار هزار و شش صد دختر و پسر روز ۱۵ حمل سال تعلیمی ۴۷ پوهنتون کابل را آغاز کردند .

۱۷- **حمل** بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم پس از باز دید پروژه های زراعتی و عمرانی ولایت ننگرهار بکابل هرا جمعیت کردند .

۱۸- **حمل** هیئت های تجارتی افغانستان وهند قرار داد آینده تجارتی بین هملکتین را امضاء خواهند کرد و نشریه مطبوعاتی مشترک انتشار دادند .

۱۸- **حمل** روز بین المللی صحت امروزه عنوان صحت درجهان فردار کابل با انعقاد محافل در مؤسسه صحت عامه ، سینما های زیب و ننداری ، پارک وکابل ، دارالمعلمین کابل ولیسه حبیبیه ودر آمر پتهای صحت عامه و مکاتب ولایات تجلیل گردید .

۲۰- **حمل** قسمت دوم ساختمان نسپر شاروان تکمیل گردید این نهر ساحه دوهصد هزار جریب زمین را آبیاری میکند .

۲۰- **حمل** میآتی غرض مطالعه درخواست های افغانستان در پروژه های آبیاری ازطرف

دالر را از فهرست نشنل ستنی بانك نیویارک قرضه گرفته وششصد هزار دالر رافابریکه طیاره سازی بوینگ بطور قرضه گذاشته است .

۲۷ - **حمل** يك هیئت دهاتی نسوان در قلعه شاده و مکتب دهاتی ذکور در قریه تره خیل افتتاح گردید

۲۸ - **حمل** والا حضرت شهزاده احمد شاه وکیل مقام سلطنت ساعت دو نیم بعد از ظهر روز - چهارشنبه ۲۷ حمل در حالیکه وزیر معادن و صنایع معیت والا حضرت را داشت از شعب مختلف موسسه کارتو گرافی دیدن فرمودند .

۲۸ - **حمل** ښاغلی سیکاچکوف رئیس کمیته دولتی شورای وزیران اتحاد شوروی برای روابط اقتصادی خارجی بدعوت حکومت افغانستان قبل از ظهر امروز وارد کابل گردید .

۲۹ - **حمل** ښاغلی سکا چکوف ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم در معارف و صادرات ملاقات کرد .

۳۰ - **حمل** ښاغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم برای باز دید دوستانه و رسمی به پولند دعوت شده اند .

۳۱ - **حمل** روز دهقان با مراسم خاصی تجلیل شد. در ین روز بیک عده دهقانان و مالداران جوایز اعطاء گردید .

۳۱ - **حمل** طیاره جت بوینگ ۷۲۷ دآریانا افغان هوایی شرکت قبل از مراحل تسلیم دهی آن در شهر لیاتل امریکا صورت گرفته بود ساعت هشت و نیم قبل از ظهر امروز به میدان هوایی بین المللی کابل مواصلت کرد طیاره بوینگ ظرفیت حمل و نقل ۱۲۵ مسافر را دارد و ظرفیت برداشت ۲۷ هزار پوند را دارا می باشد .

خبر های ماه ثور

اول - ثور جریان برق از پلخمیری به بغلان و کندز به تاریخ ۳۱ حمل توسط انجنیر عبدالصمد سلیم وزیر معادن و صنایع آغاز یافت .

اول - ثور اعلی حضرت معظم همایونی به مناسبت وفات ملکه سابقه ثریا به خانواده آن مرحوم اظهار تسلیت فرمودند .

۲ - ثور بین افغانستان و پولند موافقت نامه جدید همکاری تخنیکی و علمی قبل از ظهر اول ثور در وزارت پلان امضاء گردید .

۲ - ثور لباس استادان اناث و محصولات پوهنتون متحد الشکل میشود .

۳ - ثور پروژه پایپ لاین انتقال گاز

بانك انكشاف آسیایی تا سه هفته دیگر به کابل مواصلت مینماید .

۲۰ - **حمل** والا حضرت شهزاده محمد نادر و والا حضرت مارشال شاه ولیخان غازی فاتح کابل ساعت یازده و چهل و پنج دقیقه قبل از ظهر در مجلس دعا خوانی امام های شهبدا ی کربلا در تکیه خانه عمومی اشتراک نموده بروج پاک حضرت حسین (رض) درود و دعا فرستادند .

۲۱ - **حمل** لیسه جمعیت زرمست افتتاح شد .

۲۱ - **حمل** کاروان حجاج افغانی به کابل مواصلت کرد .

۲۲ - **حمل** سفیر کبیر افغانی در یوگوسلاویا نامه جوابیه اعلی حضرت معظم همایونی رابه نامه رئیس جمهور یوگوسلاویا راجع به امکان انعقاد کنفرانس سران کشور های بیطرف به مقامات آن کشور تقدیم نمود .

۲۲ - **حمل** صنایع ظرفه و صنایع دستی افغانستان در تاجی کاوا ایالت توکیو نمایش داده شد .

۲۲ - **حمل** ۱۵ میدان هوایی دیگر در کشور احداث میگردد، دومین طیاره دافغانستان باختر الوتنه موسسه وارد کابل شد .

۲۲ - **حمل** استاد دونستان مونت شوق شناس و زبان شناس فرانسوی کنفرا نسی در باره ابن خلدون در پوهنتون کابل ایراد کرد .

۲۳ - **حمل** دارالمعلمین اساسی ولایت پروان افتتاح گردید. در این دارالمعلمین از فارغان ولایات پروان، کاپیسا، لوگر و غزنی شامل شده اند .

۲۴ - **حمل** ۴۰۰ سیر کود کیمیاوی و ۳ هزار سیر گندم بهار، لارمارحو بردهاقین توزیع گردیده است .

۲۵ - **حمل** به منظور بلند بردن تولید در کشور وزارت زراعت و آبیاری فامیل های زبور عسل را به مردم توزیع میکند .

۲۶ - **حمل** بین وزارت زراعت و آبیاری و نمایندگی موسسه مواد خوراکه و زراعت جهان قرار دادی در باره مراکز انکشاف زراعتی به امضاء رسید .

۲۷ - **حمل** شرکت هوایی آریانا به منظور فراهم ساختن تسهیلات بیشتر برای مسافرن به تمبه یک طیاره جت بوینگ ۷۲۷ موفق شد این طیاره به مبلغ ۷۵۰۰۰۰۰۰ دالر خریداری شده شرکت آریانا مبلغ یکتیم ملیون دالر را قبلا برای خریداری طیاره مذکور نقداً پرداخته و پنج ملیون و چهارصد هزار

- رسماً افتتاح گردید افغانستان ۵۷ ملیارد و ۷ صد ملیون متر مکعب گاز در مدت هژده سال به اتحاد شوروی صادر میکند .
- ۳ - **ثور** طیاره جت بوینگ ۷۲۷ دآریانا افغان هوایی شرکت به پرواز رسمی خود شروع کرد .
- ۴ - **ثور** جنازه مرحومه ملکه سابقه نریابه خاک سپرده شد .
- ۵ - **ثور** والا حضرت شهزاده احمد شاه وکیل مقام سلطنت بئاعلی سکا چکوف رئیس کمیته دولتی شورای وزیران اتحاد شوروی برای روابط اقتصادی خارجی را بحضور پذیرفتند
- ۵ - **ثور** پروژه ایارتان های نادر شاه مینه افتتاح گردید این پروژه دارای ۲۱۷۶ - ایارتان ۴ طبقه ای است ومساحت رهایش گاه عمومی آن به ۱۴۱۰۰ متر مربع بالغ میگردد .
- ۵ - **ثور** بئاعلی سکاچکوف رئیس کمیته دولتی شورای وزیران اتحاد شوروی برای روابط اقتصادی خارجی با بئاعلی عبدالهیفتلی معاون دوم صدارت مذاکره کرد .
- ۵ - **ثور** برای انسجام پرو گرام های سمعی و بصری انجمنی در مجلسی بریاست محمد نجم آریا معین وزارت اطلاعات و کلتور تصامیمی اتخاذ گردید .
- ۷ - **ثور** دوره کوشانی ها در افغانستان تحقیق میشود . یونسکو افغانستان را به حیث مرکز تحقیق دوره کوشانیها انتخاب کرد .
- ۷ - **دستگاه** دوازده چینله تیلفون بین کابل و کندهار افتتاح گردید .
- ۸ - **ثور** سیمینار خارنوال های اداره مرکزی خارنوالی در سالون کتابخانه وزرات عدلیه افتتاح گردید .
- ۹ - **ثور** اعلیحضرت معظم همایونی پس از تکمیل موفقانه معاینات صحی ومعالجه در روم مع الخیر بکابل عودت فرمودند .
- ۱۰ - **ثور** بیانیه مطبوعاتی بئاعلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه قبل از مسافرت به افغانستان به مطبوعات افغانی انتشار یافت .
- ۱۱ - **ثور** جلالتمآب جودت سونای رئیس جمهور ترکیه ساعت چهار عصر امروز با همراهان شان به میدان هوایی بین المللی کابل مواصلت کردند .
- ۱۲ - **ثور** بئاعلی غوثی به حیث راپور تر انجمن اول کنفرانس حقوق بشر انتخاب شد .
- ۱۲ - **ثور** مذاکرات رسمی بین اعلیحضرت معظم همایونی و بئاعلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه ساعت ده قبل از ظهر امروز
- در یکی از تالار های دلکشا صورت گرفت .
- ۱۴ - **ثور** بئاعلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه و والا حضرت شهزاده احمد شاه در سمت شمال کشور با احساسات گرم مردم استقبال گردیدند
- ۱۵ - **ثور** مهمان اعلیحضرت معظم همایونی بئاعلی جودت سونای رئیس جمهور ترکیه قبل از ظهر امروز عازم ترکیه گردیدند .
- ۱۷ - **ثور** بئاعلی زور زور پومیدو صدراعظم فرانسه و خانم شان به دعوت بئاعلی نور احمد اعتمادی صدراعظم و خانم شان ساعت ۲ بعد از ظهر ۱۶ ثور برای باز دید رسمی چهارروزه وارد کابل گردیدند .
- ۱۷ - **ثور** کار قسمت دوم پروژه آبرسانی شهر کندهار تکمیل شد .
- ۱۹ - **ثور** روز جهانی سره میاشت و صلیب احمر ها در کشور بانعاماد محافل و نشرات خاص تجلیل گردید
- ۱۹ - **ثور** والا حضرت شهزاده محمد نادرو همسر محترمه شان والا حضرت لیلیا امروز عازم جمهوریت اتحادی آلمان شدند
- ۲۱ - **ثور** بئاعلی زور زور پومیدو صدراعظم فرانسه قبل از ظهر امروز عازم پاریس گردیدند
- ۲۱ - **ثور** به منظور بلند بردن سوبه مسلکی فارغان تخنیک دوره تعلیمی مکاتب ثانوی تخنیک از ۳ سال به ۴ سال ارتقاء یافت .
- ۲۲ - **ثور** پروژه زراعت و انکشاف جنگلات در لوی ولسوالی ارگون افتتاح گردید .
- ۲۲ - **ثور** پروگرام همکاری فرهنگی و علمی بین افغانستان و پولیند برای سال ۶۸ تا ۱۹ توسط بئاعلی حمید الله عنایت سراج معین اول وزرات معارف و بئاعلی یان پتروتی سفیر کمپیر پولیند به تاریخ ۲۱ ثور در وزارت معارف به امضاء رسید .
- ۲۳ - **ثور** پلان عملیات برای انکشاف معارف منطوقی به تاریخ ۲۲ ثور توسط بئاعلی حمید الله عنایت سراج معین اول وزرات معارف و بئاعلی ارسن شهباز آمراداره پروگرام انکشافی ملسل متحد در وزارت معارف امضاء گردید .
- ۲۴ - **ثور** برای ساختمان دستگاه برق آبی کجکی و خریداری تجهیزات جدید دستگاه ساختمانی وادی هلمند امریکا ۱۶ ملیون و ششصد هزار دالر به افغانستان قرضه میدهد .
- ۲۵ - **ثور** بئاعلی نور احمد اعتمادی صدراعظم و اعضای کابینه شان در جلسه استصیاح ولسی جرگه به تاریخ ۲۴ ثور

خبرهای ماه جوزا

۴ جوزا :- اعليحضرت معظم هيايوني و عليا حضرت ملکه معظمه بتاريخ ۱۳ جوزا برای

انجام يك مسافرت رسمي دوستانه به اتحاد شوروي تشريف فرما ميشوند .

۵ جوزا :- موسسه علوم قضائي مافوق ليسانس در چوكات پوهنځي شرعيات مجدداً تاسيس ميگردد .

۷ جوزا :- به مناسبت آغاز پنجاهمين سالگړه استر داد استقلال مراتب تبريكات شاهان و

روسای دول بحضور اعليحضرت معظم هيايوني تقديم گرديد .

۸ جوزا :- عليا حضرت ملکه معظمه و همراهان عليا حضرت بعد از ظهر امروز پس از انجام معالجه و تداوي لازم به وطن عودت فرمودند .

۱۱ جوزا :- نمايندگيهای سياسي افغانستان و اطريش از وزارت مختاري به سويه سفارت كبري ارتقاء يافت .

۱۱ جوزا :- يك پروتو كول در مورد مساعدت جمهوريت اتحادي آلمان به افغانستان

در ساحه صحت عامه روز ۹ جوزا به امضاء رسيد پروتو كول را از طرف افغانستان

پيغله كبرا نور زائي وزير صعيه واز جانب جمهوريت اتحادي آلمان دكتور گيرهارد مولتمن سفير كبير آنكشور امضاء نمودند .

۱۲ جوزا :- اعليحضرت معظم هيايوني و عليا حضرت ملکه معظمه برای انجام يك مسافرت

رسمي دوستانه به اتحاد شوروي عزيمت فرمودند .

۱۳ جوزا :- والا حضرت شهزاده احمدشاه در مدت مسافرت شاهانه ا زمقام سلطنت

و كالت مي فرمايند .

۱۴ جوزا :- قرار داد متمم موافقتنامه ترانزيت منعقد سال ۱۹۵۵ برای سال های

اشترك فرم دهند .

۲۵ - ثور در باره انتقال پوهنتون ننگرهار به ساحه درونته فيصله های بعمل آمد .

۲۶ - ثور نمايشگاه بين المللي در كابل داير ميشود تاكون ۱۴ كشور جهت شمول ثبت نام کرده اند .

۲۶ - ثور راجع به تاسيس يك موسسه توليد ادويه در افغانستان بين مقامات صحي افغاني و رئيس كمپني هوخست مذاكره صورت گرفت .

۲۸ - ثور افغانستان مسوده معاهده عدم انتشار سلاح زروي را در مجمع عمومي ملل متحد تاييد كرد .

۲۸ - ثور موافقتنامه قرضه مبلغ يك ميليون و ششصد و شصت و نه هزار و سه صد و هشتاد دالر برای توريد سامان و مواد مورد ضرورت پروژه استخراج و انتقال گاز طبيعي روز

شنبه ۲۶ ثور بين نمايندگان وزارت ماليه و مستشاريت تجارتي سفارت كبري اتحاد شوروي در كابل باامضاء رسيد .

۲۹ - ثور مركز زلزله سنچ پوهنتون كابل در قرغه افتتاح گرديد . مركز زلزله سنچ در ماه سرطان امسال بفعاليت آغاز خواهد كرد .

۲۹ - ثور به منظور اصلاحات حسابي ، محاسبه و بيلانس يك كورس در انستيتوت اداره صنعت داير گرديد .

۳۰ - ثور دكتور محمد انس وزير اطلاعات و كلتور بعد از ظهر ۲۹ ثور موزيم

آرت دوره بودايي را در هده و كتابخانه عامه ولايت ننگرهار را يكي بعد ديگر افتتاح كرد .

۳۱ - ثور موافقتنامه قرضه شش مليون و هفتصد و شصت هزار و ششصد و ده دالر برای احداث شبكه توزيع آب بند سرده قبل از ظهر ۳۰ ثور بين افغانستان و اتحاد شوروي در سالون وزارت ماليه به امضاء رسيد .

موافقتنامه قرضه را از جانب افغانستان بناغلي غلام احمد پوپل معين وزارت ماليه و از طرف اتحاد شوروي بنا غلي ترميناسوف معاون مستشاريت اقتصادي سفارت كبري اتحاد شوروي در كابل امضاء كردند .

- ۲۶ جوزا:** - یناغلی محمد ابراهیم کندهاری منجم معروف کشور گفت: ستاره دنباله دار ایکاریوس بازمین برخورد نخواهد کرد.
- بامضاً رسید. قرار داد را از طرف افغانستان یناغلی غلام فاروق غلزائی مدیر عمومی ترانزیت وزارت تجارت و از جانب اتحاد شوروی یناغلی کراسیوک رئیس مواصلات اتحاد شوروی امضاء نمود.
- ۲۲ جوزا:** - یناغلی نور احمد اعتمادی صدر اعظم بعد از ظهر ۲۱ جـوزا در جلسه استیضاح ولسی جرگه شرکت نموده و به سوالات هشتادوشش تن از وکلا توضیحات مفصل دادند.
- ۲۳ جوزا:** - موسسه افغان فلم توسط دوکتور محمد انس وزیر اطلاعات و کلتور افتتاح گردید
- ۲۳ جوزا:** - مسابقات فاینل تینس دیروز ساعت پنج عصر به حضور والاحضرت شهزاده محمد نادر که عضویت این ورزش را دارند صورت گرفت در مسابقات گروپب یناغلی قادر دشتی درجه اول و یناغلی مامون اعتمادی درجه دوم شناخته شدند و جامهای ظفر به دو ورزشکار اهدا گردید.
- ۲۵ جوزا:** - اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه پس از یک مسافرت ده روز به اتحاد شوروی مع الخیر به کابل مراجعت فرمودند.
- ۲۵ جوزا:** - با پیام علیا حضرت ملکه معظمه روز مادر در مرکز ولایات کشور تجلیل گردید
- ۲۶ جوزا:** - در جلسه که بریاست دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف ساعت ۲ بعد از ظهر در اطاق کارش دایر گردیده بود در مورد مسایل پروگرام پوهنخی تعلیم و تربیه و تربیه معلم به صورت عمومی بحث و مذاکره بعمل آمد.
- مقارنه این ستاره بازمین اثرات زیادی وارد خواهد کرد.
- ۲۷ جوزا:** - تقویه و انکشاف زبان پښتو و تطبیق عملی آن مطابق روحیه قانون اساسی به صورت موثر در دوایر و مکاتب در مجلس تاریخی ۲۶ جوزا که بریاست دکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف در وزارت معارف دایر گردید.
- ۲۸ جوزا:** - موافقتنامه قرضه در قسمت سروی کادستر و تهیه کود کیمیای بین افغانستان و ایالات متحده امریکا قبل از ظهر دیروز در سالون وزارت مالیه با مضاء رسید.
- موافقت نامه را از جانب افغانستان یناغلی غلام احمد پوپل معین وزارت مالیه و از طرف ایالات متحده امریکا یناغلی رسل میکلسور آمر اداره انکشاف بین المللی امریکا در کابل امضاء کردند.
- ۲۹ جوزا:** - به سلسله مطالعات در انکشاف و ارتقاء سوپه علمی پوهنخی ها مخصوصاً پوهنخی حقوق بائر هدایت مفصل رسمی که از طرف یناغلی وزیر معارف عنوانی پوهنتون صادر شده بود. ساعت ده قبل از ظهر دیروز مجلسی تحت ریاست دوکتور علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف منعقد شد.

خبرهای ماه سرطان

اول سرطان: - بین اتحاد شوروی و افغانستان پروگرام همکاری فرهنگی برای سال ۱۹۶۸ در مسکو امضاء گردید. پروگرام را از طرف افغانستان جنرال محمد عارف سفیر کیس

افغاني در مسكو واز طرف اتحاد شوروي
بناغلي نيكولاي اورنكوف متصدي روابط فرهنگي
وزارت خارجه شوروي امضاء كړدند .
بعمل آمد .

۲ **سروطان :-** يونسيف بيش از چهل ويك
مليون افغاني براي پروگرام هاي معارف و
كنترول ملاريا به افغانستان كمك ميكند .

۸ **سروطان :-** دراردو روغتون اولين پيوند
شريان ابهر قلب توسط دوكتور شير محمد
وبه اشتراك دكتور محمد ضياء جاعوري
متخصص بي حسي واحيائي مجده ، دكتور

۴ **سروطان :-** پرواز طياره جت بوئنگ ۷۲۷
د آريانا افغان هوائي شركت بين كابل و مسكو
آغاز گرديد .

عبدالغفور نورستاني متخصص جراحي صدری
دكتور آدم در مل متخصص جراحي عمومي و
دكتور بهرام علي ميهن دكتوران موظف اردو
روغتون صورت گرفت .

۵ **سروطان :-** سر ك جديد بين ولسوالي
ميربچه كوت و منطقه زمه وجوي بار افتتاح
گرديد .

۹ **سروطان :-** تيم واليبال ليسه عايشه
دراني و تيم باسكتبال ملالي در مسابقات
تور نمند بهاري مكاتب اناك قهرمان شناخته
شدند .

۵ **سروطان :-** اولين دسته از فارغان پوهنځي
طب پوهنتون ننگرهار به موسسات صحي
پوهنتون كابل معرفي كړيدند.

۹ **سروطان :-** قرار سروي وزارت زراعت
به تعداد چهار صدو پنجاه دو هزار رأس
گوسفند و بز و نودو پنجاهزار گاو و گاو ميش
جهت استهلاك گوشت شهر كابل زيچ كړيده،

۶ **سروطان :-** معاينات لابراتواري خون
باشندگان نواحي شهر كابل و پروژه شيو كي
از نگاه امراض ساري خاتمه يافت .

ووزن جمله شد آن هجده هزار تن گوشت
ميشود .

۸ **سروطان :-** عمارت جديد ښوونځي تخنيك
ثانوي كه در کنار عمارت سابقه ښوونځي

۱۰ **سروطان :-** افغانستان موافقتنامه
جلوگيري از انتشار سلاح ذروي را امروز در
واشنگتن ، مسكو و لندن امضاء نمود .

ساختمان آن تكميل كړيده ، ساعت ده قبل
از ظهر دپروز توسط دكتور علي احمد پوپل

۱۰ **سروطان :-** پنج عراده بايسكل هاي سه

معاون اول صدارت و وزير معارف افتتاح كړيد
عمارات مذكور كه ساختمان آن در ماه سنبله

عراده مخصوص اشخاص معيوب بحضور

متحدہ امريكا بمصرف سه مليون و نه صد و هفتادو
هفت هزارو يكصدو بيست و پنج دالر تكميل

والاحضرت شاهدخت بلقيس رئيس عالي انجمن
ميرمن هاي رضا كار بعد از ظهر ۹ سروطان
در ميرمنو ټولنه براي معيوبين اهداء شد .
۱۰ **سروطان :-** گدام مركزي ذخيره گند م

كړيده ، كه سهم ايالات متحده امريكادو مليونو
نهصدو نودو يك هزارو ششصدو چهل و
هشت دالر و سهم افغانستان هفتادو

اصلاح شده و ورکشاپ ماشين آلات گندم
تهداپ گذاري شد .

هفت مليون و چهل وسه هزار افغاني معادل
يك مليونو يكصدو هشتادو پنج هزارو

۱۱ **سروطان :-** آثار مربوط قرون اول و دوم
بعد از ميلاد در تپه وزير آباد پلخمری بدست
آمده است .

دو صدو هفتادو شش دالر ميباشد .
۸ **سروطان :-** در باره تقسيم مساويانه

- ۱۱ سرطان :-** وزارت صحتیه در نظر دارد به منظور رفع احتیاج تهیه واکسین سیرم از خارج يك انیستیتوت تهیه واکسین وسیرم را در کابل اعمار نماید .
- ۱۲ سرطان :-** موافقت نامه قرضه هشت ملیون و دو صد هزار دالر به منظور توریونود هزار تن گندم و شش هزار تن روغن نباتی از ایالات متحده امریکا دیروزین افغانستان وایالات متحده امریکا در کابل امضاء گردید . این موافقتنامه را از طرف افغانستان ښاغلی محمد انور ضیائی وزیرمالیه و از طرف ایالات متحده امریکا ښاغلی رابرت نیومن سفیر کبیر آن کشور در کابل امضاء نمودند .
- ۱۳ سرطان :-** درکلینک صدری ابن سینا روغتون نود ویک عملیات قلب ، شش وغیره اجراء گردیده است .
- ۱۵ سرطان :-** والا حضرت شاهدخت مریم از جمهوریت اتحادی آلمان بکابل مراجعت کردند .
- ۱۷ سرطان :-** والا حضرت شهبزاده شاه محمود و والا حضرت محبوب غازی همسر شان که در انگلستان تحصیل می نمایند با استفاده از تعطیل تابستانی امروز وارد کابل گردیدند .
- ۱۸ سرطان :-** پل تیگری بصورت اساسی تکمیل و افتتاح گردید . پل مذکور صد متر طول داشته و سهم مهمی در انکشاف آن منطقه دارد .
- ۱۸ سرطان :-** اجراءت و کار کمیته توحید و انسجام امور معارف برباستدکتر علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف صورت گرفت .
- ۱۹ سرطان :-** فارغ التحصیلان پوهنخی طب پوهنتون ننگرهار در حالیکه پوهاندکتر عبدالله واحد رئیس پوهنخی حاضر بود به دکتر علی احمد پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف معرفی گردید .
- ۲۰ سرطان :-** بمنظور صحت و سلامت اطفال و مادران انجمن ملی رهنمای خانواده عصر دیروز تاسیس گردید .
- ۲۳ سرطان :-** موافقتنامه قرضه هشت ملیون دالر برای تمویل يك قسمت پروژه هریرود و همچنان ضمیمه قرارداد تجارتی منعقدہ سال ۱۹۵۹ دیروز بین افغانستان و یوگوسلاویا در کابل امضاء گردید .
- ۲۴ سرطان :-** از افغانستان دعوت بعمل آمد تا در نندارتون بین المللی (اکسپو ۷۰) اشتراک کند .
- ۲۵ سرطان :-** دومین سیمینار سالانه آمران صحت عامه مرکز وولایات توسط کبرانوزرائی وزیرصحتیه افتتاح گردید .
- ۲۶ سرطان :-** ارزیابی پروگرام ها و طرح پلانیهای انکشافی سروی نمونه ویسویه حیات و مصارف استهلاکی موسمی شهرکابل آغاز گردید .
- ۲۷ سرطان :-** دوکتور ذاکر حسین رئیس جمهور هند در راه بازگشت به هند ازاتحاد شوروی برای توقف مختصر وارد کابل گردیدند .
- ۳۰ سرطان :-** صندوق مادر انجمن میرمنهای رضاکار راجع به برگذاری يك محفل به نفع مادران غور کرد .
- اول اسد :-** والا حضرت شهبزاده احمدشاه و والا حضرت خاچول همسر شان بنا بدعوت دولت ترکیه ساعت ۵ و ۱۵ دقیقه بعد ازظهر عازم ترکیه گردیدند .
- ۵ اسد :-** ښاغلی نو راحمد اعتمادی صدر اعظم غرض معاینات طبی و معالجه ساعت ۶ بعد از ظهر امروز عازم فرانسه گردیدند درین سفر همسر محترمه شان نیز معیت ښاغلی صدر اعظم را دارند .
- ۵ اسد :-** به موجب فرمانیکه از حضور اعلیحضرت معظم همایونی صادر گردیده است ښاغلی دکتر علی احمد پوپل معاون اول صدارت عظمی و وزیر معارف در زمان مسافرت ښاغلی نور احمد اعتمادی صدر اعظم وکالت صدارت عظمی را ایفا مینمایند .
- ۵ اسد :-** دوکتور ولید حقوقی بحیث آمر دارالانشاء وقاضی ذوالحکم ستره قضائی ټولنه مقرر گردیدند .

خبر های ماه سنبله

اتحاد شوروی که چند وقت پیش وارد پورت سعید شده بودند پورت سعید را به قصد مدیترانه ترك گفتند .

۱۰- سنبله در ویتنام جنوبی انتخابات شروع شد .

۱۱- سنبله بارهائی دارائی های ضبط شده بین جمهوریت عربی متحد و عربستان سعودی موافقه شد و اختلافات پنج ساله جمهوریت عربی متحد و عربستان از اثر وساطت و وساعی محمد احمد محبوب صدر اعظم سوئد خاتمه یافت .

۱۱- سنبله پیش از دو هزار نمایندگان بیست کشور در جلسه امسال کانگرس اتحادیه های آزاد کار گران که امروز در پوهنتون اکسفورد افتتاح شد حصه گرفته اند .

۱۱- سنبله اولین قرار داد سرویس هوایی بین اتحاد شوروی و ترکیه امضاء شد .

۱۱- سنبله موافقت نامه آسان ساختن تجارت به وسیله پول امضاء شد .

۱۲- سنبله حکومت انگلستان باوصف مخالفت کمیته ضد استعمار م، م در جیل الطارق ریفراندم را عملی خواهد کرد .

۱۲- سنبله بین جمهوریت عربی متحد و اتحاد شوروی قرار دادی به امضاء رسید که به موجب آن اتحاد شوروی در نزدیکی سرحدات لیبیا در داخل خاک جمهوریت عربی متحد به تفحصات نفتی اقدام خواهد کرد .

۱۳- سنبله ۹ تانک و یک هیلکو پتر اسرائیل توسط توپهای جمهوریت عربی متحد از بین برده شد .

۱۳- سنبله رهبران هشت کشور های اروپای شرقی در بلگراد پایتخت یوگوسلاویا کانفرانسی تشکیل دادند .

۱۴- سنبله نهمین کانگرس اتحادیه تلیفون در رباط دایر شد .

۱۴- سنبله در دستگاه استخبارات جمهوریت عربی متحد تصفیه سریعی جریان دارد. عبدالحکیم عامر سابق قوماندان عمومی قوای جمهوریت عربی متحد بایک عده از صاحب منصبان دستگیر و تحت محکمه قرار خواهند گرفت .

۱۴- سنبله بمردم جمهوریت عربی گفته شده تا برای مقابله با حملات احتمالی اسرائیل آماده باشند .

۱۴- سنبله پادشاه اردن باشهراده حسن ولیعهد و عده از وزرای اردن به ترکیه مواصلت کرد .

۴- سنبله سر منشی ملل متحد دعوت اشتراك در کنفرانس سران موسسه اتحاد افریقا را که در ماه میزان در کینشا سا دایر میگردد قبول نموده است .

۶- سنبله سه صدساینس دان از سی و پنج کشور بطرف غربی و شرقی در کنفرانس بین المللی راجع به عوارض گازی که به اثر تجزیه به ایون تبدیل شده در هان بروک مرکز کانگرس در ویانامرکز آستریا افتتاح و اشتراك کردند .

۶- سنبله اوضاع عمومی در عدن و اتحادیه عربستان جنوبی هنوز هم مغموش است .

۶- سنبله در کابینه انگلستان تغییرات زیادی وارد گردیده است .

۷- سنبله اسماعیل ازهری رئیس جمهور سوئد دیشب کنفرانس سران کشورهای عربی را در خرطوم افتتاح نمود .

۸- سنبله در کنفرانس خرطوم جمال عبدالناصر و اعلیحضرت ملک فیصل به رفع اختلافات خود در مورد یمن موافقه کردند .

۸- سنبله کمپنی نفت امریکا در الجزایر ملی شد .

۹- سنبله جلسه شورای گورنران جمعیت های سره میاشت در هاگ آغاز شد .

۱۰- سنبله برای حل مسئله شرق میانه مارشال تیتو پلان پنج فقره را پیشنهاد کرده است .

۱- اخراج عساکر اسرائیل از مناطقی متصرفه خاکهای عربی به مواضع روز چهار جون یعنی روز قبل از آغاز حمله .

۲- صدور اعلامیه از طرف شورای امنیت ملل متحد که در آن چهار دولت بزرگ سرحدات ممالک شرق میانه را تضمین خواهند کرد .

بالتبعیه معنای آن این خواهد بود که اتحاد شوروی اعلامیه سه جانبه امریکا، فرانسه و برطانیه را که حین تاسیس دولت اسرائیل صادر شده بود قبول کند .

۲- افتتاح مجدد کانال سوئز مطابق شرایط قبل از پنج جون .

۴- آزادی کشتی رانی در خلیج عقبه تا زمانیکه محکمه بین المللی هاگ مقرراتی در مورد مسئله حاکمیت عقبه وضع کند .

۵- حفاظت سرحدات جنوبی و شرقی اسرائیل از طرف عساکر ملل متحد .

۱۰- سنبله دو دسته از کشتی های

- ۱۴- سنبله کنفرانس پلان گذاری فامیل به سر پرستی کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای آسیا و شرق دور یعنی ایکافی در سنگاپور افتتاح شد .
- ۱۵- سنبله بین حکومتات جمهوریت مردم چین ، زمبیا تنزانيا قرار دادی به امضاء عرسید که به موجب آن جمهوریت مردم چین به احداث يك خط آهن برای زمبیا اقدام خواهد کرد .
- ۱۵- سنبله جمال عبدالناصر چایداد های متعلق به عربستان سعودی را که مصادره شده بود رها کرد .
- ۱۵- سنبله يك هیئت عالی رتبه اتحاد شوروی تحت رهبری لئونید بر ژنیف منشی اول کمیته مرکزی حزب کمونیست آنکشور امروز به بوداپست وارد گردید .
- ۱۶- سنبله خطوط هوایی جمهوریت عربی متحد سراز امروز پرواز های عادی خود را که از تاریخ چهار دهم جوزا باینطرف قطع شده بود بین قاهره و لندن شروع کرد .
- ۱۸- سنبله اوتانت دعوت پرتگال را برای مسافرت به متصرفات افریقایی پرتگال رد کرد .
- ۱۹- سنبله متجاوز از دو صد نفر دانشمندان چهل کشور مختلف جهان که در کنفرانس یکوروش در جنوب سویدن اجتماع نموده اند تقاضای قطع فوری بمباران ویتنام شمالی را کردند .
- ۲۰- سنبله هیئت مخصوص م،م برای عدن و اتحادیه عربستان جنوبی مذاکرات خود را در قاهره خاتمه دادند .
- ۲۰- سنبله جمهوریت عربی متحد به بیرون کشیدن عساکر خود از یمن شروع کرد .
- ۲۰- سنبله بین عساکر هندو جمهوریت مردم چین تصادم رخداد درین تصادم ۲۵ نفر مقتول و یا مجروح گردیده است .
- ۲۰- سنبله اوتانت سر منشی موسسه ملل متحد، نیویارک رابه قصد کینشاسا تروک رفت .
- ۲۱- سنبله تصادم فضائی و زمینی بین جمهوریت عربی متحد و اسرائیل صورت گرفت .
- ۲۱- سنبله مشاورین نظامی هفت کشور عضو موسسه پیمان جنوب شرق آسیا (سیتو) بیست و هفتمین کنفرانس خود را در مرکز ستیو در بنکاک به صورت سری آغاز کردند .
- ۲۱- سنبله حکومت اردن و لیبیا با حکومت جمهوریت اتحادی آلمان بار دیگر روابط سیاسی بر قرار نموده است .
- ۲۲- سنبله کنفرانس سران کشور های افریقایی نتوانست پرابلم های عمده افریقا را حل کند .
- ۲۲- سنبله بین عساکر هندی و چینی باز تصادم رخداد .
- ۲۲- سنبله در باره از بین بردن آثار تجاوز اسرائیل بین جمهوریت عربی متحد و اتحاد شوروی مذاکره شده است .
- ۲۵- سنبله کشتی های جنگی اتحاد شوروی به بنادر الجزایر وارد گردید .
- ۲۶- سنبله رئیس جمهور سوریه پیشنهاد کرد جمهوریت عربی متحد ، سوریه ، عراق و الجزایر يك کشور واحد و سو سیالیستی را تشکیل بدهند .
- ۲۶- سنبله اتحاد شوروی به امریکا اخطار داد که کیوبا هنوز از حمایت کامل آنکشور بر خوردار است .
- ۲۷- سنبله در مرکز جامعه عرب کنفرانسی برای غور در باره ایجاد اتحاد و همکاری بین دسته های مختلف ملی عدن و اتحادیه عربستان جنوبی منعقد گردید .
- ۲۷- سنبله حکومت امریکا تصمیم گرفته تا به تشکیل يك سیستم دفاعی محدود مرمی های ضد مرمی و راکت های ضد مرمی و راکت های قاره پیما برای مقابله به صورت احتمالی اتومی جمهوریت مردم چین اقدام نماید .
- ۲۷- سنبله ۱۸۰ نفر از شخصیت های جمهوریت عربی متحد دستگیر شده اند .
- ۲۷- سنبله اوضاع شرق میانه و ویتنام يك وضع بحرانی را در م،م به وجود آورده است بیست و دومین دوره اجلاسیه مجمع عمومی موسسه ملل متحد رسماً آغاز گردید .
- ۲۸- سنبله جمهوریت عربی متحد با اسرائیل مصالحه نه خواهد کرد .
- ۲۹- سنبله در اثر گلوله باری عساکر اسرائیل عده از افراد غیر نظامی جمهوریت عربی متحد بقتل رسیدند .
- ۲۹- سنبله کانلیومانسکو وزیر خارجه رومانيا بیعت رئیس بیست و دو مین دوره اجلاسیه اسامبله عمومی ملل متحد انتخاب گردید .
- ۳۱- سنبله کنفرانس دو روزه وزرای مالیه کشور های عضو کانونیلت که در پورت اف اسپین مرکز ترینیداد و توباگو انعقاد یافته بود خاتمه یافت .
- ۳۱- سنبله بانر گردبادیکه اخیراً ساحل غرب مکسیکو را مورد تهدید قرار داده و بیش

- از شصت هزار نفر بی خانمان گردیده است .
- خبرهای ماه میزان**
- اول میزان** در مجمع عمومی م، م فیصله شد تا بحرانهای شرق میانه را در جلسات مقدماتی خود مورد بحث قرار دهد .
- ۱ - میزان يك سمینار بین المللی در زمینه تکنیک های ماهیگیری در مسکو افتتاح گردید .
- ۱- **میزان** کارگران طبی بیست و چهار کشور آسیائی و افریقائی در يك سمینار بین المللی که توسط یسو نسیف و صلیب احمر اتحاد شوروی دایر گردیده بود اشتراك کردند .
- ۱- **میزان** پیشنهاد امریکا در باره انعقاد کنفرانس جهت غور بر اوضاع ویتنام از طرف اتحاد شوروی رد گردید .
- ۱- **میزان** اتحاد شوروی امروز قرار داد افزایش کمک های خود را با ویتنام شمالی امضاء نمود .
- ۲- **میزان** ۹۹ موضوع دراجندای مذاکرات دوره اجلاسیه فعلی مجمع عمومی م، م شامل گردید .
- ۲ - **میزان** حبشه و سومال بارفخ اختلافات خود موافقه کردند .
- ۳- **میزان** مذاکرات نمایندگان دو دسته ملیون عربی یمن در باره تشکیل کابینه جدید عدن و عربستان جنوبی در قاهره آغاز گردید .
- ۳- **میزان** پنجمین کانگرس بین المللی متخصصین مریضی های زبانه امروز با اشتراك يك هزارو سه صدو پنجاه نماینده از شصت و دو کشور در کانبرا افتتاح شد .
- ۳- **میزان** کشور های امریکایی موضوع کیوبا را به مجمع عمومی پیش خواهد کرد .
- ۳- **میزان** کانادا با اعمار سیستم دفاعی راکت های ضد راکت امریکا مخالف بوده در آن اشتراك نخواهد کرد .
- ۳- **میزان** وزیر خارجه گیتی از طرف حکومت ساحل عاج رها گردید .
- ۴- **میزان** دو جبهه بزرگ ملی فدراسیون عربستان جنوبی یعنی جبهه آزادی ملی و جبهه آزادی یمن جنوبی به ترك مخاصمات خود موافقه کردند .
- ۴- **میزان** بیست و یکمین جلسات سالانه بانک جهانی با بیانیه وزیر مالیه ناروی به تاریخ ۳ میزان در ریدوژنیرو افتتاح گردید .
- ۴ - **میزان** هانریش البرتر بناروال بر لین غربی از وظیفه اش استعفاء نمود .
- ۴- **میزان** پروگرام ساختمان راکت قاره پیمای دفاعی به مصرف هفتادو پنج ملیون دلار به اکثریت مجلس سنای امریکا به تصویب رسید .
- ۵- **میزان** اتحاد شوروی فیصله نمود است تادر سال ۱۹۶۸ بودجه نظامی آنکشور را از هفت الی ده فیصد بلند ببرد .
- ۶- **میزان** یوسف زین صدراعظم سو ریه در کابینه خود ترمیماتی وارد نمود .
- ۷- **میزان** کنفرانس که با شرکت نمایندگان متجاوز از یکصد کشور برای غور در باره وضع پولی بین المللی در ریدوژنیرو چهار روز قبل منعقد شده بود خاتمه یافته است .
- ۸- **میزان** لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا در میرال جان هایلند رابه حیث فرماندهان عمومی قوای بحری امریکادر بحرالکاهل مقرر نموده است .
- ۸- **میزان** اسرائیل برای جنگ تباهنک علیه سوریه آمادگی میگیرد .
- ۸- **میزان** چهار دهمین فیستوال آسیائی فلم در توکیو افتتاح شد .
- ۹- **میزان** جمال عبدالناصر رئیس جمهوریت عربی متحد علی صبری معاون رئیس جمهور و وزیر اداره امور محلی آنکشور را به حیث وزیر منطقه کانال سوئز مقرر کرد .
- ۹- **میزان** بین حکومت فرانسه و جمهوریت مردم چین قرار دادی باامضاء رسیده که به موجب آن یکی از موسسات فرانسوی در جمهوریت مردم چین يك فابریکه تولید بانك نوت احداث خواهد کرد .
- ۱۰- **میزان** بیش از پنجاه نفر قانون دانان برجسته دنیا در دهمین کنفرانس قانون گذاری برای فضای خارجی اشتراك نمودند .
- ۱۰- **میزان** رهبران فلاسی و جبهه آزادی ملی عدن امروز در قاهره کنفرانس تشکیل میدهند .
- ۱۰- **میزان** نمایشگاه جهانی صنایع مواد غذایی با اشتراك ۶ کشور و متجاوز از سه هزار کمپنی افتتاح شد .
- ۱۱- **میزان** یاز دهمین کنفرانس عمومی اداره اتومی بین المللی به تاریخ ۱۰ میزان

درويانا خاتمه يافت .

۱۲- ميزان يك قرار داد بين المللی حاوی مطالبی در باره حفاظت هزاران نفر از اشخاصيکه از سال ۱۹۵۱ با نيتر ف اوطان خود را ترك گفته اند سر از ديشب نافذ گردید .

۱۶- ميزان امضای قرار داد شاهراه آسيایي مصرف دفاتر تخنيکی پنجساله شاهراه آسيایي ۲۴۶۸۰۰ دالر تثبيت شده است .

۱۵- ميزان محمد جمعه صدر اعظم اردن از عهدہ خود استعفا داد .

۱۵- ميزان اصلاحات کلی در سيستم های تعليمی جهان تقاضا شد .

۱۵- ميزان حکومت نظامی يونان جورج پانانديرو يکی از صدراعظمان اسبق آنکشور را رها کرد .

۱۷- ميزان شهر العريش در سيناء بيسک مرکز دهشت افکن و چور و چپاول از طرف قوای اسرائيل تبديل گردیده است .

۱۷- ميزان يك معاهده همکاري کلتوری بين حکومت اتحاد شوروی و عراق برای سال ۱۹۶۷ و ۱۹۶۸ به امضاء رسيد .

۱۷- ميزان صندوق وجبی اطفال ميلنگ ۲۱ ميليون سه صدو ۱۲ هزارو پنجصد دالر را در مناطق شرقی بحيرهٔ مدیترانه به مصرف رسانيده است .

۱۸- ميزان سرو نکل فوت يگتن از اعضای مجلس عوام انگلستان به تاريخ ۱۷ ميزان مذاکرات خود را با مقامات رسمی جمهوريت عربی متحد در قاهره شروع نمود .

۲۱- ميزان حکومت برما به تاريخ ۲۰ ميزان دو صد و شصت و سه نفر ديگر از محبوسين سياسی آنکشور را از حبس رها کرد .

۲۱- ميزان عبدالله السلال رئيس جمهور يمن ديشب کابينهٔ جديدی در آن کشور تشکیل داد .

۲۱- ميزان ۱۱۰ کشور عضو م.م قطع بمباران ویتنام شمالی را تقاضا کردند .

۲۱- ميزان ۲۷۵۵ طیاره اهيکوپتر امريکا از زمان شروع جنگهای ویتنام از بين رفته است .

۲۴- ميزان کوزموس ۱۸۲ به فضا پرتاب گردید .

۲۴- ميزان بر موضوع امکان افتتاح کانال سويز بين جمهوريت عربی متحد و بر تانیه مذاکره خواهد شد .

۲۶- ميزان حکومت دنمارک سفير خود را از اتن دنمارک احضار نموده است .

۳۶- ميزان يك کمپوزيم علمی بين المللی

به تاريخ ۲۵ ميزان در شهر وارسا افتتاح شد .

۲۸- ميزان اوتانت سر منشی موسسه ملل متحد ديشب بودجهٔ سال مالی آينده موسسه موصوف را که عبارات از بکصد و چهل ويک ميليون و ششصد هزار دالر میباشد به کميتهٔ بودجه مجمع عمومی پيش کرد .

۲۸- ميزان يکی از علمای معروف موسوم به ويتياکی لنيز برک در جلسهٔ عمومی فزيک دانان اتحاد شوروی بتاريخ ۲۸ ميزان پيش بينی کرد که تاده پانزده سال ديگر علمای دانشمندان جهان اطلاعات فضائی خارجی را روی همه امواج مرئی وغير مرئی حاصل خواهند داشت .

۳۰- ميزان باثر غرق شدن کشتی مخرب اسرائيل پانزده نفر هلاک و ۳۳ نفر مفقود الاثر گردیده اند .

خبرهای ماه عقرب :

اول عقرب قوای جمهوريت عربی متحد يك کشتی ديگر اسرائيل را غرق کرد .

۱- عقرب در تشکيلات دارالانشای م.م تعديلاتی به وجود خواهد آمد .

۲- عقرب در امتداد کانال سويز به تاريخ اول عقرب باز ديگر جنگ رخداد ملل متحد اسرائيل را مسئول حادثه خواند .

۲- عقرب لين گرمی که لندين و مسکو را به صورت مستقيم از طريق تبلي پر نتر ارتباط ميدهد در نيمه شب ۳۰ ميزان تا سه شنبه بگا ر می افتد .

۲- عقرب حکومت امريکا تصميم گرفته بعضی از انواع اسلحه و مهمات نظامی خود را به پنج کشور عربی و اسرائيل باز ديگر شروع نمايد .

۳- عقرب تخلفات اوربند شرق ميانه در شورای متحد تقبيح شد .

۳- عقرب بين حکومت اردن و جمهوريت اتحادی آلمان بتاريخ ۲ عقرب قراردادی در عمان به امضاء رسيد که به موجب آن حکومت جمهوريت اتحادی آلمان برای بهبود وضع خطوط آهن و سرک ها چهل و هشت مليون مارک به حکومت اردن کمک خواهد داد .

۵- عقرب يکدسته از يونت های بحری اتحاد شوروی که در آن دو تحت البحری و کشتی های مخرب نیز شامل است بتاريخ ۴ عقرب به اسکندريه مواصلت نمود .

۵- عقرب کشتی مخرب اسرائيل در آبهای متعلق به جمهوريت عربی متحد غرق گردیده

۱۳- عقرب پاپ پال ششم تحت عمل جراحی

قرار گرفت .

۱۴- عقرب در یمن رژیم جدید بر قرار

گردید رژیم جدید به منشور جامعه عرب و دیگر توافقات مربوط به یمن احترام دارد .

۱۵- عقرب ملک حسین پادشاه اردن غرض

انجام يك سلسله مذاکرات با لیندن جا نسن رئیس جمهور و دین رسک وزیر خارجه آمریکا امروز به واشنگتن مواصلت کرد .

۱۶- عقرب دومین تحت البحری انگلیسی

به حکومت اسرائیل تسلیم داده شد .

۱۷- عقرب اوتانت سر منشی موسسه ملل

متحد با این توصیه موسسه موصوف که يك کنفرانس بین المللی در باره استفاده صلح آمیز از نیروی ذروی انعقاد یابد موافقه نموده است .

۱۸- عقرب مجلس لاردهای انگلستان لایحه

مربوط به تمدید تفریبات اقتصادی رودیشیا

را برای يك سال دیگر به تصویب رسانید.

۱۹- عقرب قوای جاپان با مرمی های رهبری

شده مسلح میگردد .

۲۰- عقرب ابا ایان وزیر خارجه اسرائیل

اظهار داشت که هر گاه شورای امنیت موسسه

ملل متحد فیصله نامه در باره بیرون کشیدن

عسا کسر اسرائیل از مواضع اشغالی

صادر نماید اسرائیل با عملی شدن این

فیصله نامه مخالفت خواهد کرد .

۲۰- عقرب سیزدهمین کانگرس جهانی سرک

سازی که توسط اتحادیه کانگرس بین المللی

شاهراه در توکیو ترتیب گردیده بود بعد از

يك هفته ایراد کنفرانس ها روز شنبه ۱۹

عقرب به پایان رسید .

۲۱- عقرب بین عساکر اردن و اسرائیل

در امتداد دریای اردن تصادم رخداد .

۲۳- يك گروپ ممالک آسیایی و افریقایی

دیشب مسوده قطع نامه را پیش نمودند که بر

اساس آن تعزیرات جهان شمول اقتصاد ی

علیه افریقای جنوبی تقاضا شده است .

۲۳- عقرب قوماندان دسته سوم قوا ی

غربی امریکا در اثر سقوط هیلکو پتر هلاک

گردید .

۲۴- عقرب جنگهای شدیدی بین افراد

عامه ترك و یونانی زبانهای قبرس صورت

گرفت .

۲۴- عقرب نمایندگان یازده کشور بلاک

شرقی و غیر منسلک پیشنهاد نموده اند که

باید فار موسا از عضویت موسسه ملل متحد

بیرون کشیده شده و تمام چو کپهای آن به

است .

۵- عقرب جمهوریت چین برای موسسه آزادی فلسطین اسلحه تهیه میکند .

۵- عقرب بحث نمایندگان ده کشور در باره حل بحرانهای شرق میانه بارکود مواجه شده است .

۶- عقرب جمهوریت عربی متحد پس از جنگ ماه جون اعراب و اسرائیل دو صد و هشتاد صاحب منصب نظامی قوای حر بی خود را بوظرف نموده است .

۷- عقرب بیست نفر از شخصیتهای حزب جمهوریت خواه در کانگرس امریکا از حکومت تقاضا نموده اند تا قرار داد مربوط به پیمان اتلس را مورد تجدید نظر قرار بدهند .

۸- عقرب نمایندگان ده کشور انتخابی عضو شورای امنیت دیشب در نیویارک بار دیگر موضوع شرق میانه را مورد مطا لعه قرار داده و تصمیم گرفتند که بحث خود را درین باره ادامه بدهند .

۸- عقرب مناطق مختلف ویتنام شمالی بمبارد شد تا لیند ده هزار عسکر دیگر به ویتنام جنوبی می فرستد .

۸ - عقرب سوریه يك طیاره اسرائیل را سقوط داد .

۱۰ - عقرب دگرمن هواری بومدین رئیس دولت الجزایر اعلام داشت که حکومت وی سر از سال آینده به استخدام اجباری عساکر دست خواهد زد .

۱۰- عقرب يك کمیته سه عضوی برای حل بحرانهای شرق میانه از طرف شورای امنیت موسسه ملل متحد تشکیل شده است .

۱۲- عقرب مجمع عمومی از انگلستان تقاضا کرد تا از مذاکره بارزیم غیر قانونی رودیشیا خود داری نموده و برای از یادر آوردن این رژیم از قوه کار بگیرد .

۱۲- عقرب نمایندگان ده کشور انتخابی عضو شورای امنیت دیشب اعتراف نمودند که مساعی شان در راه تهیه يك فار مول مشترك جهت حل بحرانهای شرق میانه با ناکامی مواجه گردیده است .

۱۳ - عقرب برطانیه بعد از آنکه جارج براون وزیر خارجه آنکشور به تاریخ ۱۱ عقرب اخراج فوری عساکر برطانیه را از عدن اعلام نمود به اخراج ۵۰۰۰ عسکر و ۵۰۰ نفر افراد ملکی بر تا نوی از عدن توسط طیارات بزرگ آغاز گردید .

۱۲- عقرب مصطفی سلیمی حناوی به حیث قوماندان قوای هوایی جمهوریت عربی متحد مقرر گردید .

نمایندگان جمهوری مردم چین در موسسه ملل متحد وگزار گردید .

۳۰- **عقرب** طیارات اسرائیل بار دیگر اردن را بمبارد کرد اردن دوطیاره اسرائیلی را سقوط داد .

۳۰- **عقرب** مذاکرات نما یبند گان جنبه آزاد ملی عدن وانگلستان سر از دیشب در ژنیو شروع گردید .

۳۰- **عقرب** کنفرانس نمایندگان بیش از شصت مملکت در ژنیو دایر گردید .

اول قوس امریکا و اتحاد شوروی به طرح پیشنهاد دایر بر نظارت و کنترل مصارف ملل متحد موافقه نمودند .

خبر های ماه قوس

۱- **قوس** کمیته سیاسی مخصوص مجمع عمومی موسسه ملل متحد دیشب فیصله نامهربانه تصویب رسانید که در آن گفته شده باید حکومت افریقای جنوبی تحت تعزیرات اقتصادی در آورده شود .

۱- **قوس** قانون اساسی موقتی یمن به تصویب رسید .

۱- **قوس** اوضاع در قبرس وخیم است قوای ترکیه و یونان در امتداد سرحدات به مقابل هم قرار گرفته اند .

۱- **قوس** سیاست اقتصادی انگلستان در مجلس عوام با اکثریت ۷۷ رای آن کشور به تصویب رسید .

۱- **قوس** اخراج قوای اسرائیل از مواضع اشغالی در شورای امنیت موسسه ملل متحد تصویب گردید .

۳- **قوس** سیاست مقابله با تجاوزات اسرائیل در مجلس شورای ملی جمهوری عربی متحد تصویب شد .

۴- **قوس** حالت اضطراری که از دسامبر سال ۱۹۶۳ به اینطرف در عدن نافذ بود روز شنبه اول قوس بر طرف گردید .

۴- **قوس** کانادا در اختصاص دادن مواضع ماورای جو برای قمر مصنوعی مخابراتی اقدام کرده است .

۴- **قوس** امریکا و اتحاد شوروی در باره تاسیس خط هوایی مستقیم بین دو کشور داخل مذاکره شدند .

۵- **قوس** مکنامارا وزیر دفاع امریکا به تقلیل ملیو نها دالر در مصرف وسایل جنگی اضافی ویتنام موافقه کرده است .

۵- **قوس** حکومت کینشاسا در مورد محبوسین سیاسی عفو عمومی صادر کرده است .

۵- **قوس** در ۱۹۷۲ آزادی میکرو نیز یابه معرض آرای عامه گذاشته میشود .

۷- **قوس** مجمع عمومی موسسه ملل متحد

۲۴- **عقرب** ویتنام شمالی پیشنهاد های امریکا را در باره انجام مذاکرات صلح ویتنام رد کرد .

۲۶- **عقرب** صدراعظم جاپان نتوانست موافقت قصر سفید را برای اعاده اوگنیا را به جاپان بدست آورد .

۲۷- **عقرب** حکومت انگلستان در اثر یک بحران اقتصادی شدید دیشب قیمت پوند ستر لنگ را که قبلا دو اعشاریه به هشتاد دالر بود به دو اعشاریه چهل دالر تقلیل داد .

۲۷- **عقرب** بین ترکی زبانها و یونانی زبانهای قبرس در نیکو سیاست تصادمات رخ داد .

۲۷- **عقرب** مجلس نمایندگان امریکا پس از یک سلسله غور بالاخره دیشب لوا یح مربوط به پروگرام کمک های خارجی آن کشور را که حاوی دو و دویلمیارد و دو صد ملیون دالر میباشد به تصویب رسانید .

۲۷- **عقرب** جلسات پارلمانی هسپا نیه دیروز توسط جنرال فرانکو رسماً افتتاح گردید .

۲۸- **عقرب** اوضاع در قبرس و خیم شده است قوای یونان به حال آماده باش در آورده شده است .

۲۸- **عقرب** هیئت های جبهه آزادی ملی عدن وانگلستان به ژنیو وارد شده اند مذاکرات خود را در باره واگذاری امور عدن و اتحادیه عربستان جنوبی به جبهه مذکور شروع کنند .

۲۸- **عقرب** وزرای مالیه ۶ کشور عضو بازار مشترک اروپای غربی از اقدام انگلستان در باره تقلیل قیمت پوند ستر لنگ تمجید کردند .

۲۸- **عقرب** جاپان برای ختم جنگهای ویتنام داخل اقدامات جدی گردیده است .

۲۹- **عقرب** حکومت سنگاپور و بلغاریا امروز مناسبات کامل سیاسی را بین خود بر قرار کردند .

۲۹- **عقرب** محافظین سر حدی کوریای جنوبی امروز مدت دو ساعت با قوای کوریای شمالی تبادل آتش کردند .

۲۹- **عقرب** مذاکرات مربوط به واگذاری امور عدن و عربستان جنوبی امروز در ژنیو آغاز میگردد .

۳۰- **عقرب** بودجه سال مالی ۱۹۶۸ و ۱۹۶۹ موسسه مواد خوراکی و زراعت جهانی که حاوی پنجاه ونه ملیون و هشتصد و شصت و یک هزار

- هایدروجنی دست زد .
- ۲۰- قوس کنفرانس وزرای خارجه کشورهای عربی اجنډای کنفرانس سران دول عربی را در جلسه دیشب خود تصویب کرد .
- ۲۰- قوس پنجمصد هزار امریکایی قطع بمباران ویتنام شمالی را از امریکا تقاضا کرده اند .
- ۲۰- قوس روابط سیاسی عادی مجدداً بین قاهره و لندن بر قرار گردید .
- ۲۰ قوس عساکر جمهوریت عربی متحد کمالاز یمن بیرون شده است .
- ۲۱- قوس امریکا به انتقال اسلحه وعساکر از واشنگتن به ویتنام جنوبی دست زده است .
- ۲۱- قوس جمهوریت مردم یمن به عضویت موسسه ملل متحد وجامعه عرب پذیرفته شد .
- ۲۲- قوس لسان انگلیسی نیز به حیث زبان رسمی هند قبول گردید .
- ۲۲- قوس اتحاد شوروی و امریکا در مورد مسوده همکاری فضایی به موافقه رسیدند .
- ۲۴ - قوس جمهوریت یمن جنوبی بحیث یکصدو بیست وسوئین عضو م م قبول گردید .
- ۲۴- قوس کودتای نظامی در الجزایر تحت رهبری دگرمن طاهر زیر قوماندان قوای مسلح آن کشور ناکام ساخته شده است .
- ۲۴- قوس لستر پیورسن صدراعظم کانادا از پست ریاست فدراسیون حزب لیبرال که اقتدار حکومتی را بدست دارد استعفاداد .
- ۲۵- قوس مسوده یک موافقه نامه را جع به مصونیت کبهان نوردان واعاده کبهان نوردان و مواد پرتاب شده به فضای خارجی امروز توسط کمیته فرعی مربوط به کمیته استفاده های مسالمت آمیز از فضای خارجی به تصویب رسید .
- ۲۶- قوس هرالدهولت صدراعظم استرالیا که جهت آب بازی به ساحل رفته بود مفقود الاثر شد .
- ۲۶- قوس دسته های متخاصم و ویتنام با اوربند در ایام عید میلاد مسیح وسال نو موافقه کردند .
- ۲۶- قوس اسامبله عمومی ملل متحد فیصله نامه را در مورد استفاده مسالمت آمیز انرژی اتوم تصویب نمود .
- ۲۸ - قوس منع انواع انفجارات آزمایشی در کمیته سیاسی مجمع عمومی موسسه ملل متحد تصویب شد .
- ۲۸- قوس نهمین جلسه سالانه کمیته مشورتی قانونی موسسه کشورهای آسیایی
- در جلسه دیشبه خود یک بار دیگر به نمایندگی جمهوریت مردم چین در موسسه موصوف مخالفت کرد .
- ۷- قوس کمیته عمده سیاسی مجمع عمومی موسسه ملل متحد پس از مدتها بحث دیشب فیصله نامه رابه تصویب رسانید که در آن از کشورهای دارای اسلحه اتومی تقاضا شد تا برای تحریم استفاده از اسلحه اتومی قرار دادی را امضاء نمایند .
- ۸- قوس عدن و اتحادیه عربستان جنوبی سر از نیمه دیشب به وقت محلی پس از یکصدو بیست و سه سال تسلط انگلستان به آزادی کامل خود نایل گردید .
- ۸- قوس مکنامارا به حیث رئیس بانک جهانی تعیین گردید .
- ۸- قوس عدم انتشارسلاح ذروی در امریکای لاتین .
- ۸- قوس جمیز کالاهان وزیر مالیه انگلستان دو هفته پس از تنزیل نرخ پوند ستر لنگک از این وظیفه خود کناره گیری نموده وبه حیث وزیر داخله انگلستان مقرر شده است .
- ۱۱- قوس اتحاد شوروی کشور تازه به آزادی رسیده جمهوریت مردم یمن جنوبی را بر سمیت شناخت .
- ۱۱- قوس جنرال یورگین بینک یکصاحب منصب عالیرتبه جمهوریت اتحادی آلمان به حیث قوماندان قوای هوایی متحدین غربی در اروپای مرکزی مقرر شده است .
- ۱۱- قوس ارتباط مخابراتی بین پستهای مختلف نظارت در امتداد کانال سویز و مقامات م م بر قرار گردید .
- ۱۲- قوس اوتانت از ترکیه و یونان تقاضا کرد تا عساکر اضافی خود را از قبرس بیرون بکشند .
- ۱۴- قوس اتحادیه اروپای غربی در جلسه تابستانی خود در پاریس مواد ۸گانه را به تصویب رسانید .
- ۱۸- قوس از بین بردن هر گونه تبعیض واستعمار در مجمع عمومی م م تصویب گردید .
- ۱۸ قوس امروز مصادف به نهمین سال نشر اعلامیه جهانی حقوق بشر است که در سراسر جهان از آن استقبال ویاد آوری میشود .
- ۱۸- قوس ۲۷۰۰ میلیون دالر بودجه کمک های خارجی امریکا در مجلس سنای آنکشور تصویب شد .
- ۱۹- قوس امریکا به انفجار آزمایشی

واذریقانی در دهمی افتتاح شد .

۲۹ - قوس جلسات سه ماه مجمع عمومی ملل متحد خاتمه یافت در دوران این جلسات ۹۹ موضوع به تصویب رسیده است .
۲۹ - قوس قطع آزمایشهای ذروی از طرف مجمع عمومی موسسه ملل متحد تصویب گردید.

خبرهای ماه جدی

اول - جدی اولین سالگره تأسیس بانک انکشاف آسیائی در مانیلا تجلیل گردید .
۲ - جدی صدور طیارات امریکائی به اسرائیل شروع شده است .

۲ - جدی لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا دیشب در واتیکان با پاپ پال ششم رهبر مذهبی رومی کاتولیک های جهان ملاقات کرد .
۳ - جدی متارکه ۲۴ ساعته در ویتنام شروع شد .

۴ - جدی جنگهای ویتنام باز شروع شد ویتنام شمالی آخرین پیشنهاد صلح جانسن را رد کرد .
۵ - جدی باز گشت گوستانتین پادشاه یونان به آتن به تعقیب مذاکرات با مارشال هوایی پرال بوس پوتامیانوس آخرین نماینده حکومت نظامی یونان نزد یک شده است .

۵ - جدی به منظور جلوگیری از ازدیاد نفوس در پاکستان روزانه دو هزار نفر عقیم خواهند شد .
۶ - جدی نماینده مخصوص م . م برای شرق میانه بسلسله فعالیتهای خود برای حل بحرانهای این منطقه به قاهره وارد شد .
۸ - جدی شورای امنیت سی و سه مرتبه در سال ۱۹۶۷ بر او ضاع شرق میانه بحث کرده است

۱۳ - جدی وضع شهر صنعا روز بروز وخیم میشود در شمال صنعا بین افراد قبایل جنگ رخ داده است
۱۵ - جدی ۱۵ کشتی خارجی که در کانال سوئز معذور مانده در آینده نزدیکی رها خواهند شد .

۱۵ - جدی جامعه عرب امروز به مسایل مربوط به کنفرانس سران کشورهای عربی غور میکند .

۱۷ - جدی جنرال عبدالرحمن عارف رئیس جمهور عراق دیروز اولین کوره اتومی آنکشور را رسماً افتتاح نمود

۱۹ - جدی بودجه اردن برای سال مالی جاری به پارلمان آنکشور ارائه گردید .
۲۰ - جدی نمایندگان مذاهب بزرگ جهان

برای اشتراك در كمك سمپوزيم مذهبي بين المللي برای صلح وارد دهلي شدند .
۲۰ - جدی به موجب فرمانی که از طرف دوکتور ذاکر حسین رئیس جمهور هند صادر گردیده مقررات حالت اضطراری در آنکشور سراز امروز خاتمه یافته است. این مقررات در سال ۱۹۶۲ هنگام تصادمات سرحدی بین جمهوری مردم چین و هند در هند نافذ شد. بود.

۲۲ - جدی حکومت انگلستان سرحدات موجوده کمبودیا را برسیت شناخته وبدین ترتیب از قطع شدن مناسبات بین دوکشور جلوگیری نمود .

۲۲ - جدی انجمن حمایه حقوق بشر در لندن گفت که هنوز تقریباً دو میلیون انسان در اسارت و غلامی بسر میبرند

۲۲ - جدی یاکوب مالک به حیث نماینده دایمی اتحاد شوروی در موسسه ملل متحد مقرر شده است

۲۳ - جدی طبق اطلاع بی بی سی امریکا به معاوناتاشه نظامی سفارت پولند درواشنگتن هدایت داده تا خاک امریکا را در طرف یک هفته ترک بدهد .

۲۴ - جدی عده به جرم سوء قصد علیه مارشال تیتو تو سبط پولیس کمبود یا توقیف گردیده اند .

۲۴ - جدی شش وزیر عراق استعفی داد وزرای که استعفا داده اند عبارتند از وزیر معارف ، وزیر کار و امور اجتماعی ، وزیر صحنه وزیر اقتصاد ، وزیر رفاه عامه و یک وزیر دولت علت استعفاى دسته جمعی این اشخاص تاکنون افشانشده است .

۲۵ - جدی کمیسیون ضد ادویه مخدره موسسه ملل متحد در جلسه امروزی خود در ژنیو فیصله نامه را باتفاق آراء به تصویب رسانید که در آن از تمام کشور های جهان تقاضا شده به هر اقدام مقتضی برای جهان جلوگیری از استعمال ادویه مخدره توسط قهرمانهای سیورتی خود متوسل شوند .

۲۵ - جدی وسایل تحقیقاتی فرانسوی در یک قمر مصنوعی اتحاد شوروی نصب خواهد شد .

۲۶ - جدی عساکر برتانوی در سه سال آینده از جنوب شرق آسیا و خلیج فارس بیرون کشیده خواهد شد .

۲۷ - جدی قرار است کرسچین برنادر جراح معروف قلب شفاخانه گروت شور افر یقای جنوبی در ماه مارچ برای ایراد

- یکسلسله لکچرها راجع به عملیات پیوند قلب سواحل کوریای شمالی شاید برای یکجاشدن به برازیل مسافرت کند .
- ۲۹ - **جدی** کلارک کلی به حیث وزیر دفاع امریکا انتخاب گردید .
- ۲۹ - **جدی** امریکا واتحاد شوروی بر متن کامل معاهده پیشنهاد عدم انتشار سلاح ذروی موافقه کردند .
- ۲۹ - **جدی** سیاست اقتصادی و دفاعی انگلستان در مجلس عوام آنکشور تصویب شد .
- ۲۹ - **جدی** به طیارات ایروفلوت اجازه استفاده از میدان هوایی کنیدی نیویارک داده شد .
- ۳۰ - **جدی** برطانیه و اتحاد شوروی دیروز موافقتنامه همکاری ، فنی را در لندن امضاء کردند .
- ۳۰ - **جدی** کنفرانس بین المللی باستان شناسی و توریسم خاتمه یافت .
- خبرهای ماه دلو :**
- اول دلو** مذاکرات عالی در باره حل مساله ویتنام بین کوسیگین و اندراگاندى و مارشال تیتو در دهلی صورت گرفت .
- ۱- **دلو** مبارزین عرب فلسطین تانکهای ذخیره تیل و یک پایپ لاین اسرائیل رامشتمل ساختند .
- ۲- **دلو** دیوری هامانسی رئیس جمهور نایجیریا امروز کنفرانس سه روزه سران موسسه مشترک کشورهای افریقائی و ملغاسی را در میامی افتتاح کردند .
- ۳- **دلو** معاهده همکاری تخنیکى بین مالیزیا و جمهوریت اتحادی آلمان امضاء شد .
- ۳- **دلو** راجع به افتتاح مجدد کانال سویز با سفرای ناروی ، فرانسه ، سویدن و ایتالیا در قاهره مذاکره به عمل آمد .
- ۴- **دلو** اعلامیه مشترک ویلسن و کوسیگین هر دو جانب ضرورت حل سیاسى ویتنام را تایید کردند .
- ۴- **دلو** کوریای شمالی تقاضای رهائی کشتی پیوبلوی امریکا را رد کرد .
- ۶- **دلو** به چهار صد هزارو ششصد عسکر احتیاطی مربوط به قوای هوایی و بحری امریکا که دیروز از طرف لیندن جانسن رئیس جمهور آنکشور احضار گردید هدایت داده شد تا به واحد های مربوط خود تا نیمه شب مراجعه کنند .
- ۶ - **دلو** شورای دفاع ملی در جمهوریت عربی متحد تشکیل گردید .
- ۷- **دلو** چند کشتی جنگی دیگر امریکایی به شمول تحت البحری امروز به صوب
- ۷- **دلو** جمهوریت عربی متحد به تصفیه کانال سویز شروع کرد .
- ۸- **دلو** اسرائیل از طرف ناظرین م ، متخلف شناخته شد هاست .
- ۸- **دلو** قوای امریکا در شرق دور نسبت گرفتاری کشتی پیوبلو امریکا تقویه میشود کوریای شمالی عمله کشتی پیوبلو رامجازات خواهد کرد .
- ۹- **دلو** رئیس جمهور امریکا یک بودجه قریب یکصدو هشتادوشش هزار میلون دالری رابایک تقاضای فوری دیگر برای وضع تکس اضافی عایدات امروز به کانگرس آنکشور پیش کرد .
- ۱۰- **دلو** اسرائیل به اعراب باز تجاوز کرد جمهوریت عربی متحد نظر به تجاوز اسرائیل تصفیه کانال سویز را معطل کرد .
- ۱۰- **دلو** نمایندگان کنفرانس هفده عضوی خلع سلاح امروز سی و ششمین جلسه خود را در ژنیو تشکیل دادند تا راجع به مسوده معاهده عدم انتشار سلاح ذروی به بحث خود ادامه دهند .
- ۱۳- **دلو** یک کشتی مخرب امریکا با یک کشتی تجارتی اتحاد شوروی در آبهای بحیره جاپان تصادم نمود .
- ۱۳- **دلو** اوتانت سر منشی ملل متحد پیامی عنوانی کنفرانس تجارت و انکشاف که روز ۵ شنبه ۱۰ دلو - به شمولیت ۱۳۲ کشور در دهلی جدید افتتاح گردید فر ستاده است در این پیام گفته شده است که بایست کشورهای روبه انکشاف برای انکشافات اقتصادی جهان متفقاً کار کنند .
- ۱۴- **دلو** جانسن گفت ۵۹۰۰ طیاره در جنگ ویتنام شامل است .
- ۱۴- **دلو** پاپ پال ششم رهبر مذهبی رومن کاتولیکهای جهان به سفرای کشورهای عربی به شمول عراق درواتیکان اطمینان داده که وایتکان در نظر ندارد اسرائیل را برسمیت بشناسد .
- ۱۴ - **دلو** میرمن اندرا گاندی صدراعظم هند دیروز مراکز استوائی پرتاپ راکت های تحقیقات فضایی را که در تومبا واقع اقصی ترین نقاط جنوبی هند ساخته شده رسماً به موسسه ملل متحد واگذار نمود .
- ۱۴- **دلو** کمکهای امریکا به کوریای جنوبی افزایش یافته است امریکا و کوریای شمالی

در باره موضوع توقیف کشتی پیوبلو مذاکره کردند .

- ۱۵- **دلو** قرار داد توسعه واستخراج تیل بین عراق وفرانسه امضاء گردید .
- ۱۵- **دلو** يك شبکه جاسوسی دیگر در جمهوریت اتحادی آلمان کشف گردید .
- ۱۶- **دلو** امریکا و کوریای شمالی در باره رهائی کشتی پیو بلو برای سؤمین مرتبه داخل مذاکره گردیدند .
- ۱۶- **دلو** حکومت نظامی یونان دیروز ۱۹ نفر صاحب منصب قوای فضایی آن کشور را بر طرف ویا متقاعد نمود .

۱۷- **دلو** امریکا اظهار داد که اگر مساعی رهائی کشتی پیوبلو بجائی نرسد عواقب خطرناکی بروز خواهد کرد .

۱۸- **دلو** صدراعظم انگلستان برای مذاکره با جانسن به واشنگتن وارد شد .

۱۸ - **دلو** در بلگراد نمایندگی سیاسی جمهوریت اتحادی آلمان رسماً افتتاح گردید .

۲۰ - **دلو** شارل حلو رئیس جمهور لبنان عبدالله الیافی یکی از صدراعظمان سابق آنکشور را مامور به تشکیل کابینه جدید نمود .

۲۱- **دلو** دومین کنفرانس ملل متحد برای تجارت وانکشاف به تاریخ اول فروری با اشتراک یکصدو سی کشور در دهلی جدید توسط میرمن اندراکاندی صدراعظم هند در هونل آشوکا افتتاح شد .

۲۲- **دلو** اوتانت سر منشی موسسه ملل متحد که از دهلی جدید به مسکو وارد شده دیشب با الکسی کاسیگین صدر اعظم اتحاد شوروی ملاقات کرد .

۲۳- **دلو** الفرید استرازنر رئیس جمهور پارگویی در انتخابات عمومی امروز مجدداً به ریاست جمهوری آنکشور انتخاب گردید .

۲۳- **دلو** مقامات نظامی جمهوریت عربی متحد يك شبکه جاسوسی را کشف کرد .

۲۴ - **دلو** از شورای امنیت تقاضا شد تا يك جلسه اضطراری را برای غور بر او ضاع افریقای جنوبی دایر کند .

۲۴ - **دلو** بین عساکر کوریای شمالی و عساکر امریکائی در يك منطقه سرحدی بین دو قسمت کوریا تصادمی رخداد .

۲۵ - **دلو** اوتانت راجع به جنگ ویتنام در پاریس يك سلسله مذاکراتی را با جنرال شارل دوگول رئیس جمهور فرانسه انجام داده است .

۲۷- **دلو** اسرائیل بار دیگر بر اردن تجاوز

کردنش طیاره ۱۲ تانک اسرائیلی از بین برفته است .

۲۰- **دلو** بحث شورای امنیت موسسه ملل متحد در مورد افریقای جنوبی به تعویق افتاد .

۳۰- **دلو** در سفارت یوگوسلاویا مقیم پاریس انفجار رخداد یوگو سلایا باین نسبت به حکومت فرانسه احتجاج کرد .

۳۰- **دلو** بحث عمومی دومین کنفرانس، م برای تجارت وانکشاف به آینده نامعلومی موکول گردید .

خبرهای ماه حوت

۲- **حوت** اوتانت سر منشی ملل متحد با لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا در قصر سفید راجع به امکانات استقرار صلح در ویتنام مذاکره کرد .

۴- **حوت** به موجب تصمیمی که پادشاه بلژیک اتخاذ نموده پارلمان آنکشور به تاریخ یازدهم حوت منحل گردیده و انتخابات پارلمانی در بلژیک به تاریخ دهم حمل تجدید خواهد شد .

۴- **حوت** حکومت الجزایر به کشف توطئه در ماه گذشته موفق شده که هدف آن از بین بردن قاید احمد رئیس جدید حزب جبهه آزادی الجزایر یعنی حزبی که اکنون زمام آنکشور را در دست دارد بوده است .

۵- **حوت** جلسات وزرای کشور های عضو موسسه اتحاد افریقا در ادیس بابا مرکز حبشه خاتمه یافت .

۶- **حوت** حکومت اردن علیه رویه اسرائیل به شورای امنیت موسسه ملل متحد شکایت کرد .

۷ - **حوت** لیوپولد سنگور در انتخابات اخیر بحیث رئیس جمهور سینگال اکثریت را بدست آورد .

۷- **حوت** میکاریوس برای يك دوره پنج ساله دیگر به حیث رئیس جمهور قبرس انتخاب گردید .

۸- **حوت** کنفرانس تجارت وانکشاف م م منعقدده دهلی جدید ناکام خوانده شده است .

۸- **حوت** حملات جدید ویتکانگها آغاز شد در لاؤس هم آتش جنگ مشتعل شده است .

۸- **حوت** صدوهفتادومین جلسه کنفرانس خلع سلاح ژنیو در ژنیو آغاز شد .

۹ - **حوت** موافقتنامه تجارتی بین اتحاد شوروی وپاکستان برای سه سال به امضاء رسید .

۹- **حوت** حکومت کانادا تحت ریاست لیستریبر سن صدراعظم آنکشور بایکصدوسی

از نیمه دېشب بوقت محلي به آزادي کامل خود نائل گرديد .

۲۱- **حوت ۲۸** کشور افریقایي جلسه فوق العاده شورای امنیت را برای غور در باره اعدام آزادیخواهان افریقایي تقاضا خواهند کرد .

۲۲- **حوت** اوتانت تزئید میعاد قوای مسلح م.م را در قبرس برای ۳ ماه دیگر تو صیه کرد .

۲۲- **حوت** لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا رسماً از کانگرس آنکشور مبلغ یک صد میلیون دالر اضافی کمک های نظامی را به کوریای جنوبی تقاضا نموده است .

۲۳- **حوت** لیندن جانسن از مردم و کانگرس آنکشور تقاضا نموده که با حکومت در راه بهبود وضع اقتصادی واز بین بردن کسر نادایات در آنکشور همکاری کنند .

۲۳- **حوت** سر حدات تایلند با لاؤس مسدود گرديد هند از تمامیت ارضی کمبودیا حمایت دارد .

۲۳- **حوت** در جزای ۳۵ نفر افریقایي دیگر که در رودیشیا محکوم به مرگ بودند تخفیف به عمل آمد .

۲۵- **حوت** بازار طلا در لندن مسدود گرديد .

۲۵- **حوت** تاکنون چهل ویک کشور خاطر نشان کرده اند که اراده ندارند در مسابقات ماه اکتوبر آینده مکسیکو تیم های سپور تی خود را بفرستند .

۲۶- **حوت** رابرت کنیدی در انتخابات ریاست جمهوری امریکا خود را کاندید میکند.

۲۷- **حوت** حکومت رودیشیا عده زیادی از عساکر خود را به مناطق سر حدی آنکشور به زمبیا اعزام نموده است .

۲۸- **حوت** عملیات قوای صلح موسسه ملل متحد در قبرس برای سه ماه دیگر از طرف شورای امنیت تمدید گرديد .

۲۸- **حوت** محمد ابراهیم ریگال صدراعظم جمهوریت صومال اعلام داشت که منابع سر شار او رانیوم وسایر انواع معدنیات گرانها در جمهوریت صومال کشف گردیده است .

۲۹- **حوت** بحث شورای امنیت درباره اوضاع رودیشیا شروع شد تمام مناطقی جنوبی رودیشیا حالت اضطراری را بخود گرفته است .

خبرهای ماه حمل

اوله - حمل مینوت مذاکرات تجارتي جاپان و جمهوریت مردم چین امضاء شد .

وهشت رای موافق در مقابل یکصدو پانزده رأی مخالف پارلمان کانادا رای اعتماد گرفت.

۱۱- **حوت** هیئت نمایندگی رومانیا از کنفرانس بودیست به عنوان اعتراض یسا انتقاداتیکه از سیاست آنکشور شده بود خارج گرديد .

۱۱- **حوت** بین حکومت اردن و امریکافراز دادی بامضاء رسیده که به موجب آن حکومت امریکا سه میلیون دالر به اردن کمک خواهد داد .

۱۲- **حوت** اسرائیل بیک تجاوز دیگرس دست زد اسرائیل میخواید زمینهای متصرفه کشور های عربی را به خاک خود ضم کند .

۱۲- **حوت** لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا از بزرگترین طیاره نظامی امریکا پی که به کالاکس موسوم است پرده برداری نمود .

۱۳- **حوت** مکنامارا از پست وزارت دفاع امریکا بر کنار شد .

۱۳- **حوت** دویایگاه بزرگ هوایی امریکا در ویتنام مورد حمله راکتبهای ویتکا نگها قرار گرفت .

۱۳- **حوت** در سفارت خانه های یونان پرتگال وهسپانیه واقع هاگ ۳ انفجاررخداد.

۱۳- **حوت** مرکز اسلامی درویانا تهدا ب گذاری شد .

۱۴- **حوت** حسو نا برای شش ماه دیگر بحیث سر منشی جا معه عرب انتخاب شد .

۱۴- **حوت** برای حل بحرانهای ویتنام هجده عضوعدیومکرات امریکا پلانی را پیشنهاد کرده اند.

۱۵- **حوت** بین اردن و اسرائیل تصادم رخداد قوای اسرائیل چار خانه را در ناحیه نابلوس منهدم ساختند .

۱۶- **حوت** سه نفر افریقایي در رودیشیا غرغره شدن این عمل حکومت غیر قانونی رودیشیا از طرف ممالک آسیایی و افریقایي تمییح شده است .

۱۶- **حوت** حکومت هند و پاکستان به موافقه رسیدند تا فیصله محکمه بین المللی ژنیو را در مورد حل مسئله متنازع فیای کچ مورد تطبیق قرار دهند .

۲۱- **حوت** جنرال ایملی کانتاری بحیث لوی درستیز موقتی قوای مسلح فرانسه تعیین گرديد .

۲۱- **حوت** جزیره کوچک مور یشوس که یکی از متصرفات انگلستان در بحر هند بود

- اول - حمل مذاکرات در مورد پیشنهاد** افریقای جنوبی مبنی بر تاسیس یک خط مستقیم هوایی بین نیویارک و جوها نسبورگ از طریق ریود وچیر و در این شهر شروع شده است .
- ۳ - حمل منابع عربی** امروز گفتند که موشی دایان وزیر دفاع اسرائیل روز چهارشنبه ۲ حمل در اثر عملیات مبارزین عربی مجروح گردید است نه از باعث فرو افتادن سنگت حین حفریات که قبلا راپور داده شده بود .
- ۳- حمل حزب کمو نیست** چکو سلواکیا استعفای انتونین نو دتن رئیس جمهور آن کشور را به نسبت معاذیر صحی پذیرفته است و عوض وی الکزاندر و بچک زعمیم حزب کمونیست سلواک را به جای وی انتخاب نموده است .
- ۳- حمل در امتداد دریای اردن** بار دیگر بین اردن و اسرائیل تصادم شدید رخ داد در دوران این تصادمات ۲۲۰ عسکر اسرائیلی مقتول یا مجروح گردیده و چهل و دو تانک و سایر انواع وسایل نقلیه نظامی اسرائیلی توسط عساکر اردنی از بین برده شده اند .
- ۴- حمل به منظور خاتمه دادن به** برایم گذاری جهان یک اقدام دسته جمعی بین المللی در کنفرانس تجارت و انکشاف تقاضا شد .
- ۴- حمل بین اتحاد شوروی و کوبا** اخیراً قرار داد تجارتي جدید در مسکو با مضاء رسیده که به موجب آن تجارت بین دو کشور در سال جاری ده فیصد افزایش خواهد یافت .
- ۵- حمل شورای امنیت** موسسه ملل متحد در جلسه دیشبه خود فیصله نامه را با اتفاق آراء به تصویب رسانید که در آن عملیات نظامی روز پنجشنبه اسرائیل علیه اردن و تمام انواع تخلفات از مقررات اوربند بین کشور های عربی و اسرائیل تقبیح شده است .
- ۵ - حمل مجلس شورای ملی** پاناما مارکوروبلس رئیس جمهور آن کشور را از وظیفه اش برطرف نموده و معاون وی مامور ساخته شد تا مامور مربوط به ریاست جمهوری را انجام بدهد .
- ۶- حمل روسای مورتیایا** که دیروز برای انعقاد یک کنفرانس سران به شهر لیب مواصلت نموده بودند موافقه کردند که تايك اتحادیه کشور های حوزه دریای سنیکال تشکیل گردد و در زمینه موافقه به عمل آمد.
- ۷- حمل از حکومت انگلستان** تقاضا به عمل آمد تا برای از بین بردن رژیم غیرقانونی رودیشیا از قوه کار بگیرد .
- ۸- حمل** گاکارین اولین کبیان نورد اتحاد شوروی در اثر سقوط یک طیاره جت ترمینی باسری کلین همسفرش تلف گردید .
- ۱۰ - حمل انگلستان و امریکا** به اسرائیل اخطار دادند هر گونه عمل جدید نظامی علیه اردن باعث اقدامات جدی شورای امنیت علیه اسرائیل خواهد شد .
- ۱۰ - حمل** ۷ طیاره ۱۷ تانک و شش مرکز توپخانه اسرائیل در تصادم ۷ ساعته دیروز توسط قوای اردن از بین برده شد و نیز ۱۱۰ عسکر اسرائیل درین تصادم بسقتل رسیده و یا مجروح گردیده است .
- ۱۱- حمل** لودویک سوو بودا به حیث رئیس جمهور چکوسلواکیا انتخاب شد .
- ۱۱- حمل** خاکستر گاکارین دریای دیوار کریملین در میدان سرخ مسکو دفن گردید .
- ۱۲- حمل** مساعی نماینده مخصوص ص.م.م برای حل بحرانهای شرق میانه به نا کامی انجامیده است .
- ۱۲- حمل** صدراعظم هند نتیجه کنفرانس تجارت و انکشاف ملل متحد که پریشب در دهلی جدید خاتمه یافت مایوس کنند خواند .
- ۱۳- حمل** جانسن گفت وی حاضر است با برابرت کیندی ملاقات کند .
- ۱۳- حمل** لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا بار دیگر از حکومت ویتنام شما لی تقاضا نمود تا پیشنهاد های وی را برای حفظ صلح در ویتنام قبول نماید .
- ۱۳- حمل** سر از دیروز بمباران نقاط مختلف ویتنام شمالی توسط طیارات بم افکن امریکائی قطع گردید .
- ۱۴- حمل** مجلس سنای امریکا دیشب لویج حکومت را در باره ده فیصد از دیاد مالیات به تصویب رسانید .
- ۱۵- حمل** طبق اطلاع آژانس خبرسانی ریوتر حکومت ویتنام شمالی اعلام نموده حاضر است با نمایندگان امریکا برای خاتمه دادن با جنگهای ویتنام داخل مذاکره شود چنانچه این آمادگی ویتنام شمالی را اکثر زعمای کشور هسا تمجید کردند .
- ۱۵- حمل** وزیر دفاع چکوسلواکیا از وظیفه اش استعفاء داد ، لست کابینه جدید چکوسلواکیا به کمیته مرکزی حزب کمونیست آن کشور پیش شد .

۲۴- **حمل** کنفرانس اقتصادي حوزه جنوب شرق آسيا که سه روز قبل در سنگا پور انعقاد يافته بود د پروژ خاتمه يافت .

۲۴- **حمل** ليندن جانسن رئيس جمهور امريکا لوابيح مربوط به حقوق مدني را که شامل خاتمه دادن به تبعيضات در مورد فروش و کرايه منازل نيز ميباشد امضاء نمود .

۲۴- **حمل** يکتعداد عساکر و صاحب منصبان اسرائيل توسط افراد جبهه آزادي فلسطين به قتل رسیده اند .

۲۴- **حمل** اوتانت سر منشي موسسه ملل متحد از کشور های عضو تقاضا نموده تا برای تکافوي مصارف عمليات افسراد قواي صلح موسسه ملل متحد در قبرس و جوه لازمه را تهیه نمایند .

۲۵- **حمل** ويتگانگهار سر حدات کمبوديا اوريند را اعلام کردند. پاریس وويانا محل انجام مذاکرات صلح ویتنام پیشنهاد شده .

۲۹- **حمل** اداره استخبارات مرکزی امريکا اعلام نموده که ارتك ستر اوگا لت يکسی از اتباع آنکشور در توطئه قتل داکتر مارتین لوتر کينگ رهبرسيه پوستان امريکائی دست داشته و اکنون پوليس امريکا در صدد پيدا نمودن وی ميباشد .

۳۰- **حمل** افغانستان نيز به حيث محل احتمالي انعقاد مذاکرات ویتنام پیشنهاد شده است .

۳۱- **حمل** متخصصين جراحی جاپان يك دست مصنوعي ساخته اند که توسط آلات صحن الکتريکی به کار افتيده و برای اشخاص بدون بازو در درك بزرگی و کوچکی درشتی و سختی اشيا کمک ميرساند .

خبر های ماه ثور

اول - **ثور** الکسی کاسيگين صدراعظم اتحاد شوروی با ميرمن اندرا گاندي صدراعظم هند در باره جريانات فعلی اوضاع ویتنام مذاکره نمود .

۲- **ثور** کنفرانس نمايندگان کشور های عربي در نيويارک دایر گردید .

۳- **ثور** کنفرانس بين المللی حقوق بشر در تهران دایر گردید ، اوتانت سياست تبعيض نژادي پر تخطی صريح از حقوق بشر خواند رياست جلسات این کنفرانس بمهد است و الاحضرت اشرف پهلوی گذاشته شده است

۳- **ثور** اتحاد شوروی وانگلستان معاهده کمک به فضا نوردان و اعاده سفینه فضا ئی را امضاء کردند .

۳- **ثور** تبعيض نژادي و سياست حکومت

۱۷- **حمل** دكتور مارتین لوتر کينگ رهبر سياهپوستان امريکايی توسط شخص سفيد پوستی در خارج از هوتل اقامتگاه خود در مميس واقع ايالت تينسی ديشب به قتل رسیده است .

دكتور کينگ که برنده جايزه نوبل صلح نيز بوده در خارج ازین هوتل تحت گلوله باری قرار گرفت و پس از آنکه به شفاخانه منتقل گردید وفات نمود .

۱۸- **حمل** اوتانت سر منشي موسسه ملل متحد ديروز سنگ تهادب جناح جديد قصر ملل متحد را که مرکز اروپايی ملل متحد در ژينو می باشد گذاشت این قصر يکسی از بزرگترین عمارات جهانی ميباشد .

۱۸- **حمل** در رأی گيری که ديروز بين اعضای حزب ليبرال کانادا صورت گرفت (پيراليت ترودو) يك کانادايی فرانسوی زبان که اکنون به حيث وزير عدليه انجام وظيفه ميکند عوض ليستر پيرسن بحيث صدر اعظم آن کشور انتخاب شده است .

۲۰- **حمل** امريکا جواب پیشنهاد های قبلی خود را در امور ویتنام دريافت کرده است و حکومت امريکا با همکاری متحدين خود ميکوشد تا محل و تاريخی برای مذاکرات مقدماتی نمايندگان امريکا و ویتنام شما لسی پيدا گردد .

۲۰- **حمل** اورهاب رئيس جمهور پولند نظر به علالت مزاج از پست خود استعفا داده است .

۲۱- **حمل** جنگ در ویتنام تخفيف يافته است ژينو ويا رنگون محل ملاقات نمايندگان هانوی و واشنگتن خواهد بود .

۲۲- **حمل** برای برقرار ساختن مذاکرات صلح ویتنام امريکا با ویتنام شمالی تماس گرفته است .

۲۲- **حمل** کشور های الجزایر ، مالی ، مور تيانيا ، کانگو و برزاويل تجديد روابط ديپلوماسی خود را با انگلستان که در سال ۱۹۶۵ بر سر موضوع روديشيا قطع شد ه بود امروز اعلام نمودند .

۲۲- **حمل** رئيس ویتنام جنوبي اعلام حالت اضطراری را در سراسر آنکشور تقاضا کرد .

۲۲- **حمل** لوابيح تساوی حقوق سينه پوستان وسفيد پوستان امريکايی از طرف کمیته مشترک کانگرس آنکشور تصويب شد .

۲۴- **حمل** مارشال مارين پيهالسکی بحيث رئيس جمهور پولند انتخاب شد .

تعیین کرده است .

- ۱۱- **ثور** اسرائیل بار دیگر فیصله شورای امنیت را در باره خود داری از انجام رسم گذشت در بیت المقدس رد کرد .
- ۱۲- **ثور** بحث در باره مسوده قرار داد جلوگیری از انتشار اصلحه اتومی در م. شروع شد .
- ۱۴- **ثور** امریکا و ویتنام شمالی موافقه کردند تا مذاکرات مقدماتی صلح در پاریس شروع گردد ، موافقه واشنگتن و هانوی در سراسر جهان استقبال شد .
- ۱۵- **ثور** انتخاب پاسی اولدریچ تسیک صدراعظم چکوسلواکیا در اسامبله ملی آن کشور مورد تأیید قرار گرفت .
- ۱۶- **ثور** یکدسته مقدماتی هیئت نمایندگان ویتنام شمالی در ملاقات بانمایندگان امریکا و ویتنام شمالی از هانوی عازم پاریس شد .
- ۱۶ - **ثور** برای اشتراک در مذاکرات مقدماتی صلح اولین دسته از مامورین امریکایی به پاریس رسیدند .
- ۱۷ - **ثور** فرانسه هتل مجستیک را محل ملاقات نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی تعیین کرده است .
- ۱۷- **ثور** رژیم موقت عراق دو سال دیگر تمدید شد .
- ۱۹- **ثور** در پاریس اعلام شده که حکومت ویتنام شمالی روکلبور راهی حیث محلی برای ملاقات نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی در پاریس پذیرفته است این محل قبلاً از طرف امریکا موافقه شده بود .
- ۱۹- **ثور** تونس مناسبات سیاسی خود را با سوریه قطع کرد .
- ۲۱- **ثور** نمایندگان کشور های آسیایی و آفریقایی م ، م یک فیصله نامه شدیدی برای حل بحرانهای شرق میانه طرح کرده اند .
- ۲۱ - **ثور** نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی مذاکرات مقدماتی خود را در پاریس شروع کردند .
- ۲۲- **ثور** امریکا و ویتنام شمالی موافقه کردند در مذاکرات پاریس صرف نمایندگان دو کشور شرکت داشته باشند .
- ۲۳ - **ثور** کنفرانس بین المللی حقوق بشر منعقد تهران در جلسه دیروزی خود فیصله مردان داده شود .
- شده باید به زنان جهان حقوق مساوی با شروع شد لبنان نسبت به تجاوز اسرائیل نامه را به تصویب رسانید که در آن گفته
- افریقای جنوبی مورد بحث کنفرانس سه هفته حقوق بشر منعقد تهران بود .
- ۴- **ثور** مجلس عوام انگلستان لویس حکومت را در مورد خاتمه دادن به تביضات نژادی با اکثریت آراء به تصویب رسانید .
- ۴- **ثور** در باره مسایل مربوط به گرفتاری کشتی پیوبلو بین امریکا و کوریای شمالی مذاکره بعمل آمد .
- ۴- **ثور** پادشاه بلژیک لیوکولارد زعیم حزب سوسیالیست آن کشور را مامور به تشکیل کابینه جدید نمود .
- ۵ **ثور** اردن تشکیل جلسه فوری شورای امنیت را تقاضا کرد .
- ۷- **ثور** اترگولند بزرگ رئیس هیئت نمایندگی امریکا در موسسه ملل متحد از وظیفه خود استعفا داد .
- ۷- **ثور** ویتنام شمالی برای شروع مذاکرات صلح هنوز وارسا و پنوم پن را موضوع مناسبت میدانند .
- ۸- **ثور** ناظرین م ، م عساکر اسرائیلی را مسئول تصادم اخیر در امتداد کانال سویز خواندند .
- ۸- **ثور** بین امریکا و ویتنام شمالی درباره تعیین محل ملاقات نمایندگی دو کشور مذاکره ادامه دارد
- ۸ - **ثور** شورای امنیت به اسرائیل توصیه کرد تا از انجام رسم گذشت عسکری در بیت المقدس خود داری کند نماینده اسرائیل این پیشنهاد را رد نموده گفت انجام این مراسم یک موضوع داخلی خود اسرائیل میباشد .
- ۹- **ثور** اسرائیل مخالف فیصله شورای امنیت رسم گذشت خود را در بیت المقدس بر گذار میکند
- ۹ - **ثور** اعضای یازده گانه کابینه اوروگوی استعفاي خود را به رئیس جمهور آنکشور تقدیم کرد .
- ۹ - **ثور** در ویتنام بین دسته های متخاصم جنگهای خونین صورت گرفت .
- ۱۰- **ثور** انتخابات پارلمانی در سراسر ویتنام شمالی صورت گرفت .
- ۱۰- **ثور** اوتانت هنوز هم با واشنگتن و هانوی در مورد تعیین محل ملاقات در تماس است .
- ۱۱- **ثور** جانسن رئیس جمهور امریکا چارج بال را عوض اترت گولند بزرگ که قبلاً از پست ریاست هیئت نمایندگی آن کشور در موسسه ملل متحد استعفا داده است

- به شورای امنیت شکایت کرد .
- ۲۴- تور** مذاکرات صلح ویتنام در پاریس بین روسای هیئت‌های امریکا و ویتنام شمالی شروع شد .
- ۲۴- تور** یکصد و ۱۴ هزار نفر در ویتنام جنوبی در جنگهای ۹ روز اخیر بیخا نما ن گردیده اند .
- ۲۵- تور** جانسن با اعضای کابینه خود در باره مذاکرات پاریس مذاکره کرد .
- ۲۶- تور** لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا پیامی برای جمال عبدالناصر رئیس جمهوریت عربی متحد به قاهره ارسال نموده است .
- ۲۶- تور** جنگ بین افراد حکو متی و افراد قبایل یمن جنوبی بشدت ادامه دارد .
- ۲۸- تور** در اثر زلزله و گرد باد در جاپان و امریکا ۱۱۰ نفر هلاک و میلیونها دالر خساره عاید شده است .
- ۲۹- تور** نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی در مذاکرات پاریس قطع عملیات جنگی را در ویتنام از یکدیگر تقاضا کردند .
- ۳۰- تور** شورای امنیت موسسه ملل متحد اوضاع بیت المقدس را امشب مورد بحث قرار میدهد .
- ۳۱- تور** شورای امنیت موسسه ملل متحد دیشب برای غور در باره اوضاع بیت المقدس بر اساس مسوده فیصله نامه که اخیراً از طرف نمایندگان بعضی از کشور های عضو تهیه گردیده تشکیل جلسه داد .
- ### خبرهای ماه جوزا
- اول جوزا :-** در شورای امنیت موسسه ملل متحد تصویب شد که اسرائیل از مداخله در امور بیت المقدس خود داری کند .
- ۲ جوزا :-** در امتداد کانال سویز و دریای اردن بین اسرائیل و جمهوریت عربی متحد واردن تصادم رخداد .
- ۴ جوزا :-** برازیل بیک کشتی اتحاد شوروی اجازه خروج داد .
- ۵ جوزا :-** در مذاکرات پاریس بین نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی کدام توافق حاصل نشده است .
- ۷ جوزا -** نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی روز ۷ جوزا در پاریس به پنجمین جلسه مذاکرات مقدماتی صلح که از دو هفته باین طرف در پاریس آغاز گردیده شروع کردند .
- ۷ جوزا- وزارت** دفاع امریکا اعلان داشت که تحت الحبری ذروی آنکشور موسوم به
- سکارپین مفقود الاثر گردیده و اکنون يك سلسله فعالیت بحری و هوائی برای پیدا کردن این تحت البحری جریان دارد .
- ۷ جوزا- اسمعیل** الازهری به حیث رئیس جمهور و محمد احمد محبوب بهیث صدراعظم سودان مجدداً انتخاب شدند .
- ۸ جوزا- اسرائیل** از طریق ظلم و ستم داراییهای اعراب را ضبط و آنها را با اخراج از وطن شان مجبور میسازد .
- ۹ جوزا- فیصله** نامه انگلستان و چند کشور آسیایی و افریقایی در مورد رودیشیادر شورای امنیت تصویب شد .
- ۱۱ جوزا :- جنرال** شارل دوگول رئیس جمهور فرانسه اظهار داشت:- که تحت شرایط کنونی که خودش از وظیفه فعلی کناره گیری نمیکنند و نه کابینه فرانسه استعفاء خواهد داد بلکه پارلمان آن کشور منحل گردید و ترمیم تجدید انتخابات بعداً اعلان خواهد شد .
- ۱۱ جوزا :-** بین نمایندگان مجلس عوام انگلستان بر موضوع رودیشیا منا قشاسی صورت گرفت .
- ۱۲ جوزا :-** بحرانهای فرانسه روبه تقلیل گذاشته در اطراف پاریس افراد نظامی متمرکز شده است .
- ۱۲ جوزا-:** یکی از شخصیت‌های برجسته حزبی ویتنام شمالی به تاریخ ۱۱ جوزا در راه مسافرت به پاریس به مسکو وارد شد تا با حکومت اتحاد شوروی در باره مسایل مورد علاقه مذاکره کند .
- ۱۳ جوزا :-** حکومت ویتنام شمالی ادعای اخیر شهزاده سوانا پوما صدر اعظم لاوس را در باره موجودیت غساکر ویتنام شمالی در لاوس عاری از حقیقت خوانده است .
- ۱۳ جوزا :-** رؤسای نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی با مشاورین خود در پاریس مذاکره کردند .
- ۱۴ جوزا-:** هوزی ماریا و لاسکویا ریائیس جمهور سابق اکوادور در انتخابات ریاست جمهوری آنکشور . برای پنجمین بار بهیث رئیس جمهور ، انتخاب گردید .
- ۱۵ جوزا- سناتور** رابرت کنیدی بافیر گلوله صبح امروز در لاس انجلس مجروح گردید .
- ۱۵ جوزا :-** مناسبات امریکا و اتحاد شوروی پس از ملاقات جانسن والسکی کاسکین بهبود یافته است .
- ۱۶ جوزا- سناتور** رابرت کنیدی درگذشت

سؤ قصد علیه رابرت کینیدی در سراسر جهان تقبیح شد سناتور موصوف چنینکه در لاس انجلس مشغول دادن جواب په تیریکات حامیان خود در یکی از هوتل های آن شهر بود از طرف یک جوان بیست و چهار ساله بنسام صرحان بشاره صرحان که اصلا فلسطینی بوده واز یازده سال به این طرف در امریکا اقامت داشت مورد اضابت گلوله قرار گرفت .

۱۹ جوا:- هراسم دعا خوانی سنا تور رابرت کینیدی به اشتراک جانسن و نمایندگان پنجاه کشور در کلیسای سینت پاتریک واقع نیویارک صورت گرفت .

۲۰ جوزا :- جزم اول ری شخصی که گفته میشود شاید در حادثه قتل دکتر مارتین لوتر کیننگ رهبر فقید سیاهپوستان امریکائی دست داشته باشد به جرم حمل اسلحه به صورت غیر قانونی داشتن دو پاسپورت جعلی در یکی از محاکم لندن برای تحقیقات احضار گردید.

۲۰ جوزا:- دوگول تاسیس جامعه نویسی را در سرتاسر فرانسه پیشنهاد کرد .

۲۱ جوزا:- نمایندگان امریکا و ویتنام شمالی طی هفت جلسه به کدام نقطه مطلوب نرسیده اند .

۲۱ جوزا:- پدر صرحان بشاره متهم به قتل سناتور کینیدی به امریکا مسافرت می نماید تا از بیگناهی پسر خود دفاع کند .

۲۳ جوزا:- پادشاه بلژیک امروز کاستونایسکتی یکی از صدراعظمان سابق آنکشور را مامور تشکیل کابینه جدید نمود .

۲۵ جوزا:- در امتداد کانال سویز تصادم شدید بین عساکر جمهوریت عربی متحد و اسرائیل رخ داد .

۲۶ جوزا:- اوضاع پاریس به حال عادی برگشته است جنرال سالان از حبس رها گردید .

۲۶ جوزا :- اوضاع برلین بار دیگر بحرانی شده است فرانسه ، امریکا و انگلستان درین باره با اتحاد شوروی تماس گرفته اند .

۲۷ جوزا:- اتباع جمهوریت عربی متحد برای مقابله با اسرائیل آمادگی میکنند .

۲۸ جوزا:- ۷۰ هزار عسکر اسرائیل آماده حمله اند قوای اردن و عراق برای مقابله با تجاوز آماده میباشند .

۲۸ جوزا :- ۲۸۱۹۲ خانه از اثر حملات ویتکانگها در ویتنام جنوبی از بین رفته و ۴۳ نفر تلف شده است .

۲۹ جوزا :- اوتانست نسبت به اوضاع بحرانی نایجیریا نگران است .

کالنی

۳۰ جوزا:- فیصله نامه امریکا و اتحاد شوروی در مورد تضمین امنیت کشور های فاقد اسلحه اتمی در شورای امنیت تصویب شد .

۳۰ جوزا :- امریکا برای کشتی پیوپلو پیشنهاد های جدیدی را به کوریای شمالی پیش کرده است .

خبرهای ماه سرطان

اول سرطان:- لیندن جانسن رئیس جمهور امریکا اجازه داد که طیارات خط هوایی

ایروفلوت اتحاد شوروی بین نیویارک و مسکو پروزا نماید .

اول سرطان:- به مسافران افراد آلمان شرقی به کشورهای غربی بیست مارک تکس وضع گردید .

اول سرطان :- قانون اساسی دیموکراتیک تایلدن رسماً در بنکاک اعلام گردید .

۲ سرطان:- حکومت ایران مقررات ویژه را برای مردم شیخ نشین قطر واقع خلیج فارس از بین برده است .

۲ سرطان :- معا هده قنسلگری به تاریخ ۱۳ جون ۱۹۶۸ بین نمایندگان امریکا و اتحاد شوروی در قصر سفید در واشنگتن باامضاء رسید مطابق این معاهده ، حفاظت اتباع هر دو کشور در موقع بازدید از ممالک دیگر تأمین خواهد شد .

۳ سرطان:- در انتخابات مقدماتی پارلمان فرانسه حامیان جنرال دوگول به موفقیت های نایل گردیدند .

۳ سرطان :- در امتداد کانال سویز و دریای اردن بار دیگر بین قوای اسرات و اسرائیل تصادم رخداد .

۴ سرطان :- سناتور جوانی سونه از طرف رئیس جمهور ایتالیا مامور به تشکیل کابینه جدید گردید .

۵ سرطان :- رئیس جمهور اتحادی آلمان لویج متنزاع فیه مربوط به اختارات اضطراری آنکشور را امضاء کرد .

۶ سرطان :- امریکا جزایریوتین را به جاپان واگذار گردید .

۸ سرطان :- امریکا و انگلستان پیشنهاد مسکو را در باره خلع سلاح اتمی حسن استقبال کرد .

۸ سرطان:- ۱۳۴ کشور از طرف ملل متحد در کنفرانس کشور های فاقد اسلحه ذروی دعوت شدند .

۸ سرطان :- در کمیته ضد استعمار موسسه ملل متحد تصویب شد که باید تمام کشور

- ها از دادن کمک به پرتگال خود داری کنند .
- ۹ سرطان :- امروز در سرتاسر کشور فرانسه دومین مرحله انتخابات پارلمانی صورت گرفت .
- ۹ سرطان :- امروز در سرتاسر فرانسه وهلیکوپتر امریکائی در جنگهای ویتنام تا کنون از بین رفته است .
- ۱۰ سرطان :- حامیان جنرال دوگول در درانتخابات آنکشور فایق شدند .
- ۱۰ سرطان :- در نایجیریا روزانه يك هزار نفر در اثر قحطی از گرسنگی میمیرند .
- ۱۰ سرطان :- الجزایر در نظر دارد تاسر نوشت آینده چومبی رابه کنفرانس عالی افریقا واگذار شود .
- ۱۱ سرطان :- يك طیاره حامل دوصدعسکر امریکائی بیکی از جزایر اتحاد شوروی به پیاده شدن مجبور ساخته شد .
- ۱۱ سرطان :- قرار داد جلو گیری از انتشار اسلحه اتومی در واشنگتن ، مسکو و لندن از طرف نمایندگان کشور های مختلف جهان به شمول افغانستان امضاء گردید .
- ۱۲ سرطان :- پیشنهاد اوتانست در بارة اشتراک جمهوریت مردم چین در کنفرانس مربوط به خلع سلاح ذروی از طرف پیکنگ رد شد .
- ۱۲ سرطان :- طیاره حامل دوصد عسکر امریکائی از طرف مقامات اتحاد شوروی رها گردید .
- ۱۳ سرطان :- برادر صرحان بشماره صرحان شخصی متهم بقتل رابرت کنیدی فقید دیروز در کالیفورنیا مورد سو قصد قرار گرفت اما بقتل نر سید .
- ۱۵ سرطان :- مهادنه جدید امداد نظامی بین اتحاد شوروی و ویتنام شمالی امضاء گردید .
- ۱۵ سرطان :- مهارزین عربی حملات خود را با راکت به تاسیسات نظامی اسرائیل شروع کردند .
- ۱۶ سرطان :- امریکا راکت های طیارات را به قسم کریبت به اسرائیل عرضه میکند .
- ۱۶ سرطان :- بیش از یکصدو پنجاه قانون دان برجسته از سی و هفت کشور در کنفرانس بین المللی که دیروز در گرنیوبل افتتاح شد اشتراک کرده اند تا در بارة پرابلم های حقوق بین المللی بحث نمایند .
- ۱۷ سرطان :- مذاکرات پاریس بی نتیجه جریان دارد قویترین سلاح امریکا اهداف خود را در ویتنام بمبارد کرد .
- ۱۸ سرطان :- در تصادمات دیروزی در امتداد کانال سویز تلفات سنگینی به قوای
- اسرائیل وارد شده است .
- ۱۹ سرطان :- هیئت رئیسه حزب کمونیست چکوسلواکیا دیروز گفت که سعی بعمل خواهد آورد تا با احزاب اتحاد شوروی ، بلغاریا ، هنگری ، پولند و آلمان شرقی ملاقاتهای ترتیب و به آنها انکشافات اخیر چکوسلواکیا را تشریح دهد .
- ۲۰ سرطان :- موریس کوردو مور ویل مامور به تشکیل کابینه جدید فرانسه گردید .
- ۲۲ سرطان :- جنرال سلان و یازده نفر دیگر مورد عفوع جنرال دوگول قرار گرفتند .
- ۲۲ سرطان :- بین اتحاد شوروی و امریکا درباره محدود ساختن مرمیهای اتومی لتراتریکی مذاکره خواهد شد .
- ۲۳ سرطان :- جراحان قلبی هشت کشور مختلف جهان در کیتاون واقع افریقای جنوبی کنفرانسی تشکیل داده اند .
- ۲۳ سرطان :- بیرون شدن عساکر اتحاد شوروی از خاک چکوسلواکیا آغاز گردید .
- ۲۴ سرطان :- زعمای اروپای شرقی و شوروی با نهضت نوین چکوسلواکیا در وارسا مذاکره میکنند .
- ۲۵ سرطان :- کمیته بین المللی خلع سلاح امروز بار دیگر در ژنیو تشکیل جلسه میدهد .
- ۲۵ سرطان :- قرارداد کلتوری جدید بین اتحاد شوروی و امریکا امضاء گردید .
- ۲۶ سرطان :- کنفرانس بین المللی خلع سلاح شروع شد .
- ۲۶ سرطان :- مذاکره نمایندگان مالیزیا و فلیپین در مورد حل اختلافات شان برسر موضوع ادعای ملکیت که بر منطقه صباح میباشد به نتیجه مثبتی نرسیده است .
- ۲۷ سرطان :- جنرال عارف به لندن وارد و جنرال احمد حسن البکر یکی از شخصیت های حزب بحیث رئیس جمهور عراق منصوب شد .
- ۲۹ سرطان :- کابینه جدید عراق تحت رهبری دگرمن عبدالرزاق النایف تشکیل شد .
- ۲۹ سرطان :- مجلس سنای امریکا بودجه دفاعی آنکشور را که متجاوز از هفتادو دوملیارد دالر پیش بینی شده است بتصویب رسانید .
- روسای جمهور امریکا و ویتنام جنوبی بادامه عملیات نظامی در ویتنام جنوبی موافقه کردند .
- ۳۰ سرطان :- فلیپین سفیر و اعضای سفارت خود را از مالیزیا به مانیلا احضار کرد .

از سال پارتا امسال

در حالیکه نمایندگان اکثر ملل جهان با کامل اطمینان در شهر تهران دربارهٔ حقوق بشر و بیستمین سال صدور اعلامیه آن سخن می‌گفتند هزاران آدمی سر تاسر زمین دستخوش آتشباری طیارات، کشتار، سلب حقوق و تمیز نژادی بودند. در باره آنچه بنام «روابط شرق و غرب» مشهور گردیده است میتوان خود را تسلی داد که جنگ سوم جهان واقع نشده. مگر این تسلی این حقیقت را از ذهن ما زدوده نمیتواند که صلح گیتی بیش از پیش دچار مخاطره گردیده است و این منظره هر سال از سال پیشتر هراس انگیز تر میشود. در تابستان سال گذشته زعمای دو کشور بزرگترین جهان، جانسن و کاسیگین در گلاسبارو واقع امریکای دیگر رادیده باهم دست‌فشردند، یکبار دیگر دانسته شد که این بزرگترین دو کشور آرزو مند ظهور جنگ ذروی نیستند. هر دو با اتفاق همدیگر مسوده میثاق عدم انتشار و انتقال سلاح ذروی را ترتیب داده به انجمنهای مربوط سازمان ملل متحد سپردند چنانکه بعد از گفتگوی زیاد مورد قبول مجمع عمومی واقع شد، مگر جمهوریت مردم چین عضو موسسه جهانی نبود و آن را امضاء نکرد بلکه اعلان نمود انعقاد این معاهده نتیجه «سازش و همکاری خائیان تجدید نظر طلب شوروی» با «امپریالیزم امریکا» میباشد که هر دو برای حفظ انحصار خویش در ساحهٔ سلاح ذروی بر ضد جهان توافق کرده اند.

در ضمن قیام این اندازهٔ تفاهم بین آتازونی و اتحاد شوروی در مورد یک سلسله مسائل جهانی، در داخل هر کدام از کتله‌های منخاصم جهان درزهای منافی اتحاد کشاده تر شد. در صف کشورهای غربی فرانسه تحت قیادت جنرال دوگول نه تنها مخالفت را با اروپای شرقی تولا گفت بلکه کوشید باقی اروپای غربی را در پی خود کشانیده با اروپای شرقی نزدیکتر کند. همچنان در جمله کشورهای اروپای شرقی در چکو سلواکیه تبدلات مهم

نیم قرن پیش از امروز در سال ۱۹۱۹ هنگامیکه مردم افغانستان بطور قاطع و نهائی رشته‌های تسلط خارجی را در کشور خویش قطع کرد و بی‌حیث یک دولت مستقل دو باره شامل خانواده بشریت گردیدند از احوال جهان ناآگاه نبودند بلکه در اوراق سراج‌الخبار (وبعد «امان افغان») اخبار آنرا می‌خواندند جنگ اول جهانی خاتمه یافته بود. معاهده «روسی» بر آن مغلوب شدگان تحمیل گردید و در آلمان جمهوریت ویمار بشکل یک دیموکراسی که تا ده سال لرزان و پس از آن پاشان گردید آنوقت تاسیس شد. در همان سال موسولینی پروگرام فاشیست را اعلان نمود و عجب آنکه او را اکثر مردم جهان رهبر بزرگ و مصلح میشناختند. چندی بعد سنا امریکامعاهده صلح و پیمان جامعه ملل همه را رد کرد و تصویب نمود.

یونانیان در سر زمین مسلمانان اتاتولیه شهر زیبای از میر را اشغال کرده بودند و جهان اسلام سخت تکان خورده بود چنانکه سوریه و عراق تحت تسلط اروپا رفت. آنوقت صلح باز تولد شده بود و کسی نمیدانست که این صلح نوزاد محض ۲۰ سال عمر خواهد کرد. اینک پس از نیم قرن مردم افغانستان بطور قاطع در راه پیشرفت پاکداشته اند سسی سال از یک جنگ خانمان سوز داخلی در می‌یابند پیمودن این راه چنانکه در مستی و شادمانی آغاز استقلال تصور شده بود، بسیار آسان نیست بلکه وحدت، هم‌آهنگی و اشتراک مساعی همه افراد وطن را می‌خواهد. همچنانکه راه رستگاری بشریت چنانکه نیم قرن پیش و بیست سال پیش تصور شده بود آسان نیست بلکه همکاری و تفاهم بلکه ایثار متقابل همه ملل جهان را تقاضا میکند. این است جلوه‌های نیم قرن تاریخ که در روشنائی عبرت انگیز آن می‌نگریم و می‌جوئیم که درین یکسال و چندی در گیتی چه رو داده است.

رخداد چنانکه یکسال پیش در رومانیه واقع شده بود. در شهر پراگ زعمای سابق که در دل خاطرۀ زمان ستالین را گرامی می دانستند از میان رفتند و زعمای نوین اعلان کردند رژیم خود را دیموکراتیزه کرده مارکسیسم را بر اساس فرهنگ ملی خویش تطبیق خواهند کرد. ضمناً مانند یوگو سلوویه بیست سال پیش و رومانیه یکدوسال پیش علایق اقتصادی و فرهنگی خویش را با غرب توسعه دادند.

چند سال پیش چنان به نظر می رسید که در امریکای لاتین مانند کوبا چندین کوبا ظهور خواهد کرد و ازین وال ستريت بلرزه آمده بود. از پارسال تا امسال این جریان کم و بیش معطل گردید و رهبر بزرگ جنگ گریلائی ضد سرمایه داری «چی گورا راهطی» تصادم باقوای حکومت بولیوی یا مفت کشته شد و از وی کدام دولت بزرگ، در جهان پستیانی نکرد و بر مرده اش گریبان چاک نموده. یعنی که به تنهایی بمرد. با اینجهت سال گذشته به اثبات رسید منظره ۲۰ سالو ۱۰ سال پیش جهان از اعتبار افتاده است دیگر نمیتوان تصور کرد که جهان بدوکنله متخاصم تقسیم شده است که هر یکی برضد دیگر یک دست متفق چون مشتکی بر دهن باشد. لمحۀ هائی رسید که معلوم شد درین زمان هیچ دولت آماده پیکارنهایی نیست: از رقابت ها کاسته شد و ضمناً مساعدت اقتصاددی کشورهای پیشرفته به کشورهای پسمانده روز به روز تقلیل یافت چنانکه کشور های پسمانده در آستان راه دشوار پیشرفت کم و بیش بدون سر پرست ماندند. در اجتماع دهلی را جع بر تجارت و انکشاف کشور های موفق به صدور یک اظهار مشترک که واقعاً اکثریت بشریت را از شکنجه فقر آزادی بخشد نگردیدند.

بهر صورت اسرائیل در میدان جنگ و در ساحۀ سیاست جهانی غلبۀ کامل بدست آورد مگر غلبه مؤقت و در حقیقت اسرائیل گرچه مست یاده تسلط گردید آینده خود را تباہ کرد و راه کین و زور آوری را خط مشی قرارداد تا آنکه روزی حاصل آن را چنانکه سزا وار است درو کند. شاید چنان شود که در اثر این حالت تکلیت انگیز ملت پراکنده عرب بالاخره یکی شود، و آنگاه احوال چنین دوام نخواهد یافت و گویا نژاد پرستان اسرائیلی بسا وارد کردن سه ضربه طی بیست سال بر پیکر عرب قبر آینده خود را بدست خودکنده خواهد بود.

طی سالی که گذشت معلوم گردید احوال غنی ترین کشور جهان یعنی امریکا بسیار اطمینان بخش نیست در کشوری که خریدن پنسلین اجازه بکار داشت و خریدن تفنگ و تفنگچه آزاد بود تقریباً ۵ سال پیش یک رئیس جمهور پستیانیان صلح و تفاهم را کشته بودند اینک برادر او و نیز یک زعیم سیاه پوست را که معتقد امکان همزیستی، همکاری و دوستی سیاهان و سفیدان بود کشتند. طرفداران «قدرت سیاه» یعنی مخالف همزیستی و همکاری و دوستی سیاهان و سفیدان که در تابستان گذشته باقتال و آتش افکنی و چپاول توانائی خود را در سیاه ساختن روز سفید پوستان ثابت کرده بودند بیشتر حق بجانب جلوه کردند و معلوم گردید که با موجودیت

است. اسرائیل در جنگ شش روزه که باصول عرف جبر بر سیاهان نژاد سفیدان دوام

مردم صلحخواه جهان با ملاحظه بحران شرق میانه و عواقب آن دانستند اتفاق بشریت برای ایجاد و پستیانی عدالت و صلح دشوار است. اسرائیل در جنگ شش روزه که باصول عرف جبر بر سیاهان نژاد سفیدان دوام

مردم صلحخواه جهان با ملاحظه بحران شرق میانه و عواقب آن دانستند اتفاق بشریت برای ایجاد و پستیانی عدالت و صلح دشوار است. اسرائیل در جنگ شش روزه که باصول عرف جبر بر سیاهان نژاد سفیدان دوام

مردم صلحخواه جهان با ملاحظه بحران شرق میانه و عواقب آن دانستند اتفاق بشریت برای ایجاد و پستیانی عدالت و صلح دشوار است. اسرائیل در جنگ شش روزه که باصول عرف جبر بر سیاهان نژاد سفیدان دوام

تعالیم همزیستی ادیان و غیر دینی بودن دولت هند را قبول نمیکردند.

همه سوی جهان خاصه در آسیا و افریقا جنگهای قاتل فروزان بود. در یمن مخالفان رژیم جمهوری در میدان نظامی از پایتختاندن و حکومت صنعا نه تنها بر همه کشور حکومت نکرد بلکه بر خود نیز لرزید. گرچه یمن جنوبی مستقل گردید اما دولت جدید عرب در سر تاسر آن سر زمین که زمانی برتانیه از عدن اداره میکرد صاحب نفوذ نشد. در غرب افریقا یک صاحب منصب خود خواه بنام «ووجوکو» با پشتیبانی مرتجعان و استعمار چیان به شمول دولت پرتگال واز روی تعصب مسیحیت خویش بیرق دولت نام نهاد رانام بیافرا بلند کرد و هزاران مرد وزن و کودک را در خاک و خون کشید و معلوم شد که افریقا هنوز کتانگا ها و چومه ها دارد و دسیسه جویان استعمار از آن دست پر دار نیستند.

سر تاسر جهان چه شرق و چه غرب، چه سوسیالیست و چه کاپیتالیست نارامی جوانان و نو جوانان محسوس گردید. از هسپانیه تا جاپان از اتازونی تا اینتالیا واز آلمان تا هند واز برازیل تا یوگوسلاویا در همه جا جوانان و نو جوانان بنام مطالبات اقتصادی و فرهنگی وخوا هشمای متفرق که بعضی جزئی بنظر می رسید شوریدند ودر بسیار جا ها حتی بیرق سیاهانار شیزم ورافراشتند. دانشمندان سر تا سر جهان برای شرح این واقعه جهانگیر دلایل متعدد ذکر نمودند و شاید شدید ترین تکان ازین رهگذر بملت فرانسه وارد گردید که نارامی بین شاگردان توسعه یافت وکار گران و همه ملت فرانسه را به شور آورد وچنان شورش بمیان آمد که در تاریخ معاصر فرانسه سابقه نداشت بحدیکه یک جریده امریکائی آن را دومین انقلاب فرانسه نامید و همان بود که جنرال دوگول شورای ملی را منحل کرد وچون انتخابات نوین صورت گرفت طرفدارانش سه ربع کرسی ها را بدست آورده همه متعجب گردیدند.

زمانیکه مردم افغانستان در آستان پنجاهمین سال استقلال خویش پا میگذارند بحیث یکی از افراد خانواده بشریت احساس میکنند که جهان آرام نیست. کسانی فکر می کنند اگر آرامی در جهان باشد آرامی پیش از طوفان است ملت افغانستان میدانند که بیش از همه زمان (به مقایسه سرتاسر تاریخ بشریت) صلح جهان غیر قابل انقسام و تجزیه است و بنا برین آرزومند است همه ملل جهان جمله همکاری خود را منحصر به کار استواری صلح نماید.

همزیستی دو نژاد در اتازونی بز رگترین مسأله ملی آن میباشد که حل آن دشوار یا که محال است و غنی ترین کشور جهان با بزرگترین مشکلات ازین رهگذر روبرو میباشد.

کشور دیگر توانای جهان یعنی اتحاد شوروی پنجاهمین سال تاسیس را جشن گرفت و سران همه ملل جهان بشمول اتازونی و حتی چین بان هر کدام به لهجه خود و بعضی با کنایه ای تبریک فرستادند. چنان دانسته شد که ملت اتحاد شوروی در راه ترقی اقتصادی و فرهنگی ثابت قدم شده و بنا برین همزیستی مسالمت آمیز را بهترین سعادت جهان بنام میدانند واز ماجرا جوئی مدعیان انقلاب دایمی بیزاراست، آنانیکه امپریالیزم را «ببر کاغذی» دانسته آرزو مندین «پیکار ببرها» یعنی دو دولت توانا ترین جهان را «از فراز تپه ای» بفرافت تماشا کنند!

پرنفوس ترین کشور جهان یعنی چین بمب هید روژن را تجربه کرد ودر راهیکه گزیده است پیشرفت نمود معلوم گردید طرفداران مائوتسی تونگ بتدریج در آن کشور پهناور غلبه کامل کردند و مردیکه آمرزگار، پیشوای بزرگ، فرمانفرمای بزرگ، و ناخدای کشتی و خورشید سرخ دلها خطاب میشود و سخنان چون ادعیه اوراد خوانده بلکه تلاوت میشود و عقیدت بر آن دارای تأثیرات اعجاز بخش بشمار می آید از عمل مخالفان خود رهائی یافت یعنی آنانیکه پیروان «خروشچف چینی» نامیده میشوند مضمحل و منکوب گردیدند و این جدال بعد از پیکار های طویل و چندین ماهه بالاخره به منفعت کسانی خاتمه یافت که میگویند برای مدعیان کمونیزم راه سوم وجود ندارد و باید ازدو راه یکی راه خود ایشان یعنی انقلاب دایمی و دیگر راه کمونیزم نادرست که آنرا مسکو گزیده است حتماً یکی را گزید.

در سر تاسر جهان تحت همین اساس مارکسیست ها منقسم گردیدند و هنگام تجلیل یکصد و پنجاه سال تولد کارل مارکس این تفاوت را اعلان کردند و خاصه طرفداران انقلاب دایمی دیگران همه را تجدید نظر طلب و منحرف و مرتد و منافق نامیدند که خود را «بیشرمانه در صف انقلابیان زده اند!»

در هند باران زیاد تریارید و آلود و خشک سال پیسم زایل گردید اما معلوم شد که اقلیت های دینی و خاصه مسلمانان به آرامی زندگانی نمی کنند و در حالیکه رئیس جمهور هند مسلمان بود بسی از عناصر سیاسی هند

پښتونستان

یواځینې اساسی مسئله ده . دهغې تاثیر دنړۍ ددغې سیمې دحالاتو په جریان کی ستر او اثرناک رول لری .

په پاکستان کېښی ځینی کسان فکر کوی چه د پښتونسان قضیه له دی کیبله منځ ته راغلی ده چه د پاکستان جوړیدل اساساً غیر طبیعی دی . اودوام نه شی کولای دوی بیاوایی چه د پاکستان سره له دی کیبله ورڅه اوحسد کپیری چه د پرمخ تګ دپاره امکانات او وسایل لری اوله دغه کیبله دپښتونستان قضیه دهغو په مقابل کېښی دیوه احتمالی څنډه په توگه منځ ته راوړل شوی ده دغسی فکر کول له یوی له خوا اساساً منطق تضاد او د فکر تناقض لری او له بله پلوه به حتی پخپله د پاکستان دخلکو له خواهم دپره ساختگی او تبلیغی دلیل په حیث وگپل شی . او وبه نه منل شی .

د پاکستان خلک پوهیږی چه د پښتونستان دخلکو د استعمار په مقابل کېښی دیوی پپری . مجادلی په موده کېښی چه د هغه له برکته د هند دبیمی قاری آزادی هم حاصله شوه دخپل نجات او آزادی دپاره قربانۍ ورکولی . او د دوی دغه قربانی او هلی ځلی ددی دپاره نوی چه د دوی سرنوشت پخپله د دوی دآزادی د څرگندولو نه پرته د استعمار د قواؤ اویا د دغو قواؤ د میراث خوړگی د دعوه گیروله خوا فیصله شی په پاکستان کېښی ځینی ټولنی فکر کوی چه د پښتونستان قضیه د زمانی له غوښتنی سره موافقه نلری او لدی نه وروسته د ملتونو سرنوشت د تاریخ دپخوانو پېښو په اساس نه شی حل او فصل کیدی .

دغه ټولنی په سخنه اشتباه کېښی لویدلر دی . نه پوهیږی چه ددی زمانی خصو صیت دادی هغه کسان چه تاریخ ژبه عنعنات فرهنگ او تینگ عزم لری دخپلو مشخصاتو څرگندولو دپاره نه شی کیدلی چه دیوی بیگانه ټولنی تابع وگپل شی .

او دوی بی له رضا په زور په یوه بل هیواد کېښی شامل کړی شی .

دغه ټولنی په پاکستان کېښی دافغانستان له خوا د پښتونستان د خلکو د سرنوشت ټاکلو دحق طرفداری دخاوری دزیاتو له یا دخپله لاسه دونلی خاوری دبیرته حاصلولو کوشښن بولی .

د پښتونستان مسئله چه دافغانستان له خوا دپښتونستان د خلکو د آزادی غوښتنی د آرزوگانو په تایید یو نه بد لیدونکی واقعیت او حل نی د پښتونستان دخلکو په آزادقناعت پوری تړلی دی سیاسی جریان نی هم په دی اعتراف کوی چه دافغانستان او پاکستان ترمنځ چه کوم یوازی سیاسی اختلاف پاتی دی هغه همدغه د پښتونستان مسئله ده چه د ۱۳۲۶ ش کال څخه تر اوسه پوری دهغو علایقواو ورورولی په بناء چه دافغانستان او پښتونستان د خلکو ترمنځ د - نژاد - ژبی . تاریخ - قامولی - جغرافیای اشتراک تربیوی روایا تو ملی عنعنۍ او قبیلوی گډو پسر اېلمو په افتخار دیوی ونی دوه ښاخونه دی دپښتونستان د خلکو د غوښتنی سره مرسته د یوی ملی وظیفی په حیث تائید او تعقیب شوی دهرکال صورت حالئی دتاریخ په آئینه کېښی داطهار عمل دوارداتو ترجمان دی .

په ۱۳۴۶ کال دسنبلی په لومړی ورځ دخپلواکی د جشن دپرانستلو په وخت همایونی اعلیحضرت پخپل شاهانه ارشاداتو کېښی د پښتونستان د مسئلی په باره کېښی وفرمایل . د پښتونستان په ملی قضیه کېښی د دافغانستان ثابت دریځ د هغه هیواد دخلکو د سرنوشت د ټاکلو دحق حمایت د دوی د آزادی او ددوی دملی مشرانو د صمیم په اساس دی دافغانستان ملت دخپلواک پښتونسانو وروپو سره کامله همدردی لری او هیله کوی چه دوی د سولی او تفاهم په رڼا کېښی د نړۍ دپولو دخلکو او ملتو نو په څیر خپلو حقوقو او ملی آرزوگانو ته ورسپری .

د ۱۳۴۶ کال د خپلواکی دسالگری په مناسبت دافغانستان پخوانی صدراعظم ښاغلی میونهوال دخپلی وینا په سرخ کېښی دپښتونستان د قضیې په باره کېښی وویل .

افغانستان دپښتونستانی ورو نو له نه شلیدونکو مجاهدو او په آزادی سره د دوی د سرنوشت ټاکلو په باب کی د داسی حق د تاهمین په لاره کېښی چه انکار ورڅخه نشی کیدای خپل پوره ماتې او طرفداری ته دوام ورکوی د پښتونستان قضیه چه په تاریخی جغرافیایی ، بشری او سیاسی مهمو دلیلو نو باندی ولاړده زمونږ اود پاکستان په روابطو کېښی

نېليغات او دافغانستان په مقابل کېنې دورې ډيرې کار شکنې او ورانکارۍ د اقداماتو او فعائيتې خاطرې لري .

په پاکستان کېنې ځينې ټولني فکر کوي چه په هغه قدرت او طاقت سره چه يوه ورځ پښتو پاکستان حکومت حاصل کړي د پښتونستان قضيه حل کړي دوی په حقيقت کېنې په دغه گنگوسي باندې خپلې کمزورۍ ته متوجه دي او د پاکستان له خلکو څخه د يوه دروغجن علت په وپاندې کولې سره ملاتړ غواړي او ادعا کوي چه د پاکستان حکومتو د کمزورې په وخت کېنې د پښتونستان غوښتنه قوی کيږي .

ددغه منطبق ضعف په ښه ډول څرگند دي مونږ پوهيږو چه هيڅ قوت يوه حقه او اساسي غوښتنه چه دخلکو ديوي لويې ټولني په سرنوشت پورې اړه لري مختنق کولای نشي د پاکستان - له پيدا کيدو څخه پخوا يوه استعماري ستر قوت هم ونه شو کړای چه ددغه حقيقت رڼا پټه کړي ښه به داوي چه د پاکستان دچارو واکمن استدلال منطق او تاريخي حقايقو نه ملتفت شي او خپل حقيقي استحکام د پښتونستان د موضوع په عادلانه حل کېنې وليږي نه له هغه سره په دښمني او مخالف کېنې دافغانستان حکومت تل د پاکستان له مقاماتو سره خپله علاقه ښکاره کړي ده او د پاکستان په مشکلو وختو کېنې يې د پښتونستان خلکو ته د صبر او حوصلې توصيه کړيده او دوی يې دخپلو ديپلوماسي اقداماتو نتيجو ته منتظر کړيدي د پښتونستان موضوع په خپل ذات کېنې يوه جدي او قوی موضوع ده چه دخلکو ديوي ستري ټولني له سرنوشت سره دارتباط له کبله پکښې نقصان او قصور نه شي را تلای دابه د پاکستان دچارو دواکمنو لويه سهوډي که دهغي اصلي او منطقي قوت په نظر کېنې ونه نيسي او په هغه کېنې خپل فکر لږ والي او زياتوالي راوړي .

ځيني پاکستاني ټولني وايي چه هند په نژادې اساس نه دي ويشل شوي نو د پښتونستان قضيه په دې اساس نه شي مطرح کيدای دوی له اصل حقيقت څخه سترگي پټوي پښتونستان په اصل کېنې دهند د خاورې جزه دي چه د هند د نيمې قارې دويشلو داساساتو تابع شي تردی چه په همدې دليل د برتانوي هند حکومت دهند له ويشلونه وروسته د محکوم پښتونستان به يوه برخه کېنې دساختم کارې په ډول عامو راپورته مراجعه وکړه لکه چه ځيني پاکستاني ټولني عامو رايو ته دغه مراجعه دقضي د ختم د دليل په حيث څرگندوي حال دا چه په دغو

او په عين حال کېنې لدې څخه انکار کوي چه دافغانستان او دپښتونستان خلک يو تاريخ لري څرنگه چه افغانستان څو ځله ويلي دي دپښتونستان دازادې غوښتنې موضوع په خپله دپښتونستان دخلکو مسئله ده . دپښتونستان خلک داستعمار دقواؤ له وتلونه وروسته دنو يو قواؤ سره مخامخ شول . او فيصله يې وکړه چه دخپل سرنوشت د ټاکلو دحق دحاصلولو له پاره خپلې مجادلي جازې وسا تي . او افغانستان دهغو تاريخي او نژادې علايقوله مخي چه دپښتونستان له خلکو سره يې لري ددوی ددغي غوښتنې طرفداري کړي او کوي ئي . په پاکستان کېنې ځيني ټولني د قضيه د ماهيت دپټولو دپاره وائي چه افغانستان هيڅ کله خپل موقف په څرگند ډول نه دي بيان کړي دا چه دافغانستان موقف تل څرگند دي . مونږ دپښتونستان دخلکو د سرنوشت د ټاکلو دحق له پاره ددوی دغوښتنو طرفداري کوي څو ځله مو ويلي دي او دادی بيا وايو چه د پښتونستان دخلکو د سرنوشت د ټاکلو دپاره د دوی دغوښتنو طرفداري کوي .

مونږ عقیده لرو چه دپښتونستان موضوع د پښتونستان دخلکو مشرانو ، مشورينو او مترقي عناصروته د مراجعي له لاری حل کيدای شي او هري آزادانه فيصلې ته چه دوی ورسپړي د ټولو اړخونو دپاره به دقناعت وړ فيصله وي په پاکستان کېنې هغه ټولني چه د پښتونستان قضيه ديوي واقعي قضيه په حيث نه بلکه له پاکستان سره ددښمني په اثر بولي ددخود خواهي غرضونه لري .

دوی په اصل کېنې نه غواړي چه افغانستان او پاکستان ددغي قضيه په حل کولو بريالي شي ځکه تصور کوي چه په دې صورت کېنې به د دوی خپل سياسي مقام او نظريې منزلي شي .

يو هغه لسو ي علت چه د پښتونستان د مسئلې په باب دافغانستان علاقه او انديښنه ډيره زياته کړيده له پاکستان سره دافغانستان له خوا دروايطو دښه کيدو هيله ده .

افغانستان تل هيله لري چه دپښتونستان د مسئلې په عادلانه حل سره دافغانستان او پاکستان روابط او ددوی تر مينځ همکاري تر ممکنې اندازې پورې پراخه شي خو پاکستان دغه ارزو ته له تشو تبليغاتو څخه پرته بل هرکلی ونه وایه او په عمل کېنې دافغانستان په مقابل کېنې د دښمني سياست غوره کړي دي چه د پاکستان لهخوا دافغانستان د اقتصادي حقوقو د اتلاف ترانزيتي محاصري له عناد نه ډک راديويي

زموږ ټولو خلکو د منورينو په گډون به دى باره کښې د حکومت ثابت سياست تل نائيد کړى او تائيدوى ئى .

افغانستان تل له پاکستان سره د ښو علايقو د پيدا کيدو هيله د پښتنو نستان د قضیې حل دهغه ځای دولس مشرانو او منو ريسنو د ارزوگانو سره سم د افغانستان او پاکستان تر مینځ د دايمي دوستي او د سيمې د سولې د ټينگيدو او پخپله د پاکستان د تقويه کيدو يو اړخينى وسيله ښودلى ده . د افغانستان حکومت دغه حقيقت په خارجي سفرونو کښې او هم افغانستان ته د خارجي هيوادو د مشرانو د راتگ په وخت کښې او پخپله د پاکستان د

چارو وواکمنو ته په ډکه خوله څرگند کړى دى . موږ هيله لرو چه د پاکستان د چارو واکمن په واقع بيني سره د پښتونستان د مسئلې حقيقت ته چه ښه ورباندې پوه دى ملتفت شى او د عادلانه حل دلاری په ټولولو سره د دغې سيمې د دايمي سولې او زموږ د هيوادونو تر منځ دايمي دوستي له پاره لار پرانيزی .

که داسې ونه شى نو دخالاتو د بدونتيجو مسوليت به پخپله دوى ته په غاړه وي **د پښتونستان د مسئلې په تائيد د افغانستان**

زايو اخیستلو کښې خلکو ته په آزادۍ سره د سرنوشت ټاکلو حق نه ورکړ شوى له همدې کبله د پښتونستان دخلکو له خوا په ښاغله وخت کښې رد شو . او تر نن ورځې پورې د همدې مقصد لپاره د دوى مجادله روانه ده خو چه دوى ته آزادۍ سره د سرنوشت ټاکلو حق ورکړ شى او دادى د پښتونستان د خلکو او د پاکستان د حکومت دا اختلاف سترعلت او د پاکستان د حکومت سره د افغانستان دا اختلاف بنياد .

د پاکستان ځينې ټولنى د افغانستان په ځينو وروستيو جرياناتو خوشاله شوى او فکر کوى چه د ديموکراسي او پارلماني ژوند په مشغوليتونو د حکومت گرفتارى به له دغې قضیې څخه دهغه توجه وگرځوى . دغه فکر له واقعيت څخه ډير لږى دى او د هيواد د سياسي ژوند جريانات او د حکومت سياسي وينا وي په داخل او خارج کښې په عملي ډول د دغه واقعيت تائيد کوى .

په رښتيا سره د افغانستان د دولت ټينگ موقف په آزاد ډول د پښتونستانى وروڼو د سرنوشت د ټاکلو د حق په تائيد کښې د افغانستان د ملت د سختې اندېښنې نښه ده .

دريغ

خلکو ته د مراجعې له ليارې حل کيدلى شى . افسوس کوو ؤ سره له دې چه د افغانستان د داږدو کوششو او دهغه تماسونو سره سره چه د پاکستان سره نيول شوى دى تراوسه پورې دغه مقصد لاس ته نه دى راغلى خو حکومت به په

اميدوارى او د دواړو مسلمانو هيوادو تر منځ دو رورگلوۍ د علايقو له لارې په ډيره حوصله مندې سره دخپلې دغې يوازني سياسي مسئلې دحل لپاره چه په عين حال کښې د افغانستان او پاکستان د مناسباتو د ټينگيدلو او په دغې سيمه کښې د سولې ټينگوالي زموږ دخلکو آرزوده خپلو زياتو کوشښونو ته ادامه ورکړى اميد

لرو د افغانستان د سولې رويه او حوصله مندى چه په ښه نيت متكى ده په کمزورۍ او ضعف تعبير نکړى شى او د مقا بل اعتماد د دفضاد ساتنې او ټينگوالي په لاره کښې به زموږ کوشښونه جارى وي تر څو چه دغه قضيه د پښتونستانى وروڼو دامالو او مقصدو سره سمه د حل عادلانه لاره ومومى .

د افغانستان نوى صدراعظم ښاغلى نور احمد اعتمادي د ۱۳۴۶ کال د عقرب په ۲۱ نيټه د افغانستان دولسى جرگې نمايدگانو ته دخپل حکومت د کړنلارې د څرگندولو د وينا په ترڅ کښې د پښتونستان د مسئلې په باره کښې داسې وويل :

زموږ د پښتنو نستانى وروڼو آزاد سرنوشت د ټاکلو حق د تامين لپاره چه زموږ د ملت ډير دتوشوېش سبب دى د افغانستان دروغسې جوړى له ليارې کوششونه به په کلک سره جارى وي او په پوره واقع بيني سره عقیده لرم چه هغه

ناځاپي فشارونه چه د پښتونستان په خلکو اچول کيږي دخپل شخصيت دمميزا تو په لورولو او په خپلو ملي مقصدو کښې تل مخ په وړاندې ځى او په راتلونکي وخت کښې به هم لار شى .

موږ کلکه عقیده لرو چه د پښتونستان موضوع پخپله د پښتونستان د مشرانو او

د مبارکي پيغامونه

دميزان په ۲۴ نيټه د جنوبي پښتونستان د کاکړو اڅکزو او بلوڅو قومي مشرانو او د منځني پښتونستان وزيرو مسعود و بيهنو او داوړو او د شمالي پښتونستان اډرېدو و رکزو مومندو د باجوړ سلازو چارمنگو مومندو اتمان خيلو او د سره کسر ساپو شنوار و ۱ و خانزادگانو دخپلو خلکو احساساتو په ترجماني په رالېرلو مشترکوپيغا مو کښي د معظم همایوني اعليحضرت دنیکمرغه تولد د کاليزي په مناسبت دگران ټو لواک ۱ و اعليحضرتي معظمي ملکی حضور د رني - سلطنتي کورني او دافغانستان خلکوته مبارکي ويلي وي او دگران ټولواک دسيوري لاندی د افغانستان دزياتي ترقي آرزوگاني څرگندی کړي دي .

د خوښي پيغامونه .

دعقرب په ۲۷ نيټه دآزاد شمالي پښتونستان منځني پښتونستان او جنوبي پښتونستان د قامونو مشرانو دخپلو قبيلو د احساساتو او ارزوگانو په ترجماني د پښتونستان دقضيي په باره کښي د ښاغلي نوراحمداعتمادی صدراعظم د حکومت لهملاتي او پدغه موضوع کښي د افغانستان دکوښښونو ددوام له تائيد څخه په مشترکو رالير لو پيغا مو کښي خو ښي څرگندی کړي دي او دافغانستان ولسي جرگي ته ددوي دحکومت دتک لاري دپوښندي کولو په وخت کښي کومه همدردی چه دا اعتماد درائي ورکولو په جريان کښي څرگنده شوی دخپلي خوښي په ظهار کښي په راليرلو پيغامو کښي دافغانستان دصدراعظم په حيث دښاغلي نوراحمد اعتمادی د مقرري او ټاکلو په نسبت مبارکي ويلي دي او دخپلو آرزو گانو په څرگندولو کښي دافغانستان دزياتي ترقي او پرمخ تگ دپاره دعا کړي ده .

د اختر مبارکي

۱۲ : جدی د آزاد شمالي پښتونستان د باجوړ د سلازو مومندو چار منگو اتمان خيلو دسره کمر دساپو شنوارو خانزادگانو او همداشان د مومندو اډرېدو و رکزو پړو څمکنو او دآزاد منځني پښتونستان وزير و مسعود او داوړو او بيهنو ولسي مشرانو مخورو او علماؤ دخپلو خلکو احساساتو په ترجماني پخپلو راليرلو

پيغامو کښي د کوچني اختر په مناسبت د همایوني اعليحضرت شاهانه حضور اعليحضرتي معظمي ملکی درني سلطنتي کورني ښاغلي صدراعظم اعتمادی او دافغانستان خلکوته په زړه پوري مبارکي ويلي او دگران ټولواک د قيادت او رهنمائي لاندی دافغانستان دزياتي ترقي او تمنا په آرزو خپلي ښي آرزوگاني څرگندی کړي دي او دپښتونستان د آزادی په لار کښي يي دافغانستان اخلاقي مرستې ستايلي دي .

د حوت په ۲۱ نيټه . دجنوبي پښتونستان دبلوچستان دبلوڅو اڅکزو کاکړو او د آزا د منځني پښتونستان دوزيرو مسعود و بيهنو د آوړو او آزاد شمالي پښتونستان دتيراد اډرېدو و رکزو مومندو د سره کسر دساپو شنوارو او د باجوړ د سلازو مامو ندو چار منگو او اتمان خيلو مشرانو دخپلو سيمو اومربوطه قبيلو دښوا احساساتو په ترجماني - دلوی اختر په مناسبت پخپلو بيلو بيلو رالير لو پيغامو کښي د معظم همایوني اعليحضرت او اعليحضرتي معظمي ملکی حضور درني سلطنتي کورني ښاغلي صدراعظم نور احمد اعتمادی او دافغانستان خلکوته دزړه دکومي مبارکي ويلي شوی دي .

د پښتونستان خلکوته د اختر مبارکي و يل د جدی په ۱۰ نيټه د افغانستان صدراعظم ښاغلي نوراحمد اعتمادی دکوچني اختر په مناسبت د خپلي وينا په ترڅ کښي پښتونستانو ورويوته مبارکي ويلي ده .

دحوت په ۱۸ نيټه ، دلوی اختر د مبارکي ورځو دورود په مناسبت دافغانستان صدراعظم ښاغلي نوراحمد اعتمادی دخپلي وينا په ترڅ کښي پښتونستانو ورويوته دلوی اختر مبارکي وويله .

دعربي ورويو سره دپښتونستان دخلکو مرسته

د ميزان ۳ نيټه . د آزاد شمالي پښتونستان د مومندو د دويزو دقبيلي خلکو دخپلو لويو وړو په گډون د عربي ورويو سره د مرستي او همدردی په نرس لاره افغاني داغاني په ډول د ښاغلي حاجي بختيار په ذريعه په ننگرهار کښي داغاني په حساب کښي تحويل کړي چه دافغانستان دلاري عربي ورويو ته ولسپړلي شي .

د عقرب په ۲۹ نيټه .

د آزاد شمالي پښتونستان د باجوړ داتمان خيلو قومي مشرانو علماؤ دخپلو خلکو په گډون شل زره او يوسل او خلسويست (۲۰۴۰) افغاني دخپلو دري تنو حاجي محمد نبي ښاغلي مولوي عبدالمنان اومحمدوزير شيخ په ذريعه کابل ته رالپورلي او د اعاني په حساب کښي تحويل کړي چه دافغانستان دخلکو دعاني سره يو ځای عربي وروڼو ته ولپيرل شي .

د عقرب په ۲۶ نيټه د مومندو دويوزمياگانو په گډه يوزراوسل افغاني اعانه عربي وروڼو ته د مرستي په غرض د ښاغلي محمود خان په ذريعه په ننگرهار کښي دعاعاني حساب ته تحويل کړي چه عربي وروڼو ته ورسيږي .
دميزان ۲۲ نيټه . د آزاد شمالي پښتونستان د سره کمږ د کوهي اوسيدو نکي ښا غلي - شيرخان دعربي وروڼوسره د مرستي اوهمدردی په غرض زرافغاني دبسپني په ډول په ننگرهار کښي دعاني په حساب کښي تحويل کړي دي

ولاياتو ته دخان عبدالغفار خان تگ

تاؤده سترې مشي وويل شو خاشيرو داود نيمروز دوليت تاريخي ځايونه ئي وکتل او په هرځای کښي دده هرکلي ته راټولي شوي او جوړي شوي ټولنو ته گټوري ويناي کړي دي . دلويديځو ولاياتو دورې اومهمو ځايو او خلکو دليدلو په پائي کښي ددلوې په ۱۹ نيټه کابل په لار جلال آبادته ورسيد .

همداشان ددلوې په ۲۷ ورځ دپښتونستان نوميالي مشرخان عبدالغفار خان دپوي لندې دورې په غرض دپکتيا ولايت ته لاړ په پکتيا کښي هم خلکو دميني او محبت په څرگندولو کښي هرکلي ورته ووايه په دغه دوره کښي خان عبدالغفار خان خوست ځاخي ميدان پټان ۱ و څمکني وليدل او خلکو ته ئي دعلم او وطن د ودانۍ په برخه کي گټوري وينا وکړي وروسته له هغه چه دپکتيا دوليت په مربوطو علاقه وگرځيد او په پکتيا کښي د اوسيدو نکو پښتونستانو سره ليدني کتنې وکړي او دپکتيا دوليت مهم تاريخي ځايونه او علمي او تربوي تاسيسات ئي وليدل د حوت په ۱۰ نيټه بيرته راستون اودکابل په لار جلال آبادته ورسيد .

خواشني مړينسه

دجنوبي پښتونستان يونوميالي عالم او د آزادي دلاري مجاهد مولوي غلام حيدر کاکړچه دپښتونستان دآزادي په مبارزه کښي ئي لويه برخه در لود هدقوس په ۴ نيټه په کابل کښي وفات او په درناوي سره ئي جنازه قندهارته بووړ له شوه هلته دفن شو .

دجدي په ۲۶ نيټه دپښتونستان نوميالي مشرخان عبدالغفار خان د افغانستان خسينو لويديځو ولاياتو دکتني په لږ کښي دکابل څخه دکندهار په لورروان شوکلچه زابل اوقندهار ورسيد دهغه ځای دمامورينوخلکو او پوهنځي د شاگردانو او په دغه ولاياتو کښي داوسيدونکو پښتونستا نو له خوا تسود هرکلي وشو همداشان خان عبدالغفار خان په دغه دوره کښي کله چه د قندهار دپنجواڼي ولسوالي دسپين بولدک لوي کاريز ارغستان ، د ډنډهولسوالي ، د ارغنداب ، ميوند ولسوالي وليدلي او د هغه ځای دخلکو پوهني د شاگردانو مامورينو او مخورو په ټولنو کښي چه ددوي دهرکلي په مناسبت جوړي شوي وي دخلکو سره روغې او پوښتنې وکړي او په قندهار کښي دخرقې

مبارکي په جومات کښي او دښوونځيو په ټولنو کښي دقندهار د تاريخي عظمت دميرويس نيکه او احمد شاه بابا د تاريخي خدمتونو په باره کښي داوردې وينا په ترڅ کښي د ملي تاريخ روايات اوافخارات چه دافغانستان او پښتونستان دخلکو د ملي ژوند او ملي وحدت عوامل دي خلکو ته توضيحات وکړل په هرځای کښي گټوري وينا وکړي ددلوې په ۷ ورځ د قندهار نه لشکرگاه ته د تگ په لار کښي دميوند دشهيدانو روح ته دبڅښني دعا وکړه په دغه دوره کښي خان عبدالغفار خان د لشکرگاه تاريخي ځايونه او نوي تاسيسات د فراه دلارام د چخانسور دوليت مرکز او مهم ځايونه وليدل او دخلکو دگڼ شمير په ټولنو کښي مهمي او گټوري وينا وکړي بيا دفراه ولايت ته لاړ هلته ئي ددني تاسيس شوي صناعتی دستگاه وکتل شينډنې کښي و ر ته

معلومات مفیده

مهمترین ادیان عالم

دین	پیروان آن به میلیون نفر
اسلام (با تمام فرقه های آن) .	۴۳۰٫۰
رومن کاتولیک	(۱) ۵۳۸٫۰
پروتستانت	۲۶۳٫۷
اور تو دو کس	(۲) ۹۷٫۰
سایر فرقه های مسیحی	۱۷٫۰
کنفو سیون چین - تاء ویست ها	۴۰۰٫۰
بودائی های چین	۱۰٫۰
ائین بودا (مهایانا - نی مایانا - لامائیزم خارج کشور چین)	۳۶۵٫۰
هندو	۷٫۰
سک	۲٫۰
چائینا	
شینتو	۵۰٫۵
زردشت	۰٫۱
یهود (مجموع جمعیت یهودی ها باستثنای آناپیکه به یهودیت اعتقاد ندارند)	۱۲٫۸
پیروان سایر ادیان و کلتور های ابتدائی	۱۲۰٫۰

در آسیا مستقر هستند طوری که از معتقدین سایر ادیان مثل هندوئی چینائی بودائی کنفو سیو سی ، زردشتی (پارسی) شینتویی، تاوویی) بیش از ۹۹ فیصد در این قاره (آسیا) حیات بسر میبرند .

بیش از نصف پیروان مذهب یهود در امریکا بیش از یک ربع آن در اروپا و یک ششم در آسیا و بقیه در افریقا و استرالیا مسکن گزین می باشند
نظر برابوری که در سال ۱۹۶۷ نشر شده است در افریقا ۲۵ میلیون مسیحی مذهب کاتولیک وجود دارد .

بک راپور موقت دیگر حاکی است که سهم پیروان مسیحیت در مجموعه جمعیت جهانی

پیوسته روبه تقلیل می رود و علت آن از دیاد نفوس متکاشف کشور غیر مسیحی میداند .

تساوی سیستم متر یک و مقیاسات

انگلیسی حجم و فضا
یک انج مکعب = ۲۸۶ ر ۱۶ سا نتی
متر مکعب یک سا نتی متر مکعب

هشت فیصد از پیروان آئین مقدس اسلام = ۰٫۶۱۱۰۳ ر انج مکعب

سایر اوقام نفوسیکه خارج ازین سنجش قرار میگردد با معتقد به ادیان کوچک هستند ویا اصلا بکدام دینی اعتقاد ندارند .

ارقام متذکره فوق در واقع مظهر کلیات است که بطور عام و تقریبی مبین پیروان مذاهب بزرگ می باشند ، چنانچه در مورد پیروان

مسیحیت این ارقام نه تنها مکمل نیست بلکه نمیتوان به آن اعتماد هم نمود . زیرا تعداد

پیروان مسیحیت در کشور های کمونست درست معلوم و واضح نمیشد .

در شرق آسیا یک معتقد به مذهب که درعین حال معتقد به آئین می باشند . پیرو مذهب کنفو سیوس نیز هست و بایک بودایی درعین زمان یک شنتویی هم میباشد .

بیش از نصف پیروان آئین مسیحیت اروپا و بیش از ثلث آن در امریکا زندگی می کنند.

يك گالون امريكا يى = ۴ كورات = ۷۸۷ ر ۳ ليتر	يك فټ مكعب = ۲۷ فټ مكعب .
يك گيلن امريكائى = ۱۱۸ ر ۰ ليتر	يك فټ مكعب = ۱۷۲۸ انچ مكعب
يك بيرل = ۳۱۵ گالون	= ۳۲ ۲۸ ديسي متر مكعب
= ۲ ۱۱۹ ليتر (واحد انگليسي (امريكا)	يك يارد مكعب = ۲۷ فټ مكعب = ۷۶۶۶ ر ۰ متر مكعب
يك پينټ انگليسي = ۴ گيلن = ۵۶۸ ر ۰ ليتر	يك فټ مكعب = ۳۸۳۲ ر ۰ متر
يك بيرل نفت = ۴۳ گالون = ۱۵۸۸	مكعب يك متر مكعب = ۳۱۷ ر ۰ ۳
ليتر (واحد انگليسي و امريكايي)	يك متر مكعب = ۱۰۰۰ ديسي متر
يك پينټ انگليسي = ۴ گيلن = ۰۴۷۳ ر ۰ ليتر	مكعب = ۱۰۰۰۰۰۰ سا نستي متر مكعب ۱۰۰۰۰۰۰۰ ميليمتر مكعب
يك كورات انگليسي	يك امپريال با شل = ۳۶۳۴۹ ر ۰
۲ پينټ = ۱۳۶ ر ۱ ليتر	يك هكتو ليتر = ۱۱ ر ۷ ۰ ۱۲ امپريال
	باشل
يك گا لون انگليسي = ۲۷۴ - ۲۷۷	يك ليتر = يك ديسي متر مكعب
انچ مكعب	= ۱۴۴ ر ۲
يك كورات امريكائي = ۲ پينټ =	پينټ امريكائي
۹۴۶ ر ۰ ليتر	يك هكتو ليتر = ۱۰۰ لينيتر =
يك گالون امريكائى = ۰ ر ۲۳۱ انچ	۹۹۷ ر ۲۱ گيلن انگليسي = ۴۱ ر ۲۶
مكعب	گيلن امريكائي
يك گالون انگليسي = ۴ كورات =	مقياس مايعات :
۴۰۵۴۶ ر ۰ ليتر	يك گيلن انگليسي = ۱۴۲ ر ۰ ليتر

مهم ترين ارقام درباره کره ارض

ارقامی چند از بیضوی زمین (نظریه محاسبات ها یهودی)

۶۳۷۸۳۸۸ متر	شعاع خط استوا (اکواتوریل رادیوس)
۶۳۵۹۹۱۲ متر	نصف محور زمین (شعاع قطبی)
۴۰۰۷۶۵۹۲ متر	محیط خط استوا
۴۰۰۰۹۱۵۳ متر	محیطکه از فراز قطب اندازه شده است
۱۱۱۳۲۳۰۸۷ متر	طول یکدرجه خط استوا
۱۱۱۱۳۶۰۵۴ متر	طول درجه میر ید میان وسطی
۵۱۰۱۰۰۹۳۳۰۵۰ کیلو متر مربع	سطح .
۱۰۸۳۳۱۹۷۸۰۰۰ کیلو متر مکعب	حجم
۵۷۰ تر یلیارد تن	ثقلت کره (وزن زمین)

ترتیب افقی کره ارض (بارقام کامل)

۱۴۹۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع	سطح خشکه
۳۶۱۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع	سطح آب
۴ ر ۳۹ فیصد	سهم سطح خشکه در نیمکره شمالی
۱۹ ر ۰ فیصد	سهم سطح خشکه در نیمکره جنوبی
۱۵ ر ۰ فیصد	سهم سطح خشکه در نیمکره خشکه
۹۱ ر ۰ فیصد	سهم سطح آب در نیمکره آب

ترتیب عمودی سطح کره زمین

بلند ترین ارتفاع سطح زمین (مونت آیورست)	۸۸۴۷ متر (۱)
عمیقترین سطح بحر (که تا کنون تعیین شده است)	۲۵۰ متر
سویه متوسط (بلند وسطی) سطح فیزیکی کره ارضی	۲۴۰ متر
سهم طبقات مرتفع در سطح خشکۀ زمین.	۲۰۰۰ متر ۲۵٪ فیصد
	پیش از ۲۰۰۰ متر ۱۳٫۲٪ فیصد
	۸۸۴۸ متر
(از نگاه کاسنیا)	
(۱) نظر به یک سنجش دیگر مساوی	
قاره ها (بارقام کامل)	
آسیا	۴۳۹۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع
افریقا	۳۰۳۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع
امریکا	۴۲۰۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع
انتارکتیس	۱۴۱۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع
مدون شلفایس	۱۳۱۷۷۰۰۰ کیلو متر مربع
آسترالیا و اوقیانوسیه	۸۶۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع
اروپا (اورال سرحد قرار داده شده)	۱۰۵۰۰۰۰۰ کیلو متر مربع
ابحار اعظم	
اسم	
بحر الکاهل یا باسفیک	۱۷۹ ۶۷۹۰۰۰ کیلو متر مربع
بحر اتلس	۴۶۳۰۰۰ کیلو متر مربع
بحر الهند	۷۱ ۹۱۷۰۰۰ کیلو متر مربع

مهمترین اعماق ابحار که تاکنون شناخته شده است :-
بحرالکاهل و ابحار جانبی و فرعی آن

حفره های پورتوریکو (اعماق میلواوکی و حفره های ساندویچ جنوبی (اعماق مینیتور)	۹۲۱۹ متر
روما نجرین	۸۲۴ متر
حوضهای بحر وسطی امریکا (حفره های جایمن)	۷۷۲۸ متر
حوضهای کاناری	۷۲۳۸ متر
حوضهای قطب جنوبی هند و اتلانستیک	۶۲۹۲ متر
حوضهای ارکتیس (حوضهای آنگارا)	۵۸۷۲ متر
حوضهای بحر وسطی اروپا (حوض های ایونیک)	۵۴۴۹ متر
بحیره شمالی	۵۰۱۳ متر
بحر الهند و ابحار جانبی و فرعی آن	۷۲۵ متر
حفره های سوندا (اعماق پلانیت)	۷۴۵۵ متر
حوضهای شمال آسترالیا	۶۸۴۰ متر
حوضهای مدغا سکر	۶۴۰۰ متر
حوضهای آستریالیای غربی	۶۳۵۰ متر
حوضهای ناتال	۵۷۳۹ متر
حوضهای اندامان	۴۱۷۷ متر
بحر الاحمر	۳۳۵۹ متر
خلیج فارس	۸۴ متر

بحر الکاهل وابعار جانبی و فرعی آن

حفره های فلیپین (اعماق کوک)	غیر قابل اعتماد
۱۱۵۱۵ متر	حفره های ماریان (اعماق ویتیا س اول)
۱۱۰۳۴ متر	حفره های ماریان (اعماق قابل غواصی تریست)
۱۰۹۱۸ متر	حفره های ماریان (اعماق خلیج)
۱۰۸۶۳ متر	حفره های تونگا (اعماق ویتیا س دوم)
۱۰۸۸۲ متر	حفره های تونگا (اعماق هور یسون)
۱۰۶۳۳ متر	حفره های کوریل (اعماق ویتیا س سوم)
۱۰۵۴۲ متر	حفره های فلیپین (اعماق گالاتیا)
۱۰۵۴۰ متر	حفره های فلیپین (اعماق کاپ جانسن)
۱۰۴۹۷ متر	حفره های فلیپین (اعماق امدن)
۱۰۴۰۰ متر	حفره های جاپان (اعماق راهابی)
۱۰۳۷۴ متر	حوضهای بیرو (حفره های انا کوما)
۷۶۳۶ متر	حوضهای باندا
۷۴۴۰ متر	حوضهای پاسفیک قطب جنوبی
۶۲۵۰ متر	بحیره بیرنک
۳۹۶۱ متر	

ریکارڈ های عمق پیمائی بوسیله آلات غواصی

دیلیویٹ ۱۹۳۴

آپیکارڈ ۱۹۵۳

جی هویت ، بی ویلم ۱۹۵۴

جی پیکارڈ ، دی ولش ۱۹۶۰

یخچال های طبیعی کره ارض

۱۲۶۵۳۰۰۰ کیلو متر مربع	ساحه قطب جنوب و جزایر ماورای
۲۰۷۲۷۴۲ کیلو متر مربع	انتار کتیس
۷۷۰۰۹ کیلو متر مربع	جزایر کتیک و ماورای ارکتیک
۱۲۰۰۹۱ کیلو متر مربع	امریکا یی شمالی
۲۵۰۰۰ کیلو متر مربع	آسیا
۱۰۸۱۳ کیلو متر مربع	امریکای جنوبی
۱۰۱۵ کیلو متر مربع	اروبا
۵۰ کیلو متر مربع	نیوز یلند - نیو گینی
۱۸۹۵۹۷۲۱ کیلو متر مربع	افریقا
	مجموع تمام یخچال های کره ارض
	مجموع وزن کتله یخ روی زمین از جمله
	۹۵۹۰ فیصد آن در نثار کتیس (قطب
	جنوب) وجود دارد .

۳۰ - ۳۲ میلیون کیلو متر

طولانی ترین یخچالهای غیر طبیعی

۸۵ کیلو متر	یخچال اینیل چیک (تیا نسان)
۸۰ کیلو متر	یخچال یوبسالا (پتاگونیا)
۷۷ کیلو متر	یخچال فید چینکو (ترانسلائی)
۷۵ کیلو متر	یخچال سیاچن (قراقرم)

یخچالهای طولانی شده الب

۲۵۰۵ کیلومتر	یخچال آلیچ
۱۵۰ کیلومتر	یخچال یونتر آر
۱۴۵ کیلومتر	یخچال گورنیر
۱۳۵ کیلومتر	مردو گلاس

۱۰۲ کیلو متر

پاستریتنس

۹ر۲ كيلو متر
۸ر۷ كيلو متر
۸ر۵ كيلو متر

گنجاڭ
هيئترياس
يخجال مور تيراج

اوزان ومقياسات

اوزان فلزات نجيبه (سيستم تروى)

يك گرائين ۰ر۶۵۰ گرام
يك اونس ۲۰ پنى وايت = ۳۱ر۱۵۴ گرام
يك بنى وايت ۲۴ گرائين = ۱ر۵۰۵ گرام
يك پوند ۱۲ اونس = ۳۳۷ر۲۵ گرام
يك رود = ۴۰ راد = ۱۲ ر ۱۰ آر
يك اكر = ۴ راد = ۰ر۴۰۶۶۷ هكتار
يك هكتار = ۲ر۴۷۱۱ اكر
تساوى سيستم مترىك و مقياسات انگليسى
يك انچ = ۲۵ر۴۰۰ ميليمتر يك ميليمتر =
۰ر۰۳۹۳۷۱ انچ
يك فټ ۱۲ انچ = ۳۰ر۴۷۹ سانتيمتر
يك يارد ۳ فټ = ۹۱ ر ۴۴ سانتيمتر
يك فټ = ۰ر۳۰۴۷۹ مترىك متر = ۲۸۰۹
۳ فټ .
يك پول = ۵ر۰۳ يارد
يك چائين = ۴ پول = ۲۰ر۱۲ متر
يك فار لونج = ۱۰ چائين = ۲۰ر۱۷
متر .
يك ميل = ۱ر۶۰۹۳۱ كيلو متر
يك كيلو متر = ۰ر۶۲۱۳۷ ميل
يك ميل انگليسى ويا تمثالى = ۸فارلونج
= ۱ر۶۰۹۳۱ كيلو متر
يك ميل جغرافيايى = ۷ر۴۲۰۴۴ كيلومتر
مقياسات طولى ناوتيك
يك اس ام = ميل بين المللى دريائى
= ۱ر۸۵۲ كيلو متر
يك طول كيبل عشر يك ميل دريائى است.
يك فاهوم = ۰۶ - فټ = ۱ر۸۲۹ مترىك
كيبل لنيټ = ۱۰۰ فا تهموم = ۱۸۲ر۹ متر
يك ميل ناوتيكال انگليسى ۸۵۳ ر ۱
كيلو متر .
تساوى مقياسات سطح سيستم متر يك
يا مقياسات انگليسى
يك متر مربع ۱۰۰ ديسي
يك متر مربع ۱۰۰۰ سانتى
متر مربع ۱۰۰ر۷۶۵ فټ مربع
يك فټ مربع = ۰ر۰۹۲۹۰ متر مربع
يك انچ مربع = ۶ر۴۵ سانتى مترمربع
يك يارد مربع = ۹ فټ مربع =
۰ر۸۳۶ متر مربع .

يك آر = ۱۰۰ متر مربع = ۰ر۹۹ ۱۱
يارد مربع
يك ميل مربع = ۲ر۵۸۸۹ كيلو متر
يك كيلو متر مربع = ۳۲۸۶۱ ميل مربع
يك متر مربع = ۱۰۰ هكتار ر =
۱۰۰۰۰ مترمربع = ۱۱ ر ۷ ۱۲ اكر
يك رود پول بيرج = ۳۰ر۱ يارد مربع
= ۲۵ر۲۸۹ متر مربع
يك فټ مربع = ۱۴۴ - انچ مربع =
۹ر۲۸۸ ديسي متر مربع
تبادل اوزان سيستم مترىك واوزان
انگليسى
اوزان عمومى تجارتي
يك پوند آوارد يو يويس ۴۵۹ ر كيلوگرام
يك كيلوگرام = ۲ر۲۰۴۶ پوند آوارديو
يونس .
يك درام ۲۷ر۳۴ كراينس = ۱ر۷۷۲ گرام
يك اونس ۱۶ درام = ۲۸ر۳۵۰ گرام
يك پوند ۱۶ اونس = ۵۴۳ر۵۹ گرام
يك سنتون ۱۴ پوند = ۶ر۳۵ كيلوگرام
يك كوارتر انگليسى سنتون = ۱۲ر۷۰ كيلوگرام
در اضلاع متحده امريكا : يك كوارتر =
۱۱ر۳۳۹ كيلوگرام
يك هاندرټ وايت انگليسى
۴ كوار تر = ۸۰۲ ر ۵۰ كيلو گرام
در اضلاع متحده امر يكا : يك
هاندرټ وايت = ۴۵ر۳۵۹ كيلوگرام .
يك لانج تن = ۱ر۰۱۶۰ تن يك
تن = ۱ر۲۳۱ لانج تن
يك لانج تن = ۲۰ سنتال = ۱۰ر۱۶۰۵
كيلوگرام
يك سنتال (شورت) ۱۰۰ پوند = ۴۵ر۳۵۹
كيلوگرام
يك شور ت تن = ۹۰ر۷۱۸ تن =
يك تن = ۱۰ر۲۳۱ ر ۱ شور ت تن
يك شور ت تن = ۲۰ شور ت سنتال
= ۹۰ر۱۸۵ كيلوگرام =
۹ فټ مربع = ۰ر۸۳۶ متر مربع .

معلومات آفاقی درباره حقایق مهمه جهان

اوقیانوسهای بزرگ :-

علمای جغرافیه و خریطه سازان جهان :-
چهار پارچه بزرگ آب را بنام «اوقیانوسها»
یاد میکنند .

این اوقیانوسها عبارت اند از : اوقیانوس
پاسفیک - اوقیانوس اتلانتیک - اوقیانوس
هند و اوقیانوس آرکتیک .

پندار برای این است که اوقیانوسهای
اتلانتیک و پاسفیک در حصه خط استوا به دو
قسمت اتلانتیک شمالی و اتلانتیک جنوبی و
پاسفیک شمالی و پاسفیک جنوبی منقسم گردیده
است .

اوقیانوس آرکتیک نام آبهای است که در
شمال کتله های خشکه در ناحیه دایره آرکتیک
واقع می باشد اصطلاح اوقیانوس انتارکتیک
از طرف عده از کارتوگرافرها برای توضیح
هویت آبهای اطراف انتارکتیکا بکار برده
می شود . اما حدود شمالی آنرا هیچ نقطه
معین جغرافیایی تعیین کرده نمیتواند .

عمق و مساحت اوقیانوسها

اوقیانوس پاسفیک : مساحت سطحی ۱۶۶۸۰۶۳۸
مربع میل . وعمق ۱۴۰۴۸ فوت .

اوقیانوس اتلانتیک : مساحت سطحی ۶۳۱۸۹۳۰۶
مربع میل . وعمق ۱۲۸۸۰ فوت .

اوقیانوس هند : مساحت سطحی ۲۸۳۰۶۲۷۶
مربع میل . وعمق ۱۳۰۰۲ فوت .

اوقیانوس آرکتیک : مساحت سطحی ۵۴۴۰۱۹۷
مربع میل . وعمق ۳۹۰۳ فوت .

عمق و مساحت اوقیانوسها

بحیره مالا : مساحت سطحی ۹۹۸۰۰۶
مربع میل . وعمق ۳۹۷۶ فوت .

بحیره چین جنوبی : مساحت سطحی ۱۱۴۶۰
مربع میل . وعمق ۸۱۸۵ فوت .

بحیره کریبین : مساحت سطحی ۱۰۶۳۴۰
مربع میل . وعمق ۴۸۷۸ فوت .

بحیره مدیترانه : مساحت سطحی ۹۶۶۵۷
مربع میل . وعمیق ۴۸۷۸ فوت .

بحیره پیرنگ : مساحت سطحی ۸۷۰۷۵۳
مربع میل . وعمق ۴۷۱۴ فوت .

خلیج مکسیکو : مساحت سطحی ۵۹۵۷۶۰
مربع میل . وعمق ۹۶۱۶ فوت .

بحیره چین شرقی : مساحت سطحی ۴۸۲۳۱۷
مربع میل . وعمق ۶۱۷ فوت .

خلیج هدسن : مساحت سطحی ۴۷۵۷۹۲
مربع میل . وعمق ۴۲۰ فوت .

بحیره جاپان : مسافت سطحی ۳۸۹۰۷۴
مربع میل . وعمق ۲۴۰۰ فوت .

مربع میل . وعمق ۴۴۹۲ فوت .

بحیره اندامان : مساحت سطحی ۳۰۷۷۹۵۴
مربع میل . وعمق ۲۸۵۴ فوت .

بحیره مالا : مساحت سطحی ۲۲۲۱۲۴
مربع میل . وعمق ۳۰۸ فوت .

بحیره زرد : مساحت سطحی ۱۸۰۰۰۰
مربع میل . وعمق ۱۰۶ فوت .

بحیره سرخ : مساحت سطحی ۱۶۹۰۷۳
مربع میل . وعمق ۶۱۱ فوت .

بحیره سیاه : مساحت سطحی ۱۷۸۳۷۸
مربع میل . وعمق ۳۶۱۰ فوت .

بحیره بالتیک : مساحت سطحی ۱۶۳۰۵۰
مربع میل . وعمق ۱۸۹ فوت .

خلیج فارس : مساحت سطحی ۸۲۲۰۱
مربع میل . وعمق ۸۲ فوت .

خلیج فارس : مساحت سطحی ۹۲۲۰۱
مربع میل . وعمق ۸۲ فوت .

خلیج سینت لارنس : مساحت سطحی ۹۱۸۱۵
مربع میل . وعمق ۴۱۷ فوت .

خلیج کالیفرنیا : مساحت سطحی ۶۲۶۲۵
مربع میل . وعمق ۲۶۶۷ فوت .

تنگه ماناش و بحیره آیر لند :

مساحت سطحی ۶۸۹۱۹ مربع میل . وعمق
۱۹۰ فوت .

تنگه باس : مساحت سطحی ۲۸۸۸۰
مربع میل . وعمق ۲۳۰ فوت .

حجم و وسعت قاره ها

امریکای شمالی به شمول جزایر آن :-
۹۳۰۰۰۰۰۰ مربع میل .

از شمال به جنوب ۵۳۰۰ میل واز شرق
به غرب ۴۰۰۰ میل .

امریکای جنوبی : ۶۸۰۰۰۰۰۰ مربع میل .

از شمال به جنوب ۴۷۵۰ میل واز شرق به
غرب ۳۱۰۰ میل .

اروپا :- ۳۷۵۰۰۰۰۰ مربع میل .

از شمال به جنوب ۲۴۰۰ میل واز شرق
به غرب ۳۸۰۰ میل .

آسیا بشمول جزایر آن : ۱۶۹۰۰۰۰۰۰
مربع میل .

از شمال به جنوب ۵۳۰۰ میل واز شرق به
غرب ۶۰۰۰ میل .

افریقا : ۱۱۵۰۰۰۰۰۰ مربع میل .

از شمال به جنوب ۵۰۰۰ میل واز شرق
به غرب ۴۷۰۰ میل .

آسترالیا : ۲۹۵۰۰۰۰۰ مربع میل .

از شمال به جنوب ۱۹۷۰ میل واز شرق به
غرب ۲۴۰۰ میل .

خلیج نیاسا : این خلیج در قاره افریقا وقوع دارد. مساحت سطحی آن ۱۱۴۳۰ مربع میل است طولش ۳۶۰ میل و عمق آن ۲۲۲۶ فٹ میباشد .

خلیج گزیت سیلو : در امریکای شمالی واقع است مساحت سطحی این خلیج ۱۰۹۸۰ مربع میل طول ۲۹۸ میل و عمق آن ۲۰۱۵ فٹ است .

خلیج ایروی : این خلیج در امریکای شمالی واقع است . مساحت سطحی آن ۹۹۱۰ مربع میل است . طول خلیج ۲۴۱ میل و عمقش ۲۱۰ فٹ میباشد .

خلیج ونیگ : در امریکای شمالی واقع است . مساحت سطحی آن ۹۴۶۴ مربع میل طول ۲۶۶ میل و عمق آن ۶۰ فٹ است .

خلیج اوتاریو : این خلیج در امریکای شمالی وقوع دارد . دارای ۷۶۰۰ مربع میل مساحت سطحی است طولش ۱۹۳ میل و عمقش ۸۰۲ فٹ میباشد .

خلیج لارو کا : در قاره اروپا واقع است . مساحت سطحی آن ۶۸۳۵ مربع میل طول ۱۲۰ میل و عمق آن ۷۲۸ فٹ میباشد .

خلیج بلغاش : این خلیج در قاره آسیا وقوع دارد . مساحت سطحی آن ۲۷۲۰ مربع میل است . طولش ۳۰۰ میل و عمق آن ۸۵ فٹ می باشد .

خلیج چاد : در قاره افریقا واقع است . ۶۳۰۰ مربع میل مساحت دارد . طول این خلیج ۱۷۵ میل و عمق آن ۲۴ فٹ میباشد .

خلیج ماراسیبو : در امریکای جنوبی وقوع دارد . مساحت سطحی این خلیج ۶۳۰۰ مربع میل طول ۱۰۰ میل و عمق آن ۱۰۲ فٹ است .

خلیج اونیکا : این خلیج در قاره اروپا است دارای ۳۷۱۰ مربع میل مساحت سطحی میباشد . طول آن ۱۴۵ میل و عمق آن ۳۶۱ فٹ است .

خلیج ایرو : در استرالیا وقوع دارد . مساحت سطحی آن ۳۷۰۰ مربع است . طولش ۱۱۵ میل میباشد .

خلیج تیتی کاگا : این خلیج در امریکای جنوبی واقع است . دارای ۳۲۰۰ مربع میل مساحت سطحی میباشد . طول آن ۱۱۰ میل و عمق آن ۱۰۰۲ فٹ است .

خلیج اناباسکا : در امریکای شمالی واقع است . مساحت سطحی آن ۱۳۲۰ مربع میل طول ۲۰۸ میل و عمق آن ۴۰۷ فٹ میباشد .

خلیج نکاراگوا : این خلیج در امریکای

کوه آتشفشان باتور : در جزیره بالی واقع بوده و ۵۶۳۷ فٹ ارتفاع دارد در ماه سپتامبر سال ۱۹۶۳ در اثر انفجار این کوه آتشفشان ۱۲۰۰ نفر که در قرب وجوار آن بسر میبردند .

مجبور به ترک منازل شان گردیدند .

و صدای مهیب انفجار تا فاصله پنجاه میلی شنیده شد .

خلیج های مهم جهان

خلیج سوپریور : در امریکای شمالی وقوع دارد . مساحت سطحی ۳۱۸۰۰۰ مربع میل طول ۳۵۰ میل و عمق آن ۱۳۳ فٹ است .

خلیج وکتوریا : در قاره افریقا واقع است . مساحت سطحی آن ۲۶۸۲۸ مربع میل میباشد طول آن ۲۲۵ میل و عمق آن ۲۶۵ فٹ می باشد .

بحیره ارال : در قاره آسیا وقوع دارد . مساحت سطحی آن عبارت از ۲۵۳۰۰ مربع میل است . طول بحیره ارال ۲۸۰ میل است و عمق ۲۲۳ فٹ میباشد .

خلیج هورون : این خلیج در امریکای شمالی واقع است . مساحت سطحی آن ۲۳۰۰۰ مربع میل طول ۲۰۶ میل و عمق آن ۷۵۰ فٹ میباشد .

خلیج مَشِگان : در امریکای شمالی وقوع دارد . مساحت سطحی خلیج مَشِگان ۲۲۴۰۰ مربع میل است طول آن ۳۰۷ میل و عمقش ۹۲۲ فٹ میباشد .

خلیج تانگانیکا : این خلیج در قاره افریقا واقع است . مساحت سطحی آن ۱۲۷۰۰ مربع میل طول ۴۵۰ میل و عمق آن ۴۷۱۰ فٹ است .

خلیج گزیت بیر : در امریکای شمالی وقوع دارد و مساحت سطحی آن عبارت از ۱۲۲۷۰ مربع میل میباشد . این خلیج ۲۳۲ میل طول دارد و عمقش به ۵۳۱۵ فٹ میرسد .

خلیج بایگال : در قاره آسیا واقع است و مساحت سطحی آن ۱۱۷۸۰ مربع میل میباشد . ۳۸۵ میل طول دارد و عمق آن ۵۳۱۵ فٹ است .

طولش ۹۰ میل وعمقش ۴۹ فت است .
خلیج مویرو : در قاره افریقا وقوع دارد .
 دارای ۱۷۷۰ میل مربع مساحت سطحیه است .
 طول این خلیج ۷۶ میل و عمقش ۸۴ فت
 میباشد .

خلیج کیوما : این خلیج در قاره افریقا واقع
 است . مساحت سطحیه آن عبارت از ۱۷۱۰ مربع
 میل می باشد . دارای ۵۰ میل طول و ۲۵ فت
 عمق است .

خلیج خانکا : در قاره آسیا وقوع دارد دارای
 ۱۷۰۰ مربع میل مساحت سطحیه است .
 طول این خلیج ۵۵ میل و عمق آن ۳۳ فت
 میباشد .

خلیج تینلینگ : این خلیج در امریکای شما لسی
 واقع است . مساحت سطحیه آن عبارت از ۱۹۵۶
 مربع میل و طول آن ۶۷ میل میباشد .

خلیج کوکو : این خلیج در قاره آسیا واقع
 است . مساحت سطحیه آن ۱۶۲۵ مربع میل
 میباشد دارای ۶۸ میل طول و ۲۵ فت عمق
 است .

خلیج روبانت : در امریکای شمالی واقع بوده
 دارای ۱۶۰۰ مربع میل مساحت سطحیه است
 طول این خلیج ۶۹ میل است .

خلیج گریت سالت : این خلیج در امریکای
 شمالی واقع است از حیث مساحت سطحیه
 ۱۵۰۰ مربع میل را احتواء میکند طول آن
 ۷۵ میل و عمقش ۴۸ فت میباشد .

خلیج بانگو لو : در قاره آسیا وقوع دارد .
 دارای ۱۴۷۰ مربع میل مساحت سطحیه است
 طول این خلیج ۸ میل و عمق آن ۸۲ فت
 میباشد .

خلیج تونگتنگ : این خلیج در قاره آسیا
 واقع است مساحت سطحیه آن ۱۴۳۰ مربع میل
 می باشد و طولش ۷۵ میل است .

آبشار های معروف جهان

مسلماً در جهان ما هزاران آبشار خرد و
 بزرگ موجود است . و برخی ازین آبشار ها
 دارای عظمت و اهمیت هستند .

البته عظمت و اهمیت این چنین آبشار ها
 نه تنها مربوط به ارتفاع آنها است بلکه بیشتر
 به حجم جریان آب، متواتر ریزش آب، وسعت
 شراره و چگونگی ریزش آب شان منوط میباشد .
 آبشار سیت کویداس که در برا زیل و
 پراگوی واقع میباشد . هم از حیث ارتفاع و
 هم از نقطه نظر اینکه جریان حداقل سالانه آب
 آن تقریباً در هر ثانیه ۴۷۰۰۰۰ فت مکعب
 است از بزرگترین آبشار های جهان محسوب
 میگردد .

شمالی وقوع دارد . مساحت سطحیه آن ۳۱۰۰
 مربع میل است طولش ۱۰۰ میل و عمق آن
 ۲۳۰ فت میباشد .

خلیج رودلف : در قاره افریقا
 واقع است دارای ۲۴۷۳ مربع میل مساحت
 سطحیه می باشد طول این خلیج ۱۵۴ میل و
 عمق آن ۲۴۰ فت است .

خلیج ویندر : در امریکای شما لسی وقوع
 دارد . مساحت سطحیه آن ۲۴۶۵ مربع میل
 است و دارای ۱۴۳ میل طول میباشد

خلیج اگیکنول : این خلیج در قاره آسیا
 واقع است . مساحت سطحیه آن ۲۳۵۵ مربع میل
 می باشد طول آن ۱۱۵ میل و دارای ۲۳۰۳ فت
 عمق است .

خلیج تورنس : در قاره استرالیا وقوع
 دارد .
 دارای ۲۲۳۰ مربع مساحت سطحیه میباشد و
 طول این خلیج ۱۳۰ میل است .

خلیج وانون : این خلیج در قاره ارو پا
 واقع است . مساحت سطحیه آن عبارت از ۲۱۴۱
 مربع میل می باشد . طولش ۹۰ میل و عمقش
 ۳۲۱ فت است .

خلیج ولی پیگو سیس : در امریکای
 شمالی وقوع دارد . دارای ۲۱۰۵ مربع میل
 مساحت سطحیه است .
 طول این خلیج ۱۴۱ میل و عمق آن ۳۸ فت
 میباشد .

خلیج الرت : این خلیج در قاره افریقا
 واقع است . مساحت سطحیه آن عبارت از
 ۲۰۷۵ مربع میل مساحت، طولش ۱۰۰ میل و
 عمقش ۵۴ فت است .

خلیج کاربا : در قاره افریقا وقوع دارد .
 دارای ۲۰۵۰ مربع میل مساحت سطحیه است
 طول این خلیج ۱۶۰ میل و عمق آن ۲۹۵ فت
 میباشد .

خلیج نیپگون : در امریکای شمالی وقوع
 دارد . دارای ۱۸۷۰ مربع میل مساحت سطحیه
 است . طول این خلیج ۷۲ میل و عمق آن
 ۵۴۰ می باشد .

خلیج گردیز : این خلیج در قاره استرالیا
 واقع است مساحت سطحیه آن عبارت از ۱۸۴۰
 مربع میباشد و طولش ۹۰ میل است .

خلیج مانتیو پا : در امریکای شمالی وقوع
 دارد . دارای ۱۸۱۷ مربع میل مساحت سطحیه
 است طول این خلیج ۱۴۰ میل و عمق آن
 ۱۲ فت میباشد .

خلیج اوروما : این خلیج در قاره آسیا واقع
 است . مساحت سطحیه آن ۱۸۱۵ مربع میل
 میباشد .

ارتفاع آن ۷۲۶ فټ ميباشد ودر قاره افريقا موقعيت دارد .

آبشار توجيلا : اين آبشار در افريقاي جنوبي واقع است وارتفاع آن ۳۱۱۰ فټ ميباشد .

آبشار ټووري : در کشور هند واقع است وارتفاع آن به ۳۳۰ فټ ميرسد .

آبشار بوداگي : يکي از آبشار هاي معروف کشور جاپان است و۳۳۵ فټ ارتفاع دارد .

آبشار وټو هومي : اين آبشار در قاره استراليا واقع است ودارای ۱۱۰۰ فټ ارتفاع ميباشد .

آبشار سوډر لاند : ۱۹۰۴ ارتفاع دارد و در قاره استراليا واقع بوده و به زيلا ند جديد متعلق است .

آبشار گرېلور : اين آبشار در قاره اروپا واقع است. ارتفاع آن ۱۲۵۰ فټ ميباشد و مربوط به استراليا است .

آبشار گاوا ارنی : در فرانسه وقوع دارد وارتفاع اين آبشار ۱۲۸۰ فټ است .

آبشار پستل ريډر : از آبشارهاي برتانيه است و به سويزرلند تعلق دارد .

آبشار توس : مربوط به کشور ايتاليا است ودارای ۴۷۰ فټ ارتفاع ميباشد .

آبشار کجلفووسن : اين آبشار به ناروي تعلق دارد وارتفاع آن ۲۶۰۰ فټ است .

آبشار هاندول : ۳۴۵ فټ ارتفاع دارد و مربوط به سويډن ميباشد .

آبشار گرتوز : دارای ۱۶۴۰ فټ ارتفاع است و به سو يزر لند تعلق دارد .

آبشار هايټ فال : اين آبشار در امريکا ي شمالي واقع است . ارتفاع آن ۱۶۵۰ فټ و مربوط به کانادا ميباشد .

آبشار يوسمايت : در امريکاي شمالي واقع است . مربوط باضلاع متحده امريکا بوده ، ۲۴۲۵ فټ ارتفاع دارد .

آبشار گلاس : اين آبشار ۱۳۲ فټ ارتفاع دارد . در امريکاي جنوبي واقع بوده و به برازيل مربوط می باشد .

برخي از جزاير مهم جهان

گرېن لاندونډنمارک : مساحت سطحيه ۸۴۰۰۰۰ مربع ميل .

گيني جديد : مساحت سطحيه ۳۱۷۰۰۰ مربع ميل .

ماليزيا : مساحت سطحيه ۲۸۷۴۰۰ مربع ميل

ملغاسي : مساحت سطحيه ۲۲۹۸۱۲ مربع ميل

جزيره بافين : اين جزيره مربوط به کانادا ميباشد و دارای ۱۸۳۸۱۰ مربع مساحت سطحيه است .

جزيره سوماتا : دارای ۱۸۲۸۶۰ مربع

مقدار تقريبي جريان سالانه آب آبشار نياگارا واقع در امريکا و کانادا در هر ثانيه ۲۱۲۲۰۰ فټ مکعب از آبشار بالوافونسو واقع در برازيل ۱۰۰۰۰۰ فټ مکعب از آبشار اوروبو يونگا واقع در برازيل ۹۷۰۰۰ فټ مکعب ، از آبشار ايکوادور واقع در ارجنتاين و برازيل ۶۱۶۰۰ فټ مکعب از آبشار پو تو س ، ماريبونډ واقع در برازيل ۵۳۰۰۰ فټ مکعب از آبشار وکتوريا واقع در يوگنډا ۲۸۴۰۰۰ فټ مکعب . از آبشار چر چل ولايرادور واقع در کانادا ۴۰۰۰۰ فټ مکعب . و از آبشار کيتوا تيوا ۲۳۴۰۰ فټ مکعب ميباشد .

آبشار کووري واقع در کشور هند يکي از آبشار هاي معروف جهان است . اين آبشار در موقع خشکي و کم آبي به بحران قلت آب مواجه ميگردد و از شراره آن آفتاب قطره ، قطره فرو ميريزد . اما در موسم بارندگي جريان آب آن در هر ثانيه عيسارت از ۶۶۷۴۷۰ فټ مکعب ميباشد .

در ياي نياگارا آب خليج ايري را به خليج انتاريو به فاصله ۳۶ ميل در يکسرا شيبی تقريباً ۳۲۶ فټ انتقال ميدهد .

اين آبشار در نياگارا از طريق دو آبشار يکي (هار سشو) مربوط به کانادا و ديگري آبشار امريکا جريان می يابد از هنگاميکه در هر دو جناح در ياي نياگارا هم بطرف کانادا وهم بطرف امريکا مراکز توليد نيروي برق ايجاد شده است ارتفاع اين آبشارها پيوسته در حال تحول و تغيير ميباشد .

چون مراکز متذکره برق آب مورد نيازشان را از دريا ميگيرند بنا بران سطح آب حوضي که در قسمت زيرين آبشار ها بنا شده است تا ۳۰ فټ صعود و نزول ميکند .

بلند ترين ارتفاع آبشار هار سشو مربوط به کانادا و آن ديگر که به امريکا تعلق دارد . تنها و تنها در خلال شيبها و فصل نا مساعد توريزم بالترتيب به ۱۸۶ فټ و ۱۹۳ فټ ميرسد .

موقعيت و ارتفاع برخي از آبشار

هاي مهم :-

آبشار اراگانا : در قاره افريقا واقع است . اين آبشار به انگولا تعلق دارد و ارتفاع آن ۴۰۶ فټ است .

آبشار فنتا : اين آبشار مربوط به کشور حبشه است . ارتفاع آن ۵۰۸ فټ ميباشد و در قاره افريقا وقوع دارد .

آبشار چيرومو : ۸۸۰ فټ ارتفاع دارد . در قاره افريقا واقع است و مربوط زمبيا ميباشد .
آبشار گالاميو : در تانزانيا واقع است

مساحه سطحیہ است و مربوط به اندونیزیا
میشد .

در یاهای معروف جهان

دریای امازون: ۲۹۰۰ میل طول دارد و آب
آن در اوقیانوس آتلانتیک میریزد .
دریای آمو: این دریا ۱۶۰۰ میل طول دارد و
محل ریزش آن بحیره ارال است .
دریای آمو: این دریا ۱۶۰۰ میل طول آن
است و در تنگه تارتار میریزد .
دریای انگارا: این دریا دارای ۱۱۵۰
میل طول است و محل ریزش آب آن یمنی
است .

دریای برهائیو ترا: طول آن ۱۸۰۰ میل
است و در خلیج بنگال می ریزد .
دریای چرچک: ۱۰۰۰ میل طول دارد و محل
ریزش آب آن خلیج هدسن است .
دریای گانگو: طول این دریا ۲۷۱۸
میل است و به اوقیانوس آتلانتیک می ریزد .
دریای دانسوپ: آب آن در بحیره سیاه
میریزد و طولش ۱۷۷۰ میل است .

دریای دنپیر: این دریا ۱۴۲۰ میل طول
دارد و محل ریزش آب آن بحیره سیاه است .
دریای دون: ۱۴۲۰ میل طول آن است و در
بحیره سیاه می ریزد .
دریای گنگ: طول این دریا ۵۶۰۰ میل است
و آب آن در خلیج بنگال میریزد .

دریای فرات: دارای ۱۷۰۰ میل طول می باشد
و در خلیج فارس میریزد .
دریای هوانگ: این دریا ۳۰۰۰ میل طول
دارد و محل ریزش آب آن بحیره زرد است .
دریای اندرس: ۱۹۰۰ میل طول دارد و آبش
در بحیره عرب می ریزد .

دریای ایراودی: این دریا ۱۲۵۰ میل طول
دارد و به خلیج بنگال میریزد .
دریای چوپرا: ۱۵۰۰ میل طول آن است
و در دریای امازون میریزد .
دریای سنیت لارنس: طول این دریا
۱۹۰۰ میل است و آب آن در جھیل سنیت
لارنس میریزد .

دریای سالوین: ۱۷۵۰ میل طول دارد و در
جھیل مارتابان می ریزد .
دریای سانفر انسکو: این دریا ۱۸۰۰
میل طول دارد و آب آن در اوقیانوس آتلانتیک
میریزد .

دریای سکا چوان: دارای ۱۲۰۵ میل طول
است و محل ریزش آب آن خلیج ونیپگ می
باشد .

میل مساحه سطحیہ می باشد و به اندونیزیا تعلق
دارد .

جزیره هانشو: مربوط به جاپان است و
مساحه سطحیہ آن ۸۸۰۰۰ مربع میل می باشد
جزیره برتانیہ: دارای مساحه سطحیہ
۸۴۱۸۶ مربع میل .
جزیره الیسیر: ۸۲۱۱۹ میل مربع مساحه
سطحیہ دارد و به کانادا متعلق می باشد .
جزیره وکتوریا: به کانادا مربوط است
مساحه سطحیہ آن ۸۱۹۳۰ مربع میل را احتواء
میکند .

جزیره نووا بزملیا: این جزیره بکشور اتحاد
شوروی تعلق دارد و مساحه سطحیہ آن ۳۱۹۰۰
مربع میل است .

جزیره سوالبارد: به ناروی مربوط است و
مساحه سطحیہ آن ۲۴۱۰۰ مربع میل می باشد .
نیوفوندلاند: جزیره است که به کانادا تعلق
دارد و مساحه سطحیہ آن ۴۲۷۲۴ مربع میل
است .

گیویا: این جزیره عبارت از کشور گیویا
است که ۴۳۰۳۸ مربع میل مساحه سطحیہ
دارد .

سیلون: ۲۵۳۳۲ مربع میل مساحه سطحیہ دارد
و عبارت از کشور سیلون است .
فارموسا: مساحه سطحیہ آن ۱۲۸۸۵ مربع
میل می باشد .

هینان: این جزیره به جمهوریت مردم چین
مربوط است و ۱۳۰۰۰ مربع میل مساحه
سطحیہ دارد .

جاپان: عبارت از کشور جاپان است و
مساحه سطحیہ آن ۱۴۲۷۷ مربع میل می باشد .
زیلانہ جدید: دارای ۱۰۳۷۲۶ مربع میل
مساحه سطحیہ است .

فلسپین: دارای مساحه سطحیہ ۱۱۵۷۰۷
مربع میل می باشد .
جزیره سخالین: ۲۸۵۹۷ میل مربع مساحه
سطحیہ دارد و به اتحاد شوروی متعلق است .
جزیره تسمانیا: این جزیره در استرالیا
واقع است و ۲۴۳۳۰ مربع میل مساحه سطحیہ
دارد .

جزیره وانگور: در کانادا واقع است و
مساحه سطحیہ آن ۱۲۴۰۸ مربع میل می باشد .
جزیره جاوا: بکشور اندونیزیا تعلق دارد
و مساحه سطحیہ آن ۴۸۱۶۳ مربع میل است
جزیره سلین: مساحه سطحیہ آن ۱۷۲۹۸۷
مربع میل است و به اندونیزیا تعلق دارد .
جزیره مولو گاس: دارای ۲۸۷۶۷ مربع

- د دریای سی :** طول این دریا ۱۲۵۰ میل است و در بحیره چین جنوبی میریزد .
- د دریای نیل :** ۴۱۴۵ میل طول دارد و آب آن در مدیترانه میریزد .
- د دریای اوب ارتیش :** دارای ۳۴۶۰ میل طول است و آب آن در جهیل اوب میریزد .
- د دریای ووریج :** ۳۱۰۰ میل طول دارد و آب آن در اقیانوس اتلانتیک میریزد .
- د دریای اورینو گو :** طول این دریا ۱۷۰۰ میل است و در اقیانوس اتلانتیک میریزد .
- د دریای پاراگوی :** این دریا ۵۰۰ میل طول دارد و آب آن در دریای پارا ناخر میریزد .
- د دریای پارانا :** ۲۵۰۰ میل طول دارد و در دریای ریودو پلاتا میریزد .
- د دریای پیس :** دارای ۱۱۹۵ میل طول است و آب آن در دریای سیلو میریزد .
- د دریای پلکو مایو :** طول این دریا ۱۰۰۰ میل است و در دریای پارگوی میریزد .
- د دریای پوروس :** ۲۰۰۰ میل طول دارد و آبش در دریای امازون می ریزد .
- د دریای یوکون :** طول این دریا ۱۹۷۶ میل است و در بحیره بېرنګک میریزد .
- د دریای زامبزی :** ۱۶۰۰ میل طول دارد و در اوقیانوس هند میریزد .
- نوٹ :** از ذکر نام دریا هائیکه طول آنها کمتر از هزار میل میباشد انصراف بعمل آمده است .
- بلندترین و پست ترین نقاط جهان**
- آسیا :** مونت ایورست واقع در نیپال و تبت ۲۹۰۲۸ فٹ ارتفاع دارد بلند ترین نقطه در آسیا و بحیره مرګ واقع در اسرائیل واردن که ۱۲۸۶ فٹ از سطح بحر پائین است پست ترین نقطه در آسیا شمرده میشود .
- د راهریکای جنوبی :** مونت مونکای کو واقع در ارجنتاین که دارای ۲۲۸۳۴ فٹ ارتفاع است بحیث بلند ترین نقطه در امریکای جنوبی و سالیناس گراندیس شبه جزیره والدیس واقع در ارجنتاین که ۱۳۱ فٹ از سطح بحر پائین است بحیث پست ترین نقطه در امریکای جنوبی شناخته میشود .
- د امریکای شمالی :** مونت مکینلی واقع در
- د دریای وری دارلنگ :** طول این دریا ۲۳۱۰ میل است و آب آن در خلیج اسکندر یه میریزد .
- د دریای نیمگرو :** دارای ۱۴۰۰ میل طول است و در دریای امازون میریزد .
- د دریای نایجریا :** این دریا ۲۶۰۰ میل طول دارد و در جهیل گنیبا میریزد .
- د دریای نلسون :** طول آن ۱۶۰۰ میل است و
- د دریای نوکان تینا :** طول آن ۱۱۶۰ میل است و آب در بحیره کسپین میریزد .
- د دریای اورال :** طول آن ۱۵۷۰ میل است و آب آن در بحیره کسپین میریزد .
- د دریای یورگووی :** ۱۰۰۰ میل طول دارد و در دریای ریورولپلا می ریزد .
- د دریای ولگا :** این دریا دارای ۲۲۹۰ میل طول است و آب آن در بحیره کسپین میریزد .
- د دریای نگستی :** طول این دریا ۳۴۰۰ میل است و آب آن به بحیره چین شرقی میریزد .
- د دریای یاپورا :** ۱۵۰۰ میل طول دارد و در دریای امازون میریزد .
- د دریای پنسیسی :** دارای ۲۰۸۰ میل طول دارد و در بحیره کارا میریزد .
- د دریای لینا :** طول این دریا ۲۶۸۰ میل است و محل ریزش آب آن بحیره لیتیف میباشد .
- د دریای هیکنزی :** ۲۶۳۵ میل طول دارد و در بحیره بیر فورت میریزد .
- د دریای مادیرا :** دارای ۲۱۰۰ میل طول و آب آن در دریای امازون میریزد .
- د دریای مگدالینا :** این دریا ۱۰۰۰ میل طول دارد و آبش در بحیره کریبین میریزد .
- د دریای میکانګ :** ۲۶۰۰ میل طول آن است و در بحیره چین جنوبی میریزد .

- الاسکا کہ ۲۰۳۲۰ فٹ ارتفاع دارد از بلندترین نقطه در امریکای شمالی و وادی مرک واقع در کالیفورنیا ۲۸۲ فٹ از سطح بحر پائین افتاده است . پست ترین نقطه در امریکا ی شمالی میباشد .
- در قاره افریقا:** کلیمانجارو واقع در تانزانیا که ارتفاع آن ۱۹۳۴۰ فٹ است . بلند ترین نقطه در قاره افریقا و فرو رفتگی قطاره واقع در جمهوریت عربی متحد که از سطح بحر ۴۳۶ فٹ پائین است پست ترین نقطه در افریقا شمرده میشود .
- در قاره اروپا:** مونت البروس واقع در کوههای قفقاز اتحاد شوروی که ۱۸۴۸۱ فٹ ارتفاع دارد به صفت بلند ترین نقطه در قاره اروپا و بحیره کسپین واقع در اتحاد شوروی که ۹۲ فٹ از سطح بحر پائین افتاده است . به صفت پست ترین نقطه در قاره اروپا شناخته میشود .
- در انارکتیکا:** و نسون ماسیف که ۱۸۶۰ فٹ ارتفاع دارد بلند ترین نقطه در انارکتیکار شمرده میشود .
- قاره آسترالیا:** مونت کوسیسکو واقع در رنیوسوت ویزلر که ۷۳۱۶ فٹ ارتفاع دارد بلند ترین نقطه در آسترالیا و خلیج ایراقس در آسترالیای جنوبی که ۳۹ فٹ از سطح بحر پائین است پست ترین نقطه در آسترالیا می باشد .
- قله های شامخ جهان**
- در قاره آسیا:**
- مونت ایورست:** واقع در نیپال و تبت ارتفاع آن ۲۸۲۵۰ فٹ میباشد .
- قله گودوین آستن:** در کشمیر واقع است و در ارتفاع آن ۲۸۲۵۰ فٹ میباشد .
- قله گان چنچو نگاه:** این قله در نیپال وقوع دارد و دارای ۲۸۲۰۸ فٹ ارتفاع است .
- قله داهولا گیری:** ۲۶۸۱۰ فٹ ارتفاع دارد و در نیپال واقع است .
- قله چوایو:** در نیپال و تبت واقع است و ارتفاع آن ۲۶۷۵۰ فٹ میباشد .
- قله نانگا پاربات:** دارای ۲۶۶۶۰ فٹ ارتفاع میباشد و در کشمیر واقع است .
- قله اناپورنا:** این قله ۲۶۵۰۴ فٹ ارتفاع دارد و در نیپال واقع میباشد .
- قله ماشر بروم:** در کشمیر واقع است و ۲۶۸۷۰ فٹ ارتفاع دارد .
- قله گوستیتان:** دارای ۲۶۲۹۱ فٹ ارتفاع
- است و در تبت وقوع دارد .
- قله هیمال جولی:** در نیپال واقع است و ارتفاع آن ۲۵۸۰۱ فٹ است .
- قله ماشر بروم:** ۲۵۶۶۰ فٹ ارتفاع دارد و در کشمیر واقع است .
- قله کامت:** این قله در هند و تبت واقع است و ۲۵۴۴۷ فٹ ارتفاع دارد .
- قله اولوغ موستاغ:** ۲۵۲۴۰ فٹ ارتفاع دارد در تبت و سنگیانگک واقع است .
- قله کنگر:** در سنکیا نک واقع است و ارتفاع آن ۲۵۲۲۵ فٹ میباشد .
- قله مینیاگونگا:** این قله در جمهوریت مردم چین واقع است و ۲۴۹۰۰ فٹ ارتفاع دارد .
- قله گوئیزم:** در اتحاد شوروی واقع است و ارتفاع آن ۲۴۵۹۰ فٹ میباشد .
- قله هاراموش:** ۲۴۲۷۲ فٹ ارتفاع دارد در پاکستان واقع است .
- قله مانا:** دارای ۲۳۸۶۰ فٹ ارتفاع است و در هند وقوع دارد .
- قله گروس وینود:** در جمهوریت مردم چین واقع است و ارتفاع آن ۲۱۱۹۰ فٹ میباشد .
- قله دماوند:** این قله در ایران وقوع دارد و ارتفاع آن ۱۸۹۳۴ فٹ است .
- قله ادرات:** ۱۶۹۶۰ فٹ ارتفاع دارد و در ترکیه واقع است .
- در امریکای شمالی :-**
- قله میکسکی:** در اضلاع متحده امریکا واقع است و ارتفاع آن ۲۰۳۲۰ فٹ میباشد .
- قله پوبو کاتبیل:** این قله در مکسیکو واقع است و ارتفاع آن ۱۷۸۸۷ فٹ میباشد .
- قله ستلال تیپال:** ۱۹۴۷۰ فٹ ارتفاع دارد و در اضلاع متحده امریکا واقع است .
- قله لوکانیا:** در کانادا واقع است و ارتفاع آن ۱۷۱۴۷ فٹ میباشد .
- قله زینان تیکانل:** این قله در مکسیکو وقوع دارد و ارتفاع آن به ۱۵۰۱۶ فٹ میرسد .
- قله کیمندی:** در اضلاع متحده امریکا واقع است و ۱۶۲۸۶ فٹ ارتفاع دارد .
- قله ستیل:** ۱۶۴۴۰ فٹ ارتفاع دارد و در کانادا واقع است .
- قله سمنت:** ایلسان: این قله در اضلاع متحده امریکا واقع است و ارتفاع آن ۱۸۰۰۸ فٹ میباشد .
- قله میگار:** ۱۴۰۰ فٹ ارتفاع دارد .
- قله لایانا:** این قله در اضلاع متحده امریکا واقع میباشد و ارتفاع آن ۱۴۳۰ فٹ است .
- در امریکای جنوبی:**

طول ۳۲۲۳ فٹ میباشد یکی از پایه های تپداب آن به عمق ۲۶۰ فٹ در تحت آب اعمار شده است .

کشف گردیده است .
نایتروک اسید : گلابر جرمنی در سال ۱۶۴۸ آنرا اختراع کرده است .

پنسلیسین : در سال ۱۹۲۹ توسط فلمنگ انگلیسی اختراع شده است .

پرو نار گول : مخترع آن نایزر جرمنی در سال ۱۸۸۲ بوده است .

وادیو اکتیوی : در سال ۱۸۹۶ توسط یگری فرانسوی کشف شده است .

وادیوم : کوری پیلر فرانسوی و کوری ماری پولندی در سال ۱۸۹۸ به کشف آن موفق شده اند .

سلور سن : (۴۰۶) در سال ۱۹۱۰ توسط ایرلیخ جرمنی اختراع گردیده است .

ستروپنوما یسین : مخترع آن در سال ۱۹۴۵ واگسن امریکایی بوده است .

سلفلانایلا مید : در سال ۱۹۳۴ توسط دواماک جرمنی کشف شده است .

سلفادیزین : توسط روبن امریکایی در سال ۱۹۴۰ کشف گردیده است .

سلفاپریدین : مخترع آن ریو نس فلیس انگلیسی در سال ۱۹۳۸ بوده است .

سلفتیا زول : فاسبند روالر امریکایی آنرا اختراع نموده است .

سملووک اسید : مخترع آن فلیس انگلیسی در سال ۱۸۲۱ میباشد .

تیراما یسین : در سال ۱۹۵۰ فنلی امریکایی آنرا اختراع نموده است .

ترانز ستود : توسط شاکلی بر تین امریکایی در سال ۱۹۵۶ اختراع گردیده است .

توبر کلین : در سال ۱۸۹۰ کوخ جرمنی آنرا کشف کرده است .

واگسن پولیو : سابن عالم امریکایی در سال ۱۹۵۵ باختراع آن توفیق یافته است .

واگسن چیچک : در سال ۱۷۹۷ توسط جز انگلیسی کشف گردیده است .

واگسن تیفوس : توسط نیکول فرانسوی در سال ۱۹۰۹ کشف شده است .

اختراعات بزرگ و کشفیات مهم علمی
ماشین جمع : در سال ۱۹۴۲ توسط پاسکال فرانسوی اختراع گردید .

طیاره (بشکل علمی) : توسط سبتنگ هوس امریکایی در سال ۱۸۶۸ اختراع شد .

طیاره هلیکوپتر : برنیان انگلیسی در سال ۱۹۱۶ آنرا اختراع کرد .

طیاره انجمن جت : در سال ۱۹۳۰ توسط وپنل برتانوی اختراع گردید .

اختراعات مهم در رشته های فزیک و کیمیا

انتی تو کسین : (دفتوری) در سال ۱۸۹۱ توسط فون بلانگ عالم جرمنی کشف شده است .

ارگیول : مخترع آن بارنس عالم امریکایی می باشد .

ارسیفنامین : در سال ۱۹۱۰ از طرف الیخ عالم جرمنی کشف گردیده است .

باسیتورین : مخترع آن در سال ۱۹۴۵ نیلنی امریکایی بوده است .

باوریتال : در سال ۱۹۰۳ توسط فیشر عالم جرمنی اختراع شده است .

بی ، سی ، جی : مخترع آن کالمت کرین فرانسوی است و سال اختراع آن ۱۹۲۰ می باشد .

کاربن اوکساید : عالم جرمنی بنام فیشر در سال ۱۹۲۵ به کشف آن توفیق یافته است .

کاربو هایسین : در سال ۱۹۵۲ توسط تانسر امریکایی اختراع شده است .

کلورین : مخترع آن دیو انگلیسی در سال ۱۸۱۰ بوده است .

کلوروفارم : در سال ۱۸۳۱ توسط گلتلر امریکایی اختراع شده است .

کلورو هایسین : برکهولد امریکایی در سال ۱۹۴۷ آنرا کشف کرده است .

کودتیزون : در سال ۱۹۳۶ توسط کندال امریکایی اختراع شده است .

دی ، دی ، تی : سایدلر در عالم جرمنی در سال ۱۸۷۴ به اختراع آن توفیق یافته است .

هواج بروقی : مخترع آن در سال ۱۸۸۸ هرتس جرمنی بوده است .

الکترون : در سال ۱۹۱۸ توسط تامسن امریکایی کشف شده است .

انسو لین : یکود کادالی در سال ۱۹۲۲ آنرا کشف نموده است .

ایزوتیازید : توسط هوفمن لاروخ عالم جرمنی در سال ۱۹۵۲ اختراع شده است .

مینا نول : در سال ۱۹۲۵ ذریعه باتار فرانسوی کشف شده است .

نیو ما یسین : مخترع عین آن واگسن والیج والر امریکایی در سال ۱۹۰۹ میباشند .

نیوترون : در سال ۱۹۳۲ توسط چاروک انگلیسی

- کشتی فضائی:** گیفار فرانسوی در سال ۱۸۰۲ به اختراع آن توفیق یافت .
- اتومبیل (فرنشل گیرو):** مخترع آن بنز جر منی در سال ۱۸۸۵ می باشد .
- اتومبیل برقی:** در سال ۱۸۹۲ توسط موریس امریکائی اختراع شد .
- اتومبیل پتولی:** دیملر جرمنی در سال ۱۸۹۲ آنرا اختراع کرد .
- اتومبیل بخار:** در سال ۱۸۸۹ توسط روپر امریکائی اختراع شد .
- بالون:** مونگول فی فرانسوی در سال ۱۷۸۳ آنرا اختراع نمود .
- بایسکل:** بشکل امروزی توسط مکیلن سکاتلند اختراع گردید .
- سلولا ید:** در سال ۱۸۷۰ توسط هیئت امریکائی اختراع شد .
- سمت:** اسپدین انگلیسی در سال ۱۸۴۵ آنرا اختراع کرد .
- ساعت پندولیم دار:** در سال ۱۶۷۵ هوگنز هلندی به اختراع آن توفیق یافت .
- ماشین چین پشه:** وتی امریکائی آنرا در سال ۱۷۹۳ اختراع نمود .
- انجن دیزلی:** دیزلی عالم جرمنی در سال ۱۸۹۲ به اختراع آن موفق گردید .
- دینامت:** در سال ۱۸۶۶ نوبل سویدی آنرا اختراع کرد .
- دینامو (جریان دایمی):** از طرف گرام بلژیکی در سال ۱۸۷۰ اختراع شد .
- الکترو ماگنیت:** در سال ۱۸۲۴ ستر جین انگلیسی آنرا اختراع نمود .
- کوره ذوب فولاد:** زمینس جرمنی در سال ۱۸۳۱ به اختراع آن توفیق یافت .
- گراموفون:** در سال ۱۸۸۷ از طرف فارست برتانیوی اختراع گردید .
- ماشین یخ سازی:** مخترع آن گوری امریکائی در سال ۱۸۵۱ میباشد .
- برقی گیر:** توسط فرانکلن امریکائی در سال ۱۷۵۲ اختراع گردید .
- لینو لیم:** در سال ۱۸۶۰ توسط والتون انگلیسی اختراع شد .
- لیتو تایپ:** از طرف مرگنرال امریکائی در سال ۱۸۸۵ اختراع گردید .
- ماشین مدار:** مخترع آن کاتلنگ امریکائی در سال ۱۸۶۱ میباشد .
- مورگود:** در سال ۱۸۳۱ توسط سوری فرانسوی اختراع شد .
- مکر وفون:** برلیتر امریکائی مخترع آن است و سال اختراعش ۱۸۷۰ میباشد .
- مکروسکوپ:** توسط جانسن هلندی در سال ۱۵۹۰ اختراع گردید .
- موتو تایپ:** در سال ۱۸۸۷ از طرف لانستن اختراع شد .
- موتو سایکل:** از طرف دیملر جرمنی در سال ۱۸۸۵ اختراع گردید .
- ماشین سینما:** در سال ۱۸۹۳ توسط ادیسون امریکائی اختراع شد .
- نابلون:** دو پانت امریکائی مخترع آن است و سال اختراع آن ۱۹۳۸ میباشد .
- ماشین کاغذ سازی:** در سال ۱۸۰۹ از طرف دیکنسن اختراع گردید .
- قلم خود رنگ:** واترمن امریکائی در سال ۱۸۸۴ به اختراع آن توفیق یافت .
- پندولیم:** در سال ۱۵۸۱ توسط گالیلیو اختراع شد .
- فوتو گراف:** ادیسون امریکائی در سال ۱۸۷۷ آنرا اختراع کرد .
- عکس رنگه:** در سال ۱۸۹۱ لیمن فرانسوی به اختراع آن موفق گردید .
- کاغذ عکاسی:** بیکلند امریکائی در سال ۱۸۹۸ آنرا اختراع نمود .
- عکاسی:** در سال ۱۸۲۶ نییس فرانسوی آنرا اختراع کرد .
- فوتو فون:** از طرف هل امریکائی در سال ۱۸۸۰ اختراع شد .
- فوتو تلگرافی:** در سال ۱۹۲۵ از طرف هل امریکائی اختراع گردید .
- پیانو:** کرسنو فوری ایتالوی در سال ۱۷۰۶ آنرا اختراع کرد .
- تفنگچه:** (ریولور) توسط کولت امریکائی در سال ۱۸۳۵ اختراع شد .
- ماشین چاپ:** (روتری) در سال ۱۸۶۴ از طرف هو امریکائی اختراع گردید .
- رادار:** در سال ۱۹۲۲ تایلرونک امریکائی آنرا اختراع نمود .
- راديو (زنگال):** از طرف مار کونسی ایتالوی در سال ۱۸۸۵ اختراع شد .
- ریکارڈ:** مخترع آن برلین امریکائی است و سال اختراع آن ۱۸۸۷ میباشد .
- ماشین خیاطی:** در سال ۱۸۳۰ از طرف تیمونی فرانسوی اختراع گردید .
- ماشین کفش دوزی:** سال اختراع آن ۱۸۶۰ است و مخترع آن یک امریکائی میباشد .
- سنتسکوپ:** توسط لینی فرانسوی در سال ۱۸۱۹ اختراع شد .
- کشتی تحت الجبری:** در سال ۱۸۹۱ از طرف هلند امریکائی اختراع گردید .

تانك (عسكرى): از طرف سوتتون انگليسى ايتالوى اختراع گرديد .
 در سال ۱۹۱۴ اختراع شد .
 تلگراف: گنتى سويدي مخترع آن است و سال اختراع آن ۱۸۵۳ ميباشد .
 تلگراف بي سيم: در سال ۱۸۹۶ توسط ماركونى ايتالوى اختراع گرديد .
 تيليفون: بل انگليسى در سال ۱۸۷۶ آنرا اختراع كرد .
 تيليفون اتومات : از طرف ستراگرامريكا نى در سال ۱۸۹۹ اختراع شد .
 راديو تيليفون : در سال ۱۹۰۲ توسط پولسنو فسنندن اختراع شد .
 تيليفون بي سيم: از طرف كوكنز امريكايى در سال ۱۸۹۹ اختراع گرديد .
 تلسكوپ : در سال ۱۶۰۹ توسط گاليليوى ۱۸۹۵ اختراع شد .

شاهان ورؤساي جمهور وصدراعظمان جهان

افغانستان : پادشاه اعليحضرت محمدظاهرشاه . تاريخ تولد ۱۵ - اكتوبر ۱۹۱۴
 تاريخ جلوس ۸ نومبر ۱۹۲۳ .
 صدراعظم : نوراحمد اعتمادى .
 البانيا : رئيس جمهور ميچر جنرال هكسى ليشى . تاريخ اشغال كرسى جولاي ۱۳۵۳
 صدراعظم : ميچر جنرال محمد شيبو .
 اندورا : رئيس جمهور واسقف : جنرال دوگول واسقف هسپانوى اورگل .
 الجزاير : رئيس جمهور : كرنيل هوادى بومدين تاريخ تولد ۱۹۲۵ . تاريخ اشغال كرسى ۱۹ جون ۱۹۶۵
 ارچنتاين : رئيس جمهور : لوتنتن جنرال هوان كارلوس اونگانيا . تاريخ تولد ۱۷ مئ ۱۹۱۴ . تاريخ اشغال كرسى ۲۸ جون ۱۹۶۶
 استراليا : گورنر جنرال : لارد ريجا ردى كيسى . تاريخ تولد ۲۹ - اگست ۱۸۹۰ تاريخ اشغال كرسى ۲۲ ستمبر ۱۹۶۵
 صدراعظم : جان گورتن
 استريا : رئيس جمهور : - فرانز جوفاسى . تاريخ تولد ۴ - اكتوبر ۱۸۹۹ . تاريخ اشغال كرسى ۹ جون ۱۹۶۵
 صدراعظم . جوزف گلاوس .
 اكوادور : رئيس جمهور هوذى مارياولاسكوا يبارا تاريخ اشغال كرسى ۴ جون ۱۹۶۸
 السلوادور : رئيس جمهور كرنيل ف سانچيز هرنانديز . تاريخ تولد ۱۹۱۸ . تاريخ اشغال كرسى اول جولاي ۱۹۶۷
 ايتوپيا : امپراطور . هيل ثلاثى اول . تاريخ تولد ۲۳ جولاي ۱۸۹۲ . تاريخ اشغال كرسى ۲ نومبر ۱۹۳۰
 صدراعظم : اكليلو عيدهيت ولد
 آيسلنډ : رئيس جمهور اسگيراسگيرين تاريخ ۱۳ مئ ۱۸۹۴ . تاريخ اشغال كرسى اول اگست ۱۹۵۲
 صدراعظم . بيازنى بندزكتسن
 اندونيزيا : رئيس جمهور لوتنتنجر سوهارتو تاريخ تولد ۱۹۲۱ ، تاريخ اشغال كرسى ۱۱ مارچ ۱۹۶۷
 ايوان : شاه . محمدرضا پهلوى تاريخ تولد ۲۶ اكتوبر ۱۹۱۹ ، تاريخ جلوس ۱۸ ستمبر ۱۹۴۱
 صدراعظم . امير عباس هويدا .
 آيرلنډ : رئيس جمهور ايمندولورا . تاريخ تولد ۱۴ اكتوبر ۱۸۸۲ . تاريخ اشغال كرسى ۲۵ جون ۱۹۵۹
 صدراعظم . جان ماري لينچ
 ايتاليا : رئيس جمهور گيزپ سراگت . تاريخ تولد ۲۹ ستمبر ۱۸۹۸ تاريخ اشغال كرسى ۲۸ دسمبر ۱۹۶۴
 صدراعظم . الومورو .
 اتحاد شوروى : رئيس شوروى وزيران . نيكولاى بود گورنى . تاريخ تولد ۱۹۰۳ . تاريخ اشغال كرسى ۹ دسمبر ۱۹۶۵
 صدراعظم الكسى ن . گوسپين .
 ايالات متحده امريكا : ليندن جانسن تاريخ تولد ۲۷ - اگست ۱۹۰۸ تاريخ اشغال كرسى

پیرو : رئیس جمهور. فرانڈویلونڈی تیری
تاریخ اشغال کرسی ۹ جون ۱۹۶۳
صدر اعظم . دانیال دولافلور

پولینڈ : صدر شورای دولت مارین
پیپالسکی تاریخ تولد ۱۹۰۶ تاریخ اشغال
کرسی ۲ اگست ۱۹۶۴

صدر اعظم جوزف سیرانکوویچ

پرتگال : رئیس جمهور . ریراد میرال
امریکو توماس تاریخ تولد ۱۹ نومبر ۱۸۹۴ .
تاریخ اشغال کرسی ۲۲ جولای ۱۹۵۸
صدر اعظم انتونینو دو اولیو یرا سالازار
تازانیا : رئیس جمهور . جولیوس تاییری
تاریخ تولد ۱۹۲۲ . تاریخ اشغال کرسی ۲۶
اپریل ۱۹۶۴

تایلینڈ : پادشاہ . بھومی پھول ادولت تاریخ
تولد ۵ دسمبر ۱۹۲۷ تاریخ جلوس ۹ جون -
۱۹۶۴

صدر اعظم تانوم کیتی کاجورن .
تومو : رئیس جمهور لوتنت کرنیل این
ایادیمہ تاریخ تولد ۱۹۳۲ . تاریخ اشغال
کرسی ۱۳ جنوری ۱۹۶۷

ترینیداد - توباگو : گورنر جنرال سر
سلامان ہوچی تاریخ تولد ۲۰ اپریل
۱۹۰۵ تاریخ اشغال کرسی ۲۱ اگست ۱۹۶۳
صدر اعظم : ڈاکٹر اریک ویلیمز .

تونس : رئیس جمهور حبیب بورقیہ .
تاریخ تولد ۳ اگست ۱۹۰۳ تاریخ اشغال
کرسی ۲۵ جولای ۱۹۵۷ .

ترکیہ : رئیس جمهور جنرال جودت سونای
تاریخ تولد ۱۹۰۰ تاریخ اشغال کرسی ۲۸
مارچ ۱۹۶۶ .

صدر اعظم . سلیمان دیمریل .
جاپان : امپراطور . ہیروہیتو . تاریخ تولد
۲۹ اپریل ۱۹۰۱ تاریخ جلوس ۲۵ دسمبر
۱۹۲۶ .

صدر اعظم . ایساکوساتو .

چیکو : رئیس جمهور، سر کلیفورڈ کمپبل
تاریخ تولد جون ۱۸۹۲ تاریخ اشغال کرسی
اول دسمبر ۱۹۶۲ .

صدر اعظم . ہیوشیرر .

جمہوریت افریقائی مرکزی : رئیس جمهور
جین بیدل بو کاسا تاریخ اشغال کرسی
۱ جنوری ۱۹۶۶ .

جمہوریت عرب متحدہ : رئیس جمهور جمال
عبدالناصر تاریخ تولد ۱۸ جنوری ۱۹۱۸
تاریخ اشغال کرسی ۲۳ جون ۱۹۵۶ .

صدر اعظم جمال عبدالناصر .
جمہوریت ڈیموکریٹک کانگو : رئیس

۲۲ نومبر ۱۹۶۳

اوقن : پادشاہ . ملک حسین اول تاریخ
تولد ۱۴ نومبر ۱۹۳۵ - تاریخ جلوس ۱۱
می ۱۹۵۲

صدر اعظم . سعد جمہ

انگلستان : ملکہ . الیزابت دوم تاریخ
تولد ۲۱ اپریل ۱۹۲۶ تاریخ جلوس ۱۹ فروری
۱۹۵۲ .

صدر اعظم ہیرالڈلسن

باربیڈوز : گورنر جنرال . ڈاکٹر الف .
و . سکاٹ تاریخ تولد ۱۷ مارچ ۱۹۰۰ تاریخ
اشغال کرسی ۱۸ می ۱۹۶۷

صدر اعظم ای . و . بارو .

بلجیم : پادشاہ بودون اول . تاریخ تولد
۷ ستمبر ۱۹۳۰ . تاریخ جلوس ۱۷ جولای
۱۹۵۱ صدر اعظم . پال واندن بونیانتس .

بیوتان : پادشاہ مہاراجا جگمی دورجی
وانگچوک . تاریخ تولد ۱۹۲۹ تاریخ جلوس
۲۷ - اکتوبر ۱۹۵۲

صدر اعظم . لنڈپ . دورجی .

برازیل : رئیس جمهور ارتورداکوستای
سیلوا . تاریخ تولد ۳ - اکتوبر ۱۹۰۲
تاریخ اشغال کرسی ۵ مارچ ۱۹۶۷

بلغاریا : رئیس جمهور جیورجی تریکوف
تاریخ تولد ۱۸۹۸ . تاریخ اشغال کرسی ۲۳ -
اپریل ۱۹۶۴

صدر اعظم ، تودور ژیفکوف .

برما : رئیس جمهور . اووین مانگ . تاریخ
اشغال کرسی ۱۹۶۲

صدر اعظم . جنرال نی وین

بورونڈی : رئیس جمهور میکائیل میکویرو
تاریخ تولد ۱۹۳۹ ، تاریخ اشغال کرسی ۲۸
نومبر ۱۹۶۶

بولیویا : رئیس جمهور جنرال رین بارینتوس
تاریخ تولد ۱۹۱۹ تاریخ اشغال کرسی ۶ -
اگست ۱۹۶۶

پوتسونان : رئیس جمهور . سر سرتسی کاما
تاریخ تولد ۱۹۲۱ - اشغال کرسی اول
اکتوبر ۱۹۶۶

پاکستان : رئیس جمهور مارشال محمد ایوب خان
تاریخ تولد ۱۴ می ۱۹۰۷ تاریخ اشغال کرسی
۲۸ اکتوبر ۱۹۵۸

پاناما : رئیس جمهور مارکواوریلو رولیس
تاریخ تولد ۸ نومبر ۱۹۰۵ تاریخ اشغال کرسی
۱ - اکتوبر ۱۹۶۴

پاراگوئی : رئیس جمهور جنرال الفریدو سترسترا
تاریخ تولد ۱۹۱۳ ، تاریخ اشغال کرسی ۱۵ -
اگست ۱۹۵۴

- جمهوری لوتنتن جنرال جوزف موبوتو . تاریخ تولد ۳۰ - اکتوبر ۱۹۳۰ تاریخ اشغال کرسی ۲۵ نومبر ۱۹۶۵ .
- صدر اعظم . برگدیر جنرال لنارد مولامپا .
- جمهوریت اتحادی آلمان :** رئیس جمهور هاینریش لوبکه تاریخ تولد ۱۴ - اکتوبر ۱۸۹۴ تاریخ اشغال کرسی ۱ جولای ۱۹۵۹ صدر اعظم . گورت کیسنگر .
- جمهوریت افریقای جنوبی :** رئیس جمهور تیوفلیس دونجس ، تاریخ تولد ۸ مارچ ۱۸۹۸ . تاریخ اشغال کرسی ۲۱ می ۱۹۶۷ .
- صدر اعظم . باتزار دور مستتر .
- جسار :** رئیس جمهور فرانسوا تومبالبانی تاریخ تولد ۱۹۱۸ تاریخ اشغال کرسی ۱۲ اگست ۱۹۶۰ .
- چیلی :** رئیس جمهور ادواردو فرای مونتالوا تاریخ تولد ۱۶ جون ۱۹۱۱ تاریخ اشغال کرسی ۴ ستمبر ۱۹۶۴ .
- چین :** رئیس جمهور
- صدر اعظم چوئن لای .
- چکوسلواکیا :** رئیس جمهور لودویک سوپودا بحیث رئیس جمهور در سال ۱۹۶۸ انتخاب شد .
- صدر اعظم پالیسی اولدریچ تیک .
- داهومی :** رئیس جمهور جنرال کرسٹوف سوگلو تاریخ تولد ۱۹۰۹ تاریخ اشغال کرسی ۲۲ دسمبر ۱۹۶۵ .
- صدر اعظم . جنرال کرسٹوف سوگلو .
- دنمارک :** پادشاه فریدریک نهم . تاریخ تولد ۱۱ مارچ ۱۸۹۹ تاریخ جلوس ۲۰ اپریل ۱۹۵۷ .
- صدر اعظم . جنس اوتوگراک .
- وومینیکا :** رئیس جمهور داکتر جوکن بلاکیب تاریخ تولد ۱۹۰۷ تاریخ اشغال کرسی ۱ جولای ۱۹۶۶
- رومانیا :** رئیس شورای دولت چیوستویکا تاریخ تولد ۱۹۰۸ تاریخ اشغال کرسی ۲۴ مارچ ۱۹۶۵ .
- صدر اعظم . ایون موریر .
- رواندا :** رئیس جمهور جورگور کائی باندا تاریخ اشغال کرسی اکتوبر ۱۹۶۱ .
- صدر اعظم جورگور کائی باندا .
- زامبیا :** رئیس جمهور کینت کاووندا تاریخ اشغال کرسی ۲۴ اکتوبر ۱۹۶۴ .
- سان مارینو :** امرای مشترک . لیونیدالوزی والی وستیلیو مونتی رونی .
- صدر اعظم . فریدریکو بیگی .
- سینگال :** رئیس جمهور . لیوپولد سنگور تاریخ تولد ۱۹۰۷ تاریخ اشغال کرسی
- ستمبر ۱۹۶۰ .
- صدر اعظم ، کرنیل جکسن سمیت .
- سنگاپور :** رئیس دولت . انجسی یوسف بن اسحق ، تاریخ تولد ۱۲ - اگست ۱۹۱۰
- تاریخ اشغال کرسی ۳ دسمبر ۱۹۵۹ .
- صدر اعظم : لی کوان یو .
- سومالیا :** رئیس جمهور ، عدن عبداللہ عثمان تاریخ تولد ۱۹۰۸ تاریخ اشغال کرسی ۱ جولای ۱۹۶۰ .
- صدر اعظم : عبدالرزاق حسین .
- سودان :** رئیس جمهور . اسماعیل الازهری تاریخ اشغال کرسی ستمبر ۱۹۶۵ .
- صدر اعظم : محمد احمد محبوب .
- سویڈن :** پادشاه گوستاف ششم ادولف . تاریخ تولد ۱۱ نومبر ۱۸۸۲ تاریخ جلوس ۲۹ اکتوبر ۱۹۵۰ .
- صدر اعظم : تاگ ارلاندر .
- سوئزرلینڈ :** رئیس جمهور . راجر بونوین . تاریخ تولد ۱۹۰۷ تاریخ اشغال کرسی ۱۱ دسمبر ۱۹۶۶ .
- سوویہ :** رئیس دولت . نورالدین الاتاسی تاریخ تولد ۱۹۲۸ تاریخ اشغال کرسی ۲۵ فروری ۱۹۶۶ .
- صدر اعظم . داکتر یوسف زین .
- سامعای غربی :** رئیس جمهور مالیتوواتانوما فیلی دوم . تاریخ تولد ۱۹۱۳ تاریخ اشغال کرسی اول جنوری ۱۹۶۲ .
- صدر اعظم : فیامی متعافا فومینا مولینیو دوم .
- سیلون :** گورنر جنرال ولیم گوپالا وا تاریخ تولد ۱۸۹۸ تاریخ اشغال کرسی ۲ مارچ ۱۹۶۲ .
- صدر اعظم . ددلی سینا نایکا .
- ساحل عاج :** رئیس جمهور فلکس هرنو بووانی . تاریخ تولد ۱۸ اکتوبر ۱۹۰۵ تاریخ اشغال کرسی ۲۷ نومبر ۱۹۶۰ .
- عراق :** رئیس جمهور جنرال حسن البکر تاریخ اشغال کرسی ۱۷ جولائی ۱۹۶۸ .
- صدر اعظم ذکرمین عبدالرزاق النایف .
- عربستان سعودی :** پادشاه . فیصل عبدالعزیز سعود تاریخ تولد ۱۹۰۴ تاریخ اشغال کرسی ۲ نومبر ۱۹۶۴ .
- غانا (گانا) :** رئیس جمهور لوتنتن جنرال انکرا تاریخ تولد ۱۹۱۷ تاریخ اشغال کرسی ۲۴ فروری ۱۹۶۶ .
- فلپین :** رئیس جمهور فرناندمارکوس تاریخ تولد ۱۹۱۸ تاریخ اشغال کرسی ۳۰ دسمبر

- ۱۹۶۵ .
 فنلینډ : رئیس جمهور ډاکټر اورهو کونین
 تاریخ تولد ۹ مارچ ۱۹۰۰ تاریخ اشغال کرسی
 ۱۵ فروری ۱۹۵۶ .
 صدراعظم را فایل پاسیو .
 فرانسه : رئیس جمهور جنرال شارل دوگول
 تاریخ تولد ۲۲ نومبر ۱۸۹۰ تاریخ اشغال
 کرسی ۲۱ دسمبر ۱۹۵۸ .
 صدر اعظم : موريس كوردومورویل .
 قبرس : رئیس جمهور سراسقف مکاریوس
 تاریخ تولد ۱۳ - اگست ۱۹۱۳ تاریخ اشغال
 کرسی ۱۴ دسمبر ۱۹۵۹ .
 صدراعظم
 کمبوډیا : رئیس دولت . شهزاده نوردوم
 سیهانوک تاریخ ۳۱ اکتوبر ۱۹۳۲ تاریخ اشغال
 کرسی ۲۰ جون ۱۹۶۰ .
 صدر اعظم . سون سان .
 کامرون : رئیس جمهور احمد واحد جو
 تاریخ اشغال کرسی ۱۹۶۰ .
 صدر اعظم . چارلس اسال .
 کانادا : گورنر جنرال رونالډ میچنسر .
 تاریخ تولد ۱۹ اپریل تاریخ اشغال کرسی
 ۵ - اپریل ۱۹۶۷
 صدر اعظم : پیراسیت تراودو .
 کولومبیا : رئیس جمهور ډاکټر کارلوس
 لیراس رستریپو تاریخ تولد ۱۲ اپریل ۱۹۰۸
 تاریخ اشغال کرسی ۷ - اگست ۱۹۶۶ .
 کانکو (برازویل) : رئیس جمهور الفونس
 مسامبا - دبیات تاریخ اشغال کرسی ۱۰
 اگست ۱۹۶۳ .
 صدر اعظم . ابروز نومزالی .
 کوستاریکا : رئیس جمهور هوزی ژوکن
 تریپوس . تاریخ اشغال کرسی ۶ فروری
 ۱۹۶۶ .
 گیوبا : رئیس جمهور ډاکټر اوسوالډو
 دورتیکوس تراودو تاریخ تولد ۱۹۱۸ . تاریخ
 اشغال کرسی ۱۷ - جولای ۱۹۵۹ .
 صدر اعظم . فیدل کاسترو .
 گینیا : رئیس جمهور رجومونکیانا تاریخ
 اشغال کرسی ۱۲ دسمبر ۱۹۶۴ .
 گوریای (جنوبي) : رئیس جنرال چونگه هی
 یارک . تاریخ تولد ۳۰ ستمبر ۱۹۱۷ تاریخ
 اشغال کرسی ۲۶ نومبر ۱۹۶۳ .
 صدر اعظم . ریل کنو چنګک .
 کوریای (شمالی) : رئیس . جوی بانګ کون
 تاریخ اشغال کرسی ۱۹۴۸ .
 صدر اعظم . مارشال کیل ایل سونګک .
 گویت : امیر الصباح السالم الصباح تاریخ
- جلوس نومبر ۱۹۶۵ .
 صدر اعظم : جابر الاحمد الجابر .
 مایانا : گورنر جنرال سر دیوډ روز .
 تاریخ تولد ۱۹۲۲ تاریخ اشغال کرسی دسمبر
 ۱۹۶۶ .
 صدر اعظم فورلیس برنم .
 گواتیمالا : رئیس جمهور جولیس سیزار مندز
 مونتی نکرو تاریخ تولد ۲۲ نومبر ۱۹۱۵ .
 تاریخ اشغال وظیفه ۱ جولای ۱۹۶۶ .
 گینیا : رئیس جمهور سیکوتوری تاریخ
 تولد ۹ جنوری ۱۹۲۲ تاریخ اشغال کرسی ۲
 اکتوبر ۱۹۵۸ .
 صدر اعظم سیکوتوری .
 گمبیا : رئیس جمهور سرفاریمانګ سنګاچ ،
 صدر اعظم . د ، ک ، جوارا .
 گابون : رئیس جمهور لیون میا تاریخ تولد
 ۱۹۰۲ تاریخ اشغال کرسی ۱۲ فروری ۱۹۶۱ .
 صدر اعظم . لیون میا .
 لاسوس : پادشاه شری ساوانګ وانا . تاریخ
 تولد ۱۲ نومبر ۱۹۰۷ تاریخ جلوس ۳۰ -
 اکتوبر ۱۹۵۹ .
 صدر اعظم . سووانا پوما .
 لبنان : رئیس جمهور . شارل حلو تاریخ
 تولد ۱۹۱۳ . تاریخ اشغال کرسی ۲۳ ستمبر
 ۱۹۶۴ .
 صدر اعظم عبدالله لیافی .
 لیسوتو : پادشاه . موتوتلی هی موشوشوی
 دوم تاریخ جلوس ۴ - اکتوبر ۱۹۶۶ .
 صدراعظم ، لېوا جوناتان .
 لایبیریا : رئیس جمهور ویلیم تبمن تاریخ
 تولد ۲۹ نومبر ۱۸۹۵ تاریخ اشغال کرسی
 ۶ می ۱۹۴۳ .
 لیبیا : پادشاه محمد ادریس السنوسی
 تاریخ تولد ۱۳ مارچ ۱۸۹۰ تاریخ جلوس ۲۴
 دسمبر ۱۹۵۱ .
 صدر اعظم . عبدالحمید باکوش .
 لیختنشتاین : حکمران . شهزاده فرانس
 جوزف دوم تاریخ تولد ۱۶ جولای ۱۹۰۶ .
 تاریخ جلوس ۳۰ مارچ ۱۹۳۸ .
 صدر اعظم . جوالډ باتلی نر .
 لوکسمبرګ : رئیس حکومت گرانددوک
 جین . تاریخ تولد ۵ جنوری ۱۹۲۱ تاریخ
 اشغال کرسی ۱۲ نومبر ۱۹۶۴ .
 صدر اعظم . پییرورنر .
 ملغاسی : رئیس جمهور فیلیپت سیرانانا
 تاریخ تولد ۱۹۱۲ تاریخ اشغال کرسی
 می ۱۹۵۹ .
 هلاوی : رئیس جمهور ډاکټر ه . کاموز باندا
 تاریخ تولد ۱۹۰۶ تاریخ اشغال کرسی ۶

- جولای ۱۹۶۶ .
مالیزیا : حکمران عالی . سلطان اسمعیل ناصرالدین شاه ، تاریخ جلوس ۱۹ - اگست ۱۹۶۵ .
 صدراعظم تونکو عبدالرحمن .
مالدیو (جزایر) : سلطان . الامیرمحمدفرید ویدی تاریخ تولد ۱۲ جون ۱۹۰۱ تاریخ جلوس ۷ مارچ ۱۹۵۴ .
 صدراعظم : ابراهیم ناصر .
مالی : رئیس جمهور . مودبو کاتیا . تاریخ تولد ۴ جون ۱۹۱۵ تاریخ اشغال کرسی ۱۹۶۰ .
 صدر اعظم : مودبوکاتیا .
مالتا : گورنر جنرال سرموریس هنری دورمن . تاریخ تولد ۷ اگست ۱۹۱۲ تاریخ اشغال وظیفه ۲۱ ستمبر ۱۹۶۴ .
 صدر اعظم : داکتر بورگ اولیویر ء **مودیتانیا** : رئیس جمهور مختار دادا تاریخ اشغال کرسی ۱۹۶۰ .
 صدر اعظم : مختار دادا .
مکسیگو : رئیس جمهور گوستافودیازار داز . تاریخ تولد ۱۲ می ۱۹۱۱ تاریخ اشغال کرسی ۱ دسمبر ۱۹۶۴ .
موناکو : حکمران . شهزاده رینیر سوم تاریخ تولد ۳۱ می ۱۹۲۳ تاریخ اشغال کرسی ۹ می ۱۹۴۹ .
مونگولیا : رئیس شورای وزیران . یومزاکین سیدینبال .
 صدراعظم : یومزاکین سیدینبال .
مراکش (المغرب) : پادشاه . حسن دوم تاریخ تولد ۱۱ جولای ۱۹۲۹ تاریخ جلوس ۳ مارچ ۱۹۶۱ .
 صدر اعظم : پادشاه حسن دوم .
مسقط و عمان : شاه . سلطان سید بن تیمور تاریخ تولد ۱۳ اگست ۱۹۱۰ تاریخ جلوس ۱۰ فروری ۱۹۳۲ .
نایجیر : رئیس جمهور همانی دیوری . تاریخ اشغال کرسی ۱۹۶۰ .
نایجیریا : رئیس شوزای نظامی میجر جنرال یاکوبو گاروان تاریخ تولد ۱۹۳۵ تاریخ اشغال کرسی ۱ اگست ۱۹۶۶ .
ناروی : پادشاه . اولاف پنجم تاریخ تولد ۲ جولای ۱۹۰۳ . تاریخ جلوس ۲۱ ستمبر ۱۹۵۷ .
 صدر اعظم : پیوروتن .
نیپال : شاه . مهندرابکریم تاریخ تولد ۱۱ جون ۱۹۲۰ تاریخ جلوس ۱۴ مارچ ۱۹۵۵ .
 صدر اعظم : سوریا پیدار تهاپا .
نیوزیلند : گورنر جنرال سراتر پورت تاریخ تولد ۱۰ اگست ۱۹۰۰ تاریخ اشغال
- کرسی نومبر ۱۹۶۷ .
 صدر اعظم : کیت هولی اوک .
نیگارگوآ : رئیس جمهور . گریوکتیریز . تاریخ تولد ۱۹۰۰ تاریخ اشغال وظیفه ۳ اگست ۱۹۶۶ .
واتیکان : پاپ جیوانی باتیستا مونتینی . پاپ پال ششم تاریخ تولد ۲۶ ستمبر ۱۸۹۷ تاریخ اشغال کرسی ۲۱ جون ۱۹۶۳ .
وتزویلا : رئیس جمهور . داکتر ادول لیونی تاریخ تولد ۲۶ اپریل ۱۹۰۵ تاریخ اشغال کرسی ۱ دسمبر ۱۹۶۳ .
ویتنام (شمالی) : رئیس جمهور هوچی من تاریخ تولد ۱۸۸۰ .
 صدر اعظم : فام وان دونگ .
ویتنام (جنوبی) : میجر جنرال نکوین وان تیوه تاریخ تولد ۱۹۲۳ تاریخ کرسی ریاست دولت ۱۲ جون ۱۹۶۵ .
 صدر اعظم : وان هونگ .
هایتی : رئیس جمهور داکتر فرانسواز دو والییر تاریخ تولد ۱۴ اپریل ۱۹۰۹ تاریخ اشغال کرسی ۲۲ اکتوبر ۱۹۵۷ .
هاندوراس : رئیس جمهور کرنیل اوسوالد لوییز ارلیانو تاریخ تولد ۳۰ جون ۱۹۲۱ تاریخ اشغال کرسی ۳ اکتوبر ۱۹۶۳ .
هنگری : رئیس جمهور پال لوزونزی تاریخ تولد ۱۹۱۹ تاریخ اشغال کرسی ۱۴ اپریل ۱۹۶۷ .
 صدر اعظم : یانوفاک .
هند : رئیس جمهور داکتر ذاکر حسین تاریخ تولد ۸ فروری ۱۸۹۷ تاریخ اشغال کرسی ۱۳ می ۱۹۶۷ .
 صدر اعظم اندرا نهرو گاندهی .
هسپانیه : رئیس دولت جنرال فرانسیسکو فرانکو بها موندی . تاریخ تولد ۴ دسمبر ۱۸۹۲ . تاریخ اشغال کرسی ۹ - اگست ۱۹۳۹ .
 صدر اعظم : جنرال فرانسیسکو فوانگو .
یونان : پادشاه کانستنتین سیزدهم .
 صدر اعظم
یوگندا : رئیس جمهور ملتن اوبوت تاریخ اشغال کرسی ۱۵ - اپریل ۱۹۶۶ .
یورگووای : رئیس انجنین ملی جنرال اوسکار دکستیدو تاریخ تولد ۲۸ نومبر ۱۹۰۱ تاریخ اشغال کرسی ۱ مارچ ۱۹۶۷ .
یمن : رئیس جمهور عبدالله السلال .
 صدر اعظم جنرال حسن العمری .
یوگوسلاویا : رئیس جمهور مارشال جوزف بروز تیتو تاریخ تولد ۲۵ می ۱۸۹۲ تاریخ اشغال کرسی ۳۱ جنوری ۱۹۴۶ .
 صدر اعظم : میکاسیلیاک .

سرگذشت اتوم

و اگر این قرن بیست را بنام « قرن اتومی » یاد کنیم بیجا نخواهد بود .
۱۶ سال چنان مدت طولانی نیست اما اگر نظری به عالم انداخته شود دیده میشود که گام های وسیع و پیمهی در راه انکشاف انرجی اتومی برداشته است .

امروز طب، کیمیاو فزیک و جیولوجی صنعت زراعت، وفلاحت اریکو لوژی و هزاران هزار ر شعب مختلفه علمی از کمک انرژئی اتومی مستفید اند . علی رغم آن این ها همه نخستین قدم های مثبتی میباشد .

چه انرژئی اتومی دارای آینده خیلی وسیع روشن و خارج از تصور و تحلیل بشری میباشد . چنانکه چنین گذشته ای را هم داشته است . کشتی های اتومی بسرعت عجیب راه های طولانی ابحار را کوتاه میسازند . انرژئی اتومی اقلیم قطب ها را گرم نموده و عنقریب سر مای کشنده آنها را به بهار جاودان مبدل خواهد ساخت در حالیکه امروز خارو خس میروید با استفاده از انرجی اتومی مبدل به بوستا نی از گل خواهد شد .

مرض و اسباب و علل آن مسخر پنجه های زورمند انرجی اتومی شده و آنگاه در مسکن بشریت لفظ مرض شنیده نخواهد شد بشریت را فقدان و خلاصی منافع متداوله انرجی متاثر نخواهد ساخت زیرا مواد سوخت جدید هستوی ملیونها مرتبه دارای کالوری بیشتری تأثیری مزید نسبت به مواد سوخت عادی میباشد و بالاخره میتوانیم بگوئیم آن اتوم است که برای ما فضای کیهانی را مسخر ساخته و راه بشر را بسوی دیگر سیارات باز خواهد نمود .

لفظ اتوم مانند تأثیر و انکشاف آن بطور آتی و به یکبارگی روی زمین طنین انداز شد بلکه علم تدریجی این جهان ذرات توسط علمای جهانی قدم بقدم وقتاً فوقتاً به بازماندگان نشان بمرات سپرده شده است ترقیات امروزی انرژئی اتومی را بخوبی میدانیم توسط ذرات مختلف از موارد استعمال مختلف مطسح میگردیم و هم در عین زمان یک اندازه آینده این انرجی عظیم را نظر به گذشته آن درک کرده میتوانیم اما عده کثیری از مردم از گذشته انرجی اتومی واز ینکه چگونگی در باره آن نظریات علمی ذخیره شده و چگونه بصورت تدریجی اکتشافات متعدد و بیشماری

در حال حاضر مشکل است آدمی را سراغ داشت که با کلمه اتوم ، انرژئی اتومی یا دستگاه برقی اتومی آشنائی نداشته باشد . مثلاً شخصی یافت نمیشود که اسم موتر، برق و یا گاز را نشنیده باشد .

کلمه مختصر اتوم در گوش تمام افراد عالم رسیده است و این البته آشکار است که با کلمه اتوم بزرگترین ترقیات امروزی مربوط میباشد اما متأسفانه این کلمه ای است که بشریت را با هولناکترین واقعه مرکب از تیز تهدید میکند چنانچه پهلوی اسم دستگاه برقی اتومی کلمه بم اتومی شنیده شده و همردیف کلمه ایزوتوپ های رادیو اکتیف که در طبابت جهت معالجه امراض استعمال میشود لفظ مرض تشمسع تکرار شده و ضم لفظ انرژئی اتومی در راه صلح کلمه جنگ ذروی روی زبانهاست از اینجا است که سوال باید نمود .

آیا انرژئی اتومی دوست انسان است و یادشمن او ؟
و آیا ممکن است که انسان اشتباه نموده و انرژئی اتومی جهت بر بادی بشر استعمال شود؟ جواب باید داد که مسئله در موجودیت انرژئی اتومی و اشتباه انسانی نبوده بلکه خاطر نشان باید نمود که انرژئی اتومی توسط کی و برای چه استعمال میگردد .

اگر نظری بتاریخ دنیا انداخته شود دیده میشود که چندین اختراع شده است که برای مفاد بشریت و برای تکمیل نواقص بشریت بکار برده نشده بلکه برعکس برای خرابی ممالک و قتل افراد بشر استعمال شده ، مثلاً باروت را که چینی های قدیم برای عالم عرضه نمودند تصور نمیکردند که ماده انفلاقیه آنها ملیونها میلیون نفر را بدست هیولای قتل بسپارد در حالیکه این ماده انفلاقیه بهترین خادم بشریت نیز بوده میتواند . هکذا اتوم که یک قوه عظیم در آن پنهان است اگر بدست دشمن بشریت افتد آشکار است که وقایع هولناکی در عالم بوجود خواهد آمد و اگر ازین قوه عظیم در راه صلح استفاده شود البته بهترین سعادت و ترقیات گوناگون در هر رشته نصیب بشریت خواهد شد .

ما که در نیمه دوم قرن بیست زندگی داریم تقریباً (۶) سال قبل برای اولین بار لفظ انرجی اتومی به زبان اکثر مردم افتاد .

در این باره شده و چگونه انسان تو نسبت بالاخره این انرژی بزرگ را کنترل و نگرانی کند خبری ندارند .

اگر خواسته باشیم تاریخ معین آغاز بيو گرافي اتوم را نشان دهيم از عهده اين کار بر آمده نمیتوانم زیرا آغاز بيو گرافي اتوم در طی قرون واعصار گذاشته کم شده است اين آغاز بيو گرافي به ارتقای افکار مردم به محیطی که در آن بشر زیست دارد و به نظاهرات طبیعی مربوط میباشدملاحظه را میتوان تصور نمود که انسان های ما قبل تاریخ که سنگی را بر سنگ دیگری میکوبیدند و جهت رفع احتیاجات خودسنگ کوچک قابل استفاده را بعد از زحمات چند روز بدست می آوردند در زمان استراحت خود احتمال میروود که فکر مینمودند اگر سنگ را قسمت و بعداً دو باره قسمت و همچنین تا آخر بدو قسمت تقسیم کنند چه بدست خواهند آورد والبته برای آنان این حادثه مانند معمای بوده و آیا این فکر در آنها موجود بوده یاخیر ؟ ما نمیدانیم که این حادثه حقیقت داشته و کدام روز بوده البته همان روز بنام اول بيوگرافي اتوم بشمار میرفت این قدر مسلم است که این حادثه در طلوع حیات بشر حادث شده و هزاران سال یکی پی دیگر گذشته اجتماعات مردم تشکیل گردیده و مردم زیاد تر به اطراف خود نگران شده اند و این نکته که جهان از چه تشکیل شده است به اذهان خاطر می نموده است معلومات ما در این باره خیلی ها کم میباشد و قرار حد سیات معلومات ابتدائی راجع بذات خسر دو سسط شرقی ها خصوصاً هند قدیم وچین قدیم داده شده است افسانه ای شنیده ایم که يك فرد شرق قدیم که از خانواده فنیقی ها بوده و بنام موح سی دو نسننگی در قرن ۱۲ قبل از میلادی زندگی مینمود اولین نظریه خود را راجع به خرد ترین ذره اجسام پیشنهاد نمود هکذا در مکاتب هند قدیم نیز از چنین حدسیات اسم برده شده گذا يك دانشمند چین قدیم که در حدود قرن ۱۲ قبل از میلاد زندگی مینمود نیز در کتاب خود راجع به ذرات خرد ودر نتیجه عمل متقابل آنها بدست آمدن مرکبات کیمیاوی را نوشته است مگر تمام این گفتار ها خیلی ساده بوده و کدام انکشاف ما بعدی در آن ها دیده نشد .

اما بطور دقیقاً نه این فلسفه توسط

فلیسوف یونان باستان در قرن ۴ و ۵ قبل از میلاد مطالعه گردید . علمای مذکور نظریات عجیب و غریب را اظهار نمودند مگرمتاسفانه چون تخنیک انرژی ایجاب کدام تاجر به علمی را نمی نمود لهدا نتوانسته اند نظریات خود را به عمل مطابقت دهند .

ازین لحاظ آغاز بيوگرافي اتوم را از همین زمان جسد زده میتوانیم زیرا او لین عصری بود که راجع به ساختمان مواد نظریات گفته شدو آنها تصور میکردند که تمام مواد روی زمین از چهار مواد اولیه آب و خاک و باد و آتش تشکیل شده است این چهار عنصر با همدیگر ترکیب شده مواد مغلط وجود و ماحول ما را احاطه نموده است تشکیل میدهند آنها ترکیب شدن این ها را توسط عشق آنها دانسته و تجزیه آنها را از نفرت آنها از يك دیگر تصور میکردند اما سقراط و شاگردانش را در سال ۳۷۰ - ۴۶۰ قبل از میلاد این فکر مغروق خویش ساخت که آب و خاک از چه تشکیل شده است آنها به این عقیده رسیده اند که تمام مواد از چهار عنصر اولیه فوق الذکر تشکیل نشده بلکه از ذرات خرد تشکیل شده اند که غیر قابل تجزیه میباشد . و این است که برای اولین باد توسط سقراط لفظ اتوم را بنام اتوموس یاد می نمود بزبان آلمدوبه این طریق خرد ترین ذره يك نام اتوم را به خود گرفت مگر در حالی که هیچ کس او را ندیده بود چندین قرن از زمان سقراط گذشت وقتی فرا رسید که علما توانستند تظاهرات مربوط به اتوم را مشاهده کنند و این واقعه چنان کهنه نبوده چند دهه از آن میگذرد و آن مدت طولانی که کشفیات راجع به اتوم را که ماند عبارت از قرون وسطی میباشد که هر يك از خوانندگان گرامی از آن خبر دارند و با لفظ قرون وسطی البته همان نقاط تاریک ظلم بشریت را تصور کرده میتوانیم مثلا به آتش سوختاندن عالم نجومی ایتالوی (دژوردا توبرو) را یاد آوری کرده و به تعقیب نمودن بزرگترین عالم نجوم پولندی گوپرنیک توسط کاتولین ها اشاره میکنیم . همان بود که در قرن ۸ در اروپا تبدیلات بزرگی رخداد و رابطه مستحکم بین دول شرقی و غربی بر قرار شده و افکار علمی پہلوی تجارت از شرق بغرب برده شد . در این وقت افکار الشمسستی بد نیا پیدا شده و الشمسیست ها معتقد بودند که ممکن است سنگی را کشف نمود که توسط آن طلا ودیگر فلزات نجیبه رابه دست آورده و علاوه بر آن این سنگ کمک خواهد کرد تا مالک آن همیشه

کار آورد و علما یکی پی دیگر قوانین تعاملات کیمیاوی را بصورت خیلها مبتدی تشریح نموده و کم ، کم اسم بعضی عناصر به میدان آلمنمگر باز هم به صورت عمومی ترکیب شدن عناصر بین هم نزد ایشان يك معمای علمی بود .

در اخیر قرن هجده و ابتدای قرن نوزده در شهر مانچستر انگلستان عالم بزرگ کیمیاو فزیک دالتون اولین تحقیقات علمی را در رشته شناخت مواد آغاز نمود و در خانه خود بعضی تجارب فزیکي را اجرا میکرد ودر نتیجه تجارب متعددی نظریه تعامل کیمیاوی مواد را توسط اتم ها پیشنهاد نمود و در سال ۱۸۰۲ نظریه داد که در دنیا موادی ساده‌ای که عبارت از عناصر اند و مواد مفلق که از دو و یا چندین عنصر تشکیل شده اند موجود میباشد و بنابر مفکوره وی يك اتم عنصر با يك از نوم های دیگر عناصر یکجا شده ودر نتیجه تشکیل يك مرکب را میدهند و یا به الفاظ دیگر او مالیکو لهای عناصر مختلف را تصور میتوانست مگر ما لیکوالهای يك عنصر پیشین نبود بنابر این در اینجا اشتباه می نمود این اشتباه را فزیک دان مشهوری ایتالیوی افو کادر و کیمیا دان مشهور سویدی ایوگان بر سیلیوس تصحیح نمودند .

تا نیمه دوم قرن گذشته معلومات زیبا د علمی راجع به اتم و ترکیب شدن آنها جمع شده و خواص فزیکي و کیمیاوی عناصر تقریباً مطالعه شده بود و آن بود که در ۶ مارچ ۱۸۶۹ در پوهنتون پستر زبورگ روسیه دیسمتری ایوانویچ مندلیف خواص پر بودیک ۶۳ عنصر آنوقت را تعریف نموده و جدولی را که بنام او تا حال یاد میگردد خانه بری نمود .

در این وقت با یک اعتماد کامل فیصله شده بود که تمام مواد از عناصر مختلف تشکیل یافته و بسیاری از عناصر مذکور در طبیعت بشکل مرکب موجود اند و همه نظریه داشتند که اتم خرد ترین ذره عنصر بوده و غیر قابل تجزیه میباشد و تمام افکار علما منحصر به عمل متقابل يك اتم با دیگران بود تا آنکه علما عملاً ز یگنالهای داخلی اتمی را مشاهده نموده و دوره جدید اتمی آغاز گردید .

در ۲۸ دسمبر ۱۸۹۵ یعنی در نزدیکی های عید سال نو اروپائیان و پلهام کوناردروننگن بسا ششده شهر و یو تسبورگ آلمان با جعب به یک اشعه جعد ید که بنام اشعه ایکس یاد مینموند کار علمی خود را بدتیا عرضه نمود و نظر به این کشف ، وی را برنده جایزه نوبل در فزیک شناختند و این است که به افتخار عالم مذکور فعلاً

جوان بماند . از اینکه چنین یکنوع سنگ وجود خواهد داشت و یا خیر خوانندگان گرامی ما بهتر قضاوت میتوانند کرد گر چه الشیمیست ها بعضی قوانین را پیشنهاد نمودند آنها باندازه ابتدائی بود که برای انکشاف و پیشرفت علم هیچگونه کمک کرده نتوانست . بعد از این دوره، دوره دیگر علمی آغاز گردیده و علماء ، فلسفه های سقراط را تحت مطالعه قرار داده و نظریات جدید خویش را توسط تجارب خیلی ساده به اثبات رسانیدند . این دوره بنام دوره میخا نیکی اتومی یاد میشود که در این عصر اتم توسط خواص میخانیکي خویش تشریح میشود . اولین عالمی که بنظریه اتمی مواد باز گشت ، عبارت از عالم انگلیس روبرت بویل بود که در حدود قرن هفده می زیست بویل مانند علمای یونان باستان تصور میکرد که اجسام از ذرات بینهایت خرد تشکیل شده طوریکه هر يك آن بنام اتم یاد میگردد در نتیجه تجارب زیادی بویل نظریه داد که اجسام در سه حالت صلب ، مایع وغاز بوده میتوانند ودر هر سه حالت فوق الذکر اتم ها با یک دیگر به صورت میخانیکي وصل اند یعنی اتم ها توسط چنگها ، دندانه ها و غیره با یکدیگر رابطه دارند مگر یک چیز نزد ایشان مبهم

بود که چگونه عملی متقابل بین مواد صورت گرفته و تعامل کیمیاوی به وجود می آید این نکته مجهول را علما در هر گوشه و کنار عالم تحت مطالعه و تدقیق قرار دادند همان بود که يك دانش جرمی بنام ارنست شتال که در آخر قرن هفده و ابتدای قرن هجده زیست داشت نظریه داد که باید ماده‌ای موجود باشد که نه وزن نه بوی و نه رنگ داشته باشد و این ماده را بنام فله گیستون مسمی نموده معتقد بود که همین ماده واسطه رابطه اتم ها بوده و در تعاملات کیمیاوی حصه میگیرد یعنی شتال تصور می نمود که در صورت تبدیل شدن مواد این فله گیستون ها از ماده اولی به ماده دیگری داخل شده و ماده آخر الذکر تغییر شکل میدهد نظر فله گیستون ها مدت طولانی در مخیله علما موجود بوده و همه به موجودیتش معتقد بودند گرچه این نظریه يك نظریه خیالی بود مگر باز هم در تاریخ علوم رول بزرگی را بازی نمود و باروی کار آمدن این نظریه از افکار الشیمیست صرف نظر شده در قرن ۱۸ دوباره عالم بزرگ روسی لومانو سوف نظریه فله گیستون ها را تردید نموده و نظریه اتمی اجسام را بار دیگر روی

همان اشعه را بنام اشعه رو نتگن یاد میکنند اشعه مذکور خادم بزرگ علم طب گردید زیرا توسط اشعه رونتگن علما میتوانند حصص داخل بدن انسان را تحت مطالعه قرار دهند در سال ۱۸۹۶ عالم فزیک فرانسوی هانری انتوان بکرل زمانیکه میخواست جستجو نماید که آیا مواد فوسفوریک يك اشعه ایکس میدهند یا خیر خاصیت را در نمک های او رانیوم کشف نمود که نمک های او رانیوم يك اشعه مخصوص را تبارز میدهند که هیچ شباهت به اشعه ایکس ندارد و اینکه این اشعه چه قسم میباشد برای تمام علمای آن زمان مجهول بود با وجود همه بکرل بنابر این کشف خود جایزه نوبل گرفت .

بعد از کشفیات رونتگن و بکرل در اثر تجارب زیادی توضیح شد که اتوم دارای ساختمان مغلق بوده و قراریکه تصور میشد که اتوم یکذره ساده مواد بوده و غیر قابل تجزیه است تردید شد و افکار جدیدی بمیدان آمد که اتوم باید از دیگر ذرات ابتدائی نیز تشکیل شده باشد .

همان بود که ژوسف چون تومسن عالم بزرگ انگلیسی با همکاری شاگردان خود ریزر فورد ، لانزفن ، ویلسن ، استون و دیگران در اثر تجارب زیادی در تیوب های تخلیه شده از گازات موجودیت الکترون رادر ۲۹ اپریل ۱۸۹۷ در یک اجتماع خاندان شاهی انگلستان اظهار نمود و این تاریخ در صفحات بیو گرافی اتوم به خط جلی ثبت گردید . زیرا اولین ذره ابتدائی کشف گردید که در ساختمان اتومی سهم بارزی دارد . بنابر این در سال ۱۹۰۶ تو مسن حایز جایزه نوبل گردید وهم این کشف تو مسن هادی بودن برقی اجسام را توضیح نمود اکنون دو باره به پاریس برگردیم در انستیتوت فزیک پاریس عالم جوان فزیک پیروی کیوری مشغول تحقیقات کریستل ها بود در سال ۱۸۹۲ دختر پولندی بنام ماری اسکله روفسکایا جهت تحصیلات عالی وارد پاریس شد در یکی از مجالس فزیک پیروی کیوری و ماری باهم آشنا شده و در سال ۱۸۹۵ عروسی نمودند در سال ۱۸۹۷ ماری کیوری جهت نوشتن تیزس دکتورای خود با در نظر گرفتن نظریه شوهر خود موضوع تحقیقات علمی اشعه بکرل را انتخاب نموده و تجارب خویش را آغاز نمود او در باره سوالهای ذیل فکر مینمود .

این مقدار انرژی که نمک او را نیوم را تشعشع میکند از کجا میشود ؟

این تشعشع چه قسم طبیعت دارد و کدام اسرار طبیعت در عقب آن نهفته است ؟ است ؟

بعد از تجارب متعددی ماری فیصله نمود که این تشعشع مربوط به خاصیت اتوم اورانیوم میباشد و به فکر افتاد که آیا دیگر عناصر نیز موجود اند که این خاصیت را دارا باشند و در نتیجه مطلع شد که چندین عنصر موجود اند که عین خاصیت را دارند او این اشعه را بنام اشعه رادیو اکتیو و عناصر مربوطه را بنام عناصر رادیواکتیو یاد نمود و یک اصطلاح فزیک جدید رادیواکتیوی در عالم به عوض اشعه بکرل تقدیم گردید .

ماری کیوری جهت اینکه اورانیوم خالص از نمک هایش بدست آورد دو قسم عنصر دیگر را در سال ۱۸۹۸ کشف نمود که یکی را بنام پولونیوم و دیگری را بنام رادیوم یاد نمود .

او با شوهر خود در اثر زحمات چهار ساله توانست که صرف دهم حصه يك گرام رادیوم را بدست آورد .

آنها دیدند که در ظرف ماه ها و سالها این عنصر يك قسم تشعشع متمادی نموده و از تشعشع مذکور کاسته نمیشود و زما نیکه انرژی اش را حساب نمودند از عظمت این انرژی خیلی ها تعجب نمودند . قرار محاسبه فهمیده شد که انرژی حاصله از یک گرام رادیوم معادل مقدار حرارتی است که از نیم تن ذغال بدست میاید و با کشف رادیوم فهمیده شد که انرژی داخلی اتوم خیلی ها عظیم میباشد .

در انگلستان در این وقت رادر فورد با استاد خود تومسن مشغول مطالعات در باره خواص اشعه بکرل و یا اشعه رادیوم بود آنها بعد از تدقیقات زیادی به این نتیجه رسیدند که این اشعه مرکب از دو اشعه الفا، گاما و بیتا میباشد مگر آنها از اشعه سوم این تشعشع خبری نداشتند تا اینکه در سال ۱۸۹۹ عالم انگلیسی بنام ویلا رد اشعه سومی اش را بنام اشعه گاما کشف نمود .

و بدینسان علما اسرار اشعه بکرل را کشف نموده و فیصله کردند که این اشعه مرکب از سه اشعه الفا، گاما و بیتا میباشد . روزی بکرل با تکرار چنین عبارتی که رادیوم ترا دوست دارم مگر تو مرا آزار دادی بخانه پیروی کیوری در آمد چه باعث شد که عالم فرانسوی این چنین شتابان به اطلاق بگری کیوری درآید و از رادیوم شکایت کند.

فزيك جديده گرديده قوانين فزيك كلاسيك را غير قابل تطبيق به ايسن جهان ذرات پيشنهاد كرده برآي ايسن نظريه فزيك دا ن مشهور جهاني نمي توان ارزش محدود قايل شـد زيرا تمام ترقيات امروزي علمي ازاينجا سرچشمه مي گيرد علمانه تنها توانستند كه عمل هاي ذرات ابتدائي را تشریح كنند بلكه با استفاده از ايسن نظريه برجسته دستگا ه هاي بزرگ و عظيم برآي بدست آوردن ذرات سريع به وجود آوردن تا بتوانند هسته اتومي را تحت بمباردهمان ايسن ذرات سريع قراردهند ودر همان سال ۱۹۰۵ ايسن شتتين دو مفهوم فزيكي را كه عبارت از كتله وانرجي باشد با هم رابطه داد و به اثبات رسانيد كه انرجي يك ذره مساوي به حاصل ضرب كتله اش در مربع سرعت نور ميباشد .

به مفهوم ايسن انرجي بزرگ زماني ميتوان پي برد كه از سرعت نور كه ۳۰۰ هزار كيلومتر في ثانيه ميباشد سخن زده شود واكنون مساله ديگري به مقابل علما قدامت نمود كه چگونه ميتوان از ايسن انرجي عظيم استفاده نمود ؟ ايسن نظريات ايسن شتتين مخصوصاً در فزيكان آلماني مكس پلانك تاثير بزرگي نموده واز ايسن شتتين دعوت نمود تا آمريت انستيتوت فزيك برلين را قبول كند ايسن شتتين در مقارن جنگ اول جهاني در آلمان شروع بكار نمود . حملات بالاي اتوم باقواي جديدي آغاز يافته و مودل اتومي تر مين توسط عالم مشهور انگليسي فورد ترديد شد ورا در فورد در نتيجه تجارب خيلي دقيق در سال ۱۹۱۱ مودل نجومی اتومي را پيشنهاد نمود طبق ايسن مودل تمام چارج مثبت اتوم بايد در مركز اتوم كه بنام هسته آن ياد ميشود تمرکز يافته والكترون ها به تعداد آنها مساوي به تعداد پروتون نهاست بايد به مدار هاي مختلف بدور را دور ايسن هسته در حرکت باشند مانند حرکت سيارات بدور آفتاب وهم را در فورد به اثبات رسانيد كه حجم هسته ده هزار مرتبه خرد تر از حجم كلي اتوم ميباشد تعداد چارج مثبت مساوي به تعداد چارج منفي است .

ايسن چارج مثبت برآي علمای آن زمان مجهول بود كه داراي چه خواص ميباشد بالاخره در سال ۱۹۱۴ را در فورد در ايسر بمباردهمان از اتوم هايد روچن الكترون آنرا دور كرده و هسته اش را كه تنها چارج مثبت را نشان ميداد تحت مطالعه قرار داد بعد از تحقيقات زياد خواص ايسن چارج را پيدا كرده وايسن

مساله در ايسن است كه بكرول درجيب خود يك تيوب را ديوم همراه داشت ودرجائيكه را ديوم قرار داشت يك سوختگي عجيب به وجود آمد كه چندان در دناك نموده ولي از حد زياد سرخ شده بود دكتوران موظف او را علاج نموده و به ايسن نتيجه رسيدند كه ايسن اشعه بالاي انسان زنده تاثير دارد .

اشعه مذکور را در حيوانات تحت تحقيق گرفته وچنين نتيجه حاصل گرديد كه ميتوان توسط ايسن اشعه بعضي از امراض جلدی اماس ايسن بدن وديگر امراض را علاج نمود چون را ديوم يك مورد استعمال خوب پيدا كرده اند مردم پي دريافت ايسن عنصر افتادند وهر قدر كوشش كردند مقدار را ديوم در روي زمين كمتر ديده شد وايسن عنصر در جمله عناصر قيمت بها محسوب گرديد .

شش سال از وقتی گذشت كه تو مس نظريه موجوديت الكترون را به عالم عرضه نمود ودر طول ايسن مدت قراريكه ذكر شده انكشافات بسيار زيادي رخداد تو مسن درطول ايسن مدت مشغول حل معماي ساختمان اتومي بود وبالاخره بعد از تجارب زيادي مودل اتومي را كه بنام مودل تومسن ياد ميگردد پيشنهاد نمود و او درين مسودل اتومي فرض كرد كه اتوم ساختمان مغلق داشت واز دو قسم ذرات ابتدائي تشكيل شده است يك قسم ذرات است كه حامل چارج مثبت بوده و به قسم يك ابر متجانس كروي ميباشد در داخل ايسن الكترون ها بصورت منظم تقسيم شده اند تعداد چارج مثبت مساوي به تعداد چارج هاي منفي است زيرا اتوم به صورت عموم از حيث چارج خنثي ميباشد . ايسن ساختمان راميتوان بحيث يك كيك كشمش دار فرض نمود طوريكه اصل كيك چارج هاي مثبت را نشان داده و كشمش ها عبارت از الكترون ها باشند گرچه چندي بعد به اثبات رسيد كه ايسن مودل تو مسن درست نيست مگر باز هم نسبت به مفكوره آن زمان در بيو گرافي اتوم داخل گرديده در سال ۱۹۰۲ ابرت ايسن شتتين در شهر بون سويس پولي تخنيك را ختم نمود و شروع بكار نمود .

گرچه كارش طبق ميلش نبود مگر موازي باكار خود در عمر ۲۳ سالگي كار هاي عملي فزيكي را پيش ميبرد در سال ۱۹۰۵ ايسن شاهكار فزيك نظريه نسبي را در حمله حرکت ذرات خرد كه سرعت آن قابل مقايسه با سرعت نور باشد به عالم عرضه داشت وباني علم

او تو فریش والیزامیتیز وبعد ها توسط تجارب دقیق به اثبات رسید که میتوان توسط نویترونها يك عملیه دیگر هستوی راه وجود آورد طوریکه هسته اتوم اورانیوم وقتیکه تجزیه بشود در اثر این تجزیه نویترو نها آزاد

وهر يك بالتو به تجزیه اتوم های دیگر اورانیزم ربابر می آورد واین عملیه آنها طوری صورت میگردد که تمام اتوم های اورانیزم تجزیه میگردد و این عملیه بنام عملیه زنجیری هسته یاد میکنند و در طول این عملیه يك انرژی عظیم بدست میاید که میتوان انرژی حاصله را در هر راه که مصرف

نموده بکار برد در این وقت فرمی در ایتالیا با شاگردانش تابلوی عناصر رادیو اکتیف را تشکیل داده و نظریه کشف تعامل هستوی تحت اثر نویترونها جایزه نوبل برایش در سال ۱۹۳۸ تفویض گردید . در سال ۱۹۴۵ جنگ دوم جهانی آغاز گردید و بعضی از علما بطرف امریکا رهسپار گردیدند مثلا فرمی از ایتالیا لیزمیتیز و این شتاین از جرمنی نلس بوهر از دنمارک و دیگر علمای بر جسته فزیک از دیگر ممالک اروپایی به امریکاسفر نمودند .

يك دسته از علماء تحت ریاست فرمی در دوم دسمبر ۱۹۴۲ بعد از مشکلات زیادی به کشف اولین کوره اتومی در شیکاگو قا در شدند .

و در شش اگست ۱۹۴۵ اولین بمب اتومی امریکا در هیرو شیمای جاپان و در نه اگست همان سال بمب دوم اتومی امریکا در شهر نا گزاکای جاپان منفلق گردید که نتایج خسارات بمب اول آن قرار ذیل است .

۷۸۱۵۰ نفر مقتول

۱۳۹۸۳ مفقود لادرک

۳۴۲۸ شدیداً مجروح

۲۷۹۹۷ نفر خضیقاً مجروح

و عده زیادی بعداً دچار امراض تشعشعی گردیدند چنانچه از این مریض ن تاحال در اهالی مذکور دیده میشود .

واز ۱۹۵۴ به بعد اکتشافات جدید درین راه شده است چنانچه کوره های اتومی بزرگ بکار افتاده و دستگاه های برقی اتومی به طاقت های خیلی زیادی شروع بکار نموده و کشتی های بزرگ اتومی در هر گوشه و کنار عالم بکار انداخته شده و نوع مرض توسط این انرژی علاج شده اند .

چارچ را بنام چارچ پروتون مسمی ساخت کتله پروتون را تقریباً ۱۸۴۰ مرتبه بزرگتر از کتله الکترون یافت و در این وقت در ساختمان اتومی پروتون و الکترون شناخته شد .

در سال ۱۹۱۹ را در فورد يك کشف فوق العاده نمود که توسط آن خیال باقی های الشیمست ها را جامه عمل داد و او توانست از اتوم آزوت آکسیجن را بدست آرد یعنی توانست که اتومها را تبدیل کند و البته این اولین صفحه ای بود که در تاریخ بشریت توسط را در فورد پدید آمده در طول مدت ۱۹۱۹ تا ۱۹۳۱ کار های عملی راجع به اتوم را کماند زیرا اختلاف نظری در مودل اتومی به وجود آمد قرار فرضیه باید تعداد پروتون ها مساوی به تعداد الکترون ها باشد .

وقتیکه تعداد پروتون ها محاسبه گردید . در بعضی عناصر وزن هسته وی قراریکه فکر می شد زیاده تر محاسبه شد و علما در جستجوی این ازدیاد وزن افتاده و در سال ۱۹۳۱ بوته و بکر د ونفر فزیکدان آلمانی دریافت نمودند که در هسته اتوم یک ذره دیگر نیز میباشد که تشعشع آن خیلی ها قوی بوده و از هرگونه ماده عبور میکند . در سال ۱۹۳۳ دو عالم فرانسوی ایران کیوری و فرید ریک در انجمن علمی پاریس پیشنهاد نمودند که اگر این شعاعات بکروبو ته از بین پارافین عبور داده شوند پروتون های پارا فین شروع به حرکت میکنند همان بود در ۲۷ فیورری ۱۹۳۲ چیدفیک عالم انگلیس و شاگرد را در فورد به کشف ذره جدیدی که دارای چارچ نبوده و کتله تقریباً مساوی به کتله پروتون میباشد قادر گردید .

این ذره ابتدائی را بنام نویترون مسمی ساختند و این تاریخ روز تولد يك شعبه جدید فزیک بنام فزیک نویترون محسوب گردید . حدوث این شعبه علمی راه استفاده از انرژی اتومی را برای ما باز نمود . از تاریخ سی جنوری تا هژده فیورری ۱۹۳۹ که يك وقت خیلی کوتاه است دو عنوان بر جسته در ژور نالهای علمی قرائت شد .

۱- عملا نشان داده شد که تحت عمل نویترون ها هسته اورانیوم به صورت يك انفجار تجزیه میگردد مجله علمی اکادمی علوم فرانسه مولف فریدر يك ژیلویو کیوری .

۲- تجزیه اورانیوم توسط عمل نویترون ها یعنی شکل جدید تعامل هسته وی ، مجله طبیعت انگلیسی مولفین: دو نفر عالم جرمنی

آیا میدانید

در آنجا جریان میابد. در اینصورت پوست بدن برنگ سرخ در آمده و داغ میشود زیرا خون محتوی حرارت زیاد است و پوست رداغ میکند البته هنوز کسی بدرستی نمیداند که این امر چگونه انجام میشود و هیچکس قادر نیست از سرخ شدن خود جلو گیری کند و هر قدر هم بخواهد نمیتواند مانع سرخ شدن خود گردد! بهرحال سرخی پس از لحظه کوتاهی ناپدید میشود.

چرا ما احتیاج بخوابیدن داریم؟

وقتی به کودکان هدایت میدهد که بروند بخوابند فوراً باطاق خواب خود رفته و در بستر خود دراز کشیده پس از لحظه ای بخواب عمیق فرو میروند. لیکن اگر کودکان تا دیر وقت بیدار بمانند نمیتوانند در برابر خوب مقاومت کنند.

آزمایش های فراوانی در مورد خواب بعمل آورده اند. بعضی ها کوشیده اند که تا چندین روز بیدار بمانند. پس از دو روز از شدت خستگی نمی توانستند به چیزی فکر کنند در موقع بیداری مغز خسته میشود. مغز مانند انباری است که در درون آن اسباب اسقاط و کهنه و اثاثیه مستعمل و فرسو ده میریزند شبها وقتی بخوابیم خواب همچون جارونی آن انبار را جارو میکند و مغز ما را از خستگی پاک میسازد. افراد سالخورده روزانه احتیاج به ساعات خواب بیشتری دارند و هوشهای خرمائی نیمی از عمر خود را در خواب میگذرانند فیل روزانه به یک چرت دوساعته اکتفا میکند. فیل و اسب قادرند ایستاده بخواب روند! خرسها سرتاسر زمستان را در خواب بسر میبرند.

وقتی میخوابیم چه اتفاقی می افتد؟

وقتی می خوابیم فکر و دقت باهم اسزاحت میکنند. چشمانمان را می بندیم بطوریکه مغزمان چیز هائی را که در اطراف ما واقع میشود ضبط نمی کند. صدائی قوی میتواند ما را بیدار کند ولی سرو صدا های معمولی بگوش ما نمی رسد: فکر ما کار نمی کند و اصولاً در خواب نه فکر می کنیم و نه اندیشه ای از مغز ما می گذرد. ما احساس وجود را که بدان نام ضمیرباطن داده انداز دست مید هیم لیکن تمام دستگاه های بدن ما بکار خود ادامه میدهند. نفس میکشیم. قلبمان میزند و سلولها غذا و اکسیژن مصرف میکنند بعضی

چرا بعضی از اشخاص چپ هستند!

اطفال از کودکی عادت میکنند که دست های خود را بکار بیندازند. و معمولاً عموم مردم دست راست را بیشتر بکار میبرند و گاهی در مکتب مشاهده کرده اید که بعضی از متعلمین دست چپ را بجای دست راست بکار میبرند. چرا اینها چپ هستند! بچندین دلیل: اولاً ممکن برحسب اتفاق باشد. مثلاً کودکی بجای اینکه بادیست راست شروع بکار کند بادیست چپ شروع بکار کرده و کم، کم عادت کرده است. ثانیاً ممکن است پدر و مادرش چپ بوده اند و او از ایشان تقلید نموده است ثالثاً ممکن است ساختمان بدن او طوری باشد که از دست چپ مانند دست راست استفاده نماید.

آنچه مسلم است اینست که چپ ها و راست ها میتوانند مهارت همدیگر را داشته باشند از این حیث تفوق و مزیتی بر همدیگر ندارند! افرادی نیز وجود دارند که با هر دو دست مهارت دارند و دست چپ و راست برای آنها تفاوت زیادی ندارد.

چرا بعضی ها خرورپف میکنند!؟

بی آنکه انسان بخوابد میتواند خرو پف کند؟ میگوئید نه! امتحان کنید! دهانتان را کاملاً باز کنید و بعد همانطور بادهن بسا ز نفس بکشید. زبان شما نوعی ارتعاش با حرکت رفت و آمد میکند و صدائی که در این موقع از دهان شما بیرون می آید همان خرورپف است! وقتی خوابیده ایم. دهان و گلوئی ما منبسط هستند و ما غالباً در خواب نفس عمیق میکشیم. نوسانات ارتعاشات زبان هنگامی که به عقب خوابیده ایم بسیار قوی است. اکثر اوقات وقتی به پهلو برگردیم این ارتعاشات قطع میشود و دیگر، صدای خرورپف که ممکن بود دیگران را از خواب بیدار کند. از ما بر نخواهد خاست.

معمولاً مردان بیش از زنان خرورپف میکنند و هیچکس دلیل این موضوع را نمیداند.

چرا رنگ ما سرخ میشود؟

احساسات ما میتوانند اعمال جسمی ما را تغییر دهند! وقتی حالت تشویش و شتابزدگی و یا خجلت بما دست میدهد و یا جسم سنگین را بر میداریم. عروق موئی بسیار کوچک بدن ما در زیر پوست باز شده و خون بمقدار زیادی

اثر میگذارد و بلافاصله عضلات ما بحركت در می آید و خمیازه میکشیم .

چه بسا خواندن همین سطور باعث خمیازه کشیدن شما شود ؟

سکسکه چیست ؟

گاهی پیام هائی که از مغز ما برای تنظیم تنفس صادر میشود با پیام های دیگری برخورد میکند . يك نوشیدنی خیلی سرد یا يك مرچ تند ممکن است معده ما را که کاملاً در مقابل حجاب حاجز قرار گرفته تحريك کند . حجاب حاجز عضله تنفسی است وقتی آماده برای ورود هوا به ریتین است . حادثه بوجود می آید . بدین معنی که دریچه کوچکی بر اثر تحريك معده قصبه الریه را می بندد و هوا نمی تواند داخل ریتین شود . در این موقع است که دو دسته از عضلات بر ضد یکدیگر کار میکنند . حجاب حاجز منقبض میشود و دریچه صدا میکند و حالت سکسکه دست میدهد .

آیا حمام آفتاب مفید است ؟

آفتاب ممکن است فوائد زیاد و همچنین زیانهای فراوانی برای انسان داشته باشد . مفید است زیرا بعضی از شعاع های آن بنام « اشعه ماوراء بنفش » در استخوانهای ما ماده ای را بنام کلسیم مستقر میسازد . کلسیم استخوان های بدن را محکم میکند . البته وجود و خورشید است که باعث میشود مادر فصول زیبای سال احساس خوشی میکنیم با این دلایل حمام آفتاب مفید است .

ولی همین خورشید میتواند مضر باشد زیرا اگر انسان مدتی مدید در برابر آفتاب قرار گیرد ممکن است پوست بدنش و حتی نسج تازکی که در داخل بدن وجود دارند در مقابل نور آفتاب بسوزند . باین دلیل کسانی که مریضی روی دارند نباید حمام آفتاب بگیرند زیرا سوختگی ها ممکن است جراحات سابق را دوباره باز کند . باین ترتیب ما بشرطی میتوانیم حمام آفتاب بگیریم که دكتور آنها منع نکرده باشد . بعلاوه باید احتیاط را مراعات کنیم یعنی روزهای اول بیش از چند دقیقه در مقابل آفتاب قرار نگیریم وقتی کم، کم بدن عادت کرد و توانست در مقابل حرارت شدید آن مقاومت کند آنوقت میتوان برمدت آن افزود ولی مجبور نیستیم که ساعت های متعددی در آفتاب بشینیم تا بدن ما مثل کباب سرخ و پخته شود ! بپرحال اگر آفتاب مدت مدیدی روی یک قسمت از بدن انسان بتابد خطر سوختگی کمتر خواهد بود .

از سلولهای که در مدت روز کار کرده و فرسوده شده اند جای خود را به سلول های دیگر میدهند و اگر بالفرض هنوز قد نکشیده باشیم و جسم ما هنوز بقدر کافی بزرگ نشده باشد در خواب اندکی بر بزرگی جسم و طول قدما افزوده میشود . (رویا) یا با صلاح عامیانه « خواب دیدن » چیست ؟! شب و روز افکار و احساساتی در ما وجود دارد که علامت الکتریکی بمغز ما میفرستند . وقتی خوابیده ایم این افکار و احساسات صورت رویا درمی آید . دانشمندان هنوز به حقیقت اصلی « رویا » پی نبرده اند و نمیتوانند از کجا می آید ولی وسایلی برای مطالعه و بر رسی رویا ها بدست آورده اند .

شخصی را می خوابانند و هر چند و قتیکه یکبار او را بیدار میکنند تا خواب هائی را که دیده است - تعریف کند و عملاً آزمایش کرده اند که انسان هنگام خواب دیدن چشمانش در تمام جهات - حرکت می کند درست مثل موقعی که فیلمی را تماشا می کند .

« رویا » نمایش است که انسان خودش برای تماشای خود آنرا بروی صحنه می آورد !

خمیازه چیست ؟

وقتی خسته میشویم . غالباً خمیازه می کشیم . هنگامیکه بدن خسته میشود فعالیت آن نیز بطی میگردد زیرا نمی تواند خود را از دست مواد زائدی که در عضلات بوجود آمده خلاص کند . یکی از این مواد زاید گاز کربنیک است . وجود همین گاز کربنیک در بدن به مقدار بیش از حد سبب خمیازه کشیدن می شود . آنگاه دهانمان را باز می کنیم و یکباره هوای زیادی را در ریتین خود فرو میدهیم و گاز داخل ریتین را که همان گاز کربنیک است بیرون میکنیم و باین ترتیب گاز کربنیک را از بدن خود بیرون میکنیم .

این عمل خود بخود انجام میشود . یکی از اعضای مغز ما مامور تنظیم تنفس است . هر وقت بمقدار گاز کربنیک در مغز ما افزوده شود بمقدار زیادی از این گاز در مغز بوجود آید زنگ خبی شروع بکار میکند و به عضلات فرمان خمیازه کشیدن میدهد .

گاهی اتفاق می افتد که رو بروی کسی نشسته ایم آنشخص خمیازه میکشد بلافاصله ما هم شروع به خمیازه کشیدن میکنیم ! در این مورد وجود گاز کربنیک اضافی سبب صدا در آوردن زنگ خبی نشده بلکه تماشای دهان دره و صدا هائی که آنشخص بر اثر خمیازه کشیدن از خود بیرون میکند . روی مغز ما

طرز عمل چشمې ما چگونه است ؟ !

که تاکنون بوسیله دانشمندان شناخته شده است .

شماره حواس انسان بطور دقیق معلوم نشده ولی حس های دیگر ی از چند سال قبل تا حال کشف گردیده است . مانند حس تعادل و جهت یابی و غیره

اما اینکه چگونه دانشمندان بموضوع مز بور پی برده اند بسایه دانست دکتوران و روان شناسان با استعانت کالسبد شناسی پی بردند که آنچه تاکنون حس لامسه خوانده میشد در واقع عبارات از چند حس مختلف است که هر کدام در پوست بدن جای دارد مانند حس سردی و گرمی ، حس سردی و گرمی با حس لامسه کامل فرقی دارد و اعضا وار گانهای آنها نیز با یکدیگر متفاوتند . بهمین ترتیب عضو حس سامعه یعنی گوش تنها کار شنیدن را انجام نمیدهد بلکه مشتمل بر دو عضو جدا گانه است قسمتی از اعضا کار شنیدن را بعهده دارند و قسمت دیگر که همان مجرای نیم دایره ای گوش داخلی باشند حس تعادل و توازن را بانسان می دهند . اگر این قسمت را در طیوری مانند کبوتر یا بین ببریم طیور صداهارا بخوبی تشخیص میدهد ولی فاقد احساس تعادل و توازن میگردد بطور ریسکه نمیتواند پرواز کند .

روانشناسان میگویند اگر درست فکر کنیم شعور و عقل بما خواهد گفت که حس گرمی با حس فشار و تماس کاملاً فرقی دارد در صورتیکه قبلاً ما هر دو را حس لامسه میدانستیم . تاکنون ۱۰ حس کشف شده است ولی در آینده ممکن است دانشمندان بوجود حواس دیگری نیز پی ببرند .

حواسی که تاکنون کشف شده است عبارتند از :
حس بینائی
حس شنوائی
حس لامسه
حس ذائقه
حس شامه یا بویائی
حس سردی و گرمی
حس تعادل و جهت یابی
حس وضعی دو عضلانی یا حس جنبش
حس المی یا رانج جسمانی
حس داخلی یا درونی

چگونه بوها را احساس میکنیم ؟

هوا مخلوطی از اجزاء و عناصر بسیار باریک است که نه آنها را میتوانیم ببینیم نه لمس کنیم وقتی نفس می کشیم بعضی از این

انسان برای آشنائی و شناختن دنیا چندین وسیله دارد که یکی از آنها قوه بینائی است بوسیله چشم انسان میتواند شکل و رنگ و حجم و فواصل اشیاء را فرق کند و همچنین انسانها را از یکدیگر مشخص سازد و آنها را بشناسد . این عضو از میلیونها عضویزه تشکیل شده که همگی بانور و برق کار میکنند . قسمت قدیمی چشم عیناً شبیه دوربین است و دارای عدسه مخصوصی است که اشعه نورانی را میگیرد . دوربین معمولی با فیلم مجهز است قسمت خلفی چشم یعنی انتهای چشم را غشائی پوشانیده است که نور را تغییر شکل داده تصاویری را که بطور متداوم در تغییر و تبدیله روی آن پرده میاندازد .

فیلمی که مادر داخل چشم خود داریم از سلولهای استوانه شکل تشکیل شده که تعداد آن در حدود ۱۰ میلیون است . سلولهای دیگر بشکل نوک تیز هستند که آنها را مخروطی گویند و تعداد شان در حدود شش میلیون است ! رنگهای مختلف را بوسیله همین سلولها تشخیص میدهم و با سلولهای دسته اول رنگ های سیاه و سفید و خاکستری را میبینیم .

این سلولها مانند شاخه درخت در قسمت سفلی مغز قرار گرفته اند . وقتی دسته ای اشعه نورانی روی دو دسته سلول فوق الذکر بتابد . میلیونها علائیم الکتریکی از این دسته اشعه در مغز مآولید میشود و ما تصویر انسان یا جسمی را مشاهده میکنیم . اما چرا قدرت بینائی برخی از حیوانات مانند عقاب از ما بیشتر و نافذتر است !

اعصاب داخلی چشم عقاب سه برابر اعصاب چشم ما است و لذا لکه های نورانی که در چشم او درست میشود روشنتر است . اگر ما چشمان عقاب را میداشتیم میتوانستیم سکه را از طبقه بیستم يك آسمان خراش بر روی سرک ببینیم !

ما چند حس داریم ؟

در قدیم مردم تصور میکردند که انسان ۵ حس دارد و هنوز هم بسیاری از اشخاص تصور مینمایند که پنج حس دارند . بهمین سبب اصطلاح حواس پنجگانه در اکثر زبانهای دنیا وجود دارد .

اما برخلاف این تصور انسان بیش از ۵ حس دارد . یعنی حواس ما فقط باصره سامعه - ذائقه . شامه و لامسه نیست و غیر از حواس مزبور حواس دیگر نیز داریم

میرسد واین استخوان هم مرتعش شده
 واستخوان دیگری را به حرکت درمی آورد .
 آخرین استخوان امواج را در مایعی میفرستند.
 در اینجا مجموعه الیاف بسیار خرد وجود
 دارد که بامغز مربوطند وبارتعاش در می آیند.
 مغز قادر است انواع مختلف امواجی را که
 دریافت می کند وصدائی ازقبیل صدای حرف
 صدای موسیقی . آواز واصوات مختلفه را
 ازهم فرق دهد .

یکتفر رهبر ارکستر قادر است صدای
 هر یک از آلات موسیقی را جداگانه بشنود و
 حتی اگر چند نفر نوازنده در آن واحد باهم
 آلات موسیقی مختلفی را بنوازند . گوش او
 صدای هر یک از آلات موسیقی را علیحده
 می شنود و خوب می تواند نوازنده ای را که نوت
 غلط زده است تشخیص دهد .

چگونه طعم غذا ها را میفهمیم !؟

زبان عضو زائقه است و سطح آن از دانسه
 های کوچک پوشیده شده که سوراخ های
 در آن وجود دارد . در زیر هر سوراخ
 گلوله کوچکی دیده میشود که شباهت به
 غنچه گل دارد و هر یک از این گلوله های
 خرد بوسیله رشته عصبی به مغز متصل
 است . هر قسمت از زبان بوسیله همین گلوله
 های کوچک مخصوص شناختن طعم معینی
 است .

قطره ای شربت در نوک زبان بریزید این شربت
 در سوراخهای زبان نفوذ میکند . فوراً بامغز
 خبر میرسد و شما می گوئید « این
 شیرین است » در صورتیکه اگر همین
 شربت را در زیر زبان بریزید مزه آنرا
 احساس نمی کنید زیرا این قسمت از زبان
 فقط مخصوص تشخیص مزه تلخ است و نمی
 تواند طعم شیرین را تشخیص دهد .
 همچنین هر گاه قطره ای آب لیمو در طرفین
 زبان در قسمت عقب بریزید فوراً میگوئید
 (چقدر ترش است) این قسمت از زبان
 در مقابل ترشی حساسیت دارد . دوطرف زبان
 در قسمت جلو مخصوص شوری است و طعم
 شور را تشخیص میدهد .

طعم هر غذائی با مزه آن فرق دارد. مزه عبارت است
 از ترکیب بو و طعم غذا و البته باید دانست که بو
 و طعم باهم ترکیب شده و از هم جدا شدن نمی بینند.
 در موقع ریزش این نکته بخوبی مشهود است.
 هرگاه بینی خود را به بندید خیلی بزحمت می
 توانید بفهمید که آیا پیاز می خورید یا سیب!
تعداد حیوانات جهان چقدر است ؟

شمار حیوانات متخال است حیوانات

اجزاء کوچک داخل بینی ما میشود و در مایعی
 که درون بینی ما وجود دارد حل میگردد در
 اینموقع است که میگوئید :

این گل بوی خوبی میدهد یا آن گوشت
 بوی بدی میدهد بدانمعنی است که ما بوی
 احساس کرده ایم قسمت داخل بینی نوعی
 آزمایشگاه شیمی است که بدانوسیله مامقدار
 زیاد ازبوی ها را احساس میکنیم طرز عمل این
 آزمایشگاه چگونه است ؟

اجزاء پارتیکوال های بودار در مایعات قابل
 انحلالند و چون در مایع موجود در بینی حل
 شود ماده ای بوجود می آید که اعصاب بینی را
 تحریک میکند . اعصاب بینی پیامی به مغز
 میرسانند و اگر قبلا این بوی را احساس
 کرده باشیم آنرا خواهیم شناخت و اگر آنرا
 نشناسیم مغز همچون صفحه موسیقی آنرا
 ثبت میکند .

اکثر مردم میتوانند دهها هزار بوی مختلف را
 از هم باز شناسند .

وقتی بینی ، بسند است هیچ بویی را
 احساس نمیکنیم . همه چیز را بی بو میابیم
 و این بدان جهت است که مایعی در بینی وجود ندارد
 تا پارتیکوالها را حل کند و فعل و انفعال مزبور
 را صورت دهد . موجودات زنده اولیسه که
 حیوانات دریائی بودند اکثراً شامه بسیار تیزی
 داشتند ولی نه قوه بینائی داشتند و نه حس
 شنوائی داشتند و هنوز هم بسیاری از ماهیها
 شامه تیزی دارند و پارتیکوالهای آنرا احساس
 میکنند اما پارتیکوالهای هوا را احساس
 نمی نمایند . همین حس شامه است که ماهیان
 را بسوی غذا راهنمایی میکند و آنها را از
 وجود دشمن مطمئن میسازد .

زیرا مغز این حیوانات فقط بوها را احساس
 میکند . در صورتیکه مغز ما قسمتهای مختلف
 دارد که شنوائی و بینائی و سایر حواس را
 هم درک مینماید . باین ترتیب بینی یکی از
 عناصر بسیار مهم است .

چگونه صدا ها را میشنویم ؟

حلقه گوش مانند قیفی است که امواج
 صوت را میگیرد . این امواج ممکن است از
 غو ، غو سگ یا خوردن چکش به زنگ مکتب
 و یا چیز دیگری که صدا میدهد بوجود آید
 اینها ارتعاشات است . وقتی امواج صوت
 داخل گوش ما میشود یک سلسله فعل
 وانفعالاتی بوجود می آید و در انتهای قیف
 پرده نازکی است که آنرا صماخ گویند و این
 پرده مانند پوست طبل شروع به ارتعاش
 می نماید سپس ارتعاشات به استخوان صماخ

به صحرا برونډ به آنها نشان میده سړانجام دانشمند الماني بقدری بازبان ز نور ها آشنا شد که روزی خودرا سوا مرغزاري که زنبور راهنما به رفقايش نشان داده بود قبل از آنکه زنبور ها بدانجا برسند پيدا کرد .

چرا گرم شب تاب در تاریکی میده رخشد !

روشنائي بعضی حشرات مانند کرم شب تاب بعلت وجود دونوع مایع است که در بدن آنها تشکیل میشود . این دو مایع خود بخود تابناک نیستند ولی وقتی در مجاورت هوا باهم ترکیب میشوند درخشندگی پیدا میکند . اگر حشره ای از این قبیل پیدا گردید . واهمه نکنید . روشنائي او انگشت شمار نخواهد سوخت زیرا این روشنائي مانند نور لامپ فلورسنت سراسر است .

کرم شب تاب حشره ای است برنگ خاکستری یا گندمی و کرمهای نردارای بال بوده و شبها به جستجوی کرمهای ماده برمی آیند . البته چون کرمهای ماده خاصیت فسفو رسا نس دارند در میان علفها میده رخشد و کرم های نر به سهولت آنها را پیدا میکند !

چگونه حیوانات چوپه های را میشناسند !

یک گله بزگ گوسفندان شامل تعداد زیادی گوسفند و میش است که عینتاً مانند قطرات آب ییکدیگر شباهت دارند . مادرمعولادرمیان این گله و لو تعداد آن زیاد باشد به جستجوی چوپه خود می پردازد و او را از بوی مخصوصش به سهولت پیدا میکند .

در لحظه تولد بزه مادرش چوپه نوزاد را می بوید و هرگز بوی او را فراموش نمیکند . سنگ و گربه و بالاخره تمام مادر ها چوپه های خود را می شناسند . پنگوئن های بزرگسال بشکار می روند و چوپه ها پهلوی یکدیگر مانده و به بازی مشغول میشوند . وقتی مادر از شکار بر میگردد هزاران ، هزاران میان یکدسته چوپه گرسنه که تعلق بمادران دیگری هم دارد عبور کرده و تا چوپگان خود را پیدا نکند بهیچیک از چوپگان دیگر غذا نمیده در صورتیکه چوپه پنگوئن ها ظاهراً سرومونی باهم اختلاف ندارند . بنابراین چگونه چوپگان خود را می شناسد ؟

دانشمندان معتقدند که پنگوئن ها مانند انسان چوپگان خود را از صدا ، قندو قیافه هیکل طرز راه رفتن و بالاخره از روی علائمی که انسانها اطفال خود را بازمی شناسند تشخیص میدهند .

روی کره زمین (علاوه بر حیواناتی که در خشکه زندگی میکنند و اهلی هستند) شامل ماهیها و حیوانات اوقیانوس ها ، رودخانه ها . حیوانات جنگلی ، خزندگان و کرمها و حشرات و همچنین حیوانات بسیار کوچیک ذره بینی است که شمار آن ها از لحاظ تعداد . محال است ولی دانشمندان موفق شده اند که انواع مختلف آنها را کشف کنند . حیواناتی را از یک جنس گویند که بتوانند باهم تناسل نمایند . پرنده گانند ولی از یک جنس و نوع نیستند و از سه نوع مختلف می باشند .

طبق محاسباتی که دانشمندان بعمل آورده اند تاکنون در حدود ۸۷۰۰ نوع پرنده و ۴۵۰۰ نوع پستاندار کشف کرده اند . (پستانداران حیواناتی را گویند که چون بدنیا آیند از شیر مادر تغذیه میکنند . بنابراین انسان هم یکی از حیوانات پستاندار است) مثلاً یبیم که در تابستان حشرات از قبیل مگس پشه و غیره فراوانتر از سایر فصول است و تا بحال ۷۰۰ هزار نوع مختلف از حشرات را بدست آورده اند . حال اگر ماهیان و خزندگان و غیره را بحساب آوریم باین نتیجه میرسیم که جمعاً در روی کره زمین نهصد هزار نوع مختلف حیوان وجود دارد .

آیا حیوانات با یکدیگر حرف میزنند !

انسانها تنها موجوداتی هستند که باستعانت کلمات و جملات با یکدیگر مربوط هستند . ولی بسیاری از انواع دیگر موجودات با اشاره منظور خود را حالی میکنند . مثلاً سارهنگام ترس فریاد میکشد و با این فریاد به برادران و دوستانش اطلاع میدهد که خطری آنان را تهدید میکند . گربه ماده بامیومی مخصوصی فرزندان خود را صدا میکند .

زنبور های عسل زبان مخصوصی دارند که (زبان علم و اشاره است) و یکی از دانشمندان حشره شناس آلمانی زبان این حیوان را کشف کرده است و پس از مطالعات تجربیات زیاد روزی مشاهده کرد که گاهی زنبوری در جلوی کند و ظاهر شده و رقص کوتاه و تندی اجراء میکند . زنبوران دیگر با دقت او را تماشا کرده سپس همگی باهم به پرواز درآمده و به صحرا رهسپار میشوند و مستقیماً بطرف گلی میروند که زنبور اولی آنرا نشانی کرده بود دانشمند مزبور مدتی بمطالعه این رقص ها پرداخت و بالاخره باین نتیجه رسید که هر نوع رقص معنای خاصی دارد . زنبور در حین رقص مسیری را که باید رفقاییش

و چوچه هایش را از آسیب دشمنان محفوظ نگاه میدارد. پرندۀ نر بارنگ تند و درخشان خود کمتر بلانه می آید زیرا در آن صورت وجود او باعث جلب توجه دشمنان شده و برای چوپکان خطر زیادی ببار خواهد آورد.

آیا حشرات ماده ما را میگزید ؟

آیا فقط حشرات ماده ما را نیش میزنند بعضی اشخاص هستند وقتی حشره ای از قبیل پشه و کبک و غیره آنها میگزید. ابداع حساسیتی در مقابل نیش آنها ندارند و نه در محل گزیدگی ورمی حادث میشود و نه احساس خارش میکنند البته این دسته از مردم که تعدادشان بسیار نسا در است از این حیث شانس بزرگی دارند ولی اکثریت قریب بانفاق مردم در مقابل نیش حشرات حساسیت دارند. دکتران معتقدند که همه ما در مقابل ماده ای که حشرات در زیر پوست ما تزریق میکنند حساسیت داریم.

حشرات نر چندان خطری ندارند. بلکه آنچه خطرناک است حشره ماده است. این حیوان ما را نیش میزند. سپس شاخ خود را در سوراخی که بوسیله نیش خود بر روی پوست بدن ما ایجاد کرده فرو نموده و یکی دو قطره خون ما را بیرون میکشد. و از این راه تغذیه میکند. از خوشبختی حشرات یکی اینست که خون بدن ما قابلیت انعقاد زیاد ندارد و زود منعقد نمیشود که اینکه وقتی سوزنی بدستمان فرو کنیم باین زودبها خون بند نمی شود. حشرات ماده در شاخ خود یک مایع ضد انعقاد دارند و این مایع است که ما نسبت به آن حساسیت داریم کافی است که حشره ای زردی از این مایع را در زیر پوست ما تزریق کند فوراً آن نقطه اماس کرده و بخارش بيفتد.

حشرات ماده کلیه حیوانات را نیش میزنند ولی حشرات نر از عصاره گیاهان تغذیه میکنند. وقتی حشره ای می بینید که بالای سرش دو شاخ بزرگ مانند دو آنتن بزرگ دارد یقیناً بدانید که این حشره نر است و هرگز بشما نیش نخواهد زد اوقتی صدای وزوز حشره ای بگوش شما رسید برای آنکه بدانید خطرناک است یانه لازم نیست آنرا بگیرید بلکه بدانید که آن حشره ماده و خطرناک است و شما را نیش خواهد زد. این وز و زهاژی که از حشره ما نند پشه میشنویم مخصوص جنس ماده است و جنس نر ابدأ وز و زنی کند

ظاهر آ چوچه پنگون صدای پدر و مادرش را می شناسد. وقتی پدر و مادرش او را صدا میزنند دوان، دوان خود را بایشان میرساند. چوچه وقتی سر از تخم در میآورد به جز شکل ظاهری مادرش چیز دیگری نمی بیند و اندکی بعد بدنبال همان شکل و قیافه می افتد. حال اگر در حین تولد بجای ما در ش چشمش به سنگی بیفتد. آن سنگ را بدنبال خواهد کرد و یا اگر موقع سرز تخم درآوردن چشمش به دانشمندی بیفتد بدنبال آن دانشمند خواهد افتاد!

چرا پرندگان نغمه سرائی میکنند ؟

پرندگان زبان مخصوصی بخود دارند که بدانوسيله بایکدیگر ارتباط حاصل میکنند. این زبان گاهی موزون است و شباهت به آواز خواندن دارد.

پرندۀ نر برای جلب ماده به نغمه سرائی میپردازد همچنین خواندن او بخاطر راندن سایر نرها است که در جنگل یا مزرعه ای که او برای سکونت خود اختصاص داده است وجود دارند. و نیز گاهی که میخواهد دوستانش را از وجود قفسی در آن حول وحوش مطلع سازد نغمه سرائی میکند.

بعضی از پرندگان با صدای مخصوص خود اعلام میکنند که مواد خوراکی پیدا کرده اند. زاغ موقعیکه میخواهد رفقای خود را جمع کند صدای مخصوصی سرمیدهند.

کنری ها موقعی که در قفس زندگی میکنند به چوچه احتیاجی به نغمه سرائی ندارند. معینا می بینیم که اکثر اوقات به نغمه سرائی مشغولند وقتی مریب. کنری خوش آواز می میان کنری ها محبوب پیدا کند آنرا پرورش میدهد تا بهتر نغمه سرائی کند و آنرا در قفس کنری پیر خوش آواز میاندازد و در حقیقت او را به کنری سالخورده می سپارد تا درس آواز باو بدهد!

چرا پرندگان نروماده هم رنگ نیستند !

نر و ماده بعضی از انواع پرندگان بهم شباهت دارند. ولی اکثر آن رنگ بال و پرشان باهمدیگر متفاوت است. معمولا رنگ، پروبال جنس نر درخشانتر و پر رنگ تر از پروبال ماده است و بوسیله همین رنگ زیباست که ماده را بسوی خود میکشاند. وقتی هنگام تخم گذاری فرا میرسد ماده در لانه میماند. رنگ لانه تارک و تیره بال و پر ماده بسختی از رنگ لانه فرق میشود. این هم رنگی در حقیقت نوعی «آرایش» و تغییر شکل است که او

چندین هزار سلول وجود دارد وقتی این چند هزار سلول نیروی خود را علیه زمین رویم بگذارند قادرند سوراخی در آن زمین ایجاد کرده و در آن نفوذ کنند. ریشه های دیگری ممکن است از اطراف بروید. چنانچه ریشه های بتواند در سنگی رخنه کند آن سنگ را بشکند در انتهای هر ریشه سرولهای مخصوصی وجود دارد که بتدریج از بین میروند ولی در حین عمل مایعی از آنها جاری میشود که برای رخنه در سنگ ها کمک موثری برایشه میکند.

گاهی اوقات ریشه ها قادرند که از زمین بیخ بسته یاسنگی که چندین سانتیمتر قطر آن باشد عبور کند سلول های این قبیل ریشه ها نیروی لازم به آنها میدهند.

چرا بر گها برنگهای مختلف در می آیند؟
رنگ سبز برگها در تابستان بعلت تولید یک عنصر شیمیائی است که آنرا ماده رنگه می نامند برگها علاوه بر این دارای « ماده رنگ زرد » نیز هستند که بچشم دیده نمی شود زیرا آنرا رنگ سبز پوشانده است در فصل خزان دیگر برگها ماده رنگ سبز بنام کلرو فیل نمی سازند. در این موقع رنگ زرد ظاهر میشود و برگها زرد رنگ بنظر می خورند.

برگهای پاییزی گاهی دارای ماده رنگ سرخ تاریخی بنفش هستند که رنگ زرد را می پوشانند.

لیکن این مواد بجز روزهای آفتابی و شبهای سرد فصل و انفعالی نمی کنند و بهمین دلیل است که برگها در بعضی سالها رنگ درخشانی دارند.

در همان حال که رنگ برگها تغییر می کند قاعده برگها خشک میشود و از حالت نرمی بیرون می آید نوعی سدوبند بوجود می آید و مانع میشود که آب غذا میان ساق و برگ درخت جریان پیدا کند. کم، کم برگ از صورت زنده خارج میشود و دیگر قسمت

جاندار درخت را تشکیل نمی دهد. یک تکان یا یک باد حتی یک نسیم مختصر در اواخر فصل پائیز کافی است آنرا بزمین بریزد. درین موقع است که نمایش پایان می یابد و پرده می افتد. اما چرا وقتی روی گیاه را

آیا شتر میتواند در کوهان خود آب ذخیره کند؟
شتر حیوانی است که میتواند مدت دو الی سه هفته در بیابان های بی آب و علف زندگی کرده و خوار و علف خشک بخورد بی آنکه قطره ای آب بنوشد. سابقا تصور میکردند که این حیوان در کوهان خود آب ذخیره میکند ولی امروز دانشمندان معتقدند که آب در کوهان شتر مطلقاً وجود ندارد بلکه مقدار زیاده جریبی در آن ذخیره شده است و همین جریبی است که بزنده ماندن شتر در ایام بی غذایی کمک میکند و حیوان از این ذخیره چسری بعنوان غذا مصرف مینماید.

بنابراین باید دید چگونه میتواند مدتی راه برود بی آنکه آب بخورد؟ دلیل این امر آنست که بدن این حیوان کاملاً به آب معمولا حیوانات هر قدر که از آب بدن مصرف کنند. بدن روبخشکی میگذارد و بیش از پیش خشک میشود. وقتی بدن حیوان خشک شد آن حیوان مرده میشود ولی شتر حیوانی است که تشنگی را

تحمل میکند و وقتی هم که آب میخورد به یکی دو سه مرتبه قناعت نمیکند و همیشه آنقدر تشنه میماند تا یکمرتبه یک حوض کوچک آب را تمام کند. معده شتر دارای سلول هائی است که عیناً نظیر اسفنج است و ده لیتر آب در این اسفنجها جای میگیرد.

بعضی از انواع شترها دارای دو کوهان هستند و این قبیل شترها در آسیا و آفریقا فراوان است.

چگونه ریشه در خاک نفوذ میکند؟

انتهای ریشه نباتات برای کاری که باید انجام دهد بسیار نرم و شکننده بنظر میرسد چه این قسمت باید به قوت داخل زمین سخت که گاهی پر از سنگ است بشود.

حل این معما بدست سلولهای است که هنگام بسو نیدن ریشه به وجود می آیند هر سلول دارای پوشش نازکی است که باوجود نازکی، بسیار محکم است و محتوی مایعی است که قسمت اعظم آن آب است. سلولهای ریشه یکی بعد از دیگری از این مایع پر میشوند. البته یک سلول بتنهائی چندان نیرو مند بنظر نمیرسد لیکن در هر ریشه

می پوشانند گیاه زرد میشود . خردتان می توانید

یک آزمایش انجام دهید قسمتی از چمن منزل را باجبهه‌ای بپوشانید پس از چندروز وقتی جبهه را بردارید ملاحظه می کنید که یک مربع زرد رنگ در میان چمن پیدا شده است. گیاهان هم مانند برگها دارای همان ماده سبزه هستند و این ماده در نور آفتاب تولید میشود وقتی گیاه از نور آفتاب محروم شود. دیگر ماده سبز تولید نمیشود ودانه های گیاه تمام ذخیره را مصرف کرده و رنگ سبز ناپدید میگردد اگر گیاه وبرگ مدت مدید از نور محروم باشند از بین میروند .

گلها چگونه نمو میکنند ؟

نهال جوان از دانه بوجود می آید ودانه نیز از گل بدست می آید . پس گلها از کجا بوجود می آیند ؟ تولید مثل گلها عیناً شبیه تولید مثل حیوانات است . وقتی نر و ماده بخواهند نوزادانی داشته باشند آنقدر بجستجوی هم برمی آیند تا یکدیگر را پیدا کنند . ولی نباتات نمیتوانند از جای خود شرکت کنند . در مورد نباتات ناچار بای عمدهای واسطه با میانجی بمیان می آید و این واسطه ها غبار زرد رنگ نبات را از قسمت نر بقسمت ماده نبات دیگر منتقل میکند . این میانجی ها عبارتند از باد ، حشرات و حتی گاهی پرندگان اکثراً این حیوانات « پولن » یا گرد زرد رنگ را در حالیکه در جستجوی غذا هستند از درختی به درخت دیگر منتقل میسازند . بعضی حشرات مانند زنبور عسل از همین «پولن» تغذیه میکند و این امر چندان مهم و خطرناک نیست زیرا گلهدارای ذخیره فراوان « پولن » میباشند . بسیاری از گلها عصاره شیرینی تولید میکنند که حشرات عاشق آن عصاره هستند .

یکی از دانشمندان گلها را از نظر انتقال « پولن » طبقه بندی کرده است .

چرا گلها در شب بسته میشوند ؟!

چون شب فرا رسید گلپائی از قبیل نیلوفر شقایق ، مینا و تقریباً تمام گلها گلبرگشان بسته میشود حتی بعضی از گلها موقعی که باران میبارد تاوقتی هوا روشن نشده باز نمیشوند .

وقتی گلبرگها بسته میشوند « پولن » که عنصر بسیار گرانبها گل است محفوظ میماند اگر حشرات « پولن » را از گلی به گل دیگر منتقل نسازند هیچ دانه ای تشکیل نخواهد شد و برای بهار آینده گلی وجود نخواهد داشت. حشراتی که بروی گلها می نشینند معمولاً روز های آفتابی را که هوا صاف است انتخاب میکنند . چنانچه « پولن» مدتی در لای گلبرگها پنهان و محفوظ بماند در موقعیکه حشرات شروع بکار می کنند مقدار کافی ذخیره خواهد شد. گلها دارای مغز متفکر نیستند و بدخواه خودبازو بسته نمی شوند بلکه تا حدودی به درهای خود کار شباهت دارند بدین معنی که فشار آبی که بر اثر وجود نور از قسمتها ی داخل نبات بالا میروند . لوله های آنها را باز می کند ولی وقتی نور نباشد این لوله ها آب خودرا از دست میهند ونرم می گردند . در این مرقع است که گل بسته میشود.

بسیاری از گلها بسته نمیشود و «پولن» خودرا بطریق دیگری محافظت می کنند .

می پوشانند گیاه زرد میشود . خردتان می توانید

یک آزمایش انجام دهید قسمتی از چمن منزل را باجبهه‌ای بپوشانید پس از چندروز وقتی جبهه را بردارید ملاحظه می کنید که یک مربع زرد رنگ در میان چمن پیدا شده است. گیاهان هم مانند برگها دارای همان ماده سبزه هستند و این ماده در نور آفتاب تولید میشود وقتی گیاه از نور آفتاب محروم شود. دیگر ماده سبز تولید نمیشود ودانه های گیاه تمام ذخیره را مصرف کرده و رنگ سبز ناپدید میگردد اگر گیاه وبرگ مدت مدید از نور محروم باشند از بین میروند .

گلها چگونه نمو میکنند ؟

نهال جوان از دانه بوجود می آید ودانه نیز از گل بدست می آید . پس گلها از کجا بوجود می آیند ؟ تولید مثل گلها عیناً شبیه تولید مثل حیوانات است . وقتی نر و ماده بخواهند نوزادانی داشته باشند آنقدر بجستجوی هم برمی آیند تا یکدیگر را پیدا کنند . ولی نباتات نمیتوانند از جای خود شرکت کنند . در مورد نباتات ناچار بای عمدهای واسطه با میانجی بمیان می آید و این واسطه ها غبار زرد رنگ نبات را از قسمت نر بقسمت ماده نبات دیگر منتقل میکند . این میانجی ها عبارتند از باد ، حشرات و حتی گاهی پرندگان اکثراً این حیوانات « پولن » یا گرد زرد رنگ را در حالیکه در جستجوی غذا هستند از درختی به درخت دیگر منتقل میسازند . بعضی حشرات مانند زنبور عسل از همین «پولن» تغذیه میکند و این امر چندان مهم و خطرناک نیست زیرا گلهدارای ذخیره فراوان « پولن » میباشند . بسیاری از گلها عصاره شیرینی تولید میکنند که حشرات عاشق آن عصاره هستند .

چگونه بعضی از نباتات زیرآب زندگی می کنند پروانه به گل میخک علاقه و افری دارد . گل میخک قرمز یاسفید است و پروانه ها برعکس زنبور عسل رنگ سرخ را می بینند زنبور عسل از همین «پولن» تغذیه میکند و این گل آبی رنگ و یا زرد رنگ است. گل زنبق سرخ بندرت پیدا میشود و آنکپی زنبورعسل رنگ قرمز را نمی بیند .

گل مورد علاقه پروانه های شبانگهی گل اویز زرد رنگ است . رنگ این گل روشن است و بهمین دلیل این نوع پروانه ها در طی گرسدش شبانه خود میتواند آنها را ببیند . نوعی گل های سه رنگ هستند که مگسها را بطرف خود میکشاند زیرا از این گلها بوئی نظیر

چگونه بعضی از نباتات زیر آب زندگی میکنند؟

محلول در آب وجود دارد . بنابراین از نظر تنوری گیاهان در اعماق آنها و مثلاً در یک هزارو پنجاه متری از سطح آب قادر بر زندگی خواهند بود ولی عمل این امر غیر ممکن است زیرا نور خورشید به چنان عمقی نمیرسد و نباتات آبی نمیتوانند بدون نور خورشید بحیات خود ادامه دهند ، بنابر این نسبتاً تات بادر سطح آب و یا در عمق کمی قادر بادامه زندگی خواهند بود نباتات دریائی غالباً از چشم ما پو شیده هستند ولی دارای فواید بشماري هستند ماهیان و حیوانات دریائی که خوراك آب حل میشود . بنابراین دریا ها و دریاچه ها انسان را تشکیل میدهند از همین نباتات و حتی در عمان اوقیانوسها گاز کسر بنیک تغذیه می کنند .

بشر هرگز بدون تنفس گاز نامرئی موجود در هوا بنام « اکسیژن » قادر به ادامه حیات نیست . نباتاتی هم که در هوا زندگی می کنند بگاز دیگری « گاز کربنیک » نیاز مندند که آنها در هوا موجود است نباتات آبی هم بدون گاز کربنیک قادر بر زندگی نیستند و شاید تصور کنید که این قبیل گیاهان از جابهای کوچک هوا که در آب موجود است استفاده می کنند ولی اینطور نیست گاز کربنیک در آب حل میشود . بنابراین دریا ها و دریاچه ها انسان را تشکیل میدهند از همین نباتات و حتی در عمان اوقیانوسها گاز کسر بنیک تغذیه می کنند .

اخبار علمی

قدیمی طبابت میکرد مراجعه نمود این زن اصرار ورزیده که وی باید تمام دوران حاملگی خود را بهمراهی وی سپری نماید ، موصوف اینرا پذیرفت و بالاخره طفل چهار مش به صورت طبیعی در موقتش تولد شد .

باتسا گفت: که زن طیبیان خانم راز محیط پر از فشار خانه اش آزاد ساخت وی محیط مریض خود را به قدر کافی مطالعه کرده بود که بدانند علت سقط جنین های وی ریشه روحی دارد .

بقول باتسا سحر و جادو هنوز هم جزء مهم طبابت بشمار میرود . طور مثال وی اظهار میدارد که از دیدن تلسکوب در چشمان مریضان برق تسلی میدرخشد بهر اندازه ای که اسباب و آلات داکتر معلق باشد و بهر قدریکه الفاظ و کلمات طویل تر لاینی و یو تانی را استعمال کند مریضان بهمان اندازه خود را رابتر حس میکنند)) .

امکان پیاده کردن انسان تا سال ۱۹۶۹

وجود دارد .

جیمز ویب آمراداره فضایی ملی امریکا اعلام داشت که: باوصف حادثه جنوری سال جاری که در اثر آن دو نفر از کیهان نوردان امریکایی هنگام تمرینات فضایی در کیپ کنیدی تلف شدند امکان پیاده نمودن انسان از طرف امریکا تا سال ۱۹۶۹ به کره ماه وجود دارد .

وی در یک مصاحبه مطبوعاتی در واشنگتن ضمناً این شایعات را که وضع کار اداره مذکور نا مطلوب میباشد عاری از حقیقت خوانده است .

برای رسیدن به کره مریخ سه سال دیگر را در بر خواهد گرفت :-

کنستانتین فستوف کیهان نورد اتحاد شوروی پیش بینی کرد که برای رسیدن و پرواز به کره مریخ سه سال دیگر را در بر خواهد گرفت .

این سه سال شامل مدت پرواز به مریخ و مراجعت مریخ به زمین و همچنین انتظار برای آغاز عودت به زمین میباشد .

از طیبیان قدیمی هم گاهی بایست الهام گرفت :-

طیبیان افریقایی راه باد استهزا میگردد، آنهائیرا که در بعض محافل طیبیب یونا نی ویاغیر علمی میگویند بعضی اوقات ادویه ایراکه آنها تجویز میکنند نظر به بهترین طرز تدای داکتر های عصری نیز موثر واقع میشود .

جارج یاتاس از اهالی گانا که در یونیور سٹی تکراس طب تحصیل میکند در یکی از مونیوگرافهای خود راجع به چنین اشخاص صس تتبع کرده بود خاطر نشان ساخته است که داکتران طب امروزی بایست بعض چیز ها را ازین طیبیان ابتدائی بیاموزند .

وی قضیه خانمی را حکایت میکند که دو بار سقط جنین نموده معاینات در شفاخانه نیز کسدماعیب عضوی را وی نشان نمیداد در انای حاملگی خود برای بار سوم مرتباً برای معاینه به شفاخانه مراجعه میکرد اما اینبار نیز جنینش سقط شد . بالاخره بعد از آنکه برای مرتبه چهارم حامله شد یکی از زندهای محلی که به سیستم ابتدائی

انسان بالای ماه قدم میزند ولی این‌گرددش پای برهنه خواهد بود :-

کره مهتاب نزدیکترین مجاور کره زمین است امور کشفانی و تفحصات در مورد کره مهتاب تا حدی پیشرفت کرده است که امروز انسانها قادر گردیده اند که بالای سطح زمین ماه قدم بزنند .

قدم زدن بالای سطح کره مهتاب در حین جلسات سالانه انجمن نجوم شناسان بین‌المللی منعقد در پراگ صورت گرفت مهتابیکه دانشمندان جهانی بالای آن قدم زدن عبارت از یک سطح کاغذی متشکل از عکسهای واقعی کره مهتاب بوده ، کره مصنوعی مهتاب از ترکیب مهتاب ۵۴۸۵۰ قطعه عکس های مختلف مهتاب بشکل موزائیک ساخته بود عکسهای مهتاب نتیجه عملیات فوتو گرافی پنج عراده کشتی های فضایی امریکامیباشد که بعضاً حتی از ارتفاع سی مایلی کره مهتاب عکسبرداری کردند گذشته ازین سه نوع کشتی فضایی دیگر امریکایی به موسوم به سروی پر (مساح همین) طبق پروگرام پیش بینی شده طور هر سه به کره مهتاب فرود آمده بودند کشتیهای موصوف با چنان آلات حساس تخنیکي مجهز بودند که به صورت حیرت انگیزی در سطح مهتاب فعالیت کرده و در نتیجه راجع به خصوصیات حفر کردن نیروی مقناطیسی و خواص کیمیاوی خاک مهتاب ، عکسهای جالبی به زمین مخابره و اطلاعات آرزو مندی را انتقال دادند .

معلومات حاصله نشان میدهد که خاکهای سطح مهتاب شبیه خاکهای عادی کره زمین میباشد حقیقت مزبور این نظریه را که مهتاب یک زمانی جزء کره زمین بوده است تقویه می بخشد شاید خالیگاه و حوزة بزرگیکه امروز بنام بحرالکاهل یاد میگردد یک وقتی جایگاه کره مهتاب فراری بوده باشد .

عکسهای مهتاب که طور مسطح به معرض نمایش گذاشته شده بود بالعموم توسط کامره های مخصوص در مدار کره مهتاب اخذ گردیده است محل نمایش ، ورزشگاه (جمنیز یوم) پوهنتون چارلس واقع شهر پراگ انتخاب گردیده بود .

عکسهای موضوعه طور موزائیک بروی اطاق بزرگ ورزشگاه فرش و بایک روپه پلاستیکی پوشش گردیده بود دانشمندان ستاره شناسی به نمایندگی از اکثر ممالک جهان پای برهنه بروی سطوح عکاسی شده مهتاب قدم میزدند و گاهگاهی بشکل چارغوک درآمد و بادریه بین‌ها

این نکته و آن راطور دقیق مشاهد و مطالعه میگردند .

علمای علم نجوم ایالات متحده امریکا ادعا مینمایند که آنها نقشه های مشرح تمام نقاط آشکار و پنهان کره مهتاب را بدستورسی دارند . عکسهای دست داشته ایشان دهرتبه نسبت به عکسهای تلکسویی سابقه بهتر و واضح تر میباشد .

دانشمندان مذکور عجالتاً پنج محل مناسبی را در بالای کره مهتاب جهت فرود آوردن کشتی های فضایی انتخاب و مشخص ساخته اند .

مقامات اداره جیالو جیکی امریکا بعضی نقشه های کره مهتاب را تهیه و از قرار فی نسخه یک دالر به معرض فروش گذاشته اند چنانچه ده قطعه نقشه های مختلف که تقریباً ۴ میل مربع زمین را در سطح مهتاب احتوا مینماید از چاپ خارج و به دسترس استفاده گذاشته شده ، مجموع نقشه های منطقه نزدیک کره مهتاب فی الجمله چهل و چهار قطعه خواهد بود که جمعاً ۸٫۷ میلیون مربع میل را در بر خواهد گرفت . این ساحه تقریباً به اندازه مساحت قاره امریکای شمالی میباشد .

نقشه های مزبور با چندین رنگ به اندازه یک بربک میلیون تهیه گردیده است . یعنی یک اینچ مسافه در بالای نقشه به اندازه شانزده میل مسافه را در اصل کره مهتاب نشان میدهد .

گذشته ازینها نکته جالب دیگر اینست که دانشمندان در نظر دارند با مساعدت شرایط باغها و مزارع را در بالای کره مهتاب احداث نمایند .

مسئله کشت و کار و حاصل برداری و بالای کره مهتاب در موعد یکرور مهتابی آغاز و انجام خواهد پذیرفت دوکتور (لیبی) یکی از منسوبین پوهنتون کلیفورنیاطی گذارشات علمی خویش در محضر دانشمندان راجع به باغچه ها و مزارع در مهتاب چنین اظهار نظر نمود :-

- ۱- غاز آکسیجن
- ۲- غاز کاربن دای اکساید
- ۳- آب

قرار مطالعات در کره مهتاب مواد عضوی جهت تولید و تهیه گاز کاربن دای اکساید موجود میباشد یک ریکتور کوچک اتومیک میتواند اکسیجن مورد ضرورت را تهیه نماید .

با قبول این فرضیه ها البته ممکن است گلخانه ها و مزارع آئینه پوشدار را در

نگذارند آنان باو متوجه نباشند ازین جهت در حالیکه آهسته این طرف و آنطرف قدم می‌زد باسبک مخصوص خودش حرف هایش را به گوش شنوندگان می‌نشانند .
او در ابتدای بیانیه اش گفت :-
طوریکه شما میدانید من از مدت‌مدید هستم که روی اجسام سماوی و ترکیبات آنها مشغول تحقیق هستم :- امروز این موقع را برای خود بهترین فرصت می‌دانم که می‌توانم آنچه ازین تحقیقات بدست آورده ام در معرض قضاوت يك عده از دانشمندان نخبه و رسیده ممالک مختلف قرار دهم امیدوارم این موضوع مورد دلچسپی همگان قرار گیرد .

باید متذکر شد که پرو فیسور هارولدسی یوری از شخصیت های جاویدان و فراموش ناشدنی است که اکنون در پوهنتون کلیفورنیا کرسی استادی داشته و در سال ۱۹۳۴ نسبت کشف هایدروجن ثقیل بدیافت جایزه نوبل موفق گردید .

بعد از او علمای دیگر توانستند به تجزیه ایزوتوپ های ثقیل مثل اکسیجن ، نایدهو جن و کاربن موفق گردند در سالهای اخیر اخبار فضای کائنات بیشتر توجه او را بخود جلب کرده و در صدد تحصیل و تجربه در رشته ستاره ها و آثار جوی بر آمد .

ازین جهت او در بیانیه اش در حالیکه باسبک خاص سخنهاي جذاب نیز میزد اذهان همه شنوندگان را متوجه اهمیت و رول فضا نوردان در انکشاف موضوعات فلکی نموده گفت :-

ما مخصوصاً به آنهایی منت گذار استیم که قابلیت واز خود گذشتگی شان در ایالات متحده امریکا موفق به تاسیس لابراتواری به مصرف هنگفت برای تجزیه مواد اجنبی اجسام دنیا های دور گردیدند .

ازین جهت بر محققین آینده دنیا است که نام هارولد را فراموش نکرده و بدانند که مرد نیم معرفی بنام سی یوری موجود بوده که ادعا می داشت پاره هائی از مهتاب را در دست داشته است .

این محقق بر جسته بعد از سال ها تجربه و تحقیق بالاخره در سالهای اخیر معتقد باین شد که که یکنوع سنگهای مخصوص بنام جوندريت ها که حاوی مرکبات کاربن و دیگر مواد عضوی می باشند اصلاً از مهتاب جدا شده و به زمین نزول کرده اند .

مباحثات دقیق و پیچیده که راجع به رادیو اکتیف و تبدلات کیمیای عناصر صورت گرفت تقریباً راه مخالف همکاری یوری را بنا م

کره مهتاب احداث نمود نباتات مربوطه باثر نیروی حرارت آفتاب نشو نما خواهد کرد چون روز های مهتاب دو هفته طول میکشد و شبها نهایت سرد میباشد . بنا حدس زده میشود که نباتات زرع شده باید خواه خواه در طرف دو هفته پخته شده و در ساعات قریب فرا رسیدن شب درو بهره برداری گردند ازین نگاه احتیاج محسوس میگردد که بعضی نباتات به خصوص زود رس دستیاب گرددند .

هر گاه موضوع علوفه در کره مهتاب حل گردد پرورش و تربیه حیوانات نیز مشکل خواهد بود .

مخابره توسط قمر مصنوعی :-

قمر مصنوعی پاسفیک نمبر يك به تاریخ ۱۱ جنوری ۱۹۶۵ بفضا فرستاده شد بجا نسب دیگر کره زمین قمر مصنوعی پرنده نخستین به تاریخ شش ۱۹۶۵ و قمر مصنوعی اتلانتيك به تاریخ ۲۲ مارچ ۱۹۶۷ بفضا ارسال شده است .

هر چهار قمر مصنوعی مذکور از کیپ کنیدی به مدار خود فرستاده شدند و یا ۵۸ مرکز مخابراتی اقمار مصنوعی بین المللی ارتباط دارند .

سنگهایی از مهتاب فرضیه های پرو فیسور

یوری در باوه اقمار زمین :-
وقت تا اندازه ضیق و موضوع آنقدر جاندار وجدی بود که صد ها تصویر به تعقیب هم روی پرده سالون می افتاد و صرف فکر های توانا می توانست همه اجزای آنها را به خاطر بسپارد . بسیاری از شرکت کنندگان وقت نوت کردن را نداشتند و مجبور بودند وقتی فراغت می یافتند شنیدنی هاودیدنی ها و دو باره به خاطر بیاروند و روی کاغذ ثبت نمایند .
حرارت و هیجان شنوندگان وقتی باوجش رسید که پرو فیسور جوان و سی و نه ساله هارورد جیمس دی فاستون روی ستیژ برآمد این مرد جوان و پر حرارت در حالیکه با شدت و حرارت خاصش گاه گاهی از مقابل میکروفون هم دور میرفت روی حیات طفیلی بعضی از بکتريا ها و حیات ذره بحث های تازه ای تقدیم شنوندگان می نمود .

وقتی پرو فیسور جیمس از ستیژ پائین آمد . سکوت عمیقی در میان حاضرین افتید . بیشتر آنها دستمالها را کشیده عرق شانرا خشک میکردند درین وقت پرو فیسور هارولدسی یوری با قدمهای آهسته و متینش روی ستیژ بر آمد او میدانست چگونه ارتباط خودش را با شنوندگان بر قرار ساخته

زمانی مهتاب يك سیاره زنده و باروح بوده که در آن زمان آب بحرهای آن به جویها جریان می یافت .

باید متذکر شد که یوری از روی عکس‌های تازه مهتاب به کشف بحیره ای بنام تی تی کاکا در روی کوهستان های بلند مهتاب مو فق شده است .

این مساله نظر به مفکوره یوری طوری تایید و تصدیق میشود که مواد بیشتر چوندردیت‌ها بعد از تجزیه درست طوری اند که گویی اصلا از زمین ابچار خشک شده سر چشمه گرفته اند .

چوندردیت ها و مواد مرکبه شان شباهت زیاد به مواد زمین داشته و معلوم است فقط در اثر داخل شدن در اتمو سفر زمین قشر آنها مجبور به بعضی تغییرات و تبدیلات گردیده است .

لہذا از تدقیقات فوقی ی توان چنین نتیجه گرفت که بعضی چوندردیت ها حاوی شش الی دوازده فیصد ترکیبات عضوی هستند و چون ترکیبات عضوی اساس زندگی را تشکیل می دهند لہذا بعید نیست که در مهتاب نیز زمانه حیات بصورت بسیار ساده موجود بوده که امروز آثار آن به صورت مرده و خموش بدست می آید .

لہذا با اساس نظریه یوری سال های زیادی گذشت تا آبهای سطح مهتاب در فضا از بین رفتند و بالاخره آنها بحیث یک دشت خشک و بی آب در فضای لایتناهی سرگردان گذاشتند . یوری که بازبان ساده و بدون قید حرف می زد دنبالہ بیانیہ اش را به جاهای باریک ترو عمیق تر کشاند او بعد از اینکه راجع به تجارب و تدقیقات اخیرش در باره سنگ های آسمانی بیانیہ اش را به آخر رساند در برابر سوال عمومی شنو ندگان بحث خود را راجع به حیات و اینکه اصلا زندگی چه وقت و در کجا و چطور شروع شد متوجه گردانید .

پرو فیسور یوری بیانیہ اش را راجع به زندگی چنین شروع کرد :-

من به کلی اطمینان دارم که حیات حادثه استثنایی نیست باین نسبت ادعا میکنم هر جائیکه انکشاف کیمیاوی ماده موجود باشد در آنجا زندگی خواه مخواه از یک نقطه شروع میشود ازین جهت تنها کره ارض که نمیتواند ادعای داشتن موجودات را بکند . از طرف دیگر اساساً زندگی از زندگی به هیچصورت فرق زیاد ندارد .

یعنی حیات در همه جا یکسان است .

لیبی میباید ، باید گفت بنام لیبی میباید باید گفت که لیبی نیز مانند یوری از محققینی بود که توانست عمر مواد زمین را تثبیت نماید .

وی در عین زمان تجزیه عناصر نورانی را به نسبت یکدیگر تعیین می کند و میگوید تغییرات و تبدلات عناصر در فضا فقط در اثر نفوذ اشعه جوی و فلکی صورت می گیرد .

موجودیت ایزوتوپها و مواد تغییر یافته مخصوصاً گاز های نجیبه مثل هیلیم، آرگون، کریپتون و اکسونون انسانرا باین نتیجه می رساند که بگوئیم چوندردیت ها در طرف سه ملیارد سال هنوز در نیمه راه فضا در حرکت می باشد . نظر به فرضیه هارو لدسی یوری چوندردیت ها از تصادم مهتاب با یکی از ستاره های دمدار بوجود آمده و بعد از اینکه به خط مدار آفتاب و زمین پرتاب شدند به شکل فتر هائی بودند که همیشه وسعت یافته و آهسته آهسته بزمین نزدیک می شدند .

تا بالاخره یکروز در قشر سیاره ماه داخل شده و اگر از جیولوجی حرف بزنیم بزودی بعد از آن با زاویه سقوط همواره به سرعت بسیار خفیف بروی زمین افتادند .

هر يك از چوندردیت ها نظر به قانون سه جسم از کومیو ترین می گذرند فقط تجزیه های کیمیاوی می تواند آنها را تایید و تصدیق نماید .

این فرضیه ها و انواع سبب شدند تا هارولدسی یوری بیشتر درین قسمت متوجه شده و عکس های بیشتر مهتاب را دقیقاً بررسی کنند .

یوری با همه این تدقیقات تجارب می تواند ابراز نظریه کند که مهتاب اولاً يك سیاره کوچک بوده و ثانیاً عمر زیاد دارد و باید فعالیت های آتشفشان در آن موجود نبوده و نیا شد و اگر این فعالیت ها موجود باشد هم نقد ر ضعیف است که قابلیت هراس ندارند .

باین نسبت بحر های مهتاب نیز نه تنها دهانه های آتس فشان می باشند بلکه بحر هایی اند که از سالیان زیاد خشکیده اند . نظر به فرضیه یوری طوری که از روی تازه ترین عکس های مخابره شده مهتاب بر می آید سطوح مرتفع و تنگه های کوه های آن نیز با نظریه آتس فشانی قرابت نمی رسانند .

به اساس نظریه یوری اولاً در آنجا به شکل دیگری جریان دارد . او چنین معتقد است که در مهتاب همه چیز مثل آب معلوم میشود . یوری با جدیت ابراز نظر می کند که

مدیر جو دل بانک گفت: که علایم مخابراتی وینوس چهارم این احتمال را قوت می بخشد که بر سطح سیاره زهره آثار حیات وجود ندارد. ولی بهمه حال شاید در اتمو سفير علیا از چندین هزار میلیون سال باینتر ف بقایای مواد عضوی وجود داشته باشد وی حینیکه با نماینده آژانس رویتر مصاحبه می نمود علاوه کرد که شرایط زیست در زهره نظر به عواملی چند بقدری ضیق به نظر میخورد که امکانات حیات را در آنجا تقریباً از میان برده است وی در مورد این سوال که آیا فرود آمدن وینوس چهارم امکان پیاده شدن انسان را در آن سیاره بیشتر خواهد ساخت گفت که هنوز این يك امر تصوری است. پیاده شدن انسان به زهره مشتمل بر يك سفر مطول کیهانی است سفریکه چهار ماه را در بر میگیرد شاید تا اواخر قرن جاری ما این سانحه عجیب را مشاهده نکنیم.

وی طی این مصاحبه چشم هاو گو ش های الکترونیک را که به سفینه کیهانی مذکور نصب گردیده است از نگاه علمی حایز اهمیت بسزایی خوانده گفت که وینوس به وسیله همین آلات الکترونیک معلومات غیر قابل تصویری را به زمین مخابره نموده است.

علایم رادیویی که توسط این آلات بزمن رسیده است توضیح داده است که تقریباً کلیه اتمو سفير زهره از کاربن دای اوکساید تشکیل یافته از يك تا به نژده مرتبه نسبت به اتمو سفير زمین کشف تر میباشد.

تا ۱۰ - ۱۵ سال آینده اطلاعات فضای خارجی روی همه امواج حاصل خواهد شد.

یکی از علمای معروف موسوم به ویتا لی کینز برگ در جلسات عمومی فزیک دانان اتحاد شوروی به تاریخ ۲۸ میزبان ۱۳۴۶ پیش بینی کرد که تاده پانزده سال دیگر علما و دانشمندان جهان اطلاع فضای خارجی را روی همه امواج مرئی و غیر مرئی حاصل خواهند داشت.

در حالیکه امروز برای این منظور محض اشعه مرئی و امواج رادیویی بکار برده میشوند. وی حدودی را که دانشمندان فضای خارجی در آینده از آن استفاده به عمل می آورند از شعاع گاما تا امواج چندین صد متر رادیویی تعیین نمود.

گینز برگ ابراز عقیده کرد که مطالعات فضای خارجی در مورد بسیاری از مسایل مثلاً منشاء شعاع کاسمیک و غیره معلومات مفیدی را به دسترس علما خواهد گذاشت.

باید عرض کرد که اساس حیات را در هر جا که باشد آن عناصر و موادی تشکیل می دهند که با کاربن بستگی داشته باشد. این عناصر به عقیده من يك موقعیت و اعتبار استثنایی دارند که حتی در جو فضا نیز خاصیت شان و موقعیت شان را حفظ می کنند.

باین اساس یکبار دیگر پرو فیسور یوری برننه جایزه نوبل، سوریش آقای لیو پول روسیکار را در قسمت کیمیا و خاصیت باین صورت تایید کرد.

کیمیا در همه وقت ودر همه جا چه پیش از میلیون ها سال وچه اکنون، چه در لابراتوار وچه در جوفضا، يك سان بوده و دارای عین کیفیت ها و خاصیت ها میباشد.

در آسیا يك مرکز طوفان تاسیس میشود تا از خسارات ناشی از طوفان جلو گیری کند
سی نفر متخصصین هوا شناسی از ده کشور فیصله کردند که در آسیا يك مرکز طوفان که از خسارات بزرگ ناشی از طوفان جلو گیری کنند تشکیل دهند.

گفته شده که خسارات ناشی از این طوفانها سالانه به ۵۰۰ میلیون دالر بالغ میگردد.

این تصمیم درختم کنفرانس شش روزه متخصصین که به همکاری مشترک ایکافی و موسسه هوا شناسی جهان دایر شده بود اتخاذ گردید مرکز مجوزه قوه تخریب طوفانها را تخمین و سمت حرکت آنها را پیش بینی نموده و بطور عموم در مقابل آنها اقدامات وقایبی را توصیه خواهد کرد.

همچنین این مرکز به ممالک آسیایی که فاقد تجهیزات عصری هوا شناسی میباشد مشوره خواهد داد.

منابع نزدیک به کنفرانس گفتند که موضوع انتخاب مرکز مذکور برای جلسات بعدی گذاشته شده است.

انسان بگره زهره قدم خواهد نهاد :-

مدیر رصد خانه جو دل بانک انگلستان که فرود آمدن وینوس چهارم سفینه کیهانی اتحاد شوروی را نگرانی مینمود به تاریخ ۲۶ میزبان تایید کرد که تا قبل از ختم قرن جاری انسان بگره زهره قدم خواهد نهاد رصدخانه جودرل بانک رادیو تیلیسکوپ بزرگ خویش علایم رادیویی را که وینوس چهارم میفرستاده است از پنجاه میلیون میل دور تر اخذ میداشت و این امر سبب شد که مدیر رصد خانه مذکور اطلاع فرود آمدن سالم وینوس چهارم را بر سطح زهره قبل از اتحاد شوروی شایع نماید.

تا کنون معلوم نگردیده است که منشاء تشعشع شعاع کاسمیکی در دایر شمسی ماه قرار دارد و یا ماورای آن ولسی دانشمندان موصوف جداً عقیده مند است که منشاء اشعه کاسمیکی در ورای این دایره شمسی قرار دارد .

سفینه زهره به آزامی بطرف صفحه تاریک زهره فرود آمد :-

طبق راپور مفصلی که در مورد سفینه زهره چهارم در مسکو نشر شده نشان میدهد که سفینه مذکور به آزامی بطرف صفحه تاریک سیاره زهره پائین آمد .

آژانس تاس اتحاد شوروی گفت :- که سفینه زهره چهارم نسبت اینکه محلی نشسته که آنتین های آن نمیتواند بدرستی فعالیت نماید لهذا فرستادن معلومات را متوقف ساخته است به عقیده بعضی ناظرین قطع مخابر رادیویی کپسول مذکور ناشی از تصادم آن بر سطح زهره بوده .

مطالعه اطلاعاتی که توسط زهره چهارم مخابره شده نشان داده که زهره چهارم نزدیک خط استوایی سیاره زهره واقع یک هزارو پنجاه کیلو متری ناحیه منقسم بین تاریکی و روشنی نشسته است . زهره چهارم حرارت سطح زهره رادو صدو هشتاد درجه سانتی گراد و پنجصد و سی و شش درجه فار نهایت وانمود کرده است . فشار هوا در سطح زهره دو مرتبه بیشتر از فشار هوا در زمین گفته شده ونود تا نودو پنج فیصد اتمو سفیر زهره را کاربن دایکساید تشکیل میدهد نایتروجن در زهره موجود نبوده فقط صفر عشاریه چهار فیصد آکسیجن در انموسفیر زهره وجود دارد .

ظرفیت دماغ انسان :

ساحه علوم و دانستگیهای بشر روز به روز وسعت و تنوع پیدا مینماید در حالیکه ظرفیت جمع و قید دماغ انسان محدود میباشد . مطالعات نشان میدهد که ذخایر ادبیات سایننتیک در مدت هر ۱۵ - ۲۰ سال مضاعف میگردد . در کتابخانه های معروف جهان کم از کم فهرست یکصد میلیون عنوان مضامین علمی درج و ثبت است .

اگر قرض کنیم که انسانهای تعلیم یافته بتوانند روزانه طور وسطی ۳ - ۴ مضمون علمی را مطالعه کنند. درینصورت یک نفر در ظرف پنجاه سال صرف از پنجاه الی شصت هزار مضمون را مطالعه خواهد نمود.

گویا قرار سنجش هذایک شخص تعلیم یافته بالاخره به حقیقت پیوسته است درسفینه

گذشته ازین ، مطالعه مضامین و کتب دلیل تسلط بر علوم و فرا گرفتن مضامین شده نمیتواند . دماغ انسان محض یک اندازه محدود معلومات و اطلاعات را حفظ و ازبر میکند اندازه معلومات بشر متناسب اصل حجم علوم و اطلاعات در آینده خیلی محدود خواهد بود. در آینده تمایل باین خواهد بود که معلوماتی علمی تا حد ممکن فشرده وعصاره گیری گردد قوانین ومقررات عمومی بیش از پیش جانشین اصول متفرق ومتفرع خواهد گردید. عجالتاً به تعداد دو هزار نوع گروپ کار گران و کار مندان علمی در ساحه امور سایننتیک موجود اند با انکشاف وتوسعه ساحه علوم در آینده دسته متخصصین و کار گس به چهار هزار گروه مختلف منقسم خواهند گردید .

بدین صورت گویا رشته های تخصص در ساحه علوم بمرور زمان رو بانکشاف وتزاید خواهد بود.

جاده های نوین بسوی فضای خارجی :

عصرسفر بفضای خارجی زمین ده سال قبل آغاز گردیده است ما حالا سالگره سالدهم سیر وسفر موفقیت آمیز بشر رابفضای خارجی تجلیل میکنیم .

چهل سال بعد ، صد سال بعد و هزاران سال بعد این خاطره باربار تجدید وتجلیل خواهد گردید.

تاریخچه واقعی تسخیر فضای خارجی از تاریخ چهارم برج اکتوبر سال ۱۹۵۷ شروع میگردد . مردم شوروی در آن تاریخ جادهها را بسوی فضای خارجی زمین باز کردند و لفظ (سپوتنیک ، شبها شب ورد زبان و شامل فرهنگ زبانهای مردم جهان گردید .

گویند باشندگان کره ارض خیال پیاده شدن ونصرف بر کره مریخ را دارند مگر بعضی را عقیده بر آنست که شاید اجداد انسان اصلا از باشندگان کره مریخ باشند که هزاران سال قبل بزمن فرود آمده اند. البته آثار زیست وموجودیت مخلوقات مذکور را در کرات سماوی مریخ وزهره فصلاً صرف در داستانهای ساینس میتوان جستجو نمود تاریخ ثابت میسازد که بسا تصورات انسان

امور طراحی و انجینیری راکتهای جت و سفینه
عجیب فضائی توسط یک کارمند ماهر شوروی
موسوم به (سرچی کورلیوف) صورت گرفته
نام این کارمند ورزیده و با استعداد نیز در

ساخته تخنیک و انجینیری ماشینهای فضا نورد
همیشه زنده و پابرجا خواهد بود.

پرواز های چند نفری خارجی و فرود آمدن
(لیونا) ساخت شوروی طور آرام بسطح
کره مهتاب دلیل پیشرفت ها و موفقیت مزید
بشر در راه تسلط و تسخیر فضای خار جی
محسوب میگردد.

ما امیدواریم که بزودی دستگاههای تخنیکی

ولا براتوار ها در فضای خارجی زمین تاسیس
و احداث گردد این آرزو ها البته داخل امکانات

بوده و دانشمندان علوم امیدوارند با استفاده
از این دستگاهها امور کیهان نوردی و تفحصات
علمی خویش را بفضای خارجی زمین وسعت
و ادامه بخشند .

گذشته ازین ، من فکر میکنم که اخلاف

بشر در آینده بتوانند شرایط زندگانی عادی
بشر را در بالای سائر کرات سماوی مهیا
بسازند . تسخیر سائر کرات و سیارات کیهانی

نه تنها ممکن است ما را از غنائم و ثروت های
طبیعی آنجا مستفید بسازد بلکه ممکن است
ما ازین تجارب خویش راجع بمحتویات و
ثروت های طبیعی زمین نیز بیشتر آگاه گردیم

عجالتاً مادر انتظار پایان یافتن سیر و سفر
موفقیت آمیز (وینس-۴) میسبا شیم. سفینه
کیهانی شوروی موسوم به (وینس-۴) بتاریخ

هژده اکتوبر ۱۹۶۷ بکره زهره بملائمت فرود
آمد. جهان علم و دانش ازین سیاحت فوق العاده

خیلی مستفید و برخوردار گردید. ایمن یک
حقیقت است . خیالات در آن راه ندارد .

فضائی و کیهان نورد قبلا بسوی کرات مریخ
و زهره پرتاب گردیده بود. سفینه کیهانی
اخیراً قرار تخمین و سنجش های کیهانی
پیش بینی شده باید بتاریخ هژده اکتوبر
۱۹۶۷ بملائمت به کره زهره فرود آید.

اطلاعاتیکه این سفینه بکره زمین مخا بره
و انتقال مینما ید . خیلی مورد استفاد ه
دانشمندان علوم گردیده است .

کشتی فضائی سابقه اتحاد شوروی موسوم
به (وینس-۳) قبلا مسافه ۸۰۰۰۰۰ کیلو متر
را با موفقیت طی کرده و پرچم کشور شوروی
را بتاریخ اول مارچ سال ۱۹۶۶ در بالای
کره زهره تحویل کرده بود. مقامات شوروی

با پرتاب موفقیت آمیز زهره چهارم (وینس
۴) امید واریسهای بیشتری را در زمینه
انکشافات علوم کیهان نوردی بدل پرورانیده

و انتظار کسب معلومات لازمه را در خصوص
چگونگیهای کره زهره دارند.

من سالها قبل یک داستان علمی تحت
(آخرین ایستگاه) برشته تحریر در آورده بودم
درین داستان موضوع لزوم و امکانات سیر و سفر

بفضای خارجی گنجانیده شده بود. یکسال
قبل از اینکه کتاب بمنصه اشاعه گذارده شود
خبر شدم که نخستین سپوتنیک اتحاد شوروی

موفقانه بفضای خارجی پرتاب گردیده و در مدار زمین
چرخ میخورد همچنان در سال ۱۹۵۹ راکت
های کیهانی اتحاد شوروی بکره مهتاب اصابت
کردند. انتقال انسان بفضای خارجی هنوز هم

جزو افسانه ها تلقی میشد. و لی پرواز
موفقیت آمیز و قهرمانانه فقید (یوری گاگارین)
که بتاریخ ۱۲ برج اپریل ۱۹۶۱ بفضای

خارجی صورت گرفت . تصورات بشر را
بجامه حقیقت مبدل ساخت. به تعقیب آن
پرواز بمدار کره مهتاب نیز طوریکه پیش

بینی گردیده بود محقق گردید.

استفاده از تشعشع رادیو اکتیو در رنگ موتر و پارچه :-

مدرن ترین و بزرگترین دستگاه تشعشع کوبالت آلمان غربی در این اواخر در انستیتوی رادیو شیمی پوهنخی فنی میونخ مورد بهره برداری قرار گرفت . دستگاه نامبرده دارای قدرت تأثیری ۱۰۰۰۰۰ کوری میباشد و تمرکز تشعشعی آن قابل افزایش است . استفادۀ از کوبالت رادیو اکتیو مخصوصاً در پولیمر شیمی حایز اهمیت است .

از جمله میتوان از آن برای سخت کردن رنگهای موتر و یا بهتر کردن منسوجات امپرمابل ، که احتیاجی به اتوندارد استفاده کرد . در میونخ سعی خواهد شد که با حداقل تشعشع کوبالتی حد اکثر اثر شیمیائی را بدست آورد .

زبان جدید :-

اشکالی که به تمام زبانها معنی میدهد :-
اگر برادرم میشل که استاد ((سور بون)) و عضو موسسه است نمی بود هیچکس مراجدی تلقی نمیکرد .

ژان ایفل مردی است که اخیراً در صد برآمده است تا به وسیله ((ایده او گرام)) رسم الخط وزبان بین المللی را به میان آورد . نامبرده ((ایده او گرام)) های مختلفی را بشکل ، کلام بالای دفتر خود در کنسار اورپسن در پاریس نقش نموده است .

راجح باینکه چطور مفکوره ایجاد چنین یک زبان بین المللی در نزد او پیدا شده است چنین اظهار میدارد (موقع مسافرت در چین ویا درست تر بگویم چین باز دید از شننگهای از من دعوت کردند تا بدیدن مدرسه ابتدائی بروم چون داخل صنفی گردیدم دیدم طفلی مشغول نوشتن فور مولی روی تخته سیاه می باشد و نمیداند چطور قسمت دوم فورمول را تکمیل کند درین فرصت تباشیر را گرفتم وبقیه آنرا تکمیل کردم . دیدم دفعتاً تمام شاگردان با حیرت زیاد یکی بطرف دیگر دیدند و آهسته بهم دیگر خود گفتند او چینی هم میداند .

از همین لحظه به بعد پی بردم که دیگر موفق خواهم شد رسم الخط بین المللی به وسیله علامات مانند میروغلف بعدی بوجود آرم .

ژان ایفل از مدتی است که مشغول تر سیسم

علاماتی می باشد که در تمام مکاتب جهان یکسان تدریس شده می تواند وبه وسیله علامات مذکور مردم در سراسر کیتی اگر صحبت نمیتواند اما با ترسیم اشکال بمقصد یک دگر خودپی می برند دونیم قرن قبل النز دانشمند ریاضی در صدد افتاده بود تا با بکار بستن علامات ریاضی رسم الخط بین المللی به وجود آرد .

پنج هزار کلمه :-

ژان ایفل تاحال علایم زیادی غرض تر سیسم پنج هزار کلمه ایجاد و ترسیم نموده است او قاهوسی را که تدوین نموده پیوسته با خود دارد تا در هر موقع ای که میسر گردد اشکال تازه را بان علاوه نماید .

میگوید اگر این اشکال را تمام اطفال جهان بیا موزند دیگر در آصورت از رهگذر تحریر مشکلی باقی نمانده از هر گوشه و کنار یکی با دیگر مکاتبه خواهد توانست .

سیستم تدریس زبان باتیپویگارد :-

دانشمندان اتحاد شوروی ادعا نموده اند که در تکمیل یک سیستم زبان توسط تیپ ریکاردریکه در اثنای خواب به متعلمین درس لسان را می آموزاند موفق شده اند .

ولی دانشمندان مذکور علاوه کردند مع الوصف این سیستم جدید به متعلمینیکه حین بیداری کامل مطالعه نکنند موثر واقع نمیشود .

طرح این سیستم جدید که قبلاً نیز در مسکو مورد آزمایش قرار گرفته بود در روز نامه پراودا اورگان حزبی اتحاد شوروی منتشر شده است .

پراودا نگاشته است که یکعده از متعلمین شهر مسکو در فرا گرفتن زبان انگلیسی بدین وسیله از سپتمبر سال گذشته تاحال پیشرفت خوبی نموده اند .

تحت این سیستم متعلمین توسط لود سپیکر که بالای بستر متعلم نصب است مخصوصاً باصطلاحات و کلمات جدید مکرراً گوش فرا میدهند وهم کتب تهیه شده را میخوانند وبعداً در بستر خود میخوانند چراغ ها خاموش گردیده ولی لود سپیکر مانند سابق تایک ساعت دیگر به تکرار درس ادامه میدهد وبعداً قسمت اعظم شب را خاموش بوده ولی صبح قبل از آنکه متعلمین بیدار گردند لود سپیکر بار دیگر به تکرار آغاز مینماید .

این تجربه دو سال قبل در شهر علمی دنیا مورد آزمایش قرار داشت .

آينده نه تنها اوضاع جوی دقيقتر پيش بينی خواهد شد بلکه تحت نظارت نيم خوا همد آمد :-

در آينده نزديک بشر موفق خواهد شديده صورت دقيق سیر موسمی را در مناطق مختلف زمين پيش بينی کند در آنوقت میسر خواهد گرديده بر حسب دلخواه فراز ناحیه برف باران را فروریخت و یا اینکه ابر ها را منتشر و پراکنده گردانید به خاطر بایدداشت که وجود طوفانها برای زندگی بشر لازمی است .

قبل از آنکه سالیان مديدی سپری گردد بشر بیکی از آرزو های دیر ینه خود که عبارت از پيش بينی دقيق اوضاع جوی در سراسر کره خاکی ماست موفق خوا همد شد .

بشر نه تنها اوضاع جوی را بصورت صحیح و دقيق پيش بينی خواهد کرد بلکه آنرا تحت نظارت خویش نیز در آورده خواهد توانست .

بعبارت دیگر نه تنها بیش از پيش فهمیده خواهیم توانست که باران و یا برف نرو خواهد ریخت و یا آفتاب خواهد در خشیدو یا طوفان در استقامت کدام یکی از مناطق زمين در حرکت خواهد افتاد بلکه ازین اندازه هم قدم فراتر نهاده و در بعضی مواقع خوا هم توانست برف یا باران را بعیل و رغبت خود روی منطقه فروریزانیم این یکی از موضوعات دلچسپی بود که در سال ۱۹۶۶ اعضای کنگره کمیته تحقیقات فضایی در لندن مطرح ساخت . درین کنگره اکادمی ها موسسات علمی و فرهنگی پنجاه کشور سهم گرفته و بیش از هزار نفر دانشمندان در شقوق مختلف که باین کنگره دلچسپی داشتند دور هم جمع شده بودند . با این اجتماع تقریباً دوره ده ساله عصر کیهانی هم تجلیل گردید زیرا سپوتنیک شماره یک در سال ۱۹۵۷ در مدار خود قرار یافت .

کمیته تحقیقات فضایی با کمیته دیگری به نام (سالمای بین المللی آفتاب آرام) و با کمیته مشتمل از دانشمندانیکه در کامپاین بین المللی تحقیقات خواه با تحقیقات خویش در روی زمين و یا توسط اقمار مصنوعی در آخرین دوره حد اقل فعالیت آفتاب سهم گرفته بودند ملحق گردید خلاصه مطلب اینجاست که آفتاب هر آنچه روی کره خاکی ما واقع میشود به شمول زندگانی ما مربوط به آنست یک دوره فعالیتی دارد که یازده سال طول

میکشد و طی این مدت آفتاب از یک حداکثر فعالیت بیک حد اقل می گراید تا زمانیکه باز دوره سیر خود را از سر میگیرد و فعالیت آن باوج خود برسد . این فعالیت آفتاب با افزایش وسعت لکه های آن انفجارات فوق العاده عظیم طوفان ذراتی که انرژي فوق العاده داشته و بعد با شدت هرچه نامترب جانب فضا پرتاب میگردد تا اینکه به اتمو سفیر کره خاکی ما میرسند و هزاران حوادث دیگر آشکارا میشود .

قریب پانزده سال قبل دانشمندان تمام جهان باین نکته ملتفت گردیدند که بسیار از حوادث طبیعی را که روی کره واقع میشوند با مطالعه دقیق با مدار حد اکثر وحد اقل فعالیت آفتاب می توان درک کرد . روی همین مفکوره بود که سال جیو فزیک بین المللی بمیان آمد که با آخرین دوره حد اکثر فعالیت آفتاب مصادف بود و بعد (سال های آفتاب آرام) .

کنگره تحقیقات فضایی بدون شیعه مهم ترین جلسه برای تحقیقات فضایی طی ده سال اخیر بوده است که طی آن از تحقیقاتیکه در پوتو تجارب تازه و قیمتدار امریکایی ها و یا شوروی ها انجام یافته است گزارش های بسمع حاضرین رسانده شد .

پس از تجربیات ابتدایی به وسیله را کت و یا ذریعه اقمار مصنوعی که می خوا ستند به نحوی از انحاطی سالمای اخیر اتمو سفیر زمين را مورد بر رسی قرار دهند دانشمندان کیهانی بیک تکنیک فوق العاده مکمل و دقیقی دست یافتند .

آخرین اقمار جوی امریکایی از سلسله (نیموس) و (تیروس) شورویها نیز ازین قبیل اقمار فضفا پرتاب نموده اند می توانند نام اتمو سفیر زمين را پیوسته تحت نظارت قرار دهند این اقمار درجه حرارت و سرعت انتقال را ثبت نموده و از تشکیلات ابر ها عکاسی میکنند وهم غلظت ابر ها را بمانشان میدهند .

این اقمار در طی مدت نیم ساعت می توانند معلومات کافی در دسترس هوا شناسان بگذارند تا ایشان بتوانند تشبیه کنند که اگر احتمالاً طوفانی صورت میگیرد آنگاه طوفان مذکور از کجا گذشته و بعد چه وقت و در کجا خاتمه خواهد یافت . بنابر نتایج بسیار دقیقی که ازین نوع اقمار بدست آمده در نظر است تا هر چه زود تر یکسلسله

طوفانها يك واقعه مثبت و لازمی جهت زندگی مادر روی زمین است .

اگر زمین را بحيث يك كندنسر عظیم برق تصور كنیم انرژی برق آن مسلماً بالای حوادث زیادی که مربوط و منوط بزندگی نباتی، حیوانی و یا انسانی است تأثیر می اندازد ، این را هم به خاطر باید داشت که مانند سایر كندنسر ها زمین هم برق خود را خالی میکند و یا به اصطلاح دسچارج می نماید و یا به عبارت دیگر مقدار برق خود راپیوسته از دست میدهد پس لازم است تا انرژی از دست داده را تلافی کند والا دچار عوا قسب و خیمی خواهیم شد . در اینجاست که طوفان ها ازین رهگذر به كمك زمین رسیده و با صاعقه های خویش پیوسته مقدار برق مورد نیاز كره خاکی ما را تولید میکند عین همین چیز را باید در مورد اتمو سفیر نیز اظهار داشت مقدار برق اتمو سفیر در فاصله بین سروپا های يك شخص نورمال موجود است و ل ارزش خاصی دارد موقعیكه این انرژی بنا بر کدام علتی مختل میگردد ناراحتی های قابل ملاحظه راسبب میشود چنانچه آنها نیکه در منازل ایركندیشن رهایش دارند اكثر از درد سر شكایت می نمایند و علتش این است كه ماشین های ایركندیشن انرژی مورد نیاز را تولید نمیکنند .

بالاخره طوفانهای شدید باد باصا عقه یكه همواره دارند او كسیژن هوا را افزا یش می بخشند و هم ناپاکی ها را كره آهسته ، آهسته در هوا متراكم گردیده نیست و نابود می سازند. روی همین ملاحظات است كه میگوئیم چون هوا شناسان توفیق یابند سیر موسمی را در مناطق مختلف زمین باكمال دقت پیشگوئی كنند كه یقیناً طی سالهای آیند ه میسر خواهند شد در آنصورت بزرگترین موفقیت نصیب ایشان خواهد گردید و خواهند توانست بجیل و رغبت خویش روی سا حه برف و باران فرو آمده و یا اینکه ابر ها را پراکنده و نابود سازند .

فلا هم درین مورد تجربیاتی صورت گرفته واز جمله ثابت شده كه دخول هسته های خاص متراكم از جمله ذرات انسد ریدگابونیک جامد در اتمو سفیر باران تولید میکند طبیعی است كه در آینده ریزش برف و یا باران مصنوعی بوسیله اقمار مصنوعی در محل و موقع مطلوب بسهولت انجام خواهد یافت . دانشمندان تحقیقات فضایی تصریح نتوانسته اند چه وقت بشر توفیق خواهد یافت باین

مكمل آن در مدار زمین قرار داده شود طبیعی است كه باین ترتیب يك سانتی متر مربع از اتموسفیر زمین ما هم از چشم پاسبانان این اقمار دور نخواهد ماند .

اخیراً در میدان هوایی نیویسارك ولو به صورت تجربوی هم است استا نسه جوی نصب گردیده كه پیوسته با اقمار (نیمبوس) در تماس و مخابره می باشد هر پیلوتی كه ازین میدان پرواز میکند نقشه توپوگرافی دقیقی را باومی سپارند كه در آن وضع هوای منطقه كه در خط سیر اوواقع است نشان داده شده بر علاوه این نقشه يك تعداد عكس ها یرا نیز كه چند دقیقه قبل از مناطق خط سیر طیاره برداشته شده باوتفویض میدارند همچنان معلومات مفید دیگر از قبیل سرعت باد و ارتفاعاتيكه در آنها احتمالاً اختلال جوی پیش میشود و یا تغییراتيكه پیش بینی شده بوقوع می پیوندد این ها همه بدسترس پیلوت گذاشته میشود .

همه این هایكی از موارد استعمال تحقیقات جوی به وسیله اقمار مصنوعی می باشد ولی نه یقیناً مهمترین آنها آنچه برای دانشمندان خیلی دلچسپ بود و ارزش فراوانی دارد این است تا وسیله بدست آرند كه از بالا و با نهایت دقت تمام اتمو سفیر زمین را مورد بررسی قرار دهد و ایشان بتوانند به میكانیزم حقیقی حوادثی كه صورت میگیرد پی ببرند و هم از جانب دیگر تثبیت بتوانند كه هنگام كه توده های هواييكه مارا احاطه نموده است مورد اصابت باد های خورشیدی و یا طوفان های مقناطیسی قرار میگیرند چه واقع میشود گذشته ازین برازی آشنا شوند تا دیروز به كلی نهفته بود و بشكل طوفان چون بلای هولناکی برای ویرانی و قتل و قتال ظا هر میگردید . به عبارت دیگر هوا شناسی ازین بعد دیگر آن علمی نخواهد بود كه در گذشته اوضاع جوی را پیشگوئی میکرد بلکه وسیله بسیار دقیق و قاطعی در مورد حالات جوی خواهد گردید .

امروز تلاطم ، طوفان ریزش برف و باران را دیگر نمی توان از جمله حوادث غیر قابل پیشگوئی قلمداد كرد بلکه با دست یاری ادوات در روی زمین واقمار مصنوعی میتوان بصورت دقیق تری اوضاع جوی را طی مدت بیست و چهار ساعت و یا بیشتر ازین هم حتی چهل و هشت ساعت بدقت پیشگوئی نمود .

امروز بصورت یقین فهمیده شده كه وجود

طبقات کشف ابرها يکه ژوپيتر را احاطه مي کند چنانچه تصور ميشود طبقات جوي نيست بلکه قسمتي از پيکر سياره است دليل ميود اين امر آنست که اين سياره باوصف بزرگي حجمش سنگين ودارای وزن متناسب باحجم خود نيست واندازه وسطی کثافت آن باندازه يک چهارم کثافت زمين است ووزن آن بيش از يک هزارم وزن آفتاب نيست يعنی برخلاف حجم بزرگی که ۱۳۰۰ برابر حجم کره زمين است وزن آن بيش از ۳۱۷ برابر زمين نيست ابرهای ژوپيتر با ابر های زمين فرق بسيار دارد زیرا دو نوع گازیکه در ين سياره باندازه زيادی وجود دارد دارای بوی زننده واشمئز آوریست قابل تححل نيست يکی گازامونیاک که محلول نوشادر معمولی رابعد از ذوب در آب بوجود می آورد ديگری گاز (ميثاق) يا گاز مرداب ها که مانند نوشادر دارای بوی زننده وتحمل ناپذير است .

این دوگاز از مرکبات هایدروجن است که بيش از هر عنصر ديگری در طبيعت موجود است ، قرار معلوم زمين در آغاز جوانی خود کميت قابل وصفی ازین عنصر را دارا بود بعداً آهسته ، آهسته این عنصر از سطح زمين اوج گرفت ودور شد ولی ژوپيتر با سياره مشتملی بعلت جازبه قوی خود مقدار هایدروژن خود همچنان حفظ کرد ودرنتيجه این عنصر با عناصر ديگر ترکیب یافت و طبقات کتونونیوشادری بدوی سياره رابه وجود آورده، دليل در دست نيست ثابت کند که درين سياره گاز اوکسيجن هست ياخير ولی به گمان غالب قسمت اعظم اوکسيجن موجود درين سياره باهايدروجن آن ترکیب شده وآب را بوجود آورده است . قرار معلوم در اعماق طبقات گاز خارجي آن انواع ماهی های کوچک از نوع ماهی هائی که قرابت به نبات دارند موجود است دوکتور (روبرت) ويلدت) استاد پوهنتون (پيل) معتقد است که قسمت های مرکزی ژوپيتر راهسته سنگ معدنی تشکيل می کند وبروی آن يک طبقه خاکی وبعداً طبقه گاز است تاپايان قرن نزدهم گمان ميرفت نور ژوپيتر نور خود ش است واز آفتاب نمی گيرد ولی بعداً معلوم شد که اين نظر غلط بوده است ودليل آن اينست که درجه حرارت سطح ژوپيتر که به دوسد درجه فارنهایت بالغ می گردد نمی تواند از خودش باشد وبالطبع سطح آن از حرارت آفتاب متاثر می گردد .

در ين اواخر دانشمندی بادو نظر(ويلدت)

اعمال بسيابه مباردت ورزد اما هيمنقدراطهار داشته اند که سعی ومجاهدت آنها پلانقطاع وباشدت هر چه تمامتر درين راه ادامه خواهد داشت .

در کنگره تحقيقات فضائی راجع به مسافرت های کيهانی تسخير ميثاب ، زهره و ديگر سيارات نيز سخنرانی های طويلی صورت گرفت .

ژوپيتر - سلطان سيارگان (مشتملی) ۱۳۰۰ مرتبه بزرگترين از زمين است

به مسافه بنجصد ميل دور از آفتاب سياره ر گردش است بزرگترين سياره مجموعه شمسی است ودانشمندان يونان قديم نام آنرا سلطان سيارگان گذاشته بودند زیرا حجم آن فوق العاده بزرگ است ونسبت بحجم مجموع سيارگان بيشتر است واقعاً کره این سياره باندازه بزرگ است که شامل يک هزارو سيصد جسم هر کدام به اندازه حجم کره زمين است از هيمن رويو وضاحت ديده ميشود هر چند که فاصله ميان ماو این سياره فوق العاده زياد است، این سياره از نظر روشنی نيز نسبت بتمامی سيارگان باستثنای زهره ومريخ آنهم در باره احوال ، روشنتر است ولی حرکت آن نسبت بحرکت کره زمين خیلی کند است ، سال از نظر گردش این سياره ۱۲۰ سال زمینی است بنا برين زنده جانی که عمر آن برا بر عمر ما با شمس هرگز موفق نخواهد شد هيمن سالگره تولدی خود را جشن گيرد ، قطر ژوپيتر در نزد يک خط استواء آن ۸۸۷۰۰ ميل يعنی بيش از ده برابر قطر زمين است ، خط استوا این سياره در هر دو قطب بروشنی معلوم است ومی توان باتلسکوپ های عادی آنرا ديدو قطر آن در نزديک قطب ها بيش از (۸۳۷۸۰) ميل نيست واين بعلت سرعت گردش آن بدور خودش است ، زیرا پهلوی های آن در نزديک خط استوا بسرعت تقريباً ۲۸ هزار ميل در ساعت گردش می کند و بعلت نیروی جاذبه مرکزی نزديک خط استوا که باعث شگافهائی در آن ميشود این سياره بشکل ليموی فشرده شده می نمايد ، دانشمندان از روی این شگافها استدلال میکنند که ژوپيتر مثل زمين سخت وسفت نيست ، آنچه این نظر رابيشتر قابل قبول می سازد اينست که سطح این سياره وقتی باتلسکوپ مشاهده گردد مانند امواج ابر مانند در حال حرکت وتغيير دائمی ديده ميشود ودر روی این سطح چيزيکه دليل وجودکوهها، بلنديها وصحراها باشد به نظر نمی رسد باوصف آنکه

یاد میشود .

قمر مصنوعی زمینی کوزموس ۱۳۵ در ماه دسامبر ۱۹۶۶ به فضا پرتاب شده بود .
یک نطاق استیوتوت فزیک و تکنالوژی لیننگراد ضمن اشاعه این مطالب گفت که تجمع گرد و خاک در خالیگاه بین دو سیاره ما دارای کدام مایکرو میتورایت قشر فرعی مخصوص نمیباشد .

براساس این نظریه هنگامیکه زمین بدوران خود گرد آفتاب ادامه میدهد بائر قوه جاذبه خود یک مقدار ذرات گردو خاک را با خود می کشاند و بهمین ترتیب همه سیارات همین کار را میکنند همچنان اساس دیگر یکه برای تأیید این نظریه وجود دارد اینست ذرات خاک از انقسام و تخریب اجسام بزرگتر در اتمو سفیر علیا بوجود می آیند .

آیا مادر جهان تنهاست :-

پس از مطالعه کره زمین بصفت یک سیاره و پس از مطالعه هشت سیاره دیگر یکه بدور آفتاب در گردش اند حتی پس از مطالعه سایر نجوم که به بیلو نها بلیون و شاید بیشتر می رسند ، پس از مطالعه آنها در مجموعه های کپکشانی ، پس از اینهمه مطالعات پیوسته این سوال نزد خواننده مفکر تکرار میشود که آیا در کائنات پهناور و بینهایت زمینی مانند سیاره ما و زندگی بطرز این زندگی پیدا میشود ؟

سوالی که از اعماق فطرت و سرشت کنجکاو انسان ناشی است .

بنابراین انسانها در نزدیکترین سیاره که از جمله اجرام آسمانی بما نزدیک است . توجه گماشتند ، وقتی بشر بهر وسیله ای که بود متصل شد بسایرات یا کواکب سیار نتوانست برسد و چیزی را بر روی سطح آنها بنگرد یعنی نتوانست آثار زندگی را دریابد .

مکرو سکوب نیز بیش از آنچه را که در نخستین گام دیده بود نتوانست ببیند ، بشرگمان میکرد شاید در سیاره مریخ حیات وجود داشته باشد ، بعداً این گمان اشتباه از آب در آمد . مریخ دومین کواکب مجموعه شمسی از نظر نزدیکی بما است ، بعداً قصد بر آن شد تا از سطح سیاره زهره خبر گرفته شود ، این اولین کواکب از نظر نزدیکی آن به زمین است ولی تقابلی که این عروس آسمان

تاکید کرده است که ژوپتر تنها از گاز هایدروجن ترکیب میشود که قسمت غالب ترکیب آفتاب و سیارگان از آن است بنابراین هیچگونه فرق اساس میان قسمتهای سطحی و مرکزی سیاره بجز شدت فشار در مرکز که هایدروجن را در هم می فشرد نیست . که بدین لحاظ هایدروجن تحت فشار شبیه صخره شده است .

ولی ترجیح یکی ازین دونظر در حال حاضر ناممکن است . در حالیکه مابه یقین میدانیم که ژوپتر فرق بسیاری بازمین دارد وممکن هم نیست ازشکال زنده جانهای زمین در آنجاوجود داشته باشد وبنابراین فرود آمدن بشر بسطح این کره غیر ممکن مینماید زیرا شرایط آن برای ماناسازگار است . مثلاسردی در آنجا فوق العاده زیاده است وطبقات گاز آن سمی وزهرناک است وبغرض آنکه بشر به این سیاره فرود آید استفاده ازآن مشکل است زیرا وزن اجسام زمینی نسبت به اجسام آن سیاره پنج برابر است .

بدینترتیب مطالعه دقیق ژوپتر بجز از راه تمرکز انسان در سیارات مجاور تابع آن امکان ندارد قرار معلوم سیاره مشتری چهار قمر دارد وبرای نخستین بار درسال ۱۹۰۶ وقتی گالیه بادوربین جدید خود مشاهده کرد چهارجسمی مانندستاره بدورژوپتر معلوم شد و دانشمند نجومی (سیمون مارویس) این چهار ستاره تابع رابه ترتیب اسماء یورویا گامتید ، کالیستو نام نهادو قرار گرفته وی این ستاره ها را حتی با چشم چندین بار دیده است واین دلیل آنست که حجم آنها خیلی بزرگ است ، سه تای آنها بزرگتر ازمشتاب است ولی ستاره نخستین نسبتاً خورد تراست ژوپتر هشت سیاره یا قمر دیگر نیز دارد که بجز بادوربین قوی دیده نمیشود بدینگونه تصور میشود تا چندین سال آینده نیزمطالعه دقیق عجائب ژوپتر ناممکن باشد .

قشر مخصوص گردو خاک به دور زمین

وجود ندارد :-

نظریه موجوده در مورد موجودیت یک قشر مخصوص گرد و خاک در اطراف کره زمین اکنون دیگر نزد فزیک دانان لیننگراد غیر قابل قبول تلقی شده است .

دانشمندان مذکور بکمق قمر مصنوعی که مخصوصاً در اطراف کره زمین دوران نموده است وبنام تحقیقاتی بوده ونتیجه عدم موجودیت قشر گردو خاک در اطراف کره زمین واصل شده اند قمر مصنوعی زمینی کوزموس ۱۳۵

کشد واگر کمتر از آن شود منجمد می سازد،
و مانند همین نوریکه سلول نباتات به وسیله
آن یافته میشود .

اگر ساده تر و دقیقتر بگویم ، ستون
این زندگی زغال یعنی کاربن دای آکسایدیست
که در فضا است و آبست که در زمین است
و تعداد عناصر دیگری که مقدار شان خیلی
کم ولی خطر شان زیاد است ، مثل آزوت ،
فسفور ، گوگرد و غیره است .

زندگی که بر روی چیز دیگر غیر از کار بن
استوار باشد برای ما نا آشنا است نه بدین
معنی که منکر آنیم زیرا ندانستن چیزی
دلیل نبودن آن نیست ، بجز نزد آناییکه در
منطق خود محاط نیستند ، گاهی عنصر
سلسیوم جای کاربن را میکبرد، صفت معیزه
کار بونی که آنرا اساس پیدایش ماده میسازد
استعداد تسلسل آنست یعنی يك ذره ان به
هزار ها ذرات دیگر میگردد
ترکیب شود و این یکی از خصوصیات سلسیوم
نیز هست .

**آیا زندگی بدون ماده وجود دارد یا به وجود
می آید ؟**

در انثای يك لکچر پرسنده از من سوال
کرد: آیا زندگی بدون ماده امکان دارد ؟ گفتم
نمیدانم تنها چیزیکه میدانم اینست که اگر
چنین زندگی ممکن باشد لاجرم غیر از این زندگی یا
حیاتیست که مامی شناسیم و غیر از آن چیزیست
که میتوان تصورش کرد البته با تکیه به
معلومات مادر باره حیات انواع واقسام حیوانات
ولی حیات از نور ، و دیگر انرژی های کیهانی
تاکنون شناخته ایم برای ما ناشناخته است
یا این وصف نه اثبات و نه انکار ، چگونه
میتوان منکر مجهول شد ؟

**وضع نچو میکه مثل آفتاب اقمار نداشتند
چگونه است ؟**

اینست آنچه میتوان در بساره آفتاب و
سیارگان پیرامونش از جمله زمین گفت که
حیات در آنها وجود دارد و یاخیر .
ولی وضع آفتاب های دیگر یکه بیعد و
حصرند چگونه است ؟ آنها میکه انجمشان
می نامیم آیا آنها دارای مجموعه های مانند
مجموعه شمسی نیستند که از کواکبی تشکیل
شده باشد و بدور شان بچرخد واز جمله
يك یا دو کوكب آنها دارای امکانات حیاتی
باشند !

پرسش معقولیست و پاسخ ساده آن
اینست . بلی ! شاید کسانی هم هستند که
معینی از حرارت که اگر بلند تر شود میمیل دارند بگویند بلکه هست ولی دلیل بکار

بروی خود کشیده بود مانع شد روی آن دیده
شود ، پس از ناتوان شدن چشم به منطق رو
آوریم .

وقتی از دیدن نزدیک ترین سیارگان
عاجز شدیم دیگر عجز ما از دیدن سیاره های
کرانه دور تر مسلم شد ما از درك اینکه ،
حیات در سطح ستارگان وجود دارد یا نه
حتی در مورد هموارترین آنها ناتوان ماندم ناگزیر
کمر بستیم تا شرایط عمومی محیط اطراف
آنها مطالعه و آزمایش کنیم تا بدین طریق از
روی استنتاج به بودن و نبودن زندگی در سطح
ستارگان نظریه بدهیم . وقتی عطارد را که
بسیار نزدیک به آفتاب بود مورد مطالعه و کاوش
قرار دادیم ، حساب کردیم و دریافتیم که
درجه حرارت درین سیاره به حدی زیاد است
که زندگی در آن ممکن نیست و از طرفی
این سیاره آنقدر کوچک است که هوا در آن
وجود ندارد یعنی جرم آن بعلت کوچکی
نمیتواند هوا را حبس کند ، نوبت بزهره رسید
که نزدیک ترین سیاره به زمین است این
ستاره از نظر جرم بیز به زمین نزدیک است
درین ستاره پرده غلیظی از غبار (گاز کاربن)
وجود داشت که سراپای آن رافرا گرفته
بود تلسکوپ ها فقط انعکاسات طبیعی آنها
بدست می دادند و از روی طیف ها تا بت
شد که گاز اوكسیجن یعنی اصیل ترین گازیکه
حیات به وجود آن استوار است ، در آن
نیست از همین جهت و بر اساس پاره ملاحظات
دیگر نتیجه گرفته شد که حیات در زهره
وجود ندارد بدنبال آن ستاره مریخ تحت
مطالعه گرفته شد، این ستاره بشتر رافریب
داد زیرا از جمله کواکب ، برای زندگی مناسب
تر است ، بعداً پنج ستاره دیگر که از مریخ
دور تر بودند ، مشتری ، زحل ، اورا نوس ،
نبتون و پلوتو مطالعه گردیده و سر انجام این
نتیجه بدست آمد که این ستارگان آنقدر
از آفتاب دورند که فوق العاده سرد و فاقد
امکان وجود حیاتند ، البته باضافه عوا مل
دیگری که به فضای مناسب و غیر مناسب
مربوط است ، بدینگونه است امر زندگی در
سیارات .

زندگی همین زندگیست که مایه شناسیم :-

وقتی از زندگی صحبت میشود نمیتواند
فکر کدام نوع دیگر زندگی در میان باشد بلکه
منظور از آن همین زندگی است که مایه شناسیم
زندگی زمینی در چنین آب و خاک و در چنین
فضا و در همین درجه حرارت آفتاب درجه
معینی از حرارت که اگر بلند تر شود میمیل دارند بگویند بلکه هست ولی دلیل بکار

است .

اگر نجوم دارای اقدار و کواکبی باشد که مانده باشد .

وقتی مسئله بدینگونه مطرح میشود متوجه میشویم که اگر یکی از نجوم دارای کواکبی باشد که بدون بجزر خد ماهرگز نتوانسته ایم آنها ببینیم زیرا نزدیک ترین نجوم بما ۲۵ میلیون میل فاصله دارد ، نجوم چه دور و چه نزدیک آنها چه بسی که برای ما غیر قابل رویت است حتی با دور بین های نجومی و تلسکوپ ها ، بجز نقاط ملتهب و درخشان چگونه می توان کواکب سیار دور آنها را که خیلی کوچکتر و تاریکتر اند دید ! بدین ترتیب برهان مستقیم بوسیله رویت مستقیم دشوار میشود و بایستی به وسیله منطق و استنتاج پیرامون یک موضوع مشکل به بحث پرداخت یکی از راه های تحقیق درین موضوع مطالعه چگونگی پیدایش نظام شمسی است ، حل مسئله پیدایش مجموعه شمسی نیز به قدری دشوار است که میتوان آنها یگانه حادثه در نوع خود شمرد و در ناحیه دیگری آنقدر سهل و ممکن جلوه میکند که تعداد چنین مجموعه ها را حتی نشان میدهد بدین حساب می باید چندین مجموعه از امثال مجموعه شمسی و اشکال گوناگون دیگری وجود داشته باشد ، دانشمندان بر سر مساله چگونگی پیدایش مجموعه شمسی به چندین نظریه گوناگون رسیده اند .

وقدیمترین این نظریه کانت فیلسوف آلمانست ، این دانشمند می گوید مجموعه شمسی و اشکال گوناگون دیگری وجود از گازات و عناصری بود که بعضی آنها سنگین و برخی سبک بودند و در نتیجه عناصر سنگین بطرف مرکز فشار می آوردند و این فشار بطرف مرکز با خصلت گازها به انبساط متعارض بود و در نتیجه دو کشش متضاد یک دوران جانبی به وجود آمده یعنی مانند سنگ آسیاب بگردش در آمد و سر انجام با تراکم قسمت های جدا گانه از قسمت مرکزی آن آفتاب و از قسمت های قشری و سطحی سیارات را تشکیل کرد که بدور آفتاب به گردش در آمدند ولی این نظر دارای نواقص علمی فراوانیست که مجال بررسی آنرا نداریم .

دانشمند فرانسوی ((لاپلاس)) هم نظریه خود را به نظریه کانت بنیاد گذارد و بدینگونه اظهار عقیده کرد که مجموعه شمسی در اصل

غبار پراکنده بود و سر انجام به تراکم بیشتر آن حرکتی دورانی ایجاد گردید این شخص بدین مسئله که غبار متراکم چگونه به دوران افتد و همین دوران چگونه متراکم شد تماس نمی گیرد بدین معنی که دوران سریع میشود و بدینگونه با افزایش حرکت قوه دفع بعیان می آید و اجزاء یک کل را از مرکز حرکت به اطراف پرتاب می کند و اجزاء که غبار به بیرون از مرکز پرواز میکنند همچنان در حال حرکتند و کواکب را تشکیل میکنند .

این نظر دارای جوانبی است که هم اقتناع میکند و هم فرضیه می سازد ولی غیر قابل نقد نیست ، و اگر از نظر کیفیت و خصلت نقد آن دشوار باشد ، از نظر مقدار و کمیت غیر قابل نقد نیست ، دانشمندان بدین نتیجه رسیده اند که نکته مشکل در این نظریات آنست که میخواهند از یک جهان ابری شکل دقیق یک حرکت دایره ای را استنباط کنند . بنا برین نتایج رضائیت بخش نمیباشد و چه بسا که با وضع کنونی سیارات نیز قابل تطبیق نیست بنا برین دانشمندان نظریه را قایم کردند که نیروی دوران از بیرون حاصل میشود و پنداشتند که وقتی دو ستاره که هر دو مایع و از گاز بودند بهم نزدیک شدند ، هر کدام یکدیگر را جذب میکردند ، سر انجام در یک ستاره انفجار های به وجود آمد که در حرکت آن ستاره دومی که در حال عبور بود تأثیری کرد این پارچه های ناشی از انفجار ، تحت تأثیر ستاره دومی گذرنده از هم دور می شدند و موضع آن از ستاره اولی که خود اجزاء آن بودند تغییر میکرد و اگر ستاره دومی بقدر کافی به منبع این پارچه هائز نزدیک میشد آنها را از ساحه جاذبه مرکزی دوران آن دور می ساخت و در نتیجه یا بان ستاره که بدون شبهه بزرگتر بوده است ، ملحق می شدند یا اینکه ستاره بزرگتر بسرعت نا بود میشد و اثر آن بر قطعات مجزا شده از میان میرفت و سر انجام ستاره اولی غلبه حاصل میکرد و قطعات را تحت جاذبه خود در می آورد و به دوران و امیداشت و هر یک از این قطعات کواکب را تشکیل میکردند و هر قطعه در هنگام جدا شدن از سایر قطعات شکل سیگاری را میگردد که میانه آن مشتعل باشد ولی دو طرف آن بلند است وقتی کواکب از هم جدا میشوند کواکب مرکزی بزرگتر از کواکب اطراف میباشد ، این امر واقعیت دارد زیرا مشتری بزرگترین کواکب است و در اطراف آن عطارد از یک جهت و نپتون و پلوتو

ها کهکشان نیست ، پس احتمال پیدا یس مجموعه های شمسی درین کهکشان هواسیما وجود دارد .

ولی باید خاطر نشان شود که نزدیک شدن دو ستاره بنهنائی حتمی وبه صورت قطعی موجب پیدایش مجموعه های شمسی نمیشود این امر بجز در شرایط خاص صورت نمی پذیرد و شرایط آن باید فراهم باشد ، این امر احتمال وجود دنیا های مانند زمین ما را که بر آن زیست می کنیم کاهش می دهد و خیلی زیادهم کاهش می دهد گذشته ازین وجود زمین مانند مادلایل وجود زندگی ورزنده جان ها نیست .

از جانبی ، در باره پیدایش کائنات با آفتاب و ستارگانش نظریه دیگری به خاطر معقولتر جلوه میکند که می گوید کائنات تماماً یک ذره عظیم وهو لناکی بود که منفجر شد و از انفجار آن ستارگان به میان آمدند و ستارگان برور زمان از هم دور شدند و جهان بدین وسیله رو بتوسعه گذاشت جهان هنوز هم توسعه می پذیرد و ستارگان نیز از هم دورتر میشوند .

اگر چنانچه این نظر درست باشد پس ستارگان زمانی با هم نزدیک بوده اند و احتمال نزدیک شدن و تصادمشان خیلی زیاد بوده است بدینگونه احتمال پیدا یس مجموعه های شمسی نیز فوق العاده زیاد بوده است .

درین صورت بایستی اکنون میلیونها مجموعه شمسی دارای میلیونها زمین در فضای بی انتها وجود داشته باشد و در نتیجه میشود تصور کرد که در کائنات تعداد بی حدو حصر مردم که بر ما معلوم نیست با اشکال زندگی در هر حال وجود داشته باشد که میداند ؟ ایکاش درین مورد دانش ما مقرون به یقین میباشد .

معلومات آفاقی

وظیفه تثبیت اشکال و تشخیص رنگها را ایفا مینماید .

اگر چه ساختمان چشم از نگاه پر نسیب های علم فزیک یک امر بسیط جلوه میکند ولی از نگاه عملیات کیمیای و خصوصیات ادراک یک امر شگفت انگیز میباشد . تشریح چگونگی های عملیات کیمیای و فعالیت های متوا تر فزیکی چشمان اخیراً توسط سه نفر دانشمند غربی صورت گرفته که به موجب آن دانشمندان مزبور مستحق جایزه نوبل طبابت در سال ۱۹۶۷ شناخته شده اند .

این سه شخصیت بر ازنده که با اتفاق

از جهت دیگرند که کواکب کو چک میباشند . نظریه دیگری حاکی است که وقتی ستاره به ستاره دیگری نزدیک شد با آن تصادم کرد یکی از آنها تکه ، تکه شد تکه ها سرد شدند و بگردش درآمدند و کواکب راه میان آوردند ، نظریه چهار می هم وجود دارد که بر فرض نزدیک شدن ستاره ای به ستاره دیگر است ، در صورتیکه این نظریه درست باشد شاید هزار ها مجموعه شمسی ازین رهگذر پدید شده باشند ، ولی تعداد مجموعه های از نوع مجموعه شمسی بسیار نیست و علت آنهم استثنائی بودن حادثه بر خورد یانزدیک شدن ستارگان است زیرا ستارگان به فاصله های فوق العاده دور از هم دیگر قرار دارند ، طوریکه نزدیکترین ستاره به آفتاب به فاصله ۲۵ میلیون میل از آن قرار دارد ، فضای کائنات چیز هولنا کیست ، آنکه آنرا باوصف بلیونها ستاره عظیم خلانا میده است راست گفته زیرا بزرگی این ستارگان و تعداد بیعد و حصر آنها در مقایسه بابی کرانی فضای لایتناهی مثل اینست ، چیزی در آن باشد .

از روی احتمالاتیکه ((سرجمس جنیس)) میدهد . تصادم یک ستاره با ستاره دیگر در هر ۶۰۰۰۰۰ ۶۰۰ میلیون ، میلیون سال یکبار احتمال دارد ولی احتمال نزدیک شدن دو ستاره باهم زمان بیشتر ازین را در هر میکیرد عمر ستارگان بنابر نظریه ده هزار میلیون سال است . بنابر آنکه از میان ستارگان تصادم کرده است بیش از یک ستاره از جمله ۵۰ میلیون ستاره نمیتواند باشد ، تعداد ستارگان در کهکشان ما بنهنائی تقریباً صد هزار میلیون است بدین معنی که تصادم دو ستاره یانزدیک شدن آنها بهم که گاهی باعث پیدایش مجموعه های شمسی میشود ، بجز درصد ستاره صورت نمیگیرد ولی کهکشان ما به جز یکی از میلیون

مستحقین جایزه نوبل طب در سال

۱۹۶۷ :-

چشمان انسان متشکل از اجزای اساسی یک کامره عکاسی بوده که به صورت عجیب و ماهرانه فعالیت میکند اجزای مهمه چشم عبارتند از :- عدسیه و برده نازک ریتنا عدسیه کانون ومحل تمرکز مناظر میباشد سوراخچه طورا نوماتیک تنگ و فراخ میگردد و با اجرای این عملیه البته مقدار لازمه نور در چشم داخل میشود .

پرده ریتنا بکمک رشته های کوچک مربوط

نموده بود که اجزای رنگی حجرات میله نسی محتوی یکتووع پرو تین (اېسن) و یکنوع ویتامین الف (موسوم) بر تینین میباشد . هنگامیکه يك نور خفیف به چشم می تابد این در مواد کیمیای از هم مجزا گردیده و در اثر این عملیه تجزیه وی، يك مقدار اثر زی خارج گردیده و بالای شبکه عصبی رتینا انتقال می یابد و قتیکه با پلك زدن ها و یا بشکل آرام تری چشمان پت و بسته گردیده به داخل چشم نور نرسد در نتیجه البته مواد پروتسی و ویتامینی حجرات دو باره یکجا گردیده و نیروی تازه می گیرند از همین سبب است که بعضی مواد غذایی از قبیل مسکه ، زردک و سبزیجات را که دارای ویتامین الف میباشد برای تقویه نیروی بینائی مفید ضرور وی تشخیص گردیده اند .

سه نفر دانشمند فوق الذکر از اواخر سال ۱۹۵۰ باینطرف در مورد عملیات کیمیای و فزیک چشم مشغول مطالعه و تجزیه بوده اند آنها بسا تجارب علمی را در بالای چشمان اشخاصیکه چشمهای خویش را بعد از مرگ به بانک چشم اهداء کرده بودند به عمل آورده اند . یکی از نتایج دیگر تجارب آنها اینست که حجرات مخروطی الشکل داخل رتینا محتوی سه نوع عناصر رنگ ابتدائی (سرخ سبز و آبی) میباشد . بعضی اشخاص (گورنگ) میباشد که دلیل آن قلت یکی از این رنگها در پرده رتینا است . پرو فیسور گرانت با وسایل حساس جدید تاثیر و عکس العمل های جرقات برقی را در بالای نظام و رشته های عصبی چشم محل تجربه قرار داده و نتایج مطلوب را بدست آورده است . دانشمندان سه گانه مزبور از موفقیت های افتخار آمیز شان احساس مسرت داشته و میخواهند مطالعات و تجارب خویش را در رشته های علمی مربوطه دوام و توسعه بخشند .

برنده جایزه نوبل در فزیک :

داکتر هانس بیت پرو فیسور ۶۱ ساله فزیک در پوهنتون کارنل واقع ((نیویارک)) جایزه نوبل را در فزیک برای سال ۱۹۶۷ بدست آورد . نامبرده در فزیک اتمی ، ریاکتور ذروی و استفاده از آن در تولید انرژی برق و غیره خدمات بزرگی انجام داده و بیست و هفتمین امریکایی است که موفق به اخذ جایزه فزیک میگردد .

جایزه نوبل برای پوهنتون کارنل در فزیک :-

آکادمی علوم سویدن بروز ۳۰ - اکتو بر

فکر و عمل در زمینه موفقیت و افتخار حاصل کرده اند عبارت میباشد از :-

۱- دوکتور جارج والد ، شصت ساله ، پرو فیسور علوم بیالوژی در پوهنتون مشهور هارورد امریکا .

۲- دوکتور هاتلاین ، شصت و سه ساله دانشمند علوم بیالوژی و فزیک در پوهنتون راکفار واقع ایالت نیویارک امریکا .

۳- پرو فیسور گرانت ، شصت و هفت ساله دانشمند علوم طبابت مربوط موسسه شاهی کارولین واقع ستا کمپولم (کشور سویدن) جایزه نقدی نوبل طبابت حاوی مبلغ ۶۲۰۰۰ - دالر میباشد که این مبلغ در سال ۶۷ در بین سه نفر دانشمند فوق الذکر تقسیم گردیده است .

کشفیات فوق العاده در زمینه بیشتر در موضوع چگونگی فعالیت های کیمیای و عصبی پرده رتینا (شبکیه) میباشد از چهل سال باینطرف نظریات مختلفی در باره موجود بود . اینک بالاخره تیور پهای سابقه با حقایق تجربوی جدید عوض گردید .

دانشمندان سه گانه موصوف بعد از ختم تجارب باین عقیده واصل گردیده اند که :- پرده نازک رتینا از یک شبکه حساس رشته های اعصاب واز تعداد ملیونها سلول ادراکیه ساخته شده اند سلول ادراکیه محتوی اشکال تیرو مخروط میباشد که در مقابل عکس العمل نشان میدهند . این عکس العملها توسط اعصاب شبکیه با اعصاب بینائی رسیده و بدان سلسله بدماغ انتقال میگردد گویند قرار تخمین در هر چشم انسان به تعداد یکصد و سی ملیون حجرات (سلول) میله (تیر) شکل موجود میباشد . این حجرات بالغاً سه به مقابل نور گمرنگ عکس العمل نشان داده و محض الوان خیره و خاکی رنگ را انتقال میدهند . حجرات مزبور بالخصوص در تاریکها ایفای وظیفه مینمایند به تعداد هفت ملیون حجرات نوع مخروطی شکل که بطور تجمع نزدیک عصب بینائی در بالای پرده رتینا وقوع دارند در مقابل انوار درخشان عکس العمل نشان داده و مسئول عملیات دید های مناظر رنگه میباشدند .

حجرات میله ئی و مخروطی شکل محتوی عناصر قابل بینش رنگی میباشد دو کتور (والد) ترکیب کیمیای این رنگها را بیان کرده و صورت فعالیت آنها را به تجربه کشف کرده است .

بنابغلی والد قبلا در سال ۱۹۳۵ کشف

که هيچ گونه جايزه صلحي برای سال ۱۹۶۶ يا ۱۹۶۷ بکسي ندهد .

پول جايزه نوبل صلح ۱۹۶۶ پول های جايز نوبل صلح سال های آینده و ديگر قسمت های جايزه نوبل توزيع می شود نه برای صلح .

صندوق نوبل ثلث صندوق و کمیته دو ثلث پول را خواهند گرفت .

تصويب اعلاميه جديد کنترل نفوس:-

مشکل ازدیاد روز افزون نفوس مواجب نگرانی و اندیشه اکثر ملل جهان را فراهم آورد ، اخیراً سی نفر از زعمای کشور های جهان به منظور تقلیل نصاب تولیدات و جلوگیری از مسایل و مصائب آینده و انبساط نفوس ، یک موافقه نامه بین المللی باامضاء رسانیدند طوریکه دیده میشود ، امروز تعداد کشور ر هائیکه به مشکلات و پرابلمهای ثلث نفوس مواجه بوده و یا اینکه مخاربات عدم کنترل نژاد نفوس را از نژادیک درک کرده اند در سال ۱۳۴۶ نظر به تمام سا لهای گذشته بیشتر میباشد .

اعلاميه جديد کنترل نفوس يك سند و دستور العمل رسمي مقامات موسسه ملل متحد محسوب میگردد . محتویات اعلاميه منسوب موضوع آسایش جمعیت موجوده بشری دنیا و آینده مسعود کودکان ملل را از نگاه تهیه جای ر هایش و فراهم آوری سایر تسهیلات لازمه زندگانی دربر میگردد .

از جمله سی کشور امضاء کننده اعلاميه جديد کنترل نفوس به تعداد بیست کشور آن که ممالک هند ، پاکستان ، اندونیزیا و جمهوریت متحد عربی در آن شامل است در زمره کشورهای روبه انکشاف محسوب میگردد .

خلاف توقع بعضی ممالک امریکای لاتین و قاره افریقا که بایر ایلیمهای نفوس مواجه اند تا الحال در پیمان جدید مزبور امضاء نکرده اند . متخصصین نفوس چنین معتقداند که امریکای لاتین (یعنی قاره ایکه اندازه کثرت تولدات مردم آنها به تناسب نفوس در دنیا به درجه بلند تر میرسد) در حوالی سال ۲۰۰۰ حائز ۶۲ میلیون نفوس خواهند بود در حالیکه کشورهای امریکای لاتین فعلاً جمعاً تقریباً ۲۴۸ میلیون نفوس دارد .

همچنان جمعیت کشورهای افریقائی که در سال ۱۹۶۵ باندازه ۳۱۱ میلیون نفر شمارش داده شده است - در سال ۲۰۰۰ بعد از میلاد به تخمین ۷۶۸ میلیون نفر بالغ خواهد گردید

جايزه سال ۱۹۶۷ را در کيميا مشترکاً به پروفیسر مانفرد ایجن پروفیسر انستیتوت ماکس پلانک از آلمان غربی و پرو فیسر روز الدجی دلیو نارش از انستیتوت کیمیاوی فزیکسی کمرج و پروفیسر جارج بارتر از انستیتوت شاهی لندن تقدیم کرد .

جايزه نوبل در فزیک قبلاً بیک دانشمند امریکایی متولد درجینی که کشفیات او در سال های ۱۹۲۰ واجد اهمیت بزرگ در راه تسخیر فضا شمرده می شود داده شده بود . پروفیسر ها نزالبرشت بیتی که ۶۱ ساله است و مربوط پوهنتون کارنل نیویارک میباشد نیز یکی از محققینی بود که اولین بم اسم را الاموس انکشاف داد . او همچنان کارزادی در قسمت امور نظری تحقیقاتی انجام داده بود که منجر به کشف های دروچن گردید .

پروفیسر ایجن در ۱۹۲۷ در بوخم جرمنی تولد شده بود . او تعلیمات ساینسی خود را که بیشتر در فزیک و کیمیا فزیکسی بود در پوهنتون گیوتنجن حاصل نمود از ۱۹۵۳ با این طرف وی در انستیتوت ماکس پلانک در قسمت کیمیا فزیکسی در تماس بود .

پرو فیسر نارش در ۱۸۹۷ تولد شده تعلیمات پوهنتون او در اثنای جنگ عمومی اول اخلاص گردید ، وی در کمرج درس می خواند و بعد در ۱۹۲۵ عضو تحقیق در کالج امانو یل گردید .

وی تقریباً برای سی سال از ۱۹۳۷ تا ۱۹۶۵ بحیث پرو فیسر کیمیا فزیکسی در کمرج و مدیر دیپارتمنت کیمیا فزیکسی آنجا بود نامبرده هنوز بحیث پرو فیسر فعال در آنجا کار میکند .

پروفیسر پرو تر در ستینفورد یورک شایر انگلستان تولد شده و ۴۷ ساله است . وی اول در پوهنتون لیندن درس خوانده بعد پس از یک دوره خدمت نظامی در جنگ عمومی دوم در پوهنتون کمرج ادامه داد در این پوهنتون وی به پوهنخی امانو یل متعلق بود .

پروفیسر پورتر معاون آمر دیپار تمنتی بود که آمر آن در (۵۴ - ۱۹۵۲) پرو فیسر نارش بود و در ۱۹۵۵ وی به پوهنتون شفیلد تبدیل گردیده و در آنجا بحیث پروفیسر کیمیا فزیکسی بکار پرداخت . از ۱۹۶۶ باینظر ف وی در انستیتوت شاهی لندن بحیث مدیر و پروفیسر کیمیا مصروف کار است . کمیته نوبل نارویژ ی فیصله کرد

سنکاپور، سویدن، تایلند، تریسینیداد، توپاکو، تونس، جمهوریت متحد عربی، انگلستان ایالات متحده امریکا و یوگوسلاویا .

در سالهای گذشته، اکثریت ممالک اعضای موسسه ملل متحد پلانهای کنترل نفوس را به نسبت بعضی ملحوظات مذهبی و کلتوری نمی پذیرفتند بناء اداره ملل متحد بتأسی از احترام به نظریات کشورهای عضو، کدام اقدام رسمی در زمینه نمیتوانست انجام بدهد چون تعداد تقاضا کنندگان مسئله کنترل نفوس اخیراً روباز دیاد گذاشته و از جانب دیگر بعضی ممالک (بالخاصه کشور های امریکای لاتین و آسیائی) از استعمال ادویه و مالزئم ضد حمل، حمایه و طر فدا ری کرده اند - بناء منشور ملل متحد، رسمی ساختن موضوع رانا گزیر پنداشته به تصد یق و صحنه گذاشتن اعلامیه فوق الذکر ابراز موافقه نموده است .

گذشته اذین، در بعضی ممالک جهان ن قیودات و موانع مذهبی در مورد کنترل تولیدات روبه کاهش گذاشته است مطالعاتیکه در اجتماع امریکا و در بعضی ملل دیگر غربی اخیراً به عمل آمده است چنین نتیجه میدهد که بسیاری مردمان کاتولیک مذهب که قبلاً در بازه لزوم کنترل تولیدات ابراز تعصب میکردند، امروز تغییر عقیده و روش داده علی الرغم سفارشات مقامات کلیسا، پروگرام های کنترل نفوس تولیدات را حمایه میکنند کشور های امریکای لاتین که عجلتاً به تطبیق پروگرامهای مزبور طور رسمی موافقه نشان داده اند، ازینقرار میباشد .

چیلی، هاندوراس، کوستاریکا، باربا داس جمیکا، ترینیداد و تو باگو .

کشور های کلمبیا، گواتیمالا و بعضی کشورهای دیگر امریکای لاتین در مرحله تصدیق و آغاز کردن پروگرامهای رسمی کنترل تولیدات قرار دارند .

در قاره افریقا کشور های :- تونس، مراکش، لایبریا، گینیا، جمهوریت متحد عربی، گانا، الجزایر و یک تعداد ممالک دیگر در زمینه موافقه کرده و بیك سلسله اقدامات عملی پرداخته اند .

بعضی افریقائیان چنین استدلال مینمایند که سر زمین افریقا وسیع و منابع مواد غذائی آن فراوان است بناء لزومی ندارد که اساسات کنترل تولیدات و مراقبت نفوس درین قاره محل تطبیق قرار بگیرد ولی متخصصین امور نفوس و علمای متخصصین امور نوس

جمعیت نفوس جهان در سال ۱۹۶۵ طور مجموعی به ۳۲۲ بلیون نفر تخمین گردیده بود پیش بینی میگردد که تعداد مردم دنیا در سال ۲۰۰۰ میلاد به شش بلیون نفر بالا برود .

اصل متن اعلامیه (کنترول نفوس) ملل متحد در زمره اوراق واسناد روز تجلیل (حقوق بشر در سال ۱۹۶۷) در آرشیف منشور ملل متحد قید و حفظ گردیده است .

مطالب عمده اعلامیه جدید کنترل نفوس که از طرف سی کشور عضو ملل متحد به امضاء رسیده است . قرار ذیل میباشد .

((حکومتیکه جهت تأمین آسایش رسیدن بااهداف رشد اقتصادی و بر آوردن تمنیات بپهوخوانانه مردم خویش علاقمنداند باید مسئله نفوس را یک عنصر اساسی امور پلان گزاری های ملی طویل المدت خویش محسوب بدانند .

مفهوم صلح واقعی و پایدار تا اندازه زیادی مربوط بشیوه های مبارزه علیه کنترل ازدیاد نفوس تأمین احتیاجات مردم میباشد .

((مقصد و غایه از مفهوم پلان گذاری فامیلی تقویه و تنمیه حیات بشری است نه تحدید و قیدیت زندگانی مردم پلان گذارپه ای فامیلی از نگاه مراقبت تعداد تولدات بافرااد بشری موقع بیشتری برای تبارز و آزادی داده قدرت و کرامت بشری را بغایه مطلوب قرین موفقیت میسازد)) .

اوتانت سر منشی سازمان ملل متحد در هنگام امضاء و تصویب اعلامیه فوق الذکر چنین ابراز نظر نمود که :-

((موافقه نامه مزبور یک تصمیم لازم و به موقع میباشد زیرا اجرای امور پلان گذاری نفوس توسط ممالک جهان نه تنها از نگاه انکشافات اقتصادی و اجتماعی ملی ممالک مهم میباشد بلکه ازنگاه ترقیات عمومی بشر در اجتماع عصری نیز حائز ارزش و قابل اهمیت است)) .

ممکن است چندی بعد یک تعداد کشورهای دیگر نیز مقاوله اعلامیه کنترل نفوس را به امضاء برسانند ممالیکه اعلامیه مذکور را ابتداء امضاء کرده اند قرار ذیل نام برده میشود :-

آسترلیا، بارباداس، کلمبیا، دنمارک جمهوریت دومینیکا، فنلیند، گانا، هند، اندونیزیا، ایران، جاپان، اردن جمهوریت کوریا، مالیزیا، مراکش، نیپال، نیدر لیندز، نیوزیلاند، ناروی، پاکستان، فلسپاین،

چیز است .

اگر گیلای از سودا واتر را بالای میز گذاشته به آن متوجه شویم دیده میشود که مایع مذکور بدو حصه یعنی مایع و گاز جدا میگردد که مایع آن بعد از کمی وقت به قسم حصه آب خالص معلوم میشود .

حصه دوم همانا گاز است که حین جدا شدن از آب به شکل حباب های خورد و بزرگ به نظر خورده آهسته ، آهسته یکی بعد دیگر نابود میگردد و همانطوریکه هوا به چشم دیده نمی شود گاز مذکور نیز قابل دیده نمی باشد اما اگر گوگردی را در داده بالای گیلایس پراز سودا واتر بگیرید فوراً خاموش میشود و هم اگر گاز مذکور را به بوئید یک بوی ترش و یا اسیدی که در قدیم بنام گاز بونیک اسید و امروز کاربن دی آکساید میگویند به مشام شما میرسد .

باید گفت طوریکه سودا واتر بدو چیز یعنی آب و کاربن دای آکساید بر میگردد همچنان مایعات ، نباتات ، حیوانات و حتی انسانها نیز دائماً به همین دو عنصر تبدیل میشوند . و همانطوریکه از وجود مایع همیشه به قسم عرق خارج میگردد همچنان در تنفس هر وقت عرق خارج میگردد همچنان آکساید خارج میشود و بهر اندازه که حرکت و فعالیت بدنی ما اضافه تر شود به همان اندازه آکسیجن زیاد تر گرفته و کاربن دای آکساید رها میشود .

بطور مثال اگر ما به بسیار سرعت بدویم و یا یکی از حرکات ورزشی را زودتر و فعالتر انجام دهیم در یکساعت در وجود ما تقریباً پنج انس کاربن دای آکساید تولید میشود . اما اگر کار و فعالیت نه نموده به کنجی نشسته باشیم مقدار گاز فوق بیک خواهد رسید که باینصورت حیوانات اکسیژن اگر رفته و کاربن دای آکساید خارج میسازد و سببی که هوای شهر های پر نفوس آنقدر خوب نمی باشد هم همین است لیک خوشبختانه کاربن دای آکساید که تولید میشود همیشه ذریعه بته های سبز درختها و دیگر نباتات گرفته شده به آکسیجن تبدیل میگردد .

چیز دیگری که قابل توجه میباشد اینست که یک گیلایس آب زیر شرایط و فشار معمولی میتواند دارای مقداری از کاربن دای آکساید باشد . اما اگر فشار را چهار حصه کاربن دای آکساید که تولید میشود همیشه ذریعه بته وقت تشنگی میخواهیم گیلایس از سودا واتر را بنوشیم هم همین است اگر گیلایس پر از سودا واتر را بالای میز گذاشته ملاحظه کنیم دیده میشود که گیلایس مذکور پراز حبابهای خورد و بزرگ بوده هر کدام خود را بطرف

و علمای جمعیت شناسی باین عقیده اند که کشور های در حال رشد افریقائی به بلند بردن سوئے اقتصادیات مردم موجوده کشور های خویش نسبت باز دیاد تولدات بیشتر نیاز مندی دارند ، عواید سرانه سالانه مردم اکثر کشور های افریقائی امروز خیلی کم است بناء احتمال سرمایه گذاری های جدید و انکشاف صنایع و تجارت درین قاره بطی بوده هر گاه جلوتولدات بی تناسب نفوس گرفته نشود در نتیجه ، کشور های مزبور از انکشافات لازمه و جبهش های متوقسه اقتصادی و صنعتی محروم و بی نصیب خواهد ماند .

اشخاص و مقامات مطلع در خصوص ازدیاد نفوس بالخاصه تاثیر آن در کشور های روه انکشاف چنین تبصره مینماید که هر سال به تعداد تقریباً ۷۰ میلیون نفر در نفوس جهان افزایش بعمل می آید در ممالک روه انکشاف تا سب تعداد و فیات سال به سال کمتر گردیده و امروز تقریباً مناصفه نفوس مردم این ممالک را افرادی تشکیل میدهد که سن آنها از ۱۵ سال کمتر میباشد . هنگامیکه این نسل بسن رشد و ازدواج رسیده و تولدات جدید به میان آید آنگاه معضله (انفلاق و انبساط) (نفوس) را خوبتر میتوان درک کرد .

متخصصین مربوط مزید متذکر میگرددند - که سرعت ازدیاد نفوس در کشور های در حال رشد فعلاً به اندازه ۴۰ تا ۵۰ نفر در فی هزار نفر در یکسال میباشد . مقامات مسئول باید بکوشند که این رقم به ۱۵ در فی هزار نفر تقلیل بیابد .

سودا واتر

یقین دارم که شما بسا اوقات گیلایس از سودا واتر را بطور خالص و یا مخلوط با بعضی چیز های دیگر نوش جان کرده اید . اما نمی دانم گاهی از خود پرسیده اید که سودا واتر چه چیز است ! از همه اولتر باید گفت مایع مذکور سودا نیست .

دوم اینکه سودا واتر را در اوایل از تعامل یک ماده کیمیای بسیط که بعد ها بنام سودا یاد گردند بدست می آوردند .

گرچه سودا واتر از امروز بطرز های مختلف میسازند . اما وجه تسمیه آن همان موجه فوق است .

البته بعد از آنکه گیلایس از سودا واتر را مینوشید تشنگی شما رفع گردیده به وجود خود فرحتی حس میکنید . اما باید متوجه این نکته هم بود که آیا مشروب مذکور چه

مخصوصاً برای پیش توصیه خواهد نمود .
 ۱۹۷۰ :- بغرض مدافعه شخصی تفنگچه های عرضه خواهد گردید که مرمی های آنها شخص را به قتل نرسانیده بلکه در عو ض او را گرفتار استفرغهای شدید و یا اشک ریزی وغیره میسازد وهم ضمناً روی صورت ولبانش چنان یکنوع رنگ روغنی را می ریزد که امحای آن باسانی ممکن نخواهد بود .

۱۹۷۱ :- روی جاده های (اوتوسنراد) یکنوع میخ های روشنی دهنده بفاصله کوتاهی یکی از دیگر نصب خواهد گردید که رانندگان را موقع حرکت تا اندازه زیادی کمک خواهد کرد ونشان خواهد داد يك موتراز دیگر چقدر ناصله دارد .

۱۹۷۱ :- اولین فضا پیمایی که با موتور ذروی مجهز خواهد بود از پایگاه کپ گیندی پرتاب خواهد این راکت مو فق خواهد گردید خود راه سیارات دور دست برساند .
 ۱۹۷۲ :- اولین شهریکه در داخل يك گنبد شیشه ای قرار خواهد داشت در ایالت فلوریدا ساخته خواهد شد این شهر که پروژه آن در سر دست است عبارت از يك شهری خواهد بود که روی آن گنبد عظیمی از شیشه قرار خواهد داشت و تمام شهرایرکند یشن خواهد بود درین شهر هیچگونه وسیله نقلیه گشت و گذار ننموده وبرخلاف همه مردم پیاده میباشند وروی يك نوع نوار هائیکه با انرژی برق می چرخند مانند زینه های برقی از یکجا بدیگر جامی روند تا سالدو هزار تمام شهر هابمین طرز اعمار خواهد گردید .

۱۹۷۲ :- دو بعضی از موسسات بزرگ روز نامه ها به وسیله ماشین هائیکه فعلاً اختراع گردیده وبا مرکز اداره جریده در تماس می باشند جایرد و روز نامه ها را در محضر ایشان بصورت (تیلی تایپ) چاپ میکنند .

۱۹۷۳ :- یکی از موسسات سویس مشغول ساختن کار خانه بزرگ (گلو منیات) است که در جهان نظیر نخواهد داشت طبق اظهارات رئیس این موسسه که بایک کمیتی تسیل امریکایی قرار دادی عقد نموده است بیستگ های ترکیبی ولدیزی از پترول تهیه خواهد کرد .

۱۹۷۳ :- آله که اکنون زیرتجربه می باشد رُست وحركات بیماران دماغی را موقع معاینات طبی روی گرافی ترسیم خواهد کرد که این

بالا میکشاند چند دانه آن باهم یکجا شده بزرگتر میشود .وازیکنه فشار آن کم شد ه میرود .حبابهای بالای آبظرف آهسته ،آهسته از بین رفته بعضی از حبابهای خورد وریزه در جدار گیللاس باقی میماند .

دور نمای دنیای آینده از سال ۱۹۶۷ تا ۲۰۰۰

در ۱۹۶۸ :- دانشمندان فرانسوی در صدنانه تا طی سال ۱۹۸۶ اختراع (نقاد الکترونیک) را که درهین سال تجربه گردیده بپایه تکمیل بر سانند این نقاد الکترو نیک عبارت از ماشینی خواهد بود که يك پارچه نظم ویا نثر را دریافت نموده و جوابی تهیه خواهد کرد .

۱۹۶۸ :- طراح مد امریکایی (روی چورنچ) زیر لباسی برای خانمها به بازار عرضه خواهد نمود که پنام (بادی ستا کنگ) ویا (جوراب جسم) یاد خواهد شد این لباس از جرسی فوق العاده نازک بزرگ جلد تهیه خواهد گردید که تمام جسم را می پوشانند وچا نشین زیرپراهنی سینه بندوغیره خواهد گردید .

۱۹۶۹ :- ماشینی که قبلا در ایالات متحده امریکا تجربه گردیده وانواع بوی را تفکیک میدهند تکمیل خواهد گردید ماشین مذکور چنان قدرتی خواهد داشت که اگر شخصی حتی برای چند ثانیه هم در محلی متوقف گردیده باشد بوی او را تشخیص میدهد البته ماشین مذکور در تشخیص جنایتکاران رول مهم و برجسته را انجام خواهد داد .

۱۹۶۹ :- دستگاه معاینه صحی الکترو نیک عرضه خواهد کرد که با استعمال آن نه تنها لب ها برنگ مطلوب در می آیند بلکه ها له نورانی نیز از اطراف لب ها تشعشع خواهد نمود .

۱۹۶۹ :- دستگاه معاینه صحی الکترو نیک امریکا مرمی دو گانگی را تجربه نموده است که در داخل يك کار توس دو مرمی قرار داده شده ودر موقع آتش خط سیر آنها آهسته آهسته تباعد میگردد .

۱۹۶۹ :- دستگاه معاینه صحی الکترو نیک با پرتاب مسکوک کی در داخل آن بما جواب خواهد داد چطور وجه نوع غذائی پاید صرف کنیم بهغرض این نوع معاینه کافی است بیمار روی تخت ماشین ایستاده شده ، عمر وزن، شغل وغدایی را که معمولاً روزانه صرف میکند بگوید اگر غذا موافق بصحت و سلامتش بود ماشین آنرا تصدیق نمود والا رژیم خوراک

- عمل در تشخيص و ثبت نوع بيماري كسك بسزائي خواهد نمود .
- ۱۹۷۵:- يكنوع پيچكاري به بازار عرضه خواهد گرديد كه سوزن نداشته بلكه با فشار دكمه اي دوا را به فشار هفتاد اتنو سفيراز خلال جلد داخل عضله خواهد نمود و در موقع انز كسيون به شخص هيچگونه درد و زخمي احساس نخواهد كرد .
- ۱۹۷۵:- كرم خوردگي دندانها را به عوض اينكه امروز قبل از پر كاري بوسيله برمه كاري از بين مي برند در آينده آنها را توسط آله خواهند سوزانيد اين روش كه قبلا تجربه گرديده هيچگونه درد و زخمي ندارد .
- ۱۹۷۶:- مغز هاي الكترونيك تلفن هاي آينده ، شخص را از دليل كردن شماره تلفن طرف مقابل بي نياز خواهد ساخت تنها كافي خواهد بود شخصي را كه مي خواهيد يا او مخايره كنيد بر زبان آريد نگاه تلفن خود به خود بصورت اوتومات شما را با شخص مطلوب رخ خواهد كرد .
- ۱۹۷۸:- مجبور خواهيم بود چنان نوع آبهائيرا بنوشيم كه وجود صنايع سنگين آنها را آلوده گردانيده و مجدداً تصفيه شده اند .
- ۱۹۸۰:- در بند دست هر كس آله الكترو نيكي بسته خواهد بود كه به مجرد پروز اولين علايم (انفارت) انسدادولخته شدن خون در شرايين قلبي شخص را مطلع خواهد ساخت .
- ۱۹۸۰:- طبق پروژه هاي يكنفر دانشمند بنام (مارك بنز) كه تحقيقاش تا اندازه پيش رفته است (سوپر مكنت) هاي فوق السعاده كوچكي به اندازه يك انگشتر ساخته خواهد شد .
- ۱۹۸۰:- بئري هاي سيك ولسي بسيار نير و مندي تهيه خواهد گرديد كه به عوض پترول تعداد زياد از موتر هاي برقي را بكار خواهد انداخت .
- ۱۹۸۰- اخذه ها و فر ستندة هاي بسيار كوچك و جيبی به بازار عرضه خواهد گرديد كه بوسيله آنها شخص خواهد توانست با اداره و سا منزل خود مخايره كند و هم پيام هاي آنها را دريافت كند .
- ۱۹۸۰:- كار خانه هاي به وجود خواهد آمد كه كار گر در آنها راه نخواهد داشت بلكه كار خانه هاي مذكور خود بخود و بصورت اوتومات هرگونه كاري را انجام خواهد داد ايجاد چنين نوع كار خانه ها در ايالات متحده
- امريكا واتحاد جماهير شوروي از حالا تحت مطالعه و بررسي قرار يافته است .
- ۱۹۸۰:- دانشمندان فضا پيمای امريكا نسي (تيودور گاردن) اظهار داشته است كه در سال ۱۹۸۰ قرص هاي در دوا فروشي ها عرضه خواهد گرديد كه با خوردن آنها شخص خواهد توانست كه كر كتر و خلق خود را مطابق ميلش تغيير دهد نامبرده علاوه مينمايد كه ادويه مذكور هيچگونه ضرري به شخص عايد نخواهد كرد .
- ۱۹۸۴:- دواهاي ساخته خواهد شد كه تنها و تنها بدسترس و خدمت سيناس گذاشته خواهد شد دوا هاي مذكور خاصيتي خواهند داشت كه با استعمال آنها شخصيت انسان تغيير خواهد كرد از اين گونه دواها در مورد مجرمين و تبه كاران استفاده خواهند كرد .
- ۱۹۸۹:- بسنگها تر كيبی از پترول تهيه خواهد گرديد و باين ترتيب از فقدان مواد پروتئين كه ممالك روبه انكشاف با ن گرفتار مي باشند تا حد زيادي كاسته خواهد گرديد . اين بسنگها چه از رهگذر شكل و چه از نقطه نظر طعم مشابه به گوشت طبيعي مي باشد .
- ۱۹۹۰:- كنترول شرايط جوي منظوق ي ميسر خواهد گرديدو بشر موفق خواهد شده به ميل خود آنها تغيير بدهد البته اين تغييرات منحصر بباران ، آفتاب و باد خواهد بود نه به تغيير فصول و موسوم .
- ۱۹۹۰:- پروتئين هاي متنوع به پيمانه زيادي ها قرار خواهند داشت حركت موترها و ديگر وسايل نقليه را اداره خواهند كرد اين كيبل ها با تغيير دهند هاي الكترو نيكي كه روي وسايل نقليه قرار دارد و در تماس بوده و وضع ترافيك را به بهترين وجه اداره خواهد كرد .
- ۱۹۹۰: پروتئين هاي متنوع به پيمانه زيادي تهيه و به معرض فروش گذاشته خواهد شد طبق پيش بيني هاي دو نفر از دانشمندان بنام (هملر) و (گاردن) دوزاده نوع پرو تئين برنگهاي مختلف غذای شبا روزی ما را تشكيل خواهد داد .
- ۱۹۹۵:- موقع اخذ اسناد مورد احتياج خود كافي خواهد بود بعضي ياد داشت هاي مربوط به اسناد را داخل ماشين الكترونيك نماييد و با تعجب ملاحظه خواهيد كردسند مطلوب روي ورقة سوراخ ، سوراخي ظاهر خواهد گرديد .

۱۹۹۸:- طبق پروژه که داکتر (ستون) امریکایی طرح نموده تلسکوپ سه صد و پنج ملیمتری روی سطح مهتاب قرار داده خواهد شد که منجمین و دانشمندان آنرا از زمین بررسی خواهد کرد . به علت عدم اتموسفر روح سطح مهتاب به کمک این تلسکوپ مشاهدات دقیق تر و بهتری میسر خواهد گردید .

۱۹۹۹:- بشر با وسایل مخصوصی موفق خواهد گردید معایب و نقایص ارثی را از بین ببرد .

۲۰۰۰:- بین دماغ انسان و مغز الکترونیک رابطه متضمنی برقرار خواهد گردید و باین ترتیب میسر خواهد شد حافظه و ذکا ی انسان را تقویه نمود .

۲۰۰۰:- مواد بیو شیمی اختراع و تولید خواهد شد که در نشو و نمای اعضا کمک بسزائی نموده و هم در تجدید بعضی از آنها از قبیل دست و پارول مهمی بازی خواهد کرد .

۲۰۰۰:- وسایلی بدست خواهد آمد تا انسان را به حالت کوما برای مدت بسیار طولانی نگهدارد و البته اینکار را بیشتر به وسیله ایجاد جسم در داخل کپسولی انجام خواهند داد .

باین ترتیب مسافرت انسان توسط سفینه های فضائی بقصد سیارات دور دست که سالیان مدیدی را ایجاد میکند میسر خواهد گردید .

۲۰۰۰:- ادویه بدسترس مردم قرار داده خواهد شد که تا هفتاد فیصد سویه ذهنی بشر را

اخبار جالب

تجربه و آزمایش قرار دادند تا ببینند که این قرصها در تقویه حافظشان چه اثری وارد خواهد کرد ، حد متوسط عمر این اشخاص روی همرفته هشتاد سال بود .

به يك دسته از گروه دیگر که دارای شرایط فیزیکی مشابه بوده اند .

قرصهای خالی داده شد. در نتیجه معلوم گردید آن دسته پیر مردانی که تابلیت واقعی صرف کرده بودند نسبت به گروه دومی که این تابلیت ها را نگرفته بودند لوازم شخصی شان از قبیل عینک ، کتاب و نامه های شخصی شانرا زود تر به خاطر می آوردند . این دوا تا حال به بیمارانی که مصاب به اختلال حرکت قلب میبودند داده میشود .

اول اپریل واصطلاحات گوناگون

روز اول اپریل در میان ملل مختلف دنیا دارای اصطلاحات عجیب و غریبی است .

مثلا در ایالات متحده امریکا روز اول اپریل را روز (احمق ها) می نامند در اسکاتلیند روز تخم گذاری و در فرانسه به روز ماهی گیری ، در جاپان به روز عروسک ها و در اسپانیه به روز (کله های پوچ) شهرت دارد .

تابلیت ضد فراموشی :

دانشمندان پوهنتون شیگاگو ۹۹ تن از ساکنین يك مرکز پیران را که از ناحیه ضعف حافظ رنج میبردند با دادن دو نوع ادویه به آنان بدون آنکه بفهمند حافظ شانرا مورد

اعلام نمود که جایزه نهر و به پاپ پال ششم نظر به سعی و کوششهای دوام دارش که در مورد استقرار صلح، تخفیف کشیدگی های ملل جهان و حسن تفاهمی که درین راه نموده است حاصل نمود.

گفته شده است که اولین جایزه نهر و سال گذشته به اوتانت سر منشی ملل متحد داده شد و این دومین جایزه نهر و است که به پاپ داده شد.

این جایزه مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰ کلودار نقد نیز همراه دارد که توسط شخص رئیس جمهور هند برونده داده میشود پاپ پال ششم رهبر رومن کاتولیکهای جهان با پرسونل و همکاران خود همیشه در راه معاونت های انکشافی و مناسبات دوستانه ملل رول بس فعال داشته و کوشیده است که همه اختلافات بروی یک سنجش منطقی حل گردد.

وی در سال ۱۹۶۵ سفری به نیو یارک نموده در مورد تخفیف کشید گیها و تصفیه تیرگی رابط بعضی از کشور ها به مقر ملل متحد بیانیه ایراد نموده است.

همچنین در باره استقرار صلح در ویتنام سعی ورزیده و حتی مساعی کشیدهای جهان را در زمینه تقاضا کرده است خبر حاکمیت که جایزه نهر و ذریعه یک هیئت منصفه که ریاست آنرا معاون رئیس به عهده داشت و دیگر اعضا به شمول رئیس محکمه عالی هند از طرف رئیس جمهور هند تعیین میشود و همه ساله از طرف هیئت کلتوری آنکشور به شخص مستحق داده میشود.

مورچگان سرخ برای مجادله با زنبور آماده میشوند

از دیر زمان است دانش جنگلیان آلمانی مجادله شدیدی با حشره معروف به «زنبور کاج» به عمل می آورد زنبور کاج از حشرات بسیار مودی جنگلی است اکنون در یکی از ایالات آلمان فدرال (ساکسن سفلی) باصرف مصارف به اندازه یکصد هزار مارك طریق جدید برای مجادله با حشره مذکور مورد آزمایش قرار می گیرد و این طریق جدید آمادگی مورچگان سرخ جنگلی است.

لذیذ ترین غذا برای مورچگان همانا تخم زنبور کاج است و آنها هستند که قرار است نسل زنبور کاج را در جنگلهای ساکسن سفلی از میان براندازند.

بدین منظور تعداد زیادی مورچه سرخ از نقاط دیگر باین جنگله انتقال داده شده اند. تعدادی از آنها ظاهرأ از آب و هوای موطن

تا سال ۲۰۰۶ نفوس جهان دو چند میشود :-

ملل متحد به تاریخ ۱۷ عرق ۱۳۴۶ پیش بینی کرد که اگر سرعت انکشاف فعلی جمعیت جهان ادامه یابد تا ۲۹ سال دیگر نفوس جهان مضاعف خواهد شد.

کتاب سال ملل متحد حاوی دیمو گرافی جهان (احصائیه گیری نفوس) که درین هفته منتشر شد حاکمیت که در اواسط سال گذشته جمعیت جهان به سه هزار و سه صد و پنجاه و شش میلیون نفر بالغ گردیده و قراین نشان میدهد که نفوس در ممالک کم رشد و کشور های پیشرفته گیتی بلا توقف در حال تزیاید است بطور جهان شمول ازدیاد سالانه نفوس در مدت شش سال یعنی از ۱۹۶۰ تا ۱۹۶۶ یک عشاریه نه فیصد بوده است در حالیکه در خلال هشت سال یعنی از ۱۹۵۸ تا ۱۹۶۶ این تزیاید از یک عشاریه هشت فیصد تجاوز نمی کرد.

در کتاب سال ملل متحد علاوه شد که اواسط سال ۱۹۶۵ تا اواسط ۱۹۶۶ در عده سر نشینان این سقینه خاکی ۶۱ میلیون نفر افزایش به عمل آمد درین مدت حد اوسط روزانه یکصد و شصت و هفت هزار نفر در نفوس گیتی افزوده میشود.

هفتاد و فیصد ساکنین زمین در مناطقی روبه انکشاف بسر میبرند و نیمه جمعیت جهان در قاره آسیا امرار حیات دارند.

۱۴ فیصد تمام نفوس ممالک روبه انکشاف کمتر از پانزده سال دارند این عده بیست و هشت فیصد نفوس ممالک انکشاف یافته را تشکیل میدهند.

در مدت چهار سال یعنی از ۱۹۶۰ تا ۱۹۶۴ معیار از دیاد توالد در ممالک کم رشد فی هزار چهل نفر میباشد در تمام جهان در نیمه اول سال ۱۹۶۰ میزان و فیات تمام جهان شانزده فیصد بود.

این رقم شامل فی هزار نه نفر در کشور های انکشاف یافته و بیشتر از دو چند آن در ممالک کم انکشاف بوده است.

جایزه نهر و به پاپ داده شد :-
روز نامه ستسیمین منتشره دهلی جدید در شماره (۱۲) اکتوبر ۱۹۶۷ خود مضمونی نشر و طی آن نوشته است :-

کمیته تعیین جوایز هنری امسال هند که ریاست آن به معاون رئیس جمهور آنکشور ر بناغلی (وی. وی. جیری) سپرده شده بود.

جدید خوششان نیامده و از آنجا مهاجرت کرده اند ولی قسمت عمده مورچگان بجامانده و (امپراطوری های نوینی) را بنیان گذارده اند برای حفظ اینان در برابر پرندگان گرسنه ، متخصصین حتی اتاقهای حفاظتی به روی مقرشان نصب نموده اند زیان وارده از زنبور های کاج در هر هکتار از جنگل بالغ بر ۲۵۰۰ مارک است در حالیکه سوق مورچگان سرخ در هر هکتار بین ۶۰۰ تا ۸۰۰ مارک تمام میشود این مبلغ حتی کمتر از مخارج سم پاشی است و این برتری را به سم پاشی دارد که موجب محو گیاههای حساس نمی گردد .

برج پیزا نمی غلتد :-

برج کج پیزا در ایتالیا از روز گاران قدیم توجه و علاقه جهانگردان بود . است چو ن فرونشستن تدریجی برج مزبور همچنان ادامه دارد در اوقات اخیر این نگرانی پیدا شده بود که مبادا روزی بروی هم در غلتد بدینجهت دولت ایتالیا هیئتی را مرکب از چهار دانشمند ایتالیائی، یک آلمانی و یک انگلیسی مامور رسیدگی به این امر و اقدام ضروری نمود . پروفیسور ادگار شو تنر عضو آلمانی هیئت مذکور در این اواخر اعلام داشت که برج پیزا در مخاطره نیست اما چون فرو نشستن تهداب آن همچنان ادامه دارد به یک مناقصه بین المللی برای تقویت تهداب مبادرت شده است تا با استفاده از تجربیات مقاطعه کاران آزموده جهان از ادامه فرونشستن جلوگیری شود .

روایتی است که ظریفی در پای برج پیزا گفته است (بامشاهده این برج کج می بینیم که چیزهای کج هم میتواند مدتها پایدار بماند.)
جو هو کنیاتا تحفه (قلب طلائی) رابه
امپراطور حبشه داد :-

چو مو کنیا تا رئیس جمهور کینیا تحفه (قلب طلائی) رابه اعلیحضرت هیلالائی امپراطور حبشه اهدا نمود .

امپراطور حبشه در ضیافتی که قلب طلائی به وی داده شد گفت که این هدیه سمبول دوستی و برادری بین مردمان حبشه و کینیا محسوب میشود .

وی شخصیت کنیاتا را منجیث یک رهبر بزرگ وصف نموده گفت که رئیس جمهور کینیا عمری را در مجادله خستگی ناپذیر بخاطر آزادی و سعادت مردم افریقا سپری نموده است کنیاتا مقلبتاً گفت که هدیه قلب طلائی از ملت کینیا به امپراطور حبشه تقدیم شده است رئیس جمهور کینیا گفت که متأسفانه اغلب

ملل جهان در مساعی خویش برای زیستن باحسن همجواری و همسایگی نیک ناکام مانده اند و اگر این مامل برآورده میشد جنگ و نفرت به انسانها روی نمی آورد .

یک پیلوت شوروی ریکارد جدید پروازرا
قایم کرد :-

یکی از پیلوت های اتحاد شوروی بتاریخ ۱۵ عقرب ۱۳۴۶ ریکارد جدید سرعت پرواز را قایم نمود .

پیلوت مذکور یک طیاره نوع ای ۲۶۶ را که حامل دو تن مواد سوخت نیز بود به پرواز در آورده وحد اوسط سرعت سیر آن دو هزارو نهصد و ده کیلو متر فی ساعت بوده است .

در جزیره هاوایی آتشفشانی فوران شروع
کرد :-

یکی از آتشفشان ها در جزیره ها و ای بی به فوران شروع کرد اما خسارات جانی و مالی را باعث نشد .

این انفجار از عمق آتشفشان فواره ها ی آتش را که در آن مواد مذاب موجود است بطرف قله این آتش فشان پرتاب میکند .

عمق این آتشفشان به یکصد و هشتاد کیلو متر تخمین شده است گفته شده در گذشته یکصد انفجارات در آن بوقوع پیوسته است .

صعود بر قله آلب توسط موتر سایکل
یک مرد باشهامت موسوم به (الکسی)
 اخیراً توسط موتر سایکل کوچکش بقله آلب که بلند ترین قله سلسله کوه های یورپ می باشد مظفرانه بالا رفته است اگر باورتان نمی آید بقلل شرقی سلسله کوه مذکور رفته واز آنجا بسوی بالا کله کشک کنید در نتیجه موتر سایکل الکسی را در بلند ترین قله کوه مذکور مشاهده خواهید نمود الکسی موتر سایکلش را طوریاد گار بمنظور زنده داشتن خاطرات کوه پیمایی اش در آنجا گذاشته است .

الکسی اصلاً یک نقشه کش رشته انجیر ی بوده ودر موسسه نالچیک واقع قفقاز شمالی کار میکند الکسی بامور سر کس و نمایشات اکرو باتیک نیز علاقمند بوده وگاهگاهی باموتر سایکل ، کاروائیها مینماید و موتر سایکل کوچکش را بدور دیوار های یک حفره جاه مانند بالا وپائین میراند الکسی در فن طراحی و ساختن ماشین هایز مهارت داشته و اخیراً یک موتر سایکل کوچک و پخشک ساخته است این موتر سایکل که طور پارچه در بین یک بکس میگنجد در نمایشگاه بین المللی امریکاءورتوجه و تحسین فرار گرفت

عروسي بي نتیجه پشه ها اثبات يك فرضيه بيولوژيك :-

پروفيسور هانس لاون آلماني راه جديدي براي مبارزه با پشه ها كشف كرده است وي داراي آزمايشگاه بزرگي از انواع پشه هاست چنډ ي قبيل پرو فيسور لاون يك جفت گيري بين پشه هائسي شمال و جنوب آلمان انجام داد .

با وجود رغبتي كه پشه هانسيت به جفت گيري ابراز ميداشتند تخمهاي حاصله بدون نطفه بودند ، پروفيسور لاون يك جفت گيري بين پشه هاي آلماني و فرانسوي و امريكائي ترتيب داد در اين موارد نيز تخمهاي بدون نطفه بودند ، استاد آلماني آزمايشهاي خود را به مناطق گرمسير كه در آنجا پشه ها بمراتب خطرناكتر و ناقل امراض هستند گسترش داد .

در جفت گيري بين پشه هاي برما و امريكائي رغبت و شايد خوشحالي محسوس مشاهده گرديد ولي در اينجا هم جشن عروسي پشه هاي بدون نتيجه بود . بدين ترتيب فرضيه انحطاط بيولوژيك خودي ، اثبات گرديد . پروفيسور لاون سپس از دهات برما بنام (اكيو) تعداد زيادي از پشه هاي اروپائي و امريكائي را به جفت گيري با پشه هاي محلي واداشت پس از دو ماه پشه هاي مذكور ديگر قادر به توليد نسل نبودند و نسل پشه در دهكده مذكور برفتاد .

بالاخره يكصدو مين مار ، مار گيري وا از پادر آورد :-

بيل هاست مار گير معروف كه به مقابل يكصد ويك مار زدگي بازهم حيات دارد بنارنخ ۲ قوس ۱۳۴۶ توسط مارپلنگي در حاليكه پنجاه فقر سياح كاروي را ملاحظه ميكردند از پادر آمد و بحال و خيمي در يكي از شفاخانه هاي ميامي منتقل شد .

كلارينا هاست خانم وي اظهار داشت:- كه اين اولين مرتبه بود كه از چنين نوع يكمار زهر كش بعمل آمده است زهر اين نوع مار در تمام آزمايشهائي كه بمنظور معلوم نمودن درجه مسموميت زهر صورت گرفته است قوي ترين زهري تشخيص داده شده است از ۱۹۲۶ تا كنون اين مار گير ورزيده توسط چندين مار گزيده شده و خون وي اغلباً به قسم پاد زهر براي مار گزيدهگان در ايالات متحده امريكا و امريكاي جنوبي بكار ميرفت .

رفقاي الكسي مقوله آتي الذكر انشتا ين فقيد را مصدق احوال الكسي پنداشته طور شوخي در حق وي ذيلا اقتباس مينمايند .

(اختراعات و كشفيات معمولاً توسط نوايح ني بلکه توسط اشخاص باجراتسي كشف ميگردد كه از مشكل بودن وضيعت طور لازم آگاه نباشند) الكسي كه شخص كنجكاو و باشهامت ميباشد قبلا اراده كرده بود كه با موتر سايكل قلۀ كوه آلپ رافتح بكند الكسي درسالهاي ۱۹۶۳ و ۱۹۶۵ دوباره كوشيد تا بمنظور خويش نايل واصل گردد ولي نسبت بعضي عوارض تخنيكي وجوي از نيمه راه باز گشته بود .

الكسي مرد باعزم است ، مي بايست بهبود خويش برسد . بناء به مقوله (اگر باراول موفق نشدي بار ديگر كوشش بكن) الكسي مايوس نگريده بارديگر و بارديگر كوشيد تا اينكه بمراد خويش رسيد و بقله آلپ با موتر سايكلش موفقانه صعود كرد .
گدام يسك بيشتر عمر مي كند زنان ويا مردمان ؟

مطالعات احصائويي ايكه اخيراً در مورد طول عمر به عمل آمده است چنين واضع مي سازد كه عمر وسطي زنان اروپايي نسبت به عمر وسطي مردان اروپائي بيشتر مي باشد . بر خلاف اين ، مردان آسيايي نسبت به زنان آسيايي بيشتر عمر ميكنند .

تقريباً ۲۰ - ۳۰ سال قبل اختلاف عمر بين سنين زندگاني مردان و زنان اروپايي صرف ۲ - ۳ سال بود از چنډ سال باينطرف اختلاف سن وسطي زندگاني بين مردان و زنان سر زمين اروپا به ۵ - ۷ بالا رفته است يعني ميرمنهاي اروپايي اين روزها به اندازه ۷/۵ سال بيشتر نسبت به مردان شان عمر مي كنند .

در سال ۱۹۳۱ - ۱۹۳۲ عمر وسطي مردان كشور پوليند ۴۲/۲ سال و عمر وسطي زنان آنجا ۴۵/۴ سال تخمين گرديده بود طبق احصائيه سال ۱۹۶۰ - ۱۹۶۱ عمر وسطي مردان پوليند ۶۴ سال و عمر وسطي زنان آن كشور ۷۰/۵ سال تخمين مي گردد .

در ممالك اتحاد شوروي ، برتانيه و آسترا ليا ميرمنها نيز طور وسطي نسبت به مردان خويش بيشتر عمر مي كند در اتحاد شوروي زنان نسبت به مردان هشت سال بيشتر و در برتانيه و آسترا ليا زنان نسبت به مردان خويش طور وسطي پنج سال بيشتر عمر مي كنند .

سبزیجات ومیوه جات تازه در طول سال استفاده مینمایند .

این نوع اشخاص عموماً اشخاص کار گرو کسانی می باشند که بکار های دماغی اشتغال دارند .

کوهیکه آهسته راه می پیماید :-

یک کوه آتشفشانی در کاتورد آگ پلاتی مربوط آذربایجان به آهستگی حرکت میکند و این حرکت دوامدار و تقریباً هم غیر محسوس است .

بجای آنکه کتله ای سیال از مایعات راه پیش براند در یایی از سنگها را به پیش انداخته و به سرعت سالانه ۶۰ فوت طی مسافت میکند .

ملاحی که دو باره مرد :-

داکتر های بحریه آمریکا اظهار داشتند:- که یک ملاح ۲۰ ساله امریکائی بائرزخم شریلی که به قلب او اصابت کرده است دوبار از کام مرگ بر گشت و اکنون زنده بوده در راه بهبود صحی قدم گذاشته است .

ای بی راپور داد که نام این ملاح (لانس کار پورال کلیفرد هیتشیدل) میباشد جراح بحریه داکتر (هوارد کارپنتر) که در یک اطاق (کمک های اولیه صحرائی) عملیات را رهبری میکرد گفت (مردمانی رادیده ام که قلبشان سوراخ شده وزنده مانده اند ولی زنده ماندن هیچکسی را تحت این وضع با چنین زخمی تاکنون ندیده ام .

گوشواره های گرانسنگ :-

این زیورات قیمتی مربوط به قرن چهارم میلادی است، در حالیکه نفاست وارزش گران آنها بخاطر می آرید در نظر داشته باشید که چه بارسنگینی برای گوشها خواهد بود زیرا این ها چیزی جز گوشواره های آن عصر نیست .

دعوتی که سخت گران تمام شد :-

مهمانان یک دعوت عروسی بعد از دعوت خود دو میزبان شانرا بعنوان تخلف ازقانون کنترل غذائی در محکمه محلی یافتند .

آتش بشقابهای پرنده یک جنگل را در داد
اخبار عصری که در بلگراد نشر میشود مینویسد که سلسله آتشی بشقابهای پرنده در یک جنگل بین سرحدات یوگوسلاویا و البانیا افتاده و جنگل مذکور را سوخته است. این حریق بیست و چهار ساعت دوام پیدا کرده است

قرار خبر دیگر بشقاب پرنده از سرحدات یوگوسلاویا گذشته شعله ورشد .

صدور فتوای اعدام منسوخ شد :-

پارلمان کاندا بتاريخ ۳ قوس ۱۳۴۶ لوائیحی را به تصویب رسانید که بر اساس آن صدور فتوای اعدام جز در موارد یکه پولیس بقتل رسیده باشد در آنکشور منسوخ قرار داده شد .

مواد این لوائیح برای یک دوره پنج ساله بصورت امتحانی در کاندا مورد استفاده قرار خواهد گرفت .

شیشه مخصوصی بنام شاملیون در معرض فروش گذاشته شد :-

یک فابریکه شهر مینز جمهوریت اتحادی آلمان نوع مخصوص شیشه را بنام شاملیون در معرض فروش گذاشت شیشه مذکور تحت تاثیر شعاع ماورای بنفش آفتاب در فصل بهار تغییری رنگ میدهد این شیشه در عینک های معمولی نصب میگردد ترتیب کمیابوی شیشه مذکور این امکان رامیسر ساخته است تا در صورت ضرورت و بائرتابش آفتاب عینک را به نوع عینک آفتابی یعنی متلون تبدیل نماید . فابریکات موتر سازی نیز به شیشه نوع شاملیون غرض استفاده در موتر علاقه گرفته اند .

در آذربائيجان اتحاد شوروی اشخاص دارای یکصد و شصت و دو سال زندگی میکنند .

در بین هزار هانقر نفوس مردم آذربائيجان اشخاصی زندگانی مینمایند که عمر شان به یکصد و شصت و دو سال میرسد .

این موضوع متن کنفرانسی بود که راجع به طول عمر و زندگانی بهتر در آذربائيجان کنفرانس داده میشود .

در کنفرانس گفته شد عوامل عمده که بالای طول عمر و صحت مندی درست انسان تاثیر باریزی دارد وضع جغرافیائی زندگانی فیزیکی و آب وهوای محیطی میباشد .

اکثراً کسانی که عمر طولانی میکنند از پنج الی شش ماه در ظرف یکسال به هوای آزاد، تفریح و استراحت مینمایند از استحصال

محکمه میزبان را به پرداخت جریمه ۵۰ روپیه هندی و ۴۸ تن مهمان رابه پرداخت جریمه فی نفر پنچ روپیه محکوم نمود زیرا ایشان در این عروسی به صرف غذای ممنوع پرداخته بودند از اینکه میزبان و مهمانان از پرداخت جریمه امتناع نمودند بسادگی محکمه میزبان رابه ۱۵ روز حبس مهمانان را به ۵ روز حبس محکوم نمود .

بولتیکه چارده سال شنواری گرد :-

بولتیکه ۱۴ سال بدردادور بحسر اتلس شنا کرده و از طرف ۲ طفل در سا حل ها ملتن (برمودا) یافت شده است این بوتل از یک کشتی سویدنی بنام (سون سالن) بتاریخ ۳۰ نوامبر ۱۹۵۳ در محلی تقریباً ۳۰۰۰ میل دورتر از برمودا به آب انداخته شده بود .

ورق تایپ شده ایکه در بوتل گذاشته شده بود کاملاً خشک مانده حاوی بعض خیر های بین المللی بود در این جمله پرو گرام هفته وار اجتماعی دوربان افریقای جنوبی موسسه ملاحان یک پلان در باره اعمار ۶۰۰۰۰ خانه چوبی در سویدن در صورت وقوع جنگ تفصیل مذاکرات سیاسی در دهلی و اخباری در مورد اینکه پولیس انگلستان از مرده یک پروفیسر بیولوجی گومزی از تبعه انگلستان واری کرده است شامل بود در پائین کاغذ این نام نوشته شده بود . -
(ستن . سکرگ . او کسپلوسند سویدن.)

راز زندگی طولانی :-

پروفیسر کلینج در مجله سایکو لوژی مقاله انتشار داده ودرآن از نتایج تحقیقات دانشمندان روانی بر روی اعصاب صحبت بمیان آورده می نویسد اشخاصیکه اعصاب خود را خسته نمی کند عمر درازدارند وی به آنهایکه سرو کار شان پیوسته با مردم است توصیه می کند که معاملات خود را با اعصاب آرام انجام دهند تا عمر شان طولانی وصحت شان تامین باشد .

معاش اوتانت زیاد شد بودجه سال ۱۹۶۸ حاوی یکصدو چهل ملیون دالر ملل مستعد تصویب گردید .

در معاش اوتانت سرمنشی ملل متحد سر از اول ماه جنوری سال ۱۹۶۸ میلغ چهار هزار دالر افزایش بعمل آمد .

مجمع عمومی ملل متحد بتاریخ ۲۸ قوس ۱۳۴۶ پیشنهاد مربوط به افزایش معاش سرمنشی ملل متحد را از بیست هزارو پنجاه دالر به سی ویک هزارو ششصد دالر سالانه

بابه نویل در اثر سقوط هلیکوپتر هلاک شد :-

بابه نویل مربوط یکی از مغازه های بزرگ بازیچه فروش بتاریخ شب ۱۸ قوس ۱۳۴۶ در اندیانا در اثر سقوط هلیکوپتر هلاک گردید پولیس گفت حادثه وقتی رخداد که هلیکوپتر حامل وی باسیم برق تصادف نمود ودر حالیکه هزار ها طفل تماشا میکردند در فرودگاه مخصوص یک فروشگاه سقوط نمود این بابه نویل ۵۹ سال عمر داشت وصاحب خانم و دو فرزند ویک نواسه بود - اطفالو نواسه اش نیز در بین هزار ها طفل و جوانی بودند که سقوط هلیکوپتر را تماشا میکردند .

بیست ویکهزار پوند برای یک جعبه نسوار

بینی :-

از لندن خبر میدهد که در ین اواخر با ارزش ترین جعبه نسوار بینی دنیا به مبلغ بیست ویک هزار پوند در سوتینایز لندن به مزایده گذاشته شد .

در اخیر از جمله مزایده کنندگان شخص گمنام خریدار این جعبه نسوار بینی طلایی مروارید نشان (صنعت یک زرگر فرانسوی) شده است .

خبر حاکمیت که قبل ازین یک جعبه نسوار بینی دیگر که مبلغ ۱۵۰۰۰ - پوند بها داشت قیمت دارترین قطی نسوار بینی شناخته شده بود .

اما اکنون این قطی طلایی مروارید نشان است که باارزش ترین قطی نسوار بینی دنیا شناخته شده است

دخترایده آل سال ۱۹۶۷ :-

الیزبیتا دختر بیست و دو ساله ومحصل علوم طبیعی اهل شهر کوسپج چکوسلواکیابه حیث دخترایده آل سال ۱۹۶۷ انتخاب شد . الیزبیتا از طرف ژوری (هیئت منصفه) به نسبت نشاط، جذابیت، مهارت در رقص فولکلوری وهم چنان زیبایی که داشت ، این افتخار را بدست آورد .

موزیم در یک تنه درخت :-

در راه بین تاشکند و ترمزدر نزدیکی قریه سایروپ درخت بزرگ چناری بپا ایستاده

بدون رای گیری تصویب نمود .

اوتانت علاوه بر معاش مذکور مبلغ ده هزار دالر برای کرایه منزل و غیره خود نیز دریافت میدارد .

همچنان مجمع عمومی بودجه سال ۱۹۶۸ ملل متحد را که بالغ بر یکصد و چهل میلیون و چهار صد و سی هزار و نهصد و پنجاه دالر میباشد تصویب کرد .

همچنان در همان جلسه مجمع عمومی توصیه نمود که از سال ۱۹۷۱ به بعد بودجه ملل متحد باید برای هر دو سال ترتیب شود .

بیرق تاریخی :-

این بیرق تاریخی در سال ۱۹۰۵ از طرف جمعیت کارگران خطوط آهن خارکوف شوروی تهیه گردیده و در هنگام نهضت های ملی برا فراشته شده بود بعد ختم شور شمشا این پرچم در بین يك دیوار برای مدت دوازده سال مخفی نگهداشته شده بود بعد از ختم انقلاب کبیر روسیه (۱۹۱۸) بیرق مزبور حین رسم گذشت در میدان سرخ مسکو دوباره برا فراشته و با هتزاز درآورده شد هنگام جنگهای داخلی در منطقه یو کراین اتحاد شوروی پرچم مزبور توسط يك کارگر دراستر کرتی اش دوخته و پنهان گردیده بود پرچم تاریخی توده کارگران خارکوف از دستبرد نازیها نیز نجات داده شد و اینک آن بیرق فعلا در موزیم آثار تاریخی خارکوف به معرض نمایش گذارده شده است .

سالنامه موسسه ملل متحد نشان میدهد که نفوس دنیا نظر به رقم سال گذشته ۶۱ ملیون بیشتر شده است :-

موسسه ملل متحد آخرین سالنامه خود را راجع باحصائیه نفوس دنیا انتشار داده است بنابراین معلوم میشود که از انتشار آخرین سالنامه آن در دوازده ماه قبل تاکنون ۶۱ ملیون نفر بر نفوس دنیا علاوه گردیده است و این چنین معنی میدهد که بطور اوسط روزانه ۶۷۰۰۰ نفر در نفوس دنیا علاوه گردیده است در هر ساعت ۷۰۰۰ و در هر دقیقه ۱۱۶ نفر اکثر این تکتور در کشور های روبانکشاف بعمل آمده است

راپور ۸۰۰ صفحه ای در انگلیسی و فرانسوی که بنام سالنامه نفوس موسسه ملل متحد یاد میشود احصائیه های سال ۱۹۶۶ را در بر دارد شعبه احصائیه موسسه ملل متحد که تحت ریاست پتیریک لوفتس کار میکند برای ترتیب و تنظیم و حساب تمام ارقامیک بصورت متوالی از کشور های دنیا بان میرسد از

ماشین های الکترونیکی استفاده مینماید درین شعبه دوازده نفر کار میکنند و در طول سال مصروف تنظیم و کنترول معلومات وار ده میباشد تحلیل راپور جدید نشان میدهد که از دیاد در نفوس دنیا ناشی از این است که مردم نظر بگذشته دیر تر عمر میکنند نه اینکه قدرت توالد و تناسل در ایشان بیشتر شده باشد برای مثال در اکثر کشور ها تعداد و فیات اطفال پنجاه فیصد و یا بیشتر از آن تقلیل یافته است معنی آن اینست که تعداد بیشتر اطفال بجوانی میرسند و خود شان پدر و مادر میشوند .

این احصائیه نشان میدهد که دو شهردیگر کاسابلانکا (در مراکش) کانپور (در هند) با نفوس بیشتر از يك ملیون خود بسو به متر و پولس در آمدند .

از نقطه نظر کثرت نفوس آسیا بیشتر از سایر قاره ها پیشرفت نموده در پنجا اکنون در هر کیلومتر مربع ۶۸ نفر زندگی مینمایند ولی هنوز هم نفوس آن باندازه اروپا که در هر کیلو متر مربع ۹۱ نفر زندگی میکند ، انبوه نیست معینا آسیا بسرعت از نگاه کثرت نفوس پیش میرود در ظرف ده سال اخیر در هر کیلو متر مربع آن ۱۲ نفر زیادتیر شده است در حالیکه این از دیاد در اروپا ۱۰۰ نفر در فی کیلو متر مربع بوده است .

متکاتف ترین منطقه اروپا کشور هالیند است که در هر کیلو متر مربع آن ۲۷۱ نفر زندگی مینمایند معینا بلند ترین ریکارد رابا ۱۰۰۵ نفر در فی کیلو متر مربع مالتا قایم نموده است باریبدا بسا ۵۷۰ نفر در درجه دوم قرار دارد .

در انجام دیگر این پیمانہ بجوانالیند در افریقا میباشد در ین کشور یکنفر در هر کیلو متر مربع زندگی دارند .

آسترلیا وکاندا بصورت اوسط دو نفر در هر کیلو متر مربع دارند .

در جمله براعظهای مهم نظر به جسامت افریقا کم نفوسترین است ولی بایست بخاطر داشت که مناطق وسیعی در ین قاره نه قابل زندگیت و نه قابل زراعت میباشد تشخیص نمبر پلیت ها بصورت اتوماتیک :- در امریکا به تعداد تقریباً ۱۸۱ ملیون مو تر بازبر دارد و بالای ۲۵۰۰۰۰ میل سرکها عبور و مرور مینمایند با ایجاد یکنوع آله جدید الکترونیک که از طرف کمپنی شلوانبالکترونیک نیویارک ساخته شده است حالا ممکن میباشد که يك نمره موتر را که در هر شهر امریکا

وضع حمل در بين طياره صورت گرت :-
خانم يك ديپلومات منگو ليايی در طياره که به ارتفاع سي و شش هزار فست برفراز سايبريا در حال حرکت بود وضع حمل نموده و دختری به دنيا آورد .
وضع صحنی نوزاد و مادرش قابل اطمینان خوانده شده اند .
ديپلومات مذکور با خانمش از طريق اتحاد شوروی عازم لندن بود که این حادثه تولدی صورت گرفت .

نوزاد هفت ونیم پوند وزن داشته ولینتينا که یکی از کیهان نوردان اتحاد شوروی نیز این نام را داشته نام گزاري شده است .
يك دفينه طلا از زيرو دخت سيب پيداشد :-
آژانس تاس اطلاق داده است که اطفال يك مکتب شهر کاوناس واقع لیستونیا در موقعیکه يك درخت سيب را که بنا بر يك طوفان شديد باد فرو افتاده بود از ریشه میکشيدند از يك سوراخ يك دفينه طلا را بدست آوردند .

اطفال مذکور يك مرتبان را که ملو از مسکوکات طلائی بشمول مسکوکات طلائی امریکا که تاريخ ۱۸۲۴ را دارند بدست آورده اند .

این مرتبان مسکوکات در سوراخی بود که در آن درخت سيب ریشه دوانیده بسود **مودل سازی بطريقه جديد :-**

استفاده از صنعت الکترونیک روز برو ز بیشتر ترویج می یابد اینک کمپنی هتیا جوی جاپانی واقع شهر توکیو اخیراً با ایجاد چنان يك دستگاه حساس و معظم موفق گردیده اند که بکمک آن میتوان مودل اشیا و اجسام (از قبیل موتور ها و طیارات را بعین اندازه و شکل طور اتوماتیک طرح و تراش نمود .

اندازه ها ، زاویه ها و غیره خصوصیات حجم از طریق ارقام و اشارات در ماشین الکترونیک تزریق میگردد و وسایط تخنیکسی به هدایت دماغ الکترونیک داخل فعالیت گردیده و نیاز موتور ها راطور اتوماتیک طرح و تراش مینماید .

حاصل عملیه در اخیر البته معاینه و کنترول گردیده بعد از تصحیح کدام غلطی ، طرح و ترسیمات اساسی بچاپ رسیده مورد استفاده انجنیران و میخانیکان قرار داده میشود .

در نظر است که نخستین واحد مکمل دستگاه الکترونیک مزبور در کمپنی موتور سازی کاتوری جاپانی محل استفاده قرار داده شود ، قرار معلوم چندین فابریکه های موتور سازی امریکائی

عبور و مرور می کند بزودی تعیین محل بنماید.
نمره پلیت های عراده جات را از یکنوع موادی میسازد که خاصیت تجلی وانعکاس نور را داشته باشد از جانب دیگر درمراکز ترافیکی (بالای جاده ها) یکنوع آله حساس الکترونیک نصب میگردد که نمرات و علائم موتر ها را از طریق انعکاس رنگ فی الفور طور اتوماتیک ضبط کرده و در پرده دستگاه جلوه میدهد این دستگاه حساس میتواند علائم عراده جاتی را که تا سرعت صد میل فی ساعت رفتار نماید بدرستی تشخیص بدهد خصوصیت دیگر دستگاه الکترونیک مزبور اینست که در شب و روز و در هوای خوب و خراب بدرستی وصحت کار میدهد .

بسا کمپنی های ریل و موتر های باربرادر این سیستم را پذیرفته اند .
سد های ریگی :-

انجنیران اتحاد شوروی اخیراً به تجربه نشان داده اند که بند های ریگی جهت توقف آب بمانند سد های عادی کانکرتی مستحکم و قابل اطمینان میباشد .
حتی گفته میشود که بند های ریگی نسبت به سد های کانکرتی در مقابل خطر زلزله ها مقاومت و امنیت بیشتری دارند .

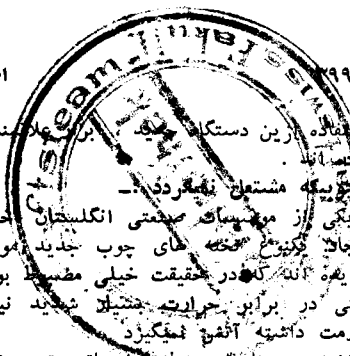
وسایل ترافیکی تاسال ۱۹۷۰ سه چند خواهد گردید :-

ترافیک مسافری جهان تا سال ۱۹۷۰ نسبت به سال ۱۹۶۰ سه چند گردیده و ترافیک باربری هوائی جهان تا شش مرتبه از دیاد خواهد یافت .
این مطالب را مدیر انجمن ترانسپورت هوائی بین المللی در جلسه سالانه آن انجمن ابراز نمود .

موصوف علاوه کرد که ترافیک هوائی مسافری جهان در سال ۱۹۶۶ دارای دوصد ملیون پرواز بوده است .

مدیر انجمن ترانسپورت هوائی بین المللی گفت که ترافیک اتلانتیک در پروازهای خویش چهارده اعشاریه يك فیصد و ترافیک هوائی اروپا سیزده اعشاریه دو فیصد ، ترافیک هوائی حوزه فاسفیک شمالی بیست و دو فیصد و فاسفیک جنوبی چهار فیصد از دیاد بخشیده اند .

وی علاوه کرد که تنقیص مصوبه و قابل قبول بین المللی در کرایه پرواز های هوائی نسبت به آنچه که از اوضاع شرق میانه و مشکلات ناشی اقتصادی از آن در برخی ممالک اروپایی پیش بینی میشد کمتر بوده است .

در مقابل آتش بدرجه اول مقاومت دارند (محسوب نموده است) .

عمله دیتاکس باالیاف سطح چوب صد سه نیرسانده مواد کیمیاوی ایکه در زمینه استعمال میگردد ضد نفوذ آب ، بخار و رطوبت نیز میباشد رنگ چوبها بحالت اولی باقی مانده زرد رنگ نمیشود . همچنان مواد کیمیاوی حریق که در بین الیاف چوب تزریق میگردد با اثر عوامل جوی و خارجی تجزیه نمیکردد . تخته چوبهای ضد حریق از هشت نوع چوب های مختلف تهیه گردیده میتواند .

اختراعات واكتشافات

برگهای چای یکنوع ماشین تخنیک بکارمیروند که در نوع خودش در جهان بی نظیر میباشد. ماشین جدید موسوم به (سنکارت تولو) بوده و در نظر است به تعداد یکهزار عراده آن در مزارع چای که ۱۵۰۰۰ ایکر زمین را احتواء مینماید طرف استفاده قرار داده شود .

پروژه های حساس کوچك :-

موسسه تبعات علمی اتحاد شوروی اخیراً بایجاد چند نوع پروژه وسامان کوچك تخنیک موفق گردیده اند که توسط آنها میتوان حتی میلیون حصه يك امپیرجریان برق را نیز ضبط و ثبت نماید .

آلات کوچك تخنیک و بسیار حساس مزبور از تاثیرات خارجی (حرارت ، برودت و رطوبت اضافی) مبرا بوده و در مقابل تكانها مقاوت دارد . یعنی حساسیت و درستی کارآلات مزبور با اثر عوامل فوق الذکر مختل نمیکردد . دانشمندان معتقدند : که آلات كوچك تخنیک مذکور در صنایع الکترونیک موارد استعمال زیادی خواهد یافت .

آله ایكه گریه كودك را تجزیه میکند .

يك متتبع تکراری که مدت هشت سال در کشور سویدن تحقیقات نموده است اخیراً گفت که وی به ساختن آله موفق شده است که فریاد و گریه كودك را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده میتواند و باین ترتیب طرق سابقه تشخیص اختلالات عصبی اطفال را در جهان تغییر میدهد . همچنان هر طفل بانواع بخصوص و بنا بر علل مختلف میگیرند .

دكتور موصوف چندین صد نمونه از آهنگ گریه اطفال را ثبت نموده است دکتر تروپی علاوه کرد وی به سهولت میتواند از نوع گریه طفل حالت مرضی او را

با استفاده ازین دستگاه جدید تشخیص میدهد .

تخته چوبهای ضد حریق که در حقیقت خیلی مضبوط بوده و حتی در برابر حرارت شدید نیز مقاومت داشته اشرف نمیکردد . تخته چوبهای مزبوره را با تزریق بعضی مواد کیمیاوی از طریق عملیه (دیتاکس) ضد حریق میسازند مقامات اطفائیه انگلستان چوبهای مزبور را در زمره وسایل تعمیر (که

مردم جمهوریت اتحادی آلمان از تاریخ افتتاح بیست و پنجمین نمایشگاه بزرگ رادیو تلویزیون در برلین نمایشهای رنگه را در پرده تلویزیون مشاهده کردند .

ایشان این موفقیت رامدیون داکتر و النرپورش مخترع آلمانی میدانند وی درین ساحه بیش از چهارده سال کار کرد که اکثرکشور های اروپایی (به استثنای فرانسه وممالک اروپای شرقی) از سیستم وی استفاده کردند.

اتصال لین برق :-

مناطق آسیای مرکزی وسرزمینهای قزاقستان جنوبی قبلا در زمره پسمانده ترین مناطق اتحاد شوروی محسوب میگردد اما حالا این همه مناطق تغییر حالت داده و بكمك لین های اتصالی قوی برق وترویج صنایع معمور خواهد گردید. پروژه های متعدد برق رسانی در دهکده ها تحت کار وساختمان میباشد .

لین های تنشن (فشار قوی) انتقالی بسر بطول تخمین ده هزار فوت از فراز سلسله کوه هانمور داده شده است . امروز توزیع شبکه های برق نیز درین منطقه تحت کار وساختمان میباشد. در دنیای متقدم امروز جریان لین های برق در يك شهر عصری مانند جریان خون در شرايين بدن انسان است که وسیله حیات و حرکت بوده ومدکار و فعالیت های صنعتی ، اقتصادی و اجتماعی میگردد .

ماشین جدید برای چیدن برگهای پته چای : جمهوریت جارجاییکی از مهمترین محلات تولید چای در سر زمین اتحاد شوروی است در مزارع چای جارجیا اخیراً بمنظور چیدن

که بکمک نیروی فشار هوای شدید کار های تابیدن ، ریسیدن و بیجانیدن تارها را در یک مرحله انجام داده میتواند . ماشین جدید نختانی که بنام (س - ۴۰۰) یاد میگردد نه تنها سرعت کار میکند بلکه حاصل فعالیت آن نیز باقتصاد موسسه تمام میشود .

در ماشین های مروجی و سابقه از حلقه ها (رینگ) آلّه سیار (اولر) و بکار بردن ماکو میرفت ، با ایجاد ماشین جدید و بکار بردن موارد استفاده آلات مزبور بصورت علیحده از بین رفته است قرار تخمین ، استفاده از ماشین های جدید تخریشی ، مصارف تمام شد را از سی الی چهل فیصد تقلیل میدهد ماشین های مزبور در سال آینده جهت فروش بی بازار ها عرضه خواهد گردید .

کلاه سرد :-

کمپنی کولون امریکایی واقع شهر بالتیمور بمنظور دفع گرمی اخیراً با ایجاد یکنوع کلاه شاپوی جدید مرفق گردیده اند که کم و بیش مانند کولر (آله سرد کننده کار میدهد .

مالزمه سرد کننده کلاه های شاپو از یک

بندهفته مانند ساخته شده است که در کمر

کلاه شاپو بسته میشود . فیته مزبور که برای

پرنسیپ بادو تبخیر بنا یافته است متشکل

از سه طبقه میباشد ، یعنی در حصه داخلی

آن یک استر فتهله مانند در حصه وسطی یک

پرده از ورق المونیم و در حصه خارجی آن یک

بند پیچ وصل است . در مواقع استفا ده

بند پیچ در پیچ شاپو با آب آغشته میگردد .

بعد از دوقتی که کلاه بسر گذاشته میشود در

نتیجه باثر تبخیر آب سرو کله انسان احساس

یک سردی گوارا مینماید .

اثرات تبرد کلاه در هر دفعه آبرزی تقریباً

برای مدت چهار ساعت دوام مینماید

صندوقچه سامان آلات که خواص مغناطیسی

دارد :-

بسته کاران ماشین آلات تخیکی معمولاً

یک تعداد سامان و مالزمه کار دارند که با

خود اینجا و آنجا حمل نمایند . در بعضی مواقع

ایجاب مینماید که بسته کاران و اشخاص فنی

در جا های دستگیر ، قید و یا بالای سر کار

بکنند . باین نسبت نه تنها سامان خورد و

بزرگ کار باید نزدیک بدسترس بوده بلکه

از احتمالات بروز خطر نیز در امان خواهند

بود .

کمپنی جنرال تخیکی ایالت اندیانای امریکا

اخیراً با ایجاد یکنوع صندوقچه مغناطیس مرفق

گردیده اند که مشکلات فوق را آسان میسازد

که ناشی از اختلالات عصبی باشد درک نماید وی اظهار امید واری کرد تا در آینده برای تشخیص انواع دیگر امراض طفل ازین وسیله استفاده های بعمل آید .

مکتوب گویا :-

برای اینکه جای مکاتب تحریری را مکتوب

های شفاهی بگیرد موسسه (اس، سی، ام)

واقع نیویارک که کار صنایع ماشین تایپ را

می کند یک نوع ماشین کوچکی ساخته که

میتوان آنرا توسط پسته بسپولت نقل داد

این ماشین که در حدود ۱۱۰۰ گرم (دوقیم

پوند) وزن دارد میتواند هم صدارا ثبت نماید

و هم صدای ثبت شده را ادا کند .

این آلّه توسط چهار عدد پتری معمولی

کوچک کار میکند و میتواند یک مصاحبه ده

دقیقه ای را ثبت و بیان نماید . صدا در یک

لوله تیب پلاستیکی کوچک و قابل پاک کردن

که یکنیم دالر قیمت دارد ثبت میگردد و این

تیب به تادیه محصول فقط ده سنت به آسانی

از یکجا بدیگر جا توسط پسته ارسال شده

میتواند .

دستگاه حروف چینی الکترونیک هم بکار

افتاد :-

اخیراً یک ماشین جدید حروف چینی

فوق العاده سریع در چاپخانه دولتی واشنگتن

مورد استفاده قرار گرفته است که میتواند در

هر ثانیه تا ۱۰۰۰ حرف را روی فلم چینه

دستگاه الکترونیکی جدید لینو ترون نامیده

شده است .

هدف این اختراع از بین بردن فاصله

ایست که از نظر تکنولوژی در مورد سرعت

فوق العاده زیاد ماشین های محاسبه الکترونیکی

و مغز های الکترونیکی و وسایل قدیمی حروف

چینی و هنر های چاپی که سرعت شان نسبتاً

کمتر است وجود دارد .

دستگاه جدید که روز دوشنبه ۶ عقرب

سال ۶۶ بکار افتاده سرعتی برابر مغز های

الکترونیکی یا ماشین محاسبه الکترونیکی

پیدا میکند و سپس یکنوع حروف چاپی تولید

مینماید که بابترین حروف چینی کتابها

برابری میکند . این نخستین باری است که با

استفاده از این روش میتوان یک صفحه کامل

را در آن واحد حروف چینی کرد . در روشهای

قدیمی می بایست اینکار سطر ، بسطر انجام

گیرد .

ماشین نختانی جدید :-

کمپنی کتان بافی توپو جاپانی اخیراً با ایجاد

یکنوع دستگاه جدید نختانی مرفق گردیده اند

بدین معنی که : -

صندوقچه آلات خواص مقناطیسی داشته و به آسانی میتوان آنرا در بالای يك پارچه آهنی یا فولادی بحالت چسب نگهداشت. همچنان آلات فلزی کار را میتوان در جوانب دیگر صندوقچه با استفاده از نیروی مقناطیسی بطور مرتب نگهداری کرد البته وقتیکه کار از يك جای خلاص شد صندوقچه و مالز مه را میتوان به آسانی بحلو و بانقطه دیگری انتقال داد .

آله صحافی جدید :-

کمپنی (الینیاورک) مربوط جمهوریت اتحادی آلمان اخیراً با ایجاد یکنوع ماشین کو چک صحافی موفق گردید است که بسرعت ، مضبوطیت و ستره گی کار میکند . رساله ها ، کتب و او راقیکه ضخامت آنها ۲/۸ - انچ و طول اوراقالی سیزده انچ باشد توسط این ماشین صحافی و پستی میگردد . ماشین مزبور که موسوم به (ماشین صحافی اوراق نمبر ۵۱۱) میباشد . باندازه يك ماشین عادی تائب بوده و بانبروی برق بفعالیت انداخته میشود اوراق مربوط نخست مرتب گردیده سپس بائر انرژی فشار و حرارت توسط فیته هابهم ربط میگیرند و با کاغذ قطعه صحافی میشوند بکمک این دستگاه جدید میتوان اوراق پراکنده رسالات و کتب را در طرف چند دقیقه بهم یکجا کرده و بطور صحیح صحافی نمود . با استفاده از میگرو سکوب الکترونیک تلویزیونی تحقیقات نویی در علم طب بعمل می آید :-

اخیراً در یکی از شفا خانه های امریکا يك میکروسکوب الکترونیکی را با دستگاه جدیدی مجهز و بکار انداخته اند که قدرت دید آن دو ملیون مرتبه زیاد تر شده است . این نخستین باری است که از چنین طریقه پیشرفته در تحقیقات طبی و تدریس استفاده میشود .

دستگاه مزبور که در شفاخانه لانکس هیل نیویارک نصب شده است شش میل یک میکروسکوب الکترونیکی و يك دستگاه تلویزیونی است که تصویر را در دو قسمت منعکس و بزرگ میکند و در عین حال مجهز به ضبط صوت نیز میباشد .

میکرو سکوب های الکترونیکی معمولی میتوانند هرشیئی را تا ۲۰۰۰۰ مرتبه بزرگ کند . لیکن باضافه کردن وسیله تقویت تصویر تلویزیونی شی مورد بحث را میتوان تاده مرتبه بزرگ کرد .

از آنجائیکه تصاویری که بوجود آمده است میتوان در صفحه تلویزیونی برای گروهی نمایش داد بنابر این مقامات شفاخانه انتظار دارند که اختراع مزبور بمنزله يك وسیله جدید آموزش برای شفاخانه و متخصصان مورد استفاده قرار گیرد . فیته ضبط صوت تلویزیون که در این وسیله بکار رفته از نوع همان فیته است که در سخن رانی ها مورد استفاده قرار میگیرد تا مطلب ضبط شده را در صورت تمایل بتوان نشر و یا کاپی کرد و بوسیله تلویزیون بمعرض نمایش گذارد .

از این میکرو سکوب بمنظور تحقق در مورد انگیزه و پروسهای سرطانی خون و انواع دیگر سرطانها استفاده خواهد شد . متخصصین شفاخانه امید وارند بعد از این روش برای آزمایش های بیولوژیک در مورد بیماران مبتلا بسرطان و امراض مربوطه استفاده کنند .

اکتشافات تازه و جالب در جهان طباعت لاینوترون سریعترین ماشین حروف چینی جهان :-

اداره طباعتی امریکا اخیراً يك سیستم حروف چینی برقی را اکتشاف داده است که بوسطه آن در هر ثانیه بیش از یکهزار حرف را بالای فلم حروف چینی میکند . این سیستم بنام لاینوترون معروف بوده از سریعترین ماشین حروف چینی جهان می باشد این نخستین طریقه ای است که توسط آن يك صفحه مکمل فقط در يك وقت ترتیب میشود باید متذکر شد که توسط تمام طرق قبلی محض یکسطر در يك وقت ترتیب میشد . در سیستم لاینو ترون پیشرفته ترین تکنیک تلویژن بکار میرود یعنی ۲۵۶ کمره تلویژنی بکار میرود تا آنکه يك صفحه مطلوب از تیب های مربوط ترتیب گردد سیستم مذکور بسرعت وسطی یکهزار حرف فی ثانیه در هر پنج ثانیه بدون ضیاع وقت به اندازه يك صفحه کتاب را حروف چینی و ترتیب میکند که باین ترتیب (بای بل) و یا کتاب مقدس عیسویها را در ظرف ۷۷ دقیقه تکمیل مینماید که درحقیقت این کار در قرن ۱۵ جان کوتنبرگ را تقریباً پنجسال مصروف ساخت .

این اکتشاف نتیجه مساعی مشترک لابراتوار های سیستم برود کاست کولمبیا (سی.بی.اس) و کمپنی مرگنتالر لاینو تایپ بوده است که در ظرف بیش از چار سال بوجود آمد . سناتور کارل هایدن رئیس کمیته مشترک کانگرس راجع به امور طباعت گفت :- که لاینوترون

های عادی تلویزیونی مشروح تر نشان میدهد وقتی حروف بالای پرده مذکور ظاهر شوند (حتی سریعتر از چشم انسان میتواند آنرا ظاهر کند) فوری روی فلم پیشروی پرده ثبت میشوند گرچه لاینو ترون بطور اوسط دریک ثانیه یکمزار حرف را حروف چینی میکند ولی بقسم کار ماشین های تایپ عادی حتی به سرعت ده هزار حرف فی ثانیه هم میتواند کار کند ، برای این کار البته کدام امرمشکل دیگری موجود نبوده بلکه محض شبکه صفحات شیشه ای را تبدیل کرده و فلم پیش گذاشته میشود ، که هر یکی از دو عمل فقط یک قسمت یک ثانیه را بیشتر نمیگیرد .

برای چاپ نسخه اصلی اول روی تیپ کاغذی سوراخ میشود و تمام مسایل صفحه بندی، دندانه کشیدن ، تغییرات حروف وسایر اطلاعات در آن ترتیب میشود بعد آتیپ کاغذی به تیپ فلزی میدل میشود .

دستهای مصنوعی که بانروی اعصاب ارادی انسان کار میکند روزنه جدیدی در ساحه طبابت الکترونیکی :

هنگامیکه یک پیانو نواز آهنگی را به زبان زمره می کند اکثر آریده می شود که انگشتان دست خویش را مثل اینکه کلید های پیانورا بنوازد حرکت میدهد. درین حالات گویا انگشتان دست به صورت غیر ارادی به حرکت می آیند سوال اینجاست که بعد از ضایع شدن دست یک انسان آیا این احساس عصبی باز هم موجود میباشد و یا اینکه نه ؟

پاسخ سوال فوق مثبت است یعنی شخصیکه دستش قطع شده است گمان میکند که انگشتان او موجود بوده و بنا بر احساس حرکات مجهول در سیستم ساختمانی اعصاب او طور بارز بملاحظه میرسد چون حرکات عضلات و مانیچه ها تابع نظام اعصاب ارادی و غیر ارادی میباشد . بنا بران عضلات قطع شده وجود فرمان های دماغ را که به قسم ضربان های خفیف برقی توسط اعصاب با اعضا انتقال میگردد .

مانند سابق احساس می کنند و به صورت غیر ارادی منبسط و منقبض می گردند .

در جنگ عمومی گذشته دست چپم رضایع کرده بودم احساس موجود بودن دست و انگشتان تا کنون در من موجود است ولی از آنجائیکه دستم قطع گردیده بود :- عملا کاری از پیش برده نمیتوانستم من سالها کوشیدم تا کدام چاره اساسی پیدا کرده و مضمیق فشارها و تکالیف بیدستی را از سرم کم کنم مانند

از زمان اختراع ماشین لاینو تایپ در ۱۸۸۶ از مهمترین اختراعی است که درجهان حروف چینی بمیان آورده شده است .

وی افزود که برای رقابت با توسعه و انکشاف روز افزون اطلاعات یک مانع هم از بین رفت و انسان برای نخستین بار توفیق یافت که حروف را به سرعت ماشین سریع برقی (کمپیوتی) نه بقسم یک سطره ترتیب کند بلکه یک صفحه کامل را در یک وقت ترتیب نماید . البته تنظیم و ترتیب حروف بهر شکلی که باشد فرقی نمیکند او علاوه کرد که واقعا این ماشین حیرت آور بوده و هزار ها دالر حکومت را پس انداز میکند .

به قول جمهریسن آمر مطبعه حکومت امریکا با استعمال لاینو ترون چهل فیصد در امور طباعتی حکومت مذکور صرفه جویی وارد میشود وی گفت که در ین دستگاه یک سیستم رومی در اخیر سال ۱۹۶۸ نصب میشود یک شکل حتی مکمل و پیشرفته تر لاینو ترون که اصلا برای چاپ عکسها و حروف چینی هر دو دیز این شده است در لابراتوار های سیستم نشراتی کولمبیا و مرگتالر تحت ساختمان است .

قرار اظهار مسئولین امر بوجود آمدن لاینو ترون یک تاثیر فوق العاده ای در آینده امور طبع و نشر خواهد داشت گر چه سیستم مذکور خیلی مغلق و دارای ظرفیت بزرگ کار میباشد ولی با آنها انکشاف بیشتر در زمینه ادامه دارد اصلا در نظر است که لاینو ترون بیک فامیل بزرگ سیستم حروف چینی ماشین سریع برقی (کمپیوتی) توسعه و انکشاف داده شود وهم در زمینه طباعت ، نشر کتب، اخبار و غیره حتی مطابق ضرورت موسسات مختلف و افراد بوجود آید .

اساس و بنیاد این سیستم حروف چینی را یک تیوپ برقی تشکیل میدهد از یک شبکه صفحات شیشه ای علامات حروف اعداد بسوی سطح حساس و روشن تیوپ مذکور رهبری میشود . تیوپ مذکور اساسا وظیفه کمره های تلویژن را بعهده دارد که هر کدام آن یک حرف جداگانه را هدفت قرار میدهند .

هر گاه تایپ ثبت شده کمپیوتر در مقابل تیوپ مذکور قرار داده شود این تیپ حروف را بشکل الکترونها رها میکند که علامات و حروف بزرگ ساخته میشوند و باین ترتیب به شکلی که آرزو باشد بالای یک پرده خاص شعاع کتود تیوپ مذکور در می آید این تیوپ حروف و عکس را ۱۸۰ بار نسبت به کمره

از کمره عکاسی و از ماشین تایپ استفاده نماید و حتی می تواند موتر براند و رادپویش را خود ش باز و بسته کرده اصحا ت کند .

سال گذشته در اتحاد شوروی به تعداد هفتصد عدد ساعد مصنوعی حیاتی ساخته شده است در نظر است در سال ۱۹۷۰ به تعداد ده هزار دانه ساعد مصنوعی دیگر ساخته شده و مورد استفاده نیازمندان قرار داده شود اختراع ساعد الکتریکی حیاتی بعد از نمایش در شهر ماسکوشهرت جهانی پیدا کرده دوکتور ریجنالد جونز رئیس هیئت اطباء انگلستان در اتحاد شوروی راجع بدست مصنوعی جدید چنین اظهار و تبصره نموده است که (دانشمندان اتحاد شوروی در ساحه حسب وظایف الاعضاء الکترونیکی پیشرفت شایانی کرده اند) ساعد جدید در نظر علمای برتانیوی آنقدر مرغوب و مقبول افتاد که بالاخره اجازه نامه ساختمان و تولید آنرا از مقامات شوروی در یافت کردند و اینک حالا خودشان به تولید آن آله محیرالعقول الکترونیک می پردازند کشور کانادا و بعضی ممالک دیگر نیز به زودی امتیاز نامه لازم را در زمینه در یافت مینمایند. مطالعات و تفحصات مزید در مورد ایجاد اعضاء مصنوعی الکترونیک دوام دارد .

فلا دانشمندان طب و انجنیری در صداند تا اعضاء مصنوعی بهتر و کامل تری را ایجاد نموده به عالم بشریت خدمات شایسته تری را انجام بدهند . متخصصین در کوشش اند چنان دستان مصنوعی را ایجاد نمایند که مانند اعضاء طبیعی بدن انسان دارای حساسیت و خاصیت حس لامسه باشد .

در موزیم پولیتکنیک ماسکویک قطار ریل بازیچه وجود دارد که حرکت و توقف آن توسط نیروی دماغ و اراده انسان صورت میگیرد خلاصه شرح موضوع ازین قرار است که بازوی یک شخص و قطار ریل بازیچه یی با دو انجام سیمیکه بیک آله عجیب الکترونیک وصل است به تماس آورده میشود نیروی دماغی و اراده شخص بدان وسیله از طریق آله الکترونیک منتقل گردیده و قطار ریل را به حرکت ، سرعت و توقف در می آورد . دستان مصنوعی جدید نیز کم و بیش روی همین پرنسیب فعالیت میکند .

علم جدید (حیات - الکترونیک روز نۀ جدیدی را در ساحۀ پیشرفت علم بشری باز کرده . است . ایجاد دست مصنوعی الکترونیک دانشمندان رابه دریافت اسرار رابطه ها ی

من صدها و بلکه هزاران مردم دیگر از ین ناحیه رنج می برند و آرزوی بسمت آوردن یکدست میخانیکی توانارا بدل می پروراند در برج اکتوبر سال ۱۹۵۶ یک متخصص موسوم به یناغلی یاکویمین به لابراتوار یناغلی توبرنسکی قدم گذاشت .

متخصص مزبور مانند میضان بیدستش از معاز یر فنی و تخنیکی دستان مصنوعی سابقه شکایت می برد بنا نظر به استفاده از نیروی دماغ و اعصاب در زمینه دوباره مورد توجه قرار گرفت موسسه مرکزی پراستیتیک تحت نظر پروفیسور (بوریس پایو فلنن) چند سال در زمینه مطالعات و تفحصات علمی خویش را دوام دادند بالاخره در سال ۱۹۶۰ یک نوع دست مصنوعی که بانبروی اراده و اعصاب حیاتی انسان فعالیت می کند ایجاد گردید .

دست مصنوعی جدید به نام (ساعد پایو الکترونیک) یاد میگردد در او اخر فصل تابستان سال ۱۹۶۰ نخستین کانگرس بین المللی راجع به (تخنیک های جدید اتوماتیک کترونی) در شهر ماسکو دایر گردیده بود ضمن پروگرام نمونه دست مصنوعی جدید نیز به معرض نمایش گذاشته شده بود بطوریکه یک جوان بیدست ، در حالیکه دست مصنوعی جدید را در بازوی خود بسته بود جلو آمده و در بالای تخته سیاه طور عادی باتأشیر این جمله را تحریر داشت (اعضای محترم کانگرس خوش آمدید) .

این نمایش واقعی باعث هیجان حضار گردیده اسرار تخنیک جدید خیلی مورد علاقه و دلچسپی قرار گرفت . نمایندگان سایر ممالک از متخصص شوروی در خصوص پرنسیب فعالیت دست (تخنیکی حیاتی) سوالات می کردند متخصص شوروی پرنسیب مربوط را یک چیز ساده بیان کرده چنین توضیحات داد در تخنیک جدید از نیروی دماغ اراده و اعصاب طور مستقیم کار گرفته میشود .

گرویا پرزه ها و آلات تخنیکی تحت کنترل و فرمان نیرو های طبیعی حیاتی انسان قرار می گیرند در نکته اتصال قطع شدگی دست و ساعد مصنوعی یک کاندکتور نیمه کترونی کوچک با یک موترک برقی نصب می گردد با مشق و تمرین بالاخره از دست مصنوعی جدید می توان تقریباً هر نوع استفاده عادی را نمود یک نفر از صاحبان ساعد حیاتی مصنوعی با دست جدید خویش می تواند سنجاق را از زمین بردارد، توپ را به هدف پرتاب نماید

دوسره سبک وزن بایکدیگر برابر و تنظیم مینایند .

ماشین بسته بندی جدید :-

اتحادیه صنعتی بین المللی اریچ وا قح ایالت نیویارک امریکا اخیراً بایجاد یکنوع ماشین کوچک پیچانیدن و بسته کردن موفق گردیده اند که از یکطرف طور سریع و از جانب دیگر طور اقتصادی فعالیت میکند .

پوشش بستنی های مال التجاره کو چک تجارتي از مواد شفاف (پولی یور سلین) انتخاب میگردد .

این ماشینک جدید از نگاه بزرگی باندازه یک ماشین عادی تائب دفاتی بوده ، شکل دستکی و سفری دارد ماشین بسته بندی جدید در طرف یک ونیم الی سه گانیه میتواند یک بستنی را که عرض آن شانزده انچ باشد طور ستره بسته نماید گویا اگر مواد پوشش ضخیم باشد سه ثانیه و اگر مواد مزبور از نوع پولی یوسلین نازک باشد صرف در طرف یک ونیم ثانیه طور اتوماتیک قات ، پو ش وچسپ میگردد .

در عملیه این ماشین ضرورت استفاده از مواد (تفلین) ازبین رفته وکنج وکنار بستنی ها چمک و مویک ، مویک نمیشود ما شین بسته بندی جدید باساس پرنسیپ استفاده از سیم داغ (هات وایر) فعالیت میکند و قتیکه ماشین راسوچ گردید فی الفور آماده اجرای عملیه میباشد و حاجت به انتظارجهته گرم شدن ماشین ندارد .

یک نغمه وا تاییپ کنید :-

پیغله لیلی پاوی که از مردم انگلستان میباشد اخیراً یکنوع ماشین تاییپ سه بعدی را ایجاد کرده است تائب جدید طور افقی عمودی و دایرهوی فعالیت میکند تائب سه بعدی جدید دارای ۴۶ کلید ضربه میباشد با استفاده ازین کلید ها میتوان انواع مختلف آهنگ های موسیقی و معادلات هندسی را تر سیم و تصویر نموده وبدو لسان مانند انگلیسی و عربی تاییپ کرد .

ماشین تاییپ مزبور باندازه ستندرد بوده ولی با تجهیزات الحاقیه مجهز میباشد .

بکمک وسایط کوچک الحاقیه آن میتوان
۱- صفحه حروف ماشین را طبق ضرورت بالا وپائین برده تغییر وضیمت داد .

۲- وضیمت عمومی تائب را حسب خواهش میتوان عیار ساخت .

۳- بابکار بردن یک وسیله کوچک تخنیکي میتوان نغمه های تاییپ شده را به نوادر آورد.

جدید مستقیم و مختلف انسان با ماشین بیش از بیش امید وار ساخته است .
دانشمندان متوقع اند که با ایجاد و انکشاف صنایع الکترونیک جدید و کشف مزید اسرار و نیرو های نهفته وجود انسان، ماشین آلات تخنیکي مستقیماً تحت فرمان نیروی ذهنی اداری و عضلاتی انسان قرار بگیرند .

کشف یک آله جدید طبی :-

ساینس دانهادر لندن بدریافت آله و وسیله موفق شده اند که توسط آن میتواند سلول مرض سرطانی را و اینکه چطور این جراثیم بداخل انساج بدن مریض به حرکت افتاده آنرا مورد حمله قرار میدهد معاینه کنند .

آنها یک حجره سرطان را چندین هزار مرتبه بزرگ نشان میدهند تائبونند تماس بین یک حجره سرطان را با سطحی که در بالای آن بر وجود انسان حرکت میکند مطا لعه نمایند .

خشت پلاستیکی :-

کمپنی ساختمانی (انکا) واقع شهر ستو کنچرچ انگلستان اخیراً اعلان کرده اند که موسسه آنها بایجاد یکنوع خشت های تعمیراتی پلاستیکی موفق گردیده است .

خشت های جدید نسبت به خشت های عادی پخته (نوع سیرامیک) به اندازه ۹۰ فیصد کمتر وزن دارد . خشت های پلاستیکی معمولاً بشکل میان خالی تهیه و تولید میگردد یک معمار با آسانی میتواند به تعداد یکهزار خشت جدید پلاستیکی رادر طرف یک ساعت کار نماید .

در ترکیب خشت های جدید پلاستیکی مواد سفت شده (بی وی سی) استعمال شده است این خشتها در مقابل آتش تغییرات آب و هوا مقاومت دارد . مقاومت خشتها در مقابل عبور و نفوذ صداها و حرارت و برودت خارجی نیز خیلی زیاد میباشد از خالیگاه های خشت های پلاستیکی در تمدید لنبا ولین های برق بداخل ساختمان خوب استفاده شده میتواند اگر مالکان و معماران خواسته باشند میتوانند خالیگاه های خشت های پلاستیکی را در هنگام تعمیر باکدام نوع مواد عادی و ارزان دیگری نیز پرکاری نمایند .

البته این وضیمت مقاومت تعمیرات را در مقابل نفوذ صدا و حرارت و برودت ازدیاد می بخشد . خشت های پلاستیکی را بالخاصه در قطار اول دیوار ها توسط چکش های

فلتر جدید پلاستیکی :-

کمپنی فلتر سازی افکو واقع ایالت کونکتیکتا امریکا اخیراً با ایجاد انواع فلتر های بزرگ پلاستیکی برای استفاده موسسات صنعتی موفق گردیده اند .

فلتر های جدید ذره تیزی ، با بعضی مالزما معاونه کنترولی کوچک از قبیل بند، لبه هاو نیفن مجهز میباشد .

فلتر های جدید بشکل سطح هموار ویا بشکل خریطه مانند در دهن تل های آب وسایر وسایط مجاری مایعات بسته میشود این فلتر ها در برابر فشار مایعیکه به فشار ۱۸ پوند فی مربع انچ بالای پرده فلتر بریزد مقاومت دارد .

خریطه های فلتر از ترکیبات مختلف نایلون وپسکوز وسایر مواد کیمیای پلاستیکی های مختلف تهیه و عرضه گردیده میتواند نوعیت ترکیبی واندازه های خورد وکلان آن مربوط به کمیت وکیفیت مواد مایع قابل تصفیه میباشد .

سایز نمبر یک فلتر جدید پلاستیکی که دارای سه فت مربع سطح فلتر بوده ضرورت به تشکیل یک کاسه عمودی با ارتفاع ۱۲۶ انچ میباشد .

پرده های طلسمی :-

کمپنی صنعتی کرج ایالت مشیگان امریکا با ایجاد یکنوع پرده های دروازه واریسی مقناطیسی موفق گردیده اند که با فشردن یک دکمه کنترول بدون بود دادن آواز باز و بسته میگردد . سیخ پرده های مزبور با تجهیزات بسیط و ساده مقناطیس برقی اتصال دارد با فشردن دکمه کنترول جریان برق ، تشکیل ساحه مقناطیسی داده وپارچه های مقناطیسی وظیفه کشش وپسش پرده را بدون سرو صدا انجام میدهد .

سیستم پرده های طلسمی بدون استفاده از پولی ، طناب و ریسمان پرده های معمولی کار میدهد .

سیستم مقناطیسی مزبور در هر نوع پرده وبهر سایز پرده مورد استعمال قرار گرفته میتواند تجهیزات مزبور بر علاوه اینکه در حصه امور مفروضات منزل تسهیلات زیادی پیش میکند از جانب دیگر بکلی محفوظ بوده حاجت به تطهیر و مراقبت ندارد .

قیمت سه فوت اول سیخ های طلسمی پرده (بشمول موتزک مقناطیسی آن) بالغ به ۴۹ دالر میگردد. متباقی سیخ های اضافی از قرار فت دونیم دالر عرضه وبفروش میرسد

ماشین جدید :-

یک ماشین جدید که تقریر عا دی یک انسان را فهمیده میتواند توسط دانشمندان اتحاد شوروی اختراع شده است .

همچنان امکان اینکه یک سیستم الکترونیک در ایجاد یک بیانیه ماشینی کمک نماید نیز میسر شده است .

آژانس خبررسانی ناس این مطلب را ابراز کرد .

ویکتور کرو شکوف معاون ریاست اکادمی علوم اتحاد شوروی طی مصاحبه که در روز نامه پراودا منتشر شد گفت که: - ماشین های جدید محض به تاسی از روش سابقه ((ماشین حساب)) نامیده شده اند .

وی علاوه کرده است که انکشاف بیشتر سیستم های متفکر الکترو نیک امکان آنرا فراهم خواهد ساخت تا مثلاً یک انجنیر بتواند در سیستم مذکور مفکوره طرح جدیدی راجا دهد وبنام دماغ الکترونیک همه امور میخانیکی را اجراء خواهد کرد .

پروجکتور های جدید :-

متصدیان کمپنی ایستمن کودک ایا لت نیویارک اعلان کرده اند کارمدان فنی آنها با ایجاد یکسئوع پروجکتور های مطمین و آراسته جدید سینمایی موفق گردیده اند . درین پروجکتور ها بطول ۴۰۰ فست چرخ های نلم میگنجد . پروجکتور جدید که از نوع (تری سپید موی) محسوب میگردد وظائف انداختن فلم، و دو باره چرخاندن فلم سینما راطور اتوماتیک اجراء مینماید . علاوه دستگاه پروجکتور مزبور با مرتبات سریع برگشت چرخ فلم که در فی ثانیه به تعداد هزده چوکات فلمی را پر میگرداند (و با آله حساس توقف دستگاه در هنگام چالانی مجهز میباشد .

با استفاده از آله نیمه توقف مجبوریت حس نمیگردد که فلم را دو باره فوکس نموده ویا اینکه پرده سینما را در تاریکی بگذارند گذشته ازین ، پروجکتور های جدید که دارای محض ۱۳ پوند وزن بوده و شکل سفری دارد به آسانی از یکجا بجای دیگر انتقال داده شده وبزودی برای فعالیت آماده گردانیده شده میتواند . پروجکتور های جدید که با چراغ های ۱۵۰ ولت و ۱۲۵ ولت کار میکند با عدسیه های حساس ۲۲ ملی متر ۵/۱۰ ویا ۳۲/۲۰ ملی متر درجه ۱/۵ مجهز میباشد. پروجکتور های مذکور بنام (ام ۶۸) معروف گردیده است .

مزبور طور اقتصادي فعاليت کرده و مشکلات در يافت گلکار و معمار لايق را کم و بيش از بين ميبرد. هکذا ماشين ديوار سازي باچنان مالز مه تخنيکي منضمه مجهز ميباشد که با استفاده از آنها مسايل جا گذاري کلکينچه در بين ديوار و مرمت کنسج و کنار حصار و درز دوز گيري ديوار ها را نيز به آساني ميتوان چاره و تدبير کرد.

صندوقچه که از آمدن دزد ها خبر ميدهند:
کمپني صنعتي (مالدان) کشور انگلستان بايجاد يکنوع صندوقچه جديد زنگ خطر موفق گرديده اند که از نگاه قيمت ارزان بوده و جهت نگهاني درو دروازه منازل و تعميرات مورد استفاده قرار گرفته ميتواند. صندوقچه زنگ که به اندازه يك قطبي بوت ميباشد داراي قفل وکلید بوده که بعد از تنظيم مراتب آن طور اتوماتيك بصدا مي آيد.

اصل صندوقچه دريك جای معين تعمير نصب ميگردد تمام در بهاي خروج و دخول منزل توسط شبكه هاي مخفي با صندوقچه ارتباط داشته، هنگاميكه کدام دروازه ويا کلکينچه طور ناگهاني وبي وقت باز گردد. زنگ خطر بشدت بصدا در آمده تا وقتيكه صاحب خانه با کلید زنگ آنرا قطع نکند، خاموش نميگردد.

صاحبان منازل و تعميرات معمولاً از طرف شب، صندوقچه زنگ خطر را کوك و عيار ميسازند و سپس خود شان با ستراحت مي پردازند.

در ضميمه صندوقچه مزبور يك لوحه نشاني دار نيز شامل ميباشد. اين لوحه به صاحب خانه اطمینان ميدهد که کدام دروازه هاو کلکين ها باز است و کدام يك آنها بسته. احتياط و اخذ تدبير جلو گيري از خطر به آسايش انسان مي افزايد.

روکها و ذخيره خانه هاي نيمه تيار :-

يکي از کمپني هاي انگلستان يک نوع تخته هاي درشت مخصوص را جهت ساختمان المارپها، طاقچه ها و اطاقهاي سيارو فوري ايجاد کرده اند اين تخته ها با بعد دوازده انچ و ۱۵ مربع عرضه ميگردد کنج و

آله جديد براي گشفتن سرطان :-

يك آله جديد و اصلاح شده بنام بندوسکوپ براي گشفتن سرطان در رمر حله تکميل است و عقرب در دسترس اطباء و خدمات صحي امريکا گذاشته خواهد شد. پنج نمونه سابق اين آله که به وسيله آن اطباء داخل بدن را ديده توانستند اما عمل جراحي را انجام داده نمي توانستند از طرف موسسه تفحصات شيکاگو فرمايش داده شده بود. گرچه آلات عدسي بيش از هفتادو پنج سال قبل براي نشان دادن اعضاي داخلي استفاده شده بود اما استفاده آنها به اندازه زيادي محدود بودو نمي توانست به خوبى موضع مطلوب را نشان بدهد. بالآله جديد تمام نواقص و کمبودي ها رفع خواهد شد.

آئينه جديد براي موتر ها :-

يکي از کمپني هاي صنعتي امريکا يکنوع آئينه جديد را جهت ديدن و وارسى مناظر عقبی و جانيی موتر به منظور تا مین حفاظت مزید در يوران و راکبين موتر بياز ر عرضه کرده اند.

آئينه هاي جديد موتر که بنام (وينک و ايد اينگل ميرر) ياد ميگردد به زاويه ۱۸۰ درجه ساحه ديد عقبی بيغل و غش را براي موترران ميسر ميگرداند.

چون آئينه مزبور يك مالز مه ضروري و مفيد ثابت گرديده است بناء مقامات و ادارات ترافيك سواحل غربي امريکا استعمال آنرا در موتر ها توصیه کرده و موضوع را بساحه تطبيق گذاشته اند.

آئينه جديد که در حقيقت از تر کيب چند آئينه در ست شده معاذير بعضی خيره گيهاي شيشه عقبی موتر را از بين برده و بسديس وسيله ممکن است از تصادمات ترافيکی تا حد زيادي در زمينه کاسته شود.

طول آئينه جديد (۲-۴) و ضخامت آن (۲.۵) انچ و وزن آن صرف (۲۲) اونس ميباشد.

ماشين ديوار سازي :-

يکي از کمپني هاي انگليسی اعلان کرده اند آنها بايجاد يکنوع ماشين تعمير ديواری هاي کانکريتي موفق گرديده اند اين ماشين که داراي يك صندوق کلان عراده دار کانکريت ريزی وسایر تجهيزات لازمه ميباشد طور اتوماتيك فعاليت کرده، ديوار هاي راست و ستره را به شکل بلاک ها، يکي دنبال ديگري ميريزد و تعمير ميکند. متخصص فن مربوطه ادعا مينمايد که ماشين

ولسي جرگه

طرف شرکت نساجي به عوايد دولت پرداخته ميشود توضيحات بدهند .
در انجمن امور فرهنگي بحث بر موافقتنامه فرهنگي بين افغانستان و جمهوريت مردم چين دوام داشته واز ماده اول الي ماده ٩ آن تصويب گرديد .

درين جلسه فيصله شد تا نمايندگان وزارت هاي اطلاعات و کلتور و معارف در جلسه آينده انجمن اشتراك کرده به سوالات وکلا در زمينه توضيحات بدهند .

در انجمن امور فوايد عامه و موصلات موضوع قرضه بانك رهني و تعميراتي مطرح غور قرار گرفته و بناغلي محمد يعقوب عطاشي رئيس بانك رهني و تعميراتي بانجمن حاضر شده در باره تحصيل قرضه که مردم از آن رياست اخذ کرده اند به سوالات وکلا توضيحات داد .

موضوعات تجارتي کشور در انجمن امور تجارت مورد غور قرار گرفت .

در جلسه ٢٦ جوزا ولسي جرگه فقره اخير ماده ٤٢ و ماده ٤٣ قانون سروري اراضي با برخي تعديلات پس از بحث و مذاکره به اکثريت آراء تاييد و تصويب گرديد .
جلسه به رياست دوکتور عبدالظاهر رئيس ولسي جرگه دايبر شده بود .

در جلسه ٢٧ جوزا ولسي جرگه از ماده ٤٤ تا ماده پنجاه و پنج قانون سروري اراضي پس از بحث و مذاکره با برخي تعديلات به اکثريت آراء تاييد و تصويب گرديد جلسه به رياست دوکتور عبدالظاهر رئيس ولسي جرگه دايبر شده بود .

در جلسه ٢٨ جوزا ولسي جرگه از ماده ٥٦ الي ماده ٦٤ قانون سروري اراضي پس از بحث و مذاکره با برخي تعديلات به اکثريت آراء تاييد و تصويب گرديد .

باين ترتيب تصويب قانون سروري اراضي در ولسي جرگه خاتمه يافته قرار است دريکي از جلسات آينده آن جرگه قانون مذکور بصورت کل مورد رأي گيري قرار گيرد . همچنان در جلسه روز مذکور بناغلي عبدالصير وکيل اندر بحيث عضو انجمن امور دفاعي و بناغلي غلام رسول وزير و وکيل ارگون بحيث عضوانجمن امور پښتونستان تاييد گرديد .
جلسه همان روز ولسي جرگه به رياست

انجمن هاي روابط بين المللي ، امور داخله دفاع ملي ، مالي و بودجه ، تقنين و امور عدلي پلان انكشاني ، امور معادن و صنايع ، امور فرهنگي ، امور فوايد عامه و موصلات و انجمن امور تجارت ولسي جرگه طی جلسات ٢٥ جوزا بر موضوعات مربوط بحث و غور کردند .

در انجمن روابط بين المللي بحث در باره موافقتنامه قرضه ايالات متحده امريكا در مورد پروژه انكشاف وادي هلمند دوام داشت .

بناغلي محمد كبير نورستاني معاون بناورالي کابل در جلسه قبل از ظهر ٢٦ جوزا انجمن امور داخله اشتراك کرده و در باره سوالات اعضاي انجمن که قبلا از وي در امور بناورالي صورت گرفته بود توضيحات داد .

انجمن امور دفاع ملي در مورد مجلو بين بيکس ٢٢ ساله که بعد از مرور شش سال به تجديد مجلا ميپردازند مباحثه و مذاکره نمود .

موضوع قرضه دو مليون دالر مواد استهلاكي که از ايالات متحده امريكا اخذ شده بود مورد غور انجمن امور مالي و بودجه قرار گرفت .
رئيس خزائين وزارت ماليه در جلسه بعد از ظهر انجمن اشتراك کرده و در زمينه به سوالات وکلا توضيحات داد .

در جلسه قبل از ظهر ٢٦ جوزا انجمن تقنين و امور عدلي از ماده ٤٨ - الي ماده ٥١ قانون تشکيلات و صلاحيت قضايي مربوط صلاحيت محاکم ولايات با تعديلات و ايزادات و همچنان در جلسه بعد از ظهر از ماده ٥٢ تا ماده ٥٦ مربوط فصل محاکم ابتدا نيه قانون متذکره با بعضي تعديلات به تصويب رسيد .

موضوع بودجه بيست مليوني انكشاني بانك صنعتي مطرح بحث انجمن پلان انكشافي قرار گرفت .

بناغلي غلام رسول رئيس فابريکه بوت آهو در انجمن امور معادن و صنايع اشتراك کرده به سوالات وکلا در باره تهیه بوت مورد احتياج اهالي مرکز و ولايات توضيحات داد .

همچنان درين انجمن فيصله شد تا رئيس نساجي و مدير موسسات صنعتي مستو فيت ولايت کابل در جلسه آينده انجمن حاضر گرديده در باره تاديه ماليات سال ٤٢ که از

انجمن های امور مالي و بودجه تقنين و امور عدلي و بهبود اجتماعي ولسي جرگه درجلسات روز ٣٠ جوزا بر موضوعات مربوط غور و بحث نمودند .

ښاغلي محمد انور ضيائي وزير ماليه و ډاکټر عبدالصمد حامد وزير پلان در حالیکه ډاکټر عبدالظا هر رئيس ولسي جرگه نيز حضور داشت در انجمن امور مالي و بودجه

اشترک نموده راجع به دوصد هزار پوند سترلنگ که از حکومت انگلستان قرضه گرفته شده وهمچنان راجع به بيست مليون مارک قرضه جمهوريت اتحادي آلمان که تحت بحث انجمن بود بسوالات رئيس واعضای انجمن جواب دادند کذا راجع به قرضه دو مليون دلري که از حکومت ايالات متحده امریکابرای مواد استتلاکي اخذ شده نيز بسوالات اعضاي انجمن جواب گفتند .

ويک سلسله سوالات طرح شده انجمن را با خود بردند .

انجمن تقنين و امور عدلي در جلسه خود ماده ٦٣ فصل هفتم وماده ٧١ فصل هشتم و همچنان ماده ٧٢ باب سوم فصل اول قانون تشکيلات وصلاحيت قضائي را با بعضی تعديلات، ايزادات و با حذف بعضی جملات تصويب کرد.

همچنين انجمن بهبود اجتماعي بالای حداقل معاش کار گران بحث نمود .

انجمن های امور فرهنگي ، داخله ، مالي و بودجه ، تقنين و امور عدلي و بهبود امور اجتماعي ولسي جرگه طی جلسات ٢ سرطان بر موضوعات مربوط بحث وغور کردند .

ډاکټور محمد انس وزير اطلاعاتو کلتور قبل از ظهر روز مذکور به انجمن امور فرهنگي اشترک نموده ودر باره امور مطبوعاتي و نشراتي به سوالات اعضاي انجمن توضيحات داد .

ښاغلي محمدکبير نور ستاني معاون ښاروالي کابل باروسای کاروساختمان واداري ښاروالي کابل در جلسه همان روز انجمن امور داخله شرکت کرده وسوالات اعضاي انجمن را در

ډاکټور عبدالظاهر رئيس آن جرگه دایر شد ه بود . انجمن های ولسي جرگه ٢٩ جوزا بر موضوعات مربوط شان غور کردند .

در انجمن امور داخله واداره محلي ولسي جرگه موضوعات مربوط ښاروالي کابل مورد بحث انجمن قرار گرفت .

در انجمن امور فوايد عامه ومواصلات راجع به تشکيلات وزارت مخابرات بحث ومذاکره صورت گرفت انجمن بهبود اجتماعي موضوعات مربوط را مطالعه کرده ښاغلي محمد امان رئيس بانک انکشاف صناعتي در جلسه قبل از ظهر انجمن امور پلان انکشافی شرکت نموده ودر مورد بودجه انکشافی بانک صناعتي به سوالات اعضاي انجمن جواب گفت .

موافقتنامه قرضه دوصد هزار پوند سترلنگ از حکومت انگلستان در انجمن امور مالي تحت مطالعه قرار گرفت .

انجمن امور صحي قرار خود را در مورد طرح قانون صحت عامه صادر نموده و آنرا از نگاه ارتباط وظيفه به دارالانشاء ولسي جرگه سپرد تابه انجمن امور تقنين و عدلي ارائه شود .

از ماده ٥٨ فصل پنجم واز ماده ٥٩ الي ٦٢ فصل ششم قانون تشکيلات وصلاحيت قضائي از انجمن امور تقنين و عدلي گذارش يافت .

انجمن روابط بين المسلسلي در موضوعات مربوط انجمن بحث کرد .

همچنان انجمن امور زراعت و مالداري در موضوعات زراعتي مملکت به بحث خود ادامه داد .

در انجمن امور معادن و صنايع بحث بر موضوعات مربوط شرکت نساجي افغان صورت گرفت .

در انجمن امور فرهنگي در امور مطبوعات و نشرات مباحثه به عمل آمد و تصميم اتخاذ گرديد که در جلسه روزشنبه اول سرطان انجمن نمايندگان وزارت های معارف واطلاعات وکلتور در جلسه انجمن شرکت نمايد .

ومحمد اسماعیل مایار نایب اول آن جرگه دایر شده بود .

انجمن های ولسی جرگه ۵ سرطان جلسه کرده وبر موضوعات مربوط غور نمودند . در جلسه قبل از ظهر روز مذکور انجمن امور مالی و بودجه در حالیکه دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه نیز شرکت داشت دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان و یناغلی عبدالوهاب حیدر معین آن وزارت و یناغلی حمیدالله حمید رئیس د افغانستان بر ینا موسسه در باره قرضه چهار ملیون و ششصد هزار دالر ایالات متحده امریکا بسوالات اعضای انجمن جواب گفتند .

همچنان ایشان در موضوع دوازده ملیون دالر قرضه که برای شبکه بند برق کجکی از ایالات متحده امریکا اخذ شده است به سوالات اعضای انجمن جواب دادند .

در جلسه انجمن تقنین و امور عدلی از ماده ۹۷ فصل اول تادیب و عزل قضات تا ماده ۱۱۵ باب چهارم قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی باحث و ایزاد بعضی جملات بعد از تصویب انجمن گذارش یافت .

در انجمن امور روابط بین المللی راجع به قرارداد های خریداری بیست هزار و چهل هزار تن گندم و چهار هزار تن روغن نباتی و همچنان راجع به قرار داد قرضه هشتصد هزار دالر برای تاسیس دستگاه برق دیزلی کندهار که از ایالات متحده امریکا اخذ شده بود بحث بعمل آمد و فیصله انجمن برای مطالعه مجلس عمومی به دارالانشاء سپرده شد .

در جلسه قبل از ظهر انجمن پلان انکشافی بودجه انکشافی ریاست بانک انکشاف صنعتی را مورد غور قرار داد که در نتیجه پس از بحث و مذاکره انجمن نظریه مشرانو جرگه را تایید و در باره قرار خود را صادر و به دارالانشاء ولسی جرگه سپرد .

بودجه انکشافی بانک انکشاف صنعتی حاوی بیست ملیون افغانی بوده و این موضوع که از مشرانو جرگه رسیده و از طریق دارالانشاء ولسی جرگه به انجمن پلان انکشافی سپرده شد .

همچنان انجمن امور فرهنگی در اطراف پیشنهاد یکده از اعضای انجمن که در باره تجلیل روز مولود مسعود حضرت پیغمبر (ص) در ولایات و محلات کشور همچنان در اطراف انکشاف و تاسیس کتابخانه ها در ولایات بحث بعمل آمد انجمن امور دفاع ملی بر موضوعات مربوط بحث کرد .

مورد امور اصلاحات یناروالی کابل جواب گفتند .

موافقتنامه چهار ملیون و ششصد هزار دالر قرضه ایالات متحده امریکا در انجمن امور مالی و بودجه مورد غور قرار گرفت .

همچنان بر موضوعات دوازده ملیون دالر قرضه امریکا برای پروژه برق کجکی نیز در این انجمن غور گردید .

در انجمن تقنین و امور عدلی از ماده ۲۷ الی ماده ۱۰۰ باب سوم فصل اول قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی تصویب شد .

انجمن بهبود امور اجتماعی در جلسه همان روز در مورد شفا خانه های ولایات بحث کردند .

در جلسه ۲ سرطان ولسی جرگه موافقت نامه خدمات هوائی بین افغانستان و سویدن باضمیمه آن به اکثریت آراء بصورت یک کل مورد تایید و تصویب قرار گرفت .

موافقت نامه حاوی سیزده ماده و ضمیمه آن حاوی سه قسمت بوده که قبلا از طرف انجمن امور بین المللی ولسی جرگه تایید و تصویب گردیده است .

در جلسه روز مذکور بر موافقتنامه فرهنگی بین افغانستان و پولیند نیز بحث صورت گرفته در نتیجه موضوع برای غور و مطالعه بیشتر به تایید مجلس به انجمن مربوطه ارجاع گردید .

۵۵۳ ملیون افغانی مصرف مازاد در بودجه سال ۱۳۴۵ نیز در جلسه همان روز مورد بحث قرار گرفت .

جلسه بر ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .

در جلسه ۳ سرطان ولسی جرگه مکتوب یناغلی صدراعظم در مورد دوسیه های نغلو که به لوی خارنوالی وزارت عدلیه غرض بازرسی قانونی سپرده شده است قرائت گردید .

همچنان در این جلسه یناغلی محمد ابراهیم وکیل شیرین تکاب بحیث عضو انجمن امور زراعت و یناغلی محمد احمد وکیل قرقین به

حیث عضو انجمن امور داخله ولسی جرگه مورد تایید مجلس قرار گرفت در جلسه روز مذکور دو ماده متن پښتوی قانون سروی اراضی نیز قرائت گردید جلسه به ریاست دکتور

عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود در جلسه ۴ سرطان ولسی جرگه متن پښتوی قانون سروی اراضی از ماده ۱۲ الی ماده ۴۰ قرائت گردید .

جلسه بر ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه

ښاغلي جنت خان غروال رئيس پښتني تجارتي بانک که رياست ميلمه پال شرکت را بمهده دارد بعد از ظهر به انجمن اشتراك وبه سوالات اعضاي انجمن در باره توضيحات داد. در انجمن تقمين و امور عدلي بر قانون تشکيلات و صلاحيت قضائي بحث دوام داشته واز ماده ٣ ضميمه قانون که قبل از طرف انجمن به حيث متن قانون تصويب شده بود الي ماده بيست آن با حذف بعضي جملات و ايزاد بعضي کلمات تصويب گرديد .

در انجمن فيصله گرديد تا روز چهارشنبه ١٢ سرطان نماينده ستره محکمه به جلسه انجمن توضيحات بدهد .

در جلسه انجمن امور داخله بحث در مورد جوابات ښاروالي کابل صورت گرفت وهم چنان فيصله شدکه در جلسه آينده دکتور محمد عمر وردک وزير داخله وقوماندان عومسي ژاندارم و پوليس به جلسه انجمن اشتراك کرده وبه سوالات اعضاي انجمن توضيحات بدهند. در انجمن امور فوايد عامه ومواصلات جوابات رياست حفظ ومراقبت وزارت فوايد عامه مورد مطالعه قرار گرفت .

انجمن پلان انکشافی بر بودجه شهرسازي که از طرف مشرانو جرگه از طريق دارالانشاء ولسي جرگه به انجمن سپرده شده است بحث کرد .

در جلسه روز مذکور انجمن معادن وصنایع به جوابات شرکت نساجي افغان بحث بعمل آمد .

در جلسه انجمن امور مالي و بودجه بر بودجه صدارت غور بعمل آمد .

در جلسه ٩ سرطان انجمن امور مالي و بودجه ولسي جرگه بودجه صدارت عظمي و رياست المپيك مورد بحث قرار گرفت .

ښاغلي عبدالله يفتلي معاون دوم صدارت به همراهي ښاغلي غلام فاروق سراج سکرتر جنرال رياست المپيك و رئيس ديوان محاسبات در جلسه انجمن شرکت کرده وبه سوالات وکلا در موارد توضيحات دادند .

کذا قانون سروي اراضي که در جلسه همسان روز ولسي جرگه به صورت يك کل مورد رأي گيري قرار داده شده بود پس از بحث ومذاکره با اکثریت ٨٢ رای موافق و شصتو دو رای مخالف به اکثریت آرا تاييد و تصويب گرديد .

همچنان متن پښتوي قانون مذکور از ماده ٤٥ - الي اخير در جلسه روز مذکور قرائت شد .

انجمن امور معادن وصنایع در جلسه همان روز قرار خود را راجع به الحاق افغانستان به میثاق شماره یکصدو یازده موسسه بین المللی کار صادر و به دارالانشاء سپرد . انجمن امور صحتی در اطراف پیشنهادیک عده از وکلا مبنی بروضع شفاخانه ها و پیشامد کا کتان شفا خانه با مریضان بحث کرد .

در جلسه روز مذکور انجمن امور داخله و اداره محلی جوابات ښاروالي کابل را در مورد اصلاح امور شهر تحت غور قرار داد انجمن امور فوايد عامه ومواصلات بر جوابات وزارت فوايد عامه و وزارت مخاربات در موضوعات مربوط غور کرد انجمن های ولسي جرگه ٧ سرطان بر موضوعات مربوط شان غور نمودند .

انجمن امور مالي و بودجه ولسي جرگه روز مذکور بودجه عادی دولت را که از رياست مشرانو جرگه از طريق دارالانشاء ولسي جرگه به این انجمن مواصلات کرده تحت بحث قرار داد .

بعد از يك سلسله بحث ساعت دو نیم قبل از ظهر ښاغلي محمد انور ضيائي وزير ماليه در حالیکه رئيس بودجه آن وزارت نیز باوي بود در جلسه انجمن شرکت کرده در باره بسوالات وکلا جواب گفت .

در انجمن امور فرهنگي بر جوابات وزارت اطلاعات و کلتور در مورد موافقتنامه فرهنگي افغانستان و جمهوريت مردم چین بحث صورت گرفت .

از ماده ١١٦ فصل دوم تادیب و محاکمه مامورین و کارکنان قوه قضائي مندرجه قانون تشکيلات و صلاحيت قضائي الي ماده ١٢٤ باخذف بعضي مواد و ايزادات بعضي کلمات از تصويب انجمن گذشت .

همچنان در انجمن فيصله بعمل آمد که ضميمه قانون تشکيلات و صلاحيت قضائي بحيث متن قانون مذکور بجای فصل سوم قانون قبول گردد .

انجمن های ولسي جرگه ٨ سرطان جلسه کرده وبر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

اعضای انجمن امور صحتی ولسي جرگه روز مذکور از امور نادر شاه روغتون دیدن کرد .

در جلسه انجمن روابط بین المللی بر قرضه که برای اعمار هوتل بین المللی باغ بالا اخذ گردیده غور بعمل آمد .

بانك بحث كرد .
 موضوع ساختمان هوتل بين المللی باغ بالا در جلسه همان روز در انجمن روابط بين المللی مطرح بحث قرار گرفت .
 بناغلی عبدالحي قاضي رئيس دستگاه ساختمانی افغانی در جلسه قبل از ظهر انجمن متذکره شرکت کرده در زمينه توضیحات داد .
 انجمن تقنین و امور عدلی در مورد ضمیمه الف و ب قانون تشکیلات و صلاحیت قضا ئی که قبلا بحیث متن قسمت آخر قانون متذ کره قبول شده بود بحث کرد .
 کذا در یکی از جلسات ولسی جرگه لغو وضع دو فیصد از معاشات صکوک و ثایق مالیات بر عایدات و غیره بنام سره میاشت به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .
 انجمن های ولسی جرگه ۱۳ سرطان جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند .
 در جلسه انجمن پلان انکشافی موضوع بودجه انکشافی دولت و بودجه انکشافی ریاست شهر سازی دوام داشت .
 در جلسه قبل از ظهر دکتور عبدالصمد حامد وزیر پلان اشتراك کرده و به سوالات اعضای انجمن در باره توضیحات داد .
 همچنان نماینده ریاست شهر سازی به سوالات اعضای انجمن در مورد بودجه انکشافی آن ریاست جواب گفت .
 انجمن امور فرهنگی در جلسه خود فیصله کرد که روز مولود سعود حضرت محمد (ص) در تمام ولايات کشور بشمول ولسوالی ها و علاقه داری ها بر گزار شود .
 انجمن قرار خود را در مورد به دارالانشاء ولسی جرگه سپرد .
 در انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه که به چند گروه منقسم گردیده اند بر بودجه وزارت ها غور بعمل آمد .
 قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی در جلسه انجمن تقنین و امور عدلی تا اخیر مطالعه گردیده و فیصله گردید که در جلسه آینده نماینده ستره محکمه غرض ارائه معلو مات اشتراك نماید .
 در جلسه روز مذکور انجمن پلان انکشافی بودجه شهر سازی مورد غور انجمن قرار گرفت .
 انجمنهای ولسی جرگه ۱۵ سرطان جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور نمودند .
 در جلسه قبل از ظهر انجمن پلان انکشافی در حالیکه دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه

جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .
 موافقتنامه همکاری تخنیکي و اقتصادی ۱۱۴ ملیون روبل بين افغانستان و اتحاد شوروی در جلسه ۱۰ سرطان ولسی جرگه پس از بحث و مذاکره به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید .
 متن موافقتنامه که همان روز در مجلس قرائت گردید قبلا در انجمن های امور بین المللی امور مالی و بودجه ولسی جرگه تحت مطالعه قرار گرفته بود که مورد تأیید انجمن های مذکور قرار گرفت .
 همچنان در جلسه فیصله شد بناغلی محمد انور ضیایی وزیر مالیه بعد از ظهر فردا (امروز) در جلسه ولسی جرگه اشتراك کرده و در باره دوسیه مربوط به انحصارات که از طرف انجمن امور بودجه و مالی ترتیب داده شده بود توضیحات به مجلس ارائه کند .
 جلسه به ریاست دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه دایر شده بود .
 کذا انجمن امور مالی و بودجه ولسی جرگه که به سه گروه منقسم شده بودند در جلسه همان روز بودجه های وزارت های داخله ، صحیه و معادن و صنایع را تحت غور و مطالعه قرار داد .
 انجمن های ولسی جرگه طی جلسات ۱۲ سرطان بر موضوعات مربوط بحث و غور کردند .
 دکتور محمد عمر وردك وزیر داخله و برید جنرال محمد رحیم ناصری قسـو ماندان عمومی ژاندارم و پولیس آن وزارت در جلسه قبل از ظهر انجمن امور داخله و اداره محلی اشتراك کرده به سوالات و کلا در مورد انتخابات بناروالی ها و اجرات موجود بناروالی کابل وزارت داخله و قوماندان عمومی ژاندارم و پولیس توضیحات دادند .
 انجمن های امور دفاع ملی و صحیه در جلسات روز مذکور بر موضوعات مربوط غور کردند .
 انجمن امور مالی و بودجه بر بودجه مربوط وزارت خانه ها بحث نمود .
 بحث بر بودجه انکشافی ریاست بانك صنعتی در انجمن امور پلان انکشافی دوام داشت .
 موضوعات زراعتی کشور مورد بحث انجمن امور زراعت و مالداري قرار گرفت .
 انجمن فواید عامه و مواصلات بر جواب های بانك رهنی و تعمیراتی در مورد باقیات آن

نيز حضور داشت انجنير محمد حسين مساء وزير فوايدعامه اشتراك كرده ودر باره بودجه انكشافى وزارت فوايد عامه به سوالات اعضاى انجمن توضيحات داد

همچنان ساعت يازده قبل از ظهر دكتور عبدالصمد حامد وزير پلان در جلسه انجمن

اشتراك كرده و به سوالات اعضاى انجمن در مورد بودجه هاى انكشافى وزارت هاى صحيه و داخله توضيحات داد .

انجمن پس از بحث و مذاكره درباره ميثاق افغانستان به ميثاق نمبر يكصد تساوى اجرت زن و مرد در مقابل كارورزش آن بحث نمود. انجمن پس از بحث و مذاكره در باره ميثاق مذكور قرار خود را صادر و غرض فيصله مجلس عمومى به دارالانشا سپرد .

در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالي و بودجه قرضه دوازده مليون دالر كه از ايالات متحده امريكا براى پروژه بند برق كجكي اخذ شده بود پس از غور به تصويب رسيد .

همچنان در جلسه بعد از ظهر انجمن قرضه چهار مليون وششصد هزار دالر براى پروژه شمالان ولايت هلمند از ايالات متحده امريكا اخذ شده بود تحت غور قرار گرفت .

در نتيجه فيصله اين موضوع تارسيدن جواب وزرت پلان به تعويق افتاد

در جلسه انجمن امور معادن و صنايع بر جوابات وزارت معادن و صنايع بحث صورت گرفت .

انجمن امور زراعت و مالدارى در جلسه فيصله كرد كه در آينده در جلسه انجمن انجنير مير محمد اكبر رضاء وزير زراعت و آبيارى و معين وزارت داخله اشتراك كرده و در باره علفچر هاى افغانستان وساير امور توضيحات بدهند .

انجمنهاى فرهنگى و فوايد عامه بر موضوعات مربوط غور كرد .

در جلسه انجمن امور داخله بر جوابات وزير داخله و قوماندان عمومى ژاندارم و پوليس

كه قبلا از طرف انجمن سوالاتى بعمل آمده بود بحث صورت گرفت .

در جلسه ۱۶ سرطان ولسي جرگه ۵۵۳ مليون افغانى مصرف مازاد بودجه سال ۱۳۴۵

پس از بحث و مذاكره به اساس نظريه انجمن امورمالي و بودجه آنجرگه به اكثريت آراء رد گرديد .

در جلسه ۱۷ سرطان ولسي جرگه ماده اول ، دوم ، سوم و چهارم طرح قانون پوهنتون

پس از بحث و مذاكره به اكثريت آراء تايد

و تصويب گرديد .

ماده اول تا چهارم كه جزء فصل اول ميباشد حاوى احكام عمومي در مورد ماهيت ، هدف ، شخصيت حكمي و تاسيس پوهنتون است .

جلسه برياست دكتور عبدالظاهر رئيس ولسي جرگه داير شده بود .

در جلسه استجواب ولسي جرگه كه بعد از ظهر ۱۸ سرطان برياست دكتور عبدالظاهر رئيس ولسي جرگه داير گرديده

بود ښاغلي محمد انور ضيائي وزير ماليه شركت نموده و در مورد دوسيه انحصارات دولتي كه از طرف انجمن امور مالي و بودجه آنجرگه ترتيب شده و در زمينه طي جلسات استيضاح نيز از طرف وكلا سوال شده بود توضيحات داد .

قبلا ښاغلي نور احمد اعتمادي صدر اعظم در جلسات استيضاح وعده داده بودند كه در مورد سوالات وكلا در موضوع انحصارات دولتي

وزير ماليه جواب خواهد داد . درين جلسه پس از آنكه وزير ماليه در مورد دوسيه انحصارات دولتي توضيحات داد و وكيل محمد

عمر اندخوئي از اندخوي ولايت فارياب ، و وكيل محمد علي قاضي زاده از پښتون زرغون

ولايت هرات ، دكتور عبدالكريم فرزاد از زنده جان ولايت هرات ، و وكيل فخرالدين از

تيوره ولايت غور و وكيل سيد ميمڼ شاهامير از مركز ولايت هلمند در مورد ديگر موضوعات

مربوط انحصارات دولتي نيز سوالاتى نمودند كه از طرف وزير ماليه جواب داده شد .

همچنان در جلسه قبل از ظهر ولسي جرگه در اثر پيښتهاد انعمه وكلاي ولسي جرگه

كه عضو انجمن مختلط شوري براى غور بر قانون انتخابات شوري ميباشند فيصله شد

تا مانند مشرانو جرگه دوعضو احتياطي براى شركت در جلسات انجمن مختلط از طرف

ولسي جرگه نيز تعيين شود .

در جلسه ۱۹ سرطان انجمن زراعت و مالدارى ولسي جرگه در حاليكه دكتور

عبدالظاهر رئيس ولسي جرگه نيز حضور داشت انجنير مير محمد اكبر رضاء وزير

زراعت و آبيارى و ښاغلي امانالله منصورى معين وزارت داخله شركت نموده در مورد

موضوعات علفچر هاى افغانستان بسوالات اعضاى انجمن توضيحات دادند .

در نتيجه فيصله شد تا درين موضوع به اشتراك وزارت هاى زراعت و آبيارى ، داخله و ماليه در باره مطالعات عميق صورت

بگيرد .

در جلسه انجمن پلان انكشافى ساعت ده

ولسی جرگہ

روز ۲۰ سرطان بودجہ عادی وزارتہای عدلیہ زراعت، مخابرات و معارف را تحت غور قرار داد.

همچنان انجمن تقنین و امور عدلی ولسی جرگہ روی جوابہای نمایندہ سترہ محکمہ کہ بروز نژدہ سرطان نمایندہ آن در مورد حل مواد و فصول قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی دادہ بود بحث نمود.

انجمن های ولسی جرگہ طی جلسات ۲۲ سرطان خود بر موضوعات مربوط غور و بحث کردند.

در جلسہ قبل از ظہر انجمن امور مالی و بودجہ ولسی جرگہ درحالیکہ دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگہ نیز حاضر بود بر بودجہ وزارت صحیہ بحث صورت گرفت.

پیغلہ کبرا نورزائی وزیر صحیہ در جلسہ انجمن امور مالی و بودجہ اشتراک نموده و درباره بودجہ عادی وزارت صحیہ بسوالات اعضای انجمن توضیحات داد.

همچنان در جلسہ بعد از ظہر انجمن متذکرہ بر موضوع قرضہ چهار ملیون و شش صد هزار دالر کہ برای تکمیل پروژه شمالان ولایت هلمند از ایالات متحدہ امریکا اخذ شدہ بحث گردید و بعد از یک سلسلہ غور انجمن قرار خود را صادر و بہ دارالانشاء سپرد. بناغلی حمیداللہ عنایت سراج معین اول وزارت معارف در جلسہ انجمن امور فرهنگی اشتراک کرده و راجع بہ موافقتنامہ ہسای فرهنگی کہ در انجمن تحت غور است بسہ سوالات اعضای انجمن توضیحات داد.

انجمن های پښتونستان و روابط بین المللی در جلسہ همان روز بر موضوعات مربوط بحث کردند.

وضع شفاخانہ های ولایات و تاسیس شفاخانہ ها در ولسوالی ها مورد بحث مجدد انجمن بہبود امور اجتماعی قرار گرفت. در جلسہ قبل از ظہر روز مذکور انجمن تقنین و امور عدلی درحالیکہ نمایندہ سترہ محکمہ نیسز حاضر بود در مورد فقرات باقیماندہ قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی بحث گردید کہ در نتیجہ قرار انجمن در مورد قانون مذکور با موافقہ نمایندہ سترہ محکمہ با بعضی ایزادات و تعدیلات در آن صادر و بہت غور مجلس عمومی بہ دارالانشاء سپردہ شد. انجمن امور داخلہ و ادارہ محلی در جلسہ همان روز خود بعد از غور چند روزہ گراف تشکیلات و خط مشی وزارت داخلہ بالواسطہ وظایف و تعلیمات نامہ های منضمہ اش نظریہ

قبل از ظہر روز مذکور پیغلہ کبرا نورزائی وساعت یازدہ قبل از ظہر انجنیر میر محمد اکبر رضاء وزیر زراعت و آبیاری شرکت نموده در مورد بودجہ های انکشافی وزارت زراعت و آبیاری و وزارت صحیہ بسوالات وکلا توضیحات دادند.

در جلسہ همان روز انجمن فواید عامہ و موصلات جوابات وزارت فواید عامہ در مورد قویکار بحث صورت گرفت.

در انجمن امور فرهنگی بسر موضوع موافقتنامہ فرهنگی بین جمہوریت چین و افغانستان غور بعمل آمد و فیصلہ گردید تا در جلسہ ۲۲ سرطان انجمن معین اول وزارت معارف شرکت نموده بسوالات وکلا درین موضوع توضیحات بدهد.

در انجمن امور داخلہ در مورد تشکیلات و خط مشی وزارت داخلہ بحث دوام داشت.

بناغلی فیض محمد رحیمی مدیر عمومی بود و پلان وزارت معادن و صنایع در انجمن امور معادن و صنایع شرکت کردہ در مورد امور صنعتی و شرکت ها و لمیتد ها بسہ سوالات اعضای انجمن جواب گفت.

در جلسہ همان روز انجمن تقنین و امور عدلی بحث روی موضوع بعضی از مواد فیصلہ ناشدہ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی صورت گرفت.

در جلسہ قبل از ظہر و بعد از ظہر انجمن نمایندگان سترہ محکمہ درین مورد بسوالات اعضای انجمن جواب گفتند.

در انجمن امور روابط بین المللی در موضوع میثاق شمارہ ۱۱۱ جلوگیری تبعیض در استخدام و شغل بحث و مذاکرہ گردید و قرار انجمن در مورد صادر و برای غور مجلس عمومی بہ دارالانشاء سپردہ شد.

کذا پیغلہ کبرا نورزائی وزیر صحیہ در جلسہ قبل از ظہر روز مذکور انجمن امور مالی و بودجہ ولسی جرگہ اشتراک کردہ در بارہ بودجہ عادی آن وزارت بسوالات اعضای انجمن جواب گفت.

همچنان در جلسہ بعد از ظہر دکتور محمد عمر وردک وزیر، بناغلی امان اللہ منصوری معین و مدیر بودجہ وزارت داخلہ اشتراک نموده بہ سوالات وکلا در مورد بودجہ عادی آن وزارت توضیحات دادند.

وزیر داخلہ یکتعداد سوالات تحریری انجمن را بمنظور ارائہ جواب نیز باخود برد. انجمن مالی و بودجہ ولسی جرگہ کہ اعضای آن بہ چهار گروپ تقسیم شدہ بود

وزارت صحیبه مورد بحث موجد قرار گرفت .
در جلسه قبل از ظهر انجمن تقنین و امور عدلی درحالیکه دکتور عبدالظاهر رئیس ولسی جرگه نیز حاضر بود قانون تنظیم امورمدافعیین تحت بحث قرار گرفت .
درجلسه بعد از ظهر از ماده اول فصل اول احکام عمومی تا ماده شش قانون مذکور بسا بعضی تعدیلات به تصویب رسید.

انجمنهای ولسی جرگه طی جلسات ٢٧ سرطان بر موضوعات مربوط غور و بحث کردند .

درانجمن تقنین و امور عدلی ولسی جرگه از ماده شش الی ماده دهم فصل دوم قانون تنظیم امورمدافعیین بابعضی تعدیلات وایزادات بتصویب رسید .

بحث بر بودجه عادی وزارت صحیبه در انجمن امور مالی و بودجه دوام داشت .
انجمن انکشاف و بهبود اجتماعی درموضوعات مربوط بحث کرد .

انجمن امور فرهنگی بر پروگرام عمومی نشریاتی وزارت اطلاعات و کلتور بحث نمود.

در انجمن فواید عامه و مواصلات درموضوع قرضه بانک رهنی و تعمیراتی بحث شده و فیصله گردید که در جلسه آینده انجمن دکتور محمد عمر وردک وزیرداخله و رئیس بانک رهنی و تعمیراتی اشتراک کرده و درباره تحصیل پول بانک توضیحات بدهند .

انجمن های ولسی جرگه ٢٩ سرطان جلسه کرده و بر موضوعات مربوط شان غور نمودند.
دکتور محمد عمر وردک وزیر داخله قبل از ظهر روز مذکور در حالیکه رئیس بانک رهنی و تعمیراتی باوی همراه بود ، درجلسه انجمن امور فواید عامه اشتراک کرده درمورد تحصیل باقیات بانک رهنی و تعمیراتی به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

انجمن امور داخلی و اداره محلی در جلسه همان روز بر موضوعات مربوط غور کرد .
انجمن تقنین و امور عدلی از ماده شش فصل دوم الی ماده ٤١ فصل پنجم قانون تنظیم و امور مدافعیین را با بعضی تعدیلات بتصویب رسانید .
انجمن امور دفاع ملی بر موضوعات مربوطه غور کرد و در نتیجه فیصله شد تا در جلسه آینده انجمن پیرنهوال وزارت دفاع ملی اشتراک کرده و بسوالات اعضای انجمن توضیحات بدهد .
در جلسه انجمن پلان انکشافی درباره جوابات وزارت صحیبه راجع به بودجه انکشافی آنوزارت بحث صورت گرفت .
همچنان فیصله گردید که در جلسه آینده انجمن ، دکتور محمد عمر وردک وزیر داخله اشتراک کرده و درباره بودجه انکشافی آن وزارت توضیحات بدهد .

انجمن امور مالی و بودجه در جلسه قبل ازظهر در مورد بودجه وزارت صحیبه بحث نموده و نظریات انجمن در باره تا رسیدن جوابات وزارت صحیبه موکول گردید .

همچنان انجمن در جلسه بعد از ظهر بودجه عادی وزارت داخله راجع غور قرارداد.
انجمن زراعت و مالداری پروژه تر بیسه ماهی را در افغانستان تحت غور گرفت .
انجمن امور فرهنگی به جوابات وزارت معارف در مسایل معارف غور کرد .

در انجمن فیصله شد تا يك هيئت از قوماندانی ولایت کابل و بانک رهنی و تعمیراتی بمنظور تحصیل باقیات تعیین گردد تا اقدامات جدی در زمینه اتخاذ شود .
در انجمن پښتونستان قبل از ظهر همانروز ښاغلی سید مسعود پوهنځار رئیس مستقل قبایل اشتراک کرده و در باره نشرات مربوط به پښتونستان بسوالات انجمن جواب گفت .
در جلسه بعد از ظهر انجمن فیصله شد تا در جلسه آینده انجمن ، دکتور محمدانس وزیر اطلاعات و کلتور اشتراک کرده و در

مشرانو جرگه

وبين المللي در زمينه تاييد گرديدو فيصله شد تا در بعضی اجزاء تحقيقات بیشتر بعمل آيد .

جلسه از ساعت ٩ قبل از ظهر به رياست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت دوازده ونیم ادامه داشت .

در جلسه عمومی ٢٧ جوزا مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود ماده اول طرح قانون ښاروالیها باجزء تعدیل باکثريت آراء تصویب ودر اطراف ماده مذکور بحث تا ساعت دوازده ونیم ادامه داشت .

انجمن های امور خارجه ، بين المللی ، معارف و سماع شکایات مشرانو جرگه نسیز روز مذکور جلسه نموده وبر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آوردند .

در انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود بر جوابات حکومت در مورد بعضی پروژہ های انکشافی مذاکره صورت گرفت .

در انجمن معارف که به ریاست سناتور محمد سعید مشعل دایر شده بود دکتور محمد صدیق معاون و ښاغلی محمد عیسی توخی مدیر روابط فرهنگی پوهنتون اشتراک و راجع به بعضی از موضوعات پوهنتون به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند .

در انجمن رفع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بر يك تعداد عرایض مراجعین غور به عمل آمده و ضمناً ښاغلی عبدالسمیع حمید رئیس تریبه معلمین وزارت معارف و مولوی عنایت الله ابلاغ مدیر مدرسه ابو حنیفه و مولا نسا گل محمد مدیر دارالعلوم کابل و ښاغلی حبیب الله عضو مدیریت عمومی مدارس دینی وزارت معارف و ښاغلی حسین احمد مدیر مامورین وزارت تعدلیه به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند .

انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض کرد .

در جلسه عمومی ٢٨ جوزا مشرانو جرگه بریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود در اطراف ماده ٣ - ٧ قانون ښاروالیها مباحثه صورت گرفته در نتیجه به اکثریت آراء فیصله شد .

هیئت فرعیه از اعضای مجلس تعیین شده اند این ماده را باسناد روحیه تذا کرات اکثریت تعدیل نموده به جلسه آینده مجلس

عمومی تقدیم دارند . مواد ٢ - ٤ و٥ قانون مذکور به اکثریت آراء تصویب گردید .

انجمن عدلی و قوانین ، سماع شکایات مشرانو جرگه روز مذکور جلسه نموده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بر موضوعات مربوطه غور و تدقیق نمود .

در انجمن سماع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقي مجددي جلسه کرده بود بر يك تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق به عمل آمده و فیصله های انجمن به دارالانشاء سپرده شد .

بعد از ظهر هیئت فرعی در اطراف ماده ٢ قانون انتخابات ښاروالی که از مجلس عمومی تعیین شده بود تجدید نظر نموده نظریه خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در جلسه عمومی ٢٩ جوزا مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود تعدیل ماده ٢ طرح قانون انتخابات ښاروالیها که به اساس نظریه انجمن فرعی مشرانو جرگه صورت گرفته بود مورد مذاکره و مباحثه قرار گرفت .

پس از يك سلسله بحث تعدیل هیأت فرعی به اکثریت آراء رد و فیصله شد که يك هیأت فرعی دیگر که از خود اعضای مجلس مجدداً تعیین گردیده اند در اطراف این ماده غور عمیق و مزید تری نموده صورت تعدیل خود را در جلسه آینده به مجلس عمومی تقدیم بدارند .

سیس در اطراف ماده شش قانون مذکور بحث صورت گرفته در نتیجه به اکثریت آراء تاييد تصویب شد .

در اطراف ماده ٧ مباحثه تا ساعت ٢ ونیم بعد از ظهر ادامه داشت .

کذا ښاغلی امان الله منصوری معین وزارت داخله ، برید جنرال محمد رحیم ناصری قوماندان عمومی ژاندارم و پولیس و ښاغلی حفظ الله (کریمی) مدیر پاسپورت وزارت داخله روز مذکور به انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه اشتراک ودر موضوع سیاحت سیاحین بی بضاعت در افغانستان بسوالات انجمن توضیحات دادند .

انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه بروز ٣٠ جوزا جلسه کرده و بر موضوع موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین افغانستان

و بین المللی در زمینه تاييد گرديدو فيصله شد تا در بعضی اجزاء تحقيقات بیشتر بعمل آيد .

جلسه از ساعت ٩ قبل از ظهر به رياست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت دوازده ونیم ادامه داشت .

در جلسه عمومی ٢٧ جوزا مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود ماده اول طرح قانون ښاروالیها باجزء تعدیل باکثريت آراء تصویب ودر اطراف ماده مذکور بحث تا ساعت دوازده ونیم ادامه داشت .

انجمن های امور خارجه ، بين المللی ، معارف و سماع شکایات مشرانو جرگه نسیز روز مذکور جلسه نموده وبر موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آوردند .

در انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود بر جوابات حکومت در مورد بعضی پروژہ های انکشافی مذاکره صورت گرفت .

در انجمن معارف که به ریاست سناتور محمد سعید مشعل دایر شده بود دکتور محمد صدیق معاون و ښاغلی محمد عیسی توخی مدیر روابط فرهنگی پوهنتون اشتراک و راجع به بعضی از موضوعات پوهنتون به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند .

در انجمن رفع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بر يك تعداد عرایض مراجعین غور به عمل آمده و ضمناً ښاغلی عبدالسمیع حمید رئیس تریبه معلمین وزارت معارف و مولوی عنایت الله ابلاغ مدیر مدرسه ابو حنیفه و مولا نسا گل محمد مدیر دارالعلوم کابل و ښاغلی حبیب الله عضو مدیریت عمومی مدارس دینی وزارت تعدلیه به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند .

انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض کرد .

در جلسه عمومی ٢٨ جوزا مشرانو جرگه بریاست سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود در اطراف ماده ٣ - ٧ قانون ښاروالیها مباحثه صورت گرفته در نتیجه به اکثریت آراء فیصله شد .

هیئت فرعیه از اعضای مجلس تعیین شده اند این ماده را باسناد روحیه تذا کرات اکثریت تعدیل نموده به جلسه آینده مجلس

و سویدن تا ساعت دوازده ظهر مباحثه نمود. بحث درین موضوع در جلسه آینده انجمن نیز ادامه خواهد یافت.

در جلسه عمومی اول سرطان مشرانو جرگه که به ریاست سناتور حبیب الله هلمند دایر شده بود فقرات الف، ب، ج، د، ه و ماده هفت طرح قانون بناروالی ها باسناد نظریه انجمن امور عدلی و قوانین آن جرگه به اکثریت تأیید و تصویب شد.

کذا انجمن سمع شکایات مشرانو جرگه به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بربیک تعداد عرایض مراجعین غورو تدقیق به عمل آورده ضمناً بناغلی محمد هاشم معاون مدیریت عمومی ارتباط و بناغلی خیر محمد صبری آمر تصفیه قوای کار وزارت فواید عامه در جلسه انجمن حاضر شده و به سوالات اعضای انجمن توضیحات دادند. انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد.

انجمن ذریعی که از طرف مجلس عمومی مشرانو جرگه جهت غور و تجدید نظر بر ماده (۲) قانون بناروالیها تعیین گردیده بود روز مذکور بعد از ظهر جلسه کرده و نظر به خود را در زمینه به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد در جلسه عمومی ۲ سرطان مشرانو جرگه در اطراف چهار فقره ماده (۷) طرح قانون بناروالیها مباحثه و مذاکره صورت گرفت در نتیجه با حذف و تعدیل یک در بعضی فقرات صورت گرفته به اکثریت آراء فیصله و تصویب به عمل آمد.

جلسه از ساعت نه و نیم قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر و تا ساعت دوازده و نیم ادامه داشت.

در انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه که بعد از ظهر همان روز به ریاست محمد هاشم مجددی دایر شده بود پوهاند محمد اصغر وزیر عدلیه و بناغلی سمیع الدین ژوند رئیس قوانین آوزارت اشتراک و در موضوع لغو اداره فتوی که قبلاً از طرف ولسی جرگه تصویب و به مشرانو جرگه فرستاده شده مباحثه و مذاکره صورت گرفت در نتیجه نظریه انجمن قوانین مشرانو جرگه مبنی به تقدیم پیشنهاد تعدیل قانون نمبر ۳ سال ۱۳۴۵

مستدل و قانونی پذیرفته شده قبول گردید که وزارت عدلیه به زود ترین فرصت این تعدیل رابه مشرانو جرگه میفرستد.

در جلسه عمومی ۳ سرطان مشرانو جرگه در اطراف چند فقره ماده هفت قانون

بناروالیها مباحثه و مذاکره صورت گرفت در نتیجه با حذف و تعدیل یک در بعضی فقرات صورت گرفت به اکثریت آراء تصویب گردید.

ماده ۸ - ۹ و ۱۰ قانون مذکور با جزئی تزیید که در ماده ۹ بعمل آمد به اکثریت آراء تصویب شد.

جلسه از ساعت ۹ قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه آغاز و تا ساعت ۱۲ و نیم ادامه داشت.

همچنان نظریه هیئت فرعی که از مجلس عمومی بغرض ترمیم ماده (۲) قانون بناروالیها تعیین گردیده بود در مجلس عمومی روز مذکور مشرانو جرگه مورد مذاکره و مباحثه قرار گرفته پس از یک سلسله بحث ترمیم هیئت مذکور به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید.

کذا در جلسه بعد از ظهر همان روز انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه بناغلی محمد اسمعیل نوسان مدیر قوانین و مقررات ریاست هوایی ملکی اشتراک کرده و در موضوع موافقتنامه هوایی بین افغانستان و سویدن به سوالات سناتوران توضیحات داد.

ریاست انجمن امور خارجه و بین المللی را سناتور عبدالهادی داوی به عهده داشت. انجمن سمع شکایات که به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق به عمل آمده فیصله های انجمن به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد.

در جلسه عمومی ۴ سرطان مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود ماده ۱۱ قانون بناروالی های طرح ولسی جرگه و ماده ۱۲ قانون مذکور طرح انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه مورد مباحثه قرار گرفت.

در نتیجه ماده ۱۱ طرح ولسی جرگه با تعدیل با اکثریت ۱۷ مقابل ۱۶ رأی و ماده ۱۲ طرح انجمن با حذف یک عبارت به اکثریت آراء تأیید و تصویب گردید.

همچنان پیشنهاد سناتور حبیب الله هلمند نایب دوم مشرانو جرگه در مورد تجدید نظر در قانون حجاب و ضمیمه قانون بند کجکی مورد مباحثه مجلس قرار گرفته پس از یک سلسله بحث فیصله شد که پیشنهاد سناتور هلمند به انجمن زراعت سپرده شود تا در اطراف آن غور و نظریه انجمن به مجلس عمومی تقدیم گردد.

بعداً باسناد پیشنهاد یک عده از اعضا مجلس به اکثریت آراء تأیید شد که چون

وعجالتاً تراکم کار مجالس عمومی ټاپک اندازه تخفیف یافته بهتر است حسب تعامل مجالس عمومی در هفته دو روز دایر گردد .

کذا انجمن های عدلی قوانین و سماع شکایات مشرانو جرگه بعد از ظهر روز مذکور جلسه کرده و بر موضوعات مربوطه غور و تدقیق به عمل آوردند .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی منعقد شده بود بناغلی عبدالوهاب طرزی رئیس گسرخندوی و بناغلی حامد محمود معاون مدیریت فرهنگی و بناغلی محمد اکبر معاون مدیریت ویزه وزارت خارجه اشتراک کرده و در موضوع سیاحتی بی بضاعت به سوالات اعضاء انجمن توضیحات دادند .

در انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمده و فیصله های انجمن به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد .

در جلسه عمومی ۵ سرطان مشرانو جرگه ماده ۱۲ الی ماده بیست و شش قانون بناروالی ها طرح انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه که توسط سناتور محمد هاشم واسوخت منشی قرائت گردیده و روی هر ماده رأی گیری بعمل می آمد که پس از یک سلسله بحث و مذاکره ماده سیزده با تعدیل تصویب و برای ترمیم ماده نژده و فقرات ز - و - ه ماده ۲۶ یک هیئت فرعی هشت نفری از خود مجلس تعیین گردیده فقرات ه و و ماده ۲۶ با ایزاد و تعدیل و باقی مواد به عین شکل تأیید و تصویب گردید .

جلسه از ساعت نه و نیم قبل از ظهر به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر و تا ساعت چهار ادامه داشت در انجمن سمع شکایات مشرانو جرگه که ۸ سرطان به ریاست سناتور عبدالباقی مجددی دایر شده بود بر یک تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق به عمل آمده ضمناً بناغلی فضل محمد خیرزاده معاون بانک ملی و مدیر مامورین وزارت مخایرات به سوالات اعضاء انجمن توضیحات دادند انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

انجمنهای امور مالی و بودجه سمع شکایات عدلی و قوانین مشرانو جرگه ۱۱ سرطان جلسه کرده و بر موضوعات مربوطه غور و تدقیق نمودند .

در انجمن امور مالی و بودجه که به ریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد فراهی دایر شده بود حساب قطعیه سال ۱۳۴۵ دو لست که باراپور ریاست عمومی تفتیش صدارت عظمی طریق دارالانشاء مجلس وزراء انجمن

در انجمن های امور خارجه و بین المللی ، عدلی و قوانین ، بودجه و مالی و سماع شکایات مشرانو جرگه ۱۰ سرطان جلسه کرده بر موضوعات مربوطه غور و تدقیق نمودند .

در انجمن امور خارجه و بین المللی که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود در اطراف جواب ریاست هوائی ملکی در مورد موافقت نامه هوائی بین افغانستان و سویدن غور و تدقیق به عمل آمده پس از یک سلسله بحث انجمن فیصله خود را راجع به موافقتنامه مذکور جهت ارائه به مجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه واری و تدقیق گردید .

در جلسه عمومی ۹ سرطان مشرانو جرگه مسوده تعدیل ماده ۱۹ و جزء ماده ۲۶ قانون بناروالی ها که از طرف هیئت فرعی معینه مجلس عمومی ترتیب گردیده بود مورد مذاکره از

در جلسه عمومی ۱۶ سرطان مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود فقرات الف، ب، ج، و، د، ماده ۴۳ قانون بناروالی ها طرح انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه مورد مذاکره و مباحثه قرار گرفت پس از یکسلسله بحث و مذاکره فقرات الف، ب، ج، به اکثریت آراء تصویب و راجع به فقره د فیصله گردید تا انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه به اشتراک سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه، سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول و سناتور عبدالوهاب آصفی و سناتور آقا رحیم زارع در فقره مذکور تجدید نظر نموده با اساس روحیه اکثریت مجلس آنرا تعدیل و مسوده تعدیل را به مجلس عمومی تقدیم نمایند .

انجمن های مشرانو جرگه ۱۷ سرطان جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور بعمل آمد .

در انجمن عدلی و قوانین بریاست سناتور محمد هاشم مجددی بر موضوعات مربوط بحث و مذاکره شد انجمن سمع شکایات بریاست سناتور عبدالباقی مجددی بر یک تعداد عرایض مراجعین واریسی و تدقیق نموده ، ضمناً بناغلی فضل محمد خیر زاده معاون بانک ملی به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد و انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود .

در انجمن امور مالی و بودجه به ریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد فسراهی در موضوعات مربوط غور و تدقیق بعمل آمد .

کذا انجمن مختلط شوری بر موضوع تعدیل ماه ۲۴۵ مکلفیت عسکری و خوانا بودن اعضا ها که بصورت یک ماده واحد ضمیمه اصول نامه اوراق گردد بریاست وکیل میرعلی گوهر جلسه کرده در حالیکه سناتور واسوخت منشی انجمن مذکور این دو موضوع را در جلسه طرح و توضیحات داد. مذاکره و مباحثه در اطراف نکات مورد اختلاف صورت گرفته پس از یک سلسله بحث در نتیجه انجمن مختلط شوری در هر دو موضوع فوق الذکر به موافقه نهایی نایل گردید .

انجمن عدلی و قوانین سمع شکایات و امور مالی و بودجه مشرانو جرگه ۱۸ سرطان جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمود. انجمن عدلی و قوانین که بریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات

مالی و بودجه مشرانو جرگه رسیدگی و مطالعه و با اظهار نظر در زمینه به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد . تا به ولسی جرگه تقدیم گردد .

انجمن سمع شکایات به ریاست سنا تور عبدالباقی مجددی جلسه کرده و بر یک تعداد عرایض مراجعین واریسی نموده و فیصله های انجمن را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در انجمن عدلی و قوانین که به ریاست سناتور محمد هاشم مجددی دایر شده بود بر موضوعات مربوطه غور و تدقیق به عمل آمد .

در جلسه عمومی ۱۲ سرطان مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی دایر شده بود مسوده تعدیل ماده (۳۵) قانون انتخابات شوری که از طرف هیئت فرعی ترتیب شده بود مطرح مذاکره و مباحثه قرار گرفته پس از یک سلسله بحث در نتیجه صورت تعدیل هیئت مذکور به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید. از ماده ۳۶ الی ماده ۴۱ قانون مذکور طرح انجمن قوانین که در ماده ۳۷ جزئی ایزاد و در ماده ۳۸ یک کلمه تعدیل بعمل آمد با ماده ۴۲ طرح ولسی جرگه که در آن نیز جزئی تعدیل به عمل آمد به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه ۱۳ سرطان بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه جلسه کرده و بر موضوعات مربوط بحث و مذاکره بعمل آمد .

انجمن سمع شکایات مشرانو جرگه ۱۵ سرطان بریاست بناغلی عبدالباقی مجددی جلسه کرده و بر یک تعداد عرایض غور و تدقیق نموده، ضمناً بناغلی محمد کبیر نورستانی معاون بناروالی کابل به سوالات اعضای انجمن توضیحات داد .

انجمن فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

همچنان در انجمن امور مالی و بودجه که بریاست سناتور حاجی محمد حسین (یاد) نراهی دایر شده بود در موضوعات مربوطه مذاکره و مباحثه بعمل آمد .

مربوطه بحث ومذاکره کرد .
انجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بر يك تعداد عرایض مراجعین واری نموده و فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .
همچنان انجمن امور مالی و بودجه بریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد فراهی جلسه خود را دایر و در امور مربوط مذاکره ومباحثه کرد .

در جلسه عمومی ۲۳ سرطان مشرانو جرگه که بریاست میر عبدالکریم معقول نایب اول مشرانو جرگه دایر شده بود از ماده ۵۰ الی ماده ۶۸ قانون ښاروالی ها طرح انجمن عدلی وقوانین مشرانو جرگه ماده به ماده بوسیله سناتور محمد هاشم واسوخت منشی بمجلس قرائت و روی هر ماده پس از بحث و مذاکره رأی گیری بعمل آمد . در نتیجه برای تعدیل ماده ۵۶ سناتور حبیب الله هلمند ، سناتور آقارحیم زارع ، سناتور دکتور عبدالوکیل ، سناتور محمد هاشم مجددي ، سناتور محمد امین یونسی و سناتور میر احمد مولای تعیین گردیدند تا مسوده تعدیل آنرا به اساس روحیه اکثریت مجلس ترتیب و در جلسه آینده به مجلس عمومی تقدیم نمایند .

به استثنای ماده ۵۹ که با ایزاد يك کلمه تصویب گردید و ماده ۶۸ طرح ولسی جرگه عینا تصویب شد باقي مواد متذکره به عین شکل تایید و تصویب گردید .

انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه ۲۴ سرطان بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه جلسه کرده و در اطراف موافقتنامه جدید اقتصادی افغانستان و اتحاد شوروی بحث نمود و فیصله شد تا در جلسه آینده نماینده وزارت پلان شرکت نموده در مورد به سوالات سناتوران توضیحات بدهد .

د رانجمن سمع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بريك تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمده فیصله های انجمن به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد .

در جلسه قبل از ظهر انجمن عدلی وقوانین که بریاست سناتور محمد امین خوگیانسی دایر و در موضوعات مربوط واری و تدقیق بعمل آمد .

راجع بتعین رئیس و نایب رئیس مذاکره صورت گرفته پس از يك سلسله بحث در نتیجه با اکثریت آراء حاجی محمد حسین یاد فراهی به حیث رئیس و سناتور محمد یعقوب سمنگانی به حیث نایب رئیس انجمن مالی و بودجه تعیین گردید .
در جلسه عمومی ۱۹ سرطان مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود بعد از آنکه تصویب ولسی جرگه راجع به میثاق توحید بعضی مقررات حمل و نقل هوایی بین المللی منعقد و وارسا با نظریه انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه تایید و تصویب ولسی جرگه باضمایم آن از طرف سناتور محمد هاشم واسوخت منشی مجلس قرائت گردید پس از يك سلسله بحث در نتیجه میثاق مذکور به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

همچنان درین جلسه از جزء (ه) ماده ۴۳ الی ماده ۵۰ قانون ښاروالی ها طرح انجمن عدلی وقوانین مشرانو جرگه مطرح بحث و مباحثه قرار گرفته جزء (ه) ماده ۴۳ و ماده ۴۴ الی ماده ۴۷ عینا به اکثریت آراء تایید و عبارت ماده ۴۹ عینا به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید در اطراف ماده ۵۰ قانون مذکور مباحثه تاختم مجلس ادامه داشت .

هیئت فرعی مشرانو جرگه که بغرض تجدید نظر در اطراف ماده ۲۳ قانون ازدواج تعیین گردیده بود ۲۱ سرطان بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه تشکیل جلسه داده در زمینه تعاطی افتکار ومباحثه صورت گرفته با اکثریت آراء تعدیلاتی پیشنهاد شد که مباحثه روی آن در جلسه آینده انجمن صورت خواهد گرفت .

انجمن سمع شکایات مشرانو جرگه ۲۲ سرطان بریاست سناتور عبدالباقي مجددي جلسه کرده در اطراف عرایض عدله از مراجعین

در جلسه روز مذکور سناتور محمد هاشم واسوخت منشی از ماده ۶۹ - الی ماده ۹۱ قانون ښاروالیها طرح انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه را بمجلس قرائت کرد و روی هر ماده آن پس از يك سلسله بحث و مذاکره رای گیری بعمل آمد .

در نتیجه رای گیری ماده ۷۲ تا زمانیکه تعدیل ماده ۵۶ بمجلس تقدیم نگردد ملتوی نمایند .

راجع به ماده ۷۵ فیصله شد که در این ماده نیز اصلاح و تعدیل بعمل آید . در مورد ماده ۷۹ فیصله بعمل آمد تا هیئت فرعی معینه ماده ۵۶ را تجدید نظر نموده و مسوده تعدیل خود را به اساس روحیه اکثریت مجلس در جلسه آینده تقدیم نماید .

مواد ۸۱ و ۸۶ با حذف يك ، يك کلمه و ماده ۸۲ باجزء اصلاح باکثريت آراء تصویب شد .

راجع بماده ۹۱ باکثريت آراء فیصله بعمل آمد که این ماده اساساً تعدیل گردد و مسوده تعدیل با اساس روحیه اکثریت اعضاى مجلس در جلسه آینده تقدیم شود .

باقی مواد به عین شکل تایید و تصویب شد .

انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه جلسه کرده و در اطراف موافقتنامه جدید اقتصادی بین دولت افغانستان و دولت شوروی در حالیکه ښاغلی عبدالوهاب حیدر معین و ښاغلی محمد خان رئیس مالی وزارت پلان در جلسه اشتراک داشتند مباحثه و مذاکره صورت گرفته نمایندگان وزارت پلان به پرسش های اعضا انجمن توضیحات دادند .

انجمن سماع شکایات مشرانو جرگه ۲۹ سرطان بریاست سناتور عبدالباقي مجددي جلسه کرده يك تعداد عرایض مراجعین را واریسی و تدقیق نموده فیصله های خود را به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

همچنان انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه بریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد فراهی جلسه خود را دایر ، و بر موضوعات مربوطه بحث و مذاکره نمود .

در انجمن امر مالی و بودجه که بریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد فراهی جلسه کرده بود در اطراف جواب ریاست ارزاق و احتیاجات عامه در مورد فروش جواری غور و تدقیق گردیده پس از يك سلسله بحث انجمن قرار خود را در زمینه صادر و به غرض ارائه بمجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه تقدیم نمود .

در جلسه بعد از ظهر انجمن عدلی وقوانین که بریاست سناتور محمد هاشم مجددي دایر شده بود برحسب فیصله قبلی مجلس عمومی سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول ، سناتور عبدالوهاب رؤفی و سناتور آقارحیم زارع با اعضاى انجمن اشتراک و مسوده تعدیل فصل (د) ماده ۴۳ قانون ښاروالیها را ترتیب و تصویب نموده به غرض ارائه بمجلس عمومی به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرد .

در انجمن امور عدلی و قوانین مشرانو جرگه که ۲۵ سرطان بریاست سناتور محمد هاشم مجددي جلسه کرده و در آن روی مسایل مربوطه مباحثه بعمل آمد .

در انجمن سماع شکایات که بریاست سناتور عبدالباقي مجددي دایر شده بود بريك تعداد عرایض مراجعین غور و تدقیق بعمل آمده و فیصله های انجمن به دارالانشاء مشرانو جرگه سپرده شد .

در انجمن امر مالی و بودجه که بریاست سناتور حاجی محمد حسین یاد فراهی دایر شده بود در اطراف مسایل مربوطه غور و تدقیق بعمل آمد .

در جلسه عمومی ۲۶ سرطان مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر شده بود مسوده تعدیل جزء (د) ماده ۴۳ قانون ښاروالی ها که از طرف انجمن عدلی و قوانین مشرانو جرگه به اشتراک سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه ، سناتور میر عبدالکریم معقول نایب اول ، سناتور عبدالوهاب اصفي و سناتور آقارحیم زارع ترتیب گردیده بود بمجلس قرائت گردید پس از يك سلسله بحث و مذاکره در نتیجه مسوده تعدیل مذکور به اکثریت آراء تایید و تصویب گردید .

بیانیه ښاغلی صدراعظم...

نداده باشم در این جلسات حاضر شدم .
توقع دارم که حکومت و شوری هر دو در
تطبیق طرز العمل های مهمه مطابق قانون
اساسی طوری اقدام نمایند که برای جریان
حیات سیاسی کنونی افغانستان سود مند
بوده و برای حیات سیاسی فردای آن تعامل
مفید و سلیمی را به میراث گذارد .

تفریق بین جلسه سوال و جواب و جلسه
استیضاح درین مورد اهمیت اساسی دارد .
تذکر این موضوع که یکعده وکلای محترم
خوشبختانه به آن اشاره نمودند درین جرگه
محترم لازم می باشد و برای جریان آینده
حیات پارلمانی افغانستان قابل توجه است .
یکی از وکلای محترم گرچه خود عضو کمیته
مشورتی قانون اساسی بوده درین موضوع
مخالطه نموده و طی بیانیه چنان تلقی نمود .
که گویا این حکومت از جواب دادن بسوالات
اعضای جرگه محترم پهلوی میزند و اینک
بانوضیح بازوم رفع چنین مخالطه ، و رعایت
تفریق بین جلسه سوال و جواب و استیضاح
حاضر در پایان این جلسات طبق روش
معمول پارلمانی توضیحات لازم را از طرف
حکومت تقدیم دارم یکعده سوالات روی
موضوعات مشخص وارد شده و یکعده به
صورت عمومی روی جریان اوضاع کشور
می باشد . همچنین موضوعات متفرق که به
اوضاع عمومی کشور تعلق میگیرد نیز مطرح
بحث قرار گرفته است .

جریانات کنونی :

من اجازه میخوام ضمن یک بیانیه عمومی
که در آن جواب مختلف جریانات کنونی
کشور را شرح میدهم بسوالات و استیضاحات
وکلای محترم نیز جوابات را تقدیم دارم .
در حالیکه یقین دارم وکلای محترم توقع ندارند
من از اجراء همه وزارت ها و دوایسر
افغانی طی سالیان اخیر درین جرگه جواب
بدهم لازم میدانم اظهار دارم که مقصد من
نیز آن نیست ادعا کنم و به اثبات رسانم
که اعمال ما درین دولت طی این سالین
سراسر قرین صلاح ، با ثمر و منزه از هر
شایبه بوده است . از جانب دیگر نمیتوان
ادعا کرد که این اجراء سراسر غیر قانونی
و متضمن آسیب برای جامعه بوده است .

نتیجه مهم این جلسات اینست که در طی
آن اینجانب و همکارانم به نقاط عمده نظریات
شما آشنائی حاصل کردیم .
باین جهت باکمال یقین میتوانم اظهار
کنم این جلسات استیضاح هفت ماه پس از
آغاز کار حکومت دارای منفعت بزرگی بود
و آن اینکه وکلای محترم برای ارزیابی کنونی
جریانات کشور دقت و تعمق نمودند و نگرانیها
و پیشنهادهای خود را به شکل تبصره ،
تذکار استیضاح و انتقاد اظهار نمودند .
در حقیقت این مشاهده عمومی اوضاع و
تحولات کشور نه تنها مظهر و وسیله دقت
اعضای ولسی جرگه و اعضای حکومت میباشد
بلکه در اصلاح امور و تفاهم و تعاون بین
قوای اجرائیه و تقنینیه نقش مهمی خواهد
داشت .

چنانکه اظهار داشتیم ما نه تنها به محدودیتهای
محیط ، پرسونل و اتمام مسائلیکه یک
کشور روبه انکشاف به آن مواجه میباشد
و همچنان فرو گذاشت هائیکه از طرف ما

تالار که مظهر آمال مردم ما است گرفته شده بود امروز نیز پس از هفت ماه اجراء و طرز العمل حکومت میتواند اتخاذ شود .

تعالیت هفتماهه حکومت

باین مقدمه مختصر اجازه میخواهم اجمال تعالیت هفتماهه این حکومت را که از طرف وزارت های مربوط در ساحه های مختلفه صورت گرفته است به اطلاع برسانم و در ضمن بجزایب سوالات طرح شده نیز بپردازم .

تفصیلات و یکمده سوالات البته در انجمن های ذیصلاح این جرگه محترم مورد بحث میاید . گرچه هفت ماه يك مدت بسیار کوتاه است و مسایل مملکت ما بی شمار و وسایل هم محدود اما آنچه در حدود توان میسر بوده از طرف ما مضایقه نشده است . يك قسمت از نقاطی که وکلای محترم به آن اشاره کردند و در موقع جلسات رأی اعتماد همه آنرا تذکار داده بودند .

قسمتاً از مسایلی است که در جریان سال های آینده مطابق به مندرجات پلان عملی میشود البته چنان مسایلی هم موجود است که در حدود امکانات رسیدگی به آن شده میتواند و یا قسمتاً به آن رسیدگی شده است اما يك مطلب اساسی را که موضوع توازن در حقوق انکشافی که چند مرتبه وکلا به آن اشاره کردند خصوصاً در ساحه معارف و صحیه میخواهم درین مورد بطوریکه در پایان جلسه رأی اعتماد بشوری محترم گفته بودم یادآور شوم تارسیدن به مرحله کمال مطلوب واهداف نهائی انکشاف که اصل توازن را در همه امور تعقیب و تامین کرده بتواند سالیان زیادی بکار است که آنهم بیشتر از همه مستلزم نظم و آرامش ثبات و استقرار در کشور میباشد .

موضوع رشوت

موضوع دیگری که بصورت عمومی روی آن اشاراتی بعمل آمد موضوع رشوت است . حکومت کمال آرزو مندی را دارد که موفق شده بتواند جلو اختلاس و رشوت را در کشور گرفته بتواند و یا تقلیلی درین مصیبت اجتماعی وارد نماید . موفقیت ما در عمل در زمینه متأسفانه حسب دلخواه نیست آنچه درین مورد بیشتر از همه لازم میباشد همکاری کافه مردم افغانستان است .

صورت میگیرد ، بلکه به محدود بودن قوای بشری اعتراف کنیم . باید ارزیابی ما واقع بینانه باشد از یکسو بدانیم که آرزو و مطلوب چیست و از دیگر سو میسر و مقدر کدام است . در اجراءات حکومت خلاهاموجود است و فروگذاشهائی صورت میگیرد اما به اطمینان کامل گفته میتوانم که این خلاها و فروگذاشتهای قصدی و عمدی نبوده و ما آرزوی جز خدمتگذاری مفید و صادقانه بوطن خویش نداریم .

شما وکلای محترم نیز فرزندان همین محیط هستی قوت و ضعف ، حدود توانایی و ناتوانی آنرا با مسایل پیچیده آن مانند من و بهتر از من درک کرده میتوانید اگر هر کسی درین مملکت ادعا بنماید که تمام این خواسته ها و نیاز مندیها را که راجع به اهمیت آن من باشم همنوائی کامل دارم در یکدم و یا چند روز و یا چندماه حتی چند سال انجام داده میتواند با تمام صراحت باید بگویم که این ادعا واقع بینانه نبوده و همانطوریکه در روز اول و در پایان سه روز جلسات رأی اعتماد درین تالار اظهار نمودم امروز پس از هفت ماه که پیشبرد وظایف قوای اجرائیه را به این حکومت تفویض کرده اید و در عمل این حکومت در جریان امور قرارداد میتوانم تایید بکنم و آن چیزها که در روز اول گفته بودم متکی بر واقعیت بوده و امروز هم در مقابل این حقیقت تلخ قرار داریم و من نمیخواهم هیچگاه ، و هیچوقت و هرگز برای دوام وظیفه بحیث رئیس حکومت از اظهار حقایق بیم داشته باشم . من بوضاحت و صراحت ، با صداقت و صمیمیت تمام موجودیت خلاها ، نارسائی ها و محدودیت ها را که امروز جامعه ما به آن دچار است و این حقیقت که پیشبرد اجرای امور مطابق آرزو و موازی با توقعات و خواسته های مردم و به منظور رفق احتیاجات کشور صورت گرفته نمیتواند درک میکنم و آنچه متذکر شدم يك واقعیت زندگی ما است اگر راه دیگری و یا وسیله بهتری از روی صدق سراغ شده بتواند گناه بزرگی خواهد بود که شخصی با اشغال کرسی ریاست حکومت در مقابل آن مانع و عایق تولید کند .

البته تشخیص و تصمیم آن در زمینه نزد وکلای محترم افغانستان است و این تصمیم همانطوریکه در گذشته در زیر سقف این

مساعدت همکاري و رهنمائي اعضاي محترم شوري ميباشد زيرا همه ما يکسان آرزومند ترقی وطن عزيز خویش بوده و ميدانيسيم درجائیکه خير ملت منظور باشد بايد فکراً و عملاً دوش بدوش يکديگر مجاهدت نماييم. جناب رئيس! من به بيطرفی حکومت اشاره نمودم اين بيطرفی حکومت در مقابل خواسته‌ها و ناخواسته های دسته بندی های سياسی ميباشد.

البته در موضوع منافع افغانستان هر گز و هيچ گاه بيطرف بوده نيتوانيم زيرا منافع افغانستان بالاتر از همه چيز قرار دارد. درک اين حقيقت مسلم به اندازه تشخيص مسئوليت و دقت مردم ما به قبول آن واحترام بوجايب ايشان ميباشد.

مسئوليت حکومت

ما مستشعر هستيم مسئوليتی که بردوش اين حکومت گذاشته شده است از حکومت ديگر متفاوت ميباشد زيرا در يك دوره نازک و خطير تاريخ کشور قرار گرفته ايم. ما بايد در هر حرکت و تصميم خود منتهای دقت و ملاحظه را بکار ببريم. اين عميق شدن در مسايل، تأمل و خبيرت که شايد در نظر بعضی اشخاص شکل عادی دارد در نظر ما نهايت لازمی و حتمی ميباشد زيرا هر تصميم دقيق ما ميتواند بحال امروز ... و فردای کشور ما مفيد و سودمند واقع گردد و هم امکان دارد هر تصميم و حرکت عجولانه ما به نظام و مصالح افغانستان آسیب برساند درين لحظه فکر ميکنيم که علاوه بر پيشبرد وظيفه، توة اجرائيه، يك تکليف و وظيفه ديگري نيز بر دوش ما گذاشته شده است که وظيفه تربیوی ميباشد. وظيفه تربیوی برای آماده ساختن همه مردم کشور در تحکيم نظام ديموکراتیک افغانستان، اين تربيه در مقابل کنترل و مهار انداختن روی خواسته ها و ناخواسته های شخصی ماست که ما نبايد به هيچصورت موقع بدهيم در اجرای امور محوله ما تبارز بکنند و يا نفوذی وارد آورد. پس ما ميتوانيم بگوئيم که اين تربيه از شخص خود من بحيث رئيس حکومت شروع گرديده متوجه همه افرايدیکه در دستگناه حکومت اجرای وظيفه مينمايند ميباشد.

قوة اجرائيه تحت نظام امروز صلاحيتهاي خود را محدود به حدود قانون ميداند و از اين رو وظيفه بس مهم دارد وظيفه بزرگ

رشتون ستانی با عوامل و نتایج قبيح آن جنبه های گوناگون دارد. همچنانکه رشتون گیری دارای درجات مختلف ميباشد رشتون دهی نيز هميزات گوناگون دارد و مطابق هريك اين هميزات و درجات بايد اقدامات لازم و متناسب نمود. چنانکه وکلای محترم ذکر کردند رشتون گيران کوچک و بزرگ وجود دارد و در مقابل آن رشتون دهان کوچک و بزرگ موجود است.

بطور خاص آسیب هاييکه رشتون دهان بزرگ در ساحة معاملات با دولت و دعوی جلابی برای مقاصد منمعت جويانه خود نه بجامه ميرسانند نبايد از نظر بيفتد.

جناب رئيس وکلای محترم!

چنانکه در خط مشی اظهار شده اعضای اين حکومت خود را از هر نوع تمايل خاص دسته بندی حزبی بر کنار و مجرد قرار داده. اين موقف حکومت ضمن خط مشی از طرف جرگه محترم تاييد شد و اميد دارم در اين مرحله اين بيطرفی سياسی در تصميمات عمومي جرگه محترم نيز مورد رعایت باشد تا همکاري موثر بين قوای اجرائيه و تقنينيه مطابق آرزومندی صميمی همه ما به نيکونی جريان يابد و در صدور تصميمات ما و شما مصالح کشور هدف قرار داده شود و منافع سياسی و مشخص دسته ها موجب انحراف ماوشما از اين طريق نگردد.

طی مدتی که اين حکومت از اين مجلس کسب رأى اعتماد نموده امور مملکت رامطابق خط مشی که مورد تصويب شوری آمده اجراء کرده است. در مورد يکدمه مسايل مهمه مطالعات مفصل وسيع لازم بود تا بوجوب آن اتخاذ تصميم و اقدامات لازمه صورت گيرد و چنين مسايل تحت مطالعه قرار داده شده است.

با همه آرزو های صادق خدمت گذاری و عاری از زهرگونه شايبه در مدت هفت ماه گذشته هيچگاه نخوانستيم دستگاهای تپليغاتی دولت را بحيث وسيله تپليغات در باره چنان پروژها و اقدامات که در مرحله پيشرفت ميباشد طوری بکار ببريم که آن را تمام شده جلوه دهيم ضمناً آرزومنديم درباره نارسائيها و خلاهاييکه در دستگاه اداری و در ساحة امکانات عملي ما موجود است بوضاحت اعتراف کنيم چه تا آنکه مشکلات خود را نشناسيم در راه چاره جوئی آن به کاميابی نایل نمی شويم. رسيدن باین مامول باتشخيص دقيقی مشکلات و مشوره در باره چاره جوئی آن به

شده بود. دواير ذی‌علاقه این پلان را از لحاظ تطبیق آن در داخل امکانات واقعی سرمایه گذاری در ساحات مختلف اقتصادی و اجتماعی مملکت مورد بررسی مجدد قرار داده اند. پیش بینی و تخمینات عواید و مبالغی که در این راه به مصرف می‌رسد شامل این مطالعات میباشد عنقریب پیشنهاد حکومت مبنی بر تعدیلات لازمه در طرح پلان پنجساله سوم بشوری تقدیم خواهد شد.

طوریکه به وکلای محترم معلوم است به صورت عمومی بیشتر از دو لثت بودجه انکشافی راکمک های پروژوی و مواد استهلاکی خارجی احتواء میدارد. یکی از کارهاییکه در راه پیشرفت وضع اقتصادی مملکت موثر بشمار میرود در یافت و تدارک کمکهای خارجی باشرايط مساعد تادیه میباشد که این کارها اکثرآ از طریق وزارت پلان اجراء میگردد. درین ساحه در جریان هفتماه اخیر اجراءات آتی صورت گرفته است:

کمک مالی و تخنیکي اتحاد شوروی باساس در خواست هاییکه قبلا به حکومت اتحاد شوروی داده شده بود هیئت اقتصادی افغانستان در ماه جدی ۱۳۴۶ عازم اتحاد شوروی گردیده موافقتنامه پنجساله را با اتحاد شوروی به امضاء رسانید بموجب این موافقتنامه مصارف اسعاری يك تعداد پروژهای انکشافی تامین گردیده و برای تهیه مواد استهلاکی کریدت معادل تقریباً يك میلیارد افغانی حاصل گردید. کریدت تکمیلی برای ادامه کار های بعضی پروژهای انتقالی تدارک گردید و علاوه با در نظر گرفتن مشکلات بیلانس تادیات قرضه باقی مانده گاز طبیعی که باساس موافقت نامه های قبلی بایست یکدم از صدور گاز تادیه میشد به قرضه هشت ساله تعدیل یافت به این ترتیب فشاریکه متوجه بیلانس تادیات میگردد در ظرف چند سال قریب تاحدی تخفیف خواهد یافت و قسمیکه دراول تصور میشد مجبور به طلب تعدید قرضه نشویسیم مجموع کریدت شوروی معادل ۱۷۶ میلیون دالر میرسد. همچنان تسهیلاتی در انجام کمک های فنی شوروی با تخفیف معیار معا شتات متخصصین و افزایش کمک بلا عوض به موسسه نسوان کابل صورت گرفته است.

علاوه بر تعیین مقدار کمکهای پروژوی تخنیکي ایالات متحده امریکا برای سال ۱۳۴۷ مذاکرات و موافقات برای کمکهای جدید صورت گرفته است - از جمله کریدت

آن سوق دادن این نظام بيك مسیر سلیم میباشد.

و برای رسیدن به آن مامول ما باید از تامل و تحمل، خیرت، حوصله و بالاتر از همه از خود گذری بادر نظر گرفتن يك هدف، يك اصل و يك مرام که آن موفقیت این نظام است کار بگیریم. ما از همه بیشتر به تامین نظم و آرامش و استقرار سیاسی که برای هر نوع انکشاف و پیشرفت موثر میباشد ضرورت داریم.

باین مقدمه مختصر بصورت اجمال اجراءات هفت ماه گذشته حکومت را که از طرف وزارت های مربوطه صورت گرفته بعرض میرسانم گرچه هفتماه مدت کوتاه است، مسایل کشور بیشمار و وسایل ما محدود توقعات و آرزو ها هم بی حد مگر آنچه مقدور بود در راه خدمت صادقانه به وطن مضایقه نگردیده.

اقتصاد مختلط و رهبری شده

وکلای محترم!

بطور عموم در ساحه رشد اقتصادی با پیروی از سیستم پلان کناری در داخل سیستم مختلط و رهبری شده توجه مزید حکومت بر افزایش تولیدات و مخصوصاً مواد غذایی یکی از موضوعات است که توجه ما را جداً جلب نموده است. در مسوده بودجه سال ۱۳۴۷ که به غرض مطالعه و تصویب به محضر شما تقدیم شده است مبلغ قابل ملاحظه ای در این راه تخصیص داده شده است.

طوریکه به وکلای محترم معلوم است در ساحه اقتصادی افغانستان مانند اکثر کشور های در حال رشد در مرحله حساسی قرار دارد. اوضاع مالی بین المللی و مشکلات جهان شمول اقتصادی - اوضاع مالی داخلی همه کشورها و مخصوصاً کشور های در حال رشد را تحت تاثیر قرارداده با آنها وضع پولی مملکت و ارزش پول افغانی در برابر اسعارجی که عامل موثر در تحولات قیم مواد عمومی محسوب میشود ثبات خود را حفظ کرد استقرار قیم مواد ارتزاقی به سطحیکه دهقان و مستهلك هردو بيك حد معقول مستفید گردند در اثر مساعدت اقلیم و توقع حاصلات کافی در آینده و نیز در اثر تدابیر احتیاطی مقدماتی میسر گردید. مردم باوصف شدت سرما از کمبود مواد ارتزاقی بر کنار بودند. پلان پنجساله سوم که قبلا بشوری تقدیم

رهگذر موعده قرضه ها و ديگر شرايط چنانكه مورد نيازمندي و توقع ملل در حال رشد ميباشد پيشرفتي حاصل نيكند .

اتكاء بخود

اين يك واقعه عمومي بوده عدم موفقيت كنفرانس تجارت انكشاف كه جلسات آن اخيراً در دهلي خاتمه يافت مظهر اين حالت است. كشور هاي در حال رشد بايد در اين مرحله تحول اقتصادي جهان بهتر از هر زمان بدانند كه بايد تا حدي كه توان دارند به خود اتكاء نمايند .

اين حالت مربوط به جريان اوضاع بين المللي و شرايط كنوني راجع به مساعدت مالي كشور هاي پيشرفته بکشور هاي در حال رشد ميباشد ساحه و پيمانه اين مساعدت ها پيوسته ضيق تر و محدود تر و شرايط مالي آن دشوار تر ميشود . ما همه بايد ملتفت باشيم كه باوجود قدرداني صميمي كه از مساعدت هاي دوستانه و بي شائبه كشورهاي دوست داشته ايم و داريم در آينده امكان آنها نخواهيم داشت متوقع چنين معاوت ها به پيمانه وسيع باشيم و بايد هر لمحۀ خود را بيشتر آماده آن سازيم كه بمنابع كشور خود و به نيروي بشري مردم خود اتكاء كنيم و رشد اقتصادي و اجتماعي آينده خود را بيش از پيش بر همين اساس بي ريزي نماييم و اين خود مستلزم قبول مشكلات و صرف مساعي جدي از طرف همه مقامات و افراد وطن ميباشد .

منابع مالي داخلي

منابع مالي داخلي كه شامل عوايد جاريه دولت بشمول عوايد موسسات دولتي ، عوايد جديد دولت كمكهاي مواد استهلاكي ميباشد درين ساحه كار عمده ايكه صورت گرفته است تخمين عوايد سال ۱۳۴۷ ميباشد كه در حين حال بمنظور تجديد نظر در طرح پلان پنجساله سوم عوايد پنجساله (۱۳۴۶ - ۱۳۵۰) بصورت عمومي تحت مطالعه قرار داشته و در آينده نزديكي يك تخمين جديد عوايد براي چار سال آينده ترتيب خواهد يافت باساس اين تخمين در باره حجم سرمايه گذاري پلان سوم و ترتيب تقدم و تاخر پروژه هاي انكشافي تصميمات لازمه صورت خواهد گرفت .

طويل المدت براي ساختمان برق آبي كچكي، تجهيزات براي پروژه سروي كادستر تپيه تجهيز دستگاه ساختماني وادي هلمند تپيه ۷۰۰۰ تن كود كيمياوي ، تپيه كريدت براي مصارف ترانزيت پاكستان و تپيه ۹۰ هزارتن گندم و ۶ هزار تن روغن نباتي تحت مذاكره قرار داشت و تا حال موافقه دو كريدت مربوط به كچكي و دستگاه ساختماني وادي هلمند بامضاء رسيده وساير موافقتنامه ها به مرحله امضاء قريب شده است ، رويهمرفته از مدرك كريدتهاي فوق تقريباً ۲۷ مليون دالر بدست مي آيد .

در مورد كمكهاي مالي و تخنيكي ازحكومات جمهوريت فيدرالي آلمان ، فرانسه ، دنمارك چكوسلواكي ، يوگو سلاوي و غيره بمنظور حصول كريدت هاي مناسب براي تمولل يكمده پروژههاي زراعتي ، صنعتي ، مواصلائي و تدارك امداد فني براي پيشبرد پروگرامهاي انكشافي مملكت تماس ها و مذاكرات جريان داشته و تا حال بعضي نتايج بدست آمده است كه در آينده موافقات كريدت فرانسه كه از آن در پروژههاي بزرگ زراعتي استفاده شده بتواند با حكومت فرانسه داخل تماس شديد . اخيراً بنسبت عدم امكان تعديل در خصوصيت قرضه موافقه شد كه از قرضه مذكور در تمولل پروژههاي صنعتي استفاده بعمل آيد . از حكومت دنمارك پيشنهاد يك كريدت مساعد بدون ربح حاصل و راجع بساير ممالك مذاكرات موثر بعمل آمده است .

توقع آن بود امداد خارجي كه از طرف دول دوست و موسسات بين المللي بدسترس افغانستان قرار داده ميشود يك منبع عمده باشد كه از آن در تطبيق پروژههاي انكشافي استفاده ميشود .

براي حصول كمك و قروض داراي شرايط سهل تاديه ، تماس هايي با دول دوست و موسسات بين المللي برقرار گرديده است . چنانچه موافقتنامه ها و قرارداد هاي كريدت و همكاري اقتصادي با بعضي دول دوست بامضاء رسيده و نتايج آن بمقام محترم شوري تقديم شده است . مذاكرات با بعضي كشور هاي ديگر هنوز جريان دارد .

باكمال صراحت بايد اظهار كنيم كه معيار مساعدت كشور هاي پيشرفته به كشور هاي در حال رشد بمنظور پيشرفت اقتصادي از

وکلاي محترم !

واقعی ترتیب گردیده و بغرض منظوری به شوری محترم سپرده شده است .
در بودجه سال ۱۳۴۷ در حدود ۶۰ میلیون افغانی برای تاسیس یکتعداد پروژه های کوچک محلی که برای انکشاف مجلات تاثیر آتی داشته باشد بمناسبت پنجاهمین سالگه استرداد استقلال کشور نیز پیشبینی شده است. اهداف سرمایه گذاری مصارف پروژه های مندرجه پلان سوم مورد تجدید نظر قرار گرفته و قسمتی از کار آن به انجام رسیده است .

اجراآت عمده بمنظور پیشرفت پروژه های انکشافی بر علاوه حصول راهپور های مصارف و اجراآت و موافقه اجرای تخصیصات ربع وار واز پروژه ها در قسمت پیشرفت پروژه های انکشافی یکمده قرارداد ها در جریان مدت فوق در وزارت پلان تحت بحث قرار داده شد که ذیلا توضیح میگردد :

به اثر موافقتنامه ۱۶ دلو ۱۳۴۶ افغانستان و اتحاد شوروی یکتعداد قرارداد های بمنظور توريد مواد ووسایط کار استخدام متخصصین برای پروژه های تفحصات نفت امور ساختمانی ساحه رهایش فابریکه کود و برق و منطقه استحصالی کود و برق بوزارت پلان تحت مطالعه قرار دارد که بمجرد طی شدن مراحل قانونی موافقتنامه مذکور برای امضاء آماده خواهد شد .

همچنان قراردادی بمنظور خریداری سامان ولوازم بهره برداری گاز طبیعی تحت مطالعه است یک متن بمنظور تکمیل قرارداد پروژه تخنیکم نفت مزار شریف مطالعه گردیده و بعد از معلومات لازمه در باره متخصصین مربوط موافقه امضای آن داده شد .

قرارداد ها

قراردادی بمنظور خریداری سامان ووسایط ساختمانی و استخدام متخصصین لازمه برای ساختمان شبکه آبیاری بند سرده در وزارت پلان تحت غور و مطالعه قرار داده شده و بعد از مذاکرات لازمه با مقامات شوروی تعدیلات کلی در آن وارد گردیده چنانچه اندازه تکت پو لی آن از دو نیم فیصد به دو فیصد تقلیل داده شده که اخیراً توسط وزارت مالیه بامضاء رسید .

یکمده قرارداد های برای خریداری پرزدهجات لازمه جهت ماشین آلات دستگاه ساختمانی انهار و قنوات و زراعت مطالعه گردیده و بعد از اخذ معلومات لازمه موافقه امضای آن داده شده است .

در وزارت پلان پیش بینی های بیسلانس تادیات برای مدت پنجسال با در نظر گرفتن تغییرات سال اخیر در حجم تولید اموال صادراتی ترتیب یافته و مورد مطالعه مشترک وزارت های ذی علاقه و بانک مرکزی واقع گردید در نتیجه این مطالعات معلوم گردید که وضع بیلانس تادیات قسماً به اثر بلند رفتن حجم تادیات مملکت برای تادیه اقساط و ربح قروض خارجی روبه خرابی گذاشته است و همچنان پائین رفتن تولیدات اموال صادراتی و خرابی بازار های خارجی در راه نامساعد ساختن بیلانس تادیات تاثیر سوء وارد نموده است .

این وضع مستلزم تشویق تولیدات و صادرات اقلام عمده صادراتی و کمک های خارجی میباشد به این اساس اجراآت آتی صورت گرفت .

تشویق تولیدات داخلی

بمنظور تشویق تولیدات داخلی و صادرات اقلام عمده نرخ خریداری پنبه و تسعیر اسعار آن نرخ تسعیر اسعار قره قل ، نرخ تسعیر اسعار پشم ، بالترتیب تقریباً ۴۰ فیصد ، ۳۵ ، ۲۴ ، ۲۴ فیصد و ۲۵ فیصد بالا برده شد که اجرای آن بشکل سانسبیدی عملی میشود امید است که با اثر نرخ های جدید حجم تولیدات و صادرات را سالهای آینده بالا ببرد .
 مطالعات مزید برای تدبیر آینده آن وقتاً فوقتاً جریان خواهد داشت .

درباره تصویب بودجه انکشافی ۱۳۴۷**ترتیب بودجه انکشافی سال ۱۳۴۷**

بخاطر باید داشت که تا زمان آغاز وظیفه این حکومت هنوز بودجه انکشافی سال ۱۳۴۶ از طرف شوری منظور نشده بود بعد از مذاکره با مقام محترم شوروی در بودجه سال ۱۳۴۶ باسناد تصویب شوروی تعدیلات لازمه از نگاه تشبیت مصارف انکشافی آن در مورد پروژه های جدید شروع نشده بعمل آورده شد .
 همچنان پروژه های انکشافی وزارت خانها و دواير شامل پلان بتفریق پروژه های انتقالی و جدید شروع شده و نا شده و توضیح مدارک تمویل شامل فورمه های دواير مربوط ساخته شد .
 بودجه سال ۱۳۴۷ - باسناد مدارک مثبت از منابع خارجی و با در نظر گرفتن امکانات

بانك بغرض مطالعه و سروی پروژهای مذکور چندی قبل بکابل وارد شد .

همچنان در باره حصول قرضه ای بمنظور تهیه آب آشامیدنی برای يك عده شهر های مهم کشور از جاپان که در خواست آن قبلا ارسال شده بود با حکومت جاپان تماس مفید گرفته شده است .

بغرض استفاده نهایی از سامان و آلات که بعد از تکمیل پروژهای باقی مانده تجویز شد که فهرستی از همه سامان ترتیب و تفکیک گردد تاچه اندازه از سامان مذکور در سایر پروژهای تحت ساختن استفاده بعمل آمده میتواند و سا سان متبانی قابل لیلام میباشد بناء هیئتی مرکب از اهل خیره به پروژهای تکمیل شده از قبیل نغلو ، سالنک ، لین غربی و غیره اعزام شد که قسماً راپور مطالعات شان با فهرست سامان بوزارت پلان توصل ورزیده است و با مرور زمان تمام چنین پروژه تحت اینطور مطالعه و بررسی قرار خواهد گرفت . چون در پیشبرد امور انکشافی کشور قوه بشری يك نقش مهم دارد باساس ضرورت دواپروپروژهها از يك طرف و تعداد فارغ التحصیلان از طرف دیگر در توزیع فارغاران پوهنتون و مکاتب مسلکی اقدام شد و بغرض رفع شکایت فارغ التحصیلان و در نظر گرفتن احتیاج دواپروپروژهها دولتی فورمهها ترتیب گردید و برویت معلومات آن اشخاص مذکور را توزیع کرده است چنانچه در شش ماه اخیر (۲۴۹) نفر لیسانسه و (۲۰۲) نفر بکلوریا پاس و مکاتب تخنیکي و (۱۸۱) نفر فارغان صنوف نهم مکاتب تخنیکي به دواپروپروژهها دولتی از مجرای وزارت پلان معرفی گردیده اند .

بجواب سوال یکی از وکلای محترم در مورد سیاست حکومت روی قروض خارجی متذکر میشود :

قروض خارجی :

از آنجا که منابع مالی داخلی کشور ضرورت سرمایه گذاری و مصارف انکشافی را کفایت نمیکند افغانستان مجبور است از کمکهای خارجی استفاده لازمه نماید در حصه اخذ کمکهای خارجی خواه بشکل امداد بلا عوض و یا قروض باشد سیاست خارجی افغانستان این است که کمکهای دول دوست افغانستان و موسسات بین المللی فاقد شرایط سیاسی باشد .

قرار دادی بمنظور سروی و پروژه سازی شفاخانه چهار صد بستر عسکری ملاحظه شده و از طرف وزارت دفاع ملی امضاء گردیده است .

قراردادی بمنظور خریداری سامان و لوازم يك مرکز تنظیف لباس برای موسسه پولی تخنیک کابل که به اثر مراجهت وزارت پلان به مستشاریت اقتصادی شوروی از مدرک قرارداد های سابقه موسسه مذکور بدست آمد مطالعه گردید و بعد از تعدیلات لازمه موافقه امضای آن داده شد .

همچنان يك عده قرار داد های مربوط ریاست میخانیکي وزارت فواید عامه برای خریداری وسایط و تجهیزات موافقه شده است .

موافقتنامه های حصول قرضه برای پروژه ساختمان برق آبی کجکی تجهیزات دستگاه ساختمانی وادی هلمند ، سامان و لوازم پروژه سروی کادستر و خریداری هفت هزار تن کود کیمیاوی تحت غور و مطالعه قرار داده شده و با نمایندگان اداره انکشاف بین المللی مذاکرات مزید بعمل آمده است چنانچه موافقتنامه های قرضه کجکی و دستگاه ساختمانی هلمند با امضاء رسیده و موافقتنامه های دیگر آنهم عنقریب امضاء خواهند شد . که هر دو موافقتنامه به جرگه محترم تقدیم گردیده است .

از جمله موافقت هائیکه با شعبات اختصاصی ملل متحد صورت گرفته موافقتنامه حصول مواد غذائی برای کارگران و ناقلین وادی هلمند و کارگران پروژهای انکشاف پکتیا از موسسه ملل متحد از طریق پروگرام غذائی جهان قابل ذکر میباشد بعلاوه در خواستی به ملل متحد در باره مطالعه اقتصادی ولایت کنرها و تهیه يك راپور مکمل بمنظور رویدست گرفتن پروژهای زراعتی صنایع کوچک از طریق وزارت پلان ترتیب و به اداره ملل متحد در کابل ارسال گردیده است .

همچنان د رمورد آغاز یکدهه پروژه ها و فعالیت هائیکه برای آن قبلا امداد کشور های دوست و موسسات بین المللی تقاضا شده بود تعقیبات مکرر بعمل آمد چنانچه پروژهای کلینیک دندان و پولی کلینیک مربوط وزارت صحه و پروژه صنایع کوچک پکتیا که درخواست های حصول امداد از جمهوریت اتحادی آلمان برای آنها قبلا ارسال گردیده بود تعقیب گردید . به بانك آسیایی درباره تمویل پروژهای آبیاری و زراعت در خواستی ارسال گردیده بود که هیات متخصصین

راجع به شرایط تادیه قرضه و ربح آن سیاست حکومت اینست که اولاً تا حد ممکن كمك خارجی طور امداد بلاعوض باشد و در صورتیکه چنین نوع امداد میسر نباشد ، قروضی اخذ گردد که مدت تادیه و ربح آن باوضع تادیات افغانستان ومولدیت پروژها و پروگرامهای انکشافی تناسب داشته باشد و اندازه احتیاج افغانستان بكمك خارجی مربوط به قدرت جذب و موجودیت توان مالی داخلی میباشد رقم مذکور در پلان پنجساله سوم که تحت تجدید نظر است تثبیت وبه مجلس محترم ارائه میگردد .

در ساحة امور مالیاتی

جناب رئیس وکلای محترم !

در ساحة امور مالیاتی اطمینان میدهم که در راه تقلیل مصارف و صرفه جوئی بودجه از نظریات مفید نمایندگان محترم ملت به پیمانه وسیع استفاده کرده ایم ، با کمال یقین گفته میتوانیم صورت بودجه عادی و انکشافی که تحت مطالعه شما می باشد زاده تلقین نظریات حکومت وشوری وحتی الامکان منطبق بر حقایق زندگانی اقتصادی و مالی کشور و امکانات پیشرفتهای اقتصاد واجتماعی آن است .

در بودجه دولت که مورد مطالعه مقام محترم شوری می باشد از جمله علل کسر عواید پیش بینی شده عدم همکاری کامل عده زیاد مردمان مالیات دهنده و رکود تحصیل بقایا قابل تذکر است . امیدوارم هموطنان گرامی این حقیقت را کاملاً درک نمایند که موفقیت در راه تأمین نیاز مندیهای عاجل مملکت با میزان علاقه و آمادگی آنها در ایفای وجایب قانونی مالیات و محصولات رابطه مستقیم دارد .

حکومت وظیفه خود میداند با میسر کردن تسهیلات قانونی در طرز العمل تحصیل و رفع سرگردانی مودیان در ایجاد چنان فضای مساعدی بکوشد که مکلفیت های قانونی مالیات دهان بحیث یک وجبیه ملی و مثل شوق و علاقه آنها در پیشرفت و ارتقاء مملکت تلقی گردد ، چنانکه در این مورد اخیراً اقداماتی صورت گرفته است .

ما معتقدیم که حکومت در راه موفقیت اهداف ملی قبل از همه به همکاری وهمنوائی و پشتیبانی نمایندگان ملت و همه طبقات مردم نیازمند است . یقین دارم مقام محترم

شوری و همه هموطنان ما با درک این حقیقت و التفات به موقف خطیر مالی درک کرده اند که مودیان باید بیشتر از هر وقت دیگر مکلفیت های قانونی وجایب ملی خود را احساس کرده در راه تقویه بنیه مالی مملکت صرفه جوئی اسعار خارجی وانکشاف منابع تولیدی داخلی با مرام های اساسی حکومت وشوری همنوائی کامل خواهد داشت .

لزوم صرفه جوئی در مصارف و خاصه در مصارف اسعار توجه ما را به نکته دیگری که ضمناً صیغه اخلاقی دارد جلب میکند و آن جلوگیری از تجمل پرستی و تقاضا های ناموزون است که با سوبه زندگانی و عنعنات و اخلاق ما غیر متناسب بلکه مغایر میباشد .

درین مورد همکاری حکومت - مردم پدران ومادران و جوانان ، مریبان و روشنفکران صالح کشور لازم می باشد .

بالموم در ساحة امور مالیاتی علاوه بر آغاز تجدید نظر به تعرفه گمرکی غور بر مسایل مالی آسیابی - تجدید نظر و غور بر موضوع مالیه صنفی مطالعات بر موضوعات مربوط به بقایای عواید صورت گرفته پیشنهاد در باره فراهم آوری سهولت برای باقیدهان مالیاتی و جمع آوری اقلام حسابی قابل تصفیة مصارفاتی با تفکیک هر واحد بودجری تقدیم توجه واحد های اداری برای تعقیب آن از طرف وزارت مالیه جلب گردیده و طرق بهتر تصفیه و تحصیل بقایای تصدیها جستجو گردیده و حتی الامکان تسهیلات ممکنه برای باقیدهان و تحصیل باقی فراهم گردید .

همچنان در قسمت آن اموال وارداتی که طی مراحل گمرکی آن مشکوک بنظر میرسد تعقیب و مراقبت جدی بعمل می آید . بفرض تحقیق عواید پیش بینی شده بودجه و کنترل صحت اجراءات اجزای مالیات مستقیم و محصول گمرک شعبه تفتیش بعدی تاسیس گردید .

تعلیماتنامه عواید بحیث یک رهنمای تطبیقی قانون جدید مالیات تدوین و تحت غور حکومت میباشد .

در ساحة حساب گیری و موجودی های جنسی و تنظیم تحویلخانه ها طبق اساسات سیستم محاسبه جنسی بفرض معرفی و تطبیق و رهنمایی فنی آن به تاسیس کورسهای تربیوی اقدام گردید .

طوریکه از طرف اعضای حکومت در کمیسیون های مربوط ولسی جرگه توضیح شد علت رکود اقتصادی در مرحله فعلی بیشتر آنست

بودجه تصديبا :

راجع بسوال ديگر در مورد بودجه تصديبا اجراء وزارت ماليه از حكم قانون بودجه و محاسبه پيروي ميكند هر گاه ولسي جرگه به تدقيق و تصويب بودجه تصديبا اصرار داشته باشند اولتر بايد حكم قانوني مذكور تعديل گردد آنوقت بودجه تصديبا طبق حكم قانوني به ولسي جرگه تقديم خواهد شد .

در بارة الزام اختلاس در سابق قابل توضيح است كه ماصد فيصد صحت اجراء را در گذشته و حال تايد نيكيم طبعاً نواقصي كه بوده و موجود است توسط هيئت هاي تفتيش وقتاً فوقتاً رسيدگي و تحقيق و تعقيب قانوني بعمل آمده و كنوان هم جريان دارد .

در بارة تعيين قيمت گندم ، فروش رياست ارزاق كه توضيح خواسته شده بايد متذكر شد كه تنها در قيمت گندم خريد داخلي موثر نبوده بلكه قيمت گندمها نيكه از خارج نيز خريداري شده بالاى اين قيمت تاثير وارد نموده است .

د مورد سوالي روى تشكيلات دواير متذكر ميشود كه تشكيل همه دواير هميشه از نظر صرفه جوئي تدقيق ميشود و اصلاحات عمومي در نظر است كه درباره همه دواير وارد شود اناي تشكيل تشكيل نمايندگيهاي تبيه غله و اجراء كار آن ذريعه مستوفيا در عين حال نيكه شايد مزيايي داشته باشد از وجود معاذير آن نيز چشم پوشيده نمتوانيم و تفاوت بودجه صرفيات اين كار بين نمايندگي تبيه غله و مستوفيت جزئي خواهد بود .

توزيع كوپون ذريعه وزارتها در عين حال نيكه امكان جعل كاري را در كوپون بر نميدارد بسيار امكان دارد كه زمينه مساعد تري را براي جعل كاران فراهم سازد .

در مورد سوال ديگري توضيح ميشود كه دولت فيصله ولسي جرگه را در قسمت موثر هاي حكومتي نظر به ارتباط آن به بودجه دولت محترم شمرده موثر هاي غير مجازاكثر دواير دولت را متوقف ساخته در معرض فروش قرار داده است . ضمناً مشكلات دواير در تطبيق كامل فيصله ولسي جرگه از طرف حكومت مورد غور بوده تجوز نيكه درين باره بيشنهاد شود غرض غور مجدد ولسي جرگه باطلاع نمايندگان محترم رسانيده ميشود .

كه بعد از ختم پلان دوم سرمايه گذاري كافي بمنظور انكشاف توليد و تزئيد فعاليت اقتصادي و جذب كارگران بنا بر مشكلات مالي صورت گرفته نوانست .

معيار صرفيات دولت را بودجه منظور شده هر سال تشخيص ميكند كه از تدقيق كامل نمايندگان محترم ميگذرد در داخل بودجه منظور شده صرفه جوئي لازم وظيفه اعضاي حكومت بوده تا حد نيكه جريان كار متضرر نشود رعايت ميگردد از جانب ديگر صرفيات بيشتر دولت در ساحات ضروري يكي از وسايل رفع مشكلات بيكاري و بطي شدن سير تحول اقتصادي است .

راجع به تذكر يكي از وكلاي محترم درباره اخذ ماليه بايد اظهار دارم هيچ نوع ماليه بدون حكم قانون گرفته نميشود اگر هم در گذشته تكاليفي بوده باشد وقتاً فوقتاً به موجب مراجعه و رسيدگي رفع گرديده است .

اگر منظور سوال اخذ ماليه و (خسبر) از يك محل باشد قابل توضيح است كه ماليه و خسبر هر دو از عين محل گرفته نميشود بلكه ماليه مربوط چنان ساحه است كه در همان محدوده تصرف مالكانه صورت گرفته

وزمين به اساس ملكيت مورد استفاده واقع است اما خسبر از چنان اراضي گرفته ميشود كه اصلاً ملكيت عامه بوده بدون تصرف مالكانه با اساس عمل كرد در دسترس اشخاص قرار دارد آن قسمت زميني كه زايد به استحقاق ملكيت و خارج حدود مشخصه آن در تصرف مالكين باشد تابع خسبري يا ماليه بست يا اجاره قرار ميگيرد .

چون مراجعات در اين خصوص بسوزارت ماليه افزايش يافته است قرار نيكه مملومات دارم وزارت ماليه اين موضوع را به صورت مفصل مطالعه نموده و به مراجعات يومييه مراجعين در اين قسمت قناعت داده و بازم حاضر است در هر موقع بقناعت مراجعين بپردازد .

در بارة سوالي كه حساب قطعيه سال ۱۳۴۵ به ولسي جرگه نرسيده است تذكر داده ميشود كه حساب قطعيه سال ۱۳۴۵ از طرف وزارت ماليه قبلاً ترتيب گرديده و حسب معمول بفرض تدقيق به رياست تفتيش محاسبات سپرده شده بود و تدقيق محاسبين رياست تفتيش نيز بر روى حساب قطعيه سال ۱۳۴۵ انجام و توحيد حساب قطعيه مر تبه در موقع تقديم بودجه سال جاري بمشرانو جرگه هم تقديم گرديده است .

فضایای کوپراتیف تفتیش و تحقیق شده و هر دوسیه از مجرای اصولی تحت اقدام گرفته و بعضاً بحکم محاکم مربوطه فیصله شده و بعضی معاملات حسابی پیچیده و مغلط آن هنوز تحت تصفیه حسابی قرار دا رد . طوریکه قبلاً بجواب دیگری توضیح شد از جمله دوسیه های مذکور ۱۷۵ دوسیه به خازنوالی جهت رویت به محاکم مربوطه ارسال شده و ۱۱۰ دوسیه دیگر بانحصارات جهت تکمیل نواقص یا تجدید نظر به اثر شکایات مردم که يك امر حتمی دانسته میشود تحت دوران بوده و دو دوسیه هم در قوماندانی امنیه تحت تحقیق میباشد . نظر وکیل محترم در باره حذف مالیه زمینهایکه در منطقه سفلی هیرمند تحت آب آمده نزد وزارت مالیه قابل غور بوده و عملاً اقدامی بعمل آمده است . اما چون زمین تحت آب متعلق بیک تعداد مردم قریب جات مختلف میباشد و علاوه زمین از نقطه نظر مقدار مالیه درجات متفاوت دارد آب هم بعد از موسم آبخیزی و درفصل کم آبی يك اندازه زمین زراعتی با گلرسوبی مساعد زراعت ترك میکند و مردم از آن استفاده زراعتی مینمایند بناء بایست معلومات مکمل در دست باشد که از جمله اراضی متعلقه یکنفر زمیندار چه مقدار آن تحت آب آمده و از جمله زمینهای تحت آب متعلقه همان شخص چه اندازه آن از کدام نوع زمین زراعتی و تابع کدام درجه مالیه اراضی میباشد روی این ضرورت ولایت نیمروز اکیداً امر شده که مملو مات متذکره را ذریعه مساحین فنی و وسایل دست داشته معلوم کرده بمستوفیت هدایت معطلی مالیه را بدهند . اما طوریکه همه میدانند تعیین مساحت اراضی تحت آب کار آسانی نبوده وانجام آن درشرایط موجوده و مسایل دست داشته وقت میخواهد .

مالیه

یکی از وکلای محترم در مورد ناچیز بودن مالیه زمین تذکری دادند .

حکومت نظر وکیل محترم را درین مورد تماماً تأیید مینماید . در حقیقت ۴۵ سال قبل از امروز مالیه جنسی زمین که باسباس احکام شرع شریف از حاصل زمین باندازه عشر بمنظور فراهم کردن تسهیلات حمل و نقل اجناس از مزارع و دهات بگدام های دولتی و رفع مشکلات مردم از ناحیه تحویلی جنس

و غیره مالیه جنسی به پول نقد تسعیر شد که تا حال بهمان ترتیب ادامه دارد .

د رتسعیر نرخ اجناس بیول نقد نرخ روز مدنظر بوده قیمت یکسیر گندم (۶۵) پول و از سایر اجناس مثل جو ، جواری ، شالی ، کاه و غیره نیز بهمان سویه تثبیت گردیده اما در همان وقت فیصله شده بود که باید تسعیر جنس به نقد در هر (سه) سال تجدید نظر و نرخ روز در زمینه مراعات شود .

باوصف تفاوت فاحشیکه بین نرخ محصولات زراعتی در ۴۵ سال پیش و این سالها موجود است مالیه زمین تا سه سال اخیر بعین نرخ گذشته دوام داشت اما سه سال قبل دوچند شد که باز هم دو چند مذکور از روی قیمت محصولات زراعتی درین سالها (يك متناسب تقریباً چهل مرتبه) کمتر از حد اصلی میباشد و این خود مهمترین دلیل جزئی بودن مالیه زمین است که وکیل محترم بان اشاره کردند و حکومت نیز آنرا تأیید میکند که عواید خزینه بیت المال از زمردک مالیه زمین همه ساله مبالغ هنگفتی ضرر واقعی می بردارد .

حکومت با اظهار همنوائی با پیشنهاد وکیل محترم آماده همکاری است و انتظار دارد در زمینه وارد اقدام عملی شود .

در مورد تذکر دیگر وکیل محترم توضیح میشود که موضوع عدم توازن مالیه شاید درست باشد اما ایجاد این توازن مطالعات دقیق علمی و فنی بکار دارد که حکومت از چند سال پیش با تاسیس مکتب کادستر و تدارک وسایط فنی و استفاده از تجاربدیگران اقدامات اساسی نموده و توقع میرود در طرف يك مدت معقول که البته چند سال وقت میگیرد نتیجه حقیقی گرفته خواهد شد ولی تا موقع حصول نتیجه از راه تثبیت ساحه و تشخیص نوع و درجه قا بلیت زمین و اندازه گیری آب زراعتی بهتر خواهد بود باسباس این نظریه نیک عادلانه شما تجویزی گرفته و اقدام شود .

صرفه جویی

راجع به لزوم صرفه جویی و وضع محصول ازطرف مامورین توضیح میشود که صرفه جویی در معارف آرزوی حکومت بوده و حتی المقدور ازین مامول پیروی شده است راجع بوضع محصول از طرف مامورین نزدما کدام موضوع مشخصی قرار ندارد هر گاه

تجارتی طویل‌مدت به امضاء رسید که به سیستم بازره می‌باشد بموجب این موافقتنامه از یکطرف توازن تجارتی به صورت عمو می با این کشور بوجود آمده و از جانب دیگر معاملات مستخدمین بلغاریائی در افغان نستان که تا حال به اسعار قابل انتقال تادیه می‌گردید به اسعار کلیرنگ در آورده شد. نقطه مهم دیگر شامل ساختن مصنوعات صنایع عتسی افغانستان در لست صادرات می‌باشد که برای اول بار محصولات نساجی افغان و پشمینه بافی کابل در لست صادرات به بلغاریه شامل گردید.

با جمهوریت پولند موافقت نامه جد ید تجارتی و تادیات به امضاء رسید که به عقایسه موافقتنامه های گذشته تعدیلات و تغییرات اساسی را که به نفع اقتصاد ملی ما تمام می‌شود شامل گردید. منجمله در آوردن معاشات مستخدمین به اسعار کلیرنگ و شامل ساختن منسوجات نخی و پشمی در لست اموال صادراتی به پولند قابل تذکر می‌باشد.

با چکوسلواکیه نیز پروتو کول تبادل اموال به امضاء رسید که برای بار اول در فهرست اموال صادراتی محصولات فوق‌الذکر نساجی پشمی و نخی شامل گشت. از طرفی هم هیئت افغانی درین سه کشور در مورد سمجگیری کشور های مذکور در سو میسن پلان پنجساله افغانستان مذاکراتی بعمل آورده و زمینه را برای عقد قرارداد همکاری تخنکی و قرار داد اخذ قرضه مساعد ساخته است.

پروتوکول های تبادل اموال برای سال ۱۹۶۸ با اتحاد شوروی و جمهوریت مردم چین نیز عقد گردید که به موجب آن در مقدار اموالیکه امکانات صدور بیشتر آن میسر بود تزئید و از مقدار اموال وارداتی که در مملکت بصورت کافی موجود بود ویا از نگاه استفاده از جمله اقلام خیلی ضروری بشمار نمی رود تنقیص به عمل آمد.

باید متذکر شد که در پروتو کول ۱۹۶۸ با اتحاد شوروی برای نخستین بار گاز طبیعی منحیث یک قلم عمده صادراتی افغان نستان به شوروی شامل گردید و به این ترتیب با مد نظر گرفتن دیگر اقلام در حجم صادرات افغانی به اتحاد شوروی در حدود ۴۰ درصد تزئید بعمل آمد و از ماحصل فروش گاز امکانات تادیه قروض دولت میسر گردید. همچنان در اخیر سال گذشته موافقتنامه با اتحاد شوروی باامضاء رسید که بموجب آن

وکیل محترمی که درین باره تذکر دادندچنین چیزی را دیده باشند لطفاً بصورت مشخص بوزارت مالیه توضیح فرمایند.

افزایش معاش مأمورینکه در سنوات قبل متقاعد شده اند از نظر حکومت دور نمانده و زمینه تحت مطالعه می‌باشد البته بملاحظه نتیجه موساعدت امکانات مالی تصمیمی که در موضوع اتخاذ گردد به اطلاع رسانیده خواهد شد.

در مورد تذکر یکی از وکلای محترم راجع به سببندی قیمت آرد متذکر می‌شود که ادامه پرداخت سببندی مذکور مربوط بوضع احتیاج است.

هرگاه احتیاج ادامه بیابد نظریه ادامه سببندی تفاوت نرخ آرد موجود است والا خیر.

مدرك جبران آن واضحاً دارائی دولت بوده و از طریق بودجه باید کار سازی شود.

یکی از وکلای محترم در مورد تقدیم بودجه به ولسی جرگه قبل از آغاز سال تذکری دادند. در حالیکه نظر شان را درین مورد قابل تأیید میدانند و مطلب متذکر می‌شود:

۱ - حکومت بودجه را بحکم ماده ۷۵ قانون اساسی بمشرانو جرگه تقدیم میکنند و اگر از مشرانو جرگه دیر تر به ولسی‌جرگه میرسد به وظیفه حکومت تماس بهم‌نمیرسانند. دیگر اینکه اخیر سال بدوره تعطیل ولسی‌جرگه تصادف میکند لهذا عملاً امکان تقدیم بودجه یکسال پیش از حلول سال مورد نظر میسر نیست.

مسأله صادرات

طی جلسات استیضاح یک‌عمده از وکلای محترم در مورد وضع تجارت افغانستان به کشور های خارج و توسعه مارکیت های اموال صادراتی و اصلاح کیفیت آن تذکراتی دادند که درین مورد توضیح میشود:

تجارت افغانستان با کشور های خارج به دو دسته تقسیم میگردد یکی حوزه بازرتری و دیگر حوزه غیر بازرتری.

وزارت تجارت برای انکشاف تجارت و به منظور تنظیم بهتر صادرات بکشور های شامل حوزه بازرتری بیک سلسله اقدامات متوسل گردید و هیئت های را برای عقد موافقتنامه های تجارتی بکشور های بلغاریه اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی، پولند و چکوسلواکیا اعزام داشت. با کشور بلغاریه موافقتنامه

توسعه یافته و بالاخر یکتعدادتجار وموسسات تجارتي خارجي در مملکت مقيم گرديد که هدف ونتيجه آن هيچگاه انحصار نبوده بلکه و برعکس مجادله با انحصار و استفاده از رقابت به ساحه همواره وسيعتر بود هاست .

در زمينه بايد علاوه نمود که در پهلوی تجار و نمايندگيهاي تجارتي شامل حوزه اسعار قابل انتقال نمايندگيهاي تجارتي کشور های شامل حوزه تجار ت با ر تری نیز در افغانستان دایر و مصروف داد و ستد تجار ت صادراتی و وارداتی می باشند بنابراین تاجانیکه نوعیت اموال و امکانات حمل و نقل اجازه میدهد معاملات تجار ت خارجي افغانستان در صدور و ورود اموال التجار ت از انتخاب ورقابت تجارتي بوسمت جهانی مستفید و بر خوردار میباشند. برای اینکه از حد اعتدال تجاوزی به عمل نیامده باشد مقررات جدید ثبت تجار و موسسات تجارتي خارجي در حالیکه تجار را به انجام واجیاب شان طور موثر تر وادار میسازد ثبت تجار نو وارد را جدا محدود ساخته است .

در مقابل راجستر بودن یکتعداد از تجار و نمايندگيهاي موسسات تجارتي خارجي در افغانستان عده کثیری از تجار و نمايندگيهاي تجارتي افغانی در خارج مملکت بفعالیت های تجارتي اشتغال دارند و سالانه از یس فعالی ت شان عواید عمده ای که در بیلانس تادیات افغانستان حایز اهمیت است حاصل میگردد گویا موجودی ت تجار خارجي در افغانستان متضمن موجودی ت تجار افغانی در خارج بوده روی هم رفته این امر منفعت مثبت را برای مملکت فراهم میکند .

لایحه جدید تجار ت خارجي در افغانستان در مورد فعالیت تجار خارجي در افغانستان قیود لازمه وارد کرده و لزوم ادای واجیاب مالیاتی ایشان را مطابق قانون تنظیم میکند . بر اجستر شدن عده مزید تجار خارجي نیز حدود وضع گردیده است .

توسعه تجار ت افغانستان در خارج مورد توجه حکومت میباشد فعلا در جمهوری ت اتحادی آلمان هفت تجار ت خانه افغانی دایر می باشد. در انگلستان سه مرکز تجارتي افغانی فعالیت دارد در هند تقریباً پنجاه مرکز تجار افغانی موجود است و غیره علایق تجارتي افغانی با کشور های خارجي ماهیت متقابل دارد .

حکومت توسعه سرمایه گذاری را بر حسب قوانین و مطابق مصالح افغانستان مفید می داند

گندم طرف ضرورت تحت شرایط مناسب و پرداخت آن توسط امتعه افغانی که در کشور بطور زاید باقی مانده بود از اتحاد شوروی وارد گردید و توريد گندم بدون اخذ قرصه در بدل صادرات اموال افغانی میباشد .

وزار ت تجار ت برای انکشاف تجار ت کشور های غیر حوزه بارتی نیز داخل یک سلسله اقدامات گردیده و سعی نمود تا بازار های فروش درین حوزه نیز توسعه یابد .

برعلاوه اقلام عنعنوی سایر محصولات افغانی به این حوزه صادر گردد از طرفی هم وزار ت تجار ت به منظور بهتر ساختن کیفیت قالین که یک قلم عمده صادرات ما را تشکیل میدهد و رهنمائی مولدین و انتظام با زار فروش و توسعه صادرات آن در سال گذشته موسسه غیر انتفاعی را تاسیس نمود .

بمنظور اینکه در کیفیت صادرات کشمش بهبودی حاصل گردد به رهنمائی وزار ت تجار ت تجار ت تجار ذی علاقه به احداث پنج دستگاه کشمش باکی داخل اقدامات گردید و بدینوسیله برای فصل آینده جبهه تنظیم و بسته بندی کشمش بصورت فنی ظرفی ت ماشینری به اندازه ۱۵۰ در صد بیشتر از حد موجوده فراهم خواهد بود.

همچنان وزار ت تجار ت به همکاری با سایر وزار تهای ذی علاقه در حصه سرمایه گذاری خصوصی نیز بدل مساعی نمود که بالاخر تاکنون شصت و هفت در خواست سرمایه گذاری در شقوق مختلفه پیشنهاد و منجمله ۳۵ پروژه بعد از غور و تحلیل منظور شده هکذا باید تذکر داد که در حدود ۹ پروژه دیگر مراحل اساسی خود را طی نموده و عنقریب منظور میگردد که به این ترتیب مبلغ سرمایه گذاری های فوق به یک میلیارد سه صد پنجاه میلیون افغانی ارتقاء یافته و هم زمینه کار برای ۴۵۰۰ نفر فراهم خواهد شد .

تجار خارجي

راجع به تجار و نمايندگيهاي موسسات تجارتي خارجي در افغانستان در جواب سوال وارده قرار ذیل توضیحات داده میشود : وجود تجار و نمايندگيهاي تجارتي خارجي در افغانستان توسعه ساحه تجار ت خارجي آن بود هاست .

به عبارت دیگر بمنظور استفاده بیشتر از رقابت تجارتي یعنی به منظور استفاده از نرخهای بین المللی معاملات تجارتي افغانستان از حوزه آسیای مرکزی و جنوبی متدرجاً بنقاط دو ردست قاره آسیا و به سایر قاره ها

بجواب سوال يکي از وکلای محترم توضیح
میشود :

د رمورد قره قل که نیز از جمله اقسام
مهمه صادراتی مملکت میباشد ترتیب متداول
فروش آن به نحو بیست که افغانستان آنرا
انخاذ نموده است زیرا فروش قره قل از
طریق لیلام های تجارتي نیویارک و لندن
تنها معنی فروش قره قل را در هر دو مارکیت
های متذکره نمیده بلکه تمام ممالک مولد
پوستهای زیتنی نیز به عین طریق محصولات
خود را جهت فروش عرضه میدارد . چون این
نوع فروش در تجارت جهانی مروج است
فلهذا عموم علاقه مندان از تمام ممالک
احتیاجات خود را از طریق همین دو مارکیت
تکافوی نمایند .

به جواب سوال دیگر :

همچنین متذکر میگردد که خشکبار افغانی
منحصر به مارکیت های عنعنوی نمانده بلکه
بازار های جدید بروی آن منکشف گردیده
است . رویهمرفته باید متذکر شد که نظر
به اقدامات حکومت خوشبختانه اموال افغانی
توانسته است که موقعیت خود را در مارکیت
های مختلفه جهانی بخوبی حمایه نماید زیرا
نرخ محصولات صادراتی مشابه هیچ مملکت
دیگر نسبت به نرخ اموال صادراتی افغانی
بلند تر نمی باشد .

سروی معادن :

در ساحه معادن و صنایع حکومت طسی
هفتهام گذشته بر علاوه اجرای کار های عادی
توفیق یافت تا بعضی از پروژه های بزرگ
انتقالی پلان پنجساله اول و دوم را که حیثیت
زیر بنا اقتصاد دارد تکمیل و زمینه را
برای بلند بردن عاید ملی مساعد سازد .
امور استخراج معادن نمک و زغال سنگ و
عملیات اکتشافی بمنظور کشف و تثبیت ذخایر
جدید زغال سنگ ادامه داشت . بمنظور
کسب معلومات بیشتر و تثبیت ذخایر طلا
در نواحی مقر و ذایل عملیات اکتشافی ادامه
دارد علاوه سروی و تفحص سایر مواد معدن
از قبیل سرب ، جست ، مس وغیره صورت
گرفت ، نقشه برداری جیولوجی به مقیاس
۱ بر ۲۰۰۰۰۰ در مناطق قابل توجه جاری
است . همچنان کار های تفحصاتی بغرض
کشف ذخایر جدید نفت و گاز در صفحات
شمال افغانستان ادامه داشته و در هفت ماه
گذشته در حدود هفت هزار متر برمه کاری
صورت گرفته است .

و ضمناً تخلفات قانونی شرکت های خارجی
را در افغانستان محل تحقیق و بازخواست
قرار میدهد .

سوال واردات

در حصه اموال وارداتی اظهار میگردد که
تعرفه های گمرکی بصورت عمومی جدا تحت
تجدید نظر حکومت بوده نظر به کیفیت و
خصوصیات آن ها راجع به تجدید اتیکه ایجاب
کند از طریقی که موثر ثابت شود اقدام لازم
به عمل خواهد آمد .

در باره خریداری طیاره جت پونگک ۷۲۷
توسطه شرکت آریانا که راجع به آن درین
جرگه تذکری به عمل آمد توضیح میشود که
توسطه طیارات سابقه آریانا رقابت در مورد
حمل و نقل مسافری نا ممکن بوده و خطر آن
میرفت شرکت تدریجاً از نظر مالی صدمه
شدید حاصل کند و حتی به انحلال سوق یابد.
از آنجا که عده رفت و آمد سیاحان روز به
روز زیاد می شود بعد از مطالعات فنی و مالی
مفصل طیاره جت ۷۲۷ که قدرت حمل و نقل
تعداد زیاد مسافر را نسبت بدیگر طیارات
داشته و برای ارتفاع افغانستان مساعد است
خریداری شد . به موجب پیش بینی های
محاسباتی دقیق آریانا فرصت آنرا خواهد
یافت از رفت و آمد سیاحان و حمل و نقل
اموال قرضه را با تکت پولی آن مطابق قرار
داده وقت و زمان آن تادیه کند و از خطر
تلفات مالی جلوگیری نماید .

در باره دلایل فنی انتخاب طیاره نوع
مذکور از جمله دیگر انواع طیارات دلایل مفصل
به انجمن ذیصلاح جرگه محترم تقدیم شده
می تواند .

در مورد سوال دیگر توضیح میشود :

بازار های امتعه تجارتي افغانی چه در حوزه
تجارت با رتری و چه در حوزه غیر با رتری
توسعه یافته و هم مقامات مسئول سعی ورزیده
اند در زمینه توسعه همواره بیشتر تامین
باشد در مثال متذکر می شویم که بعد از جنگ
جهانی دوم قالبین های افغانی که تنها در
مارکیت های هامبورگ و لندن بفروش میرسید
امروز بازار های سایر ممالک اروپائی مانند
سویس ، دنمارک ، سویدن ، اطریش ، ایتالیا
هالند ، بلژیک ، فرانسه نیز منحصیث مارکیت های
فروش برای قالبین افغانی مفتوح گردیده است
اما با آنهم مقامات مسئول به این انکشاف
اکتفاء نکرده در صدد توسعه مزید مارکیت های
فروش قالبین میباشد .

مراکز تجمع و تصفيه گاز به ظرفيت (۲.۶) ميليارد متر مکعب تکميل و به تاريخ دوم ثور ۱۳۴۷ افتتاح گرديد ، صدور گاز طبيعى به اتحاد جماهیر شوروى تا اخير ثور ۱۳۴۷ در حدود ۷۵۰ ميليون متر مکعب می باشد . که از آن در حدود چهارو نيم ميليون دالسر عايد به دست آمده است .

قرارداد ساختمانی فابريکه نساجی بلخ امضاء و امور مقدماتی ساختمانی آن آغاز شده است . همچنان قرارداد فابريکه روغن نباتی هرات به ظرفيت سه تن فی روز که از پنبه دانه وغيره حبوبات استفاده ميتوانند امضاء شد .

برای بار اول صادرات کمپل و تکه های پشمی محصولات پشمينه بافی کابل در سال ۱۳۴۷ به اروپا آغاز گرديد . طی هفت ماه گذشته هفتاد فيصد سامان شبکه شمپری جلال آباد و کار ساختمانی شبکه به ظرفيت شش هزار کيلوات عملاً آغاز شد . که امور ساختمانی فابريکه روغن نباتی هلمند تکميل و به تاريخ ۱۷ دلو ۱۳۴۶ بهره برداری از آن به ظرفيت ابتدائی ده تن روزانه آغاز گرديد .

همچنان لین انتقال برق پلخمری ، کندز بطول نودو دو کيلومتر و ظرفيت انتقال هفت هزار کيلوات امپير برق از پلخمری از طریق ولايت بغلان به کندز تمدید و بتاريخ ۳۱ حمل ۱۳۴۷ به بهره برداری آغاز نمود .

برای سروی و مطالعه امکانات احداث صنایع جدید شامل پلان پنجساله سوم در اواخر ۱۳۴۶ يك هیئت متخصصین شوروی به افغانستان دعوت شده بودند و عنقریب راپور مطالعات آنها تکميل میشود در باره فابريکه سمنت هرات که یکی از وکلای محترم به آن اشاره کردند توضیح میشود که احداث فابريکه سمنت نخست به ظرفيت ابتدائی سالانسه شصت هزار تن و به مرحله دوم به ظرفيت نهائی ۱۲۰۰۰ تن در پلان پنجساله سوم در ولايت هرات مدنظر گرفته شده مصرف این پروژه ۸ ، ۲ ميليون دالر و نود ميليون افغانی تعیین گردیده که از پخش خصوصی تمويل میگردد .

برای اینکه در مورد امکانات تاسيس فابريکه سمنت هرات مطالعات لازمه بعمل آورده شود قراردادی بين وزارت معادن و صنایع و دستگاه ستروى اکسپورت چکوسلواکی به امضاء رسیده که باسناد این قرارداد گروه متخصصین چکوسلواکی بیک سلسله مطالعات در ولايت

هرات پرداختند و نتیجه مطالعات خود را طی دو راپور اولی راپور جيولوجيکی از نگاه مواد خام سمنت و راپور دوم صورت اعمار فابريکه را ترتيب نموده اند که پس از مطالعات بیشتر در مورد اقتصادی بودن آن در مورد احداث فابريکه سمنت هرات تصمیم اتخاذ خواهد گرديد .

در مورد سوال یکمده وکلای محترم راجع به بند برق ماهی پر و نغلو توضیح میشود که از روی مطالعات راجع به جريان آب در رودخانه ها بين کابل و ننگرهار معلوم بود که احداث بند برق نغلو برای تکميل بندهای اول و دوم سروبی در طول سال لازم میباشد احداث بند نغلو نه تنها آب خیزی های موسمی را تحت کنترل قرار میدهد بلکه يك ذخيره مکفی آب برای تنوير اقتصادی سروی اول و دوم نیز تشکیل میدهد تا هر دو دستگاه به طور متعادل تدوير نمایند .

د رباره لزوم احداث پروژه ماهی پر مطالعات علمی که در سالهای گذشته صورت گرفته متوجه عامل دیگری بوده و آن لزوم تکافوی پيهم مجموع نغلو و سروبی در سر تا سر سال می باشد .

۱ زيبک طرف د رموافق مختلف سال جريان آب رودخانه های غوربند ، سالنگ پنجشیر و کابل یکسان نبوده و از طرف دیگر دستگاه برق نغلو که اداره کننده ذخیره آب بند میباشد وقت بوقت برای رفع نواقص تخنيکی و یا پاک کردن کاسه بند که در اثر ترسبات صورت می گیرد ناگزير متوقف میشود .

این توقف ها سبب توقف نغلو سروبی اول سروبی دوم میشود و یگانه طریق حل این مشکل احداث دستگاه ماهی پر شناخته شده بود .

از طرف دیگر چنانچه وکلای محترم میدانند مجموع دستگاههای نغلو و سروبی در فصل زمستان به قلت آب مواجه می باشند در حالیکه آب رودخانه کابل که مستقیماً برای تدوير دستگاه ماهی پر به کار میرود در آن وقت آب کافی دارد و به اینوسیله امکانات آن میسر میشود مجموع دستگاههای سروبی نغلو و ماهی پر در سراسر يك مجموعه ثابت مقدار توليد برق را تشکیل دهد .

قدرت توليد برق مجموعی یکصد و پنجاه هزار کيلوات و مصرف انتهائی در زمستان اخير در حدود چهل هزار کيلوات بود برای استفاده بیشتر از برق پلان شبکه سوم تهیه گردیده است که بعد از طی مراتب

د رمورد معدن طلاي زركشان توضيح ميشود كه كار هاي مقدماتي استفاده ازين معدن بشدت جريان دارد .

در باره معدن يوراننيوم بايد گفت كه تنها آثار يوراننيوم در ولايت بدخشان ديده شده است اما اقتصادي بودن استخراج آن تثبيت نگرديده است .

در ساحه زراعت

در ساحه زراعت قبل از همه درباره توليد مواد ارتزاقی تذکر می دهیم بمنظور توسعه توليد گندم توزيع کود کيمياوی در ولايات مختلفه زياده از دو مليون سير و تپه و توزيع تخم اصلاح شده نيم مليون سير قابل ذکر ميباشد . تطبيق ۱۹۸۰ قطعات نمايشی و تجربي توزيع گندم اصلاح شده و کود کيمياوی در ولايات کابل ، لوگر ، ميدان ، پروان ، کاپيسا ، باميان ، بغلان ، کندز ، تخار ، بدخشان ، بلخ ، جوزجان ، فارياب ، سمنگان ، فراه ، نيمروز ، قندهار ، زابل ، غزني ، ننگرهار ، پکتيا ، لغمان ، کنر ها ، هرات ، بادغيس ، ارزگان ، هلمند وغورات صورت گرفته است .

در پروژه انکشاف وادی ننگرهار فعلا برای توزيع ، ۵۷۰۰ جريب زمين آماده گرديده است که طبق لايحه مرتبه به مستحقين توزيع ميگردد .

برای جلوگیری از تلفات حیوانی از امراض ساری و غیر ساری اقدامات عملی مولری صورت گرفته .

مرض طاعون گاو که در برج میزان سال ۶۶ در ولايت زابل ، قندهار بروز نموده بود موفقانه تحت کنترل در آورده شده است . برای حفاظت نباتات و مجادله علیه آفات مختلف اقدامات مولری و جدی بعمل آمد .

در پروژه آبیاری وادی پروان امورسروی توپوگرافی و جیالوجی از سر بند ابي اخير کانال تکميل شده و برمه کاری يك قسمت آن صورت گرفته است .

همچنان سروی و نمونه گیری خاک توسط انجنير های داخلی و خارجی بالای ۱۲۵ هزار جريب زمين صورت گرفته و از نگاه انجنيري وزراعت تجزيه شده است .

از طرفی هم بمنظور تثبيت پروژه آبیای تحت الارضي يك تعداد چاه در ولايات مختلف کشور حفر و تکميل شده است .

در پروژه سروی وادی کابل و هريرود امور خاکشناسی و نقشه کشی بالای يك ونيم مليون جريب در وادی هريرود و سه صد

فانونی آن تپه و نصب شبکه صورت خواهد گرفت و با تشکیل شبکه سوم ظرفیت توزيع تمام شبکه ها در حوزه کابل محدود یکصد و بيست هزار کيلوات خواهد رسيد .

در جواب یکسوال ديگر توضيح ميدارم که مسئله توزيع برق در وردک (اطراف ونواحی فابريکه برق) در پلان پنجساله سوم در نظر گرفته شده در صورت منظوری پلان سوم و تپه مدارک مالی ، مطالعه و قسمت های که از نظر فنی و اقتصادي بايد برق رسانيده شود شروع خواهد گرديد .

در جواب سوال ديگری توضيح ميشود . در باره استخراج معادن چپه دره مشکلات فنی و اداري موجود است که تفصيل آن به انجمن مربوطه و جرگه محترم شرح داده خواهد شد .

در مورد سوال یکی از وکلای محترم توضيح ميشود که برای تعديل سيستم فعلی آب بدرفت فابريکه شیرخان خیلی مطالعات فنی صورت گرفته و بايد آب بدرفت فابريکه از آب بدرفت منازل جداشود . و برای عملی گردانیدن اين پروژه تجویز به عمل آمده که دوجريب زمين محلیکه برای تغيير سيستم فعلی لازم است استهلاك گردد . چنانچه هدايت لازمه به ولايت کاپيسا در زمينه صادر شده است .

در باره تذکری که وکلای محترم روی معدن آهن حاجی گنگ متذکر ميشود .

چنانکه به اطلاع رسانيده شده است افغانستان از فرانسه طلب مساعدت نموده است امکانات استخراج و استفاده از معدن حاجی گنگ راکه یکی از بهترین معادن آهن جهان می باشد با در نظر گرفتن مسايل مربوط به مواصلات مطالعه نماید . همچنين مطالعه لازمه برای اوزیابی امکانات تفحص نفت در مناطق جنوب کشور بمساعدت فنی فرانسه مورد توقع حکومت افغانستان ميباشد نتیجه اين تحقيقات و مطالعات بوقت آن به اطلاع شوری رسانيده خواهد شد .

در مورد تذکر یکی از وکلای محترم توضيح ميشود .

آثار نفت در آنکوت مربوط ولايت جوزجان ديده شده است . اما ذخاير آن که اقتصادي بودن استخراج را ايجاب نمايد تثبيت نگرديده است ، عمليات برمه کاری درين منطقه جريان دارد . در صورت اقتصادي بودن به استخراج نفت نیز اقدام خواهد شد .

همچنین هدایت داده شده است تا هائاتی در جریانات مربوطه از قضایای فعلی و ارسای نمایند .

سروی توپو گرافیک و عکس برداری جنگلات کنرها تحت مطالعه قرار گرفته و انتخاب ساحة یکصد هزار جریب زمین و قوروغ در ولایت بادغیس صورت گرفته است . همچنان مرکز امور ساختمان یک دستگاه لبنیات به ظرفیت روزانه ۳۰۰ لیتر در حدود ۹۰ فیصد تکمیل شده و سامان و لوازم آن عنقریب نصب میگردد .

بمنظور حمایه زارعین پخته کار و تزئید در تولیدات تجزیه و تحلیل اقتصادی روی مطالب مربوطه آن صورت گرفته که در نتیجه افزایش در قیمت خرید یکسیر پخته دانه در ۳۵ ، ۱۹ - افغانی بعمل آمده است به منظور اصلاح تخم پنبه پروگرام های تحقیقاتی اجرا گردیده و در حدود ۷۰۰۰ سیر تخم پنبه اصلاح شده در ولایات کندز و هرات جهت تکثیر بدر شده که در وقت مهینه پنبه متذکره به دهاقین توزیع خواهد شد .

برای ازدیاد و بهتر ساختن جنس میوهجات و تکثیر آن در ولایات مختلفه بکتمداد زیاد نمال توزیع گردید .

نظر به مشکلات آبیاری ساحة تحت نهر شاروان کندز که همه ساله حصص عنده کشت زارعین بسوخت میرفت و علاوه همه ساله مصرف هنگفتی در تر میم موقتی سر بند نهر مذکور طعمه سیلاب دریای آمو میگردید ساختمان اساسی سر بند مذکور رویدست گرفته شد که باوجود ضیقی وقت مشکلات جوی سربند - پرچاوه وسد ضد آب بطرف چپ دریای آمو جهت حفاظه نهر مذکور تکمیل گردید که یک ساحة اضافه تر از ۲۰۰ هزار جریب زمین را آبیاری مینماید . تکمیل بند آب گردان پروژه کیله کی ولایت بغلان به صورت پخته کاری بالای دریای قندز و پخته کاری یک حصه کانال عمومی پسر کاری و پسر بند خا کی جلو های بند پخته صورت گرفته و پس از تکمیل شدن کانال در حدود پنج و نیم هزار جریب زمین جدید را آبیاری میکند .

تکمیل جویهای ذریعی و پخته کاری دهنه های تحت نهر خواجه کاپیساء که علاوه بر زمینهای موجوده مردم یک ساحة ۶۰۰۰ جریب زمین جدید را آبیاری مینماید صورت گرفته که زمین آن آماده زراعت است و همچنان سر بند نهر خرم که یک ساحة تخمیناً

هزار جریب در وادی کابل و پروان با عملیات جیالوجی آشناسی و برمه کاری بالای ته داب و قنداق های کود گان هرات و گلپهار ، پنجسیر صورت گرفته و پلان عمومی آبیاری وادی علیای دریای کابل بالای ۲۰ هزار جریب زمین ترتیب شده و پلان عمومی آبیاری هریرود بالای ساحة پنجمصد هزار جریب تحت کار است .

یک تعداد ستیشن آب شناسی در ولایات مختلف کشور تاسیس شده است پلان عمومی مقدماتی استفاده از آب و خاک صفحات شمال تکمیل شده است .

پروژه سروی ساحوی استفاده مشترک و متنوع المرام از آب و انرژی دریای پنج و آمو به همکاری اتحاد شوروی تکمیل شده است .

سروی مقدماتی بندها :

تکمیل سروی مقدماتی و مشاهدات و فوتو گرافی از بندهای ذیل صورت گرفته :

- ۱ - بند سیاه گل غزنی .
- ۲ - بند قره شخی فاریاب .
- ۳ - بند اویند بالاتر از آب استاده غزنی .
- ۴ - بند خواجه گان غزنی .
- ۵ - بند پارک کتواز .
- ۶ - یوسف خیل کتواز .
- ۷ - سروی آبرسانی اندخوی و درز آب .
- ۸ - سروی استفاده از آبهای پکتیا برای تولید برق .

در پروژه آبیاری سرده یک تعداد کانالها حفر ، سنگ کاری و تکمیل شده است .

موضوع علفچر ها توپوگرافی جنگلها حمایت از زارعین پخته کار

بمنظور رفع مشکلات مردم و تقویة مالداری به وزارت زراعت هدایت داده شده تا متکی به اساسات عملی علمی و فنی موضوع علفچر و تفکیک آنها از زمین های زراعتی تحت مطالعه متداوم قرار داده و نتیجه مطالعات را به وزارت داخله ارسال نمایند تا هنگام سروی کادستر املاک زراعتی در نظر گرفته شود . همچنان برای رفع مشکلات فعلی و آینده با در نظر داشتن مندرجات قانون سروی و احصائیه اراضی وزارت زراعت بزودی ممکنه یک لایحه علفچر ترتیب و جهت طی مراحل قانونی تقدیم خواهد شد .

با بعضی کشور های دوست تماس گرفته شده است تا مساعدت شان جلب شود . همینکه مساعدتی حاصل شود کار آغاز خواهد شد .

راجع به تذکر یکی از وکلای محترم درباره اعمار بندها در جنوب غرب مملکت توضیح میشود که سروی مقدماتی تعمیر بند با لای رود خانه هلمند در ولایت نیمروز و همچنان بالای موضوع بند فراه رود صورت گرفته است در مورد بند خاشرود و دیگر بند ها مشاهدات انجام شده که از نظر تخنیکي در مورد اقتصادی بودن آن سورات موجود است قبل از اینکه سرمایه گذاری جهت ساختمان بندها صورت گیرد ایجاب آنرا مینماید تا سروی های جز وار و دقیق بشکل مفصل تکمیل گردد که پیشبرد این کار ایجاب مصارف را مینماید که در تدارک آن حکومت در کوشش است .

راجع به تذکر یکی از وکلای محترم در مورد اعمار بند خشت پل توضیح میشود که سروی مقدماتی بالای بند خشت پل قبلا توسط وزارت زراعت و آبیاری صورت گرفته قراریکه معلوم گردیده مشکلات قلت آب ساحه آندسوی ذریعه ساختمان این بند بشکل مکمل مرفوع شده نمیتواند بدین ملحوظ سروی مزید بالای دیگر مواضع بند مثلا موضع بند قره شیخی بالای دریای شیرین تکاب نیز صورت گرفته است تا با بند خشت پل از نظر تخنیکي و اقتصادی مقایسه شده و در انتخاب شکل بهتر و مفید تر آن اقدامات صورت گیرد . بالای یکی ازین بند ها باید سروی و تحقیقات مکمل صورت بگیرد که این سروی مکمل ایجاب موجودیت پرسونل فنی وانجنیران و اسعار را می نماید که البته در مورد تدارک متخصصین و پول ، حکومت داخل اقدام است البته وقتیکه مراتب سروی و تحقیقات مفصل آن انجام میگردد ساختمان آن با در نظر گرفتن تدارک پولی روی دست گرفته خواهد شد .

توزیع زمین های گانال نگر هار :

در جواب سوال یکی از وکلای محترم راجع به توزیع زمین های گانال نگرهار توضیح میشود که از زمین خارج ساحه فارم های پروژه جمعاً در حدود پنج هزار و هفتصد جریب آباد گردیده که از جمله پنج هزار و یکصد و سی جریب آن برای تقریباً سه صد خانواده قابل توزیع میباشد . در نظر است املاک متذکره بعد از فراهم آوری تسهیلات اسکان ناقل در آینده نزدیک

بسیست هزار جریب زمین را آبیاری مینماید تکمیل گردید با تکمیل اجراءات سابقه امور سروی آبیاری قرار آتی صورت گرفته است :

- ۱ - ولایت بدخشان بر نهر سنگ مهر .
 - ۲ - ولایت بلخ بر سر بند نهر شاهی .
 - ۳ - ولایت لغمان بر نهر کریم و دشت گمبیری .
 - ۴ - ولایت کاپیسا سروی دشت ناگمان ، سروی و دیزاین نهر خرم .
 - ۵ - ولایت قندز سروی نهر چهار دره با امکانات پخته کاری دهنه ها و سر بند نهر مذکور .
- سروی های مطالعاتی در ولایات ننگرهار ، کنرها ، فراه ، نیمروز ، سمنگان و تخسار صورت گرفته است . علاوه وارسى ورهنمانی های فنی در قسمت مشکلات يك تعداد اهالی که پروبلم های آب رسانی داشتند بعمل آمده است .

وکلای محترم !

میخواهم توجه شما را به يك واقعه مشخص جلب کنم و آن ثبوت علمی این حقیقت میباشد که اگر حکومت مردم توجه جدی نمایند بعد از چند سالی (یا دقیق تر بگویم در طرف يك دهه) در افغانستان جنگل طبیعی باقی نخواهد ماند فقدان جنگلات نه تنها فقدان يك ثروت و وسیله حیات است بلکه جلوگیری آن از سیلاب های موسمی و خوردگی اراضی امکان آبادی قریه ها را میسر ساخته است و با فقدان جنگلها امکان امرار حیات در نواحی سفلی متصل این جنگلات قطع میگردد . از جانب دیگر امکانات معین موجود است که استفاده از جنگلهای موجوده بطوریکه برای مردم مفید باشد و وسیله تامین معاش ایشان را میسر گرداند مطابق يك نظام علمی و موثر عملی گردد . و به اینگونه نه تنها واقعیت اسف انگیز فئای جنگلها متوقف گردد بلکه در سطح زندگانی مردم کشور در مرور زمان بهبود و ارتقاء صورت پذیرد .

اعمار بند ها

د رمورد سوالی که راجع به هریرود بعمل آمده متذکر میشود که توسعه وادی هریرود یکی از زهدنیهای بزرگ پیشرفت اقتصادی کشور میباشد .

بندگوگان سروی شده است این موضوع یکی از پروژه های مدنظر است اما مصارف معتناهی را ایجاب میکند .

به مستحقین توزیع گردد .
در مورد سوال دیگر در موضوع ناقلین دروادی هیروند چنانکه اعلان شده است هرکس از اهل محل که شرایط ناقل را داشته باشد میتواند مستحق زمین گردد .

در باره سوال یکی از وکلای محترم در مورد توزیع واتر پمپ توضیح میشود در دوران یکسال و دو ماه پلان پنجساله سوم يك تعداد واتر پمپ توسط بانک زراعتی و اشخاص وارد و به زارعین توزیع گردیده وزارت زراعت و آبیاری سعی دارد تا به اندازه توان مالی بانک زراعتی يك تعداد واترپمپ وارد و به شرایط مساعد به زارعین توزیع نماید .

در مورد تذکر یکی از وکلای محترم راجع به مزروع شدن زمین های دشت عا شقان متذکر میشود که - زمین های دشت عاشقان از اثر اعمار بند خواجه که در ظرفیت آب آن تزئید به عمل آمده و از آب اضافی برای آبیاری این دشت استفاده شده است تحت زرع آمده و به این ترتیب يك اندازه زمین جدید لامالك دولتی آبیاری شده و توزیع آن به دهاقین مستحق زمین تحت غور حکومت میباشد .

وضع آبیاری ساحه ترونك :

در مورد سوال یکی از وکلای محترم راجع به کانال ظاهر شاهي قندهار متذکر میشود. طبق پروگرام مرتبه در نظر است ساحه ترونك توسط نهر ظاهر شاهي آبیاری گردد . در قسمت ترونك جنوبی بیشتر از پنج هزار جریب زمین تحت زرع گرفته شده و در ساحه ترونك شمالی فعلا وضع آبیاری يك قسمت اراضی را بهبود بخشیده و قسمت دوم آن بعد از سنجش قوه مالی و تصفیة پاره امور نیز مورد اجراء قرار خواهد گرفت .
بلند رفتن سطح آب تحت الارضی در ساحه ارغنداب از اول مرحله قابل پیش بینی بوده و حکومت در صدد جلوگیری از خساره آن میباشد .
چنانچه امسال کشیدن زابر در ساحه کرز وذاکر آغاز خواهد شد .

خدمات ریاست انكشاف دهات :-

خدماتی که توسط ریاست انكشاف دهات در ماههای اخیر در نقاط مختلف کشور انجام یافته است بصورت خیلی مختصر ارائه میشود. مقدمات تاسیس ده پروژه جدید در بعضی

ولسوالیها در اخیر سال ۱۳۴۶ تکمیل که بعضاً افتتاح و بعضی آماده افتتاح میباشد . در هفت ماه گذشته یکتعداد فارغ التحصیلان کورس ولسوالان به پروژههای مربوطه تعیین گردیده اند .

باآنکه امور ساختمانی به موسم سر ما مصادف گردیده بود بصورت فیصدی در ساحه عمرانات سایر پروژه ها که از ۲۵ فیصد تا ۹۵ فیصد میرسید تکمیل گردیده است که عبارت اند از پروژه کند هار ، پروژه اچین مرکز صحنی علینگار ، پروژه لندی سیند سایر پروژههای مربوطه ولایت پکتیا پروژه اندر و پروژه پنجاو که کار اکمال آنها به سرعت جریان دارد .

همچنان به ساختمان یکتعداد پلها و پلچکها در مناطق مختلف نیز اقدام گردیده که بعضاً تکمیل و بعضاً روبه تکمیل است .

سرو و ترتیب نقشه های يك تعداد پل از مناطق مختلف ولایات تکمیل شده ۶ در ۲۲ پروژه انكشاف دهات يك تعداد زیاد مریضان تدای و اکسن و خالکوبی شده و همچنان يك تعداد شیر پودری به اطفال و مادران یونسف به ایشان داده شده است .

۷ - برای ۲۰ پروژه سامان و لوازم طبی و برای ۲۲ پروژه مقدار لازمه ادویه توزیع شده است .

آب آشامیدنی صحنی از فاصله ۵۰۰۰ متر توسط نل به ذخیره ۸۰ هزار گیلن تهیه و به قریه جات ولسوالی تنی ولایات پکتیا تقسیمات شده است و همچنان تهیه آب کافی با وسایل انتقالی آن در قریه سپین کلی و بر علاوه دو پروژه شیوکی به قریه سهاک بطول ۱۵۰۰ متر ظرفیت ۴۰ هزار گیلن آب صحنی آشامیدنی تهیه و جهت استفاده مردم قرار گرفته است به تهیه و ترتیب نقشه جهت اعمار حمام عمومی در آنجا نیز اقدام شده است . در حاجی میدان در موضوع آب رسائی قراء زئیرالکاکول اقدامات جریان دارد . کارسروی آب رسائی قریه کامدیش فعلا تکمیل شده است .

يك تعداد چاه در لپوگر حفر و پمپ دستی نصب شده است .

در امور زراعت يك مقدار تخم سبزیجات جهت ترویج به پروژهها ارسال شده است و يك مقدار تخم بذری با پودر مخلوط و بدسترس دهقانان قرار داده شده .

در پروژه انكشاف دهات ۴۹ مکتب دهاتی ذکور و انات افتتاح و بیش از ۸۵۰ شاگرد

موضوع بلند بردن سطح معلومات دینسی و مذهبی اطفال در دارالتادیب بصورت جدید وارد نظر خواهد بود .

حکومت برای اصلاح وضع محبوسین در داخل محبس و برای اینکه محبوسین در ایام حبس عاقل و بیکار نمانند بلکه توانسته باشند از میعاد حبس نیز استفاده علمی و عملی بدست آورند به اقدامات آتی در داخل محابس متوصل گردیده است .

۱ - تعلیم دوباره .

۲ - اعاده حیثیت .

۳ - تقدیم دوباره آن به جامعه بعد از اصلاح وضع روحی و اخلاقی شان چنانچه به تاسیس کورسهای اکار در داخل - محابس اقدامات عملی صورت گرفته است که فعلاً یکتعداد محبوسین تحت تعلیم سواد آموزی گرفته شده اند .

و هکذا امکانات تاسیس کورسهای سواد خوانی برای محبوسین و محبوسات ، خیاطی و گلدوزی را برای محبوسین زنانه افتتاح نموده است .

و همچنین امکانات تاسیس صنایع دستی در داخل محبس مطالعه و آغاز گردیده است احکام دینی در داخل محابس جدیدانه رویکار گرفته شده است .

و هکذا تطبیق پروگرام معینه تدریس تقسیم تشکیلات ملکیه افغانستان در اول و هله به ۲۹ ولایت ترتیب و از اول سال ۱۳۴۲ عملی شده است .

تعدیل تشکیلات ولایات

اما تطبیق تشکیلات ولایت ارگون و کنواز که یکی از وکلای محترم بان اشاره نمود در همان زمان رسماً معطل قرار داده شده است. تعدیل تشکیلات ملکیه مملکت آنهم به سویه ولایت تنبع و مطالعات عمیق و جدی را بکار دارد و حکومت متوجه این امر بوده و مطالعات لازمه را دوام میدهد تا مطابق قانون تشکیلات اساسی در مورد اقدامات نمایند .

تعدیلات در تشکیلات ولایات و تثبیت معقول آن مورد مطالعه حکومت بوده و موازی به آن لویح و تعلیمات نامه ها تحت تدوین میباشد .

در باره تعیین محل مرکز ولایت وردک که سوالی بعمل آمد در سرطان ۱۳۴۶ هدایت صادر گردیده بود تا وزارتهای داخله ، فراید عامه ، ریاست آب و خاک وزارت زراعت و آبیاری در موضوع به مطالعات لازمه بپردازند.

در آنها شامل شده اند ۱۰۲ کورس سواد خانی ذکور و اناث و ۶۷ کلی جرگه ۱۰ مرکز جمعیت و ۹ کلپ جوانان در چوکات مکاتب نسوان و ذکور تاسیس شده است .

د رموضوعات مربوط به امور داخله بعضی مطالب قابل ذکر میباشد در موضوع حجاج و زایرین د رزمستان گذشته بر اساس یک احصائیه نسبتاً منظم اصلاحاتی عملی شده توانست .

تعداد عازمین حرمین شریفین معلوم و به همان تناسب سهمیه ولایات تثبیت و بدون تادیبه اعانه وغیره به هووطنان شرایط مساعد تر فراهم شد تا به ادای فرایض دینی نایل گردند .

برای زایرین چه از نگاه تعداد سهمیه و چه از حیث اداری سهولت زیادی فراهم گردید . در عین حال بمنظور محافظه از وضع اقتصادی حجاج از یک طرف و از لحاظ کمک در اقتصاد ملی کشور از جانب دیگر به جستجوی طرق اقتصادی تر اقدام شد .

برای اولین بار حکومت به اعزام کاروان حج از طریق خشکه که از آرزو های دیرین یگنده از مردمان ما بود موفق گردید .

بانتطبیق این آرزو طور امتحانی یکتعداد حجاج افغانی توانستند از طریق زمین بسا مصرف قلیل به ادای فریضه حج و زیارت اماکن مقدسه نایل گردند .

از تجاربی که در اولین کاروان بدست آمده است امید واوریم در سال های آینده اصلاحات مزید صورت گرفته نواقص بیشتر رفع گردد.

دارالتادیب

عوامل روحی و اجتماعی گاهی سبب میشود که افراد در خردسالی در صحنه جرایم و جنایات کشتانیده شوند.

چون این طبقه از لحاظ کمی سن در مقابل مجازات مصئونیت قانونی دارند برای بهبود اوضاع و اصلاح اخلاقی شان عجلتاً یک دارالتادیب در مرکز تاسیس میگردد که تا تشکیل قانون حمایت خرد سالان از اوضاع این طبقه اطفال رسیدگی کند .

درین اواخر امور تاسیس دارالتادیب از وزارت عدلیه به وزارت داخله تعلق گرفته برای تاسیس این دارالتادیب پروژه قانونی طرح و جهت مبارزه با عواملی که باعث لغزش خرد سالان میگردد پیش بینی های قانونی لازمه صورت گرفته است .

ولایات حتی الامکان خود داری شود . مگر اینکه طور یقین زمین تثبیت شده دولت موجود گردیده باشد .

فعلا در حدود دوصد هزار خانه وار برای گرفتن زمین انتظار دارند حکومت جدا مشغول است تا در پروژه های جدیدی که تحت آبیاری میاید يك قسمت از این ناقلین منتظر را مسكون سازد .

و در نظر است در چهار سال آینده بسه تهاد شش ملیون جریب اراضی طور عاجل و سه ملیون جریب اراضی طور نهایی سروری گردد .

در حدود ۴۰۰ نفر جهت سروری اراضی در مکتب مسلکی آن تربیه شده است و در چهارسال آینده ۴۰۰ نفر دیگر نیز فارغ التحصیل خواهد شد .

عملیه سروری نهایی چون مدت طولانی بکار دارد قراریکه تذکریافت حکومت آرزو دا رد تاشمش ملیون جریب را طور عاجل در چهار سال آینده سروری نماید .

تابدینوسیله در تقلیل اتلافات املاکی موفقیتی دست بدهد اصلاحات قانونی سروری و احصائیه اراضی سال ۱۳۴۴ اکنون تحت مطالعه مقام محترم شوری بوده .

توقع میروند در پرتو تبادل افکار مشترک شوری و حکومت برای رفع مسایل املاکی و اسکانی قانونی که از هر جنبه به عصر زمان و رفع مسایل موافق باشد روی کار آید . در جواب یکی از تذکرات در این جرگه محترم توضیح میشود در این فتره که قرار سروری هیئت سروری کادستر ۸۰۱۹ جریب زمین در قنات معروف به دلاور موضوع بحث است سوابقی وجود دارد .

نظر به تحقیقات و علمرسی واحد اداری املاک و اسکان در سال ۱۳۴۵ و بالاخره مطالعات مزید وزارت داخله در اوایل سال ۱۳۴۶ معلوم شد که اراضی مذکور اساساً ماهیت مال موقوفه را داشته که وقف نامه مفصلا شرایط آنرا تثبیت کرده است .

چون ادعای برعلیه اسناد موقوفه وجود داشت با آنکه مراحل تثبیت وقف نامه قبلا از مراجع قضایی گذرانده شده بود وزارت داخله موضوع را به استناد قانون و ادعائیکه موجود بود تحت تدقیق قرارداد و به ولایت لوگر هدایت داد تا در زمینه مالیه دهی تثبیت ورگه مال موقوفه حل و فصل ادعای اشخاص که به عدم اعتبار اسناد دعوی دارند از راه مراجع مالی و قضایی رسیدگی کند . در فیصله

ریاست عمومی شهر سازی نیز موضوع را از نظر فنی مطالعه میکند تا درینباره قرار نهایی صادر گردد .

پارک استقلال

نظر به تذکر یکی از وکلای محترم متذکر می شوم :

منازل و دکان های شخصی که تحت نقشه پارک استقلال واقع شده مطابق مقررات بشاروالی به ترتیب ذیل قیمت گذاری میشوند :

در بدو مرحله هیاتی مرکب از اشخاص فنی و اداری خود بشاروالی مقرر میشود در صورت عدم قناعت مالکین بار دوم هیات دیگری تعیین میگردد .

باز هم اگر فیصله این هیات طرف قناعت مالکین واقع نگردید هیات سومی مرکب از نمایندگان بشاروالی و دولت طور مشترک تعیین میگردد .

بالاخره در صورت لزوم موضوع بمجلس وزراء تقدیم و قرار مجلس عالی وزراء مورد تطبیق قرار داده میشود .

مسایل املاک و اسکان

مسایل مربوط اداره املاک و اسکان درسه نقطه ذیل خلاصه شده میتواند :

- ۱ - حل و فصل موضوعات مورد نزاع بین افراد و ارتباط آن به ملکیت عامه .
- ۲ - پروگرام ناقلین و اسکان اوشان در زمینهای غیر مورد نزاع .
- ۳ - اصلاحات قانونی و انجام عملیه سروری عهومی و نهایی کادستر .

د رموارد فوق سعی شده است اختلافات املاکی افراد و حقوق عامه مطابق قانون موجوده سروری و احصائیه اراضی منتشره سال ۱۳۴۴ حتی الامکان در فضای صمیمیت بملاحظه اسناد قابل اعتماد و موقع دادن طرف ادعا در مجالس املاکی راه حلی پیدا کند ولو که این راه حل تا انجام سروری نهایی بعضاً ماهیت موقتی داشته باشد . در انجام این مرام فقط تطبیق قانونی و حمایه فردی و عامه منظور نظر بود هاست .

در حصه مسئله ناقلین و اسکان ایشان به انداز های که زمین تثبیت شده دولت میسر شده است زمین توزیع گردیده است اما ایجاب مینمود که در این حصه برای رفع سرگردانی مردم از معرفی ناقلین جدید به

دولت که دز مرکز ولایت موجود است استفاده نمایند .

د رمورد سوال دیگر :

در جمله قوانین که در زمان حکومت انتقالی نفاذ گردیده یکنی هم قانون تنظیم امور خازنوالی و قانون اجراءات جزایی است که طبعاً این دو قانون به غرض طی مراتب و مراحل قانونی به شوری تقدیم گردیده البته وکلای محترم موقف پولیس را در جامعه با مناسبات پولیس و خازنوالی نظر به ایجابات و شرایط محیطی مطالعه و اصطکاک و وظایف شان را مرفوع خواهند ساخت .

راجع به اسکان کوچپها وضع زندگی شان که یکعمده وکلای محترم به آن اشاره کردند توضیح می شود :

که کوچپهای افغانستان را می توان بدو دسته تقسیم نمود .

۱ - کوچپهای مالدار .

۲ - کوچپهای غیر مالدار .

سروی علفچر ها

عجالتاً موضوع علفچر ها و توسعه آن از لحاظ انکشاف مالداری و تأمین منافع آن برای طبقه مالدار و مخصوصاً کوچپها لازمی دیده میشود همین اکنون این موضوع تحت مطالعه حکومت قرار داشته و تجویز گرفته شده است تا بوسیله وزارت زراعت و شعبه کادستر در انکشاف و سروی علفچر ها اقدام لازمه بعمل آید .

ازینکه عموم کوچپها تاکنون از بسا امتیازات مدنی بی بهره اند علت آن واضح میباشد وزارت معارف سعی میورزد تا بوسیله مکاتب بسیار آنها را در آموختن سواد کمک و رهنمونی نماید . وزارت صحت نیز بنوبه خود در راه وقایه صحت آنها حتی اوسع سعی و اهتمام می ورزد تا از نعمت صحت برخوردار بمانند .

۲ - راجع به کوچپهای غیر مالدار با ید متذکر گردید که این طبقه مردم از مدتیست توجه حکومت وقت را بخود معطوف کرده و پیهم کوشیده میشود تا اندازه ای که امکان دارد او شان را بالای زمین زراعتی اسکان نمایند . یکعمده این قبیل کوچپها چه در داخل و چه در خارج پروژه وادی هیر مند و یکعمده دیگری بصورت متفرقه در صفحات شمال اسکان گردیده اند .

فواید عامه :

فعالیت هایی را که وزارت فواید عامه متکی بر روی پلانهای انکشافی انجام دا ده

وزارت داخله واضح شده بود که اگر اشخاص با ارائه اسناد کدام ادعای حقوقی و قانونی داشته و یا بر علیه اسناد ورثه مال موقوفه ادعای موجود باشد البته میتواند به محاکم مربوط اقامه دعوی نمایند درین اواخر دوسیه مذکور را مقام ستره محکمه جهت غور تقاضا نموده است که به اثر مراجعه مقام مذکور دوسیه از ولایت لوگر مطالبه و به مقام محترم ستره محکمه فرستاده شد .

در جواب یکی از تذکرات درین جرگه محترم توضیح می دهم قبل از آنکه امور املاکی بوزارت داخله ارتباط گیرد از طرف واحد اداری آنوقت املاک و اسکان بتاریخ ۷ جوزای سال ۱۳۴۵ فقط در یک موضوع مربوطه وی فیصله صادر شده که به اساس آن زمین قباله یی تثبیت و زمین مازاد کاریزی مشارالیه مطابق قانون سروی و احصائیه اراضی تا فیصله نهایی سروی کادستر تابع مالی مازاد قرارداد شده است باقی در ماه های اخیر نه اعطای زمینی و نه فیصله کدام معامله موضوع بحث شده است .

د رموضوع باقیات بانک رهنی و تعمیراتی که توضیح خواسته شده تذکر میدهم .

بنابر ایجاب وظیفه در ساحة تحصیل سایر باقیات دولتی بروقی ایجابات قانون جداً توجه صورت میگیرد تا باقیات ذمت اشخاص تحصیل و تحویل خزینه دولت گردد . روی ایسین پرنسب تحصیل باقیات بانک رهنی و تعمیراتی نیز بر طبق مقررات تحت تحصیل است .

چنانچه قبلا از طرف بناغلی وزیر داخله و رئیس بانک رهنی و تعمیراتی به کمیسیون محترم فواید عامه ولسی جرگه توضیحات داده شده است .

د رموضوع قاچاق ۴۷ سیر سنگ لاجورد که یکی از وکلای محترم به آن اشاره نمودند دوسیه مربوط در سال ۱۳۴۵ به خازنوالی و محکمه و امنیت عامه ارجاع شده است هنوز دوسیه تحت اجراءات میباشد . درجه بندی سنگهای مذکور صورت گرفته است و معلوم گردیده که ۳۲۵ کیلو از آن سنگ عادی فاقد قیمت می باشد تفصیل موضوع به انجمن ذیصلاح جرگه محترم آماده تقدیم می باشد .

در مورد سوال دیگر توضیح می شود که چون در مربوطات ولایت غزنی فعلاً پنج پروژه انکشاف دهات فعالیت می کند و ولسوالی جغتو بمركز ولایت نزدیک بوده باشند گان آن می توانند از تسهیلات و خدمات تخنیکی

کمی کار باقی مانده که به نیمه سال جاری به پایه تکمیل خواهد رسید .
در اعمار بعضی پلهای مرکز و ولایات که در پلان سوم شامل گردیده سروی پل کشم انجام شده . وزارت فواید عامه در مورد اعمار پل امام بکری معاونت های مادی فراهم نموده و پل مذکور تکمیل و به استفاده ترفیخ قرار گرفت . در پل چار دره کندز کاربشدت ادامه دارد و تقریباً ۸۰ فیصد آن انجام و متباقی در نیمه سال جاری خانه خواهد یافت .

در ساحه حفظ و مراقبت راه ها میجا هدت لازم بعمل آمد شاهراه مهمه مملکت از قبیل سرک کابل تورخم ، کابل شیرخان بندر از طریق سالنگ کابل ، قندهار سپین بولدک قندهار ، هرات ، تورغندی ، کابل ، گردیز ، خوست در موسم زمستان باز نگهداشته شد در قسمت هاییکه ایجاب تر میعات عادی را مینمود « در راههای اسفلت و کانکریت شده » تر میعات لازمه بعمل آمده و قسمت هاییکه بواسطه برفها و باران های موسمی باعث خساره شده بود از قبیل تنگ غارو و سنگ سوراخ در راه کابل تورخم ، در راه کابل ، قندهار و راه قندهار ، هرات ، تورغندی و در راه سالنگ قسمت هاییکه قابل ترمیم بود قسمت زیاد آن ترمیم شده و در بعضی قسمت هاییکه باقی مانده کار جریان دارد همچنان برای تحفظ پل ظاهر شاهی کسه معروض بخطر ، طغیان های آب گردیده بود در حدود ۲۸۰ متر دیوار های جلوی آن ساخته شد .

تجدید نظر در لایحه برآورد تعمیرات

در لایحه ساختمان و بر آورد تعمیرات نیز تجدید نظر بعمل آمد و در بعضی موادیکه نظر به شرایط موجوده امکانات تعدیل مواد مندرجه آن لزوم حس میشد تعدیل و در برخی موارد مواد اضافی را بمنظور حسن انتظام در امور تعمیراتی و احتیاج زمان درج نموده محل غور مزید میباشد نتایج مستحصله آن بعد از طی مراتب اصولی عنقریب جنبه عملی را بخود خواهد گرفت و همچنان در امور نرخ گذاری و قیم مواد تعمیراتی در مرکز نیز تجدید نظر بعمل آمده و نتایج آن بمنظور طی مراتب تقدیم میشود و نرخ گذاری و قیم مواد تعمیراتی ولایات در مواقع معینه عندالایجاب صورت گرفته است .

عبارت از پروژه هایست که از پلان دوم به پلان سوم انتقال یافته و یا اینکه چون سال ۱۳۴۶ در آستانه پلان انکشافی سوم بوده در آن یکمده پروژه های جدید شامل گردانیده شده است .

الف :- پروژه های انتقالی وزارت فواید عامه که از پلان دوم به پلان سوم انتقال یافته عبارت از ساختمان یک تعداد راهها و عده از بنا ها میباشد که درینجا از آن تذکر میدهم .

- ۱ - ساختمان و قیرویزی راه پلخوری ، مزار شریف ، شیرغان .
 - ۲ - ساختمان و قیرویزی راه هرات و اسلام قلعه .
 - ۳ - ساختمان راه گردیز ، خوست .
 - ۴ - ساختمان و قیرویزی راه پل علم گردیز ، خوست .
 - ۵ - ساختمان سرک کتر ها .
 - ۶ - ساختمان نادر شاه مینه .
 - ۷ - ساختمان پولی تخنیک .
- ب :- پروژه های جدید که کار های آن سال ۴۶ شروع گردیده عبارت اند از :
- ۱ - سروی راه مزار شریف و تاشگرد .
 - ۲ - ساختمان راه لغمان از طریق پل سرخان .
 - ۳ - اكمال ساختمان بند خروار .
 - ۴ - اعمار بعضی پلهای مرکز و ولایات .

کارهای ساختمانی پروژه های انتقالی به حسب پلان مرتبه تحت اجراء قرار گرفته و در بعضی ساحات نسبت به پلان اضافه تر اجراء شده از جمله این نوع پروژه ها شاهراه هرات - اسلام قلعه بطول ۱۳۲ کیلو متر به پایه تکمیل رسیده و بتاريخ ۲۳ حوت ۱۳۴۶ رسماً افتتاح گردید .

در قسمت پروژه های جدید قابل توضیح است که :

سروی ابتدائی سرک مزار شریف - تاشگرد تکمیل گردیده است ساختمان راه لغمان از طریق پل سرخان بطول ۱۸ کیلو متر باپل آن بطول ۱۹ - ۹۹ متر در تیگری نیز به شرف تکمیل بوده صرف از کار ساختمانی پل کمتر از ۱۰ فیصد آن باقیمانده که در همین نزدیکی ها انجام خواهد یافت .

از اكمال ساختمان بند خروار نیز یکمقدار

د ربارۀ سرک کابل بگرامی ، جگدک ، نمله ، جلال آباد و راه کابل ، سروبی جگدک ، جلال آباد در جواب سوال وکیل محترم توضیح میشود که اهمیت این راهها از نظر ایجابات کستونی و آینده اقتصاد افغانستان غیر قابل انکار میباشد و البته حفظ و مراقبت و تعدیلات در برخی قسمت های راه که واجد شرایط انجنیری است مستلزم مدارک مالی مهم میباشد که باید در پلان های راه سازی آینده کشور در نظر گرفته شود .

در جواب سوال یکی از وکلای محترم تذکر داده میشود برای اصلاح راه کتر ها سال گذشته اقداماتی شده است و آن سروی یک قسمت راه و اعمار بعضی پلها می باشد . د رسال ۱۳۴۷ میلیفی باین منظور در بودجه انکشافی پیش بینی شده است تا امور اصلاح این راه دوام داده شود .

در جواب سوال یکی از وکلای محترم راجع به پل ده بالا برودخانه کتر نتیجه هیئت مطالعات اینست که ماهیت و شرایط چنین پل باید متناسب به شدت جریان آب در هنگام آب خیزی باشد و بنابراین ایجاب پول گراف را مینماید .

این پروژه شامل سومین پلان پنجساله است و امید است اجرای آن با تامین مدارک مالی ممکن گردد .

بروی احتیاجات مبرم هم آهنکی در ساختمان شهر هسا در داخل چوکات وزارت فواید عامه بدو ریاست شهر سازی و خانه سازی را گنجاینده و بعداً برای اینکه صورت بهتر و طرز معقولتر را به خود بگیرد ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی را تشکیل و بحال تصدی وزارت فواید عامه مسمی گردیده بود این ریاست مشتعل بر ریاست شهر سازی و خانه سازی فابریکه خانه سازی و بعضی ادارات دیگر که جزو آن میباشد تشکیل گردید و با عده پرسونل داخلی وعده ا زمتخصصین خارجی که چه از طریق اهداد و چه از طریق استخدام « استخدام و شروع به فعالیت نموده اند » ودر حوضه صلاحیت های خود به نقشه برداری شهرها طبق پروگرام و اساسات انجنیری و فنی اقدام نموده اند در پهلوی این کیفیت ریاست عمومی خانه سازی و شهر سازی برای اینکه خانه ها به تناسب وضعیت زندگی اهالی نیز ساخته

از آنجا که در باره اعمار راه موتر رو بین کابل و هرات از طریق ولایات مرکزی و نین در باره امکانات استفاده از معدن حاجی کک از طرف یکی از وکلای محترم تذکری بعمل آمد توضیح میشود :

اعمار چنین شاهراه که دارای ۸۲۶ کیلو متر طول خواهد بود در آینده قریب عملی شده نمیتواند مساعدتهای بین المللی که کنون حاصل شده است محض به مطالعه و سروی میباشد مطابق یک قسمت سروی محض دو قطعه این راه مجوزه یکی ازدوراهی میدان بسوی حاجی کک تاگردن دیوارفاصله ۷۵ کیلو متر و دیگر از هرات تا اوبی به فاصله ۹۲ کیلو متر اقتصادی میباشد . مقامات ملل متحد برای سروی این راه از گردن دیوار تا بامیان و از اوبی تا چشت نیز موافقت کردند و کار سروی پروژه سازی این دو قسمت راه در پلان مالی ۱۳۴۷ گرفته شده است و امور پروژه سازی آن بعد از آنکه قرارداد به امضاء برسد آغاز خواهدشد از طرف دیگر حکومت برای مطالعه امکانات پیشرفت فلاح و صنایع کوچک در ولایات مرکزی اقداماتی را رویدست گرفته است . در باره اعمار راه کترها بجواب سوال وکیل محترم قابل تذکر است که یک اندازه کار در ناحیه پل اسلام پور و نور گل صورت گرفته است . در سال جاری د مملیون افغانی شامل بودجه انکشافی گردیده است و باطی مراحل قانونی بودجه اعمار راه مذکور پیشرفت خواهد کرد .

د ربارۀ احداث یک راه بسوی بدخشان از طریق پنجشیر که در باره آن سوال بعمل آمد مشکلات طبیعی بشمول ارتفاعات ، برف کوچ ها و لزوم اعمار دیرارهای استنادی و لزوم ۲ میلیون افغانی ازقراری کیلومترمصارف و منبع حفظ و مراقبت موجب آن گردیده است که اقدام باعمار آن بآینده برای زمانی که توان مالی حکومت ، عدم کفایت عواید اقتصادی این راه را متحمل شده بتواند موقوف شود .

در جواب سوال یکی از وکلای محترم در موضوع راه کندز ، خان آباد ، تالقان ، فیض آباد و بطول ۲۸۰ کیلو متر توضیح میشود که اعمار آن در سومین پلان پنجساله شامل گردیده است . د رسال ۱۳۴۷ باید سروی انجنیری راه تکمیل یابد و بعد از ختم سروی و پروژه سازی ساختمان این راه هم صورت خواهد گرفت .

شده بتواند نقشه های نمونه وی تهیه نموده و بدسترس نیازمندان گذاشته است .
 بمنظور عمران و آبادی شهر های افغانستان و تهیه زمین برای اعمار سر پناه و اعمار منازل ارزان قیمت به اساس خط مشی حکومت در ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی اجراءات قابل ذکر صورت گرفته است .

پلان توسعه وی مقابل سیلوالی دوراهی سرك قندهار برای رهائش چپل الی پنجاه هزار نفر توتیب شده است .

پلان تفصیلی پروان مینه تکمیل گردیده که مشکل بی خانگی ۲۵ هزار نفر را مرفوع خواهد ساخت .

پلان قسمت دوم خیر خانه که حاوی هفت هزار نمره زمین میباشد برای توزیع آماده گردیده است .

یک تعداد نقشه های نمونه وی منازل اقامت مناسب به موقعیت پروژه خیر خانه و سید نور محمد شاه مینه ترتیب و به دسترس اهالی گذاشته میشود .

پلان (بیست) ساله شهری هرات که گنجایش تقریباً سه صد هزار نفر را داراست ترتیب و انکشاف نفوس درین ساحه بسه اساس فی هکتار صد الی یک صدو چپل نفر سنجیده شده است که شامل تمام وسایل و ضروریات زندگی میباشد .

پلان مقدماتی انکشاف شهر قندهار ترتیب گردیده و آماده تطبیق میباشد پلان شهر فیض آباد تکمیل و جهت تطبیق به ولایت بدخشان ارسال گردیده است . پلان مذکور احتیاجات اولیه اهالی فیض آباد را برای مدت ۵ سال تامین میکند .

پلان شهری ولسوالی کشم تکمیل شده که برای مدت ۱۵ سال آینده مشکل آن ولسوالی را مرفوع خواهد ساخت .

پلان های شهر سازی

پلان شهری بغلان که قبلاً ترتیب گردیده بود نظر به تقاضای آن ولایت طبق خواسته آنها برای تقریباً ۵۰۰ خانه با تمام احتیاجات اولیه ایشان ترتیب گردیده است .

شهر جلال آباد که به اساس پلان های متفرق توسعه یافته بود فعلاً در یک ساحه پلان عمومی تنظیم و حدود انکشاف آن تثبیت گردیده است . همچنین پلان انکشافی تعمیرات پوهنتون ننگرهار که در ساحه صد جریب زمین آماده تطبیق می باشد تکمیل شده است .

۱ - بمنظور رفع مشکلات بی خانگی و تهیه مسکن برای اهالی بی بضاعت شهر پروژه خیرخانه وسید نورمحمد شاه مینه با پیش بینی های وسایل زندگی و شهری مطابق شرایط اقتصادی و اجتماعی مردم طرح و تحت تطبیق قرار داده شده است .

چنانچه اعمار خانهای سید نور محمدشاه مینه در شرف تکمیل بوده و در جریان اعمار یک تعداد خانه های ارزان قیمت دیگر در ساحه خیرخانه مینه قسم تجربوی توسط ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی شروع و امید است تا اخیر سال کار ساختمان آن به پایه اكمال برسد .

پروژه خانه سازی نادر شاه مینه به همکاری دولت اتحاد جماهیر شوروی بصورت عصری و مجهز تحت ساختمان میباشد که در هشت ما اخیر (امور ساختمان و اعمار ۸ عمارت اپارتمان ۴ منزله که عبارت از ۳۶۰ اپارتمان یک اتاقه ، دو اتاقه ، سه اتاقه ، چهار اتاقه و پنج اتاقه میباشد با کلیه ملحقات و تجهیزات آن که مستلزم یک منطقه عصری است تکمیل شده است اكمال تعمیر کودکان و سینما درین ملحقات شامل بوده و کار ساختمان یک باب مکتب نیز جریان دارد .

یکهزارو پنجاه نمره زمین در خیر خانه وسید نور محمد شاه مینه جهت اعمار منازل به اشخاص توزیع شده است .

نقشه پارک استقلال به اساس پلان عمومی مرکز افغانستان در ساحه شرق از جساده پینتونستان الی پل محمود خان ودر پای کابل بمنظور مرکز اداری مملکت ذریعه متخصصان و مهندسان ریاست عمومی شهر سازی ترتیب گردیده است .

چنانچه در همین ساحه یک تعداد عمارات قبلاً اعمار گردیده و در آینده عمارات دیگری از قبیل عمارات شوروی و ستره محکمه و بعضی

برای سه مخابراته تیلیفون و چهار مخابراته تلگراف آماده بوده و بعد از انجام امتحانات مقدماتی در ظرف یکماه آینده بکار آغاز خواهد کرد .

۵ - آغاز و تکمیل لین عمومی تیلیفون بین ولایت تخار و کندز بفاصله ۷۵ کیلو متر که با صرف ۱۵۰۰ پایه فلزی و سیم مسی و غیره لوازم لین برای مخابراته چینل سیستم آماده گردیده است .

۶ - تمدید لین جدید چینل سیستم بین فراه رود و فراه بفاصله ۷۲ کیلو متر که کار مذکور چهارماه قبل آغاز و بانصب ۱۵۱۰ پایه های جدید فلزی و دو جوره سیم تکمیل گردیده است .

۷ - تکمیل لین عمومی چینل سیستم بین هرات و اسلام قلعه بفاصله ۱۲۴ کیلو متر با صرف ۲۴۸۰ پایه جدید فلزی و دو جوره سیم مسی .

۸ - نصب ۱۲ پایه سوچورد هوایی ۵۰ لینه و ۳۰ لینه در ولایات تخار ، میدان ، بغلان کنر ها ، کندز ، لوگر ، پکتیا ، فراه ، بادغیسای ، چخانسور و کاپیسا .

۹ - تکمیل شبکه شهری تیلیفون در شیرشاه مینه و دستگاه اتومات مذکور در برج جوزا بکار انداخته شد .

۱۰ - افتتاح دوپسته خانه عصری در شیر شاه مینه و مرکز وزارت مخابرات .
چینل سیستم :

د رجواب یکی از وکلای محترم در مورد دستگاه چینل سیستم مخابرات متذکر با ید شد . چینل سیستم موجوده در مراکز مختلف کشور در طی پلان پنجساله انکشافی اول و دوم برقرار گردیده است .

د رپلان پنجساله سوم دستگاههای چینل سیستم ولایت پکتیا و بعضی ولایات دیگر نیز شامل است . تطبیق و اجرای پلان انکشافی سوم مشکلات را ازین ناحیه مرفوع خواهد ساخت .

در ساحة امور صحی :

وکلای محترم در مورد اجراءات حکومت در ساحة صحی سوالاتی کردند مادرین جسا اجراءات مربوطه را برای تامین صحت و سلامت هموطنان عزیز در دو قسمت اختصارمینمائیم . یکی طب وقایوی و دیگر طب معالجوی در مورد فعالیت های طب وقایوی حتی المقدور از شیوع امراض ساری بشکل اپیدمیک -

علاوتاً در قسمت سوم ریگ شاه مرد خان نقشه تقریباً ۳۵۰ نمره زمین با تمام احتیاجات حیاتی ترتیب و تحت تطبیق گرفته شده .

پلان انکشافی شهر بلخمری ترتیب و به اساس آن پلان تفصیلی یک ناحیه سکونت تحت اجراء قرار داد .

پلان توسعه وی یک قسمت شهر خان آباد ترتیب و جهت تطبیق ارسال گردیده است . ریاست ساختمانی بنایی که از بقایای

ورکشاپ های بلچرخنی بوجود آمده است موسسه را با توریید و نصب ماشین های جدید دستگاههای بخار ، ورکشاپ موتر ، شعبه ترمیم مجهز گردیده و از طرف دیگر راه های اکبر خان مینه را تحت پخته کاری قرار داده

و همچنان برای گرفتن فرمایشهای تعمیرات دولت ، موسسات و اشخاص آماده میباشد . فعالیت این موسسه فعلاً بصورت تربیوی در داخل حوزه شهر کابل بوده با تدارک مالی

بیشتر و پر سونل رسیده زیاد تر امکان توسعه آن موجود میباشد .

در جواب یکی از سوالات وارده تذکر داده میشود که نقشه مرتب شهر فراه توسط مقامات مربوطه و هیئت های فنی ترتیب داده شده و به ولایت فراه انتقال یافته است .

در سومین پلان انکشافی اصلاح راه فراه رود تافراه و فراه تانپروز شامل گردیده است و راه بالا بلوک شامل آن میباشد .

وسایل مخابراتی

مساعی که در قسمت طرق و وسایل مخابراتی بعمل آمده قرار ذیل است :

۱ - افتتاح مخابراته دستگاه ۱۲ چینل تیلیفون و تلگراف بین کابل و قندهار که بوسیله آن تعداد چینل مخابراته ولایات هلمند، فراه و هرات نیز تزئید یافته و تسهیلات لازمه برای مخابراته ترانزیتی بین المللی هم فراهم گردیده است .

۲ - تکمیل امور نصب و مونتاژ یک دستگاه دوازده چینل تیلیفون و تلگراف د مرکز بلخمری که امید است در ظرف سه هفته آینده بکار انداخته شود .

۳ - تکمیل امور نصب و مونتاژ یک دستگاه سه چینل تیلیفون و تلگراف در مرکز قندز که بتواند سه مخابراته تیلیفون و چهار مخابراته تلگراف را مستقیم بکابل انجام دهد این دستگاه در ظرف یکماه آینده بکار خواهد افتاد .

۴ - تکمیل امور نصب و مونتاژ یک دستگاه سه چینل تیلیفون بین کابل و چهاریکار که

خان آباد و تخار نیمروز ، بادغیس ، زابل ، کاپیسا ، کنړها ، لغمان ، سمنگان ، ارزگان ، غوروات ، جاجی ، بدخشان ، یکاوونگ ، مرکز صحنی وردک ، مرکز صحنی جذام در بامیان و دیگر پروژه ها ادامه دارد و پیشرفت آنها متناسب بمقدار پول منظور شده میباشد. یکتعداد وکلای محترم طی جلسات استیضاح در مورد مشکلات مردم کشور از نگاه تسهیلات صحنی تذکرانی دادند و هم قراریکه مجلس محترم عمومی ولسی جرگه بتاریخ ۵ حمل ۱۳۴۷ چنین فیصله صادر نموده اند که :

« در هر ولایت حد اقل یکنفر متخصص امراض داخله ، جراحی و امراض نسائی به هر ولسوالی یک دکتور دیپلوم دار طب و یکنفر معاون تعیین ویک ، یک شفاخانه کوچک ۵ - الی ۱۰ بستر تاسیس وجزء پلان سوم گردد » .

در این مورد مطالعاتی که از طرف وزارت صحنیه بعمل آمده ذیلا بتوجه رسانیده میشود. احداث شفاخانه پنج بستری و تکمیل تجهیزات و پرسونل آن در تمام ولسوالیها بترتیبیکه تصمیم گرفته شده است ایجاب تربیه پرسونل طبی ، پول کافی وقت لازم را نموده که تطبیق آن :

۱ - حد اقل هفت سال را در برمیگیرد .
 ۲ - علاوه بر تعداد پرسونل موجوده باید به تعداد ۳۲۰ نفر داکتر ۴۸۰ نفر نرس و ۱۶۰ نفر کمپوندر تربیه شوند .
 ۳ - تعداد ۱۶۰ شفاخانه در ولسوالیهای مربوط تعمیر و تجهیز گردد که برای مصارف تعمیر و تجهیز آن در ظرف هفت سال یعنی ازسال ۱۳۴۸ - ۱۳۵۴ به مبلغ تقریباً وصدو هشتادو چهار ملیون افغانی و نهصدو هشت هزار دالر ضرورت است .

چون تربیه پرسونل طبی شقوق اختصاصی مربوط به داشتن نفر و وقت کافی وسایر شرایط می باشند با در نظر داشتن مشکلات فنی و مالی که از آن تذکر رفت ملاحظه میشود در راکتر ولایات مملکت موسسات طبی آنها انکشاف بیشتری کرده داکتر های جراحی ، داخله و نسائی موجود است وعلوفاً یکتعداد کافی داکتر های فارغالتحصیل پوهنخی طب از طبقه ذکور و انات در موسسات طبیی مرکز تحت تربیه قرار داده شده که البته بمرور زمان پرسونل مذکور در شقوق اختصاصی تربیه یافته و احتیاجات ولایات در آینده ازین ناحیه رفع خواهد شد .

اقدامات لازمه قبلی از نگاه حفظ ماتقدم جلوگیری شده است .

تیم های ثابت و سیار آبله کو بان و واکسیناتوران در مرکز ولایات برای وقایه توپر کلوز ، تراخم ، چیچک ، جذام ، دفتري حمای لکه دار ، محرقة و کولرا فعالیت کرده است . چون در افغانستان پروگراممخصوص مواظبت در مورد کولرا در نظر گرفته شده بود پیش بینی های لازمه در مورد اینمرض مهلك و ساری صورت گرفته و اخیراً شیوع مرض مذکور طور اپیدمیک در ناحیه ملتان پاکستان تجویزات و اقدامات وقایوی بطوری در کشور صورت گرفت که بفضل خدای بزرگ واقعاتی قابل اندیشه ازین رهگذر دیده نشد .

موسسه مجادله ملاریا نیز يك قسمت مهم از طب وقایوی است فعالیتهای خود را در ساحات مجادلوی ادامه داده و اخیراً بر علاوه هفت و نیم ملیون نفوس که تحت پروگرام مجادله ملاریا قرار دارند و کار موفقانه پیش میرود تقریباً يك ملیون نفر دیگر در ساحات شمالی حوزه مرکزی و جنوب غربی تحت پروگرام گرفته شده .

ب : در ساحة طب معالجوی :

۱ - در شفاخانه های مربوط وزارت صحنیه و مربوط پوهنتون حتی المقدور تسهیلات بهتر برای مراجعین در شفاخانه ها فراهم گردیده و در تعداد بستر مجانی تزئید بعمل آمده .
 ۲ - برای دفعه اول تقریباً در همه ولایات بر علاوه يك داکتر داخله يك داکتر جراحی نیز موظف شد .

۳ - خریداری سامان و لوازم جراحی و طبی طرف ضرورت سیزده پروژه ساختمانی شفاخانه ولایات که جدیدالتاسیس محسوب میشود صورت گرفته .

تاسیس شفاخانه ها :

نظر به احتیاجات روز افزون مردم ولایات و تذکرات وکلای محترم شوری در مورد تاسیس شفاخانهها در آن نقاط وزارت صحنیه تصمیم گرفت پلانی طرح نماید که در آن احتیاج اقل طبی و صحنی آن مناطقیکه هنوز از داشتن داکتر و دواء محروم اند سنجیده شود .

چنانچه این پلان اخیراً تکمیل و عنقریب جهت غور بوزارت پلان ارسال خواهد گردید .

قابل تذکر میدانند که کارپروژههای ساختمانی صحنی یعنی شفاخانه ولایات بلخمسری

مینماید تجدید نظر نموده و باین اساس تدابیر عملی و مفیدی را جستجو کرد تا از خلال آن از یکطرف مسئولیت ها و از طرف دیگر مسئولیت های مادی و معنوی مامورین چه در دوره خدمت و چه در ختم کار با در نظر داشتن احکام قانون تضمین گردد .

کمیسیون شرایط استخدام و انتخاب مامور را تحت غور گرفته موجبات مسئولیت کرسی او را بحیث مامور دولت نه مامور یک حکومت مطالعه نموده راجع به امکانات بلند رفتن سریه مامور و بهبود وضع زندگی و صحت او متناسب به توان مالی دولت پیشنهادهائی تهیه کرده است . بهتر ساختن شرایط تقاعد را کمیسیون به منظوری مطالعه کرده که مامور آنرا در ختم دوره خدمت بحیث پاداش دوره کار تلقی نماید وقتی شرایط ماموریت و خاتمه ماموریت مساعد شود مامور از موقعیت خود اطمینان حاصل نموده سعی خود را در راه سلامت کار موافق با مصالح و منافع ملی متوجه میسازد .

در پهلوی مسئولیت همچنین وظایف و صلاحیت های مامور و از آنجا مسئولیت های او باید مطالعه و تثبیت گردد تا مامور در ریضای آن مکلفیت قانونی پیدا کند تا انحراف از مقررات بدون تبعیض و هیچگونه رعایت مورد باز پرس قانونی قرار گیرد .

وقتیکه مامورین دولت حدود صلاحیت و مسئولیت خود را درک نمودند حجاب و فاصله ای که عامه را از اعمال دولت دور نگه میدارد از بین میرود و مامورین بحیث خدمتکار و حافظ منافع مردم و دولت قرار میگیرند .

مظاهر سیستم پیچیده اداری که در امور دفتر داری و اجراءات حسابی بمشاهده میرسد کندی و مشکلات در اجراءات تولید نموده است که باید از بین برده شود . با طرح لویج و مقررات روشن در مورد حسابات نقدی و جنسی - تعیین ستاندرد و شرایط محیط کار تثبیت معیار و شرایط استفاده از وسایل نقلیه - جلوگیری از حیف و میل دارائی دولت نیز مورد مطالعه کمیسیون قرار گرفته است .

کمیسیون راه های بهبود و ساده ساختن طرزاعمال های حسابی و اداری را با درک مطالب فوق جستجو نموده است .

یکی از وکلای محترم در مورد فعالیت این کمیسیون اصلاحات اداری اشاره نمودند درین مورد متذکر می شود که :

کمیسیون در اواخر دلو دایر گردیده و در

انجمن باز پرس دکتوران :

در مورد تاسیس انجمن باز پرس دکتوران یکی از وکلای محترم اشاره کردند توضیح می شود :

وزارت صحیه از مدتی است بغرض بوجود آمدن يك انجمن اطباء افغانی داخل اقدام گردیده و يك عده متخصصین داخلی و مشاورین خارجی را که در این قسمت حایز معلومات میباشد بصورت کمیته تعیین نموده که کمیته مذکور تدوین اساسنامه انجمن اطباء را ترتیب و وزارت صحیه ارائه میدارند که در این اساسنامه مطابق بتعاملات سایر ممالک مسأله باز پرس دکتوران که در داخل مملکت در معرض است ویاملی و یا بصورت آزادانه اجراء طبابت مینمایند شامل میباشد که البته بعد از طی مراحل اصولی جزو قوانین صحت عامه مورد تطبیق قرار داده خواهد شد .

دستگاه اداری و عدلیه :

طوریکه در خط مشی حکومت تذکر داده شده بود جریان و تحول امور کشور در ساحات مختلفه و لزوم بهبود و انسجام آن به منظور تامین سرعت مؤثریت کار ها و جلوگیری از پراگندگی ها از یکطرف و تطبیق قوانین و مقررات بدون هیچگونه تبعیض و امتیاز از طرف دیگر ایجاب مینماید یک دستگاه سالم اداری بوجود آید .

بمنظور تامین حقوق مامورین در داخل دستگاه اداری و بنیان گذاشتن نظام ماموریت بر عدالت اجتماعی و همچنان تهیه کار و امکانات پیشرفت برای جوانان کشور که جهت قبول مسئولیت مزید آمادگی و علاقه مندی دارند حکومت تجویز نمود کمیسیونی مرکب از یکسعه متخصصین علم اداره و صاحبان تجربه در امور اداری کشور دایر گردد این کمیسیون اکنون در باره نظام کار و تشکیلات اداری کشور غور نموده شرایط بهبود احوال مامورین و طرق بهتر ساختن اجراءات حسابی را مطالعه نموده است .

مقدمه از اصلاح تشکیلات جستجوی طرق جلوگیری از پیچیدگی اداری و تورم تشکیل و تامین مؤثریت انسجام و سرعت در کار است .

این کمیسیون نظریات اصلاحی خود را بر اساس برنسیب های علم اداره و تجربیات سالهای اخیر پیشنهاد نموده است .

همچنان این کمیسیون بر قوانین و مقرراتی که حقوق و مکلفیت مامورین دولت را وضع

طی دو جلسه مقدماتی پروندهها را تشخیص و نظر به ماهیت موضوع سه کمیته تشکیل گردید تا هر يك مطالب مشخص را مطالعه نماید. کمیته ها از اول حوت بكار های مربوطه خود شروع نمودند.

(۱) کمیته پرسونل :

این کمیته قوانین و مقررات مربوط به مأمورین را مورد غور قرار داده و با در نظر داشتن شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور به آن تجدید نظر نمود.

کمیته در طی جلسات خود قوانین و مقررات سایر ممانک را مطالعه نموده و با آمران اداری و مدیران مأمورین تمام وزارتخانه ها و متخصصین داخلی و خارجی مذاکره نموده و نظریات شان را حاصل نمودند.

در پروتو این تشیبات و بروی تجارب خود راپوری ترتیب نموده که حاوی مطالب ذیل است :

- طرح قانون جدید مأمورین ملکی .
 درین قانون به شرایط استخدام ترفیسع تقاعد ، معاش ، انضباط ، مصنویت ووجائب و سائر شرایط مأمورین تجدید نظر نموده اند .
 - طرح قانون اجران دولت با در نظر داشتن شرایط فوق الذکر .
 - طرح لایحه حاضری و رخصتی مأمورین واجران .

- پیشنهاد در مورد تقویة خزینة تقاعد .
 - طرح اساسنامه و تعلیماتنامه جدید برای بیمه صحتی و مطالعه شرایط انکشاف آن .
 - طرح اساسنامه تعاون مراد استهلاکی و امکانات انکشاف آن .

۲ - کمیته تشکیلات :

در ساحة قانون گذری

مقصد از اصلاح تشکیلات حذف صرفه جوئی و تنقیص یکمده مأمورین دولت نبوده بلکه جستجوی طرق ووسایل و شرایط بهبود در طرز کار به نظر جلوگیری از سیستم پیچیده ادزی و تودم تشکیل و تامین هوئربت و انسجام و سرعت در تار و رفع سرگردانی های مراجعین است .

کمیته تشکیلات با در نظر داشت این مرام تشکیلات ولایحه وظایف وزارتها و ادا رات دولتی را بشمول تصدیها مورد غور قرار داده و بانامیندگان وزارتها و ادارهای مربوطه مذاکره نمودند . در نتیجه این مطالعات نظریات اصلاحی خود را بر اساس پرنسیپ های علم اداره در طی يك راپور مفصل به اداره تقدیم نمودند .

۳ - کمیته مالی :

این کمیته مطالعه خود را دائر برحفظ حقوق کامل مالی دولت و تنظیم بهتر و عملی تر امور اداری و حسابی بمنظور ایجاد سرعت و صحت عمل ادامه داده است . این کمیته نیز با مراجع حسابی و مالی دولت در طی جلسات متعدد مذاکره نموده و نظریات شان را در مورد خلا های مجاری امور حاصل و پس از گرد آوری و مطالعه عمیق سوابق به تنظیم راپو رهای مختلفه در حدود شرایط محیطی اقدام نمودند و تا ایندم راپور خود را مبنی بر نظریات اصلاحیه در موضوعات آتی به پایان رسانیده اند :

- در مورد امور مالی و حسابی .
 - در مورد بودجه های عادی و سرمایه گذاری انکشافی .
 - در مورد تنظیم معاملات عهرانی و پروژه ها .
 - در مورد نظم معاملات خریداریها .
 - در مورد تادیات پیشه کی .
 - در مورد اداره اموال دولت ، تحویلخانه ها و گدماها .
 - در مورد تفتیش به وقع امور مالی واداری دولت .
 - در مورد امور مختلفه گهرکات .
 - در مورد تصفیة و قطع حسابات نا تمام باقیات .

- در مورد تحصیلی باقیات .
 چند موضوع دیگر مثلاً نظریه در باره مالیات برعایدات و تصفیة املاک نیز تحت تمسویب است .

باین ترتیب کار دو کمیته یکل انجام یافته و از کمیته سوم در شرف اختتام است . راپور کمیسیون بعداً بمطالعه حکومت رسیده و بعد از غور و تدقیق مراتب قانونی خود را طی خواهد نمود .

در ساحة قانون گذاری و وضع مقررات وزارت عدلیه به تهیه مسوده قانون تحصیل دیون و تکمیل طرح قانون جزا و پروژه قانون مدنی پرداخته مسوده قانون اجتماعات ، مسوده قانون جدید خانوالی ، پروژه قانون انسداد قاچاق ، پروژه قانون استملاک را ترتیب داده و مسوده قانون دهقانی را تکمیل میکند یکمده اساسنامه ها ، مقررات ولایحه ها نیز مورد مطالعه میباشد .

روابط تار تروما و کارگر توسط نصولنامه کارگران و مسسات صنعتی ملی افغانستان که فعلاً ناند است تنظیم میشود . این نصولنامه و امکان ورود تعدیل لازمه در آن

مجلس عالی وزراء جهت غور و فيصله به شوری تقدیم خواهد شد .

محاسبات

در موضوع تفتیش امور محاسباتی چنانکه اطلاع دارند تشکیل موجود ریاست تفتیش عمومی محاسبات صدارت عظمی باندازه لزوم تقویه گردیده و تشکیل يك ریاست تفتیش اداری در داخل تشکیلات ریاست عمومی تفتیش در نظر گرفته شده است .

از تاریخیکه این حکومت مسئولیت امور را بدست گرفته است از ۶۱ مرجع دوسیه‌ها از طرف مفتشین ترتیب و بریاست رسیده است و بکلمه دوسیه‌ها در مرکز ریاست تدقیق و رسیدگی شده .

از ۲۵ مرجع دوسیه‌ها مربوط به مسئولیت ماهورین انضباطی و نادبی میباشند - از ۳۳ مرجع دوسیه‌ها مسئولیت اشخاص محاکماتی بوده و به خارتوئی فرستاده شده است .

مراجعیکه حاضراً تحت تفتیش ریاست دیوان محاسبات میباشند قرار آتی میباشند :

- ۱ - مستوفیت ولایت کابل .
 - ۲ - قوماندانی قوایکار وزارت فوایدعامه .
 - ۳ - ریاست پولی تخنیک .
 - ۴ - ریاست تهیه غله .
 - ۵ - ولایت قندهار .
 - ۶ - ریاست وادی هلمند .
 - ۷ - ریاست کانال ننگر هار .
 - ۸ - مستوفیت ولایت ننگر هار .
 - ۹ - مستوفیت ولایت لغمان .
 - ۱۰ - قضیه خاصی مربوط ولایت قندهار .
 - ۱۱ - وزارت معادن و صنایع .
 - ۱۲ - ریاست ترانسپورت عمومی .
 - ۱۳ - وزارت اطلاعات و کلتور .
 - ۱۴ - قضیه خاصی مربوط وزارت فوایدعامه .
 - ۱۵ - ریاست سرکسازی وزارت فوایدعامه .
 - ۱۶ - حفظ و مراقبت قوایکار وزارت فواید عامه .
 - ۱۷ - موسسات صحی علی آباد .
 - ۱۸ - ریاست خانه سازی .
 - ۱۹ - ریاست انحصارات دولتی .
 - ۲۰ - ریاست گمرک کابل .
 - ۲۱ - گروپ مراقبتی مهندسیین .
 - ۲۲ - بلدیة بغلان .
- د درباره تذکر یکی از وکلای محترم درمورد وظایف ریاست تفتیش محاسبات صدارت توضیح میشود .

بمنظور مطابقت بیشتر آن با ایجابات زمان تحت غور و مطالعه حکومت میباشند .

هدف این مطالعه سراغ طرقی است که بوسیله آن از يك جانب شرایط مساعد تأمین گردد و از جانب دیگر د زراه انکشاف صنایع کشور مانع ایجاد نشود .

نتیجه این مطالعات درآینده به شورای افغانستان تقدیم میگردد .

اداره عالی خارتوئی در چند ماه اخیر چه توسط خارتوئی تمیز و چه بواسطه استیناف مرکز و خارتوئی ابتدایی ماهورین و امنیت عامه مرکزی مشغول به تحقیق در دوسیه‌های مربوط میباشند تنها دوسیه‌های عدلی که مورد مذاقه خارتوئی تمیز آمده است زیاده از دو نیم هزار میباشند .

امور مربوطه مزید بر هزارو دوصددوسیه توسط خارتوئی استیناف مرکز ختم گردیده و به محکمه سپرده شده است . در دوایر دیگر اداره خارتوئی کشف جرایم اخذشوت بصورت بالفعل در چند مورد صورت گرفته است .

برای بلند بردن سوبه معلومات خارتوئیها نیز سیمینار های مفیدی دایر گردیده است . د رمورد تذکر یکی از وکلای محترم توضیح می شود .

در قانون تنظیم امور خارتوئی که بتاريخ ۲۸ قوس ۱۳۴۳ نافذ گردیده و همچنان در قانون خارتوئی منتشره (۵) جوزا سال ۱۳۴۵ اصطلاح خارتوئی معادل اصطلاح مدعی العموم و اداره عالی خارتوئی معادل دفتر مدعی العموم افغانستان بکار برده شده یعنی هر دو اصطلاح مورد استعمال قرار دارد .

با این هم چون مسوده قانون جدید عنقریب به شوری تقدیم میشود تصمیم آن جرگه محترم در مورد احترام خواهد شد .

د رمورد سوال دیگری متذکر می شود : حکومت ا زمدتی باینطرف به نواقص قانون خارتوئی و اختلافیکه بین بعضی مواد این قانون و ماده (۱۰۳) قانون اساسی موجود است ملتفت بوده وبوزارت عدلیه هدایت داده بود که بملاحظه نقص صریح ماده (۱۰۳) قانون اساسی و تجاریبیکه از تطبیق قانون خارتوئی تا امروز بدست آمده و مخصوصاً بملاحظه ایجابات خاص افغانستان مسوده قانون جدید خارتوئی را تهیه نماید تا پس از تصویب مجلس وزراء جهت غور و تصویب بشوری تقدیم شود . این مسوده تکمیل گردیده و بعد از تصویب

قلت معلم

۱ - قلت معلمان لایق علاوه بر ۱۹۳۰ معلمان که در ابتدای پلان سوم کمبود بود تقریباً پنجاه فیصد معلمان موجود دارای سوئیة تعلیمی هستند که پایاتر از سوئیة که برای تدریس در هر دوره تعلیم لازم است میباشد. در حالیکه برای تدریس صنوف ابتدائی حد اقل سوئیة صنف دوازدهم لازمی است. ۱ - زجمله (۵۷۰۰) معلم ابتدائی تنها ۲۰ فیصد این سوئیة را دارند که ۹ فیصد از صنوف دوازده دارالمعلمین ها، ۱۱ فیصد از لیسه ها و دیگر ۱۹ فیصد فارغ صنوف نهم دارالمعلمین ها میباشند.

۲ - در مکاتب ثانوی از جمله ۴۲۰۰ معلم تنها ۷ فیصد آنها دارای تحصیلات عالی بوده ۱۷ فیصد بکلوریا و ۱۹ فیصد فارغان صنوف دوازده دارالمعلمین ها میباشند.

۳ - تنزیل روز افزون در کیفیت تعلیم و تربیه: در اثر موجود بودن مشکل فوق و تعامل دیگر اجتماعی و اقتصادی سوئیة تعلیم و تربیه در مکاتب روبه تنزیل نهاد. پس در حالیکه انکشاف سریع معارف در افغانستان مایه امید واری است مردم و حکومت در توسعه آن علاقه مفرط دارند. این حقیقت تلخ را نیز در بر دارد که اگر به توسعه تعداد مکاتب بدون فراهم نمودن وسایل دیگر بپردازیم مشکلات به حدی خواهد رسید که موجب سقوط کلی کیفیت تعلیم و تربیه خواهد شد.

بدیهی است که يك تعلیم و تربیه فاقد کیفیت و سوئیة لازمه ارزشی نخواهد داشت. يك نتیجه مطلوب این انکشاف سریع پیشرفت به سوی توازن منطقی معارف است.

مسئله توازن معارف

راجع به مسئله توازن معارف که بیشتر مورد نگرانی وکلای محترم میباشد باید متذکر شد. اگر مراد از توازن ایجاد هر نوع مکتب به سوئیة های مختلف در هر نقطه کشور در يك مدت کوتاه باشد این نوع توازن یعنی داشتن لیسه ها و پوهنتون در هر نقطه در دوسه پلان ممکن و عملی نبوده و مفهوم توازن جامع تر ازین است. مقصد از معارف متوازن سیستم تعلیم و تربیه است که هم از نگاه تناسب با سوئیة های مختلف تعلیم و هم از لحاظ ضرورت انکشاف تمام

اجراآت و فعالیت ریاست عمومی تفتیش محاسبات صدارت متکی به اصولنامه تفتیش محاسبات بوده و ساحة فعالیت ریاست موصوف در مقررات موضوعه تعیین شده است امور تفتیش دواير و تصدیهای حکومت از وظایف مشخص این اداره بوده و دوسیه های انجام شده مطابق به مقررات بمراجع آن سپرده شده است.

تفتیش موسسات خصوصی طور مشخص از وظیفه تفتیش محاسبات نبوده و موسسات مذکور تابع مقررات اساسنامه خویش که مطابق به قانون کشور مراحل خویش را پیموده است میباشند.

انکشاف معارف

جناب رئیس!

چنانکه وکلای محترم میدانند معارف افغانستان در دهه اول پلان گذاری بسرعت بیسابقه ای توسعه یافته و در نتیجه این انکشاف سریع در هر سوئیة تعلیمات عمده بیشتر اطفال و جوانان شامل مکتب شده اند چنانکه نسبت شمول در دوره ابتدائی از ۵ فیصد در آغاز سال اول به تقریباً ۸۵ فیصد در ختم پلان دوم ارتقا یافته و همچنان در دوره های بالا تعلیم نیز این نسبت بطور قابل ملاحظه بلند رفته است.

در ظرف ده سال تعداد داخله مجموع

مکاتب از (۱۴۰۶۰۰) به (۵۱۵۴۰۰) یعنی (۳۶۶ فیصد) افزایش یافته و از پوهنتون از (۹۵۲) نفر به (۴۳۲۰) نفر یعنی (۴۵۲ فیصد) بلند رفته است.

این توسعه با در نظر داشتن محدودیت هاییکه از لحاظ پرسونل و منابع مالی داشتیم معتنا به است.

با مقایسه درجه افزایش تعداد داخله در افغانستان با سایر کشور های آسیایی دیده میشود که افغانستان یکی از بلند ترین درجه افزایش تعداد داخله را دارا میباشد.

این انکشاف در حالی صورت گرفته که تعداد مکاتب جدید بیشتر از پیش بینی پلان تاسیس شده امامشکلات مالی، قلت پرسونل وسایل و تجهیزات همیشه موجود بوده و نتایج مطلوب بدست نیامده و بلکه در اثر این توسعه سریع کمبودها و مشکلات آتی امروز عرض اندام نموده:

های دیگر در افغانستان خیلی تازه است و بنا بر علل اقتصادی و اجتماعی دیگر معارف ما هنوز از مرحله توازن مطلوب خود دور است. گرچه در ظرف دو پلان پنجساله مساعی زیادی در توسعه معارف ولایات بعمل آمده و بسوی توازن منطقی قدمهای وسیعی برداشته شده و با آنها از هدف مطلوب یعنی تعمیم کامل تعلیمات اجباری ابتدایی و فراهم نمودن وسایل تعلیمات ثانوی و عالی طبق ضرورت انکشاف کشور برای جوانان مستعد ولایات دور هستیم.

طبق راپور احصائیوی سال ۱۳۴۶ مجموعاً ۵۱۵ هزار شاگرد و ۲۵۸۳ مکتب در تمام افغانستان وجود دارد ازین جمله هشتاد مکتب یعنی ۳ فیصد و ۸۳ هزار شاگرد یعنی ۱۶ فیصد طلاب در کابل و باقیمانده در ولایات میباشد.

در دوره ابتدائی در سال ۱۳۴۶ تقریباً ۵۷۰۰۰ شاگرد در کابل شامل مکتب بودند. علاوه به تعداد چهارده هزار شامل لیسه ها میباشد که همه از ولایات کشور اند و همچنان در حدود سی فیصد شاگردان نهاری نیز از ولایات اند.

البته نظر به ارقام فوق تعداد نسبی شاگرد و مکتب در کابل زیاد است اما فراموش نباید کرد که معارف عصری شصت سال قبل از همین شهر آغاز شد و طبعاً در مراحل اول انکشاف معارف در افغانستان پایتخت خود بخود زودتر توسعه پیدا میکند.

ازدیاد مکاتب

در ده سال اخیر تعداد مکاتب در کابل ۱۳۲ فیصد و تعداد شاگرد ۲۶۰ فیصد ازدیاد یافته در حالیکه در ولایات این افزایش خیلی بیشتر بوده یعنی تعداد مکاتب ۳۱۶ فیصد و تعداد شاگردان ۲۹۸ فیصد بلند رفته.

د رسال ۱۳۴۶ (۵۷ هزار نفر) در دوره ابتدایی مکاتب شهر کابل شامل بودند که این تعداد به تناسب نفوس گروپ سن ابتدایی شهر کابل اگر یکصد هزار نفر تخمین شود ۵۷ فیصد را تشکیل میدهد. مجموع تعداد داخله ولایات به تناسب گروپ سن ابتدایی (بیست فیصد) مجموع نفوس تخمین میگردد که تخمیناً چهارده فیصد میشود.

اگر در نظر باشد که نسبت شمول دوره ابتدایی از ۱۴ فیصد موجوده به ۷۵ فیصد ارتقا یابد یعنی ولایات مانند کابل شود توسعه

مناطق کشور به قوای بشری از حیث کمیت و کیفیت هم آهنگ و ممد باشد. **در حالیکه تعلیمات ابتدایی قانوناً اجباری است و بدون ملاحظات قوای بشری توسعه داده شده میتواند تعلیمات ثانوی و مسلکی بایستی به یک تناسبی که انکشاف یک کشور ایجاب میکند توسعه داده شود.**

قرار مطالعاتیکه در کشور های جنوب شرق آسیا بعمل آمده معلوم گردیده که در مقابل هر فارغ پوهنتون بطور وسطی باید سه تا پنج فارغ دوره ثانوی وجود داشته باشد مثلاً در برابر یک فارغ التحصیل درجه عالی در زراعت سه نفر با تحصیلات متوسطه در برابر یک طبیب شش نفر، در برابر یک انجنیر چهار نفر تکنیشن تربیه گردد. در حالیکه در افغانستان تعداد داخله موسسات تعلیمات عالی تخنیکي زیاد بوده و با تعداد داخله مکاتب تخنیکي متوسط متناسب نیست و سعی میگردد تا این تناسب بمیان آید. تا چند سال قبل پوهنتون کابل صد فیصد فارغان صنوف دوازدهم را که آرزوی شمول را در پوهنتون مینمودند گرفته میتوانست اما امروز این کار نا ممکن است اما با آنهاهم افغانستان در جمله کشور هائیس که قسمت اعظم فارغان مکاتب ثانوی را در پوهنتون می پذیرد.

در پوهنتون کابل در سال ۱۳۴۵ تقریباً ۷۹ فیصد و در سال ۴۶ تقریباً (۷۰) فیصد فارغان مکاتب ثانوی و مسلکی شامل گردیدند در حالیکه در کشور های پیشرفته جهان این تناسب بین ۱۵ و ۵۰ فیصد بوده است. جذب نمودن همه فارغان مکاتب ثانوی برای پوهنتون کابل ادریست دشوار و نا ممکن زیرا:

- ۱ - پوهنتون وسایل و جای کافی ندارد.
 - ۲ - فارغان پوهنتون باید مطابق بضرورت قوای بشری کشور باشد.
 - ۳ - مصطلان پوهنتون باید یک سوئیة تعلیمی قناعت بخش داشته باشند و طبق قانون نظر به لیاقت انتخاب شوند.
- البته برای جذب بیشتر طلاب در پوهنتون تدابیری اتخاذ گردیده است که این تدابیر مستلزم مصرف زیادی است که تحت شرایط موجوده از توان بودجه دولت در یک مدت کوتاه بلندتر است و این موضوع در انجمن مربوط جرگه محترم بتفصیل مورد بحث آمده است.
- تاریخ آغاز معارف عصری، با مقایسه

به توازن کامل در دوره ابتدایی وقتسی خواهیم رسید که صد فیصد اطفال سن مکتبی شامل مکتب باشند .

توازن در سویه ثانوی و عالی طوریکه قبلاً توضیح یافت باید نه تنها از نگاه منطقی بلکه بیشتر از لحاظ توافق با ضرورت انکشاف اقتصادی کشور دیده شود . ازینرو تحلیل و پیش بینی انکشاف متوازن درین سویه ها پیچیده بوده و منوط به پلان های طویل المدت اقتصادی کشور میباشد .

برای اینکه به هدف توازن منطقی در توسعه معارف نزدیکتر شده برویم در پلان سوم نمایر ذیل در نظر گرفته شده .

۱ - در تاسیس مکاتب ابتدایی تقسیم سهمیه مکاتب بر اساس نفوس صورت خواهد گرفت .

۲ - در سویه ثانوی علاوه بر اینکه یکعده زیاد مکاتب ثانوی (متوسطه و لیسه) در ولایات پیش بینی شده برای ولایاتیکه لیسه ندارند نیز لیسه و لو که متوسطه بزرگ نداشته باشند داده خواهد شد .

۳ - در تاسیس سه لیلیه که از بودجه دولت و پنج لیلیه از درک امداد خیریه بانک ملی پیش بینی شده که همه در ولایات تاسیس میشود و در هر کدام برای ولایات مجاور مکمل تاسیس سهمیه تعیین شده .

۴ - تاسیس سه دارالمعلمین اساسی و دو دارالمعلمین عالی و چهار مکتب مسلکی (زراعت و میخانیکی) در ولایات پیش بینی شده که هر کدام دارای تسهیلات لیلیه میباشد .

۵ - یک پروگرام انکشاف منطقی معارف به کمک یونسکو و صندوق خاص امسال آغاز گردیده که هدف آن کمک به تربیه معلم و بهبود کیفیت تعلیم و تربیه و بوجود آوردن مراکز علمی تعلیم و تربیه در ولایات میباشد .

جناب رئیس ، وکلای محترم !

بطور خلاصه میتوان گفت که معارف در ده سال اخیر بسرعت توسعه یافته است . چنانکه از لحاظ درجه سرعت افزایش تعداد داخله افغانستان در جمله آنکشور های آسیایی قرار میگیرد که بلند ترین درجه انکشاف تعداد داخله را داشته است این سرعت و توسعه از یک جانب مایه امیدواری است و از جانب دیگر چون در اثر تقاضای مشروع مردم این جریان تحت شرایطی صورت گرفته که دوازی به آن تعمیر و تجهیز و معلمین لایق فراهم شده نتوانسته است و

دوره ابتدایی و مصارف تخمینی آن ازین قرار خواهد بود .

۱ - گروپ سن (۱۲۷) در ولایات بسه استثنای کابل تقریباً دو ملیون و نه صد هزار نفر است . پس تعداد داخله دوره ابتدایی کل ولایات در صورتیکه ۵۷ فیصد شامل مکتب باشد یک ملیون و ششصد هزار نفر خواهد بود .

۲ - معلمان مورد نیاز برای تدریس این عده طلاب از قرار چهل شاگرد فی معلم ۴۰ هزار معلم میشود که ازینجمله سی و یک هزار نفر جدیداً باید تربیه شوند .

۳ - تعداد صنوف مورد ضرورت برای تدریس این طلاب چهل هزار صنف که ازین جمله سی و دو هزار صنف جدید مورد ضرورت خواهد شد . مصارف تعمیر این عده صنوف در حدود سه ملیارد و دو صد ملیون افغانی تخمین میگردد .

راجع به تخمین مصارف عادی اگر حداقل مصرف وسطی عادی یک نفر متعلم مکتب دهاتی و ابتدایی را (۴۰۰) افغانی تخمین کنیم مجموع مصارف عادی بشمول تعلیمات ابتدایی ۶۴۰ ملیون افغانی خواهد شد .

مصارف سالانه تجهیز فی صنف ابتدایی از قرار فی صنف سالانه ۲۰۰۰۰ - افغانی ۶۴۰ ملیون افغانی جمله مصارف تعداد داخله دوره ابتداییه در صورتیکه پنجاه و هفت فیصد گروپ سن شامل مکتب شوند در حدود چهار و نیم ملیارد افغانی تخمین میگردد .

باید خاطر نشان ساخت که مبلغ چهار و نیم ملیارد افغانی تخمین مصارف توسعه دوره ابتدایی است در حالیکه توسعه دوره ابتدایی بدون توسعه دارالمعلمین ها و مکاتب ثانوی و پوهنتون که همه یک بدیگر ارتباط دارد ناممکن است . پس در حقیقت رسیدن به هدف ۵۷ فیصد مصارف به مراتب بیشتر از تخمین فوق را یجاب میکند . در یک مدت کوتاه یعنی دوره پنجساله پلان رسیدن باین هدف قطعاً محال میباشد زیرا اگر فرضاً تمام وسایل میسر شود تربیه معلم وقت و زمان بکار دارد .

طبق پلان طویل المدت معارف اگر از امداد خارجی نیز استفاده شود احتمال دارد در سال ۱۳۶۰ به طور اعظمی ۵۷ فیصد تمام گروپ سن ابتدایی (بشمول کابل) شامل مکتب گردند .

تدریس پښتو در مکاتب کشور موفقانسه توسعه می یابد یعنی تصمیم معارف ضمناً بوسیله انکشاف و تقویه زبان پښتو میباشد. پښتو گولنه و همچنین پوهنځی ادبیات پوهنتون کابل در توسعه مطالعات علمی و معرفی میراث فرهنگی زبان ملی پیهم بدل مجاهدت میکند. رادیو افغانستان از راه تلفیق نشرات پښتو ودری در انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو در سرتاسر وهمه زوایای کشور نقش موثر و دامنه داری دارد که با مرور ایام تاثیر قابل ذکری را بارمی آورد . پروگرام جدید نظریات تدریسی زبان پښتو در رادیو بااساس نظریات جدید علمی و نتایج تحقیقات زبان شناسی آغاز گردیده است که یقیناً نتیجه مثبتی در ین مورد وارد خواهد کرد .

همچنین شعبه به نام تعمیم و انکشاف زبان پښتو در وزارت اطلاعات و کلتور موجود است که متوجه نگهداشت سوره ادبی و معیاری پښتو در تمام امور نشراتی و تبلیغاتی بوده و تمیج و جمع آوری مختلف ادبی، اجتماعی و فولکلوری و تفویض بخشیدن معارف با ضرورت ملی پښتو میپردازد .

اقتصادی کشور مطالعه کرده و راه های حل لازم را پیشنهاد کند . همچنان کمیسیون حیات اجتماعی کشور پیوسته پیشرفت میکند آرزومند است باین منظور یک پروگرام متناسب و معیار شمول عدده دختران در مدارس قصیرالمدت بحیث متمم پلان سوم معارف و کشور پیهم افزون شود ترقی آینده کشور یک پلان طویل المدت به حیث خط مشی وزارت ائمره این عروج سهمگیری زنان افغان یکجا معارف طرح نماید . این کمیسیون برای با جوانان در امور فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی پیشبرد اساسی کار خود دارای یک کمیته

توحید و انسجام و کمیته ها راجع به اهداف و اساسات معارف ، پروگرام های درسی ، پروگرامهای خارج درسی قوای بشری ، میارزدها بایسواد به سویه ملی ، تشکیلات و سیستم های معارف میباشد این کمیته ها بکار خود آغاز نموده و هر کدام بوسیله کمیته های فرعی خود به جمع آوری معلومات و مطالعه حقایق اقدام نموده اند. نظریات اهل خیره و علاقه مندان معارف نیز باین مقصد مطالعه میشود امید واریم وقتیکه کار این کمیسیون تکمیل نمود راهای حل موثری برای بهبود و توسعه مزید معارف پیدا شده و عملی گردد .

مساعی حکومت برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو پیهم ادامه دارد نتیجه مطالعات کمیسیون ها که در سال های اخیر برای پیشبرد این مقصد تعیین شده بود مورد مطالعه میباشد .

نتیجه اقدامات موثر در زمینه و تجاوزین لازمه در آینده به اطلاع رسانیده میشود .

تدریس پښتو در مکاتب کشور موفقانسه توسعه می یابد یعنی تصمیم معارف ضمناً بوسیله انکشاف و تقویه زبان پښتو میباشد. پښتو گولنه و همچنین پوهنځی ادبیات پوهنتون کابل در توسعه مطالعات علمی و معرفی میراث فرهنگی زبان ملی پیهم بدل مجاهدت میکند. رادیو افغانستان از راه تلفیق نشرات پښتو ودری در انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو در سرتاسر وهمه زوایای کشور نقش موثر و دامنه داری دارد که با مرور ایام تاثیر قابل ذکری را بارمی آورد . پروگرام جدید نظریات تدریسی زبان پښتو در رادیو بااساس نظریات جدید علمی و نتایج تحقیقات زبان شناسی آغاز گردیده است که یقیناً نتیجه مثبتی در ین مورد وارد خواهد کرد .

همچنین شعبه به نام تعمیم و انکشاف زبان پښتو در وزارت اطلاعات و کلتور موجود است که متوجه نگهداشت سوره ادبی و معیاری پښتو در تمام امور نشراتی و تبلیغاتی بوده و تمیج و جمع آوری مختلف ادبی، اجتماعی و فولکلوری و تفویض بخشیدن معارف با ضرورت ملی پښتو میپردازد .

اقتصادی کشور مطالعه کرده و راه های حل لازم را پیشنهاد کند . همچنان کمیسیون حیات اجتماعی کشور پیوسته پیشرفت میکند آرزومند است باین منظور یک پروگرام متناسب و معیار شمول عدده دختران در مدارس قصیرالمدت بحیث متمم پلان سوم معارف و کشور پیهم افزون شود ترقی آینده کشور یک پلان طویل المدت به حیث خط مشی وزارت ائمره این عروج سهمگیری زنان افغان یکجا معارف طرح نماید . این کمیسیون برای با جوانان در امور فرهنگی ، اجتماعی و اقتصادی پیشبرد اساسی کار خود دارای یک کمیته

توحید و انسجام و کمیته ها راجع به اهداف و اساسات معارف ، پروگرام های درسی ، پروگرامهای خارج درسی قوای بشری ، میارزدها بایسواد به سویه ملی ، تشکیلات و سیستم های معارف میباشد این کمیته ها بکار خود آغاز نموده و هر کدام بوسیله کمیته های فرعی خود به جمع آوری معلومات و مطالعه حقایق اقدام نموده اند. نظریات اهل خیره و علاقه مندان معارف نیز باین مقصد مطالعه میشود امید واریم وقتیکه کار این کمیسیون تکمیل نمود راهای حل موثری برای بهبود و توسعه مزید معارف پیدا شده و عملی گردد .

مساعی حکومت برای انکشاف و تقویه زبان ملی پښتو پیهم ادامه دارد نتیجه مطالعات کمیسیون ها که در سال های اخیر برای پیشبرد این مقصد تعیین شده بود مورد مطالعه میباشد .

نتیجه اقدامات موثر در زمینه و تجاوزین لازمه در آینده به اطلاع رسانیده میشود .

افغانستان از طرف دول متحابه قدر دانی و چون بعضی وکلای محترم در باره سیاست خارجی کشور اشکارات و تذکراتی داد لازم میدانم یکبار دیگر توضیح نمایم که هدف اساسی سیاست خارجی محافظ منافع ملی کشور، نگهداری حیانت ، استقلال، حیثیت و مقام ملی

شده است. چون در اعلامیه جهانی حقوق بشر در میان حقوق اساسی ابلاغ نشده بود افغانستان با فعالیت تمام سعی کرد تا آنکه ملل متحد آن را نه تنها بحیث یک پرنسیپ سیاسی تأیید نمود بلکه آن را حق اساسی بشری شناخته در میثاق های حقوق بشری که بر کشور هایی که آنرا امضاء کنند حکم تمهید قانونی را دارد تصویب نمود شرح مساعی خاص افغانستان درین راه جزء مسجلات ملل متحد است.

در موضوع استعمار و استثمار افغانستان بوضاحت تمام هرگونه سلطه اجنبی را تحت همه مظاهر آن استعمار میداند و آنرا محدود به استعمار کلاسیک نمیشمارد.

افغانستان با استعمال قوه جهت حل و فصل قضایای بین المللی مخالفت کرده و طریقه مسالمت آمیز را پشتیبانی نموده است. بهترین راه مسالمت در نزد افغانستان راه مذاکره مستقیم و نیز احترام فیصله های ملل متحد است.

در موضوع همزیستی صلح آمیز افغانستان همکاری کشور ها را در ساحه اقتصادی سعی مشترک شان را در بلند بردن سویه اجتماعی و فرهنگی بشریت بر اساس استقلال احترام متقابل و عدم مداخله در امور داخلی یک دیگر شان تأیید بلکه تأکید میکند.

افغانستان همه قدمهائیرا که به منظور خلع سلاح برای بقای صلح و ایجاد همکاری دوستی بین المللی و بقای بشریت که خود مورد تهدید تباهی است پشتیبانی نموده است.

افغانستان معتقد است که اکثریت ملل جهان تنها در حال صلح میتوانند ارمانبای خود را برای انکشاف و بهبودی اوضاع مردمان شان برآورند.

سیاست بیطرفی افغانستان

سیاست بیطرفی افغانستان در مسایل بین المللی محصول همین طرز تفکر است که حاوی عدم الحاق و عدم تعلق به بلاک های نظامی و عدم اتخاذ موقف بر اساس سیاست هائیکه زاده اینگونه اختلافات باشد وجهه مخالف یا منافع همزیستی صلح آمیز میان سیستم های مختلف و یا مانع همکاری میان ملل جهان شده بتواند میباشد.

سیاست بیطرفی افغانستان بهیچ وجه به عدم علاقه افغانستان به امور بین المللی و

افغانستان و جلب دوستی همه ملل توسعه روابط به ایشان و خدمت به صلح جهان میباشد و از اینجا است که پیروی از اصل بیطرفی فعال و قضاوت آزاد را در مورد مسائل بین المللی دوام میدهم.

پایه مهم این سیاست عقیده بر اصل همزیستی مسالمت آمیز، همکاری بی شائبه و فاقد شرایط سیاسی و منکی بر مساوات دول، عدم مداخله و احترام متقابل میباشد. این روش افغانستان از طرف دول متحابه به قدرانی و احترام شده است. یعنی سیاست خارجی افغانستان متوجه تأمین نفع عالی ملل افغانستان و منافع بشریت میباشد.

موقف افغانستان در بحث بر موضوعات بین المللی بر اساس تحلیل و قضاوت آزاد افغانستان بادر نظر گرفتن مصالح بشری و صلح جهانی بنا یافته است.

افغانستان به موسسه ملل متحد، و منشور آن احترام کرده و تکالیف خود را بحیث یک عضو این موسسه اجراء نموده است.

در میان پرنسیپ هائیکه افغانستان بسا وضاحت و صراحت تمام موقف خود را درباره آن اظهار نموده و تصمیم خود را به جهان ابلاغ نموده است میتوان موضوعات ذیل را تذکر داد:

احترام به استقلال سیاسی، اقتصادی و فرهنگی همه کشور های جهان این تذکر حاوی احترام به اصل همزیستی صلحجویانه حق مطلق مردم هر کشور در انتخاب طرز حکومت و نظام اقتصادی و حفظ و انکشاف کشور هر کشور بدون مداخله مستقیم و یا غیر مستقیم خارجی میباشد.

افغانستان این حقوق را بدون استثنا احترام نموده احترام آن را از جانب دیگران در باره خود مطالبه و در باره دیگر کشورهای جهان پشتیبانی نموده است.

افغانستان از مجادله مردم و ملل در مقابل استعمار و همه مظاهر آن پشتیبانی نموده و حق تعیین سرنوشت ایشان را بدست خود شان بدون فشار یا هر گونه مداخله دیگر خارجی پشتیبانی نموده است.

حق تعیین سرنوشت مردم و ملل که در پایان تاریخ طویل خود در منشور ملل متحد بحیث یک پرنسیپ سیاسی درج و شناخته شده است اکنون یک حق اساسی و مسلم بشری قبول گردیده و در میثاق های مصوبه ملل متحد باعث یک حق بشری و بحیث ماده اول هر دو میثاق شناخته

مستشعر بوده اند برای اظهار مشخصات خویش پییم ابراز مجاهدت نموده و درین مورد از پشتیبانی کافه ملت افغانستان برخوردار میباشند. تا این قضیه مطابق به آمال برادران پښتونستانی ما راه حل عادلانه بیاید حکومت فغانستان برای شرح مسئله پښتونستان هیچ فرصت ارزنده را بشمول فرصتی که در طی مذاکرات با زعمای کشور های دوست میسر میشود از دست نداده است. حکومت علاقه و کلاهی ملت را به این موضوع طبیعی دانسته و با فهم کامل احساسات مردم افغانستان از هیچگونه مساعی به منفعت مردم پښتونستان دریغ نکرده است. اگر این مساعی تبلیغ نگردیده دلیل آن اینست که ما عقیده داریم که استخدام مسایل ملی و سیاست خارجی برای تبلیغات سیاست داخلی منفعت حقیقی ندارد. آنچه درینمورد حقیقتاً مفید است بدل مساعی جدیانه درین مورد مطابق فیصله های لویه جرگه ۱۳۳۴ و ۱۳۴۳ میباشد.

سوال وکیل محترم راجع به کنفرانس تهران :-

د رباره توضیح میشود : کنفرانس ۱۳۴۲ منعقد تهران بین افغانستان و پاکستان راجع به مسئله پښتونستان نبود بلکه محضر برای اعاده روابط دیپلماتیک قونسلوی وترانزیتی و تجارتی بین افغانستان و پاکستان منعقد گردید و اعلامیه نهائی آن مبنی بر همین مطلب به اطلاع عوام رسانیده شده است. موقف افغانستان راجع به مسئله پښتونستان پایدار، استوار و ثابت بوده و میباشد و در آن خللی راه نیافته است و نخواهد یافت.

همچنین در مورد سوال دیگری، توضیح میشود : جناب خان عبدالغفار خان شخصیت وزعیم بزرگ پښتونستان بحیث مهمان گرامی و محترم بین برادران افغانی خویش اقامت دارند.

تبادل نظر و تماس ها با جناب ایشان در مدت اقامت ایشان صورت گرفته است و این تماس ها دوام دارد.

آب هیرمند

راجع به تذکر یکی از وکلای محترم در موضوع آب هیرمند قابل توضیح میدانم ! گرچه مسئله تعیین حقایق از دلتای هیرمند از سال های مدید به اینسو حل نشده است

با نداشتن موقف روشن بر اساس تحلیل قضاوت آزاد تعبیر شده نمیتواند و هرگز چنین تعبیر نشده است.

این پالیسی در ملل متحد در همه موضوعات یک سیاست روشن و فعال تلقی شده و آرزومندی صمیمی ما را به همه دول جهان ابلاغ نموده و ثابت گردانیده است. یقین کامل داریم که نمایندگان ملت این آرزومندی را اراده ملی مردم افغانستان میدانند که حکومت افغانستان خود را به نمایندگی از آن مامور میداند.

افغانستان برای حفظ و تقویه روابط خود از طریق مستقیم یعنی علاوه بر همکاری در موسسه ملل متحد با کشورهای متحابه که اعضای آن موسسه هستند و یا نظر به اوضاع و شرایط فعلا در آن موسسه عضویت ندارند اهمیت داده و میدهد.

از سوابق بین المللی افغانستان عیان است و کسانیکه از حقایق جریانات بین المللی اطلاع دارند میدانند منظور اسامی افغانستان در سیاست بین المللی آن است که در یک دنیای عدل و مساوات و احترام متقابل و صلح و همکاری حقوق و منافع افغانستان مامون بوده و مورد احترام جهانیان باشد و چنین میباشد.

در موضوعات خاص که برخی از وکلای محترم بآن اشاره کرده اند حکومت باکمال احترام حاضر است تا حد ممکن بکوشد نمایندگان ملت را به جزئیات و تفصیل آشنا ساخته و نظریات شان را که اگر لازم داند و به حکومت بسمارند با امتنان ازینگونه همکاری و رهنمائی یاد داشت و تحت غور و دقت قرار دهد.

موضوع پښتونستان :-

جناب رئیس وکلای محترم !

در موضوع پښتونستان یقین میدهم این حکومت مطابق خط مشی این مسئله ملی را همواره در طلیعه سیاست خارجی خود قرار داده است. مساعی افغانستان در راه پشتیبانی برادران پښتونستانی ما به منظور نایل شدن به حق تعیین سر نوشت باکمال پایداری ادامه دارد و خواهد داشت و درین مورد فیصله های سابق شورای افغانستان و اعلامیه متذکره لویه جرگه اساس خط مشی حکومت میباشد. مردم پښتونستان که از حریت ملی و میرزات خاص خویش همواره

فهرست شهر های که در آن مذاکرات و ویتنام منعقد شده میتواند شامل نمود ، وزارت امور خارجه توسط یکی از سفرای خویش بایکی از نمایندگان جمهوریت دیموکراتیک ویتنام داخل تماس گردیده و آمادگی افغانستان را در این مورد شرح داد . نماینده ویتنام شمالی بعد از مشوره با حکومت خود با اظهار قدر دانی صمیمانه از موقف افغانستان به منفعت صلح در ویتنام تذکر داد .

که مذاکرات مقدماتی صلح ویتنام در چنان محلی صورت گیرد که جمهوریت دیموکراتیک ویتنام قبلا در آنجا يك نمایندگی داشته باشد . تا اتصال و مخابره بین نمایندگی ایشان در محل مذاکره و پایتخت ایشان عملاً قایم باشد از اینجا بود که حکومت افغانستان طبعاً در این مورد اقدام مزید و خصوصاً تبلیغات پیش از وقت را لازم ندانست . اخیراً يك هیئت حسن نیت جمهوریت دیموکراتیک ویتنام به افغانستان مسافرت نمود موقف حکومت خود را شرح و مراتب قدر دانی مردم و حکومت خود را نسبت به موقف صلحجویانه و بیطرفانه افغانستان به مقامات افغانی اظهار داشت .

چنانکه میدانید حکومت افغانستان راجع به اینکه مذاکرات مقدماتی صلح ویتنام منعقد پاریس به نتایج با ثمر رسیده و زمینه را برای مذاکرات نهایی صلح تهیه نماید اظهار آرزومندی صمیمانه نموده است .

مسافرتها :

جناب رئیس اعضای محترم ولسی جرگه ! طی جلسات اخیر یکمده وکلای محترم درباره مسافرت زعمای کشور های دوست به افغانستان و جریان مذاکراتیکه طی چنین مسافرت ها صورت میگيرد تذکراتی دادند . تبادل مسافرتهاى زعما و مسئولین رکن مهم زندگانی بین المللی بوده و در توسعه شناسایی بین دول و نموی علایق ایشان تأثیر مهم دارد ضمن این مسافرتها تبادل افکار و مذاکرات صورت میگيرد .

وکلای محترم میدانند در چند ماه اخیر یکمده زعمای کشور های دوست به افغانستان مسافرت کردند و طی این مسافرت ها فرصت ارزنده برای شرح موقف افغانستان در سیاست بین المللی و مسائل مربوط سیاست خارجی افغانستان و موضوع بشتونستان میسر گردیده است .

اما خوشبختانه این مسئله ماهیت سیاسى ندارد بلکه بیشتر فنى و انجیرى میباشد . در گذشته درین باره تماسهای گرفته شده است و با حسن نیتی که موجود است ضرورت حل این مسئله مطابق بمطالعات علمى آشناسی که قبلا صورت گرفته است نزد افغانستان و ایران محسوس میباشد . از تماسها یا مذاکراتیکه درین مورد صورت گیرد بمقام محترم شوری اطلاع خواهیم داد . امیدواریم مسئله در فضای تفاهم راه حلی پیدا کند ، در مورد يك سوال دیگر این مطلب را میخواهم روشن سازم .

وآن اینکه افغانستان مخالفت خود را به موجودیت پیمان های منطوقی نظامی در موارد مختلف بشمول اعلامیه بلگراد و قاهره اظهار داشته است . همچنین افغانستان برای سهمگیری در موسسه منطوقی انکشاف هیچگاه اظهار آمادگی نکرده است .

در باره تجاوز اسرائیل بر خاک های عرب موقف حکومت افغانستان روشن میباشد . افغانستان طی بیست سال اخیر بطور پیهم ولاینقطع اعاده حقوق کشور های عرب و خاصه پناه گزینان فلسطین را پشتیبانی کرده است .

سال گذشته هنگام وقوع تجاوز صریح اسرائیل بر کشور های عرب حکومت افغانستان تأیید کامل خود را از حقوق عرب اعلام نموده و متعاقباً در جلسه فوق العاده مجمع عمومی ملل متحد رفع آثار تجاوز اسرائیل را بشمول تخلیه فوری و بلا شرط سرزمینهای عرب تقاضا کرد .

جای تأسف است که اسرائیل تصمیم نامهای را که یکمده کشور ها بشمول افغانستان پیشنهاد کرده بودند رد کرد .

اینک پس از یکسال بشریت ملتفت میگردد که چشم پوشیدن بر تعرض سال گذشته اسرائیل را بیشتر جری و جسور ساخته است به حدیکه روی افکار عامه جهانیان پا میگذارد حکومت و مردم افغانستان آرزومند اند حقوق مردمان عرب تاملین گر دیده و سرزمینهای عرب بشمول بیت المقدس از تسلط و اشغال جابرانه اسرائیل نجات داده شود . در مورد امکان انعقاد مذاکرات صلح ویتنام در کابل تذکری در این جرگه محترم بعمل آمد .

زمانیکه جانب امریکایی کابل را بعد از مشوره قبلی با حکومت افغانستان در يك

مینماید و حکومت مسئول تطبیق و انفاذ آن

مینماید . حکومت توقع دارد همه جراید در همه نشرات خویش هدف و مرام عالی را که اساس آزادی مطبوعات و قانون مطبوعات میباشد پیوسته در نظر بدارند عدم التفات ایشان باین مطلب موجب ایجاد نتایجی شده میتواند که در جریان رشد سلیم زندگانی دیموکراسی کشور یکقدم پیشرفت حساب نمی شود و بلکه یکقدم تعزیری خواهد بود و به رشد سیاسی و تعمیم دیموکراسی صدمه خواهد رسانید .

ا زاینجاست که اشخاص مسئول جراید در نزد قانون که مسئولیت خطیری به این موجب در جامعه بدوش دارند راهی را پیش گیرند که مطابق بر قانون بوده و متوجه نموی متوازن دیموکراسی در کشور باشد .

وکلاي محترم !

د ر مورد سوالی تذکر میدهم که مسئولیت نشرات مطبوعاتی و رادیویی مطابق قانون تشکیلات اساسی بر عهده حکومت است در حالیکه طرز العمل نشر اخبار دولتی بمسئله قوه اجرائیه است . این حکومت راه بیطرفی را در مورد اخبار مربوط به قوای دیگر دولت با کمال صمیمیت پیروی کرده و در نشر جریانات مربوط کشور به هر ساحه که مربوط باشد تامین مصالح افغانستان را هدف قرارداده است .

یکی از وکلای محترم راجع به کتاب افغانستان در مسیر تاریخ تذکری دادند . در حالیکه تذکرات و کیل محرم را نسبت به نادرست بودن و تردید مندرجات این کتاب کاملاً تأیید میدارم متذکر میشوم که موضوع این کتاب که طبع آن به مصرف حکومت صورت گرفته تحت مطالعه وغور است . در مورد تذکر دیگری توضیح میشود که روش و پالیسی مطبوعات دولت با اساس منافع افغانستان و ایجابات علاق بین المللی طرح گردیده و به اساس آن از طرف شعبات اختصاصی و ژورنالیست های که در وزارت اطلاعات و کلتور کار میکنند مراقبت و اداره میشود . رادیو افغانستان نیز در پروگرام های خود شرایط مذکور را تحت نظر متخصصین و مامورین خود مراعات مینماید . کتبی که در کتابفروشی ها به معرض فروش قرار میگردد قبلاً از نظر وزارت اطلاعات و کلتور گذارش می باید .

بشاغلی رئیس وکلای محترم !

متیقنم هر يك از اعضای مجلس محترم چه به حیث نمایندگان ملت و چه بحیث افراد این کشور در چاره جوینی درد های اساسی مردم تفکر کرده اید تا مشکلات اساسی را تشخیص و رفع نمایید و بنا برین با کمال دقت ناظر جریان اوضاع سیاسی کشور درین مرحله میناشید .

مطبوعات :-

وکلاي محترم ! بارعایت قانون اساسی و دیگر قوانین کشور راجع به حقوق مردم ، حکومت موقع داده است یکدمه جراید انفرادی به نشر برسد . ما در حالیکه آزادی اجتماعات و مطبوعات را مطابق قانون برای رشد یک نظام سلیم دیموکراسی و ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی احترام نموده عقیده داریم که ازین اصل باید در داخل حدودی که از طرف قانون تعیین گردیده و بادرک مسئولیت هاییکه هر فرد ما در مقابل امروز و فردای کشور داریم استفاده بعمل آید .

هدف آزادی مطبوعات :-

هدف آزادی مطبوعات تامین آزادی فکر و بیان به موجب ماده سی و یکم قانون اساسی و رعایت ارزشهای قانون اساسی میباشد تا ازیکسو مطبوعات بتواند وسیله موثر تنویر و نشر ثقافت ب مردم ، تعمیم دیموکراسی و مساعدت به رشد سیاسی گردیده ضمناً آرای عامه بصورت صادق و سوده مند در جامعه منعکس شود و از جانب دیگر امن و نظم عمومی و حیثیت دولت و افراد از سوء استفاده از آزادی مطبوعات برکنار باشد . همچنین در فصل اهداف قانون مطبوعات یعنی در سر نامه و دیباجة آن حمایت اساسات اسلام ، پادشاهی مشروطه و دیگر ارزشهای مندرج قانون اساسی نیز ذکر و درج شده است . پس از آنجا که آزادی مطبوعات و حدود آن توسط قانون تنظیم شده است . چنانکه آزادی نشر جراید اساس قانونی دارد معیار و ماهیت آن تابع قانونی میباشد .

این آزادی را حکومت نمیدهد بلکه قانون اعطا میکند و حکومت آنرا در محل تطبیق میگذارد . همچنان حدود و معیار این آزادی را حکومت وضع نمیکند بلکه قانون آنرا ایجاد

موجب سکتگی جریان امور میگردد بمناسف کشور صدمه میرساند . حکومت برای تامین همه مطالبات قانونی ، معقول و قابل تطبیق حاضر میباشد . اگر اظهار این مطالبات موجب آن میشود که يك یا چند روز تحصیلات در يك موسسه علمی و فنی معطل میشود و یا تولیدات يك کارخانه متوقف میگردد صدمات اسف انگیز آن بشکهور چه از رهگذر اخلاقی و معنوی و چه نظر به ظهور سکتگی در اجرای پلانیها و پروگرامها ، معلوم و واضح میباشد .

حکومت تا این لحظه با وسعت نظر کامل و حوصله فراخ برای شنیدن شکایات و خواهشات قانونی که بحل مشکلات موفق گردد حاضر بوده و عملاً نشان داد که تا حد توان مرحله گنجایش قانونی بسمع شکایات و قبول پیشنهادات مطابق به احکام قانون حاضر شده است .

حکومت این حرکات را که در آن تمایل انحراف از قانون به مشاهده میرسد تا حال بانظر وسیع نگریسته است اگر این رویه حکومت درست تعبیر نشده و تصور شود که از راه مظاهرات مخالف نظام دیموکراسی و عدم رعایت روحیه تفاهم هر گونه مطالبه به کرسی نشسته میتواند جای تأسف است . ازینرو باید تصریح کرد که توقع حکومت آنست که در ترتیب مطالبات معقول و مشروع قانون ، نظام و دسپلین رعایت شود . تا آنکه از بی نظمی ، عدم دسپلین و ضنیاع وقت تحصیلات علمی و تولیدات کشور جلوگیری بعمل آمده فعالیت های فر هنگی و اقتصادی جوانان کشور ثمر بهتری بدهد و فضای همکاری و هم آهنگی حکمفرما گردد .

درین مورد اولتر از همه درک احترام به وجایب و مسؤلیت ها و مساعدت همه افراد کشور خاصاً آنانیکه معتقد به پیشرفت منظم ، سلیم ، متوازن و پیهم اوضاع اقتصادی ، فرهنگی ، سیاسی کشور میباشد نه تنها مورد توقع حکومت بلکه يك وظیفه اساسی هر فرد و موسسه و يك امر حیاتی برای اعمار يك جامعه مترقی و مرفه مطابق به ارزش های قانون اساسی ما میباشد .

برای استفاده سالم از حق اجتماع که به موجب ماده سی و دوم قانون اساسی برای اتباع افغانستان داده شده و به مقصد جلوگیری از عواقب ناگواری که در نتیجه سوء استفاده ازین حق بظهور خواهد پیوست حکومت

باآنها اگر وکلای محترم نظریات مشخص داشته باشند بهتر است به صورت مفصل به کار کتان وزارت اطلاعات و کلتور ارائه فرمایند و یا در جلسه کمیسیون فر هنگی این موضوعات را مطرح نمایند . وزارت اطلاعات و کلتور برای بهبود کار حاضر است نظریات مجلس محترم ولسی جرگه را مورد اجراء قرار بدهد .

راجع به تنقیص مدد معاش طلاب افغانی در خارج که از درک کمک عرفانی اجراء میشود چون از طرف ولسی جرگه تنقیص شده باعث معطلی معاشات طلاب گردیده توجه ولسی جرگه را در باره منظوری مجدد آن معطوف میدارد .

روش حکومت :-

وکلای محترم !

چنانکه در خط مشی حکومت ذکر شده است رهنمای دین و همکارانم در تدویر امور اجرائیه مملکت دین مبین اسلام و احکام و ارزش های قانون اساسی افغانستان است و خواهد بود . ما کوشیده ایم قانون را بر تر از هر حرکت خویش قرار دهیم و هر گونه اقدام و حرکت ما مطابق به قانون باشد . هدف عمده ما درین مورد از یکسوحسن جریان امور کشور در مرحله کنونی و از جانب دیگر سهم گیری در تایید و پیروی نمایات دیموکراتیک و در تربیه مردم کشور درین مورد میباشد تا افراد کشور مطابق به قانون اساسی حقوق و وظایف خود را در حدود قانون بشناسند و برای هیچگونه تبعیض و امتیاز موقع نماند و يك توازن سلیم در اوضاع اجتماعی کشور مطابق نظام دیموکراسی و موازی با رشد سیاسی و سلامت کار و بهبود اوضاع صورت پذیرشود . طوریکه به ملاحظه پیوست و جهد تن از وکلای محترم اشاره نمودند درین اوا خسر جریاناتی در رشه کابل صورت میگردد که متناسفانه چنین حالت ذهنی را در کشور ایجاد کرده میتواند که شاید از عدم استقرار و ثبات نمایندگی کند . استقرار نظر و آرامش عامه شرط عمده تحکیم بنیاد دیموکراسی است .

جناب رئیس وکلای محترم !

نشر افکاریکه بیشتر بر احساسات و تحریکات متکی بوده و تمایلات غیر تطبیقی و افراط منفی دارد و تحریک یکده افراد به مظاهرات توسط بعضی عناصر از جانب دیگر

از خواسته ها و غرض های شخصی دسته بندی خود مجرد بسازند باید برای ایشان موقع ادامه کار در نظام حکومتیکه تعهد جدی و واثق بیطرفی داده است داده نشود .

ضمناً به اینطریق مامور مهم که عبارت از مسئولیت فکری و روحی مامورین میباشد تامین میگردد و به این صورت مامور دولت متین میگردد که سر نوشت و مقدرات شان تحت تاثیر تبدلات سیاسی نبوده بلکه متعلق به قانون و مقررات میباشد .

این مطلب در مورد کشوری چون افغانستان بیش از همه جا موجب دقت است چه تعداد اشخاص تعلیم یافته و با تجربه به آن اندازه زیاد نیست که در جریان زمان یکی پی دیگر دسته ، دسته عزل یا تبدیل شوند .

حکومت اظهار یقین مینماید و اطمینان میدهد .

در صورتیکه کدام یک از اعضای کابینه از تعهد مندرجه خط مشی چشم پوشیده در دسته بندی های سیاسی شرکت و فعالیت نماید همکاری وی با این حکومت دوام یافته نمیتواند .

در مورد مامورین عالیترتبه ، حکومت مراقب است اگر در دسته های سیاسی فعالیت نماید طبعاً از انحراف با این اساسات مسئول شناخته خواهند شد .

در باره تقرر مامورین عالیترتبه و مسئولین شعبات مهمه امور ، لیاقت تجربه ، تحصیل و صداقت در کار مهمترین معیار های انتخاب میباشد و با کمال جدیت مراقبیم هیچگونه تبعیض و امتیاز درین مورد دخیل نگردد .

در باره فیصله این جرگه محترم روی دوسه های نغلو به وکلای محترم یقین میدهم که حکومت در باره آن غور کامل خواهد نمود و به اجراءات لازمه قانونی خواهد پرداخت .

اتخاذ تصمیم راجع به تعیین مسئولین و تحقیق جرایم و ارجاع ایشان به محاکم مطابق ماده یکصد و سوم قانون اساسی و مواد مربوط قانون اجراءات و اصولنامه تشکیل محاکم و اصول محاکمات از طرف لوی خازنوالی صورت میگردد .

جناب رئیس وکلای محترم !

تأمین عدالت اجتماعی و جلوگیری از انحطاط اخلاقی جامعه توجه جدی را در قلع و قمع رشوت منبذرم است و در این مامور علی الرغم آرزو و پیشرفت مطلوب میسر نشده است . تعقیب قانونی قضایا درین مورد باطلی مراحل مسوده قانون که هنوز تحت مطالعه مقام محترم

مسوده قانون اجتماعات را تحت غور قرارداد و به شوری تقدیم خواهد کرد .

امیدوار است مجلس محترم به آن نسبت به اهمیت و حساسیت موضوع و جریانات روز حق اولیت دهند . حکومت آرزو مند است از نظریات و رهنمائی وکلای محترم در زمینه مستفید شود .

جناب رئیس وکلای محترم !

در موضوع عزل و نصب مامورین و تبدیل وظایف و مقامات ایشان که درین جرگه از آن تذکر بعمل آمد اگر بر حسب تعاملیکه موجود بوده و مردم ما به آن عادت گرفته اند به سرعت حرکت نکرده ایم تنها یک عسالت منظور نظر ما بوده که نخواستیم با سر نوشت اشخاص مخصوصاً آن مامورینیکه از خود مصونیتی در دستگاه دولت با اساس اهلیت ، کفایت و شایستگی داشته باشند اقدام کرده باشیم .

کادریکه بتواند به احتیاجات زمان از نگاه تعلیم و تربیه جواب بدهد در کشور ما محدود است . همه ما دیده ایم که در دوره تبدیل حکومت ها یکده اشخاص به عناوین مختلف از کار بیرون شدند و به این اشخاص موقع سهمگیری در امور کشور داده نشده درین موقعیکه امکان تبدیلی حکومت ها در وقفه های کوتاه موجود شده میتواند اگر این اصل ملاک و معیار قرار بگیرد قضاوت بفرمائید . پس از تبدیلی دوسه حکومت دیگر چند نفر مامور باقی خواهد ماند که بتواند در خدمت کشور سهمگیری نمایند از طرف دیگر چه سابق و مشوق ب مردم ما باقی خواهد ماند که وظیفه مأموریت را قبول نمایند .

مواظف مامورین

مامورین افغانستان باید بدانند که مامورین حکومت ها نبوده مستخدم و هوا خواه اشخاص و دستخوش نسیب و فراز سر نوشت سیاسی اشخاص نمیباشد باید احساسی نزد ایشان تولید و تقویه گردد و ایشان اطمینان حاصل نمایند که مامورین دولت افغانستان میباشدند .

و در تبدیل حکومت ها یکی بعد دیگری می آیند و میروند ایشان مصونیت داشته و بیحیث مامورین دولت افغانستان باقی مینمانند اما اگر با آنها مردمانی میباشدند که منافع کوچک شخصی منافع محدود دسته بندی ها را بالاتر از مصالح عمومی کشور قرار میدهند و با ملتفت بودن با این اصل هم نمیتوانند خود را

جداً جلوگیری شود. همه نیروی کار و وقت خویش را برای مشاوره در مورد مسائل دارای اهمیت سیاسی و طرز تفکراتیکه در آن واقعیت و امکان تطبیق در مملکت با در نظر گرفتن سنن عنعنات و شئون ملی کشور است منحصراً صرف نمایم.

در خاتمه باعرض یابی وضع عمومی منحصراً کشور هفت ماه پس از کسب رای اعتماد میتوانم اظهار کنم پیشرفت و موفقیت محض

بوسیله اخلاص و فداکاری اتفاق و تعاون عزم راسخ و مجاهدت مردم و مسئولین کشور تا مین شده میتواند.

امروز همه مردم کشور بصورت مجموعی مسئولیت هائی دارند که بیکعه مشخص منحصراً نمیشود و نمیتوانیم تنها متر صد

موفقیت ها و عدم موفقیت های یکدیگر خود باشیم درحالیکه جریان زمان در هر دو حال این مسئولیت را بدوش همه ما گذاشته است.

از خدای پاک التجا دارم همه ما را در راه ادای خدمات مفید و سالم بملت افغانستان در راه اعتلاء و سعادت وطن عزیز هدایت و توفیق نصیب فرماید طی این سال که

خاطره نیم قرن پیش پیکار و غلبه ملت افغانستان در راه کسب مجدد استقلال کامل تجلیل میشود همه افراد ملت افغان بیاری خدای پاک تحت رهبری پادشاه بزرگ خویش

و با همکاری مساعدت یک دیگر در راه پیکار با عوامل نا مساعد زندگانی و در طریق پیشرفت و ترقی قدمهای موثر بگذارند.

درین مرحله حساس زندگانی کشور نیرو های ما متوجه به مسیری باشد که مجموع آن معاون و مد ملی ما گردد تا این نیرو مطابق اساسات دین مبین اسلام و مطابق به ارزش های قانون اساسی مطابق عنعنات و فرهنگ ملی و مطابق به مقتضیات عصر برای طرح ریزی جامعه پیشرفته ایکه برای اعمار آن مسئولیت بزرگی داریم کسب توفیق نمایم.

شوری میباشد سهل تر خواهد گردید و همکاری مردم صادق وطن خواه که هنگام مراجعه به دوائر باین واقعیت شوم رو برو می شوند بمنظور رفع این نقیصه دلیل اجتماعی عملاً بیشتر موقع خواهد یافت.

مجادله با قاچاق و احتکار نیز تطبیق قوانین موجوده و بعضی اصلاحات تقنینی را ایجاب میکند و حکومت برای مبارزه با این آفات اجتماعی عزم راسخ داشته و بیش از پیش آمادگی میگردد و در تطبیق قانون به هیچگونه امتیاز و ترجم موقع نخواهد داد.

وکلائی محترم !

با این شرح مختصر راجع به اوضاع کشور در ساحات مختلفه در صحبت را امسال با نمایندگان ملت کشورم و امید وارم درآینده تبادل افکار و مذاکره بین حکومت و شوری

چه در مجالس عمومی و چه در انجمن های مختلف در محیط تفاهم، اعتماد متقابل و همکاری صورت گرفته نتایج سود مند بار آرد.

گرچه توجه اعضای محترم این مجلس را بموجودیت خلاها و تضادها درین مرحله حساس تحول کشور جلب نمودم مگر یقین دارم در صورت موجودیت معاونت مساعدت

و اتفاق بین همه مردمان مسئول کشور بسوی سر منزل توفیق راه خواهیم یافت و باید ملتفت ارزش وقت بوده بدانیم پندار و کردار تا در تأمین سعادت و خیر و فلاح مردم افغانستان و موفقیت آن نظامیکه انتخاب کرده ایم اثری قاطع دارد صرف نمایم.

ما بادرک این حقایق میدانیم هر پروگرام اصلاحی و هر حرکت ارتقائی و انکشافی را

بافهم موجودیت نواقص و خلاها و لزوم جستجوی چاره های عملی و اتخاذ تدابیر

لازمه و وضع پروگرامها در حدود میسر و مقدر تازمانی پیش برده خواهیم توانست که بین حکومت و شوری همکاری و تفاهم وسیع موجود گردیده از اصطکاکات بی لزوم و تضییع وقت

ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی

از یکسال باینطرف جمع آوری این معلومات و احصائیه ها دوام دارد .

از آنجمله سروی اجتماعی و اقتصادی شهرهای قندهار و جلال آباد اکمال و مطالعات و تدقیق اجتماعی و نمونه گیری و نفوس این شهر ها بکمک متخصصان ملل متحد و مدیریت عمومی اجتماعی و اقتصادی ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی صورت گرفته است. درین سروی بحدود (۱۵۰۰) فامیل در قندهار و (۵۰۰) فامیل در جلال آباد ترونمونی تحت سروی قرار گرفت . مجموع نفوس تحت سروی در قندهار بالغ بر (ده هزار و هشتصد نفر از جمله (۱۱۵۰۰۰) نفر و در جلال آباد به ۳۴۴۲ نفر از جمله ۱۸۰۰۰ بالغ میگردد. سروی شهر های متذکره در مدت چهارماه پایان یافت .

و نیز سروی اجتماعی شهر پلخمری بکمک متخصصان ملل متحد و مدیریت اجتماعی و اقتصادی شهر سازی آغاز یافته و نیز در کابل (سه هزار) فامیل تحت سروی و مطالعه اجتماعی قرار گرفته است .

در سروی اجتماعی و اقتصادی مرکز ولایات شاگردان معارف باتیم های ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی همکاری مفیدی نموده اند .

بصورت عمومی سروی اجتماعی شهر ها مطابق به مواد آتیست :-

۱ - وضع نفوس و مطالعه افزایش آن در آینده .

۲ - احصائیه ها و مهاجرت ها .

۳ - ساختمانهای موجوده صنعتی و نوع مشغولیتها .

۴ - حالت و چگونگی خانه های نشیمن .

۵ - جوار و حدودشهر .

۶ - احتیاج و نیازمندی مردم از نگاه خانه سازی و پلان شهری .

۷ - امکانات انکشاف آینده شهرها از لحاظ صنعت و حرفه .

قسمت دوم پلانهای شهری :

ترتیب پلان يك شهر مطالعات ابتدایی ساحه ، نفوس ، پیش بینی انکشاف آینده و اهمیت شهر را از نگاه تجارت ، صنعت وغیره ایجاب مینماید .

باین منظور ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی در حدود امکان گوشیده است تا پلانهای شهری را با اساس مطالعات فنی

نظر به اهمیت امور شهر سازی و خانه سازی وزارت فواید عامه در سال ۱۳۴۲ - اداره جدید شهر سازی را بسوی مدیریت عمومی در تشکیلات خود اساس گذاشت .

وظیفه اصلی این اداره تنظیم و رهنمایی امور شهر سازی و خانه سازی تعیین گردید. در سال ۱۳۴۳ حکومت نظر به احساس بیخانگی مردم و انسجام امور شهر سازی و خانه سازی افغانستان و تهیه پلانهای شهری با موافقت صندوق مخصوص ملل متحد و یا استفاده از فعالیتهای فنی و تکنیکی این موسسه اداره منظم شهر سازی و خانه سازی را بمیان آورد و از آنوقت تا حال صندوق مخصوص ملل متحد با اداره شهر سازی و خانه سازی بصورت يك پروژه پنجساله در فرستادن متخصصان فنی در رشته های مختلف شهر سازی سامان و لوازم فنی و فیلوشپ ها برای بلند بردن سویه جوانان افغان در رشته های شهر سازی همکاری مینماید .

در سال ۱۳۴۴ مدیریت عمومی شهر سازی بریاست ارتقاء نموده و اساسنامه آن مراحل اصولی خود را طی نمود . و در میزان ۱۳۴۶ نظر بتجویز دولت با تشکیل ریاست عمومی بحیث تصدی در آمد که این دستگاه از آغاز تاسیس تا حال بفعالیتهای دامنه داری متوسل شده است .

ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی امروز به حیث يك اداره مجهز فنی تحت عنوان (ریاست عمومی شهر سازی و خانه سازی) با انجنیران ورزیده داخلی و متخصصان شهر سازی و خانه سازی تحت پروگرام معینی فعالیت و اجراءات مینماید که بدین ترتیب از آن وقت تا حال قسمت اعظم مرکز ولایات کشور دارای پلانهای شهری شده اند و در ترتیب پلانهای متباقی شهرهای کشور اجراءات ادامه دارد .

قسمت اول : مطالعات و جمع آوری معلومات و احصائیه ها :

از اینکه مسایل پلان شهر سازی و خانه سازی با اساس احصائیه ازدیاد نفوس ، و مطالعه امکانات راجع به وضع اجتماعی و اقتصادی مردم پلان انکشافی آن ترتیب میگردد . بناء

- ترتیب دهد روی مطالعه عمومی با معلومات مستحصله و احصائیه هاییکه بدست میرسد مفکوره انکشاف يك شهر بيمان می آید و نظر به آن پلان عمومی و همچنان يك قسمت آن بصورت پلان تفصیلی تهیه و آماده میگردد تا احتیاجات آینده و مشکلات آنی يك شهر را مرفوع نماید .
- البته در ترتیب پلانهای شهری موقعیت شهر و انکشاف شهر ، شبکه سرکسهای ترانزیت و سرکهای داخل شهر و مرکز تجاری اداری ، کلتوری ، تربیتی و تفریحی ، موقعیت ساحه های رهایش ، و ارتباط این ساحه ها با مراکز مطالعات اجتماعی از نگاه زندگی ، کار و تفریح مردم تا حد ممکن مدنظر گرفته میشود .
- اینک پلانهاییکه در سال ۱۳۴۶ تر تبی گردیده ، ذیلا توضیح میگردد :-
- ۱ - پلان عمومی شهر هرات تقریباً (دوصد هزار نفوس) که انکشاف شهر را در طول بیست سال آینده تعیین مینماید .
 - ۲ - پلان انکشافی شهر فراه .
 - ۳ - پلان انکشافی شهر محمودراقی مرکز ولایت کاپیسا .
 - ۴ - پلان انکشافی شهر فیض آباد .
 - ۵ - پلان انکشافی شهر سمنگان .
 - ۶ - پلان انکشافی شهر اسعد آباد .
 - ۷ - پلان انکشافی شهر گردیز مرکز ولایت پکتیا .
 - ۸ - پلان انکشافی مرکز ولایت فاریاب .
 - ۹ - پلان انکشافی مرکز ولایت لغمان .
 - ۱۰ - پلان انکشافی مرکز ولایت غزنی
- پلانهای تفصیلی شهر ها و ولسوالی ها :-**
(شهر کابل)
- ۱ - پلان تفصیلی اکبر خان مینه کابل .
 - ۲ - پلان تفصیلی قسمت دوم ، سوم و چهارم سید نور محمد شاه مینه .
 - ۳ - پلان پروژه خیر خانه مینه .
 - ۴ - پلان تفصیلی قسمت اول پروژه خیرخانه برای پنج هزار خانه .
 - ۵ - پلان تفصیلی ساحه چهاردهی ازلیسه حبیبیه الی سفارت شوروی .
 - ۶ - پلان تفصیلی پروژه سرک انصاری الی بادام باغ .
 - ۷ - پلان تجربوی اصلاح يك قسمت شهر کهنه .
 - ۸ - پلان تفصیلی اصلاح كوچه شك بچه ها .
 - ۹ - پلان تفصیلی قسمت اول پروژه قرغه .
- شهر های دیگر :-**
- ۱ - پلان تفصیلی يك قسمت انکشافی شهر مزار شریف .
 - ۲ - پلان تفصیلی ريك شاه مردخان جلال آباد .
 - ۳ - پلان تفصیلی هوتلهای جلال آباد .
 - ۴ - پلان دو قسمت انکشافی شهر قندهار .
 - ۵ - پلان انکشافی قسمت غرب چهاربکار .
 - ۶ - پلان تفصیلی شهر شیندند . مربوط ولایت فراه .
 - ۷ - پلان تفصیلی شهر خوست مربوط ولایت پکتیا .
 - ۸ - پلان تفصیلی شهر ارگون مربوط ولایت پکتیا .
 - ۹ - پلان تفصیلی شهر چمکنی مربوط ولایت پکتیا .
 - ۱۰ - پلان تفصیلی سید کرم مربوط ولایت پکتیا .
 - ۱۱ - پلان تفصیلی يك قسمت تالقان مرکز ولایت تخار .
 - ۱۲ - پلان مقدماتی تفصیلی میدان (بشار) .
 - ۱۳ - پلان تفصیلی مرکز كوچك تجاری سروبی .
 - ۱۴ - پلان تفصیلی مرکز تجاری در ولایت تخار .
- قسمت سوم : خط اندازی و پیشبرد بعضی پروژه ها :-**
- ۱ - پروژه باغ وحش کابل با نقشه های ساختمانی آن محتوی قسمت های مختلف باغ وحش .
 - ۲ - خط اندازی ، سرکسازی پروژه آبرسانی و توزیع زمین در پروژه خیر خانه .
 - ۳ - خط اندازی ، سرکسازی و توزیع زمین در پروژه سید نور محمد شاه مینه و امور آبرسانی پروژه .
 - ۴ - خط اندازی ، سرکسازی و توزیع زمین در پروژه قرغه .
 - ۵ - خط اندازی ، سرکسازی و غیره امور شهری وزیر اکبر خان مینه .
- قسمت چهارم : پروژه های خانه سازی :-**
- دولت در پهلوهای سایر پلانهای انکشافی خود برای رفع مشکلات بیخانگی مردم درصدد شد تا با امکانات عملی برای مستحقین تجاویز موثری را اتخاذ کند .
- چنانچه گذشته از یکتعداد نمونه خانه هاییکه در بعضی کارته ها بشمول پروان مینه و کارته (۳) طی سالهای اخیر توسط بناروالی کابل توزیع شد و با تاسیس اداره شهر**

بیسټ فیصد کار ساختماني آن پيش رفته است از جمله (نہصد) نمره زمين تا حال (یکصدو نود) نمره توزيع گردیده و امور تمديد و تسطیح سرکهای قسمت الف و ب در سالهای ۱۳۴۷ و ۱۳۴۸ تکميل خواهد شد.

ه : پروژۀ قرغه :-

این پروژه در سال ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶ طرح و کار ساختمان آن در سال ۱۳۴۷ شروع گردیده است که تاحال از جمله یکصدونود نمره زمين بیست نمره زمين توزيع شده و توزيع بقیۀ نمرات نظر به مراجعۀ مراجعان پيش خواهد رفت . علاوه امور سرکسازي آن جاريست .

برای اینکه توزيع زمين پروژۀ سيد نورمحمد شاه مينه و خيرخانه مينه به اشخاص مستحق توزيع گردد . نظر به پيشنهاد رياست عمومي شهر سازي و خانه سازي کميسيوني از طرف مجلس عالی وزراء تعيين شد تا طبق لايحۀ مجوزہ و باسناد فورمه های مرتبه که موضوع بيخانگی مردم به اساس آن تثبيت شده ميتواند نخست موضوع استحقاق بيخانگی را تثبيت نمايند .

هوسسۀ خانه سازي :-

هوسسۀ خانه سازي بحيث يك تصدي دولت در سال ۱۳۴۳ تاسيس شد که با بکارانداختن فابريکۀ خانه سازي و وسايل مجهز دست داشته اش در ساختمان اپارتمانها و اجرائ امور ساختماني تعميرات مهم دولتي وهوسسات پيش برد امور ساختماني تعميرات شخصي و عرضه آزاد مواد تعميراتي فابريکۀ برآي مشتريان اقدام کرده است .

هوسسۀ خانه سازي از بدو تاسيس تاحال (۲۳) بلاک اپارتمان که جمله بلاکها هشتصدو ده اپارتمان را دارا ميباشد اعمار نموده و به اعمار چند منزل شخصي نيز موفق شده و کار باقيمانده اعمار اپارتمانها ادامه دارد .

بايد متذکر شد که مصارف ساختماني اپارتمانها از بودجۀ دولت تامين و تکافو نمده ، چنانچه از لحاظ نني خانه سازي و ايجاد مظاهر زيبايي شهرها به سيستم اپارتمان هوسنگ که يکي از شعبات شاخص صنعت معماري قرن بيست را اختراع کرده و اهميت آن البته از لحاظ اينست که در زمين کم و مصرف متناسب خانه و مسکن متعدد برای گنجائيدن نفوس زياد مدنظر گرفته ميشود که مطلوبيت اقتصادي آن ارزنده تر از اعمار منازل و خانه هاييست که در احاطۀ نيم جريبه تا دو و سه جريبي يا

سازي و خانه سازي از سال ۴۴ باينطرف اين فعاليتها وسيع شده رفت از آنجمله طرح و ترتيب پروژۀ سيد نور محمد شاه مينه پروژۀ خيرخانه ، اکبر خان مينه ، رحمن مينه و پروژۀ قرغه زمينه را برای حل مشکلات بيخانگی مساعد ساخت .

الف : پروژۀ سيد نور محمد شاه مينه شروع کار (۱۳۴۴) :-

۱ - قسمت اول پروژۀ شامل يکهزار نمره زمين .

۲ - قسمت دوم پروژۀ شامل ششصدنمره

۳ - قسمت سوم پروژۀ شامل چهارصد نمره .

۴ - قسمت چهارم پروژۀ شامل دو هزار نمره .

مجموع نمرات (بيست هزار نفوس) ۴۰۰۰ نمره برای

از جمله مجموع نمرات مذکور يکهزارو چهار صد نمره زمين توزيع و متباقي عنقریب به مستحقين داده خواهد شد .

قسمت دوم پروژۀ :-

در قسمت دوم پروژۀ رياست تعميرات وزارت دفاع ملي کار اعمار یکصدو هشتاد خانه ارزان قيمت را شروع و کار نود فیصد آن اکمال گردیده است .

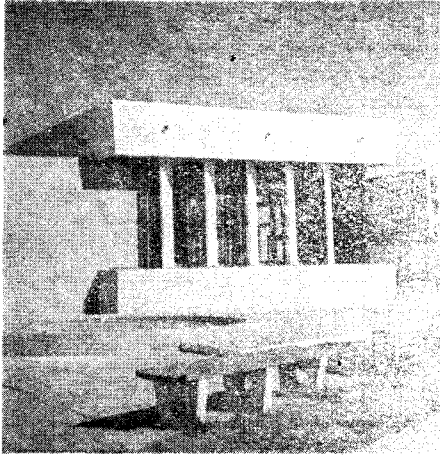
ب : پروژۀ خيرخانه مينه شروع کار ۱۳۴۶ قسمت اول پروژۀ زمين : ۴۵۰۰ نمره ۲۰۰۰ - اپارتمان . برای ۳۵۰۰۰ نفوس.

از جمله (۴۵۰۰) نمره زمين (۴۰۰۰) نمره توزيع و هشتاد فیصد امور ساختماني آن تکميل و متباقي حصص تحت کار است علاوه اعمار دو صد باب خانه ارزان قيمت توسط دستگاہ ساختماني بنايي رياست عمومي شهرسازي و خانه سازي باسناد پلان مرتبه جريان دارد که امور تعميراتي مذکور درواخر سال ۱۳۴۷ تکميل و خانه ها قابل استفاده خواهد شد .

قسمت دوم پروژۀ خير خانه شامل ۸۰۰ نمره زمين و (۱۲۰۰) اپارتمان ميباشد که برای پنجاه هزار نفوس مد نظر گرفته شده است.

ج : حصۀ اول قسمت دوم پروژۀ خيرخانه : حصۀ اول قسمت دوم شامل ۱۱۰۰ نمره زمين و ۴۵۰۰ اپارتمان ميباشد که پروژۀ مذکور تحت کار گرفته شده است .

د : پروژۀ اکبر خان مينه :- شامل نهد نمره زمين بوده و تا حال

قبیله خانه نادر شاه مینه

بیشتر از آن صورت میگیرد . روی این امر و اساس ملحوظات دیگر از جمله سایر مسایل عمرانی و آبادانی ، افغانستان ، آشنا نمودن و معنادار کردن مردم بیگانه سرریه زندگی عالیتر و بوجود آوردن یک منطقه عمری کوچک و محصل و وسایط عمری گدونی حکومت درصدد آن شد تا رسم زندگی را به سیستم (اپارتمان عمومی) طوری عمود و عروج گرداند ، که مردم مستعد یا موسسات ساختمانی حکومتی و انفرادی مطابق آن با تغییر اعمار چنین ابنیه‌ها متوسل شوند و راه مطلوب تر اقتصادی را در اعمار بناهای رعایش دریابند .

عنوان بود که با اساس پروژوکل (مفاوضه - قرارداد) تاریخی ۱۶ - اگست و ۵ نومبر ۱۹۶۴ بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی ، ساختمان مکرورینیا (اپارتمانها) در نادر شاه مینه واقع زنده بان تحقیق پذیرفته ، در سال ۱۹۶۵ - اعمار اپارتمانهای مذکور از طریق امداد تکنیکی و اقتصادی کشور دوست و همجوار ما اتحاد شوروی شروع شد و اینک در هرور بیش از سه سال قسمت عمده اپارتمانهای مذکور به پایه اكمال رسیده و برای رعایش آماده شد .

اصول و ضوابط عمومی مکرورینیا (اپارتمانها) منطبقه بر اصول اپارتمانهای نادر شاه مینه مجموع دستگاههای مکمل و تاسیسات مجهز شمیری را احتواء کرده و بتعداد شخصت بلاك چهار منزله بانواع مختلف دارای ۲۱۷۶ - اپارتمان با مساحت رعایشی عمومی (۱۴۱۰۰۰) متر مربع اپارتمان مذکور که مساحت سطحیه قابل استفاده هر اپارتمان آن از ۲۷ - الی ۹۱ متر مربع بوده و شامل يك ، دو ، سه ، چهار ، و پنج اتاق میباشد . باوسایط مرکز گرمی ، آب رسانی ، آب گرم و سرد ، کانالیزاسیون

ووسایط برق مجهز گردیده است . در ساحت عمومی ساختمان مکرورینیا تهررات ذیل شامل است :-

- ۱ - چهارمکتب بگنجایش (۱۹۲۰) شاگرد .
- ۲ - دو کودکستان بگنجایش (۱۵۰) طفل .
- ۳ - سه کافی به گنجایش (۱۵۰) نفر .
- ۴ - چهل و يك اتاق برای مغازه های مختلف .
- ۵ - يك مغازه عمومی و يك تعمیر مخصوص خدمات عامه از قبیل سلمانی ، بوت دوزی ، خیاطی و غیره با یكتعداد تاسیسات دیگر مورد احتیاج زندگی باشندگان این منطقه .

عمارات مذکور در منطقه ۴۰ هکتار زمین آباد گردیده و با باغچه های پرگل و مشجر و جسمهای سر سبز ووسایط تنویر ، پارک مخصوص اطفال ، حوض در آن ناحیه تهیه گردیده است . تاسیسات انجنیری و خطوط زیر زمینی قرار آتی است :- دستگاه مرکز گرمی دارای سه دیگ بخار . مشتمل واتر پمپ بظرفیت عمومی فی ساعت ۳۴۰ متر مکعب آب . در ذخیره آب عمومی بظرفیت ۲۰۰۰ متر مکعب .

دوره‌های مکرورینیا نادرشاه مینه

يك قسمت از ملحقات وپکتون (کودگستان)
نادر شاه مینه

دستگاه دای انجنیری :-

تعمیر مرکز گرمی دارای سه دیگ بخار قسم
دیگ - و - ر - ۱۰۱۳ میباشد که مجموع
تولید بخار فی ساعت ۳۰ تن است .
برخی آلات و ماشین ها در داخل و
خارج عمارت نصب گردیده ، و این دستگاه
توسط دیزل کار میکند اداره و کنترل دستگاه
طود اتومات اجراء میشود .

واتر پمپ آب بظرفیت تولید عمومی ۳۴۰
متر مکعب فی ساعت از عمق ۱۵۰ متر ، آب
زا خارج میکنند و با مراد ضد مکروب مجهز
میشاند .

مجموع تاسیسات سپتیک عبارت از تصفیه
میخانیکی ، بیولوژی و کیمیاوی آبهای بدررفت
میشاند .
آب تصفیه شده بدریای کابل میریزد به

گوشه از سیمهای نادرشاه مینه

دستگاه واتر پمپ آبهای بدررفت بظرفیت
سه صدو چهل متر مکعب فی ساعت .
دستگاه سپتیک (مرکز بدررفت) برای
تصفیه مکمل آب های کثیف در نظر گرفته
شده است .

واتر پمپ مخصوص آبیاری بظرفیست
فی ساعت ۷۰ متر مکعب .

اجزای خطوط زیر زمینی قرار آتی است :-

نلپهای آبرسانی بطول ۷۴۷۵ متر .

نلپهای بدررفت بطول ۸۹۸۰ متر .

نلپهای مربوط سیستم مرکز گرمی بطول
۱۹۵۰۰ متر .

کانال های مخصوص تیلیفون بطول
۳۵۰۰ متر .

کیبل های زیر زمینی جریان قوی وضعیف
بطول عمومی ۲۸۰۰۰ متر .

این تعمیرات و مکروویون از لحاظ جلوگیری
از خطر زلزله مصئون اعمار شده است .

ونیز تعمیرات رهایش بصورت پریفابریکت
از باینل های کانکریتی ساخت فابریکه
خانه سازی شهر کابل اکمال گردیده است .

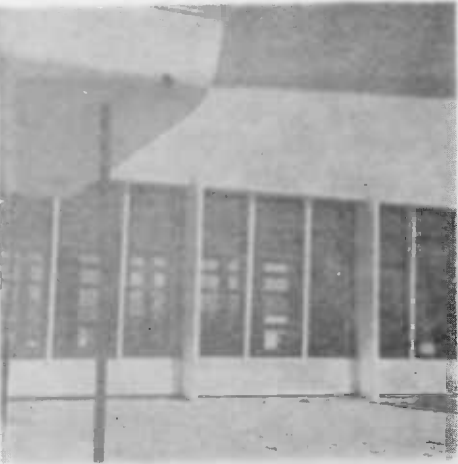
جهت نگهداشت حرارت از گازیتون (کانکریت
سبک) کار گرفته شده ، بام هموار بوده

و با کاغذ قیر مخصوص پوشانیده شده است .
بام عمارت طوری ساخته شده که از آن هوا

همیشه جریان میتواند . خطوط لیسن برق
آبرسانی ، مرکز گرمی وغیره در زیر زمینی

های منازل میباشد ، وسایط تهویه بصورت
اساسی تعبیه شده و هر اپارتمان با وسایل

عصری ، مجهز میباشد .

مقصود جمع آوری آب های بدررفت مکروریون و نقل دادن آن بجای تصفیة اصلی آن یکدستگاه واتر پمپ بظرفیت (۳۴) متر مکعب فی ساعت موجود است . احتیاجات برق مکروریون از طریق لاین هوایی از مرکز سنتیشن شرقی و سنتیشن های ترانسفری که در منطقه مکروریون واقع میبایند صورت میگردد .

و نیز کار های ساختمانی و بسته کاری تعمیرات مکروریونها بصورت اساسی اعمار گردیده و در سال ۱۳۴۷ - افتتاح گردید .

قسمت پنجم : پلانها و پروگرامهای ریاست عهومی شهر سازی و خانه سازی در سال ۱۳۴۷ :-

اول - مدیریت عهومی شهر سازی .
 ائف - پلانهای شهری .

۱ - ترتیب پلان عمومی شهر قندهار -
 ۲ - سروری و احصائیه نفوس .
 مطالعه ساحهها .
 مطالعه انکشاف شهر از نگاه ازدیاد نفوس و غیره .

ترتیب پلان مقدماتی .
 تقسیم و استفاده ساحه شهری .
 شبکه ترافیک .
 ۳ - ترتیب پلان تفصیلی شهر قندهار .
 ۴ - ترتیب پلان عمومی شهر جلال آباد .
 ۵ - ترتیب پلان سه ناحیه انکشافی شهر جلال آباد .

۶ - ترتیب پلان عمومی شهر مزارشریف .
 ۷ - پلان عمومی شهر چاریکار .
 ۸ - پلان انکشافی پغمان .
 ۹ - مطالعه مرکز ولایت وردک .
 ترتیب پلان مرکز ولایت وردک .
 ۱۰ - پلان تفصیلی ساحه افشار کابل .
 ۱۱ - ترتیب نقشه شهر برکی برک و بل علم .

۱۲ - ترتیب پلان پارک استقلال بهمکاری

ریاست تعمیرات وزارت فواید عامه .

دكانهای عصری پروژه نادر شاه میته

۱۳ - ترتیب پلان عمومی غزنی .
 ۱۴ - ترتیب يك قسمت پلان غزنی .

ترتیب پلان بعضی ولسوالی ها نظر باهمیت و احتیاج مبرم آنها به پلان شهری .

قسمت ششم : قوانین ، اوائج و مقررات:

۱ - مسوده قانون شهر سازی که قبلا ذریعه ریاست شهر سازی بهمکاری دوایر

دیگر ترتیب گردیده ، مراحل اصولی خویش را میبیماید . این قانون وظایف اداره شهر

سازی ، بشاروالی ها و مردم را در پیشبرد امور شهر سازی تعیین مینماید .

۲ - مسوده قانون استملاک که ذریعه وزارت های عدلیه ، مالیه و اداره املاک

واسکان شهر سازی و بشاروالی ترتیب گردیده در طی چند ماه آینده مراحل خود را خواهد پیمود .

۳ - تطبیق مقررات توزیع اپارتمانهای

عمومی شهر سازی و موسسه خاته سازی ترتیب گردیده و در آینده قریب بعد از طی

مراتب قانونی بمعرض تطبیق گذارده خواهد شد .

اخبار مصور

اعلیحضرت معظم ہمایونی حینیکہ سلام قطعات اردوی شاہانہ را قبول میفرمایند
(اول سنبلہ ۱۳۴۶)

ذات شهریاری بعد از افتتاح نندار تون بروز دوم سنبله ، سالنامه ٤٥ - ١٣٤٦ را در حالیکه بناغلی محمد ابراهیم کند هاری رئیس مطابع دولتی راجع به محتویات آن توضیحات بعرض میرساند ملاحظه میفرمائید. (٢ سنبله ١٣٤٦)

اعلیحضرت معظم همایونی چاپ اندازانی راکه در مسابقات بزرگشی اشتراک کرده بودند با اعطای نشانها مفتخر میفرمایند . (٢٥ میزان ١٣٤٦)

یناغلی اکرم زعیتیر موقعیکه
 بحضور اعلیحضرت معظم
 همایونی شرفیاب گردیده
 است .

(۲۹ میزان ۱۳۴۶)

اعلیحضرت معظم همایونی موقعیکه بعد از ظهر ۶ عقرب در قصر گلخانه نمایندگان
 معلمان مکاتب مرکز وولایات را به حضور شاهانه پذیرفته اند معروضه میرمن حمیرا
 مجید نماینده معلمات را استماع میفرمایند. (۶ جدی ۱۳۴۶)

اعلیحضرت معظم همایونی
 در حالیکه در میدان هوایی
 بینالمللی کابل از طرف
 والا حضرت شهبزاده احمدشاه
 استقبال میشوند
 (۹ ثور ۱۳۴۷)

ذات شاهانه موقعیکه در میدان هوایی بینالمللی کابل از دکتر ذاکر حسین
 استقبال میفرمایند
 (۲۷ سرطان ۱۳۴۷)

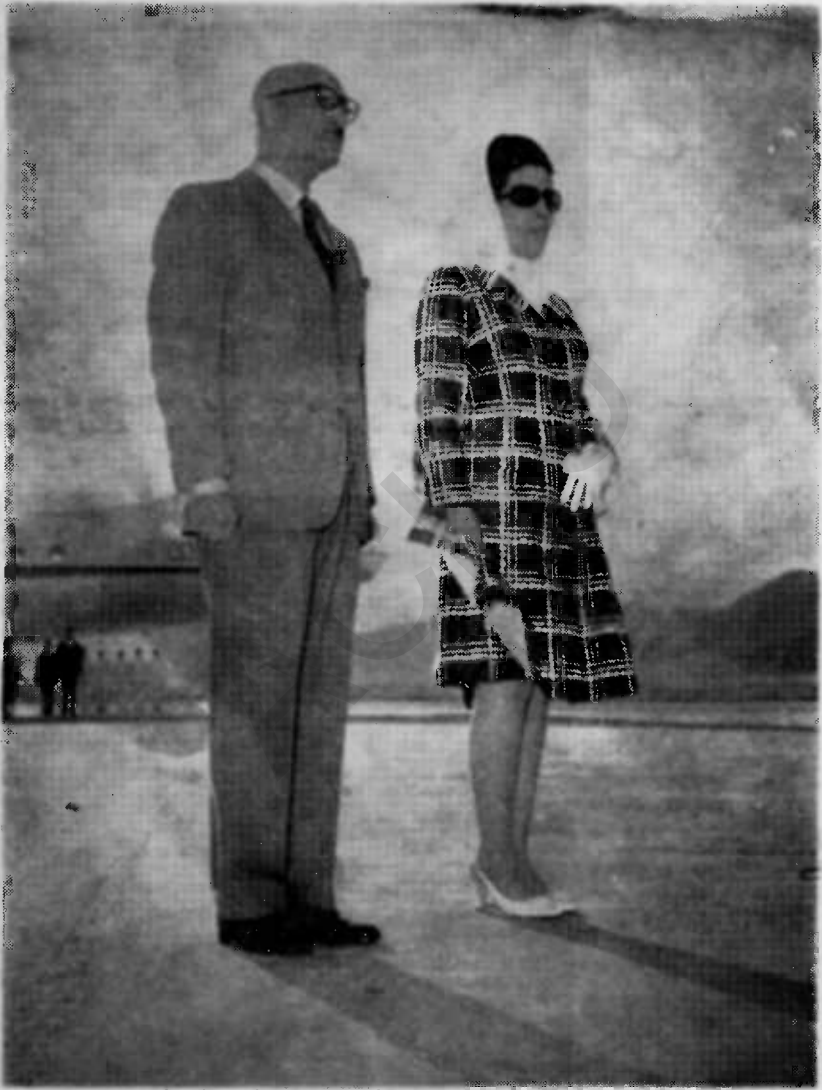

حینیکه اعلیحضرت معظم همایونی با بناغلی اعتمادی صدر اعظم پس
از ادای نماز عید سعید فطر به قصر تلخانه داخل میشوند .
(۱۲ جدی ۱۳۴۶)

اعلیحضرت معظم همایونی
در میدان هوایی کا بل
با بناغلی نور احمد اعتمادی
صدر اعظم وداع میفرمایند .
(۱۲ حمل ۱۳۴۷)

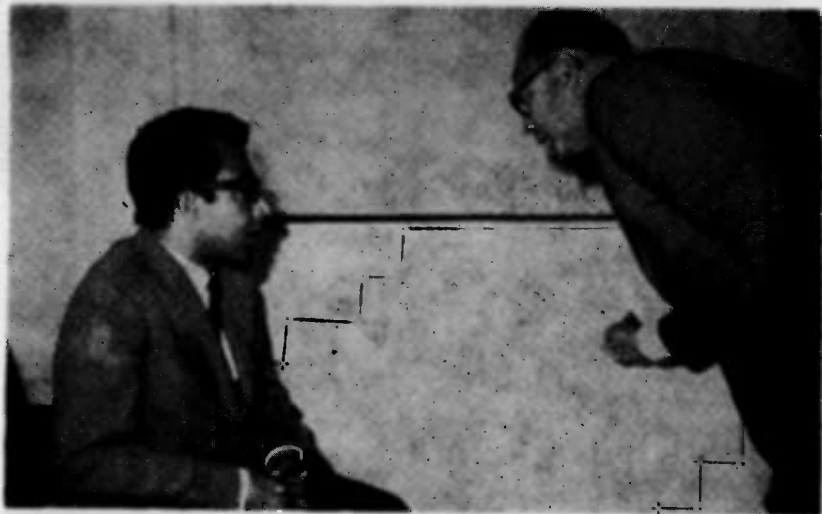
اعلیحضرت معظم هما یونی و علیا حضرت ملکہ معظمہ حسینکہ سلام گارد تشریفات را
قبول میفرمایند (۸ جوزا ۱۳۴۷)

علیا حضرت ملکه معظمه حین اهدای تحفه به اطفال و پرتون ها
(۸ سنبله ۱۳۴۶)

علیاحضرت ملکه معظمه حین مواصلت در میدان هوایی کابل موقعیکه از طرف معاون دوم
صدارت و ذوات دیگر استقبال میشوند . (۱۱ جوزا ۱۳۴۷)

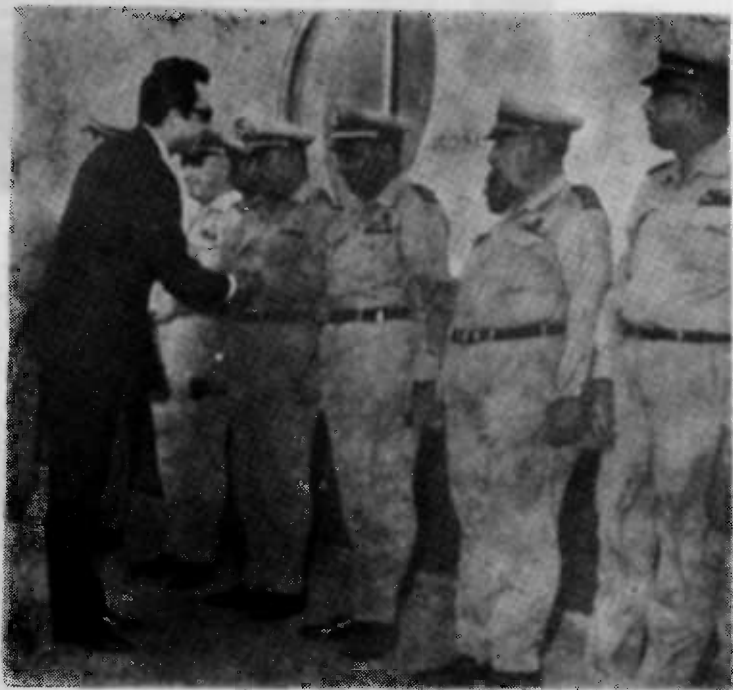

والاحضرت شهبزاده احمد شاه وکیل مقام سلطنت ، توضیحات وزیر معادن و صنایع را
 در باره نقشه پرواز خط هوایی کارتو گرافی استماع میفرمایند .
 (۲۸ حمل ۱۳۴۷)

والاحضرت شهبزاده احمد شاه در حالیکه بناغلی سکاچکوف (شخص اول از طرف چپ)
 را بحضور پذیرفتند
 (۵ نور ۱۳۴۷)

والاحضرت شهزاده احمد شاه
حین وداع با جنرالهای اردوی
شاهانه .

(اول حمل ۱۳۴۷)

والاحضرت شهزاده احمدشاه
حین باز گشت از ترکیه ،
با دوکتور علی احمد پوپل
تفیل صادرات مصافحه
مینمایند .

(۱۴ - اسد ۱۳۴۷)

بناغلی چودت سونای رئیس جمہور ترکیہ باوالاحضرت شہزادہ احمد شاہ در حال تماشای مسابقہ بزکشی کہین تیم ولایات کنڈز و تھار.

صورت گرفت . (۱۴ ثور ۱۳۴۷)

۱۳۴۸ ۱۳۴۸
۱۳۴۷ ۱۳۴۷
۱۳۴۷ ۱۳۴۷

والاحضرت شاهدخت بلقیس بعد از آنکه کپ نفرئی مظفریت را برئیس تیم جوزجان اعطاء فرمودند باوالاحضرت سردار عبدالولی ، بناغلی محمدفاروق سراج و روسای تیم های بزگشی دیده میشوند . (۲۸ میزان ۱۳۴۶)

بایسکلهای سه عراده‌ئی مخصوص حینیکه به حضور والاحضرت شاهدخت بلقیس به مهبوبین توزیع میگردد .
(۹ سرطان ۱۳۴۷)

از چپ بر است میرمن صفیه رحمن دختر و پیغله انجم خورشید نواسه دوکتور ذاکر حسین
والاحضرت شاهدخت بلقیس و خانم سفیر کبیر هند در کابل حین مواصلت به کابل .
(۲۷ سرطان ۱۳۴۷)

والاحضرت شاهدخت مریم حین افتتاح وپکتون میرویس

بناغلی نور احمد اعتمادی و اعضای کمیسیون تشکیلات اداری در جلسه ۲۸ دلو صدارت عظمی
(۲۹ دلو ۱۳۴۶)

بناغلی نور احمد اعتمادی صدراعظم موقعیکه مراتب تبریکات خود را به مناسبت پنجاهمین
سالگرد استقلال کشور در کتاب مخصوص در قصر دلکشا ثبت و امضا می نمایند .
(۷ جوزا ۱۳۴۶)

بناغلی نور احمد اعتمادی صدر اعظم قبل از حرکت جانب پاریس در میدان هوایی
بین المللی کابل .

دکتور پوپل معاون اول صدارت و وزیر معارف موقعیکه فارغ التحصیلان پوهنخی های اقتصاد
و انجنیری را به وظایف و مسولیت های آینده شان متوجه میسازد .
(۳۰ جدی ۱۳۴۶)

جلسه کمیسیون غور بر امور تربیتی و انکشاف معارف که بریاست دکتور پوپل معاون اول
صدارت و وزیر معارف بتاريخ سه دلو در آن وزارت دایر شده بود .
(۴ دلو ۱۳۴۶)

دكتور على احمد پوپل معاون اول صدارت ووزير معارف بعد از معرفي با فارغ التحصيلان پوهنځي هاي علوم ، ادبيات و حقوق. (۷ دلو ۱۳۴۶)

دكتور على احمد پوپل معاون اول صدارت ووزير معارف بعد از افتتاح عمارات جديد ښوونځي تخنيک ثانوي يکي از اطاق هاي لابراتوار آن ښوونځي را مشاهده ميکند . (۷ سرطان ۱۳۴۷)

دوكتور محمد انس حين تفويض نشان به پروفيسر توجي
(۹ ميزان ۱۳۴۶)

دوكتور محمد انس وزير اطلاعات و كلتور حين افتتاح جاده مولانا جلال الدين بلخي .

انجنير محمد حسين مسا وزير فوايد عامه حين ارازة توضيحات در مورد ساختمان جاده
هرات - اسلام قلعه . (۲۵ حوت ۱۳۴۶)

دوكتور محمد عمر وردك وزير داخله حيسن توزيع شهادتنامه به يكتن
از فارغان اكاډمي پوليس - (۲ حوت ۱۳۴۶)

(۳۳۴۴ پاك ۲۷) سامان و لوازم سه مركز حمايه طفل و مادراه اهدای يونسف كه به
پيغله كبرا نورزائي وزير صحيه اهدا گرديده است .
(۲۷ سنبله ۱۳۴۶)

فارغ التحصیلان شعبه زورنالیزم
پوهنخی ادبیات موقعیکه به
دکتور محمد انس وزیر اطلاعات
و کلتور معرفی گردیدند.
یکتن از فارغان آمادگی خود و
همقاران خود را برای انجام
خدمات مطبوعاتی اظهار میدارد .
(۸ دلو ۱۳۴۶)

دکتر محمد انس وزیر فرهنگ و امور مطبوعاتی با جمعی از فارغان
(۱۳۴۶، بهمه ۲)

پیغله کبرا نوردانی وزیر صحیه بعد از معرفی با فارغان پوهنخی های طب و دوا سازی .
(۲۴ دلو ۱۳۴۶)

دكتور محمد انس وزير اطلاعات و کلتور چينکيه به قطع نوار
 موسسه افغان فلم را افتتاح مينمايند .
 (۳۱ جوزا ۱۳۴۷)

بيغله کبرا نورزانی وزير صحتيه و دکتر کيرهارد مونتمن سفير کبير
 جمهوريت اتحادي آلمان در حين امضای موافقتنامه .
 (۹ جوزا ۱۳۴۷)

بناغلی محمد انور ضیائی وزیر مالیه و بناغلی رابرت نیومن
سفر کبیر ایالات متحده امریکا: وقع تبادلہ موافقتنامہ .
(۱۱ سرطان ۱۳۴۷)

سردار سلطان محمد غازی رئیس ہوابی ملکی ہوائیہ با قطع نوار پرواز
رسمی طیارہ بوئینگ ۷۲۷ را افتتاح میکند .
(۳ نور ۱۳۴۷)

بناغلی سکاچکوف و همراهان شان از دستگاہ های دراز تجمع
گاز دیدن میکنند . (۴ نور ۱۳۴۷)

شماغلی حمیدالله غنایت سراج
 وشماغلی بان پتروس موزع مبادلہ
 توافقنامہ پروگرام تبادلہ
 آرہنگی
 (۲۲ ثور ۱۳۴۷)

رؤسای ہیئتہای افغانسی و
 شوروی بعدامضای قرارداد ترانزیت
 (۱۴ جوزا ۱۳۴۶)

نباغلی غلام احمد پوپل معین وزارت مالیه و نباغلی میکلو
 آمر اداره انکشاف بین المللی امریکا حین امضه موافقتنامه ها در
 مودد سروی کلاستر و تهیه کود کیمیاوی .
 (۲۸ جوزا ۱۳۴۶)

کاروان حج بعد از مراسم تودیع برای زیارت خانه خدا به سوی عربستان
 سعودی حرکت میکنند . (۲۱ دلو ۱۳۴۷)

ارجنتاین

صنایع شکر ، شراب و پنبه زیاد است
آفتاب پرست و تنباکو و لوبیا نیز کاشته
میشود .
نروت عمده مالداران را گوسفند ، گاو ،
اسب ، بز و خوک تشکیل میدهد . سالانسه
بصورت وسطی چهل و چهار ملیون گاو و چهل
و پنج ملیون گوسفند تربیه میشود .
فروش گوشت سرد شده صنعت بزرگترین
و بعد از آن آرد کردن گندم صنعت ثانوی
است .

واردات عمده ارجنتاین عبارت از تکه باب
روغنیات ، مواد کیمیای ، آهن ، ماشینهای
زراعتی و شیشه باب است .

تاریخ و حکومت :- در سالهای ۱۵۱۵ و
۱۶ توسط کاشفین هسپانوی تحت رهبری
« چوان دیاز ، دو سویس » کشف گردید .
ارجنتاین تحت اثر هسپانیه تاوقتی باقیماند
که در ۱۸۱۰ ولایات آن در نتیجه یک انقلاب
جمهوریت آزاد را تشکیل داد . در ۱۸۵۳
قانون اساسی آن به تصویب رسید . قانون
اساسی موجوده آن در ۱۹۵۶ تصویب گردید .
۲۲ ولایت دارد که دارای حکومت محلی
و سیستم قانونی بالخاصه خود هستند .

در ۱۹۴۴ و بعد از انتخابات ۱۹۴۶ که
خوان پیرون یک فرد نظامی رئیس جمهور
ارجنتاین شد سیستم دموکراسی آن مملکت
را به دکتاتوری مبدل کرد . و مملکت را
شدیداً مقروض ساخت . در ۱۹۵۵ نظ میان
و ملکی ها اورا بر انداختند و تبعید کردند.
در همین سال یک حکومت موقتی تشکیل
گردیده و بحیث رئیس جمهور هیسندرو
ادرامیرو را تعیین نمودند . وی آزادی های
نردی را دوباره تأمین و املاک غصب شده را
مسترد نموده (حزب پیرون) را ملغی قرار

پایتخت بوینس آیرس ، مساحت ۱۰۷۲۷۰۰
مربع میل نفوس (بقرار تخمین ۱۹۶۷-حکومت)
۷۰۰۰۰۰ ر ۲۲ بیرق آبی ، سفید و پارچه های
افقی آبی با آفتاب طالع دریاچه سفید واحد
پولی : پیسو هشت پیسو معادل یک افغانی.
شرح :- جمهوریت ارجنتاین از «بولیویا»
تادماغه (هارن) بفاصله ۲۳۰۰ میل و از اندیز
تا اتلانٹیک جنوبی امتداد دارد . از طرف
شمال با بولیویا ، از شمال شرق با پراگوی ،
و برازیل و پوروگوی و از شرق با بحر الکاهل
جنوبی و از غرب با چلی احاطه شده است .
چار سلسله جبال مشخص دارد .

اکانکا گوایا بلندترین قله نصف کره
غربی به ارتفاع ۲۲۸۳۴ فت در آن واقع است
اندیز جنوبی دارای جپیل ها و دریاچه های
ماهی است . در شرق اندیز سطوح همواری
وجود دارد که در شمال پر از جنگلات
بوده و در جنوب مزارع وسیع گندم و چراگاه
حیوانات را تشکیل میدهد .
ریو دوله پلاتا از بزرگترین دریاها بوده
سه شهر مهم بوینس آیرس ، لاپاز تسا
(ارجنتاین) و مونتویدو (پوروگوی) در کناره
های آن واقع است .

بوینس آیرس از بزرگترین شهر های
آمریکای لاتین است که در ۱۹۶۲ در حدود
۳۷۹۹۲۰ نفوس داشت .

منابع و صنایع :- کوه های ارجنتاین دارای
ذخایر زغال ، سرب ، جست ، آهن ، گوگرد
نقره ، مس و طلاست . نفت هم توسط حکومت
و هم توسط کمپنی های شخصی استخراج
میگردد . بزرگترین چاهای نفت آن در نواحی
کوه دورا ، ریواد اوپا واقع است . بزرگترین
ساختمان صنعتی ارجنتاین عبارتست از :
نابریکات ملی فولاد در سان نیکولاس .
پنبه ، گندم ، جو ، برنج ، زغر ، جودر
ورشقه در ارجنتاین روییده و اهمیت دارد .

کرد و در ماه جون ارجنتاین قانون جدیدت را روی کار آورد که به اساس آن کمیته‌های خصوصی بعدسه‌ونیم‌سال اجازه‌مجدد داده‌شد. تا در استخراج نفت سهم بگیرند . پوهنتون های ملی موقتاً مسدود گردید . ارجنتاین عضو ملل متحد و موسسه کشور های امریکایی است .

معارف و مذهب :- نود فیصد نفوس را رومن کاتولیک ها تشکیل می‌دهند . تعلیمات ابتدایی رایگان ، و اجباری است . پوهنتون های ملی زیادی در ارجنتاین وجود دارد . مردمان ارجنتاین بازماندگان ایتالیایی ها و هسپانیوی‌ها اند و در میان شان سویسی‌ها ، جرمنی ها و انگلیس ها نیز وجود دارند .
دفاع :- درستین بیست و چهل و پنج خدمت عسکری اجباری است .
قشون ارجنتاین بر ۸۵۰۰۰ نفر بالغ‌میگردد در پهلوی آن عساکر احتیاط هم موجوداست .

داد . بعد از اولین انتخابات آزاد « دکتر ارتورو فرانسیزی » به ریاست جمهوری مقرر گردید (۱۹۵۸) . در ۱۹۶۲ يك کودتای پهن خونریزی باعث رویکار آمدن (جوزماریاکیو) گردید وی دو باره مملکت را در حالت نصف دکتاتوری قرار داد .

در ۱۹۶۳ بحرانات ارجنتاین باعث استعفای کابینه گیدو گردیده و انتخابات متعاقب آن دوکتور آرتورو ایلیا) رابحیث رئیس جمهور انتخاب کرد . در سال ۱۹۶۶ پیرو نستها در چندین انتخابات ایالتی موفق گردیدند در ماه می همانسال هفتمین تنزیل قیمت پیسو اعلام گردیده در جون ۶۶ يك گروه سه‌نفری نظامی داکتر ایلیاربر طرف و بریدجنرال متقاعد هوان کارتوسی و نگانیا را بحیث‌رئیس جمهور اعلام کرده کانگرس منحل شد احزاب سیاسی ممنوع گردید .
در مارچ ۶۷ پیسو یکبار دیگر تنزیل قیمت

آسترالیا

سی فیصد تمام پشم جهان در آسترالیا تولید می شود . براعظم آسترالیا یکی از بزرگترین مولدین گندم جهان نیز میباشد . شکر ، شراب ، میوه جاب ، سبزیجات ، گوشت ، حبوبات ، سنگهای معدنی بشمول یورانیم ، طلا ، زغال ، مس ، آهن ، نقره سرب و نفت نیز صادر میکند . تولیدات صنعتی مهم آن عبارت از آهن وفولاداست . منسوجات ، سامان برقی و رادیویی ، دواها ، رنگها ، ماشین باب ، اسباب‌فلزی موتو و ماشین موتو ، طیاره و کشتنی‌نیزتولید میکند .

تاریخ و حکومت :- در ۱۹۰۱ بحیث يك کشور مشترك المنافع در آمد . پارلمان آن متشکل از تاج (که توسط گورنر جنرال از آن نمایندگی میشود) ، سنا ومجلس نمایندگان است . حکومت سرمایه گذاری انفرادی را تشویق نموده مناسبات خود را با انگلستان و اضلاع متحده در بهترین شکل نگهداری میکند . در بسیاری پیمان های نظامی عضویت دارد . باساس قانون تقاعد آن در موردجنگ در ستین پیشرفته و به اشخاص معیوب به شمول کوران ، بیکاران وغیره معاش پرداخته میشود . همچنان قانون حاملگی امتیازات زیادی به مادران حامله میدهد .
عضوء ملل متحد ممالك مشترك المنافع

پایتخت :- کانبرا مساحت ۲۹۷۱۰۸۱میل مربع ، نفوس ۳۴۰ ر ۶۵۱ ر ۱۱ پرچم : زمین آبی باشان بیرق انگلیس که بالاتر از ستاره هفت ضلعی قرار دارد . همچنان‌نشان صلیب جنوبی . واحد پولی دالر آستریالیی يك دالر معادل چهل دو افغانی .

شرح :- براعظم آسترالیا مانند جزیره عظیمی در جنوب شرق آسیا و پایانتر از جزایر اندونیزیا واقع شده است . بحرند در جنوب و غرب آن واقع بوده . و بحر الکاهل در شرق آن واقع است . آبهای این دوبر در شمال در قسمت بحیره تیمور باهم می آمیزد . کوههای کاسیوسکو در ساحل شرقی امتداد دارد . سطح مرتفع جنوبی آن دو هزار فذ بلند است .

قسمت های مختلفه آسترالیا بنسام های (ویلز جدید جنوبی) ، (وکتوریا) کویزلیند آستریالیای جنوبی ، آستریالیای غربی ، تاسمانیا ایالت شمالی و ایالت مرکزی آستریالی .

منابع وصنایع :- بیشتر صنعتی شسده میروند بیست و پنج فیصد قوای کار گسری مجموعی آن مصروف صنعت است . و تنها پانزده فیصد آن مصروف حرفه های محلی اند .

تولید پشم مهمترین صنعت آستریالیاست .

رایگان است ده پوهنتون دارد . بیشتر عیسویان اند .

دفاع :- قوای زمینی ، هوایی و بحری دارد که بالوازم عصری مجهز اند . همچنان با اساس پیمان های نظامی سیتو وغیره و در چوکات مشترک المنافع سیستم دفاعی مشترک دارد .

و سیتو است در ۲۶ قوس ۱۳۴۶ هیرالد هولت صدر اعظم هنگام شکار ماهی اعماق بحر غرق گردید و جان کارتن به عوض وی متکفل امور صدارت شد .

معارف و مذهب :- معارف اجساری و

آستریا

اسپ و بز از حیوانات عمده آن است . عایدات ملی آستریا از نقطه نظر سیاحین سالانه بیشتر از چار صد ملیون دالر تخمین میشود جشن موزارت در سایر زبرگ و اوپرای دولتی ویانا شهرت فراوان دارد . صادرات عمده آن آهن ، فولاد ، کاغذ ، منسوجات ماشین ، مواد کیمیایی ، تولیدات فلزی ، عراده جات الوهونیم و قوای برقی است . تجارت بیشتر آن با آلمان غربی ، ایتالیه و اضلاع متحده امریکا صورت میگردد .

تاریخ و حکومت :- آستریا یانشانه شرقی شارلمان (۷۸۸ میلادی) در ۱۲۷۸ به تصرف همیسبرگ ها آمد . بعد تر تیروول در ۱۳۶۳ و بوهمیا و هنگری در ۱۵۲۶ به آن منضم گردید در ۱۵۲۹ و در ۱۶۸۳ ترکها در ویانا شکست خوردند .

در تصادمات بعدی سیلیسیا به تصرف پروس در آمد . در سالهای ۱۷۷۲ ، ۱۷۹۳ و ۱۷۹۵ آستریا قسمت هایی از پولیند را اشغال کرد . آستریا صحنه جنگهای بزرگ ناپولیون واقع شد و در شکست دادن وی سهم گرفت بعد از جنگ هفت هفته پی با پروس و شکست از آن لومباردی و بنسییوا ایتالیه از آستریا بدست آورد .

در زمان پادشاهی مشترک آستریا هنگری (اطریش ، مجارستان) که در ۱۸۶۷ تاسیس شده بود فرانس جوزف امپراطور آن بود . در آن زمان نفوس تقریبی آن بیشتر از پنجاه و یک ملیون بوده قسمت های زیادی از ممالک همجوار تحت اداره آن بود . در ماه جون ۱۹۱۴ بعد از قتل فرانس فردیناند وارث تاج و تخت آستریا و خانمش در (سرائیوو) آستریا با (سربیه) اعلان جنگ داد و از همین جا جنگ جهانی اول منشاء گرفت .

بعد از جنگ آستریا مبدل به جمهوریتی متشکل از ۱۹ ایالت گردید . تاریخ سیاسی آستریا در بین جنگ اول و دوم بسیار پیچیده است . در ۱۹۳۸ توسط هتلر اشغال گردیده و اتحاد آن با جرمنی اعلان گردید

پایتخت :- ویانا . مساحت : ۳۲۲۷۶ مربع میل ، نفوس (نظر به تخمین ۱۹۶۵ ملل متحد) ۷۲۹۰۰۰۰ بیروق ؛ سه ستون افقی سرخ ، سفید . سرخ واحد پولی شلنگک (۱۰۰ کروشن) یک شلنگک معادل یک ونیسم افغانی .

شوخ :- یکی از ممالک کوهستانی اروپای مرکزی است . در غرب باسویس در شمال غرب باجهیل کانستانس در جنوب باسویس و شاخه های الپ و بعضی از ولایات ایتالیه و یوگوسلاویا در شمال با جمهوریت اتحادی آلمان در شمال شرق چکو سلواکیه و در شرق و جنوب شرق با هنگری احاطه شده است . ارتفاع شاخه های الپ در آستریا به ۱۲۸۵۷ فٹ میرسد .

دره های متعددی این مملکت را با ممالک همجوار پیوند میدهد (دره بریز) یکی از راه های قدیمی است که به ایتالیه میرسد . آستریا جنگلات فراوان دارد .

بزرگترین دریای آن (دانوب) از شمال غرب از (باواریا) تاشرق در چکوسلواکیه امتداد دارد . (دراو) (ال) و (مور) از دریا های دیگر آنست که از بعضی استفاده برقی و آبیاری هم میشود . آب و هوای معتدل دارد .

منابع و صنایع :- آستریا آهن خام زوغنیات ، الوهونیم ، زغال ، سمنت ، مس و چوب تولید میکند . منابع مهم گرافیت هم دارد . تولید قوه برق انکشاف خوبی مینماید . از صنایع مهم آن فولاد سازی نساجی ، ایلف پنبه و سند ، مواد کیمیایی و چرم مصنوعی است .

باوجود محدودیت زمین های زراعتی آستریا نودو پنج فیصد مواد خوراکی خود را تولید میکند .

کنم ، جواری ، جودر ، جو ، کچالو و نیشکر در آن میروید . همچنان در آستریای سفلی تاکستان های زیادی وجود دارد . گاو ، گوسفند ، خوک

را خانمه داد. صدر اعظم داکتر جوزف کلاوس نا مدارد. رئیس جمهور آستریا فرانسز جوناس در ماه می ۱۹۶۵ انتخاب گردید. حزب مردم تعداد بیشتر چوکی ها را اشغال کرد است.

معارف و مذهب :- مذهب عمومی رومن کاتولیک است. تعلیمات اساسی بین سنین ۶ تا ۱۴ رایگان و اجباری است چندین پوهنتون دارد. زبان مردم را اکثراً جرمنی تشکیل میدهد.

دفاع :- باساس موافقتنامه ایکه بعد از جنگ اعضاء کرده است آستریا نمیتواند اسلحه اتومی و یا سلاح های مخرب قوی داشته باشد.

قشون زمینی وهوائی آن بالغ بر ۶۰۰۰۰ نفر میشود. در ۱۹۵۵ بیطرفی دائمی خودرا اعلان کرده است.

در ۱۹۴۵ دوباره شکل جمهوریت را گرفت و متشکل گردید از : برکنلند، آستریای سفلی، آستریای علیا سالزبرگ، ستیریا، تیبرول، وار لبرگ و شهر ویانا. بعد از آزادی توسط متحدین یعنی در ۱۹۴۵ دوکتور کارل انر بحیث رئیس جمهور انتخاب گردید نامبرده در ۱۹۵۰ وفات یافت. آزادی کامل آستریا در ۱۹۵۵ بصورت رسمی تأیید گردید.

رئیس جمهور آستریا توسط آراء سری و عمومی برای مدت ۶ سال انتخاب میشود. آستیا عضو ملل متحد، عضو میثاق عمومی نادیتا گمرکی وعضو تجارت آزاد اروپائی است. شورای ملی آن ۱۶۵ کرسی دارد در انتخابات سال ۱۹۶۶ حزب محافظه کار مردم اکثریت را بدست آورده و بدینصورت حکومت ائتلافی بیست و یک ساله محافظه کاروسیاست

آیرلند

چودر وجو تشکیل میدهد. کچالو، ملی لیلیو وغیره در آیرلیند میروید. تحت پروژه اصلاحات ارضی در سالهای گذشته نزدیک به سه ملیون جریب زمین تحت آبیاری آمد. از صنایع عمده آن تهیه مواد غذایی است. آبجو، منسوجات، ماشین های طباعنی، فلزات و تنباکو، عراده جات. بوت و مواد کیمیاوی نیز در آیرلیند تولید میشود.

انکشاف صنعتی آیرلیند بسرعت دوام دارد. ماشین های برقی و غیر برقی کود مصنوعی، گوشت و فلزات از صنایع مهم آن بشمار میروند.

تاریخ و حکومت :- در ۱۹۱۶ قیامی به عقابل حکمرانی انگلستان بوجود آمد که منتج به اعلان جمهوریت آیرلیند گردید.

در ۱۹۲۱ انگلستان شکل دومینیون را به الستر که شامل شش حکومت محلی بود و آیرلیند جنوبی که شامل ۲۶ حکومت محلی بود پیشنهاد کرد باین پیشنهاد آیرلیند شمالی موافقت کرد. قانون اساسی دولت مستقل آیرلیند در ۱۹۲۲ به تصویب رسید. نظریه بیک موافقه بین آیرلیند شمالی وانگلستان آیرلیند شمالی در همین سال خود را جدا ساخت در ۱۹۲۷ قانون اساسی جدیدی تحت اجراء قرار داده شد که باساس آن ایرلیند جنوبی یک دولت خود مختار دیموکراتیک بنام قدیم آن، آیر اعلان گردید.

پایتخت :- دبلین. مساحت ۲۷۱۳۶ مربع میل، نفوس (تخمین ۱۹۶۵ ملل متحد) ۲۸۸۰۰۰، پرچم : پارچه های عمودی سبز، سفید، نارنجی، واحد پولی، پوند آیرلیندی. یک پوند معادل دوصد افغانی.

شرح :- آیرلیند جزیره ای واقع در اقیانوس کبیر نزدیک براعظم اروپا یک دولت مستقل دیموکراتیک است که از برتانیه توسط بحیره آیرلند و کانال شمالی در شرق و در جنوب شرق توسط کانال سنت جارج جدا شده است. مشتمل از یک سطح مرتفع مرکزی است که در اطراف آن تپه ها و کوههای جداگانه وجود دارد. ساحل آیرلیند شکستگی های زیاد دارد.

از دریا های مهم آن شانون است بلندترین کوههای آیرلیند در جنوب غرب آن قرار دارد. حیوانات وحشی نهایت کم بوده و مار در آیرلیند وجود ندارد. سنگ مشهور بلارنی در یک قصر قدیمی در دهکده بلارنی وجود دارد. بقرار یک افسانه محلی کسانی که این سنگ را ببوسند دارای قدرت گفتار جادویی میشوند از ۱۹۵۱ به اینطرف مهاجرت ازین خطه سالانه به چهل هزار نفر بالغ میشود. زمین های مهم هوائی آن شنون است که بندر آزاد از محصول گمرکی است.

منابع و صنایع :- بیشتر یک مملکت زراعتی است. حبوبات عمده آن را گندم

پارلمان آيرليند منشكل از يك شورى بنام
 ديل ايرين كه ۱۴۴ عضو دارد . و يسك
 مجلس سنا كه بنام سينا دايرين ياد ميشود
 وشصت عضو دارد ازين جمله يازده عضو
 توسط صدر اعظم انتخاب ميگردد ، شش عضو
 توسط پوهنتون ها معرفي ميشود و باقيمانده
 از پنج حوزه انتخاباتي انتخاب ميگردد. رئيس
 جمهور كانديد شورى رابحيت صدر اعظم انتخاب
 كرده و صدر اعظم باتايد شورى وزيران خود
 را تعيين ميكند . پارلمان انگلستان اتحاد
 شش حكومت محلي شمال شرقي را با
 انگلستان تاييد كرده است اما حكومت آيرليند

آيسلند

جمهوريت را ايجاد و قبول كند . در نتيجه
 جمهوريت آيسلند بتاريخ ۱۷ جون ۱۹۴۴
 اعلام گرديد . آيسلند بتاريخ ۲۳ - ۲۸
 جون ۱۹۳۰ هزارومين سالگه آلتنك قديمترين
 انجمن پارلماني دنيا را جشن گرفت . در
 ۱۹۵۹ تعداد اعضا آلتنك از ۵۲ نفر به
 ۶۰ نفر بالا رفت . رئيس جمهور آن اسگير
 اسگيرسن است كه چار بار انتخاب شده
 است .

معارف و مذهب :- زبان مردم آيسلند طي
 . . . سال از آلودگي با السنه داپري مانده
 است . برى مانده است .

دنداركي و انگليسي نيز تدريس ميشود
 هشت سال تعليمات مقدماتي اجباري ميباشد .
 بيسواد در آيسلند وجود ندارد .
 مذهب لورن است ولي آزادي مطلق
 مذهبي حكمرما ميباشد .

دفاع :- آيسلند قشون ندارد ، بحريه
 ندارد قلعه هاي جنگي ندارد . عضو اساسي
 ناتو ميباشد و از آن رهگذر يك ميدان هوايي
 رادار در كيفلا ويك دارد .

اتحاد جماهير اشتراكيه شوروى

كه در دو بر اعظم از اقيانوس كبير شمالي
 تاخليج فنلند امتداد يافته است قسمت شمالي
 آسيا و نصف شرقي اروپا را احتواء كرده از
 قطب شمال تا بحيره سياه امتداد دارد . در
 غرب با فنلند ، بحيره بالتيك ، پوليند ،
 چكوسلواكيا ، هنگري و رومانيه هم سرحد
 ميباشد . در جنوب آن رومانيه ، بحيره سياه
 تركيه ، ايران ، افغانستان ، چين ، جمهوريت
 مردم مغولستان و كوربا واقع شده است .

پاي تخت :- ريكجاويك . مساحت :
 ۳۹۷۵۸ ميل مربع نفوس : ۲۰۸۰۰۰۰ پرچم :
 آبي با صليب سرخ و حواشي سفيد . واحد
 پولى : كرونا يك كرونا معادل يك افغانى .
شرح :- يك جمهوريت ايست كه از
 جزيره آتشفشاني بوجود آمده و نزديك دايره
 قطب شمال موقعيت دارد . جريان گرم
 بحري گلف ستريم هواي آنرا معتدل ميسازد
 و داراي چشمه هاي معدني آب گرم است .
 سي و پنج فيصد نفوس مشغول زراعت اند .
 كچالو و ملي و ديگر نباتات را زرع ميكند .
 صنعت ماهيگيري رواج زياد دارد .

تاريخ و حكومت : آيسلند در سالهاي
 ۹۳۰ - ۱۲۶۲ يك جمهوريت آزاد بود .
 آنگاه با ناروي ملحق شد و هر دو در ۱۳۸۰
 تحت اداره دنمارك در آمدند . دنمارك آيسلند
 را در سال ۱۹۱۸ يك مملكت آزاد شناخت
 و تنها پادشاه دنمارك حيثيت پادشاه آيسلند
 را نگاهداشت .

در ۱۹۴۱ آيسلند تصميم گرفت بكلي
 از دنمارك جدا شود و قانون اساسي يك

پاي تخت :- ماسكو ، مساحت : ۸۶۴۹۴۹۸
 مربع ميل ، نفوس (بقرار تخمين حكومت در
 ۱۹۶۷) :

۲۳۵۰۰۰۰۰۰ پرچم : زمين سرخ بانشان
 داس و چكش برنگ زرد و ستاره طلائي
 پنج جاني . واحد پولى : روبل يك روبل
 معادل ۴۵ افغانى .

شرح :- اتحاد جماهير اشتراكيه شوروى
 از نگاه مساحت بزرگترين كشور دنيا است

در ۹۸۸ میلادی به امر شهباده ولادیمیر
مذهب عیسویت گرفتند .

از شهر ماسکو در نشریات روسی سال
۱۱۴۷ تذکر رفته است که در آن زمان شهر
کوچکی بود . اما بگمک شهبازگان روسی
مسکو و سیاست ایشان در جلب کمک تاتارها
مسکو روز بروز وسعت پذیرفت .

شهباده بزرگ روسی دیمتری در ۱۳۸۰
بر تاتار ها غلبه یافت و امکان توسعه روسیه
را بیشتر ساخت . در حوالی قرن هژدهم
یک حکومت مرکزی با قدرت متمرکز شده‌ای
در روسیه موجود بود . و تزار های روسی
سیاست قاطعانه ای داشتند .

پیتر کبیر (که بین ۱۶۸۹ تا ۱۷۲۵ بر
روسیه حکمرانی کرد) در تاریخ روس جای
مهمی دارد .

پیتر به تحولات تخنیکی غرب علاقه فراوان
گرفته بود ازین رو یکمده خارجی ها را در
شهر ماسکو جاگزین ساخت وی اولین تزاری
بود که خاک روسی را ترک داده در نیدر لند
مصروف کار گری بندری شد تا بتواند معلوماتی
در مورد ساختمان کشتی ها بدست آرد .
همچنان جهت مطالعه به ممالک انگلستان و
فرانسه به آنجا ها سفر کرد .

بعد از مراجعت کوشش زیادی به خرج
داد تا مملکت وی بجانب تمدن پیش برود .
تجارت را تشویق کرد و کارگران خارجی
را جهت هدایت دادن در فابریکه ها و کشتی
سازی استخدام کرد . شهر موجوده لنینگراد
راوی بحیث پایتخت بنا کرد . نام آن را
سینت پترزبورگ نهاد . در جنگ های
طولانی با سوئدانی ، آ ، ترک ها و پولندی‌ها
نمود .

قرن نزدهم نشانه تحولات کلتوری و
اجتماعی ای در روسیه بشمار میرود .

در جریان قرن نزدهم دونوع متفکرین در
روسیه ظهور کردند یکی (غربیون) که به
جریانات ممالک غربی علاقه میگرفتند و دیگر
(سلاو) پسند ها که معتقد به محافظه سیستم
قدیمی روسی و حیات، زراعتی بودند . مساحت
و منابع روسی به مملکت اجازه داد به نسبت
دیگر ممالک زودتر مراحل صنعتی شدن را
به پیماید . در همین وقت جریان های انقلابی
نیز در روسیه پدید آمد که هدف آن از بین
بردن رژیم (اوتو کراسی) بود . بعد از چند
انقلاب در نیمه دوم قرن نزده و ابتدای قرن
بیستم در زمان جنگ جهانی اول و در سال

۱۹۱۷ انقلاب سوسیالیستیک در روسیه

در انتهای شمال شرقی آنای بیرنگ آن را
از الاسکا جدا میسازد .

کشور وسیع اتحاد شوروی که یک بر
ششم حصه خشکته روی زمین را تشکیل
میدهد تقریباً دارای تمام انواع اقلیم غیر از
اقلیم استوائی میباشد و انواع مختلف
توپوگرافی را حایز است . قسمت اروپای
شرق آن کوهای یورال و در جنوب و جنوب
شرق آن کوهای کریمیا و قفقاز واقع شده است
کوهای یورال که روسیه آسیائی را از روسیه
اروپائی جدا ساخته دوهزار و پنجاه میل از شمال
بجنوب امتداد دارد . قسمت آسیائی آن را
نیز سطوح همواریکه در جنوب و شرق باکوها
احاطه شده است تشکیل میدهد .

تقریباً یکصد و پنجاه هزار (۱۵۰۰۰۰) دریا
و دو صد و پنجاه هزار جهیل در اتحاد شوروی
وجود دارد . دریا های مهم اروپائی آن عبارت
اند از دنیبر که در بحیره سیاه ، یورال که
در بحیره کسپین ، دان که در بحیره ازوف ،
دونیای غربی که در بالتیک و دونیای شمالی
که در بحیره ایض میریزند . در قسمت
روسیه آسیائی دریاهای اوب ، ینسی ولینا
که در بحر منجمد شمالی و آمور که در
اوقیانوس کبیر میریزند وجود دارد . یک
کانال آبکه صنعت و سه میل طول دارد و از
والگا گراد تا کالاج امتداد دارد در یاهای دان
ووالگا را بهم وصل میکند و یک سیستم
هشتاد هزار میلی کانال ها چهار بحر سرحدی
آنها باهم وصل میسازد .

پایتخت اتحاد شوروی شهر ماسکواست که در
آن قصر قدیمی تزار های روس واقع شده و
بحیث مرکز اعصاب جمهوریت های مختلف
آن بحساب میرود . لنینگراد دومین شهر اتحاد
شوروی است که در سابق بنام پترو گراد
و پترزبورگ نامیده میشد در حوزه دریای
نیوا واقع شده است . کیف پایتخت هزار
ساله جمهوریت اشتراکی اوکراین است و
مرکز صنعتی جنوبی روسیه بشمار میرود .
کریمیا از تفرجگاهای عمده اتحاد شوروی
است که به یالنا و دیگر تفرجگاه های کنار
بحر سیاه ارتباط پیدا میکند .

تاریخ و حکومت :- مردم روسی متشکل
از قبایل سلاویک که در کوهای کارپاتیان
می زیستند به تدریج بجانب جنوب شمال و
شرق انتشار نمودند . و در بین بالتیک و
بحیره سیاه جاگزین شدند که این انتشار
در حوالی قرون نهم و دهم بوقوع پیوست

مشمول از دوازده عضو کامل و شش اعضای اضافی (الترنیت) است. سکرتر جنرال حزب کمونیست لیونید بریزنیف و صدراعظم الکسی کوسیگین است. نیکولای پودگورنی حیثیت رئیس دولت را دارد و بنام صدر هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی یاد میشود.

دعارف و مذهب :- تعلیمات عمومی اجباری است بیشتر از صد زبان تدریس میگردد. بعد از يك كورس هشت ساله سه سال دیگر لازم است که متعلم مکتب ثانوی راگذراند شامل موسسات علمی یا پوهنتون ها شود. در ۱۹۶۴ بیشتر از دوصدو بیست هزار مکتب موجود بود و به همین تناسب موسسات علمی بالاتر نیز وجود داشت.

کمتر از يك اعشاریه پنج فیصد مردم شوروی بیسواد اند. در ۱۹۱۸ کلیسا و دولت از هم جدا شدند. تعداد زیادی از عیسوی ها، مسلمانها، یهودها و بودائیها در شوروی وجود دارند. عروسی ها باید ثبت دفاتر شود. طلاق تشویق نمیکرد. مادران بعد از زایمان سوم خویش حقوق دولتی میگیرند.

اتحاد شوروی و اضلاع متحد امریکا در بیستم جون سال ۱۹۶۳ موافقتنامه ای را با مضا رساندند که با اساس آن سیستم مخابراته تیلی تاییب و رادیوئی بین ماسکو و واشنگتن برای دخبارات عاجل و جلو گیری از جنگ تصادفی تاسیس یافت.

همچنان در جولای ۱۹۶۳ اتحاد شوروی، انگلستان و امریکا يك معاهده مشترکی را امضاء نمودند که به اعتبار آن همه گونه آزمایش های ذروی به استثنای آزمایش های زیر زمینی ممنوع قرار داده شد.

اردنیة هاشمیه

متشکل است. اردنیة غربی که صالح الزراعه ولئی پیر شده است و اردنیة شرقی که قسماً سرسبز و قسماً ستیپها خشک میباشد. بشمال آن سوریه به شرق آن عراق و به شرق و جنوب آن عربستان سعودی و به

غرب آن مملکت نام نهاد اسرائیل واقع است. بسمت شمال غرب به غدیر گالیله امتداد دارد. یگانه بندر آن عقبه نام دارد که به جنوبی ترین قسمت مملکت به کنار خلیج عقبه واقع است. جمیل مرده بین

بوقوع پیوست که تحت رهبری لینن منتج به بر قراری رژیم سوسیالیستیک در روسیه شد.

روسیه در جنگ های جهانی اول و دوم حصه گرفت. رژیم سوسیالیستیک سیاست های اقتصادی و مالی ای بوجود آورد و در طی این مدت مردم شوروی به موفقیت های بزرگی رسیدند.

تشکیلات سیاسی :- روسیه متشکل از پانزده فدراسیون جماهیر اشتراکیه است که بعضی از آنها تشکیلات اضافی هم دارند. **سیستم اقتصادی :-** مبنی بر ملکیت اشتراکی بوده دونوع ملکیت تفریق میشود. یکی ملکیت دولتی و دیگر ملکیت کوپراتیفها و مزارع اشتراکی، منابع سر شار و طبیعی در سراسر اتحاد شوروی موجود است. صناعت و زراعت انکشاف فوق العاده نموده است.

زغال، نفت، آهن بمقادیر زیاد استحصال شده فولاد، سمنت، برق گاز طبیعی عرادات وغیره عواید سر شاری دارد. تجارت خارجی به بیمانه وسیع صورت میگیرد.

حکومت :- یگانه حزب قانونی عبارت از حزب کمونیست اتحاد شوروی است که کانگرس آن، در حدود ۱۵۰۰ عضو انتخابی داشته در هر چار سال یکبار جلسه میکند. درین جلسه کمیته مرکزی انتخاب میگردد کمیته مرکزی یک هیئت رئیسه را انتخاب مینماید که سیاست حزب را بین وقفه های جلسات کمیته مرکزی تعیین می نماید.

و همچنان يك دارالانشاء از طرف کمیته انتخاب میشود که بزرگترین عضو اجرائیه حزب می باشد. هیئت رئیسه حزب کمونیست

پایتخت آن عمان و بیت المقدس، مساحه ۳۷۵۰۰ مربع میل، نفوس (تخمین ۱۹۶۵) یک میلیون و نهصدو هفتادو شش هزار، پرچم: سه قطعه افقی برنگهای سیاه، سفید و سبز مثلث سرخ همراه با ستاره هفت گوشه ای سفید. واحد پولی: دینار اردنی يك دینار عادل دوصد افغانی.

شرح :- اردنیة يك سلطنت مشروطه است در آسیای غربی که سابقاً تحت ماندیت فلسطین بود. نام اردنیة هاشمیه به ۲۶، اپریل ۱۹۴۹ گذاشته شد. مملکت از دو قسمت

مقرره توسط امير و نمايندگان شصت نفری منتخب توسط ملت میباشد .

اردنيه و ممالك ديگر عربی در ١٩٤٨-جامعه عرب را تشكيل دادند و هدف شان مقابله با مملکت نام نهاد اسرئيل بود .
اردنيه در اثر يك موافقه متارکه با اسرئيل بيت المقدس را در اختيار خود دارد .

اردنيه و عربستان سعودی بتاريخ ٢٩ - اگست ١٩٦٦ اعلام کردند که ایشان برای همکاری در ساحات نظامی و اقتصادی و سياسی خود باهم موافقه کرده اند .

اردنيه هاشميه :- بتاريخ ٥ جون ١٩٦٧ يهود بر همسايگان عربی خود حمله کرد و طی جنگهای شدیدی که بين اردنيه و اسرئيل درگرفت ، قوای اردنيه تحت قيادت اعليحضرت ملك حسين باشهامت قابل وصفی جنگيدند و تلفات سنگینی را هم درين راه متحمل گردند .

وقتی بتاريخ ... جون بين طرفين آتش بس اعلام گردید ، اسرئيل حاضر نشد بيت المقدس اردنی را همراه با آن ساحه اردنی که به جناح غرب دریای اردن واقع است پس به اردنيه واگذار شود و وانمود کرد که باید ممالك عربی برای حل و فصل موضوعات ذات البیننی مستقیماً با اسرئيل به مذاکره آغاز نمایند . ممالك عربی برای این کار حاضر نشدند و نازکی اوضاع بين اردنيه و اسرئيل در مناطق سرحدی ادامه یافت .

اسرئيل چندین بار به خاک اردنيه بطرف شرق رود اردن حمله کرده و موجب شد تلفاتی به اردنی ها وارد شود . قوای اردنيه همچنان با شهامت با دشمن جنگيده ایشان را از رود اردن به آنسو راندند .

معارف و مذهب :- نفوس اردنيه بطور عموم عرب و مسلمان میباشد . عرب های مسیحی آن به یکصد و هشتاد هزار نفر بالغ میشود . تعليم بزبان عربی است و انگلیسی هم تدریس میشود .

اردنيه و مملکت نام نهاد اسرئيل واقع است .

مواضع دارای اهمیت تاریخی و مذهبی آن عبارتند از یورشلم (بیت المقدس) بیت اللحم ، عمان ، جریکو ، سامریه و غیره بحساب احصائیه سال ١٩٦١ در نفوس آن ٦٢٠٧٢٥ عرب مهاجر فلسطين شامل است .

منابع و صنایع :- قسمت غربی امکانات خوب زراعتی دارد . بادنجان رومی ، سبزیها گندم ، جو ، زیتون ، انگور ، نارنج ، لیمو و کيله دارد . معادن فاسفیت و پوتاس رادارا میباشد دوسیستم کانال یکصد و چهل هزار جریب آنرا آبیاری میکند . منابع تنباکو ، آردسازی ، تقطیر ، مواد تعمیراتی تیل زیتون صابون ، صدف و منسوجات را دارا میباشد . عواید توریزم آن بیشتر از عواید صادرات آن میباشد .

تاریخ و حکومت :- از قرن شانزده تاجنک جهانی اول جزء امپراطوری عثمانی بود . در ١٩٢٢ برماندیت فلسطين داخل شد و در ١٩٤٦ به آزادی رسید . امیر عبدالله اولین امیر آن شد . قرارداد امداد دوجانبه با برتانیه بست و آنرا در ١٩٤٨ مورد تجدید نظر قرار داد در ١٩٥٥ عضو ملل متحد شد .

امیر عبدالله بن حسین پسر دوم حسین ابن علی در جولای ١٩٥١ به قتل رسید و طلال پسر ارشدش به ریاست گزیده شد ولی سه ماه بعد په علت مرضی پارلمان او را مخلوع و برادرش حسین را بر تخت نشانید (دوم می ١٩٥٢) وی بتاريخ ٢٥ می ١٩٦١ انتوانت اوریل گارد نر انگلیسی را به عقد ازدواج خویش در آورد و نام او را ملکه منا گذاشت .

ولیعهد او عبدالله بتاريخ ٣٠ جنوری ١٩٦٢ متولد گردید .
قوة تقنینی مرکب از سنای سرو و یک نفره

افریقای مرکزی

واحد پولی فرانک پنج ونیم فرانک معادل يك افغانی .
ازمتصرفات قدیمه فرانسه در افریقای استوایی بنام یوبانگی شاری است که از شمال با چاد از شرق با سودان از جنوب باهرود کانگو و از غرب با کامرون محاط میباشد .

پایتخت :- بانگی ، مساحت ٢٣٨ هزار مربع میل ، نفوس (تخمین ١٩٦٥ ملل متحد) دومیون و هشتاد و هشت هزار ، پرچم :-
قطعات افقی آبی سفید ، سبز و زرد بایک قطعه عمودی سرخ در مرکز و یک ستاره طلانی در گوشه چپ بالایی پرچم .

د اول جنوری ۱۹۶۶ لوی درستیز جن پیدل بول کاسا رئیس جمهور داکو را معزول کرد و مناسبات سیاسی کشور خود را با جمهوریت مردم چین قطع نمود .

اساس اقتصادی مملکت بر پنبه ، قهوه استوار است . صادرات عمده آن پنبه و از معدنیات عمده آن الماس و طلا میباشد . گوشت را از چساده وارد میکنند . فرانسوی زبان رسمی است .

هر چار گروپ نژادی این جمهوریت زبان سنگهو میدانند .

این جمهوریت نزدیک بخط استوا واقع بوده و اکثر خاک آنرا فلات ها تشکیل میدهد اوسط ارتفاع آن از بحر دو هزار فت بوده دریا های آن طرف جنوب به کانگو و طرف شمال به غدیر چاد میریزند .

آزادی کامل جمهوریت افریقای مرکزی بتاريخ ۱۳ اگست ۱۹۶۰ اعلام گردید و در ستامبر عضوه ملل متحد شد . عضوه جامعه فرانسوی میباشد .

رئیس جمهور افریقای مرکزی داور داکو بعد انتخاب شدن همه احزاب سیاسی را لغو کرد و در سال ۶۵ دوباره انتخاب گردید.

افریقای جنوبی

تاریخ و حکومت : - اتحادیه افریقای جنوبی توسط پارلمان برتانیه در ۳۱ می ۱۹۱۰ تشکیل شد و این درست هشت سال بعد از شکست جمهوریت های آزاد ترانسوال و اورانژ بود بدست برتانیه در جنگ های بوور ، اتحادیه مذکور به نسبت ذخایر طلایش مصایب کافی دید . ساکنین اروپایی اول آنها لندی ها بودند .

که بعد ها بنام افریقا نیز یاد شدند و ایشان تاکنون یک سیاست تبعیضی راتعقیب کرده اند که بنام اپارتید یاد میشود و هدف آن اینست که برای سفید پوستان و دیگر مردم مناطق رهايشی و انکشاف اجتماعی علیحده تنظیم گردد . باساس یک قانون که در ۱۹۵۹ تصویب گردیده است بانثو را میتوان در قسمت های سفید پوست استخدام کرد ولی ایشان هیچ نوع حقوق مدنی نخواهند داشت .

صدر اعظم فرورد درخواست عضویت جمهوریت خود را در ممالک مشترک المنافع وقتی پس گرفت که دیگر اعضا نظر به سیاست تبعیض نژادی آن به عضویت افریقای جنوبی مخالفت کردند . ولی مملکت مذکور تاکنون در بلاک سترلنگ باقی مانده است .

فرو رد در سپتمبر ۱۹۶۶ توسط یک تن از اهالی سفید پوست افریقای جنوبی بقتل رسید . بالتزار ورستر که او هم از پیروان قوی تبعیض نژادی است به عوض فرو رد صدر اعظم شد .

رئیس جمهور آن در هر هفت سال یکبار انتخاب میشود . سنا مرکب از پنجاه و چار عضو و اسامبلی مرکب از یکصد و شصت

پایتخت : - پریتوریا و کیپ تاون . مساحت ۴۷۲۳۵۹ مربع میل نفوس (تخمین ملل متحد در ۶۳) هجده میلیون و سه صد هزار ، بیرق : سه تریشه افقی ، نارنجی ، سفید و آبی و در تریشه علامه یونین جیک و ترانسوال ویرکلوزو دولت آزاد سابقه اورانژ . واحد پولی راند (ده سلنگ) معادل یکصد و بیست افغانی .

شوح : - جمهوریت افریقای جنوبی . سابق اتحادیه افریقای جنوبی بتاريخ ۲۱ می ۱۹۶۱ جمهوریت خود را اعلام و از ممالک مشترک المنافع خارج شد . شامل قسمت جنوبی افریقا بوده شامل مستعمرات قدیمه دماغه امید نیک ناتال ، ترانسوال و دولت آزاد اورانژ میباشد .

نفوس سفید پوست جمهوریت در ۶۳ سه میلیون نفر تخمین میشد در حالیکه بانثو های بومی یازده میلیون آسیانی ها ۴۸۷ هزار و دیگران یک و نیم میلیون بودند .

کیپ تاون مرکز پارلمان و پریتوریا مرکز قوه اجرائیه می باشد . شهر های بزرگ آن جوهانسبرگ و کیپ تاون میباشد پارک ملی کروگر محل نگهداری حیوانات وحشی برای توریسم جالب است .

منابع و صنایع : - جواری و پنبه پشم مرینوس ، گندم ، تنباکو ، نیشکر ، میوه های ستروس ، مسکه و پنیر محصولات عمده آنست . معادن آن خیلی وسیع است . در تولید طلا و الماس ، پلاتینم و انیمونی در دنیا جلو افتاده است . کروم ، یورانیم ، زغال و آهن آن نیز خیلی زیاد است . تولید سالانه مواد معدنی آن معادل یک اعشاریه چار میلیارد دالر میباشد .

حکومت مذکور در افریقای جنوب غربی تبعیض نژادی را تطبیق می کند مراکز نظامی اعمار میکند ، وبالعموم افریقای جنوب غربی را به منافع خود استعمال مینماید . ایتوپیا ولایبریا محض به عذر تخنیکي دعوی خود را علیه افریقای جنوبی در محکمه بین المللی باختند . ۳۶ کشور افریقائی از ملل متحد تقاضا کردند که افریقای جنوب غربی را از افریقای جنوبی بگیرد .

افریقای جنوبی :- بتاريخ ۱۹ می ۱۹۶۷ اسامبله عمومی ملل متحد به تاسیس یک شورا رأی داد که تاجون ۱۹۶۸ افریقای جنوب غربی را به آزادی نایل سازد . شورای مذکور در آگست ۱۹۶۷ دایر شدو نماینده کشور چیلی رئیس آن انتخاب گردید ولی حکومت افریقای جنوبی وانمود کرد که در زمینه همکاری نخواهد کرد .

نفوس آن نصف ملیون میباشد که صرف هفتادو سه هزار نفر آن سفید پوست هستند . از تولیدات عمده آن قره قل ، مواشی ، پنبه و مسکه و از معدنیات آن الماس ، سرب جست میباشد . ماهی و روغن ماهی را نیز صادر میکنند .

اکوا دور

آراء مستقیم انتخاب میگردد در مارچ ۱۹۶۶ در اثر موافقتی بین نظامیان و احزاب سیاسی کلمنت اندابوره بیعت رئیس جمهور انتخاب گردید و او وعده کرد که یک کنوانسیون بر اساس قانون اساسی و انتخابات آزاد را عملی خواهد کرد .

این انتخابات عملی شد و شورای ملی جدید اکوادور بتاريخ ۱۸ نومبر ۶۶ دایر گردید داکتر اوتوگوئیزرا تا سپتمبر ۱۹۶۸ رئیس جمهور انتخاب کرد . مطابق قانون اساسی جدید مصوبه ۲۵ می ۱۹۶۷ انتخابات ریاست جمهوری اکوادور در ماه جولای ۱۹۶۸ صورت خواهد گرفت . این قانون اساسی هفدهمین قانون اساسی اکوادور است . اکوادور عضو ملل متحد و شورای کشور های امریکائی است .

مذهب عمده مردم را رومن کاتولیک تشکیل میدهد . زبان مردم هسپانیائی بوده تعلیمات ابتدایی اجباری است ، خدمت زیر پرچم نیز اجباری می باشد .

عضو میباشد که برای پنج سال انتخاب میشوند .

معارف و مذهب :- چهارده یونیورستی دارد . تعلیمات ابتدائی برای همه تبعه آزاد و برای سفید پوستان جبری است . کلیسا های هالندی پروتستانان ا زد دیگران بیشتر است .

زبان های رسمی آن انگلیسی و افریکانز میباشد .

دفاع :- سیستم دفاعی مملکت هر تبعه سفید پوست را مکلف میسازد که بین سنین هفده و شصت در وقت جنگ برای خدمات نظامی آماده باشد . اشخاص بین سنین هفده و بیست و شش مکلفند سرویس نظام را در طول چار سال بگذرانند .

افریقای جنوب غربی - در ساحل بحر اتلانتیک از دریای اورانز تا انگولا و از اتلانتیک تا بچوانالیند و رودشیمای شمالی را اشغال کرده است . این خطه را آلمانها در ۱۸۸۴ تصرف کردند و در ۱۹۱۵ به اتحادیه افریقای جنوبی تسلیم دادند جامعه ملل آنرا به ماندیت افریقای جنوبی گذاشت ولی اخیرالذکر تاکنون آنرا به ملل متحد واگذار نشده است یکعه ممالک افریقائی بر افریقای جنوبی ادعا کردند

پایتخت :- کیتو . مساحت ۱۱۶۲۷۰ میل مربع ، نفوس پنج ملیون و سه صدوسی هزار ، پرچم : پارچه عریض زرد که در فوق پارچه های نازک آبی و سرخ قرار دارد و علامت جنگی میان آن است . واحد پولی : سوکر معادل دوونیم افغانی .

شرح :- در طرف شمالی ساحل بحر الکاهل امریکای جنوبی قرار دارد . کوهای (اندیس) آنرا از شمال بجنوب قطع و به سه ساحه طبیعی تقسیم میکند . وسعت مملکت از شمال بجنوب یکصد میل بشمال خط استوا و ۴۰۰ میل بجنوب آن میباشد همسایگان آن کولومبیا و پیرو است . منابع مهم معدنی دارد . نقره ، نفت ، مس ، آهن ، سرب و زغال زیاد است . تولیدات زراعتی روز بروز انکشاف میکند از بزرگترین صادر کنندگان کیله جهان است . بیست فیصد عایدات ملی از صنایع بدست می آید . بعد از سه قرن حکومت هسپانیائی در ۱۸۲۲ با کولمبیا ملحق و در ۱۸۳۰ جمهوریت آزاد گردید . رئیس جمهور آن برای چار سال توسط

البانیه

پایتخت :- تیرانا ، مساحت ۱۱۰۹۷ میل مربع ، نفوس : (بقرار تخمین ۱۹۶۵ ملل متحد) ۱۹۱۴۰۰۰ ، بیرق : سرخ باباشه دوسره و ستاره سرخ باحواشی زرد ، واحد پولی : لیک (صد قنطار) یک لیک معادل نه افغانی .

شرح :- البانیه یکی از ممالک کمونیستی بالقان بوده سرزمین کوهستانی باریکی است که دوصدو بیستو پنج میل در ساحل شرقی ادريا تیک امتداد دارد . در شمال غرب با جهیل سکوتری و در شمال غرب و شمال شرق پایوگسلاویه هم سرحد است در جنوب شرق آن یونان قرار داشته کوهای پندوس آن تا البانیه امتداد دارد . اذریاهای عمده و قابل کشتی رانی آن (بوجانا) است.

منابع و صنایع :- جنگلات و فلزات معدنی از منابع عمده آنست . صنایع فلزی آن به خوبی انکشاف نکرده است . تولیدات عمده مملکت را تنباکو ، چوب ، پشم ، پوست پنیر و دیگر لبنیات ، ماهی روغن زیتون ، جوار ، گاو و قیر طبیعی تشکیل میدهد . دولت کوشیده است تا زراعت و صنایع خفیه را انکشاف داده سرکهای جدید و مراکز تولید برق اعمار نموده و معادن را عصری بسازد . چار بندر بحری دارد مهمترین و مجهزترین آن (دورازو) است .

تاریخ و حکومت :- بیشتر از دو هزار سال قشون جنگی در البانیه جنگیده اند و برای سنوآت عدیده یک مملکت اسلامی بود . توسط کنفرانس اروپائی ۱۹۱۲ استقلال داخلی یافت و شهمزاده ویلیام واید بر تخت نشست . در ۱۹۱۴ فرار کرد . در ۱۹۱۵ آزادی آن توسط ایتالیه اعلان گردید . در ۱۹۲۵ جمهوریت و در ۱۹۲۸ شاهي گردید شاه احمد زوغلو در ۱۹۳۹ متواری گردید

معارف و مذهب :- حد اعظمی نفوس آن را مسلمانان تشکیل میدهند . بعد از آن عیسویان اورتوداکس رومن کاتولیک ها قرار دارند .

مکاتب به تعداد کم بوده اما به اساس قانون اساسی تعلیمات ابتدائی رایگان و اجباری است .

از نظر نژاد البانی های شمال ، غیگ ها و جنوب تاسک ها اند .

دفاع :- خدمت عسکری در بین سن نزده و سی و پنج سالگی اجباری است قشون البانی جمهوریت مردم چین در قوای عسکری خود موضوع مناصب و رتبه ها را از بین برده است .

الجزایر

الجزایر در ۱۸۴۲ به فرانسه ملحق ساخته شده بود . الجزایر در افریقای شمالی به امتداد ۶۴۰ میل در ساحل مدیترانه و در بین تونس در شرق و مراکش در غرب واقع شده است . در جنوب به صحرا و به افریقای غربی فرانسوی وصل میشود . سطوح هموار تل در ساحل مزارع حاصلخیزی را میسازد و در سلسله کوهای اطلس به ارتفاع اعظمی ۷۰۰۰ فوت مملکت را تقسیم میکند .

پایتخت :- الجزیره مساحت : ۹۱۹۵۹۱ مربع میل ، نفوس (بقرار نفوس شماری ۱۹۶۶) : ۱۲۰۲۰۰۰ واحد پولی : دینار معادل نه افغانی .

شرح :- جمهوریت الجزایر با سیاست سوسیالیستیک در سوم جولای ۱۹۶۲ به آزادی نائل گردید در حدود پنج میلیون مسلمانها و اروپائی ها برای ختم حکمرانی ۱۳۲ ساله فرانسوی قیام کرد و رای دادند .

او شد مذکرات ایویان در ۱۹۶۲ بین جبهه آزادی ملی الجزایر و فرانسه منجر به متارکه قبول حکومت موقتی و استقلال الجزایر بعد از یک ریفرندم شد. در اول جولای همین سال هفتاد فیصد آراء خواهان آزادی بوده و جنرال دوگول در سوم ماه مذکور آزادی الجزایر را اعلان کرد. در جریان ۱۹۶۲ مناقشات بین حامیان احمد بن بلا معاون صدر اعظم حکومت موقتی و یوسف بن خده صدر اعظم موجود بود تا اینکه کمیته سیاسی هفت‌عضوی نمایندگان بن بلا و قشون‌الجزایری او ضاع را تحت کنترل در آوردند.

بعد از اولین انتخابات شورای ملی در ۱۹۶۲ احمد بن بلا بحیث صدر اعظم موقت تعیین گردید. وی الجزایر را یک مملکت سوسیالیستی بیطرف باحفظ بیطرفی در سیاست خارجی اعلان کرد.

قانون اساسی الجزایر در سپتمبر ۱۹۶۲ تصویب شده و بن بلا یگانه کاندید ریاست جمهوری بحیث رئیس جمهور برای پنجسال انتخاب گردید. ملی ساختن صنایع و زمین های زراعتی بسرعت صورت گرفت و در ۱۹۶۲ الجزایر صد میلیون دالر کمک طویل‌مدت بقسم قرضه صنعتی از اتحاد شوروی دریافت کرد.

الجزایر هنوزم بگرفتن کمک از فرانسه ادامه میدهد.

الجزایر عضو ملل متحد و جامعه عرب است. در سال ۱۹۶۵ بعد از یک کودتا بومیدین (نام طفلی‌اش محمد بوخروبه بود) رهبری الجزایر را بعهده گرفت.

معارف و دین: — مردمان اصلی الجزایر اعراب و بربرهای مسلمان اند یک پوهنتون در الجزایر وجود دارد. مکاتب ابتدائی فرانسوی و مسلمان ها باهم آمیخته شده‌اند. قبل از آزادی تقریباً یک میلیون اروپائی که هشتاد فیصد شان در الجزایر متولد شده بودند وجود داشت فعلا این رقم به یک‌برده تنقیص نموده است.

منابع و صنایع: — تولیدات زراعتی شامل گندم، جو، جودر، جواری، کچالو، کتان و تنباکو است.

شرباب و روغن زیتون نیز تولید میگردد. غرما انار و انجیر به وفرت میروید مالداری زیاد است ذخایر بزرگ آهن، جست، سرب، سیسپ، مس و سمره گاز و پترول وجود دارد.

تولیدات صنعتی الجزایر سالانه در حدود چارصد و چهل پنج ملیون دالر تخمین میشود. واردات عمده آنرا تولیدات نساجی، ماشین باب، موتر، پترول، شکر، زغال، آهن فولاد حیوانات و قهوه تشکیل میدهد صادرات آن عبارتست از شرباب، حیوانات، پوست، میوه‌جات، آهن، جست خام سنگهای گوگرد، کارک، نباتات عطری، تولیدات تنباکو، سبزیجات و پترولیم. تجارت آن عمدتاً با فرانسه صورت میگیرد.

تاریخ و حکومت: — ملیت خواهی عربی از سال ۱۹۵۴ — الی ۱۹۶۲ ناآرامی های جدی را در الجزایر بوجود آورد. فرانسه تقریباً نصف قوای خود را مصروف الجزایر می‌کرد و سالانه بیشتر از یک میلیارد دالر مصرف را متحمل میگشت.

دربین سالهای ۱۹۵۴ — ۶۲ انقلاب الجزایر منتج به مرگ ۱۲۰۰۰ مسلمان و ۱۰۲۰۰ عساکر فرانسوی گردید. مخالفین کنترل فرانسه بدو گروپ (حرکت ملی الجزایر) و جبهه آزادی ملی الجزایر منقسم گردیده بودند و در وقت نیل به آزادی گروپ دوم کثرت در مقابل آنها گروپ قشون افراطی فرانسوی (او، ای، اس) که خواهان دوام حکومت فرانسه در الجزایر و تحریک قشون فرانسوی در مقابل جنرال دوگول بودند، قرار داشت. در ۱۹۵۸ رئیس جمهور فرانسه جنرال دوگول دادن حق تعیین سرنوشت را به الجزایر وعده داد. در سپتمبر ۱۹۵۹ جبهه آزادی ملی الجزایر حکومت موقتی را بریاست فرحت عباس تاسیس نمود. یوسف بن خده در اگست ۱۹۶۱ جانشین

اسلوا دور

شرح: — از کوچکترین جمهوریت های امریکای مرکزیست. و در زرع قهوه هفتمین کشور جهان است. پنبه، طلا و شکر را نیز صادر میکند. در ۱۸۲۱ از هسپانیاه آزادی گرفت. شصت فیصد بی سواد دارد.

پایتخت: — سان سلوادور. مساحت: ۸۲۵۹ میل مربع. نفوس: سه میلیون و سی و هفت هزار، پرچم: آبی سفید آبی بصورت افقی با علامت جنگی در قسمت سفید آن واحد بولی: کولون معادل هجده افغانی.

برای پارلمان هر فرد دارای سن ۱۸ و بالاتر مجبور است رأی بدهد .
النسلوا دور عضوء موسسه ملل متحد و شورای کشور های امریکائی است .

تعلیمات اجباری رایگان است . زبان آن هسپانوی و مذهب آن رومن کاتولیک است .
* رئیس جمهور از طرف مردم برای پنج سال انتخاب میشود .

آلمان غربی

همچنان تمام متصرفات و مستعمرات خود را از دست داد . در بین سالهای ۱۹۱۹ - ۱۹۳۴ جمهوری جرمی پرداخت غرامات مصرف گشت .

رایش سوم در سالهای ۱۹۳۳ ، ۱۹۴۵ دوام کرد . هیتلر که در سال ۱۸۸۹ در اطریش بدنیا آمده بود رهبری حزب سوسیالیست ملی کارگران جرمی را بعد از جنگ به عهده گرفت در ۱۹۳۳ به کمک جنرال لوند ورف در هنگام قصد از بین بردن حکومت بواریا مجبوس شد .

در ۱۹۳۳ هندنبورگ رئیس جمهور آلمان هیتلر را بحیث صدر اعظم تعیین کرد . در سوم اگست ۱۹۳۴ يك روز بعد از مرگ رئیس جمهور ، کابینه جرمی وظایف رئیس جمهور و صدر اعظم را یکی ساخته وهیتلر را بحیث رهبر پذیرفت هیتلر آزادی بیان و اجتماع را از بین برد و به يك سلسله کشتار ها پرداخت و مخصوصاً یهودان و مخالفین خود را از بین می برد .

وی حوزه راین رادوباره نظامی ساخته اطریش راضم جرمی کرد (۱۹۳۸) . در ۱۹۳۹ پیمان عدم تعرض را با اتحاد شوروی عقد کرد .

در سپتمبر سال ۳۹ به پولیند اعلان حرب داد در ۱۹۴۵ بادیین شکست کامل هیتلر در برلین انتحار کرد .

جمهوریت اتحادی آلمان در سال ۱۹۴۹ به تاریخ بیست و سوم ماه می در (بن) بمیان آمد. قوای اشغالی یعنی امریکا ، اتحاد شوروی انگلستان ، و فرانسه حقوق مدنی را به مردم آلمان باز گردانیدند .

جمهوریت آلمان غربی بتاریخ ۵ می ۱۹۵۵ بکلی آزاد گردید .

پارلمان آن دوشعبه ای است که اعضای هرکدام برای چارسال انتخاب می شوند هاینریش لوبکه رئیس جمهور و داکتر کیسنگر صدراعظم است ولسی جرگه ۴۹۹ عضو دارد و مشرانو جرگه ۴۱ عضو ، رئیس جمهور برای مدت پنجسال انتخاب میشود انتخاب او توسط اعضای پارلمان جمهوریت و پارلمان

پایتخت :- بن ، مساحت بشمول برلین غربی ۹۵۹۳۱ میل مربع نفوس (قرار تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد) پنجاه و نه ملیون و ششصد و هفتاد و شش هزار ، پرچم : پارچه های افقی سیاه ، سرخ و طلائی واحد پولی : مارک جرمی معادل ده افغانی .

شرح :- واقع در اروپای مرکزی شامل حوزه دریای راین است . در شمال متصل است به بحیره شمال و بحیره بالتیک و دنمارک در شرق با آلمان شرقی در جنوب با اطریش و سویس و در غرب با بحیره شمال ، هالیند ، بلجیم ، لکسمبورگ و فرانسه ، آب و هوای آن نسبت به آلمان شرقی گرم تر و زمستان های آن کوتاه تر است .

تاریخ و حکومت :- تا سال ۱۹۴۹ با آلمان شرقی تاریخ مشترکی داشت : در سال (۵۰) قبل از میلاد . جولیس سزار قبایل جرمی را شکست داد اما در سال نهم میلادی تحت اداره (واروس) رومی ها را اخراج کرد . بعدتر جنگهای سی ساله (۱۶۱۸ - ۱۶۴۸) جرمی را بحکومت کوچکی منقسم کرد .

بعد از ناپلیون اطریش و پروس برای تصرف جرمی جنگیدند که در نتیجه جنگ هفت هفته ای پروس ها در ۱۸۶۶ غالب گردیدند .

در ۱۸۶۷ بسمارک صدر اعظم پروسسی کاندراسیون آلمان شمالی را تشکیل کرد ، در ۱۸۷۰ بسمارک ناپلیون سوم را مجبور به جنگ ساخت و بعد از شکست فرانسه امپراتوری جرمی را اعلان کرد .

در ۱۸۷۱ ویلهلم شاه پروس را بحیث امپراطور باقیصر جرمی اعلام نمود . امپراطوری جرمی یعنی (رایش آلمان) قبل از جنگ اول یعنی در ۱۹۱۴ به اوج قدرت خود رسید و متصرفات وسیعی را در افریقای شرقی بدست آورد .

بعد از جنگ الزاس ولوزین را به فرانسه (یوپن) و (فالمیدی) را به بلجیم ، قسمت هایی از (سلیشیا) را به پولیند و چکوسلواکیا و يك قسمت (شلسوگ) را به دنمارک واگذار نمود .

های ایالتی برای یکبار صورت میگیرد .
 صدر اعظم در اثر پیشنهاد رئیس جمهور توسط پارلمان انتخاب میشود .
 آلمان غربی عضو ناتو ، جامعه اقتصادی اروپائی و شورای اروپائی بوده عضویت یونسکو و یوراتوم را نیز دارد .
منابع و صنایع :- بین سالهای ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ آلمان غربی رشد اقتصادی بی سابقه نمود . تولیدات سالانه ملی از ۲۳ بلیون دالر در ۱۹۵۰ به ۹۴ بلیون دالر در ۱۹۶۳ بالا رفت .
 آلمان غربی در تولیدات فولاد کشور اولین کشور اروپای غربی است .
 سالانه یک میلیون تن کشتی سازی دارد و سالانه بیش از ده و نیم میلیون تن پترول راقصیفیه میکند .
 از تولیدات آن در ۱۹۶۳ زغال سنگ ،

معارف و مذهب :- آلمان غربی ۱۹ پوهنتون ۸ پوهنتون تخننیکی و ۴۶ موسسه تعلیمات عالی موسیقی ، مذهبی و غیره دارد . تعلیم بین سنین ۶ و ۱۴ اجباری است . به اعتبار قانون اساسی آزادی مذهبی در آلمان مراعات میشود .

دفاع :- قوای نظامی آلمان غربی تحت اداره آمرین ملکی است . جلب عسکری ۱۹ ساله ها معمول و خدمت عسکری برای هجده ماه است .

المغرب

است که اخیراً طالب الحاق به المغرب میباشد .

منابع و صنایع :- مردم المغرب زراعت پیشه و مالدار هستند . جو ، گندم و جوار از تولیدات عمده زراعتی آن است میوه ها و ناکستان های زیاد دارد و خرما از محصولات منظم آن بشمار میرود . از تولیدات صنعتی آن قالین ، مواد چرمی ، پشمی و ابریشمی میباشد . منابع آن را بیشتر فوسفیت هامس ، سرب ، زغال سنگ ، قلعی و پترول تشکیل میدهد . صادرات عمده آن مواد خوراکی ، تنباکو میوه های ستروس ، ماهی ، شراب ، سمبزیجات و مواد معدنی میباشد . سالانه در حدود پنجمصد هزار سیاحین از آن دیدن می کنند و بردرآمد غیر معین آن می افزاید .
تاریخ و حکومت :- المغرب نظریه نزدیکی خود به الجزایر تحت نفوذ و سلطه فرانسه در آمد . انقلاب قبایل المغرب در ۱۹۱۰ منجر به از دست رفتن (فیض) شد . از آن بعد تا بیست سال مجادلات مردم علیه فرانسه دوام یافت تا اینکه در ۱۹۲۶ عبدالکریم را تبعید کردند و در ۱۹۳۳ سیدی علی حسین تسلیم فرانسه شد .

تسلط فرانسه در اثر موافقه دوم مارچ ۱۹۵۶ از بین رفت و آزادی المغرب قبول شد . قوای فرانسوی در ۱۹۶۱ کاملاً المغرب را تخلیه کردند .
 سیدی محمد بن یوسف ، پسر سوم مولای

پایتخت :- رباط ، مساحت ۸۳۴ و ۱۷۲ مربع میل نفوس (تخمین م ، م در ۱۹۶۶) سیزده ملیون و چارصد و پنجاه و یک هزار پوچم : سرخ باستاره سبز . واحد پولی درهم (معادل نه افغانی) .

شرح :- سلطنت المغرب که به کرانه شمال غربی افریقا واقع است تا ۱۹۵۶ از متصرفات فرانسه و هسپانیه بود و اصلاً از بقایای امپراطوری بزرگ شریفی ها بود که توسط عرب ها در پایان قرن هفتم میلادی تاسیس شده و بر تمام افریقای شمال غربی و قسم اعظم شبه جزیره شمالی ایبریا (هسپانیه و پرتگال کنونی) مسلط بود به شرق المغرب الجزایر و بشمال آن مدیترانه و بجنوب آن ریودی اورو و الجزایر و به غرب آن بحر اطلس واقع است .

مملکت از پنج قسمت طبیعی متشکل است : سلسله جبال اطلس در شمال ، سلسله وادی های حاصل خیز در غرب ، وادی های هاوز در جنوب غرب ، مسی تا یعنی فلات های صالح الزراعه در مرکز و ناحیه ما قبل صحرا در جنوب و مشرق . مردم المغرب بالعموم مخلوط از اعراب و بربرهای بومی می باشد .

تجیر در منتهالیه شمال غربی المغرب افنی منطقه ساحلی تحت تصرف هسپانیه واز آن بیعد جزء خاک المغرب شناخته شد . بندری است که تا ۱۹۵۶ بندر بین الصللی بود

اعلام نموده و متعاقب آن خودش عهدهٔ صدارت عظمی را نیز به عهده گرفت .
 المغرب کمک بلا شرط امریکا و اتحاد شوروی را حاصل میکند و با فرانسه قرارداد های همکاری اقتصادی تخنیکي و کلتوری دارد المغرب عضو ملل متحد و جامعهٔ عرب است .
معارف و مذهب :- نفوس محلی المغرب اکثر بی سواد است ولی مراکز تربیوی مسلکی و زراعتی آن روه به انکشاف میباشد . مکاتب و مدارس مذهبی فرانکو مسلم و فرانسوی دارد پوهنتون اسلامی کپروین در فیض خیلسی معروف است زبان رسمی عربی است و نفوس آن اهل سنت میباشند .

یوسف در ۱۹۲۷ به عنوان محمد پنجم معرفی شد . پسر ارشد ش مولای حسن بتاریخ ۹ جولای ۱۹۵۷ بحیث وارث تاج و تخت شناخته شد .
 ودر همان سال لقب سلطان به (ملک) تبدیل گردید .
 محمد پنجم در ۱۹۶۱ مرد ولیعهد او به عنوان ملک حسن دوم بر تخت المغرب نشست او یک قانون اساسی نو را بمیان آورد .
 المغرب بتاریخ ۷ دسمبر ۱۹۶۲ یکسلطنت مشروطه اعلام شد . و اولین پارلمان ۱۴۴ نفری در ۱۹۶۳ انتخاب گردید . بتاریخ ۸جون ۱۹۶۵ پادشاه المغرب یک حالت اضطراری را

اندونیزیا

هشتاد فیصد مردم مصروف زراعت اند . برنج ، جواری ، حبوبات دیگر ، تنباکو ، قهوه زایر ، مرچ ، الیاف ، اقسام نارگیل ، چای ، شکر و نیل از تولیدات عمدهٔ آن است حکومت اندونیزیا کوپراتیف ها را تشویق نموده و با پلان های پنجسال میخوهد تولیدات برنج غذا های اساسی و قدرت برقی را بلند برد . یک پلان هشت سالهٔ انکشافی درسال ۱۹۶۱ آغاز گردیده است .

تاریخ و حکومت :- تاماه مارچ ۱۹۴۲ اندونیزیا از مستملکات ماورای ابهار هالیند بشمار میرفت . بعد از مدت اشغال اندونیزیا توسط جاپان (۴۵ - ۱۹۴۲) مجاهدین ملی اندونیزیا به رهبری دوکتور (احمد سوکارنو) زدوکتور (محمد عطا) جمهوریت اندونیزیا در اگست ۱۹۴۵ اعلان گردید . جنگهای چارسالهٔ اندونیزیا و هالیند بعد از امضای موافقتنامهٔ ۱۹۴۹ خاتمه یافت که نظر به آن امور تمام اندونیزیا به استثنای ایریان به حکومت انتقالی جدید که بنام اضلاع متحدهٔ اندونیزیا یاد میگردد واگذار شد . دوکتور سوکارنو در شانزدهم دسمبر ۱۹۴۹ بحیث رئیس جمهور انتخاب گردید . در جولای ۱۹۵۰ همه ایالات موافقت کردند تا یک حکومت مرکزی قویای نباشد و نام آن جمهوریت اندونیزیا گذاشته شود در سپتمبر همان سال اندونیزیا به عضویت ملل متحد در آمد .
 بعد از سال ۱۹۵۷ اندونیزیا بیک سلسله اقدامات ملی ساختن املاک هالیندی هاپرداخت این کار در ۱۹۶۲ منتج به واگذار شدن امور اداری ایریان به اندونیزیا گردید .
 نآزراهی های اقتصادی و سیاسی درمملکت

پایتخت :- جاگارتا ، مساحت : ۷۳۵۸۶۵ مربع میل ، نفوس قرار تخمین ۱۹۶۶ حکومت یکصد و ده ملیون .
 پرجم : دو بند افقی سرخ و سفید . واحد پولی : روپیه معادل چارونیم افغانی .
شرح :- اندونیزیا بزرگترین مجمع الجزایر جهان که سابقا به شرق الهند موسوم بود بالای استوا از ۶ درجهٔ عرض البلد شمالی تا ۱۰ درجهٔ عرض البلد جنوبی واقع شده است و متشکل بیش از ۳۰۰۰ جزیره می باشد چارعدد از بزرگترین جزایر آن عبارتند از جاوا (یکی از پر نفوس ترین مناطق جهان که در آن هزار نفر در یک میل مربع زیست میکنند) سوماترا ، بورنیوی غربی و سلیبز ، از جزایر دیگر آن بانکا ، بلیتن ، مادورا ، بالی ، سومبادا ، تیمور و غیره است .
 نژاد های مختلفی در اندونیزیا موجود است .

ایریان غربی یانویگینی هالیندی که از سالیان درازی اندونیزیا ادعای مالکیت آنرا داشت در ۱۹۶۳ تحت ادارهٔ آن ندر آمد . جاگارتا در جزیرهٔ جاوا واقع شده و نام قدیمی آن (باتاویا) است .

منابع و صنایع :- اندونیزیا یکی ازغنی ترین ممالک جهان از نگاه ذخایر طبیعی میباشد و ذخایر بزرگ قلعی ، نیکل و زغال و ذخایر عمدهٔ منگانهز ، مس ، نکل ، طلا و نقره دارد . سالانه بیش از دوصد ملیون تن تیل خام تولید میکند . همچنان تیل وارده از عراق ، کویت و ساراواک را تصفیه مینماید . از نظر تولید قلعی بعد از ملایا درجه دوم را احراز کرد هاست .

از او گرفته شد و وظایفش را کاملاً به جنرال سوهارتو دادند و از جانب دیگر با مالیزیا نیز سر آشتی را از پیش گرفت. در دسامبر ۶۶ - اندونیزیا باز به عضویت ملل متحد درآمد. سوهارتو رسماً در ماه مارچ ۱۹۶۸ بحیث رئیس جمهور اندونیزیا شناخته شد. **معارف و مذهب** :- نود فیصد اندونیزیایی‌ها مسلمان اند نفوس باقیمانده را عیسوی‌ها هندوها، و بودایی‌ها تشکیل می‌دهد.

تعلیمات ابتدائی در سنین ۶-۱۲ اجباری بوده تعلیمات متوسطه و عالی به پیمانۀ متوسط وجود دارد. پوهنتون‌های متعددی وجود دارد از آن جمله پوهنتون جاگارتا و باندونگ مشهور اند. زبان رسمی مردم باهاسا اندونیزیا است که از ملایائی مشتق شده است.

باعث گردید که دوکتور سوکارنو در ۱۹۵۹ دوباره قانون اساسی آن مملکت را که در ۱۹۴۵ به میان آمده بود نافذ سازد باسناد آن صلاحیت رئیس جمهور نامحدود بوده وی مجبور به اتخاذ يك سیاست دیموکراسی رهبری شده می‌باشد. در ۱۹۶۰ دوکتور سوکارنو پارلمان انتخابی ۲۵۷ عضوی را به پارلمان انتصابی ۲۶۱ عضوی مبدل کرد.

دوکتور سوکارنو در ۱۹۶۳ برای همیشه بحیث رئیس جمهور خوانده شد. از سالهای ۶۱ - ۱۹۵۵ جنگهای غیر منظم در سوماترا و سلبیز برضد رژیم وی به رشد اقتصادی مملکت صدماتی وارد آورد. اندونیزیا مخالف بوجود آمدن اتحادیه بزرگتر مالیزی بود ولی در ۱۹۶۶ از یکطرف صلاحیت دوکتور سوکارنو بحیث رئیس جمهور

اندورا

سالانه خراجی معادل ۹۶۰ فرانک به فرانسه و ۴۶۰ پیسیتا به اسقف اورجل می‌پردازد. نوسط يك فونسلگری عمومی که ۲۴ عضو منتخب دارد اداره میشود. قضات به تعداد مساوی از طرف فرانسه و اسقف تعیین می‌گردند.

اندورا به مقدار کافی آهن، سرب، زنج سنک و چوب دستک دارد از صنایع مهم آن تریه کوسفند و جلب سیاحین است. لسان رسمی مردم آن (کتلانی) و دین اساسی آنها رومن کاتولیک است.

پایتخت :- شهر اندورا (اندورالایولا) مساحت : ۱۹۱ مربع میل ، نفوس : (بقرار نفوس شماری ۱۹۶۵) ۱۶۴۰۸ ، بیری آبی زرد سرخ بصورت عمودی واحد پولی : فرانک معادل نه افغانی و پیسیتا معادل هفتادو پنج پول .

جمهوریتی است در وادی پیرنه تحت سرپرستی فرانسه و اسقف هسپانوی اورجل از ۱۲۷۸ به اینطرف از استقلال و آزادی بهره مند بوده و در ۱۸۰۶ قانون اساسی آن از طرف ناپلیون به آن اعطاء گر دید

ایالات متحده امریکا

که چهل و هشت ضلع آن در همین حصه قرار دارد. همین قسمت از يك طرف محدود است به کانادا از طرف جنوب به مکسیکو و خلیج

مکسیکو از طرف شرق به بحر اطلس و از طرف غرب به بحر الکاهل .

ایالت الاسکا : در گوشه شمال غربی کانادا واقع بوده در شمال آن بحر منجمد شمالی . در شرق آن کانادا در جنوب آن خلیج الاسکا و در شرق آن آبنا بیرنگ واقع بوده و همین آبنا آنرا از اتحادشوروی جدا می‌سازد . دریاهای اضلاع متحده درچار ساحه تخلیه میشوند ، که عبارت از بحر

پایتخت :- واشنگتن ، مساحت ۳۶۱۵۲۱۱ میل مربع .

نفوس :- (نفوس شماری اخیر) یکصد و نود و هشت ملیون و ششصد و هشت هزار ، پرچم : ملی آن موسوم به ستاره ها و تریشه‌ها دارای سیزده تریشه افقی (هفت تریشه سرخ شش تریشه سفید) بایک ساحه آبی در کنار بالائی چپ که تا پارچه جرم سرخ رنگ امتداد دارد و دارای پنجاه ستاره سفید میباشد . واحد پولی : دالر معادل چهل و پنج افغانی .

شرح :- قسمت عمده ایالات متحده قسمت وسطی امریکای شمالی را اشغال کرده است

ملی تعیین می‌شوند. نمایندگان این کنوانسیون تحت شرایط بخصوصی انتخاب می‌گردد مثل اینکه باید درین کنوانسیون از تمام ایالات به تناسب نفوس آنها نمایندگی بعمل آید. انتخابات رئیس جمهوری هر چار سال یکبار اجراء میشود.

در انتخابات عمومی رأی دهندگان مستقیماً برای کاندید ریاست جمهوری دلخواه خود رأی میدهند. هر کاندیدیکه اکثریت آراء يك ایالت را بدست آورد نماینده همان آراء ایالت در صورت لزوم در انتخابات نهائی حمایت میکند. در انتخابات نهائی نمایندگان و اعضای سنا که از ایالات مختلف گرد آمده اند اشتراك مینمایند و کاندیدیکه اکثریت آراء ایشان را بدست آورد برای چار سال بحیث رئیس جمهور انتخاب میگردد. رئیس جمهور فعلی لیندن جانسن است. کانگرس امریکا اختیارات وسیع قانون گذاری را در کشور دارد.

منابع و صنایع :- اضلاع متحده امریکا از کشور های غنی جهان بوده چه از نگاه ذخایر معدنی و چه از نگاه زمین های زراعتی و چه از نگاه انکشاف صنایع و فابریکات اهمیت بزرگی در جهان دارد.

تجارت خارجی به پیمانہ های وسیعی انکشاف کرده است. جدید ترین وسایل حمل و نقل، فابریکات، صنایع، فلزات، موتر سازی و غیره وسایل تخنیکی زیاد انکشاف یافته است. تولیدات زراعتی، گندم، تنباکو، مالداری و صنعت نفت ایالات متحده نهایت شهرت دارد. گله‌های گاو، گوسفند و اسب مخصوصاً در جنوب بوفرت تربیه میشود. مرغداری انکشاف زیاد کرده است.

استخراج معادن طلاو غیره عواید هنگفتی دارد. صادرات امریکا در سراسر جهان صورت میگیرد. امریکای لاتین و جنوبی، افریقا، اروپا، آسیا و غیره به پیمانہ های وسیع با امریکا تجارت دارند. واردات امریکا را نیز موادی از همین جاها تشکیل میدهد. پیشرفت تخنیکی و ماشینی سریع است. نساجی تولیدات زیادی دارد. صنعت تولید برق انکشاف نموده است. هواپیمائی و بحریه تجارتی عواید زیادی بار می آورد. اکثر میوهجات در امریکا میروید و حاصل خوب دارد.

حبوبات و سبزیجات نیز بوفرت پیدا می‌شود

معارف و مذهب :- بیش از يك همساز

اطلس، جهیل های بزرگ خلیج و بحر آرام است. از سیستم های بزرگ دریائی آن مسی سی پی، سینت لارنس، کولمبیا و کولرادو است دریا های حوزه اطلس که در شرق نواحی آپالاش قرار دارند جریان سریع داشته و در انکشاف صنعتی ایسن حوزه سهم بارز گرفته است.

عده ای ازین دریاها قابل کشتی رانی است. دریا های حوزه جهیل های بزرگ همه بالاخره به دریای سینت لارنس ریخته و از راه خلیج سینت لارنس کانادا در بحر الکاهل میریزد. نشیب خلیج شامل آن قسمت از ایالات متحده است که آبهای آن در خلیج مکسیکو میریزد.

سیستم مسی سی پی از سیستم های بزرگترین دریائی ایالات متحده است. سلسله جبال اپالاش در شرق و راکی در غرب قرار دارد. کشور امریکا پهناور و دارای اقلیم های مختلفه است.

تاریخ و حکومت :- درسال ۱۹۴۲ کرسٹوف - کولمبس ملاح جینوائی اجازه مسافرت غربی را از ملکه ایزابل هسپانیه اخذ نمود. در سوم اگست این سال وی با پنجاه ودو مرد و کشتی سانتا ماریا. و دو کشتی دیگر که هر کدام حامل هژده مرد بود بجانب غرب شتافت درین سفر و سه سفر دیگر کولمبس مناطق کیوبا، هسپانیولا، بورو توریگو، جیمکا، ترینداد، امریکای جنوبی را کشف کرد. وی در سال ۱۵۰۶ وفات نمود. باین ترتیب راه سرزمین امریکا برای اروپائیان باز شد. بعد از آن کشور های مختلف اروپائی بر مناطق مختلف این سرزمین مسلط شدند. وانگلیس ها قسمت اعظم آنرا متصرف گردیدند.

درسال ۱۷۶۳ انقلاب امریکا باعث حصول استقلال ایشان از انگلستان گردید و ملت مستقلی را بوجود آورد (۱۷۷۶ جولای) قانون اساسی امریکا در ۱۷۸۷ به منصفه تطبیق گذاشته شد اولین رئیس جمهور امریکا جارج واشنگتن انتخاب گردید.

حکومت امریکا را میتوان يك دیموکراسی مشروطه نامید. دو حزب مشهور سیاسی امریکا دیموکرات و جمهوری خواه است. دو مجلس دارد یکی سنا و دیگر نمایندگان اعضای سنا برای شش سال و نمایندگان برای دو سال انتخاب میشوند. کاندید های ریاست جمهوری و معاون ریاست جمهوری یکسال پیش از انتخابات از طرف کنوانسیون

بوده موسسات و کودکستان ها به احوال اطفال در سنين قبل از مکتب رسيدگي ميکنند. دين عيسوي عام بوده پروتستان ها کثريت نفوس را تشکيل ميدهند. کاتوليك ها هم در ايالات متحده زندگي مي کنند . غير از اينها پنج مليون و هفتصد هزار يهودان نيز در امريکا بسر ميبرند .

پوهنتون وجود دارد . که در هر کدام شعبات اختصاصي زيادديگري دارند . علاوهآ پوهنتون هاي اختصاصي ديگر با مکاتب زياد موجود است ، معارف به اندازه زيادي تعميم يافته است . معلمين به اندازه کافي و در شقوق مختلف اختصاصي موجود اند . تعليمات ابتدائي عام

ایتالیه

از همين ناحيه پائين تر دريای آرنو از بين ناکستان هاي سر سبز انگور عبور ميکند و دريای تيراز بين شهر روم بجانب غرب عبور مينمايد .

سيسلي : ۹۹۲۷ ميل مربع مساحت و نزديک به پنج مليون نفوس دارد . جزيره مثلثي است که آتش فشان هاي خاموش و فعال دارد . از زمان هاي قبل از تاريخ مردمان مديترايه در آن بودوباش داشتند زماني هم يکي از دولت هاي قوي يوناني سيراکوس را پايتهخت خود قرار داده بود. دولت روم سيسلي را از کارتاژ ها در ۲۱۵ قبل از ميلاد متصرف شد . قله بلندترين سيسلي ۱۰۷۰۵ فـت ارتفاع داشته و بنام قله اتنا معروف است که خود يک آتشفشان فعال ميباشد .

پالرمو ، کتانيا و مسينا از شهر هاي مشهور آنست . از توليدات سيسلي ميوه از قبيل نارنج ، ليمو وغيره ، گندم ، شراب ، گوگرد ، نمک و بادام است . گاو ، گوسفند و قاطر در آن تربيه ميشود .

ساردينيا : ۹۲۸۲ مربع ميل مساحت و (۴ر۱) مليون نفوس دارد . يک جزيره کوهستاني با معادن زغال ، سرب و مس است .

انگور ، بادام و تنباکو در آن به وفرت پيداميشود . گاو و گوسفند در ساردينيا تربيه ميشود .

جزاير الب و کاپري : اولي به نسبت معادن آهن ، ماهيگيري و شراب سازي خود مشهور بوده ناپليون در آن جا به تمديد بسر مي برد و دومي از نظر زيبائي و آب و هوای مناسب خود شهرت دارد .

ازبنادر مشهور ايتاليه جينوا ، ناپل ، ونيس تريسته ، انکونا و پالرمو است آثار بزرگ تاريخي موزيم ها و کليساهای زيباي ايتاليه سالانه بيش از بيست مليون سياح را جلب ميکند .

پايتهخت : روم ، مساحت ۱۱۶۳۷۲ مربع ميل ، نفوس : (نظر به تخمين حکومتی در ۱۹۶۵ : ۵۲۷۳۶۰۰۰ پرچم : سه پارچه عمودي سبز تاريک ، سفيد و سرخ ، واحد پولی : ليوره (معادل هفت پول) .

شرح : جمهوريت ايتاليه قطعه خاک طولاني ايراتشکيل ميدهد که بشکل موزه در بحيره مديترايه پيشرفته است . جزيره سيسلي در حدود دو ميل دور تر از قسمت قدامي اين موزه و بصورت جداگانه در مديترايه واقع است

ايتاليه در حدود ۷۶۰ ميل طول و کمتر از ۲۲۰ ميل عرض دارد . در شرق آن بحيره ادرياتيك واقع است .

بطرف شمال شرق آن درياچه وينس در جنوب آن درياچه آيونين بطرف غرب درنصف شمالي آن درياچه جينوا و در نصف جنوبي آن بحيره ترهينين واقع شده است . تقريباً به استقامت خط وسط ايتاليه درغرب جزيره ساردينا واقع شده است که ازسيسلي کوچکتر ميباشد . ايتاليه توسط شاخه هاي مختلف ، آلپ از فرانسه ، سويس ، اطريش و يوگوسلاويا جدا شده است . از مشهور ترين قله هاي اروپا مونت بلانک به ارتفاع ۱۵۷۸۰ فـت در سرحد ايتاليه و فرانسه قرار دارد که اخيراً تونل بزرگ و معروفی ازقلب آن گذشته هر دوکشور ذريعه آن بهم ارتباط بيشتري پيدا کردند .

از درياهاي مهم و حاصلخيز آن دريای پياو ، ادر ، تيچينو وادا است . در دامنه هاي جنوبي آلپ درياچه ها و بندهای زيبائي وجود دارد که اخيراً تونل بزرگ و معروفی ازقلب زيبائي در راه ها بوجود آمده است . صفحات پوکي شامل مناطق پدمونت ، لومباردي ، اميليا و ونيس ميباشد از مراکز فعاليت هاي زراعتی و صنعتی ايتاليه بشمار ميرود . صنايع بيشتري ايتاليه در داخل سه ضلعي ميلان - تورين - جينوا تمرکز کرده است .

شاه ايمانوئل دوم در آمد . بعد از آن مناطق مهم ديگري هم به آن ضم گرديد .
اولين پارلمان ايتاليه در سال ۱۹۱۶ ايمانوئل را بحيث پادشاه ايتاليه اعلان کرد . ايتاليه ، دولت وايتکان را در سال ۱۹۲۹ برسميت شناخت . در ۱۹۱۹ فاشيزم در ايتاليه ظهور کرد . موسوليني شکل دکتاتور ايتاليه را اختيار کرده تصاويب جامع ملل را نقض نموده بالای حمله و شامل محور برلين و توکيو گرديد . همچنان قشون خود را يفرانسه فرستاد تا بمقابل هسپانيه بجنگند . در جنگ جهاني دوم با جرمني همناگرديد . بعد از بين رفتن فاشيزم در ۱۹۴۳ ايتاليه به جرمني و جاپان اعلان جنگ داد و درفتح متحدين سهيم گشت . در سال ۱۹۴۵ موسی ليني در قريه دنگو اعدام گرديد . ايمانوئل سوم جای خود را به پسرش هسبرت دوم واگذاشت در ۱۹۴۶ بعد از يك ريفرندم ايتاليه جمهوري گرديد .

مجلس سنای ايتاليه به نسبت يکنفر فني يکصد و شصت هزار نفوس برای مدت پنج سال انتخاب ميشود . پنج نفر از اعضای سنارا رئيس جمهور مادام العمر انتخاب می تواند .
مجلس وکلا يك نماينده از هر هشتاد هزار نفوس دارد که برای پنج سال انتخاب ميشوند . القاب اشرافيت ديگر رسميت ندارد و تشکيل مجدد حزب فاشيزم ممنوع است . ايتاليا غصوه ناتو بوده در ۱۹۵۵ بصفت ملل متحد در آمد .

معارف و مذهب :- مذهب رسمي ايتاليه رومن کاتوليك است بيست و شش پوهنتون دولتي دارد .

دفاع :- قواي دفاعی ايتاليه با عضويت آن مملکت در ناتو منظم تر وقوی شده وجدید ترين سلاح را بشمول راکت ها وغيره دارد .

ايتيو پيا (حبشه)

پایتخت :- ادیس ابابا مساحت : ۳۹۸۳۵۰ شرق باسومالی ليند فرانسوی مجاورت دارد .
و در شرق ، جنوب شرق و جنوب آن سوماليه ودر جنوب آن کينيا و در غرب آن سودان واقع است . از درياهای عمده آن دريای (آبی) ، (بارو) ، (گب) ، (ددیسه) ، (وابی) اواش های و (جوبا) است . اقليم حاره و موسم بارانی بين ماهای جون تا سپتمبر دارد .
منابع و صنايع :- در حدود ۹۰ فيصد عوايد زراعتی است . اما منابع صنعتی مهم نیز

منابع و صنايع :- مواد زراعتی عمده آن گندم ، ليمو ، کچالو ، جواری و انگور است اکثر میوه جات و سبزیجات ايتاليه در بازار مشترک اروپا عرضه ميشود . انگور بدرجه اول . بادام نارنج ، ليمو ، سیب و ناک بدرجه بعدی وبوفرت پیدا ميشود . در بعضی از مناطق آن برنج هم ميرويد . گاو ، گوسفند ، اسب قاطر و بز در ايتاليه تربيه ميشود . در ايتاليه شراب های مختلف النوع ساخته ميشود که شهرت فراوان دارد . مرمز سفید و رنگه هم پیدا ميشود . در بعضی مناطق آن گاز طبیعی وجود دارد .
۱۹۶۴ ايتاليه بیش از دو هزار و هفتصد براکز برق آبی و هشتصد مراکز برق حرارتی داشت که مجموع تولید برق آنها به شصت و دو عشاريه هفت بليون کيلووات في ساعت ميرسد . در همان سال دو فابريکه برق ذروي ايتاليه مکمل و یکی ديگر آن در شرف تکميل است .

توليدات آهن و فولاد ايتاليه سالانه به بیشتر از ده مليون تن ميرسد ايتاليه از مولدين بزرگ ماشين آلات صنعتی و برقی موتر ، آلات فولادی ، ماشين های تايپ ، پوت ، تکه باب وغيره بشمار ميرود صنايع کيمياوی ايتاليه در حال انکشاف است .
تنباکو ، کاغذ و قطی سگرت از طرف دولت انحصار ميشود . کشتی های تجارتي ايتاليه از نگاه وزن محصولات درجه اول بوده و در حدود چار هزار کشتی ميباشد .
سياحین نیز در واردات مالی دولت کمک فوق العاده ميکنند .

تاریخ و حکومت :- بعد از اینکه ايتاليه برای قرون متعددی تقسيم شده و اجزای آن را به ممالک ديگر ضم کرده بودند ايتاليه جدید بعد از جنگ ۱۸۵۹ شروع به انکشاف نمود و آن وقتی بود که ناحیه لمباردی تحت اداره

مربع ميل) بشمول اريتريا نفوس : بيست و سه مليون ، پرچم : سه پارچه افقی سبز ، زرد ، سرخ بانفش شير در پارچه زرد واحد پولی : دالر حبشی معادل هجده افغانی .
شرح :- کشور شاهی حبشه (ابی سينيا) يك مملکت کوهستانی ايست واقع در شمال شرق افريقا که در شمال شرق متصل است باريتريا که به بحيره احمر ميرسد . در

دارد . استفاده از قوه آب و برق تحت‌سروی در ۱۹۶۲ شروع گردید و سومالیه ادعای قرار دارد .

زمین حاصلخیز و باران وافر باعث شده است زمین ها سالانه دو فصل بدهند ، قهوه ، گندم ، جو ، ماش ، تنباکو و نیشکر مواد عمده زراعتی اند که بوفرت تولید میگردند .

قهوه اعلی از ولایت کافا حاصل شده و نصف تجارت خارجی آنرا تشکیل میدهد . گاو ، گوسفند ، قاطر و بز تربیه میشود . اسب های حبشی مشهور اند .

پوست حیوانات و تیل حیوانات صادر میکنند از معادن آن پلاتین ، طلا ، نقره ، منگائیز ، قلعی ، مس ، پوتاس ، گوگرد و نمک میباشد . معادن زغال و آهن کشف گردیده است .

تفحصات پترول جریان دارد . مخابرات رادیویی و تلیفونی توسعه می یابد .

تاریخ و حکومت :- یک پادشاهی مشروطه است . نیاکان شان از قبایل حامها و سامها بودند .

در ۱۸۸۰ مورد حمله ایتالیه قرار گرفت که بعد تر اریتر یارا بحیث مستعمره خود درآورد در ۱۹۳۶ بدون اعلان حرب ایتالیه برحیثه تاخت . در ۱۹۴۱ قوای برتانوی

حبشه را آزادساخت . اغتشاش قبایل سومالی

ایران

خرابه های قدیم بررسی پولیس درشیراز موقیعت دارد .

منابع و صنایع :- جنگلات در دامان کوهای آن وجود دارد . معادن از قبیل تیل ، آهن ، زغال ، مس ، سرب ، منگائیز ، نکل ، کروم ، جست ، گوگرد ، مرمر ، مرمر سفید و کوبالت نیز وجود دارد .

ایران یکی از منابع بزرگترین نفت در شرق است . نفت توسط پنج پایپ لاین عمده به آبادان منتقل شده و در آنجا تصفیه میشود .

زراعت از مشاغل اولی ایرانیان است . گندم ، جو ، جواری ، برنج میوه جات ، عسل ، پشم ، تنباکو ، ابریشم خام ، نیشکر و پنبه از تولیدات مهم آن است .

بعضی از مشروبات ایرانی مشهور است در چندین شهر مهم ایران از قبیل کرمان ، قم ، اراک ، تبریز ، مشهد ، اصفهان و کاشان قالین بافته میشود . صادرات عمده ایران را پترول ، پنبه قالین ، خاویار ، خرما ، موه جات ، عسل ، پوست و پشم ، برنج و

پایتخت :- تهران ، مساحت ۶۲۸۰۶۰ میل مربع ، نفوس بقرار تخمیه ۱۹۶۵ ملل متحد) بیست و پنج ملیون و هفت صد و هشتاد هزار ، پرچم : سه پارچه افقی سبز ، سفید و سرخ که در قسمت سفید آن شیر و خورشید طلایی نقش شده است ، واحد پولی : ریال معادل شصت و دو پول .

شوح :- ایران در شمال متصل است با اتحاد شوروی و بحیره کسپین ، در شرق به افغانستان و بلوچستان در جنوب با خلیج فارس و خلیج عمان و در غرب با عراق و ترکیه .

سطح مرتفع شمالی آن حاوی کوههای البرز در شمال کوهای دماوند و زاگروس در جنوب است . دو صحرای تمکین تقریباً ۴۵ فیصد مساحت ایران را اشغال کرده است .

میدان های هوایی تهران ، اصفهان ، شیراز و آبادان میتوانند طیارات جت را بپذیرند از بنادر مهم آن بندر شاهپور ، بندر پهلوی ، بندر خرمشهر و بندر شاه میباشد .

- ومرمر تشكيل ميدهد .
 صنعت ماهي گيري در كسيپ وجوددارد .
 سه بند جديداً قواى برقى توليد مينكد و در
 آبيارى سهم ميگيرد كه عبارتند از كرج ،
 سفيد رود و دز .
- تاريخ و حكومت** :- در ۱۹۳۵ بائزر فرمان
 رسمى نام آن از فارس به ايران مبدل شد .
 يكي از ممالك كهن جهان است . ايرانيها
 از نژاد آريائي ها بوده و از شرق وارد ايران
 شده اند . در ۹۴۵ ق ، م سيروس ميدها و
 پارسيها را متفق ساخت . شهر بابل را فتح
 كرد و بيت المقدس را به يهودها واگذار كرد .
 داريوش اول بالاي يونان حمله كرد از
 باسفورس گذشت و در ۴۹۰ ق، م در مراتون
 شكست خورد . در ۳۳۳ ق، م سكندر مقدوني
 به ايران حمله كرده و داريوش سوم را
 شكست داد . بعد از آن بالتريتيب پارت ها و
 ساسانيها در ايران حكومت كردند . عربها
 دين اسلام را به ايران آوردند و چندين قرن
 بعد از آن سياست مذهبي خلفاي عربي برآن
 مسلط بود . مغلها در ۱۲۵۰ بعد از ميلاد
 و در ۱۳۷۰ تيمور لنگك به ايران حمله ور
 شدند . بعد از سقوط خلافت در ۱۱۵۰۲ ايرانيها
 توسط يك رژيم شاهي تحت رهبري پادشاه
 اداره ميشوند . در ۱۹۰۶ ايران صاحب يك
 قانون اساسي گرديد .
- قانون اساسي حاوي قوه اجرائيه است
 كه توسط كابينه و مامورين دولتي كه بنام
 شاه كار ميكند اجراء ميشود . قدرت تقنينيه
 به دست «مجلس» است كه براي چار سال
 انتخاب ميشود .
- مجلس سنای ايران شصت عضو دارد كه
 نصف اعضاء انتخابي و نصف آن انتصابي
- است تمام قوانين بايد به صحنه شاه برسند .
 در سال ۱۹۴۱ قشون برتانوي موافقتنامه اي
 را باامضاء رسانيدند كه به تماميت خاك آن
 احترام گذاشته و كمك هاي اقتصادي به آن
 بدهند . در ۱۹۵۱ مناقشاتي در مورد ملي
 ساختن نفت ايران به وجود آمد كه منتج به
 انسداد فابريكه تصفيه نفت آبادان در مقابل
 كمپني ايراني - برتانوي شد . در ۱۹۵۳
 طرفداران شاه اوضاع را تحت كنترول آورده
 و دوكتور محمد مصدق صدر اعظم را مدت
 سه سال محكوم به حبس نمودند . به كمك
 امريكا ايران در ۱۹۵۴ با هشت كمپني نفت
 برتانوي ، امريكايي ، هاليندي و فرانسوي)
 قرارداد ۲۵ ساله اي را به امضاء رسانيد
 تا فابريكه سابق انگلو ايراني را بكارانداخته
 هفتاد مليون دالر تاوان به كمپني مذكور داده
 و پنجاه فيصد تمام عايدات نفت را به ايران
 واگذار شود .
- قانون ارضي جديد در ۱۹۶۲ به تصويب
 رسيد كه باساس آن مردم و دهاقين بي زمين
 ميتوانند مالك زمين شوند .
- معارف و مذهب** :- مذهب شيعي اكثريت
 دارد تعليمات ابتدائي اجباري است ، تعليمات
 عالي در پوهنتونهاى تهران ، شيراز ، مشهد
 اصفهان ، تبريز و اهواز ميسر است
 در ۱۹۶۳ سپاه دانش بوجود آمد كه باساس
 آن فارغان مكاتب ثانوي در دهات و قراء
 مصروف تدريس ميشوند تا وقتي كه مدت
 خدمت زير پرچم آنها خاتمه ييابد . لسان
 ايران فارسي است .
- دفاع** : خدمت دو سال زير پرچم اجباري
 است ، ايران عضو پيمان سنتو بوده ويشت
 هاي نظامي امريكا در تهران وجود دارند .

ممالک جهان باربادوس

پایتخت :- برج تاون ، مساحت ۱۶۶ مربع
میل ، نفوس ۲۴۵۰۰۰ : بیرق سه‌قطعه‌مساوی
عمودی که در قطعه خارجی آن آبی تیزووسطی

سرازیز شدند .
اکثر باشندگان باربادوس سیاه پوستان
استند و زبان جزیره مذکور انگلیسی میباشد
باربادوس در سال ۱۹۶۱ آزادی داخلی خود را
از انگلیس بدست آورده بود .

طلائی باریک سه شاخ سیاه میباشد ، واحد
پولی : دالر غرب‌الهندی معادل سی‌افغانی .
باربادوس کشور کوچکی است که در بحر
اتلانتیک در منتها الیه قسمت شرقی غرب‌الهند
واقع است و ۱۶۶ مربع میل مساحت دارد .

این کشور بتاريخ ۳۰ ماه نومبر سال
۱۹۶۶ آزادی و استقلال کامل خود را از برتانیه
بدست آورد .
صنعت ماهیگیری در این کشور خیلی زیاد
انکشاف نموده است .

بلندترین نقطه باربادوس کوه (هیلابی)
است که ۱۱۱۵ فت ارتفاع دارد .
چون باربا دوس دارای سواحل زیبا و
قشنگ میباشد ، از آن جهت صنعت توریسم

رونق خوبی دارد . و همه ساله يك تعداد
زیاد توریست از نقاط مختلف جهان بکشور
باربادوس که معنی ریشدار و یا خار دار
برای نخستین بار توسط ملاحان

پرتگالی و اسپانوی به منطقه مذکور اطلاق
شد هاست . عقیده بر این است که چون در
باربادوس درختان خار دار انجیر به پیمانه
مذکور رومیاورد درکشور باربادوس رویهمرفته
در هر میل مربع ۱۵۰۶ نفر زندگی مینماید .

و بدین ترتیب از لحاظ کثرت نفوس بلندترین
مقام را در جهان احراز مینماید .
زیاد موجود میباشد ، شاید این تسمیه از
همین جا نشأت نموده باشد .
مردم باربا دوس عموماً از نعمت سواد

یکی از کشتی های انگلیسی برای نخستین
بار در سال ۱۹۰۵ به جزیره باربادوس
مواصلت کرد . و متعاقب آن پناه گزینان
برخوردار استند و صرف کمتر از یکفصد
بی سوادی در آنجا سراغ شده میتواند .

برازیل

پایتخت :- برازیلیا ، مساحت ۳۲۸۶۶۴۷
مربع میل نفوس (بقرار تخمین ۱۹۶۶ ملل
متحد) ۸۴۶۷۹۰۰۰ ، بیرق سبز با ۲۲
ستاره سفید شکل صلیب بروی دایره آبی
که مرکز آن الماس طلائی نقش شده است .
واحد پولی : کروزیرو (معادل ۹ افغانی) .

شرح :- برازیل چه از نگاه وسعت و چه
از نگاه نفوس از بزرگترین کشور های
امریکای جنوبی است . در حدود ۲۶۷۶ میل
بایحار اطلس ساحل میسازد .
از طرف شمال محاط است با ونزوئلا و
گیانای دیمارکی ، گیانای برتانوی و گیانای

فرانسوی . از طرف شرق متصل است بایحار
اطلس و از جنوب با یوروگوی ، ارجنتاین
و پراگوی در غرب آن بولیویا ، پیرو و
کولمبیا واقع است .
در قسمت شمال آن مناطق جنگلی فوق‌العاده
انبوه منطقه امازون وجود دارد .
حوزه امازون حاوی شبکه دریا هائی است
که بیشتر قابل کشتی رانی میباشد ، ۲۷۳۱۸
میل از دریا های برازیل بصورت عمومی قابل
کشتی رانی است . آبشار معروف ایگواسیو
که از عجایب جهان است در سرحد یکی از
ایالات جنوبی برازیل قرار دارد . هفتادوپنج

دوم به اثر يك انقلاب از پا در آمده و جمهوريت ايالات متحد برازيل بوجود آمد . برازيل متشکل از بيستو دو ايالت يك علاقه فدرال و چار ولايت است . در جنگ هاي اول و دوم جهاني برازيل با متحدين اشتراك داشت . در ۱۹۴۶ مشوري در برازيل به امضاء رسيد که باساس آن برازيل از منابع نظامي خود به مقصد حملات استفاده نمي تواند و بحکومت برازيل قدرت بوجود آوردن تحولات اجتماعي و اقتصادي بخشیده شد هاست . همچنان به حکومت حق داده شده تا عدالت اجتماعي را فراهم کرده سرمایه گذاري آزاد را با قيمت هاي مهم کار از طرف کارگران آشتي بدهد و صنايع شخصي را که به مفاد اجتماعي باشد تقويه نمايد . اين منشور به حکومت اجازه ميدهد احزابي را که مخالف مفاد اجتماعي باشد منسوخ سازد . منشور به مرد و زن برازيلي که به هژده سانگي رسیده باشند حق رای دادن راميدهد رئيس جمهور برازيل برای پنج سال انتخاب ميشود .

اعضای مجلس سنا برای هشت سال و اعضای مجلس نمايندگان برای چار سال انتخاب ميگردند . تعديل قانون اساسي برازيل که در ۱۹۶۱ صورت گرفت به برازيل شکل حکومت پارلماني رادارد .

جنرال برانکو در ۱۹۶۴ بعد از کولارت که توسط يك شوراي عسکري سقوط داده شد بحيث رئيس جمهور انتخاب گردید او انتخابات شهري پارلماني را شکل غير مستقيم داد . کانگرس برازيل در سوم اکتوبر ۱۹۶۶ آرتر سيلوا را بحيث رئيس جمهور انتخاب نمود و در ۱۵ مارچ ۱۹۶۷ رسماً کرسی را اشغال کرد .

معارف و مذهب :- بصورت عمومي يك مملکت کاتوليکي است اما آزادي مذهب تقسيم شده است . سي و دو پوهنتون رسمي وسه پوهنتون کاتوليکي و چار صدو هشتادوشش موسسه تعليمي عالی ديگر دارد .

تعليمات ابتدائي اجباري و رایگان است لسان مردم پرتگالي است . دفاع تحت يك سيستم انتخابي خدمت عسکري تمام مردان بين هژده تا چهل و پنج سالگي خدمت زیر پرچم را مي گذرانند مدت خدمت یکسال و برای خدمت احتياط پنج سال است .

فيصد توليدات زراعتي وهشتاد فيصد توليدات صنعتي برازيل در قسمت مرکز جنوبي آن که دارای آب و هوای مساعد و منابع زيادي است صورت ميگيرد .

برازيليا پایتخت جديد برازيل در ۱۹۶۰ افتتاح گردید . سابقاً پایتخت آن ریودوجنيرو بود .

منابع و صنايع :- معادن برازيل نهايت زياد بوده اما نسبتاً کمتر انکشاف یافته است منگانيز آهن ومونازيت که منبع عمده «توريم» است بمقادير زياد وجود دارد . طلا هم به مقادير زياد استخراج ميشود .

تيل ، نکل ، کروم ، الماس صنعتي ، مس کوارتز ، تنگستن نيز وجود دارد .

بيش از پانزده و نيم مليون کيلووات برق توليد ميکند . بيست و پنج فيصد کارگران برازيل مصروف صنايع نساجي اند . سالانه بيشتري از دومليون تن فولاد تهيه ميکند و از صنايع ديگر آن آلومينيم ، محصولات پترولي سمنت عرارجات و دواسازی است . برازيل بزرگترين توليد کننده قهوه در جهان است .

همچنان در ۱۹۶۲ سومين مملکت بزرگ توليد کننده شکر بحساب ميرفت . کيله ، پنبه ، نارنج وغيره نيز بوفرت ميرويد . گاو هاي نوع برهن هندوستان در برازيل تربيه شده و بانژاد هاي مختلف آنجا آميخته شده است .

بيشتر از پنجاه مليون راس تخمين ميشود . برنج ، قهوه ، چای و روغن نباتي از توليدات مهم زراعتي آن است .

برازيل يگانه توليد کننده موم کورنو پا است که در توليد ريکاردهاي موسيقي و توليد عايق برق و صدا بکار ميروند .

تاريخ و حکومت :- (ونسنت ئي پنزون) هسپانوي برای بار اول ساحل برازيل را در سال ۱۵۰۰ ميلادي تصادف کرد .

کاشف اصلي آن (پيدرو الوارتر کابرال) يك ملاح پرتگالي است برازيل بحيث مستعمره پرتگال تازماني قرار داشت که خاندان شاهي براگانکا که در ۱۸۰۷ از مقابل قشون ناپليون متواري گشته بود حکومت خود را در ریودوجنيرو انتقال داد (۱۸۰۸ م) . به اين اساس برازيل تحت اثر دوم خوي ششم شکل حکومت پادشاهي را گرفت .

بعد از باز گشت وی به پرتگال پسرش « پدرو وی اول » آزادي برازيل را در سال ۱۸۲۲ اعلان کرد و خودش بحيث امپراطور آن در آمد امپراطور دوم برازيل « پدروي »

برما

پایتخت :- رنگون ، مساحت : ۲۶۱۷۸۹ میل مربع ، نفوس بیست و پنج میلیون و دوازده و چهل و شش هزار ، پرچم : سرخ با علامه آبی تاریک ستاره سفید پنج ضلعی و دربین هر ضلع آن ستاره های کوچک دیگر وجود دارد .
واحد پولی : کیات یعنی ۱۰۰ پیاس معادل نه افغانی .

شرح :- جمهوریت برما که در جنوب حوزه هندوچین قرار دارد از طرف شمال محاط است با چین از شرق با چین و لاوس و تایلند از جنوب با خلیج بنگال و از غرب با آسام هند پاکستان و خلیج بنگال . از گوهای شمال شرقی و شمال آن دریا های سرازیر میشود که وادی های قابل رهايشی را به وجود می آورد و از آن جمله مهمترین آن وادی دریای «ایراوادی» است که این دریا بطول ۹۰۰ میل قابل کشتی رانی میباشد .
از بنادر مهم آن رنگون که در کنار جبهیل «مرتبان» واقع است میباشد .

منابع و صنایع :- سنگ های معدنی بوفرت یافت میشود . پترول ، سرب ، نقره ، تونگستن ، جست و غیره از معادن مهم آن است .
لعل ، یاقوت و سنگ یشم آن از قسم اعلی است .

از تولیدات عمده آن برنج ، پنبه ، جواری تنباکو ، قلعی ، نقره و پترول است . مصارف زیادی در مورد بهبود زراعت منابع آب ، معدن ، برق و حمل و نقل صورت میگیرد .

تاریخ و حکومت :- در قرون وسطی برما يك دولت شاهی بودائی مذهب بود که در حدود ۱۵۱۲ عیسوی تحت اثر کمپنی هند شرقی برتانوی آمد . انگلستان در ۱۸۲۴ کنترل برمای سفلی و در ۱۸۸۴ کنترل برمای علیا را بدست گرفت و تا سال ۱۹۳۷ بحيث جزوی از هند آنرا اداره میکرد . درین

بلجیم

چهل میل ساحل میسازد . شمال آن نیدرلند در شرق آن نیدرلند ، جرمنی ، ولکسمبورگ و در جنوب غرب آن فرانسه قرار دارد . دریای (ماز) از فرانسه تا نیدرلند در بلجیم شرقی امتداد دارد .
شهر های بروسل ، بروژی ، گنت و انورپ

پایتخت :- برسلز ، مساحت : ۱۱۷۷۵ میل مربع نفوس (تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد) ۹ میلیون و پنجصد و بیست و هشت هزار ، پرچم : سه پارچه افقی سیاه ، زرد و سرخ واحد پولی : فرانک (معادل نود پول) .
شرح :- در شمال غرب بادریاچه شمالی

از نگاه هنر و مهندسی شهرت دارند از شهر های صنعتی آن لیزو چار لیروی میباشد .
منابع و صنایع :- یگانه معنن مهم بلجیم زغال سنگ است بلجیم از ممالک مولد مواد صنعتی است با آنهم زراعت و جنگلداری در آن اهمیت دارد . از تولیدات زراعتی آن گندم ، کچالو ، جو ، جودر و لبلبو است . از صنایع عمده آن استخراج معادن ، فولاد سازی ، مواد غذایی ، مشروبات ماهیگری ، شیشه باب ، برش الماس تهیه نساجی و تولید مواد کمیابی است مرکز عمده تجارت الماس جهان در شهر انورپ واقع است . اقتصاد بلجیم روی تجارت خارجی آن استوار است در حدود چهل فیصد تولیدات خود را بصورت عمومی و هفتاد و پنج فیصد فولاد و شیشه باب خود را به خارج مملکت بفروش میرساند .

در بلجیم همه مردم باید رای بدهند و آناتیکه رای ندهند جریمه میشوند از ۱۹۵۰ به بعد زنان نیز رای میدهند . پارلمان بلجیم متشکل از یک سنا است که نمایندگان آن قسماً مستقیم و قسماً غیر مستقیم برای چهار سال ، انتخاب میشوند تعداد کسانیکه بصورت مستقیم انتخاب میشوند مساوی نصف تعداد اعضای مجلس نمایندگان است نمایندگان مجلس اخیرالذکر نیز برای چهار سال بصورت مستقیم به تناسب یک نماینده از هر چهل هزار نفوس انتخاب میگردد . در ۱۹۶۶ پال واندن بوینانست صدر اعظم یک حکومت ائتلافی عیسوی سوسیالیست ، آزاد و مترقی گردید .

در ۱۹۵۷ بلجیم به اشتراک پنج کشور اروپائی دیگر در بازار مشترک شامل شد .
مذهب و معارف :- نفوس بلجیم بدو دسته فلمنگ ها ووالون تقسیم میشود . مذهب اکثریت را رومن کاتولیک تشکیل میدهد . چندین پوهنتون در شهر های گینت ، لیژ ، بروسل و لویین ومکاتب زراعت ، تخنیک ، هنر و موسیقی وجود دارد . زبان های رسمی مردم بلجیم را فرانسوی در جنوب و فلمش (یکنوع دنمارکی) در شمال و هردو زبان در بروکسل تشکیل میدهد .

دفاع :- بلجیم عضوه پیمان اتلانتیک شمالی است خدمت عسکری عام بوده خدمت داوطلبانه از هفده سالگی شروع میشود که پنج سال خدمت لازم دارد . بلندتر از هفده و کمتر از هجده ساله ، چارسال و بلندتر از هجده ساله سه سال خدمت عسکری انجام میدهند . مدت معین لازمی خدمت اجباری دوازده ما هاست . این اصل شامل حال منصبداران احتیاط نمیشد .

در خلال جنگ عمومی لیوپولد دوم به جرمنی تسلیم گردید تا از خونریزی بیشتر جلوگیری نماید . هیئت کابینه وی به حکومت درحال تبعید در لندن ادامه دادند . اما با این هم بلجیم در زمان جنگ شدیداً خساره دید کلیسا های قدیمی و خانه های قدیمی زیادی در اکثر شهرهای آن به خرابه ها مبدل شد . کتابخانه پوهنتون لویین که بیشتر

بلغاریا

هزار) پرچم : سه پارچه افقی سفید ، سبز سرخ بانسان جنگی در وسط واحد پولی : لیو (معادل سی و شش افغانی) .

پایتخت :- صوفیه ، مساحت : ۴۲۷۹۶ مربع میل ، نفوس (بقرار تخمین ۱۹۶۶ حکومت هشت ملیون و دوصدو پنجاهوهشت

ترکیه را در غرب ادریانا پول تعیین کرد . در جنگ دوم جهانی نیز تحت تأثیر بوریس سوم پادشاه بلغاریه باقوای محوری پیوسته مناطق زیادی از بالکان را متصرف گشت . در ۱۹۴۶ آراء عمومی شکل آن را به جمهوریت تبدیل کرد و گرگی دیتمتریسف رهبر حزب کمونیست صدر اعظم آن شد . قانون اساسی ۱۹۴۷ تنها یک شورای ملی را که عالیترین اورگان حکومت را تشکیل بدهد منظور کرد شورای ملی که برای مدت چار سال انتخاب می شود صدر هیئت رئیسه و صدر اعظم را انتخاب میکند . ذخایر وپس انداز های کارگران توسط دولت حفاظه میشود . بلغاریه در ۱۹۵۰ به عضویت ملل متحد درآمد . همچنان بلغاریه عضو پکت وار سا است .

معارف و مذهب :- زبان مردم را بلغاری تشکیل میدهد . تعلیمات اساسی از هفت تا چارده سالگی اجباری است . بیست و یک پوهنتون و مکاتب عالی دارد که پوهنتون صوفیه نیز در آن شامل است . مذهب آن اورتوداکس شرقی است .

بیشتر از هفت صدو پنجاه هزار مسلمان در بلغاریه بسر میبرند .
دفاع :- از هفده تا شصت و پنج سالگی خدمت عسکری برای مدت دو سال اجباری است .

شرح :- بلغاریه در شمال محاط است بارومانیا در غرب با یوگوسلاویه در جنوب با یونان در شرق با بحیره سیاه و در جنوب شرق ترکیه . از بنادر مهم آن ورنابورگاژ است .

منابع و صنایع :- حیوانات عمده آن گندم ، جوار ، جو و جواری است . کچالو و بادنجان رومی هم در آن میروید . مملکت بصورت عمومی زراعتی است اما تحت اقتصاد ملی پلان گذاری شده صنعتی میشود . فشار زیادی بالای قوای برقی ، زغال ، ماشین باب ، فلزات ، نساجی ، مواد ساختمانی ، پوست اشیای چرمی و تیل انداخته شده است . تجارت عمده آن با ممالک کمونیستی صورت میگیرد . صادرات آن گندم ، سبزیجات مواد کیمیایی ، نقره ، نساجی ، پوست باب ، فلزات ، سمنت و ماشین باب است .

تاریخ و حکومت :- بلغاریا ها از نژاد سلاوها بوده در قرن هفتم میلادی در بلغاریا جاگزین شدند و در ۸۶۵ میلادی پیرو مسیح گردیدند . در ۱۲۹۳ م ترکها بلغاریه را اشغال کردند . در ۱۸۷۵ و در ۱۸۷۸ بمقابل ترکها شوریدند و در ۱۹۰۱ بشکل پادشاهی مستقل در آمد . در جنگ اول بالقان وسیع شد اما در جنگ اول جهانی چند ایالت خود را از دست داد . درین جنگ باقوای محور کمک میکرد . میثاق لوزین ۱۹۲۴ سر حد

بوتسوانا

زیاد وارد آمد . منابع وسیعه مس در کشور کشف گردیده است . توریسم در حال انکشاف است . شیرسیاه یال و غزال شکار میکنند .

عمده زیادی از مردمان بوتسوانا در کشور افریقای جنوبی کار می کنند و مقدار زیاد تولیدات گوشت آن هم به افریقای جنوبی بفروش میرسد . حکومت انگلستان کمکهای مادی قابل ملاحظه ای به آن می نماید .

در ۱۸۸۵ این کشور که در سابق بچوانالیند نام داشت در اثر تقاضای عده ای از سران آنکه مورد تهاجم مردمان بود در ایالت ترانسوال افریقای جنوبی واقع شده بودند بسه تحت الحما یکی برتانیه در آمد . در مارچ ۱۹۶۵ برتانیه به آن آزادی داخلی داد و در ۱۹۶۶ کاملاً آزاد گردید .

قانون اساسی بوتسوانا تبعیض نژادی را ممنوع قرار داده است .

پایتخت :- گابرون ، مساحت ۲۷۵۰۰۰ مربع میل نفوس به تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد ۵۷۶ ر ۰۰۰ ، بیرق آبی روشن با یک نیتة افقی سیاه حاشیه سفید در وسط ، واحد پولی : راند افریقای جنوبی معادل شصت افغانی . بوتسوانا در ۳۰ ستمبر ۱۹۶۶ از تحت الحما یکی برتانیه آزاد شد و در اکتوبر ۱۹۶۷ بسه عضویت ملل متحد در آمد .

بوتسوانا در مرکز افریقای جنوبی واقع بوده و اکثریت قاطع نفوس آنرا سیاه پوستان تشکیل میدهند . همسایگان آن جمهوریت افریقای جنوبی ، افریقای جنوب غربی و رودیشیا میباشد . در جنوب غرب این کشور صحرای کالاهاری واقع است . در شمال کشور دلدلزارها و زمین های زراعتی واقع است . در شرق کشور مسراتع برای مالداری وجود دارد . تولیدات گاو از صنایع عمده آنست ولی در اثر خشکسای پنجاهاله در ۱۹۶۷ به آن صدمه

بوروندي

غرب آن غدیر تانگانیکا و جمهوریت و دیموکراتیک کانگو واقع اند .
قبوه از پیداوار و صا درات مهم آنست مالداري و استفاده از پوست حیوانات رواج زیاد دارد . از بلجیم و ملل متحد کمک اخذ میدارد . عضو ملل متحد و موسسه کشورهای افریقائی است . نصف نفوس آن عیسوی است عده زیاد باقیمانده نفوس خدائی را بنام ایمانا می پرستند .

کیروندی ، سواهیلسی و فرانسوی از زبان های معمول است .

بولیویا

نام مملکت از سایمن بولیو ارناجی مشهور آن گرفته شده است .
چار دهمین قانون اساسی بولیویا که در ۱۹۶۱ به تصویب رسیده یک قوه اجرائیه قوی ملی ساختن معادن و اصلاحات زراعتی را در مملکت تامین میکند . رئیس جمهور برای مدت چار سال توسط آراء مستقیم و عمومی انتخاب میشود . مجلس سنای بولیویا شامل ۲۷ عضو است که برای شش سال خدمت میکنند و یک سوم اعضاء در هر دو سال تجدید میشوند . مجلس نمایندگان بولیویا ۶۸ عضو دارد که نصف اعضاء آن در هر دو سال تجدید می شوند . رئیس جمهور آن دو کتور بازاستنسورو که در ۱۹۶۴ برای سومین بار انتخاب شده بود در نومبر ۶۴ توسط یک گروپ به سر کردگی جنرال آرتونوبرطرف ساخته شد . در ماه جولای ۱۹۶۶ جنرال باری ینتوس آرتونو طی انتخابات پارلمانی بحیث رئیس جمهور ، انتخاب گردید طی ۱۹۶۷ مناقشات حکومت با کمونست ها ادامه داشت .

معارف و مذهب :- تعلیمات ابتدائی رایگان و اجباری است . بیسوادی اکابر که پنجاه و هشت فیصد تخمین میشود رو بکاهش است . هفت پوهنتون دارد : مذهب رومن کاتولیک عمومیت دارد ادیان آزاد است . زبان رسمی آن هسپانوی است .

دفاع :- دوره خدمت عسکری اجباری که در نزده سالگی شروع میشود تطبیق میگردد .

پایتخت :- بوجو مبو را . مساحت ۱۰۷۴۴ میل مربع ، نفوس (بقرار تخمین ۱۹۶۷ ملل متحد) ۳۲۷۴۰۰۰ پرچم . دو مقطوعه مایل ، ساحه سرخ در بالا و پائین ساحه سبز در چپ و راست ، خوشه گیاه بالای طبل در دایره سفید مرکزی واحد پولی فرانک معادل پنجاه پول .

شرح :- مملکت پادشاهی بو رونسیدی یک قسمت از متصرفات قدیم بلجیم تحت اداره ملل متحد که بنام روندا و بوروندی یاد میشود در اول جولای ۱۹۶۲ پا به آزادی گذاشت در شمال آن روندا در شرق آن تانگانیکا و در

پایتخت :- سوکر . مرکز حکومت : لاپاز . مساحت ۴۱۶۰۰۰ میل مربع نفوس : (بقرار تخمین ۱۹۶۷ حکومت) ، چار میلیون و یکصد و سی و شش هزار ، پرچم : سه پارچه افقی سرخ ، زرد ، سبز واحد پولی : پیسو (معادل چار افغانی)

شرح :- از طرف غرب محاط است به پیرو و چلی ، از طرف شمال و شرق به برازیل ، در شرق آن پراگوی و در جنوب آن ارجنتاین و قیسمت دارند . بولیو یا در سطح مرتفع مرکزی واقع بوده سه قله بلند ترین امریکا در آن قرار دارد . بیشتر از نصف نفوس آن را سرخ پوستان و سبزه فیصد آنرا سفید پوستان تشکیل داده اند . از جبهیل های مشهور آن تیتاکا کا است .

منابع و صنایع :- هفتاد فیصد نفوس آن مصروف زراعت اند . تولیدات آن کاکاو ، شکر ، قهوه ، جو ، برنج و رابر است .

استخراج معادن از صنایع مهمتر آن است ذخایر بزرگ حلبی ، نقره ، مس ، سرب ، جست ، سرمه بسموت ، طلا ، آهن ، نمک ، پورت و چرچنه در آن وجود دارد پانزده فیصد گیرد .

تولیدات حلبی جهان در بولیویا صورت میگردد .
تاریخ و حکومت :- بولیویا که وقتی جزء امپراطور قدیمی «انکان» بود برای قرون متعادی تحت اثر هسپانیه قرار داشت تا وقتی که در ششم اگست سال ۱۸۲۵ به آزادی نایل آمد .

بھوتان

نارنجی در بالا و قرمزی در پایان و یک پارچه و تری دارای شکل ازدهای سبز در بین هر دو

پایتخت :- تیمبو ، مساحت : هفده هزار میل مربع نفوس ۷۵۰۰۰۰ کشور بیرق قطعه مثلثی

قطعه ، واحدپولی : رویهٔ هندی معادل هشت باشد .

افغانی .
کشور پادشاهی بهوتان يك مملكت نيمه مستقلی است كه در مناطق شرقی هماليا در بين تبت از طرف شمال وبنگال غربی وآسام از طرف جنوب واقع شده است در غرب آن «سكيم» قرار دارد . پوناكا قلعهٔ است كه بصورت طبيعي استحكام فوق العاده ای دارد . باشندگان بهوتان مغل ها اندو به یکی از اشكال مذهب بودائی اعتقاد دارند .
مشتوليت عمدهٔ مردمان بهوتان را زراعت تشكيل ميدهد . توليدات عمدهٔ آن عبارت از برنج ، جواری ، تکه باب ، مشك ونيل می باشد .

پارا گوی

پایتخت :- اسونسیون . مساحت: ۱۵۷۰۰۰ میل مربع نفوس : (تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد) بیش از دو ملیون پرچم: سه پارچهٔ افقی سرخ ، سفید ، آبی در يك طرف پارچهٔ سفید نشان جنگی جانب دیگر آن يك شیر با يك جمله نقش است . (ویگانه پرچم جهان است كه هر دو طرف آن مختلف است) واحدپولی: گوارا نی معادل سی پول .
شرح :- یکی از دومملكت محاط به خشكه امریکای جنوبی است در شمال آن بولیویا وبرازیل در شرق آن برازیل وارجنتاین درجنوب آن ارجنتاین ودرغرب آن ارجنتاین وبولیویا واقع اند .

زمین آن برای مراتع وزراعت نهایت آماده است . کوهای آن از جنگلات غنی است یکی از مناطق بهترین جهان ازنگاه آبیاری است . دریای پراگوی درحدود ۱۸۰۰ میل قابل کشتی رانی است سرویس های منظم کشتی ها از بوینس ایرس وغیره شهر های نزدیک جریان دارد .

منابع وصنایع :- منابعچوب پوششفرآوان است آهن منگائیز ومس بو فرت وجود دارد اما استحصال نشده است . در حدود هفتادو پنج فیصد نفوس مصروف زراعت ومالمداری اند . جواری ، پنبه ، لوبیا تنباکو ومیوهجات فامیل نارنج زیاد میروید .صادرات عمدهٔ آن

پاكستان

پایتخت :- اسلام آباد ، مساحت : در حدود سه صد هزار میل مربع ، نفوس : نزدیک به یکصد ملیون ، پرچم : پارچهٔ سبز تاریك ، باپارچهٔ عمودی سفید نزدیک

پایه به هلال وستارهٔ پنج ضلعی سفید . واحد پولی : رویهٔ پاکستانی معادل هشت افغانی .
شرح :- مشتمل بر دو ساحهٔ شمال غربی

نایب السلطنهٔ بهوتان يك مهارا جا بنام چكمی دور جی وانگ جوك است . یگا نه ارتباط آن با خارج توسط سركی است كه به هندوستان میروند هند روابط خارجی آن را اداره میکند.بقرار موافقهٔ ۱۹۴۹ هند بهبهوتان سالانه پنجمصد هزار رویهٔ هندی وحقوق ترانسپورت از خاك هند داده است .
يك مجلس يكصدو سی عضوی دارد كه مشاور حكومت است .
در این كشور مدنیت شروع شده است و بسرعت پیش میروند .

گوشت گاو و دیگر مواد غذایی است ، پنبه و نخ ، چوب ، پوست حیوانات وتنباکو نیز صادر میکنند .
تاریخ و حكومت :- در ۱۵۳۵ ازمستملكات هسپانیه گردید . در ۱۸۱۱ آزادی خود رااز ارجنتاین وبوروگویی قانون اساسی دیموكراتيك خود را در ۱۸۷۰ به تصویب رسانید . در ۱۹۴۰ قانون اساسی آن تعدیل شد كه باساس آن انحصار مواد استهلاکی از بین رفته قیم تثبیت گردید .

كانگرس آن يك جرگه نی بوده هر عضو از ۲۵۰۰۰ نفوس نمایندگی میکند . بجایسنایك مجلس دولتی دارد ، رئیس جمهور كه باید رومن كاتو لیک باشد برای پنج سال انتخاب میشود . رئیس جمهور فعلی آن الفریدو ستروسنر می باشد . كه در ۱۹۵۴ انتخاب گردیده است ودر ۵۸ و ۶۳ مجدداً انتخاب شده است .

معارف ومذهب :- رومن كاتوليك مذهب عمده بوده دیگر مذاهب نیز آزادی دارند از هفت تا چهارده سالگی تعلیمات ابتدائی اجباری است .
زبان مردم هسپانوی بوده اما زبان قدیمی سرخپو ستان بنام گوارانی نیز استعمال می شود .

اول مسلمانها بحيث يك اقلیت احساس وجود نمودند در وقت خروج برتانوی هسا از هند (اگست ۱۹۴۷) ساحه هائیکه اکثریت مسلمان داشتند حکومت علیحده ای را بنسب دو مینیون در چوکات ممالک مشترک المنافع تشکیل دادند .

محمد علی جناح اولین گورنر جنرال آن بود .

جنرال محمد ایوبخان بعد از استعفای سکندر میرزا در ۱۹۵۸ رویکار آمد و در ۱۹۵۰ بحيث اولین رئیس جمهور منتخب حلف وفاداری کرد . نامبرده در انتخابات بعدی نیز پیروز گردید . قانون اساسی دوم پاکستان در ۱۹۶۲ تحت اجراء قرار داده شد نظر باین قانون حکومت ریاست جمهوری قدرت بیشتری را کسب کرد پارلمان یک طاقه فعلی پاکستان ۷۵ عضو از پاکستان غربی و ۷۵ عضو از پاکستان شرقی وسه سه عضو مخصوصی برای زنان پاکستان شرقی وغربی دارد . اصلاحات ارضی در ۱۹۵۹ شروع گردید .

معارف و مذهب :- در حدود هشتاد فیصد مردم مسلمان اند ، ده میلیون هندوها و هفت صد هزار عیسویان نیز در آن بسر میگردند . پارسی ها و بودائی ها هم به تعداد کم در آن موجود اند تعلیمات ابتدائی اجباری و رایگان است .

ده پوهنتون دارد اردو وینگالی دربین السنه زیادی که در پاکستان مروج است بحيث السنه ملی قبول گردیده و زبان رسمی انگلیسی است .

دفاع :- قوای زمینی ، هوائی و بحری دارد خدمت عسکری اختیاری است . **عضوء** پیمان نظامی جنوب شرق آسیا یعنی سیاتو است . همچنان عضویت پیمان نظامی مرکزی یعنی سنتو را دارد . با ترکیه و امریکا پیمان های نظامی دفاعی دارد .

پیمان های دیگر همکاری را نیز با امریکا ترکیه ، ایران و جمهوریت مردم چین بامضأ رسانیده است .

امریکا تا سال ۱۹۶۵ به پاکستان چهار میلیارد دالر کمک اقتصادی و نظامی داده بود .

و شمال شرقی نیم قاره هندوستان است که در حدود هزار میل از هم دور افتاده اند در شمال و شمال غرب پاکستان غربی پشتونستان و ایران ، در جنوب شرق آن هندوستان در جنوب آن بحیره عرب و در شمال شرق آن منطقه کشمیر واقع است . مساحت پاکستان شرقی ۵۴۵۰۱ میل مربع بسوده متشکل از بنگال شرقی است . در غرب و شمال آن هندوستان و در شرق آن بر ما و در جنوب آن خلیج بنگال واقع است . در پاکستان غربی هشتاد فیصد مردم مصروف زراعت اند . طولترین دریای پاکستان غربی سند است که از دامنه های همالیا تابحیره عرب امتداد دارد .

در یاهای دیگر آن (راوی) ، (جهلم) و چناب است که بطرف جنوب غرب جریان دارند .

در شمال این منطقه کوه (کی دو) که دومین قله مرتفع جهان است و ۲۸۲۵۰ فتن ارتفاع دارد واقع شده است آب و هوای آن خشک بوده باران کم دارد تابستان های آن بسیار گرم است . پاکستان شرقی دلتا های بزرگی دارد که در دهانه های دریاهای گنگاوبرهما بورترا جمنا در خلیج بنگال واقع شده اند . در وقت مونسون بیشتر از صد انچ بارش دارد . پایتخت جدید پاکستان نزدیک راولپندی جدید اعمار میگردد .

منابع و صنایع :- برنج و گندم ، جو پنبه ، چای ، تنباکو ، نیشکر اهمیت عمده دارند گوگرد ، نمک ، گاز ، پترول ، زغال سرمه و سلیکا ا زمعدان آن است . تولید جوت پاکستان از همه ممالک بیشتر است . تکه های نخی از صادرات عمده آن بعد از جوت میباشد . انساج پشمی ابریشمی سندی نیز در پاکستان غربی تولید میشود . کود مصنوعی و رنگها از تولیدات دیگر آنست . در پاکستان شرقی جای زیاد تر تولید میگردد .

تاریخ و حکومت :- در تاریخ پنج هزار ساله نیم قاره هند اشتراک دارد . اعسراب در ۷۱۱ عیسوی بر هند هجوم آوردند ودین اسلام را رایج کردند . بعد از جنگ عمومی

پانامه

پایتخت :- مستطیلی متشکل از چار پارچه سفید با ستاره آبی ، آبی ، سفید ، سفید با ستاره سرخ و سرخ است . واحد پولی : بالبو

پایتخت :- پانامه مساحت : ۲۸۵۷۶ میل مربع ، نفوس : (تخمین ۱۹۶۵ ملل متحد) یک میلیون و دوصدو هفتادو هفت هزار

معادل چهل و پنج افغانی .
شرح : - جمهوریت پانامه تنگنای پانامه را احتواء میکند و امریکای مرکزی را با جنوبی وصل میسازد .
 ۷۱۷ میل در شمال شرق (گرابیسن) ساحل دارد . در شرق و جنوب با کولومبیا در غرب و شمال با کوستاریکا سرحد داشته توسط منطقه کانال پانامه بدو حصه تقسیم شده است .

در ۱۹۶۷ اضلاع متحده امریکا و پانامه سه قرار داد را تسوید کردند که به اساس آنها حکومت امریکا تسلط خود را بر کانال پاناما به یک دستگاه مشترک امریکائی و پانامائی واگذار می شد ، امکانات ساختمان یک کانال جدید مطالعه می گردید و امریکا امور دفاع نظامی کانال را به عهده میگرفت . این قرار داد ها هنوز توسط حکومت هردو کشور تصویب نگردیده است .

معارف و مذهب : - مذهب رومن کاتولیک رایج بوده اما مذاهب دیگر نیز وجود دارد . تعلیمات در بین سنین هفت تا پانزده سالگی اجباری است . زبان رسمی هسپانوی و استعمال آن اجباری است . پوهنتون ملی آن در شهر پانامه واقع است .

پرتگال

است . از تولیدات مهم صنعتی آن تکه باب ، ظروف ، مواد کیمیائی ، کاغذ و شیشه باب است . صادرات آن شامل کارک ، شراب ، ماهی قطی شده ، کشمش و غیره میباشد . پرتگال در سال ۱۹۶۵ در اولین سال پلان پنجساله دوم انکشاف اقتصادی خود قرار داشت . پلان اول به سیستم حمل و نقل و مخابرات آن انکشاف وسیعی دارد .

تاریخ و حکومت : - در زمان معراج فتوحات اسلامی تحت نفوذ عرب ها بود . از قرن دوازدهم بعد یک دولت مستقل شاهی بود ، انقلاب ۱۹۱۰ باعث برقراری رژیم جمهوری گردید . قانون اساسی جدید آن در ۱۹۳۳ با مراجعه با آراء عمومی تدوین و چندین مرتبه تعدیل گردید و مجلسی که هر کدام یکصد و بیست عضو دارد موجود است و اعضای شورای ملی توسط انتخابات مستقیم روسای فامیل بدون در نظر گرفتن جنس تعیین میشوند و شورای مذکور قدرت مقننه دارد مجلس دومی بشورای ملی مشوره داده و در موارد اقتصادی و اجتماعی فعالیت میکند .

رئیس جمهور برای هفت سال انتخاب میشود

منابع و صنایع : - جنگلات انبوه دارد . و چوب کاج را صادر میکند ، تنها نصف زمین های حاصلخیز قابل زرع ، کشت میشود . مالداری رایج است . قهوه و برنج تولید میشود . از صادرات عمده آن کیله کا کاو شکر و سمنت است . تجارت آن عمدتاً با ایالات متحده صورت میگیرد .

تاریخ و حکومت : - در ۱۵۰۱ هسپانیه ساحل آنرا کشف کرد . در ۱۸۲۱ هسپانیه پانامه را به کولومبیا تسلیم کرد از ۱۸۵۵ تا ۱۸۸۵ خود مختار بود . بعد از آن مستقیماً توسط کولومبیا تحت اداره گرفته شد . در ۱۹۰۴ به آزادی رسید . در همان سال پانامه

پایتخت : - لزیب ، مساحت : ۳۵۴۶۶ مربع میل ، نفوس (تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد) نه ملیون و دوصدو هجده هزار ، پرچم : پارچه های عمودی سبز ، سرخ بانقش سبز . در مرکز واحد پولی : ایسکود معادل یک افغانی و پنجاه پول .

شرح : - قسمت غربی شبه جزیره آئیریا را در اروپا اشغال کرده است . در شرق و شمال محاط است به هسپانیه و در جنوب و غرب آن بحر اطلس واقع شده است . دو جزیره متعلق آن بنام های ازور و مادیرا واقع بحر اطلس شمالی نیز عین سیستم اداری پرتگال را دارند . پرتگال یک مملکت کوهستانی است دو سوم زمین زرع میگردد .

منابع و صنایع : - گندم ، جو ، جواری و برنج از حیوانات عمده آن است از تاکستان های آن انگور و شراب تولید میکنند . تیل زیتون و میوه جات به کثرت موجود است . نوزده فیصد را جنگلات نشتر ، بلوط و کارک پوشانده است .

معادن آن شامل زغال ، سرب ، مس ، قلعی ، کاؤولین ، گوگرد ، لیتیم و تیتانیم

مذهب وجود دارد. تعليمات ابتدائي اجباري است. چار پوهنتون دارد. موسسات تعليمي مختلفه ديگر نيز زياد است که شامل مکاتب فني، هنري و موسيقي نيز ميباشد.

دفاع :- خدمت عسکري بين بيست تا چهل و پنج سالگي اجباري است بحريه کوچک دارد. قواي هوائي زميني دارد که باتجهيزات عصري مجهز است در جنگ دوم جهاني باامريکا و انگلستان کمک کرد از اعضاي موسس ناتو است.

شود از ١٩٥٩ ببعده طريقيه انتخاب عبارت از انتخاب توسط نمايندگان يعني هر دو مجلس و نمايندگان نواحی مختلفه پرتگال ميباشد از ١٩٣٤ ببعده حزب اتحاديه ملي برسر اقتدار است.

رئيس جمهور فعلي پرتگال ادميرال توماز مي باشد که در ١٩٦٥ دوباره انتخاب گرديده است. صدراعظم آن سالازار ميباشد که از ١٩٣٢ ببعده صدراعظم است.

معارف و مذهب :- رومن کاتوليك مذهب اساسي پرتگال را تشکيل داده اما آزادي

متصرفات پرتگال

جزاير دماغه سبز :- پانزده جزيره در اطلس شمالي ميباشد ساحه مجموعي آنها بيشتر از ٢٠١٥٤٩ است. قهوه، ادويه، پوست ميوه و حيوانات دارد.

گينيای پرتگال :- در ساحل غربي افريقا بين سنيگال و گايانا يك مساحت ١٣٩٤٨ ميل مربع و نفوس بيشتر از (٥٤٩٠٠٠) دارد. صادرات عمده آن موم روغنيات عاج و پوست است. بندر مهم آن بيسو نام دارد.

جزاير سان توم و پرنسيپ :- در خليج گينيا واقع و تحت اداره يك گورنر قرار دارد کمتر از شصت و چار هزار نفوس دارد کاکاو قهوه، کبره، روغن نباتي و ککين از پيداوار آن است.

ماگاو :- در دهانه درياي کانتون چين قرار داشته بيشتر از يك صده پنجاه هزار نفوس دارد تجارت عمده آن با چين صورت ميگيرد.

تيمور پرتگال :- جزيره تيمور واقع در شمال استراليا جزيره کوچکی است که کمی بيشتر از پنج صد هزار نفوس دارد. قهوه، کبره و موم از صادرات آن است پايتهخت آن ديلي نامدار.

انگولا :- هزار ميل در امتداد جنوبي کانگو با بحر سرحد ميسازد. اداره آن توسط يك گورنر جنرال صورت ميگيرد که اختيارات فوق العاده دارد. يك شوراي انتخابي تقنيني نيز دارد. از ١٥٧٥ ببعده به تصرف پرتگال در آمده است مساحت انگولا (٤٨٣٥١) ميل مربع و نفوس آن چهار اعشاريه ٩٣٦ مليون است که از اين جمله تنهادوصدو پنجاه هزار نفر اروپايي اند. پايتهخت آن لواندا نام دارد.

پيداوار مهم آن قهوه، الماس، جوازي، ماهي، شکر، پنبه حيوانات روغني، عاج، گاو، تنباکو و رابر است از معادن مختلفه غني است طلا و نفت کشف گرديده است.

الکول، تکه هاي نخي، ماهي، کاغذ، بوت، صابون، شکر و تنباکو توليد ميکند.

موزامبيق :- از دماغه ديلا گوتا اتحاد افريقاي جنوبي در شرق افريقا امتداد دارد (٢٩٧٧٣١) ميل مربع مساحت و نزديک به هفت مليون نفوس دارد. پايتهخت آن لورينگو مارکيس نام دارد.

پيداوار مهم آن سمنت، آرد، شکر، پنبه، کبره و موم است معادن شامل ذغال، طلا، نقره و يورانيوم ميباشد.

بو ليند

هاي طولاني آن بوده توسط کانال (بيد کورچ) بهم وصل شده اند. از بنادر مهم آن گدينيا و گرانسک است.

منايع و صنايع :- چهل و پنج فيصد نفوس مشروف زراعت اند.

گندم، جو، کچالو، لبلبو و تنباکو ميرويد، نساجي، مواد کيمياوي، چوب کاري و فلز کاري از صنايع مهم آن است. صنايع جديد آن مورتسازي، تراکتور سازي، ماشين آلات نسج

پايتهخت :- وارسا. مساحت (١٢٠٦٦٤) ميل مربع نفوس : ٣١٦٩٨٠٠٠ پرچم : ذوپارچه افقي سفيد و سرخ واحد پولی : (زلوتي) (٤ زلوتي معادل ده افغاني)

شرح :- يك جمهوريت کمونيستي اروپاي مرکزی است. در شمال درياي بالتیک و اتحاد شوروي در شرق آن اتحاد شوروي در جنوب آن چکوسلواکيا و در غرب آن آلمان غربي واقع است. درياهاي (وستولا) و (ادرا) از دريا

به تصرف اتحاد شوروی در آمده بود پولیند تقریباً چهل هزار مربع میل از خاک جرمینی را متصرف شد .

باساس قانون اساسی ۱۹۵۲ پولیند بحیث یک جمهوریت مردم درآمد که اختیارات عمده آن بدست پارلمان میباشد و اعضای پارلمان برای مدت چارسال توسط آراء سری انتخاب میشوند . پارلمان آن که بنام سیم یاد میشود یک شورای دولتی و یک شورای وزراء را انتخاب میکند رئیس جمهور پولیند جنرال ماریهیان سکی نام دارد .

معارف و مذهب: تعلیمات رایگان و اجباری است هفتاد و شش موسسه تعلیمات عالی وجود دارد . پوهنتون های مشهور آن وارسا، لودز ، تورن ، پوزنان کراکو ، لوبین (وراکلا) اند مذهب عمده رومن کاتولیک است .

دفاع: عمر خدمت عسکری بین بیست و پنجاه سالگی قرار دارد . قوای بوری ، بحری و هوایی دارد .

کلیه صنایع عمده سازی و طیاره سازی است صنایع عمده پولیند بوده و تحت اشغال آلمانی شده است .

تاریخ و حکومت: تاریخ پولیند از سال ۱۹۱۶ شروع میشود در طول دوران چاردهالی هفدهم کشور تحت اشغال آلمان بود . بعدتر، در سالهای ۱۷۷۱ تا ۱۷۹۵ و ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۵

بین پروس، روسیه و استریا و جرمنی و روسیه تقسیم گردید . در جنگ جهانی اول در معرض تاخت و تاز قشون اطریشی و جرمنی قرار گرفت و در ۱۹۱۸ اعلان آزادی آن توسط میثاق های ورسای وریگا به رسمیت شناخته شد . در ۱۹۳۹ آلمان نازی و اتحاد شوروی بر آن تاختند و پولیند را بین خود تقسیم کردند . آلمانها بالاخره خارج گردیدند و در انتخابات ۱۹۴۷ پولیند تحت رهبری کمیته ملی آزادی پولیند حکومت جدیدی در آن رویکار آمد . وبعوض مساحت (۶۹۸۶۰) میل مربع که از خاک پولیند

پیرو

برنج ، کچالو ، جو و تنباکو نیز تولید میشود . جواری غذای عمده بومیان است . اینهارشقه نیز میرویانند . ماهیگیری از صنایع نهایت عمده بوده و پیرو از تهیه کنندگان درجه اول غذائی ماهی جهان است کوهای آن مملو از معادن است . ویندیم و مس بکثرت وجود دارد . صنایع فولاد روبه انکشاف است .

صادرات عمده : پنبه ، محصولات ماهی پترول خام و مشتقات آن ، شکر ، مس و آهن خام است . ماشین باب و عرارجات را وارد میکند ، تکه باب ، مواد کیمیایی و رنگها نیز از واردات پیرو است .

تاریخ و حکومت: قبل از تجاوزفرانسسکو پیزاروی هسپانوی در ۱۵۳۲ سلطنت (انکا) متشکل از طرف بومی ها دوام داشت . در ۱۵۳۳ فرانسسکو شاه بومی پیرو را که اتاهوالیا نام داشت مجبور ساخت اطاقسی را مملو از طلاکنده و بعد وی را کشته و بومیها را به غلامی خود در آورد . در ۱۵۳۵ شهر لیما را بنا نهاد و در ۱۵۳۷ بندر تالاورا تشکیل کرد . در ۱۵۴۱ پیزار و در هنگام جنگها با بومی ها و رقبای هسپانوی به قتل رسید . بعد لیما بحیث مرکز وایسرا های هسپانوی

پایتخت: لیما ، مساحت ۴۹۶۲۲۲ میل مربع نفوس . هوزده میلیون و دوازده هزار پرچم سه پارچه عمودی سرخ سفید ، سرخ با نقش زرد در پارچه سفید واحد پولی : سول معادل یک افغانی و هشتاد پول .

شرح: در ساحل بحر الکاھل امریکای جنوبی واقع بوده در شمال آن ایکوادور در شمال شرق و شرق آن کولومبیا و برازیل و در جنوب شرق آن بولیو یاقرار دارد . در قسمت جنوبی ترین آن جمهوریت چلی واقع است (۱۴۱۰) میل ساحل دارد . یکنه تعداد کوهای مرتفع دارد که ارتفاع آنها به بیشتر از بیست و دو هزارافت میرسد . در حدود (۲۳۰۰) میل دریای امازون قابل کشتی رانی است . شهر لیما پایتخت پیرو که بنام (شهرشاهان) یاد میشود از مراکز تجارتنی بزرگ آن اسد کالا واز بنادر مهم آن میباشد . چند شهر پیرو اهمیت باستانی دارد .

منابع و صنایع: در حدود پنجاه و هشت فیصد مردم مصروف زراعت و مالهداری اند که چهل و هفت فیصد صادرات پیرو را تهیه می کنند . پنبه از تولیدات مهم زراعتی پیرو است . پشم ، پوست ، شکر ، قهوه ،

چهل و هفت فیصد مردم را بومی‌ها و بقیه را سفید پوستان و یک فیصدی کم را چینائی‌ها سیاهان و جاپانی‌ها تشکیل میدهد .

از ۷ تا ۱۴ سالگی تعلیمات ابتدائی رایگان و اجباری است پوهنتون سان مارکوس از قدیم ترین پوهنتون های نیم کره غربی است .

هشت پوهنتون دیگر دارم . لسان رسمی هسپانوی است .

دفاع :- دوسال خدمت فعال عسکری . پنج سال در احتیاط اول پنج سال در احتیاط دوم و بیست سال در گارد ملی اجباری است قوای بحری و هوایی عصری دارد .

باقی ماند تا اینکه در ۱۸۲۱ حوزه دوسان مارتین ارجنتائینی آنرا جزو خاک خود ساخت . در ۱۸۲۴ هسپانیه آزادی پیروزا برسمیت شناخت . در ۱۹۲۳ قانون اساسی آن به تصویب رسید که بر حسب آن یک رئیس جمهور و دو معاون رئیس جمهور باساس آراء مستقیم برای شش سال انتخاب میشوند یک مجلس نمایندگان و یک سنا دارد که اعضاء اولی باید بیشتر از بیست و پنج و دو می بیشتر از سی و پنج سال عمر داشته باشند .

معارف و مذهب :- از مذهب رومن کاتولیک حمایت میشود اما آزادی مذهب وجود دارد .

تانزانی

تولیدات عمده آن را پنبه ، قهوه ، پوست حیوانات ، عوم و عسل تشکیل میدهد .

الماس ، سرب ، طلا ، نمک تونگستن نیز از پیداوار آن است تاریخ تانگانیکا نهایت قدیمی است و فوسیل های قبل التاریخ زیاد در آن کشف شده است . عرب ها در قرن هشتم میلادی در آن پا گذاشتند . کاشفین هسپانوی و ملاحان غربی در حدود ۱۵۰۰

میلادی در آن راه یافتند . در ۱۸۸۵ جرمن‌ها ازرقای جرمنی شرقی را به شمول تانگانیکا تشکیل دادند . بعد از جنگ اول انگلیس‌ها تحت نظارت جامعه ملل آن را اداره میکردند . نفوس آنرا بیشتر (بانتوها) تشکیل میدهند . ولی نفوس بیشتر زنجبار را مسلمانان تشکیل میدهند . از تولیدات بسیار مهم آن (میخک) و تیل آن است . در تاریخ زنجبار پر تگالی ها سهم داشتند که برای دو قرن بر آن حکمرانی نموده و در حوالی سال ۱۷۰۰ عیسوی توسط اعراب از آن سرزمین رانده شدند . در سال ۱۸۵۶ یک سلطنت مستقل شد و در ۱۸۹۰ تحت حمایت انگلستان درآمد . تا اینکه در ۱۹۶۳ در داخل ممالک مشترک المنافع آزاد گردید و عضو ملل متحد شناخته شد و در ۲۶ اپریل ۶۴ با تانگانیکا متفق شده تانزانی را تشکیل داد .

در ۱۹۶۷ حکومت تانزانی همه بانکها و اکثر صنایع را ملی ساخت بعضی از صنایع را حکومت کامل تحت اداره خود گرفت . علاوه برین حکومت امر کرد بعد ازین تاجای ممکن زبان سواحلی بجای زبان انگلیسی در امور رسمی استعمال شود .

پایتخت :- دارالسلام . مساحت : مجموعی ۳۶۳۷۰۸ میل مربع ، نفوس (بقرار تخمین ۱۹۶۵ حکومت) د هملیون و پنجصد و هفتاد و هشت هزار و یکصد بیوق سه پارچه مایل سبز و سیاه و آبی که به تریسه های زرد از هم جدا شده اند . واحد پولی : شلنگ تانزانیائی معادل شش و نیم افغانی .

شرح :- این جمهوریت متحده در سال ۱۹۶۴ بوجود آمد . جولیس نایریری رئیس جمهور تانگانیکا بحیث رئیس جمهور و عبید عمانی کاروم رئیس حکومت انقلابی زنجبار بحیث معاون رئیس جمهور انتخاب گردیدند .

باساس این پیمان امور دفاعی و خارجه و خدمات اجتماعی به حکومت مرکزی دارالسلام تعلق گرفت اما هر دو حصه بحیث ساحه های جداگانه باقی ماندند .

پایتخت تانگانیکا دارالسلام و نفوس آن بیشتر از ده ملیون است ، و در ۱۹۶۱ در چوکات ممالک مشترک المنافع به آزادی کامل خود رسید . پایتخت زنجبار شهر زنجبار است و نفوس آن سه صد و بیست هزار میباشد . یک سلطنت تحت اداره پرتانیه بود و جزیره‌ای است که از سواحل شرقی افریقا بیست و سه میل دور تر واقع شده است .

حدود تانگانیکا چنین است : در شمال آن یوگندا و کینیا در شرق آن بحر هند در جنوب آن موزنبیق ، ملاوی و زمبیا و در غرب آن جمهوریت کانگو قرار دارد .

تایلیند (سیام)

در سال ۱۹۳۲ يك انقلاب بدون خونریزی در آن صورت گرفت اما رژیم شاهی تغییر نیافت تا اینکه در ۱۹۵۰ اعلیحضرت فومیفون ادولت رسماً پادشاه شده قانون اساسی دوره انتقالی را در ۱۹۵۹ به وجود آورد و تاحال براساس فرامین شاهی حکومت مینماید. قانون اساسی دایمی تا هنوز ساخته نشده است .

حکومت تایلیند چند بار تغییر کرد . در ۱۹۶۳ جنرال تانوم کیتی کاپورن صدر اعظم شد . در ۱۹۶۷ اغتشاشات مربوط به دست چپ در کشور پیدا شد . طی همان سال در حدود چهل هزار عساکر امریکائی که اکثر شان مربوط قوای هوایی بودند در تایلیند مرکز داشتند . امریکا حملات هوایی خود را بر ویتنام شمالی قسماً از میدان‌هائی که در تایلیند بهمین مقصد اعمار کرده‌است، اجراء مینماید .

معارف و مذهب :- تعلیمات در بین‌سنین ۸ - ۱۵ جبری است . پنج پوهنتون دارد که شامل پوهنخی های تربیوی و مکاتب حرفوی است. زبان مردم «تای» است که ازسانسکرت مشتق شده است . مذهب مردم بودائی است.

دفاع :- قوای مسلح تایلیند به هشتاد و پنج هزار نفر میرسد که شامل قوای پولیس (چهل هزار) قوای عسکری ، قوای هوایی و قوای بحری است .

پایتخت :- بنکاک ، مساحت : ۲۰۰۱۴۸ میل مربع ، نفوس سی و یک میلیون و پنجصد و هشت هزار ، پرچم : پارچه های افقی برنگ سرخ ، سفید آبی ، سفید ، سرخ عرض پارچه آبی دوچند دیگران ، واحد پولی : بات معادل دوافغانی و بیست و پنج پول .

شرح :- کشور پادشاهی مشروطه تایلیند در جنوب شرق آسیا واقع بوده و محدود است به برما در شمال غرب و غرب . لاوس در شمال و در شرق ، کمبودیا در جنوب شرق و خلیج سیام در جنوب و در شرق و همچنان تاملایا امتداد دارد . بنکاک يك شهر نهایت مودرن در جنوب شرق آسیا است .

منابع و صنایع :- جنگلات زیاد دارد . نود و یک فیصد نفوس آن مصروف زراعت است . زغال ، قلعی ، منگانهز ، تونگستن و سیماب یافت میشود . از حیوانات عمده آن برنج است که غذای اساسی مردم تایلیند را تشکیل داده و صادرات آن پنجاه فیصد اسعار خارجی را در مملکت جلب میکند . حیوانات دیگر در آن به کثرت میروید . صنایع ایکه در آن سرمایه گذاری خارجی تشویق میشود وجود دارد از قبیل بسته کاری موتر، دواسازی نساجی و سامان برقی .

تاریخ و حکومت :- کشور تایلیند یکی از پادشاهی های قدیمی بوده از نظر مهندسی زیبا و جالب خود شهرت دارد .

ترکیه

ترکیه آسیائی در غرب محاط است با بحیره ایجه در جنوب با بحیره ایجه مدیترانه ، سموریه ، و عراق ، در شمال با بحیره سیاه و در شرق با اتحادشوری و ایران . ترکیه مرکزی يك سطح مرتفع بزرگ است که تابستان های گرم و خشک و زمستانهای سرد و یزبرف دارد . در شمال شرق و جنوب توسط کوهها احاطه شده است . امیرازبندر مهم آنست . سمسون ، ترابزون و غیره از بنادر ترکی بحیره سیاه است .

منابع و صنایع :- در حدود هفتاد و هفت فیصد نفوس عواید زراعتی دارند که توسط کاشت تنباکو ، حیوانات ، پنبه ، زیتون و تولید پشم ، ابریشم ، انجیر ، هر قسم میوه ، شکر و تریاک برای مقاصد طبی بدست می آورند .

پایتخت :- انقره ، مساحت : ۲۹۶۵۰۰ میل مربع ، نفوس (تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد): سی و دو میلیون و نه صد و یک هزار ، بیرق هلال و ستاره پنج شاخه سفید در زمین سرخ رنگ .

واحد پولی لیره (صد پیاستر) معادل پنج افغانی .

شرح :- ترکیه که در ۱۹۲۳ شکل جمهوری گرفت هم در اروپا و هم در آسیا قرارداد. در اروپا در شمال آن بلغاریه ، در غرب آن یونان و بحیره ایجه و در شرق آن بحیره سیاه قرار دارد . از ترکیه آسیائی توسط آبنای باسفورس جدا میشود . همچنان در غرب آن بحیره مرمره و داردانیل که در بعضی جاها از يك تاجار میل وسعت دارد قرار دارد .

بزرگ ترکی بحیث اولین رئیس جمهور ترکیه اعلان گردید . و در ۱۹۲۴ خلافت ترکی از بین رفت . قانون اساسی موجوده ترکیه که در سال ۱۹۶۱ به تصویب رسیده طرفداریک حکومت پارلمانی ملکی میباشد که حقوق بشری را حفظه و خطاهای قوای اجرائیه را مراقبت و بیک پارلمان دو اطاقه را تضمین نماید .

مجلس سنای ترکیه ۱۷۲ عضو و شورای ملی آن ۴۵۰ عضو دارد . رئیس جمهور تنها برای یک دوره هفت ساله انتخاب میگردد . رئیس جمهور فعلی جنرال جودت سونای است که در ۲۸ مارچ ۱۹۶۶ - انتخاب شد . ترکیه عضو پیمان سنتو ، ناتو ، ملل متحد و شورای اروپا میباشد .

معارف و مذهب :- مذهب و دولت از همدیگر جدا اند . در حدود نود و هشت فیصد ترکها مسلمان اند . معارف اجباری و رایگان و مذهبی درستین هفت تا دوازده رایگان و اختیاری در مدت لیسه است . پوهنتونهای ترکیه عبارتند از پوهنتون های استامبول ، انقره ، ازمیر و ارض روم .

دفاع :- خدمت عسکری اجباری است و ترکیه قوای زمینی زیادی به پیمان اطلس میدهد . بقرار موافقتنامه ۱۹۵۳ ترکیه ، یونان ، و چکو سلواکیا در پیمان دفاعی بالقان سهیم اند . پیمان دفاعی دیگری را با امریکا در ۱۹۵۹ عقد نموده است .

ترینداد و توباگو

(که توسط گورنر جنرال تعیین می شوند) و ۳۶ نفر اعضای مجلس نمایندگان (که از طرف مردم انتخاب میگردد) تشکیل گردیده است . مملکت مذکور عضو ملل متحد و ممالک مشترک المنافع است .

تجارت و وارداتی قوی از انگلستان دارد . صادرات آن اکثر به امریکا میرود . از صادرات آن پترول ، شکر ، قیر ، مشروبات ، کاکاو قهوه ، کبله ، لیمو ، سمنت و غیره میباشد . توریزم منبع مهم عایدات آن است .

نفوس آن مخلوط است چپلو چهار فیصد سیاهپوست ، ۳۶ فیصد هندی و بقیسه لیبانی ، سوریایی ، چینیایی و سفیدپوستان از نگاه مذهب ۷۰ فیصد عیسوی ۳۰ فیصد هندو و ۶ فیصد مسلمان است .

تعلیمات ابتدایی و ثانوی تا هجده سالگی پارلمان آن مرکب از ۲۴ نفر اعضاء سنا رایگان است . یک یونیورسیتی و انستیتوت

چهل میلیون جریب زمین ترکیه راجنگلات پوشانیده است .

ذخایر بزرگ زغال ، آهن مس ، پترول و کروم موجود است و ترکیه از بزرگترین مولدین کروم بحساب میرود ، سرب ، رنگ ، نقره ، سیما ، گوگرد و غیره نیز وجود دارد .

اولین پلان پنجساله اقتصادی ترکیه در ۱۹۶۲ آغاز گردید که حاوی انکشاف زراعت ، صناعت معادن و غیره میباشد .

از تولیدات مهم آن تکه های ابریشمی ، پشمی و نخی بوده آهن ، فولاد ، شکر ، بوت ، اسباب دفتر ، ماهی قطی شده ، سمنت ، کاغذ ، شیشه باب و غیره میباشد . در تولید سلاح در شرق میانه درجه اول است . صادرات آن را تنباکو ، پنبه میوه خشک ، آهن ، مس ، ووهیر ، حبوبات ، حیوانات از قبیل گوسفند و گاو (کروم) و حبوبات روغنی تشکیل میدهد .

تاریخ :- تاشروع جنگ جهانی اول امپراطوری عثمانی ترکیه شامل ترکیه اروپائی ، اناتولیه ، سوریه ، لبنان ، عراق ، اردن ، فلسطین عربستان ، یمن و جزایر بحیره ایجه بود .

در جنگ جهانی اول ترکیه با قوای محور پیوست و شکست آن باعث شد که بسیاری از سرزمین های آن از دست برود و سلطنت سقوط کند . در ۱۹۲۳ کمال اتاترک زعیس

پایتخت :- پورت اف سپین ، مساحت ۱۹۷۹ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۶) یک میلیون ، پرچم : زمین سرخ باخط سیاه حاشیه سفید که از گوشه چپ بالایی جانب گوشه راست پایین امتداد دارد واحد پولی دالر ترینداد و توباگو معادل بیست و پنج افغانی .

ترینداد با مساحت ۱۸۶۴ مربع میل جنوبی ترین جزیره مجمع الجزایر غرب الپند است که تقریباً هفت میل بشمال شرق و نیزیولا واقع میباشد و در ۱۴۹۸ توسط کولمبس کشف گردیده است . توباگو جزیره کوچک دارای مساحت ۱۱۶ مربع میل به بیست و ملی شمال شرق ترینداد واقع است . ترینداد و توباگو از ۱۸۰۲ تحت استعمار برتانیه بودند در ۱۹۶۲ به آزادی نایل آمدند . یک گورنر جنرال از مقام سلطنت برتانیه نمایندگی میکند .

پارلمان آن مرکب از ۲۴ نفر اعضاء سنا رایگان است . یک یونیورسیتی و انستیتوت

تخنیکي دارد .
 ترينداد مدعي اختراع دسته موزيك فولادی (آلاتي که از بېرل های تیل ساخته شده اند) غزل های کالیپسو و رقص لنبومی باشد .
 توریزم يك منبع عمده عایدات آن است .
 تراینداد عضو مؤسسه ملل متحد ، ممالك مشترک المنافع و مؤسسه کشور های امریکائی است .

توگو

پایتخت :- لومه ، مساحت : ۲۰۴۰۰ مربع میل ، نفوس (تخمین ۱۹۶۷ ملل متحد) يك ملیون و ششصد و هشتاد هزار ، پرچم : پارچه های افقی سبز و زرد با مربع سرخیکه در میان آن ستاره سفید نقش است واحد پولی فرانک معادل هجده پول .
 جمهوریت توگو که در ۱۹۶۰ به آزادی رسید يك قسمت توگولیند جرمنی بود که در ۱۹۱۴ تسلیم شده و توسط فرانسه وزیر نظر ملل متحد در سال های ۱۹۴۶ الی ۱۹۶۰ اداره میشد . در قسمت سواحل غربی افریقا

تونس

پایتخت :- تونس ، مساحت ۵۸۰۰۰ میل مربع ، نفوس (تخمین ۱۹۶۷ ملل متحد) و چار ملیون و ششصد و هفتاد و پنج هزار پرچم سرخ با يك هلال و يك ستاره سرخ در يك دایره سفید . واحد پولی : دینار معادل نود افغانی .

شرح :- تونس يك تحت الحمایگی قدیم فرانسه که در ۱۹۵۷ به آزادی رسید . در ساحل شمالی افریقا واقع شده است . در شمال و شرق آن بحیره مدیترانه ، در جنوب شرق آن لیبیا در جنوب آن صحرای اعظم و در غرب آن الجزایر واقع است . باشندگان اساسی آن را اعراب و بربرها تشکیل میدهند .

منابع و صنایع :- زراعت عمومیت دارد ، مالداری زیاد رواج دارد ، خاک زرخیز آن مقدار زیاد گندم ، جو ، خرما ، زیتون ، زردآلو ، بادام ، انجیر ، شفتالو ، سبزیجات شیردر و رشقه حاصل میدهد . فوسفور ، آهن سرب و جست زیاد دارد .

از صنایع مهم آن قطی سازی ، تولید کود مصنوعی ، قالین بافی ، کمپل بافی ، بوت دوزی و تولید مواد ساختمانی است . از صادرات مهم آن تیل زیتون ، شراب ، آهن خام ، سرب ، سنگ گوگرد ، و حبوبات است .

پلان ده ساله انکشافی آن در ۱۹۶۲ آغاز گردیده است .
تاریخ و حکومت :- تونس دولت بربری قدیم که بعدتر توسط ترکها اداره میشد در

۱۸۸۱ تحت تصرف فرانسه در آمد .
 از ۱۹۴۷ - الی ۱۹۵۶ تدابیر خود ارادیت گرفته شده و يك مجلس اساسی حبیب بورقیبه از اعضای حزب مقتدر تونس یعنی دستور جدید را بحیث صدر اعظم انتخاب نمود .

در ۱۹۵۷ همین مجلس رژیم جمهوری را اعلان کرد . بقرار قانون اساسی تونس رئیس جمهور برای پنج سال انتخاب میگردد .
 اعضای شورای ملی هم برای پنج سال انتخاب میشوند . در انتخابات ملی ۱۹۵۹ حزب جبیه ملی تمام کرسیها را اشغال کرد و حبیب بورقیبه بحیث رئیس جمهور انتخاب گردید .
 در ۱۹۶۴ تمام زمین های زراعتی خارجی ها ملی گردید . عضو ملل متحد و جامعه عرب است .

معارف و مذهب :- اکثریت نفوس را مسلمان ها تشکیل میدهند . در حدود یکصد و بیست هزار اروپائی و شصت و پنج هزار یهودی در تونس موجود است . زبان ملی و رسمی تونس عربی است . سیستم تعلیمی مخلوط فرانسوی و اسلامی تعمیم می یابد . پرهنتون تونس در ۱۹۶۸ شامل پوهنتون اسلامی زیتونیه و مؤسسه تعلیمات عالی خواهد شد .

دفاع :- در ۱۹۵۶ يك اردوی ملی بوجود آمد . و بیست هزار مرد در آن شامل است . هسته های قوای بحری و هوائی نیز بوجود آمده است .

عمده جاپان را به هم وصل ميکند. در ۱۹۶۶ زلزله مدهشي شهر تجارتي و صنعتي نيگاما را از بين برد.

منابع و صنايع :- بيشتر از نصف زمين هاي زراعتي بمقصد زرع برنج که غذاي عمده جاپاني ها است بکار برده ميشود. گندم، جو، کچانو، تنباکو، چاي، لوبيا، شفتالو، ناک، سيب، انگور نيز توليد ميشود.

معادن شامل طلا، تفره، مس، سرب، جست، کروم، ارسنيک سفيد، زغال، گوگرد، نمک و پترول است. صنايع عمده آن توليد آهن و فولاد، وسايل حمل و نقل، ماشين باب، آلات الکترونيک، کشتي سازي، مواد کيمياوي، کود مصنوعي، نساجي، پنبه، پشم، ابريشم واليف مصنوعي، چيني سازي و سامان چوبي است. بيشتر از نودو دو دستگاه کشتي سازي دارد. و از بزرگترين سازندگان کشتي جهان ميشابد بيشتر از ۱۲۴ ميليارد کيلوات ساعت برق توليد ميکند. صادرات عمده آن پوشاکه باب، صنايع فلزي، بازپچه ها، کودکيمياوي، کشتي ها، ابريشم ماشين هاي دفتر، کمره ها، ميکروسکوپ ها دوربين ها و عرادجات است.

سياحت و جلب سياحين منبع بزرگ اسعاد را تشکيل ميدهد بيشتر از بيست تا سي فيصد توليدات صادراتي جاپان را ايالات متحده امريکا خريداري ميکند.

تاريخ و حکومت :- روايت اساطير جاپاني در ۶۶۰ سال قبل از ميلاد مسيح امپراطوري جاپان توسط امپراطور جومونيان گذاشته شد. در ۱۸۸۹ ميلادي قانون اساسي آن ترتيب يافت. در جنگ ۹۵ - ۱۸۹۴ فارموسا را از چين گرفت در جنگ ۱۹۰۵ - ۱۹۰۴ باروسيه هردو ملت تلفات زيادي را متحمل گشتند و بحريه روسيه کاملاً از بين رفت. جاپان در ۱۹۱۰ کوريا را جزو خاک خود ساخت. در جنگ جهاني اول جاپان جرمن ها را از تسوشيما اخراج کرده متصرفات بحرالکاهل جرمني را متصرف شد. در ۱۹۳۱ منچوريا را اشغال کرد در ۱۹۳۲ با چين آغاز جنگ نمود که در اثر آن پيپنگ و شانگهاي را تصرف کرد. در ۱۹۴۱ با حمله بر (پرل- هاربر) جنگ را با امريکا آغاز کرد. در ۱۹۴۵ بعد از استعمال بمب اتومي بر شهرهاي هيروشيما و ناگاساکی از طرف امريکا، جاپان تسليم گرديد بائر قانون اساسي

پايتخت :- توکيو، مساحت: ۱۴۲۷۲۶ ميل مربع، نفوس (تخمين ۱۹۶۶ ملل متحد) نودو هشت مليون و هشتصدو شصت و پنج هزار، پرچم: آفتاب سرخ در زمينه سفيد، واحد پولی: ين معادل دوازده پول.

شرح :- جاپان متشکل از چار جزيره عمده هانشو، هوکائيد، کيوشو، امامي اووشيما ميباشد جزاير جاپان در بحر آرام بحرالکاهل واقع بوده از اتحاد شوروي و کور يا توسط بحيره جاپان توسط بحر شرقي چين از چين جدا شده است.

در ختم جنگ دوم جهاني جاپان مجبور شد متصرفات و تحت الحمايکي هاي خود را از قبيل منچوريا، کوريا، نصف جنوبي جزيره سخالين، کوريل، کوريا، فارموسا، جزاير مارشال و کارولين از دست بدهد. سواحل جاپان شکستگي هاي فراوان دارد. سلسله جبال سخالين در امتداد کوه هاي چينايي در شمال جاپان بمشاهده ميرسد. در امتداد کوه هاي آلپ جاپاني را ميسازد. در امتداد بحيره جاپان بطرف بحر الکاهل آتشفشان هاي عمده جاپان واقع شده است. کوه فوجي ياما شصت ميل در غرب توکيو واقع بوده نهايت مخروطي آن بيشتر از دوازده هزار فتر ارتفاع دارد. از بنادر مهم آن شيکوگو، کيوشو، ناگويا و اوساكا است. توکيو يکي از سه شهر بزرگتر عالم بوده بيشتر از ده مليون نفوس دارد.

قصر امپراطوري جاپان در ۵۰ جريب زمين در توکيو واقع است. ميدان هوائي بين المللي توکيو معروفترين ميدان هوائي آسيا است. برج توکيو که ۱۰۸۹ فتر طول دارد از فولاد براي نشرات راديو و تلويزيون ساخته شده است.

کاما کورا درسي ميلي جنوب غرب توکيو جانيست که در آن مجسمه بزرگ برنجي بودا به ارتفاع ۴۲ فتر قرار دارد که هفت قرن قبل از برنج ريخته شده است.

از جاهاي مشهور ديگر جاپان مقبره مذهبي توشوگو است که در (نيکو) قرار داشته ويک پارک ملي بزرگي به مساحت تقريباً يک لک جريب در اطراف آن قرار دارد. توکيو که مدت هزار سال پايتخت جاپان بود معابد و مقابر بسيار متلون داشته که مراکز کلتوري جاپان است. يک تونل دو عشاريه ۳۴ ميلي تحت البحري شاهراهي را ميسازد که سه شهر

جدیدیکه در ۱۹۴۷ به تصویب رسید امپراطور
 جاپان ۲۵۰ عضو دارد که برای شش سال
 و از حقوق تقدس خود صرف نظر کرد .
 مقام بزرگ قانون سازی به دایت مجلس
 بزرگ جاپان تفویض گردید ، مجلس مشاورین
 جاپان ۲۵۰ عضو دارد که برای شش سال
 انتخاب میشوند .
 مجلس نمایندگان آن ۴۶۷ عضو داشته
 برای مدت چار سال انتخاب می گردند . نظر
 به قانون اساسی دین و دولت از هم مجزا اند .
 امپراطور جاپان یکصد و بیست و چارمین عضو

جمیکا

سیاحتین زیادی از آن دیدن میکنند . در ۱۴۹۴
 توسط کولمبس کشف گردید و تا ۱۶۶۵
 توسط هسپانیه اداره میشد بعد از آن به
 تصرف انگلیسها در آمد . در ۱۹۶۲ در
 جزایر ممالک مشترک المنافع به آزادی رسید .
 تولیدات عمده آن نیشکر ، قهوه ، کیله ،
 کاکاو و میوه جات فامیل لیمو است . همچنان
 سیگار های مشهور میسازد .

پایتخت :- کنگستن ، مساحت : ۴۴۱۱
 ربع میل ، نفوس : یک میلیون و هشتصد و
 شصت هزار ، پرچم : سبز و سیاه بانشان
 صلیب طلایی مایل ، واحد پولی ، پوند معادل
 یکصد و بیست و شش افغانی .
 جمیکا در بحیره کارابین در نود میلی جنوب
 کوبا واقع است و از بزرگترین و قیمت بها
 ترین مناطق غرب الهند برتانوی بشمار میرود .

چاد

از غرب توسط کامرون ، نایجیریا و نایجر
 محاط میباشد .
 مردمان شمال چاد مسلمانند و جمعی های
 غیر مسلمان مردمان جنوب آنرا تشکیل
 میدهند مملکت کاملا زندگی دهاتی دارد و از
 جنوب بشمال جغرافیای آنرا مناطق جنگلزار ،
 مراتع وریگستان تشکیل میدهد . چاد بتاریخ
 ۱۱ - اگست ۱۹۶۰ به آزادی کامل نایل
 گردید و در سپتامبر همان سال عضو ملل
 متحد شده چاد عضو جامعه فرانسوی است .
 از صادرات عمده آن پنبه است .

پایتخت :- فورتلامی ، مساحت : ۴۹۵۷۵۳
 مربع میل با نفوس (تخمین ۱۹۶۷ حکومت)
 سه و نیم میلیون ؛ پرچم قطعات عمودی آبی ،
 زرد و سرخ واحد پولی فرانک معادل هجده
 پول .
 جمهوریت چاد سابق از اراضی تحت
 تصرف فرانسه در افریقای استوایی بود که
 پنجصد میل به شمال شرق خلیج گینسی ،
 ۵۵۰ میل بجنوب مدیترانه واقع و از طرف
 شمال توسط لیبیا ، از شرق توسط سودان
 از جنوب توسط جمهوریت افریقای مرکزی

چکوسلواکیا

در اروپای مرکزی واقع است . از طرف غرب
 و جنوب غرب محاط است با آلمان غربی ،
 از طرف شمال و شمال غرب با آلمان شرقی
 از طرف شمال و شمال شرق با پولیند و از
 جانب شرق با اتحاد شوروی . در جنوب آن
 اتریش و مجارستان واقع اند .
 دریای دانوب آنرا از مجارستان جدا
 میسازد کوهای کارپاتیان در شمال شرق و

پایتخت :- پراگ ، مساحت : ۴۹۳۷۰
 میل مربع ، نفوس چارده ملیون و دوصد و
 چهل هزار .
 پرچم : پارچه های افقی سفید و سرخ با
 یک مثلث آبی که از پایه تا نصف بیسرق
 امتداد دارد واحد پولی : کورونا (صد هیلر)
 معادل شش و نیم افغانی .
 شروح :- جمهوریت سوسیالیستی چکوسلواکیه

۱۹۴۸ حوادث بسیاری در چکوسلواکیا واقع شد که در اکثر آنها جرمن‌ها انگلیس‌ها ، فرانسوی‌ها و ایتالوی‌ها ذیدخل بودند . از سال ۱۹۴۸ ببعده شکل يك جمهوریت سوسیالیستی را بخود گرفت که متشکل از دو ملت سلاوها و چک‌ها است . چک‌ها هشت ملیون و سلاوها چار ملیون نفوس دارند علاوهً جرمن‌ها ، مجارستانی‌ها و اوکرائینی‌ها نیز در چکوسلواکیه بسر می‌برند .

قانون اساسی موجوده آن در ۱۹۶۰ به چکوسلواکیه شکل دولت مرکزی محکمی بخشید شورای ملی آن سه صد عضو دارد و يك مجلس ملی سلاو يك نیز وجود دارد .

معارف و مذهب :- در حدود هفتادو پنج فیصد مردم رومن کاتولیک اند . پوهنتون چک در پراگ در ۱۳۴۸ افتتاح گردیده‌است . پوهنتونهای زیادی دیگری نیز دارد زبان ها ، رسمی چک و سلواکی اند .

دفاع :- خدمت دوساله عسکری بین‌سین بیست تا پنجاه اجباری است . قوای زمینی و هوایی مجهز دارد .

شرق آن واقع شده است . جنگلات حاصلخیز بوهیمیا منبع شکار و چوب بوده د رسرحد آلمان غربی واقع است .
منابع و صنایع :- زراعت ، صناعت و معادن آن منابع سرشار طبیعی آن را بکار میبرد يك سوم حصه آن زراعتی است . شصت فیصد حاصله زراعتی حبوبات است . لبلبو بکثرت میروید و آبجوی آن از شهر (پلزن) صادر میگردد . زغال ، آهن و تیل از معادن آن استخراج میگردد . رادیسم و یورانیم آن مشهور است . تجهیزات جنگی نیز ساخته میشود و مراکز مهم فولاد سازی دارد . شیشه سازی و چینی سازی رواج عمده دارد . بوت ، طیاره های خفیف وغیره نیز تولید میکند .

تاریخ و حکومت :- بوهیمیا ، مورایا و سلواکیاسه جزو امپراطوری بزرگ مورایا بود . در ۹۰۶ توسط ماکیارها اشغال گردید . بوهیمیا و مورایا بعدتر جزو امپراطوری مذهبی رومن گردید پراگ تحت اثر شاهان بوهیمیائی در قرن چاردهم مرکز بزرگ کلتوری اروپای مرکزی بود . در بین سالهای ۱۹۱۸ و

چلی

بوده ، شراب يك قلم صادراتی را میسازد غیر ازین گوشت ، جو و میوه جات از اقلام صادراتی است . میدان های هوائی زیاد دارد . در ۱۹۶۱ حکومت پلان ده ساله انکشاف اقتصادی را به مصرف چهل ملیارد دالر اعلان نمود .

تاریخ و حکومت :- در ۱۵۴۰ فتح چلی توسط هسپانیه تکمیل شد . آزادی آن در ۱۸۱۰ و حاصل گردید . شهرهای والپاریزو در ۱۵۴۳ و سانتیاگو در ۱۵۴۱ تاسیس شدند . بقرار قانون اساسی رئیس جمهور آن برای شش سال انتخاب میشود . سناتورها که ۴۵ نفر اند برای هشت سال و نمایندگان که ۴۵ نفرند نفوس یکنفراند برای چهار سال انتخاب میشوند اکثریت نفوس هسپانوی الاصل و یکعده هسپانوی های مخلوط با سرخ پوستان اند . جرمنی الاصل ها وغیره مردمان اروپائی هم به تعداد کمتری موجود اند . چلی عضو ملل متحد وموسسه کشورهای امریکایی می باشد .

معارف و مذهب :- بین هفت تا پانزده سالگی تعلیمات اجباری و رایگان است . یکتعداد پوهنتون ها دارد که در پوهنتون

پایتخت :- سانتیاگو ، مساحت : ۲۸۶۳۹۶ میل مربع ، نفوس ، نه ملیون و دوصد هزار پرچم : پارچه های افقی سفید و سرخ بسا ستاره سفید در زمین آبی در قسمت علیای راست ، واحد پولی : دسکودو معادل نه افغانی .

شرح :- در ساحل غربی امریکای جنوبی واقع است . بلندترین قله امریکا (۲۳۰۸۱ فوت) درین ناحیه واقع است . همچنان یکتعداد جزایر بحرالکاهل را نیز در تصرف دارد . طول آن ۲۶۲۰ میل و عرض وسطی آن یکصد میل است .

منابع و صنایع :- زمینهای لامزرودشت های شمالی چلی معادن زیادی دارد . در حدود هفتادو پنج فیصد صادرات چلی را معادن آن تشکیل میدهد ، نایتیریت ، ایودین ، مس ، آهن ، زغال ، طلا ، نقره ، کوبالت ، جست منگانیز ، بورات ، سیماپ ، پترول ، نمک گوگرد و مرمر از معادن مهم آنست . زراعت نیز اهمیت دارد . فارم های بزرگ لبنیات وجود دارد . گندم ، برنج ، جواری ، میوهجات وغیره به وفرت زرع میشود . لبلبو ، عرادات و نساجی انکشاف می یابد . تاکستانها زیاد

آن در سانتیاگو متمرکز اند. لسان هسپانوی خدمت عسکری اجباری است. قوای زمینی، و مذهب بیشتر رومن کاتولیک است. بحری و هوایی دارد که تجهیزات آن عصری دفاع: از بیست تا چهل و پنج سالگی میباشد.

چین (جمهوریت مردم)

تاریخ و حکومت: چین دارای قدیمترین تاریخ ها است که تا ۲۲۰۵ قبل از میلاد میرسد چندین هزار سال قبل راه ابریشم تاریخ قدیم چین را از راه افغانستان به غرب وصل می کرد.

در شروع تاریخ خود چین یک مملکت شاهی بود. در اوایل قرن بیست تحولات بزرگی در سیستم حکومتی چین بمیان آمد. در جنگهای زیادی با جاپان حصه گرفت که بیشتر این جنگ هارا جاپان باخت.

اما بعد از شکست در جنگ جهانی دوم جاپان تمام مناطق اشغال شده را دو باره واگذار کرد. در ۱۹۴۵ - انقلاب هائی در چین بوقوع پیوست که در نتیجه آن حزب کمونست موفق گردید جنرال چانگ کائو شی که طرف فارموسا براند و چین را اشغال نماید (۱۹۴۹). رژیم موجوده چین تحت قیادت ماوتسی تونگ رهبر انقلاب چین را به بیست و دوولایت بشمول فارموسا که ادعای مالکیت آنرا دارد تقسیم نموده است. همچنین پنج ناحیه مستقلی را اداره میکند که عبارتند از منگولیای داخلی سنگیانگ، تبت، منچوریا و کوانتنگ. در اوایل ۱۹۶۶ انقلاب کلتوری در چین راه افتاد که تاکنون جریان دارد، وزیر دفاع لین پیاو بود، و ماوتسی تونگ بزرگترین شخصیت جمهوریت مردم چین شناخته میشود.

معارف و مذهب: مجاهده برای رفع بیسوادی موفق است بیشتر از پانزده پوهنتون چهل و هشت موسسات تعلیمی انجیری وسی و یک دانشگاه زراعتی دارد.

از مذاهب عمده چین بودائی است که زیادترین پیروان را دارد. کنفوسیوزم نیز شایع است. (تااوژم) روش دینی دیگری است که بیشتر با تناسخ ارواح رابطه میگيرد و در بعضی حصص پیروانی دارد. بیشتر از پنجاه ملیون مسلمانان در چین بسر میبرند عیسویت نیز پیروان دارد.

پاینت: (پیکنگ)، دوملیون ودوصدو هفتاد و نه هزار مساحت میل مربع، نفوس هفتصدو شصت ملیون و سه صد هزار، پرچم سرخ با پنج ستاره واحد پولی یوان (معادل هجده افغانی).

منابع و صنایع: قبل از رژیم جدید چین بصورت عمومی یک مملکت زراعتی بود. از جمله مواد زراعتی آن گندم، جو، جواری ماش، حبوبات، لوبیا و غیره است که در شمال بیشتر میروید.

برنج، شکر و نیل از پیداوار مهم جنوب چین است. نباتات لیف دار از قبیل جوت و غیره زیاد میروید، پنبه در حوالی وادی دریای زرد بیشتر زرع میشود.

در غرب و جنوب زیاتر چای کشت میشود و حاصلات زیادی دارد صنعت ابریشم در چین تاریخ چهار هزار ساله دارد. حیوانات، گاو، گوسفند بکثرت تربیه میشود. تولید چینی و شیشه باب رایج است از مهمترین پیداوار معدنی آن زغال است. آهن، قلمی سرمه پترول، تونگستن و نمک نیز معادن بزرگی دارد.

قبل از سال ۱۹۵۹ قحطی های شدیدی در مملکت دیده میشد که از اثر سیلاب های مدهشی بوجود آمده بود که بیشتر از سه صد ملیون جریب زمین را خساره مند ساخت. با تطبیق مفکوره های جدید در ساحات مختلف زراعتی و صنعتی تحولات بزرگی در سراسر چین بوجود آمد باوجود خشکسالی و قحطی ایکه چین بان تصادف کرد این کشور گام های بزرگی بجانب صنعتی شدن برداشته است. پروژه های تولید برق، سیستم های جدید آبیاری، صنایع فولاد و غیره در تحکیم بنیه اقتصادی چین اهمیت بسزائی دارد.

از زهمه مهمتر اینکه چین در ساحه اقتصادی از کثرت قوای بشری برخوردار است.

داهومی

پایتخت :- پورتونوو مساحت : ۴۳۴۸۳ مربع میل ، نفوس دو عشرایه سه ملیون ، پرچم : یک پارچه عمودی سبز دوپارچه افقی زرد و سرخ . واحد پولی فرانک معادل هجده پول .

داهومی مستعمره فرانسه در افریقای غربی بود که بین نایجیریا ، ولتای علیا ، توگو و خلیج گینی واقع شده است به اساس قانون اساسی ۱۹۵۸ فرانسه داهومی در ۱۹۶۰ به آزادی کامل رسید و در سپتامبر همان سال

عضو ملل متحد شد و بانایجیریا ، ولتای علیا و ساحل عاج یک اتحادیه اقتصادی را بوجود آورده . با فرانسه قرارداد های علیحده دارد .

رئیس جمهور و شورای ملی برای دوره پنج سال انتخاب میشوند . رئیس جمهور فعلی آن جنرال سوگلو است .

پیداوار عمده آن روغن نباتی ، خسته ، بنیه قهوه و تنباکو است .

دنمارک

پایتخت :- کوپن هاگن ، مساحت : ۱۶۶۱۹ میل مربع نفوس (به شمول جزایر فاروو گرینلند) چار ملیون و هفتصدو نودو هفت پرچم : صلیب سفید در زمین سرخ واحد پولی کرون معادل ششسو نیم افغانی .

برای دفاع از دزدان بحری بنا نهاده که هنوز هم آثار آن باقیست . قبر (هاملیت) شهزاده دنمارکی که داستان وی توسط شکسپیر شاعر معروف انگلیسی ابدی ساخته شده ، در شهر السینور واقع است .

شاه و پارلمان مشترکا صلاحیت تقنینی دارند . قانون اساسی جدیدی که در ۱۹۵۳ به تصویب رسید بزنها اجازه میدهد بر تخت دنمارک جلوس نماید به اساس این قانون دنمارک پارلمان یک جرگه ئی دارد که ۱۷۹ عضو دارد ، همچنین قانون اساسی جدید گرینلند را بحیث جزو کامل دنمارک میشناسد .

دنمارک موسسات کمک های اجتماعی ، بیمه صحتی ، حقوق معیوبین و سالخورده گان و بیمه بیکاری دارد . به سالخورده گان ۶۷ ساله و بیوه ها حقوق داده میشود .

معارف و مذهب :- مذهب اساسی عیسوی لوتری است اما آزادی مذهب وجود دارد .

شرح :- کشور پادشاهی دنمارک در شمال جرمنی که یگانه همسایه آن مملکت در خشکه است بطرف شمال در میان بحیره بالتیک و بحیره شمال قرار دارد . مملکت متشکل از جلگه های کم ارتفاع است کرینلند و جزیره فارو نیز جزو دنمارک میباشدند .

منابع و صنایع :- در حدود بیست و پنج فیصد مردم مصروف زراعت در هفتاد و پنج فیصد زمین مزروعی اندازه صادرات عمده آن مسکه و پنیر است . ماهیگیری در دنمارک اهمیت بسزائی دارد . سیاحتین نیز در واردات ملی دنمارک سهم دارند .

از صادرات دیگر آن ماشین آلات ، کشتی ها نساجی ، اثاث البیت و سامان آهنی و فولادی است .

اکثر مواد خام را وارد میکند . سیستم موسسه کوپراتیف مستملکین در دنمارک در سال ۱۸۶۶ بنا یافته و امروز انکشاف زیادی نموده است ، در حدود ۳۰۶ کشتی تجارتی دارد .

تاریخ و حکومت :- تاریخ کهن و باستانی دارد اما شهر کوپن هاگن بصورت واقعی توسط اسقف السبالون (۱۱۲۸ - ۱۲۰۱) بنا نهاده شد .

وی در یکی از جزایر دنمارک شهری را

تعلیمات اجباری بوده شامل تعلیمات حرفوی نیز میباشد ، چندین پوهنتون دا رد که مهمترین آنها پوهنتونهای کوپن هاگن اروس و پوهنتون تخنیکي است . تریبیه به سیستم شاگردی حرفه های مختلف قانونا رایج است .

دولت بیشتر از ۱۵۲۷ کتابخانه را تهیه دیده است .

دفاع :- خدمت عسکری بین سنین ۱۹ و ۲۵ اجباری است . قوای بری ، بحری و هوائی دارد . قوای امنیه شامل مردان و زنان است .

ممالك جهان دومینیکا

پایتخت :- سانتودومنگو ، مساحت : ۱۸۸۱۶ میل مربع ، نفوس : سه میلیون و پنجصدو پنجاه هزار ، پرچم : چارپارچه مربعی یک در میان سرخ و آبی با صلیب سفید ، واحد پولی : پیسو معادل چهل و پنج افغانی .

شرح :- دو برسه حصه جزیره هسپانیولا را (که در ۱۴۹۲ توسط کولمبوس کشف گردید) تشکیل میدهد . سرحد بین دومینیکا و (هایتی) که در قسمت جنوبی آن واقع است ۲۴۱ میل طول دارد ، سواحل دومینیکا ۹۷۹ میل میباشد . از جزایر بزرگیست که در بین کیوبا و پورتوریکو واقع است . شهر سناتو دومنگو که در ۱۴۹۶ بنا نهاده شده است از کهنه ترین شهر های نیم قاره غربی به حساب می رود و خاکستر کولمبوس در یک مقبره درین شهر وجود دارد .

منابع و صنایع :- سرزمینی است حاصلخیز که زراعت و تربیه حیوانات در آن رونق زیادی دارد .

شکر ، کاکاو ، قهوه ، تنباکو ، جواری و دیگر حبوبات در آن به وفرت میروید . کيله نیز از صادرات عمده آن است . گاو ، خوک ، اسب و مرغ به زراعت رونق خاصی بخشیده است .

طلا ، مس ، آهن ، نمک ، تباشیر و مرمر از معادن آن است . تولیدات بزرگ آن شکر شراب ، سمنت ، تیل نباتی ، چاکلیت ، تنباکو ، نساجی ، وسامان چوبی میباشد .

رواندا

محاط میباشد . نفوس بومی آن با هوتو ها میباشد که ۸۰ فیصد نفوس را تشکیل میدهند .

مردمان و اتوسی (آقایان قدیم شان) و باتوا نیز قسمت کلی نفوس باقیمانده را تشکیل میدهند .

مجلس مقننه آن که در ۱۹۵۰ تاسیس گردیده رواندا را بتاريخ ۲۸ جنوری ۶۱ یک جمهوریت اعلام کرد . در سپتامبر همان سال مردمان رواندا سیستم شاهی را گذاشتند . رواندا عضو ملل متحد است .

قهوه از صادرات عمده آنست ، پنبه ، چای ، تنباکو ، مواشی و انواع چرم تولید میکند .

قلعی و طلا از معادن آن بشمار می رود .

پایتخت :- کیگالی : مساحت بیشتر از ده هزار مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۵ حکومت) سه میلیون .

پرچم : سرخ ، زرد و سبز در قطعات عمودی با حرف (R) سیاه در قطعه زرد ، واحد پولی فرانک معادل پنجاه پول .

جمهوریت رواندا بتاريخ اول جولای ۱۹۶۲ به آزادی نایل شد . از آن پیشتر جزء رواندا اروندی منطقه قیمومت بلجیم و ملل متحد بود . اروندی که فعلا بنام سلطنت پروندی یاد میشود بارواندا یکجا آزاد گشت . رواندا در افریقای مرکزی شرقی واقع بوده از شمال بایو گندا از شرق با تانزانیا از غرب با جمهوریت دیهوکراتیک کانگو (کینشاسی)

بعد در ۱۸۶۱ بنام رومانيا در آمدند . پنج سال بعد خانواده هو هنزولرن سيگمارنگن شاهزاده اي را در راس حڪومت قرار داد . در ۱۸۷۷ رومانيا از تركيه آزادي گرفت و در ۱۸۸۱ يك سلطنت شناخته شد . رومانيا از نگاه موقعيت خود در جنگهاي زياد كشانيده شده است با روسيه عليه تركيه از ۱۸۷۷ - ۱۸۷۸ كمك كرد جرمني واستريا هنگري آنرا در جنگ عمومي اول منكوب ساخت . در ۱۹۴۰ قسمتي از اراضي خود را از دست داد . در ۱۹۴۱ با آلمان عليه اتحاد شوروي متحد شد . در ۱۹۴۴ با متحدين پيوست مايكل اول پادشاه رومانيا در ۱۹۴۷ در اثر فشاركومونزم مخلوع گرديد .

قانون اساسي جديدي مانند اتحاد شوروي در ۱۹۵۲ تصويب شد . در ۱۹۶۱ پرزيدم را با شوراي دولت تعويض كردند . اين شوري از اعضاي سامبله ملي انتخاب ميشود درين اسامبله براي هر چهل هزار نفر يكفر انتخاب ميشود . عده فعلی اعضای اسامبله ۴۶۵ نفر میباشد که برای چار سال از روی يك لست عمومي انتخاب می شوند . درسال ۶۵ رومانيا بجای جمهوريت مردم بنام جمهوريت سوسياليستي ناميده شد .

معارف و مذهب :- تعليمات ابتدائي تاسن هشت سالگي اجباري است . چارپونيورستي دارد . زبان رومانيا ريشه لاتين دارد و نفوذ زبان هاي فرانسوي ، يوناني ، سلاوي و تركي نیز در آن ديده ميشود .

آزادي مذهب رسماً اعلام گرديده است كليسا و دولت از همدیگر مجزا هستند .
دفاع :- خدمت نظام عمومي و بين سنين ۲۱ و ۵۰ جبري است مدت خدمت برای دو سال است . رومانيا عضو ملل متحد و اتحاديه وارسا است .

پایتخت :- بخارست ، مساحت ۹۱۶۹۹ مربع ميل ، نفوس ۹۱۹۵۸۴ مربع ميل ، نوزده مليون و يكصدو پنجاه هزار ، پرچم : سه قطعه عمودي به رنگهاي آبي ، زرد و سرخ با علامه مخصوص دروسط . واحد پولی : ليو معادل هشت افغانی .

شرح :- رومانيا يکي از ممالك بالقان از شمال با اتحاد شوروي ، از شرق با يوکراين اتحاد شوروي مولد اوياي اتحاد شوروي و بحيره سياه ، از جنوب با بلغاريا و از غرب با يوگوسلاويا و هنگري محاط میباشد . درياي دانوب قسمتاً سرحد آنرا تشكيل ميدهد و قسمتاً هم در داخل خاک رومانيا جريان دارد . کوهای کاربات بجنوب آن امتداد دارد .

منابع و صنايع :- رومانيا شديداً صنعتي ساخته شده است و گرچه در حدود شصت فيصد نفوس آن به امور زراعت و مالداري می پردازند ، صنايع ۵۷ فيصد اقتصادمملکت را تشكيل ميدهد . گندم ، جواري ، جو ، لبلبو ، انگور و ميوههاي ديگر توليدميکنند . پترول ، ميتين خيلي خالص ، زغال ، آهن ، منگانيز ، کروم ، مس ، سرب ، جست ، طلا ، نقره ، نمک ، وغيره از معادن غني آن شمرده ميشود . توليد پترول آن سالانه بيش از دوازده مليون تن متريك میباشد .

توليد ماشين هاي زراعتي آلات تيل کشي و محصولات کيمياوي ، آرد سازي ، تقطير و شربسازي از منابع آن بشمار ميرود. در ۱۹۶۵ قيمت صادرات رومانيا بيشتر از واردات آن شد .

تاريخ و حڪومت :- رومانان اصلي وبومي رومانيا صدها سال قبل از داسيائي ها می زيستند . سلطنت داسيائي ها توسط روم از ۱۰۱ تا ۲۷۴ بعد ميلادمسيح اشغال گرديد . آلات تيل کشي و محصولات تسلط تركها بود در ۱۸۵۹ باهم ملحق گرديده و دوسال

زمبيا

پولي بوند يكصدو بيست افغانی . جمهوريت زمبيا منطقه تحت اداره برتانيوي بنام روديشيای شمالي بود . در افریقای مرکز جنوبي واقع است . بشمال آن كانگو كينشاسي و تانزانيا به شرق آن ملاوي

پایتخت :- لوساكا ، مساحت : ۲۹۰۵۸۶ مربع ميل ، نفوس (تخمين ۶۶ ملل متحد) سه مليون و هشتصدو سي هزار ، پرچم : سبز با عقاب نارنجي بالای قطعات سرخ ، سياه و نارنجي در كناره راست پائين ، واحد

آن به بعد يك گورنر يك انجمن اجرائيه و بعدتر يك مجلس مقننه پيدا كرد .
تأون اساسی جدیدی در ۱۹۶۴ به آن آزادی داخلی يك صدر اعظم و کابینه داد .
در ۲۴ اکتوبر ۱۹۶۵ يك جمهوریت آزاد و عضو ممالک مشترک المنافع گردید .
اسامبله ملی آن دارای ۷۵ عضو انتخابی و پنج عضو انتصابی ذریعۀ رئیس جمهور میباشد .
زمینیا عضو ملل متحد است .
بعد اعلام آزادی يك طرفۀ رودیشیا مناسبات زمینیا با آنکشور خراب شد و استفاده از خط آهن مشترک شان مورد مناقشه قرار گرفت ،
مس زمینیا را فعلا با طیارات از کشور خارج می کنند و پترول را باطیاره به کشور وارد می نمایند .

(نیاسالیند قدیم) و موزنبیق (مستعمره پرتگالی) به جنوب آن رودیشیای جنوبی و بچوانالیند و به غرب آن افریقای جنوب غربی (منطقه تحت قیمومت افریقای جنوبی) و انگولا مستعمره پرتگالی واقع است .

اراضی آن فلات بلند دارای جنگل های غیر انبوه بوده برای زراعت و مالدازی هردومساعد است .
از معدنیات غنی است .
مس ، جست کوبالت ، طلا و انیدم و منگانهز دارد .
مس مهمترین معدن آنرا تشکیل میدهد و در جهان درجه سوم را دارد .

از ۱۸۸۹ تا ۱۹۲۴ بنام رودیشیای شمالی تحت اشغال کمپنی افریقای جنوبی بود .
از

ساحل عاج

دوجانبه با فرانسه دارد .
ساحل عاج عضو شورای انانت است که در ۱۹۵۹ تاسیس گردیده و اعضای دیگر آن داهومی ، نایجر وولتای علیا میباشد .

زراعت ، جنگلداری ، مالدازی و تربیه ماهی نود فیصد مردم را مشغول داشته است .
قهوه کاکاو و چوب های منطقه حاره ، کيله پنبه ، برنج ، تیل نباتی ، نیز تولید میکند .
برق ، وصنعتی ساختن مملکت در نظر است .
رقم تولیدات عمومی ملی در ۱۹۶۴ به هشتصد میلیون دالر میرسید در سال ۶۵ صادرات آن ۲۷۷ میلیون دالر و واردات آن به ۲۳۶ میلیون رسیده بود .
این رقم دوچند عواید عمومی سال ۱۹۵۸ بود .
بیست فیصد نفوس آن مسلمان ، هجده فیصد عیسوی و باقی انی میست است .

پایتخت :- آبیجان ، مساحت : ۱۲۷۵۲۰ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۵ ملل متحد) سه میلیون و هشتصد و سی و پنج هزار ، پرچم : نارنجی ، سفید و سبز در قطعات عمومی .
واحد پولی فرانک معادل هجده پول .

جمهوریت ساحل عاج سابق از متصرفات فرانسه در افریقای غربی از شمال با مالی وولتای علیا از جنوب غربی با خلیج گینی ، از شرق باگانا و از غرب باگینی ولاییریا محاط است .
آبیجان بندر عمده آن نیز است .
ساحل عاج در هفتم اگست ۱۹۶۰ به آزادی رسید .
در سپتامبر همان سال عضو ملل متحد شد .
اصولنامه اساسی فعلی آن از ۱۹۶۰ به بعد بمیان آمده است .
از جامعه فرانسوی به خواهش خودش بیرون مانده ولی قراردادهای

ساموای غربی

ساموای غربی از ۱۸۹۹ تا ۱۹۱۴ مستعمره آلمان ها بوده باز نیوزیلند آنرا بدست آورده در سال ۱۹۴۵ اداره آن به ملل متحد و نیوزیلند تعلق گرفت .
در ۱۹۵۹ يك حکومت انتخابی داخلی و در ۱۹۶۲ آزادی کامل پیدا کرد .
در ۶۷ پول آن به سیستم اعشاری تبدیل شد .

نفوس آن کاملا پولی نیشیایی هستند .
محصولات عمده مردم ماهی ، کاکاو ، ناریال ، کيله قهوه و غیره است .

پایتخت :- اپیا ، مساحت ۱۱۳۷ مربع میل نفوس در ۶۵ یکصد و سی و يك هزار ، بیرق سرخ باریع حاشیه چپ بالای به رنگ آبی .
در میان این ربع ۵ ستاره سفید .
واحد پولی : پوند ساموای غربی شصت افغانی .

ساموای غربی که در اول جنوری ۱۹۶۲ به آزادی رسید مرکب از چهار جزیره است که در حدود ۲۶۰۰ میل به جنوب غرب هاوایی در بحر محیط آرام افتاده است .
ساموای شرقی که مرکز آن پاگوپاگو نام دارد تحت اثر امریکا است .

سان مارینو

تاریخ و حکومت :- جمهوریت سان مارینو مدعی است که قدیمترین دولت اروپایی میباشد و در قرن چارم میلادی بنا نهاده شده است .

معاهده دوستی آن با ایتالیا از ۱۸۹۷ به بعد اعتبار دارد . عضو محکمه بین المللی است .

سان مارینو توسط یک شورای عالی شصت عضوی اداره میشود که به آراء عمومی اداره انتخاب میشوند . به دو عضو این شوری حق اداره حکومت داده میشود ولی عمر این حکومت فقط شش ماه است زن ها برای اولین بار در سال ۱۹۶۴ حق رای را حاصل کرده اند .

مساحت :- بیست و سه و نیم مربع میل نفوس (تخمین ۶۶) هفده هزار - پرچم : قطعات افقی آبی و سفید .

شرح :- سان مارینو خورد ترین جمهوریت جهان به کنار کوه تیتانو در اینانها نزدیک ریمنی در قلب ایتالیا واقع است . صنایع عمده آن شراب ، منسوجات پشمی ، تیل زیتون ، پنیر ، مواشی و سنگ تعمیراتی ، میباشد . سان مارینو شراب خانه و مسکوک علیحده دارد . همانطور هم تکت های پستی آن علیحده است ولی پول ایتالوی وواتیکانی بطور عموم در چلش میباشد ، سان مارینو قرضه ملی ندارد .

سنگاپور

آبنای کوچک سنگاپور آنرا از اندونیزیا جدا میسازد . شهر سنگاپور پنجمین بندر بزرگ دنیاست و از تاریخ تاسیس خود در ۱۸۱۹ بزرگترین مرکز کشتی رانی در جنوب شرق آسیا بوده است . از صنایع آن ذوب قلعی ، رابر باب چوب باب و کشتی سازی بشمار می آید .

صدر اعظم لی کوان یوهنگام اعلام جدائی سنگاپور از مالیزیا گفت سنگاپور درسیستم دفاعی خود با انگلستان ارتباط خواهد داشت ولی با ممالک کمونستی و اندونیزیا تفاهم نزدیک حاصل خواهد کرد . بزرگترین مرکز نظامی انگلیس در آسیا همین جاست سنگاپور در جمله ممالک مشترک المنافع باقیست و از سپتامبر ۶۵ عضو ملل متحد است .

پایتخت :- سنگاپور مساحت ۲۲۵ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۵ ملل متحد) نزدیک به دو میلیون ، پرچم : قطعات افقی مساوی سرخ و سفید با هلال سفید و پنج ستاره در نیمه چپ قطعه سرخ ، واحد پولی دالر مالایائی (معادل پانزده افغانی) .

یک جزیره ۲۷ میل از شرق به غرب و ۱۴ میل از شمال به جنوب به منتها الیه جنوبی جزیره نمای ملایا در جنوب شرق آسیا واقع بوده و بتاريخ ۹ اگست ۱۹۶۵ جدائی خود را از اتحادیه مالیزیا اعلام کرد . سنگاپور در سپتامبر ۱۹۶۳ با ملایا ، سراوک و صباح یکجا اتحادیه مالیزیا را بوجود آورده بود . جزیره نمای ملایا توسط یک پل معلق ارتباط دارد .

سویزر لیند (سویس)

رون و دانیوب وپو از آن سرچشمه میگیرند . شهرهای عمده آن زوریخ ، باسل ، برن ، زینوا لوزان ولوسرن میباشد .

منابع و صنایع :- منابع سر شار آبی سویزرلیند توسط ۴۳۱۶۴۳۱ فابریکه برق آبی مورد استفاده قرار گرفته است . ساعت سازی که تولیدات آن پنجاه فیصد تولیدات جهان می باشد از عمده ترین صنایع آنست ماشینها و آلات فلزی دقیق هم میسازد . البسه نخی ، پشمی و ابریشمی ، محصولات آهن و فولاد و سامان برق ، مواد کیمیاوی ، عطریات و ادویه نیز تولید و صادر می کند . پنیر و دیگر

پایتخت :- برن . مساحت : ۱۵۹۶۴۱ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۶ حکومت) پنسج میلیون و نه صد و نود و نه هزار ، بیرق : صلیب سفید بالای زمین سرخ ، واحد پولی فرانک معادل یازده افغانی .

شرح :- جمهوریت فدرالی سویتزرلیند در اروپای مرکزی واقع بوده توسط فرانسه جرمنی ، آستریا لیختنشتاین و ایتالیا محاط میباشد . کوهی ترین مملکت اروپا شمرده میشود و الپ ۶۱ فیصد زمین آنرا احاطه کرده است . مونت روزانه ارتفاع ۱۵۲۰۳ فوت بلندترین قله آن میباشد . دریاهای راین ،

عضویت ملل متحد و ناتو را ندارد. ولی در چند موسسه مربوط ملل متحد از قبیل موسسه بین‌المللی کار و کارگر، موسسه صحی جهان، یونسکو، موسسه خوراکی و زراعت عضویت دارد. همچنان عضو افتا (اتحادیه تجارت آزاد اروپائی) است. ژینوا مرکز عده ای از موسسات بین‌المللی و موسسات مربوط ملل متحد میباشد.

معارف و مذهب: - تعلیمات ابتدائی از ۱۸۷۴ بعد رایگان و اجباری بوده است هفت پوهنتون دارد. اکثریت مردمان ۱۶ کانتون جرمنی میدانند. السنه دیگر عبارت از اترانسوی، ایتالوی و رومانس میباشد مردمان سوئیس از آزادی مطلق مذهبی برخوردارند. پنجاه و دو فیصد نفوس پروتستان و ۴۵ فیصد کاتولیک اند.

دفاع: - خدمت در ملیشیاى ملی اجباری است و از ۲۰ سالگی تا ۵۰ سالگی بر سوئیسها تحمیل میشود. دوازده دیویزیون عسکر دارد که جمعاً به هفتصد هزار بالغ میشود.

سودان

پایتخت: - خرطوم، مساحت: ۹۶۷۰۰۰ مصر را مجبور ساخت از سودان خارج شود و تنها وادی حلفا و سواکین را نگه‌دارد. حرکت در ویشی یعنی از لارد کچتر درهم شکست این واقعه توسط یک لشکر مشترک مصر و انگلیس درام‌درمان بتاريخ ۲ سپتامبر ۱۸۹۸ واقع شد.

در ۱۹۰۱ پارلمان مصر قرار داد ۱۸۹۸ و در ۱۹۳۶ خود را با برطانیه از بین برد و امکان این را فراهم کرد که سودان یک قانون اساسی علیحده داشته باشد. سودان بتاريخ اول جنوری ۱۹۵۶ آزادی کامل خود را اعلام کرد.

در رای گیری اپریل - می ۱۹۶۵ فقط پنج ولایت عرب و مسلمان شمال حصه گرفتند. وسه ولایت عیسوی جنوبی حصه نگرفتند. حکومت بدان جهت هم بدست مسلمانان است. سودان عضو ملل متحد و جامعه عرب میباشد. در ۱۹۶۷ محمد محکوب دوباره صدر اعظم شد.

معارف و مذهب: - ساکنین سودان عرب‌ها حبش‌ها و نوبیائی‌ها هستند که خون عرب و حبش را یکجا دارند. عرب‌ها و نوبیائی‌ها مسلمانند. سیستم معارف بدست حکومت است. در سابق در جنوب تعلیم بدست مسیحیون بود. در خرطوم یک پوهنتون موجود است. عربی زبان ملی است.

محصولات شیری، گوشت، میوه، تنباکو، کچالو و شراب نیز تولید میکند. سویزرلیند از بزرگترین مراکز بانکی جهان است. زیرا فرانک از استقرار قیمت برخوردار است. توریزم قسمت حیاتی عواید را تشکیل میدهد.

تاریخ و حکومت: - سویزرلیند یا هیلوئیای قدیم یک اتحادیه مرکب از ۲۲ کانتون است در ۱۶۴۸ آزادی خود را از امپراتوری مذهبی روم بدست آورد. در ۱۸۴۸ کانتون‌ها تحت یک قانون اساسی باهم متفق شدند و قسم عمده اداره هر کانتون را به خود نگهداشتند. یک پارلمان دو اطاقه قوای تقنینی را تشکیل میدهد. یک شورای دولتی که هر کانتون به آن دو نماینده می‌فرستند و یک شورای ملی دارای دوصد عضو، قوه اجرائیه به شورای فدرالی مربوط است که ۷ عضو دارد.

رئیس جمهور از همین شورای انتخاب میشود و صرف برای یکسال اجرائی و وظیفه نموده بالعموم پست ریاست را به معاون خود واگذار میشود. سویزرلیند عضو هیچ گروه نظامی نیست.

ربع میل نفوس (تخمین ۶۵ ملل متحد) سیزده ملیون و نه صد و چهل هزار، پرچم: قطعات افقی آبی، زرد و سبز؛ واحد پولی پوند سودانی یکصدو بیست افغانی.

شرح: - از متصرفات قدیمی مشترک مصر و انگلیس؛ سودان در اول جنوری ۱۹۵۶ جمهوری را اعلام کرد. سودان از شمال به جمهوری عرب متحد، از شرق به بحیره احمر و ایتوپی، از جنوب به یونگندا، کینیا و کانگو و از غرب به جمهوری افریقای مرکزی چاد و لیبیا محاطه است.

نیل سفید از وسط مملکت بطرف شمال در جریان است و نیل آبی از کوه‌های ایتوپیای سرچشمه گرفته بشمال غرب به نقطه اتصال آن بانیل سفید نزدیک خرطوم جریان دارد و از آنجا به شکل سین لاتین بنام نیل دروادی حلفا به جمهوری عرب متحد داخل میشود.

منابع و صنایع: - سودان مس، طلا، آهن، نمک و ذخایر دست ناخورده دیگر دارد منبع عمده صمغ عربی است. ارزن زیاد می‌روید و غذای اول مردم را تشکیل میدهد. پنجه از صادرات عمده آنست انواع خوراکی باب دارد.

تاریخ و حکومت: - حرکت مهبولوی در ۱۸۸۴ - ۱۸۸۵ به شکست خرطوم منجر و

سوریه

ممالک دنیا بده سوریه امروزی از امپراطوری ترکی متشکل گردید . در ۱۰ اگست ۱۹۲۰ سوریه یک واحد علیحدہ را تشکیل داد . و بیست روز بعد از آن دو واحد سوریه ولینان بزرگتر تشکیل و از ۱۹۲۰ تا ۱۹۴۱ تحت قیمومت فرانسه اداره میشد .

سوریه بحیث یک جمهوریت توسط فرانسویان اعلام شد و از اول جنوری ۱۹۴۴ به آزادی رسید و قوای فرانسوی بتاریخ ۱۷ اپریل ۱۹۴۶ آنرا تخلیه نمود .

در فبروری ۵۸ با مصر یکجاشده جمهوریت عرب متحد را بمیان آورد - ولی در ۳۰ سپتامبر ۱۹۶۱ از آن جدا شد . رژیم بعث که از آن بعد روی کار آمد با پروگرام جمال عبدالناصر موافقت نکرد . در ۱۹۶۵ اکثر صنایع را ملی ساخت ، سوریه عضو ملل متحد است .

معارف و مذهب: - نفوس آن بیشتر مسلمان سنی هستند ولی عیسویان نیز زیاد هستند عربی زبان رسمی است . در دمشق یسک پوهنتون و مکاتب عالی زراعتی در سلیمیه و بکه و مکتب انجینری در حلب دارد .

سومالیا

است عبارت است از آهن ، قلعی ، بوسایت تایتیم و غیره .

تاریخ و حکومت: - مردم سومالیا شامل سی هزار نفر در سومالیای فرانسوی ، یکصد هزار نفر کینیائی در اوگادان ایتوپیا میباشد . سومالیای ایتالوی در سال ۱۸۸۹ توسط ایتالیا تحت الحمایگی اعلام گردید . بعد جنگ عمومی اول از برتانیه اراضی واقعه در طرف راست دریای جبه را باز یافت . ملل متحد در ۱۹۴۹ ایجاد سومالیا را بحیث یک دولت علیحدہ تصویب کرد و بتاریخ ۱۹۵۰ ایتالیا قیمومت آنرا از برتانیه بدست آورد .

تحت الحمایگی سومالیای برتانوی در ۲۶ جون ۱۹۶۰ آزاد شد تا بتواند با سومالیا یکجا شود .

جمهوریت سومالیا بتاریخ اول جولای ۱۹۶۰ اعلام گردید . اسامبله ملی آن دارای ۱۲۳ وکیل است . رئیس جمهور آن باید مسلمان باشد . سومالیا عضو ملل متحد است .

پایتخت: - دمشق ، مساحت ۷۲۲۳۴ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۵ ملل متحد) پنج ملیون و سه صد هزار .

پرچم : سه قطعه افقی سرخ ، سفید و سبزه ، باسه ستاره سبز در وسط واحد پولی: پوند سوریه معادل بانزده افغانی .

شرح: - جمهوریت سوریه در شرق میانه واقع و از شمال با ترکیه از شرق با عراق و از جنوب با اردنیه و از غرب با اسرائیل (نام نهاد) لبنان و مدیترانه محاط است . دریا های اورونتس و فراط از آن می گذرد ، لطاقیه بندر مهم آنست .

منابع و صنایع: - معادن آن نسبتاً کم است ولی تیل زیاد دارد . استفاده از ذخایر کم است ولی کمینی پترول عراق حق العبور و حق بندری میدهد مصروفیت عمده مردم زراعت و مالداری است . پنبه گندم ، جو ، تنباکو ، میوه های لیمویی ، زیتون ، انگور تولید میکند . صنایع آن شامل آرد ، تیل، صابون، منسوجات، سمند دباغی ، شیشه باب شکر ، بوت با پمپا شد . از صادرات عمده آن پنبه ، منسوجات و تنباکو است .

تاریخ و حکومت: - یکی از قدیم ترین

پایتخت: - موگادیشو ، مساحت : ۲۴۶۲۰۱ مربع میل - نفوس (تخمین ۶۵ ملل متحد) دونیم ملیون پرچم : آبی روشن با ستاره سفید پنج شعاعه در مرکز واحد پولی شلنگ سومالی معادل شش افغانی .

شرح: - مرکب از تحت الحمایگی سابق برتانوی بنام سومالیا و سابق تحت قیمومت ملل متحد بنام سومالیا در افریقای شرقی سومالیا از شمال با خلیج عدن از شرق و جنوب با بحیره هند و از غرب با کینیا و ایتوپیا و از شمال غرب با سومالیای فرانسوی محاط است . بندر های عمده آن بربره - موگادیشو و کسمایو میباشد .

منابع و صنایع: - اقتصاد داخلی آن ضعیف است و بر کمک خارج تکاء دارد که قسماً از ایالات متحده امریکا ، ایتالیا ، برتانیه و اتحاد شوروی بدست می آید . مالداری و زراعت مصروفیت عمده مردم را تشکیل میدهد . تولیدات آن مرکب است از خوشبوئی ها ، شکر ، کپله ، جوار ، صمغ ، پوستت حیوانات و معادن عمده که هنوز انکشاف نکرده

سویڈن

پارلمانی بوده و در آن شاه رئیس دولت است صدر اعظم آمر سیاسی عمده اجرائیه است .

رکسداگ یعنی پارلمان سویڈن دو اطاق دارد . اولی شامل ۱۵۱ عضو انتخابی برای هشت سال است و دومی شامل ۲۳۳ عضو انتخابی برای چار سال است ، رای گیری برای کسانی است که از ۲۱ سال بالاتر باشند .

دراویل مردمان سویڈن ریشه جرمنی داشتند . اولین وحدت مردم سویڈن بامردمان دیگر سکاندناوی در دوره کالمار بود . سویڈن در سالهای ۱۴۳۴ - ۱۵۲۳ از آن جدا شد . در ۱۵۲۷ اصلاحات رویکار آمد . مذهب لوتری از ۱۶۰۰ بعد نفوذ یافت .

پادشاه گوستاف شش است که به ۲۹ اکتوبر ۱۹۵۰ بر تخت جلوس کرد هاست . خانم اول او نواسه ملکه وکتوریا و خانم دومش لویزمونت پتین بود که در سال ۱۹۶۵ مرد . فعلا نواسه اش شهزاده کارل گوستاف ولیعهد است .

تقریباً ۱۴ فیصد عایدات ملی از رام منابع اجتماعی پس به مردم تقسیم میشود . واین شامل بیمه صحت میباشد . بیکاری در طی سال ۶۶ در حدود یک فیصد بود .

معارف و مذهب :- نفوس سویڈن تقریباً از یک نژاد میباشد ۹۵ فیصد نفوس مذهب لوتری دارد . تعلیم اجباری است . بیسوادی قطعاً وجود ندارد . پوهنتون های دولتی در ایسلا ، لند ، ستاکهولم ، کاتبرگ و امیا وجود دارد .

دفاع :- خدمت نظامی بین سنین ۱۹ و ۴۷ اجباری میباشد دوره تربیوی ده ماهه را اول می گذرانند و باز سه دوره یک ماهه را طی میکنند . عسکر آن شخص هزار نفر است . قوای هوایی آن خیلی قوی است . بحریه متناسب دارد . توپ های ساحلی آن بد داخل احاطه های بمب اتوم پروف جا داده شده . است .

پایتخت :- ستاکهولم : مساحت ۱۷۳۳۷۸ مربع میل نفوس (تخمین ۶۷ حکومت) هفت ملیون و هشتصد و چهل و هفت هزار ، پرچم : صلیب ممتد زرد بالای زمین آبی روشن ، واحد پولی : کرونا (جمع کروتر) معا دل نه افغانی .

شرح :- سویڈن قسمت شرقی و بزرگترین جزیره نمای سکاندناوی را تشکیل میدهد که در شمال غرب اروپا واقع است . از شمال با فنلند از غرب با ناروی و از شرق و جنوب با بحیره بالتیک محاط است طول نهائی آن ۹۷۷ میل و عرض نهائی آن در حدود سه صد میل است . ستاکهولم و گوتبرگ بزرگترین بندر های آنند .

منابع و صنایع :- گرچه مملکت کوهی است ولی زراعت خوب دارد در ۹ فیصد مساحت مملکت زراعت میشود و پنجاه و چار فیصد مساحت را جنگلها تشکیل میدهند . محصولات عمده زراعتی ، پنیر ، مسکه ، گوشت گاو ، خوک گندم ، جودر ، کچالو ، شکر و بته های روغنی است .

صنایع سویڈن عذیده است محصولات جنگل آهن و برق آبی از صنایع عمده آنست . زغال سنگ و پترول را وارد میکنند . ده فیصد واردات آنرا پترول تشکیل میدهد ۵۰ فیصد نفوس در صنایع مشغولند . و ده فیصد در زراعت کار میکنند . فولاد ساخت سویڈن خیلی برای افزار سازی شهرت دارد .

۹۰ فیصد اقتصاد بدست آزاد است . حکومت سهم بزرگ برق آبی را همراه با خطوط آهن در اختیار خود دارد . ده فیصد کشتی های تجارتی دنیا در سویڈن ساخته میشود . سویڈن آهن خام صادر میکند . مواد تولید کننده کاغذ ، چوب ، کاغذ و محصولات دیگر جنگل را نیز صادر میکند . محصولات عمده دیگر آن فولاد ، موتر ، کشتی طیاره ، بال بیرنگ ، منسوجات ، سامان برقی و مواد کیمیای مولود از پترول میباشد .

تاریخ و حکومت :- سویڈن یک دیموکراسی

سیلون

سبز و زعفرانی نزدیک پایه . واحد پولی : روپیه معادل ۸ افغانی .
شرح :- سیلون مملکت آزادیست در ممالک مشترک المنافع ، واقع بریک جزیره در بحر

پایتخت :- کولمبو ، مساحت ۲۵۳۳۲ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۶ ملل متحد) یازده و نیم ملیون ، پرچم : سرخ تیره با حواشی زرد و علامه شیر زرد در مرکز دو قطعه عمودی

دومنیون شناخته شد. سیلون اعلام کرد .
روزی جمهوریت خواهد و در خانواده ممالک
مشتترک المنافع باقی خوا هد ماند.
سیلون عضو ملل متحد است .

قانون اساسی آن پارلمان دو اطاقه میخواهد
یک سنا شامل سی عضو و نمایندگان شامل
۱۵۱ عضو در ۱۹۵۹ صدر اعظم سیلون
مقتول گشت و بعداً در اثر انتخابات خانم
او به عهده صدارت عظمی رسید . حکومت
سیاست بیطرفی را اعلام کرد . و یک تعداد
صنایع را ملی ساخت . در انتخابات ۱۹۶۵
حزب وحدت ملی در انتخابات فایق گردید
و امریکا زود بعد از آن کمک های متوقف
مانده ۶۳ خود را دوباره شروع کرد .

در ۱۹۶۶ با معاونت یکده کشور های
غربی سیلون پلان پنجساله خود را به غرض
توسعه جای ، رابر و ناریال که جمعاً ۹۸
فیصد عواید صادراتی سیلون را تشکیل
میدهد بنانهاد .

معارف و مذهب :- معارف از وپکتون تا
پوهنتون رایگان است . اکثریت نفوس
سنهالی ها بودایی مذهب اند . تامل ها هندو
اند .
سنهالی در ۱۹۶۱ زبان رسمی سیلون شناخته
شد ولی تامل ها با آن مخالفند .

در ۶۶ حکومت به تامل ها اجازه داد به زبان
خود هم معامله بکنند .

سنیگال

۲۰ جون ۱۹۶۰ هردو کشور ها کاملاً مستقل
شدند و پوره دو ماه بعد از فدریشن خارج
گردیدند .

سنیگال فیصله کرد که داخل جامعه
فرانسوی باقی بماند ولی جمهوریت سودان
بنام مالی از جامعه مذکور خارج گردید ولی
علاقه نزدیک پافرانسه قایم کرد . سنیگال
دراخیر سال ۶۰ عضو ملل متحد شد .

صنایع عمده آن زراعت و مالداری است.
بندر داکار سالانه ۴۰۰۰ کشتی را سرویس
میکنند . ذخایر مهم المونیا و فاسفیت دارد .
از صنایع در حال انکشاف آن تهیه خوراکی
های قطی ، مواد کیمیای و سممت میباشد.

هند ، فاصله آن از جنوبی ترین دماغه هند
۳۱ میل است . قسمت مرکزی جزیره کوهی
میباشد . اقلیم آن گرم و رطوبت نسبتی
آن هم زیاد است .

منابع و صنایع :- معادن آن گرافیت و
سنگ چونه ، آهن و سنگهای قیمتی و نیم
قیمتی و مصنوعات آن چوب ، شیشه کاشی.
سمت مواد کیمیایی ، منسوجات و کسود
مصنوعی و تیل نباتی است .

جای از محصولات عمده زراعتی است ،
سالانه تقریباً چار صدو پنجاه ملیون پاو
تولید میکند . رابر ، کاکاو ، برنج ، تنباکو
و غیره نیز تولید مینماید .

تاریخ و حکومت :- رومی های قدیم آنرا
بنام تاپروبین (یعنی مسی رنگ) می شناختند.
اولین باشندگان از وادی گنگای هندبودند
اولین در ۵۴۲ ق ، م صورت گرفت .

سنهالی ها که از بقایای ایشانند امروز
سه ربع نفوس سیلون را تشکیل میدهند تا
تاملی یعنی مردمان مهاجر از جنوب هند فقط
یک دهم نفوس را تشکیل میدهند . پرتگالیها
در ۱۵۰۵ هالیندی ها در ۱۶۵۸ و برتانوی ها
در ۱۷۹۶ بر آن یا قسمت های آن تسلط
یافتند تا اینکه در ۱۸۰۲ یک مستعمره برتانوی
شد .

حق رای به مردم در ۱۹۳۱ داده شد.
قانون اساسی جدید آن در ۱۹۴۶ تصویب
گردید . سیلون در ۱۹۴۸ (۴ فبروری) یک

پایتخت :- داکار ، مساحت ۷۶۰۰۰ مربع
میل ، نفوس (تخمین ۶۵ ملل متحد) نزدیک
سه و نیم ملیون ، پرچم : قطعات عمومی سبز ،
طلائی و سرخ باستاره سبزر در مرکز قطعه
طلائی . واحد پولی : فرانک معادل هجده پول.

سنیگال ، از متصرفات قدیم فرانسه در
افریقای غربی بوده از غرب با اوقیانوس
اطلس از شمال بااموریتانیا ، از شرق بامالی
و از جنوب با گایانا و گینیای برتانوی محاط
بوده و خودش گامبیا را از سه طرف احاطه
میکنند . سنیگال در ۱۹۵۸ یک دولت دارای
اختیارات داخلی شد و همراه با جمهوریت
سودان فدریشن مالی را تشکیل داد . بتاریخ

سیرالیون

فعلا در حدود پنجاه هزار نفر میباشند . بندر آن از بهترین بندر افریقای غربی میباشد . صادرات عمده آن الماس صنعتی ، آهن خام ، بوسایت ، قهوه و غیره میباشد . قانون اساسی اول آن در ۱۹۵۱ بمیان آمد و از آن بپس درین کشور حزب مردم برسر اقتدار است . گورنر جنرال رئیس دولت است و صدراعظم رئیس حکومت ، پارلمان آن شامل ۶۲ عضو عادی و ۱۲ عضو رئیسۀ دائمی میباشد . در مارچ ۱۹۶۷ یک کودتا حکومت حزب مردم را از بین برد رهبر کودتا کرنیل جکسن سمیت با وصف وعده اعادة حکومت غیر نظامی قانون اساسی را ملغی قرار داده مخالفین را تحت فشار گرفت . سیرالیون عضو ملل متحد است . دو پوهنتون دارد که یکی آن به کمک امریکا آباد شده است . انگلیسی زبان رسمی است .

پایتخت :- فری تاون ، مساحت ۲۷۹۲۵ مربع میل ، نفوس (احصائیۀ ۶۶) دومیون و چهارصد هزار ، پرچم : قطعات افقی سبز ، سفید و آبی . واحد پولی : لیون معادل شصت افغانی .
شرح :- سیرالیون مستعمره و منطقه تحت قیمومت برتانیۀ در ۲۷ اپریل ۱۹۶۱ در داخل ممالک مشترک المنافع آزاد شد . این کشور بطول ۲۱۰ میل بساحل افریقای غربی واقع است . عمق آن به داخل قاره تقریباً ۱۸۰ میل میباشد و بین گایانا و لایبیریا واقع است . نام آن که معنی کوه شیر را دارد . از طرف پرتگالی ها به مناسبت رعد و برق بالای کوه های ساحلی آن به آن داده شده است . فری تاون بسال ۱۷۸۷ تاسیس شد و هدف آن ایجاد محلی برای غلامان آزاد شده ولی نادر بود . اولاد ایشان که بنام کریول یاد میشوند

عراق

عراق از ممالک بزرگ تولید کننده پترول دنیا است . در ۱۹۶۳ تولیدات پترول آن از پنجاه و پنج ملیون تن بیشتر بود . پلان پنجساله عراق بامصرف یک و نیم میلیارد دالر ۲۴ پروژه بزرگ را پیش میرد .
تاریخ و حکومت :- وادی بین النهرین دجله و فرات محل شهر های قدیمه اریدو و اورینو و بابل بود . کلتور سه هزار سال قبل میلادی سومیری ها بالای یونان ، مصر ، قبرس تأثیر داشت . در جنگ عمومی اول عراق (بنام میسو پوتیمیا) از ترکیه گرفته شد جامعه ملل قیمومت آن را به برتانیه سپرد . این قیمومت در ۲۲ پایان یافت و عراق بحیث یک مملکت آزاد عضو جامعه ملل شناخته شد . در ۱۹۲۱ امیر فیصل پادشاه حجاز امیر عراق انتخاب شد . در ۱۹۲۴ شاهی انتخاب شد در ۱۹۲۴ شاهی مشروطه اعلام گردید . در ۱۹۳۳ پسرش غازی پادشاه شد ولی در یک تصادم موثر در ۳۹ سالگی کشته شد و پسرش فیصل دوم بر تخت نشست . در ۱۴ جولای ۱۹۵۸ امیر فیصل کشته شد و جنرال عبدالکریم قاسم صدر اعظم یک جمهوریت شد که می گفت سیاست جمهوریت

پایتخت :- بغداد ، مساحت ۱۷۲۲۵۹ مربع میل نفوس هشت ملیون و دو صد و شصت و یک هزار ، پرچم : سه قطعه افقی سرخ سفید و سیاه با سه ستاره سبز روی قطعه سفید واحد پولی دینار معادل یکصد و بیست افغانی .
شرح :- عراق نام جدید بین النهرین (میسو پوتیمیا) است و شامل ولایات قدیم ترکی بصره ، بغداد و موصل میباشد . از شمال با ترکیه از شرق با ایران از جنوب باخلیج فارس ، کویت و عربستان سعودی و از غرب با اردنیۀ و سوریه محاط است . مملکت اکثرش سطح هموار دارد تفاوت حرارت زیاد است در تابستان درجه حرارت در سایه ۱۲۰ فارنهایت و در زمستان یخ بندان شدید دارد . خاک آن فوق العاده حاصلخیز است .
منابع و صنایع :- گندم ، جو ، برنج ، ارزن و پنبه حاصلات عمده زراعتی است . در کوهستان های کردستان تنباکو می روید . خرما هم میشود . در شمال مالداری گوسفند زیاد است که پشم و پوست آن صادر میشود . صادرات خرما و جو معادل هفتاد فیصد صادرات آن میباشد (به استثنای پترول) .

عرب متحد را تعقيب خواهد کرد .
 در ۱۹۶۳ قاسم از حکومت جدا ساخته شد و در ۹ فبروري کشته شد .
 يك قانون اساسی موقتي در سال ۶۴ يك دوره انتقالی سه ساله اعلام کرد و عسلايق زياد را با جمهوريت عرب متحد وعده داد .
 در ۲۰ نومبر ۶۳ عبدالسلام عارف رئيس جمهور اعلام گرديد و در سال ۱۹۶۶ درحادثه هيلکوپتر وفات شد و برادرش ميجر جنرال عبدالرحمن عارف به ۱۰ می ۱۹۶۷ برياست جمهوري وصادرات عراق حلف وفاداري يادکرد .
 وبه تاريخ ۱۷ جولای ۱۹۶۸ بايك کودتای سفيد جنرال حسن البکر مقام رياست جمهوري را

اشغال نمود .
 در ۱۴ جون ۱۹۶۴ همه با نکها، کمپني های بیمه و اکثر صنايع ملی ساخته شد و اين امر شامل کمپني های نفت نبوده است .
دعارف و مذهب :- تعليمات ابتدایي و ثانوي رایگان و اجباری است .
 عربي زبان اکثریت است . نفوس همه مسلمانند که بين شيعه و سنی تقسیم گردیده اند . عيسوی ها یکصدو پنجاه هزار تابعین دارند .

دفاع :- خدمت نظام بين سنين ۱۸ و ۲۵ اجباری است .

عرب(جمهوريت متحد)

انجير ، انار ، شفتالو ، کيله میوه های فاميل ليمو و زيتون میباشد . بند عالی اسوان در مصر جنوبی بعد تکميل چار مليون جريب زمین زراعتی جديد به جمهوريت عربي متحد خواهد داد .

از معادن آن فاسفیت و پترول و طلا ، آهن ، زنج ، مس ، بريل ، هرانيت و سلفر میباشد .

قانون تجديديد ملك داری در ۱۹۶۱ حداکثر جایاد را از چار صد جريب فی نفر به دو صد جريب فی فاميل محدود ساخته است . همانطور هم نزدیک به نود فیصد صنايع را ملی ساخته اند .

جمهوريت عرب متحد فابريکه های نساجی ماشين های نختابی سمنت و فابريکه های کود مصنوعی و صنعت فلم گیری دارد که برای ممالک عربي زبان فلم سینما تهیه میکند .

صادرات عمده آن پنبه ، برنج ، محصولات معدنی ، منسوجات رفر جريتر ها ، تاپرموتر سمنت و سامان برقی میباشد .

تاريخ و حکومت :- ريكارد امپراطوری های قدیم در مصر به چار هزار سال قبل از ميلاد ميرسد يك مدنيت عالی افراد پیشوایان مذهبی برای سالیان دراز بر غلامان حکمفرمایی میکردند . از آن سپس آسوری ها ، فارسی ها یونانی ها ، رومی ها ، ساراسن ها ، ترکها فرانسوی ها (ناپليون) و برتانوی ها آنرا در اختيار در آوردند .

خدو های مقرر شده از طرف سلطان های ترك وایسرای دوروکی مصر بودند ولسی اجراءت شان موجب شد اروپائیان بر مصر راه یابند برتانیه که از ۱۴۴۲ بر مصر نوعی

پایتخت :- قاهره ، مساحت ۳۸۶۱۹۸ مربع ميل نفوس سی ملیون و دوصد هزار ، پرچم : قطعات افقی سرخ سفید و سیاه واحد پولی : پوند مصری معادل یکصدو بیست افغانی .

شرح - جمهوريت متحد عربي تنها شامل مصر است زیرا سوریه که از اول فبروري ۱۹۵۸ تا ۳۰ سپتمبر ۱۹۶۱ با آن متحد بود . از اتحادیه خارج گردید .

جمهوريت متحد عربي (مصر) که از ۱۹۵۳ جمهوريت بوده از شمال با مدیترانه از شرق بادولت نام نهاد اسرائیل و بحیره احمر از غرب باایمیا و از جنوب با سوادان محاط میباشد .

جزیره نمای سینا در بحیره احمر امتداد دارد . خلیج عقبه به شرق آن و آبنای سويز که داخل مصر واقع است کانال سويز را با مدیترانه وصل میکند . حق اداره بالای غازه توسط يك قرارداد متارکه در ۱۹۴۹ به مصر داده شد . درینجا مهاجرین فلسطین به امداد ملل متحد زندگی میکنند .

اسکندریه که در ۳۳۲ تاسیس شده بندر عمده آنست . قاهره بزرگترین شهر آن بوده از نگاه آثار عتیقه خیلی غنی میباشد . اهرام مصر و ابوالهول ، خرابه های کارناک ولقصور را می توان از آثار عتیقه جمهوريت مذکور نام گرفت .

منابع و صنايع :- زمین های حاصلخیز در وادی نیل و دلتای آن بشمال قاهره واقع است . دریای نیل نزدیک به سه هزارمربع میل را با آب ودلدل فرا گرفته است . سیزده هزار مربع میل زمین تحت زراعت غله ، سبزیجات ، پنبه و نیشکر است که شامل انگور خرما ،

گردید (۲۹ - اکتوبر ۱۹۵۶) مصر تقاضای آتش بس را از طرف برتانیه و فرانسه رد کرد. به ۳۱ - اکتوبر این دو کشور برمصر به بمباری آغاز کردند و به ۵ - ۶ نومبر قوای خود را بر خاک آن پیاده کردند.

مصر و دولت نام نهاد اسرائیل امر آتش بس ملل متحد را قبول کردند. فرانسه و انگلیس نیز آنرا متابعت کردند و بتاريخ ۷ نومبر جنگ خلاص شد.

یک واحد قوای ملل متحد. در غازه سرحد مصر و اسرائیل را محافظه مینمود غازه دارای یک انجمن تقنینی است که دارای ده عضو مصری و ده فلسطینی میباشد که باوالی غازه کمک میکنند.

بتاریخ اول فبروری ۱۹۵۸ جمهوری عرب متحد اعلام گردید و این شامل مصر و سوریه بود.

همن نیز بحیث عضو فدریشن داخل شد. سوریه بتاريخ ۳۰ سپتمبر ۱۹۶۱ از اتحادیه خارج شد.

بتاریخ ۱۹ می ۱۹۶۷ جمال عبدالناصر تقاضا کرد قوای ملل متحد از امتداد ۱۱۷ میلی سرحد جمهوری عرب متحد و اسرائیل خارج شود.

قوای مصری غازه و شرم الشیخ را دوباره اشغال کردند و بتاريخ ۲۲ می آبنای تیران را در دهنه خلیج عقبه به مقابل کشتی های اسرائیلی مسدود ساختند.

بتاریخ ۵ جون ۱۹۶۷ قوای اسرائیل بر علیه جمهوری عرب متحد، عراق و سوریه بحمله قیل از بمیان آمدن متارکه غازه، شبه جزیره سینا و ساحل شرقی کانال سویز را اشغال نمود و خلیج عقبه را دوباره برای کشتیرانی خود باز کرد.

معارف و مذهب :- عناصر نژادی جمهوری

عبارتند از فلاحین (مصریان قدیم) بدوی ها (عرب های چادر نشین) و نوبیایی ها (یک گروه مخلوط) ۹۱ فیصد نفوس مسلمانست. نزدیک به ۸ فیصد عیسوی میباشد. معارف از سن هفت برای همه اجباری و تا پایان بنوونخی مجانی است. پوهنتون الازهر قاهره مرکز مشهور تعلیمات دینی است. پوهنتون های دیگر عبارتند از قاهره اسکندریه، هیلوی پولیس واسیوت، عربی زبان رسمی است. پوهنتون امریکایی قاهره و بنوونخی برای دختران (تاسال چاردهم تعلیمی) و غیره رانیز داراست.

تسلط یافت در ۱۹۱۴ آنرا تحت الحمايه ساخت. این نوع تسلط در ۱۹۲۲ خاتمه پذیرفت از آن بعد برتانیه آزادی داخلی مصر را برسمیت شناخت ولی سودان، امنیت و مواضلات را برای خود نگهداشت. فواد اول در ۱۵ مارچ ۱۹۲۲ پادشاه مصر شد. در ۱۹۲۳ قانون اساسی رویکار آمد بعد فواد فاروق اول پادشاه شد ولی او در ۱۹۳۷ به سن بلوغ و اشغال سلطنت رسید. ملکه اول او فریده ذوالفقار بود و ملکه دوم او نریمان صادق، فاروق در ۱۹۵۲ از سلطنت کناره گرفت و از مملکت خارج شد. پسرش احمد فواد دوم متولد در همان سال جانشین تعیین شد. ولی در سال ۱۹۵۳ مملکت مصر جمهوریت اعلام شد.

در سال ۱۹۳۶ برتانیه در اثر موافقت جدیدی دفاع سودان را با مصر یکجا تعهد کرد. ده هزار عسکر و ۴۰۰ نفر قوای هوایی برای دفاع کانال سویز برای بیست سال نگهداشت و در اسکندریه و پورت سعید مراکز بحریه قایم نمود.

مصر عضو مؤسسه ملل متحد شد و در ۱۹۴۴ در تاسیس جامعه عرب پیشقدم گردید. در سال ۴۷ از مجلس امنیت وحدت سودان و مصر و اخراج قوای برتانوی را از خاک مصر و سودان تقاضا کرد. در ۱۹۵۱ مصر قرارداد ۳۶ خود را با برتانیه ملغی کرد. سودان در ۱۹۵۶ بائی حمایه مصر آزاد شد. انقلاب ۱۹۵۲ جنرال محمد نجیب را بمیان آورد. فاروق مخلوع شد. قانون اساسی منحل گردید.

در ۱۸ اپریل ۱۹۵۴ جمال عبد الناصر نجیب را دور کرد و خود صدارت را اشغال نمود. در ۱۹۵۶ در اثر انتخاب جمال عبد الناصر رئیس جمهور مصر شد.

قانون اساسی جدید رویکار گردید. آزادی مذهب، گفتار، اجتماعات و مالکیت اعلام شد.

در ۱۹۵۶ امریکا، برتانیه و بانک بین المللی از کمک به مصر برای اعمار بند اسوان شانه خالی کردند. جمال عبد الناصر کانال سویز را ملی ساخت و دارایی کمپنی کانال را تحت اداره گرفت.

پس از آنتر مصر از اتحاد شوروی برای اعمار بند کمک گرفت و مرحله اول بند در ۱۹۶۴ تکمیل شد.

جنگهای سرحدی با دولت نام نهاد اسرائیل منجر به حمله اخیرالذکر بر شبه جزیره سینا

یافت . یکماه بعد جمال عبدالناصر کانال را ملی ساخت و اعلام کرد منافع آن برای اعمار بند اسوان بکار خواهد رفت .

نادبات مولده از ملی ساختن کانال از طرف جمهوریت عربی متحد به تاریخ اول جنوری ۱۹۶۳ پایان پذیرفت . بعد از ملی ساختن جمهوریت عرب متحد کانال را عریضتر و عمیقتر ساخت طی سالیکه از سی جون ۱۹۶۶ خاتمه یافت بیست هزار کشتی از کانال عبور کرد و عایدات آن یکصد و نود و هفت ملیون دالر بود .

کانال سویز که در اثر بمباران اسرائیل یک عده کشتی ها در آن غرق گردید ، از طرف حکومت جمهوریت عرب متحد بتاريخ ۶ جون مسدود اعلام گردید .

دناغ :- خدمت نظام اجباری است جمهوریت عرب متحد در شرق میانه کشور بیست دارای نظام دفاعی مقتدر بشمول تحت البحری ها ، طیارات جت راکت ها و همه انواع اسلحه مدرن .

کانال سویز :- بطول ۱۰۲ میل مدیترانه و بحیره احمر را باهم وصل میسازد . عرض اقل آن ۱۹۶ فٹ و ده انچ است . در اپریل ۱۸۵۹ کار احداث آن توسط یک تیم فرانسوی آغاز شد . رهبری آنرا شخصی بنام فردناند دولیسیپ داشت . پایان کار در نومبر ۱۸۶۹ بود .

برتانیه بالاخره در ۱۹۵۴ موافقه کرد تمام قوای خود را از کانال در ظرف ۲۰ ماه خارج سازد .

اشغال برتانیه به ۱۳ جون ۱۹۵۶ خاتمه

عدن و عربستان جنوبی

گروپ های ملیون برای آزادی عدن مجادلات بنا کردند . این مجادلات در سالهای ۶۳-۱۹۶۷ شدت اختیار کرد قویترین این گروپ ها فلاسی نام داشت . یک گروپ دیگر بنام (ان . ال . اف) یاد میشد .

عدن نمک ، سگرت ، صابون و ماهی تولید میکنند . یک بندر آزاد است . یک تصفیه خانه پترول دارد که سالانه پنج ملیون تن تیل را تصفیه میکنند .

در نومبر ۱۹۶۷ بالاخره برتانیه مستعمره عدن و عربستان جنوبی را به مردم آن واگذار شد و یک کشور دیگر نیز در جمع کشورهای آزاد دنیا افزود گردید .

مساحت این کشور عبارت از قسمت غربی ساحل جنوبی عربستان است . مساحت عدن ۷۵ مربع میل و نفوس آن دوصد و پنجاه هزار می باشد . تمام تحت الحماکیگی شامل ۱۱۲ هزار مربع میل مساحت بوده بقرار تخمین ۱۹۶۴ یک ملیون نفوس دارد .

عربستان سعودی

شده اند . یمن قسمتی از سرحدات غربی آنرا احتوا میکند بطرف مقابل خلیج عقبه شبه جزیره سینا واقع است و آن بجمهوریت عربی متحد متعلق است .

عربستان سعودی شامل چار ولایت است : نجد ، حجاز ، اسیر و الحصه که فعلا بنام ولایت شرقی یاد میشود .

در حجاز ، مکه معظمه و مدینه منوره واقع است . در مدینه منوره مسجد نبوی و در مسجد نبوی مقبره پیغمبر اسلام حضرت محمد صلی الله علیه وسلم واقع است که به تاریخ ۷ جون ۶۳۲ مطابق ۱۲ ربیع الاول سال ۱۱ هجری قمری رحلت فرمودند .

منابع و منابع :- عربستان سعودی دارای یکی از مخازن بزرگترین پترول دنیا است فعلا کویت در دنیا مقلم اولیت را در تولیدات

پایتخت :- ریاض ، مساحت ۸۷۰۰۰۰ ربع میل ، نفوس (تخمین حکومتی ۱۹۶۳) ۸ ملیون . پرچم سبز با شمشیر سفید تحت کلمه توحید واحد پولی ریال معادل ده افغانی .

شرح :- عربستان سعودی چار پنجم شبه جزیره عربستان را اشغال کرده است . بحیره احمر قسمت عمده ساحل غربی آنرا اشغال نموده است . خلیج فارس به شرق آن قرار دارد . ارتفاعات غربی بطرف شرق پائین آمده بالاخره بسواحل خلیج فارس به ریگستان خشک و خالی میدل می شود . به غرب و شمال آن اردنیه ، بشمال و شمال شرق آن عراق و به شمال شرق آن کویت هم سرحد مشترکی دارد . عمان و عدن در جنوب مانع تماس عربستان به بحیره عربستان

در ۱۹۲۵ حجاز را و در ۱۹۲۶ قسمت زیاد اسیر را بتصرف خود در آورد .
نوع حکومت شاهي موروثي است .

اعلیحضرت سعود ابن عبدالعزیز که در سال ۱۹۵۳ بجای پدرش بر تخت نشست در ۱۹۶۴ در اثر مشورۀ فامیلی ازسلطنت برکنار شد و شاهزاده فیصل ولیعهد برادر اندر او به عنوان وایسرای برتخت نشست و بتاریخ دوم نومبر بجای اعلیحضرت سعود پادشاه خطاب گردید .

معارف و مذهب: - تعلیمات ابتدا یی ، متوسط و ثانوی رایگان است ولی اجباری نیست بیش از ده فیصد بودجه به معارف مصرف میشود . نفوس کاملاً مسلمان اند عربستان موافقات دفاعی با ممالک جامعۀ عرب دارد .

پترول حایز است و عربستان کشوردومین است تولیدات سال ۶۳ آن ۸۱ ملیون تن میتریک بود .

از عایدات پولی فروش پترول مصارف دولت ، اصلاحات داخلی و بهبود صحی مردم فراهم میشود از معادن دیگر آن طلا ، نقره ، آهن است . تولیدات آن خرما ، گندم ، جو میوه ، پوست و پشم است . مالداري آن شامل شتر ، اسب ، خر و گوسفند میباشد . صادرات آن علاوه بر پترول شامل پوست و پشم میباشد .

تاریخ و حکومت: - نجد مرکز وهابپوردر قرن ۱۸ به تصرف ترکان در آمد در ۱۹۱۳ ابن سعود موسس آل سعود ، ترك ها را مناوب و ولایات ترکی الحصه را متصرف شد.

فرانس

منابع و صنایع: - ساحۀ زراعتی فرانس شامل ۲۴۸ ملیون جریب زمین است که بالای آن بیست فیصد نفوس فرانس کار میکنند . قیمت تولیدات زراعتی سالانه به ۱۱۴ ملیارد دالر می رسد گندم ، جو ، جواری ، برنج میوهها و سبزیجات از محصولات زراعتی آنست .

مالداري ، تربیه ماهی برای فروش و جنگلداری هم مصروفیت مردم را تشکیل میدهد . فرانس چارمین کشور جهان در تولید گوشت ، گاو ، خوک و هشتمین کشور در تولید گوشت گوسفند بره است .

تولید مرغ نیز وسعت دارد . در حدود یک و نیم ملیون دهقان فرانس به کوپراتیف ها مربوط اند .

از معادن مملکت می توان زغال سنگ ، آهن ، تیل های معدنی ، اسفالٹ ، نمک و پوتاس را نام برد . تولیدات برق فرانس نزدیک به نود ملیارد کلیوات ساعت درسال است . گاز نیز تولید میکند .

منابع پترولی صحرای اعظم (درافریقا) سالانه بیست و سه ملیون تن میتریک پترول تولید میکند .

فرانسه از بزرگترین تولید کنندگان یورانیموم دراروپای غربی است .

از ۱۹۶۰ به بعد فرانسه چندین انفجار اتمی را عملی ساخته است .

از مصنوعات آن مواد کیمیای ، ابریشم ، منسوجات نخی ، عطریات ، اتوموبیل ، طیاره

پایتخت: - پاریس ، مساحت ۲۱۲۹۱۸ مربع میل نفوس چهل و نه و نیم ملیون ، پرچم : سه قطعۀ عمودی آبی ، سفید و سرخ واحد پولی فرانک معادل نه افغانی .

شرح: - جمهوریت فرانسه ، غربیترین کشور اروپای مرکزی بین ۴۲ و ۵۱ درجه عرض البلد شمال و از ۷ درجه ۴۵ دقیقه طول البلد شرقی تا ۴ درجه و ۳۵ دقیقه طول البلد غربی امتداد دارد . از شرق وشمال شرق با بلجیم ، لوکسمبورگ ، ساروجرمنی محاط است . جهیل جینوا آنرا از سویزرلیند و آلپ های گریان و مارتینیم آنرا از ایتالیا جدا میسازد . بجنوب آن مدیترانه و هسپانیه واقع است . در غرب آن خلیج بسکی و بحر اطلس واقع است و در شمال آن کانال انگلستان و اهنای دور آنرا از انگلستان جدا میسازد . به غرب قفقاز بلندترین کوه عبارت از مونت پلان میباشد که بین سرحدات ایتالیا و فرانسه واقع بوده و اخیراً تونل موتر رو معروفی از آن گذشته هردو کشور را بهم مربوط ساخته است . طول این تونل ۱۱۶۰۰ متر (هفت میل و یک ربع میل) میباشد .

جزیره کار سیکیابین ایتالیا و فرانسه جزء فرانس بشمار میرود . مرکز آن شپسر ازاسیو است که محل تولد ناپلیون بوناپارت میباشد . دریا های سین ، لوار ، کارون ، ورون خاک فرانس را آبیاری میکند . طول راهای آبی مملکت بشمول کانال ها به ۸۲۰۰ میل میرسد .

ملی شامل ۴۸۲ نفر و سنا شامل ۲۷۴ نفر است .

قانون اساسی جدید فرانس برای مستملکات فرانس امکان این را داد که در مورد آتیه خود اظهار نظر و عمل کنند . در نتیجه قسم اعظم شان آزاد شدند . و بعضاً داخل یک جامعه فرانسوی باقی ماندند . به اساس یک قانون در ۱۹۶۶ زنان حق این را پیدا کردند که کار کنند در بانک ها صورت حساب داشته باشند و مالک تجارتخانه و موسسات شخصی خود باشند .

معارف و مذهب :- تعلیمات ابتدایی متوسط و ثانوی رایگان و بین سنین ۶ و ۱۶ اجباری است . (۱۷) پوهنتون دارد .

مردمان فرانسه رومن کاتولیک هستند . در حدود یک ملیون پروتستانان دارد . دولت آزادی مذهب را قبول کرده است .

کارفرما و کارگر هر دو به صندوق حمایه کلان سالان پول میدهند .

علاوه بر آن امکان نات مساعادت فامیلی بیمه اجباری اجتماعی برای مریضی ، مادران حامله ، اشخاص مصاب به تصادفات منجر به نقص اعضا و مرگ موجود است .

دفاع :- خدمت نظام هجده ماه است . در حدود نه صد هزار نفر عسکر منظم آماده دارد در سال ۱۹۳۰ این رقم به ۷۷۰ هزار نفر تقلیل خواهد یافت .

فرانسه عضو ملل متحد ، ناو ، سیتو ، جامعه اقتصادی اروپا و جامعه فرانسوی است . دوگول قوای نظامی خود را در ۱۹۶۶ از ناتو خارج ساخت مرکز ناتورا نیز از فرانسه کشید وی همچنان به عضویت خود در ناتو ادامه داد .

جامعه فرانسوی :- به اساس قانون اساسی ۱۹۵۸ و تعدیلات بعدی این جامعه مرکب است از فرانسه و شش کشور از جمله ۱۲ کشوری که در ۱۹۶۰ در افریقا از فرانسه به آزادی رسیدند .

اینها عبارتند از جمهوریت افریقای مرکزی چاد ، کانگو (برازویل) گابون مالا گاسی و سنیگال .

همانطور هم چار شعبه ماورای بحار ، هفت قلمرو ماوراء بحار و یک کاندو می نیم (هبرید های جدید) .

سومالی کیند فرانسوی :- واقع بین ایتیوپیا و سومالیالی که از عربستان سعودی با آبنای باب‌المنذب جدا شده است . جیبوتی شهر عمده آن می باشد . نصف تجارت خارجی

کشتی و سامان برقی میباشد .

تاریخ و حکومت :- انقلاب فرانسه ۱۷۸۹ بعد منجر به تشکیل جمهوریت شد . از آن بعد جمهوریت اول آمد که با ناپلیون به امپراطوری مبدل شد . از آن بعد ۱۸۴۸ - ۱۸۵۲ سلطنت رویکار شد . باز جمهوریت دوم (تا ۱۸۷۰) و جمهوریت سوم (تا ۱۹۴۶) و جمهوریت چارم (تا ۱۹۵۸) و جمهوریت پنجم از آن بعد بمیان آمد .

فرانس در جنگ عمومی اول تلفات مالی و جانی زیاد برداشت زیرا آلمان آنرا اشغال کرد . پس‌تر به کمک برتانیه و امریکالمان راشکست داد و معاهده ورسای از آلمان ایالات الزاس و لورین را برای فرانس بدست آورد . بعد تر در اثر کمی کنترول متحدین بالای آلمان ادولف هتلر و حزب نازی ترتیبات انتقام گرفت . فرانس در ماه می ۱۹۴۰ دوباره اشغال شد .

پاریس بتاريخ ۱۴ جون فتح شد . حکومت فرانسه در دور اشغال درویشی بر قرار شد . مارشال پیتن بحیث رئیس این حکومت شناخته شد . جنرال دوگول در افریقا قوایی ایجاد کرد وقتی در ۱۹۴۴ فرانس توسط متحدین نجات داده شد ، دوگول صدر اعظم حکومت موقتی آن شد ۷ نومبر ۴۴ تا جنوری ۱۹۴۶ .

جنرال شارل اندری ماری جوزف دوگول در اول جون ۱۹۵۸ صدر اعظم فرانس شد . در ستامبر همان سال قانون اساسی تمپیه کردگی دوگول از طرف مردم فرانس تأیید گردید .

جنرال دوگول بحیث اولین رئیس جمهوریت پنجم بتاريخ ۲۱ دسمبر ۱۹۵۸ انتخاب شد . اومیشل دوبری را برای صدارت انتخاب کرد و در ۱۹۶۲ چارج پامپیدو به صدارت انتخاب شد . در انتخابات ریاست جمهوری ۶۶ دوگول باز کاندید شد ولی در دور اول با حصول ۴۴ فیصد آرا ناکام شد در دور دوم با حصول ۵۵ فیصد بر رقیب خود میترانده غالب گردید . قانون اساسی موجوده یک هیئت اداری قوی را تحت اثر رئیس جمهور ایجاد کرده است .

قوة تقنینیه فرانس عبارت از شورای ملی و سنا میباشد رئیس جمهور برای هفت سال انتخاب میشود .

او صدراعظم را تعیین میکند . اگر بخواهد پارلمان را منحل میسازد و در وقت بحران می تواند تمام قوت را بدست بگیرد . شورای

عربستان از راه جیبوتی صورت میگیرد . فرانسه در ۱۹۶۶ اعلان کرد که در ۱۹۶۷ در سومالی لیند فرانسی برای آزادی آن یک رای گیری صورت خواهد گرفت . در اثر این رای گیری سومالی لیند تصویب کرد که فرانسی بماتدولی نام آن به انارسی وایساس تبدیل گردد .

گواد لوپ :- مرکب از دو جزیره عمده در غرب الپند که از ۱۶۳۴ بتصرف فرانسه بوده و در پارلمان فرانسه ذریعه دوسناتور وسه وکیل از آن نمایندگی می شود . نفوس آن بیش از سه صد هزار نفر است . مرکز آن باس تیر نام دارد . توریسم از صنایع مهمه آن میباشد .

مارتینیک :- یکی از جزایر غرب الپند که از ۱۶۳۵ بتصرف فرانسه بوده است در ۱۹۴۶ بحیث یک شعبه شناخته شد و دو سناتور وسه نماینده از آن در پارلمان فرانسه نمایندگی می کند .

این جزیره به خاطر کوه آتش فشان پیلی موفست که در ۱۹۰۲ به آتشفشانی آغاز کرده سی هزار نفر سکنه شهر سنت پیر را کشت . همدین جزیره جوزفین زن امپراطور فرانسه تولد شده است . مرکز آن فورت

دو فرانس است . نفوس آن بیش از سه صد هزار نفر است که اکثر بازماندگان غلامان می باشند .

گیانای فرانسی :- در ساحل شمال شرقی امریکای جنوبی یک شعبه (ولایت) جمهوریت فرانسه بوده یک سناتور و یک وکیل از آن در پارلمان فرانسه نمایندگی می کند . نفوس آن سی و پنج هزار است . نود فیصد گیانا با جنگلها مستور است . معادن طلای آن مشهور است .

پولی نیشیای فرانسی :- بیش از ۱۳۰ جزیره در اوقیانوس آرام جنوبی ، مشهورترین آن تاهیتی است که از آن ۹۰ هزار نفوس جزایر اداره میشود . زیبایی زنان و جلوه مناظر طبیعی تاهیتی را هرمن ملویل ، پول گوکن چارلس داروین ، ورابرت لوییستیونسن یاد کرده اند .

جزایر جدید :- یک کاندو می نیم که از ۱۹۰۶ بعد مشترکاً توسط فرانسه و برتانیه اداره میشود .

و عبارت از ۱۱ جزیره بزرگ و ۶۹ جزیره کوچک واقع به شمال شرق کالیدو نیای جدید و به غرب فیجی می باشد . دو اداره دارد یکی فرانسی و یکی انگلیسی . تعداد نفوس آن ۷۰ هزار است .

فلپین

منابع و صنایع :- زراعت ، مالداری ، کان کنی و جنگلداری و ماهی گیری مصروفیت های عمده مردم است .

جنگلها ۶۰ فیصد مساحه کشور را تشکیل میدهد . صمغها ، نباتات روغنی ، پوست های نباتی رنگ دار ، نباتات طبی وغیره نیز تولید میشود .

طلا ، نقره ، سرب ، جست ، مس ، آهن زغال سنگ پترول وغیره نیز دارد .

محصولات عمده زراعتی آن برنج پای کونا شده ، نیشکر ، جوار و تنباکو می باشد .

تاریخ و حکومت :- میلان در ۱۵۲۱ به مانیلا رسید . هسپانیه آنرا در ۱۵۶۵ اشغال نمود . در ۱۸۹۸ جزایر مذکور به اضلاع متحده امریکا واگذار شد و آن هم طوری که کشور مذکور در بدل آن قیمتی به هسپانیه قایل گردید .

در ۱۹۴۱ جاپان برفلپین حمله کرد . در ماه می ۴۲ جاپان آنرا به قبضه خود درآورد و در سپتمبر ۱۹۴۵ از آنجا اخراج شد .

پایتخت :- کیزان ستی (لوزون) ، مساحت ۱۱۵۷۰۷ مربع میل ، نفوس (نخیمین ملل متحد در ۶۵) ۳۳۴۷۷۷۰۰۰ ، پرچم : قطعات افقی آبی و سرخ باحاشیه سفید و آفتاب و سه ستاره طلایی ، واحد پولی : پیسو معادل یازده افغانی .

شرح :- جمهوریت فلپین یک مجموعه جزایر بحر الکاھل غربی است که از ساحل آسیا پنجصد میل فاصله دارد . تعداد جزایر ۷۱۰۰ و فاصله شمال و جنوب آن ۱۵۰ میل و فاصله شرق و غرب آن ۶۸۲ میل است . از جزایر عمده آن لوزون ، مندانا ، سامار ، نگروس ، پالاوان ، پانی ، وغیره می باشد . خلیج مانیلا با مساحت ۷۷۰ مربع میل ومحیط ۱۲۰ میل از بهترین بنادر جنوب شرق آسیا را تشکیل میدهد . کشور فلپین دارای تقریباً ده آتشی فشان فعال است .

کیزان ستی نزدیک مانیلا پایتخت رسمی است ولی چون تکمیل نشده اکثر ادارات دولتی هنوز در مانیلا می باشند .

سفر به امریکا عمراجاره مراکز نظامی امریکا را در فلپین از ۹۹ سال به ۲۵ سال تخفیف داد .

معارف و مذهب :- معارف ابتدایی و ثانوی معانی است . چهار پوهنتون دارد . زبان رسمی فلپینو است که بالای لهجه شگالوک ملایی استوار است انگلیسی و هسپانوی نیز زبان های رسمی اند و در حکومت و تجارت بکار میروند ۸۲ فیصد نفوس رومن کاتولیک هستند .

مسلمین و بودیست ها در اقلیت هستند .
دفاع :- فلپین و امریکا یک قرار داد دفاع مشترک دارند که در موقع تعرض خارجی اشتراک مساعی را وعده میدهد . عضو ملل متحد و سنتو می باشد .

فنلیند

سلطنت سویدن واقع ساختند ۱۱۵۴-۱۸۰۹) از آن بعد فنلیند تحت نفوذ غیر مستقیم امپراطوری روسیه رفت . در دسمبر ۱۹۱۷ فنلیند آزادی خود را اعلام کرد . و در ۱۷ جولای ۱۹۱۹ یک جمهوریت شد . در نومبر ۱۹۳۹ اتحاد شوروی آنرا اشغال کرد .

د رهنگام حمله آلمان به شوروی فنلیند نیز برای رهایی خود جنگید .

در ۴۴ متارکه با شوروی امضاء کرد . در اپریل ۱۹۴۸ قرارداد همکاری مشترک دهساله با شوروی امضاء کرد ، این قرارداد فعلا ناسال ۱۹۷۵ اعتبار دارد .

رئیس جمهور برای شش سال از طرف نمایندگان ملت انتخاب می شود . رئیس جمهور کابینه را تعیین می کند . یک مجلس تقنینی دارد . عده آن دو صد نفر بوده برای چار سال انتخاب می شوند .

معارف و مذهب :- کلیسای لوتران کلیسای عمده فنلیند است . آزادی مذهب وجود دارد . بیسوادی در مملکت موجود نیست . زبان فنلیندی از جمله زبانهای فتنو ، اوگرایی است . زبان سویدنی زبان دوم است . چهار پوهنتون دارد .

دفاع :- خدمت نظام بین سنین ۱۷ و ۶۰ اجباری است . بچه ها بعد سن ۱۹ به خدمت نظام جلب می شوند . قوه دفاعی فنلیند در اثر موافقه آن بعد جنگ عمومی دوم به ۱۹۰۰ نفر محدود شده است .

فنلیند عضو ملل متحد و اتحادیه ناردیک است

در جولای ۱۹۴۶ جمهوریت آزاد فلپین اعلام شد و این بر اساس موافقه ای بود که در ۱۹۴۳ کانگرس امریکا بعمل آورده بود .

یک مجلس سنا شامل ۲۴ عضو منتخب برای شش سال و یک مجلس نمایندگان شامل ۱۲۰ وکیل منتخب برای چهار سال دارد . تمام منابع طبیعی مملکت به دولت متعلق است و استفاده از آنها مختص به تبعه فلپین و موسساتی است که ۶۰ فیصد سرمایه آن به فلپینی ها متعلق باشد در ۱۹۶۴ امتیاز انکشاف منابع طبیعی کشور و تصاحب و چلان کردن وسایط مفاد عامه تا ۱۹۷۴ به تبعه اضلاع متحده امریکا نیز داده شد .

رئیس جمهور فردیناند مازکوسی در ۶۵ وظایف خود را اشغال کرد در ۶۶ طی یک

پایتخت :- هلسنکی ، مساحت : ۱۳۰۱۱۹ مربع میل ، نفوس (تخمین ۶۶) بیش از چهارونیم میلیون ، پرچم : صلیب آبی بالای زمین سفید ، واحد پولی مارك معادل چارده افغانی .

شرح :- جمهوریت فنلیند در شمال اروپا از شمال با ناروی ، از شرق با اتحاد شوروی از جنوب با خلیج فنلیند ، اتحاد شوروی و بحیره بالتیک و از غرب با خلیج بونیا ، سویدن و ناروی محاط میباشد .

ساحات جنوبی و مرکزی نسبتاً هموار و ساحات شمالی کوهستانی است . (۷۰) فیصد مساحت کشور جنگل دار است در حدود سه هزار میل راه های آبی داخلی دارد .

جزایر الاند با آزادی داخلی مربوط فنلیند است گرچه نفوسشان سویدنی اصل اند و ۱۵ میل از فنلیند دور استند .

منابع و صنایع :- از جنگ عمومی دوم ببعد مملکت به سرعت صنعتی شده است . زراعت هنوز هم رول حیاتی دارد . جو ، گندم ، جودر ، کچالو می رویانند ، چوبکاری و تولید کاغذ هفتاد فیصد صادرات را تشکیل میدهد . صنایع دیگر آن کشتی سازی ، فلزات ماشین باب ، خوراک ها ، نوشیدنی ها منسوجات سامان چرمی و مواد کیمیایی می باشند .

تاریخ و حکومت :- فنلیندی های اصلی در حدود ۱۶۰۰ سال قبل از اورال به فنلیند هجرت کردند .

مردمان سویدنی بعد هجرت مملکت را تحت

قبرس

اقلیت ترکها (تقریباً یکصد هزار نفر) با آن مخالفت کرد .

مخالفت های ایوگا ، اتحادیه زیر زمینی موجب اقدامات شدید برتانیه بشمول تبعید اسقف مکاریوس سوم شد در ۱۹۵۹ مجادلات موقتاً در اثر موافقه بین سران برتانوی ، یونانی ، ترکی و قبرسی متوقف شد . و قرار بر آن شد که رئیس جمهور جمهوری برتانیه قبرس از یونانی نژادها و معاون رئیس جمهور از ترکی نژادها موقع داشته باشد . برتانیه دو قرارگاه نظامی داشته باشد یکی در اکروتیری و دیگری در دیکیلیا ، مکاریوس بریاست جمهوری و داکتر فاضل کوچوک به معاونی ریاست جمهوری انتخاب شدند .

قانون اساسی کشور در ۶ اپریل ۱۹۶۰ تصویب شد و آزادی قبرس به ۱۶ - اگست ۱۹۶۰ اعلام گردید .

در دسامبر ۱۹۶۳ باز زدو خورد یونانی و ترکی نژادان شروع گردید .

مکاریوس خواست که به ضرر ترکی نژادان قانون اساسی را تعدیل کند در ۱۹۶۴ ملل متحد فیصله کرد که یک قوه بین المللی حفظ صلح را در قبرس دایر کند . ولی جنگ دوام کرد تا اینکه در ۱۰ اگست ۶۴ هردو طرف پیشنهاد متارکه ملل متحد را پذیرفتند .

در ۱۹۶۵ پارلمان کوشید دوره ریاست جمهوری مکاریوس امتداد یابد . قبرس در مجلس امنیت سال ۶۵ موافقات ۱۹۵۹ خود را منسوخ اعلام کرد . ترکیه باز ادعا نمود که حکومت یونانی نژاد قبرس می خواهد کشور را به یونان منظم سازد .

مجلس امنیت از هردو طرف تقاضای عدم تقویه کشیش ها را نموده در اگست ۱۹۶۶ در اثر مداخله اوتانت سر منشی ملل متحد یک بحران دیگر از قبرس رفع گردید و آن عبارت از رفع بلو کادی بود که حکومت قبرس بر ترکی نژادان قبرس وضع کرده بود .

پایتخت :- نکوسیا ، مساحت ۳۵۷۲ مربع میل ، نفوس ششصد و سه هزار ، پرچم : نقشه طلایی قبرس بالای زمین سفید و شاخه های زیتون . واحد پولی : پوند معادل یکصد افغانی .

شرح :- قبرس ، مستعمره قدیمه برتانوی بتاريخ ۱۶ اگست ۱۹۶۰ جمهوریت آزاد و عضو ممالك مشترك المنافع ، ملل متحد و شورای اروپایی شد . قبرس سومین جزیره بزرگ مدیترانه است . چهل میل به جنوب ترکیه ، ۶۰ میل به غرب سوریه و ۳۵۰ میل بشرق کریت واقع است . چار پنجم نفوس پیرو مذهب عیسوی ارتو داکس یونانی و بقیه نفوس مسلمانان ترکی هستند .

منابع و صنایع :- قبرس کشور زراعتی است ، انگور ، شراب ، میوه های فامیل نارنج کچانو و زیتون از تولیدات عمده آنست و چهل فیصد صادرات جزیره را تشکیل میدهد ولی معادن سنتون فقرات اقتصاد کشور است . مصنوعات شامل صنایع خفیفه می باشد . سمنت و تصفیه پترول در حال انکشاف است واردات کشور تقریباً دو چند صادرات آنست .

تاریخ و حکومت :- قبرس در چهار هزار سال قبل از میلاد مسکون بود . در ۱۶۰۰ قبل از میلاد آخائیان یونان با مردمان قبرس تجارت داشتند و بعد از جنگ تروجسان (۱۱۸۴ قبل از میلاد) مستعمراتی در آن تشکیل دادند . از نصف قرن هشتم قبل از میلاد اول فنیقی ها ، باز آسوری ها و مصری ها و فارسی ها ، اسکندر ، تولهی ها ، رومن ها ، بزنطین ها ، مسلمانان . صلیبیون ، ونیسی ها و ترکها آنرا اشغال کردند . برتانیه آنرا در ۱۸۷۸ به تصرف در آورد و در ۱۹۲۵ جزء مستعمرات خود ساخت . تحریکات برای الحاق به یونان باعث شد که برتانیه مجلس تقنینیه آنرا در ۱۹۳۱ ملغی کرد . بعد جنگ عمومی دوم این مطالبه باز بمیان آمد .

کویت

شرح :- کویت کشور کوچک عربیست که در سابق تحت حمایت برتانیه بود . در ۱۹ جون ۱۹۶۱ کاملاً آزاد شد . کشور مذکور در انتها الیه شمالی خلیج عربستان (خلیج فارس) موقعیت دارد . عراق عربستان سعودی

پایتخت :- شهر کویت ، مساحت ۱۷۸۶۱۷۸ مربع میل ، نفوس تخمین نزدیک به نیم ملیون . پرچم ، قطعات افقی سبز ، سفید و سرخ با شکل چار ضلعی سیاه واحد پولی : دینار کویتی معادل یکصد و بیست افغانی .

در همان سال عضو جامعه عرب و در سال ۶۳ عضو ملل متحد شد .

اولین قانون اساسی آن در ۱۹۶۳ بمیان آمد . شورای ملی آن پنجاه عضو دارد . و در ۶۵ امیر عبدالله سلیم الصباح مرد و برادرش جابراالاحمد صدر اعظم و ولیعهد جدید شد .

معارف و مذهب :- باپول حاصله از فروش پترول کویت و وسایل صحنی رایگان ، معارف رایگان و بیمه اجتماعی رایگان برای افراد کشور تهیه دیده است . یک صندوق یکصد میلیون دیناری با ممالک عربی دیگر امداد میکند . به جز محصول گمرک مالیه دیگری بر مردم وضع نشده است . وسایل تعمیر معارف بسرعت پیش می رود . سال گذشته ۱۶۶ مکتب برای هرچیز داشت .

اسلام مذهب رسمی است . سه ربع نفوس سنی و یک ربع دیگر شیعه می باشند .
دفاع :- قوت نظامی کویت ۲۴۰۰ نفر است .

ویک منطقه بی طرف کویتی عربی به اطراف آن واقع است . شهر کویت بندر عمده خلیج عربستان می باشد .

منابع و صنایع :- پترول که در ۱۹۳۸ کشف و در ۱۹۶۴ استخراج شد عمده ترین منبع اقتصادی کشور را تشکیل میدهد . کویت دومین صادر کننده و چارمین تولید کننده تیل خام است . ذخایر پترول آن بیشتر از شصت بلیون بیرل تخمین شده است تولید روزانه آن دو ملیون و یک ربع ملیون بیرل میباشد . عایدات فروش پترول سالانه کویت بیشتر از یک بلیون دالر امریکایی است .

تاریخ و حکومت :- از سالیان مدیدی در کویت سلاله الصباح حکمروایی داشته است که در ۱۷۵۶ تاسیس گردیده بود . به اساس یک موافقه سال ۱۸۹۹ برتانیه روابط خارجی آنرا اداره و تمامیت خاک آنرا تضمین میکرد تا اینکه بتاريخ ۱۹ جون ۱۹۵۱ کاملاً آزاد شد .

کامرون

رابر ، چای ، کیله و پنبه مخلوج صادر میکند . مالداری هم دارد که شامل گاو ، اسب ، خر خوک ، گوسفند و بز میباشد ، مرغ هم دارند .

تولید تجارتنی قلمی صنعت عمده آن میباشد .

تاریخ و حکومت :- کامرون شامل قسمت عمده مستعمره قدیمه آلمان به همین نام است که فرانسه و برتانیه آنرا در ۱۹۱۶ اشغال کردند و در ۱۹۱۹ تحت قیمومت گذاشته شد . فرانسه در ۱۹۵۸ آزادی داخلی به آن داد مملکت در اول جنوری ۱۹۶۰ کاملاً آزاد شد .

کامرون های برتانیوی در اثر انتخابات تحت نظارت ملل متحد با جمهوریت یکجا شدند تا اینکه در اول اکتوبر ۱۹۶۱ دوابالت فدرالی از آنها بمیان آوردند . اعضای اسامبلی

فدرال پنجاه نفر می باشد که چهل نفر از ساحه شرقی و ده نفر از ساحه غربی دارد . احمد و آهد جیو یکبار در پنجم می ۱۹۶۰ و باز در ۲۰ مارچ ۱۹۶۵ بریاست جمهوری انتخاب گردید .

پایتخت :- یاوندی ، مساحت (۱۸۳۰۵۸) مربع میل ، نفوس تخمین پنج ملیون و یک ربع برچم : قطعات عمودی سبز ، سرخ و زرد با دو ستاره طلا یی در قطعه سبز

واحد پولی : فرانک معادل هجده پول .

شرح :- کامرون که ۱۹۶۰ یک جمهوریت شد بساحل غربی افریقا واقع و با نایجیریا ، چاد ، کابون و ریوهونی و خلیج گینئی محاط است .

از دوابالت متشکل است کامرون شرقی که در سابق جمهوریت کامرون و تحت قیمومت فرانسه بود و کامرون غربی که در سابق کامرون جنوبی بر تانوی بود . در حدود ۳۳ سنتیشن رادیو دارد .

نفوس آن از دوصد قبيله متشکل و شامل بنتوا و مردمان سامی و سودانی و غیره است . ششصد هزار مسلمان و شش صد هزار عیسوی مذهب دارد .

منابع و صنایع :- بیشتر زرا عتسی است و کاکاو ، قهوه ، محصولات خرما ، چرم ، چوب

کانادا

پایتخت: - اوتاوا ، مساحت ۸۰۹۸۵۱۳۸۵۱ سوم جهان شمرده میشود .
مربع میل ، نفوس تخمین ۱۹۶۶ بیست میلیون
پرچم : زمین سرخ با سیر علامت جنگی کانادا
توام با یونین جیک در ربع اول نزدیک به
دستۀ پرچم .

واحد پولی دالر معادل چهل و پنج افغانی
شرح: - کانادا از شرق با خلیج های
بافین و سینت لارنس و اوقیانوس اطلس ،
از غرب با الاسکا و بحر محیط آرام ، از جنوب
با اوقیانوس اطلس ، و ایالات شمالی ایالات
متحدۀ امریکا محاط است .

در سال ۱۵۰۰ يك ملاح پر تگالی به کانادا

رسید . در ۱۵۳۴ يك كاشف فرانسوی خود را
تا مونتریال رسانید . بعد اوفرانسویان برای
تجارت پوست حیوانات و زراعت در کانادا
مسکون شدند . در ۱۶۰۴ قسمتی از خاک
کانادا را فرانسویان با انگلیسها مبادله
کردند . جنگ هفت ساله اروپا در امریکا به
جنگ فرانسویان و هندیان سرخ مبدل شد
هندیان بافرانسویان به حالی همکاری کردند
که کولونست های امریکا با حکومت برتانیه
در امریکا می جنگیدند ، در ۱۷۵۵ برتانویان
عدۀ زیاد فرانسویان را به جنوب نقل دادند .
فرانسه جنگ را باخت و کانادا به انگلیسها
تعلق گرفت . ولی فرانسویان زندگی اجتماعی
خود را حفظ کردند اکنون يك ثلث مردم کانادا
رافرانسوی نژادان تشکیل میدهند به زبان
فرانسوی تکلم میکنند و تجارت می نمایند .
نام کانادا از يك کلمه هندیان سرخ یعنی
کاناتا بمعنی مجموعه کلبه ها اخذ شده است .
به يك معنی دیگر در زبان الکلکینها خوش
آمدید معنی میدهد .

کانادا يك کشور آزاد ممالک مشترك المنافع
است ، شكل يك فدرشین را دارد . حکومتات
ایالتی در ده ایالت و حکومت فدرالی در اوتاوا
دارای يك پارلمان در اطافه است . اعضای
سنا (۱۰۲ نفر) توسط گورنر جنرال در اثر
پیشنهاد صدر اعظم الی مادام الحیات انتخاب
شده می توانند . اعضای درالعوام مستقیماً از
طرف مردم برای پنج سال انتخاب میشوند .

حکومت را حزبی تشکیل میدهد که در
انتخابات دارالعوام بیشترین تعداد نمایندگان
خود را داخل کرده باشد .
هر ایالت يك صدر اعظم ایالتی و يك هیئت

در شمال تقریباً همه جزایر ارکتیک از
نقطۀ وسطی بین گرینلند و بافین تا طول البلد
۱۴۱ درجه بطرف غرب به آن متعلق است .
طول ساحلی امریکا ۱۷۸۶۰ میل و دارای
۴۱۸۱۰ جزایر بوده و به این حساب در
سرتاسر دنیا بزرگترین است . خط سرحدات
کانادا با ایالات متحدۀ امریکا (۳۹۸۶ میل)
از یکصد سال به این طرف بصورت غیر
مستحکم مانده است .

کانادا از نگاه وسعت ساحه دومین کشور
روی زمین است . و همه انواع نباتات منطقه
معتدله شمالی در آن می روید . شاهراه
۴۸۶۰ میله کانادا که مرده ولایت آنرا بهم
وصل می کند و در ۱۹۶۲ به پایان رسیده
است از دراز ترین راه های عمدۀ ملی است .

منابع و صنایع: - مهمترین صنعت ابتدایی
مملکت زراعت است زیرا يك ساحه ۵۴۴۰۰۰
جریب زمین را برای خوراک اختصاص داده
اند . گندم مهمترین منبع عواید پولی آنست .
سالانه در حدود دو میلیون پائو ماهی به قیمت
تقریبی دوصد ملیون دالر بدست می آورد .
چهل و هشت فیصد مساحه ارض کانادا
جنگل دار است ، صنعت مواد خام و کاغذ
آن به سالانه دوازده ملیون تن میرسد انواع
چوب نیز می فروشد .

از معادن آن می توان یس رینیم، آهن، نکل
پترول خام ، و گاز طبیعی را نام برد در تولید
پلاستیم ، جست و کوبالت کشور دوم جهان
است .

قیمت تولیدات سالانه معدنی آن بیش از
سه میلیارد دالر امریکا میشود .
در تولید انرژی برقی از آب نیز کشور

خصوصی ، پوهنتون ها و مکاتب دو مینونی هندى می باشد . بزرگ ترین تعداد پیروان مذهبی را رومن کاتولیک ها تشکیل میدهند ، بعد آن کلیسای متحد کانادا و کلیسای انگلیکان کانادا می آید .

اجرائیه دارد . کانادا عضو ملل متحد و نیتو می باشد .

معارف و مذهب :- کانادا رسماً مملکت دوزبانه است : انگلیسی و فرانسوی موسسات تعلیمی آن شامل مکاتب ایالتی، مکاتب

کانگو (جمهوریت دیموکراتیک)

ستانی کانگو را سیاحت کرد . و در سال بعد از طرف شاه اعزام شد که به کانگو رفته مردمان بومی را طرفدار بلجیم سازد . پرتگال و دیگر ممالک ادعای ارضی کردند ولی کنفرانس برلین در ۱۸۸۵ کشور کانگو را مال بلجیم شناخت .

وضع بد با مردم بومی در امر تولید را بر شکایت باز آورد و در نتیجه بلجیم کانگو را بحیث مستعمره قبول کرد .

زعمای بلجیم و کانگو بی در ۲۷ جنوری ۱۹۶۰ موافقه کردند که کانگو بتاريخ ۳۰ جون همان سال آزاد شود . پتریس لوممبا در اثر انتخابات با بدست آوردن ۳۵ چوکی اساهیلی ملی بتاريخ ۲۱ جون صدر اعظم تعیین شد و کابینه ائتلافی تشکیل کرد . بتاريخ ۳۰ جون پادشاه بلجیم رسماً آزادی کانگو را اعلام نمود .

تشدد عمومی در کانگو موجب شد اروپائیان از آنجا فرار کنند .

ایالت کتانگا از کانگو اعلام جدایی کرد ولی بتاريخ ۱۵ جنوری ۶۳ به جدایی خاتمه داد .

مجلس امنیت ملل متحد در اگست ۱۶۶۰ از بلجیم تقاضا کرد که قوای خود را از کانگو خارج کند و خودیک قوه برای جلوگیری از جنگ داخلی به کانگو فرستاد .

کاساوبو رئیس جمهور کانگو لوممبا را از صدارت عزل کرد ولی او با امداد گانا ، گینی و هند مجادله کرد و بعداً بتاريخ ۱۲ فبروری ۱۹۶۱ در کتانگا کشته شد . نتیجه

این عمل یک مجادله بین طرفداران او و حکومت شد که در اواسط اگست ۱۹۶۴ به چندین ولایت کانگو توسعه یافت . قوای ملل متحد در اخیر جون ۱۹۶۴ کانگو را ترک دادند .

چومبی یک حکومت انتقالی تشکیل کرد . در اکتوبر ۱۹۶۵ کاساوبو چومبی را از صدارت خارج کرد در نومبر همان سال جنرال موبوتو کاساوبو را از عهده ریاست جمهوری کشیده خود جاییش را گرفت . چومبی به هسپانیه پناهنده شد . موبوتو شهر لیوپولدویل

پایتخت :- کینشاسا (لیوپولدویل) سابق مساحت ۹۰۴۷۵۷ مربع میل ، نفوس شانزده ملیون ، بیرق آبی ، باقطعات متمایل طلائی سرخ و طلائی و ستاره طلائی در نیمه چپ بالای واحد پولی فرانک معادل بیست و پنج پول .

شرح :- تا ۳۰ جون ۱۹۶۰ کانگو یک مستعمره بلجیمی بود در افریقای وسطی و فقط ۲۵ میل ساحل بحری داشت . در شمال آن جمهوریت افریقای مرکزی و سودان ، در شرق آن سودان یوگندا و تانگا نیکا.وبه جنوب شرق آن رودیشیای شمالی و در جنوب و غرب آن انگولا واقع است .

دریای کانگو قسمت آخرین یک سیستم آب انداز افریقای مرکزی را تشکیل میدهد طول آن ۳۷۱۸ میل است . شهر کینشاسا که سابق لیوپولدویل نام داشت دوصدو پنجاه میل به داخل کشور در کنار دریای کانگو واقع است و مرکز کشتی رانی است . فیل زیاد دارد و عاج صادر می کند ، حیوانات وحشی آنرا شیر ، پلنگ ، چپانزی ، شادی انواع آهن ، غزگاو و زرافه و گوره خر و کفتار ، فیل و تمساح و انواع مارهای زهردار پرندگان گوشتخوار و طوطی ها وغیره تشکیل میدهد .

منابع و صنایع :- در کاتانگا منابع معدنی زیاد بخصوص مس موجود است . کانگو برعلاوه کوبالت ، طلا ، نقره ، قلمی ، چست آهن ، یورانیم ، وریدیم و الماس صنعتی . دارد .

جنگل های حاره با درختان بعضاً تادو صد فیت ارتفاع دارد . در مناطقی که از انواع مکس و زنبور کمتر دارد . مالداری نیز میشود . کیله ، قهوه ، رابر ، ام و گوکونت میرویانند صادرات عمده زراعتی کانگو روغنیا تیل های نباتی ، چوب ، قهوه ، پنبه ، رابرو کیله است .

تاریخ و حکومت :- لیوپولد دوم شاه بلجیم در ۱۸۷۶ گروه بین المللی را برای استفاده از منابع کانگو تشکیل داد . یکسال بعد

تصاحب کرد. در شرق کانگو بسال ۱۹۶۷ يك انقلاب سياهيان خريداري شده فرانسوي و بلجيمي با حكومت كانگو شروع شد.

معارف و مذهب: - نفوس كانگو اساساً سياهان بنتومي باشند.

پيش از دوصد قبيله در كانگو موجود است. سواهيلي و لينگالا زبان های عمده آنند. پنج مليون افريقائيان عيسوي مذهب دارد که رومن کاتوليك می باشند. اکثر مکاتب از طرف ميسسيون های کليسا اداره ميشوند.

رابازهم کينشاسا ناميد، ستانلی ويل بنام کينسانگانگی و ليوپولدويل بنام لوموم باشی ناميده شد. در ۱۹۶۷ چومي ازفرازمدیترانه به الجزاير پرنده شد و احتمال اعاده او به كانگو ميرفت. چومي در غياب به اعدام محكوم شده است.

در مارچ ۱۹۶۴ يك کميسيون برای تسويد يك قانون اساسی که در آن اختيارات زياد به مقام رئيس جمهوري داده شود مقررگردید و غايه آن جلوگيري از قوت سيستم پارلمانی بود در آن موبوتو همه قوت پارلمان را

كانگو (جمهوريت برازاويل)

بتاريخ ۱۵ اگست ۱۹۶۰ آزاد شد و در ۲۰ سپتمبر عضوء ملل متحد گردید. درسال ۱۹۶۵ مملکت بحیث يك دولت سوسيالیست عملی گردید که دارای يك حزب محض است. كانگو براز ويل عضو جا معه فرانسوي بوده از فرانسه و جمهوريت مردم چين كمك می گیرد.

بزرگترین منبع عایدی آن جنگلات است. چوب صادر می کند، خرما، تیل نباتی، کاکاو کیله و خسته ها تولید می کند. توليدات صنعتی آن معادل ۱۱ فیصد توليدات ملی است، ذخایر وسیع پترول دارد.

پایتخت: - برازاويل، مساحت ۱۳۲۰۰۰ هزار مربع ميل، نفوس نزدیک به يكمليون پرچم: يك فيته و تری طلايي از چپ پایین به راست بالا که بطرف چپ آن مثلث سبز و طرف راست آن سرخ میباشد.

واحد پولی: فرانك معادل هجده پول.
شرح: - در سابق منطقه وسطی كانگوی فرانسوي بوده و بالای خط استوا واقع است. از مشرق و جنوب با كانگوی کينشاسی، از غرب با کابیندا (تحت تصرف پرتگال)، محيط اطلسی و گابون، از شمال با کامرون و جمهوريت افریقای مرکزی محاط است.

كمبوديا

ايريشم نباتات تيلي، چوب دارد. آهن، مس، منگانيز و طلا از معادن آنست، صنايع متنسوجات و كاغذ سازی در حال انكشاف است.

تاريخ و حكومت: - تاريخ مملكت به اوایل عهد عيسوي می رسد، در آن زمان تحت نفوذ امپراطور های خمير و هند بود. در ۱۸۱۳ فرانسه بر آن دست یافت قانون اساسی ۱۹۴۷ حكومت مطلقه گذشته را از بين برد. در ۱۹۴۹ يك کشور دارای روابط با اتحادیه فرانسه شد. در نهم نومبر ۱۹۵۳ آزادی خود را اعلام کرد. در دسمبر ۱۹۵۵ عضو ملل متحد شد.

هيئت تقنينيه مركب از يك ولسی جرگه ۷۷ نفره منتخب برای چار سال و يك شورای سلطنت (سنا) ۲۴ نفره است.

مناسبات كمبوديا و ويتنام جنوبي بسه نسبت مجادلات سرحدی خراب شده و ويتنام جنوبي مدعيست که مداخله سرحدی بنا برينکه

پایتخت: - پنوم پن، مساحت تخمین ۱۹ هزار مربع ميل، نفوس تخمینی شش مليون و يك ربع پرچم: قطعات افقی آبی، سرخ، آبی با نشان سفید. واحد پولی: ريل معادل يك افغانی و بيست و پنج پول.

شرح: - كمبوديا يك شاهي مشروطه در شمه جزیره هند چين سابقه می باشد. از شمال بالائوس و تایلیند، از غرب با تایلیند، از جنوب با خليج سيام و از شرق با ويتنام محاط است. سه ربع مملكت جنگل دار است. از وسط مملكت دریای ميكانگ می گذرد. اقليم آن حاره مانسونی است.

بندر عمده آن سیهانوك ويل است.
منابع و صنايع: - مملكت كمتر انكشاف کرده است. پنجاه فیصد جنگلات دست نخورده اند. جنگل داری، ماهی گیری، و زراعت مصروفیت عمده مردم است.

برنج از همه بیشتر کاشته می شود، رابر جوارى، مریج، شکر خرما، تنباكو، پنبه،

معارف و مذهب :- زبان ملي کمبوديایي ياخميير است . فرانسوي را بسيار مردم مي دانند . انگليسي تدريس مي شود . در حدود چار هزار مکتب و موبسات علمي دارد . بودا ئيت مذهب رسمي است .

قوای ويتکانگ کمبوديارا بحيث پناه گاه خود استعمال مي کنند واقع شده است . مناسبات امريکا و کمبوديا قطع گرديده و کمبوديا از سال ۶۴ به جمهوريت مردم چين و اتحاد شوروي جهت خريداري اسلحه مراجعه کرده است .

کوريا

تقسيم و جدایی کوريا بود . کورياي جنوبي بحيث يك جمهوريت در ماه مي ۱۹۴۸ اعلام گرديد . سنگمن ري رئيس جمهور آن برای چار دوره انتخاب شد تا بالاخره استعفي داد (او در ۶۵ مرد .) .

تعديلات در قانون اساسی در ۱۹۶۰ سيستم رياست جمهوري قوی رابا يك سيستم کابينه تعديل کرد که بيشتر به رژيم پرتانيه شباهت دارد .

امريکا از سال ۵۴ بعد به کورياي جنوبي بيش از زده ميليون دالر کمک های مختلف داده است . تاکنون ۴۵ هزار عسکر کورياي جنوبي در ويتنام جنوبي بفع امريکا مي جنگد . اسامبله ملي ۱۷۵ نفری بتاريخ ۴ جون ۱۹۶۷ بميان آمد و جمهوريت چارم يکماه بعد دایر شد .

معارف و مذهب :- مذاهب عمده کونفيوشنزم بوديزم ، عيسويت و چوندو گيو است ، معارف ابتدایی اجباری است . نزديک به ۷ هزار مکاتب ابتدایی ۶۲۱ مکاتب عالی و ۹۶ پوهنتون دارد .

الفباي ۲۴ حرفه کوريا که از چين قديم و حروف بي صدای تبتی مستخرج از سانسکریت بميان آمده است يك سيستم عملي فونتيک را ايجاد کرده است .

کورياي شمالي در اول مي ۱۹۴۸ بسنام جمهوريت ديموکراتيک مردم کوريا تشکيل شد . مرکز آن بيونگ يانگ است در ۱۹۵۰ جنگي بين کورياي شمالي و جنوبي در گرفت . ولي ساحه جنگ وسيع شد . رضا کاران جمهوريت مردم چين نيز به حمايه کورياي شمالي با کورياي جنوبي که از امريکا حمايه مي شد به جنگ داخل شدند .

بالاخره به تاريخ ۲۷ جولای ۱۹۵۳ در پان هونجام توسط ملل متحد متارکه امضا شد ۱۲ ساعت بعد جنگ خلاص شد تبادل اسيران در پستامبر ۱۹۵۳ پايان يافت .

پایتخت :- سيول ، مساحت (کورياي جنوبي) ۳۷۷۴۲۷ مربع ميل (مساحه هردو کوريا ۸۵۲۸۵ مربع ميل با نفوس مجموعی سيونه مليون) نفوس تخمينی ۲۹ مليون ، پرچم : سفيد با نشان های سرخ و آبی در مرکز آن وسه خط سياه در هر ربع آن واحد پولی وان معادل شانزده پول .

شرح :- کوريا ، کشور آرام صباگهي ، شبه جزيره کوهي را در شمال شرق آسيا تشکيل ميدهد . سرحدات آن در يای يالو وتومان بي باشند . مانچور يای جنوبي بطول سرحد شمال غربی آن به طول ۶۴۱ ميل واقع است . يك سرحد چند ميلي با سايبيريا دارد .

منابع و صنايع :- کوريا کشور زراعتی است . (۲۲ مليون جريب) زمين زراعتی دارد . جنگلات آن خیلی مهم است . طلا ، نقره ، جست ، مس ، سرب ، آهن ، زغال سنگ در آن موجود است .

برنج از محصولات عمده زراعتی آنست . جو ، گندم ، تنباکو ، نيز مي رويد ، نخ تابی ، منسوجات نخی ، ابريشمی و سندی صنايع عمده آنست .

صادرات آنرا بيشتر آهن و تفکستن خام تشکيل ميدهد . ماهی ، اگرارگ ، و ابريشم نيز صادر ميکنند .

تاريخ و حکومت :- تاريخ ثبت شده کوريا به ۵۷ قبل از ميلاد مي رسد . مدت ها با چين يکجا بود بالاخره حسب موافقه چين وجاپان (۱۸۹۴ - ۱۸۹۵) به آزادی مطلق نایل آمد . در زمان جنگ روس و جاپان اخيرالفر کوريا اشغال کرد (۱۹۰۴ - ۱۹۰۵) در ۱۹۱۰ جاپان آنرا بنام جوزان جزء خاک خود ساخت .

در کنفرانس قاهره ، نومبر ۱۹۴۲ فيصله شد که کوريا آزاد باشد .

در کنفرانس پوتسدام ۱۹۴۵ عرض اليلد ۳۸ خط فاصل بين قوای اشغالی امريکا و اتحاد شوروي تعيين گرديد . و اين آغاز

کوستاریکا

تاریخ و حکومت :- کوستاریکا از ۱۸۲۱ باینسو کشور آزادی بوده است و قانون اساسی فعلی آن در ۱۹۴۹ بمیان آمده است ، به اساس آن قوای نظامی بحیث یک موسسه منسوخ قرار داده شده است .

قوهٔ تقنینیه بدست مجلس نمایندگان است که تعداد آن ۵۷ نفر میباشد مدت خدمت آنها ۴ سال است . رئیس جمهور برای چارسال انتخاب میشود و او کابینهٔ ۹ عضوی خود را تعیین می نماید . رئیس جمهور دو مرتبه بلاوقفه انتخاب شده نمی تواند . رای دهی حتمی است . رئیس جمهور فعلی هوزی زوکن ترهوس فرناندز به سال ۶۶ - انتخاب شد .

معارف و مذهب :- تعلیمات ابتدائی اجباری است . تعلیمات عالی رایگان است . یک پوهنتون ، یک موسسه عالی زراعتی دارد . مکاتب تدریس میشود . مذهب مردم رومن کاتولیک است ولی آزادی مذهب مراعات میشود .

امنیت داخلی توسط یک دسته محافظین ملکی به قوت ۳۵۰۰ نفر حفظ میشود . کوستاریکا عضو ملل متحد و موسسهٔ کشور های امریکائی میباشد .

پایتخت :- سان هوزی ، مساحت ۱۹۵۷۵ هـ.ب. میل ، نفوس نزدیک به یک و نیم میلیون . پرچم : پنج قطعات افقی آبی ، سفید ، سرخ سفید آبی ، بانشان دوقطعهٔ بزرگتر سرخ . واحد پولی : کولون معادل شش افغانی .

شرح :- کوستاریکا ، جنوبی ترین مملکت امریکای مرکزی ، جمهوریئی است که تکاراگوا همسایهٔ شمالی و پاناما همسایهٔ جنوبی آنست . سان هوزی ، تقریباً در مرکز مملکت واقع و مرکز صنعتی و کلتوری کوستاریکا است .

منابع و صنایع :- یک قانون در ۱۹۶۲ برای صنایع جدید تاده سال مالیات را معاف کرده . و بنا بران صنایع زیادی را آورده است .

حاصل عمدهٔ زراعتی آن را قهوه تشکیل میدهد . کبیله ، کاکاو ، مواشی ، پنبه ، ماهی ، جواری ، شکر ، برنج و غیره نیز تولید می شود . تقطیر مشروبات انحصار حکومت است .

جنگلات وسیعۀ آن امکانات تجارت چوب را بیشتر ساخته است . طلا و نقره از معادن بدست می آید . معادن دیگر نیز دارد .

واردات عمدهٔ آن آرد ، گندم ، منسوجات ، ماشین های صنعتی ، چرم ، پترول و غیره می باشد .

کولومبیا

کوهستان های پربرفی است که بالای خط استوا واقع اند . آبشار های معروف تیکنداما نیز در کولومبیا واقع اند که ۴۴۳ فـت ارتفاع دارند .

بوگوتوا که در سال ۱۵۳۸ بنا نهاده شد به ارتفاع ۸۶۶۰ فـت در کوهستان های اندیز واقع است .

منابع و صنایع :- کولومبیا دومین کشور صادر کنندهٔ قهوه بوده سالانه در حدود شش میلیون خریطهٔ ۱۲۲ پونده صادر میکند . برنج ، تنباکو و پنبه زرع میشود . شکر ، کاکاو ، گندم و کبله نیز تولید میشود . مملکت منابع معدنی زیاد دارد .

پترول زیاد استخراج میکند . نزدیک بوگوتا یک معدن زمرد واقع است که از چار قرن به اینسو مورد استفاده است . طلا ، نقره ، مس ، سرب ، سیماب ، منگانیز ، پلاتینم ، زغال سنگ ، آهن ، چونه و نمک نیز دارد .

پایتخت :- بوگوتا ، مساحت : ۴۵۵۳۳۵ هـ.ب. میل ، نفوس هجده ملیون و هفتصد هزار پرچم : یک قطعهٔ بزرگ افقی زرد بالای قطعات دو آبی سرخ ، واحد پولی پیسو معادل باریک افغانی و هشتاد پول .

شرح :- جمهوری کولومبیا در شمال غربی ترین قسمت امریکای جنوبی واقع و با جمهوری پاناما هم سرحد است . کشور مذکور خط ساحلی طولانی هم به بحر الکاهل و هم به بحیرهٔ کاری بین دارد . کشور های وینزویلا و برازیل به شرق آن ، واکوادور و پیرو به جنوب آن واقع اند .

سه سلسله از کوه های اندیز کشور را از شمال به جنوب قطع می کنند . قسمت های جنوبی کشور نفوس بیشتر و هوای خوش آیندتر دارد . دریای ماگدا لیا از اندیز علیا سر چشمه گرفته بطرف شمال در بحیرهٔ کاری بین میریزد . از مناظر دلچسپ کولومبیا

چار سال انتخاب ميشود و مجدداً بلا وقفه انتخاب شده نومي تواند داکتر کار لسوس استرپيو به نيمه سال ۶۶ رئيس جمهور انتخاب شد در ۱۹۶۵ قانوني بوجود آمد که حرکات متعلمين را بيش از پيش کنترول نمايد و از مظاهرات شان جلوگيري کند .

اصلاحات ارضي بين سالهاي ۶۱ و ۶۷ ده مليون جريب زمين زراعتي نو بميان آورده که به پنجاه هزار فاميل بي زمين داده شده است .

معارف و مذهب :- نفوس آن شامل سفيد پوستان و مردمان مخلوط بوده يکصدو ده هزار هندیان سرخ نيز دارد . معارف را يگان است ولي اجباري نيست . پوهنتون ملي در بوگانا ۱۵۷۲ بنا شده است . مذهب مردم رومن کاتوليك است . هسپانوي زبان رسمي است .

صنایع مواد خوراکه برديگر صنایع مقدم است .

تاریخ و حکومت :- کولومبيا که برای سه صد سال تحت استعمار هسپانيه بود آزادي خود را هنگام انقلاب مستعمرات امریکائی هسپانيه (۱۸۱۰ - ۱۸۲۴) بدست آورد . در اول کولومبيای بزرگ شامل ونيزويلا و اکوادور بود که بعدها در ۱۸۲۹ - ۱۸۳۰ از آن جدا شدند . کولومبيای فعلی بالاخره در ۱۸۸۶ بايك قانون اساسي بحیث يک جمهوريت بميان آمد ولي باز هم در ۱۹۰۳ پاناما از آن بحیث يک کشور ديگر جدا شد . کانگرس آن شامل يک سنای ۹۸ نفری است که برای چار سال انتخاب می شوند و يک مجلس نمايندگان که به اساس يکنفر از هر ۹۰ هزار نفر برای دو سال انتخاب ميشوند . رئيس جمهور نيز مستقيماً توسط مردم برای

کينيا

کينيا در افريقا بزرگترين توليد کننده چای است .

در ۱۹۵۳ حرکت شديد ماوماو برای آزادي در جهان سرو صدائي ايجاد کرد . اين حرکت بعد ۸ سال مجادله با قتل بيش از شصت هزار کينيايي مفرور گرديد . تا اينکه در ۱۲ دسمبر ۱۹۶۳ بحیث يک دو مينيون در داخل ممالک مشترک المنافع آزاد شد و بعضويت ملل متحد در آمد . در مدت يکسال بعد کينيا جمهوريت شد و جومو کينياتا بحیث اولين رئيس جمهور آن ناميده شد . در حدود ۱۵۰ هزار مردمان سومالي در شمال مملکت زندگي ميکنند که آرزو دارند روزی از کينيا جدا شده به سومالي ملحق گردند .

پايخت :- نيروبي ، مساحت ۲۲۴۹۶۰ مربع ميل ، نفوس نه ونيم مليون ، پرچم : قطعات افقي سپاه ، سرخ و سبز با سپر و نيزه های قاطع در مرکز . واحد پولی : شلنگ افريقاي شرقی معادل شش افغانی و هفتادو پنج پول .

شرح :- کينيا ، مستعمره سابق برتانيه در ۱۹۶۳ آزاد شد . اين کشور از بحيره هند به طرف شمال شرق تاسوماليا امتداد دارد . به شمال آن ايتيوپيا ، به غرب آن يوگندا و بجنوب آن تانزانيا قرار دارد . توليدات عمده آن قهوه ، چای ، حيوانات ، پنبه ، سيسل ، لبنیات ، پوست ها و چوب و معدنيات می باشد .

کيوبا

منابع و صنايع :- صنعت شکر مقياس اقتصاد ملی کيوبا را تشکيل ميدهد . ربع شکر مورد ضرورت دنيا را توليد ميکند . تنباکو و سيگار های حاصله نيز از محصولات عمده آنست .

قهوه ، ناريل ، کيله ، ميوه های فاميل ليمو توليد ميکند . آهن ، مس ، منگانيز ، نکل و نمک از معادن آن شمرده ميشود . صنايع آنرا سمنت ، ابريشم مصنوعي ، نفت و پترول و مواد کيميايي تشکيل ميدهد .

تاریخ و حکومت :- کولمبس در ۱۴۹۲

پايخت :- هاوانا ، مساحت ۴۴۲۱۸ مربع ميل ، نفوس بيش از هفتو نيم مليون ، پرچم : سه قطعه آبی دو قطعه سفيد يکی بعد ديگر با يک ستاره بزرگ سفيد در يک مثلث سرخ نزديک دسته ، واحد پولی : پيسو معادل ۴۵ افغانی .

شرح :- کيوبا ، گوهر آنتيل ، بزرگترين جزيره غرب الپند است به شمال آن آبهای فلوريدا نود ميل از آن دور است . بنا در متعدد دارد هاوانا بهترين بندر آن و مصون ترين بندر دنيا است .

امریکا واردات به کیوبا را تحت مراقبت گرفت . در ۱۹۶۲ کئیدی رئیس جمهور امریکا همه گونه واردات را به کیوبا ممنوع قرارداد . موسسه کشور های امریکائی در جولای ۶۴ کیوبا را تحت محرومیت های اقتصادی قرار داد .

قبل ازین در اپریل ۱۹۶۱ حرکتی برای مغلوب کردن کاسترو توسط یکمده کیوبائی به کمک امریکا آغاز شد که در اثر آن بر خلیج خوک ها در خاک کیوبا عسکر پیاده شد ولی پاکشسته شدند و یا اسیر گشتند .

در خزان سال ۱۹۶۲ امریکا مطلع شد که کیوبا راکت های شوروی را در خاک خود موضع داده است . حکومت کئیدی اعلام کرد که فیر راکت های ساخت شوروی از خاک کیوبا بسوی خاک ایالات متحده امریکا معنی حمله اتحاد شوروی را بخاک امریکا خواهد داشت . کئیدی از خروسچف تقاضا کرد این عمل را که خطری برای صلح قلمداد شده بود متوقف سازد . خروسچف قبول کرد و راکت ها از کیوبا کشیده شدند . کیوبا عضو ملل متحد است .

معارف و مذهب :- معارف بین سنین ۱۴۵۶ اجباری است . پوهنتون هاوانا در ۱۷۲۱ تاسیس گردیده است . مذهب رومن کاتولیک اکثریت دارد و زبان رسمی هسپانوی است . انگلیسی را اکثر میدانند .

گابون

پترول ، آهن و یورانیم نیز دارد . زراعت ، سرکها ، بنادر و برق آبی به سرعت روبه انکشافند . کاکاو ، قهوه ، برنج محصولات خرما و کیله تولید میکند .

گابون بتاريخ ۱۷ اگست ۱۹۶۰ به آزادی کامل نایل شد ، و در ۲۰ سپتمبر همان سال عضو ملل متحد شد . ولسی جرگه گابون ۴۷ چوکی دارد ، مپا رئیس جمهور آن است که در انتخابات ۶۴ بیست و هفت چوکی پارلمان را بدست آورد . گابون عضو جامعه کشور های فرانسوی است .

داکتر البرت شوایتزر معروف شفاخانه ای را برای جزامی ها در ۱۹۱۲ افتتاح نمود . او در ۴ سپتمبر ۱۹۶۵ در گابون مرد و همانجا دفن شد .

۱۴۹۲ کیوبا را کشف کرد . نام اول آن (خوانا) بود . کیوبا نام هندی آنست . مدت مختصری تحت تصرف برتانیه و بعد تا ۱۸۹۸ بتصرف هسپانیه بود . هسپانوی ها مردم کیوبا را از حق مدنی محروم کرده بودند و ایشانرا بحیث غلام بکار می گماشتند . زعیم انقلاب برای آزادی از هسپانیه مردی بود بنام هوزی مارتی . مداخله امریکا برای میانجیگری بی نتیجه ماند تا اینکه هسپانوی ها یک کشتی جنگی امریکا را در بندر هاوانا غرق کردند . امریکا با هسپانیه اعلان جنگ داد (۲۵ اپریل ۱۸۹۸) و آنرا مغلوب کرد . کیوبا بعد از آن به آزادی رسید . امریکا قوای خود را رسماً در ۱۹۰۲ از کیوبا خارج کرد . در سال ۱۹۰۳ امریکا بندر گوانتانامو را برای بحرنه خود گرفت که تاکنون به تصرف آنست .

فیدل کاسترو در ۱۹۵۶ به شدت برعلیه رژیم دکتاتوری با تیسنا مقابله کرد تا بالاخره در ۱۹۵۹ با تیسنا کیوبارا گذاشته به لزن فرار کرد . فیدل کاسترو صدر اعظم کیوبا شد .

کاسترو اقدامات وسیعی برای ساختن منابع و صنایع کشور روی دست گرفت . و برای بهتری اقتصاد و صنایع خود از اتحاد شوروی کمک گرفت و این شامل فروش شکر به اتحاد شوروی بود ، زیرا ایالات متحده امریکا از خریداری شکر کیوبا انکارورزید .

پایتخت :- لیبرویل ، مساحت : ۱۰۲۲۹۰ مربع میل ، نفوس نیم ملیون ، پرچم : قطعات افقی سبز ، طلایی و آبی ، واحد پولی فرانک هجده پول .

جمهوریت گابون که در سابق از متصرفات فرانسه بود بساحل غربی افریقای استوائی واقع است . از شمال با کامرون و ریومونی (مربوط هسپانیه) ، از شرق و جنوب با جمهوریت کانگو ، کینشاسی از غرب بامحیط اطلس محاط است . مملکت خیلی جنگل زار است .

اقتصاد گابون از نگاه اینکه صادراتش سی فیصد از وارداتش می باشد . خیلی خوبست منابع عمده عایداتی آنرا منگانیز چوب و محصولات چوب تشکیل میدهد .

گانا (سابق ساحل طلا)

قیمو میت توگو لیندیرتانونی را در ۱۳ دسمبر ۱۹۵۶ منظور و اتحاد آنرا در اثر رای گیری باگانا تایید کرد. از ششم مارچ ۱۹۵۷ گانا در داخل ممالک مشترک المنافع با داشتن یک گورنر جنرال برتانوی به آزادی نایل شدگانا در اول جولای ۱۹۶۰ یک جمهوریت شد ولی در جمله ممالک مشترک المنافع باقی ماند.

گانا، گینیی و مالی یک اتحادیه کشوری افریقائی را بتاريخ ۲۹ اپریل ۱۹۶۱ تشکیل دادند و موافقات قبلی خود را با همدگر در مورد امور دفاعی، سیاست خارجی، سیستم پولی و اقتصاد تمدید نمودند.

گانا پارلمان ۱۹۸ عضوی دارد که ۱۹ نفر آن زنانند وهمه برای پنج سال انتخاب میشوند. کابینه از اعضای پارلمان تشکیل میشود در ۶۶ بنام شورای آزادی ملی یک گروه صاحب منصبان و پولیس در غیاب نکروما رئیس جمهور گانا (که در جمهوریت مردم چین بود) قیام کرد عنان حکومت را بدست گرفت، جوزف آنکرا بحیث رئیس حکومت جدید وعده داد که در ۱۸ ماه دیگر انتخابات و قانون اساسی جدیدی را به میان خواهد آورد. نکروما در کشور گینیی پناهنده شد.

در جولای ۱۹۶۷ حکومت امور بعضی وزرات خانه‌ها را به کمیسیون‌ها واگذاشت و بعضی اشخاص ملکی را در رأس آنها مقرر کرد.

پایتخت :- آکرا، مساحت ۹۱۸۴۳ مربع میل، نفوس نزدیک به هشت ملیون، بیرق: سرخ، طلایی و سبز باستاره سپاه در مرکز قطعه طلایی واحد پولی: چیدی جدید معادل ۴۰ افغانی.

شرح :- جمهوریت گانا عضو ملل متحد و عمالک مشترک المنافع است. کشور مذکور در افریقای غربی بساحل خلیج گینیی واقع است. از شمال با جمهوریت ولتای علیا، از شرق باتوگو، از جنوب با محیط اطلس و از غرب با ساحل عاج محاط است. در گانا کمتر از ده هزار اروپائی زندگی میکنند.

منابع و صنایع :- گانا در معادن غنی است منگائیز، طلا، الماس، و بوسابت دارد. تولیدات منگائیز آن ماهانه هفتصد هزارتن است. جنگل‌های آن وسیع است. کاکاو محصول زراعتی عمده آنست و تولید سالانه آن به ۲۷۵ هزار تن میرسد. عایدات فی واحد نفوس آن سالانه معادل یکصد و پنجاه دالر امریکائی است.

تاریخ و حکومت :- گانا برای ۱۱۲ سال تحت تصرف برتانیه بود، نام فعلی آن نامیست که به یک کشور افریقائی در امتداد دریای نایجر در ۸۰۰ - ۱۰۷۰ میلادی داده شده بود. آزادی آن بعد اینکه در ۱۹۵۱ قانون اساسی جدیدی پیدا کرد و کوامی نکروما صدراعظم آن شد، تسریع گردید. ملل متحد خاتمه

گایانا

و مصروفیت‌های زراعتی دارند شکر و برنج از محصولات عمده آنست کافی، کاکاو میوه‌های خاندان لیمو، چوب و حیوانات اهلی از محصولات دیگر آن بشمار میرود گایانا چارمین کشور صادر کننده ماده معدنی بوزایت می باشد و ده فیصد احتیاجات بوزایت جهان را تامین میکند. طلا، آهن، الماس، منگائیز و ابرک هم دارد، سگرت، صابون، گوگرد متنسوجات و اثاثیه چوبی می سازد.

نظام حکومت آن پارلمانی است صدراعظم در رأس کابینه قرار دارد. یک پوهنتون دارد. تعداد باسواد گایانا هشتاد فیصدانست. درسیاست خارجی بیطرف است. باونیزویلا متازعه قدیمه سرحدی دارد. گایانا عضو ملل متحد و ممالک مشترک المنافع است.

پایتخت :- جارج تاون، مساحت ۸۳۰۰۰ مربع میل، نفوس ششصد و شصت و دوهزار واحد پولی: دالر گایانا (بیش از یک ونیم دالر گایانا معادل سی افغانی).

یک مستعمره برتانوی برای ۱۵۲ سال بوده در ۲۶ می ۱۹۶۶ به آزادی رسید. بعد از ونیزویلا که در ۱۸۳۰ به آزادی رسیده.

گایانا در حاشیه شمال شرقی امریکای جنوبی واقع است اکثر نفوس آن هندی نژاد یا سیاه پوست اند. گایانا از غرب با ونیزویلا از جنوب با برازیل، از شرق با گیانای هالیندی و از شمال با اوقیانوس اطلس محاط است. قسم عمده کشور را جنگلات انبوه استوایی فرا گرفته است. نود فیصد نفوس بالای یک ساعه به عرض تقریبی پنجاه میل در سر تاسر ساحل زندگی میکنند

گینی

پایتخت :- کوناکری ، مساحت ۹۴۹۲۵ مربع میل ، نفوس سهونیم میلیون ، بیرق قطعات عمودی سرخ ، زرد و سبز ، واحد پولی فرانک گینی معادل هجده پول .

شرح :- گینی ، از متصرفات قبلی فرانسه در افریقای غربی واقع و یا محیط اطلس از غرب ، گینی پرتگالی سنیگال و مالی از شمال ساحل عاج از شرق ولایبیریا و سیرا لیون از جنوب محاط است . قبایل عمده آن فلاح ، مالینکی و سوسو میباشند .

منابع و صنایع :- گینی بزرگترین ذخایر پوسایت دنیا را داراست . الماس ، طلا و آهن نیز پیدا میشود . جوار ، برنج ، جلفوزه کيله ، قهوه ، نارپال و ارزن تولید میکند . قهوه ، عسل ، کيله ، آهن و الومنیم صادر میکند .

تاریخ و حکومت :- گینی به اساس فیصله های جمهوریت پنجم فرانسه ، در ۱۹۵۸ فیصله کرد که از جامعه کشور های فرانسوی خارج شود . در دوم اکتوبر همان سال گینی خود را آزاد اعلام کرد . سیکوتوری اولین رئیس

یگانه حزب مملکت بنام حزب دیموکراتیک گینی نفوذ زیادی بالای فیصدی های حکومت دارد . گینی عضو ملل متحد است . گینی با چکوسلوواکیا ، آلمان شرقی ، پولیند ، اتحاد شوروی و جمهوریت مردم چین معاهداتی دارد و در امور سیاسی اعلام بیطرفی مینماید .

گینی در ۱۹۶۱ موافقه ای با مالی و گانا اعضاء کرد و به اساس اتحادیه کشور های افریقای را تشکیل داد که طی آن امکان توحیدقوای نظامی ، سیاست خارجی ، سیستم پول و پروگرام های کلتوری آنها میرود . در ۲۲ می ۱۹۶۳ موافقه ای با فرانسه اعضاء کرد و در اثر آن امداد تخنیکی و کلتوری از آن کشور بدست می آورد . فرانسوی زبان رسمی آنست .

گمبیا

پایتخت :- باترست . مساحت : ۴۰۰۵ مربع میل ، نفوس سه صد و سی و شش هزار واحد پولی : پوند معادل یکصد و بیست افغانی .

کوچکترین کشور افریقای هم از لحاظ مساحت و هم از لحاظ نفوس در افریقای غربی واقع و در سابق از متصرفات برتانوی بود . گمبیا شامل جزیره سینت ماری در مصب دریای گمبیا (که از کشور سینیگال میگردد و یک ، یک پارچه زمین به عرض ده میل به هردو طرف این دریا می باشد . گمبیا به استثناء ساحل آن برمحیط اطلس دیگر از هر طرف باسینیگال محاط است .

گمبیا در ۱۹۶۳ به آزادی داخلی رسید قوه تقنینیه آن شامل یک رئیس و ۳۲ عضو انتخابی است در ۳۰ جولای ۱۹۶۴ برتانیه به آزادی کامل آن موافقه کرد . سالانه یک میلیون دالر کمک از برتانیه میگیرد . این امر در ۱۸ فبروری ۱۹۶۵ عملی شد . گمبیا عضو ممالک مشترک المنافع است و در ستامبر ۶۵ به عضویت ملل متحد قبول شد . در اولین انتخابات عمومی بعد از آزادی ۱۹۶۶ حزب مترقی مردم مربوط به صدر اعظم داوداوارا ۲۴ چوکی پارلمان ۳۲ نفری را بدست آورد . خسته های روغنی و برنج از تولیدات زراعتی آنست .

گواتیمالا

پایتخت :- شهر گواتیمالا ، مساحت : ۴۲۰۴۲ مربع میل ، نفوس : چارونیم میلیون ، بیرق ، سه قطعه عمودی به رنگ های آبی ، سفید و آبی بایک نشان در قطعه سفید . واحد پولی : کیتزال معادل چهل و پنج افغانی .

شرح :- گواتیمالا شمالی ترین کشور امریکای مرکزی بوده مکسیکو را بشمال و غرب خود و هاندوراس برتانوی را به شرق خود ، هاندوراس والسلوادور را به شرق و جنوب خود و محیط آرام را در جنوب غرب

خود دارد. اقلیم آن نزدیک بحرگرم و در داخل کشور در ارتفاعات معتدل تر است. بیش از پنجاه فیصد نفوس سرخپوست خالص است. مردم باقیمانده آن مخلوط اسپانوی و سرخپوستان می باشند. خرابه های معروف مایا در محلی بنام واشوکتون و تیکال واقع است.

منابع و صنایع :- زراعت مصروفیت عمده مردم را تشکیل میدهد.

قهوه از تولیدات عمده آنست. کبکله، پنبه، شکر، جواری و برنج تولید میکنند. چوب های قیمتی صادر میکنند. مالداري نیز دارد. نقره، طلا، مس، آهن وغیره دارد.

تاریخ و حکومت :- در هزار سال اول

روی دست گرفت.

معارف و مذهب :- مذهب رومن کاتولیک عمومیت دارد. مذاهب دیگر نیز قبول میشود معارف حتمی است. یک پوهنتون در شهر گواتیمالا دارد. زبان رسمی اسپانوی است.

لاوس

پایتخت ها :- ویانتیان ولوانگ پرابانگ را. اکثر اعضای ملل متحد برسمیت شناختند و در دسمبر ۱۹۵۵ عضو ملل متحد شد.

مساحت نودو یک هزار مربع میل، نفوس سه ملیون، بیروق سرخ باسفید، فیل سه سره در مرکز در حالیکه چتری را نگهداشته است.

واحد پولی: کبپ معادل نوزده پول.

لاوس يك سلطنت مشروطه در آسیای جنوب شرقی و یکی از سه دولت هند چین قدیم است که وقتی تحت تصرف فرانسه بود. از شمال با جمهوریت مردم چین از شرق با ویتنام شمالی و جنوبی، از جنوب با کمبودیا و از غرب با تایلیند و برما محاط میباشد. لاوس محاط به خشکه است و کوهی و جنگلی میباشد. کشور مذکور فقط ۳۵۴۰ میل راه زمینی دارد. در ۱۸۹۳ تحت الحمايه فرانسه شد. در ۱۸۹۹ عضو اتحادیه هند چین گردید.

در سالهای ۴۰ احساس آزادی آن تقویه یافت. قانون اساسی جدید آن در ۱۹۴۷ بمیان آمد که کشور را به شکل يك سلطنت مشروطه تحت اقتدار سلاله لوانگ پرابانگ درآورد.

این سلاله خودش از سلطنت های لوانگ پرابانگ و ویانتیان تشکیل شده بود. قانون اساسی همچنان به مملکت يك حکومت پارلمانی داد.

در ۱۹ جولای ۱۹۴۹ يك کشور آزادگردید و از حمایت فرانسه خارج شد. حکومت لاوس را کشور های کمونستی هندچین در هنگام امضاء موافقه متارکه با فرانسه به رسمیت شناختند. این موافقت نامه درجینوا در ۲۱ جولای ۱۹۵۴ به امضاء رسید. لاوس

محوالات عمده لاوس قلعي، برنج، جواری، تنباکو، پنبه، افیون، میوه های لیمو و نارنج و قهوه و انواع چوب میباشد. مردم لاوس اصلا از مردمان تاي، اندونیزیائی و چینی میباشدند. زبانهای فرانسوی و انگلیسی عام است.

مذهب رسمی بودائی است.

ممالك جهان لايبيريا

آهن است که سالانه در حدود سه ملیون تن تولیدات دارد .

تاریخ و حکومت :- نفوس آن کاملاً از نژاد فریقانی است . لایبیریا در ۱۸۲۲ توسط سپاهان آزاد شده امریکائی با اسکان شان در ونرو و یا بوجود آمد . در ۲۶ جولای ۱۸۴۷ بحیث یک جمهوریت اعلام گردید . قانون اساسی آن همانند امریکاست . تنها مردمان نژاد ازریقائی می توانند تابعیت بگیرند و تنها تابعین میتوانند جایداد غیر منقول داشته باشند . حکومت بدست رئیس جمهور است که بدوا برای یک دوره ۸ ساله انتخاب میشود و او میتواند باز برای دوره های ۴ ساله انتخاب گردد . سنای آن شامل ده نفر است که برای شش سال انتخاب میشوند و مجلس نمایندگان آن ۳۹ نفر است که برای چارسال انتخاب میشوند . رئیس جمهور لایبیریا ولیم تبسن است که در سال ۱۹۴۳ به اینسو منظم به آن عهده انتخاب شده است . لایبیریا عضوه موسسه ملل متحد است .

پایتخت :- مونروویا ، مساحت ۴۳ هزار مربع میل ، نفوس یک ملیون . بیرق ۱۱قطعه متناوب سرخ و سفید افقی ، درساحه بالای نزدیک دسته یک ستاره سفید پنج گوشه روی یک مربع آبی ، واحد پولی : دالرامریکائی و همچنان مسکوکات نقرهئی و مسی لایبیریائی **شرح** :- جمهوریت آزاد سیاهپوستان لایبیریا در قسمت جنوبی افریقای غربی واقع و با سییرالیون از غرب ، گینی از شمال ، ساحل عاج از شرق و در حدود ۳۵۰ میل ساحل اطلس از جنوب محاط میباشد . قسمت اعظم مملکت جنگل دار و دارای منابع معدنی میباشد . بندر آزاد مونروویا که امریکا آن را در سالهای ۴۵ - ۱۹۴۸ ساخت در سال ۱۹۶۴ به حکومت لایبیریا واگذار شد . قیمت آنرا لایبیریا تا ۱۹۹۹ خواهد پرداخت . **منابع و صنایع** :- رابر خام عمده ترین حاصلات آن میباشد . برنج ، الیاف ، قهوه ، کاکاو شکرهم تولید میکنند . از معدن مهم آن

لبنان

منسوجات ، چرمیاب ، سمنت و تصفیة پترول میباشد . تیل عراق و عربستان به بندر های تریپولی و سیدون پایب میشوند .

باجمهوریت متحد عربی موافقانی در مورد ویژه ، محصولات گمرکی و صادراتی و تسهیلات برای واردات سوریه دارد .

تاریخ و حکومت :- لبنان از پنج ولایت امپراطوری عثمانی بمیان آمد : لبنان شمالی ، مانت لبنان ، لبنان جنوبی ، بیروت و مکه و در اول ستامبر ۱۹۲۰ همراه با سوریه یک کشور آزاد شد .

از آنوقت تا ۱۹۴۱ تحت قیمومت فرانسه بود . در ۱۹۴۴ حکومت فرانسه اختیارات خود را بکشور های سوریه و لبنان داد . قوای اجنبی لبنان را در ۱۹۴۶ ترك دادند .

مجادلات مردم برای از بین بردن حکومت طرفدار غرب به انقلاب می ۱۹۵۸ منجر شد . لبنان مرکز مخالفت های بین المللی شد .

امریکا مداخله نظامی کرد . قوای امریکائی در اکتوبر همان سال خارج شدند . قانون اساسی به آن یک هیئت تقنینیه ۹۹ عضوی میدهد که برای ۴ سال انتخاب میشوند .

پایتخت :- بیروت ، مساحت ۴ هزارمربع میل ، نفوس ، دو ملیون و چارصد هزار بیرق سه قطعه افقی به رنگ های سرخ سفید و سرخ که سفید دوچند عرض سرخ است و نقش سیدار سبز را در وسط دارد . واحد پولی : پوند لبنانی معادل پانزده افغانی .

شرح :- جمهوریت لبنان پارچه زمینی را به امتداد ساحل شرقی مدیترانه اجتوا کرده است که طول آن تقریباً ۱۲۰ میل و عرض آن بین سی و ۳۵ میل میباشد . بجنوب آن کشور نام نهاد اسرائیل و به شمال و شرق آن سوریه واقع است . بیروت ثلث نفوس کشور را دارد و بندر عمده لبنان را تشکیل میدهد . نزدیک به یکونیم ملیون مهاجر فلسطینی دارد .

منابع و صنایع :- دو ثلث عواید ملی آن از تجارت بدست می آید . زراعت مسئول ۱۵ فیصد و صنایع ۱۲ فیصد آنست . نصف کارگران در اوزراعتی مشغولند . محصولات عمده سیب ، میوه های سیتروس ، زیتون ، تنباکر ، سبزیجات و غله ها میباشد . از تولیدات صنعتی آن انواع خوراکی ها ،

رئيس جمهور. برای شش سال انتخاب میشود. اوباید عیسوی مذهب و صدر اعظم باید مسلمان باشد لېنان عضو ملل متحد و جامعه عربی میباشد. رئیس جمهور شارل هیلو و صدر اعظم رشید گرامی میباشد. و اخیر لذکر در ۱۹۶۶ به صدارت رسید.

معارف و مذهب: - ۵۰ فیصد نفوس عیسوی مذهب، و قسم اعظم باقیمانده را مسلمین مربوط به چندین جماعت تشکیل میدهند. در بیروت پنج پوهنتون موجود است. عربی زبان رسمی میباشد.

لوکسمبورگ

پایتخت: - لوکسمبورگ، مساحت ۹۹۹ مربع میل، نفوس ۳۳۵۰۰۰ بیرق سه قطعه افقی سرخ، سفید و آبی. واحد پولی فرانک لوکسمبورگ معادل نود پول.

شرح: - لوکسمبورگ از طرف شرق با جرمنی، از طرف شمال و غرب با بلجیم و از طرف جنوب با فرانسه محاط است.

منابع و صنایع: - نزدیک به هفتصد هزار جریب آن به زراعت اختصاص دارد. جو، گندم، جودر و کچالو می روینند.

معادل آهن آن موجود صنعت منکشف فولاد سازی شده است. مواد کیمیاوی، آب جو، نایر موتر، تنباکو و آلات فلزی، سمنت گلاب و لپنیات نیز تولید میکند.

تاریخ و حکومت: - لوکسمبورگ که در ۹۶۲ تاسیس شده تحت تصرف برگندی، هسپانیه، آستریا و فرانسه در آمد. در ۱۸۱۵ - آزادی داخلی یافت. در هردو جنگ جهانی آلمان آنرا اشغال کرد. در ۱۹۴۸

لوکسمبورگ بیطرفی غیر مسلح خود را مملی قرار داد. در همین سال اتحاد گمرکی با هالیند و بلجیم قایم کرد که در ۱۹۵۸ به اتحادیه اقتصادی بنیلو کس مبدل گردید. عضو ملل متحد و ناتو است. کشورشکل شاهی مشروطه دارد قوه تفتییه بدست يك شمورای ۲۱ نفره است که مدام العمر انتخاب میشوند و يك مجلس نمایندگان ۵۶ نفر دارد که توسط مردم انتخاب میشوند. يك وزیر دولت در راس يك کابینه اقلا سه عضوی کار حکومت را پیش میبرد. رئیس دولت گراند دیوک جین است که در اثر استعفی مادر خود گراند دچس شارلات بعد ۴۵ سال اداره مملکت به این وظیفه رسیده است. نفوس لوکسمبورگ تقریباً کاملاً رومن کاتولیک است. معارف اجباری است. همان طور هم خدمت نظام اجباری است. زبانهای رسمی فرانسوی و جرمنی میباشد. زبان ملی آن لیتر بورگیش نام دارد.

لیبیا

پایتخت ها: - تریپولی و بنغازی، مساحت ۶۷۹۳۵۸ مربع میل، نفوس بیش از يك ونیم ملیون، بیرق: پارچه های افقی سرخ، سیاه و سبز با هلال و ستاره سفید در وسط، واحد پولی: پوند لیبیائی یکصد پیاستر معادل یکصدو بیست افغانی.

شرح: - لیبیا اولین کشوری است که تحت نفوذ ملل متحد به آزادی نایل آمد، يك شاهی مشروطه است به امتداد ساحل شمالی افریقا، در شمال آن مدیترانه در شرق آن جمهوری عرب متحد و سودان، در جنوب آن سودان و جمهوری های چاد و نایجیریا در غرب آن تونس و الجزایر واقع است. کشور سه منطقه دارد. یکی منطقه مدیترانه که ۱۷ هزار مربع میل بوده پرفوس ترین منطقه بوده و مرکز شغل زراعت لیبیاست منطقه های دیگر آن شبه صحرا

میباشد. ولایت تریپولیتا نیا در شمال غرب ۶۹ فیصد نفوس لیبیا را دارد. ایالات متحده امریکا پایگاه های نظامی در آن دارد.

منابع و صنایع: - لیبیا باغهای خرما، زیتون، لیمو، بادام و انجیر دارد. تنباکو، بوری، قالین، آلات چرمی، و قماش های زردوزی شده نیز دارد. معادن در ۱۹۵۳ ملی شد.

در ۱۹۵۷ تیل کشف شد فعلا تولید روزانه در حدود يك ملیون بیرل میباشد. امریکا و برتانیه به لیبیا کمک میدهند. توسعه مدنیت عصری رفاه مردم قسم امرهون حاصلات فروش تیل میباشد.

تاریخ و حکومت: - موقعیت این کشور آنرا تحت تسلط گارتاز، روم، و اندال ها، امپراطور عثمانی و ایتالیا در آورده است. بعد جنگ عمومی دوم مدتی تحت اداره برتانیه

و قسماً تحت اداره فرانسه بود . در جون ۱۹۴۹ برتانوی ها محمد ادریس السنوسی ، رهبر اقوام سنوسی را بحیث امیر سیری نایکا شناختند . نامبرده درخزان همان سال قانون اساسی را بمیان آورد و حکومت داخلی را بدست گرفت .

پارلمان مرکب از يك سنای ۲۴ عضوی برای ۸ سال میباشد که از طرف پادشاه تعیین میشوند . لیبا عضو ملل متحد و جامعه عرب میباشد .

معارف و مذهب: اکثر نفوس لیبیا مسلمانانند ایستا لویان ، یهو دیان و غیره نیز دارد .

۴۰ فیصد نفوس خواننده و نویسنده است . مکاتب حکومتی و خصوصی و دو پوهنتون دارد .

دفاع: برتانیه و ایالات متحده امریکا مردود در پایگاه های نظامی مخصوص خودشان قوای نظامی دارند .

حکومت او را ملل متحد در ۱۹۴۹ قبول کرد . يك شورای قانون ساز قبل از آزادی برای لیبا شاهی مشروطه را تایید کرد ولقب امیر را به پادشاه مبدل ساخت . در دسمبر ۱۹۵۱ شاهی مورونی از طرف شاه ادریس اول اعلام گردید .

لیختنشتاین

مالدار هستند . ماشین و افزار نیز میسازد خوراکی باب و چرم باب نیز تولید میکند . همه عصارف حکومت از مدرک فروش تکت های پستی آن بدست می آید .

تاریخ و حکومت: لیختنشتاین يك شاهی مورونی است . قانون اساسی ۱۹۲۱ آن قوه تقنینی را به دایت پانزده نفری داده است که برای چار سال انتخاب میشوند کشور تقریباً هیچ نوع محصول گیری ندارد . عضو افتنا و محکمه بین المللی است . شاهزاده فرمانفرا بنام فرانز جوزف دوم میباشد رئیس حکومت جیرالد باتلیز یاد میشود . نفوس مملکت کاتولیک میباشد و زبان جرمنی زبا نرسمی است .

پایتخت: وادوز ، مساحت ۶۲ مربع میل نفوس بیست هزار بیرق پارچه های افقی آبی و سرخ . واحد پولی فرانک سوئسی معادل ده افغانی .

شرح: لیختنشتاین ، کشوریست براین علیا بین استریا و سویزر لیند که تا ۱۸۶۶ عضو کانفدریشن جرمنی بود و بعداً تا اعلام آزادی کامل آن در ۱۹۱۸ بر استریا متکی بود .

سویزر لیند بر اساس يك قرار داد امور پستی و تلگرافی گمرک و مناسبات خارجی آنرا انجام میدهد . کشور هیچ عسکر ندارد و قوه پولیس آن فقط شصت نفر است .

منابع و صنایع: مردم آن زراعت پیشه و

لیسوتو

پیوسته است . بجز آن دیگر شوارع عمومی مותר رو وجود ندارد . مقدار جوار، جو لوبیا و ماش رویانیده میشود . عواید عمده آن از درک مالداري و پشم بز بدست می آید . در حدود چهل فیصد مردان آن در معادن کشور افریقای جنوبی کار میکنند .

عوشیش يك سرکرده قبیلوی کیسوتو در ۱۹۶۸ تقاضای تحت الحمايگی سرزمین خود را از برتانیه نمود و این وقتی بود که بوورهای افریقای جنوبی بر آن حمله نموده بودند .

برتانیه در ۱۹۵۹ قانون اساسی به بسوتولیند داد که به اساس آن يك شورای تقنینیه انتخابی بمیان آمد . فعلاً حکومت لیسوتو بدست پادشاه موسوشوی دو م است . يك پارلمان منتخب شصت عضوی ، يك کابینه وزرا و يك صدر اعظم دارد .

پایتخت: ماسیرو ، مساحت ۱۱۷۱۶ مربع میل ، نفوس (تخمین ۱۹۶۶) ۸۵۹۰۰۰ بیرق قطعات عمودی سرخ و سبز نزدیک به چوبه . باکلاه سفید سوتومیان زمین آبی ، واحد پولی راند افریقای جنوبی معادل شصت و پنج افغانی .

لیسوتو عبارت از لیسو تولیند بر تانوی میباشد که در ۴ اکتوبر ۱۹۶۶ به آزادی نایل گردید . این کشور که کاملاً مال سیاه بوستان است در قعر کشور افریقای جنوبی واقع میباشد و بتاريخ ۱۷ اکتوبر ۱۹۶۶ بجه عضویت ملل متحد در آمده است .

سرزمین لیسوتو خشک و کوهسار است که از ۵ هزار تا ۱۱ هزار فت ارتفاع دارد . ماسیرو با قطار آهن با افریقای جنوبی

مالتا

برنایه تا ده سال پایگاه هائی در آب خواهد داشت. مالتا عضو جامعه مالک مشترک المنافع و ملل متحد است. مجلس نمایندگان آن شامل ۵۰ نفر منتخبین توسط مردم میباشد. صدر اعظم و کابینه از همین ها انتخاب میشوند. نقلت نفوس در فی مربع میل به ۲۶۷۱ نفر میرسد. مردم ما دایم از آن مهاجرت میکنند.

پروگرام پنجساله انکشافی در مالتا از ۱۹۶۴ بپس روی دست است. میخواهند توریسم و صنایع جدید را تشویق کنند. کچالو، میوه جات، سبزیجات، گل، تخم دستکش و منسوجات صادر میکنند. ونیز سمند، ماشین باب و مصنوعات ساخته شده وارد مینمایند.

مالایو

خارجة آنرا به خود آن باز گذاشت. پایگاه قوه هوائی برتانیه بر جزیره گال مالدیو جنوبی موجود است. مالدیو که مدت مختصری جمهوری بود، فعلا يك سلطنت مشروطه تحت امیر محمد فرید دیدی بحیث سلطان مالدیو میباشد. مردم مالدیو مسلمانند زندگی بحری دارند. نارپال، میوه و ارزن میرویانند مشغله عمده مردم ماهیگیری است. ماهیان را تمیز کرده به سیلون صادر می نمایند.

پایتخت :- والینا، مساحت ۱۲۲ مربع میل، نفوس ۳۱۷ هزار بپرق قطعات عمودی سفید و سرخ با صلیب حاشیه سرخ درقطعه سفید.

واحد پولی پوند یکصد و بیست افغانی. مالتا در مدیترانه ۵۸ میل بجنوب جزیره سیسیلی و ۱۸۰ میل دورتر از قاره افریقا واقع است.

جزیره مالتا خودش فقط ۹۵ مربع میل مساحت. دو جزیره دیگر مربوط گوزو و کولینو است.

مالتا برای ۳۵ قرن تحت تصرف ملت های مختلف بود و فقط در ۲۴ اکتوبر ۱۹۶۱ به آزادی داخلی نایل آمد و بتاريخ ۲۱ سپتمبر ۱۹۶۴ طوری آزاد شد که فرمانفرمای برتانیه را بحیث رئیس دولت پذیرفت.

پایتخت :- ماله، مساحت ۱۱۲ مربع میل، نفوس یکصد هزار، واحد پولی روپیه معادل ده افغانی.

جزایر مالیدو عبارت از دوازده گروپ مرجانی شامل بیش از دو هزار جزیره میباشد که بیش از دوصد آن مسکون است. جزایر ماندیو در بحیره هند سه صد میل به جنوب غرب هند واقع است. در ۲۶ جولای ۱۹۶۵ از برتانیه آزادی گرفت در ستمبر همان سال عضو ملل متحد شد و برتانیه امور دفاع و

موریشس

بوستان نیز دارد. انگلیسی و فرانسوی زبان های معمول آنست. از محصولات صادراتی عمده آن نیشکر است. توریسم تقویه میشود. مالیندی استعماری در قرن هفده جزیره را بنام شاهزاده مورپس ناساو نامزد کردند ولی بعدتر آنرا ترك نمودند. بعد آنها فرانسویان و بعد از آنها برتانوی ها بر آن مسلط گردیدند.

موریشس جزیره ایست در بحیره هند که ۵۷۵ میل به شرق ملغاسی واقع بوده ۷۲۰ مربع میل مساحت دارد، نفوس آن هفتصد و شصت هزار نفر میباشد. پایتخت آن پورت لوئی نام دارد.

موریشس در اگست ۱۹۶۷ به آزادی داخلی و در مارچ ۱۹۶۸ به آزادی کامل نایل گردید. اکثریت نفوس آن هندی هستند. سیاه

مالی

جمهوریت مالی که در ۱۹۶۰ بنام جمهوریت سودانی یاد میشود و یک وقتی از متصرفات فرانسه بود از شمال با موریتانیا و الجزایر از شرق و جنوب شرق بانایجر و ولتایلیا،

پایتخت :- بامکو، مساحت : ۴۶۴ هزار مربع میل، نفوس چارونیم میلیون، پرچم : قطعات عمودی سبز، زرد و سرخ. واحد پولی فرانک مالی معادل هجده پول.

داد . در ۶۳ باسنیگال مخالفت های خود را رفع کرد و مناسبات گمرکی، تجارتي و استفاده از خطوط آهن و بنادر سینیگالی را برای مالی ممکن ساخت .
رئیس جمهور و وزراء به مجلس نمایندگان مسئولند . اعضای این مجلس برای پنج سال انتخاب میشوند . مودیپو کایتا رئیس جمهور و صدر اعظم مالی میباشد .
مملکت زراعتی است . تخم های روغن دار محصولات عمده آنست ، مالداري نیز رواج دارد .

از جنوب با ساحل عاج گینی و از غرب با سینیگال و موریتانیا محاط میباشد .
در ۱۹۵۸ سوذن فرانسوی به جمهوریت سودانی مبدل گردید و در داخل جامعه فرانسوی به آزادی داخلی رسید . در ۲۰ جون ۱۹۶۰ آزادی کامل یافت . از اتحاد با سینیگال جدا و بنام مالی عرض وجود کرد .
در همان سال عضو ملل متحد شد و گرچه خارج جامعه فرانسوی است مهنه بافرانسه موافقت تجارتي و کلتوری دارد در ۶۱ باگانا و گینی اتحادیه کشور های افریقای راتشکیل

مالیزیا

پایتخت ها :- کوالالمپور و سلنگور .
مساحت : ۱۲۸۲۰۸ مربع میل نفوس نهونیم ملیون .
بیرق ۷ قطعه سرخ و ۷ قطعه سفید باهلال و ستاره ۱۴ گوشه‌ئی در حاشیه چپ بالائی .
واحد پولی : دالر مالایایی معادل پانزده افغانی .

میدهد در شمال آن تایلیند ، در شرق آن بحیره جنوب چین ، و جنوب و غرب آن جزیره سوماترای اندونیزیا واقع است .
جزیره سنگاپور نزدیک ساحل جنوبی آن وقوع دارد . (۷۵) فیصد آن جنگل ، دلدلزار و کوهستان است . بندر عمده آن پنانگ در جزیره پنانگ می باشد .
مالایا مواد خام تولید میکند . قلعی ، رابر ، تیل خرما از آن جمله است که جمعاً هشتاد فیصد صادرات آنرا تشکیل میدهد . بزرگترین تولید کننده رابر طبیعی دنیا بشمار میرود . برنج ، شکر ، مرچ و غیره محصولات زراعتی نیز دارد . درختان رابر آن اصلا از برازیل آورده شده است .

اتحادیه مالیزیا ، عضو ملل متحد و ممالک مشترک المنافع در ۱۶ سپتمبر ۱۹۶۳ بمیان آمد . اعضای آن عبارت بودند از مالایاسراواک و صباح . اندونیزیا و فلپین مخالف تشکیل آن بودند ولی يك گروه ناظرین ملل متحد موافقت عمومی مردم سراواک و صباح رابان یافتند .

مالیزیا يك سلطنت مشروطه بود که از سلطنت موروثی تشکیل گردیده بود (جوهور، کده ، کلانتا ، نگرى سمبیلان باهانگ ، براك ، پولیس ، سلنگور و ترنگانو) .

سنگاپور در نهم اگست ۶۵ جدائی خود را از آن ابلاغ کرد . زیرا مشکلاتی بین چینی های سنگاپور و دیگر نفوس فدریشن موجود بود .

د رنفوس مالیزیا ۴۲ فیصد چینی ، (۴۰) فیصد مالیها و ده فیصد هندی و پاکستانی وجود داشت .

شاه مالیزیا که به لقب یانگ دی پرتوان اگانگ (یعنی فرمانفرمای عمومی رئیس رسمی دولت که قوه سیاسی ندارد) شاهزاده اسمعیل ناصرالدین شاه ، سلطان ترنگانو است که در اگست ۶۵ توسط شورای حکمفرمایان موروثی هرنه دولت ملایا انتخاب شده است .

ملایا :- اتحادیه ملایا که در ۱۹۵۷ عضو ممالک مشترک المنافع گردیده قسمت جنوبی جزیره نمای ملایا را در جنوب شرق آسیا تشکیل

در ۱۷۸۶ تدریجاً به تصرف برتانیه درآمد . از آن پیش قسمناً بدست هالیند و تایلیند بود . بعد جنگ عمومی دوم در ۱۹۴۶ اداره مستعمرات برتانوی این منطقه منحل گردید .

سنگاپور يك مستعمره علیحده شد . اتحادیه نه گانه ملایا بوجود آمد و در ۴۸ رسماً اعلام گردید . در ۵۶ و ۵۷ بنا بر يك عده موافقات حکومت برتانیه از آن برداشته شد . در ۱۹۶۶ حکومت اعلام کرد که صباح و سراواک بنام مالیزیای شرقی و ایالات دیگر بنام مالیزیای غربی شناخته میشود .

مالایایی ها مسلمانند . بودایی ، عیسوی و هندو نیز دارند . مالایایی زبان ملی است . مالایایی و انگلیسی سنگاپور و دیگر نفوس فدریشن موجود بود .

صباح :- بورنیوی شمالی سابق ، در شمال بورنیو که سومین جزیره بزرگ جهان است واقع میباشد . بیست و نهونیم هزار مربع میل مساحت دارد و نفوس آن نزدیک به نیم ملیون است . رابر ، کوپرا ، چوب ، تنباکو وماهی

صادر میکند . پایتخت آن جلستن نام دارد . سراواک به امتداد ساحل شمال غربی سی بو ر نیو واقع است . مساحت آن پنجاه هزار مربع میل . نفوس آن ۷۷۷ هزار نفر است . پایتخت آن کوچنگ است . صادرات عمده آن مرچ ، طلا ، زبر می باشد . یک مقدار تیل وارده از برونی را نیز تصفیه میکند .

مسقط عمان

پایتخت :- مسقط ، مساحت ۸۲۰۰۰ مربع میل ، نفوس (تخمین ۱۹۶۴) هفتصد و پنجاه هزار ، بیرق : سرخ ، واحد پولی : روپیۀ هندی . معادل هشت افغانی .

سلطنت مسقط و عمان یک پادشاهی مطلقه در کناره شرقی شبه جزیره عربستان میباشد . یک هزار میل ساحل دارد . اقلیمش گرم و خشک است . یک ساحه ساحلی باریک به عرض ده میل و به داخل آن یک سلسله کوه های خشک و فلات سنگی سی آب به ارتفاع متوسط یکمتر از سطح دریا تشکیل داده است . خرما ، ماهی خشک و انار از صادرات آنست . کپله ، انگور ، گندم ، و سبزیجات

نیز پیدا میشود . در ۱۹۶۴ تیل در مسقط کشف شد که شاید وضع اقتصادی مردم را بهتر سازد .

مردمان آن عرب هستند . هندی ، بلوچی و سمیاهوستان نیز دارد . زبان عمده عربی است ولی هندی ، بلوچی ، و غیره نیز معمول است .

تاریخ آن قدیم است . شامی های قدیم در ۵۵۰ قبل از میلاد مغلوب فارس ها شدند بعد از آنها پارتها سی و بعد خلفای بغداد ، ترکیها و پرتگالی ها آمدند . سلالة فعلی البوسعید کشور را از نفوذ فارس ها در ۱۷۴۴ نجات داد .

مراکو

(المغرب دیده شود)

مکسیکو

پایتخت :- مکسیکو ، مساحت (۷۵۸۲۵۹) مربع میل ، نفوس چهل و چار ملیون ، بیرق سه قطعه عمودی سبز ، سفید و سرخ با علامه عقاب و کالتوس روی قطعه سفید . واحد پولی : پیسو معادل سه افغانی و هشتاد پول .

شرح :- جمهوریت مکسیکو از شمال و شمال شرق با ایالات متحده امریکا ، از شرق با خلیج مکسیکو کامیچی و بحیره کاری بین ، از جنوب با گواتیمالا و هاندوراس برتانوی و از غرب با بحر الکاھل محاط است . جزیره نمای کالیفورنیای پایین توسط خلیج کالیفورنیای از آن جدا شده است ولی از مربوطات آن است . کوه های سیرامادری از شمال به جنوب در غرب مملکت و در شرق کشور مادری اور نییتال امتداد دارد .

در بین این دو سلسله قلاتی به ارتفاع بین سه و پنج هزار فٹ واقع است که هوای معتدل و بارانی دارد . در حاشیه غربی البته لزومی به آبیاری زمین ها دیده میشود . نفوس مکسیکو مخلوط از هندیان سرخ و اسپانوی ها هستند . مردمان از تک و مایا هم در آن ها حل شده اند . بقایای تاریخی برای توریزم جالب است .

منابع و صنایع :- در معادن و چوب غنی است . نقره ، طلا ، مس ، سرب ، جست ، سرمه ، سیماب ، ارسنیک ، سلفر و زغال هم دارد .

تولیدات پترول آن سالانه به ۱۲۵ ملیون بیرل می رسد .

غذای طبیعی به ایالات متحده امریکا می فروشد . زراعت ، مالداری و ماهی گیری مهم است . ریفارم زراعت در کشور تطبیق میشود . پنبه ، و گندم نیز تولید مینماید . از صادرات آن پنبه ، قهوه ، نیشکر ، بادنجان رومی ، کاهو ، گوشت تازه و منجمد میباشد . فروش قهوه آن سالانه یکصد ملیون دالر امریکایی می آورد . تولیدات برق سالانه به ۱۶ بلیون کلیوات ساعت میرسد .

جواری ، برنج کپله و تنباکو نیز می رویاند .

تاریخ و حکومت :- در آوان قبل از کولمبس مکسیکو مرکز مدنیت پیش رفته بومی هندی بود .

ماها ، که مردمان زراعت پیشه بودند ، از

داد که تاکنون ادامه دارد .
مکسیکو جمهوریت فدرالی ۲۹ ایالتی است
رئیس جمهور ، هیئت تقنینی و قضائی آن
توسط آراء عامه انتخاب میشوند . رئیس
جمهور برای شش سال و مجلس نمایندگان
برای سه سال به اساس یکتفر از هردو صد
هزار نفر انتخاب میشوند .

معارف و مذهب :- معارف از مذهب علیحده
است .
معارف ابتدائی تا ۱۵ سالگی رایگان و
اجباری می باشد . تعلیمات مسلکی تشویق
میشود . پوهنتون ملی مکسیکو از سال ۱۵۰۱
بعده موجود است .
هسپانوی زبان رسمی است . آزادی مذهب
موجود است . اکثر نفوس رومن کاتولیک
هستند .

یوکاتان بالا رفته اهرام سنگی عظیم ساختند
و جنتری خاصی بوجود آوردند . بعدتولتها
آمدند که حکمفرمایان شان مونتز و ماها بودند
که شهر مکسیکو، ی فعلی را در ۱۳۲۵ میلادی
بنانهادند . امپراطوری از تک رافتاح هسپانوی
موسوم به هرئاندو کورتس از بین برد ۱۵۱۹-
۱۵۲۱ حکومت هسپانوی ها سه قرن دوام
کرد در ۱۸۲۱ از بین رفت . در ۱۸۲۳
جمهوریت شد . مکسیکو تکزاس و ایالات
جنوب غربی امریکا بشمول کالیفورنیارا در
تصرف داشت . جنگها ی ۱۸۴۶ - ۱۹۴۹
امریکا و مکسیکو منجر به ازدست دادن اراضی
شمال ریوگرانده به نفع ایالات متحده امریکا
شد .

فرانسویان کوشیدند رژیم مکسیکو را تغییر
بدهند ولی موفق نشدند . در ۱۹۱۷ قانون
اساسی جدید آن اصلاحات اجتماعی را وعده

ملاوی

ونیا سالیند بود . در اول فیبروری ۱۹۶۳
به آزادی داخلی رسید و به ۶ جولای ۱۹۶۴
از برتانیه آزادی کامل گرفت .
عضو ملل متحد و ممالک مشترک المنافع
است . در ۶ جولای ۱۹۶۶ جمهوریت شد .
رئیس جمهور آن داکتر باندا میباشد .
در ملاوی ۱۲ هزار هندی و ۸ هزار اروپائی
هم مسکون اند .
محصولات آن چای ، قهوه ، پنبه ، رابر ،
تنباکو و نوعی از لوبیا است .
بیسوادی زیاد است ولی پروگرام وسیع
سواد خوانی روی دست دارد .

پایتخت :- زومبا . مساحت ۳۶۱۰۰ مربع
میل ، نفوس چار میلیون بیرق قطعات افقی
سیاه ، سرخ و سبز با آفتاب طالع سرخ از
قطعه سیاه . واحد پولی : پوند معادل یکصدو
بسیست افغانی .

ملاوی به طول پنجمصد میل به امتداد ساحل
غربی و جنوبی جهیل نیاسا در افریقا واقع
است . کوه های بلند جنگلات غللو و میدان
های وسیع آن ملاوی را کشور جالبی ساخته
است .
در ۱۸۵۹ دانتر لونگستون معروف آنرا دیده
بود . در ۱۸۹۱ تحت الحمایگی برتانیه شد .
از ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۳ عضو فدریشن رودیشیا

ملغاسی

میل عرض دارد .
نفوس آن مرکب از عربها ، پولی نیشیایی
ها و افریقایی هاست که اخیرالذکر در قرن
۱۸ و ۱۹ بحیث غلامان برای کار های زراعتی
در ملغاسی وارد کرده شده بودند .
سه میلیون نفر پرستش اجداد و ارواح را
میکنند دو میلیون دیگر عیسویانند . رئیس
جمهور آن قلیبر تسیر انا نا در ۶۵ برای
یک دوره هفت ساله دیگر انتخاب شد .
نود فیصد نفوس زراعت پیشه است .
مدغاسکر در ۱۸۸۵ تحت حمایت فرانسه

پایتخت :- تناناریف ، مساحت دو صدو
بسیست و هشت هزار مربع میل ، نفوس شش
ملیون و ربع ،
بیرق : یک قطعه عمودی سفید
با امتداد دسته و ۲ قطعه افقی سرخ و سبز ،
واحد پولی : فرانک ملغاسی معادل هجده
افغانی .

از متصرفات قبلی فرانسه بنام مدغاسکر،
جمهوریت ملغاسی مرکب از جزیره بزرگی
است در ساحل جنوب شرقی افریقا که توسط
آبنای موزنابق از قاره جدا میشود . نهصدو
هشتادو دو میل طول و سه صد و شصت

واقع شد در ۱۸۹۶ مستعمره فرانسه اعلام گردید .
 در ۱۹۵۸ به آزادی داخلی رسید و در ۲۶ جون به آزادی کلي نایل شد . عضو ملل متحد و جامعه فرانسوی است .

زراعت مشغولیت عمده مردم است . برنج ، باقلي ، جوارى ، کچالوی شیرین ، قهوه ، میخک ، تنباکو ، نیشکر و کاکاو تولید میکند از مغان عمده آن سنگهای قیمتی و صنعتی ، ذغال سنگ ، نکل ، فاسفیت ، طلا ، بوسایت یورانیم و توریم میباشد .

ممالک مشترک المنافع انگلستان

چونه وآهن بوفرت استخراج میگردد . یکتعداد دیگر مواد معدنی مفید نیز وجود دارد . از ۱۹۴۸ باینطرف خطوط آهن بصورت ملی داخل فعالیت است . بیشتر از ۱۸۰ میدان هوایی ملکی وجود دارد که پرواز های بین المللی بکثرت از آنها صورت میگیرد . بیشتر از دو ملیون سیاح سالانه از انگلستان دیدن میکنند ، بحریه تجارتی انگلیس انکشاف فوق العاده کرده است . صنعت کشتی سازی آن در حدود ۳۵ فیصد کشتی های جهان را در سال تولید میکند . اولین ستمش برق جهان که به قوای ذروی برق را در خدمت مردم تولید مینماید در ۱۹۵۶ در انگلستان تاسیس شده . کوشش انگلستان برای شمول در بازار مشترک اروپا دو مرتبه توسط ویتوی فرانسه ناکام گردید .

تمام تیل ، پنبه ، رابر ، گوگرد ، چاربرینج ، پشم ، نصف مواد غذایی و آهن خام خودرا از خارج وارد میکند و موادی را که ازین مواد خام ساخته میشود بخارج صادر مینماید صادرات عمده آن تکه باب ، آهن ، فولاد ، عراده جات و کشتی هاست . صادرات طیاره های جت ، رادیو تلویزیون ، رادار وسایل حمل و نقل دریایی ، ادویه ، ونیلون روزبروز اهمیت بیشتر کسب میکند .

تاریخ و حکومت :- حکومت شاهی بوده پارلمان قدرت حاکمه قانونی را تشکیل میدهد . متشکل از مجلس لاردها و مجلس عوام است . در ۱۹۵۸ برای اولین مرتبه زن ها اجازه یافتند در مجلس لاردها بنشینند .

این مجلس دو نوع اعضا دارد . اعضای اعیان اشرافی که بصورت ارثی عضو میشوند و اعضای مذهبی که از خانواده سراسقفها اند .

مجلس عوام ۶۳۰ عضو دارد . اعضا توسط آراء مستقیم انتخاب میشوند . (۵۱۱) نفر از سکاتلند و ۱۲ نفر از آیرلند شمالی . از ۱۹۱۸ به بعد زن ها حق رای دادن دارند .

پایتخت :- لندن ، مساحت ۹۴۲۰۹ میل مربع نفوس پنجاه و چهار و نیم ملیون پرچم : زمین آبی با صلیب های سینت جارج . سینت اندریو و سینت باتریک برنگ های سرخ و سفید . واحد پولی : پوند معادل یکصد و بیست افغانی .

شرح :- پادشاهی مشترک بر تائیه کبیر و آیرلیند شمالی مشتمل است بر انگلستان ، ویلز ، سکاتلند و آیرلیند شمالی که توام با جزیره آدم و جزایر بحیره ، جزایر بر تانوی رامیسازد .

این جزایر در شمال غرب اروپا واقع بوده و محدود است به بحر اطلس شمالی در شمال و غرب بحر شمال در شرق بحیره انگلیس آنرا از جنوب جدا میسازد ، بیست و یک میل از فرانسه دور تر است . دریای تیمز که بیش از ۲۱۰ میل طول دارد از طویلترین دریاهای انگلستان است که دهانه آن بندر لندن موقعیت دارد .

ویلز در قسمت جنوب غربی بر تانیه قرار دارد و با انگلستان توسط یک واحد اداری اداره شده حکومت جداگانه ندارد . سکاتلند پادشاهی ایگه حالا با انگلستان و ویلز متحد شده است نصف شمالی جزیره بر تانیه را اشغال کرده است . از شهر های مشهور سکاتلند ، ادنبره ، گلاسکو ، ابردین و دندی است که از شهر های مهم بر تانیه بشمار میروند . آیرلند شمالی دارای مناظر زیبای طبیعی است .

منابع و صنایع :- از مشاغل عمده بر تانوی ها تولید و تجارت است بیشتر از پنجاه فیصد صادرات مملکت را فلز و صنایع فلزی تشکیل میدهد . گندم ، جو ، لبلبو و غیره نیز میروید . زمین های زراعتی انگلستان ویلز ، سکاتلند و جزیره آدم مجموعاً بیش از نود ملیون جریب زمین زراعتی دارد . منابع معدنی مملکت وافر است . ذغال سنگ ،

که هر دو در قرن سیزدهم تاسیس شده اند. پوهنتون های دیگری نیز در شهر های بزرگ آن موجود است .

کلیسای انگلستان پروتستان است بلکه اختیارات تام دارد . دویالت مذهبی کاتربری و یارک وجود دارد . کلیسای انگلستان بیشتر از بیست و هفت ملیون عضو دارد . از کلیسا های دیگر آن متودلیست رومن کاتولیک آیرلیند و غیره است .

از موسسات خیر به آن بیمه ملی نجباری عامه است در مورد ریضی ، حاملگی ، بیکاری ، تصادفات صنعتی ، و فیات و حقوق بیوگان و یتیمان و سالخوردگان .

دفاع :- زن ها نیز در قوای سه گانه خدمت میکنند .

در ۱۹۶۲ مجلس عوام تصویب نمود که اعیان میتوانند باصرف نظر کردن از القاب اشرافی در انتخابات شرکت کنند . دوگلاس هیوم به همین اساس بعد از استعفی مکملین بحیث صدر اعظم انتخاب شد . احزاب عمده و مشهور عبارت از محافظه کار ، کار گر ، لیبرال و آزاد است .

در انتخابات اخیر حزب کارگر برای دومین بار موفقیت شایان کسب نمود و ویلسن صدر اعظم شد .

معارف و مذهب :- تعلیمات ابتدایی و ثانوی از پنج تا پانزده سالگی رایگان و اجباری است . از پوهنتون های معتربوسیار مشهور برتانیه آکسفورد و کمبریج است ،

متصرفات انگلستان

صخره یاد میکنند) از ۱۷۱۳ بتصرف برتانیه بود هاست .

بحیث بندر بحریه موقعیت نظامی بس مهمی دارد . نفوس آن در حدود ۲۴ هزار نفر است نایب الحکومه آن قوماندان عمومی نیز هست .

جبل الطارق :- مستعمره ایست در جنوب شرق هسپانیه در مدخل غربی مدیترانه .

عرض آبنای واقع بین جبل الطارق و آفریقا از هفت و نیم میل تابست و سه و نیم میل میباشد .

جبل الطارق (که انگلیس ها آنرا بنام

غرب الهند برتانوی

است به مساحه مجموعی (جزایر مسکونه) ۲۱ مربع میل و نفوس تخمینی ۴۷ هزار نفر که دو ثلث آن سیاهان میباشد .

۶۷۷ میل به جنوب شرق نیویارک واقعست نام آن بنام کاشف هسپانوی گذاشته شده است و برای اولین بار در ۱۶۰۹ توسط یکعده مستعمرین مسکون گردید که کشتی شان در نزدیکی آن خراب شد . پارلمان از ۱۶۲۰ به اینطرف تشکیل شده است . مجلس نمایندگان آن مرکب از ۳۶ نفر است . رئیس دولت شورای تقنینیه ۹ عضوی را تعیین میکند .

بهاها :- يك سلسله جزایر در اوقیانوس اطلس که از نزدیکی فلوریدا بطرف هایتی ادامه داند . مساحه سطحیه ۷۰۰ جزیره مذکور ۴۴۰۴ مربع میل و نفوس آن ۱۳۱ هزار است يك قانون اساسی جدید در ۷ جنوری ۱۹۶۴ به جزایر مذکور آزادی داد . بادنجان رومی ، ماهی ، نمک و چوب تولید میکند و میفروشد . **هاندوراس برتانوی** :- يك مستعمره در

افزودیش سابقه غرب الهند برتانوی ترینیداد و توباگو در ۶۲ خارج شدند .

شش مستعمره دیگر که تاکنون در فدریشن مانده اند عبارتند از انتی گوا ، گرینادا ، مونت سیرات ، سینت کتس ، سانتا لوسیا و سنت ونسنت .

جزایر گرینادا دومینیکا ، سینت و نسنٹ و سانتا لوسیا بین جزایر ترینیداد و مارتینیک واقع و نفوس شان ۲۲۹ هزار نفر است . مرکز حکومتی شان سینت جارج واقع در گرینادا میباشد محصولات عمده شان پنبه ، شکر ، مولاس ها ، میوه جات ، سبزی ها و مساله جات طعام میباشد .

جزایر باقی مانده دارای نفوس ۱۴۵ هزار نفر بوده اقلیم حاره ولی خوشگوار دارند . باران سالانه بین ۴۰ - ۲۰۰ - انچ است . شکر ، مولاس ها ، پنبه ، میوه ها ، بادنجان رومی و پیاز ، گاو ، گوسفند و زغال ارچه و نمک تولید میکند .

برمودا :- متشکل از گروه جزایر مرجانی

امریکای مرکزی در کنار بحیره کاری بین واقع است. چوب، میوه های منطقه حاره و کاکاو تولید میکنند. نزدیک به ۹ هزار مربع میل مساحت و ۱۰۳ هزار نفوس دارد. پلیز مرکز آنست. از آزادی داخلی برخوردار است.

همسایگان آنرا افریقای جنوبی در یای زامبیزی، موزمبیق، بجاوا نالیند و افریقای غربی پرتگالی تشکیل میدهند. تنباکو از صادرات عمده آنست.

حکومت سفید پوستان تحت صدارت ایان سمیت از برتانیه جدا شدند. برتانیه محدودیت های تجارت بر آن وضع کرد ولی تاکنون نتیجه ای بدست نیامده است و رودیشیا از حکومت افریقای جنوبی حمایت میشود و با مخالف خود به حقوق مدنی به سیاه پوستان ادامه میدهد. (اکثر ممالک مشترک المنافع تحت نام هر کدام شرح داده شده است به آن مراجعه شود).

از مستعمرات دیگر برتانیه جزایر فاکلیند، سینت هلینا، باسو لوئیند، سوازی لیند، بحرین برونی، هانگانگ، فیجی، تونگا، جزیره سلیمان جزایر گلبرت والیس وهیرید جدید می باشد.

رودیشیای جنوبی که در ۱۹۶۵ بصورت یک طرفه آزادی خود را از برتانیه اعلام و اختیارات گورنر جنرال برتانیوی را از او گرفت، کشوریست که از آزادی داخلی برخوردار

منگولیا

و تولید مواد تعمیراتی. طلا، زغال سنگ، ننگستن، مرمر و یورانیم نیز یافت میشود. تاریخ و حکومت: منگولیا که حیثیت یک ولایت چین را داشت در ۱۹۲۱ اعلان آزادی کرد.

در ۱۹۲۴ جمهورییت آن اعلان شد. مناسبات سیاسی آن با جمهورییت مردم چین در ۱۹۴۵ پایان یافت. در پارلمان آن یک نفر نماینده از هر ۲۵۰۰ نفر انتخاب میشود. مدت خدمت آن ها سه سال میباشد.

پریزیدیم ۷ عضوی از همین گروپ تشکیل میشود. برتانیه در ۱۹۶۳ مناسبات سیاسی با آن جاری ساخت. موافقات کلتوری، دوستی و همکاری با اتحاد شوروی و جمهورییت مردم چین دارد. عضو ملل متحد است.

معارف و مذهب: مکاتب ابتدایی، متوسطه و عالی دارد. در اولان باتوریک پوهنتون وجود است بودیزم و لامائیزم ددر کشور وجود دارد.

پایتخت: اولان باتور (اورگا) مساحت ۶۲۶ هزار مربع میل، نفوس تخمین یک میلیون بیروق قطعات عمودی سرخ، آبی، سرخ با ستاره پنج شعاعه طلانی و علامه مخصوص نزدیک دسته. واحد پولی - توغریک معادل یازده افغانی.

شرح: جمهورییت مردم منگولیا شامل منگولیای خارجی در شمال شرق آسیا بوده یکی از قدیمترین کشور های جهان است. از شمال با اتحاد شوروی (ایالت سایبیریا) و از سه طرف دیگر با جمهورییت مردم چین محاط است. اکثریت نفوس کشور کوچی هستند. پلانها برای شهری ساختن شان روی دست است.

منابع و صنایع: مالداری، مصروفیت عمده مردم است گاو، گوسفند، شتر و غرگاو شامل آنست. تحت اقتصاد پلان گذاری شده تولیدات دیگر آن عبارتند از بروسس، خوراکه ها، شستن پشم، دباغی، بوت سازی

موریتانیا

تحت تصرف فرانسه بود از طرف غرب با اوقیانوس اطلس و ساحل طلا (هسپانوی) از شمال و شمال شرق با الجزایر، از طرف شرق با مالی، و از طرف جنوب با سینیگال محاط است.

پایتخت: نواک شوت. مساحت ۴۱۹۲۱۶ مربع میل، نفوس تخمین یک میلیون نفر بیروق سبز باهلال و ستاره طلانی. واحد پولسی فرانک معادل هجده پول. جمهورییت اسلامی موریتانیا که در سابق

در ۱۹۵۸ به آزادی داخلی رسید در ۲۸ نوامبر ۱۹۶۰ بکلی آزاد شد. خارج جامعه فرانسوی ماند ولی خواسته است بافرانسه علائق نزدیک داشته باشد.

«وریتانیا عضو ملل متحد است.»

اقتصاد آن به زراعت و مالداري استوار است. خرما، غله جات و ماهی تولید میکنند.

گله های بزرگ گاو، و شتر دارد. ذخایر آهن و مس آن وسیع است.

موناکو

تاریخ و حکومت: - برای بیش از سه صدسال آزاد بوده است به استثنای دوران انقلاب موناکو به خانواده گریمالدی تعلق داشته است. در ۱۸۱۵ تحت الحمايه ساردینیا شد و در ۱۸۶۱ زیر حمايه فرانسه در آمد.

شاهزاده موناکو تا ایجاد قانون اساسی ۱۹۱۱ حکمران مطلق آن بود. مطابق قانون اساسی جدید ۱۹۶۲ زنان حق رای پیدا کردند، اعدام ملغی شد، برای حقوق فردی محکمه عالی قضائی تشکیل شد. شورای ملی آن مرکب از ۱۸ عضو است که برای ۵ سال انتخاب میشوند.

حکمران فعلی موناکو شاهزاده اینیوموم است.

شهرهای عمده: - لاکوندامین مونت کارلو و موناکو، مساحت ۷۴۰ جریب، نفوس: ۲۲۲۹۷ بیریق قطعات افقی سرخ و سفید.

واحد پولی: فرانک فرانسوی (معادل نه افغانی).

موناکو یک واحد بلدی کوچک در جنوب فرانسه است که از سه طرف با خاک فرانسه و از جنوب با مدیترانه محاط است. هوای خیلی معتدل و مناظر جالب دارد. قوای پولیس آن مرکب از دوصد نفر است.

منابع و صنایع: - موناکو محل اجتماع توریست ها و کنفرانس ها شمرده میشود. عواید آن از مالیات غیر مستقیم، انحصار تنباکو، پسته و قمار بدست می آید.

ناروی

منابع و صنایع: - ناروی مملکت بحری است تنها ۴۳۰۰ مربع میل آن زراعت می شود. نزدیک به سی هزار مربع میل آن جنگلات است. تجارت چوب و انواع ماهی و استفاده از منابع معدنی مصروفیت مردم را تشکیل میدهد مس، بایریت، نکل، آهن، جست، سرب، یاتینیم و مولبدیم پیدا میشود.

ذغال سنگ ندارد ولی از برق آبی استفاده زیاد میکند. در اقتصاد زراعتی محصولات زمینی و ماهیگیری را محفوظ کرده اندو جنگل داری را با تریبه و تولید حیوانات خردار یکجا ساخته اند.

انواع خوراکیه باب، ماشین ها، آلات فلزی، کاغذ، منسوجات، انواع چوب، تیل، ماهی صابون، المومیم و کشتی سازی مصنوعات عمده آنرا تشکیل میدهد.

تجارت بحری ناروی در دنیا درجه دوم دارد. دوهزارو هشتصدو سی شش کشتی تجارتي دارد.

تاریخ و حکومت: - ناروی به اساس قانون اساسی ۱۸۱۴ آن یک شاهی موونگی مشروط است از ۱۳۸۱ تا ۱۸۱۴ با دنمارک یکجا بود و با سویدن از ۱۸۱۴ تا ۱۹۰۵ اتحاد داشت.

پایتخت: - اوسلو، مساحت ۱۲۵۱۸۱ مربع میل، نفوس بیش از سه ملیون و هفتصدو پنجاه و سه هزار.

بیریق صلیب آبی، حاشیه سفید بالای زمین سرخ. واحد پولی کرون (جمع کرون) معادل ۷ - افغانی.

شرح: - ناروی قسمت غربی جزیره نمای سکاندناوی را اشغال کرده است. در جنوب سکاگراک آنرا از دنمارک جدا میکند در شمال آن ارکنیک واقع است. در شرق شمال آن فنلیند و اتحادشوروی. در شرق آن سویدن و در غرب اوقیانوس اطلس شمالی واقع است.

طول کشور ۱۱۰۰ میل و عرض آن بین ۲۷۰ میل چهارصد میل است ساحل آن شامل فیوردهای معروف ناروی و ۱۵۰ هزار جزیره مربوط ناروی می باشد.

آفتاب نیم شب خاصه دماغه شمالی ناروی است. آفتاب درین قسمت از اوایل جوزا تا نیمه ماه اسد غروب نمی کند.

همانطور هم از ۲۹ عقرب تا ۴ ماه دلو از پشت افق بالاتر نمی آید و روشنی شمالی در طول زمستان دیده میشود.

معارف و مذهب :-

کلیسای لوتری رادولت بی شناسد. آزادی مذاهب موجود است. معارف از ۷ تا ۱۴ سالگی تام اجباری است بوهنتون هاوانستیتوت های زراعتی و تخنیکي دارد. زبان رسمی از السنهٔ بومی لاند زمال وریک زمال وجود آمده است.

دفاع :- خدمت نظامی اجباری و عام است. به سن ۲۰ سالگی جلب میشوند و ۱۶ تا ۱۸ ماه خدمت میکنند. عضو ملل متحد میباشد.

از آن بعد جدا شد.

قوهٔ تقنینی بدست ستور تنگ است که اعضای آن ۱۵۰ نفر بوده برای ۴ سال انتخاب میشوند. در مسایل سیاسی و بودجوی نظریه و رای

میده و در مسایل تقنینی سور تنگ به دو حصه منقسم میشود. در ۱۹۶۵ بعد سی سال حکومت حزب سوسیالیست نازوی در برابر يك احزاب غیر سوسیالستی باخت.

نایجری

نایجری بتاريخ سوم اگست ۱۹۶۰ به کلی آزاد و به ۲۰ سپتامبر همان سال عضو عمل متحد شد. خارج جامعه فرانسه است. ولی موافقه دو جانبه با فرانسه دارد. عضو يك اتفاق

اقتصادی است که بنام شورای انانتت یاد میشود اعضای دیگر آن داهومی ساحل عاج و ولنای علیا، نایجری منابع محدود دارد و يك کشور زراعتی و تربیهٔ مواشی است خسته های روغنی صادر میکند.

پایتخت :- نیامی. مساحت ۴۹۰ هزار مربع میل، نفوس نزدیک به سه و نیم میلیون بیرق قطعات افقی نارنجی در قطعه سفید. واحد پولی فرانک معادل هجده پول.

جمهوریت نایجری از متصرفات سابقهٔ فرانسه در افریقا از شمال بالیسیا و الجزایر از شرق باچاد، از جنوب باولنای علیا، داهومی و فدریشن نایجیریا و از غرب با مالی هم سرحد است. راه عمدهٔ رسیدن به این کشور از طریق طیارات است.

نایجیریا

کاکا، پوست حیوانات، چوب و رابر هم صادر میکند.

نایجیریا در اول اکتوبر ۱۹۶۰ يك مملکت آزاد شد و در اول اکتوبر ۱۹۶۳ يك جمهوریت در داخل ممالک مشترک المنافع پذیرفته شد. قانون اساسی فدرالی آن آزادی های فردی و آزادی منطوقی داخلی را تضمین میکند و پارلمان آن يك مجلس نمایندگان ۲۱۲ عضوی دارد که مستقیماً انتخاب میشوند و يك سنا دارد که غیر مستقیم انتخاب میگردند. در ۶۶ يك سلسله کودتاها شد که منتج به نفاق بین ناحیهٔ شمالی و دیگر نواحی گردید که در اثر آن بالاخره کرنیل گوان رئیس حکومت نایجیریا شد. سرا بوبکر تافا بلیوا کشته شد. و نایجیریا یی شرقی تحت زعامت يك کرنیل دیگر بنام اچکو از نایجیریا اعلام جدائی کرد و جمهوریت بیافرا را بنانهاد. اسلام مذهب عمدهٔ آن است. انگلیسی زبان رسمی شناخته شده است.

پایتخت :- لاگوس مساحت ۳۵۶۶۶۹ مربع میل نفوس پنجاه و هفت و نیم میلیون بیرق قطعات عمودی سبز، سفید، سبز واحد پولی پوند معادل یکصد و بیست افغانی.

فدریشن نایجیریا، که در ۱۹۶۰ آزاد شد، در افریقای غربی بالای خلیج گینی بین داهومی و کامرون و نایجری و چاد واقع است. شامل ۲۵۰ گروپ قبایلی و زبانی است. تقریباً يك پنجم نفوس تمام افریقا را تشکیل میدهد.

از چهار منطقهٔ خود اختیار تشکیل شده است، شمالی، غربی، غرب وسطی و شرقی منطقهٔ فدرالی لاگوس آنها را بهم مرتبط نگه میدارد. تیل، ذغال، آهن، چونه و گاز طبیعی دارد. صنایع ماهی، آرد و شکر سازی تولید میکند و محصولات تیل آن به دو میلیون بیرل در هر ماه میرسد.

تیناکو، کولمبایت، قلعی، تیل نباتی و جلفوزه

نکاراگوا

سفید، واحد پولی کاردوبا معادل شش افغانی و پنجاه پول شرح - جمهوریت نکاراگوا در امریکای وسطی

پایتخت :- ماناگوا مساحت ۵۲۹۳۸ مربع میل، نفوس يك و نیم میلیون، بیرق سه قطعه افقی آبی سفید، آبی باناشان جنگی در قطعه

قانون اساسی آن گانگرس دواطه‌ها را برای آن قبول کرده است مجلس نمایندگان ۴۵ نفره که برای شش سال انتخاب میشوند .

در سنای آن روسای جمهور سابق بحیث عضو الی مادام الحیات تعیین میگردند. رئیس جمهور برای شش سال انتخاب میشود . در ۶۶ رئیس جمهور آن مرد کانگرس معساون او را که داکتر گریرو نام داشت برای مدت باقیمانده رئیس جمهور مقرر نمود . رناستازیو سه‌وز ادیباییل بتاریخ ۵ فیبروری ۱۹۶۷ بریاست جمهوری انتخاب شد .

معارف و مذهب: - رو من کا تولید هستند ولی آزادی مذهب مراعات میشود . دو پوهنتون دارد که یکی آن در ۱۸۱۴ تاسیس شده است . زبان هسپانوی رسمی است .

واقع بوده بین کاری بین و محیط آرام واقع است. در شمال آن هاندوراس و در جنوب آن کوستاریکا واقع است. غدیر بزرگ نکاراگو در حال و نقل کشور رول مهم دارد. خط آهن به حکومت مربوط است .

منابع و صنایع: جنگلات قیمتی دارد. طلا استخراج میکنند. اساسا کشور زراعتی است کپله، پنبه، میوه میرویند. قهوه، نیشکر، جواری، لوبیا، کاکاو، برنج، تنباکو و گندم نیز دارد . گوشت، کپله، چوب و پنبه از صادرات عمده آنست .

تاریخ و حکومت: - در ۱۸۲۱ نزهسپانیه آزاد شد. مدت مختصری بامیکسکو متحد بود باز باولایات متحده امریکای مرکزی متحد شد و باز در ۱۸۳۸ بکلی آزاد شد .

نیپال

دسته ها و گروپ های مختلف بود. یکی ازین گروپ هاگورکه هاهستند که در ۱۷۶۹ در خدمت انگلیس ها مشهور شدند شاهان نیپال درید قدرت صدر اعظمان فامیلی راناها بودند (۱۸۴۸) در آنوقت پادشاه تریبموانا حکومت سر گزی را تقویه کرده اقتدار فامیلی راناها را محدود ساخت ، بعد از او در ۱۹۵۵ اعلیحضرت مهیند را بگرم شاه دیو بتاریخ ۲ می ۱۹۵۶ بر تخت جلوس کرد . او اولین قانون اساسی دیموکراتیک نیپال را بوجود آورد و مملکت را تحت نظام شاهی مشروطه داخل کرد وقتی سیستم کارنناد ، قانون اساسی جدیدی بتاریخ ۱۶ دسمبر ۱۹۶۲ بوجود آورد. شورای ملی نیپال به اساس این قانون اساسی دارای ۱۲۵ عضو منتخب است .

در مملکت احزاب سیاسی وجود ندارد .
معارف و مذهب: - نزدیک به دونیم هزار مکتب انگلیسی بر علاوه مکانب سانسگرت و نیپالی دارد .
نه فیصد ملت خواننده و نویسنده است. هندویزم قدیم و بودیزم مذاهب عمده آنست.

پایتخت: - کتمندو . مساحت ۵۴۳۶۲ مربع میل نفوس ده میلیون و یک ربح .
بیرق: برنگ سرخ دارای دوسر و حواشی آبی با آفتاب و مپتاب واحد پولی روپیة نیپالی هفت روپیة معادل یک دالر امریکائی .
شرح: - نیپال یک سلطنت مشروطه در دامنه های جنوبی همالیا میباشد . به شمال آن تبت و به سه طرف دیگر آن هند واقع است . وادیهای شاداب زیادی دارد .

مونتا بورست در سرحد نیپال واقع است . پایتخت در وادی موقعیت دارد . که پانزده میل طول آن و بیست میل عرض آن میباشد و در آن ۴۵۰ هزار نفر زندگی میکنند . معایب آن همه نماینده صنعت ظریف نیپالی میباشد .
منابع و صنایع: - جنگل های انبوه دارد . کتف، برنج، غله جات، مواشی، پوست، گندم و بته های طبی صادر میکند و در مقابل منسوجات شکر، نسک، آلات و ادوات فلزی وارد می نماید .

تاریخ و حکومت: - در سابق نیپال مرکب از

ندر لیندز

هالیند دیده شود

نیو زیلیند

پایتخت: - ولنگتن ، مساحت ۱۰۳۷۳۶ مربع میل ، نفوس دو میلیون و هفتصد هزار بیرق : زمین آبی با علامت یونین جیک (بیرق بیرونی بیرق واحد پولی : پوند نیوزیلیندی

جیوتر می جهان برای تولید برق در نیوزیلیند واقع است .

تاریخ و حکومت :- نیوزیلیند در ۱۶۴۲ کشف شد . نام کاشف آن هالیندی تسمان بود . در ۱۸۴۰ برتانیه آنرا تصرف کرد . در ۱۹۰۷ یک دو مینون شد و فعلا یک عضو آزاد ممالک مشترک المنافع است نژاد اصلی نیوزیلیند را موری ها تشکیل میدهند و مردان باهوش هستند . تعداد شان به ۱۸۴ هزار میرسد .

حکومت متشکل است از یک گورنر جنرال که از سلطنت برتانیه نمایندگی میکند و یک مجلس نمایندگان که برای سه سال انتخاب میشود . بیمه حیاتی قابل ملاحظه ای دارد .

معارف و مذهب :- معارف آزاد میباشد شش پوهنتون دارد .

کلیسا های آن انگلیس و پرسبی تیرین میباشد .

معادل شخصت افغانی .

شرح :- نیوزیلیند یک عضو در داخل ممالک مشترک المنافع در اوقیانوس آرام جنوبی بفاصله ۱۲۰۰ میل به شرق قاره آسترلیا واقع است .

نیوزیلیند از چار جزیره بزرگ (شمالی جنوبی سنیوارت و چیتم) و یکعده جزایر دیگر متشکل است . مملکت باکوهها ، غدیر ها ، آبشارها و جنگل های دست خورده خودخیلی جالب است . اُپ های جنوبی در جزیره جنوبی واقع است . آکلیندو ولنگتن در جزیره شمال بنادر عمده آنرا تشکیل میدهند .

منابع و صنایع :- نیوزیلیند برای عواید صادرات به مواد و محصولات زراعتی متکی است . سالانه هشتصد ملیون دالر لبنیات گوشت و پشم صادر میکند . برای صنایع نو بنیاد از بخار طبیعی حادث از منطقه های آتشفشانی کار میکیرد . دومین دستگناه

وا تیکان

دولت یک شهری

۱۹۲۹ از طرف پادشاه ایتالیا به امضاء رسید و در ۲۶ مارچ ۱۹۴۷ جزء قانون اساسی ایتالیا شناخته شد .

واتیکان شامل سینت پیتر ، قصر موزیم و اتیکان ، باغ های واتیکان و عمارات بین ویال و اتیکانو و کلیسا است . علاوه بر آن سیزده عمارت در شهر روم هم شامل آنست که اکثر برای مقام پاپ و افسران او بکار میرود . پاپ موقوف بیطرف خواهد داشت مگر در زمانیکه دوطرف یک موضوع سیاسی از او تناضای وساطت کنند .

۵۰ مملکت در واتیکان نمایندگی سیاسی دارند . رئیس ندلی دولت واتیکان پال چهارم جیروانی باتیستا مونتی نی میباشد که بسال ۱۹۶۲ انتخاب شد .

دولت واتیکان خط آهن ، تلهفیلات پستی و سستیشن رادیوی بخصوص دارد .

مساحت ۲۱۷ جریب نفوس بیش از یک هزار نفر بیرق دوقطعه عمودی زرد و سفید با علامه پاپ بالای دوکلید مصلوب یکی طلایی و یکی نقره یی بالای قطعه سفید .

پاپ برای قرنها نفوذ مطلق بالای ایتالیای مرکزی داشت . ساحه آن در حدود ۱۶ هزار مربع میل و نفوس آن در حدود سه ملیون نفر بود . در عهد پاپ نهم این منطقه در داخل سلطنت ایتالیا در آمد .

نفوذ و حکومت پاپ به قصور واتیکان ، ولاتران در روم و قصر گوندولفو محدود شد و این در ۱۸۷۱ بود . یک معاهده دیگر که در ۱۱ فبروری ۱۹۲۹ به امضاء رسید ، شهر واتیکان را بحیث یک دولت قبول کرد و در ایتالیا به مذهب کاتولیک موقوف خاصی داد . این معاهده بالاخره بتاريخ ۷ جون

ولتای علیا

گینبی دور است . از شمال و غرب با مالی ، از شرقی پانایجر و از جنوب با ساحل عاج ، توگو و داهومی هم سرحد است .

نود فیصد نفوس آن زراعت پیشه اند . مالداری پنجاه فیصد صادرات آنرا تشکیل

پایتخت :- اوواگادوگو ، مساحت ۱۰۵۹۰۰ مربع میل ، نفوس پنج ملیون ، بیرق قطعات افقی سیاه ، سفید و سرخ ، واحد پولی : فرانک معادل هجده پول .

جمهوریت ولتای علیا که در سابق از متصرفات فرانسه بود ، پنجم میل از خلیج

نزدیک دارد .
 قانوں اساسی آن در ۲۷ نومبر ۱۹۶۰
 بمیان آمد يك حكومت جمهوری و يك مجلس
 نمایندگان را بمیان آورد . در جنوری ۱۹۶۶
 کرنیل سنگول لاهیزانا ریاست جمهوری را
 اشغال کرد و حكومت موقتی مرکب از هفت
 صاحب منصب و پنج ملکی را تشکیل و
 انتخابات عمومی را وعده داد .

ونیز ویلا

پایتخت :- کاراکاس ، مساحت ۳۵۲۱۴۳
 مربع میل ، نفوس نه ملیون . بیرق سه قطعه
 افقی زرد - آبی - سرخ بایک قوس هفت
 ستاره در قطعه آبی واحد پولی بولیوار معادل
 ده افغانی .
شرح :- شمالی ترین مملکت امریکای
 جنوبی بوده و باگینای برتانوی، برازیل و
 کولومبیا همسایه است . در بحیره کاریبین
 ۱۷۵۰ میل ساحل دارد علاوه بر آن ۷۲ جزیره
 دارد . کلانترین جزیره مارگاریت نام دارد که
 مرکز عمده صدف است .
منابع و صنایع :- کانکنی ، زراعت ،
 ماهیگیری و مالداری از مشاغل مردم است .
 پترول زیاد دارد تولید روزانه آن در حدود
 سه ونیم ملیون بیرل است . تولیدات سالانه آن
 ۱۱ ملیون تن میباشد . طلا ، مس ، زغال ،
 نمک ، قلعی ، منگانیز ، الماس و ابرک هم
 دارد قهوه آن قلم دوم صادرات آنرا تشکیل
 میدهد .
تاریخ و حكومت :- در اگست ۱۴۹۸
 کولمبس برای اولین بار بر خاک آن قدم گذاشت .

ویتنام جنوبی

در ویتنام جنوبی چای ، کتین و قهوه
 می رویانند .
تاریخ و حكومت :- تاریخ ثبت شده ویتنام
 در تونگین به قبل از میلاد مسیح می رسد .
 آنوقت درین کشور ویتها که از چین سرازیر
 شده بودند مسکن گزین گردیدند از ۱۱۱
 تا ۹۳۸ تحت تصرف چین بود .
 و از آن ببعده هم برای قرن ها يك کشور
 غلام بشمار میرفت ویتنام عساکر کوبلاخان
 را در ۱۲۸۸ مغلوب ساخت . در قرن شانزده
 فرانسه و پرتگال به آن رسیدند . در ۱۸۶۳
 کوچین چاینا به فرانسه تسلیم گردید و در
 ۱۸۸۴ به تحت الحمايگی فرانسه رفت .

پایتخت :- سیگون ، مساحت ۶۵ هزار
 مربع میل . بیرق سه تریشه نازک افقی سرخ
 در وسط يك ساحه زرد . نفوس شانزده ملیون
 واحد پولی : پیاستر چهل پول .

شرح :- یکی از سه کشور هندچین تحت
 تصرف فرانسه ، از شمال با ویتنام شمالی
 از شرق و جنوب با بحیره جنوب چین و از
 غرب با کمبودیا و لاوس محاط میباشد .

منابع و صنایع :- برنج ، رابر و زغال
 در هردو ویتنام شمالی و جنوبی پیدا میشود
 صادرات شامل رابر ، ماهی ، برنج ، زغال ،
 چوب ، مواشی ، پوست ، جوار جست و قلعی
 است .

د ۱۹۴۰ جاپان آنرا اشغال كړد . گروبي
 از مردم ویت من را تشکیل کردند .
 رئیس شان هوچی من نام داشت در اگست
 ۱۹۴۵ ویت من امپراطور باودای گماشته جاپان
 و پادشاه انام را اخراج كړد . فرانسه بسا
 ویت من مخالفت و مقابله كړد (۱۹۴۵ -
 ۱۹۵۴) ولی بعد تلفات زیاد و مغلوبی در دین
 بین فو در می ۱۹۵۴ فرانسه در اثر یك
 موافقه باو دای را بحیث رئیس دولت شناخت
 و جمهوریت مردم هوچی من را حمایت نمود .
 موافقه آتش پس معتقد در جینوا بتاریخ
 ۲۱ جولای ۱۹۵۴ ویت نام را به دو حصه
 تقسیم كړد به اساس آن باید یك منطقه
 پیترف بمیان می آمد قوای فرانسه از ویت نام
 شمالی خارج می شدند و انتخابات برای تعیین
 سرنوشت مملکت صورت می گرفت .
 ویت من ها از عرض البلد ۱۷ بالارا اشغال
 كړدند و نام كسور را جمهوریت دیمو كراتيك
 ویت نام گذاشتند .
 در ۲۶ اکتوبر ۱۹۵۵ نكودین دیمو صدراعظم
 ویت نام جنوبی قسمت جنوبی را یك جمهوریت
 اعلام كړد و خودش بحیث رئیس جمهور
 اختیارات را بدست گرفت .
 از ۱۹۵۴ بعد جنگ بین ویت نام جنوبی
 و شمالی جاریست .
 در ۱۹۶۳ گروپ های بودایی حكومت را
 بنابر ظلم و مطلق العنانی آن مورد اعتراض
 قرار دادند . عدم توجه حكومت به آن و بی
 پروائی در آوردن اصلاحات منجر به كودتای
 دوم نومبر ۱۹۶۳ شد كه طی آن نكودین دیمو

ویت نام شمالی

پایتخت :- هانوی ، مساحت ۶۲ هزار
 مربع میل ، نفوس شانزده ملیون .
 قانون اساسی ویت نام شمالی بر اساسات
 كمونزم استوار است و وحدت هردو ویت نام
 را تقاضا ميكند .
 يك رئیس جمهور منتخب توسط پارلمان

ها لیند

پایتخت :- امستردام ، مساحت (خشكه)
 ۱۵۸۰۰ مربع میل ، نفوس دوازده و نیم ملیون
 بیرق : سه قطعه سرخ سفید و آبی . واحد
 پولی : گلدن (جمع آن گلدن) معادل چارده
 افغانی .
 شرح :- سلطنت هالیند از طرف شرق
 با جرمنی ، از طرف جنوب با بلجیم و از طرف
 غرب و شمال با بحیره شمال محاط است .
 سطح آن هموار و اوسط ارتفاع آن از سطح
 بحر ۲۷ فت است .

هاگ بود . در ۱۸۳۰ بلجیمی ها سلطنت علیحده ساختند .

قانون اساسی هالیند کشور را بحیث یک سلطنت مشروطه می شناسد . شاه (پادشاه) رئیس قوه اجرائیه است و شاه و پارلمان مشترکاً قوه تقنینیه را تشکیل میدهند . پارلمان دو اطاق دارد اطاق اول مرکب از ۷۵ عضو منتخب برای شش سال و اطاق دوم مرکب از ۱۵۰ نفر نمایندگان منتخب برای چار سال .

شاه یک شورای وزیران دارد که رئیس آن معاون صدر اعظم است . هالیند عضو بازار مشترک ، یورا توم و بنلکس است .

معارف و مذهب :- آزادی مذهب تضمین شده است . ۳۸ فیصد نفوس پروتستانت ، ۴۰ فیصد رومن کاتولیک است .

معارف بین سنین ۶ و ۱۵ اجباری است . چندین پوهنتون دارد .

سورینام که بنام گیانای هالیندی نیز یاد میشود در ساحل شمال امریکای جنوبی بین گیانای برتانوی و فرانسوی واقع است . با مساحت سطحی ۵۵ هزار مربع میل و نفوس تقریبی ۲۲۵ هزار نفر ، سورینام متصرفه ایست دارای اهمیت مساوی با هالیند که فقط آزادی داخلی دارد . پایتخت آن پاراماریبو است صادرات عمده آن الوتیم خام است . معادن زیاد دارد . لیمو و نارنج ، برنج ، قهوه ، شکر ، کبله و چوب نیز صادر میکند . فلورین واحد پولی است . هالیندی ها به اساس موافقه ۱۶۶۷ ندرلیند جدید (نیویارک) را در بدل سورینام به انگلیسی ها دادند .

انتیل هالیندی : عبارت از دو گروپ جزایر در غرب الیند است که مساحت سطحی شان به ۳۹۳ مربع میل و نفوس شان به ۲۰۷ هزار نفر میرسد . ولستان پایتخت شان است . جواری ، ماش ، نمک ، فاسفیت از محصولات آنست . صنعت عمده تصفیه نفت است .

هاندوراس

وسطی است که بشمال آن بحیره کاریبین ، به شرق و جنوب آن نکاراگو ، به جنوب آن بحر محیط آرام والسلا دور و به غرب آن گواتیمالا واقع است . مملکت کوهی است و زمین صالح الزراعه دارد گرچه هم اش زرع نشده است و با جنگلها پوشیده است .

قسمت هایی هم دارد که از سطح بحر پائین تر است و بایند ها محافظه میشوند . از جنگک جهانی دوم بمسکو مست آبایسلمبر (زوی دزری سابقه) راجارچ کرده زمین بدست آمده رافارمهای زراعتی میسازد . بعد ختم بیش از یک ملیون جریب زمین دیگر هم به مساحت آن افزود خواهد گردید .

هاگ مرکز حکومت است ولی امستردام یگانه پایتخت سلطنت بوده تاجپوشی ها در آن انجام میشود . روترد بندر عمده آنست .

منابع و صنایع :- چهل فیصد زمین مالجر و ۳۰ فیصد آن برای زراعت است . نمود فیصد زمین بدست کسانی است که تانکصد جریب زمین دارند . پنجاه فیصد زمینداران کمتر از بیست جریب زمین دارند .

لبنیات از محصولات عمده آنست . لاله هالیند در جهان مشهور است . کشتی سازی ماشین سازی ، منسوجات و مواد کیمیاوی و سامان برق از صنایع آنست . در قطع الماس مشهور است . ذخایر غاز طبیعی ، زغال ، تیل و نمک دارد . در مواصلات داخلی بیشتر از کانال ها استفاده میشود و به این مناسبت امستردام را ونیس شمال میخوانند .

تاریخ و حکومت :- بعد انحلال امپراطوری شمال (۸۱۴) ندر لیندز (ههالیند ، بلجیم و فلاندرز) از هم جدا شدند . هرکدام به چندین دست گردیدند . در ۱۵۷۳ شاه هسپانیه کوشید آزادی خواهی و توسعه مذهب پروتستانت ها را از هسالیند رفع نماید . ۱۵۸۳ ایالات شمالی به هسپانیه تابعیت نداشتند .

در قرن ۱۷ جمهوریت هالیند از نگاه فعالیت بحری ، اقتصادی و هنری نامدار شد . در ۱۸۰۲ ناپلیون برادر خود را شاه هالیند ساخت در ۱۸۱۰ هالیند جزء فرانسه شد و در ۱۸۱۳ هالیندی ها فرانسه را اخراج کرد . کنگره ویانا در ۱۸۱۵ سلطنت ندرلیندز را بمیان آورد که یک مرکزش بورساز و دیگرش

پایتخت :- تگوسیگالپا ، مساحت ۴۴۴۸۲ مربع میل نفوس دوملیون و سه صد هزار بیرق سه قطعه افقی آبی ، سفید ، آبی ، با پنج ستاره آبی در قطعه سفید . واحد پولی : لمپیرا (دولمپیرا معادل بیست ودوافغانی) شرح :- هاندوراس یک جمهوریت امریکای

تاریخ و حکومت :- هاندوراس بعد رهائی از هسپانیه در ۱۵ ستمبر ۱۸۲۱ و جدائی از فدریشن امریکای مرکزی در ۱۸۳۸ آزادشد. بعد یک دوره حکومت نظامی در ۱۹۶۵ هاندوراس دوباره به حکومت قانونی رسید. ولوپیزاریانو رئیس جمهور آن انتخاب شد. هاندو راس عضو ملل متحد و موسسه ممالک امریکائی است.

ساکنین آن از نژاد هندیان سرخ و هسپانیویها هستند.

منابع و صنایع :- منابع معدنی آن زیادو غیر منکشف است و شامل طلا، نقره، مس، جست، سرپ، آهن، سرمه و زغال میباشد. از صادرات عمده آن کپله می باشد قهوه، چوب، پنبه، جواری و تنباکو نیز تولید میکند.

هایتی

مستعمره فرانسوی و در ۱۸۰۴ آزاد شد. هاییتی در ۱۸۲۰ جمهوریت شد. ایالات متحده امریکا آنرا در ۱۹۱۵ اشغال کرد. در ۱۴ اگست ۱۹۳۴ به اشغال مذکور خاتمه داده شد. پنج حکومت طی هفت سال ۱۹۵۰ - ۱۹۵۷ در هاییتی از پا افتاد. حکومت ششم قانون اساسی جدیدی آورد که بر اساس آن پارلمان یک اطاقه تشکیل گردیده است. اغتشاشاتی در ۱۹۶۳ تولید شد ولی به شدت فرو نشانده شد. انجمن کشورهای امریکائی از هاییتی تقاضای احترام حقوق بشری را نمود.

کشور مذکور در ۱۹۶۳ مناسبات خود را با جمهوریت دومینیکا قطع کرد که تا ۱۹۶۶ دوام داشت.

قانون اساسی دیگری رئیس جمهورهایتی داکتر فرانسوا دو والیه را برای عمر به ریاست جمهوری برگزید. هاییتی عضو ملل متحد و شورای کشور های امریکائی است.

معارف و مذهب :- مذهب عمده رومن کاتولیکی است. سران مذهبی فرانسوی یا کانادائی هستند. معارف اجباریست و لی بی سواد هم زیاد است. فرانسوی زبان رسمی است. تدریس انگلیسی در مکاتب حتمی است.

پایتخت :- پورتو پرنس، مساحت ۱۰۷۱۴ مربع میل، نفوس چارونیم ملیون، بیرق: دو قطعه عمودی سیاه و سرخ و در مرکز یک ساحه مستطیل سفید و سبز با علامه جنگی در وسط آن، واحد پولی: گورد معادل نه افغانی.

شرح :- هاییتی یگانه جمهوریت فرانسوی زبان هردو امریکا، ثلث غربی جزیره ای را در غرب الهند اشغال کرده است که بنام هسپا نیولا یاد میشود و بیسن کیو با و پورتوریکو واقع است.

طول سرحد آن به جمهوریت دو مینیکن ۲۴۱ میل میباشد. اکثریت نفوس آنرا سیاه پوستان تشکیل میدهند. بقیه آن مولاتوها یعنی مخلوط سفید پوستان (فرانسوی) و سیاه پوستان (غلامان) اند.

منابع و صنایع :- مس، طلا، نقره، آهن، قلعی، سلفر، زغال، نکل که تاکنون کاملاً مورد استخراج واقع نشده اند، قهوه محصول عمده آنست. پنبه، شکر خام، کپله، کاکاو، تنباکو، و برنج هم دارد. انواع شراب تقطیر میکند. انواع چوبهای قیمتی صادر میکند.

تاریخ و حکومت :- کولمبس هاییتی را در ۱۴۹۲ کشف کرده است. در ۱۶۷۷ یک

هسپانیه

پایتخت :- مادرید، مساحت ۱۹۴۸۸۳ مربع میل، نفوس سی و یکونیم ملیون. بیرق: سه قطعه افقی سرخ، زرد، سرخ باعلامت جنگی در قطعه وسطی. واحد پولی: پیستتا معادل یک افغانی و بیست و پنج پول.

شرح :- هسپانیه یک سلطنت فقط بنام است که جزیره نمای ایبیریا را بجز از پرتگال اشغال کرده است. در غرب آن پرتگال و بحر اطلس، در شمال آن خلیج

بسکی و پرنیز (که آنرا از فرانسه جدا میسازد) در شرق آن مدیترانه و در جنوب آن مدیترانه و بحر اطلس واقع است. پایگاه بحری برتانوی بنام (جبل الطارق) در منتشی الیه جنوبی هسپانیه به دهنه مدیترانه از اوقیانوس اطلس واقع است.

منابع و صنایع :- در حدود چهل فیصد کشور قابل زرع است. گندم، جو، جوار، زیتون، انگور، لیمو، نارنج و دیگر میوهها

پياز ، بادام ، تنباکو ، بنه ، وبرنج
می‌رویانند .
معادن آن شامل سرب ، آهن ، مس ،
جست ، قلعی ، زغال ، نقره وغيره میباشد .
مصنوعات آن منسوجات نخی و پشمی ،
کاغذ ، اتو موبیل ، کاک و سمنت میباشد .
تولیدات زغال آن سالانه ۱۵ میلیون تن
است . تولیدات برق آبی بیش از ۲۵ میلیارد
کلیوات فی ساعت است . سالانه بیش از ۱۵
میلیون سیاح در حدود یک میلیارد دالر در
هسپانیه مصرف می کنند .

مراکو (المغرب فعلی) را اشغال کرد.
در ۱۹۲۳ هسپانیه تحت رژیم دکتاتوری
رفت . از آن بعد کشور سوی رژیم جمهوری
گرایید که تمایل چپ داشت . در ۱۹۳۶
گرویی از افسران هسپانوی در مراکوانقلابی
برعلیه حکومت برپا کردند .
رئیس شان فرانسسکو فرانکو بود . در
نتیجه جنگهای سه ساله که گفته میشود به
اتلاف یک میلیون نفر منجر شد ، قوای
فرانکو بعد سقوط مادرید ۲۸ مارچ ۱۹۳۹ بر
هسپانیه مسلط شد .
کورتس ، پارلمان هسپانیه ، مجدداً با
اعضای منتخب ، متعین و افتخاری بمیان آمد .
فرانکو یک شورای نیابت سلطنت ایجاد
کرد تا در صورت استعفا یا از کار افتادن وی
بادو ثلث آراء شخصی را به سلطنت انتخاب
و به کورتس جهت قبولی آن باقوت دوثلث
آراء پیشنهاد کند .

تاریخ و حکومت :- از اعصار قدیمه
هسپانیه در سیاست اروپایی سهمی داشته
است . ایبیریایی ، باسکها ، سلتها آنها
اشغال کردند . روم آنها فتح کرد . لشکر
های قرطجه از آن گذشته بر ایتالیا حمله
نمودند . در قرن هفتم اسلام از راه افریقا
بر آن چیره گشت . در اواخر قرن یازدهم
عیسویان تعرض متقابل نمودند تا اینکه در
قرن پانزدهم هسپانیه توانست مسلمین را از
هسپانیه بیرون کند . از ۱۴۹۲ ببعده هسپانیه
یک امپراطوری استعماری شد . در ۱۵۸۸
هسپانیه کوشید برتانیه را تحت تصرف
درآورد ولی ناکام شد .

هسپانیه در جنگ جهانی دوم بیطرف ماند.
در ۱۹۴۶ نظر به مناسبات آن با ممالک
فاشیستی و عملیات جابراة آن در داخل ،
از ملل متحد اخراج ولی در ۱۹۵۵ دوباره
عضو ملل متحد شناخته شد .

دفاع :- لشکر هسپانیه خدمت جبری دو
ساله انجام میدهد و در بدل کمک های نظامی
و اقتصادی یکمده پایگاه های هوایی و بحری
را به امریکا قایل شده است .
معارف و مذهب :- کاتولیکی ترویج مجدد
نمود . معارف ابتدایی رایگان و اجباری است .
سیزده پوهنتون دارد . دو ثلث نفوس زبان
کاستیلی می دانند . باسک ، گالیسیایی و
کتلانی حرف زده میشود .

در ۱۸۰۸ هسپانیه بدست ناپلیون افتاد .
در سالهای ۱۸۲۰ هسپانیه مکسیکو ، پیرو
و دیگر مستعمرات امریکائی خود را ازدست
داد . کیوباییها برای دهها سال جنگیدند تا
اینکه در نتیجه جنگ هسپانیه با امریکاکیوبا
به آزادی نایل و هسپانیه فلپین و پورتوریکو
را نیز از دست داد . در ۱۹۱۲ قسمتی از

سرحد قابل عبور باتبت و جمهوریت مردم
چین دارد کهروی قسمتی از آن میان هر دو
کشور مناقشه موجود است .
اقلیم هند از هوای منطقه حاره درجنوب
تا هوای منطقه منجمده در شمالیا متغیر است
۲۲ فیصد تمام ساحه آن جنگل دار است که
دارای چوب های قیمتی می باشد در حدود
۳۷۰ میلیون هندو و در حدود پنجاه میلیون
مسلمان دارد . (۸۲) فیصد آن دهاتی هستند .
سکیم : ایالت هندی است بین تبت ،
بهوتال ، نیپال و هند که مساحه آن ۲۷۴۴
مربع میل ونفوس آن ۱۶۲ هزار نفر است .
مهاراجای آن پالدان نمکیان است که در ۶۳

هند

پایتخت :- دهلی جدید ، مساحت :
(۱۲۶۶۱۰۹۷) مربع میل ، نفوس در حدود
۴۸۳ میلیون ، بیرق : سه قطعه افقی برنگهای
زعفرانی ، سفید و سبز تاریک باعرا به ۲۴
چوبه آشوکا در مرکز قطعه سفید واحد پولی
روپیه معادل ۸ - افغانی .

شرح :- هند ، یک جمهوریت آزاد ۱۹۵۰
وعضو ممالک مشترک المنافع قسمت بیشتر
نیم قاره هند را تشکیل میدهد . از طرف
جنوب به بحر هند ، از طرف شرق به پاکستان
شرقی ، خلیج بنگال و بحیره عرب و از طرف
غرب به پاکستان غربی محاط است . در
شمال آن کوههای همالیه واقع است و مقداری

افغانستان به هند سرزير شده قسمت اعظم آنرا اشغال کردند و برای مدت های طولانی تحت سلطه و اختیار خود داشتند در ۱۶۹۸ واسکو دگامای پرتگالی مراکز تجارتي در آن تاسيس کرد .

بعد آنها هاليند ی ها آمدند، در ۱۶۰۹ برتانوی ها آمدند مدراس و کلکته را تاسيس کردند و بمبئی را از پرتگال گرفتند . بچيث کمپنی هند شرقی برتانیه بالاخره تمام هند را بتصرف در آورد و این زمانی بود که احمد شاه ابدالی - (احمدشاه درانی) پادشاه افغانستان تادهلی پیش رفته ، آنرا فتح کرده بود و پس به وطن خود افغانستان و پایتخت خود کندهار مراجعه کرده بود . وی باری در دهلی این شعر را در وصف وطن خود سروده بود :

دچلی تخت هیر و مه چه را یاد شی
زما دینکلی پینتونخوا دغرو سرو نه
اشغال برتانیه در ۱۷۷۴ - ۱۷۸۵ تکمیل گردید . وارن هیستنگز ، اولین گورنر جنرال حکومت ملکی را برقرار ساخت که بعداً بنام سویل سرویس هند یاد شد . پارلمان هند، امور سیاسی هند را تحت کنترل گرفت . در ۱۸۵۷ - ۱۸۵۸ سپاهیان هندی بر علیه برتانیه بغاوت کردند ولی فرونشاندند شد . در جنگ های بور افریقا ، از هند یک ، یک گروپ امبولانس گرفتند . ضمن جنگ عمومی اول هند هشتصد هزار عسکر داد که بیست و چهار هزار آن کشته و ۷ هزار آن زخمی شد . در جنگ جهانی دوم هند از حمایت متحدهین هند هشتصد هزار عسکر داد که بیست و چار انکار ورزید ولی در حدود دو ملیون عساکر هندی در جنگ با جاپان خدمت کردند .

بعد جنگ عمومی اول ملیت خواهی هند انکشاف سریع کرد . کانگرس و مسلم لیگ اصلاحات اساسی سیاسی را طالب شدند . یک هند و فارغ التحصیل حقوق در مکاتب انگلستان بنام موهنداس گاندی پسرکردگی مردم رسید . دو مرتبه رئیس حزب کانگرس شد . در ۱۹۱۹ مفکوره حکومت را بدست خود هندیان بمیان کشید . از مجاهدات دیگرش تعقیب سیاست عدم تشدد تعقیب صنایع دستی محلی و از بین بردن اچهو تیزم بود . در ۱۹۳۰ گاندی پالیسی عدم اطاعت ملکی را درپیش گرفت عدم توجه به مال برتانوی را تشویق کرد و همراه ۶۰ هزار نفر دیگر محبوس شد . در ۱۹۳۵ برتانیه برای هند یک قانون

یک دوشیزه نیویارکی را به عقد از دواج خود در آورد . مراسم تاجپوشی او یکسال بعد از تمینش بر تخت سکیم صورت گرفت پایتخت سکیم گانگ توك است . مذهب مردم بودایی میباشد .

کشمیر : یک منطقه دارای اکثریت مسلمان بین پاکستان ، همالیا ، افغانستان و هند واقع بوده و از ۱۹۴۷ بین هند و پاکستان روی ملکیت آن دعوی موجود است .

ملل متحد یک عمل آتش بس را در ۱۹۴۹ برقرار ساخت . در اثر آن پاکستان یک ثلث غربی و شمال غربی کشمیر را بدست آورد و دو ثلث دیگر بدست هند در آمد . در اپریل ۱۹۶۵ هند و پاکستان مجدداً روی موضوع کشمیر به جنگ آغاز کردند . در اول جولای باز آتش بس میان شان برقرار شد ولی موضوع کشمیر همانطور حل نشده مانده است . در وضع فعلی رول مصالحتی اتحاد شوروی قابل ملاحظه بود . هم درین زمان بود که صدر اعظم هند در تاشکند در اثر عارضه قلبی در گذشت .

منابع و صنایع : - زراعت ۷۰ فیصد مردم را مشغول میدارد . برنج ، جواری ، ارزن ، نخود ، گندم ، جو ، قهوه ، نیشکر ، چای مساله جات و غیره محصولات عمده زراعتی اند . پنبه ، کنف ، را بر و غیره نیز تولید میکنند . پلان چارم پنجساله هند به امور زراعت اهمیت اول را قایل شده است .

از صنایع عمده آن نساجی (پشمی ، نخی ، و ابریشمی) فولاد و سمنت میباشد . علاوه برآن تکه های سندی ، نخ ، امونیم سلفیت ، شیشه ، بال بیرنگ ، ترانسفارمرها ماشین های خیاطی بایسکل و موتر تولید میکنند . زغال ، نفت ، الومینیم ، مس ، آهن ابرک و منگانه هم دارد .

از صادرات آن چای ، شکر ، کنف خام و پخته ، قماش های نخی ، پوست دباغی شده و غیره و از واردات آن تیل های معدنی ، ماشین آلات ، خوراکه ، غله جات ، پنبه خام و فلزات میباشد .

تاریخ و حکومت : - هند دارای یکی از قدیم ترین مدنیتهای دنیاست . مدنیت وادی اندس تا به پنج هزار سال قبل تثبیت شده است . مغاره های اجنتاوالو را در هندوسطی تاج محل در آگره و قطب مینار دهلی نمونه هائی از گذشته درخشان آن میباشد .

سلطان محمود غزنوی و بعد از غوریان سوریان ولردیان قوت هائی بودند که از

دارد. هرکدام از ایالات یک گورنر و نظام اداری همانند فدرالی مرکزی دارد. بعدمرگ شاستری صدر اعظم هند در تاشکنند. میرمن اندرا گاندی در ۱۹ جنوری ۶۶ صدراعظم تعیین شد. طی سال ۱۹۶۷ دکتر ذاکر حسین معاون رئیس جمهور هند، بحیث رئیس جمهور آنکشور انتخاب گردید.

شورای ایالات دایمی است ولی در هر دو سال یک ثلث اعضاء آن متقاعد میشوندخانه مردم را میتوان متحمل کرد. این کار را رئیس جمهور میکند و انتخابات جدید را هم میدهد.

معارف و مذهب: - معارف تاسن چارده رایگان و اجباری است. چهل و شش پوهنتون ۱۹۴۶ پوهنخی و ۲۸ انستیتوت تحقیقاتی دارد.

در مملکت ۴۱ زبان عمده رایج است که دوازده آن از سانسکریت منشعب گردیده است پنجاه فیصد نفوس هند ی میدا نند و ده فیصد اردو. در ۱۹۶۵ هندی زبان رسمی اعلان شده.

انگلیسی زبان رسمی معاون است. بیش از هشتاد و پنج فیصد مردم هندو اند قانون اساسی آزادی مذهب را تضمین کرده است. در مملکت ده ملیون عیسوی ۸ ملیون سک و یکصد هزار پارسی (آتش پرست) هم موجود است.

دفاع: - قوای دفاعی هند بصورت خود اختیاری تشکیل شده است قوای هوایی، بری و بحری توسط لوی درستیز ها تحت هدایت وزیر دفاع ایفای وظیفه میکنند.

هنگری

منابع و صنایع: - هنگری مملکت زراعتی است. صنعت نیز مهم میشود. گندم، جودر، جو، جواری، کچالو، شکر، بلبو و غیره از محصولات زراعتی آنست. هنگری شراب خوب دارد. ذخایر بوسایت هنگری خیلی بزرگ است. سه ربع تیل خودرا از حاشیه جنوب غربی بدست می آورد. صنعت شامل آهن و فولاد، ماشین آلات، مواد کیمیایی، اتومبیل ها، خطوط آهن و وسایط مواصلات میباشد.

تاریخ و حکومت: - ساکنین اولیه هنگری را که سلاوها و جرمنها بودند، هنها و مکیارهای شرقی مغلوب ساختند. ترکها در قرون پانزده تا هفده عیسوی آنرا اشغال

اساسی را قبول کرد که مقتضی کانگرس دو اطاقه بود:

یکی شورای دولت و دیگری اسمبلی حق رای به سی ملیون نفر داده شد. مسلمین بنا بر اینکه تفوق عددی هنود باعث ضرر کلتور و آزادی مسلمین میشود، برآن اعتراض کردند. محمد علی جناح رئیس مسلم لیک برای ایالاتی که اکثریت مسلمان دارند تقاضا آزادی داخلی و بعداً تقاضای ایجاد پاکستان را بحیث یک ملت اسلامی نمود بالاخره بعد چهل سال مجادله فعال از طرف هنود و مسلمین برتانیه در ۲۰ فروری ۱۹۴۷ برای تقسیم نیم قاره عزم خود را اعلام و چون ۴۸ رابرای خروج برتانیه از هند تاریخ گماشت. بتاريخ ۱۵ - اگست ۱۹۴۷ هند بحیث یک کشور آزاد ممالک مشترک المنافع عرض وجود کرد.

برتانیه در مورد فیصله مقدرات نهضت ملیون مردمان پښتون ایالت شمالی غربی هند و بلوچستان توجهی نکرد و در نتیجه معضله مذکور تاکنون بین پاکستان و مردمان پښتونستان حل نشده ماند. هند که عضوه ملل متحد بود، کرسی خودرا در آن موسسه اشغال کرد و به ادامه در داخل چوکات ممالک مشترک المنافع موافقه نمود.

قانون اساسی آن به طرز قانون اساسی ایالات متحده امریکا ساخته شده است برطبق آن یک رئیس جمهور برای پنج سال توسط اعضاء هر دو اطاق پارلمان انتخاب میشود. اطاق اول شورای ایالات و اطاق دوم خانه مردم است. یک معاون رئیس جمهور یک کابینه مرکزی تحت ریاست یک صدر اعظم

پایتخت: - بوداپست، مساحت ۳۵۹۱۸ مربع میل، نفوس: کمی بیشتر از ده ملیون. بیرق: قطعات افقی سرخ، سفید، سبز، و احد پولی: فورنیت معادل چار افغانی.

شرح: - هنگری، یک جمهوریت کمونستی در اروپای شرقی، از شمال باجکوسلواکیا، از شمال شرق با اتحاد شوروی، از شرق بارومانی، از جنوب با یوگوسلاویا و از غرب با آستریا همسایه می باشد.

دانیوب سرحد شمال غربی کشور را تشکیل میدهد و بعد طرف جنوب دور خورده مملکت را بدو حصه تقسیم میکند. هنگری شرقی حاصل خیز است و هنگری غربی و شمالی تپه زار است.

متحد و پکت وارسا است .
صنایع ملی شده اند . اقدامات جدی برای تکثیر تولیدات زراعتی روی دست است . از ۱۹۶۲ به بعد هنگری قطعات زمین زراعتی شخصی را نیز تشویق کرده است .
در ۱۹۵۶ شورشی در کشور مخصوصاً در بوداپست ایجاد شد سران هنگری از اتحاد شوروی کمک خواستند .
شورش مذکور تقریباً در دو هفته فرو نشست .

قوای اتحاد شوروی کشور را تخلیه کردند .
عده ای از مردمان هنگری از آنکشور خارج شدند .

معارف و مذهب :- آزادی مذهب موجود است . اسقف های مقررہ توسط پاپ باید از طرف حکومت قبول شوند . دو کلت نفوس رومن کاتولیک است . کالونست ها دارد .
تعلیمات برای هشت سال تعلیمی رایگان و اجباری است . شش پوهنتون دارد هنگری زبان رسمی است .

کردند . بعد شکست ترکها در ۱۶۹۷ آستریا بر مملکت مسلط شد . وهنگری بالاخره در ۱۸۶۷ کاملاً آزاد شد در حالیکه پادشاه آستریا پادشاه هنگری هم بود . در ۱۹۱۸ هنگری قسمتهایی از کشور خود را به رومانيا ، یوگوسلاویا ، و چکوسلواکیا باخت .

هنگری در جنگ جهانی دوم با جرمنسی متحد گردید ، در ۱۹۴۴ نایب السلطنه هنگری را آلمانها برطرف کرده طرفداران نازی را بجایش در راس حکومت گذاشتند در ۱۹۴۵ قسمت زیاد کشور به دست اتحاد شوروی افتاد . بعد شکست آلمان نازی وهنگری موافقه کرد که به سرحدات ۱۹۳۷ خود مراجعه کند .
در ۱۹۴۶ جمهوریت را اعلام کرد .

یک قانون اساسی از نوع اتحاد شوروی در ۱۹۴۹ تصویب شد که بقرار ان اقتدار به پارلمان و پو زیدیم انتقال کرد . پارلمان مرکب از نمایندگانست که از ۲۲ هزار نفر تبعه هنگری انتخاب میشوند . مدت خدمت شان چار سال است . هنگری عضو ملل

یونان

های دیگر رجستر شده است . صنعت توریزم سالانه یک میلیون مسافر می آورد که سالانه یکصد میلیون دالر در یونان مصرف میکنند .
تاریخ و حکومت :- موفقیت های یونان قدیم در هنر ، تعمیرات ، علوم ، ریاضیات فلسفه ، دراما ، ادبیات و دیموکراسی برای قرون متمدن زباند بود . یونان در قرن پنجم قبل از میلاد به معراج ترقی رسید . دو قرن دوم و اول تحت نفوذ روم قرار گرفت و در قرن چارم میلادی قسمت شرقی امپراطوری بیزنتین را تشکیل داد و بعد سقوط قسطنطنیه جزء امپراطوری عثمانی شد .

در ۱۸۲۹ یونان از ترکیه آزاد شد و به ضمانت فرانسه ، انگلستان و روسیه یک سلطنت اعلام شد و در ۱۹۲۵ جمهوریت را اعلام کرد .

در ۱۹۳۵ دوباره رژیم شاهی برقرار گردید در ۱۹۴۰ شامل جنگ جهانی شد . ابتداء ایتالیا را شکست داد ولی بعداً توسط جرمن ها ، ایتالوی ها و بلغار ها اشغال شد . در پایان ۴۴ قوای اشغالی یونان را تخلیه کردند . شاه چارج دوم دوباره بر تخت نشست و در ۱۹۴۷ مرد بعد از او پسرش پال اول و بعد از پسرش کانستنتین برتخت نشست .

پایتخت :- آتن ، مساحت ۵۰۹۴۴ مربع میل ، نفوس (تخمین ۱۹۶۶ ملل متحد) ۸۷۱۲۰۰۰ - بیرق : پنج قطعه افقی آبی و چار قطعه افقی سفید با صلیب سفید بر زمین آبی در حاشیه بالائی ، واحد پولی : درهم معادل یک افغانی و پنجاه پول .

شرح :- یونان قسمت جنوبی شبه جزیره بالقان را احتوا میکند و تابعیره مدیترانه میرسد . بحیره ایونین به غرب آن و بحیره الیجین به شرق آن واقع است . همسایگان آن البانیا ، یوگو سلاویا ، بلغاریه و ترکیه میباشد . صد ها جزیره دارد که از آنجمله ۱۶۶ جزیره آن ساکنین دارد .

منابع و صنایع :- یونان با فقط یک ربع ساحه قابل زرع یک کشور زراعتی است . چار پنجم جنگلها مال دولت میباشد . گندم ، جودر ، ، جو ، جوار ، برنج ، پنبه ، تنباکو ، زیتون ، لیمو و نارنج کشمش وانجنیر دارد . گوسفند مالداري عمده را تشکیل میدهد .

برق آن خیلی انکشاف کرده است . صنایع عمده آن نساجی ، تهیه خوراکی های قطنی ، شراب ، سمند و مواد کیمیای است . بیش از ۱۹ میلیون تن کشتی های تجارتی مال بردار دارد ولی قسمت عمده آن بنام کشور

یونان در ۱۹۵۲ يك قانون اساسی جدید را رویکار آورد . در ۱۹۶۴ جارج پاپاندریو

به صدارت رسید وی میخواست افسران طرفدار جناح راست را از عسکری بکشند و

درین عمل به مخالفت شاه پر خورد ، نزاعی برخواست که منتج به انتخاب ستیفانویولوس به صدارت و کناره گیری پاپاندریو شد . ولی نزاع خاموش نشد تا اینکه قوای نظامی

در اپریل ۱۹۶۵ کودتای را راه انداخت و پاپاندریو را محبوس کرد . در ماه می کانستنتین اطلاع داد که حکومت نظامی وعده ایجاد يك قانون اساسی جدید و تقدیم آن را به غرض آراء عامه داده است .

شد و گفت وقتی اوضاع در یونان به آرامی گرایید و دیموکراسی واقعی بمیان آمد به کشورش مراجعه خواهد کرد .

معارف و مذهب : - مذهب اصلی ارتودوکس یونانی ، یکی از (لقب دین عیسوی است) . نه سال تعلیمات اجباری است ، شش پوهنتون دارد .

دفاع : - خدمت نظام بین سنین ۲۱ و ۵۰ اجباری است . یونان عضو ملل متحد و ناتو است .

یمن

یمن در عهد سلطنت امام احمد بحیث يك کشور دیموکراتیک اسلامی خوانده میشد (۱۹۴۸ - ۶۲) از آن بعد کشور يك جمهوریت اعلام گردید . وارث امام احمد بنام محمدا لیدر

به کوهها و قبیایلی های طرفدار سلطنت پناه برده از آنچه با حکومت جنگ داخلی را ادامه میدهد . گفته میشود که جمهوریت عربی متحد جمهوری خواهان و عربستان سعودی قوای

طرفدار سلطنت را حمایه میکنند . در اگست ۱۹۶۵ جمال عبدالناصر و ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی متارکه ای را امضاء کردند و فیصله شد که بعد خروج قوای هردو کشور

از خاک یمن رای گیری عمومی در مورد چگونگی طرز حکومت آینده یمن عملی شود . این متارکه دیر نپایید . در ۱۹۶۶ بین یمن و عربستان جنگ ها و بم اندازی ها ادامه یافت

عربستان سعودی مدعی بود که طیارات جمهوریت عربی متحد خاک آنرا بمباران میکنند . در اواخر همین سال نظر به يك سوء قصد

پایتخت : - صنعا ، مساحت ۷۵۲۸۹ مربع میل ، نفوس پنج ملیون ، بیرق : پارچه های افقی سیاه و سرخ با ستاره سبز در پارچه سفید . واحد پولی : ریال یمنی معادل چهار و پنج افغانی .

یمن از کشور های قدیمی کوهی حاشیه جنوبی جزیره نمای عربستان میباشد که

بحیره احمر در غرب آن ، عدن در جنوب و عربستان سعودی در شمال و شرق آن واقع است .

حدیده بندر عمده آنست . در صنعا بقایای مدنیت های گذشته موجود است .

منابع و صنایع : - بالای فلات الجبل که حاصل خیز ترین قسمت عربستان است قهوه جوو ددیگر غله جات میرویند ، پوست ، خرما ، ذغال ، ارچه ، بته ها میوه ها و اجبار قیمتی صادر میکنند .

تاریخ و حکومت : - خاک یمن وقتی جز سلطنت قدیم صبا بود . در انجیل تذکری از طلا ، مساله جات و سنگ های قیمتی آن رفته است که ملکه صبا بحیث تحفه بحضرت سلیمان (ع) برد .

علیه رئیس جمهور یمن السلال ، بر گد محمدالرعینی ، يك وزیر حکومت حسن الامر کشته شد و حکومت او از بین رفت .

یمن عضو ملل متحد و جامعه عرب است .

یورو گوای

آن در ۱۹۳۴ بمیان آمده و در ۱۹۵۲ تعدیل شده است. مقام رئیس جمهوری را یک شورای نه عضوی اجرائیه که برای چارسال انتخاب میشوند، اشغال کرده است.

ریاست شوری بین شش عضو دارای اکثریت آراء دوره می‌کند. این شوری وزیر تعیین میکند. یک مجلس نمایندگان دارد و یک سنا که هر دو برای چار سال انتخاب میشوند.

قانون اساسی، بیمه پیری، مساعده صحتی اطفال و انواع دیگر خدمات اجتماعی را تعیین کرده است.

معارف و مذهب: کلیسا و دولت از هم مجزا اند. آزادی مذهب موجود است. مذهب عمده رومن کاتولیک است. معارف بشمول پوهنتون رایگان است. تعلیمات ابتدائی اجباری است.

هسپانوی زبان رسمی است. عسکر یوروگوای مرکب از رضاکاران استخدام شده ۱۸ - ۴۵ ساله است.

عضو ملل متحد و موسسه کشورهای امریکائی میباشد.

پایتخت: - مونتی ویدیو، مساحت: ۷۲۱۷۲ مربع میل، نفوس نزدیک به سه ملیون، بیرق: چار قطعه آبی و پنج قطعه سفید یک درمیان. علامت آفتاب طالع بالای یک قطعه سفید. واحد پولی: پیسو پنجاه پول.

شرح: - کوچکترین و پیشرفته ترین کشور امریکای جنوبی جمهوری است که از شمال و شرق با برازیل، از جنوب با بحر اطلس جنوبی و دریای پلاتا و از غرب با ارجنتاین محاط می‌باشد. اقلیم آن منظم است.

منابع و صنایع: - ۶۰ فیصد مساحت آن برای مالداری و ۲۷ فیصد آن برای زراعت تخصیص داده شده است. گوشت، پشم، پوست، جواری، گندم، میوه های فامیل

لیمو، برنج، جو و شرف از محصولات آنست. صنایع مهم آنرا تجارت گوشت، صنایع فلزات، منسوجات و شراب سازی تشکیل میدهد.

تاریخ و حکومت: - یک وقتی قسمتی از وایسرائیت هسپانوی ریودو پلاتا بعد تر یک ولایت برازیل بود در ۲۵ آگست ۱۸۲۵ آزادی خود را اعلام کرد. قانون اساسی فعلی

یو گندا

سسپیل، تخم های تیلی و شکر تولید میشود. مس، ولفرام، قلمی و کوبالت از معادن عمده آنست.

یوگندا بتاريخ ۹ اکتوبر ۱۹۶۲ در داخل ممالک مشترک المنافع آزاد شد و یکسال بعد در نهم اکتوبر جمهوری را اعلام کرد.

یوگندا یک دولت سوسیالیست دارای یک حزب است، و عضو ملل متحد می باشد.

غدیروکتوریا: دومین غدیر آب شیرین دنیا بوده مساحت آن ۲۶۶۴۰ مربع میل میباشد. (غدیر بزرگتر از آن سوپیریر نام دارد که بین ایالات متحده امریکا و کانادا واقع است.)

پایتخت: - کمپالا، مساحت ۹۱ هزار مربع میل، نفوس هفتونیم ملیون، بیرق شش قطعه سیاه، زرد، سرخ بادایره قره‌ئی و تصویر لک لک تاجدار در مرکز آن، واحد پولی: شلنگ افریقای شرقی معادل هفت افغانی.

یوگندا، تحت الحمايگی سابق برتانیه از ۱۹۶۲ بعد جمهوری آزادی است در افریقای مرکزی باکینیا در شرق، غدیر وکتوریا و تانزانیا در جنوب، غدیره های البرت وادوارد کانگو در غرب و سودان در شمال محاط است.

بزرگترین ایالت یوگندا، سلطنت بیوگندا است که نزدیک به ۸۵۰ هزار نفوس از نژاد بانتو دارد. قهوه، پنبه، چای، جواری،

از سطح بحر ۳۷۲۰ فوت بلند بوده دوصد در ۶۶- ۶۷ يك پروگرام مجادله بامگس های تسی تسی به غرض امحای آن کامیاب شد و فعلا قسمت زیاد کشور برای مالداري آماده می شود .

یوگو سلوویا

پایتخت :- بلگراد ، مساحت ۹۸۷۶۶ ۱۶۹۰۰۰۰ تن بود . سرب از منبع عمده نفوس نوزده ملیون و هفتصد هزار ، ببرق

سه قطعه افقی آبی ، سفید ، سرخ باستاره سرخ در مرکز آن . واحد پولی : دینار - بیست و پنج پول .

شرح :- جمهوری یوگوسلاویا از شش جمهوری متشکل است . آستریا ، هنگری

و رومانی در شمال آن ، هنگری ، رومانی و بلغاریا در شرق آن ، یونان و البانیا در جنوب آن ، البانیا ، بحیره ادریاتیک و ایتالیا در غرب آن واقع است . هفتاد و پنج فیصد خاک

آنها کوهستان ها و فلات ها تشکیل میدهد . در جنوب شرق بطرف ساحل ادریاتیک بنادر و باغهای زیتون واقع است .

منابع و صنایع :- غله جات ، جواری ، گندم ، جو ، جودر ، تنباکو و میوه دارد .

معادن آن ، آهن ، مس ، کروم ، سرمه ، منگانه ، سرب ، سیماپ ، نمک و بوسایت

است . مملکت در اثر پروگرام های صنعتی شکل زراعتی خود را تغییر داده است .

اقتصاد آن رهبری شده است . از ۱۹۶۲ بعد به کارگران حد اقل معاش تضمین شده

است . ایشان در منافع کوپراتیف ها سهیم اند . در حالیکه معیار تولیدات صنعتی را در

۱۹۵۸ یکصد قبول کنیم ، در ۱۹۶۴ به یکصد و نود و هشت میرسد . معیار معادن ۱۶۴ از مصنوعات ۲۰۸ ، از برق و گاز ۱۹۰ بود .

تولیدات سال ۱۹۶۴ زغال ۳۰۸۰۰۰ تن میتریک ، آهن خام ۲۳۰۴۰۰۰ تن و فولاد

سلطنت یوگوسلاویا تاجنگ عمومی دوم دوام کرد . وقتی جرمنی یوگوسلاویا را اشغال کرد شاه پیتیر دوم به لندن رفت .

يك حرکت ملی آزادی در یوگوسلاویا تحت قیادت جوزف بروز (مارشال) تیتو ایجاد شد

و در ۱۹۴۵ آلمان ها را مغلوب ساخت در ۲۹ نومبر ۱۹۴۵ یوگوسلاویا جمهوری اعلام شد در ۴۶ يك جمهوری فدرالی و مارشال تیتو رئیس آن تعیین شد . یوگوسلاویا از

امریکا ، فرانسه و برتانیه کمک اقتصادی و تجارتی گرفت .

یوگوسلاویا يك رئیس جمهور ، يك کابینه و يك پارلمان دارد که کابینه از اعضای آز

د افغانستان کالسي

میشود قانون اساسی جدید در ۱۹۶۳ است . پنج پوهنتون د پوهنای عالی
مارشال تیتو را الی مادام الحیات رئیس جمهور آن سیلووین ماسیو د پوهنای عالی د پوهنای عالی
قبول کرد و نام کشور را جمهوریت سوسیالیستی مذاهب به رسمیت منگلیخته می شوند
فدرالی یوگوسلاویا گذاشت . در ۱۹۶۶ معاون بیمة مکمل اجتهالی تحت اجراستک و شایان
رئیس جمهور را نکوویچ معذول شد . همچنان اعاشه هنگام بیکاری
دراکر تبدیل تشکیلات کمونیستی به عوض میباند .
سکرتر جنرال پارتی ، رتبه رئیس انجمن دفاع :- خدمت نظام برای مردان بالاتراز
کمونیست ها ایجاد گردیدند . ۱۸ اجباری است .

معارف و مذهب :- معارف رایگان است یوگوسلاویا عضو ملل متحد و بیمان دفاعی
تعلیمات ابتدایی تاسن چارده سالگی اجباری باثقان میباشند

ښاغلی محمد گلاب (بشار) مدیر عمومی تبلیغات
که همکاری شان باکار گنان کالسی
لابل تذکر و یاد دهنیست

ښاغلی محمد ابراهیم کندهاری رئیس فعال
و زحمتمکش مطابع دولتی که مساعی شان
در طبع سالنامه ۴۶ - ۱۳۴۷ قابل تمجید و
ستایش است

بناغلی طوران شاه (شہیم) مہتمم فعال
وبا ذوق دافغانستان کالٹی

فوتوہا، توسط بناغلو عبدالصمد آصفی معاون افغان فلم و آمر مدیریت عکاسی وزارت
اطلاعات و کلتور، مستندی، حشمت اللہ، محمد عمر و بناغلی (نور) عضو مدیریت
عکاسی دباختہ آژانس تہیہ گردیدہ است .

اظہار تشکر

از آمرین و کارگران محترم شعب لاینوٹایپ، زنگوگرافی، کلیشہ سازی و صحافی کہ در
طبع این شماره باما همکاری نموده انسد تشکر میمائیم . (ادارہ)

تصحیح

در صفحہ (۱۵۶) روز نامہ های ولایات، وقاضی ذوالحکم سترہ قضائی تولنہ، پوهاند
روزنامہ ولایات و در صفحہ (۳۰۹) ستون دوم دکتور ولید حقوقی آمر دارالانشأ وقاضی ذوالحکم
سطر اخیر دکتور ولید حقوقی آمر دارالانشأ سترہ محکمہ خواندہ شود .

مندرجات

مضمون

صفحه

	۱- پیامهای اعلیحضرت معظم مایونی.
	۲- مسا فرتها.
۱	۳- افغانستان.
۵	۴- تقسیمات ملکیه افغانستان.
۹	۵- قوه اجرائیه .
۲۴	۶- اجمال اقتصادی سال ۱۳۴۶ .
۲۸	۷- قوه قضائیه .
۴۱	۸- جریانات شورى .
۷۱	۹- در مشرانو جرگه
۹۳	۱۰- سره میاشت .
۹۹	۱۱- معاصر ادیبان او....
۱۴۳	۱۲- رادیو افغانستان
۱۴۶	۱۳- دباختر آژانس
۱۵۱	۱۴- معرفی روز نامه ها.....
۱۶۰	۱۵- دکابل عامه کتابخانه.
۱۶۰	۱۶- موسسه طبع کتب
۱۶۲	۱۷- ریاست کلتور
۱۶۴	۱۸- شرکت نساجی افغان
۱۷۵	۱۹- پروژه بزرگ صدور گاز در شبرغان.
۱۷۶	۲۰- کرخندوی .
۱۷۸	۲۱- تاریخ وقایع مهم در افغانستان
۲۰۶	۲۲- موزیمونه.
۲۰۸	۲۳- لرغون پیژندنه.
۲۱۵	۲۴- افغانستان وملل متحد.
۲۲۳	۲۵- دافغانستان خارندوی ټولنه.
۲۲۶	۲۶- دقره قل دشرکت....
۲۲۸	۲۷- درهتی او تعمیراتی بانک چاری.
۲۳۰	۲۸- دافغان ملی بانک.
۲۳۱	۲۹- دین اسلام و....
۲۳۸	۳۰- دافغانی ځینی خوړو د....
۲۵۱	۳۱- اعلام ، لغات و....
۲۷۶	۳۲- وقایع مهم داخلی.
۲۹۲	۳۳- وقایع مهم خارجی.
۲۱۰	۳۴- در جهان چه گذشت.
۳۲۷	۳۵- پښتونستان.
۳۳۰	۳۶- معلوما ت مفیده.
۳۳۵	۳۷- معلومات آفاقی در ...
۳۴۰	۳۸- سرگذشت اتوم.
۳۵۶	۳۹- آیا میدانیده؟
۳۶۲	۴۰- اخبار علمی.
۳۷۰	۴۱- اخبار جالب.
۴۹۱	۴۲- اختراعات و....
۴۹۱	۴۳- ریاست شهر سازی.
۴۹۲	۴۴- اخبار مصور.
۴۹۳	۴۵- ممالک جهان.
۴۹۴	
۴۹۵	
۴۹۶	
۴۹۷	
۴۹۸	

